

is no good method, they ought to haue paused on the [...] by silence, and after haue reprooued when time wo[...] serued.

2. *Vse* is instruction. 1. An admonition to the vngo[...] thinke God hath no good method, but doth euery th[...] fusedly. Indeede they iudge as they thinke, and as t[...] for their thoughts are most confused, and their liues [...] red, and so they thinke of God. But yet let them know, that although they make no good vse of his silence before his iustice, yet God himselfe will make singular vse of it, euen by their owne testimonie, when they shall confesse Gods equall doing. 2. Direction to the godly, that they see how God goes a long in his gouernment of the world: and in all his iudgements, praise him for his former mercies.

Vse 3. *for consolation.* First, in trouble; hence wee learne that the Lord keeping an exact method, will dispatch all things most quickly: for order makes things goe on apace, therefore affliction must goe on apace toward consolation. Secondly, in prosperitie, to see how they goe on along to Gods tryalls, and therefore ease themselues with resting vpon God. And this may be obserued from the generall bond.

The *speciall* bonds follow; and first of the antecedent, wherin there lies two bonds, one of inference; and a second of coupling together: The bond of inference, teacheth vs what manner of conclusions wicked men vse to make out of Gods owne premises. Let vs therefore eie that bond which is contained in that word *therefore*, binding together Gods silence, and mans thoughts.

Doctrines from the conclusion.

Doctr. 1. Wicked men out of the best premisses, drawe the worst conclusions: silence a singular argument to perswade vnto obedience; for who will abuse a louing friend? yet we see what the wicked hypocrite concludes from Gods silence; to thinke that God is like vnto him; a patrone of euill courses, and one that must needs fauour an hypocrite, because of his profession.

Peruerse iudgement.

Reasons. 1. Because they are men of *peruerse iudgement*, and there-

[...]e euery wicked man concludes contrarie to the pre[...] [...]If Gods iudgements be the premisses, he wil conclude [...]ace: if *silence*, he will conclude there is no wrath.

[...]. 2. Want of *conscience*: for oftentimes the *proposition* [...]e currant with them, but the *assumption* they may not [...]: for that is speciall application. As for example: no [...]d, *whoremaster*, or *vncleane person*, shall come in heauen, [...]t shall be graunted: but thou art one of these, that must be denied; and therefore the conclusion shall neuer follow. Or thus; Gods silence ought to lead euery man to repentance, that shall be confessed; but come to the application, and because it is good, he will be content to take that; but yet the ende shall not be attended: and therefore shall it neuer lead him to repentance. Hence the assumption is called *συνείδησις, conscience:* because it is an applying facultie in man; which a wicked man wanting, must needes misapplie, & therfore we shall haue no good conclusions from him.

No conscience.

συντήρησις.

συνείδησις.

συμπέρασμα

The iudgement is the pure part of the conscience, the will the assuming part, and the heart and affections ought to wind vp the matter.

3. *Reason*, is from the conclusion it selfe, which is called *συμπέρασμα*, a perfecting, or knitting vp of a thing together: now wicked men make broken conclusions; they will not gather vp all together: and therefore no maruell, if they doe amisse in good premisses.

Want of application.

4. *Reason* is this: wicked men haue gotten alreadie vnto themselues such conclusions, and they hold them so strongly, that nothing shall ouerthrowe them. It is vaine to bring Gods iudgments to terrifie them: for they haue alreadie made these conclusions, *That death shall not come neere their habitation: they haue made a league with death, and a compact with hell*, as the Prophet saies, and therefore destruction shall not come neere them. Againe, speake of the mercies of God to allure them to repentance, and it shall not profit: for they haue alreadie determined, that they will not serue God at such a rate: Iob. 21. *Their seede is established, their houses are peaceable, their bullocke casteth not her calfe, their children daunce for ioy, and they take the tabret and harpe, and reioyce in the sound of the organs:* Thus they spend their dayes in wealth. But where is the conclusion of worshipping God? alas, they say, *let God depart*

Their own conclusions defended.

fuerit. zach. 2° Induravit cor eius ut saphi-
Job xi. Cecitatem et duriciem et colligationes impie
tatis et turpis amoris. In hoc castello invenerunt
asinam alligatam et pullum cum ea secundum mandatum
pitum et quod deberat per spiritum prophetie asserens suis
discipulis. Et confestim invenietis asinam alligatam et
pullum. Asina habet secundum doctores cum erat et paupribus te
puta et erat in bivio alligata ut unicuique ha
bens eam assumeret et eadem die pabulum minist
raret. Pullus autem eiusdem asine ad cuiuscumque usum
alebat. Secundum autem Crisostomum operis imperfecti. Quod
est asina et pullus iudei sunt et gentes. Et nota
secundum Criso[stomum] idem quod animali hinc in aliquibus simi
litudines homines comparant. Est enim animal quoddam
immundum et pre ceteris pene iumentis irronabile
stultum et infirmum ignobile et onustum magis.
Sic fuerunt homines ante Christum idolatrie et diversis
passionibus immundi et irronabiles ubi rone ca
rentes. quantum ad deum stulti. Quid enim stultius quam
deum contempnere qui fecit et opus manuum suarum
adorare quod fecere. Erant infirmi secundum animam et
ignobiles non potentes resistere passionibus suis.
et obliti generationem suam celestem facti sunt servi pas
sionum suarum quibus resistere non valebant. et qui
numquam demonum et philosophorum erroris et docu
menta eis voluissent omnis impune sufferebat.
Sed hij accepta gratia Christi et recognita generatione ce
lesti facti sunt de infirmis et ignobilibus fortes et
nobiles. Item omnis ante autem peccatum liberum arbi
trium habemus si voluntate diabolum sequi velimus
an non. Et si semel peccantes obligavimus nos
operibus eius. iam nostra virtute evadere non possumus.
sed sicut navis fracto gubernaculo illuc ducitur
ubi tempestas voluit. Sic et homo divine gratie
auxilio perdito per peccatum. non quod vult agit sed quod di
abolus vult. et nisi deus valida manu sue sive
solvit eum usque ad mortem in peccatorum suorum vinculis
permanebit. quia per nostram negligentiam alligamur sed per
gratiam dei absolvimur. Sicut enim videmus in terris
mundialibus regnis quod in primis quidem nullus
potest seipsum facere regem sed populus creat sibi regem quem
eligit. Sed cum rex ille fuit factus et confirmatus in reg
no suo. iam potestatem in hominibus habet et non potest populus iu
gum eius de sua cervice repellere. Nam quamdiu populus
in potestate populi est facit sibi regem quem vult. factum autem
de regno pellere iam non est in potestate eius. et
sic voluntas populi postea in necessitate convertitur.
Sic et homo antequam peccaret liberum arbitrium habet utrum
velit esse sub regno diaboli. Cum vero se pec
cando tradiderit sub regno et potestate eius. iam non
potest de potestate eius exire. Postquam enim posuit thro
num diabolus in cordibus suis. iam nemo potest eos
de potestate diaboli eruere nisi deus solus. Sed cri
sostomus. Alij tamen ministerialiter tales solvunt deo pri
us cooperante. hinc est quod duobus discipulis mis
sis dixit. Solvite et adducite michi. Solvite ergo
per doctrinam veram et per miracula vera. Et quia
iudei et gentes per apostolos liberati sunt. doctores mul
ti dicunt apostolos missos fuisse scilicet petrum et
philippum. cum hij primo transgredientes iudaicos
fines gentes ad Christum adducerent. Philippus samariam quasi
asinam. petrus autem gentes accipiendo. cornelium ex
gentibus quasi similiter pullum. ¶ Hic est notandum secundum
quendam postillatorem quod vincula quibus asina
ligata est intelliguntur peccata. crimina capitalia quae per
septem dona spiritus sancti solum solvuntur. De quibus ysa. xi°
c. Timor domini solvit vinculum superbie. timo
ris et comes est humilitas. De timore dicitur pro.
xiiij. Timor domini fons vite ut declinet a ruina
mortis. Superbia autem est ruina mortis sive
mors ruinosa. Ericia solvit iram sicut stulti

ira fovet eam. Job v°. Virum stultum interficit ira
invidia. Pietas solvit invidiam. Pietas dolet
in malum proximi de quo invidia gaudet. Cor. ij.
Quis infirmatur et ego non infirmor. Fortitudo
accidiam. pro. 10. Egestatem operata est manus
sua. manus autem fortium divitias parant. Con
silium solvit cupiditatem sive avaritiam. Ecclesiasticus 19.
Si vis perfectus esse vade et cetera. Intellectus luxuriam.
ps. xxxi. Nolite fieri sicut equus et mulus in quibus
non est intellectus. Sapientia que potest ad vitam
spiritualem vinculum gule solvit. Gustato spiritu des
pitat omnis caro. ita econtra gustata carne de
spiciuntur spiritualia. Unde filii israel fastidientes man
na concupierunt carnes. Numeri. 2. et 21.
Moraliter autem asina significat peccatores vinculis do
loribus et laboribus pressos. Pullus vero eos qui in la
boribus non sunt sed per campos lasciuie evagantur
omne onus bone conversationis aut solitudinis ab
icientes. Job. xi. Vir vanus in superbia erigitur. et
quasi pullum onagri se liberum natum putat. Utrique
sunt peccatorum vinculis alligati. pro. v. Iniquita
tes sue capiunt impium et funibus peccatorum suorum
unusquisque constringitur. Peccator autem ligatus sic
a deo solum precipit sic dicente. Solvite et cetera.
Adducite michi michi ad meum usum scilicet literaliter vel
moraliter ad meam fidem vel ad meorum observa
cionem preceptorum. ¶ Et si quis vobis aliquid
dixerit dicite quia dominus hijs opus habet. Ubi patet per
ceptum potestativum. quasi diceret. Non dicatis dominus
meus neque dominus vester neque dominus iumentorum. ut in
telligant omnes quia ego sum dominus omnium et peccatorum.
Nam peccatores quidem sunt condicione mei. volunta
te autem sua diaboli. Mea est enim orbis terre et plen
itudo eius. Vos operam eorum desideratis. Iustum est ut
aliquam creaturam serviat creatori suo. Gentes
enim deus in potestate diaboli dereliquit ut temptet non
tactum contempsit ut perdat. Hinc est ut fiat ali
quando quod scriptum est. Homines et iumenta salvabis
domine. Et hinc subdit. Et confestim dimittet eos.
Super quo Criso[stomus]. Quoniam in primis non homines nudo
sermone vocavit apostolorum. sed per virtutem spiritus sancti
solvit primum et adduxit. Iterum dimisit eos in li
berum arbitrium ut labore suo concomitante gratia vi
sitentur. Ubi ponit predicantis convenientia. Hoc
autem totum factum est ut adimpleretur quod dictum est per
prophetam dicentem. Dicite filie syon. Ecce rex tuus
venit tibi mansuetus. sed quod Criso[stomus] in 8.. Dominus ve
ascendens ad mortem in ierusalem magnam gloriam pa
cis et concordie mundo commisso in testamento reliquit. Se
dens enim super asinam et pullum venit in templum. et
sic iudeis gentes convenit. Secundum autem prophetam mali
cia eorum qui contradicturi erant Christo ascendenti in tem
plum. ideo autem premonuit ut per signum cognoscerent re
gem suum iudei. Propheta autem qui hoc predixit fuit zacha
rias 9 c. Dicit ergo. Dicite filie syon. Ecce rex tuus
venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium
subiugalis. Dicite o vos predicatores filie syon
i. ierusalem. que est filia syon. i. turris david in monte sy
on edificata. Pro quo notandum quod turris david que erat
in monte syon defendebat ierusalem sicut mater custo
dit filiam et defendit. Ideo mater quasi alta vero filia vo
cabatur. Vel dicite filie syon. i. ecclesie militanti filie
ecclesie triumphantis a qua est progenita et informata. Vel tertio
dicite filie syon. i. anime fideli. que syon. i. ecclesie filia
nuncupatur. Pro quo primo notandum quod anima fidelis in
scriptura est modis filia nuncupatur quibus ipsa anima
instruitur in hijs que a se sunt mutore paganda.
Vocatur enim filia filia syon filia nuda et filia ierusalem.
De primo cantica 7°. Quam pulcri sunt gressus tui in cal
ciamentis filia principis. Gressus enim i. progressus
fidelis anime que filia principis est celestis valde

piclar sunt ī conspcū dei ꝛ celestiū spuū si tū
ī calciamenti i. in exemplis scōꝝ qꝛ p calcia
menta intelt̄ dirigant. H° eī nomē est aīe fide
li ut ꝫ suā intelat nobilitē ut nobilitī gnis
moꝝ nobilitas sit equalis. Alr̄ eī nuuc nobil
alr̄ ignobil alr̄ genus alr̄ sup⁹. Vn̄ ī hoīb; ꝛ ī
brutis variat mod⁹ uiuendi ꝫ gnis varietatē.
De 2° noīe ħt zach. 9. Exulta filia siō ꝛc̄. ut
ꝫ. In h° noīe filia sion ondit aīe quō ī speclo
sacre scripture se debeat speculari ne sint ī ea
sordes q̄ celesti sponso pbeant occasionē displicē
tie. Speculū eī illud figatū erat ī speculis q̄
posita fuerāt ī lauacro siue ī labeo eneo ī quib;
suas facies templū ingredientes debeant speculari.
D ꝫ. dr̄. dan̄. 13. Sic faciebat filiab; isrl̄ ꝫ nō
filia iuda sustinuit iniqtatē vr̄am. Non pt̄
nobil aīa diu sustiñe inmundiciā mag⁹. Vn̄ in
h° noīe iuda itelt̄ quid; a fideli aīa sit pagend.
Sordes eī q̄s ī speculo scripte uidet lauare d;
cū filia isrl̄ ꝛ illas expellere p confōe ꝛ tc̄ ē fili
a iuda i. confitent' l' confois. pu. 28. Qui ab
scondit scelera sua nō diriget. qui aū cōfess⁹ ea
fuit' miām conseqt'. Quarto d; fidelis aīa co
sidare pacē ciuitatis cū sit filia ierlm̄. Ierlm̄ eī
interpretat' pacifica l' visio pacis. Scd̄o uond
econ° qꝛ aīa peccatx iiij. noīb; nuncupat'. dīa
pccatx quadrup' dr̄ ꝫ filia latronis. filia edom
filia babilonis ꝛ filia belial. De p° mich. 4°.
Nunc uastaberis filia latronis. Filia latrus dr̄
qꝛ pcīm mendacij mutat' q̄ infernali suspēdio
iā dampnat' q̄ ꝛ pprijs scelerib; capit' ꝛ ligat'.
Filia edom ē illa aīa q̄ pcīi sanguīe iquinat'.
Edom eī interpret' sanguine⁹ l' tren⁹. Tre.
Gaude ꝛ letare filia edom q̄ hītas ī tra us. ad
te pueniet calix. q̄ qn̄tu ad p'ⁿ pphā yronice lo
quens. Gaude ꝛc̄. Sꝫ induere aīa q̄ ī speclo
scripte sordes nō respiciat eas nō abluit ꝛ sic
nō filia siō ꝫ filia edom effiat' maīfe. Filī
a iuste confusionis seu babilonis effiat' aīa q̄
filia iuda i. filia confois ee renuit. Nau̇ ꝫ. Reue
labo pudenda tua ī facie tua ꝛ ondā gentib; nu
ditatē tua ꝛ regib; ignominiā tuā. Qui eī corā
sacerdote confundi noluit confundet' finalr̄ corā
toto mundo. Ecci° ꝫ°. Pro aīa tua nō confundare dīc
ueru. est eī confusio adducens pcīm. ꝛ ē confusio
adducens glīaz ꝛ grām. In ps°. Filia babilonis
misera. Anima ꝫ peccatx filia belial dr̄. i. Ro. i.
Ne reputes ancillā tuā qs̄i unā de filiab; belial.
Belial interpt̄ abs; iugo. Aīa g' peccatx q̄ abs;
iugo x̄i suaui conuisat' nito filia belial nūcupa
t'. Et qꝛ abs; iugo isto pax nā l' req̄es nō euenit
filia ierlm̄ ee nequit. Et huīc pcipit' a xp̄o. m̄.
11°. Tollite iugū meū sup vos. Et subdit Et ī
uenietis requiē aīab; vr̄is. Aug⁹. Iugū eī x̄i sua
ue ē qꝛ huic iugo subiect⁹ ē. huic oīa alia subiec
ta sūt. ꝛ nichil eī repugnat. In ps°. Pax multa
diligentib; legē tuā ꝛ nō ē illis scandalū. E con
°. Nō ē pax impijs dicit dn̄s. ysaie. 48. Non g'
dicit. Dicite filia latronis. filia edom. filia belial
uel babilonis ꝫ dicite filie sion. Ecce rex tuus uenit
t' mansuet⁹. In quib; ubis nō ē ꝫ aliqs ad xp̄i
aduentū ptites. V; aduent⁹ ppinquitatē cū di
cit ecce. xp̄i sublimitatē cū dicit. rex. aduēt⁹ utili
tatē cū dicit. t' uenit. ꝛ aduenientis humilitē cū dicit
mansuet⁹. Dicit g' p°. Ecce i. uide nō a spū car
nali ꝫ spūali intellcā. ꝛ q̄ nō diu fuit nat⁹. io dice
bat. Ecce. ut ondēret qꝛ ille de q̄ loqbat' aūq; ī car
ne nasceret' iā erat qs̄i dicens. Cū g' uidit eū
ī teplo o uideri nolite supbe agē cō eū dicentes.

In q̄ pcītate hec facis qꝛ rex tuus mansuet⁹ veīt
t' sup asinā. Nolite hec nō hēm⁹ regē n̄ cesarē.
Ecce rex tuus ueīt t' mansuet⁹. Si nō itelleris
uenit cō te. ꝛ si intelleris ueīt ꝛ saluabit te. ut
sub pedib; tuis subiuget gēs ut gaudens p pphe
tā dicat'. Quī dn̄s excelsus terribilis rex magn⁹
sr̄ omnē trām. subiecit pplōs nob ꝛ gēs sub pe
dib; nr̄is. Si nō intelleris ueniat ut pdat te.
ꝛ aliā sponsā ducat te repudiata. ꝛ te tuis
iniuris exigentib; piciat ī tenebras exteriores. Vis
g' cognoscere mansuetē venient. considera sr̄
tē aduent⁹ ei⁹ nō sedet ī curru aureo pciosa
ppura fulgens nec ascendens sup feruidū equū
discordie amatorē q̄ glīa iactancie ħt pectus
repletū q̄ ꝫ delonge bellū adorat ꝛ gaudet ad
uocem tube ꝛ cū uiderit pugnā sanguinolētā
ꝫ sedet sr̄ asinā tranquillit' ꝛ pacis amicā. Nō
uides ī circuitu ei⁹ splendentes gladios aᵗ cetā
ornamenta armoꝝ terribiliū. ꝫ quid. ramos
frondentes palmaꝝ testimonia pietat. Vn̄ ꝛ ipē
cū sit mansuet⁹ sr̄ mansuetos sedet q̄ ad suos
dicit. Tollite iugū meū sr̄ vos ꝛ discite a me
ꝛc̄. Vn̄ dicit Cris⁹ qꝛ sicut peccatores equi sūt di
aboli. ita ꝛ scī equi sunt x̄i. Qui diabol⁹ ī pccātori
b; sedens instigat eos p deserta facinoꝝ i. p forͥ
cacōes p auariciā ꝛc̄. Xp̄c aū sedens ī scīs diri
git eos p palmā iustīe. Ē equitat⁹ diaᵇˡⁱ pdi
cio ē. equitat⁹ x̄i salus. sicut abachuc ait ad ip
sū. Qui ascendis sup equos tuos. ꝛ q̄drige tue
saluacio. Euntes aū discipuli fecerūt sicut pre
cepit illis ihc̄. i. missi apli soluerūt asinā. ministe
rium aū fuit corꝝ ꝛ auctas x̄i. Sic ꝛ dū apli sol
uunt iudeos ꝛ gēs de uinculo īmici. In p'a nichil
facie uidebat' coꝝ opus. Recia uirt⁹ xp̄i fuit ꝛ
grā xp̄i. nec eī duodeā solie totū mundū potu
issent n̄ grā x̄i confregissꝫ uirtutē mimia. Et
imposuerūt sup eū uestimenta sua ꝛ eū desr̄
ꝛc̄. Scd̄o Cris⁹ⁿ⁹ uestimenta sūt pcepta diuīa. ꝛ
grā spūalis sicut nuditatē turpitudo uestimēto te
git. sic ꝛ q̄i naturalia mala carnis n̄re pceptis ꝛ
grā diuīa teguntur. Ǵ imposuerūt uestīᵗᵃ sua ꝛ
mandata ꝛ grās q̄s ipī receperūt a x̄ sr̄ iudeos
ꝛ gentiles imposuerūt. Nec eī ī eis requiescē potu
iss; xp̄c n̄ mandata ei⁹ ī eis fuissent. Postq̄
aū ē aliqualr̄ declaratū q̄lr̄ xp̄c ad iersm̄ ue
nit nunc superest declarare quō xp̄o debit⁹ honoꝝ
exhibit⁹ fuerit p q̄ consequenter dicit euangeᵗᵃ.
Plurima aū turba uestimenta sua sternebāt in
uia. Sꝫ cū hec a ppha dca sunt ut discam⁹ q̄
m̄ xp̄o occurrere debeam⁹ ꝛ honorifice suscipere
ad salūt. Primo uidend ē quales ee debent q̄ ei
occurrere hūt. Scd̄o q̄r occurrere ei debeant ꝛ eum
recipe. Tercio quō ei occurrend ē. P° q̄ sciend ē
qꝛ paul⁹ aplīs ī eplā huī⁹ dn̄ice suffiᵗ ondit q̄
lis debeat ee q̄ hunc regē recipe intendit. ponēs
tā nīa ad hunc finē quoꝝ p'ⁿ ē qꝛ opꝫ uigi
lare ꝛ nō dormire. ꝛ hoc ē qd̄ dicit. Hora est
iā nos de sompno surgē. Nox pcessit dies aū
appropinquabit. Vn̄ x̄i aduentū multi spūalr̄
dormierūt dū ī nocte infidelit' morabāt'. Nox g'
frigida ē obscura ꝛ humida. Et hec tria s; fri
giditas obscuritas ꝛ humiditas sompnū inducit.
De p°. manifestū ē qꝛ hoīes dormire volentes lo
ca obscura qrunt. Frigiditas ꝛ sompnū īdu
cit qꝛ multū frigidum cerebrū hūtes multum
dormiūt. E cō qui sicū ꝛ calidū hūt nō dormi
ūt pfunde. Vn̄ ī yeme ī frigida cōplexione sop
nus pfund⁹ laudabil ē. Humiditas ꝛ sopnū
cāt. nā ꝫ phm̄ uapor humid⁹ a cibis resolut⁹

ad tenebr dn ascendit ibiu in grossat sompnu i duat. Et hinc e q pun mag dormiut qr senes qr plus habundat i humiditate. No g mira si aplos qr q ad dm inuit dormiuisse qui tato tpe i obscuritate ignoracie i frigiditate dileccois diuie z i humiditate carnalis concupiscie extitert. Diabo9 e i hijs tribz sompnu capit spuale z alios secu dormire instigat. Job 40. In umbra dormit i secreto thalami i locis humentibz. Ubi i umb nota obscuritas i thalamo uiti9 uacuo ardoris dileccois dei uacuitas z p cosus frigiditas spual. Sz illa nox pcessit z dies appropinquit. ideo ia no dormiend sz uigiland e. Aduenit ei ua lux que obscuritate ignoracie effugauit z splendore sapie adduxit. ysaie 9. Popls qui hitauit i tenebris uidit luce magna. Aduenit ignis diui9 q frig fugauit z totu mundu i dileccoe dei mirabilit accendebat. luc 12. Igne ueni mitte i tra z qd uolo nisi ut ardeat. Aduenit uer9 sol q huore carnalis concupiscie i plibz exsiccauit. Scdm i q9 apls inuit nciu xpm uolenti recipe qr sordidas uestes abiciat z pulcras induat iuxta posse. Vn tria gna uestiu reprobat apls i pces su. Veste nigra cu dicit. Abiciamu9 opa tenebrar. Veste immunda cu subdit. No in commessacoibz z ebrietatibz. no i cubilibz z i pudicicijs. Veste laceratu cu addit. Non i contencoe z emulacoe. Veste nigra here conuicit qui no ht candore puritatis sz nigredine pcti mortalis. Potissie a auaricia nigru facit. Auar9 ei eo qr continuo estuat9 nigredine cohrt carbonu. Spuale z q ci pecunia sit lutu no miru si ex ea aia nigrescit. i tm qr pp feditate a deo no cognoscit approbatiu ut de talibz uificat illud. Trenu 4. Denigrata e facies eor sup carbones z no sunt cogniti i plateis i celestis ierlm. Reprobat z veste immunda qm facit luxuria. Veste lacerata qm facit inuidia reprobam. Abiectis g sordidis uestibz peccator monet aplus ut induam9 ueste uirtutu bonor oper. Vocat hic aplus uirtutes indumenta arma z lucie dicens. Induam arma lucis. Dicitur au uirtutes indumta qr pcta operiut. pe 4. Caritas opit multitudine pccor. Dicitur z arma qr aiam a demonu insidijs tute seruant. Vn z de ecclia dr eccli 29. Sr scutu z sr lancea aduersu inimicu tuu pugnabit. Dicitur z lux qr lucidu ornatu faciut. Vn in ps dr de aia uirtutibz ornata. Astitit regina a dextris tuis i uestitu deaurato. Tercio ucm uolenti e occurrere e uexillu e assumpcio qd inuit ap9 dicens. Induimi dnm ihm xpm. Istud uexillu e xpc i cruce affix9 cu9 incorporacio deu9 i manibz cordiu retine. Hui9 uexilli hasta e lignu crucis. tela e caro e tunica affixa q colore triplici fuit picta viz albo rubeo z nigro. Caro ei xpi fuit albissima p innocencie puritate z fuit rubea i passione p sanguinis effusione. fuit z nigra p mortis liuore. Vn i ei9 morte pt dici illud. Cant 1. Nigra sum sz formosa sicut pellis salamonis. Nigra p mortis liuore sz formosa p innocencie decore sicut pellis salamonis pp sanguinis aspsione. Pelles ei ille erant pelles arietu rubricate. Scdo uidend quare deu9 xpm recipe. p quo nond qr or nij gna psonar libenter recipim9 s duos ppinquos bnficos z amicos. Sz z xpm recipe dem9 qr ipe e dns z rex qd not zach du dicit. Ecce rex tuus uenit. Vn z ipe de seipso dicit Jo 13. Vos uocatis me magr z dne z bn dicitis su etei. Apoc 19. Hns i uestitu z i femore ei9 scriptu. Rex regu z dns dnancu. Scdo e nobis ppinq9 z fiat ur

qd inuuit cu dr tuus. i de stirpe tua pgenit9. 31. Caro n z fr nr est. Vn pu q ds ura na tura no despiciet cu sit os de ossibz nris z caro de carne nra. Vn inter dm z hoiem e maior ppinquitas q int dm z angelu. Noluit eni ds pentelam tohere cu natura angelica sz huna. ad hebr 2. Nusqm ei angelos sz seme abrahe. Tercio e bnficus nob z ho inuit cu dr venit t. i ad tua utilitate. Non ei venit ut auferret nra sz ut daret sua. Dedit ei nobis regnu suu i possessione. Mt 24. Possidete vobis regnu patu a constitucoe mundi. Corp9 suu in refeccoem. Apoc 1. lauit nos a pctis nris i sangne suo. Anima sua i redempcoem Jo 10. Aiam mea pono p ouibz meis. Et deitate sua i fruicoem Jo 17. Hec e uita etna ut cognoscant te solu dm &c. Quarto e amic9 cu sit mansuet9 i manu assuet9. P quo sciend est qr queda mansuetudo e a natura. queda a gra z queda ab huna industria. A natura qm dicit phs. ho a natura e animal mansuet. Xpc g a natura diuina e mansuet9 qr ds naturalit e mansuet9. ps. Tu dne suauis z mitis. A natura huna qr de mansueto pre s dd natus. ps. Memento dne dd z ois mansuetudinis ei9. Scdo fuit masuet9 a gra. Vn pu 3. mansuetis au dat gram. Et ysaie 61 scribr. Sps dni sup me eo qr vnxit me. ho de xpo e dr. Tercio fuit mansuet9 ex industria huna su ex longa experiencia qui nras infirmitates longo tpe e expertus. Vn de eo nobis sopho i dicitur quere iustu quere mansuetu. Tercio principalit e nondum qualit xpc sit suscipiend9 z illud addiscere debemus ex facto de quo hic dr. Plurima au turba strauert uestimenta sua in uia. Notinghm. viz ut ueniente xpo calcaret a iumento. Vestimenta inquid sut mandata legis. frondes spes pietatis. Qm g mandata legis z spes iudaice religionis fuert a xpo calcanda i uia i. i xpo. ideo ia tunc illa sub pedibz iumenti sternebant. Sz nond qr sup iumentu apli uestimenta sua posuert sz sub pedibz iumenti ceta turba iudaica qm quide apostolor xpiam ornaut. legis au mandata carnalia conculcaut. Alij au cedebant ramos de arboribz z sternebant i uia. Qui au ramos de arboribz pscindebant frondes ipi erant decentes z eruditi doctores. qui ex pphis accipientes exempla uiua de xpo q de arboribz spualibz ramos frondentes au pedes subiugalis ppli sternebant. Hoc e gentibz ramos frondentes aponebant rudibz gentibz ut p ea exempla q p ramos uirentes su offendiculo ambularent p uia uite isti9 donec intrarent i scauariu dei sui. Turba que pcedebat z que sequebat clamabat dicens. Osanna filio dd. Memores ppli mirabiliu que ouidit eis z sanitatu qs prestitit eis maxie resuscitacois lazari ut dicit Jo. Exultantes i cordibz suis au z retro clamabant. Qui pcedebant seniores erant i patriarche celi qr sci qui aduentu xpi de aduentu ei9 cognouerunt i pdixerunt. sequntes au minores i apli nris celi qr sci doctores qui p9 ascencoem xpi eius mirabilia z fidem pdicauerunt. Et quide pphantes de xpo clamabant. Osanna filio dd. Scdm aliquos viz tunc osanna qntu dicitur obsecro salua. Et f illum sensu pcedentes sci pres xpi incarnacoem clamabant. Osanna i obsecro salua. Vn i ps ait. Saluu me fac ds. Scdm alios. osanna interptat glia. Et f istu sensu

sequentes incarnacionem clamabant filio david .i.
laus et gloria sit christo qui per carnem descendit de proge
nie david. Et ne putaretur solum esse filium david et non
dei. ideo subdit. Benedictus qui venit in nomine domini.

¶ Honor

¶ Ex isto processu elici potest quod quadruplex honor fu
it exhibitus christo a populo de ierusalem exeunte. Alii
enim attulerunt christo asinum ad insedendum. Alii vesti
menta sua sternebant in via. Et alii cedebant ramos
de arboribus et sternebant in via. Alii vero clama
bant. Benedictus qui venit in nomine domini. ¶ Debemus
ergo recepturi christum consilio exuere casatum sui corporis
carnalibus desideriis renunciando iuxta illud salua
toris. Qui vult venire post me abneget semet
ipsum et tollat crucem suam et sequatur me. ¶ Secun
do debemus vestimenta sua sternere in via. Vestimenta autem
spiritualia sunt virtutes ut dicam est per quas vestitur
anima. Istas vestes homo in via sternit quando lux sue vir
tuose conversacionis sic lucet coram hominibus ut vi
deant opera sua bona et glorificent patrem qui in celis
est. Vel possunt vestimenta intelligi bona fortune per que
vestitur corpus exterius. Quod tunc sternuntur coram christo in
via. quando dives frangit esurienti panem suum etc.
Cum et corpus sit quasi anime indumentum. ¶ Qui
corpus suum propter christum tradidit ad mortem vesti
mentum suum ante christum sternit. Ramos vero et frondes de
arboribus cedunt qui verba et sententias de libris patrum
excerpunt ut dictum est. Et qui viros spirituales hoi
nibus ad imitandum proposuit. Asinum autem christo offerunt
qui christum in suis corporibus per viam patriam portant.
Item omnes religiosi ex eo quod eis habundant vim
tum sibi et qui sine labore domino obsequuntur. Soli
vero iumentum solum se exponit obsequio laborioso.
¶ Quarto debent alii clamare gracias agendo pro
collatis beneficiis et dicendo. Benedictus qui venit
in nomine domini. Et instando presentant pro primis se
primis dicendo Osanna in excelsis. Sed timendum
est quod multi sternunt vestimenta sua in via set
non coram ihesu ut tales qui faciunt elemosinas vero non
operibus sed divitibus non pauperibus. Alii ramos cedunt
sed non coram ihesu sternunt quod viz legem domini et ex
scriptorum capiunt sed in exempla aliorum non transmit
tunt. Et alii non frondes palmarum sed spinarum ster
nunt quod in suis sermonibus iurgia sternunt et seminant
manifesta. Alii non clamant Benedictus qui venit in
nomine domini sed benedictus qui venit in nomine nummi. et di
cunt osanna non in excelsis sed in nummis. Orant
enim instanter ut prosperitas veniant in terris sed raro desi
derant ut gaudia percipiant in celis. ¶ Sed hic

Ro.

videtur quod evangeliste in processu contradicant. Sed ipsius huius
evangelii. Et u 21 innuit quod christus sedit super asi
nam et ceteri evangeliste cum assert sedisse super pul
lum asine. Sed matheus cum dicat eum misisse disci
pulos qui adduxerunt ei asinum ante occursum turbe
Jo 12 c. innuit quod postquam occurrerunt ei turbe et postea in
venit asellum et sedit super eum. Ad illud dicendum primo quod

Pro.

dominus sedit super asinam et super pullum eius. Unde dicit
quidam hoc contigisse hoc modo. Primus insedit
pullo et quia recalcitrabat postea super asinam sedit.
¶ Unde dicitur in marco quod adduxerunt pullum super quem
nullus hominum sedit. Alii dicunt eum non valere ad
non sine insilire quod iumentum portans dominum recalci
trasset. Primus dicitur quod synagoga primus sedit super asi
nam et postea super pullum per etiam gentium in christo
designata. Unde prius sedit asinam antequam ei turbe
occurrerent. et ideo matheus solus hoc narrat. Sed
postquam ei turbe occurrerunt sedit asellum et ideo
¶ Jo dicit quod post adventum turbarum invenit ihesus a

Nobilia

sellum etc. Ulterius est super hoc evangelio sunt plura
nobilia breviter pertractanda quorum primum est quod
quamvis christus sepius ad ierusalem venit nunquam tamen in
iustitia iumentorum nec regale honorem quodammodo
recipere voluit nisi quando ut pateret ascendit. Unde
hic dicitur postea christus veniens ad mortem hono
rem suscepit quem alias recusavit. Jo. 6. Ihesus
cum cognovisset quod venturi essent ut raperent eum et
facerent regem fugit in montem. Sed ideo dominus ve
niens ad mortem honorem suscipere voluit quem a
lias recusavit ut ostenderet quod qui gloriam in hac
vita sitis est ei qui morti adiudicatus vellet
cum magno honore ad locum mortis pergere. Unde
Notingham eodem honoris christo exhibiti et pas
sionis sibi illate memoriam etiam scilicet in die in
ramis palmarum solet facere quamvis sexta feria pas
sio sit illata. in quo in multis instruimur. Primo
quod risus dolore miscebitur et extrema luctus gau
dii occupat. Proverbiorum 14. Nam ad hoc significandum
gaudio processionis iuncta est tristicia passionis.
¶ Occursus ei populi satis ostendit christum fuisse apud
populum acceptum. Ignominiosa passio subsecuta
ostendit eundem fuisse despectum. Unde bernardus. Ab eodem
populo et in eodem loco et in ipso tempore paucissimis di
ebus interpositis. primo cum tanto honore susceptus est
et postea crucifixus. O quam dissimile. Tolle crucifi
ge eum et Benedictus qui venit in nomine domini os
anna in excelsis. Quam dissimile est. Rex israel. et
non habemus regem nisi cesarem. Quam dissimile et
crux flores et spine. cum primo prosternebant vesti
menta aliena. ecce suis exuitur et sors mittitur super ea.
In quo hoc verum christus nos docuit quod huius mundi glo
ria vana sit et instabilis et quod in ea fiducia non sit
habenda. Unde bernardus. Optime processioni passio est co
niuncta ut discamus quod in nulla unquam leticia huius
mundi fiduciam habeamus ¶ Secundo instrui
mur ut prosperitate quandam habeamus adversitatis
memores temporis. Ecclesiastici 11. In die bonorum ne
sis immemor malorum. Nam prosperitas stultorum
perdet eos. Proverbiorum 1. Est enim prosperitas vel gaudium
temporale quasi vinum forte quod stulti nesciunt tempera
re ideo eos infatuat sicut vinum infatuat cerebrum
bene dispositum non habentem. Sapiens tamen mise
tale temperat cum consideracione post adversitatis. Ecclesiastici
7. Cor sapientium ubi tristicia et cor stultorum ubi
leticia. Illud et temperare docuit christus quod postquam gau
dium et honorem sibi exhibitum statim flevit ut
patet luc. 19. Videns ihesus civitatem flevit super ea
dicens. Quia si cognovisses et tu etc. ¶ Secundum
nobile est quod non super equum bellicosum sed super
asinam sedere voluit ut ostenderet se mansuetis
quiescere. Crisostomus. Non in curru aureo vel equo
bellicoso sedit sed in asina pacis amatore. quia in
humilibus et mansuetis quiescit. Secundo ad dan
dum exemplum humilitatis et ad destructionem superbie. Pa
rue in equis et falleris equorum qua nimis vi
gent hiis diebus in clericis et prelatis. Unde zach 9.
post illud. Et sedens super asinam etc. sequitur. Et
disperdam quadrigam de effraim et equum de ierusalem.
¶ Tercio ut ostenderet in quo statu erat homo in christi
adventu quia operatus iumentis insipientibus et
similis factus est illis. Bernardus. Puto dicerent iumen
ta si loqui fas esset. Ecce adam quasi unus ex nobis
factus est. Et hic non figuram Nabugodonosor
quodammodo mutati in bestiam propter superbiam. Dan. 4o.
¶ Tercium nobile quod christo honor exhibitus fuit a
turba a pluribus pauperibus supplicibus et abiectis non di
vitibus sapientibus et potentibus quo in pluribus ac
cidit hiis diebus secundum illud pau. Cor. 1. Videte vo
cacionem vestram fratres quia non multi sapientes secundum car
nem. non multi potentes non multi nobiles

& que stulta mundi elegit deus ut confundat sapientes & infirma mundi ut confundat fortia. Tunc eciam diuites & sapientes scribe & principes de morte eius tractabant qui de note pauperes ei honorifice occurrebant. Paucos amicos habuit diuites potentes & mundi sapientes. Unum amicum diuitem habuit scilicet zacheum luc. 19. Unum potentem scilicet centurionem Mt. 8. Unum sapientem scilicet Nichodemum Jo. 3. Ideo quia a diuitibus & sapientibus non diligebatur quia eis ve multipliciter inprecatur. Luc. 6. Mt. 23. Ve vobis diuitibus ve vobis scribis & phariseis &c. Ideo a pauperibus diligebatur quia eis premia promisit secreta reuelauit. quia Mt. 5. Beati pauperes spiritu &c. Et Mt. 11. Confitebor tibi domine pater &c quia abscondisti hec a sapientibus & prudentibus & reuelasti ea paruulis humilibus & pauperibus.

Erunt signa in sole & luna & stellis &c. luc. 21. In precedenti recoluit ecclesia aduentum saluatoris in carne in mansuetudine & humilitate secundum sensum allegoricum de quo aliqualiter dictum fuit. In hac dominica ecclesia euangelicus aduentus ad iudicium secundum sensum historicum declaratum qui erit in potestate & maiestate. Et qui amare noluit humilem & mansuetum potentem timeant & seuerum. Ideo ei aduentus primus valet ad spei subleuacionem & pronunciatus aduentus secundi ad timoris horrimentum. Spem ergo et timorem oportet habere fideles ut timor eos custodiat ne in prosperis euanescant & spes ne aduersa deiciant. Psal. Auersio paruulorum interficiet eos & prosperitas stultorum perdet eos. ¶ Hic tamen est sciendum quod cum christus dixisset templum fore destruendum quesierunt discipuli de tempore huius destructionis & precedentibus signis. Et quia discipuli post destructionem ciuitatis & templi credebant cito fore seculi consummationem de hoc mouebant secundam questionem ut patet Mt. 24. Et postquam christus diceret de templo quod non relinqueretur lapis super lapidem accesserunt ad eum discipuli eius secreto dicentes. Dic nobis quando hec erunt & quod signum aduentus tui ostendis nobis. Hic ergo christus scilicet ad questionem quam querebant quod signum aduentus tui dicens. Erunt signa in sole & luna & stellis &c. Diuiditur autem hoc euangelium in 5 partes. Primo enim ponuntur signa aduentum iudicis precedencia. Secundo status ostendit ad terrorem, ostendunt signa talia ibi. Arescentibus hominibus pre timore &c. Tercio status eorum ostenditur qui ad iudicium cum christo sunt venturi ibi. Virtutes celorum mouebuntur. Quarto ostendit modus aduentus iudicis & quo iudicandi eum sunt visuri ibi. Tunc videbunt filium hominis &c. Quinto ponitur exhortacio bonorum consolatoria ibi. His autem fieri incipientibus. Sexto ponitur exemplum predictorum declaratorium ibi. Videte ficulneam. Primum in prima ponuntur signa aduentum iudicis precedencia. De quibus dicitur. Erunt signa &c. Pro cuius intellectu primo est notandum quod [illegible] ponuntur a quibusdam que hic signa iudicium antecedunt. Prima ut magnum malum minabant euenturum. Unde gg in omelia. Quid [illegible] quos cernimus nisi terrores futuri precones [illegible] tum In pa o. Cum audieritis bella &c. Ultima tribulacio multis tribulacionibus preuenitur ut per crebra que preueniunt indicent mala perpetua que sequuntur. Et subdit. Multa mala debent preire ut mala sine fine valeant nunciare. ¶ Secunda causa est quam tangit gg in eadem omelia dicens. Qui in ciuitatis delinquimus in cunctis ferimur. Omnia que ad usum vite suscepimus ad usum culpe conuertimus. Et cuncta que ad usum pietatis dedimus que ad usum nobis conuertimus vltionis. Sicut enim quesiuit creatura ad usum hominis condita sic hic [illegible] ut per quam peccat creatura percussa eam creatoris perditor puniatur. Omnis ergo creatura tripliciter nos alloquitur hominem sicut dicit Hug. de archa noe li. 2. c. 4. Prima vox dicit. Accipe. Secunda redde. Tercia dicit. Fuge. Accipe beneficium. redde debitum. fuge supplicium. Prima vox est famulantis Secunda vox est admonentis. tercia comminantis. Vox famulantis est. Celum dicit. Ego tibi lucem in die ut vigiles. tenebras in nocte ut pauses. ad oblectacionem tuam gratas tempore vicissitudines Ego paris veris temperiem estatis florem autumni pulcritudinem & in yeme algorem. Ego alternatim bus incrementis dierum & noctium spacia vel simili dissili extento ut & varietas tollat fastidium & ratio pariat oblectamentum. Aer dicit tibi. Utile pro eo flatum & omne genus auium mitto ad tuum obsequium. Aqua dicit. Potum tibi pro eo sordes purgo. arenam rigo. & diuersorum genera piscium tibi ministro ad esum. Terra dicit. Ego te porto. nutrio pane conforto vino letifico omni genere fructuum te [illegible] diuersis animalibus mensas repleo. Vox admonentis. mundus dicit homo quomodo amat te qui me propter te fecit me. Seruio tibi quia propter te factus sum ut tu seruias illi qui fecit te & me. Si me propter te. Si ergo sentis beneficium redde debitum. Accipis benignitatem redde caritatem. hoc tribuit & hoc exigit deus. Vox comminantis est ignis qui dicit. A me comburreris. Aqua dicit. A me submergeris. Terra dicit. A me absorberis. Infernus dicit. A me deglucieris. Quia omnis creatura sicut ex condicione sua hominum famulatur sic & proborum & malorum meritorum consona comminatur ut in singulis creaturis peiores timeant quod se meruisse cognoscunt. ¶ Tercia causa tacta est a beda super lucam & ponitur in glossa dicente Appropinquante extremo iudicio sonitus maris & fluctuum confundit orbis terrarum premencium se in mire coloris afficitur. maria celi luminaria pro cussis nouo horrore radiis turbatam faciem velant quia appropinquante termino scilicet elementa quasi paciencia iudicant & tremunt. Si ergo tremunt que non peccauerunt quanto magis timendum est hominum peccatorum. ¶ Quarta causa est ut ostendat iudicem deum esse paratum imminente ergo guerra solet fieri armorum ostensio. Hanc faciet deus creaturis suis. Sap. 5. Armabit creaturam in vltione inimicorum. Et ecclesiastici 16. Tibi fortior creatura deseruiens exardescet in tormentum aduersus iniustos.

¶ Quinta causa est ut sint indumenta doloris. Sicut enim paterfamilias moriente totum turbatur familia plangit & nigris se vestibus induunt. Sic domino quia propter quod facta sunt omnia ad finem auxilio destituto tempora destruitur totus mundus & celi ornamenta lugent & candore deposito tenebris induuntur. ¶ Sexta causa est mundi senium teste gg in omelia super euang. Sicut in iuuentute viget corpus forte & incolume manet pectus carnosa ceruix plena sunt brachia In annis autem senilibus statura curuatur ceruix exsiccata deponitur frequentibus suspiriis pectus urget & virtus deficit. Et si langor desit plerumque sensibus sua salus egritudo est. Ita mundus in annis prioribus velut in iuuentute viguit ad propagandam humani generis prolem. Robustus fuit salute corporis viridis opulencia rerum pin

Hugo de archa noe
Celum
Aer
Aqua
Terra
mundus
Beda
Ca 4
4
Greg

guis. ac nunc senectute sua deprimitur et quasi ad
vicinam mortem molestiis crescentibus urgetur.

Greg. Septima causa est ut ab amore huius seculi separemur. Unde Gregorius in eadem omelia in principio ita dicit.
Dominus ac redemptor noster paratos nos invenire desiderans senectutem mundi que mala sequuntur
demonstrat ut nos ab eius amore compescat.

Greg. Octava causa ad quam omnes alie reducuntur est
quam Gregorius innuit consequenter. viz ut si deum in tranquillitate metuere nolumus. vicinum eius iudicium percussionibus attriti timeamus. Premittit autem ut dicat

notighium. at notighium signa in sole et luna et stellis
tanquam in pulcriori et evidenciori parte mundi. sicut
et hominis turbacio primo apparet in evidenciori parte hominis et pulcriori scilicet facie. Cor enim hominis
mutat faciem suam. Ecclesiastici 13. In sole autem legimus multipliciter fuisse signum. Primo stacionem tempore
scilicet Josue. 10. Secundo retrocessionem vel retrogradacionem tempore scilicet Ezechie. Ysaie 38. Tercio occultacionem
et obscuracionem. et hoc tripliciter. Primo propter peccata egipciorum ipsum fratrem fuerunt tenebre palpabiles. et
tribus diebus nemo vidit fratrem suum nec movit
se a loco. Exodi 10. Secundo propter peccata iudeorum et hoc in
passione Christi. Matthei 27. Tercio erit in fine propter
peccata omnium tam iudeorum quam gencium. de qua Joel
2o dicitur. Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem. antequam veniat dies domini magnus et horribilis. Et hoc est signum in sole quod Ysaie 24. vocatur
confusio solis. Unde ibidem dicitur. Confundetur sol. Apocalipsis

Signa in luna. 6. vocatur solis denigracio. Similiter et in luna multiplex legitur signum. Primum obscuracio quia cum recipit
lumen a sole ipso obscurato necesse est ipsam obscurari. Matthei 24. luna non dabit lumen suum. Secundum
coloris mutacio. Apocalipsis 6. luna facta est ut sanguis.
Tercium stacio. Sol et luna steterunt in habitaculo

notingham. suo. Abacuc 3. In stellis et fixis sicut notingham signum erit

Signa in stellis. scilicet casus de celo. Matthei 24. Stelle de celo cadent. quod
intelligi potest quantum ad hominum intelligenciam. quibus
turbatis turbatum videbitur celum. Aut propter casum
aliquarum impressionum ignitarum que communiter apud
vulgum stelle dicuntur. Ad quem sensum ad litteram
dicitur. Erunt signa in sole et luna et stellis. Sed videtur

argumentum. quod non talia adventus Christi ad iudicium erunt.
Signum enim dicit in cognicionem signati. Sed dies
iudicii est hominibus ignota et erit subita. ergo nulla precedent eius signa. Ad istud dicitur quod signa illa

Solucio. ducent in cognicionem iudicii futuri. non quo ad horam vel diem determinate. sed ad propinquum adventum indeterminate.

Erunt. Erunt inquit in supremis signa in sole et luna et stellis et in terris
pressura gencium pre confusione sonitus maris et
fluctuum. Pressura gencium erit in terris ex concursu multorum qui fugient propter terre motum maxime de locis maritimis et insulis pre confusione

Signa in mari. sonitus maris et fluctuum. In mari erit multiplex signum. Unum ex terminum eius elevacio scilicet
super altitudinem moncium 40. cubitis. secundum illud psalmi.
mirabiles elaciones maris. Aliud est eius usque ad
infima terrarum loca depressio. ita ut vix appareat.
Apocalipsis 21. Et mare non est. Aliud ex eius commocione sonitus terribilis. secundum illud psalmi. Elevaverunt flumina vocem suam. Dicit ergo. Et in terris pressura gencium pre confusione sonitus maris etc. quasi diceret
secundum Theophilum mare terribiliter fremet et fluctus maris agitabuntur tempestate. Hic secundum Gorrhum tangitur 6. mala reproborum. quorum primum est eorum deiectio. Quia enim erunt in alto positi ideo per stellas.
Sed reprobi in primo deiecti propter quod dicitur hic. Et in
terris. Job ultimo. Videntibus cunctis precipitabitur ut
behemoth cum corpore suo. Secundum est artacio et compressio. Unde dicitur pressura. Ysaie 24. Congregabuntur congregacione unius fascis in lacum et claudentur ibi in
carcere. Tercium est verecundia et confusio. Unde
dicitur pre confusione. Sic autem confundentur. ut quia
gloriatur modo in potencia inveniet se debilem et impotentem. Qui in sapiencia stultum. Qui in diviciis pauperem. Psalmus. Confundantur omnes virtute a
gentes. Quartum timor et trepidacio. Unde dicitur.
sonitus. Sonitus enim maris terribilis est. et
ipsi semper territi erunt. Quod per hoc innuitur cum
dicitur. Qui comprimuntur se propter sonitum maris. Sapiencie
12. Neque continebit eos spelunca. Quintum est
cordis amaritudo. Unde dicitur maris. Ysaie 24.
Amara est pocio bibentibus illa. Nec mirum quia
est ex amarissimis et fetidissimis speciebus confecta.
secundum illud psalmi. Ignis sulphur et spiritus procellarum pars
calicis eorum. Bene dicit pars quia non potest dici totum.
Sextum de pena in penam transicio. Unde dicitur fluctuum. Fluctus autem ad se mutuo transeunt. Et ibi erit transitus ab aquis nivium ad calorem nimium. Job 24. Deiectio in futuro respondebit presenti elacioni superbie. Artacio dilatacioni avaricie verecundia inani glorie terror stulte audacie. amaritudo illicite leticie transitus de pena in

Jeronimus. penam. varietati culpe. Secundum doctorem de lira Jeronimus super eundem textum in historia scolastica in annalibus hebreorum invenit xv signa precedencia xv diebus adventum iudicis. sed utrum xv dies
sint continue se sequentes vel interpellate ibidem sub

Jeronimus. dubio relinquit. Primo die erigetur mare super
moncium altitudinem xl cubitis stans in loco
suo quasi murus. Secundo tantum descendet quod vix videri poterit. Tercio marine belue apparentes super
mare dabunt rugitus usque in celum. Quarto ardebunt maria et omnes aque. Quinto arbores
et herbe dabunt rorem sanguineum. Sexto ruent edificia. Septimo petre ad invicem collidentur. Octavo
fiet generalis terremotus. Nono equabitur terra.
Decimo exibunt homines de cavernis et ibunt quasi amentes et non poterunt loqui mutuo. Undecimo surgent
ossa mortuorum et stabunt super sepulcra sua. Duodecimo cadent stelle. Terciodecimo morientur viventes ut
cum mortuis resurgant. Quartodecimo ardebit celum et terra. Quintodecimo fiet novum celum et nova

Alexander. terra et surgent. secundum hoc. Secundum magistrum historiarum et
literam dicitur quod in libro illo sunt multa falsa ideo non

De mulier. audet doctor de lira illa asserere sed relinquit illa
iudicio aliorum. Supposita ergo premissa exposicione litterali tanquam probabili. notandum quod hic dicitur de signis

Nota. non ad litteram sed ad sensum misticum satis apte
exprimuntur ut per solem intelligitur Christus qui Malachie
ultimo sol iusticie appellatur. Per lunam vero intelligatur
ecclesia a Christo illuminata que dicitur mulier amicta
sole. Apocalipsis 12. Stelle vero intelliguntur fideles de quibus
per prophetam dicitur. Qui per iusticiam illuminant multos erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Que

Tertio. ergo signa futura sunt in sole luna et stellis ostenditur
Matthei 24. c. Sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum. et stelle cadent de celo. Sol iusticie obscuratur dum veritas christiane fidei per hereticos obumbrabitur et cultus minuitur. luna non dat

Nota. lumen suum dum vera predicacio et exemplaris informacio deficit in prelatis. Stelle de celo cadunt
dum multi celestem conversacionem profitentes sed eam fatue deserentes terrena stercora amplexantur. Vel
in sole potestas ecclesiastica in luna potestas secularis intelligitur.

Nam sicut habetur Gen. 1. et ma. et ob. solite. Ad firmamentum celi hoc est universalis ecclesie fecit duo luminaria magna deus. i. duas dignitates instituit que sunt pontificalis auctoritas et regalis potestas. Unde potestas ecclesiastica tanquam sol dicitur in spiritualibus de spiritualiter attendere. dum luna i. potestas imperialis vel regalis noctem i. temporalia regere sollicitat. Unde Armacanus in sermone Domine noster Ihesu Christe dicit de sede romana. Hec sedes sacratissima thronus dei est. Et sic sol mundi totius in conspectu eius. Unde sicut causaliter in sole est tota mundi huius illuminacio vegetacio et vita sensibilis nutricio augmentacio et consummacio. conservacio pulcritudo decor et venustas. et ipse hec omnia in hunc mundum sensibilem semper influit et sic servat hunc mundum semper perfectum. sic oportet hanc sedem sacratissimam hec omnia spiritualiter intellecta in se causaliter habere et in hunc spiritualem mundum universum cuius sol est spiritualis eadem omnia incessanter influere et sic mundum spiritualem salvare. Alioquin si sic deficerent tales virtutes in sole et ab eo in mundum influentes continue periret mundus ille sensibilis. Sic si deficiant in hoc spirituali sole tales virtutes et ab eo in mundum spiritualem corporales influencie necesse est mundum cuius est sol perire. et sic contra naturam foret si sol noctem illuminaret die non lucendo. Sic contra naturam videtur esse si potestas ecclesiastica spiritualibus neglectis curis secularibus minus vacet. sicut legitur 2. Mach. 4 fecisse sacerdotes. Ubi sic. Sacerdotes iam non circa altaris officia dediti erant sed contempto et sacrificiis neglectis festinabant participes fieri palestre etc. ¶ Cum ergo luna non nisi a sole lumen habeat. necesse est ut sole non lucente luna et careat debita irradiacione. et sic nedum luna non dat lumen suum. sed iuxta prophetam luna convertetur in sanguinem. Sed secundum iuxta sentenciam sapientis Ecclesiastici 34. Panis egencium vita pauperum est. qui defraudat illum vir sanguinis est. propter quod qui pro indebitis paciones pauperes pane et sustentacione legitima defraudant viri sanguinum nuncupantur. Unde tibi non incongrue dicitur per illud Ier. 4. In alis tuis inventus sanguis animarum pauperum et innocentum. Ale iste sunt potencia et fraudilencia quibus pauperes opprimunt et eorum loculos emungunt. Hee sunt ale milvi de quibus legitur Zach. 4. Milvus est avis rapax qui infirmis avibus insidiatur et tales infirmos sed fortibus non resistet. Unde talibus fiet sicut fit de milvo cum capto exhibit aliquid de intestino. Unde alii putantes milvum quod ferat intestinum alienum conveniunt et omnia precordia ei auferunt. Sic divitis intestinum exhibitur cum cor eius in bonis exterioribus ponitur. secundum illud Ecclesiastici 10. In vita sua proiecit intima sua. Alii magis divites et potentes veniunt ut intestinum devorent ea que male congregaverat dissipando. Prov. 22. Qui calumpniatur pauperi ut augeat divicias suas dabit ipse diciori se et egebit. Stelle ut dictum est cadentes sunt veritatem fidei vel morum precepta deserentes. Et certe sole et luna deficientibus erit in terris pressura gencium. Pressura inquid tribulacionis et angustie. pro confusione sonitus maris et fluctuum i. pre confusione mundi qui mare dicitur et mundialis pravitatis appetencium. ¶ Sequitur. Arescentibus hominibus pre timore etc. ubi tangit eorum statum ad quos venit districtus iudex quibus talia signa ostenduntur. Unde sicut iuventis securitas reficiat et impinguat. secundum illud Prov. 15. Secura mens quasi iuge convivium. sic timor attenuat et exsiccat ossa. Arescentibus ergo ab humore gracie. secundum illud psalmi. Aruit tanquam testa virtus mea. Item ab amore sive mundane glorie secundum illud Iac. 1. Exortus est sol cum ardore et arefecit fenum. Item ab amore nature quia pre timore palliditate exsangues apparebunt. Arescentibus inquam pre timore et malorum instancium et expectacione futurorum adhuc distancium. quasi et timor et expectacio supervenient universo orbi et tempore antichristi ut dicit glossa quando et erit tribulacio qualis non fuit ab inicio mundi ut habetur Matth. 24. Nam omnis tribulacio et persecucio quasi in unum conflabitur. et erit tunc persecucio infidelium hereticorum falsorum fratrum et tirannorum. Hec supervenient i. desuper venient universo orbi. et de celo. Ex quo patet quod universus erit locus refugii. Nam virtutes celorum movebuntur itaque motu timoris et reverencie respectu iudicis et motu equitatis et iusticie respectu iudicandorum. Crisostomus in imperfecto super Matth. 24. c. Quando rex terrenus pressurus in aliquam expedicionem mandat in palacio dignitates omnes moventur et exterius excitantur tota civitas fervet. quanto magis celesti rege exurgente et exeunte iudicare vivos et mortuos virtutes angelice movebuntur terribiles nimis terribilem dominum precedentes. Hec ille. Greg. insuper eodem textu ita scribit. Quid enim virtutes nisi angelos thronos et dominaciones principatus et potestates appellat. que in adventu districti iudicis oculis nostris tunc visibiliter apparebunt ut districte tunc a nobis tunc exigant hoc quod nobis modo invisibiliter conditor equanimiter portat. Unde et subdit. ¶ Et tunc videbunt filium hominis in nubibus celi cum potestate et maiestate sua. Super quo dicit Ho. quod veniet Christus et videnter quem videbunt personaliter quia filium hominis terribiliter quia venientem in nubibus celi. potenter quia cum potestate magna ad puniendum malos. et honorabiliter quia cum potestate et maiestate. Videbunt ergo filium hominis venientem. Ac si dicat aperte In potestate magna et maiestate videbunt quem in humilitate positum audire noluerunt. Et virtutem eius tanto districtius senciunt quanto nunc cervice cordis ad eius paciam non inclinant. Veniet in nube sicut qui destruxit egipcios salvavit hebreos. Exodi 14. Tollens se quidem angelus dei qui precedebat castra abiit post eos et columpna nubis cum eo. Sequitur Iam advenerat vigilia matutina et ecce dominus respiciens super egipcios per columpnam nubis et ignis eorum exercitus interfecit. In nube duo sunt obscuritas et refrigerium. In igne similiter duo claritas et incendium. Nubes ista fuit hebreis ad refrigerium egipciis ad interfeccionem sicut erit in die iudicii. Nam tunc ignis nubis dividet bonis et malis. et erit claritas lumen et refrigerium dampnatis vero obscuritas et incendium. ¶ Nobilis insuper postillator super isto textu sic scribit. In hiis verbis ostenditur modus veniendi ad iudicium et singula verba pondus habent. Tunc videbunt i. hora qua non putatur. Matth. 24. Estote parati quia qua hora non putatis filius hominis veniet ad iudicium. Videbunt eum videri qui eum pupugerunt. Apoc. 1. Gentiles vero qui eius fidem recipere noluerunt et impii christiani qui eius signum non oblatum acceptam operibus abiecerunt videbunt inquam eum terribilem iudicem valde. Sap. 5. Videntes turbabuntur timore horribili etc.

Z·macissio. Triso. R. Fili hois. Nubes. Ptas. Triso. Virt noc. Cui. q. xl. Greg.

Tria potenit timere eis mente. primu est po
tentia iudicis que e summa. Vn no licebit ap
pellare. Erit p totum orbem sic extensa q
no poterimus declinare In ps. Si ascendero in
celum tu illic es &c. Item no poterimus ei re
sistere. Criso. Nec resistendi virtus nec fugie
di facultas. Nec pnie locus nec satisfactois tps
erit. ex angustiis omi rex. nichil remanet nisi
luctus. Secundo est sapie eius pspicacitas
cui nichil pt abscondi. Ecctes 12. Cuncta q
fiunt sub sole adducet ds secu ad iudiciu. & sic
sapiens sic cogitacoes nras scrutabr. Tercia
vero e zelus iudicis. pu 6. zelus & furor ui no
parcet in die vindicte nec adquiescet cuiusq pa
ce q natura iudicij no recipit veniam. Scdo
q xps filium hominis se nocat tribz caus. pmo
pp exemplu humilitatis co eos qui de nobili ge
neris supbientes de eo qui nobilior e in suo ge
nere se denominant. Secudo q in forma huma
na apparebit i iudicio. no diuina. Tercio ad
insinuandu q ad talem gliam uenit p humilitate.
humilitas ei qui in humanitate exhibuit ca
fuit eius exaltacois. phi 2. Exinaniuit semet
ipm forma serui accipiens. & c. pp qd ds exal
tauit illum. In nubibz & quo ad lram ueit
qui seruientes ei famulabant in celu ascende
ti. Vel pt nubes e humanitate designare ut i
illo. Dns ascendet sup nubem leuem & igredi
et egiptu. Veniet g xpc i nube i carne ad iudi
ciu generale. Vel 3o. nubes dicut apli iuxta illd
ps. Vocem dederut nubes. Et iuxta illud. Qui sut
isti qui ut nubes uolant. Veniet & sic xpc i nu
bibz 3. aplis ad iudiciu. Veniet mgn cu potestate
i. cu ostensione ptatis. ptas au eius ex multis
elucesset. vz ex mundi conflagratoe. ps. Ignis i
conspectu eius exardescet Ite ex multitudine e
oz quos congregabit. Joel 2. Congregabo omnes
gs & deducam eos i valle josaphat. &c. It in
ps. Aduocabo celum desursum & terra discernere
ppl'u suu Ite in pulueru collectoe & mortuor re
suscitatoe. cor 14. Omis quide resurgemus. Ite
i corpor clarz glificatoe. mt. 13. ffulgebut iusti
ti sicut sol in conspectu pris eor. Ite i uirtute
uocis. Criso. Vere uox magna tube terribil.
cui omnia obediunt elementa. q petras scin
dit inferos apit portas ereas conterit mortis
uincula dirupit & de pfundis abissi aias libe
ratas corpibz suis assignat & uidebunt eu i
maiestate. loco cuius mt 13. dicit glo. In iudi
cio apparebit xpc totus. i. capud cu corpore
glosus. Sz q hec co reprobos dca sunt mox
ad elcor consolacoe uba uertit cu dr. His a
fieri incipientibz respiate & leuate capita vra
qm appropinquat redempcio vra. Vbi pr ex
hortacio consolatoria elcoz. His au que dca
sunt fieri incipientibz respiate p fidem & leuate
p spem capita vra i. corda. Vn gg. Cu pla
ge mudi crebrescunt cu terror iudicij commotis u
tutibz ostenditur. leuate capita vra i. accelerate
corda vra q dum finitur mundus e amica no
stris ppe e redempcio vra qm quesistis. In
scriptura ei sacra sepe capud p mente pi. q
sic capite regur membra ita cogitacoes me
te disponut. leuare itaq capita e. mentes
vras ad celestis prie gaudia erige. Qui g
deu diligunt ex mundi fine gaude atq hilla
rescere iubent. q eu quem amant mox iue
niunt. dum transit is quem no amauerut
Absit eni ut fidelis quisq qui deu uide deside
rat de mundi pssuroibz lugeat quem finiri co
dem suis pssuroibz ignorat. Scriptu nanq e.
Quicumq uoluit amicus huius seculi ee in
micus dei constituit. Qui appropinquante mu
di fine no gaudz amicum se ee illius testat
atq p hoc inimicus dei ee conuincit. Ex
destructoe mundi luge cor e q radices cor
dis i eius amore plantauerut qui sequente
uita no querunt q illam neq ee suspicat.
Nos g qui gaudia uite cognouimus eterne
festinare ad eam q cicius debemus. Hic e
notandu q pp tria debent elci de fine mudi
gratulari. pmo q uia illoz laboriosa finitur. Vn
gg ut s. Quid est uita mortalis nisi uia. Et
quid sit fres mei pendite i labore uie lasses
sere & tn eandem uiam nolle finire. Scdo q
inimicus destruit. mundus eni odit elcos Jo
14. mundus eos odio huit. Et q no estis de
mundo ppea odit uos mundus. Tercio q ex
initiu inimici amicus intimus appropinquat.
& hoc e qd dr p gg ut s. Qui deu diligunt
ex mundi fine gaudere iubent q eu que a
mant mox inueniunt du transit is que no
amauerunt. Et ho est qd dr. Qm appropin
quat redempcio vra. Vn nondum est q e
redempcio a captiuitate culpe q fca est in
pmo aduentu xpi. de quo ps. Redempcionem mi
sit dns pplo suo. Et redempcio uniuersalis pre
destinator ab omimoda captiuitate de q dr h.
& ad Ro 8. Nos ipi int nos gemimus ad
opcom filior exspectantes redempcoz corpis
nri. Hic e supernotandu est q cum dicat
redempcio vra bonis & no reprobis. ista dix
it. qm ei appropinqt redempcio scor. appro
pinquat & dampnacio malor. Sequit in
textu. Et dixit eis similitudine. Hec e 3.
ps huius euangelij. in qua po exemplu pre
dcor declaratiuu. Vn s gg q mundus debeat
finiri redemptor no pnuba comparacoe mani
festat cum adiungit. Videte ficulnea & oes
arbores & c. qi diceret s gg. Sicut ex fruc
arbor mauia estas cognoscitur. ita ex rui
na mundi ppe esse cognoscitur regnu dei.
Quibz pfecto ubis ostenditur q fruc mundi ru
ina est. Ad ho eni crescit ut cadat. Ad hoc
cadit ut germinet. Ad hoc germinat ut qd
germinauit cladibz consumat. Bene aute
regnu dei estati comparatur. q merois & al
goris dies transiunt. q tunc uite eterne di
es solis eterne claritate fulgescunt. q oia sub
magna certitudine firmant. cu ab ineffabi
li ueritate subiungit. Amen dico uob q no
ptribit gnacio hec donec omnia fiant. Amen
dico uobis. qi dicet. qd dico uobis p certo ex
spectate q uerum dico uobis q non ptribit
generacio hec s. genus humanu de mortalitate
ad inmortalitate donec omnia s. q hic dca st
mt. 4. Jota unu aut unus apex no ptribit
a lege donec omnia fiant. i. dies iudicij fiat.
Dicit glo. Celum & terra transibunt. Celu
no ethereu sz aereum. De q mt. 13. Volucres
celi comederut illud. qi diceret. Celu in
quid & terra transibunt. i. deposita priori for
i melius accidentibz mutabunt manente sba.
Verba au mea no transibunt. i. sine effcu i
pfeccois. Vn gg ut s. Nichil i rex corpalium
natura durabilius celo & terra. Et nichil
i rex natura ta uehemens q sermo currit.
Verba au quousq pfca sunt uerba no sunt.

Cum eī pfcā fuerint omō iā nō sunt q̄ nec p
sīa nisi transeundo prīt. Aut g°. Celum ꝫ terra tra
sibunt uba aūt mea nō transibunt. Recte apte
dicant. Omnino qd̄ apud nos durabile ē ꝫ qd̄ sīn
mutatōe ad eternitatē durabile nō est. ꝫ omne
qd̄ apud me transire cernit firmū ꝫ sīn transi
tu tenet. q̄ sīn mutabilitatē manentes s̄nias
exprimit sermo uīs qui nō transit. ¶ Sup isto
aūt sunt aliqua nōbilia breuiter tractanda sīt.
quor̄ pmū ē sup illo alleto. Stelle celi cadent. q̄
trib; modis legimus ī scripturis stellas cecidisse. S.
p caudam draconis. Apoc. 12. Per terremotū
ut hr̄ eusē 6. Et p cornu hirci. ut hr̄ dan. 8.
In quib; nōtur q̄ antexpc̄ quosdam decipiet p
miraculor̄ opatōe ꝫ istos trahet p caudā. Sicut
eī cauda cooptit bestie turpitudinē. sic falsa
miraculor̄ opatio opiet antxpi iniquitatē.
quosdam p donor̄ largitōm ꝫ istos decipiet p
terremotū. Glō sup illud dan 2°. Terram di
uidet gratuito. Quos eī antxpc̄ suo terrore subiu
gare nō potīt auaricia subiugabit. Quosdā p
potenciam ꝫ tormentor̄ illatōe. Et istos deiciet
p cornu. Greg°. Robustos quidem antxpc̄ inter
ficiet dum eos qui mente inuicti sunt corpali
uincet. ¶ Secundo notād̄ sup isto. Arescentib;
hominib;. q̄ homines arescent quatuor modis
quib; plante arescere solent. Vīn p modicā tre
pfunditatē. M 13. Quia nō hēbat altitudinē
terre qm̄ exortus ē sol exestuauit. Aut p̄ radi
cis corrosionem Jone 4. Pparauit dn̄s uermē
ꝫ pcussit hederam ꝫ exaruit. Aut p̄ sterilitatē
ut pz in ficulnea sterili cui xp̄c maledixit ꝫ
statim aruit. Aut p̄ estus inuectūtē. Jac. 1.
Exortus ē sol cum ardore ꝫ arefecit frum̄.
Quatuor ꝫ gña hoīm tpe antexpi arescent. p̄
mi qui nō erunt ī caritate debite pfundati. Vīn
ad thes. 2. de antexpo dr̄. q̄ aduentꝯ eius erit
s opatōm sathane. in omī uirtute ī signis ꝫ
pdigys. in hys q̄ pereunt eo q̄ caritatē ueritatis
nō hueruunt nec receprūt. Secd̄i qui erunt
deficientes ī fide qm̄ in radice. Luc 18. filius hoīs
ueniens putas inueniet fidem sup terram. Ter
ty qui erunt steriles in bono ope. M 25. Sicut
fuit in dieb; noe ꝫc. Quarti qui erunt estua
ti malo igne concupiscētie. Vīn de illis qui tīc erūt
2. dr̄. 2. thi 3. q̄ erunt incontinentes. Et de
antxpo dr̄ dan. 8. q̄ erit in concupiscētia mulier̄.
¶ Tercio notandum est s̄ ysodorꝯ q̄ iiij psone
ī iudicio requirūtr. Judex reus. accusator ꝫ
testis. Hec iiij psone ī hoc euangelio qd̄ de iudi
cio xp̄i agit racionabiliter tractantur. Psona
iudicis cum dr̄. Tunc uidebunt filium hoīs. psō
rea cum dr̄. Arescentib; hominib; ꝫc. Psona ac
cusatoris cum dr̄. Erunt signa ꝫc. Psona test̄
aut psone testiū cum dr̄. Uirtutes celor̄ moue
buntur. Ponitur aūt ī psona iudicis rex q̄ ī fōr
hominis iudicabit ut bonis sit consolatio et
malis conturbatio. Ideo pz. Uñar ꝫ d̄s totius
consolatōis q̄ uult p hoīem homines iudicari
ut in tanta perturbatōe malor̄ hominu iusto pst
tet similitudo nature fiduciam. Iste aūt iudex ta
iuste quevult iudicabit q̄ nō opz corrumpi eī
iudiciū quomodoli. ¶ Quatuor aūt modis iudiciū
solet corrumpi s timore odio. amore munere.
De aūt timore iudiciū timore corrumpatur. Dicit sap
ciā. Noli querere fieri iudex ū ualeas uirtute
irrumpe iniquitates ne forte extimescas poten
tis faciem ꝫc. Ysodorꝯ. qui metu potestatis uita
tē occultat eiusdē ueritatis iram puocat sibi.

q̄ plus pertimescat hoīem q̄ diuinā trepidat
maiestatē. Sedo corrumpit munere. eccl. 20.
Exennia ꝫ dona excecant uisum iudicis. Augꝯ.
Vsq; adeo cupiditatis inoleuit malum ut iā et
consuetudine uendantur leges corrumpant iura
s̄nia ipā uenalis sit ꝫ nulla cā iā possit te
ñi. Tercio corrumpit odio. Ira eī uiri iusticiā
dei nō opatur. ¶ Quarto amore q̄ inordinatꝯ
amor ꝫ odiū iudiciū nō cognoscunt. Judice oīm
supremum nullum cor corrumpit. Nō timor
q̄ omnipotentissimꝯ ē. Job 22. Numquid timens
arguet te ꝫ ueniet tecum ad iudiciū. Immo ī
iustis potentib; seuior apparebit. Sap 6. Po
tentes potenter tormenta pacientur. Non a
mor q̄ iustissimꝯ ē. Ideo cū fr̄es suos falsos
dicit s̄nā s̄nam puulgabit. Vnde repbis ni
chil ualebit fr̄nitas ihū xp̄i. In ps. ffrat nō
redimit. Vel natiue consanguinitas. Ideo subdit.
Redimet hō. Interrogatiue q̄ dicerēt. nō. q̄ eī
qui a xp̄o non sunt redempti nichil ualebit
redempcio alior̄. Non prm multiplicatas 10
additur. Non dabit deo placacōm suā. Nec
munus corrumpit q̄ ditissimꝯ ē. ps 6. Non
recipiet p redemptōe dona plurima. In die illa
plus ualebunt corda pura q̄ astuta uba ꝫ
consciā pura q̄ marsupia plena. Vñ Januens̄
allegans aug. Expectatur dies iudicy. ꝫ ade
rit ille equissimꝯ iudex qui nullius potentis
psonā accipit. cuius palatium nullus ex
t abbas comes t baro. auro t argento co
rumpere poterit. ¶ Nec odio iudiciū puertit
q̄ q̄ optimꝯ ē ꝫ in eo qui optimꝯ ē odium
cadere nō pt. Ipse enim omnia diligit q̄ crea
uit. Sap. 11. Diligis omīa q̄ sunt ꝫ nichil o
disti eor̄ q̄ fecisti. Et hinc est q̄ qm̄ cum dolo
re punit ꝫ compassione. ¶ Quarto secundū
s quendam postillatorē q̄ erit triplex accusa
tor ī iudicio reprobor̄. Primus totꝯ mundus
oīā s. elementa ꝫ oīs creature. Job 20. Re
uelabunt celi iniquitatē eiꝯ ꝫ terra consurget
aduersus eū. De alys creaturis dicit Crisoꝯ.
In illo die nichil est qd̄ respondeamꝯ ubi ce
lū ꝫ terra sol ꝫ luna dies ꝫ noctes ꝫ totus
mundꝯ stabūt aduersus nos. ¶ Secundꝯ accu
sator erit pprium scelus. Omnia eī peccā que
sunt in occulta eē psilient ꝫ suū accusabunt
actorem. Unde uestimentor̄ accusabunt uane
gloriosum aurū. auar̄ iniquum edificiū accu
sabit usuratorē de quib; pmus Jac 4. Diui
cie ure putrefacte sunt uestimenta ura tineis
comesta sunt. aurū ꝫ argentū erugiauit ꝫ
erugo ī testiōm uobis erit. De tercio dr̄.
Abach 2. Ve ei qui multiplicat nō sua.
vsq; quo aggrauat cō se densum lutum. q̄
lapis pariete clamabit ꝫ lignum qd̄ int iunct
turas edificior̄ est rndebit. Seru insup ī
meditatōib; suis tunc loquentia pcca sunt
dicent. Tu nos egisti tua opa sumus ꝫ te nō
deseremus s; tecum ad iudiciū pgemꝯ. Ter
cius accusator ē ipe diabolus. dicturus est
eī cō nos uir aduersarius. Equissime iudex
iudica hunc meū esse ob culpā qui noluit
tuus eē p grām. Tuus ē p naturam. uīs ē
p miseriam. Tuus ob passionē. meus ob
suasionē. Tibi inobediens michi obediens.
A te accepit immortalitatis stolam. a me hāc
pannosam q̄ indutus est tunicam. Tua ues
tem dimisit cum mea huc uenit. Equissime iu
dex iudica hunc eē meum ꝫ mecū dampnand.

Aug.
Jan.
Ber.

¶ Quinto notandum est circa eundem quod tres sunt testes. Habet contra se unum scilicet deum Jere. 29. Ego sum testis et iudex dicit dominus. Secundus intra se scilicet conscientiam. Quisquis enim futurum iudicium timet presentem conscientiam corrigit. Sermo de causa tue est astrictionem conscientie tue. Tertium iuxta se scilicet angelum ad custodiam deputatum Job 20. Revelabunt celi iniquitatem eius, ideo dictum est quod virtutes celorum id est angelice potestates commovebuntur ut peccatores accusent et contra eos iustum testimonium ferant.

Doctor 3 adventus

Ca.

Cum audisset Johannes in vinculis opera Christi. Mt. 11. Herodes Antipas Johannem baptistam in vinculis posuit triplici ex causa. Primo quia eum reprehendebat quod fratri suo Philippo Herodiadem uxorem suam iniuste abstulerat, ideo ad suggestionem Herodiadis ipsum incarcerari iussit, sicut innuitur Mt. 6. Secundo ex eo quod Johannes sicut dicit Josephus iustitiam sobrietatem et baptismum predicabat, et eum multitudo populi sequebatur. Herodes quoniam erat alienigena et populo odiosus, timens multum populi pronitatem eum in carcerem trudebat. Tertio ex eo quod Johannes quendam magnum regem post se venturum predicabat. Et cum Romani ordinassent ne aliquis sine senatus auctoritate rex vocaretur, offensam Cesaris timuit et ideo eum in carcere inclusit. De quibus vinculis cum audisset opera et miracula Christi duos discipulos ad eum misit. In isto autem evangelio tria principaliter tanguntur: scilicet Johannis interrogatio, Christi responsio, et Johannis commendatio a Christo facta. De interrogatione autem Johannis ut videtur alii sentiunt Gregorius. Aliter Ambrosius. Aliter Hillarius. Aliter Crisostomus. Gregorius quidem dicit videtur quod Johannes dubitavit an Christus per seipsum in infernum esset descensurus. Ideo de hoc quesivit ut ipsum in infernum venturum nuntiaret quem iam venturum in mundum nuntiaverat. Ubi verba Johannis declarat finaliter per modum hunc. Sicut pro hominibus nasci dignatus es an et pro hominibus mori digneris, insinua, ut qui nativitatis tue precursor extiti mortis etiam precursor fiam et venturum in infernum te nuntiem, quem venisse iam mundo nuntiavi. Sed contra hoc obiciunt aliqui cum sit articulus fidei Christum ad inferos descendisse et predictum a prophetis invenitur Zach. 9. Tu autem in sanguine testamenti eduxisti vinctos tuos de lacu. Non est verisimile hoc Johannem ignorasse, et magnus propheta extitit. Unde Crisostomus super Mt. et allegat eum Hotingham qualiter hic magnus propheta fuit et si hoc ignorabat quod alii prophete minores sciebant et predixerant. Sed ad hoc dicendum potest quod Johannes non dubitavit de descensu Christi ad inferos sed de modo descendendi. Verumptamen probabilius est quod nec de modo nec de re dubitavit. Item dicit Ho. quod alii ut Crisostomus, Augustinus, Ysidorus, Beda et Rabanus melius videntur dicere quod Johannes non dubitavit sibi sed suis discipulis qui vere dubitabant. Unde pro illis ad modum dubitantis se habuit ut discipuli certificarentur. Nec misit eos ex sua dubitatione sed illorum certificatione sicut Heliseus misit filios prophetarum ad querendum Heliam quem sciebat esse raptum Re. 2. Non enim poterat ut dicit Hotingham Johannes dubitare de Christo quem ipsum cognoverat in materno utero Luc. 1. Qui ipsum monstravit digito proprio Jo. 1. Qui ipsum cognovit in paterno testimonio Mt. 3. Non igitur in aliquo dubitavit sed pro discipulis dubitantibus ad modum dubitantis se habuit, sicut salvator ipse venit querit de Lazaro Jo. 11. Ubi posuistis eum. Et in eius declaratione est sacerdos etiam. In-

Greg.

Ps.
Argu[men]ta.

Ensio.

No.

ratus quod discipuli Johannis tres notabiles habebant. Erant enim invidi emuli pro magistro suo. Unde certe zelantes. Unde dixerunt Johannis 3. Rabi qui tecum erat transiordanem cui testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat et omnes veniunt ad eum. Secundo erant rudes ad intelligendum, quia cum eis Johannes de Christi sublimitate sepe predixisset ipsi intelligere non valebant. Unde dixit illis: Ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod ego dixerim non sum ego Christus. Tertio erant Christo incredulis sicut patet Mt. 9. Ubi se phariseis associaverunt contra Christum dicentes: Quare nos et pharisei ieiunamus frequenter, discipuli autem tui non ieiunant. In Christo autem tria commendabilia erant contra hec tria scilicet exempla vite per que invidos edificabat, verba sapientie per que rudes informabat, et miracula glorie per que incredulos convincebat. Misit igitur eos ad eum ut viderent exempla sue sanctitatis per que invidi edificarentur, ut audirent verba sue sapientie per que rudes instruerentur, et viderent miracula glorie per que increduli convincerentur. Dicendum igitur est ad illud Gregorius quod dubitavit id est ad modum dubitantis se habuit. Vel dubitavit ut dicit Ambrosius similiter non hesitatione tarditatis sicut Thomas nec infidelitatis sicut iudei sed potius affectione cuiusdam pietatis, sicut mater que quamvis sit certa de morte filii sui tamen ex affectu pietatis clamat: Nunquid filius meus mortuus est. Sic ex pietate affectionis vel potius pro discipulorum informatione. ¶ Cum audisset Johannes in vinculis opera Christi id est miracula que faciebat Christus, mittens duos de discipulis suis ait illi: Tu es qui venturus es an alium expectamus. Duos misit propter testimonii idoneitatem ut scilicet ipsis responsis crederet, quia in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Deut. 19. Vel propter consortii honestatem. Eccles. 4. Ve soli quia si ceciderit non habet sublevantem se. Item propter geminam caritatem. Dicit enim Gregorius quod caritas minus inter duos esse non potest. Item propter significationis cogruitatem ad significandum quod gratia que est interpretatio Johannis mittit ad ihesum cogitationes et affectiones. ¶ Mittens igitur Johannes duos de discipulis suis hoc est misit illos ad ihesum per illos dicens illi id est interrogans eum. Tu es qui venturus es id est qui predicaris venturus a prophetis. Interrogat autem Johannes Christum mediantibus discipulis suis. Tu es etc. quasi diceret: Si verum non creditis qui testimonium perhibeo de Christo, vos ipsum audite ei. Tu es qui venturus es id est promissus per prophetas quia venire ad sumendum divinam humanitatem, ad sustinendum gravem penalitatem, ad expiendum limbi captivitatem, ad proferendum divini iudicii equitatem. De istis quemvis ut de istis omnibus discipuli certificentur. Sequitur. An alium expectamus id est expectare debemus. Abach. 2. Et si moram fecerit expecta eum quia veniens veniet et non tardabit. Crisostomus ostendit quod duo venti erant scilicet Christus et antichristus. Jo. 4. Ego veni in nomine patris mei et non accepistis me. Si alius venerit in nomine suo illum accipietis. In prima parte evangelii sunt quedam postillatorem quatuor ad mores pertinenda sunt breviter notanda. Quorum primum est quod Johannes in vinculis est ligatus. Secundo quod propter opera non propter verba tantum misit discipulos ad ihesum. Tertium est quod Johannes in carcere Herodis sit dubitans qui quod in deserto propter coram multis affirmavit. Quarto notandus est tenor questionis qui per discipulos proponebat. Primo est sciendum quod Johannes interpretatur gratia vel in quo est gratia secundum istam interpretationem. Johannes in vinculis religatur cum gratia aliqua in maiore vinculis mundi tar-

Abstinere

C.

Sao.

Iff

[illegible]

Grg.

Cris.

2.

C.

Ber.

G. 2.

¶ 2ª

nis uel diaboli ligata tenet. ne se uel alijs
p[ro]ficiat ad salu[tem]. Ro. 1. Reuelat[ur] ira dei sup
om[n]e[m] i[m]pietate[m] & iniusticiam ho[m]i[nu]m eor[um] q[ui] uerita
te[m] dei detinue[r]it & i[n] iniusticia. Et tu[n]c om[n]e
bonu[m] a deo datum g[rati]is. g[rati]a[m] congrue dic[er]e pos
sit. certo q[uo]d Joh[ann]es hijs dieb[us] multis uinculis
alligat[ur]. Sc[d]m aliam interp[re]tatio[nem] queli[bet] a[n]i[m]a
h[uius] gra[ti]am uinculis tenet[ur] du[m] in corp[or]e ma
nens mo[rta]li a dei contemplac[i]o[n]e debita uolu[n]
tarie impedit[ur]. Sap. 9. Corpus q[uo]d corrumpi
tur aggrauat a[n]i[m]am & terrena inhitacio deprimit
sensum multa cogitante[m]. Anima g[o] sic inclu
sa ad quere[n]d[um] u[er]itatem discipulos mittit. v[idelicet]
abstinenciam & oro[n]em. Ec[clesiast]es 2. Cogitaui
in corde meo abstrahere a uino carne[m] mea[m] ut
animum meu[m] transferam ad sapi[enci]am. Et dan[iel]
i. le[gitur] de p[ue]ris abstinentib[us] q[uod] d[eu]s dedit illis sc[i]
enciam & disciplina[m] i[n] om[n]i u[er]bo & sapi[enci]a. Da
nieli a[ute]m intelligencia[m] om[n]i[um] visionu[m]. De oroe
a[ute]m dicit Aug[ustinus] q[uod] orone meli[us] soluu[n]t[ur] dubia
q[uam] aliqua inquisicoe. Jac. 1. Si quis u[est]r[u]m i[n]
diget sapi[enci]a postulet a deo qui dat om[n]ib[us] af
fluenter & no[n] improp[er]at & dabi[tur] ei. ¶ P[otes]t &
p[er] Joh[ann]em uinculis alligatu[m] intel[ligi] stat[us] eor[um] q[ui]
saluatoris aduentu[m] sub testo[ament]o ueteri exspecta
bant. quor[um] uinculum quadrup[le]x inuenit[ur]. P[rim]u[m]
e[st] uinculum originalis culpe. sc[d]m e[st] uinculu[m]
original[is] pene. Terciu[m] e[st] uinculu[m] actual[is] culpe.
Et quartu[m] e[st] uinculu[m] p[rese]ntis miserie. P[rim]u[m] e[st]
uinculu[m] concupi[scenci]e q[uod] ante baptimu[m] gra[ti]am ad p[ec]
catu[m] impellit[ur] si gr[ati]a concomitante ad ex[er]cicium
uirtutis multu[m] iuuat & amplioris meriti ex
tat ca[usa]. Hoc uinculu[m] i[n] muliere declinata. de q[u]a
luc. 13 designat[ur] que no[n] poterat sursum aspicere.
Qui ei originali uinculo alligatur ad malu[m]
h[abe]t p[ro]nitate[m] ad bonum multiplic[em] difficultate[m].
Ro. 8. Non q[uo]d uolo bonu[m] hoc ago. ¶ Concu
pi[scenci]a illa e[st] mulier de q[u]a le[gitur] eccl[esiast]es. A Jnueni
mulierem morte amariorem. que laque[us] ue
natoris e[st] & sagena cor ei[us]. Vincula sunt man[us]
ei[us]. s[cilicet] difficultas ad bonu[m] & pronitas ad malu[m]
de quib[us] dcm e[st]. Vn[de] luc. 13. Subdit d[omi]n[u]s de uin
culo. dicens. Hanc filiam abrahe qu[a]m alligauit
sathanas decé & octo annis. nonne oportuit
solui uinculo isto die sabbi[ti]. ¶ Secundo uinculo
ligati erant qui erant i[n] limbo. de quo ysa. 42.
Dedi te in fedus p[o]p[u]li i[n] lucem genciu[m] ut ap[er]ires
oculos cecor[um] & educeres de conclusione uincti[m]
de domo carceris sedente[s] i[n] tenebris. Et eiusde[m]
4[9]. Dedi te i[n] fedus p[o]p[u]li &c. Vt diceres hijs qui
uincti sunt. exite & hijs qui i[n] tenebris reue
lamini. De [ter]cio uinculo d[icitu]r in p[ro]. Funes pccor[um]
circumplexa sunt me. Hec uincula designata
i[n] uinculis sedechie Jer. 39. Obsidetur ciuitas
a[n]i[m]e p[er] p[ri]mam delectacoi[n]. capit[ur] p[er] p[ri]mam opatio[nem]
excecat[ur] p[er] p[ri]mam consuetudine[m]. uinat[ur] p[er] obstinaci
onem. in babilonem ducit[ur] p[er] impenitenciam fina
lem. De iiij uinculo h[abe]t[ur] osee 2°. Jn funiculis
ada[m] traha[m] te. P[re]sentes miserie funiculi q[ui]a il
lis ad deu[m] reducimur. Et paral[ipomenon] ult. Jnuenat[ur]
sine multo uinculo ferri & no[n] respiro in &c.
¶ Circa sc[d]m notand[um] q[uod] Joh[ann]es p[er] auditu[m] opu[m] no[n]
u[er]bor[um] misit discipulos ad ih[esu]m. Vn[de] d[icitu]r. Cum
audiss[et] Joh[ann]es in uinculis opa [christ]i. Non a[ute]m au
diss[et] uerba [christ]i. Q[uia] ut d[icit] Ber[nardus]. effacius est u[er]bum
ope[ri]s q[uam] uox sermonis. Jdeo saluator ta[m] u[er]bis
q[uam] operib[us] Joh[ann]is discipulos certificabat. ¶ Circa
terciu[m] notand[um] q[uod] Joh[ann]es i[n] uinculis herodis q[uo]d du
bitanis querit q[uo]d in deserto asseruit. sic petr[us]

mat 16. plena de [christ]o confessus est u[er]itate[m] dicens.
Tu es [christ]us filius dei uiui. quem negauit i[n]
domo pontificis ingressus. ut p[at]z mat. 26. Sic
mu[lti] multi in deserto paup[er]tatis u[er]itatem i[n]
u[er]bo & ope[re] confitentur. s[e]z in dignitatib[us] co[n]
stituti fidem & opa cito mutant. De quib[us]
d[icitu]r uel dici p[otes]t illud Ro. 1. Mutauerunt u[er]ita
te[m] dei i[n] mendacia & seruierunt pocius creature
q[uam] creatori. ¶ Circa quartum notand[um] q[uod] sicut
aduentu[m] d[omi]ni in carnem multi nuncij p[rec]es
serunt sicut patriarche & p[ro]phe p[ri]mi[tus] Joh[ann]es.
sic aduentu[m] [christ]i i[n] mente multi nuncij p[rec]es
serunt sicut patriarche antecedunt. P[rim]o fides q[ue]
e[st] uirtutu[m] fundamentu[m] sicut Abraha[m] qui
p[ri]nceps patrum erat qui credidit & reputa
tu[m] est ei ad iusticiam. Ex hac queli[bet] bona
opa nasci solent. Ad hanc moralit[er] p[otes]t
illud Gen. 30. ¶ Da michi liberos. alioqu[in]
moriar. Fides en[im] sine operib[us] mortua est. Ex
ista nascunt[ur] uelud duo p[ro]phe timor futuri
supplicij & spes eterni p[re]mij. Sz quidam hos
p[ro]phas occidunt. Vn[de] illud Jer[usa]l[e]m Jer[usa]l[e]m q[ue] occi
dis p[ro]phas &c. mat 23. P[ri]mu[m] s[cilicet] timore[m] occidit
qui abs[que] timore peccat. luc. 23. Dicit bon[us]
latro ad malu[m]. Nec tu times deu[m]. Ec[clesiasti]ci 8.
Abs[que] timore filij ho[m]i[nu]m p[er]petrant bonu[m]. ¶ Ti
mor e[st] uelut quoddam frenu[m] homines a malo
cohibens. Exo. 1. Timuerunt obstetrices
d[omi]n[u]m & p[re]cepterunt filijs aut p[ue]ris ne i[n]terfi
cerent eos. S[e]c[un]d[o] spes u[er]o eternor[um] transitoria facit
contempni. Jlla e[ni]m est que dicit. Quid e[ni]m m[ichi]
i[n] celo & a te quid uolui sup[er] terra[m]. ¶ Duo
[eciam] discipuli qui a Johanne mittu[n]t[ur] certitudine[m]
saluatoris querentes sunt due discussiones
consc[ienci]e. P[ri]mu[m] e[st] an aliquod pccm sit i[n] corde derc
lictum de quo confiteri non p[ro]ponat l[ice]t agere
p[e]niam salutare[m]. Sc[d]m est utru[m] firmu[m] p[ro]po
situm h[abe]at cauendi pccm. Hijs duob[us] con
currentib[us] spem p[ro]babilem h[abe]t a[n]i[m]a q[uod] dei
filius i[n] eam uenit. Certum a[ute]m indiciu[m] sine
sp[eci]ali reuelacoe p[ro] p[rese]nti nullatenus e[st] h[abe]n[du]m.
ia Job 9°. Si uenit ad me no[n] uidebo eu[m]. Et
eccl[esiast]es 9. Nescit homo utrum amore l[ice]t odio
dign[us] sit. et cu[m] de Joh[ann]is interrogacoe. Sc[d]o
po[nitur] [christ]i responsio cum d[icitu]r. Respondens ih[esu]s ait il
li. Ruderit m[agister] f[rat]r[e]s no[n] u[er]bis. s[ed] Ambrosi[us] ca fac
q[uam] u[er]bis. Ait m[agister] illis. Euntes renunciate Jo
hanni que audistis & uidistis in miraculor[um]
op[er]e. Vn[de] hic sciend[um] e[st] q[uod] non statim [christ]us ei
r[espo]ndit. s[ed] p[ri]us i[n] eor[um] presencia multos i[n]fir
mos curauit sicut expresse h[abe]t[ur] luc. 7. v[bi] sic
h[abe]t[ur]. Jn ipa hora curauit multos a languori
b[us] & plagis & sp[irit]ib[us] malis & cecis multis
donauit uisum. Et tunc eis dixit. Euntes re
nunciate &c. Jero[nimus]. Cessent u[er]ba & ueniant ad
opa. Criso[stomus]. misit Joh[ann]es discipulos ad [christ]um
ut miracula eius uiderent qui tot fecit ut
paucor[um] animas lucraretur. q[ui]a melior e[st] apud
d[eu]m unus iustus q[uam] totus mundus pccorib[us]
plenus. ¶ Predictor a[ute]m miraculor[um] a [christ]o fcor[um]
quedam fuerunt corp[or]alia s[ecundu]m l[ite]ram. & queda[m] sp[irit]u
alia p[ro]ut g[lossa] ponit corp[or]alia dicens. Ceci uident
&c. Ceci uident .i. qui fuerunt ceci nu[n]c uident.
Claudi ambulant .i. p[ri]us claudis incedenti
al[iqu]i s[ed] iam rectus gressus restituit miraculose
& sic de ceteris. ¶ Hic insup notand[um] e[st] q[uod] mul
ti p[ro]phe leguntur miracula p[er]petrasse. [christ]us tu[m]
messiam se ondit p[ro]missu[m] i[n] lege. trip[lic]i r[ati]o[n]e.
P[rim]a r[ati]o[n]e p[er] ysaie p[ro]phe 34. Vbi de messia d[icitu]r. Jp[s]e

Abstinen[cia].
Oro.
¶ ff
Vinculum.
Crist.
Post.
¶ 2ª.
Ber.
¶ s. 2ª.

2ª.
Fides.
Timor.
Spes.
¶ ff.
Consc[ienci]e dis
cussio dupl[ex].
Jero[nimus].
Criso[stomus].
¶ ff
Messias.

uenıet ⁊ saluabit nos. Tunc apıent' ocu
lı cecoꝝ ⁊ aures surdoꝝ patebunt. Tunc sa
liet sicut ceruus claudus ⁊ apta erit lingua
mutoꝝ. Vñ talem aduentum inuit hic xp̄c
ılle de quo uel ī quo uerificatur illa ꝓphia
ysa predicta. De messia est messias. s3 de me
uerificatur ista ḡ ⁊c. Amore h9 arti ꝓbat
p° p opa miraculosa ut p3 hic. a. ut pu9 al
legatum ē. Secundo p ūba uitate testifica
ta. dicens Renunciate ioħi ⁊c. Scđo mul
titudine ⁊ habundancie miraculoꝝ h° ide
ꝓbat. Quamuis enim ante xp̄m multa miracla
fcā fuerunt xp̄c tū in habundancia ista
fecit. Jo 3. Si opa nō fecissem ī eis. s. ī ha
bundancia. q̄ nemo alius fecit ⁊c. ¶ Ter
cio rōe singularis ꝓtatis illud suadet. q̄
enim solo impio miracula faciebat. Vñ di
cit Ambros9. Si tobias lumen recepit. h°
fuit mediāte angeli nō hoīs. Si helias
mortuum suscitauit. ipse rogauit. Si helise9
leprosum sanauit ualet figura misterij nō
nō auctas precepti. Post corpalia miracula
subdit xp̄c que sunt duo spūa qđ consistit
ī conuersione pctōris a culpa cum dr.
Pauperes euangelizant'. i. p euang°9 illumi
nantur ⁊ conuertuntur. ysa. 61. Euangeliza
re pauperibus misit me. Vñ doctor de lira.
Pauperes euangelizant'. i. denunciant h'
re regnū celoꝝ. Mt. 4. Beati pauperes spū
⁊c. De pauperib3 aū fit mencio pocius q̄ de
diuitib3. q2 pauperes facilius conuertunt'. Tū
q2 diuitijs supbia est annexa. Et s' gg' ti
mor mentis ē obstaculū ueritatis. Tū q2
cor diuitis ē plenū solicitudinib3 secli. q2
suffocant ūbum dei. Tū q2 diuites hūt co
solacōes temporales ⁊ io paruipendunt spūa
les. Scđm miraculū spūale consistebat
ī fide ūa de qua dr. Beatus ē qui nō fuit
scandalizatus ī in me. Scandalon grece
dictū est qđ ober latine. Ober aū est la
pillus in terra occultatus ī quem ꝓpudens
uiator impingit. lapis ille est xp̄c deitat'
ī tua nr̄e mortalitatis absconditu9. q̄ multis
fuit scandali occasio. Vñ uidentes hoīem
passibilem nō credebant messe diuinite.
Ex hoc aū ūbo s' glo. multos istos tan
git qui in xp̄m hominem nō credebant. s3
purum hoīem putabant. Dicit aū Ro
ngheu sup isto textu q2 euangelant'. est
ūbum deponens ⁊ fuit hic s' antiquū g'
maticam. Vñ multas rōes ut s' uidetur
ibi innuit. quare pocius pauperes q̄ diui
tes humiles ad pdicandū uerbum dei misit.
Ja ⁊ doctor de lira sumunt illud ūbum passiue
consonancius ad ꝓpheciam ysa pi9 allegat'.
Greg' ⁊ de scandalo ptacto ō. 6. ita scribit.
Visis tot signis ⁊ tantis uirtutibus non
scandalizari quisq3 potuit. s3 admirari. S3
infidelium mens grauē ī eo scandalū ptulit
cum eū ⁊ p9 tot miracula morientē uidit.
Paulus dixit. Nos aū pdicamus xp̄m cruci
fixū. iudeis quidem scandalū gentib3 aū
stulticiam. Scandalū hominib3 uisum ē ut
auctor uite moreretur. Et ex eo eum hō scan
dalum sumpsit unde ei debitor amplius fieri
debuit. Quid ē g° dicere. Qui nō fuerit sca
dalizatus ī me. nisi ac si apte dicat. Mira
quidem facio s3 abiecta pati nō dedignor. q2
g° moriendo te sequor. cauendum est ualde

ne mortem meam despiciant qui signa uenan
tur. ⁊ tñ de xp̄i responsione. Sequit' g° ter
cio de ioħis commendacōe cum dr. Illis aū
abeuntib3 ⁊c. sup quo notandum primo q2 nō
fuit xp̄c ioħm cōmendare in presencia nū
cioꝝ. s3 illis abeuntib3. i. a psencia illi9 rece
dentib3 triplici de cā. P° q2 non erat ūre tum
q̄ sciret q2 ioħes illam questionē fecerat
nō dubitando s3 ī psona eoꝝ q2 discipuli
ioħm credebant esse xp̄m. io si a ihū eius
magna preconia audiuissent. ī suo errore po
cius confirmati fuissent. Tercio ne uideretur
adulatorie loqui. Criso9. Adulatores ī fa
ciem laudant ł coram conuersicas. Vir autē
sapiens qū laudatur ī facie flagellat' in
corde. Secundo notand' q2 ihc̄ in q̄tuor ioħm
excusauit. que sibi imponi a maliuolis po
tuissent. Poterant enim aliqui s' imponēe uico
stanciā ⁊ leuitatē. ut modo q̄i sciens pdicare
modo q̄i nesciens interrogaret de eo. q̄i dubi
tans quereret quē prius digito demonstrauit.
Contra istud qđ dicit xp̄c q2 ioħes nō fuit a
rundo ut nō flecteretur uento ꝓspitatis. nō
pelleretur uento aduersitatis. ⁊ q2 eius excu
sacōe cepit dicē ad turbas. Quid existis in
desertum uidere. Existis nisi qui egrediebā
tur ad ioħm omis ierosolimite ⁊ omis in
dee regio. Mt. 1. In desertum ē qui fuit ioħes
ī deserto baptizans ⁊ pdicans baptm̄ pnīe
ē c. Dicit gg'. Quid existis ī desertum uidē.
Arundinem uento agitatē. q̄i diceret. Non ē
ioħes arundo. non instabilis s3 constans.
Jn arundine enim instabilis signat' ł auar9.
P° q2 arundo cū ī arena luto uel in aliquo
luto fundata trib3 euertitur ł eradicatur. s.
uento pluuia ⁊ flumine. ut hr̄ Mt. A. Per
uentū aū qui p aerem uenit temptaco demo
nis intel'. qui in aere commorat'. P pluuiā
que q̄i de celo descendit intel' aduersitas que a
deo uenit. P flumen aū qđ in terra fluit ī
tel' psecucio quem terrenus tirannus infligit.
ffacile ē g° uidere quis sit arundo ⁊ quis sit
firma columpna ī petra xp̄o edificata. Si
enim uentus temptacionis aliquē frangit arūdo
fit. Si temptacōni resistit columpna firma p
manet. Si pluuia diuine aduersionis aliquē
ꝓstrauit ⁊ ille impaciens fuit arundo fit. Si paci
ens columpne firmitatem hr̄. Si ad flumē
alicuius psecucōis aliquis eradicat' arundo fit
si solidus pseuerauerit columpna. Beat9 g°
ioħes nō fuit arundo. s3 firma columpna.
Passus ē enim uentum qū uidet xp̄m p xp̄o
recipe uoluerunt. s3 flecti nō potuit. Passus
ē pluuiā qū deo pmittente incarceratus fuit.
s3 nō potuit commoueri. Passus ē flumē qū
decapitatus fuit s3 nō potuit a soliditate iusti
cie eradicari. Vñ gg' ō 6. Arundo uento agi
tata ioħes nō fuit quem a statu sui rectitudinis
nulla rerum uarietas inflectebat. ¶ Scđo aru
do exterius hr̄ nitorem interius uacuitatē. sic
auar9 a deo ē uacuus nullis tēpalib3 nec in
modico saciatur. P arundinē ē pt' ypocri
ta designari qui exterius lucet p decore conuersa
cōis interius uacuus a soliditate uirtutis.
q̄ ad modū arundinis ad uentū detraccōis ł
adulacōis in diuersas ptes flectitur. Jn hac
arundine dormit diabolus s' illud. Job. 41.
Sub umbra dormit ī secreto calami ⁊c. Ter
ē arundo q̄ xp̄m sicientem aceto potauit. ai.

Maricia. — Ambros9. — Lira. — Greg'. — ¶ L. — Scandalū. — Rongħu. — Greg'.

ca. Sicut enim uinu sabiu[m] uirtute. Et ypocri
ta spem uirtutis et sanitatis pmittit sicut a
certum similitudine boni vini optinet cu[m] sit
corruptum. Arundo et dulcem sonu[m] quoque e
mittit s[ed] dulcedine illa non sapit. Sic
multa uerba spiritualis uite pcantes pferunt
tu[m] illam dulcedinem no[n] sentiunt. Sunt enim
uelut es sonans aut simbalu[m] tinniens.
Cor. 13. ¶ Tercio arundo h[abe]t debilitatem et io
no[n] possumus secure ei confidere. Ideo s[ed] hoc sig
re pt secularem ptatem in qua confidere
no[n] possumus lz potens uideat. Jer. 17. Male
dictus uir qui confidit i[n] homine et ponit car
ne[m] brachiu[m] suu[m]. Et ysa. 36. Ecce confidis
sr baculu[m] arundineu[m] sup egiptu[m]. Cui si in
nixus fuit ho[mo] intrabit manum ei[us] et pfora
bit ea[m]. Debilitas itaq[ue] terrene ptatis desig
na[tur] e[st] in arundine posita ad illusione[m] i[n] ma
nu xpi p sceptro. Mt. 27. Eccl[esiasti]ci 10. Omnis po
tentatus breuis uita. Hodie rex est et cras mo
rietur. ¶ Quarto arundo h[abe]t similitudinem p
fecti qui a uento dispgitur. Et fructus opum
pctorum no[n] inuenit. Sap. Spes impij q[uasi] la
nugo q[ue] a uento tollitur. Johes arundo no[n]
fuit. No[n] enim radicem amoris i[n] luto palu
stram h[abu]it. s[ed] i[n] deo uacuus no[n] fuit. Erat
enim plenus spu[m] sco adhuc ex utero m[at]ris sue.
Luc. 1. Non fuit et sine fructu. Fuit enim sca fe
cunditas fructum centesimu[m]. cu[m] h[ab]ebat aureolam
tribus causis. q[uia] uirgo. q[uia] doctor. et q[uia] martir
fuit. Nec fuit debilis ad modu[m] canne. nec
flexibilis q[uia] nec mors eu[m] a ueritate deuiare
fecit. Nec glia. q[uia] xpus credi potuit. Eleg[it]
enim solide subsistere i[n] se ne inaniter rapere
se. ut dicit. Gg. ¶ Secundo potuit aliq[ui]s po
nere iohi adulator q[uia] i[n] sui presencia ihum lau
dauit et i[n] absencia scipsu[m] cognoscere no[n] debuit
debat. Co[n]tra q[uo]d dicit dns. Quid existis i[n] dser
tu[m] uidere. Hoiem mollibus uestitu[m]. Ecce qui
mollibus uestiunt[ur] in domibus regu[m] sunt. Adula
tores enim i[n] aula regum morantur. Vn[de] bn pas
cuntur et uestiunt[ur]. Vn[de] et ab aula adulatores
dicti sunt. Vn[de] doctor de lira hic dicit. q[uia] ad ho[c] mul
ti magnatibus adulantur ut cu[m] ipis commoran
tes delicijs utantur. Sz hoies ueritatis talia
aspnantur. Vn[de] narrat ualerius maximus li.
4. q[uod] quidam dixit diogeni olera lauanti.
Si tu dionisio adulari uelles ista no[n] ederes.
Cui r[espo]ndit. Et si tu edere uelles ista dioni
sio adulari nolles. Et sequitur. hic erat ue
ritatis et ueritatis annunciator q[ui] maluit ole
ribus sustentari q[ua]m magnatibus adulari. Tal[is]
erat iohes qui de uestitu et uictu modicu[m] cu
rauit. Et hinc innuit dns eum uestibus molli
bus no[n] fuisse uestitum. Secundu[m] au[tem] Criso[stomum] tribus
de causis solent hoies uestem deferre. p[rim]o ad or
natum uane glie sicut diues ille qui induebat[ur]
purpura et bisso. Scd[o] p[ro]p[ter] infirmitatem nuditatis
h[u]i[us]mo[d]i. sic p[ate]t. Gen. 3. Vbi d[icitu]r ade et uxori sue fe
cit tunicas pelliceas ut suam tegerent nudi
tate[m]. Tercio p[ro]p[ter] mortificatio[n]e[m] carnis ut q[ue]. Re.
1. de helya le[gitur] q[uod] zona pellicia p[re]cinct[us] erat.
Johes g[o] uestibus no[n] utebatur ad ornatum q[uia]
uestes eius no[n] erant uestes uanitatis s[ed] ui
litatis. Stabat et in deserto u[bi] a paucissimis
uidebatur. Nemo au[tem] ut dicit Gg. pulcras ues
tes ponere appetit u[bi] a nemine se uideri cred[it].
¶ Nec ferebat eas tu[m] p[ro]p[ter] humana[m] uirtute. q[uia]

de pilis camelorum fec[er]at cum sint frigide ad frigus
expellendum no[n] inueniunt[ur] idonee. Ferebat g[o]
eas p[ro]p[ter] carnis mortificatione[m] et tu[m] carnis morti
ficatione no[n] multu[m] indigebat. qui i[n] utero fuit
sanctificatus qui nunq[ua]m pctm commiserat mortale
actuale qui angelicam uita[m] ducebat et angelus
a dno dictus fuit. Quid g[o] nos dicturi sumus q[ui]
immundi nascimur q[ui] pcta multa committi
mus q[ui] brutalem uitam ducimus. nulla car
nis molestiam pati uolumus. Verba g[o] attende
mus uba Gg. sup illo textu sic scribentis. Ca
melorum pilis contextis uestitus iohes describit[ur].
Et quid e[st] dicere. Qui in domibus regum sunt
mollibus uestiunt[ur]. nisi apta sima demonstrare
q[uia] no[n] celesti s[ed] terreno regi militant hij q[ui] pro
deo pati aspa fugiunt. s[ed] solis exterioribus dediti
presentis uite mollicie[m] et delectationem querunt. Neo
g[o] existimet i[n] fluxu atq[ue] studio uestiu[m] deesse
q[uia] si in hoc culpa no[n] esset nullo m[odo] dns iohem
de uestimenti sui aspitate laudasset. Si i[n] ho[c]
culpa no[n] esset nequaq[uam] petr[us] apls p[er] epistolam fe[mi]
nas a pciosarum uestium appetitu compesceret
dicens. Non i[n] ueste pciosa et c[etera]. Pensate g[o] q[ue]
sit culpa hoc uiros et appetere a quo curauit
pastor ecclie feminas phibere. Moralit[er] tu[m] q[uia]
iohes mollibus uestitus no[n] fuit sig[nifica]t q[uod] uita[m]
peccantium blandimentis no[n] fouit. s[ed] rigore
aspe inuectionis increpauit dicens. Genimi
na uiperarum quis demonstrauit nobis fuge a
uentura ira. Vn[de] et p[er] salamonem d[icitu]r. Verba sapi
entum q[uasi] stimuli et q[uasi] claui i[n] altum defixi. Cla
uis quippe atq[ue] stimulis uerba sapientu[m] com
parantur q[uia] culpas delinquentium nesciunt pal
pare s[ed] pungere. Hec Gg. Potuit tercio aliq[ui]s
imponere p[ro]phete impfectionem. q[uia] tu[m] h[abu]it p[ro]phia[m]
de presenti no[n] de futuro. ¶ Contra q[uo]d dicit xpc.
Prophetam. Etiam dico uobis et plusq[uam] p[ro]phetam
Cum enim quidam erant de preterito ut moyses.
quida[m] de futuro ut ysa. quidam de presenti ut
Elizabeth. Johes istas tres p[ro]phias h[abu]it. de
presenti q[uia] xpi natiuitate de spu cognouit. Jo.
3. Qui de terra est de terra loquitur qui de ce
lo uenit sup omnis est. De presenti q[uia] cognouit
eum esse filiu[m] dei. Jo. 1. Ego uidi et testimoniu[m] p
hibui. q[uia] hic e[st] filius dei. ¶ De futuro cu[m] mu
ebat ipm i[n] ara crucis immolandu[m]. Jo. eode[m] c[apitulo].
Ecce agnus dei et c. Vn[de] Gg. ministeriu[m] p[ro]phete
e[st] futura pdicere no[n] au[tem] demonstrare. Johes
g[o] plusq[uam] p[ro]pha fuit q[uia] eum que[m] precurrendo p
phauerat et ostendendo nunciabat. Scd[m] au[tem] doc
torem de lira. in pmissis ubis commendat
saluator iohem a notitie claritate cu[m] dicit p
phetam. Dicit enim 1. Re. qui nunc d[icitu]r p[ro]pha. di
cebatur olim uidens. q[uia] p[ro]phete uidebant q[ue] a
lijs erant occulta. ¶ Quarto potuit aliq[ui]s
imponere presumptionem q[uasi] se ingereret ad pdicandu[m]
no[n] dum missum. Contra q[uo]d dicit xpc q[uia] hic e[st]
de quo scriptum e[st] malachie 3 c. Ecce ego
mitto angelum meum qui pparabit uia[m] tua[m]
an[te] te. Ex quo uult xpc arguere q[uod] no[n] igessit
se ad pdicandu[m] presumptuose s[ed] fuit missus a do.
In quibus p[rim]a dicit p[ro]pha. Ecce ego. suple d[eu]s pi[a]
uel tota trinitas. Mitto angelu[m] meu[m]. i. nunciu[m]
meu[m]. ad meum honorem qui pparabit ui
am tua[m]. i. medium incarnacionis tue ad fide[m].
¶ Ante te. i. an[te] aduentu[m] tuu[m] p[er] gra[tia]m i[n] mente.
Pro q[uo] nondum q[uod] i[n] angelo tria requirunt[ur]. s[cilicet] cen
ne puritas. obedie uelocitas et feruens cari

Greg.

Ap.

Morat.

p[ro]phe de preterito de presenti et futuro.

Greg.

Lira.

Q.

In angelo tria requirunt[ur].

tas. Que omīa innuit ps dicens. Qui fa-
cis angelos tuos spūs et ministros tuos ig-
nem urentem. Essencie puritas ī hoc q
angeli sunt spūs. Obediencie velocitas ī hoc q
ministri. Et feruens caritas q sunt ignis
urens. Tam purus ē angelus q a dionisio
speculum purū uocatur. Johēs autē tan-
te puritatis speculū fuit q in eo omīs im-
puritates nr̄as possumus speculari. Ibi ei-
auari pnt contemplari deformitatē cupidi-
tatis sue q omīa terrena contempsit. Ibi
sup̄bi deformitatem elacōis sue q p̄funde se
xp̄o humiliauit. dicens se non esse dignū sol-
uere corrigiam calciamenti eius. Ibi immūdi
et lubrici deformitatē concupiē sue. q virgo
extitit. Ibi gulosi deformitatem uoracitatis
sue q ualde abstinens fuit. Ibi uane glo-
rie deformitatem ambicōis sue q de pilis ca-
melorum uestes portauit. ¶ Secundo huit fer-
uentem caritatē xp̄i qui omīa despexit. Cant.
8. Si dederit homo omnē sbām domus sue p
dilecōe qi nichil despiciet eam. Ideo sibi pt
conuenire illud Jer. 12. Reliqui domū meā
dimisi hereditatem meam dedi dilcām me-
am in manus inimicorum eius. Cum ei eēt
filius summi sacerdotis et unicus pris sui. tā-
tū domum p̄riam deseruit hereditatē sibi
debitam contempsit. et heremum intiuit. et
tandē animam suam p iusticia ī morte dedit.
¶ Tercio huit promptam obediam. Est autē
quedam obedia ī p̄speris et hec nō dz aliquid
de suo. Quedam in aduersis et hec multum dz he-
re de suo. Preceptum fuit iohī magni honoris
quidē ut xp̄m baptizaret. et hec obedia ni-
chil huit de suo. q humiliter recusabat p̄cep-
tū. Eciam fuit s' magne difficultatis ut ab
hoīes fugeret desertum intraret. et hec obedia
multum huit de suo q p̄mius obediuit. Et
ex istis uidetur q p innocencie puritatē fer-
uentē caritatem et obiē uelocitatē angelus
iohēs congrue dici pt. ¶ Hic itaq notand
q commendacio que fit ab adūsario ē fir-
ma. que fit ab homine scō est fidedigna. que
fit ab angelo certa. que fit a deo est pbata. cor.
10. Non ei qui seipm cōmendat. Johēs autē
commendatus ē ab herode adūsario q sicut
dr. mr. 6. Eum metuebat et uirum iustū et scm̄
sciebat. Et io talis commendacō erat firma. Co-
mendatus ē ab hominibz bonis q sicut dr mt.
14. Omīs eum sicut p̄phām hebant. et io talis
commendacio fuit fidedigna. Commendatus ē
ab angelo qui dixit. luc. 1. Erit ei magnus co-
rā dno. Et talis commendacio fuit certa. Co-
mendatus fuit a xp̄o hic. et hec commendacō fuit
pbata. Commendauit eum xp̄c a iiij. uirtu-
tibz cardinalibz. p̄mo a fortitudine cū dicat eum
dissimilem arundini. In 2o a temperancia
cū mollicies uestium ab eo p dnm remouetur.
¶ Tercio a prudencia cum dr. plusq p̄phā. Quar-
ta a iusticia cum dr angelus missus ad p̄pa-
ndū uiam ante faciem x̄. ¶ Secundo notand q ī
hoc tpe sacro cantantur q ptinent ad laudē reg-
is uenientis et q laus precursoris laus regis di-
noscitur ee io et ea que ad laudem precursoris
ptinent laus regis esse dinoscatur. eodē tpe
ī ea eciā cantantur. ¶ Tercio notand p quenda
postillatorem q multi audierūt uba x̄ et eis
nō pfuit q xp̄o credere noluerūt. Hebr. 4. Non
pfuit eis sermo auditus nō admixtus fidei.
Alij uiderunt miracula xp̄i et io eis nō pfuerūt
q ea puerterunt. mt. 12. In beelzebub principe
demoniorum eicit demonia. Alij uiderūt sanctitatē et
opa xp̄i et eis nō pfuerunt. q imitari contemp-
serunt. Sap. Grauis nobis ē ad uidendū qm̄
dissilis ē alijs uita illius. ¶ Johēs autē in
carcere positus et ubi xp̄i referri audiebat
cū reuerencia et miracula eius cū admiracōe mul-
ta et sanctitatem et opa eius cum deuocōe magna.
Et io de sua incarceracōe oblitus et discipulorum
salute sollicitus ad xp̄m eos misit ut p̄dicam
ē. ¶ Quarto notandum secundum eundem q quadrupli-
cem carcerem iohēs fuit ī hoc mundo incarceratus.
Primus carcer fuit deserti ī quo multo tpr̄ se
ipm̄ dm incarcerauit ut sensus mundos serua-
ret quos ī xp̄i obsequium debebat suo tpr̄e
mancipare. Sciebat ei q in mundo sensus suos
istos mundos seruare forliter nō potuisset
q uisus sepe corrumpitur uidendo uanitates.
auditus uba detractoria audiendo et sic de ce-
teris sensibus ad illicita inclinatis. Voluit g' ī
desertū fuge ut mundos seruaret oculos quibz
spm̄ scm̄ ī columbe spē sup filiū dei erat uisu-
rus. Aures quibz uocem pris erat auditurus.
¶ Os qd xp̄i testimoni erat platurū. manus qbz
xp̄m erat baptisaturus. et digito ostēsurus. Huic
deserto ut dicat alius post illatum claustrū nō
immito simulatur q est mediū inter egip-
tū huius mundi et terram promissionis ad modū deser-
ti. Per hoc desertum quondam fuit uia cōpendio-
sa de hoc mundo ad celum. Cant. 3. Que ē is-
ta que ascendit p desertum sicut uirgula fu-
mi que recte tendit in altum. In hoc deserto ui-
detur ignis ī rubo. Exo. 3. i. deitas humane
nature associata cū attente considerauit hūsm̄
incarnacōis. et serpens ī palo. Numi. 21.
Dum consideratur hūsm̄ incarnacōis ibi in-
uenitur manna spūalis consolacōis. Numi. 11.
Ibi ē lignum dulcorans aquas marath. Exo.
Vel moraliter rubus ardens qui nō cōsumitur
ē uir iustus qui fortior ī tribulacōibz efficitur.
¶ In hoc deserto quondam crescebant herbe flo-
rigere. arbores magne et fere uelocissime pasce-
bantur. In hoc nigrū lilium castitatis rosa pa-
ciencie. uiola humilitatis et cetē uirtutum flores
marcescere nō solebant. Immo de claustro et ī noīe
claustri dicere tunc licebat. Flores mei fructus
honoris et honestatis. In hoc crescere solebant
arbores fructifere floribz et fructibz nō priuate.
Arbores plantate nūc propter incuriam sepe ī flori-
bz dampnificantur. Sic ī secularibz negocijs im-
plicati floribz uerborum utilium et fructibz spūali-
bz sunt priuati. Set certe urtica luxurie spina
et tribulus cupiditat. et ire et inuidie palmus
sic huius deserti superficiem impleuerunt q ut sicut
facta et folijs et fructibz destituta nūc uia perp̄ca
iam plantatur. et fere nec capris nec ceruis s'
leonibz lupis et uulpibz compate huius deserti pas-
cuas demoliunt. iohm̄ i. gram crescendentes.
¶ Secundus carcer est q iohannes ligabatur fu-
it carcer corporis p̄prij. Deus ei animā quoda-
modo incarcerauit qn̄ ipam spūalem sbām car-
ni uniuit. qd maxime tribz de causis fecit.
quarum duas ponit gg nazarenus ut dicit
januen. Prima ē ut anima ī carne et p carnem
multa pquireret. Plura ei sunt ī quibz p car-
nē anima iuuetur in quibz sine carne iuueri nō

non posset sine eo concupiscentias devertare ieiu
nare et martirium sustinere. Secunda causa est ut ani
ma carnem ipsam tamquam fidelem conservam cus
todiret et eam in supernis sedibus collocaret. Ca
ro enim per se beatitudinis susceptiva beatitudinis non
est nisi mediante anima stola immortalitatis indu
enda. ¶ Tercia est ut deus universum suum perficeret.
Cum enim sit quedam creatura pure corporalis ut cre
atura sensibilis et creatura quedam spiritualis ut
angelus oportuit ad hoc quod dei universum com
pleretur quod alia fieret creatura que ex carne et
spiritu esset composita ut homo. Deut. 32. Dei
perfecta sunt opera. Ab isto carcere sancti educi desi
derant triplici de causa quas innuit psalmista dicens.
Educ de carcere animam meam ad confitendum
nomini tuo etc. Primo enim eruere desiderant ut assequan
tur mentis iocunditatem. In isto enim carcere sunt
in tristicia sed eruti in leticia permanebunt. Ideo
propheta postquam dixit. Educ de custodia. id est de car
cere animam meam. statim subiunxit. Ut confite
atur nomini tuo id est laudet et glorificet nomen
tuum. Ysa. 36. Gaudium et leticiam optinebit
fugiet dolor et gemitus. Secundo ut assequantur
propinquorum et amicorum societatem. Et ideo subdit.
Me exspectant iusti. Hinc est quod sancti qui mori
untur ad patres suos sive ad populum suum apponi
dicuntur. Gen. 24. Mortuus est abraham in senec
tute bona appositus quoque ad populum suum. Tercio
ut assequatur plenam hereditatis facultatem.
Unde subdit. Donec retribuas mihi. Tercius
carcer est mundus de quo sancti quadrupliciter
ex causa educi desiderant. Psalmista. Heu mihi quia incolatus
meus prolongatus est etc. Prima quia ista peregri
nacio nimis longa est. quod notatur cum dicitur. Heu
mihi quia incolatus meus prolongatus est. licet enim vita
ista brevis sit celestia tamen desideranti longa
videtur. Secunda quia sancti viri habent hic hospicia
quod notatur cum dicitur. Habitavi cum habitantibus cedar.
Dicitur autem tabernaculum a taberna sicut dicit hu
go eo quod non sit domus stabilis sed ad tempus du
rans. sicut fit in nundinis. Sic et sancti non habent
hic manentem civitatem sed futuram inquirunt.
sicut habetur hebr. 13. Tercio quia habent vitam tene
brosam. quod notatur cum dicitur. Cedar quod interpretatur
tenebre. Job 37. Nos quippe involvimur in te
nebris. Quarto quia habent societatem perversam
quod notatur cum dicitur. Cum hiis qui oderunt pa
cem eram pacificus. Habent enim pessimam societatem
de mundo carne et diabolo. Mundus enim contur
bat per oppressionem. Jo. 16. In mundo pressuram
habebitis. Caro per impugnacionem. Ad galat. 5.
Caro concupiscit adversus spiritum. Diabolus intendit
tendo divisionem. Mt. 13. Venit inimicus et su
perseminavit zizania. ¶ Quartus carcer est car
cer tirannicus in quo Johannes positus fuit propter tripli
cem veritatem ut dictum est. Istum autem carcerem tira
norum sancti viri pacienter portant scientes quod ex
tribulacionibus presentis vite tria bona adqui
runt. Primo dei manum expurgantem quia sicut
lima ferro et flagellum grano et fornax auro
sic tribulacio viro iusto. Secundo dei graciam
dulcorantem. Unde ipsi persecutores apes vo
cantur in ps. Circumdederunt me sicut a
pes. Apes enim primus cum aculeo pungunt. tamen
mella componunt. Sic caro iusti primus
tribulacionibus cruciatur. eius tamen anima dulcedine
gracie saginatur. Tercio per tribulaciones adquirunt
sancti gloriam letificantem. per multas tribulaciones

oportet intrare regnum celorum.

Miserunt iudei ab ierosolimis sacerdotes et levitas etc. Jo.
1. Pro huius declaracione in primis notandum secundum
doctorem de lira quod tempore predicacionis Johannis fuit
famosa opinio et maxime in ierusalem ubi vige
bat studium legis et prophetarum quod tempus messie erat
de proximo. Primo de eo quod videbant ab eis esse ab
latum regnum. Et hoc fuerat eis datum pro signo
adventus messie. Gen. 49. Non auferetur
sceptrum de iuda etc. Secundo videbant ebdomadas com
pletas predictas a daniele. Daniel. 9. dicitur.
Post 62 ebdomadas occidetur christus. ut declarat doctor
de lira super eodem capitulo daniel. Vel secundum alios qui dicunt
eas fuisse completas 18 anno tiberii cesa
ris in passione christi viderunt eas cito com
plendas propter quod messiam de proximo exspectabant
Ex altera parte viderunt Johannis baptiste nativitatem
et eius excellentem sanctitatem et ideo fuerunt moti
ad opinandum ipsum esse christum. Ideo miserunt ad
ipsum etc. Verumptamen hic dubitatur quare ma
gis opinabantur iudei de iohanne quod esset christus quam de
domino nostro ihesu christo. Ad hoc dicunt doctores quod
factum fuit triplici causa. Primo propter habitus asperitatem. Ihesus enim
autem vestibus mediocribus utebatur. Johannes vero vesti
bus de pilis camelorum confectis. Secundo propter
victus parcitatem. Ihesus enim victu communi utebatur
Intfuit ei aliquando convivijs propter publicanos. Johannes
vero victu parco et durissimo usus fuit. Ter
cio propter generis dignitatem quia christum de fabro putave
runt et de matre paupere natum sciverunt. Unde
super Grisostomum magistrum. Iudeorum erat ergo christum indigna
cio. Johannes vero apud eos magnus habebatur tamquam
excellentissimus et de magna generacione. ad quem ini
dei maiores confluebant non ad colloquium
non ad baptismum quos semper mittebat ad christum
dicens. Ille vos baptizabit spiritu sancto et igne.
Mt. 3. Ipsi autem ad hoc confusi indignati sunt sa
cientes christum de paupere parentela. de vili regio
ne quia de galilea de vilissimo castello id est de na
zareth. volentes magisterium christi declinare et ad
here iohanni mittunt ad eum nobiliores et sapi
enciores ut ipsum blandicijs attraherent ut
confiteretur se esse christum. et sic illum qui vere christus
erat contempnerent. Unde Joh. 5. christus dicit
illis. Ille erat lucerna ardens et lucens vos
autem voluistis exultare ad horam in luce eius.
Unde dicit lira. Grisostomus dicit quod maliciose vene
runt. Sed origenes dicit quod simplici animo ve
nerunt ad querendum veritatem. Et tercia opinio
approbat doctor ille. Verumptamen pro intelleccione is
tius evangelij est sciendum quod iste processus a superi
oribus in parte est dependens. Unde enim in evangelio legi
mus. Miserunt iudei. Et textus in suo integro
sic habet. Hoc est testimonium iohannis quando miserunt iu
dei ab ierosolimis etc. Unde hoc evangelium dividitur
as partes principales habet. quia primo respondet Johannes
querentibus veritatem de seipso. Secundo quere
ntibus veritatem de christo. ibi. Et qui missi erant.
¶ Circa autem veritatem quam perhibuit Johannes de
seipso. primo notificat fuisse in querentibus dignitatem
Secundo in iohanne stabilitatem. ibi. Et confessus est.
Tercio in querentibus importunitatem. ibi. Et
interrogaverunt. Quarto in iohanne humilem veritatem cum
ait. Ego vox clamantis in deserto. Querencium
dignitatem insinuat evangelista quia erant primi an
tecessores et ab autenticis missi quibus Johannes perhi
buit testimonium. Propter hoc dicit. Et hoc est

Ca. | Qo. | Fusio | Criso. | Criso. | Carcer | Carcer mundi | Carcer tirannorum | Carc

Criso. Q°. Exposicio. Criso. Aug.

testimonium iohannis. Ubi hoc prius ostendit, hoc demonstrat
testimonium cum suis circumstanciis. Quum miserunt
iudei ab Jerosolimis. Miserunt iudei et illi de
tribu iuda qui erant in populo nobiliores. Ab ie
rusalem que erat sacerdotalis et regia ubi legis et
prophetarum studium et cultus diuinus solebat uigere.
Ab urbe ergo nobili et ciuitate. Miserunt sacer
dotes tamquam in lege sapienciores et ordine priores
et leuitas tamquam minores et in minoribus ordinibus
seruientes quatenus tam maiores quam minores
de christo audirent testimonium. Sacerdotes autem qui mis
si fuerant et leuite erant de secta phariseorum ut
dicitur infra hoc eodem euangelio et illi magis reli
giosi inter alios in omni populo putabantur. Hos
ergo miserunt iudei ut interrogarent iohannem Tu
quis es. Ut interrogarent nomine omnium. Intendunt
secundum Crisostomum querere utrum esset christus et ipsum blandi
ciis attrahere ad confitendum se esse christum. Sed hic
querendum cum scirent iohannis uitam et originem
ut quid de eo quesierunt. Tu quis es. Ad hoc
respondit quidam postillator dicens quod quis aliquando
querit secundum tamen ut cum dicitur hoc uel illud. Aliquando spiritu
aliter inter alias condiciones querit dignitatem. Ideo
isti cum scirent uitam et originem dubitabant
tamen de eius dignitate et ideo de ea querunt ut eos of
fideret dignitate. Putabant enim aliqui inter
iohannem esse christum et messiam in lege promissum. Alii
credebant ipsum heliam propter abstinenciam et cotidi
anam et uitam solitariam et delicatorum liberam repre
hensionem. Alii dicebant ipsum esse unum ex prophetis
prophetis ut eos eius confessione scirent. Miserunt et inter
rogauerunt eum dicentes. Tu quis es. Et con
fessus est. Ubi primo stabilitas iohannis que primo patet per
responsionem in generali et secundo in diuisione speciali. In
responsione autem generali ponitur quiddam affirmatiue
quia confessus est ueritatem. Confessus est se non
esse quod non erat. Qui dixit non esse christum. Ponitur
et quiddam negatiue et non negat se esse quod erat.
In speciali et magis respondet intencioni querencium
sermonem. Confessus est in speciali quia non sum ego
christus. Negat itaque se christum quod ab aliquibus esse
credebatur. Quod ut fateretur ab illis intendebatur.
In quo secundum Crisostomum manifeste corda eorum patefaciebat.
Prouerbiorum 16. Ne respondeas stulto iuxta stulticiam suam.
De hac fideli confessione Mathei 10. Qui confitebitur me
coram hominibus etc. Secundum autem Gregorium omelia 1. Ex uerbis
huius iohannis humilitas commendatur qui cum tante
uirtutis esset ut christus credi potuisset, elegit solide
subsistere in se ne humana opinione raperetur ina
niter super se. Negauit ergo quod non erat sed non ne
gauit quod erat. Ut ueritatem loquens eius mem
brum fieret cuius nomen fallaciter sibi non usurpa
ret. Cum ergo non uult appetere nomen christi qui dum
infirmitatem suam studuit agnoscere humiliter illius
celsitudinem meruit ueraciter obtinere. Unde Augustinus
super Johannem. Nullum maius meritum iohannes ha
buit quam de ista humilitate qui possit fallere homines
et putari christus et haberi pro christo confessus est aperte
dicens Non sum ego christus. Humilitas iohannis non
solum non gloriam pecijt sed et oblatam respuit
ergo quantam uim nocendi habuit inanis glorie tempta
cio nemo nouit nisi qui ei bellum indixit
qui et si plerumque non appetatur repelli difficile
le est cum offertur. Prouerbiorum 27. Quemadmodum probatur
in conflatorio argentum et in fornace aurum
sic probatur homo ore laudancium. Boecius. Lauda
tas ostendit auis ueconcinna pennas. Non sic
iohannes sed quod ad laudem suam pertinebat tacuit

ideo laudari a domino dignus fuit Mathei 11. Et inter
rogauerunt eum. Ubi patet querencium importunitas quia
non desistunt unica responsione sed instanter iterro
gauerunt eum frustrati a prima intencione. Quis
ergo es tu, id est quis es si non es christus. Helias es tu.
huius questionis multiplex est causa. Una quia helias ma
ior ceteris prophetis multis esse uidebatur et uolue
runt omnino ipsum esse magnum cuius uolebant sibi
esse magisterium. Super hoc enim precipue sacerdotes et
leuite erant. Alia causa fuit quia in illo processu figura
baptismi quando diuiso iordane ipse et heliseus transi
erunt. 4 Regum 2. Sed tercia causa et potissima fuit
quia sicut aduentus christi promissus fuit iudeis
ita et aduentus helie ut habetur Malachie 4. Ecce
ego mittam uobis heliam prophetam. Ideo audientes
quod non esset christus interrogauerunt consequenter si ipse
esset helias unde secundum Crisostomum et Augustinum nouerant quod
precessurus esset helias christum. Sed ipsi utrum scilicet christi primum
aduentum an secundum nesciebant. Mathei 17. Quid ergo
scribe dicunt quod oportet heliam heliam primo uenire
etc. Propter has causas de iohanne querebant. Heli
as es tu. Et hominem uidens iohannes ait Non sum.
Simpliciter helias. Sed quomodo queso iohannes negauit se
esse heliam cum christus dicat Mathei 11. Et si uultis re
cipere ipse est helias. Ad istud dicunt secundum doctores qui ge
neraliter secundum diuersum intellectum angeli in tria distri
buuntur scilicet in uirtute spiritu et operacione. Sicut et hoc. Jo
hannes ergo non fuit helias quantum ad spiritum sed quan
tum ad uirtutem scilicet et operacionem. Habuerunt enim ambo
consiles uirtutes scilicet temperanciam in abstinendo
fortitudinem in constanter uicia reprehendendo
prudenciam in praedicando iusticiam et ueritate defendendo
quia iohannes iusticiam defendebat usque ad mortem
et helias usque ad mortis comminacionem sicut patet
3 Regum 19. qui scilicet mortem a iezabel comminatam
est. Similiter ergo erant consiles operacionum et in officio
quia uterque precursor fuit. Ille in secundo aduentu
iste in primo. Unde Gregorius omelia 1. Angelus ad zacha
riam de iohanne dicit. Ipse precedet ante illum in spiritu
et uirtute helie. Qui ideirco in spiritu et uirtute
helie uenturus dicitur quia sicut helias secundum domini ad
uentum preueniet ita iohannes primum. Sicut ille pre
cursor uenturus est iudicis ita iste precursor factus est
redemptoris. Johannes ergo in spiritu helias fuit in per
sona helias non fuit. Quod ergo fatetur dominus in spiritu hoc
iohannes de persona quia et iustum sic erat ut et disci
pulis dominus spiritualem de iohanne sentenciam diceret et
iohannes eisdem turbis carnalibus non de suo spiritu sed
de suo corpore responderet. Sed quia nichil adhuc affirma
tum iohannes de se respondet adhuc priori questioni addunt
Propheta es tu. Fuit enim ut dicit doctor de lira et su
mitur a Criso famosa opinio tunc temporis apud iu
deos quod ante christum ueniret unus magnus propheta
pro eo quod scriptum est Deuteronomii 18. Prophetam susci
tabit dominus de fratribus uestris ipsum sicut me audietis.
Que quidem auctoritas secundum ueritatem intelligenda est
de christo ad literam licet iudei eam intelligerent de
alio propheta. Et ideo interrogauerunt eum si esset ille
propheta absolute sed cum articulari dictione que de
notat de quo dicta est illa scriptura. Unde in greco
non ponitur propheta absolute sed cum articulari dictione que
denotat prophetam dantem auctoritatem. Et ad hunc sensum
iohannes respondet. Non negauit se esse prophetam mis
sum ante christum cum Mathei 11 dicat christus. Hic est propheta
et plusquam propheta. Et Luce 1 de eodem dicitur Et
tu puer propheta etc. Sed negauit se esse illum prophetam
de quo loquitur scriptura predicta. Januensis super isto
textu dicit quod propheta tripliciter dicitur aut generaliter aut

Helias. Criso. Aug. Dion. Helias. Helises. Greg. Lira. Criso. Propheta. Januensis. Propheta accipitur.

2.

spualit aut singut. pt quidem accipi gnalit p om pha. & tunc dicat se no esse phãm. tm q plus erat q pha tanq si aliquis diceret ad impatore q no esset rex s tm. Et s hunc sensum dicit ggo q se phãm negat. q viz no solum poterat redemptore pdicare s; & demonstrare. Scdo pt accipi pha spualit p messia i lege pmisso de quo dr ut pj dcm e. Deut° 16. pphãm suscitabit vobis dns. Et qntum ad hoc uitate asseruit. qu se il lum ee phãm negauit. Tercio pha pt ac cipi singulariter & s glo. accipit p helisa p pha qui apud iudeos pha autote dicebat & eximi⁹ phãr sup quem duplex sps helie requieuit. 4 Re. 2. Iste & baptm figauit qu naaman septies i iordane lauari fecit & a lepa mundari. 4 re 4. Credebant g iu dei iohm heliseu. tu q baptizabat. tu q tã ta habundantia sps sci hebat. q ut dcm e dupt spm helie hebat. In iohe au triplex sps fuit q phãuit i utō qn xpm agnouit. In mundo qn xpm digito demonstuit. In limbo qn aduentu xpi scis pribz nunciauit. Maior g fuit q helias & heliseus. hmt ei helias spm phie i uita tm. heliseus i uita & i morte. qu s mortuus mortuu suscita uit. iuxta illud. Eccl 28. Mortuu suscitauit corpus ei⁹. Iohes au ante pdicatoz ei⁹ i luce & in uita & p⁹ uita & in limbo & phãuit. Et q nichil adhuc receperunt sacerdotes & le uite q missi fuant. ad interrogatoz gnalem qm prius fecerant redierunt s; dolose eu ptractauerunt. vn flam querendi rom prpe ponebant. Primo ei ponut ecoz qo. Dixerunt eni ei. Quis es tu. sacerdotes & leuite iohi. Et secundo ponunt flam q rendi rom. ut rnsum demus hys qui mi serunt nos. q dicerent. Non alia de cã que rimus nisi q heamus qd possimus hys q nos miserunt rndere. Iohes ei nichil magnu de se dixerat. pp qd eius magisterui eis pla ceret. vn fraudati appetitu elacois laqueos tendunt dolositatis. pu. 12. Dolus i corde cogitanciu. Iohannes ei in cunctis suis rn sionibz no elacois s; humilitatis indiciu pbuit Iohes ei in hys pncipalr gliam contempsit i quibz a plribz glia solz queri. i dignitate s scia. & pme austeritate. Pmu pz ex hoc qd dicit. no sum ego xpc. xpc eni nomen cogsca tur dignitatis. Sz hunc multi sunt dissiles de dignitatibz & prelacoibz querentes gliam & gaudentes tanq si de piculo fideiussorio qs gauderet. ubi intima stultia comprobat. pu 17. Stultus manibz plaudz cu spospondert p amico suo. pu. 22. Noli esse cum hys q defingunt manus suas. & qui se offerunt p delictis alienis. Scdm pz p hoc qd dicit. No sum pha. qd interptatur uidens. ysa 5. Ve qui sapientes i oculis vris & coram nobismet ipis prudentes. Terciu pz p illud qd dixit. Non sum helias. qui cuz fuit uite austere. quo cm multi sctitata scitate gliantur. exterminantes ei facies su as cont pceptum xpi. Mt 6. Cum ieiuna tis nolite fieri sicut ypocrite tristes. & propter pmissas rnsiones qui missi fuerat magis angustiati qm inconuenient dntes.

Quid dicis de teipo. Glo. Audiuimus te de xpo pdicare s; de teipo michil manifeste asse ris. Supbi discipuli supbia desiderant au dire magri vt se ipm laudz extorquere in tur. vt quem querant ut heant initidiu fa ciunt ut seipm reddat ppria laude pollutu. Omnis eni laus i ore pprio sordescit. pu 27. Laudet te alienus & no os tuu. extrane⁹ & no labia tua. Iohannes au sic rnsione temperauit. ut i rnsione humilis uitas ap pareret & no dignitatem s; offm sibi tribuet cum dixit. Ego vox clamantis in deserto. qa se ad tria missum nouit. viz ad pueniend ad clamand & dirigendum. In hac au asser cõe no dicit se s nomen suum graciosum nec ex genere generosum nec ex conuisacoe reliosum s; vocem se asserit cum dicat. Ego vox. Cuius pma ro e. uerbum pmu i corde e s; manifstatur p vocem dntis & po i corde audientis. & sic nichillominu⁹ uerbum ad hc manet in corde audientis & dntis. vox tran sit. sic & xpc qui e uerbum i corde pris ad nos uenit & iohes ipm nobis manifstauit. & sic xpc remanet i corde pris p eternam gnacoz & in cordibz nris p fidem. & iohes transiuit. Secunda ro est q sic uerbum prius est & tm vox uehit & preest uerbum. sic xpc fuit an iohm & iohannes tm pcessit xpm. luc. 4. Ipse pibit an illum i s. &c. Et hanc rom innuit ggo o a. dicens. Vnigenit⁹ filius uerbum pris uocatur. Prius g vox sonat ut uerbum p'modu possit audiri. Ioh g uocem se asserit q uer bum pcedit. aduentu itaqz dnicum pcedens vox dr q p eius ministerium uerbum pris audit. Hic g dicit quida postille q vox ccc proprietates ht. respcu uerbi. Vox ei preest uerbum. sic iohes xpm. Item manifestat uerbum sic iohes xpm. Io 1. hic venit ut testiom phiberet de lumine. Item vox transit & relinquit uerbum manens. Sic ioh xpm. Io 3. Illum opz crescere me au minui. Item vox q inutilis e sine uerbo. sic iohis pdicacio sine xpo. Hic itaqz notandum po q i hoc q iohes dr vox notur fragilitas nature sue vox ei cito transit. Iob 7. ventus e uita mea. Item notur uite sue humilitas. i. minus e vox q res. Item vox est quoddam tenue & hu ile. Iohes au humilim⁹ hebatur. Vox & pro fertur ad denunciand. & iohes xpm pplo anun ciauit. Secundo notand s Isidor 3. Ethi. p fcta vox e alta suauis & clara. Alta ut in sublimi sufficiat. Clara ut aures adimpleat suauis ut animos audienciu blandiant. & si qd ex hys defuit pfca vox no est. Talis fuit pdicacio iohis. fuit ei alta q pe de al tis s. de celestibz pdicauit. cu dixit Mt 3. Pniam agite appropinquabit ei regnum ce loz. Nusqm ei in tota sacra scriptura audi tum fuat regnu celorum nominari ni cum iohes hoc ipm primitus nominauit. Scdo iohis predicacio fuit clara. Illa ei pdicacio e obscura q fit uerbo tm sine doctrina operu exemplari. In iohe au vox clara fuit i qo na pdicacio & scã conuisacio & uictoria pao consonabat. Nam eius doctrina pdicabat fidei firmitatem. eius conuisao mirabile sci tate. eius passio stabilem firmitate. Tercio

Supbi dis cipuli

Ad tria missus fuit iohes

1. uerbum vox

2.

postill. Vox ht ccc proprietates

1.

2. Vox pfecta tria ht

1.

2.

3.

eius predicatio fuit suauis et maxime tamen ad uis tos consolatorie loquebatur. Nam secundum Criso. Sermo eius seuerus et lenis fuit. ita tamen quod plo. uidetur uiriliter et frequenter cum rege audacter et cum discipulis proprijs leniter conferebat.

Predicator qualis esse debet

Talis est debet esse uox cuiuslibet predicatoris scilicet alta quod non debet ad terram descendere. i. ad terrenum commodum inclinare nec ad fauorem humanum tamquam ad cadauer mortuum declinare. Talis non fuit apostolus qui ista contempsit Ad thes. 2. Neque aliquando fuimus in sermone adulacionis sicut scitis neque in occasione auaricie deus testis est. nec querentes ab hominibus gloriam.

2o.

Secundo debet esse suauis ut predicet feruenter quo ad tepidos dulciter quo ad deuotos et sapienter quo ad omnes. Secundum enim philosophum uoces sunt note earum passionum que sunt in anima. Debet itaque uox predicatoris exterior esse signum quod cor suum sit inflammatum igne caritatis diuine dulcoratum cum melle deuocionis eterne. illustratum lumine sapiencie. Hinc est quod in archa moysi erant uirga manna et tabule. quia in predicatore debet esse uirga correctionis quo ad tepidos. manna dulcis exhortacionis quo ad deuotos. et tabule discrecionis quo ad omnes.

3o.

Tercio debet esse clara quo ad omnes partes. [...] uocas sunt sillabe quod omnia que sunt in predicatore debent esse predicancia. Alias eius uox frustraretur. unde ideo predicatori precipitur. i. ad thi. 3. Esto exemplum fidelium in uerbo in conuersacione in caritate etc. Et ex istis patet quod iohannes non incongrue potest dici uox. Non igitur mirum si dicat. Ego uox clamantis in deserto etc. Unde ista littera transitiue et intransitiue potest intelligi. Transitiue namque ut sit sensus. Ego uox clamantis in deserto. i. uox uel preco christi clamantis. Unde sic scribit quidam postillator. Johannes fuit uox clamantis. i. uerbi christi incarnati qui clamauit ex innata infirmitate. Capitulo A. primam uocem similem omnibus emisi plorans. Item ex uo luntaria pietate. luc. 8. Qui habet aures audiendi audiendi. Item ex illata sibi passione luc. 23. Clamans uoce magna expirauit. Vel potest dici in persona iohannis. Ego sum uox ibi clamantis. i. me manente in deserto. pro cuius declaracione sciendum secundum quemdam postillatorem quod deus in hoc mundo quod desertum non incongrue dicitur potest clamauit. clamat et clamabit. Clamauit autem clamore triplici videlicet generali spirituali et singulari. Generalis autem

Clamor dei 3.

clamor dei fuit quo clamauit per creaturarum uniuersitatem. Quelibet enim creatura ad dei cognicionem et eius dileccionem magnum medium fuit et motiuum. Quantum ad primum 10 confessionum dicit

Aug.

Augustinus Interrogaui de deo meo celum solem lunam et stellas. Non sumus deus quem queris inquiunt. Et dixi ossibus meis. Dicite de deo meo. Exclamauerunt uoce magna Ipse fecit nos etc. De dileccione et tangit illud Augustinus 11 confessionum. dicens. Celum et terra et omnia que in eis sunt. ecce undique michi dicunt ut amem te. nec cessant dicere omnibus ut sint excusabiles. Hanc tamen dileccionem et hunc clamorem obnubilat due filie sanguisuge clamantes Affer affer. prouerbiorum 3. Concupiscencia scilicet carnis. concupiscencia oculorum. De igne harum concupiscenciarum exit fumus excecans oculum intellectus et aures anime obturans ne clamorem audiant uniuersitatis.

Clamor sanctorum priorum.

Spiritualis clamor est sanctorum priorum precedencium qui mundi transitum preuiderunt. Hoc clamore clamauit moyses plus facto quam uerbo. Educcio namque filiorum israel de terra promissionis inductio ad contemptum temporalium et amorem celestium figuratiue inuitabant clamauerunt et prophete. ysa. 40. Vox domini dicentis. Clama. Et dixi. Quid clamabo. Omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos agri. Salomon. Ecclesiastes. 1. Vanitas uanitatum et omnia uanitas que sunt sub sole. Item clamauerunt apostoli. 1. cor. 7. preterit figura huius mundi. Et 1. io. 2. mundus transit et concupiscencia eius.

Singularis autem clamor fuit clamor christi in multis dissimilis aliorum clamori. Alij clamabant ne homines terrena concupiscerent cum feruorem concupiscencie sedare non poterant illud per quod sitis concupiscencie sedaretur. quod christus dedit qui ad se uocauit transitoria sicientes Jo. 7. Stabat ihesus et clamabat dicens. Si quis sitit ueniat ad me et bibat. Et eiusdem 4. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei non siciet in eternum. Augustinus. Qui biberit de flumine paradisi cuius gutta una maior est occeano. restat ut in eo sitis huius mundi extincta sit.

Clamat et christus sepius nunc in mundo suis membris in manifestis indigencijs egenorum. sed multi aures obturant non attendentes id prouerbiorum 21. Qui obturant aurem suam ad clamorem pauperis clamabit et ipse non exaudietur.

Clamabit et deus in futuro multis clamoribus. quia unus clamor erit per angelos iudicium preuenientes. qui media nocte in hominibus ignorantibus clamor factus est. Ecce sponsus uenit etc. Mathei. 24. Alius clamor dicet. Surgite mortui uenite ad iudicium. quem clamorem audient mortui. quia 1. cor. 4. scribitur. Canet enim tuba et mortui resurgent incorrupti. Sed clamor omnium terribilissimus erit clamor iudicis dicentis Ite maledicti in ignem eternum.

Secundo exponitur iste textus intransitiue ut sit sensus. Ego uox clamantis in deserto. i. uox clamans uel uox qui clamat in deserto sicut creatura salis. i. creatura que est sal. Secundum autem Remigium super hunc locum tribus de causis solet clamari. scilicet quando longe distantibus loquimur. aut surdis aut quando ex ira ad proximum. Predicator ergo premissa clamare debet non tantum ore sed cordis feruore. maxime dicente domino per ysaiam. Clama ne cesses quasi tuba exalta uocem tuam. Primo igitur quia loquitur peccatoribus qui longe recesserunt a deo. ideo clamare debet et dicere illud ysa. 46. Redite preuaricatores ad cor etc. Vel clamare quod iohannes clamauit. penitenciam agite etc. Et sic dicitur prouerbiorum 4. quod longe est dominus ab impijs. deus tamen numquam elongat se ab homine sed homo elongat se a deo. Et super hoc doctor ponit familiare exemplum. Si enim impingat in petram continuo a petra elongatur. et tamen immobilis manet petra. et quanto forcius impungit tanto se distancius elongabit. Sic peccator eo dum impungit quando peccatum mortale committit. et tunc a deo se elongat deus tamen immobilis stat et quanto grauius peccat tanto amplius se elongat. Unde prouerbiorum longe a peccatoribus salus. Et tamen quod mirum peccator elongando se a deo appropinquat ad deum. sicut homo uolens se a celo elongare. appropinquat ad celum. quia si se elongat ab occidente appropinquat in oriente. sic ab austro appropinquat ad aquilonem. quia oriens et occidens sunt eius iusticia et uita. Auster et aquilo eius gracia et potencia. Qui ergo se elongat ab eius misericordia appropinquat ad eius iusticiam. Et qui se elongat ab eius

gīa appropinq̄t ad eius potiuāam. sicut p3 i Jo
na qui voluit fuge dn̄i p̄ipiente z inuenit
puniente. In ps. Quo ibo a spū tuo z q̄ a fa
cie tua fugiam. zc. Qui g° redire desiderat
op3 q redeat a deo ad dn̄m .i. a deo i effcu ira
to ad deum i effcu placatum .i. a deo punie
te ad dn̄m miserantem. ¶ Secundo p̄dicatores
deuit clamare q2 loqui surdis. Anima au
tē p̄r dr̄ audire. Aut q2 intellcā approbat z
diligit. Aut q2 intellcā approbata ope pfi
cit. Peccator ē surdus q2 nec u̇ba dei uult itel̄re
Secund̄ p̄ni. Noluit intelle ut bn̄ ageret. Aut
si intell̄it sibi nō placent s3 displicent unde i d̄
Ecci̇a 21. Audiet luxuriosus z displicebit ei.
Aut obediendo non complet. Ideo tales repre
hendit ysa. 42. Qui apertas aures hēs audi
es. De talib3 dicit ps. Sicut aspidis surde
z obturantis aures suas. Aspis eī ne au
diat incantantes aure vna claudit cū tīra
z aliam cū cauda. Auarus claudit aure cū
terra. cū terrena nimis diligendo custodit.
Con̄ qd̄ dr̄ Jere. 22. Terra terra terra. audi
u̇bum dn̄i. Et dicit ter terra. q2 auarus hē
terram i ore de terrenis loquendo. in corde
de t̄renis meditando. z i manib3 pp̄ t̄rena opa
vel omīa faciendo. zc. si dicat p̄pha. Auare
q̄ hēs t̄ram i ore i corde z i manib3 ꝯpam a
te p̄ire z u̇bum dei a te ingredi nunc p̄mit
tas. Claudit z aspis aliā aure cū cauda
i. cū spe uite longioris. s3 hec cauda sepe scin
ditur cū p̄sens uita subito aufert̄. Job. 22.
Ducunt in bonis dies suos z in puncto ad
inferna descendunt. ¶ Tercio p̄dicatores cla
mare deuit ex zelo uel ex ira bona. De isto ze
lo ait ps. Zelaui sup iniquos pacē pctorum ui
dens. Debemus eī ad pctorem hēre dilcōm
odiū z compassionem. In pctore aūt t̄ria
considerant̄. s. nat̄a culpa z pena. cui p̄cor
iuncto obligatur. Nature debemus intimā di
lcōm. culpe z p̄secucōm. pene iniam z com
passiōe. Et ex istis p3 qualit̄ p̄dicator uox
clamantis z clamaris dr̄ esse in deserto. hys
to^ce ad litteram i deserto iudee. M̄t. 3. Venit iohēs
bapt̄a predicans i deserto iudee. Vel allego^ce
i iudea deserta z g̃ra derelicta. M̄t. 23. Ecce re
linquet̄ vob domus u̇ra deserta. Greg. ō. A.
In deserto clamat qr derelicte atq3 destitute iu
dee solaciū redemptoris annunciat. Itē i de
serto gentilitatis. nec cultum dei nec lege
nec p̄phas hētis. In quo deserto u̇bum īcar
natum clamauit nō p Johēm nec p se visi
bilit̄. Quia ysa. ut scribebatur. Non audi
etur vox eius foris. s3 p ap̄los verbū pec
caminum annunciauit. Scdm̄ quē sensum
dr̄. 34. Letabitur deserta z inuia. Itē tropo^ce
i deserto religionis. de q̄ h' i p̄r sermone dicū
ē. Vel i deserto uite solitarie clamat deus. Osee
2. Adducā eam i solitudinē z loquar ad
cor eius. Vel i deserto delicte z q̄ mortue iā
consāe in anims signū lazaro suscitando cla
mauit. Jo. 2. Lazare veni foras. Vel s̄m quādā
postill. desertum i quo clamabat p̄t intell̄i
generalit̄ mundus iste pp̄ iiij. p̄prietates i quib3
conueniunt desertum z mundus. Desertū est lo
cus uacuus hominib3 bestijs habundans.
transeuntib3 horribilis. deficiens uictualib3.
In deserto itaq3 h⁹ mundi multe sunt bestie
z p malignitatē aīalia uenenata. Dicit3 s.
In hoc deserto erat serpens flatu adurens
z scorpio ac dipsas. z i ps. Furor illis s̄m
similitudinē serpentis. Et Eccl̄. 8. Si morde
at serpens i silencio nichil minus eo hēt q̄
occulte detrahit. Multi z sunt ursi z leones
pp̄ rapacitatē. p̄u. 28. Leo rugiens z ursus
esuriens. princeps impius sup pp̄lm̄ pau
perē. Et michē 2. Principes eius i medio
eius q̄i leones rugientes. iudices eius lupi
uespe. ibi sunt pardi p ypocrisim z uarieta
tē. Dan̄ 7. Ecce bestia alia q̄i pardus z a
las hēbat q̄i auis. Multi eī uident̄ aues
p contemplacōe qui potius sunt reptilia p mū
dialem dilcōm. In hoc deserto sunt yene p
crudelitatē corpa mortua sepulta detegentes
de quib3 Jer° 2. Secund̄ aliam translacōe
f̄ca ē hereditas mea q̄i hyena. Quasi hye
na sunt tiranni quor uita cogitatur genus
mortis. Vel detractores qui pcc̄a occulta mani
festant ad defamacōe potius q̄ correccōe. In
h° z sunt uulpes p dolositate. Luc. 13. Ite
dicite uulpi illi. Et lo° de herode. Et iudic
14. le° q Sampson caudas uulpium colliga
uit. Et certi dolosi z mundial̄ astuti aua
ricie igne accensi nimium colligant̄. Miratū
aūt multi quō Sampson tam multas uulpes
potuit inuenire z tn̄ in deserto h⁹ mundi
multo plures facilime inueniunt̄. Scdō de
sertū ē locus terribilis quē ho sapiens i
omnib3 metuit. Sap. 8. Tunc eī sapiens
magis timet mundum. qn̄ ei amplius bla
ditur. Sicut iudas [illegible] mundū dēc illud. M̄t. 26.
Quemcumq3 osculat̄ ipse ē tenete eū uel te
pali̇ uel eternalit̄ flagellando. Et bene meli
ora sunt uulnera diligentis q̄ fraudulenta
oscula odientis. ¶ Tercio desertum h⁹ mun
di ē deficiens i uictualib3 s. uerbis bonis.
qm̄ deut. 15. dr̄ de deserto p quem transierūt
filij isrl̄ q ibi nulle aque omnino erant.
Sic i deserto h⁹ mundi nec gutta grē̄ inue
nitur. nisi de celestib3 huc descendat. Vn̄ p̄u
ultio dr̄ de sapiente muliere q de longe por
tat panē suum. ¶ Quarto est desertū ho
mib3 uacuum. Cum eī homo aīal raciona
le sit q rōe non regitur homo congrue di
ci nequit. Immo s̄m p̄m comparat̄ iumentis i̇si
pientib3 z similis fcūs ē illis. Igit̄ ut bestie
transformentur z timore sublato spūalis fe
ritas induat̄. ut z spūal̄ homines mul
tiplicentur z tam abus q̄ potius aīe p̄ot
Venit tn̄ Johēs ministrali ut vox z ibi ut
u̇bum clamans i deserto. Sed quid clama
uerit subdit. Dirigite uiam dn̄i. rectas faci
te semitas dei nri. i. parate vos eius p̄cepta
custodiendo. Et rectas facite semitas eius cō
silijs eius obtemperando. Sicut dicit ysa. p̄pha.
40 c. Testimonium aūt ysaie inducit eius excellen
cia apud eos nota fuit. ut de xp̄o facilius p̄sua
deret. ¶ Hic itaq3 nouā s̄m Jauuen q qn̄ p
sonā aliquā uenerabilem i xp̄o expectamus
q̄tuor facere consueuimus. s. uiam dirigere
hospiciū parare. epulas ordinare z uestes
pulcras assumere. Et q2 expectamus aduē
tū i p̄r saluatoris s̄m eccl̄ie representacōe ideo
ista quattuor studeamus s̄m spūal̄ exhibere.
P° namq3 debemus uiam dirige. s. l̄ p̄parare.
Qualit̄ aūt ista uia debeat preparari docet
ysa. 40 c. dicens. Parate uiam dn̄i. zc. Et

Via dō c. parat'

se. Omīs vallis implebr̄. ⁊ omīs mons ⁊ col
lis hūiliabr̄. ⁊ erunt pua indrcā ⁊ aspa in
vias planas. Ex quib; vr̄ q̄ via dni qua
drupl' ꝑatur. viz de fossa elevando. tumencia
deprimendo. tortuosa rectificando ⁊ aspa remo
vendo. In anima vr̄a aut nimi' timor fecit
aut magnam fossam ⁊ valle despacōis. ali
q̄n nimia spes ł fiducia inducat timorem
psumpcōis. ꝑ montem psumpcōis voluit
ipe lucifer ascendere. cecidit ī vallem diffide
ne ⁊ dispacōis. ai. cayn ⁊ reprobatus est ele
vandus est. g° nimius timor ad spem rep
menda ē nimia psumpcio ad timorem ⁊ sic
simul vallis implebr̄ ⁊ mons hūiliabr̄. le
de aium ꝑetatib; q̄ sunt quidam aucupitos
q̄ aves nō capiunt nisi ī aere. ⁊ quidā qui
nō capiunt nisi sup terram sedeant. columba
aū natal' hoc cognoscens si fugeret ī aere
ab aucupite capiente ī terram se deicit. Si vō
ab aucupite capiente ī terā ī aerem ascen
dit. Sic aīa q̄n temptatur ab aucupite in
fernali de nimia fiducia ł psumpcōe stati
se dz ad terram deicere p timore ⁊ hūilitate
Si aū temptatur de diffiducia ł despacōe
dz se sublevare ad spem ⁊ sic insimul ⁊ vall
implebr̄ ⁊ mons humiliabr̄. ¶ Tercio de
bem' viam dño ꝑare tortuosa rectificando
i. si tortuosam intencōz nō hēam' sz ad rec
tum ī ad dm omīa dirigamus iux' illud

Postill.

ap. col. 3. Omīa quecūq; facitis aut ope aut
sermone omīa ī noīe dni nri ihū xp̄i facite.

Via xpi.

Sic itaq; sciend' s' quendam postill' q̄ sicut
tripl' ē motus. s. circulatis obliquus ⁊ rec
tus ita possum' dicere tripl'r esse viā. s. cir
culare obliquā ⁊ rectam. P viā circulare am
bulant amatores mundi de quib; dicit ps.
In circuitu impij ambulant glām ibūt i
cupiditate rerū temporaliū sectantes. Vn̄ ⁊
sr̄ temporalia sollicitu ī mota a dño dicunt
ambulare. P obliquā viam vadūt vane
gloriosi q̄ in hijs que faciunt obliquū inte
cōz gerunt volentes ab hominib; videri atz
laudari. mt. 6. Omnia opa sua faciunt ut
videant ab hominib;. P viam rectam va
dunt hūiles ⁊ mansueti qui oīa a deo tā
q̄ a principio recognoscunt ⁊ ad ipm tā
q̄ ad finem oīa reducunt. Implentes qd
hic pcipit. Dirigite viam dni rectas facite
semitas dei nri. Rectū eī est aug' mediū nō
exit ī extremis. Dns aū est alpha ⁊ oo.
principiū ⁊ finis sicut dr̄ Apoc. 1. Ille g° ab
istis extremis nō exit q̄ sicut oīa a deo hē
re novit sic ad ipm omnia sua dirigit.

G.

⁊ s' soloni intendit placere. ¶ Quarto de
bem' viam ꝑare omīa pua ab ea remo
vē lapides supbie q̄ ad modū facit cor la
pideū durescere. Job 41. Cor eius indurabr̄
q̄si lapis. lutū luxurie. Eccl. 9. Omīs mu
lier q̄ est fornicaria q̄si lutū ī via conculca
bit. Et spinas avaricie q̄ semē spūale ī
aīa suffocant iux' illud luc. 8. Simul ex
orte spine suffocaverunt illud. ¶ Secundo

2°

dem' domū dignā ⁊ hospiciū ꝑare. s. aīas

Anime tri

nras ł corda nra in quib; tres camē ad
susceptōem trinitatis debēt inveniri. mēo
viz intelligēcia ⁊ voluntas. ut ī mēo habitet
pr̄. ī intelligēcia filius. ⁊ ī voluntate sps̄ scūs.
mēo eī est nūr intellcūe. intelligēcia ples

mēorie. voluntas pcedit ab utroq;. Ideo per
quādm appropriacōz pr̄ hitat ī camera me
morie filius in camera intellcūe ⁊ sps̄ scūs ī ca
mā voluntatis. In camā g° memorie pr̄
hitat p bñficiorū dei continuā recordacōz.
qu ps. Memor fui dei ⁊ delectatus sum. Marie
g° in mēo nra hēre debemus. s. dei bñfā
ad regraciand. pcīa nrā ad dolend ⁊ mor
tē ad pavendū. Deut. 32. Utinā saperent ⁊
cū sapore cognoscerent dei bñficia. ⁊ intelli
gerent sua pccā. atq; novissima pviderent s.
mortem. Talis eī pmeditacio camerā mēo
rie scopat ⁊ mundat. Meditat' sum noc
te cū corde meo ⁊ exercitabar ⁊ scopebam
spm meum. In camā intellcūe hitat filius
p fidem veram ⁊ sapiam divinā. Eph. 3.
Habitare xpm p fidem ī cordib; vris. In hac
aū domo intellcūe nō debemus pone sapiam
carnalem q̄ mors anime ē. Ro. 8. Pruden
cia carnis mors ē. Nec sapiam diabolicā
q̄ malū approbat ⁊ bonū reprobat ⁊ intelligen
dit. Jer. 4. Sapientes sunt ut faciant mala
bū aū facere nesciunt. Nec sapiam mundanā
q̄ stulticia ē. q̄ sapia huius mundi stulticia
est apud dm. Sz sapiam divinā ibi pone debe
mus q̄ vite ⁊ anime ē. q̄ ē in duob; con
stat. s. ī cognicōe dei ⁊ cognicōe sui. In cogni
cōe dei q̄m hec est vita eterna ut cognoscant
te solū deū ⁊c. Jo. 17. In cognicōe sui ne
scipm negligens evanescat. Ista aū sapia
q̄ sic p fidem domū intellcūe purgat ⁊ mun
dat. act. 15. fide purificans corda eorū. In
camera aū voluntatis hitat sps̄ scūs p amo
rē. Vn̄ p'ꝑ dicit dns Joh. 14. Si quis dili
git me sermonē meū ⁊c. subdit. Ad eū
veniemus ⁊ mansionē ⁊c. s. p amorē. Ab
ista aū camera voluntatis oīs turbacio tol
lenda ē q̄ hospes nō hitat nisi ī domo
pacifica ⁊ quieta. ī ps. In pace factus ē locus
eius. ¶ Tercio debem' epulas preparare ⁊
p° cibum materialem quo xpc ali possit ī
paupib; ut nobis fidelr̄ dicat illud mt. 25. E
surivi ⁊ dedistis mi manducare ⁊c. Scdo
cibum spūalem debem' ꝑare ī vera iustificacōe
de q° Jo. 4. Meus cib; est ut faciā voluntatē
pris mei qui ī celis est. Istum cibū ostiatī
xp̄c querit dicens Apoc. 3. Ego sto ad ostiū ⁊
pulso. Si quis mi apuit ianuā introibo ad
illū ⁊ cenabo cū illo ⁊ ipe mecū. In ista ce
cena pctor dz pone tres panes s. contri
cōz confessōm ⁊ satisfccōm. Deus aū alios
tres ponit s. remissiōz culpe infusiōz gre ⁊
collacōz glie. Sz multi sunt siles histrioni
b;. qui semp optant vivere de alieno. qui
libenter dei bñficia acceptarent sz ipi appo
nē nichil vellent. ¶ Tercio cibum ꝑare
debemus s. dei laude. qu ps. Immola deo sac
fm laudis. laus eī dī cibus celestis. quī
sci in celo tali cibo pascunt qu ps. Beati q̄
hitant in domo tua dne in secula seclorū lau
dabunt te. Ds eī ē finis desideriorū nrorū
q̄ sine fine videbr̄ sine fastidio amabit'.
sine fatigacōe laudabitur. qui in celo nec
visio hēbit finē nec amor fastidiū ñ laus
fatigacōm. sz continuū fervorē. ¶ Quarto
debem' simul vestes sponso consiles. xp̄c eī
hūit vestes albas. Apoc. 3. Ambulabūt me
cū in albis qui digni sunt ¶ Rubeas. ysa

20. Quare rubrum est uestimentum tuum. Deaura
tis et varias. In quo constituit regina i. anima que
que corpus suum laudat recipit i. uestitu deau
rato circumdata varietate. per hunc modum
quo sponsa i. quelibet anima fidelis debet habere uestes
albas per mundicie conseruacionem. Apo. 3. Ves
tientur albis indumentis ut non appareat confusi
o nuditatis sue. Rubeas per dominice passionis
meditacionem. deauratas per ferventem caritatem
et varias per virtutum multiplicitatem. Ecc.
16. Te vestiui discoloribus. ¶ Secundo
ad litteram dico quod via domini dirigi debet para
ri ut sit equalis per iusticiam. quia prou. 4. Vi
a impiorum quasi sepes spinarum. Via iustorum ab
sque offendiculo. Item ut sit munda per temp
anciam. prou. 3. Vie eius vie pulcre. Item ut
sit recta per prudenciam. prou. 4. Ne declines a
via prudentie. Item ut sit firma per fortitu
dinem. ysa. 34. Via sancta et firma vocabitur. Sed
quid queso hic dicitur quod tenemus dirigere viam domini
cum dicitur Iere. 10. Scio domine quia non est hominis
via eius nec viri est ut ambulet et dirigat
gressus eius. Respondeo et dico quod directio vie
est per graciam et caritatem que a solo deo est set
preparacio ad directionem a nobis facienda est et hoc
proprie hic. Sequitur in textu. Et qui missi
fuerant erant ex phariseis. Pharisei autem di
cuntur a presto diuisi secta et religione secundum postill.
Illi missi fuerant qui ueritatem nesciunt
querere sed inuidere. Hic et missorum et mitten
tium notatur inexcusabilis dampnacio. mise
runt enim in fide digniores ad iohannem fide dig
nissimum nec tamen receperunt eius. Ro. 1. Ita ut
sunt excusabiles quia non cognoscerent deum
cognoscere debuissent nec sicut deum etc. Item
notatur in uerba eorum interrogacio. Et inter
rogauerunt. Aug. Non studio cognoscende
ueritatis sed exercende emulacionis. interroga
uerunt et dixerunt ei. Crisost. Quia dixit
Non sum ego christus neque helias neque propheta
de reliquo faciale et eminentium abicien
tes medio capite sua omnium dolosam ne
tc. et contra iohannem et fraudulentam insinuacione
dixerunt. Quid ergo baptizas. Glosa. Teme
rarium est te intromittere de tanto officio quod
ad te non spectat si tu non es christus qui habet aucto
ritatem baptizandi. neque helias neque propheta qui
in figura possent baptizare. Crisost. Cum
blandicijs non valuerunt eum supplantare ac
cusacionem immittere temptant. De memoria de
elacione de intemperancia de inuestigacione missi
estis docendi ab eo quis esset et unde esset. non
leges impositurj ignorantes esse scriptum
leuit. 10. Non eris criminator neque susur
ro in populis. Non stabis contra sanguinem proximi tui.
¶ Respondit eis iohannes. Vbi primo testimonij ve
ritas. Et primo tangit sui officij veritatem. Secundo
excellenciam et dignitatem. medius etc. Primo
autem quia virtutis mansuetudo. quia respondit eis non
indignans nec offensus. Aug. Iohes eius si pro
ipsa mente requiritur a studio sue benignitatis
non mutatur. Reputabant autem audacem et te
merarium quod baptizabat cum christus non esset. Ad
hoc respondit dicens. Ego baptizo in aqua.
Ambros. Corpora intingo et conuis lauo non
sicut christus intus. Et si nascituri fuerunt nasce
do. baptizaturi baptizando. Act. 19. Iohannes bapti
zauit baptismo penitencie docens in eum qui uenturus est.

Et Io. 3. Super quem videris spiritum sanctum descen
dentem et manentem super eum. hic est qui bap
tizat in spiritu sancto. ¶ Et notandum est quod est
baptismus fluminis flaminis et sanguinis.
Baptismus fluminis est duplex. quidam in aqua
tantum ut baptismus iohis. Act. 19. In quo bap
tizati estis. in iohis baptismate. Quidam in
aqua et spiritu ut baptismus christi. Io. 3. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto etc. Item
baptismus flaminis similiter est duplex. quidam in
dono gracie. Act. 1. Iohes quidem baptizauit
aqua vos autem baptizabimini spiritu sancto. Qui
dam verbo doctrine. Io. 14. Vos mundi estis
propter sermonem quem locutus sum vobis.
¶ Item baptismus sanguinis similiter duplex est. qui
dam in tribulacione. ysa. 4. Si abluerit dominus sor
des filiarum syon et sanguinem ierusalem lauit de
medio eius in spiritu iudicij et spiritu ardoris. Qui
dam in morte. luc. 12. Ego baptismo habeo
baptizari et coartor donec perficiatur. Sic hic
videris quod baptismus iohis inutilis fiebat cum so
lum carnem exterius lauabat ut promissum
est Ioh. exercitibus sub lege perfectior erat ergo bap
tismus iohis sacrum legis. Si ergo circumcisio
dabat graciam multo magis iohis baptismus.
Hic dicitur sicut prius quod baptismus iohis non fuit re
medium sed in preparacionem ad remedium. Nec
fuit superfluus. nec sequitur quod graciam debet con
ferre. quia baptismus ille probabat ad remedium.
tripliciter. quia fiebat per uite emendacionem. vnde dicitur
Math. 3. Baptizabantur ab eo in iordane confiten
tes peccata sua. Propter et assuefacionem ut
ceteri doceri et non respuerent baptismum christi. Item
propter christi manifestacionem. Io. 1. Ut manifestetur
israeli. propterea ueni in aqua baptizans etc.
¶ Postquam iohannes declarauit sui officij ueritatem prius ex
officio ondit per excellenciam et dignitatem et domini
dit. secundum gregorium sic. primo testatur de duabus naturis christi
in quarum altera erat visibilis. Secundo de
dignitate eius baptismi quo gracia confertur et cul
pa remittitur. in quo probatur ipsum esse
deum. Tercio de ineffabili misterio incarnacionis
dicit ergo sic. Ego baptizo vos in aqua. Ad primum
scilicet. Et medius autem vestrum stetit. i. inter vos
qui unus ex vobis humilis. quem vos nescitis
i. non cognouistis sicut cognoscere debebatis.
Dicitur autem christus medius sed tamen quia caro humana
in vobis que terra est. Gen. 3. De terra facta
sunt omnia et in terram pariter reuertentur. Ca
ro autem christi est quasi medium terre. In ps. Deus autem
noster ante secula operatus est salutem in medio terre. i.
humana carne. Natura autem humana habuit duo
extrema. vnum quod fuit sub innocencia. ali
ud quod fuit sub miseria. Caro autem christi ex utro
que extremo participauit. ideo quasi medium terre
fuit. Nam de primo statu accepit innocenciam
de secundo penalitatem et miseriam. Et bene
dicit. stetit. quia nunquam cecidit. sedit uel ia
cuit. Cadit quis per peccatum suum. sedet per consuetudinem
iacet per longam consuetudinem in malum.
In christo autem nichil istorum fuit. ¶ Secundo secundum quen
dam postillatorem christus dicitur medius. notatur ex parte christi
propter reconsiliando missio. i. thi. 2. Vnus
mediator dei et hominum etc. Item respectu mediorum
uocacione eorum de christo estimacio. qui medius est. i. vilis
ac minimus reputatus est. 1o. 4. Nos stulti

Baptismus triplex.
Argumentum.
Solutio.
Greg.
Stetit medius.
Gen.
Postill.

qui hic homo prior est. Creatur & medius ut haberetur in eo exemplaris informacio qui prelatus inter suos debet esse medius. Eccl. 32 Rectorem te posuerunt noli extolli sed esto in illis quasi unus ex illis. Creatur & medius ut opem ferret in suo nomine congregatis. Mt. 18 Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum. Debet autem deus spiritualiter eligere medium primo quia medium est locus humilitatis. Luc. 22. Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Item est locus conformitatis quia conformiter habet se ad omnes. Act. 10. In veritate comperi quia non est personarum acceptor deus. Item est locus unitatis quia extrema conveniunt in medio. Eph. 2. Ipse est pax nostra qui fecit utraque unum. Item est locus stabilitatis quia medium mundi est fixum. 1 Cor. 3. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere preter id quod positum est &c. Item est locus propinquitatis quia omnibus partibus appropinquat. Act. 17. Quamvis non longe sit ab unoquoque vestrum. Non ergo mirum & si Johannes dicat iudeis. Medius vestrum stetit. Sed tamen dum est eis quod addidit. Quem vos nescitis. terrenis occupati malicia excecati & eius humilitate decepti & tamen ipse est qui post me venturus est &c. Ubi testimonium perhibet Jo. de baptismo propter dignitatem quatenus appareat differencia inter baptismum Christi & Johannis. & sic satisfaciat questioni querencium quare Johannes baptizaret ex quo non erat Christus. In primo innuit quod baptismus Johannis baptismo Christi fuit preparacio. cum dicat Ipse est Christus qui post me baptizans & predicans venturus est baptismi perfeccioni & consummacioni. Sicut enim inter formas que posterior est dignior est & magis perficit. Sic sic quasi diceret Johannes secundum Crisostomum si meus baptismus perfectus esset nunquam veniret alius post me baptismum alium traditurus. Sed hic baptismum illius preparacio est umbra et ymago. Sed hic dubitatur quare Johannes dixit de Christo. Qui post me venturus est cum iam venisset. & quare dixit qui ante me factus est. Aut enim intelligitur quod Christus ante eum factus est in quantum homo & tunc non videtur verum quia deus non est factus. Sed ista dicitur quia Christus post Johannem erat futurus quia post ipsum erat predicaturus & baptizaturus & moriturus. Quod autem dicitur ante me factus est potest intelligi in quantum homo quia in quantum homo factus est ante Johannem non tempore sed dignitate. Ut dicatur ante eum factus est id est sibi prelatus secundum dignitatem. Non dicitur proprie factus sed genitus. Est ergo sensus Qui post me venturus est ad predicandum & baptizandum ante me factus est secundum dignitatem. Cuius ego non sum dignus ut solvam corrigiam calciamenti eius. Ubi & testimonium perhibet de ineffabili misterio incarnacionis. Unde secundum quedam postillam notantur tria scilicet natura divina anima natura humana in calciamento & utriusque nature ligacio per corrigiam. Hec tria difficiliter narrantur & commentatores hanc materiam circumstantes cum difficultate maxima dissolvunt. Prov. 30. Tria sunt mihi difficilia &c. Potest tamen illud intelligi ad literam quia pro Christi sublimitate ita estimabat se Johannes dignitate infimum servicium exhibere. Quia nullus quantumcumque homo existat debet se dignum reputare ut Christum discalciet. Et istud videtur tertium concordare. Ipse enim cum maximus reputari posset minimum se reputavit implens preceptum sapientis dicentis Eccl. 3. Quanto maior es humilia te in omnibus & coram deo invenies graciam. Vel per hoc ut dicitur est voluit incarnacionis misterium designare. In Christo enim est deitas caro & anima. Per pedem deitas designatur quia sicut pes totum corpus sustentat sic & deitas omnia portat. Hebr. 1. Portans omnia verbo virtutis sue. Per calciamentum intelligitur Christi caro mortalitati subiecta & deitati quodammodo vestis facta de calciamento in persona Christi. Unde dicitur in Ps. In ydumeam extendam calciamentum. In ydumeam extendit calciamentum suum deus se asserit. quia dum per carnem gentibus innotuit quasi ad nos calciata deitas venit. Per corrigiam ligaturam i. [illegible] unionem insinuat quam nullus scit investigare. Vel per corrigiam signatur anima Christi quia sicut per corrigiam calciamentum pedi astringitur sic mediante anima deus carni sociatur. Qui ergo non cognoscit ad extremorum nec medium cognoscat. In hoc ergo quod dixit se non esse dignum calciamenti corrigiam solvere dat intelligere quod fuit sufficiens nec carnem de virgine genitam nec deitatem eternam debite clarare. Vel in hoc quod dixit se non esse dignum corrigiam calciamenti solvere dat intelligere se non esse dignum sponsam Christi id est ecclesiam sibi tamquam sponso spirituali matrimonio copulare. Quia ut habetur Deut. 24. calciamentum distrahebatur ab illo qui sponsam ducere recusabat. & ipse qui detrahebat ipsam sibi in sponsam accipiebat. Pro isto notetur historia Ruth 4. Augustinus. Mos apud veteres fuit ut si quis vellet ducere uxorem que sibi competeret iste ei calciamentum solvebat qui ad hanc iure propinquitatis sponsus accedebat. Christus autem verus sponsus est ecclesie. Quia vero Johannes perhibetur Christi iure indignum se ad solvendum calciamentum eius nunciat. Quasi diceret Non valeo denudare vestigia sponsi quia eius sponsam non usurpo michi. Vel est textus. Cuius non sum dignus id est evangelicam predicacionem mundo declarare. Unde Beda. Calciamentum nupciale est predicacio evangelica quo calciati fuerunt apostoli. Eph. 6. Calciati pedes &c. Hec autem in Bethania facta sunt. Ubi patet testimonii celebritas quantum ad locum. Per hoc quod in tali loco testimonium perhibuit ubi plures conveniebant. Unde dicit Hec in Bethania facta sunt transiordanem. Ad differenciam scilicet Bethanie que est citra Iordanem. Due enim sunt Bethanie ut dicit glossa una transiordanem alia citra non longe a Jerusalem ubi Lazarus fuit resuscitatus. In Bethania autem transiordanem erat Johannes baptizans & propter copiam aque. Jo. 3. Erat autem Johannes baptizans in Enon iuxta Salim quia aque multe erant illic. Hic autem querit Crisostomus & allegat eum postilla quare evangelista determinat de loco ubi hec facta sunt. Est autem ratio litteralis & mistica. Litteralis duplex. Prima testimonii maior confirmacio. Secunda eorum que dixit possibilis probacio. Tempore enim quo evangelista ista scripsit adhuc supererant multi qui hic interant testimonio quorum assercio posset credi. Ratio autem mistica duplex fuit. Una tropologica alia allegorica. Allegorice per duas Bethanias signatur humana natura sub duplici lege constituta. Una lex moysaica alia plenitudine gracie & hec non plene a peccato & a pena peccati

Medium
Dubitatio
R.
Postilla

liberat. Alia bethania e(st) trans iordanem ubi xp(istu)s ut d(i)c(i)t(ur) lazaru(m) suscitauit. Io. 11. Cuius baptismus ab omni p(e)cc(at)o liberat (et) libertatis c(e)l(estis) ianuam statim reserat.
Et hoc signatum e(st) p(er) hoc q(uod) bethania i(n) latere montis oliueti iuxta ier(usa)l(e)m sita e(st). Racio e(st) p(ro)pos(it)a e(st) q(uia) nullus ad remissionem p(e)cc(at)or(um) p(er)uenire p(otes)t n(isi) p(er) obedie(n)ciam q(ue) signatur p(er) bethaniam que domus obediencie interpretatur. Non eni(m) animaliu(m) uictimis s(ed) deuocione obedie(n)cie p(e)cc(at)a p(ur)gantur. 1. Reg. 15. Melior e(st) obedie(n)cia q(uam) uictima. Ite(m) ad culpe remissione(m) no(n) p(er)ueniet n(isi) p(er) ueram humilitatem que signatur p(er) iordane(m) que interpretatur humilis descensus. ysa(ie) ult. Ad quem respiciam n(isi) ad pauperculum (et) humilem (et)c. Sic ig(itur) humiliari (et) conteri ut uos approbatiue dignet(ur) d(omi)n(u)s intueri ille uobis concedat Amen.

Dñica infra 8. natiuitatis dñi

Erant pater (et) mater ih(es)u mirantes sup(er) hiis que dicebant(ur) de illo (et)c. Luc. 2.
In p(ri)mo huius euang(elii) notandum s(cilicet) q(uod) tamen q(uod) nedum u(er)ba x(rist)i uobis saluberrimu(m) documentum exhibe(n)t (et) ea q(ue) fecit uirtutis ex(empl)a, uerum (et) ea que c(ir)ca (et) p(ro)p(ter) ip(su)m facta sunt uirtutu(m) p(ro)x(im)a uobis exempla misteria q(ue) declarauerunt qualia sunt que i(n) hoc euang(eli)o continentur. Ubi plures p(er)s(one) non sine causa multipl(ic)a recitantur qui in hoc euang(eli)o omnia posita ad manum p(ro)ficiunt informacioni. q(ui)a in hoc euang(eli)o instruuntur coniugati uidue uirgines senes pueri parentes (et) filii sicut inferius patebit aliqualiter i(n) p(ro)cessu. Continet tamen hoc euangeliu(m) ad litera(m) s(e)c(un)d(u)m pharisenu(m) 4. principa(li)a. p(ri)mo ioseph (et) marie admiracionem. 2o Simeonis p(ro)phecia(m) tribulacionum. 3o Anne confessionem. 4o Ioseph (et) marie conuersionem i(n) Nazareth. 4o pueri commendacionem. Dicit ig(itur) euang(elis)ta. Erant pater (et) mater. (et)c. Pater primus i(d est) ioseph qui merito pater x(rist)i dictus est q(uia) nutricius eius fuit. Beda. Patrem saluatoris appellans euang(elis)ta Ioseph nequaq(uam) oblitus e(st) q(uod) mariam de sp(irit)u s(an)c(t)o concepisse (et) co(n)gnitum peperisse narrauit s(ed) opinionem uulgi exprimens que uera historie lex est. Patrem Ioseph nuncupat x(rist)i. Unde sicut p(ro)phanu(m) loque(n)dum e(st) ut plures sapiendu(m) ut pauciores. sic scriptura ut uulgus sepe loquitur minus sanus sensus (et) sinister a sapientibus ex ea eliciatur. Sic enim 1. Reg. 28. samuel d(icitu)r suscitatus q(uam)uis no(n) samuel s(ed) sp(iritu)s malignus i(n) sp(eci)e eius apparuit phitonice ut p(ro)bat Aug(ustinus) in de q(uesti)o(n)ib(us) ueteris (et) noue legis. q. 27. Sic agarenu(m) sarrace(n)i uocantur ab hominibus usq(ue) ad p(rese)ns. Ad quem e(tiam) sensum Ioseph pater x(rist)i d(icitu)r. q(uam)uis ex hiis uerbis (et) fotinani (et) ebionite occasionem sua(m) sumpserunt q(uod) asserunt x(rist)um ex Ioseph esse p(ro)pagatum. Beda. Patrem saluatoris appellat Ioseph. no(n) q(uod) uere iuxta fotinianos pater fuit eius s(ed) quo ad famam marie conseruanda(m) pater sit ab o(mn)ib(us) estimatus. Aug(ustinus). Eo modo pater ualet dici ip(s)i(us) quo (et) uir marie recte intelligitur sine commixtione carnis ipsa copulacione coniugii multo uiri coniunctius q(uam) si esset ei aliunde adoptatus. Neq(ue) p(ro)pterea no(n) erat appellandus Ioseph pater x(rist)i q(uia) non concumbendo eum genuit qui quidem pater esset ei que(m) no(n) ex sua coniuge p(ro)creatum adoptasset. Orig(enes) tamen dicit q(uod) si altius aduiq(ue)rit p(otes)t dicere q(uod) generacionis ordo a dauid usq(ue) ad Ioseph deducit(ur) ne uideretur frustra nominari q(uia) pater no(n) fuit saluatoris. (et) generacionis ordo haberet locum pater dictus e(st) appellatus. (et) p(ro)p(ter) hoc d(icitu)r. Erant pater (et) mater ih(es)u scilicet maria mirantes sup(er) hiis que dicebant(ur) modo ab angelis modo a pastoribus modo a simeone modo ab anna p(ro)phetissa. De illo scilicet ih(es)u. Nec mirum si mirabilia de illo dicebantur (et) si audientes ea mirabantur. Nam s(ecundu)m Aug(ustinum). Homo de uirgine natus mirabilis fortassis opus e(st) q(uam) mundus. ysa(ie) 9. Uocabitur nomen eius admirabilis. Et hest(er) 15. Ualde mirabilis es d(omi)ne (et) facies tua plena est graciarum. Hec itaq(ue) dicit postilla. Notandum inquid q(uod) admiranda fuerunt q(ue) dicta sunt de puero. Item que dicta a puero (et) que facta sunt ab eo. ut merito dicat ysaias de eo. Uocabitur enim admirabilis. Et ps. Scitote q(uonia)m mirificauit d(omi)n(u)s s(an)c(tu)m suum. Admiranda sunt que dicta sunt de eo a p(ro)phetis longe an(te) incarnacionem. Ut e(st) illud ysa(ie) 7. Et uocabit nomen eius emanuel i(d est) nobiscum deus i(d est) in homine deus. S(ed) de hiis inquit causa breuitatis no(n) p(ro)sequimur s(ed) solu(m) de hiis q(ue) c(ir)ca eius concepcionem (et) natiuitatem dicta sunt de eo. Notandum ig(itur) q(uod) ualde admiranda fuerunt que p(er) gabrielem marie dicta sunt de ip(s)o. Luc. 1. Uocabis inquit nomen eius ih(esu)m in quo insinuatur eius sapiencia (et) bonitas. Bonitas eius (et) sapiencia principis saluat p(o)p(u)lum sicut insipiencia (et) impietas p(er)dunt. Ec(clesiastic)i 10. Rex insipiens p(er)dit p(o)p(u)lum suum. Et p(ro)u(erbiorum) 28. leo rugiens (et) ursus esuriens princeps impius sup(er) p(o)p(u)lum pauperem. Item in eo notatur nobilitas (et) indeficiens p(otes)tas q(uia) regni eius no(n) erit finis. Item admiranda sunt q(ue) dicta sunt marie ab elizabeth. In eodem. Unde hoc m(ihi) ut ueniat mater d(omi)ni mei ad me. Ecce enim ut facta est uox salutacionis tue i(n) auribus meis exultauit in gaudio infans i(n) utero meo. Elizabeth cognouit p(rese)nciam d(omi)ni p(er) reuelacionem pueri adhuc in utero clausi. Uel q(ui)a g(ra)tis indicauit matrem d(omi)ni mulier facta. Ut facta est insimul uox salutacionis tue (et)c. puer i(n) utero elizabeth clausus uelud ultra duos parietes clausus uidetur sensisse in utero uirginis d(omi)n(u)m clausum. Uel loquens de ioh(ann)e uere ardens ignis erat (et) uehement(er) accensus quem sic permisit flamma celestis ut iam sentiret x(rist)i aduentum qui no(n)dum potat sentire seipsum. Item admiranda sunt que dicta sunt de eo p(er) zachariam luc. 1. Uisceribus misericordie uisitauit nos oriens ex alto. Item filius dei qui ex patre oritur eternaliter uisitauit nos nascens de matre temporaliter. Item admiranda sunt que dicta sunt Ioseph de eo ab angelo. Mat. 1. Quod enim natum est de sp(irit)u s(an)c(t)o e(st). De hiis admirandis c(ir)ca eius concepcionem (et) natiuitatem dicit Ber(nardus) i(n) sermone Angelus nunciat. uirtus altissimi obumbrat. spiritus sanctus superuenit. uirgo parit. uirgo manet. quis no(n) miretur. nascitur altissimi filius deus de deo genitus an(te) secula nascitur uerbum infans. quis uel satis miretur. Ideo no(n) immerito. Erant pater (et) mater admirantes (et)c.
Admiranda (et) sunt que dicta sunt ab eo. Luc(e) 4. Admirabantur omnes in uerbis gr(aci)e q(ue) procedebant de ore eius. Et Mat. 7. Cum consummasset ih(esu)s uerba hec admirabant(ur) turbe de doctrina eius. Et luc. 2. mirati i(n) eius responsione

tauerunt. Admiranda sunt que fiunt ab eo ut pro
possit ei dici. Tu es deus qui facis mirabilia
magna. Porro homines mirati sunt dicentes.
qui uenti et mare obediunt ei. Et ita a. Quan
to magis parebat etc. Surdos facit audire
et mutos loqui. In primo autem supra exposito. Erat
pater et mater etc. Jannensis instruuntur coniugati
hic. Et hoc in maria et ioseph. inter quos fuit
verum matrimonium sine tamen commixtione carnis. Ma
ria quidem honorauit sponsum suum preponendo
eum. Luce 2. Ecce pater tuus et ego etc. Et ei
obediens erat sicut iam quando pregnans secum in
bethleem iuit et postmodum in egiptum. Joseph
honorabat sponsam suam tamquam matrem domini sui.
Debent ergo uxores exemplo marie uiro suo obedire.
1 pet. 3. Mulieres subdite sint uiris suis. sic
obediebat abrahe uxor eius dominum eum uocans.
Viri autem debent uxores suas honorare. 1 pe. 3.
Viri cohabitantes quasi inferiori vasculo mu
lieri impartientes honorem. Ambo autem et uir
et mulier debent se inuicem diligere precordiali a
more. Quod enim uir uxorem suam diligere debeat pre
cordiali amore ostenditur in prima formatione quia mu
lier formata est de parte corporis uiri iuxta cor ad in
nuendum quod uir mulierem diligere debeat amo
re precordiali. Quod autem uirum debeat mulier dili
gere consimili amore ostenditur ex ecclesie institutione que
ordinauit ut quarto digito sponse annulus impo
natur. Dicunt enim naturales quod quedam ve
na a corde procedit in digitum quartum ideo annu
lus in quarto digito ponitur ad innuendum quod uir
uirum cordiali dilectione diligere debet. ¶ Et benedix
it illis symeon etc. Greg. laudibus diuinis
exhibitis uertit se symeon ad benedictionem addu
centium puerum. Unde dicitur. Benedixit illis symeon.
Benedictionem ergo utrique donauit. Oculorum uero presagi
a tamen ad matrem dirigit. quoniam per totum bene
dictionem non pertinet ioseph similitudine patris
per ea vero que dicat matri ueram eam probat ge
nitricem. Unde sequitur. Et dixit ad mariam matrem eius.
Greg. dixit autem ad mariam magis quam ad ioseph
quia magis pertinebat ad eam de puero. quia ipsa
erat uera mater christi. Joseph uero pater putatiuus.
Dixit inquam. Ecce hic scilicet christus positus est id est a deo
statutus in ruinam multorum id est superborum se stare
putantium sicut phariseorum Luce 1. Dispersit superbos
mente cordis sui. Et positus est in resurrectionem
multorum id est humilium ex se stare non putantium.
Vel sicut dicit interlinearis. positus est in ruinam non
credentium per occasionem id est resurrectionem multorum scilicet
credentium et per eum. qui enim predicatorem et resur
rectorem inuenientes detraxerunt. ex hoc occasionem
ruine assumpserunt. Qui vero crediderunt et obe
dierunt. per ipsum et omnino resurrexerunt sicut patet
in latrone malo et bono. ¶ Origenes quasi simi
liter exposuit pater dicere in ruinam eum uenisse infideli
um et in resurrectionem credentium. Jannensis. Christus
fuit in ruinam malis qui scilicet salubribus documen
tis ad suam perditionem utuntur. Tales enim exce
cantur ex luce moriuntur ex odore et infirmantur
ex medicatione. Ista tria ex christo a pluribus addu
cuntur. Primum adducit Crisostomus dicens quia quando lux
splendet et sol radiat oculos debiles conturbat.
Et Augustinus. Oculis egris lux est que puris est a
mabilis. Tales sunt sicut noctue et uespertiliones
qui excecantur a lumine. Secundum scilicet Cri
sostomus sicut lux et si oculos debiles turbet lux
est. hoc modo et saluator perseuerat et si conrumpat

persimum. semper enim est eius officium destructio scilicet
corporum resanatio. quamobrem non solum ex salu
te bonorum sed et ex malorum destructione totus
eius ostenditur. Nam sol quando multum radiat
propterea uisus debiles sepius perturbat. Greg. ni
cenus. Accende autem distinctionis exquisitam pla
cationem. Preparatio quippe salutis dei coram omnibus propo
sita casus et subleuatio plurium. Diuinum enim pro
positum est salus et deificatio singulorum. Casus autem
et subleuatio consistat in plurium intentione cre
dentium et non credentium. Secundum exemplum
adducit apostolus 2 Cor. 2. Christi bonus odor su
mus. et hiis qui pereunt et hiis qui salui sunt.
Aliis quidem odor uite in uitam. tali odore
moriebatur iudas qui ait Jo. 12. Quare hoc
unguentum non uendidit etc. Et glossa interlinea
ris. Ille moritur bono odore ex quo alii uiu
unt. Tales sunt similes bufoni et scrpu
tibus qui odorem uinee ferre non possunt. ¶ Ter
cium exemplum adducit Gregorius dicens. Celestis medicus
egros non respicit quos de medicamento de
teriores fieri uidet. De talibus dicitur Jer. 51.
Curauimus babilonem et non est curata. derelin
quimus eam. Principaliter quia iuxta textus de ruina
et resurrectione iudeorum et hinc addit. multorum
in israel. Origenes. qui autem curiosius interpres
dicat eum nequaquam cadere autem qui non steterit.
Da mihi ergo. qui fuit ille qui stetit in cuius ru
inam saluator aduenit. Judei autem ante ad
uentum quodammodo steterunt qui dei legem et fi
dem hii principaliter seruerunt. Greg. Ecce enim
dicit. positus est hic in ruinam etc. per hoc designat
ruinam ad infima quasi sic puniendus. Qui a
incarnationis misterium et postquam data dispensatione et
predicatione et maxime hii qui sunt ex israel uite e
rat et pristinis bonis carere et penas luere
grauiores quam omnis alie gentes. Et quod dudum prophe
tatum in eis et adoratum et eis productum mini
me susceperunt. Immo eis spiritualem minatur ru
inam non solum a spirituali salute sed et per destruc
tionem urbis et hitanciam captiuitate. Resurrectio
vero promittitur credentibus primum quidem velud sub le
ge iacentibus et ab eius seruitute liberandis.
Partim vero uelut consepultis christo et cum eo re
surgentibus. ¶ Item positus fuit christus in ruinam
victorum. ysa. 19. Ecce dominus ascendet super nubem
leuem id est carnem a peccato immunem et ingre
dietur egiptum id est mundum et commouen
tur simulacra egipti id est uicia ab hominibus amo
uebuntur et resurrectionem uirtutum. ysa. 4. Apprehendent
septem mulieres uirum unum id est septem uirtutes.
Isti et exposicioni concordat Origenes dicens Vi
dendum est ne saluator non aliis atque aliis in ru
inam uenit et in reuerum. quia cum peccato staba pro
in uoluntas fuit ut caderem et peccato morerer.
Denique et sancti prophete qui aliquid augustius contempla
bantur cadebant in faciem suam. ut peccata per rui
nam leuius purgarentur. Hoc primum et saluator
tibi primum concedit. peccator eras cadit in te
primum ut possis dehinc resurgere et dicere. Si com
mortui sumus et conuiuemus. Crisostomus. Resurrectio
quidem est conuersio noua. Cum enim lacivus cas
tus efficitur auarus misericors. atque christo mansu
etus. resurrectio celebratur. Mortuo quidem peccato resurgen
te vero iusticia positus est hic in ruinam ueteris hominis
et renouacionem noui. 1 Reg. 2. Dominus mortificat et viui
ficat. ¶ Hic nouit quidam quod idem sit auc
tor ueteris testamenti et noui. Unde Gregorius hiis verbis

Jan.
Quomodo uiri et uxores se debent honorare.
Greg.
Greg.
Orig.
Jan. ¶ D.
Criso.
Aug.
Criso.

intel p concordia intellcu ad dca ꝓphica co
nu ꝫ eunde diu ꝫ legis latore ꝫ i ꝓphis ꝫ i
nouo testo locutum fuisse. lapidem naqꝫ cu
me ꝫ petram scandali futuru ne confundat
credentes i eu sermo ꝓphitus declarauit. O
rigenes. Est aut colterius q intelligend adu
sus eos qui conditore latrant dicentes Ec
ce ds legis ꝫ ꝓphar q̄lis sit. Ego inqd occi
da ꝫ ego uiuificabo. si ꝓpea truculetus ꝫ crudel
est conditor. manifestatum e ꝫ ihm ee ipius fi
liu. Eadem quippe de eo hic scripta sunt q̄ ve
niat i ruina ꝫ resurrem multorum. ¶ Iste posit
e i ruina demonu ꝫ resurrem .i. ruine repa
coni angelorum filius dei qui de celo lucifer deie
cit. luc. 10. Videbam sathana sicut fulgur de ce
lo cadente. filius homo deiecit eum de principa
tu huius mundi. Jo. 12. Princeps h. mundi
eiiciet foras. Col. 2. Expolians principatus
ꝫ ptates traduxit confidenter pala triuphas
illos i semetipo. ¶ Hic itaqꝫ sicut d. s. phari
q ille q est saluator i ruinam eis est filius p
dicois. ¶ Cumqꝫ ei gena hoim iniquo conte
tur posse dici filii pdicois. Primo qui salubribꝫ
ad sua dampnaco utuntur documentis. de qbꝫ
ꝫ p tria exe positum est. qualis ꝫ fuit iudas
ut s. dcu est. De quo ꝫ Jo. A dr. Nemo ex eis
periit n filius pdicois ut scriptura impleatur.
Quis g locus emendacoi relinquitur qu illd
hoiem destruit. qd eum debuit potissie eme
dare. In ps. Destruxisti eu ab emundacoe.
Secundi sunt supbi. Greg. Euidentissimu
signu reproborum e supbia. humilitas elcorum. Sup
bus hic gaudiu ventuosa plenitudinem ꝑ qui
oem escam abhominata e aia eorum ꝫ appropin
quaverunt usqꝫ ad portas mortis. Et 2. thes. 2.
nisi venerit discessio primum ꝫ reuelatus fuerit
ho pcti filius pdicois qui extollitur sup omne qd
dr ds. ¶ Tercii sunt immisericordes qui no ti
ment pauperibꝫ iniuriari. Vn 2. Reg. 12. dr
i illo qui ouiculam paupis rapuerat. Viuit
dns qꝫ filius mortis est. ¶ Quarti sunt q p ob
stinacoe obdurati. 3. Cor. Durum male hebit
i nouissio. Et qui amat piculu pibit i il
lo. ¶ Quinti sunt q hnt tpalia ꝫ nimiu ea
diligunt. mt 19. Amen dico vob qꝫ diues
difficile intrabit i regnu celorum. Ber. Vti
nam tua congregata pireut ꝫ no congregator
eorum. Tollerabilis est insudari labori pito
q periture. Primissis g p positus e i ru
inam ꝫ in signu cui co dicetur. hoc nuntiu
expo s doctores. p quo sciend q signu tripr
accipit. Quiqꝫ ei signu accipit p significacoe
s. q circulus dr signu vini .i. significa vena
litatis vini. Quiqꝫ p miraculo ut act. 6.
dr de stepho q faciebat sig ꝫ pdigia multa.
Quiqꝫ p vexillo qd portatur i bello. ad disc
nendum ptis cuius milites ab alia. Scdm
prima accepcoe glo Bede m. i i sigt euangeliu
Doctrina ei euangelica est significacio de
q i ps. Dedisti metuentibꝫ te significacoe ut
fugiant a facie arcus .i. iure dei. Sꝫ certe
hnt sig s. euang codicatur a multis. Ori
genes. omibꝫ aut qui de xpo narrat hist contr
dr. Non q contradicunt hii qui credunt i eu
Nos quippe inqud scimus oia va esse q scrip
ta sunt. Signu sunt e contradicte s. sodaꝫ ac
ceptorum oia q de xpo narrant sunt signu .i. mi
raculu s. q natus fuit de virgine q surrexit
q ianuis clausis intrauit ad discipulos. cu
sig contradr ab infidelibꝫ. Secund tercia ac
cepcoꝫ s. Basiliu signu contradiccoin accipiens
ꝓprie crux dr. uel fides crucis i scriptura ꝓfe
cit. nigud moyses serpente eneu ꝫ posuit p
sig. Jo. b. de Abbat. villa. Positus e xpc i sig
.i. discrecoin uel caracteru quo sumus insigniti
q a xpo dicimur xpiani ferentes signu crucis i fro
te de quo Eze. 9. Signa thau sup frontes vi
rorum dolencium atqꝫ gemencium ꝫ c. Hoc itaqꝫ
sig sunt illi signati qui dolent p pctis car
nem sua mortificantes. concupiscencias suas ꝫ
vicia crucifigentes. Datus e dns signu e i
signu crucis ut oia trahat ad se hoc significite
forma crucis. Osee 11. Ego q nutricius effra
im. portabam eos i brachiis meis ꝫ nescie
runt q curarem eos. In funiculis ade traham
eos i vinculis caritatis. Sup quo postill
Vt dns ondat quem g nos hit i diuisis
locis sacre scripture se diuisis rebꝫ compat.
modo ei se matri comparat. ysa. 66. Quo
m sic mater blanditur filios ita ego co(n)so
labor vos. m se compat nutricio l nutri
ci qꝫ ut ait Aug. sup Jo. Sicut nutrix isti
git linguam ut se contemperet balbucienti
puero. sic xpc descendit infirmitati nre ut co
temperet se nobis. primo sicut nutrix puua
re allicit puerum ad se amplexandu. sic
xpc puula re s. temporalibꝫ allicit nos ad sui
amore. Et ꝑ hoc ait ꝓpha i noie xpi. Ego
q nutricius effrayim portabam eos i bra
chiis meis i cruce extensis. s. Ibi ei ondit
dns brachia sua ad amplexand nos ꝫ
portand. Et sicut nutrix ad alliciendu puerum
plene extendit brachia sua qntu pt ui
tu puula ꝫ modica extensione eu posset
collige ꝫ amplecti. sic dns i cruce. sicut for
ma crucifixi ondit brachia sua ad nos a
mala retrahendos ꝫ amplectendos quantu
qꝫ potuit extendit. ꝫ tu nescierunt .i. nesci
re voluerunt q curare eos i passione mea.
In funiculis ade traham i vinculis caritatis.
¶ Duobꝫ modis pappue nos ds s. comina
do ꝫ pmittendo. Cominando dum psente i
mittit ꝫ eciam cominat. Et qꝫ omis pe
litas ex adm e contracta ꝑ istum mod traher
di dicit i funiculis ade. Pmittendo nos tra
hit cum largit temporalia ꝫ pmittit eterna.
Et qꝫ ex sola dei benignitate e. io dicit in
vinculis caritatis. Vel sic duo sunt q pu
pue retrahunt hoiem a pcto. s. meo mor
tis ꝓprie ꝫ passionis dni. ce. quis ei est q
consideracoe ꝓprio fine peccare audeat. Ecc.
A. In omibꝫ opibꝫ tuis memorare nouissia
tua ꝫ ineternum no peccabis. Et qꝫ finis
i quantum penalis e ꝫ eius principia p adm
sunt contracta dicit i funiculis ade. Item qs e
qui peccare audeat hita i meo passione do
Nonne aplis i vnum congregatis n foris es
sent clause ꝑ metu iudeorum dns apparuit
ꝫ ondit eis manus ꝫ pedes. Si g sis i vni
tate congregatus ꝫ fores liberi arbitri tui
sint clause ꝑ metu iudeorum i exiorum temp
tacoin dns stabit i medio tui ꝫ ondit t ma
nus ꝫ pedes ꝫ reducet ad memoria passi
one sua. Et qꝫ hoc facit ex sola caritate
q dilexit nos. dr i vinculis carit. Conside
ra itaqꝫ vulnera xpi ꝫ passione ꝫ hebis vi

Orig. · Greg · Pis. · filij pdi tois · Orig · Greg · Ber. · Aug · Orig · Cris · Orig · Basilius · Abb. will · Sig thau · Postill · Aug

tula quib; ad deum trahis. Tercio exp[ri]sit. Si quis esset potens et benignus et videns eum tam ulceroso leproso et eius ulcera sua manu tractantem et foventem, nonne ex collatione leprosi et nobilitatis et benignitatis illius potentis maior et appareret eius benignitas. Sic ex collatione miserie hominis et benignitatis quam nobis in sua passione exhibuit, magis erga nos apparebat benignitas Christi. Unde de hac fca collatione ps cum gaudio et admiratione exclamat. Quid est homo quod memores eius aut filius hominis quia visitas eum. Quid est, i. quam vilis est et abiecta res homo quem per Christum visitas quod mirum est quod per tam altum visitas tam vilem et hoc in similitudine dicit i. consolatione proprie infirmitatis et incolatus huius miserie et in cumulis caritatis hoc est collatione passionis mee eius positus in ara crucis traham eos ad me. Ex quib; patet quod crux Christi est signum discretivum et attractivum. Hinc signo contradicunt qui signavit caractere diaboli de quo Apo. 13. Si quis adoravit bestiam et accepit caractem eius in fronte sua aut in manu sua hic bibet de vino ire dei et cruciabitur igne et sulphure. Bestia diabolus est. Hunc adorat qui se eius subiat servituti. Caracter diaboli peccatum est. Caracter in manu est peccatum in opere. Caracter in fronte est peccatum in manifestatione. Qui tale caracterem habent in fronte et in manu prius iehenne inebriabitur et cruciabitur. Ite positus est Christus in signum serenitatis divine iustitie quod deus pater potius voluit quod contingeret suus penam pro humano genere solveret quam ut ipse eam remitteret. Ber. Qui non pepercit filio suo pro et figmento peccati servo nequam. Luc. 23. Si in viridi ligno hec faciunt in arido quid fiet. i. si in humanitate Christi que gratiarum habundantia virebat sic exarsit divine serenitatis flamma et socius esset Christus et particeps pene dicitur sicut erat socius et nature quo in hiis qui sunt aridi, i. sine virore virtutum ignis divine animadversionis exardesceret. Ite positus est Christus in signum quod per calicem pervenitur ad maiestatem. Nec erat servus maior est domino suo. In signum cuius hic datus est Christus datus quod si commoriamur et coggaudemus. Cui signo contradicitur a delicatis qui hic volunt gaudere cum seculo et in futuro regnare cum deo. Unde hic notandum est secundum postillam quod cum multipharie multisque modis olim deus loquens patribus in prophetis novissime locutus est nobis in filio. Hebr. 1. docens per eum verbo et exemplo bona transitoria et divitias delicias et honores non esse vera bona nec esse amanda. Molestias vero corporis paupertatem et contemptum temporalium non esse vera mala nec esse timenda. Aug. super illud. Hebr. 12. Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem etc. Omnia terrena gaudia contempsit homo Christus ut contempnenda monstraret et omnia terrena mala sustinuit que sustinenda precipiebat ut nec in illis quereretur felicitas nec in istis timeretur abusitas etc. In sermone. Christus qui non fallitur elegit quod carni molestius est illud utilius illud magis eligendum. Et quisquis aliud doceat vel suadeat tamquam a seductore est cavendum. Datum est pastoribus ab angelo. Luc. 2. Hoc vobis signum. Invenietis infantem pannis involutum et positum in presepio. Quod dicit infantem pertinet ad molestiam sive

luctum. Primum cum a planctu incipit. Sap. 7. Primam vocem emisi omnibus similem plorans. Quod dicit pannis involutum pertinet ad paupertatem. Quod dicit positum in presepio ad vilitatem sive humilitatem. Huic signo a multis hodie contradicitur. Ber. in sermone. In signum positi sunt panni tui domine Ihesu. Sed et a multis hodie contradicitur. Multi quippe vocati sed pauci electi. Et ideo non signati primo signo contradicunt voluptuosi. Eccl. 21. Audivit luxuriosus et displicebit ei. Secundo signo avari. Matth. 19. Cum audisset adolescens verba hec abiit tristis. Erat enim multas habens possessiones. Tercio signo contradicunt superbi. Eccl. 13. Sicut abhominatio est superbo humilitas sic execratio divitis paupertas. Et nota idem pertinent ad premissa quod spirituale signum Christi amoris est passionis Christi imitatio. Exo. 12. Erit vobis sanguis iste in signum. Et eiusdem 13. Erat quasi signum in manu tua et quasi monimentum ante oculos tuos. Et Josue 2. Raab appendit coccineum funiculum in fenestra sua et salvata est. Secundum hodie inquit multa sunt signa. Unde ps. Posuerunt signa sua signa et non cognoverunt. Item turbabuntur qui habitant terminos a signis tuis. Januensis et secundum premisso textu. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel et in signum cui contradicetur notabiliter describit. In deo duo sunt s. iustitia et misericordia. Unde in ps. Duo hec audivi quia potestas dei et tibi domine misericordia. In omnibus cum primis est magis malitia quia nec iustitiam formidant nec misericordiam dei desiderant. In verbis ergo premissis primo iustitiam dicit. Ecce positus est hic in ruinam. Secundo commendat dei misericordiam dicit. Et in resurrectionem multorum. Tercio ostenditur hominis malitia cum subdit. In signum cui contradicetur. Sic primum notandum quod iustum est quod mali homines ruant triplici de causa. Primo quia nimis se onerant onere divitiarum peccatorum et turbationum. Quod enim divitie onerant et aggravant dicit Abachuc 2. Ve qui congregat non sua usquequo aggravat contra se densum lutum. Quod peccata onerant patet ex illo ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meum et sicut onus grave gravate sunt super me. Quod turbationes et ire maiores sunt graves patet Prov. 27. Grave est saxum et onerosa arena sed ira stulti utroque gravior. Istud triplex onus deponendum esse monet apostolus. Hebr. 12. Deponentes omne pondus quo ad primum circumstans nos peccatum quo ad secundum et per patientiam curramus quo ad tertium. Secundo iustum est ut ruant quia debilibus se appodiant. Appodiant enim se mundo appodiant se rei flexibili quia et ipse mundus assimulatur fluvio 2 Reg. 14. Omnes morimur et quasi aqua dilabimur que non revertitur. Appodiant et se rei debili que assimulatur arundineo baculo. Ysa. 36. Ecce confidis in baculo arundineo etc. Appodiant et se rei parate ad casum quod assimulatur parieti inclinato. In ps. Tamquam parieti inclinato et macerie depulse. Qui vero appodiant se deo cadere non possunt quia appodiant se petre firmissime contra flexibilitatem. In ps. Petra refugium herinaciis. Appodiant et se turri firmissime contra debilitatem. Prov. 18. Turris firmissima nomen domini. Appodiant et se monti immobili contra casus varietatem. In ps. Qui confidunt in domino sicut mons Syon non commovebitur in eternum. Tercio iustum est ut ruant mali quia per viam tenebrosam ambulant. In ps. Fiat via illorum tenebre et lubricum et angelus do[mini]

persequens eos. Non quidem est mirum si tales corruunt, quia interius habent cecitatem cordis. Ideo dicitur: Efficiantur vie illorum tenebre. Et psalmo: Dic impiorum tenebre. Vesperascunt quia corruunt; exterius habent carnem lubricam, quod ideo subditur: Et lubricum tenebrorum. Lubricaverunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum. Et Jer. 30: Demisse in ceno et lubrico pedes tuos. Tercio habent impulsum temptacionis; ideo subditur: Angelus domini persequens eos. Istum impulsum habent viri sancti, sed dominus defendit eos. Unde in psalmo: Impulsus eversus sum ut caderem, et dominus suscepit me. ¶ Secundo commendatur dei misericordia cum dicitur: Et in resurrectionem multorum. Resurrectio atque dicit casus qui precessit. Ille enim dicitur resurgere qui prius cecidit. Magna igitur misericordia dei ostenditur quando illum qui in peccatum cecidit resurgere facit, quia homo per se in peccatum ire potest sed non potest per se a peccato redire. Unde in psalmo: Spiritus vadens et non rediens. Sed multi sunt qui in peccato semper volunt dormire, quos apostolus increpat dicens: Surge qui dormis et illuminabit te Christus. Eph. 4. Alii sunt semper affectantes sedere et a bonis operibus torpere et numquam ambulare et per bona opera exercitare. Jo. 12: Ambulate dum lucem habetis ne tenebre vos comprehendant. Alii sunt qui continue appetunt deliciis vacare. Jer. 31: Usquequo deliciis dissolveris filia vaga. Ista tria genera propheta reprehendit dicens: Surgite postquam sederitis qui manducatis panem doloris. Surgite qui nimis dormistis in peccatis; postquam sedistis vacantes a bonis operibus; et dicit ideo qui manducatis panem doloris vacantes in deliciis in luxuria potu et cibo. Ideo amodo vigilate qui tam diu dormistis. Amodo ambulate qui tam diu sedistis. Amodo ieiunate qui tam diu manducastis. Et dicitur delicie carnales vertentur in futurum dolorem et amaritudinem convertentur. Job 20: Panis eius in utero eius convertetur in fel aspidis. ¶ Tercio secundum Januensem hominum maliciam ostendit cum dicitur: Et in signum cui contradicetur. Ubi duo videnda sunt secundum ipsum: primo quod est signum; secundo qualiter ei contradicatur. Istud autem signum est Christus de quo Ysa. 13: Super montem caliginosum levate signum. Mons caliginosus est mundus qui errore erat excecatus dum prospera mundi velut vera bona appetebat. Et super istum montem caliginosum levatum est signum in quo inquit tria sunt scripta et depicta scilicet humilitas paupertas et asperitas, de quo signo dicitur Luc. 2: Hoc vobis signum etc. Et applicat in suam sicut prius, sicut contradicentes huic signo secundum Gregorium. ¶ Secundo sic exponitur predictus textus: Positus est in signum federis et reconsiliacionis inter deum et hominem. Ysa. 7: Propter hoc dabit dominus deus ipse vobis signum reconsiliacionis. Ecce virgo concipiet et pariet filium etc. Cui signo contradicitur primo a iudeis, deinde a gentibus vel paganis, postea ab hereticis. Hii omnes contradicunt predicto signo non credentes Christum mediatorem dei et hominum. Omnes enim pravi christiani contradicunt ei in moribus, ut ex premissis; dum confitentur se nosse deum factis autem negant. Gregorius vincitur in: Hec superiora de filio dicuntur, spectant tamen ad eius genitricem dum singula sibi assumit sibi presentata; nec tamen prospera denunciat ei Symeon sed dolorosa addens: Et

tuam ipsius animam pertransibit gladius. Istud autem potest multipliciter exponi. Primo modo de Christo sic: Et gladius id est verborum contumelia, illud psalmi: Lingua eorum gladius acutus. Vel gladius id est passio pertransibit animam eius scilicet Christi tuam, id est quam reputas et diligis ut tuam. Alio modo secundum Bedam episcopum de beata virgine: Gladius id est dolor dominice passionis pertransibit tuam ipsius, id est tuam ipsius animam. Non enim potuit videre filium crucifixum sine affectu doloris materni. Orig.: Nulla docet historia beatam Mariam ex hac vita gladii occisione migrasse, presertim cum non anima sed corpus ferro soleat interfici. Unde restat intelligi gladium illum de quo dicitur: Gladius in labiis eorum. Hoc est dolorem dominice passionis animam eius pertransisse, que etsi Christum dei filium sponte propria mori sed mortem propria non dubitaret esse victurum, ex sua tamen carne procreatum non sine doloris affectu potuit videre crucifigi. Vel sic: Gladius id est dolor passionis dominice pertransibit animam tuam que ipsius est. Ipse enim est qui dicit: Omnes anime mee sunt. Ezech. 18. Vel potius: Gladius sermonis ipsius pertransibit animam tuam. Aug. de questionibus veteris et nove legis dicit quod per hoc significavit quod et Maria per quam gestum est incarnacionis misterium in morte domini stupore quodam dubitavit videns filium dei sic humiliatum ut usque ad mortem descenderet. Et sicut gladius pertransiens iuxta hominem timorem facit et non percutit, ita et dubitacio mesticiam facit non occidit, quia non sedit in animo sed quasi pertransiit quasi per umbram. Sed Ambros. quod ille gladius qui Marie animam pertransiit fuit gladius divini sermonis de quo ad Hebr. 4: Vivus est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti etc. Istum gladium profunde immersum Maria habuit quia dei misteria profundius ceteris penetravit et verba dei in corde suo dulciter posuit. Luc. 2: Maria autem conservabat omnia verba hec conferens in corde suo. ¶ Secundum Ber. gladius iste fuit gladius amoris, qui sicut cant. dicit sermone: quia est sagitta electa amor Christi qui animam Marie non tamen transivit sed pertransivit, ut nullam in pectore virginali particulam vacuam amore relinqueret. In verbis autem istis simul et precedentibus notat Januensis tria de Maria, scilicet titulum magni honoris, affectum magni amoris et gladium magni doloris. Primo ponit titulum magni honoris in hoc quod mater Christi nominatur. Simeon enim dixit. Dixit ad Mariam matrem eius. ¶ Magnus enim honor est eundem habere filium cum deo. Magnus enim honor est matrem esse illius in terris cuius deus pater est in celis. Ipse itaque filius eius tamquam matrem clarissimam eam honoravit in nativitate quia salva virginitate sua nasci voluit, quod nulli alii umquam fuit concessum. Unde de ea dicitur: Sicut sidus radium profert virgo filium. In vita sua quia obediens sibi Luc. 2: Erat subditus illis. Et in morte sua quia eam Johanni sollicite recommendavit. Jo. 19. Et post resurrectionem suam quia primo sibi apparuit ut dicit Sedulius: Semper virgo manens hiis se visibus astans luce palam dominus prius optulit. Et post ascensionem quia in eterna gloria eam super choros angelorum exaltavit. Secundo exprimit expresse virginis affectus magni a

Jan.

moris. Dicitur: tuam ipsius animam etc. Unde dicit Januensis quod de sola anima beate marie virginis dicit pertransibit quod sit filii et econverso. quia nunquam fuerunt inquid due anime tam singulari amore connexe. Erat enim anima virginis anime filii sic per amorem unita quod tota in amore filii erat conversa. Sicut enim ferrum missum in igne totum quasi ignis efficitur sic anima marie tota caritate succensa tota facta est caritas et ideo erat liquefacta. Sicut enim aurum ad calorem ignis totum liquescit. sic eius anima igne divini amoris inflammata. tota erat liquefacta. Cant. 4. Anima mea liquefacta est. Et ideo erat languida. Amor spiritualis facit eam languidam et infirmam in amando terrena. sed fortem et robustam in amando celestia. 2. Cor. 12. Cum enim infirmior tunc fortior sum. Et quia anima virginis ideo ab amore virginis defecerat et dei amore plena erat. ideo se languidam dicebat. Cant. 4. Nunciate dilecto meo quia amore langueo.

W. *I.*

¶ Tercio ex parte virginis ponitur gladius magni doloris cum dicitur pertransibit gladius. In hoc quod dicitur gladius ostenditur quod fuit dolor magnus. In hoc quod dicitur animam ostenditur quod dolor fuit intimus. In hoc quod dicitur pertransibit ostenditur quod fuit transitorius. quia in gaudium est conversus. Unde in ps. Ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum leticia. Et quia amittitur sine dolore quod cum amore est possessum. Videamus quantus sit amor matris ad filium ut consequenter concludamus quantus est fuit dolor.

3 substancie in christo.

Pro quo sciendum quod in christo fuit triplex substantia. scilicet caro anima et deitas. Erat inter matrem et filium triplex coniunctio. scilicet carnis ad carnem secundum naturam et anime ad animam secundum amiciciam. et spiritus ad deitatem secundum graciam. Amabat ergo virgo maria christum amore nature tanquam filium suum amore amicicie tanquam animam suam et amore gracie tanquam creatorem suum. Dissecabat ergo caro virginis videns carnem christi tam crudeliter laceratam. Vulnerabat eius anima videns animam tam graviter contristatam. lacerabatur eius spiritus videns deitatem tam ignominiose despici. Et ex istis patet quod magis fuit martirium beate virginis quam aliorum sanctorum. primo quia fuit martirium amoris. aliorum fidei. maior est caritas quam fides. 1 Cor. 13. Secundo alii passi sunt corpore ista in corde. Tercio alii instrumentis aliis quam christus ista cum christo eodem gladio. et in ipso eodem ictu quo et christus.

Martirium beate virginis.

Sed est quarto nondum secundum postillam quod ipsa mentis dolore non dimisit christum antequam ascenderet. nec antequam opus nostre redempcionis esset consummatum de ea descendit. Ex ergo eius nec tu dimittas antequam ascendere nec de ea ante mortem descendas per quoniam. Jeronimus in epistola. Licet parvulus ex collo pendeat. licet nepos sparso crine et scissis vestibus. licet ubera quibus te nutrierat mater ostendat. licet in limine pater iaceat. per calcatum perge patrem siccis oculis ad vexillum crucis evola. solum pietatis in hac re esse crudelem. Quamdiu gladius tuus hostis ut perimat et ego de meis lacrimis cogitabo

Postill.

Jero. Nepo.

¶ Sequitur. Ut revelentur ex multis cordibus cogitaciones. Quasi dicat. Ita positus est christus in ruinam et in resurrectionem ut revelentur ex multis cordibus cogitaciones que prius occultabantur. Ante nativitatem enim christi ignotum erat qui iudeorum graciam christi reciperent et qui non. sed audita christi nativitate revelate sunt cogitaciones. Herodes vero et alii multi turbati sunt. Alii ad presepe magistrum accesserunt. Gregorius nazarenus. Nec maria sola pro passione occupari significatur cum subdit. Ut revelentur ex multis cordibus etc. Ad dicit quod eventum designet non causaliter. patet. his enim omnibus evenientibus secuta est gracia multarum cogitacionum detectio. Quidam enim deum fatebantur in cruce. alii nec sic ab infamiis et criminacionibus desistebant. Beda. Usque ad consummacionem seculi presentis ecclesie animam pertransire gladius durissime tribulacionis non cessat. Quam signo fidei contradici ab improbis cum audito dei verbo multos cum christo resurgere sed plures ab incredulitate ruere gemibunda pertractat cum revelatis multorum cordium cogitacionibus ubi optimum evangelii seminat semen. ibi zizanie viciorum vel valere vel germinare conspicit. Vel secundum Augustinum cogitaciones male in hominibus erant que propterea revelate sunt ut occideret eas ille qui pro nobis mortuus est. Quamdiu enim abscondite erant impossibile erat eas penitus interfici. Unde et nos si peccavimus debemus dicere. Iniquitatem meam non abscondi. Si enim revelavimus peccata nostra non solum deo sed et his qui possunt mederi confluentibus nostris delebuntur peccata nostra. Item cogitaciones peccatorum antiquorum que latebant in ceremoniis per christum manifestabantur. Item cogitaciones omnium generaliter in iudicio. 1. Cor. 4. Veniet dominus qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit se ad omnes gentes.

¶ Hic autem iterum notandum secundum insuperius tractato. Et dixit Simeon secundum Januensem quod senes in simeone informantur de quo nunc dicitur quod erat timoratus. Illi enim qui in toto vita sua fideliter deo servierunt possunt de deo multipliciter confidere. Qui enim tamen in senectute solent plus sepius timere. In veteri enim lege precipitur deus quod si forte debeat aliquod animal immolari caput corpus et cauda [illegible] essent immolanda. Caput in homine est ipsa prima etas scilicet adolescentia sive iuventus. Cauda est ipsa senectus sive ipsum senium. Corpus autem etas media inter has. Qui ergo dant adolescenciam et senectam et senium isti deo offerunt caput corpus et caudam. Qui vero non dant adolescenciam sed senectam et senium isti caput auferentes corpus et caudam deo offerunt. Qui senium tantum deo consecrant caudam hostie tantum immolant. qui tamen sine spe salutis esse non possunt. quibus timor iniquitatis committitur.

¶ Sequitur. Et erat anna prophetissa etc. Audito prophetico testimonio simeonis de christo hic subdit propheticum testimonium anne. Sciens christus multos habiturus contradictores habere voluit multos testes. Ambrosius. Prophetaverat simeon. prophetaverat copulata coniugio prophetaverat virgo. ¶ Debuit et vidua prophetare ne aliqua professio deesset aut sexus. Et ideo dicitur. Erat anna etc. Beda. Non solum angeli sed omnis etas et sexus testimonium reddidit nato puero ¶ Et sic ab omnibus secularibus presagiebatur ita venturus ab omni seculorum laude predicatur in exultacione Iohannes adhuc in utero modo prophetia elizabeth. in cantico

zacharie iii ab angelis iiii a pastorib⁹. v
a magis. modo a symeone. Hic aũt a scã
muliere s. anna ut aũt credibilius esset ei⁹
testimoniũ eius consõ. ibi. & hec ipa hora sup
ueniens. Ad commendacõez ẽo anne tã int
ducit̃ p̃ p̃rogatiua gr̃e gratis date. q̃r p
p̃hissa. Secundo dignitas nature. q̃r filia
phanuel. Tercio sc̃itas conu'sacõis. q̃r uix
at cũ uiro suo. &c. Dicat g° ita. erat simeo
on i ierl'm q̃r pphauit de xp̃o que dc̃a sunt.
Et & Anna erat s. i ierl'm i templo. Anna
dico pphissa. Sap. 7. In animas sc̃as se trãs
fert amicos dei & pphas constituit. hec &
scã erat ut patebit p̃ea. Cui & consonat no
men eius. Anna ei intp̃retat̃ gr̃a s. glo.
filia phanuel. Theophilus memorat euãge
lista ẽi anne descripcõez & p̃rem & tribum e
narrans testes q̃i multos adducens q̃ pa
trẽ & tribum nouerunt. Greg. nicen⁹. Vel q̃r
ẽo tp̃is cũ hac alie quedam eode nõie nun
cupabant̃. Vt g° ẽi eam manifã discrecio
fieret p̃rem g° eius commemorat dicens. fi
lia phanuel & gn̄is q̃litate tum addit. Ex
tribu aser suple descendens. qui nũq̃ asser int
12 patriarchas fuit octauus. p̃p misteriũ r̃ruis
dicit Beda. Resurr° ei g̃ualis erit i octaua
etate sicut xp̃i facta est i octaua die. Cu h° g' q̃
fuit de tribu aser qui fuit patriarcha commenda
tur a gñis nobilitate. Jero⁹. Hoc soliũ uideo
i gñis nobilitate bonũ & appetit q̃i quadã
nc̃ite astringitur ne a maiori nobilitate de
generet. & hec i quã p̃fesserat i dieb3 suis. &
io magis uenerabilis p̃. Leuit. 19. honora p̃
sonã senis. Et & magis fidedigna p̃p sapie
ciã q̃ uigebat i ea. Job 12. In antiquis ẽ
sapia. Vixat cum uiro suo. ubi comendat
a p̃fcõe uite commendate. Et p̃ i p̃bacõe
i uita actiua. Secundo i contemplatiua. Et que
nõ discedebat. q̃ntum ad actiuam fuit p̃bata
i statu tripl'ci p̃ i statu coniugali q̃r uixat cũ
uiro suo. Secundo i statu uirginali. q̃r a uir
ginitate sua. Tercio i statu uiduali q̃r ui
dua erat. Greg. Vixat cũ uiro suo annis
septe s. continenter qd magnũ donũ dei est.
s. illud sap. 8. Sciui qm̃ alit° nõ possũ esse
continens ñ ds det. Vel sic. Vixat septe an
nis cũ uiro suo. s3 nõ diuidendo carne sua
ab alio. Gen. 2. Erunt duo i carne una.
Et hoc septem annis a uirginitate sua i.
a tp̃e amisse uirginitatis sue. Et hec s. an
na uidua erat usq3 ad annos 84. Beda.
Iux intellcm̃ misticum anna sig̃t ecclãm q̃ i
p̃nti dm̃ sui sponsi morte uiduata ẽ. s̃m
num⁹ & annoꝝ ei⁹ uiduitatis tp̃s eccle sig̃t
q̃ i corpe constituta p̃egrinatur a dño. Septua
ies 12. 84. faciunt. Et septe ad hui⁹ seculi cur
su qui p̃ septe uoluitur. duodecim uo ad p̃
fcõz aplice doctrine p̃tinet. Ideoq3 siue uni
u'salis ecclã siue quelibet anima fidelis q̃ to⁹
uite sue tempus aplicãs curat mancipare mi
terijs. 84 annis dño seruire laudat. Temp⁹
& septe annoꝝ quo cũ uiro suo manserat
cognuit tpr quo & cũ xp̃o hic i carne existe co
u'sabatur. In signũ ei p̃fcõis saluatoris
simplex septe annoꝝ numer⁹ est expssus.
Que nõ discedebat. Hic comendatur ex p̃fcõe
uite contemplatiue q° ad tria. p̃ in hoc q̃ ob
seq̃batur dño deuote q̃r in templo. Secundo
i hoc q̃ officiose q̃r ieiunijs & oracõib3 ua
cans. Tercio i hoc q̃ continue q̃r die ac noc
te. Dicat g° que s. Anna nõ discedebat de
templo. nõ q̃r ibi dormiret. immo seruiret
deo ieiunijs quo ad se & obsecracõib3 quo
ad dm̃. Vel i ieiunijs cõ p̃ctã carnalia &
obsecracõib3 cõ p̃ctã spũalia. Hec ei duo
ieiuniũ & obsecracio demoniũ expellũt. p̃m⁹
a carne. scdm a spũ. Secundũ dcm̃ xp̃i. Mt.
17. Hoc genus demonij nõ eicitur nisi in
orõe & ieiunio. Est aũt obsecratio efficacissima gen⁹
orandi q̃ ẽ orõ cum adiuracõe. Vn dr̃ obsec°
q̃i ad sacrum rogacio. Nocte ac die. i. ad
u'sitate & p̃spitate. Et nominãt i sacra
scriptura 4 mater Samuelis. 1. reg. Vxor
raguel. thobie a. Thobie senioris. Thobie
1. & filia phanuel de qua hic. mat' be uir
ginis. qui cum 4 in canone scriptur. An
na interp̃tat̃ gr̃a & omis p̃dce mulieres fue
runt gr̃ose. Vn sig̃nt 4 gr̃a gr̃az. p̃a gr̃a
orandi. Vnde dr̃ 1 Reg. 1. Effudi aĩam meã
ã i conspcu dñi. Secunda gr̃a alios edifi
candi q̃r Raguel interp̃tatur pastor dei.
Tercia gr̃a lugendi p̃ p̃ctis uel p̃ incolatu
huius miserie. Thobias ei interp̃tat̃ luct⁹
ad luctum. Quarta gr̃a est reuelacõis se
cretoꝝ. Phanuel interp̃tat̃ facies dei. Quin
ta gr̃a qua resurget homo a p̃ctis. Joachi
interp̃tatur resurr°. Item iiij. inueniunt p̃
p̃hisse i sac. scriptura q̃ sig̃nt iiij. uirtutes
cardinales. p̃a fuit maria soror Moysi q̃ le
dño decantasse. Exo. 15. Maria interp̃ta
dña i q̃ nõtur fortitudo q̃ uiua nõ sinit
s̃ sui subiectum aliqualr̃ dñari. Secũda
delbora. hec le p̃plm̃ iudicasse. iudic. 4.
Delbora interp̃tat̃ apis q̃ in principio pu
git & in fine mel gerit. Vbi nõtur tempa
cia. Hebr. 12. In disciplina p̃seuate. Tercia
Olda & hec le indulgnãm regi osec p̃mi
sisse. 4 reg. 22. Dicite regi. &c. Olda inter
p̃tat̃ discrecio mea in qua nõtur prudencia.
Quarta Anna uidua de qua hic dr̃ dñm
laudasse. Anna g° uno m̃ interp̃ret̃ r̃ndens
i ista g° nõ iusticiã q̃ r̃ndens cuilit reddens qd
suũ est. Sequit̃. Et hec ipa hõ supueni
ens confitebatur dño. Supi⁹ posita ẽ Anne
commendacõ hic subditur testimonij ei⁹ con
fessio. Dicat g°. Et hec s. Anna supueniens
i templũ ipa hora q̃ simeon accepit puez
i ulnas suas. Sz ad quid uenit eadẽ hõ
ut s. testimoni esset consonũ & bonũ. ne si ue
nissent diu'sis temporib3 quilit eoꝝ uideretur
singularis i dcõ suo. Vn hic sciend q̃ quinq3
p̃ notabiles tunc i templo fuerũt. Jp̃e p̃
quẽ sig̃ntur innocentes. maria p̃ quã sig̃t
amarũ mare. p̃ qñ penitentes. Joseph ac
crescens p̃ quem p̃ficientes. Simeon per
quem p̃fecti i uita actiua. Anna p̃ quã p̃
fcã i uita contemplatiua. i quo figurant̃
illi q̃ uultui dei debent p̃sentari. Supueni
ens mñq̃ confitebat̃ dño s. confõe laudis
laudabat ei deum de bñfcijs i incarnacõe
& natiuitate exhibitis. Eccli. ult. Confite
bor t' dñe rex & collaudabo te dm̃ salua
tore meũ. Et loq̃batur de illo s. xp̃o in
struens p̃plm̃. loquebatur mñq̃ oib3 q̃ ex

Obsecracio. qd est.

Anna.

4 gr̃a gr̃az.

1.

2.

3.

4.

5.

4 p̃phisse.

1.

2.

3.

4.

¶6.

4 p̃a nõtos pueros.

spectabant redempcioz isrl. nō tm̄ tpalem a tirannide imperatore s spūali. a tirannide di abo ꝛ a servitute pcti de quo luc. Bndcs dns ds isrl qꝛ visitauit ꝛ fecit re ple sue. i. psli isrletica. Et hoc est qd sc. Jerlm i. isrletica psli cui9 metropol erat ierlm. Vel redempcioz ierlm i. fiendam i ierlm qꝛ ibi passus ē xpc. ꝑius ex portam sicut hr hebr ult. Sz videt qꝛ illud qd hic dr loquebat de illo omibz instruens psłm ut s ex positu ē sz cō illud i. thi. 2. Docere mulie res nō pmitto. i. cor. e. Mulieres i eccia taceant. Ad illud rndz Gorr dicens qꝛ sic pmissa nō faciunt legem cōem sic lex cois nō aufertur ꝑius fit aliqu pmisū spale. Hinc aū mulieri datū ē pmisū spale pp̄ su am scitate. Sz cō illud qd gl̄o que dicit lo ga castite longis qꝛ ieiuniis ad hoc culmen puenaut ut pphandi spm sz aucte docendi hec mulier nō accepit gº male ingerebat se docendo sine aucte. Ad illud rndet idem di cens qꝛ i q̄tum mulier nō accepit ex cōi iure sz ex spūali pruilegio. Sz quare nō exp̄ mitur i spūali qꝛ pphauit sicut de simeone. Ad illud rndz ꝛ dicit qꝛ pphā exponit misteria sicut dr. i. cor. ie. hoc aū a muliere nō co petit s qd huiōi. sz viro. Item cō illud qd sup9 dcm̄ est. non discedebat a templo ꝛc. vr qꝛ inferi9 dr qꝛ supuenit i templū hora q̄ simeon accepit puum s glo. Ad illd rndz glo. dicens. qꝛ dr nō discedere pp̄ frequenciā nō pp̄ continuā morā. Vel moralr. anna nō recedebat de templo sz semp studz castū ꝛ ima culatū sui corpis templum custodire. Ex p̄ missis elicit pif. septem q̄ ptīt ad anne cō mendacōz ex quibz ꝛ debem9 exª ꝑtutū sumere. P9 ē qꝛ usz ad mrio9 virginitate suā serua uit. Et hinc dr qꝛ vixit cū viro suo a vgi tate sua. In q̄ sꝛamen mulieres informat qꝛ virginitatem usz ad mrio9 corle vel spūa le debent inuiolatā servare ꝛ cū sp̄so corli k spūali illibatam fidem custodire. Est eī virginitas thesaur9 pciosꝰ ꝛ io cum cautela ꝛ dilīa est servandus. ꝛ hoc potissime pp̄ vasis fragilitate. Non est thesaur9 i vase ferreo sz fictili. 2. cor. e. Hemus thesaurum istū i vasis fictilibz pp̄ thesauri illi9 inpabi litatem qꝛ nō pt i equm vel i melius com mutari. Ecc. is. Non ē digna ponderacio cōti nentis anime. Item ppt thesauri illi9 irrecu bilitate. ꝑius eī xpc fecerit plīa miracula ꝛ multos mortuos suscitauit tn̄ virgīt ꝑgi tatem pditam nuq̄ reddere voluit. Ve g il lis qui tm̄ thesaurum pp̄ momentaneā vo luptate carnis amittunt. Secund ē qꝛ post morte viri sui breui tp̄e cū eo fuit. aly so co pulata nō fuit. Cir qd nondum qꝛ mortu o alto coniugium reliquus se dz semimortuū repurre. Erant eī caro una. In aliquibz an aiubz hoc inuenit qꝛ mortua vna alti com par nō sociatur. Honestum g eēt ꝛ pclm̄ tuietur ut coniuges primis nuptiis esset contenti. Vn Ber. Pudz ad negōm honestat ratōz nō posse i homine qꝛ natura possz i vo lucre. Hic tn̄ sciend ē s Aug qꝛ secundas nup cias licitas oio dicit aplus. De terciis ꝛ q̄r tis ꝛ de ult plurībz solent homines mouere qom Si quis audeat diffinire qꝛ nec aplm

desinisse audio. Ait eī. Si dormiat vir ei9 nubat. Et subdit Aug. Vt breuit rndeam. nec illas nupcias debeo dampnare nec eis vrecun diā numerositatis auferre. Terciū ē qꝛ tam longo tp̄e se bn̄ hiūt i viduitate. p q pif. qꝛ cū difficile sit a consuetis abstinē valde cōme dabile ē qꝛ se tanto tp̄e i viduitate hiūt vir tuose ad qd multū valere potuit qꝛ carnē suā ieiunando macerauit. Jero9. Quādiu i padiso Eua abstinuit virgo fuit. q̄ato ab stinencie pceptum violauit corrupcōz sensit. Item ad q̄ndam virginē. O filia si aplus castigauit corp9 suū ꝛ i servitute redegit ne tū alys pdicassz ip̄e reprob9 efficeret. quō tu iu uencula adhuc i feruore iuuentutis mentis dapibz ꝛ vino plena de castitate eris secura. Quartum ē qꝛ a templo ad sensum expositū nō discedebat. Valde itaqz commendabile ē i filys ꝛ filiabz dei i domo pris sui frequenans conuisari. luc. 2. Nesciebatis qꝛ in hys q̄ pris mei sunt oz me eē. Quia anna libent i te plo manebat datū ē ei ut videret ibi saluato re. In hoc qꝛ a templo nō recedebat dat ex9 viduis ne sint vage sicut metrix illa de qua dr pu. a. Ecce mulier occurrit ei ornatu me tricio pparata ad capiendas aīas garula ꝛ vaga ꝛc. Quintum ē qꝛ ieiunando corp9 suū macerauit attendens illud. i. thi. q. Vidua a q̄ in delicys viuit mortua ē. pciulos9 eī ē status viduitatis si vidua viuat delicate. Sextū ē qꝛ obsecracōibz institit. Vn pbat aug ad ep̄i ee. qꝛ q̄muis ad omis spectet oro ni insistere picpue tn̄ illis hoc conuenit q̄ vi due sunt. qd suadetur exempl p scm̄ illi9 anne de q̄ dr qꝛ nō discedebat de templo ieiuni is ꝛ orōnibz seruiens die ac nocte. Secūdo ou dit idem aucte apli qui ait. i. thi. q. Que vā vidua ē ꝛ desolata spet i dnō ꝛ instet oro nibz die ac nocte. Ideo aū dicit aplus vidua ꝛ desolata s Aug ibi qꝛ nō dum apphendit illa virtum v est vē solaciū. Septi9 est qꝛ donum pphie hiūt. Cir qd nōre debem9 qd dicit glo. de anna qꝛ longa castitate longis qꝛ ieiunys puenat ad culmen ut spm pphe tandi acciperet. Vult dns vas esse mundū i q balsamum sue sapie ponit. Sap. a. Sapi encia i animas scās se transfert ꝛ amicos dei ꝛ pphās constituit sicut s dcm̄ ē. Et da niel i. le de pueris abstinentibz qꝛ dns dedit ill sciencam ꝛ disciplinam i oi libro ꝛ sapiā. Sequit. Vt pfecerunt oia s lege ꝛc. Supi9 ex posuit euangelista pphicam ihū xp̄ cōmenda coz tam a simeone q̄r ab anna. hic pentū describit reūsione. Et pº tangit ordiatā pu rificacoīs consummacōz. Dicit ut iº. p9 q̄ pfe cerunt pentes infantis oia q̄ s ad purificacōz ptinebant s legem dnī. i. s qd pcipiebat i lege. leuit. ie. reūsi sunt. nō tn̄ stati sz p9 mul tos annos. qꝛ septem annis morati sūt i e gipto. Vn Beda. ptermittit hic lucas q̄ math pleni9 posita sunt s puez ob metū herodis delatum i egiptum ꝛ mortuo herode relatū ꝛ hitasse i nazareth. Solent eī euangle singuli sic quedam omittere q̄ vel ab alys cōmemora ta viderunt vel ab alys cōmemoranda viderit i spū ut continuata narroīs sue serie qi nul la ptermisisse videant. que tn̄ alteri9 euangle considerata scriptura q̄ loco translata fuerunt

2.
Gorr. Ro.
R.
Cont.
Ro.
Ro.
Cont.
Ro.
Moral.
Pif.
A. comendaciones
P.
Qand
De virginitate servanda.
2m.
De 2is nup tys.
Ber.
Aug. H.
Ro.

diligens le

diligens lcor inuenit. Vnde multis pret missis lucas dicit reuersi sunt i galilea m unde venerant. de bethleem ierunt in egiptum & de egipto in galileam sunt reuersi i ciuitatem suam nazareth i qua conceptus fuit voluit & nutriri ut p hoc daret intel quod florida fuit eius concepcio quia sine originali & eius conuersacio quod sine actuali. Exo. v. Erit agnus sine macula. Ser. amat florigera primam flos de radice Jesse. Et hic querit cur nazareth fuit quamuis ciuitas & ioseph ad habitandum quare admonitus p sompnum ab angelo i egipto ut rediret cum puero i terram isrl voluit misse primo i terram iuda quam i galileam. Ad illud rndz aug de concordia euangelistarum dicens quod i egipto angelus i sompnis dixit ad ioseph. Surge & accipe puerum & matrem eius & uade i terram isrl sic intel p pt esse a ioseph ut puer iussum esse pgere ad iudeam. Ipa ei intelligi potuit primitus terra isrl. Postq an illud regnare filium herodis archelaum audiret noluit se obicere illi periculo cum posset terra isrl sic intel ut & galilea illi reputaretur q & ipam pls isrl incolabat. Sequitur i textu.

Puer autem ihc crescebat & confortabatur. Hic ponit euangelista infantis commendacionem & p narrat eius pfectum quo ad corpus. Secundo eius pfectum quo ad mentem & quantum ad intellectum quod plenus sapia & quantum ad effectum quod dei gra etc. dicit quod puer erat etate s q homo crescebat corpore. Theophilus. Poterat s corpus ex ipo vtero i mensuram etatis pduce. s ut videtur hoc s fantasiam pp quod paulatim crescit & pp hoc dr. Puer crescebat. Ubi notanda e distinctio uborum q dns ihc xpc i eo q puer erat i habitum humane singularitatis induerat crescere & confortari hebat. Anathasius. Ceterum s quosdam caro i diuinam naturam mutata est quo capiebat augmentum attribuere nephanum est & sic i illo textu duplex heresis confunditur. p manicheorum dicencium xpm vere corpus no suscepisse s fantasticum. Secundo aliorum dicencium naturam humanam i ipo fuisse mutatam in diuina. In quarum confutacionem dr quod puer crescebat s humanam s natura q immensus erat s diuina. & confortabat s spusco. Vel confortabatur s p augmentum roboris quo ad corpus iuxta etatem robur est hois iuuenum. Gorr. Puer m s plenus sapia quantum ad intellectum. & gra dei erat i illo quantum ad effectum. Jo. i. Plenum gre & veritatis. Et ve plenus sapia q i ipo erat omnis thesauri sapie & sciencie dei absconditi. Col. 2. ¶ Et vere gra dei erat i illo q i eo habitat omnis plenitudo deitatis corporaliter. Cirillus dicentis etatis incrementis sapie conuenit augmentum sapia iuxta mensuram etatis corporee natadiuina sapiam speciam reuelabat. Theophilus. Si ei dum primus etate suat omnem sapiam demonstrasset videret pdigium s p pfectum etatis ostendebat seipm ut totum impleret. Ista & i pte

tangit pis ita dicens. Puer autem crescebat & confortabatur i roborabatur. Hec magis ptinet ad corpus. Et gra dei erat i illo. Hec ptinet ad animam. Et hic sciendum s eum q xpc habuit tantam gram & sapiam i pº instanti concepcionis quantam habuit i 3º anno. pp quod & in ipa concepcione ut dicit ppha Jeremias. Jer. 31. Creauit ds nouum sup terram mulier circumdedit virum. Hec g que dicuntur hic de incremento puerica sunt ut eius ex studeamus spuale crescere & roborari. Nec multum spuale vasa psunt si no sequitur incrementum & roboracio. Sicut puer paruus & debilis sic ps natiuitatem spualem necesse est sequi incrementum & roboracionem. Iº ps sacrum baptismi & prime q ptinet ad spualem natiuitatem institutum est sacrum Eukaristie ptinens ad incrementum & sacrum confirmacionis ptinens ad robur. Tria a ei sunt q incrementum spuale impediunt. Pº est effusio hois interioris p terrena desideria & carnalia. Gen. xlix. Ruben effusus es sicut aqua no crescas. Greg. Non sufficit homo pficere ad sotaz diuisus planta ramos mittens inferius minus crescit superius. Aug. li. 2. conf. A te vno ausus i multa euanui. Exarsi ei aliqn saciari inferius i adolescencia & siluescere ausus sum varijs & vmbrosis amoribus. Et sicut duobus dnis existentibus i castro crescente vno alius decrescat. sic cum corpus hois minuitur impletur anima euacuatur. Luc. 21. Attendite vobis ne forte grauentur corda vestra crapula & ebrietate & curis hs secli.

¶ Secundum est defectus cibi spualis i cibi diuini uel opus boni. Ecc. 22. Filia fatua s sapia no condita i deuoracione fiet. Cum a qui sapiam edunt reficiunt & pficiunt. Bona & opa animam reficiunt & ad incrementum spuale faciunt puenire. Ysa. e. i pssona viri iusti dr. Panem uerum commendentes i opibus ueris sustentabimus. Sicut ei corpus deficit i homine diu i carcere clauso multum tenebroso. sic virtutes deficiunt si in debita no exercent opaciones. ¶ Tercium est elongacio a fonte diuine uite & a fontibus sacrorum ecclie. Vnde no crescunt spuales qui de sepis non de dei mia confidunt & ad sacra ecclie raro accedunt. Jer. 18. Benedictus vir q confidit i dno. Et subdit. Erit tamq lignum qd plantatur sup aquas qd mittit ad humorem radices suam. Signum autem spualis incrementi est. si quis transitoria omia pua putet. Sen. Extore pter humanum animum nichil esse mirabile cui magno nichil est magnum. Crescat ille i quo est spes altitudo longanimitatis longitudo caritatis latitudo. Ad roboracionem spualem faciunt ista. s cibi diuini audicio uel auditus sacrorum digna suscepcio. exercitacio i faciendo bona opa & tollerando mala. & deuota oro. De duobus pmus itel pt illud ps. Panis cor hominis confirmet. De 3º. Ber. i sermone Rusticus duros ht neruos fortes lacertos

Pis.
Ro
¶ 3.
3. impediunt incrementum spuale.
Greg.
Aug.
2.
3.
Sigⁿ spual i crementi.
Ista faciunt ad roboracionem spualem.
Theophil.
Theophil.
Anathasius.
Gorr.
Cirillus.
Theophil.
corbem

excitatio hec facit ut sine hac corp9 icolescat. Oro q ad robur adiuuat spuale qr habuit gram. Vn est robur tale Iu pso. Os meum apui q attri spm. Signu au e euidens e q quis tale robur accepit cum temptacoib3 no cedit. Non ei hnt robur qui prunis obi sibulo decumt. Et sciend q hoiem sc spualr crescere e deum i eo crescere. Jo 3. Illum opz crescere me au mi nui i. humiliari. Sed criso9. sic itel tr illu opz &c. i. ira cessabunt crescent au q illi9 sunt. Euacuare au debem9 sm q volutate nram pss9 q volutate dei

Cum factus esset ihc annor 12. ascendentib3 illis ierosolima &c. Luc 2.

Dnica j p oct epiphie. Abb uill. Ca.

Hic sciend s. gost de abbatis villa q mito lucas inter iiij animalia vitulo copat qui ut animal hostijs deputatu ct templum maxime q ierosolimam narrois sue vsat intessu. illuc xpm natu transfert cum hostia. Illuc xpm annis singul cum prntib3 ducit. Duodecimo anno i templo choris doctor interserit. Vegetu p declacoc h9 euug. hic sciend est q duo sunt nobis necia. scz fides q opacio. q de utq3 instruimur i hoc euug. In fide instruimur qntu ad utramq3 natura i xpo quantum ad diuina naturam ai prem suu xpc manifestauit dicens q i hijs q patris mei sunt oz me esse. q humana ai mrem euuglm se habuisse commemorat q ei fuisse subditu asseuerat. Qy agendis q in hoc euug o3 instruimur gnalr. In hoc ei euug instruunt mr q mres quo se debeat here ad filios.

Instructio fil.

Instruit filij filios quo se debeant here ad prentes. Instruit q mr q filius oms alienos qualr se debeant here ad ipos. p instruit mr xpi mres q ad filios here discretum amore debe. Tunc au mris amor ad filiu discretus e qn in pueria eu instruit salutarib3 disciplinis quo fecit mr xpi q puer duodecem seni adduxit q ea que sunt deuocois voluit exerce q s pcepta dni sabba sanctificare. vn p illo dr. Cu fcs eet ihc &c. Hic p uidend e quare numeru etatis xpi mag expssit hic q alibi. Ad hoc dicit Gorr q anno xij ondere sua sapiam & incepit ut pz hic inferius. Ite ad eam pdicandam 12 aplos elegit. Jo 6. Nonne 12 elegi vos &c. Item diei 12 horas dixit. Jo 11. Item i throno iudicij 12 iudices constituit. Mt 19. Et hoc qr numerus duodenari9 multa sigt. qr dupx senari num q e num pfcus sigt duplice pfccoz i e. b. sapie q gre. Item sigt ipletoz legis ex caritate qr decalogo addit binari um caritatis. Item comuersitate sigt i h q gnatur ex ptib3 septenarij. Ter enim quat. siue tria quater 12 sunt. q h sigt qr hec sapia nonum loco q tpe optuno e pdicanda. Ite duodenari9 e num fructuum spc. Gal 4. Fructus au spc e caritas gaudium pax sapia longanimitas benignitas mansuetudo fides modestia continia castitas.

Numerus duodenari9. Gorr.

Fructus spc 12.

Cum g factus esset ihc 12 annor ascendentib3 illis &c. b maria q joseph. ierosolima. qr ad illam galilea erat i plano ierlm i montanis. Secundu consuetudine diei festi i. sicut consuetum erat i die fo. Vn hic sciendum q pceptum fuit filijs isrl. Exo. 23. q ter anno. b aprili. julio q septemb q tria fa solemniter celebrarent s pascha penthecost q scenophegia i. fm tabernaculor. Et qr longe positi a dualb3 festitatib3 i causis arduis poterant se excusare sz fo pasche nullus se potat excusare nisi infirmitas uel casus meuitabil supueniret. Unde hic notandum s jo de abbatis uilla q ad celebrand istas solemnitates ppli ascendebant i ierlm. Solemnitates no debite celebrant i descensu viciorz sz i ascensu uirtutu. Fiebant i ierlm puisse tres solemnitates ut p earu mistica obseruacoe pace temporale consequant. qui insultu hostis temp ipugnantur. Tres hostes principales ut notu est. mund9 caro q diabolus. Prima g festiuitas q e pascha e purgao fermentorz. Pma pascha dz celebrari i azimis. Exo 12. dicente dno. Septem dieb3 no inueniat fermentatu i domib3 vris. q paulo p9. fermentatu no comedetis. q in cunctis hitacul comedetis azima. Paschal g solemnitas expurgac fermentorz est sicut dicit ap9. i. Cor 5. Modicu fermentu totam massam corrumpat. q modicu venenu totu corp9 inficit qm commissa uirtutu bonorz operz congeries uno pcco mortali extinguit q mortificatur. Non ei dulcis aq amara conuitit in dulcem s e contro. Filios isrl oppssit pharao donec fecerunt phase q i mari rubro submissus e. Sic diabol9 qui p pharaone sigtur donec fecerim9 phase q ipe submisus fuit opprimere nos no cessat. Sz semp seruu suu diabolus inquietat pcci tributu exigens i desesse. Tre i. dna gentium q pnceps pnuarz fca est sub tributo. Nam fidelis aia p no tanq dna carnis domans vincia princeps 4. sui quib3 qi qnq pnuncijs imprabat fca e tributaria diabo p pccm nec unq cessabit exactio tributorz donec p pniaz sit reddita libertati. Vn 4 Reg. 23. fecit joathaz malum cora dno q posuit eu pharao necaoni reblatha q est i emath ne regnaret i ierlm. q imposuit mulctam i. tributu tre pharao. Necao interpretat denudans pcussos. q sigt diabo9 qui pccore i naturalib3 bonis vulnerat q nudat virtutib3. Reblata i tempatur multu commissu. Emath sangs. Et bn reblata esse i emath dr qr multi do commissoz uita q sanguine effundit aiarz. Ergo i reblata que i emath pharao necao rege illum vinxit q mala fecit cora dno qr eu pccore infirmu q inermem inuenerit eu vinculis pccor ligat q incarcerat. Pu 4. Iniquitates sue capiunt impiu q funib3 pccor suor constringitur. Ipm cadere facit ut conficiatur de tali illud apo. ult. qui i sordib3 e sordescat adhuc. Hui9 au tributi nunq cessabit exactio donec fecerim9 phase de domib3. i. consciencijs nris expurgantes vniu9 fermentu viciorz. donec q ipe diabo9 sunt pharao submisus fuit i mari rubro. Mare rubz qd hz aquas amaras i arenis rubeis sigt pniam q de igne caritatis pduat scaturientes ug amare contricois

in quibz pharaone i. diabolo submisso pace hebimus. Ex quibz colligit q habebit pacem ab insultu hostis antiqui qui solemnitate paschalem coe fecerit fermentu peccati p puniam expigando. ¶ Secunda solemnitas principal fuit penthecostes i q panes primitiui signu noue conuersacois initia si p ea deu psseruit satatis incrementa quibz i panem pceduut frumenta si fideli prudetis discrecois examen nre religionis principia fuerunt commolita. si a furfure pue cogitacois & intencois fuerunt purgata. si a quis pie deuocois fuiut irrigata & tandem igne caritatis solidata fuiut. & exorta i hac solemnitate eo cu mundo pax inchoat cu meus corte sue primicias offerens dno paulatim ablactatur a mundo. ¶ Tercia principalis solemnitas fuit scenophegia i. solemnitas tabernaculorz. Est au tabernaculu domus militaris. Solemnitas g° tabernaculorz e solemnitas plene milicie cu i corttu constituti tabernaculis plene co(n)uersacoe a militamus. In hac solemnitate dno primicie de cunctis frugibz gnalr offerunt. Si g° hanc scam solemnitate digne celebrare voluimus offeramus de singulis anni fructibz misticas oblacoes. offeramus i frumento bonam operacioz. in vino caritatis feruore. i oleo mentis hillaritate. i ficu pietatis dulcedine. i pomis boue opinionis fragranciam. Hec a solemnitas fit i iersm i pace viz cum ut ac spiritu caro sic obedit spiritui ut commissa membra militent dno & fructus bonorz operz dno offerunt primitios. Sic g° deuius has & alias solemnitates sanctificare ut i hijs ab oi opere seruili potissime faciente hominem seruu diaboli abstineamus no solum ad misticam obseruanciam festiuitatu s3 & ad reuerencia lralem i scriptura nos inuitat dns q colligente ligna i sabbo morte puniuit. & extra castra ab omnibz lapidari. numeri 14. cuisti te au qui die sabbi violare ausus est. dum ligna colliget illum sigt qui i opibz suis materia sibi colligit i escam ignis etrn q lapidat du a uiris sus dignus etno supplicio puniatur. Tales fuut q solemnitatu reuerencia no attendentes p opera immundicias eas coinquinant secu eorz de quibz dr. i pso succenderunt sanctuariu tuu i terra pol luert tabernaculu nominis tui. & dixerut. quiescere faciamus omnes dies fos d terra. Si quidem templum dei scam e qd estis vos. & tabernaculu nominis dm sic dr apo 21. Ecce tabernaculum dei cu hominibz & habitat cu eis ipi pplus eius erunt. Qui g° igne malicie incendunt h° sanctuariu & morz immundicijs polluunt h° tabernaculu i diebz festis quiescere faciunt & cessare dies festos de tra & conuitunt eos i risum & festiuitate diabolicam. i viderunt eam hostes & deriserunt sabbata ei. ¶ Tales fuut q voluptatibz & lasciuijs & festiuitatibz vocant & suos ad consilia excitant. Non sic maria & ioseph qui ut ait Jan. maria instante festiuitate ierosolimam ascendit & filiu suu secum adduxit. exemplariter alias mulieres ut ad loca deuocois no desolacois ducant filios suos docens. Hoc & confirmat pis dicens. Beata maria nos monet ad filiorz instruccoz q sca loca visitans secu filiu suu adduxit. s3 mulieres q filios suos ex vbo que & fco modo debito no instruxerut videbunt eos cotra eo in mundo ad supplicium eternale duci. ¶ Hic e sciend q libent ad visitand eccliam no solu a matre s3 a filio & informamur. vt ei dicit Jan. i sm a. mr & filius nos instruunt ut ad eccliam libent eamus. Quod ei nottur inprimis p hoc q e ad templum voluit deduci. in templo & i uenit e. libenter ei filius i domo pris sui manebat. vn veniens iersm prius occurrebat ad domum pris sui. Si quis g° in eccliam conuersatur dei filij signu gerit sicut qui libenter tabernas inhabitat & loca inhonesta i qbz sepissime pcti occasio inuenitur diaboli filiu se pstatur i cuius tabernaculo cotinuam moram facit. vn no dr eamus ab ecclia recedere quousqz dei seruiciu finiatur. In cuius signu cu dixisset euangelista ascendentibz illis ierosolimam s consuetudinem diei festi. addidit. consummatis qz diebz i. transactis diebz viij. b. pueuientibz ad solemnitate cu redirent b. maria & joseph remansit i. retro p(ost) eos mansit puer. Puer au a puritate dictus. ihc i. saluator i iersm. qui i pace factus e locus ei(us). Hoc au factum est b. q remansit puer ihc i iersm no p parentum negligenciam s3 p diuinam puidenciam. et no cognouert parentes ei(us) i. no aduerterunt q remansit In quo textu multa notantur a doctoribz. prius e q usqz ad consummacoz sac misterij i eccliam debemus psistere. qd in hoc notur q consummatis qz diebz & no an maria & ioseph recedere conati fuerunt. cuius oppositum multi faciunt. qs diabolus educit diuino officio no pfecto sicut Greg. refert i 2. dialag. cu quidam monachus diu i ecclia no potuit morari i oroe. uidit benedictus sanctum dcs diabolum sub specie ante cuiusdam pueri illum ipm ab eccliam exeuntem. quo co angelus bonus deuotos ad eccliam adducit & adductos custodit & ductos ad ppria reducit. Judith 13. Custodiuit me angelus dni. et hinc exeuntem. ibi commorantem & inde huc reuertente. Sic & diabolus quosdam ad eccliam adducit ut voluptate cu mulieres conspiciant. quosdam ibi retinet ut varijs rumoribz inseruiant. quosdam educit ne officiu usqz ad consummacoz audiant. Secundo notat Jan. qualiter ihc p e. que hic inuenit amitti solet. pus p ineptam leticiam. qd nottur i hoc q beata virgo de tra sua expulsa & i egipto fugata i tanta tribulacoe posita filium no pdidit. s3 postq ad festiuitates uenit ipm amisit. Et hinc e qd dr remansit puer &c. p qd datur intelligi q sepius ihc i aduersitate custodit & i psperitate pditur. Ecce dauid a saul psecutus deu no deseruit. s3 primo i regno & pace positus i adulteriu & homicidium cecidit. Prosperitas ei mundana sicut purum vinum qd subito inebriat. s3 aduersitate mixta sicut mixtum qd sobrietate generat. Sed licitam ut e supius pz i talibz festiuitatibz ihc sepe pditur. cum ei instituite fuerunt ad salutem animarz tu plures eas conuertunt ad voluptate corporis. Secundo amittit p desideria & distraccoz nimia qd nottur p hoc q parentes eu amiserunt ex

Pap. / Solen. tab. / pax. / Solen. tab. / pax. / sificat. / sabbi. / d. / ind / dis.

Informacio puerorum

De visitacione libent eccliam. Jan.

Nobilia.

Greg.

¶ Fe.

Jan.

¶ Ihc amitti° q°r. modis.

1°.

2°.

eo q a recessu recesserunt & se tribus inmiscuerunt. Qui enim recedit a tranquillitate cordis & dat se tumultui perturbacionis de facili ihesum perdit. Cuius signum legitur 3 reg. 19 quod helias manens in solitudine delicate a deo pascebatur. sed ad turbas se transferens vix aquam & buccellam panis optinuit. Ita quamdiu homo est in spirituali quiete interna pascitur delectacione sed manens in mentis turbacione tali privatur visitacione. Hinc est quod filii israel manna recipere non poterant nisi postquam transierunt perturbacionem & multitudinem egipciorum. quia nullus potest recipere dulcedinem spiritualem nisi mentis transeat perturbacionem. Prs. docet nos maria ut turbam fugiamus quia beata maria in turba ihesum amisit. zacheus pre turba ihesum videre non poterat. luc. 19. Seneca. quo maior est populus cui admiscemur periculosius erit. Adam subducendus est populo tener animus & parum tenax recte ne cum in periculum maiorem in tam magno fenore pereat. Eccl. 10. Ne oblecteris in turbis nec in modicis. assidua est enim commissio eorum. Glossa. Ne oblecteris in turbis quarum consorcio & invitatione peccare cogaris. ¶ Tercio amittitur per nimiam fiduciam. Unde ad literam christus dimissus fuit quia maria confidebat de ioseph & econtra. Unde beda. Si queratur quomodo a parentibus potuit obliviscendo relinqui qui tanta parentum providencia nutriebatur. Respondendum est quod filii israel ad festa confluentibus vel ad propria redeuntibus mos erat seorsum viros seorsum feminas incedere. pueri tamen indifferenter cum quolibet parente ire poterant. ¶ Et ideo verum est mariam & ioseph vicissim putasse puerum ihesum quem non secum tenebant cum alio parente reversum. Ex quo patet quod ex tali fiducia christum corporaliter amiserunt. Sed certe multo ex periculosa fiducia spiritualiter eum perdunt. Unde quidam nimis confidunt in suo sensu vel sapiencia. sed nemo sapiencior salamone qui tamen periculosissime deceptus erat. Sed nemo forcior sampsone vel petro constancior & tamen cecidit uterque. Quidam vero confidunt in diviciarum corporalium vel spiritualium opulencia. Sed certe nemo ut estimo hiis diebus divitem illo qui induebatur purpura & bisso & epulabatur cotidie splendide in temporalibus diciorem invenit. nec david locupleciorem spiritualibus. Et tamen primus cecidit in infernum. secundus in gravissimum peccatum quamvis postea resurrexit. Alii nimis confidunt de dei misericordia ad eius iusticiam non attendentes quia sub spe venie peccata committunt sicut adam. Contra quos loquitur dominus Iere. 9. Non glorietur sapiens in sapiencia sua quo ad primos nec glorietur fortis in fortitudine sua quo ad secundos. nec glorietur dives in diviciis suis quo ad tercios. sed in hoc glorietur qui gloriatur scire & nosse me quia ego sum dominus qui facio iudicium & iusticiam quo ad quartos quia debent eum cognoscere non tantum misericordem sed & iustum iudicem. ¶ Quarto amittitur per ignoranciam quod notatur per hoc quod dicitur & non cognoverunt parentes eius. Si enim cognovissent numquam eum amisissent. Sic peccator sepe christum perdit quia suum periculum non cognoscit ysa. 4. Propterea captivus ductus est populus meus quia non habuerunt scienciam. Gregorius 4 mor. c. 2. Ignorantie sue caligine

dum homo premitur tenebris circumdatur. Ecce peccator iniquitatis sue catenis ita astringitur ut pondus quidem peccatorum tolleret sed tamen quod tolleret ignorat. Seneca. nemo avarum intelligit esse nemo cupidum. ceci tamen ducem querunt. nos sine duce erramus & dicimus. non ego ambiciosus sum sed nemo rome aliter vivit. non ego sumptuosus sum sed urbs ipsa magnas expensas exigit. non est meum vicium quod iracundus sum. certe vite adolescencia hoc facit quod nos decepimus. Non extrinsecum malum nostrum intra nos est in visceribus ipsis sedet & ideo difficile ad sanitatem pervenimus. quia nos egrotare nescimus. Nulla autem periculosior infirmitas quam illa que non sentitur. Peccator autem infirmatur ad mortem & tamen non cogitat & ideo medicum non requirit. Est enim sicut freneticus qui ridet dum parentes eius flent. Sic talis & angelus id est bonus prelatus pro christo gemit. ysa. 33. Angeli pacis amare flebunt & sicut litargicus cui suus sompnus dulcis est. tamen sit mortalis. Iob 20. Cum enim fuerit in ore eius dulce malum abscondit illud sub lingua sua. & sepius panis eius in utero eius convertetur in fel aspidis intrinsecus. ¶ Ulterius hic notandum quod duplex ignorancia est nos dampnabit scilicet ignorancia nostri & ignorancia dei. Et hinc ait bernardus super cantica sermone 34 & ponit 6 flor. c. 49 Ignorans ignorabitur sive deum sive se ignorare contingit. quia sine dubio neutrum inultum quia ignorancia dampnabilis est. Utraque sufficiat ad dampnacionem. Volo proinde animam primo omnium scire se ipsam quia illud postulat racio utilitatis & ordinis. Et ordinis quidem quia quod nos sumus primum est nobis. utilitatis vero quia talis sciencia non inflat sed humiliat. Porro absque humiliando nichil invenire potest anima consolacionis vel accomodacionis. quod si se in veritate invenerit tamen non dissilet non sit in spiritu eius dolus statuit se ante faciem suam ne se a se avertere abducta aliquatenus paciatur. Sicque se ita intuens clara luce veritatis cum humilitate. In hac vera cognicione sui cum se perspicit onustam peccatis mole huius mortalis corporis aggravatam terrenis intricatam curis carnalium desideriorum fece infectam cecam curvam & infectam implicatam multis erroribus expositam mille periculis. mille erroribus trepidantem. mille difficultatibus anxiam. mille suspicionibus obnoxiam mille necessitatibus erumpnosam. pronam ad vicia invalidam ad virtutes. Unde hic extollencia oculorum unde levare caput nonne magis convertetur in erumpna sua dum configitur spina. Convertetur inquit ad lacrimas convertetur ad planctus & gemitus convertetur ad dominum. Convisa ad dominum recipiet consolacionem quia pater est misericordiarum & deus totius consolacionis. Fiet enim mediocris dei visio primum & deptabilem exprimit. Deo tenua benignus & misericors est. ¶ Tali quo experimento & tali ordine salubriter innotescit deus. tamen postquam se homo novit in necessitate constitutum clamabit ad dominum & exaudiet illum. ¶ Aliter autem dicit ihesum amitti duobus modis. uno modo per mortalem culpam cum quis desinit esse presens per graciam. Secundo modo cum desinit esse in micis contemplacionis quoad effectum alicuius spiritualis sed in cumulatate interiorem vel aliam devocionem. Primo modo inquid non est multum compellere parentibus & cum dicat aug. cum de pueris loquitur quod de sanguine non vult fieri mencior. Ideo inquit de alio modo amissionis prosequitur. Et notandum

q' ?iti sa attineant xpo oin gne attineae
s illud (a) 12. Quicumq fecerit voluntate
pris mei qui in celis est ipe ms fr & mat' e.
Pnt g viri contemplati s hunc sensu xpm
amittere. Mo' co quo amiserunt parentes
i eum ovdit quali a coius contemplatis
amittit qntu ad devocoz. Cum parentes eius
ascendissent i ierlm q interpretatur visio
pacis ad sacrificandu in die pasche redeun
tibz ill remansit pu & no cognouit. Vnde
turba extitit occo amittendi. Viri au cotem
plati insimil ascendunt i ierlm q interptat
visio pacis p meditatoz. sacrificant p ora
nem habentes ihm p devocoz. Ipis co recedentib
de ierlm amittit qntum ad devocoz i turba
cogitacionu & affectionum & locucionu mu
danaz. Hee cogitacoes affectoes & locucoes
sunt quibz ihc ascendit in monte solus ora
re. mt 14. Hee turbe impediunt ne ihc vide
atur. luc 19. Et qntum ad has turbas dic
tu e de contemplatiis. Tren 3. Sedebit soli
tari9 & tacebit. Sequit. Estimantes aute
eu ee in comitatu. co ad liam po sollia co
pentium de pno inveniendo. Dicit g. Esti
mantes au i. putantes maria & ioseph. il
lu s ihm ee in comitatu i. inter eos qui
s fuant comitati. qui ut ex puissis p3 in
putavit illu esse i comitatu sororu eius 10
seph & ioseph putavit illu ee in comitatu
mulier cum mre eius maria. Venerunt &c.
vnius diei. s eadem die qua redierunt de
ierlm & requirebant eu s secunda die int
cognatos & notos i. vicinos. vt dicat itel
requirebant inqr i. iterum & iter qrebant.
Et no invenientes s. ihm inter cognatos
& notos regssi sunt s. tercia die i ierlm s.
requirentes eum. Glo bede. Prima die re
cessi sunt ab ierlm. 2 die qrebant int cog
natos & notos i vicinos & no invenientes
3 die reversi sunt i ierlm & invenerunt eu.
Et mito i ierlm in pace fcus e locus eius
hoc e in visione pacis requirendus e a quo
lit qsi in pprio loco. Et factu est p triduum
duum invenerunt eu in templo co notat
bon p devocoz que svalz ad sapiam. pu 2.
Si sapiam invocaveris. i. intus p devocoz cor
dis vocaveris & inclinaveris cor tuu sapiam in
venies. Secunte. Vbi not 2 humilitatem q &
valet ad sapiam qz vo humilitas ibi sapia
pu 11. Sic maria sedens secus pedes dni au
diebat vbum illi9 luc 10. In medio. qnt di
cet. xpc dilexit mediu. 10 sedebat i medio
ut melius audiret & intelliget. no qz indi
get s3 ut nobis addiscendi & zelandi sacre
scripture studiu exe daret. Vbi notand q x
semp dilexit mediu qz votus consistit i me
dio. excellencie t diminucoes corrumpunt
virtute. Propt h volunt concipi i equinoc
tio qd e mediu diez & noctiu. luc 1. Mi
sse au e missus e angelus gabriel &c. Nas
ci i noctis me. Sap 18. dum mediu silen
tiu tenerent oia &c. Poni i diuisorio qd est
placea media duaz domoz. luc 2. Recli
nari i psepio i me animaliu ysa 1. Cog
nit bos possessore suu &c. Inveniri i me
doctoz ut hic. Invenerut eu i me doctoz. Cru
cifigi i me latronu. Jo 19. Mediu au ihm
elige ad consumandu salutis nre misteriu
qi medium tre habitabilis s. i ierlm. Vn i ps.
Operatus e salutem i me tre. Stare post resurre i me
discipulor. luc 21. & Jo 20. Apparere post resurre
iohi ambulans i medio candelabroz. Apo
1. Nec mirum qz ipe e media psona i divinis
qz ipe ab alio & alius ab ipo. Item ipe e medi
ator dei & homi. 1 thi 2. Et notandu e q
no invenit i me quorucumqz sz doctoz. vo
notur discrecio. Ecc 6. In multitudine pbroz
sta & sapiencie coz ex corde coniungere. Inve
nerunt g eu in me doctoz audientem & int
rogantem illos. p audientem & p ea introga
tem. vo notur discipline ratis ordo. p audi
re p'mo de auditis disserere. Ecc 32. Au
di tacens. Istu mos pleriu no observant
si no expectata voce volunt obicere t non
audire obiectu videre cum tu scriptu sit
Ecc 11. Priusq audias no videas ve bum
qz sicut dr pu 16. Qui videt anteq audiat
stultum demonstrat se esse. Introgat g xpc
& audit ne puuli a senioribz doceri no eru
bescant ne infirmus docere audiat. Sup
p'missio textu nore dennus p quo xpc queri
dz. p quo sciend q tanti q multi sunt qui
xpm querunt sz no inveniunt qz no qrunt eu
suo tpe loco & m. Est ei querend p suo tpe
q p triduum invent9 est. p dies fuit ante
lege & tunc priarche eu quesierunt & no ine
nerunt. Vn in eoz pso dicit moyses Exo 4.
Obsec dne mitte quem missur9 es. Secunda
dies fuit tps sub lege & tunc pphe eu qsie
runt sz no invenerunt. Vn quidam eoz
dixit. Vtina dirumpes celu & descendes.
ysa 64. Tercia dies fuit p tps legis i. i
tpe gre & i illo ihc invenitur. ysa 44. Que
rite dnm du inveniri pt invocate eu du
pe e. Quarta dies e temp9 p hanc vita &
tunc dampnati eu invenire no poterunt
q: ms eu querent. Jo 7. Querent me & no
invenient. Dampnati invenient deu taq
iudice punientem sz no invenient taq prem
miserantem. le 2 reg 18 q absolon usz ad ter
ciu annu rege dd vide no poterat i iiij au
no ipm no invenit. Reg viij. extitit vul
natus. Homo quide dm no invenit tpe legis
na. neqz tpe legis scripte sz tm tpe legis
gre. In iiij au tpe mali deum no inveient
ad pmam sz tm ad pena qui & tunc tribz
lanceis vulnerabitur. Vna lancea e omis
consac. Alia ignis iehenne. ysa 66. Vermis
eoz no morietur & ignis eoz no extinguetur.
Tercia lancea e privacio visionis dive.
ysa 26. Secundu aliam translone. tollatur
impius ne videat gliam dei. Vel p p'mu die
p intell contic. p 2 confo. p terciu satisfac
cio. Exo 3. Ibimus via triu diez ut sacrifi
cem9 dno deo nro. Vel ut ait Ber & po Sz
flor ca 69. Vias triu diez nate est i de
serto eas sigtu3 deo tuo offerre volens sacri
fcm. Prima dies timoris e mgr decorans & il
luminans tenebras tuas interiores sz & horre
de iehenne supplicia demonstrans i qo sunt
tenbre exteriores. huiusmo' siquide cogitacio nre
solz excere p'mordia conuersionis. Secunda e
pietas q respiram9 i luce miseracionu dei.
Tercia dies e racois in q veritas innotescat
ut tanq ex debito queda nate su alia cosite
roe creatori subiecta sit creatura & servin ser

¶ ... mat redemptor. ¶ Secundo querendus est ihc suo
loco. Ioseph et maria non inuenerunt ipm a
pud seipsos neque in comitatu hominum munda
norum nec inter cognatos et notos. Est enim qua
druplex amor scilicet priuatus mundanus domesticus
et diuinus. Non inuenerunt maria et ioseph
ihm in propria domo quia non inuenitur in amore
priuato siue proprio. Talis enim amor sui ualde
periculosus est quia multorum malorum est effectiuus
ii thi. 3. Instabunt tempora periculosa et erunt ho
mines sese amantes cupidi elati et cetera. Secundo non
inuenitur in comitatu mundanorum hominum quia
non inuenitur in amore mundano sed potius mun
dus impedit ne inueniat. Io. 14. Spiritum
ueritatis quem mundus non potest capere sed inuentum
perdere scit facit sicut saccus pertusus. Aggei
1. qui mercedes congregauit misit in saccum per
tusum ¶ Tercio non inuenitur inter cognatos quia
non inuenitur in amore domestico. Ber.
quo bone ihu inter cognatos meos te inuenia
quem inter tuos minime es inuentus. Inuenitur
autem in templo id est amore spirituali et diuino Io.
14. Si quis diligit me sermonem meum ser
uabit. et pater meus diliget eum et ad eum uen
iemus et mansionem apud eum faciemus. Pri
mos autem amores relinquendos et quartum retinen
dum monet dominus luc. 14. Si quis uenit
ad me et non odit patrem suum et matrem et cetera.
Et hoc refertur ad amorem domesticum. Pa
rentes enim odiendi sunt in quantum deo ser
uire uolentibus resistunt et a bono auer
tunt. Quia sicut dicitur mi. 7. Inimici hominis do
mestici eius. Sequitur in luc. Adhuc autem
et animam suam. Io. 12. Qui odit animam suam in
hoc mundo in uitam eternam custodit eam.
Et hoc refertur ad amorem proprium uel priuatum
Et sequitur qui non baiulat crucem suam. quod re
fertur ad amorem proprium mundanum et cetera.
Ille enim baiulat crucem qui in mundo cruci
fixus est. Et sequitur. Et uenit post me. quod refert
ad amorem spiritualem uel diuinum. Venit igitur
post me non amando terrena sed celestia desidera
do. sicut et ego celestia diligo et amplector.
¶ Vel possumus dicere secundum propheticam quod triplex est locus in
quo inuenitur scilicet communis spiritualis et ma
gis spiritualis. Communis ierusalem. spiritualis tem
plum. magis spiritualis medius doctorum. In ierusalem
inuenitur non in capharnaum quod interpretatur
uilla consolationis quia querunt eum uoluptu
osi. Iob 28. Non inuenitur in terra suauiter
uiuentium. Capharnaum ad litteram male
dixit dominus. mt. 11. Et tu capharnaum num
quid in celum exaltaberis usque ad infernum descen
des. Verumptamen dico uobis quia terre sodomorum re
missius erit in die iudicii quam tibi. et cetera. luc. 6.
Ve uobis qui habetis consolationem uestram. Ab
autem in ierusalem inuentus est que uisio pacis interpre
tatur significat quod qui xpm amiserunt per cordis
turbationem recuperare eum possunt per mentis pa
cificationem. Deus enim cum sit amator pacis non
nisi in corde pacifico. Vnde in ps. factus est in pa
ce locus eius. Hinc est quod hominis imago non
conspicitur in aqua turbida uel commota uel
limpida sed tranquilla quia deus non cernitur a cor
de turbido sed pacificato et quieto. Hinc est
quod apostoli receperunt spm sanctum sedentes a tumul
tibus quiescentes. Item inuenitur in templo non
in palacio quia querunt eum ambiciosi et non in
palacio herodis non est inuentus a magis.
mt. 2. Item inuenitur in medio doctorum non in
medio negociatorum quia querunt eum cupidi quia
domum dei domum negociationis fecerunt Io. 2.
¶ Tercio querendus est in suo modo. qui quidem
modus triplex est. Primo enim dicitur querere socialiter quod
notatur cum dicitur. Pater tuus et ego. et cetera. Ioseph in
terpretatur augmentum et significat bona opera que spi
ritum augent. Maria interpretatur illuminata et
significat fidem que est illuminatio mentis. Et dicitur
stella maris et interpretatur caritas. Sicut
enim ceteris stellis occidentibus illa non occidit. sic
ceteris uirtutibus deficientibus illa non deficit. 1.
cor. 13. Caritas non excidit. ¶ Si enim tali socie
tate queratur ihc certissime inuenitur scilicet cum
fide uera. operatione solicita et caritate succen
sa. Si enim aliquod istorum defuit inueniri non po
tuit. non sine fide. nam sine illa nulla sunt op
era uirtuosa. Hebr. 11. Sine fide autem impossibile
est placere deo. Fides autem sine operibus mortua est
Fides et opera sine caritate inutilia sunt. 1. cor.
13. Si distribuero omnes facultates meas in ci
bos pauperum caritatem autem non habeam nichil mi
chi prodest. ¶ Secundo querere dicitur lacrimabiliter quod
notatur ex illo uerbo. dolentes querebamus te
te quod inferius dicetur. Triplici de causa uirgo do
lebat. primo quia secundum origenem timebat ne ipsum deseres
ad celos redisset. Secundo timebat secundum aliquos
ne longe ad partes remotas abisset ut aliis
nationibus predicaret. Tercio timebat secundum glo. ne
in manus successor herodis deuenisset. Vnde per ia
nuensem sermone 3. beata uirgo timuit ne sicut
herodes filium suum occidere uoluit infantem sic
secundum iam puerum alii occidere molirentur. Dice
bat ergo et dolebat ne forte in potestate archelai
filii herodis deueniret. His tribus de causis
sancta eum lacrimabiliter querunt. primo cum lacri
mis deuotionis quando scilicet solacium deuotorum ad tem
pus eis subtrahit et quodammodo eos dese
rens in celos ascendit cuius reuisionem desiderat
cum propheta dicentes. Redde michi leticiam saluta
ris tui. ¶ Secundo eum querunt cum lacrimis
contricionis quas fundunt pro peccata que ali
quando commiserunt propter que tollit se ab eis elon
gauit. prouerbiorum 15. longe est dominus ab impiis. Vnde
ps. longe a peccatoribus salus. ¶ Tercio querunt
eum lacrimis compassionis quas fundunt pro
miseriis et maliciis peccatorum qui ihm in ma
nu herodis id est demonis tradunt et quantum in
eis est occidunt. Hebr. 6. rursum crucifigentes
in semetipsis filium dei. ¶ Tercio dicitur querere de
siderabiliter quod notatur cum dicitur. querebamus te.
et nichil aliud extra te. quia habentes omnia in
ipso possidemus Sap. 7. Venerunt michi omnia
bona cum illa. Qui ergo uoluit sine ipso habere
diuicias delicias et honores eum non inueni
unt sed pocius amittunt. Iob 28. ¶ Non inuenitur
in terra suauiter uiuencium id est in terra carnaliter
uiuencium. Abissus dicit. non est in me id est hu
mana cupiditas que fundamentum non habet. quia
sicut dicitur eccl. 10. Auarus non implebitur pe
cunia. Et mare loquitur non est mecum id est tumens
superbia. Superbus enim ad instar maris super co
alios fieret semper intumescit super omnes et in
motu perturbacionum. ysa. 57. Cor impii
quasi mare feruens quiescere non potest. Sequitur.
Et dixit mater eius ad eum. quod subditur decla
racio sapiencie eius ad dulces matris congressum.

amor 4
Ber.
prophetia ¶ locus in quo est inuentus 3 est
diuitibus
intrat Hors ygo

rententis. Et si iam pia mris longo. Secundo filij discreta visio. ibi. Et ait ad illos. Tercio rasionis occultatio. ibi. Et ipsi intellexerunt. Dicit ergo Dixit mater eius. s. maria ad illum suppleas ihesum. Fili quid fecisti nobis sic. s. ut te manes nobis ignorantibus. Vn pz q no fuit increpacio s; pia congo de eius absencia. Vnde ipsum alloquitur dulcet cum dicat. Fili. Ro nabilis cum subditur. quid i. pro quid. Sed ne bat ei q no remanserat sine ca. allegat a sapient cum addit. fecisti. qi diet. no fecisti sz fecisti. qz no fuit voluntas tua sz vo luntas et prudentia tua. Quid ergo fecisti nobis sic. Ecce pater tuus pr. et ego s. ioseph et ego dolentes s. de amissione tua querebamus te. In quo instruimur q dolere debemus cum ihesum amittimus. s. salutem nram p pctm. Sz certe ut ait Ber. cadit asinus et e qui sublevet. perit aia et no est qui curet. Phi. 2. Omnes que sua sunt querunt. no que ihesu xpi sunt. sicut et mul te mulieres de corporibus filiorum curant aias animas negligentes. de quibus Criso. sr. mt. o. 28. multe mulieres corpus natorum suorum diligunt aias autem contempnunt. Desiderant ei valere eos seculo isto et no curant quid illi passuri sunt in seculo futuro. Alij diuicias filijs pcurant alij honores et nemo filijs quibus dam. Et di cos illorum cum magno pcio comparant et salutem il lis nec dono accipere voluunt. Si viderint illos pauperes tristantur et suspirant. Si autem vide rint peccantes pro eos nemo contristatur in ostendant q corporum sunt parentes no aiarum. Se pmisso autem textu notandum q debent mres de bitam habere correctionem quod notatur inquantum dicit bta virgo maria filio. Fili quid fecisti nobis sic. Non enim filio aliquo maledictione imp robatur nec aliqualiter commonebat sz verum fa querit quod e contra multos parentes qui nimis exasperant filios suos et sepius sine ca male dicunt. ephe. 4. dicentis. Vos pres nolite ad iracundiam pvocare filios vros. Inmo sepius indiscre talium parentum filios efficit indiscre tos. qui ut ait Criso. sup mt. ope imperfecto o. 2. sup illo ca. 23. Testimonio estis vobis metipsis qui filij estis eorum qui pphetas occiderunt. Nature inquit regula dicat q no pt fieri ut de bonis parentibus nascantur mali. aut de malis boni sz quales fuerint pres tales erunt filij. qz sicut arbor ex fructu cognoscitur et fructus p arborem demonstratur. sic cognoscuntur filij p parentes et parentes p filios. Homo hec autem p pphetam predixit xps. qui dns i generacione ista est. Item generacio vestrorum benedicet. g testionem de filijs mores parentum. Ac si pz in quibus fuit bonus et mater mala. aut mater fuit mala et pater iniquus. interdum filij patrem interdum autem matrem se. Si autem sunt contrarie aliquando fit ut de bonis parentibus exeant mali filij aliquando de malis boni sz raro. Et hec regu la cōmune nature ut omnis homo nascatur du os habens oculos et equinos digitos. aliquando ut manifestentur opa dei nascitur homo aut cum digitos habens aut oculos oīo no habens sicut i evangelio scriptum e. Sicut ergo contra regu la nature raro eveniunt ut difformis nasca tur sic contra regulam raro pcedit ut dissimilis nascatur filius parentibus suis. Sz qz filij ut plu res cum pcta parentum imitantur. io dicitur

Job 20. q filius servabit filijs dolorem patris. Super quo scribit bs gg. 14 mor. ca. 18. Exo. 20. aplis scriptum novimus qui redderis pcta patrum in filijs ac nepotibus in ter ciam et quartam generationem. Eze. 18. Et rursum quidem scriptum e. Quid est q inter vos parabolam vertitis in pverbium dicentes. Pres mei comederunt uvam acerbam et dentes fi liorum obstupescunt. Vivo ego dicit deus si e rit ultra parabola in pverbium in isrl. Omnes aie mee sunt. Et se. Anima que peccaverit ipsa morietur. Reddit inquid deus pcta patrum in filios dum p culpa parentis ex originali pcto aia polluitur prolis. Et rursum. no reddit pcta parentum in filios qz cum ab originali cul pa p baptismum liberamur no iam parentum cul pas sz quas ipsi committimus habemus. Quod tamen inquid et intelligi aliter pt. qz quisquis pravi parentis iniquitatem imitatur et ex eius delicto constringitur. Quisquis autem parentum iniquitatem no imitatur nequaquam delicto gravatur. Vnde fit inquit ut iniquus filius iniqui patris imitator no solum sua que addidit sz et patris pcta persolvat. cum vicijs patris quibus ira tum dominum non ignorat et adhuc sua malicia iungere no formidat. Et iustum e ut qui sub districto iudice viam parentis iniqui no timet imitari cogatur in vita presenti et culpas parentis iniqui persolvere. Vnde inquid dicitur e. anima patris mea e. et anima filij mea est. Anima que peccaverit ipsa morietur et cetera. qz i car ne no nunquam filij et ex patris pcto puniuntur. Deleto autem originali pcto ex parentum nequicia i anima no tenentur. quid e q parvuli fi lij plerumque a demonijs arripiuntur. nisi q pz nunquam et pfeccionis vi contempnunt sentire. puntur enim plerumque in filijs ut acrius uratur et dolor patris. Que i filiorum redditur quatenus p filiorum penas patris iniqu mens puniatur. Tum enim no solum parvuli sz iam pvectiores filij et et q eorum penas luunt quorum facta secuti sunt. qz enim usque ad terciam et quartam pgeniem ea qui imi tantur filij parentum pravi vitam usque ad eos visio extenditur qui viderunt que ma la sequerentur. Sequitur. Et ait ad illos.

Vbi subditur discreta xpi visio. q p recipit querentem. deinde subdit racionem. ibi. Nes ciebatis. Dicit ergo evangelista de ihesu. et ait ad illos. Quid e q me querebatis. s. inter cognatos ex parte matris cum potius debetis me querere in templo. quod est domus patris mei. Nec e increpacio quod dicat. quid est q querebatis me. Non enim q cum qui filium querunt vituperat. sz quis ei sit vere pater insinuat. Et quia potius debeat ei cui est eternus pater manifestat et sic mentis oculos ad contemplacionem divinitatis eius at tollere cogit. Quia est enim deus et homo nunc excelsa divinitatis nunc infirma pfert fragilitatis qi dei filius in templo nunquam in domo patris sui commorat. qi hominis filius cum parentibus quo iubent ingredit. Sequitur. Nesciebatis qz in his que patris mei sunt oportet me esse. s. dei. qz alium patrem no hz. Orig. In celis est sine matre in terris sine patre et cetera.

me esse. ostendens templum non minus ad eum quam ad
patrem ptinere. & quia & maria & ioseph non
intellexerunt quid vellet innuere p hoc verbum
solebat itaque innuere illis quod sicut ad patrem ita
& ad ipsum ptineret cura templi & spiritualium
gubernacio. quia quorum est una maiestas horum est
una fides & domus non solum materialis sed & spi
ritualis. Et certe ipsi non intellexerunt quia adhuc
non poterant plene capere misteria sicut di
cit glo. Deus fortis factus est puulus. ut inter
puulos crescendo & pficiendo paulatim eos ad
capienda sue diuinitatis archana proueheret.
Et descendit cum eis. hic subditur humiliacio ipsius
quo notatur in duobus p insociali conuersacione. Secundo
in voluntaria subiectione. ibi. & erat subditus
illis. dicit ergo. descendit cum eis. locus est quantum
ad sensum litteralem. quia ad terram in inferiori loco si
ta erat nazareth quam iherusalem. Et quantum ad sensum
misticum quia verbo descensionis innuitur humi
liacio. Glo. vere descendit & humiliatus est. Des
cendit cum ipsis usque venit in nazareth. ubi
cum morabatur. & erat subditus illis. Ber. quis

parentibus
Ber.

quibus deus hominibus ecce iam implet omnem ius
ticiam in pfectam humilitatem que est in subeundo
se minori. Ista autem subiectio non erat necessitatis
sed pietatis. Ambr. & io magis commendabilis.

Ambros.

In hac ergo subiectione ostendit quid parentibus debe
amus. quia non solum honorem reuerencie sed & o
bediencie. Exo. 20. Honora patrem & matrem. s. ho

De honor parentum

nore reuerencie eis assurgendo. honore obedien
cie in licitis obediendo. honore & subiectionis
eis ministrando p tempore & loco. Hic itaque
faciendo sed iam quod in hoc facto & in precedentibus

Ian.

exemplariter informat nos xpc qualiter nos habe
re debeamus ad parentes. habet enim homo tres pa
tres. s. celestem spiritualem & carnalem. primum autem iste

homo habet tres parentes

ad patrem celestem habuit se reuerenter quia ipsum &
ipsius negocia parentibus carnalibus pponebat. di
cens. Quid est quod me querebatis nesciebatis
quia in hijs que patris mei sunt oportet me esse. Aug.
Amandus est generator sed ppponendus est creator.

Ecc.

Secundo ad spirituales i. legis doctores habuit se
humiliter & sapienter. & hoc in tribus. primo in hoc quod
tanquam nesciens eos pacienter audiebat. s.
doctores hic sedebat in medio eorum. Ecc. Si
dilexeris audire sapientes sapiens eris. Se
cundo in eo quod tanquam discere cupiens eos interro
gabat. Deut. 32. Interroga patrem tuum & an
nunciabit tibi. Tercio in eo quod tanquam exauditus
& interrogatus responsiones sapienter reddebat.
Tercio ad parentes carnales se habuit obedienter
quod patet ex hoc quod erat subditus illis. Aug.
Erubescat homo esse superbus quia humilis factus
est deus. Ex precedentibus patet aliqualiter quod in hijs
instruimur ad patrem celestem debemus nos
habere cum reuerencia ad patres carnales cum obe
diencia & ad patres spirituales s. platos cum subiec
tione deuota. in quo reprehenduntur quidam
stolidi qui habentes platos minus peritos eis
subici dedignantur. In cuius figura petrus quod

De obediencia.

interpretatur agnoscens seruo pontificis
amputauit auriculam. quia scientia in clerico vel re
ligioso sepe aufert obedienciam. Sed tamen mali
cia plati obedienciam minime excusat subditorum. quia
sicut ait Ber. li. de precepto & dispensacione c. &

Ber.

in 3. flor. c. 9. Siue deus siue homo vicarius dei
mandatum quodcumque tradiderit pari pfecto
obsequendum est. cura pari reuerencia deferendum. Ubi tamen
contrarium deo non precipit homo & cetera sequitur.
dicit ibidem Ber. & sumitur de epistola ad adam
monachum. malis parentibus non est prandium psen
tium dum pris obtemperans impijs in quo hom
inveneris obediencius deo placere qui omne quod pre
ceptum agitur intuitu obediencie te exhibes.
Valde autem pusillum est psiti te obedientem in quo
noscens superiorem per inferiorem i. diuinam per
humanam solue obedienciam. Quid enim quod iubet
homo prohibet deus & ego audiam hominem surdus
deo manens excusacio est de humana obediencia quod
in deum committitur scelus transgressio. Sed di
co a subditis mandata platorum esse iudicanda
quod nil iubent deprehenditur diuinis contrarium insti
tutis sed nimiam superbus prudencia que aduertatur si
quid aduersatur & libertate quod ingenue contemp
ne. Igitur fratre malum quolibet & iubente constat
non esse obedienciam sed inobedienciam. Sane magnopere hoc
aduertendum quod quedam sunt pura bona. quedam
pura mala. & in hijs nullam debere hominibus
obedienciam. quia nec illa omittenda sunt cum prohi
bentur. nec ista cum iubentur committenda. Porro
inter hec sunt media quedam que pro modo loco
& tempore vel psona & mala possunt esse & bona. & in hijs
lex posita est obediencie. In hijs pfecto fas non est
sensum nostrum sine ppone magistrorum. In hijs omnino
platorum nec iussio nec prohibicio contempnen
da. ffides spes & caritas & huiusmodi pura sunt
bona. quia non possunt vel iuberi vel teneri. & bene non possunt
prohiberi vel non teneri. Pura mala sunt furtum
sacrilegium adulterium & cetera talia que utique nec
bene precipi nec pfici possunt vel male prohiberi vel
non fieri. Aduersus huiusmodi non est lex. Nullius quippe
prohibicio valet obuiare preceptis. nullius iussio
preiudicare prohibitis. In medijs que per se bona
non sunt nec per se mala stat obediencie pfectio. Unde
c. precedenti & supius allegato dicit idem Ber. quod
quicquid vice dei precipit homo quod certum tamen sit non
displicere deo haud secus omnino accipiendum est.
quam si precipiat deus. Quid enim interest aut per se
aut per suos ministros siue homines siue an
gelos hominibus suum manifestat placitum deus. Sed
homines inquid facile in dei voluntate in rebus dubi
is precipiendo vel prohibendo falli possunt. Sed quid
homo refert tua qui conscius non es at quod te
insuper diuina consilia requirunt. Et ab illo est
tradita est dispensacio ministrorum dei. Quem pro
inde que pro deo habemus tanquam deum in hijs que
aperte sunt contra deum audire non debemus. Porro in
pfecti cordis & infirme prorsus voluntatis in
dicium est statuta seniorum studiosius discutere. here
re ad singula que iniungunt exigere de quibus licet ro
nem & male suspicari de omni precepto cuius causa la
tuerunt nec unquam libenter obedire nisi cum audire
contigit quod libuerit. Unde idem Ber. in epistola ad
adam monachum & pro 4. flor. c. 11. Alluteus ter
tium hic psente nobilis ita scribit. Disce homo
obedire disce terra subdi disce puluis obtempera
re deo auctore tuo loquens cuiusgratia an. Et e
rat subditus illis. non dubium quin marie &
ioseph. nam cum remansisset in iherusalem & dixisset in
hijs que erant patris sui oportere se esse. non aduer
tentibus parentibus eius sequens illos in nazareth non
desperit magister discipulos deus homines. ubi non sa
pia fabrum & feminam. Erubesce superbe cinis deus
se humiliat & tu te exaltas. Deus se hominibus subdit

et tu dignare hominibus gestis tuo te proponis aucto
ri. Quoniam ei preesse hominibus desidero toties
dominum meum preire contendo. Deus namque cui angeli sub
diti sunt et principatus et potestates obediunt sub
ditus erat Marie. Utrumque stupor utrumque miraculum
sit et quod femine deus obtemperet humilitas sine
exemplo et quod femina deo principetur sublimitas sine
socio. Si horres o homo imitari dedignaris exemplum
certe credo non erit tibi indignum sequi auctorem tuum.
Adquiesce deo et sit voluntas tua subdita volunta
ti. Ut par est esse subiectum deo ut sis omni creature
humane propter dominum. Et sequitur. Omnis qui a deo suo exorbi
tavit inobedientia sine dubio per obedientiam deo tunc
ad eum redit. Pena corporalis nec vera divitias sta
biles nec sine obedientia in divitiis et voluptate
nec stabilis. Inobedientiam vero caveat propriam voluntatem
sectam quisquis vel aperte vel occulte satagit ut
quod habet in voluntate. Hoc enim peccatum spiritualis inimi
gat ... se seducunt si forte ... de obedientia blandi
atur. Nec enim in ea re ... prelato sed magis ei prela
tus obedit. Hic itaque secundum Gregorium 34 mor. c.
11 quod obedientia sola virtus est que virtutes ceteras
menti inserit insertasque custodit. Greg. Unde
et primus homo preceptum quod servaret accepit cui si
se vellet obediens subdere ad eternam beatitudi
nem perveniret sine labore. Hinc Samuel ait
1 Reg. 15. Melior est obedientia quam victima et au
scultare quam offerre sanguinem arietum quoniam quasi
peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus i
dolatrie nolle adquiescere. Obedientia quippe vic
timis iure prefertur quia per victimas aliena ca
ro per obedientiam vero voluntas propria mactatur. Que
quasi ariolandi peccatum inobedientia dicitur ut quanta sit
virtus obedientie demonstretur. Ex adverso igitur me
lius ostenditur quid de eius laude sentiatur. Si
enim quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi sce
lus idolatrie nolle adquiescere sola est obedientia
que fidei meritum possidet sine qua infidelis quisque
convincitur et si fidelis esse videatur. Hinc per Sa
lomonem in ostensione obedientie dicitur. Prov. 21. Obe
diens loquitur victorias quia dum aliene vo
ci humiliter subdimur nosmetipsos in corde super
amus. Et addit pertinentia ad premissa. Sciendum
dum quod numquam per obedientiam malum debet fieri. Aliquando enim
bonum quod agitur debet per obedientiam intermitti. Neque
enim mala in paradiso arbor extitit quam deus homi
ne contingat interdixit. Sed ut per melius obedientie
meritum homo bene conditus cresceret. dignum fue
rat ut hunc et a bono prohiberet. quatinus
tanto verius hoc quod agit et virtus esset quanto
et a bono cessans auctori suo se subditum humi
lius exhiberet. Et subdit ad propositum. Quia non
numquam nobis huius mundi prospera non numquam iubet
adversa. ¶Sciendum summopere est quod obedientia aliquando
si de suo aliquid habeat nulla aliquando si de sua aliquid
non habeat minima. Nam cum huius mundi suc
cessus precipitur cum locus superior imperatur. Neque enim
se sub obedientia dirigit qui ad percipienda huius vite
prospera libidinosus proprie ambitionis fuit. Rursum
cum mundi despectus iubetur cum probra attingi ac con
tumelie iubentur. Nisi hoc et ex semetipso animus
appetat obedientie sibi meritum minuit. Quia ad ea que
in hac vita despecta sunt invitus nolens quia desce
dit. Ad detrimentum quippe obedientia ducitur cum
mentem ad suscipienda probra huius seculi nequaquam
ex parte aliqua et sua vota comitantur. Debet
obedientia et in adversis ex suo aliquid habere et rursum in pro
speris ex suo aliquid omnino non habere quatenus et in adversis

tanto sit gloriosior quanto divino ordini et ex
desiderio iungitur. Et in prosperis tanto sit veri
or quanto a presenti ipsa quam percipiat gloria fun
ditus ex mente separatur. ¶Hec est autem ut es
timo quod ad obedientie fervorem amplius movet
quasi si nemo consulit exempla sanctorum patrum diligentius
attenderit. Et hinc ait idem Greg. 28 mor. c. 6.
Cum preceptis celestibus subdi per obedientiam cupimus
consideratis antiquorum studiis adiuvamur. Quid
enim Abraham obedientius. Gen. 12. qui ad unam
vocem domini terram et cognatos et patriam deserit et pro
adipiscenda eterna hereditate ipsam fecisse non
trepidat. quem senex iam et prope moriturus accepit
at heredem. Quid Ysaac patientius qui ligna
portat de holocausto interrogat atque post
paululum ligatur et conticescit. et oblatum ho
locaustum tacet. Cum attingi ad laborem tol
erantia nitimur exemplis precedentium ipsorum
iuvamur. Quis enim Iacob laboriosior qui ipse La
ban tanto proximo iure cognitionis opera exhibuit
servitutis. Et vice obsequitus est famuli ut per
frueretur heredis premiis. Cum autem continentie vi
tam ascendere nitimur exemplis precedentium
sublevamur. Quid enim Ioseph castius qui ad
desiderium petulantis domine inclinari luxurie premi
non potuit et captivus et quidem hominibus extiti
tit sed et contra dominantem nequitiam et in servi
tio liber fuit. Cum in mansuetudine insignes
li conspicimus precedentium exemplo adiuvamur. Quid
Moyse mansuetius qui commissi populi seditionem
tolerat et tamen irascentem dominum pro eisdem persecuto
ribus rogat. se quasi pro illis divino furori obiciat
et ex persecutione in eo caritas ignescit. Cum contra mun
di adversa mentis constantiam fortire niti
mur precedentium exemplis instruimur. Quid
enim Samuele benignius qui de principatu
populi regendi deiectus successorem et humiliter inqui
rit. inventum quem unxit in rege sanctum mor
patitur persecutorem. a quo ne moriatur trepidat
et tamen ne deus irascatur rogat. ad humilitatis
et pietatis celsitudinem tendimus exemplis pre
cedentium levamur. Quid enim David misericor
dius quid humilius dicam potest qui a rege persecu
toris contumelias accepit. qui de manu hos
tili israeliticam gentem fortis arripuit et tamen ne
moreretur quasi debilis fugit. Quid enim Petro
devotius quid carius Iohanne. ille pro devotione flu
ctua maris corsa calcare non timuit. iste pro
amore in pectore auctoris nostri pectore quievit quia
ad celestis cene refectionem venerat spirituale pa
bulum de sinu redemptoris sumpsit. Sed quia
que in prefatorum sonant in Christo auctore inventa sunt
ex ipso omnium virtutum exempla debemus potissime su
mere. qui ad perfectionis culmen volumus pervenire
spiritualis et humiliter quod et verbo precepit dicens Matth.
11. Discite a me quia mitis sum et humilis cor
de. Et exemplo potissime docuit quia venit cum
parentibus suis Nazareth. et erat subditus illis ut
dicitur hic. ¶Sequitur in textu. Et mater eius conser
vabat omnia etc. Narrata est sapientie evidentia in
eius verbo et humilitate et in eius factis. Hic subditur at
tentio matris audientis. ubi ostenditur eius atten
tio quia retinebat incessanter. Generaliter quia omnia verba
attendit que in corde suo. Non enim erat cor eius vas
confractum quod nichil potuit servare. Eccli. 1. Cor
fatui quasi vas confractum. sed ut archa dei in qua po
sita erat lex. Deut. 12. Et ideo si quis indiget
legis informatione ipsam visitet quia ipsa in custodia

Greg.
Exempla sanctorum patrum
Abraham obediens
Ysaac paciens
Iacob laboriosus
Ioseph castus
Moyses mansuetus
Samuel benignus
David misericors
Petrus devotus
Joh. carus

illam h3. Ambr. Non nunq ore prudita q' cor
de que noverat nulli divulgabit s3 tanto cor
de servans tps congruu quo dicit ho velit
divulgari reticenter exspectat. Ecc. 20. Homo
sapiens tacebit usq3 ad tps. Et Ecc. 3. Tps
tacendi et tps loquendi. Sequitur. Et pficie
bat ihc sapia quo ad intellectum. et etate quo
ad corporis incrementu. s. cu de infancia ad
pueriam. de pueria ad iuventutem. et gra
quo ad anime effectum. Apud dm et apud hoies.
Glo. quantu pficiente etate patefaciebat hoi
nib3 bo gre que sibi inerat sapie tm eos ad
laudem dei excitabat. Et sic deo pficie ad lau
dem et hominib3 ad salutem. Ad hoc q' homo p
ficiat apud deum sufficit consciam. s3 nichilomin9
apud hoies exigitur fama ut ait ap9. 2 cor.
8. Providentes bona no tm cora deo s3 et cora hoi
nib3. Ut dicit Aug9 i glo. consciencia et fama du
e sunt res. consciencia e tibi fama ꝓximo. Qui ꝑ co
sciam famam negligis crudelis es. Sed co hoc
dr hic q' ihc pficiebat sapia obicitur p hoc
qr aut homo intellig quantum ad numerum cog
noscibilium. aut quantu ad cognoscendi mo9
no quantum ad numerum cognoscibiliu qr x angini
nasceretur s. q' homo omnia cognoscebat. nec
quantum ad modum cognoscendi qr dei pfecta erat
eius cognicio. q' no potuit esse pfectior. in
gre cognicionis creatr. g' nullo modo pficie
bat sapia. Ad primum rndr glo. dicens i
sma q' no pficiebat s3 rem s3 s3 manifestacoe
vo sic pficiebat sapia no q' ipe sapientior
fieret ex tempore s3 ex alijs quos docebat. si
cut dr doctor q' magi multum pficit qn dis
cipuli pficiunt sub eo. Alij tn distingunt
subtilius dicentes q' i xpo fuit multiplex scia. di
vina s. et humana. s3 i divina nullo m p
ficere potuit. et humana quide multiplex est
quedam intellectualis. alia experimentalis.
Intellectualis triplex. quedam s3 pfectio gre
unionis. alia s3 pfectio glie comprehensoris.
Tercia s3 pfectio naturalis integritatis. p
primam huit cognicoe in vbo oim existen
tium. p secundam ad bitudine oim prime
nu. sicut p terciam oim rer naturaliu. p
cognicoe experimentalem huit cognicoem
sensibilium eventuum. et in hac sola pfe
cit. no quo ad numerum sciton s3 q ad mo
dum. qr pluribus modis eadem scivit. sicut
et siccus eclipsim futuram p demonstracoe
qn vidit psentem scit experimentu. vn
no scit aliud q' prius s3 alio m. Sed no
tand s3 pis q' cum evangelista dicat ihm
pficere etate et sapia et gra apud dm et ho
mines. et nos exemplo eius debemus pfi
ce etate a puerilitate ad virilitatem tran
seundo. Sunt eni aliqui qui sp sunt i co
ceptoe boni ꝑpositi semp q' bona agant
deliberantes s3 nunq ea agentes. Alij
sunt q sp in infancia lectu conscie sp
inquinantes quorum inquinata e sp mens
et consciencia semp excutiuntur diris et aspis vi
tiis valentes lac psentiu delectacionum
suggentes qui ad modum infanciu qd
eis occurrerit i os ponunt. vt immundici
as alienas sicut detractorib3 et tales eta
te no pficiunt sapia. Ex xpi pficere dem9

apud dm et homines. no solum q ad cog
cor boni s3 et mali ad eius detestacoe vt
mala nobis mali sapiant amplius displi
cendo. et bo mag spualiter amplius place
do. Aug. Ad discendum q' opus e nulla etas
m sera vr q' et si senes mag deceat docere q'
discere. magis tn discere debent q' ydi doce
aut ignorare. Gra eni pficere debemus apud deu
et apud homines ut graciores simus deo et ho
minib3 providentes bona no tm cora deo s3
et coram hominib3. m9 5. Sic luceat lux vra
cora hominib3 ut videant vra bo opa et glo
rificent patrem vrm qui i celis est.

Nupcie facte sunt i
chana galilee. Jo. 2. In pro
bm9 expois primo videndu e ubi
fuerunt iste nupcie celebrate qm de illo e contr
versia int doctores. Dr eni a quibusdam q' iste
nupcie celebrate eadem die qua dns bapt9 e
s3 illud no vr posse stare cum 3 dr q' die ter
cia fce sunt p9q' dns venit de iudea. Sed ad
illud evadunt quidam dicentes q' iste nupcie
fce sunt eadem die anno revoluto. Sed huic
evasioni vr repugnare lra sequens Dr eni
ista eode c q' descendit et q' no mansit
ibm qr erat pxim pascha ex quo vr q'
nupcie iste fuerunt fce ꝓpe pascha. Et si co
cedatur i huius contrarium vr ꝓbacio ecce
qr ecca eodem die celebrat tria fa. Sed ad
illud videtur s3 quosdam dicentes q' hoc mi
raculum de quo inferius vr factum fuit p9 red
ditum dni de deserto et adventu i galilea
ꝓpe pascha. Nec obstat mos ecce qr ecca
tria fa celebrat de stella columba et vino
muto. no q' hec vno die fca sunt. s3 qr dns
i hijs trib3 primo innotuit. qr aque mu
tacio sigt vim regenerativam aquis colla
ta dno bapt. Sed qui dicunt q' iste nupcie
fce sunt eodem die quo dns bapt9 fuit
anno revoluto et p9 hec dicunt q' descendit
i capharnaum. dicunt debere intelligi no sta
tim p9 s3 aliquantulo tpis interposito. Et is
te sme concordat Notinghm et alij postill.
¶ Secundo videndu cuius fuerunt iste nup
cie. et dicendu s3 multos q' iste nupcie fue
runt ioh evangeliste. sicut invenit9 i ꝓlogo
Jeronimi an eius evangelium s. ioh evangeliste
et apoc. et aug i glo. Unde in ꝓlogo dr
q' iohem de nuptijs volente nubere vo
cavit xpc. Sed tn aliqui ex eisdem verbis
nituntur oppo9 deducere dicentes Si ia nup
sit quo cum volentem nubere a nuptijs
vocavit. Item m9 4. dr q' vocavit eu de
navi. Ad ista dr q' tr creditur e voca
tus. s. de statu nupciarum ad statum virgini
tatis. Item de navi i discipulum. no tn xo9
totaliter secutus est. luc 4. Tercio vocat9
e de navi i plenum discipulatum. m9 e. vo re
lictis omnib3 secutus e xpm. Sed si de nupci
is vocatus e vr statum nupciarum deroga
tum. Respondetur q' de bono vocatus fuit ad
magis bonum. Animus eni no peccat qs
si nubat melius tn facit si virgo perma
neat. et i r pfectore transeat discipula
tum. Sed co hoc oppo victor dicens q' cu
virginitas sit petue incorrupcionis medi
tacio no est credendum q' iohes e testior

Aug.
Consc(ienti)a et fama
Co.
Po.
Duplex
Scia alia divina alia humana.
Pis
Pps de
Postill.
Co.
Dog...
Sed ...
De auxil...
Aug.
Fuerunt
Notingham
Co.
Co.
vel
Sen...
Johis
Co.
Co(n)tra evangelis...
Co.
Co.
Co.
Criso...
Co.
Dicta...

virginitatis prohibetur nunquam consenserit in actu carnis. Et ad ista respondendum quidam postillator prius asserens probabiliter istas nuptias fuisse Iohannis tamen signum inquid hec patet ex littera quia Iohannes erat consanguineus domini et ob hanc causam ipse et mater eius ad nuptias sunt vocati. Secundo respondendum ad argumentum dicens quod evidencia quam facit victor solvitur dupliciter. Uno modo dicendo quod non consensit in actum carnis sive carnalem copulam absolute. sed sicut maria virgo disposuit sic se commisit. vel sic virgo qui erat virginem servaturus in matrimonio virginitatis conveniret. Alio modo dicitur. Esto quod consensit absolute virtus tamen est non imminuta quia licite consensit. Similiter nec dignitas virginalis quia cum virginitas dicatur secundum multos doctores incorrupcio mentis et carnis. dicitur perdi tripliciter. Aut enim perditur incorrupcio utriusque et tunc secundum multos doctores perdit irrecuperabiliter et eternaliter. Aut perdit incorrupcio mentis tantum et tunc perditur apparenter et in signo et non realiter ... in proposito mansit virginitatis. Quia igitur Iohannes incorrupte mansit incorruptus et si mens in actus matrimoniales consentiret tamen redit firmum propositum virginitatis. Vocavit autem christus Iohannem a nuptiis secundum Rotingham quia forte in aliquo de primis et solennioribus discipulis suis solempnizare voluit statum virginalem quia ipso facto innotesceret quod professio virginalis regularis continue dissolvit matrimonium non dum per carnalem copulam consummatum. Unde inquid statim celebrato coniugio Iohannes vocatus est a christo ad statum virginalem professionis. Si autem queratur quare Iohannes non expressit se fuisse sponsum istum et sic a christo revocatum videtur idem quod facit ad vitandum suspicionem iactancie. Sicut enim dicit Iohannes 13. quendam quem diligebat ihesus quesivisse ab eo domine quis est qui tradet te ... se non exprimit cum tamen ipse esset ille qui hoc dixit. Nunquam enim se nominat. Hic et addunt multi infundabiliter quod Iohannes hoc matrimonium cum maria magdalena contraxisset quod non est possibile tum quia maria magdalena ex magna gente orta fuit. Iohannes autem fuit filius pauperis piscatoris. In illius nuptias tantam dominam detestarentur. Tum secundo non est possibile quod Iohannes invitus virtuosus ... meretricem duceret in uxorem. Tum tertio quia non est possibile quod tam cito vinum defecisset si cum tanta domina nuptie celebrarentur. Istis presuppositis quod intellectus euangelii sunt aliqua que ex processu huius euangelii secundum postillatorem venerabiles breviter declarande quarum prima est hec. christus cum matre et discipulis in chana galilee interfuit nuptiis ad hereses exstirpandas matrimonium approbando et mistica sacramenta designando. Presupposito hoc quod vis scribi in principio huius euangelii. Nuptie facte sunt in convivio nuptiarum sunt facte in chana galilee id est in quadam villa galilee. Et dicitur ad differenciam alterius chane que non est in galilea. Et erat mater ihesu ibi. Non dicitur quod fuit vocata quia racione affinitatis erat tamquam officiosa sicut et abiit in montana ad salutandum elizabeth. Luce 1. Racione huius affinitatis vocatus est ihesus et discipuli eius ad nuptias. non ut aliquis nobilis et magnus sed potius ut consanguineus et notus. Unde crisostomus super 20. omelia 22. Non sicut qui vocaverunt eum ut comediam habebant neque ut aliquem magnum vocabant sed simpliciter ut unum multorum et notum. Hoc est dictum non vocabant eum singulariter sed generaliter cum aliis notis. Et ipse ut humilis invitatorem non respuit sed illuc ibat multiplici racione ut infra dicetur. ¶ Et hic nondum quod illo tempore ioseph erat mortuus vel a consorcio virginis sequestratus. ut potest argui presencia hic non reperitur cum maria sicut nec alibi postea in euangelio de eo fit mencio aliqualis. Secunda premissarum quis declarat hic Beda ad propositum ita in scribens quod ihesus et ad nuptias venire dignus est ut legem ... confirmet. Porro inquid taciani et marcionis ceterorum quique nuptias detrahunt perfidia quod sit dampnabilis insinuat. Si enim thoro immaculato et nuptiis debita castitate celebratis culpa inesset. nequaquam dominus ad eas venire voluisset. Hinc autem quia bona est castitas coniugalis melior continencia vidualis optima perfecto virginalis. ad probandum omnium electorum gradum discernendum cum meritum singulorum ex inviolato virginis utero nasci dignatus est. A prophetico ore anne vidue mox natus benedicitur. A nuptiarum celebratoribus iam iuvenis invitatur. invitatus quod has primam sue virtutis honorat. Augustinus de verbis domini. Erubescat homo esse superbus quia factus est deus humilis. Ecce inter ceteros filius virginis venit ad nuptias. qui cum apud patrem esset nuptias ... ad ultimam partem conclusionis dicetur infra. ¶ Secunda conclusio sunt ad opera et modum pietatis ... exercitio et dicto matris christi exemplariter informamur. ita ex dictis euangeliste et discreta visione in christi fide tam quo ad humanitatem quam deitatem sufficient instruimur. Pro huius declaracione notandum primo quod secundum lincolniensem dicto 2. nunc sit amor relevandi miseriam a miseria sua. patet quia effectus misericordie sicut et pietatis presupponit miseriam sive effectum tunc que potissime operatur. Et hinc euangelista volens ostendere pietatem seu misericordiam matris christi primo defectum ipsum monetur exprimit dicens. Et deficiente vino etc. ... ad literam notatur paupertas coniugum. Ecclesiastici 13. Laborat pauper in diminucione victus. Secundo defectum vel paupertate mota dixit mater ihesu ad eum. Vinum non habent. quasi diceret fili ex tua habundancia istorum si placet sup... quia vinum non habent. Sciebat enim quod filius inops et pauper erat in apparencia dives tamen et potens erat in vita et virtute. 2 Cor. 8. Cum esset dives in omnibus propter nobis factus est egenus. Et nunquam non sciunt ipsa filium suum defectum hunc scivisse tamquam deum. certum est quia sic sed ex compassione voluit sibi hunc defectum dicere ut ex eius peticione ad misericordiam amplius moveretur. Iob 31. Ab infancia crevit mecum miseracio. Tres vero occasiones faciendi hoc miraculum matrem ministrabant. prima necessitas coniugum secunda potencie sue manifestacio. Unde dicit ut supra. ... vinum defecit ut mirabiliter vinum de aqua facto virtus deitatis latentis appareret. Et tercia occasio fuit peticio matris. Secundum crisostomum. Unde venit in mentem matris magnificare tam magnum de filio ut miraculose faceret eis vinum. que nullum signum viderat. Et videtur quod multa secundum eum audierat quod christum esse deum confirmaverant. ut de eius concepcione. Luce 1. Et in pastorum visitacione Luce 2. in ma-

Postillator. Ro. De ... augustini. Ro. Rotingham. Ro. Ro. Doctores euangelii. Crisostomus. ¶ Beda. Augustinus. Institutio 2 conclusio. Ro. 3 occasiones. Crisostomus. Ro. ...

Crisos. — Ro. Ro.

gorum adoracione. lu. 2. In eius prudenti interrogacione coram doctoribus cum esset 12 annorum. et omnia conservabat maria in corde suo. Item querit crisos. quare autem hoc nullum miraculum fecerit ab eo fieri. Et videtur quia nunc principium manifestandi se sumpserat. Et propter hoc iohannes venit et ei testatus est et eciam discipulos habet. Nunc de reliquo. Rogat enim accepta temporis oportunitate et iusta ut in eccle. 6. Omni negocio est tempus et oportunitas. Hic notandum quod quatuor vicibus legimus mariam locutam fuisse et qualiter vice audivit grande miraculum. Una vice in angelica nunciacione et tunc concepit dei filium in utero. Tunc autem bis angelo locuta est semel querendo de modo sue concepcionis dicens. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Secundo prebendo assensum verbis angelice promissionis dicens. Ecce ancilla domini fiat michi secundum verbum tuum. Secunda vice legitur locuta fuisse elizabeth cognate sue in visitacione gracias deo referendo et dicendo. Magnificat anima mea dominum etc. Tunc exultavit infans in utero eius. luc. 2. Tercia vice in dilectione filii sui invencione dicendo illud. luc. 2. Fili quid fecisti nobis sic etc. Et tunc puer duodennis inter doctores reputabatur precipuus et hoc in templo. Quarta vice in nupciarum celebracione et tunc convertebatur aqua in vinum. et ista vice legitur bis locuta fuisse. Semel filio dicens Vinum non habent. Secundo aliis ministris dicens. Quodcumque dixerit vobis facite.

Pis. — Alii tamen recitat pis verba marie sic illo tercio dicit mater ihesu ad eum. quod in hoc evangelio duo habentur de verbo beate virginis que sunt duo folia ligni vite. Ipsa est enim lignum vite quod protulit nobis illum qui est vita. Io. 14. Ego sum via veritas et vita. Unde de verbis eius vere est quod legitur apoc. ult. de foliis ligni vite quod sunt ad sanitatem gencium. De ipsa vere fuit quod in psalmo dicitur. Et folium eius non defluet. Non defluebant verba eius tamquam si ab ea superflue dicerentur. nec nobis debent defluere ut a nobis aliqualiter negligantur.

Pis. — Tria enim ut ait pis nobis attendenda sunt circa illa verba scilicet paucitas brevitas et utilitas. Pauca vero sunt verba eius que in evangelio continentur. quamquam sit septem. Sciebat enim proverbiorum 10. In multiloquio non deesse peccatum. Io. multiloquio virtus non est. Brevia autem verba eius nullum prolongavit excepto illo quod ad laudem dei protulit dicendo Magnificat anima mea dominum etc. In quo enim multi discipuli inveniunt quod in laudem dei sonant verba abbreviantes et verbis inutilibus dimissis semper continuantes. Non sic sapiens de quo dicitur in psalmo. Benedicam dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo.

Greg. — Greg. Mirum est quod homo non semper dominum laudat cum omnis creatura ad laudandum deum semper invitat. Circa utilitatem notandum quod tria prima pertinent ad utilitatem propriam. tria ultima ad utilitatem proximi. medium ad laudem dei. Tria namque prima dixit angelo primum inquid fuit verbum discrete interrogacionis scilicet quomodo fiet istud etc. Secundum verbum fuit humilis visionis scilicet Ecce ancilla domini. et tercium fidelis oracionis. Fiat michi secundum verbum tuum. Discreta interrogacio est quia racio est qualis fuit illa. Unde dixit. quoniam virum non cognosco. Verbum discrete interrogacionis valde utile est. Unde aug.

Aug. — de doctrina christiana dicit quod nulla res magis meoque commendanda est quam illa verborum et locucionum genera que ignoramus ut cum precior oriret quem propter spiritualem. tamen hoc ut nunc pis religiosis est necessaria. licet enim beata virgo exemplar omnium fidelium in hoc quod tam perfecta fuit in vita activa quam contemplativa spirituali tamen est exemplar ipsa contemplacioris. Ipsa enim in carne preter carnem vixit et ut perfectius deo vacaret sine toto ad hec mundana noluit quomodo. Cum dicitur in religione ad de novo est futurus primo debet circa illa diligenter instrui quod ut fiat expedit. ut dicat quomodo fiet istud. Virtus vult cum humilitate doceri. Item religiosus debet se humilem sentire et facere ita tamen quod humilitas illa obedienciam non excludat ut dicit glo. Unde ad humilitatem pertinet illud. Ancilla domini. Ad obedienciam illud quod dicitur. Ecce

Tercio qui se insufficientem reputat patet tamen est ad illud quod pertinet fideli oracione impetrare debet quod possit. ad quod pertinet illud Fiat michi secundum verbum tuum. Postulet autem in fide nichil hesitans. iac. 1. Confidencia enim debet habere quilibet quod deus eum iuvet in eo quod ab eo per sine ... exigit idem dicit aug. Da quod iubes et iube quod vis. Cum enim tria necessaria sint volenti bene operari scilicet nosse velle velle posse. Discreta interrogacio adquirit cognicionem. Humilis visio indicat bonam voluntatem. oracio fidelis adquirit potestatem. Ad utilitatem vero est verbum correccionis consilii et suffragii. correccio ab errore revocat. consilium revocatum dirigit et hec pertinent ad instruccionem. Preter hec debemus prebere auxilium ad quod pertinet verbum suffragii. Verbum correccionis est illud luc. 2. Fili quid fecisti nobis sic. Verum non pertinet ut ex amore procedere correccio non dubitetur. deinde vero facta requiritur ne indiscrete incrapetur. Eccl. 11. Priusquam interroges non increpes quemquam et cum interrogaveris corripe iuste. Deinde racione revocat ab eo in quo errasse videretur cum dicitur. Ego et pater tuus. Et cum verbum suffragii est hoc quod hic dicitur. Vinum non habent. Unde nondum ut premissum est beata virgo suffragabatur indigentibus non habundantibus statum indicando non importune petendo si boni essent suffragantes et maiores eciam sufficeret ut status eorum qui suffragari intendit potentibus indicaretur. Verbum consilii est id quod hic inferius dicitur. Quodcumque dixerit etc. de quo inferius videbitur. Verbum medium ad laudem dei pertinens est illud Magnificat anima mea dominum etc. Quantum ad secundam partem huius pertinet quod supra dixit evangelista. Dixit mater ihesu ad eum. Non enim erat maria mater ihesu in quantum homo forte.

Unde in isto primo informacio quantum ad humanitatem. et quantum ad fidem deitatis pertinet quod sequitur. Et dicit ei ihesus scilicet marie matri sue eam quasi filialiter arguendo Quid michi et tibi est mulier. quasi diceret. Que natura est michi et tibi communis secundum quam hoc quod intendis facere debeam. Vero non confundit matrem sic respondendo. Non inhonorat matrem qui precepit honorari ma... Exo. 20. Unde hec verba christi non fiunt insultoria nec quippe increpatoria sed pocius instructoria. ostendit autem quod racione satisfaciat peticioni. Ad cuius evidenciam tria sunt consideranda in ista peticione. persona petens et hec est mater ihesu. persone pro quibus petit. scilicet pro consanguineis et quid petit quod miraculum. Dominus autem in sua visione ostendit quod in hoc non debet petere ut mater scilicet matre mea quia non natura ab

Margin: Aug. — Crisos. — Aug. — Aug. — Crisos. — Aug. — Ro. cappo. — Fo. e fato — Crisos.

ipa nata hoc potuit. io dicit mulier no mr.
No ei negat mrem illa muliere vocando.
s; ipm deum inuit qui mrem huior mrem n
hūit. Quidā dūna derogantes euuangelio
ut manichei et dicites q ihc no fuit nat de
maria virgine hoc argumentū simile conā
tur errorīs sui ut dicant. quo erat mr ei9
q dixit. quid m et t mulier. s; qui h narrat
ioh euangelista gemet dixit q erat mr ihu.
quare hoc n q: vtrumq; ver e. Jte no ne
gat eam virginem mulierem nūcupando.
mulier n hoc loco no corporis factor s; sexq
distinctoz imponit secundū hūi aug. Eua ei
stati fca de latere viri sui no dum tacta
mulier appellat. Seu ut aug9 de simbolo
ut distingueret int dm et hominē. q: s ho
minē subditus erat et minor. s dm sr oem
hominem erat. Dixit quid m et t mulier.
Scd trisō9. No debuit hoc solum mr petere
ne miraculum minuetur suspicione. qi dicet.
Petere deberent qui indigent. ut qd petunt
reuerenter suscipiant et commendent. ab hys
g q indigebant oportuiat istud peti potiq
q a mre. et hoc voluit ondere q oīa decent
tpe opari. Et io sc. Non dum venit hora
mea. i. no sum cognitus hys qui assunt set
neq sciunt qui defiat vinū. Aliqi tn et ad ppo
situ expōt aug9 sr io. o. 8. dicens mr ihc x
et ds erat et ho. Secundū q ds erat matre no
hebat. s q homo matre hebat. Qui erat g
carnis mr humanitatis mr infirmitatis qui
suscepit p nos. miraculū a qd facieq erat
s deitatem faciens erat s deitatem no s ifiri
tate. Pz g roe maternitatis no debuit ab eo
tm miraculum peti. nec debeat hoc ab eo
peti p consanguineis q: et ipi ei sola roe
humanitatis attinebat. Dicat g. Quid m et
t mulier. Quasi dicet. Nichil hēo a te vnde
possum miraculum opari s; solum a pre hō
est m datum. vn tu mulier ex qua hēo ifiri
tatem tunc debes i hac matia. Ex te ei hēo
vn pati et mori possū. q: et in cruce pendens
discipulo te recommendans recognoscam mul
ere iter vocando. q: tunc dica t. Ecce filiq
tuus. Ondit itaq xpc in hac sua rnsiōe
q potiq p sua gliam manifestandā q p
eoz indigenciam releuandā esset illud mira
culū faciendū. p hoc qd sc. Non dum venit
hō mea. s. ut faciā miracula p glia mea ma
nifestanda. q: s trisō9 pauci tunc erant dis
cipuli psentes. et expediebat alios eode mi
raculo edificare. Sup isto insup textu sit no
bilr inquid aug. vide ne forte inueniat ma
nichei occōn pfidie sue q: dixit dns. quid m
et t mulier. sic inueniant mathematici occōm
fallacie q: dixit no dū venit hora mea. Di
cunt ei. vides ei q sub fato erat x. q: dixit
no dum venit hō mea. Non g iam sub fato
ponant conditore celi. q: si esset fatum de sider
b; no possz esse sub neccitate sider conditor sider
immo no solum x no hūit qd appellas fatu
s; nec tu aut ille aut quisquis hom. Et iste
sime concordat criso ita scribens. Nunq cdi
tor temporz hore subiacuit. nunquid no oi tpe e
hō sua faciendi miracula uel quicqd voluit.
Et vnd; q sic. S; quo ad homines quātū ad
hoies vna hō e competentiori alia ad facien
da miracula. no hūdo respcm ad fidem creden
cm confirmand et e deuotoz excitand competen
cm et volunus esset q tale miraculū fieret i psencia
a multoz q paucoz et et p9 cognicoz plena de
fcus qui an tunc an qui mr posuit negōm oc
cultabat defcus. Secundū g pmissa dupx pt
esse sensus vnus s. talis. Non dum venit hō
mea. i. non dum venit tps ut manifestet
hō qd ex te no hēo s; hoc erit i passione co
summata euangelica pdicacoe. q: i ptate
huit qn moreretur s; no dum videbat esse o
portunū ut illa ptate adhuc vteretur. Vocandi
erant discipuli annunciandū erat regnū ce
loz faciende erant virtutes commemorāda
erat deitas i ipa passione mortalitatis ꝯ ti
tur scit que indicant. venit hō mea no ne
tatis s; voluntatis. no condicōis s; ptatis.
vel g mō. Non dum venit hō mea i. ptē
mee clarificacōis seu manifestacōis q fieri
d; p miracula et hoc potissime in tps mee
passionis. De qua quidem hō io. 12. scribr.
Pz venit hō clarifica filiū tuū et c. Tercia
conclō qmuis peticio nra apud dm ad tps
qi repulsa differatur no tm debemus diffitere
s; qd pcipit ds potissime parere. cuiq pcep
ta obseruantes quo vocabilit petunt ꝯse
quent vel vlt i valore. pma pars eiq concłois
traditur exemplarit i maria q qmuis ad re
pulsū tps pati vi faciens visionem filij sui
fieri no ex dedignacōe s; ad sui alioz q: in
structoz sumine confitens de eiq pietate et e
ptate fiducialit ministris pcepit. et hō est qd
sc. Dicit mr eiq ministris faciens q possz et q: vel
let facere qd petebat. Quodcumq g dixit
vobis facite. vbi et pz i ps. Non ei dicat
maria facite quecumq; ego dico vob s; quic;
ipe suple x ihc dixit vob. ꝯ patent humilitas
et discrecio virginis hūdc. Non ei sum consiliū
alieno ptulit s; ad dei consilium et pceptū misit.
cuiq ex consiliarij et pceptores debent q ꝯsu
lit et pcipit ds et consulere et pcipe et i suis p
ceptis discreti esse. Et ultio pz ex pcessu. qui
ei ministri quo x pcepit impleuert statim
quo desiderauerunt optinuert. Pcuiq declacō
ne sc i pcessu. Erant an ibi lapidee ydrie et c.
Est an idria vas aquatile et dr ab idor. qd
e aq. vnde ysoq ethiq li. 2. c. 8. Jdria genus
vasis aqatilis p diriuacōz vocata. ydros eni
greci aquā dicunt. Et huic concordat g gen
28. Da m pusillum aq ex idria tua. Et
no hic miraculi faciendi aptitudo. q: ei vi
nū ex aq fieri debuerat posuit euangeta vasa
ad continuam aq deputata et remouet oem
aduse suspicionis occōm. vn s trisoq. Ne qsq
fidelium suspicetur qui fecib; vini mr rema
nentib; sup que fex coniecta et pea exhausta
vini haret colorem et gustū. ita g aqua i
vasis aqaticis posita erat s purificacōz iude
oz. et positi erant ydrie ut inmundi pifica
ri possent s mōq iudeoz. Judei ei lauabant
crebro vasa epulatoria et si casu aliquā in
mundū contigerent no edebant n loti. vas
a ligneū pollutū lauabat fictile ꝯfringe
batur. leuit 14. et mr 7. a. Pharisei a et ōs iu
dei n crebro lauant manus no manducant.
Jdeo a erant sex idrie q: due uel tres no po
terant sufficere tante multitudini. ydrie e
iste erant capientes singule metretas binas
uel ternas. Metreta ei dr a metros qd est
mensura. vn aug sr io. o. 9. Nomen e men

Ps
Aug9.
Criso9.
Aug9.
Criso9.
Aug9.
Criso9.
Aug9.
ꝯ fato
Criso9.
3. conclō.
ydria.
metreta.
Aug9.

sive metreta · et a mensura accipit nomen metron enim mensura dicunt greci. Et ponitur hic mensura tribus modis scilicet consuetudine patrie · sicut nobis gracia Pis ponitur mensura pro vna vini et ponitur sextarius oronis et ponitur quartarium et hec continet 16 lageunas secundum · et ponitur hic mensura communis. Et autem binas vel ternas. hoc est duas et tres estimantis vel dubitantis est hec dicit secundum aug. super Jo. omelia 9. Requitur. Et dicit eis Jesus post prambulum miraculi. hic ponit ipsum miraculum et quod tangitur tria. scilicet salvatoris imperium · ministrorum obsequium et presidentis testimonium. Pro primo hic dicit quod ihesus dixit scilicet ministris Implete idrias aqua. Sed hic querendum est quare ipse non aquam non reduxit sed iussit ministris ut idrias implerent. Ad illud dicitur quod hoc factum est ut notetur miraculi maior credulitas. Et sunt autem criso. quod ideo voluit quod ministri aquam mitterent ut ipsi miraculi testes essent. Vnde et ministri ex ipsius preceptis voluntarie obtemperantes quod iusserat impleverunt. Et secundo cum dicit Et impleverunt eas usque ad summum. Et est hic subintelligendum quod statim cum implete fuerunt idrie virtute divina conversa est aqua in vinum sicut satis innuit hic textus dicens cum aquam vinum factam. Licet hoc hic non exprimatur hic a nomine possumus mutacionem aque quadruplicem. In egipto aqua mutabatur in sanguinem. Exodi 7. In marath aqua amare per infusionem ligni quem ostendit dominus moysi de amaritudine conversa sunt in dulcedinem. Exodi 15. In iericho aque amare per infusionem salis mediante helisea de sterilitate in fecunditate sunt conversae. 4 regum 2. In nuptiis istis aqua mutatur in vinum. Egiptii tenebrosi sunt carnales et mundo deduti quibus aqua tribulacionum convertitur in sanguinem mortalis peccati. Vel aqua in scriptura significat divicias temporales. Tunc aqua in sanguinem convertitur quando iure divicie et guerras iniustas et effusionem sanguinis expenduntur. Israelitae sunt divini iustes sive contemplati sed marath interpretatur amara sive significat penitentes quibus aque tribulacionum convertuntur in dulcore divine consolacionis per immissionem ligni id est per memoriam divine passionis. Deut. 33. Inundacionem maris quasi lac suggent. Et Job 6. Hec mihi consolacio ut affligens me dolore parcat. Iericontini interpretantur adorantes a iericho dicti. Hii sunt qui adorare inceperunt delicias paradisi quibus aque tribulacionis temporalis de morbo sterilitatis convertuntur in sanitatem fecunditatis per apposicionem salis id est sapientie celestis quia tribulaciones non impediunt sed promovent opera virtuosa. Vnde in psalmo. Tribulacio et angustia invenerunt me mandata tua meditacio mea est. In nuptiis vero patrie celestis mutatur aqua in vinum sanitatis. Apoc. 7. Deducet eos ad fontes aquarum et absterget deus omnem lacrimam. Et ysa. 35. Gaudium et leticiam optinebunt. fugiet dolor et gemitus. Querit hic criso. quare secundo signum non fecit et autem impleccionem idriarum mirabilius fuisset si de nichilo vinum in idrias vacuas creasset quam qualitatem vini ligno ris in aliam commutare. Ad istud dicit quod vinum de nichillo non creavit sed ipsum de aqua fecit propter tria. Primo ad removendum mala suspicionem. Si enim in idriis vacuis vinum creasset putassent forte aliquis quod per ad ingenium fraudulentum fuisset vinum in

missum. Secundo ad excludendum flatum maichei opinionem qua dicunt elementa non esse a deo nec ei obedire ut quod ostenderet mundum et elementa ab ipso creata et suo nutui ac potestati subiecta vt voluit creatura propria mutando naturam et qualitate. Tercio ut ostenderet se esse illum qui in vinum mutat aquam in vinum ministerio nature et istam racionem innuit Aug. super Jo. omelia 8 dicens. miraculum domini nostri ihesu christi quod de aqua vinum fecit non est mirum eis qui cognoverunt quod deus de aqua vinum fecit. Ipse enim fecit in illo die in nuptiis in sex illis idriis quas impleri aqua precepit qui omni anno hoc facit in vitibus. Sicut enim aqua quam ministri in idriam miserunt conversa est in vinum opere domini sic et quod vites effundit vinum convertit eiusdem domini opere. Illud autem non miramur quia omni anno fit assiduitas amisit ammiracionem nam consideracionem maiorem invenit quam illud quod factum est in idriis aque. Quis est qui considerat opera dei quibus regitur et administratur totus hic mundus et non obstupescat obruitur tribus miraculis si considerat vim vnius grani cuiuslibet seminis magna quidem res est et horror consideranti. Sed quia homines in aliud intenti perdiderunt consideracionem operum dei in quo darent laudem cotidie creatori tanquam servavit deus quedam inusitata que faceret ut tanquam dormientes homines ad se colendum mirabilibus excitaret. Mortuus resurrexit mirati sunt homines. Tot cotidie nascuntur et nemo miratur. Si consideremus prudentius maioris miraculi est esse quod non erat quam reviviscere ille qui erat. Quarta quoque in premissis nuptiis ad literam intellecta contingerent tam in corporalibus quam in spiritualibus nuptiis. misteria intellecta contingere debuerunt. Pro hiis declaracione sciendum est quod cum triplex sit unio scilicet carnalis et spiritualis et inter ista quodammodo medium quod hec innuisset hoc unio unio nuptiae debeant celebrari ex mistico intellectu hoc evangelii possumus elicere sufficienter. Et quo qualiter innuisset nuptiae carnales debeant celebrari. Pro quo quatuor sunt potissime consideranda scilicet locus · tempus · convivium et ministri. locus fuit in chana · et Jo de abbis villa chana zelus interpretatur. Et per hoc innuitur zelus est coniugis ad coniugem zelat enim alter alteram tanquam sibi solum propriam et in hoc fides coniugii designatur. Hic itaque sciendum secundum quod ait sermo primo quod triplex est zelus. scilicet nimius tepidus et discretus. zelus nimius est zelotopia et talis zelus est reprehensibilis tam in viro quam in muliere. Ecci. 26. Dolor cordis et luctus mulier zelotopica. Refert Jero. contra Jovinianum de quodam cive romano qui vxorem habuit affonis gratiosam sed nimium zelotopam et nimium litigiosam quam cum a sua continua expulisset et eiceret ob quam tam cum a amicis reprehenderetur eo quod vxorem tam gratiosam expulisset pede pretendit dicens videtis hoc calciamentum affonis quidem mundum multum et pulcrum et tu nullus me premit calciamentum quidem de attendistis formositate exteriorem sed non videtis mea molestia interiorem. tanquam diceret. De vxore mea insistebat illud Ecci. 26. In muliere zelotopa flagellum lingue. Refert et Seneca quod Socrates duas vxores habuit nimium zelotopas et litigiosas adeo quod quadam in ipsum in pectus facientes ad terram ipsum deiecerunt. Alia et vice cum vna illarum in eum conviciorum tonitrua iecisset et ille dissilans in eam nimium in domo propria resideret illa aquam immundam sibi capud

Ro. · Beda · Criso. · Quidicat aque mutacio · Criso · Ro. · Beda · mutat aquam in vinum

ei[us] effudit et ip[s]e i[n] nullo exasperans caput p[ro]priu[m] extergens dixit. Sciebam q[uod] p[ost] tonitrua pluvia sequeretur. Cu[m] au[tem] alii ei consulerent ut expelleret ea[m] r[espo]ndit. Disco in domo q[ua]l[ite]r me habere debeo i[n] foro. Domi ei disco patie[n]ciam ut ea[m] i[n] foro exerceam. ¶ Secundus zelus e[st] zelus tepidus quo alt[er] coniugu[m] alt[er]ius peccatu[m] vel fornicacione[m] dissilat et no[n] corrigit u[bi] p[ot]est et posse. Unde dicit Jan[uensis] et allegat Aug[ustinum] q[uod] no[n] solum viri s[ed] et uxores debent suos fornicarios quatuor modis cohercere. p[rim]o eos ammonendo. s[ecund]o cor[r]ipiendo obiurgando. Ut si p[ro]sint caritatie ammonicones faciant duras obiurgaco[n]es. Tercio etiam interpellando si no[n] p[er] ammoniciones velint resilere nec per obiurgacoes abstinere. tunc debent uxores ab ep[iscop]o vel ab eccl[esi]a auxiliu[m] interpellare. maxime si peccatu[m] notu[m]. Quarto debent p[er] orac[ionem] ad deu[m] devote recurrere si ex p[re]missis no[n] viderit i[n] viris correcco[n]e[m]. ¶ Sed quedam uxores tacent t[em]p[or]e c[ausa] de ea ut dicit idem Aug[ustinus]. s[ed] aut timore p[ro]pter te ip[s]e a viris timent flagellari. Sed p[otiu]s tunc debent d[omi]n[u]m iniquius p[er]cipitante q[uam] viru[m] flagellante. Aut blandis adulacoib[us] emollite cu[m] eas viri laudant q[uia] eos suffert pacienter. ita cu[m] pacia pessima e[st] et saluti viror[um] maxime inimica. Aut falsis roib[us] seducte. Credunt ei roib[us] sophisticas ut innuit idem Aug[ustinus]. Solet ei viri adulti suis uxorib[us] inducere tractarunt. Una e[st] qua dicunt. Nos sumus viri vos femine. Et r[espo]nd[et] Aug[ustinus] ad istam dicens. Impat[ur] femie ut ferat adulteriu[m] viru[m] ab eo qui no[n] vult fere adultera[m] uxore[m]. Aut inquid ego su[m] vir si vir es vita libidine[m] tuam. Alia est qua dicunt. Nos sumus d[omi]ni vos au[tem] ancille viror[um]. vior[um]. Sed p[ro]p[ter] q[uod] tales attendant v[er]ba ap[osto]li dicentis q[uod] vir no[n] h[ab]et p[otes]tate[m] sui corp[or]is s[ed] mulier. iuste g[ra]c[ia] clamet et conqueret p[ro] re sua. ¶ Tercia e[st] q[ua] dicunt. Nos sumus capita vos membra. Aug[ustinus]. Si caput es duc s[ed] vide quo tendis. Noli ire quo no[n] vis sequatur te pedisseca tua. Sed q[uia] possent aliq[ue] uxores d[i]c[er]e ex quo m[ihi] vir fidem no[n] servat. nec ego ei servabo. Sed r[espo]nd[et] Aug[ustinus]. Nolite pudicissime femie imitari i[n] malo viros v[est]ros. aut vobiscum vivant aut soli p[er]eant. Tercius e[st] zelus ordinat[us] vel discret[us] qu[ando] s[cilicet] vir et mulier ordinate se diligunt. Eph[esios] 4. Viri diligite uxores v[est]ras sicut x[ristu]s dilexit eccl[esi]am. 1 Cor[inthios] a. Viri debent dilig[er]e uxores sicut corp[or]a sua. Et eph[esios] 4 Unusquisq[ue] diligat uxor[em] sua[m] sicut semetipsum. Deb[et] itaq[ue] dilig[er]e uxor[em] sua[m] sicut x[ristu]s dilexit eccl[esi]am. ut si qu[ando] fornicet et peniteat recipiat ea[m] sicut x[ristu]s mat[er] recipit a[n]i[m]am sua[m] penitente[m]. Deb[et] ea[m] diligere ut corp[us] suu[m] ut nu[m]q[uam] corp[us] suu[m] alt[er]i dividat. Deb[et] eam tamq[uam] diligere sicut seip[su]m ut eam amore p[re]cordiali diligat. Unde Janu[ensis] s[ermone] 2. de illa dilecco[n]e ita no[bi]bili[ter] scribit. Coniuges debent se invice[m] et invice[m] zelare quod quide[m] o[ste]ndit[ur] p[er] aucte[ritat]e[m] voin et p[er] q[ua]ndam sig[ni]ficaco[n]e[m]. P[er] aucte[ritatem] quide[m] q[uia] po[nitur] Eccl[esiastic]i 25. In trib[us] bñplacitu[m] e[st] sp[irit]ui meo que sunt p[ro]bata cora[m] deo et ho[m]ib[us]. Concordia fratr[um] amor p[ro]xior[um] et vir et mulier b[e]n[e] s[ibi] consencientes. Secundo o[ste]ndit idem roe maioris ei ad minore[m] d[ebet] e[ss]e correcco et disciplina minoris ad maiore[m] obediencia et reverencia. Sed i[gitur] g[ra]c[ia] mulier fca fuiss[et] de capite ho[m]i[n]is videretur q[uod] d[ebet] esse maior et vir minor et q[uod] ad ip[s]a[m] spectass[et] viru[m] corrig[er]e. Si de pede mitteret q[uod] viro deberet e[ss]e ancilla et q[uod] viro tamq[uam] ancilla i[n] omnib[us] deberet obedire. Sed fca e[st] de latere tamq[uam] soc[i]a et soror ut inter eos amicicia et dilectio p[er]severet. ¶ Tercio idem o[ste]nditur p[er] q[ua]ndam sig[ni]ficaco[n]e[m]. i[d est] p[er] anuli subarraco[n]e[m]. Iste ei anul[us] sig[nifica]t co[m]municaco[n]e[m] viri et mulieris p[er] vera[m] amore[m]. Deb[et] ei iste anulus aureus rotu[n]dus i[n] q[ua]rto digito positus et donus tu[m] a sp[on]so d[ebet] poni. Aureus quidem ut o[ste]ndatur q[uod] amor iste d[ebet] h[ab]ere maioritate[m] et excellencia[m]. Sic ei aur[um] excedit omnia metalla sic et amor ille ceteros amores. Gen[esis] 2. Hoc nu[n]c os de ossib[us] meis et caro de carne mea. q[ua]mobrem relinquet homo patrem et matre[m] et adherebit ux[or]i sue. Rotundus au[tem] ut o[ste]ndatur q[uod] amor ille d[ebet] h[ab]ere quodam[m]o[do] p[er]petuitate[m] ut nu[m]q[uam] finiatur n[isi] p[er] morte[m]. In q[ua]rto digito positus ut o[ste]ndatur q[uod] talis amor d[ebet] h[ab]ere p[re]cordialitate[m]. In q[ua]rto enim digito us[que] ad cor q[ue]da[m] vena p[ro]tenditur ut dicunt naturales. Unde tu[m] anul[us] a sponso po[nitur] et no[n] duo. Ut o[ste]ndat amoris singularitate[m]. q[ua]m[vi]s i[n] aliis socictas co[m]mendet[ur] tu[m] in uxoris dilecco[n]e so[ci]u[m] null[us] sapiens querit. Et ex istis p[atet] q[ua]l[ite]r nupcie carnales debent fieri i[n] charitate et i[n] zelo. Et e[st] sciendu[m] hic q[uod] nupcie iste et debent celebrari i[n] galilea. Galilea au[tem] tra[n]smigracio interp[re]tatur et i[n] coniugio uniu[s] co[n]iugu[m] transmigrat i[n] alteri[us] p[otes]tate[m]. Unde ap[osto]l[u]s 1 Cor[inthios] a. q[uod] vir no[n] h[ab]et p[otes]tate[m] sui corp[or]is s[ed] mulier. et econtrario. Unde s[ecundum] p[ro]p[ri]e nupcie dicuntur i[n] galilea fieri ut s[cilicet] hac intenco[n]e ducatur ut inde p[ro]les suscipiatur. Galilea ut d[i]c[tu]m est interp[re]tatur transmigracio. In galilea nupcias facit qui intenco[n]e co[n]sulendi mutabilitati presentis vite uxorem ducit. Attendens mundum istu[m] locum esse transmigracio[n]is no[n] mansionis. Vult et ip[s]e in herede p[er]maneat q[ui] in se p[er]manere no[n] p[otes]t. qui heres p[ost] ei[us] morte[m] locum ei[us] teneat. Et ei subveniat matrimo[n]i[um] vult coh[er]ere. Thob[ie] 8. ¶ D[omi]ne tu scis q[uod] no[n] luxurie ca[usa] accipio uxore[m] mea[m] s[ed] sola posteritatis dilecco[n]e in qua b[e]n[e]dicatur nome[n] tuu[m] in secula seculor[um]. Hiis addere tem[us] s[ecundum] Jan[uensem] s[ermone] 3. q[uod] querit theophrastus ph[ilosoph]us utr[um] sapiens debeat uxore[m] ducere et cu[m] diffiniss[et] si pulcra esset si b[e]n[e] morigata si honestis parentib[us] et si ip[s]e sanus et dives sit sapienter posse ire matrimo[n]i[um]. statim innuit. Hec au[tem] a nupciis raro (?) cuncta concordant. Non ergo d[ebet] sapiens ducere uxore[m] nisi ducat bona[m] et honesta[m]. Unde Jan[uensis] d[icit] hec sex sunt videnda. p[rim]o qualis ux[or] sit ducenda. s[ecund]o qualis bona ux[or] sit cognoscenda. tercio qualis diligenda. quarto qualis custodienda. quinto qualis castiganda. sexto qualis vita p[ost] mortem viri sit ab ea eligenda. ¶ Circa p[rim]u[m] notandum q[uod] illor[um] qui uxores accipiunt quida[m] sunt lascivi et vani quida[m] cupidi et avari quida[m] sapientes et discreti. Lascivi non q[ue]runt i[n] uxore nisi pulcritudine[m]. q[uod] tu[m] pulcritudo periculosa est. Pro[verbiorum] 11. Circul[us] aure[us] in narib[us] suis femina pulcra et fatua. E[st] s[ecund]o deceptoria et vana. Pro[verbiorum] ult[imo]. Fallax gr[aci]a et vana e[st] pulcritudo. ¶ Querit itaq[ue] p[re]nominat[us] ph[ilosoph]us put refert Jero[nimus] co[ntra] Jovinianu[m] si vir h[ab]eat ducere uxore[m] pulcra[m] vel turpe[m]. Et r[espo]nd[et] pulcra cito adamat[ur] feda facile contempnitur. Difficile e[st] custodire q[uo]d o[mne]s amant. moles

De Anulo.

Ch[risti]. Galea.

Pl[ures]. galilea

Jan[uensis].

Jan[uensis]. In hoc 6 sunt consid[er]anda.

Pro[verbiorum].

Pro[verbiorum].

tum est possidere quam nemo dedignatur habere. Cum in
uxore tum miseria difformis habetur quam forsan
seruetur. Cupidi et auari non querunt in uxore
nisi diuicias. Crisostomus super Matheum in opere imperfecto omelia
32. Iuuenis qui uxorem ducere vis noli querere
diuitem sed morigeratam quia bonis moribus sunt
diuicias adquirunt. Diuicie autem numquam bonos
mores fecerunt. et gloriosior est paupertas fide
lium quam diuicie peccatorum. Noli igitur querere
speciem quia scriptum est: Inaures auree in naribus
porci, ita mulieres male morigerate. Seneca:
quia in specie uictricis placeant moribus matrone.
Interrogauit quidam philosophum unicam filiam habens
traderet in uxorem an pauperi moribus et sua orna
to an diuiti locupleti parum probato. Respondit.
Malo inquid hominem indigentem pecunia quam
pecuniam indigentem uiro. Queuit super ista
materia philosophus Arcolus Theophrastus an sit
melius ducere uxorem pauperem an diuitem. Et
respondit. Pauperem inquid uile est habere. diuitem
difficile est ferre. Sapientes autem in uxore eius
sapienciam scientes illam. Prouerbiorum 14. Sapiens mu
lier edificat domum suam. insipiens quoque
extructam manibus destruet. Et eiusdem 19. Do
mus et diuicie dantur a parentibus a deo autem proprie
uxor prudens. Boni respiciunt ad bonitatem. Ecclesiastici
26. Mulieris bone beatus uir. non dicat mulieris
pulcre nec diuitis sed bone. Secundo uidendum
est qualiter uxor bona sit cognoscenda. et illud etiam ostendit
Crisostomus super Matheum omelia 32. ita ad propositum scribens.
Ille qui uult uxorem accipere considerare se habet
parentes bonos. si ambo fuerint boni fiducialiter
pone pedem in domo illius. Si autem ambo fuerint
mali fuge familiaritatem illam. Si autem dissiles
parentes fuerint dubium habes euentum quando nau
ta qui in mare tendit animam nesciens utrum pereat
an euadat. Verumptamen si pater est bonus et mater
mala contingit tunc. Si uero econtrario minus.
Et racio est quia puelle magis solent cum matribus quam
cum patribus conuersari. Et hinc ait Crisostomus paulo
superius. Si pater fuerit bonus et mater mala aut
econtra filii interdum sequuntur patrem. interdum
omnes quia matrem tamen inquid frequencius est ut gene
rati matrem sequuntur. Tercio uidendum est qua
liter uxor sit diligenda. et de illo est dictum superius cum
addidi pertinet de zelo nimio et inordinato. quod ait
Seneca. scilicet quod amor nimius et inordinatus est totius
obliuio et insanie proximus. turbat consilia al
tos et generosos spiritus frangit. a magnis cogita
cionibus ad humilia retrahit. unde refert idem
Seneca se uidisse quendam honoratum uirum qui
crines in proprio sermone fascia uxoris colligauit. et
nec punito quidem eius presencia carere potuit
potacionem nullam uiri alterius labiis tacta uir
et uxor hauriebant. Et subdit Seneca. Origo qui
dem hec honesta erat sed magnitudo difformis.
Nichil autem interest utrum ex inhonesta uel honesta
quis insaniat. unde adulter est in sua uxorem a
mator ardencior. In aliena uxore omnis ama
tor turpis et in sua nimius. ut turpius quam ama
re uxorem tamquam adulteram. Quarto uidendum
qualiter mulier sit custodienda. unde querit super
dictis philosophus si uxor sit custodienda an non. Et
respondit. quia prodest diligens custodia cum ser
uari impudica non possit pudica non debe
at. Certum est autem quod uxor pudica et probata non
indiget custodia. Refert Jeronimus contra Iouinianum
quod Duelius qui primus Rome nouali prelio tri
umphauit cum iam senex esset audiuit expro

bari sibi os fetidum. questus cum uxore conquestus est
et quare se numquam monuisset ut huic uicio me
deretur quesiuisset. Fecissem inquid illa nisi pu
tassem omnibus os olere. In ita magna hic mu
lieris pudicicia demonstrat quod numquam alicui
homini tam facie appropinquauit ut posset discernere
flatus odorem. Tales ergo mulieres que tam firmum
habent propositum castitatis non indigent custodia
aliquali. Que autem impudice sunt et suspecte uix
uel raro possunt custodiri. Possunt uerumtamen a multis ma
liciis sepe impediri. Unde dominus dixit mulieri for
nicarie Osee 2. Ecce ego sepiam uiam tuam spinis
et sepiam eam maceria et semitas tuas non inueniet
et sequetur amatores suos et non apprehendet eos.
Ille igitur impudice uxoris sepit uias spinis qui
multas cautelas et impedimenta sibi imponit. Ecclesiastici
26. In filia autem auertente se firma custodia in
uenta occasione abutatur se. Quinto uidendum est
qualiter uxor sit castiganda et illud docet Crisostomus
super Matheum opere imperfecto omelia 23. dicens quod tribus modis
uxor male morigerata debet castigari. Primo docendo se
cretum. si autem timorem domini non sentit in operando ut
uel homines erubescat. Si autem nec pudorem sen
tit frequenter confusa faciat illi quod precipit Salomon.
Cor durum in baculo percute. Primo ergo ammone quia mul
tum proficit doctrina iusticie. Deinde confunde quia
ei frequenter pudor frenum est maior. Tercio nis
tum est ut castigetur tamquam ancilla que erubescere
nesciat tamquam libera. Sexto uidendum est qualis ui
ta ab ipsa sit post mortem uiri eligenda. ad
quod sciendum quod tutius est ut uidualem uitam eli
gat quam iterum nubat. Quamuis secunde nuptie satis li
cite sint. unde pro isto inducit Jeronimus contra Iouinianum
exemplum de tribus uiduis que post mortem uirorum suorum
alios suscipere noluerunt. quarum una dicebatur Mar
tha uxor Catonis. que interrogata quare secundum
non acciperet uirum. respondit se non inuenire qui uelit
eam propter se sed propter sua. forte que erat turpis sed diues.
Secunda dicebatur Valeria que cum hortaretur ut
secundum acciperet uirum. respondit se hoc agere non
posse quia uir suus non erat mortuus sed uiuus.
quam diu ipsa uiueret dixit quod uir eius in corde suo ui
uet. Tercia dicebatur Anna que cum a parentibus ur
geret ut secundum uirum acciperet eo quod iuuenis et
diues esset. respondit hoc se facere non posse quia bo
num habuit uirum. et ideo si secundum acciperet aut esset
bonus uel malus. si bonus semper esset in timore
ne ipsum perderet. si malus semper in dolore foret
quia post bonum malum inuenisset. Secundo principa
liter in conuiuio corporalium nupciarum opere nouorum
conuiuas. In hoc enim quod Ihesus et mater eius et discipuli
inuitabantur insinuatur ad literam quod honeste persone
ad nupcias sunt uocande non histriones. Et propter
hoc ait Johannes de Abbatis uilla quod ideo uocatus est
Ihesus et discipuli eius ad nupcias ut ostendatur
qui debeant uocari ad conuiuium nupciale
scilicet pauperes et boni non scurri et histriones. Sed ho
die inquid sicut habetur Exodi 8. Rane Egipti intrat
thalamos Pharaonis dum histriones garruli et
clamosi intrant in reliquias ciborum et nobilium
uestimentorum que deberent pauperibus erogari.
Cum hac concordat Parisiensis dicens quod in uocacione
Christi et suorum innuit quod habundancia nupciali pau
pertas pauperum debeat releuari. Pauperes erant
Ihesus et mater et discipuli eius. Luce 14. Cum facis
conuiuium uoca pauperes etc. Et attende istud
quod cum habundancia nupcialis paupertatem priorum
debuit releuare econtrario pauperes indigencie
nupciarum subuenerunt. Sed attende in hiis qui sunt

ve misericordes qui a pauperibus sustentant cum
videantur eos sustentare sicut 3 Reg. 17. vidu
e ille que heliam pavit farina et oleu non defu
erunt donec dns pluviam tre daret. missus
fuit helias ad vidua illam ut pasceretur ab
illa et ipse potius illam pascebat. pu. 11. alii
pro dividunt ppria et ditiores fiunt. alii rapi
unt aliena et semp in egestate sunt. Et luc.
11. Date et dabitur vobis. Vel aliter ad sensu
misticum. convenit pnominati carnalibus nup
tiis sic debent interesse cum aliquis contrahit matri
monium adesse dz ihc cum matre et discipulis. et hoc
multiplr. pro quia implorand e auxiliu eor in
matrimonii contractione et eiusdem observatione et fi
deli spand e qui ipi matrimonii dirigunt. Sed vo
mirum contracto ad accidit adversitatis quod est
vinum defice recurrend e ad matre mie que fili
um inducat ut aquam tribulacionis in vinum mutet.
Thob. 3. Non ei delectaris in pdicoibus nris q
pus tempestatem tranquillum facis et pus lacrima
cor et fletum leticiam infundis. voluit g ds
in hoc fco ondere offim virginis bte qui e de
fectus ecie filio ondere. ad supplend vinum so
lacii desolatis ministrare. Ber. quid mirum si
pietatem exhibent viscera pietatis et mie. Et
pomum in manu sua tenuit dimedia die reli
qua pte diei odorem servabit. Quantu g vis
cera virtus pietatis afficit in quibus ix. men
sibus requievit. na antea impleuit mente q
ventre. et cum pcesserit ab utero ab aia non re
cessit. Alit et dz ihc nuptiis adesse ut desideri
o salutis nuptie fiant s. ut heatur adiutrix
salutis. Gen. 2. Non est bonum esse hoiem so
lum faciamus ei adiutoriu simile s. etc. Mt. 18.
Ubi duo vel tres congregati sunt in noie
meo ibi sum in medio eor. Mater et salvator
ibi dz ee s. timor dni. ysa. 26. A timore tuo
concepimus et pepimus spm salutis. Et tho
bie 3 dicit sarra. virum cum timore tuo tu li
bidine mea suscepi. Consiliari deunt discipuli
r istis nuptiis p imitacoz. Quatuor au vi
dentur spialiter facere discipulos r. s. mansueto
terrenor contemptus. humilitas et dilectio. de
humilitate et mansuetudine. Dicit x Mt. 9.
Discite a me quia mitis sum et humilis corde. De
contemptu terrenor luc 14. Qui non renunciaverit
omnibus que possidet non pt mis esse discipulus.
De dilectione scribitur Jo. 13. In hoc cognoscent hoi
nes qui mei discipuli fueritis si dilectionem habueritis
ad invicem. Humilitas au dz ee in coniugibus q
ca e concordie sicut supbia ca e discordie. qui
inter supbos semp iurgia sunt. Pu. 13. Concor
dia a in coniugibus multum. Ecc. 24. et supius
allegatu e. In tribus beneplacitum spui meo que
sunt pbabilia coram deo et hominibus. concor
dia fratrum. amor pxior et vir et mulier sibi
consencientes. Mansuetudo et nca e. duricia
ei viri est frequenter mulieri occo adulterii.
corlis vel mentalis. Ideo pcepit aps Col. 3.
Viri diligite uxores vras et nolite esse amari
illis. Inhumanum ei e qui vir heat se male
q ad illam q pre et mrem et ceteros consan
guineos p ipso reliquit. Ier. 2. Recordatus su
tui miserans adolescencia tua et caritate despo
sacoris tue qn secuta es me in deserto in ma
trimonio. et in comparacoe ad virum bona terrena
sunt contempnenda. Domus et divicie dant
a parentibus. a deo vero pprie vir prudens. Pu.
19. et ecc. 26. Mulieris bone beatus vir. minus

annor eius dup. De electoe au que dz ee int
virum et virum supius aliqualiter visum e. Alit tu
tractat Jan materia de conviviis dicens sic in
quattuor de causis solent homines duce uxores.
pro ca e pp offim i. pp pliss ppagacoz. et sic ma
trimonii fuit institutu in padiso an pcm dicte
dno crescite et multiplicamini etc. Secunda e
pp solatiu et rei familiaris adiutoriu su ali
qua commixtione corpor. et tale fuit matrio
inter maria et ioseph. Tercia pp remediu. et
sicut dicit aps 1 Cor. 7. melius e nubere q uri.
Quarta pp voluptatis explendu et tlr contrahens
matrimonium compatur bestiis. Vñ in ps. Compatus
e iumentis insipientibus et silis factus e illis.
Qn au aliqui matrimonium pp offim contrahunt int
eos e ihc qui fuit virginis ples. Qn pp so
latiu inter eos e maria que ob eam consiler
matrimonium contrahebat. Qn pp remediu int eos st
discipuli qui sub disciplina matrimoniali se co
hercebant. 1 Cor. 7. pp fornicacoz unusquisque
uxorem sua heat. Qn vero pp carnale volup
tate inter aliquos matrimonium e contractu diabolus
qui dr asmodeus se immiscet. Thob. 6. In
eos qui coniugia ita suscipiunt ut sue libidi
ni vacent sicut equus et mulus hz ptatem
demonium. ¶ Tercio commendant iste nuptie de
convivio in quo fuit vini magna pciositas.
Creditur ei quod illud vinum fuit magis pcio
sum q vinum de aliqua vite natali cursu p
ductu. Dicit ei Criso quod miracula que fecit
x semp ad melius terminantur q natura
posset. Vñ x panes multiplicavit quod hmoi
melius fecit q natura facere posset. Sz hic
sciend quod qualis fuit mutatio in istis nuptiis
talis et in corlibus nuptiis spualiter esse dz. Pro
quo sciendum quod aqua in vinum mutata fuit et
quantum ad sbam colore sapore et odore. Aqua
putrida e carnalis immundicia in qua viri por
cini delectabiliter morantur. 2. Pe. 2. Sus lota
in volutabro luti. Cum quidam lusorie dixit
Pitagore se malle cum mulieribus q cum phis co
nsari. et suos inquid libencius in ceno q in aq
pura morantur. Vinum au deo et hominibus
multum gratum e matrimonii legitime conservatum. Si
g tali aqua putrida aliquis fuit infectus prius
pstq ia matrimonio est coniunctus mutet aqua pu
trida carnalis immundicie in vinum pudicicie
matrimonialis et sic mutet aquam quantu ad
sbam ut eam non hz in ope. Mutet et quantu
ad saporem ut nec iam eam heat in volu
tate nec in dilectione. co quod faciebant filii isrl
qui qm ius de egipto corpe recessissent tn immun
diciam egipti videbantur in corde retinere.
quantum ad voluntate et voluptate. Num. 11.
In mentem nob veniunt cucumeres et pepo
nes porri et cepe et allea. Mutet quantum ad
colorem ut non heat immundiciam luxurie
in mala spe vel similitudine. Videlicet s. cum ali
qua suspecta familiaritate. 1 Thes. 4. Ab omni
specie mala abstinete vos. Mutet quantum
ad odorem ut vitet mali odorem i. malor
societatem. Sicut ei malus odor inficit
sic mala societas bonos mores corrumpit.
1 Cor. 14. Corrumpunt mores bonos
colloquia pua. Pro declaracoe secunde ptis
pncte conclusionis principalis quod matrimonium
spuale dupliciter contrahitur s. p baptism et p peni
am. hoc itaque inchoatur ratificatur et consu
matur. Inchoatur p sponsacoz in fide. Osee

Ambro.

3. bo. matrio

2. Sponsabo te m i fide. Hec itaq3 iniciacio fit in baptismo. vbi est sponsacio ex pte sponse q diabolo et pompis eius abrenunciare promittit. et fidei dacio ex pte sponsi i. xpi q3 ibi recipitur fides x. Cuius sponsacio dissoluit et cum diabolo cotrahunt modo suo. Osee 10. Pfecerunt federa cum mendacio i. cum diabolo qui e mendax et pr eius. Sed illud spuale matrio ratificatur cum fit p vba de psenti. et p e co parastinantes qui cotrahunt sponsalia de futuro non de psenti. Quo co Pu. 3. Ne dicas amico tuo i. pximo tuo. Vade et reuertere et cras dabo t. cum stati possis dare. Ambr. Si aut t officiam no dias cras ventura sz iam exigebis. nullus differt vulnus excusat redempcio aie pmittit et ne festinat. De ista sponsacoe dr Osee 2. Sponsabo te i iusticia et iudicio et mia et miseracoibz. Iusticia et iudicium debet esse ex pte pnitentis ut quantum deum offendit i pccis tm de se iusticiam et iudicium faciat i pnie lamentis. Ro. 6. Sicut exhibuistis membra vra seruire iusticie et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete membra vra seruire iusticie i sanctificacoz. Mia et miseracoes sunt ex pte dei qui aiam pnitentem recipit et graciam suam ei restituit. Vn dia pt miseracoes. Mia dei dr i animam pcatricem recipiendo et miseracio i graciam infundendo. Le nu 12. q moyses ethiopissam duxit i vxorem sz eius colorem ut creditur no mutauit. xpc aut quam amauit adhuc ignobilem et fedam gloriosam e exhibuit no hntem maculam nec rugam. Tercio matrio illud consummat p graciam pstaz. Et sicut i matrio consummato e bone fidei plis et sacri. sic i ipo spuali matrio dz esse bonum fidei ne diabolum vmq aia accipiat. Sz de multis dr illud Ysa. 42. Iux me i. me sciente et uidente discoopuisti te i. voluntate et assensu tuum appuisti et suscepisti adulterum tuum i. diabolum. Bonum plis ut p bona opa se exerceat i. Thi. 2. Saluabitur mulier p generacoez filior si pmanserit i fide. i. p bonor opum multiplicacoz et fidem. Vnde i veteri lege maledicte erant steriles sunt et i noua steriles maledicuntur. Steriles nunq respcu bonor opum no filior carnalium. Bonum sacri ut nunq se anima a x diuidat nec xpc ab aia ipa vmq sepetur Jer. 2. Quid inuenerunt i me pres vri e iniquitatis q elongauerunt se a me. Nuquam a xpo sepetur tm cum voluit statim poterit sibi reconsiliari et i suo matrio pmanere Jer. 3. Vulgo dr Si dimiserit quis vxorem et recedens ab ea duxerit aliam etc. Nupcie ptinentes ad hoc matrio sunt gaudium supnor ciuium. Luc. 14. Gaudium sit e uno pctore pniam agente. Isti matrio interfuit saluatoris interfuit i. mulier qui spualiter salutem gignit. Ysa. 26. A spu tuo concepimus et peperimus spm salutis. Isti et interfuerunt discipuli i. sacerdotes ministri quibz baptizandi ligandi et soluendi potestatem debit. Sex ydrie quibz purificandi sumus q baptum peccauimus f. ber. Hee sunt. Prima contricio Ezech 18. Quacumq hora ingemuerit homo oium iniquitatum eius no recordabor amplius. Secunda e confessio q lauant 4. Reg. 4. Va

5. ydrie

1.

2.

de lauare septies i iordane. Tercia e elemosinar largicio. Luc 11. Qd superest date elemosinam et oia munda sunt vobis. Quarta iniuriar remissio. Mt 6. Dimittite et dimittetur. Quinta corporis afflictio. dealbabunt eas in sanguine uiua de vortutis Apoc. 1. Dilexit nos et lauit nos a pccis nris i sanguine suo. Sexta est obediencia preceptor. Jo. 15. Jam vos mundi estis ppter sermonem quem locutus sum vobis. Hec ydrie lapidee fuerunt no ppter duriciam sz ppter stabilitatem. Due metrete s. dupl. timor s. Amor quo timeo ne forte contingat me i penam retrudi. vel ab eterna uita excludi. Secunda metreta e de amissione gre. Secundo aliter. Sex ydrie sunt sex etates seculi q nulla defuit aqua doctrine. Prima etas ab adam usq ad Noe. Secunda usq ad Abraham. Tercia usq ad Dd. Quarta usq ad transmigracoz Babilonis. Quinta usq ad xm. Sexta usq ad finem seculi. In hys etatibz erant ydrie i. corda recipientium scripturas dei parata pposita i exemplum comendi et credendi. Lapidea i forcia i xpo lapide. secundum purificacoz iudeor q illo tm ppter iudeor lex data est gra p xpm omnibz facta e. Videamus itaq que in singulis etatibz q vdrys aqua fuit i. in scripturis describentibz facta sex etatum et quo aqua i vinum sunt mutatur. In prima Abel a fre occiditur et hic penam et ille laudem accepit. In hoc e si quis innocenciam Abel sequitur et maliciam Cayn fugit aquam abluentem et refrigerantem bibit. Si vo i eodem xpm occisum a iudeis intelligimus de aqua vinum bibimus. In secunda etate Noe i archa ppter iusticiam saluatur et mundus diluuio periit. Si quis ex Noe iusticiam seruat aquam salutarem bibit. Sz si i archa eciam que cuncta animalia i. oms gentes recipit i aquis baptum intelligit. et c. huiusmodi de aqua vinum bibit. In 3a Abraham obediens deo p filio offert arietem. qui hic discat obedienciam bibit de ydria. terciam qm. Si quis aut i Ysaac deitatem i ariete carnem x intellexerit. vinum bibit. In e Dauid humilis regnat Saul superbus a deo abicitur. in quo qui discat humiliari aquam bibit. si regnum xpi intellexerit vinum bibit. In quinta peccans pplus captiuatur pnitens reducitur. Hinc si quis p pniam discat corrigi aquam bibit. si de captiuitate pplm dei p ihm liberari intellexerit vinum bibit. In vi xpc ad crucifixionem offertur in quo si quis xpi sacris subici discat. sicut x illis aquam bibit. Si vo occisum repositum eius mortalitatem et uictor ad deum intelligit vinum bibit. Hee aut ydrie binas capiunt metretas dum i x credunt duas esse naturas. Ternas dum i fide trinitatis se credunt saluari. Tercio p sex ydrias intelliguntur v corporis sensus cum vno simplici sensu mentis lapidee q cum graciam obdurate p culpam. Istas aut ydrias implemus aqua fletibz vo compunccoes oms sensus et interiores p culpa abluenda pfundimus. Capiunt aut ydrie metretas binas vel ternas. qm deflemus q commisimus delectacoz consensum et opacoz vt vniuscuiusq mens bibat pmittendo sue compunccois lacrimas qum se meminit duo accipisse p culpas. Primo ternis singulis despatas lacrimas dare tenemur. iuxta illud. Ps. Potum dabis nobis lacrimis i mensura. Sic ideo aquam conuertit i vinum cum de

5. reliquie pti

5. gra m... dicaco

Ilt ide aq ipl

nupto fact pui . de luxurioso hestrino castum sempiternu . de ebrioso sobrium . de pdigo tem patum de furibundo mansuetu . de supbo hu lem de iracundo mitem de psecutore sapientem . Quid aliud n aquam conuertit i vinum qui aufe rens culpa apponit gram aqua i vinu conuertitur qn fletum culpe seq iocunditas gre ut qui fleuat aucti p penax timore gaude at p celestium amore . Vel sex ydrie itell gut sex reliquie pcti i eo qui no hit gram gtis data . Prima bonor insipiditas . ps 20 . Anima sacata cu hebitate calcabit fauu i spualem dulcedine . ysa 4 . Ve qui dicit bonu malu et malum bonu . Secunda est cecus spualis debilitas . ps . lume oculor meor et ipm no est mecu . Tercia incertitudo ppe sanitatis . Ecc 9 . nescit homo vtr odio uel amore dign sit . Et 1 . cor 3 . Nichil mi conscius sum s no in hoc iustificatus sum . Quarta e debilitas ad faciend et sustinend adusa . ps . Dereliquit me virtus mea . Quinta appetit nociuor . ps . 1 . Vsquequo puuli diligitis infantia et stulti q nocia sunt cupiet . Sex voluntatis varietas . Ecc 27 . Stultus ut luna mutat . Hee ydrie lacrimar a qua sunt implende vt vinum spualis leticie beatur . ps 1e . Cor qd cognoscit amaritudine aie sue i gaudio illi no miscebit . Vel ydrie pnt mte vj gna meditacionu diuisor statum quibus dz vti penitens . Prima e de statu an conuersionem . Secunda de statu quem conusi tenemus qui lz sit a scelere mundus no tu a temptacione immunis . Status pmus e qui status filior isrl i egipto qui opprimebant i luto et latere seruiendo . Secundus e qui pficiecium p desertum vbi fuert picula multa valde . Tercius e meditacio de occulto dei iudicio q terribilis e in consiliis sup filios hom . qd in dm cu sciat iustum no pt repbendi et qr occultu no valet comphendi . Quarta meditat exitus nr de hac vita . Quinta e meditacio de ciuitate ierlme . Sex e meditac de eternitate glie . Hee ydrie aqua impleant cu dei gra in hiis meditacoibz demorantes timore magno repleant . Prima ydria aqua ipleo cu ex pctm attendo dampnu qd ex eis passus sum . feditate q pollutus sum . seruitute q vendidatus sum . dolorem hns de dampno pudore de feditate indignacoe de seruitute . Secunda aqua impleo cu consideracio pprarum infirmitate ad resistend malu ad agendum bonum tepiditate et cum hiis temptacionu multiplicitate . Terciam impleo cu consideracione com districtissima reddenda de omibz fas et omissis . Ite ex tuor i conspcu dei indignitate . ysa 6e . Omis iusticie qi pannus menstruate ite considero illa qui deo contrarie . Ecc 9 . nescit ho finez sum . Et Job . Viro cuius abscondita e et circumdedit eam tenebris . Quartam ipleo cu considero exeundi necte et hora incerta . Job 32 . Nescio q diu subsistam et si pmodicu tollat me conditor ms . Cum considero mo incertu exeundi et incertu loci quo exiturus sum . timeo oio relinquere incertu quid p hanc uita reperia . Hest 8 . Vix verbum de ore regis exierat et operuerunt caput aman . Sic de dampnando voluntas dei p exitu cito fiet . m 26 dicit x . Tristis e anima mea vsq ad morte . Et ego miser hora mortis mee no expauescam . Quinta et sexta impleo cu timeo ne bant micam et illam ciuitatem . multi ei vident magnu meritu ee qui illa gliam no hebunt . m 7 a Consulti dicent in in illa die . dne dne pphauimus in noie tuo ec . et tunc confitebor illis q no noui vos . Alii et videntur nulli mi ee qui ad gliam venient sempitna . m 21 . dz q meretrices et publicani pcedent vos i regnu dei . Hee dent ee lapides fortes et constabiles no debiles et instabiles . Vdria hit lutea qui pcta sua ad memoria reducit ad deleendum . Nu 11 . Recordamur piscium quos comedebamus i egipto ec . Pma ydria hit tres metretas si consideras statu tuum ante conuersione attendas te fuisse i illo bonis vacuu malis plenum et misere seruituti subiectum . Item si consideras cu qnta solicitudine debuisti cauere mala que ds phibuit et facere bona que ds pcepit . Ydria secunda ht tres metretas cu attendo mentis mee instabilitate corpis imbecillitate et ruina nisi diuinu auxilium pseruet mentis instabilitate homo indicat q cum lingua vba pfert mens illic et hic euagetur et ut misere morientes pdunt suauitate vnguenti . Ecc 10 . Corpus e imbecille ad bonu pmptu e ad malu . Ruina e ppinqua est ut illud ps dic possit . nisi qr dns adiuuit me paulominus habitasset i inferno anima mea . Tercia ydria ht tres metretas dum timeo ne ds ad pena mala mea seruet et ne forte bona mea no acceptet . Ecc 7 . Nemo pt corrige q ille despexit . Jo 12 . Si desertus nemo e qui edificet . Dum timeo de statu meo i pspis et i aduersis ne s pspa auferant uel ne sit retribucio malor et ecc ne sint vrua dolor quor finis sit testis inefficiens mors vermes et incendius eternus . Quarta ydria ht tres metretas si mente p tractetur q dura sit sep at corpis separacio Ecc 41 . O mors q amara e memo tua . si attendat p mortem putrefactio corpis et p putrefactoes vermis . Job 24 . Homo putredo et filius vermis . Item q conspcu iudicis sum psentandi . 2 cor 4 . Oms astabimus an tribunal x . In hac hora tria sunt formidanda hostis consca et iudex . hostis accusans consca attestans iudex examinans . Quinta ydria tres et ht metretas . si cogitetur ignis fur exustio vermis corrosio et vtriusque eternitas ysa vlt . Vermis eor no morietur et ignis eor no extinguetur . Sex ydria ht tres metretas si apphendat qntam beatitudinem habituri sumus i fruicoe beatissime trinitatis vbi hebimus potencia ut simus plene roborati illuminati et i flammati . Vel sex ydrie sunt sex etates hois s infancia puericia adolescencia iuuentus etas virilis et senectus . Prima etas infancie qi in quodam diluuio subiecte obliuions obruitur ita no uideat i posteru nec uetigia sui villa relinquat . Secunda i . puericia pmo a diluuio obliuionis ad sensu exiens per supbia erigitur et p concupiscencia diuiditur et dispgitur . Tercia i . adolescencia pmu cohibitoe discipline ornantur de uite fortitu et consilio . Quarta i iuuentus gra seruire cogitur regimini subiacet ut p timore hominum discat diuinu . Sex i se q e uirit etas p timore bonu reit ad diuinu .

Marginalia: 5 reliquie pcti · 5 gna meditacoi · Sex ydrie aqua ipleo · Cv · Co · 6 etates ho · preceptis regit

nectus qui moriuntur concupiscentie et transit ho ad noua secula. Sic humanum genus post obliuione obrutum est. Secundo in edificatione turris elatum et in diuisione linguarum dispersum. Tercio in abraham circumcisum et in moyse precepti informatum. Sub iudicibus consilio gubernatum. Quarto sub regali dominatione subiectum. Quinto sub pontificibus religioni deditum. Sexto sub gratia innouatum. Iste sex ydrie sunt in successu seculi siue in discursu vite hominis. Aqua implentur que in vinum conuertuntur quia in omni etate iudicia dei abyssus multa. Multa enim operatus est dominus ab inicio seculi usque in finem operatur quosdam iustificando quosdam obdurando. hos excecando. hos florere permittendo. et ad futuram penam adiudicando. hos deprimi patiendo et ad perpetuum gaudium reseruando. ¶ Deficiente vino ydrie aqua implentur quia cum in vita hominis delectationes carnales deficiunt diuine consolationes succedunt. que quidem insipientibus nullius saporis conferunt proficientibus sub mago dominum amplius dulcescunt quia tunc aqua in vinum conuertitur. quando in mente hominis opus dei quod laboranti prius non sapit per spiritualem degustationem post ea dulcescit. Pis. autem allegat Ber. de sex ydriis sub hiis verbis. Sex ydrias arbitror esse sex obseruancias quas ad purificanda corda sancti patres instituerunt. Prima est continencia castitatis qua diluitur quicquid ante luxuria gustauit. Secunda ieiunium ut quod maculauit culpa abstinencia mundet. Per segniciem et ociositatem multas contraximus sordes contra sentenciam dei. In sudore vultus tui non vesceris pane tuo. alienum pro hoc. Tercia ydria nobis ut sordes in labore manuum diluantur. Quarta ydria vigiliarum obseruancia est. nocte surgentes ad confitendum nomini tuo. Noctes non bonas per tempus redimamus. lingua et nos multipliciter inquinauit. Quinta est ydria. Quinta est silencium quod est custos religionis in quo est fortitudo nostra. Sexta ydria est disciplina qua nos nostro arbitrio non committimus sed alieno ut deleatur quicquid indisciplinate viuendo deliquimus. Aqua qua ydrie sunt implende est timor domini concupiscencias extinguens sicut aqua extinguit ignem. Iubentur ydrie impleri aqua ut conseruentur mandata dei in amore que mutatur in vinum cum timor expellitur a caritate et implentur omnia feruore spiritus ac iocunda deuocione. Ber. quid est hoc quod dicis domine ihesu. illi solliciti sunt de vini penuria et tu dicis implete ydrias aqua. Illi de poculis inebriantibus cogitant et tu precipis ut ydrias aqua impleant que plus in vsus ablucionis sumuntur quam iocunditatis. Sic suspirauit iacob ad rachel amplexum prius supponitur lia et iubes aqua impleri ydrias quociens vinum desiderat. illi qui deuocionem desiderant vinum requirunt feruorem flagitant sed non dum venit hora. implete ydrias intuitu timorem quia mundandi sunt a timore ut ad caritatem perueniant et dicant. A timore tuo concepimus et peperimus spiritum salutis. Tercium nomen est quod medium quod est inter deum et hominem. Sicut enim in nupcias carnali est triplex vnio. vna que est assensu animorum. Alia que est per coniunctionem corporum. et tercia que est per indiuisibilem cohabitationem sic et in isto supersubstanciali nupcio illa triplex vnio reperitur. Est enim christus copulatus ecclesie per perpetuam caritatem. Ier. 31. In caritate perpetua dilexi te et ideo attraxi te miserans per nature conformitatem. Hebr. 2. Nusquam enim angelos apprehendit sed semen abrahe apprehendit. et per inseparabilitatem. Math. ultimo. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Nusquam enim natura diuina separata est ab humana. immo et in morte deitas erat coniuncta carni in sepulcro et anime in limbo. Nupcie iste celebrate erant in vtero virginali sicut dicit glo. Math. 22. Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nupcias filio suo. Hic et mater christi materiam administrans interfuit. et multi christi discipuli ad has nupcias i. ad fidem vocati fuerunt. Ad has nupcias aqua in vinum vertitur quia christo incarnato carnalis quodammodo insipidus intellectus legis antique in spiritualem intellectum multum sapidum est mutatus. Vnde sex ydrie sunt quinque libri moysi et qui tunc aqua carnalis sensus impleti nunc vinum nedum bonum sed et optimum ad spiritualem edificationem administrant. Quinta conclusio. Sicut in istis nupciis vinum bonum usque ad ultimum est reseruatum contrarius in aliis bonum vinum prius ponatur et deinde id quod deterius est. sic communiter spiritualis christo prius amaritudinem tribulacionum patimur et deinde suauitatis dulcedinem amplectimur. sed qui mundo vel carni adherent per dilectionem prius fucata et momentanea dulcedine gustant sed in fine absinthio potantur. Prima pars patet ex processu litterali vbi supra dicit eis ihesus. Haurite nunc etc. vbi post miraculi efficaciam subdit fiat euidenciam. Vinum illud ex aqua factum quantitate copiosum. ideo dicit haurite nunc i. habundanter sumite de vino iam facto. et ferte architriclino. i. primati et principali inter commanentes in triclinio secundum aug. est autem triclinium domus habens tres ordines discumbencium altitudine distantes inter se. Vnde architriclinus dicitur qui preerat conuiuio ordinis trium mensarum. Vel dicitur architriclinus princeps trium camerarum. Vnde potuit esse quod domus esset parua et stricta et non lata propter quod oportuit in ea esse tres ordines mensarum vel camerarum ordine quodam se habentium. Vnde non est intelligendum secundum notyngham hic quod architriclinus dicitur princeps domus vel conuiuii sed forte quia fuit principalis inter discumbentes. Secundum criso. hic dicitur architriclinus prepositus ministrancium. qui est constitutus erat ut seruitores ordinaret et principaliores collocaret in domo illa triclinata vel in hiis tribus mensis. Vnde secundum criso. non comedebat cum conuiuis. Querit enim criso. quare ihesus precepit vinum ferri pocius architriclino quam alicui de conuiuis vel sponso. et respondet quia ille cui cura committitur vel ordinacio conuiuarum non comedit nisi post alios. et ideo discrecior fuit ad iudicandum de vino quam conuiue qui vino repleti fuerant. Vnde iussit vinum ferri illi ut veritatem aliis indicaret. Sequitur. Et tulerunt scilicet ministri secundum preceptum domini. Sed quare non dixit christus ministris ut narrent architriclino quod ipse aquam in vinum conuertit. respondet criso. quia propter suam humilitatem quia nemo humilis predicat sua facta. Vt gustauit architriclinus aquam factam vinum et non sciebat vnde esset scilicet vinum illud. ministri autem sciebant qui hauserant aquam. vocat sponsum architriclinus credens quod ipse sic fieri precepisset qui ipsum arguens et vini bonitatem commendans ait. Omnis homo scilicet qui recte et ordinate dirigit co

F.

Pis. Ser.

S. obseruāc

alienū

Aqua.

Ser.

A. S.

nunc primum vinum bonum posuit in mensa. Primum misit in principio convivii et extunc cum inebriati fuerunt et repleti cibo et potu bonum vinum illud quod deterius est. Sed nunc bonum vinum supplere ponit. Nam propter oppilationem medie cellule capitis ex vapore resoluto a potu in fine prandii non percipitur vini bonitas sicut in principio ut dicit expositor. Tu autem servasti vinum bonum usque adhuc. Hoc est usque ad finem convivii contra generalem consuetudinem et ordinem naturalem. Unde ex hoc patet quod optimum fuit vinum. Et notandum secundum Crisostomum quod generale est omnibus miraculis Christi quod ad nobilius terminantur quam natura facere possit. Unde super isto processu sic scribit expositor. Omnis homo primum vinum bonum ponit etc. Homines namque carnales in presenti delectabilia querunt deinde quod deterius est quia finis illorum mors. Deus vero vinum bonum servat usque ad finem quia penalia sunt bona que in presenti tribuit in comparatione futurorum que dabuntur in eternitate. Inter amorem namque mundi et amorem dei hec est differentia quod huius mundi amor in principio dulcis esse videtur sed finem habebit amariorem. Amor vero dei ab amaritudine incipit sed ultima eius dulcedine plena sunt. Quod pulcherrima similitudine evangelicus nobis sermo cum de sponsi nostri nuptiis dicat. Omnis homo primum vinum bonum ponit etc. Omnis homo scilicet carnalis primum vinum bonum ponit quia in sua falsa delectatione falsam quandam dulcedinem sentit. Sed postquam furor mali desiderii mentem inebriavit tunc illud quod deterius est ponit. Quia spina conscientie remordens mentem quam prius delectabat graviter cruciat. Risus enim dolore miscebitur et extrema gaudii luctus occupat. Proverbiorum 14. Hereditas enim ad quam festinatur in fine benedictione carebit quia qui amat divitias fructum non capiet ex eis. Ecclesiastes 5. Ieronimus. Difficile namque immo impossibile ut presentibus quis fruatur et futuris bonis ut et ventrem hic et illic mentem impleat ut a deliciis ad delicias transeat ut in terra et in celo gloriosus appareat. Prestet ergo nobis dominus non sedere in consilio ludentium et eorum qui futura non cogitant. Prestet nobis adversis non cedere sed semper dei sententiam formidare et cum propheta dicere. Quam amaritudine repletus sum. Gaudeant illi lusibus nobis adherere deo bonum est et ponere in deo spem nostram. In eo saturari obprobriis et expectare summam iudicis que vere monstrabit opere omnem amaritudinem ac delectationem temporalem instar fluentium fuisse aquarum. Gregorius. Sponsus noster celestis postremo vinum bonum ponit dum quem sua dulcedine amoris replere disposuit quodam prius compunctione tribulationum amaritudine ferit ut post gustum amaritudinis bibat suavissimum poculum caritatis. Sic et generaliter secundum philosophos volentem virtuose agere oportet primo cum difficultate quadam ardua attemptare et cum habitum adquisierit virtuosum operabitur cum delectatione. Unde delectatio in operando virtuose signum est habitus generati. Primum miraculum fecit Ihesus Christus ad suam gloriam manifestandam et discipulorum fidem roborandam. Ista quod patet ex verbis finalibus evangelii huius ubi sic habetur. Hoc fecit initium signorum Ihesus etc. Ubi post miraculi manifestationem hic ponit in fide discipulorum roborationem et sue glorie et potentie manifestationem. Dicit ergo. Hoc fecit initium signorum Ihesus etc. quod est dicere. Hoc signum est initium signorum a Christo factorum publice coram discipulis suis quod fecit Ihesus. Sciendum

tertium est quod multa signa prius fecerat scilicet de virgine nascendo, magos stella previa deducendo, spiritum sanctum in columbe specie super se recipiendo, xl diebus ieiunando. Istud tamen signum fuit primum coram discipulis publice factum. Fecit autem hoc signum in Chana Galilee et manifestavit gloriam suam id est manifestam et apparentem fecit potentiam deitatis sue. Et crediderunt in eum discipuli eius. Non quin antea non crediderunt sed fides eorum converso miraculo tali amplius confirmata et roborata fuit.

Dominica 3 post octavam epiphanie. Ca.

Cum descendisset Ihesus de monte secuti sunt eum discipuli eius etc. Mathei 8 in medio. Sciendum quod hoc evangelium est principalior sermo quem dominus Ihesus fecerat in hoc mundo. Sermo scilicet dominicus in monte solis discipulis et in campestribus qui in latere montis prope erat turbis suis consummatur. Unde sicut in sermone illo divinam sapientiam ostendit in verbo ad confirmationem fidei turbarum. Erat enim docens sicut potestatem habens non sicut scribe et pharisei ut Mathei 7. Ante hunc processum scribitur Mathei 7 capitulo in fine. Sic ut ex processu huius evangelii satis patet. Eandem potentiam suam ostendit in miraculorum potenti operatione. Et est ordo miraculorum a Christo factorum et a Matheo relatorum sine causa. Pro quo sciendum quod corpus triplici virtute secundum philosophos regulatur. Scilicet naturali que operatur precipue in epate et materie viget in venis cuius corruptio naturalis est lepra incipiens a venis et dilatata in cute. Regitur corpus ab anima virtute animali que viget in cerebro et operatur in nervis sensum et motum cuius corruptio est paralisis que aufert sensum et motum. Regitur tertio virtute vitali que a corde incipit et operatur et est calor naturalis procedens ad arterias ad cuius corruptionem pertinet febris. Pertinent autem ad premissa in processu Mathei 8 tripliciter agitur curatione. Primo de curatione leprosi. Deinde paralitici ibi. Cum autem introisset Capharnaum. Tertio febricitantis in medio. Post hoc evangelium cum venisset Ihesus in domum Petri. Prima curatio fuit est per tactum et verbum. Secunda per verbum tantum. Tertia per tactum tantum. Primam curationem voluit facere rogatus ab infirmo. Secundam rogatus ab alio et tertiam rogatus a nullo. Et patet ordo secundum maiorem difficultatem curandi morbi quia lepra minus curabilis. Deinde paralisis, postremo febris. Et secundum maiorem universalitatem. Lepra enim est morbus universalis subiecto et tempore, paralisis non subiecto sed tempore, febris subiecto nec tempore. Patet etiam ordo istorum miraculorum quantum ad sensum misticum. Nam primo sanat iudeum leprosum. Secundo gentilem servum. Tertio socrum Petri quantum ad reliquias iudeorum. Primi enim credentes erant ex iudeis. Deinde gentiles et in fine reliquie Israel salve fient. Et illud notatur in officio misse quia officium incipit a dextris, transit ad sinistrum et redit ad dextrum. Sanavit et primum in initio vie, secundum in introitu civitatis, tertium in termino vie id est in perventu domum Simonis. Item lepra signat heresim contra fidem, paralisis accidia contra spem, febris est calor innaturalis contra caritatem. Et sanatio procedit secundum ordinem virtutis. Sed de duabus primis curationibus in hoc evangelio tractatis solummodo hic dicetur. Unde pro istius declaratione dicendum veritates alique sunt ponende quarum prima est hec. Sicut a Christo descendente de monte et turba eum sequente leprosus ad eum ibi devote accedens instanter rogans et potentiam confitens infirmitate per tactum et imperium eius se mundabat. Sic spiritualiter leprosus domino operante cotidie emundatur.

Moraliter.

processu in eo tertium

Veritates ponende.

Supposito huius veritatis in processu huius euangelii cum dicitur. Cum descendisset ihesus de monte. In monte enim docuit apostolos. in latus montis descenderat ut doceret turbas. in valle descendit et sanauit infirmos. pro edificacione et confirmacione turbe eum sequentis. Unde scribitur. Secute sunt eum turbe multe propter quarum sequela mouebat facere miracula. Mistice mons a quo descenderat celsitudinem celestis habitaculi significat a quo per carnis assumpcionem descendit cum semel semetipsum exinaniuit formam serui accipiens. Uel a monte per compassionem descenderat cum humilibus auiam suam ondit et lacte simplicitatis doctrine sue paruulos alit. Si enim saluator in sola sua deitate mansisset. pauciores aut nullos sequaces haberet. Quia descendit de monte secute sunt eum turbe multe. Et hic considerandum est qui sunt qui sequuntur et qui sunt gradus in quibus sequi christum debeamus. quare sequuntur vel quare non sequuntur et que sunt impedimenta sequencium. Quantum ad primum dicitur secute sunt eum turbe multe scilicet humiles populi non pharisei non scribe non ingredientes domum israel pompatice. Amos 6. qui dixerunt Jo. 7. Numquid aliquis ex principibus aut phariseis credidit in eum. sed turba hec que non nouit legem maledicti sunt credentes in eum. Et optanda est hec maledictio. Quia sponte humiles sponte pacientes descendente ihesum sunt veri imitatores. Veri iniqui sunt enim plerique qui post ihesum ambulant in ypocrisi. Nam sicut veri discipuli christum sequuntur ut per conformitatem sequele presentis gloria future reuius manifestetur in eis. Sic alii non propter caritatem non propter doctrinam sed propter questum temporalem aut fauorem hominum aut corporis curam eum sequuntur. De quibus dicitur Jo. 6. Amen dico vobis queritis me quia vidistis signa per quibus non michi credetis. sed quia manducastis ex panibus meis et saturati estis. Sic multi hodie sunt qui hunc sequuntur non propter ihesum id est saluatorem. sed ut bene sit eis temporaliter. De quibus psalmus ait. quia anima eius in vita ipsius in presenti benedicetur confitebitur tibi cum benefeceris ei. Hii in prosperis deum laudant sed in aduersis blasphemant. Tempore pacis vel lucri veniunt sed temptacionis recedunt. Christum ascendente in celum exaltatum sequi volunt sed descendente per compassionem et humiliatum fugiunt. Non quia christum sequuntur quocumque ierit. Ad nupcias eum sequuntur. ad passionem festinantem sequi dedignantur. Alii quidam sequi christum sed preterire volunt dum gloriam quam christus exhibuit ante tempus habere volunt. Quid vero sit christum imitari tradit Johannes dicens Jo. 2. qui dicit se in christo manere debet sicut ipse ambulauit et ipse ambulare. Septem vero sunt dicit quidam expositor et sunt ab hec impedimenta quibus a mandatorum obediencia retardamur. Primum est grauis occupacio et ipsa necessitas huius miseri corporis dum modo sompnum modo vestem modo cibum requirit non dubium quin frequenter nos impediat ab exercicio spirituali. Secundo nos impediunt vicia cordis. ut est leuitas suspicio impaciencia iracundia appetitus laudis et similia que in nobis cotidie experimur. Tercium et quartum impedimentum sunt huius seculi prosperitas et aduersitas. Sicut enim corpus quod corrumpitur aggrauat animam. sic deprimit et terrena habitacio sensum multa cogitantem. Quintum impedimentum ignorancia nostra est. Sextum in multis et preciis nostris causantibus ignoremus quid ad laudem dei et correccionem nostri agere debeamus. Certum impedimentum est aduersarius noster diabolus. qui tamquam leo rugiens circuit querens quem deuoret. 1. Pe. 4. Atque utinam in vi. tribulacionibus istis liberemur sic quod in septima non tangat nos malum que est in falsis fratribus. Utinam soli nos impugnarent nos maligni spiritus et nichil nocerent homines pernitiosis exemplis persuasionibus importunis sermonibus adulatoriis et detractatoriis atque aliis mille modis. Ex istis patet quod necessarium nobis sit ut aduersus hec septem pericula quibus totiens impedimur septiformis spiritus sancti auxilio subleuemur. Et ne sequamur vias hominum demonum vel angelorum ignoremus. et hee vie breuiter sunt nocentes vie filiorum ade in necessitate et cupiditate. Sed hee versantur. ab utraque siquidem ducuntur et ab utraque trahuntur. et necessitas corporis spiritualiter tribuenda est. Si quis hominum ignorat quod necessitas hominum multiplex sit sed quis sufficiat quam sit multipliciter enarrare ipsa nos docet experiencia ipsa vexacio dat intellectum. In hiis quidem docetur quisque necesse clamare habet ad dominum. non de necessitate sed de necessitatibus meis erue me. nec modo ab hac via necessitatis sed pocius a via cupiditatis quilibet optaret educi. Siquidem ex duobus malis longe melius est in necessitate gradi quam in cupiditate. multiplex ista sed illa amplius per omnem modum. immo ultra omnem modum inuenitur. Deinde hee due vie que videntur hominibus bone finem non habent nisi cum demergunt in profundum inferni. De hiis hominibus intelligitur illud psalmi. contricio et infelicitas in viis eorum. In cupiditate enim est infelicitas id est non felicitas. Si enim videtur aliquid esse in terrenarum rerum affluencia felicitas eo ipse infelicior est quo vehemencius et affectuosius pro felicitate amplectitur infelicitatem. Ue filiis hominum ab hac felicitate falsa et fallaci. De qua dicas diues sum et nullius egeo. nescis quia pauper es et nudus miser et miserabilis. Inter viam necessitatis et cupiditatis hec distancia est quod necessitas oritur de corporis infirmitate cupiditas ex cordis media et obliuione procedit. Iccirco enim aliene mendicat anima quia oblita est commedere panem suum. Uie demonum sunt presumpcio et obstinacio. Consideremus enim demonum principem qualis est et tales sunt domestici eius. Consideremus viarum eius principia et videbimus statim quod in presumpcione perstitit dicens. Ysa. 14. sedebo in monte testi et ero similis altissimo. Una itaque presumpcio demonum sed non minus mira obstinacio est. quia superbia eorum ascendit semper et non est illis conuersio. quia enim conuerti noluerunt a via presumpcionis inciderunt in viam obstinacionis. Quicumque enim sequuntur vestigia demonum ingrediantur has demonum vias. Hoc autem est totum aduersus nos colluctacio spiritualium nequiciarum ut nos seducant et inducant nos in vias suas et deducant in eis et perducant ad finem qui paratus est in eis. Et hic videndum est per quos gradus descendit peccator in has vias. Primus gradus istius descensus est dissimulacio proprie iniquitatis proprie infirmitatis et inutilitatis. dum sibi parcens sibi blandiens sibi persuadens homo aliquid se esse dum nichil est iam se seducit. Unde secundus gradus est ignorancia sui. vero in primo gradu inutilia ei texunt prisomata foliorum superest ut vulnera tecta non videat qui ad hoc solum texunt ne videat. Ex

hoc tante ut s alio revelante confusa no ee
contendat s comittit in v[er]ba malicia ad excu
sandas excusacoes in pctis. Et iste est terci[us]
grad[us] valde contrari[us] p[re]sumpcoi. quid eni[m] va
li amittere videtur iam qui p[re]sumit excu
sare. Quart[us] grad[us] vel poci[us] quartu[m] p[re]cipi
um contempt[us] e quemadmodum scriptura dicit
Impi[us] cu[m] in p[ro]fundum maloru[m] venerit con
tempnit. Ex hoc g[o] magis ac magis vrget
sup[er] eu[m] putre[us] os suu[m] dum vz timor sep[er]
t[us] tradit ipsu[m] e p[er] impunitam obstiacio fit
e sic cor durum e induratu[m] nec deu[m] timet
nec hoiem veretur qui se i oib[us] op[er]ib[us] suis
abiceret diabolo manife[st]e suis e sic [con]tra cum
illo. Vnde vie boni de quib[us] supradictu[m] e sunt
ip[s]e de quib[us] dr 1 cor 10 Temptac[i]o vos no
app[re]hendat nisi hu[m]ana. Et q[ui]a humanu[m] e ca
de diabolicu[m] e p[er]severare p[er] [con]suetudine[m] puer
sam. diabolica temptac[i]o e app[re]hensi in i na
tura diabolica transformare. Que au[tem] sint
vie angelo[rum] ip[s]e x dicit Jo 1 Videbitis an
gelos ascendentes e descendentes s[uper] filiu[m] hois
Ascensio g[o] e descensio sunt vie angelo[rum]. As
censio p[ro]p[ter] se. descensio vel pocius condescensio
p[ro]p[ter] nos. Beati eni[m] s[pirit]us ascendunt p[er] [con]templa
coe[m] du[m] descendunt p[er] compassio[n]e[m] tu[n]c ut custo
diant te i oib[us] vijs tuis. Ascendunt ad
visione[m] vult[us] ei[us] descendunt ad missionem
vel ad nutu[m] ei[us]. qui angelis suis mandauit
de te. i ps. nec t[ame]n in descendendo glie visione
fraudant q[ui]a semp[er] vident facie[m] pris mei. Vie
x ihu sunt via e veritas ad singulos eni[m] q[ui]
eu[m] recipiunt venit xpc i via e veritate sed
eni[m] multa fuit p[re]sumpcio de via e miseracoe s[ed]
[con]tra fuit oblivio de iusticie vel iudicij veritate
no est ibi dns sicut nec [con]tra nullus terror vel
timor ex recordatoe [con]solacio. na[m] neq[ue] qui imitat[ur]
tenet qui viam ibi e [con]tra no cognoscat. n[ec] [con]tra
ee via pt sine veritate Itaq[ue] [con]tra via e ve[ri]tas
obviaverunt s[ed] ibi sese iusticia e pax osculata
te sunt. nec abesse pt cui[us] fuis e in pace loc[us]
ei[us]. Hec sunt eternitatis via de quib[us] dicit
abacuc 3 Incurvati sunt colles mundi ab in
neribus eternitatis ei[us]. Vie g[o] quib[us] xpm sequi
debemus sunt veritas cui quo ad nos a via
q[ui] ad prios p[ri]mam sufficient ... i mon
te. scandas subveniendo misero i valle au[tem] in
g[re]ssum ... exemplavit. Et sic vi[a] ut
a[utem] e luc. 4 c. veritas manifesta. Hic eni[m] dr q[uod]
cu[m] ihc descendiss[et] de monte leprosum munda
uit luc 4. dr q[uod] leprosum curavit cu[m] eet in
vna civitatu[m]. s[ed] ad illud ... Gor[ius] allegans
glosam dicere q[uod] p[ost] descensum de monte ad
fuit in valle a[ntequam] intraret capharnau[m] e in
illo intervallo fuit sanat[us] leprosus q[uod] a[utem] dic
pont luc 4. cum dicat. cum eet in vna civitatu[m]
s capharnau[m] q[ui]a ip[s]e illa fuit qui fini fuit qd
hic sec[undum] Ecce leprosus veniens zc. [con]tra ondit[ur]
ta devocio q[uam] instancia ex pte rogantis que
patent ex hoc q[uod] accessit fidelis simplex e humilis
e sic accessit ex ... p[er] cu[m] fide cordis p[er] qua
dr. Ecce leprosus veniens no[n] ta[m] passib[us] corp[or]is
q[uam] fide mentis. Secundo in humilitate cordis qu
subditur. Adorabat eu[m]. m[arci] 1 genuflexo. luc 4.
additur q[uod] cadit e vtrumq[ue] ve[rum] e. p[er] eni[m] ge
nua flectabat e p[ost]ea cadit sic i facie. Aug[ustinus]

dicit q[uod] humilitas e pudoris e ut vnusquisq[ue]
de vite sue maculis erubescat s[ed] verecundia
confessionis no[n] repellat. Ondit ... remediu[m]
postulauit que oia humilitatem indicant ter
no cum orant dicens. dne si vis potes me mu[n]
dare. luc 4. Expressius rogavit eu[m] dicens. S[ed]
si au[tem] p[re]missa tria concurrunt nichil a deo
negatur. s. fides Jac 1. postulet au[tem] a deo ni
chil hesitans i fide. Humilitas ecc 24 Oro
humiliantis se nubes penetrat. Oro luc 11
petite i oroe e accipietis. Allegauit leproso[rum]
i ihu tria declinativa q[ui]b[us] ad sua[m] petico[n]e[m]
s equitate[m] cum dicat. dne ad que s ptinet
ex equitate subvenire servis suis. Cap 12 Ad
hoc q[uod] omi dns es cui te parce facis. Bonita
te in hoc qd subdit si vis innuens q[uod] eius
voluntas sit bonitas. 1 thi 2 qui vult
omnes homines salvos fieri. Potestatem i h[oc] qd
addit. potes me mundare. Sap 12 subest e
cum volueris posse. Fides g[o] leprosi inclinavit
potestatem medici. humilitas equitate. oro bo
nitate e io secuta e oro de qua sec[undum]. Extendens
ihc manu[m] dicit. Volo mundare e confesti[m]
mundata e lep[ra] eius. Vbi tangunt[ur] [con]nota
cia curoe p[er] mod[um] ... effectus. Dicit g[o] e ex
tendens ihc manu[m] suam qd fuit signu[m] li
beralitatis [con]tra avaros. p[ro]u[erbiorum] 31 manu[m] sua[m] a
peruit inopi e palmam suam extendit ad pau
perem. Tetigit eu[m] qd fuit signu[m] humilitatis
[con]tra sup[er]bos. dicens. Volo. qd fuit signu[m] po
testatis [con]tra incredulos. Criso[stomus]. no[n] ut tacta
e lep[ra] mundata e s[ed] ex quo iussit ut ondat
q[uod] no[n] tetigit p[ro]p[ter] lepre fugacoe[m] s[ed] ut solue
ret legem. i legis cerimonias. Sola au[tem]
voluntas fuit ca[usa] curacois. precipit au[tem]
p[ro]p[ter] circumstantes. vnde in ps. Omnia que
cu[m]q[ue] voluit dns fecit. Sz vr q[uod] xpc
male leprosum tetigerit cum tactus le
p[ro]si in lege p[ro]hibeatur leuit 13. Ipse au[tem]
no venit legem solvere s[ed] adimplere. m[at] 4
q[ua]m solu[m] sola voluntate potuit sanare
ut p[atet] ex premissis. g[o] frustra tetigit. Ad
p[ri]mu[m] dicendu[m] q[uod] ihc non erat subiect[us] le
gi s[ed] dns legis. nec t[ame]n venit solue legem
quantu[m] ad observanciam spiritualem t[ame]n ad
ritum cerimonialem ut sup[ra] dicit Criso[stomus].
Ad aliud dicendu[m] est q[uod] non tetigit eum q[uia]
aliter sanare no[n] potuit s[ed] q[ui]a magis voluit. tu[m]
p[ro]p[ter] exemplum humilitatis ut s doceret nul
lum p[ro]p[ter] macula[m] corporis ee spernendu[m]. tu[m] p[ro]p[ter]
ostensionem sue potencie que no[n] timet s[ed] tol
lit lepre contagium. Non eni[m] inquinari a
lep[ra] potuit qui eam p[ro]pria potencia sanavit.
tu[m] p[ro]p[ter] destructoe[m] heresis manichei qui dixit
xpm hre corpus fantasticu[m] e p[er] consequens
tangere no[n] posse. Vnde in p[re]misso p[ro]cessu sunt
multe hereses confutate. Vnde s[ecundum] Amb[rosium] sup[er]
p[re]misso textu ihc tria facit. tangit volu[n]t im
pat. Tangit [con]tra manicheu[m] ut ... e vult
[con]tra fotinu[m] qui ait xpm inefficatie hre volun
tatem. impat [con]tra arrium qui ait xpm pu
ra ee creaturam e nichil posse imp[er]ando s[ed]
orando. Ergo in hoc q[uod] tetigit ondit virtu
te humilitatis. in hoc qd dixit mundare vir
tutem potestatis ondit. Et hinc sequebat[ur] cu
racio infirmitatis. qu subdit. Et confesti[m]
mundata e lepra ei[us]. q[uia] ip[s]e dixit e fca sunt
Aug[ustinus]. nichil mediu[m] inter preceptu[m] e opus.

Fides

Humilitas.

Oro.

Criso[stomus].

Q.

¶ ... So.

Ambro[sius]

[Con]tra heses

i h[oc] qd dixit volo affectu[m] ef ficiencie p[ri]cip[is]

Aug[ustinus].

Criso9 -

Sup isto itaq̄ textu. dñe si vis potes me
mundare ꝛc. sic nobilr̄ scribit Criso9 su
(a). op' imp'fto o. 21. non de voluntate xp̄i
ad omē bonū pata dubitat dicens. dñe
si vis s; de iudicio voluntatis ei9. xp̄c eī cū
sit bonus nō vult nociua p'stare ꝛ si roget.
Nec ei expedit omnis corpis integritas. q̄r
g° nesciuit utrū expediret an nō illa. nec īo
ambigebat de voluntate illi9 quin crederet
eā ad omē bonū paratam. Nam credere ipm̄
deo nūc fidelis ē hoīs. scire aūt iudicia nūc
eius non ē hominis neq; fidelis. tū const;
ap̄lm ipm nō potuisse cognoscere cū deū ro
garet ut discederet ab eo stimulus carnis.
qui datus ei fuāt ne extolleretur. p' qd dic
tum ei fuit. Sufficiat t' grā mea. nam virt9
ī infirmitate p'ficitur. īo dixit ei leprosus. dñe
si vis. Ac si dicat. Credo q' omē bonū est qd
vis. ignoro aūt q' bonū est in qd desidero. hō
aūt plane nō dubito s; potius credo qm̄ si bo
nū est in qd desidero ꝛ tu vis. g° sermo non
dubitantem eum ondit de virtute ei9 s; ignorantē
iudicia nūc eius. Hec ille. Istis p'missis p' i

Gl.

tellcū suppositi principalis conclōis superest de
clarare secundam ptē moralr̄ eius. p' cui9
intellcū sciend̄ est p'° q' leprosum intel' p'nt
sp'ualr̄ heretici vel gualr̄ p'ctores vniusi. p'9
declarat glo. sup le°. ꝛ e sup illud leuit' 13.
Homo ī cui9 carne ortus fuit diuisus color
ꝓ sit lepra ē doctrina fl'a. vn̄ nō absurde
leprosi intelligunt heretici. qui virtutē vere
fidei nō hūtes doctrinas varias p'fitent erro
ris. veras q; falsis admiscentes. sicut lepra
veris q; falsis coloribz humana corpa vari

6. spēs lep̄.

ando commaculat. Hui9 lepre inueni9 leg
latorē sex spēs ī homine posuisse. p'mā capi
tis ꝛ barbe. secundā caluicie vel recaluacōis
terciam carnis ꝛ cutis. quartā cutis ꝛ cor
pis ꝛ cicatricis albe cum rubore. quītā vl'ce

Moralr̄.

ris ꝛ cicatricis. sextam vstionis. In capite t'
ī barba lepram port' qui deitate p'ris vel in
ipo capite qd xp̄c ē p'ctat. Caput eī viri x'
est. Hūt eī hanc lepram iudei manichei ar
riani sebelliani ꝛ multi alij. lepram ī bar
ba qui de scīs ap̄lis male senciūt; eos fal
sum ad p'dicasse fingunt. Sicut eī barba
ornamentū ē viri sic scī ap̄li sunt ornamē
ta corpis t' ecclesie. In corpe lepram hūt q' eccīe

Hereses.

detrahunt sicut cap'ociani qui r'nem negant
carnis sicut venetiani qui nupcias dāpnāt
ꝛ p'entibz p'niam negant. sicut eraclite q'
inter alios regnū celo4 errores puulos hē
re nō credunt. sicut arriani qui vetant p'
defunctis exorare vel sacrifiū offerre. In car
ne ꝛ ī cute lepram gerunt q' carnalia deside
ria vel exteriora suadere conantur sicut chori
thiani qui r'ncm futurā ī voluptate exis
timant. Vel sicut arriani qui dicunt ī fide
manentibz quūuis carnalr̄ viuant nō pos
se imputari p'ctā. In cicatrice sanati vl'ce
ris lepram port' qui p'9 cognicōz ꝛ medici
nam dei ꝛ manifestacōz fidei qm̄ a x° susce
p'it ꝛ rursum ī ipa cicatrice ascendit ad ad
iudicium erroris p'oris aut p'fidiam dog
matis veteris. In carne viua lepram gestat
qui de anima q' vita ē carnis ad sīm exis
timant sicut luciferani qui dicunt aīam
de carnis sbā p'pagatā. Et sicut arabici
qui aīam cū corpe simul mori putant. In ci
catrice vstionis lepram hūt manichei qui
nimis abstinē cruciatu corpa sua cruciunt
ꝛ p' infidelitatem nō mundiciā; inde s; lepra
gignunt. Sed ulterius ē hic sciend̄ q' legis lator
nedum spēs lepre s; ꝛ colores eius multos
posuit. viz pallidum rubentē albā. liuidū
nigram florescentem. pallida lep' imbecillē
ꝛ fragilem fidem nōt. cum quis p'dito colore
integre sanitatis languescit infirmitatis erro
re. Rubea lep' mentem ondit infectā cruore ho
micidij. Alba sigt hereticos vel ypocritas qui
se mundos appellant. vel qui de falsis virtu
tibz gliantur. Liuida sigt inuidiam hereticor
qui eis cōdicentibz detrahere nō cessant. Nig
sigt fumo ydolatrie denigratam consciā;. Flo
rescens tō corpe sigt auariciā q' omē genus
bonū qū corp9 totum commaculat. Est aūt
lep' que hēt ruborem cū pallore p'mixtū. et
sigt talem qui cum sit imbecillis aīe ꝛ men
dax facile ī furorem p'rumpit ꝛ leuitate mor
ato p'iurat. pallor eī mencientē linguā sigt
rubor iracundiā manifestat. Secundo p' lep
sum itē quilibz p'ctor gualr̄. ꝛ hinc ait Ja
nuen̄ sermone p'° q' p' leprosum possum9 in
tellige quemlibz p'ctorem ar' cui9 curō tria po
nit. s. spēs morbi. mod9 curandi ꝛ p'cia me
dici. Spēs morbi fuit lep' p' qm̄ p'cm̄ itē
leprosus eī hēt omēs sensus viciatos atq;
corruptos. hēt eī visum caliginosum. audi
tū obscurum odoratū obtusum. palatū mor
bidum ꝛ īo gustus defuit. inflatas ꝛ debiles
man9 ꝛ īo deficit ī tactu. Unde sicut lep' inficit
omēs sensus corpis ita p'cm̄ omēs vires aīe spū
ales. p'° eī corrumpit virtutē intellectiuā; q' est
q'si visus aīe. Cap 4. Excecauit eos malicia
eo4. Fides ē q'si oculus anime dext' q' p' p'cm̄
potissime excecatur. le° 1. Reg 11. q' naas dix
it filijs iabes galaad In hoc feriam vobis
cum fedus ut eruā omī viri oculos dextros. Ca
rens oculo dextro ē inhabilis ad pugnand̄. Si
nister oculus sunt opa bona de genere q' mi
nime p'ficiunt sine fide. Hebr° 11. Sine fide est
impossibile placē deo. Fides aūt sine opibz ex
trinsecis multū valz. qm̄ s. assistente bona
opandi voluntate facultas aūt hū opandi de
ficit. Fides g° sine opibz p't aliqū aliquis de
bellare diabolū opibz sine fide nunq' vincitur
ab aliquo viatore. Vn̄ cō diabolū nō p'cipit
ap̄lus ut opa sumam9 s; p'ncipalr̄ fidē bona
Eph 6. In omnibz sumentes scutū fidei ī quo
possitis tela omia nequissimi extinguere ignea
Secundo p'cm̄ lepre obtundit ī aīa virtutē au
ditiuā ut vocem dei p'cipientis t' commonentis
p'ctor nō audiat ad salū. Auditu9 eī ī hoīe
quiq; impeditur ab interiori quiq; ab exteri
p' aliquod obstaculum interpositū vel voci
ferantem ꝛ auditū quiq; p'ncipaliter ab exteriori. p'ti
ab inferiori. qm̄ viz p' aerem corruptū exius
ī instrumento auditus aliqua corrupcio ge
neratur. Moralr̄ sup'bia aūt impedit ī aīa
auditū ab interiori cū sit ī mente ꝛ īo sup
bus nō nisi a tergo p'cipit vocē dei p't Jer' 2.
Verterunt ad me tergum ꝛ nō faciē. Et ysa.
30. Audient vocem p'9 tergū monentis. Aua
ricia impedit ab exteriori que q'si obstaculum
int' ipm ꝛ vocem dei terrā ponit. Istā ter
ram p'cipit dn̄s amouere Jer° 22. Terra

terra terra audi vocem dni. Luxuria pti
impedit ab exteriori ptm ab interiori. Ipsa
concupiscentia interius radicatur i aia sz fo
ris appz p impudicicie signa multa. Ecc
26. Fornicatio mulieris i extollencia oculo
et in palpebris eius cognoscetur. Tales voce
dni audire contempnunt qz eis displicet
ecc 21. Audiet luxuriosus et displicebit ei.
Tercio pctm obscurat virtutem memora
tiuam que e qsi anime olfactus. cu deberz p
memoriam odorare celestes suauitates odo
rat fetentes carnalitates. ysa 3. Erit p
suaui odore fetor. Cu deberet hre i memori
a dei bnfca miseria xpi ad vindictam medi
tatur. cum sap ecc 10. omnis iniurie pri
ne memineris. cu tn esse deberent memores
pctorum suorum ad penitendu. sz illud ysa 38. Re
cogitabo t omnes annos meos i amaritu
dine aie mee. Memores sunt pocius ad delec
tandu. ¶ Quarto pctm deordinat virtute af
firmatiuam vel volitiuam que e qsi palatu t
gustus aie qz no sapiunt pctori spualia sz ter
rena. Pu 27. Anima saturata i amore ter
renorum conculcabit fauu i dulce amo
rem celestium. ysa 5. Ve qui dicitis bonu
malu et malum bonu ponentes luce te
nebras et tenebras lucem. ponentes ama
ru dulce et dulce amaru. Illi au malu ee
bonu et bonu ee malum dicunt q diuicias
asserunt p se bonas q multorum malorum ex
tant cae. et reprbant paupertate qm xpc do
cuit et exemplauit. Illi vo dicunt tenebr
luce et luce tenebras qui p opa virtuosa
vituperant et viciosa opa commendant. cu
tn dicatur. Ad ro. 13. Abiciamus g opa tene
brarum et induamur arma lucis. ¶ Quinto
pctm debilitat virtutem opatiua que e qsi
manus t tactus viatoris du pctore pigru
efficit ad opandu. Pu 26. Abscondit pig
manus sub ascella et laborat si ad os du
cat illas. ¶ Secundo sigt lepra pctm. qz sic
lepra e morbus contagiosus sic pctm. Sicut et
leprosus efficit leprosum coelit sic pctor effi
cit alios pctores exemplariter. 1. cor 15. Cor
rumpunt mores bonos colloquia praua.
Tercio pctm sigtur p lepram qz lepra e morbus
fetidus et abhominabilis et io leprosi ab a
liis separantur qz sunt abhominabiles et fetan
tes. sic et pctores separantur a bonis. et q ad lo
cum quidem et q ad meritu. et q ad consorciu
Quo ad locum quidem. qz ds iiij. loca fecit s
celum terrestre padisum mundu et infernu.
In celo leprosus lepra pcti stare no pt qz ille q le
pra supbie est inuentus de celo cecidit no re
ususrus. nec i padiso terrestri de q lepra ada
expulit. nec in mundo isto tales leprosi fina
liter pmanebunt. sz in tenebras eicient. Vn
ps ait. Vt lutum platearum delebo eos. Restat
ut i inferno qui qsi quedm leprosoria abhoia
t claudant. ysa 24. Congregabur i congrega
cione vnius fascis i lacu et claudent ibi i carcere.
Sunt et separati a bonis qntu ad meritu qz
nulla pticipacoz hnt meritorum eius ecclie militan
tis. Et io nec diabolo pnt resistere. nec si ca
dant resurgere nec i bono se mutuo confortare. ecc
4. Melius e duos esse simul q vnum. qz si vnus
ceciderit ab alio fulcietur. Et si quisqm adusus
alium pualuit duo resistent. Separant et a

bonis mali qntum ad consorciu. In hac ei
uita qmuis separati sunt qntum ad meritu no
tn qntum ad consorcium qz hic mixti sunt
boni cu malis. In futuro fiet separacio qntu
ad consorciu et qntu ad locu et qntu ad me
ritu. Mt 13. Exibunt angeli et separabunt ma
los de medio iustorum. Ecce pz separacio quo ad
consorciu. et mittent eos i caminu ignis. Ecce
pz separacio quo ad locu. ibi erit fletus et stri
dor dencium. Ecce pz separacio q ad premiu. Illi erit
i luctu perpetuo isti i gaudio sempiterno ¶ Ali
as au proprietates leprosi ptinentes ad scrip
turam allegat Iohs de abbatis uilla p quas p
cator leproso compat duas quibz au indiciis
lepra possit cognosci docemur leuit 13. Ho
i cuius cute et carne ortus fuit diuersus color si
ue pustula aut lucens quippiam i plaga
lepre adducetur ad sacerdote. Ideo ad sacerdote
ducet ut eius arbitrio si leprosus iudicaret
separaret ab aliorum consorcio. In hiis g ver
bis leuit diuersa pcti morbus uel lepre genera
demonstrantur. Diuersus siquidem color i cute
morphea dr. et hec varietas coloris sigt bo
norum et malorum opum commixtione. Pustu
la idem est qd vlcus. Vlcus au sunt carne
corrumpit et cute. Est au pustula scaturigo
l fons saniem pducens. et sigt pctm ex quo
causantur multa alia gna pctorum. P quippiam
lucens notur commissi reatus euidens signu
et manifestu. Diuersus g color redarguit. na
malorum bonorum qz commixtio no e sanitas
mentis sz corrupcio. na colorum diuersitas t
mutacio vitam maculis pctorum respsa demo
strat. Et hinc plangit Ier tren 4. dicens
quo obscuratu e aurum mutatus e color opti
mus dispsi sunt lapides sanctuarij i capite omn
platearum. Plangit hic anima i baptismo ni
ue dealbata et infusione sci spc auro pulcrius co
lorata sz p'ea viciorum varietate tanq lepra
maculata que terrenis concupiscentiis inficit et
obscuratur et color virtutu optimus ab amore
celestiu ad amorem terrenum mutatur. Dispsi
sunt lapides sanctuarij. lapides sanctuarij sut sacer
dotes et religiosi qui votetenus seculo abrenun
ciauerunt. qui no debent foras exire nec occu
pari circa temporalia sz semp apparere dei conspu
bz saltem voluntate et affectu. Nunc au vaga
tur et dispguntur no solu in plateis et latis vi
is seculi sz i capite omn platearum. Nam p de
siderium oia opa mundi agunt et ex hitu t or
dine culmen honoris querunt. et i actibz no
religiosis ex religione sibi volunt reuerencia ex
biberi. na negociacionibz laicorum se immiscent. relio
si diuersos colores hntes sunt cu hitus regu
laris secularibz accoibz sociatur. ¶ Na hitus
relionis mundi clamat contemptu. et acti
bz secularibz mundana concupiscentia pdicat.
Vn Iac 4. Vnde i nobis lites et bella nonne ex
concupiscentiis q militant i membris vris et
3 c. Si zelum amarum hetis et contenciones
sunt i cordibz vris nolite gloriari et menda
ces ee aduersus ueritate. no glorietur i hitu t
caractere ordinis uel religionis cuius opa re
ligioni contradicunt sz de colore diuerso doleat ut
leprosus ¶ Vlcus e qsi de fonte saniem pdu
cat pctm ut dctm est ex quorum pcedit pctorum
multorum scelerata pgenies de quo moralr
pt intelligi illud Iob 2. Egressus sathan a

Adv unt

co religio
sos

face dn̄i pcussit iob vlcere pessimo a plan ta pedis vsq; ad verticem capitis Hoc aūt fit cum diabolꝰ a dn̄o pmissꝰ a minimo vsq; ad maiora pueniens totū corpꝰ vir tis illatis temptacoīb; dilacerat ꝑ tunc sicut testat medium qd̄ sc̄; ꝙ iob tes ta saniem radebat nō tergebat suam lin theo. Testa radere est fluxus illicite cogi tacoīs ꝑ saniem pue operacionis aspitate pn̄e resecare. Vel testa est mōilis infir tas qm̄ cū manu qui eam ꝑ oculis ht. Testā g̃ radere saniem ē carnis pensando infirmitatem delectacionū ꝑ infirmitatū putredines ꝯscindere. Hec aūt facilꝰ potit pteraire qui in sterquilinio sese sedet. Ster cora sunt pcō immūda ꝑ feda cogeries sedere ē humilitatis indicium in sterquilio g̃ sedꝫ qui feces pcōꝝ suoꝝ consideraus dum sibi ipsi fetet confunditur ꝑ humiliatur.

¶ Tercium lepre signū ē luctus quippia in carne ꝰ pcōi signū euidens i conu̾sacōe ext̾ iꝰ. In visu cognoscatur vir ꝑ ab occursu fa ciei cognoscatur sensatꝰ. Amictus corpis ꝑ ri sus dencium ꝑ gressus hominis annunciant de eo. Vel possumꝰ s̄ glo. a spēs lepre itelrē a pcōi pprietates. nam i carnis timore sup bia ꝑ hec ē lepā osee 2. Paralip. 26. pꝰ ꝙ eleuatū ē cor eiꝰ orta est lepra i facie eiꝰ. in crustione iracundia. hec est lepra si monis leprosi. mt 26. cum essꝫ ihc̄ i do simonis leprosi. In ponderositate hec est lepā moysi. Exo. 4. qui cū misisset manū i sinū ꝯtulit leprosā. in prurigine gula hec ē lepra q̃tuor viroꝝ i introitu porte samarie. 4. reg. 7. In putredine inuidia ꝑ hec ē lepra marie n. ꝑu 12. putredo os sium inuidia. in fetore anelitus. luxuri a. hec ē lepā ioab. 2. Reg. 3. ¶ De de mor bo lepre dicend̄ est de eius curacōe ex ꝙ pꝫ be nignitas medici nr̄i ihū ut hic Notādū cōīlem 4 modis curacōm i scripturis legimꝰ ꝑ ꝑ ablucōm vt dicitur ē naamā 4 Reg. 4. lauare septies in iordane ꝑ recipiet sanita tē caro tua ꝑ sigt hec locō contricōm ꝑ lac maꝝ effusionem. Secundo ꝑ ostensione luc. 17. dixit dn̄s decem leprosis ite ostēdite vos sacerdotib; ꝑ sigt confesōm. Vnde i ps. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meā do mi. Tercio ꝑ separacōm sic num 12. de maria ꝑ 7 dies ext̾ castra separata ꝑ sigt excocōm que multis ē medicinalis nō mortalis. Quarto inclusione ꝑ quā religio sigtur. sic ē manus moysi que de sinu abstracta le psa apparuit in sinū reposita curata fuit exo. 4. sic i seculo ꝑ pcōm leprosi spūlit ꝑ religionis ingressum sunt curati. Quīto fit curacio ꝑ tactum ut hic. Est aūt s̄ ianuen triplex tactus. vnus ꝰ plene cōrlis qd̄ ꝰ ta git ꝑ tangitur ut corpꝰ ꝑ talis ē tactꝰ i ꝙ fuit valde virtuosus. luc. 8. Omnis tur ba querebat eū tangere ꝑ c. Secundꝰ ē pti cōrlis ꝑ pcim spūlis i quo tangit ē corpꝰ ꝑ qd̄ tangit est spc̄. ꝑ iste ē tribulacōis in flicte. Job 1. Tange os eiꝰ ꝑ carnē eiꝰ. Ter cius ē pure spūlis quo spc̄ a spū tangit ꝑ dr̄ inspiracōis diuine. Reg. 10. abyt cū eo ps exercitus quoꝝ dꝰ tetigit corda. Isto na q; tactu pcim cōrli pti spūli sunt tactus

hic leprosus. tactu pure cōrli qꝛ manꝰ xpī carnem eius tetigit. ꝑ mundauit tactu pure spūli qꝛ deus ei salubrit poste cum infudit mediante quo sanitate aīe ꝑ corpis impetrauit. Et hic ē nonū dicꝛ leprosum dn̄s tetigit. ꝑ in tangendo ma num extendit ut supiꝰ visum est. Exten dit manū suā ꝑ tetigit eum. manꝰ dn̄i olim contracta ē ꝑ tempe gr̄e ad miam ē extensa. Et qm̄ ihc̄ interptatꝰ salutaris l salvator salū tribuens. nāc esse vi ut salvet que salus tangit. Quis cō sur dos i sterquilinio; putrescentes dr̄ ꝑu 2. Vocaui ꝑ renuistis extendi manū meā ꝑ nō erat qui aspiceret manus itaq; r in cruce uul nere pforabatur vt oīa vulneꝝ essꝫ me dicina extendit g̃ misericors dn̄s manū hanc ut lepsum pcōrem misericordit sa net ꝑ eleuet de immundicie fetore ꝑ cū q̃ res cōmune deuenire ē signū magꝫ eligit miseri abhominabili lepra putrescere ꝑ in stercore immundicie residere ꝙ ꝑ extensiō ꝑ tactum manꝰ dn̄i subleuari. ¶ Viso quō spūlꝰ leprosi mundandi sunt videnꝺ est quō cū leprosis mundari venientib; sit a gend̄. ꝑ quo notandū ē textus leuit 13. vō sic dr̄. quicumq; maculatꝰ fuit lepā ꝑ sepa ratꝰ ad arbitrium sacerdotis hēbit vestita sua dissuta ob veste contectū contaīatū ac sordidum se clamabit oī t̾e quo lepsꝰ ē ꝑ immūdꝰ solus hītabit ext̾ castra. Istd aūt exponit ysodorꝰ sup leuit de hereticꝰ ꝑ hunc modum ꝙ quicquid lepsus iubet ex ire de castris ꝑ sedeant foris donec mundant lepre con. inter hereticos pia debere de eccā donec a ꝑprio errore purgentur ꝑ sic ad ecā reuertantur. huiꝰ dissutes tunicas capite discoopto ore obuoluto sedere iubetur lepre emundacōm expectantes, dissutis tunicis i. oīb; secretis manifestatis. capite dis coopto ut a cunctis eiꝰ immundicia videatur. ore clauso ne ulteriꝰ doceat l loquatur. Aliter tn̄ premissū textū de quolibet pcōre exponit quidam postill ita dicens. quicumq; macu latus ē lepra ꝑ ad arbitriū sacerdotis manife ab ecā ꝑfusus vel in occultis a deo ꝑ pcīm diuisus hēbit vestita dissoluta qꝛ eiꝰ virtu tes dissolute sunt. caput nudū qꝛ galeam salutis amisit. ob veste contectum ne feto re pcī loquendo diffundat. contaīatū ac sordidum se clamabit. ꝰ pcīm confitendo ore ꝑ cordis intencōe. Est ꝑ sciend̄ ꝙ nō solum i hominib; sꝫ ē in parietib; domꝰ i va sis i vestib; lepā ee dr̄ i scriptura leuit 13. vō ꝰ. lepā ē in parietib; domꝰ ysod. heretico cōꝝ congregacōm sigt que ꝑ sacerdotē pgari dꝫ. lepra i vasis vniuscuiꝰ q̃ hoīs prius cor pis debita lepra i stamine uel vestimento qui ex corpa conuinctur uel i ipo corpe ge reritur. alias ut dicit postill lanea vel li nea lepram hnt i stamine uel sub tegmine qd̄ s leuem framosum ē. ꝑ io tria spūliter accipienda sunt. lepā i veste lanea pussitas moꝝ ē i mente astuta qui delinquentes ar guere sciat consolari nesciat. Vn̄ quidam pro iusticiam seruiunt ꝑ pcōres magis ad despa cōm ꝙ ad sanitatem trahunt. lepra i veste li nea illos sigt q̃ ꝑ mollē adulacōe delinquē te

Fr.

C spēs lepā.

nū

Curā lepā.

3 tactꝰ

Ian.

[illegible] tedis.

S.

S. Aug.

Luca.

Risoꝰ.

S.

Risoꝰ.

corripe noluit s; consentiunt. uel q mollitei vivunt. lepi in stamine vicia sunt aie. Sicut eni stamine opus textrinum sic aia corpus susten tat. lepi sub tegmine sunt pcta q corpus conu nit. Anima eni in corpe est sicut stamen sub tegmine. Secunda conclo. xpc ihc qui potuit sue virtutem occultare pcepit multipliciter. voc voluit a se leprosum mundatum sacerdoti se ou dere et munus i lege pceptum offerre ut nos si mundari volumus doceat similia consilia pe trare. Prima pars istius conclois patet expresse in lra v; sic ait illi ihc. Vade nemini dixeris et c. Ait ergo illi e leproso mundato ihc. aug9 ois accio nra est instructio. Vide nemini dixeris miraculum qd factum e. S; cont istud vr illud thob 12. opa dei revelare et confiteri hono rificum e. Ad istud rnd; aug9 dicens q hoc fe cit xpc ihc ut ostenderet nō divulganda ee nre bona s; tacenda ut nō solum abstineamus a nimede peccaie s; etiam a glie iactancia. Alia tn rō erat s Rabanum sm eundem clamor. Vn ait quid erat nre iactare qd ope pficiebat. Aliter tn rnd; Criso9 dicens q nō simpliciter phi bet ut nō aliqui dicat s; nō ut ante q se ou dat sacerdoti illud alicui dicet ne forte si an nunciaret audirent sacerdotes qualiter illud factum fuit et occoes hntes pr odium et inimici as xpi expelleret eum de populo qui leprosum nō sufficientes mundatum. S; cont illud adhuc obicitur per hoc qd leproso fuit pceptum ut ta ceret ergo fuit transgressor divini pcepti q sic dr mt. 1. pdicavit ibi. Ad illud dr q multi plex e pceptum. vl; obligacois i quo e volu tas de implecoe et talia pcepta ponunt exod. 20. et deut. 6. et alibi sepius i novo testo. Et e pceptum pbacois in quo e voluntas dei de pbacoe. Tale fuit ad abraham pceptum de immolacoe filij sui ysaac. Gen 22. Est tercio pceptum instructois in quo voluntas dei nō i actu s; i aliquo alio actum adimplet sic hoc i fco sicut dcm est. xpc nos instruit ut non divulgaremus bona nra ad ostentatoz. Secun da ps conclois patet ex hoc q xpc pcepit lep so mundato dicens. Vade ostende te sacerdoti cuius e discernere lepram a lepra. Sicut eni p sacerdotis arbitrium leprosi a consorcio alior separaba tur ita nō sine illius arbitrio ad alior consorci um admittebantur. In hoc aut vbo ostendit xpc q nullus pcti vincula solvit nisi solus ds. Tn a deo absolutos a sacerdotibus tanq dei minis tris vult absolvi ut humilitas et obia obser ventur. et ex tli obia uel humilitate deo ma gis placeatur cum impia consilium ab ho mine queritur. Quid aut leprosus facere debeat cum ad sacerdotem venit determinat cum subditur. offer munus qd pcepit moyses. Criso9 nō dicit qd pcipio ego ne contra latorem facere videretur in testimonium illis. i. contra illos si nō crediderint ipso miraculo. s; pro illis i tes timonium salutis si crediderint. vel in testimonium. i. ut eor testimonio sanus haberis. Criso9. Jubet offerri munera ut si postea vellent eum expelle dicet eis munera tanq a mundato accepistis et quomodo me qui leprosum expellitis. Quo aut leprosi mundandi erant et q munus p lep so mundato offerebatur ipso castra ingresso patet levitici 14. Quo spiali dr q vestimenta sua lavaret omnis pilos corporis raderet et q offerret; duos agnos inmaculatos et ovem anniculam et inmaculatam et tres decimas simile in sacrificium et seorsum sextarium olei. Per aut modo et ordine quo mundatur et purificatur leprosus mundatur ops peccatorum. Vestem aqua lavat q conu sacioz suam pnie lacrimis nititur mundare. Num. 8. le. pro q aqua lustracois aspsi erat levite radebant pilos carnis sue. Levita aut interpretatur assumptus nos aut levite ee debe mus i. ministri de servitute diabolica p graciam nos liberante ad dei ministerium assumpti. Res tat ergo ut vestita et omis pilos corporis con fois novacula resecemus ut nō solum ma culas operum q vestiunt aiam s; et cogita cionum que ut capilli vestiunt et resecemus et sic faciem nram inovemus q faciem pilis i. cogitacoibus superfluis et nocivis succrescentibus i se nvat. Duo aut agni quos offerebat le prosus dupplicem innocenciam sigt quam offerre dz quilibet peccator deo suo. Vna e ut nullum op primat et miser faciat. Secunda e ut mi ser i sua miseria s; posse relevet. Vn de eis qui nō iuvant s; pauperem opprimunt et per consens primam innocenciam nō custodiunt. Amos 4. scribit. pro eo q diripiebatis pauperem et pdam electam tollebatis ab eo domos quadrate la pide edificabitis et nō habitabitis i eis. Vine as amarissimas plantabitis et nō bibetis ex eis vinum. q cognovi pcta vra et scelera vra forcia. De secunda pte dicit ambros9. Si non pavisti occidisti. Vn ysa. 3. Rapina pauperis i domo vra est. quare atteritis po pulum meum et facies pauper commolitis dicit dns exercituum. In illor domo e rapi na pauperis qui opes thesaurizant et abutuntur i delicijs et pauper miserias suas delicias fa ciunt. Nam divicias rapere a pauperibus vide ntur qui eas indigentibus nō tribuunt. cum eor indigencie debeant. Facies vero pauper i ore commolliunt et fame attenuant q eas cum tenent nutrire cum fames exposcit et suf ficiunt facultates. Rapis ergo nō dando qd tu um e. atteris nō nutriendo occidis nō pas cendo. Item qui sanatur a pcto sicut q mu datur a lepra dz offerre ovem mansuetudis. qm pro. 3. dr. qui illusores ipe deludet et gliam mansuetis dabit. Illusores aut sunt de quibus dr eccl 28. Homo hoi servat iram et a deo q rit medelam. In hoiem silem s nō ht mīam et de pctis suis depcabitur venia qui dicet frustra. Dz leprosus offerre tres decimas sile. Sila e qui inmaculata sba s. purissima farina. Simile aut tres decimas offert qui fervorem dilecois cordialis ad dm s se et ad pximum ut se et ad seipsum discretum amore ht. Hec e sila oleo respsa offertur. nam dilecoo caritatiua pin guedine devocois et mentis hillaritate dno commendatur. Ideo 2. cor. 9. dicit aps. Vnus quisq; put destinavit i corde nō ex tristicia aut necessitate. et c. Vel olei aspsio unionem sigt que dilectoz fraternam inseparabiliter communicat. Of ferebat aut leprosus mundatus olei sextarium qd pfecte nre sigt complementum. qd e i tribus con sistit. primum e ut peccantes coram nobis zelo iusticie corrigamus. Secundum e ut ei q nos of fendit si penitens e nre offensa parcamus. Tercium ut ignorantes i hijs q sunt ad salu tem instruamus. Hec ergo sunt que leprosus p

Secundo. Aug9. Raba9. Criso9. Criso9. Moralr. Quocia 2a. Cōo oppressores pauperum. De simila. Apos9.

sua mundacōe offerebat s̄ preceptū moysi · et
nos qui lepā pcti emundamur nō easdē too so
loēs s; iusticias dn̄o offeramus quatenus accep
ta nobis mundicia pseuet ne paciamur i le
pra recidiuā. Vnde hic dicit ianuū q̄ xpc i
pdc̄o textu nos informat de tanta puisione
ne i recidiuū pcti labamur · et q̄ qui cōmu
spūali sanitati c̄ bonū fauoris appetit⁹ io x̄
sanitatis conseruati̇ tradens huioi pbib; appeti
tū dicens. Vide nemini dixis. conseruatiuū
q̄ ē omia deo tribue et sacrificiū laudū s̄ offer
re. De quo dr̄ i ps. Sacrificiū laudis hono
rificabit me. De omib; ei opib; nris uult
ds ut nos habeamus meritum et vtilitatē prum
c̄ et misericordiā et ipe gliam. Tria ei ds spi
aliā s̄ reseruauit q̄ nulli pe creature volu
it cōcedere gliam. ysa e̷. Gliam meā alti
nō dabo. Vindicaz de malefactis. Ro · 12 · mi
vindictam et ego retribuā. Et iudiciū de occul
tis et io dicit Nolite iudicare ut nō iudi
cemini. Gliam aū de ē auferre conant vane
glosi et suphi · de quib; Jo · 4 · Quō potestis cre
dere vos qui gliam inuicē accipitis. Vin
dictam s̄ auferunt iracundi q̄ de iniuriis s̄
illatis se iudicare volunt. Ecc 28 · Qui vi
dicari uult a dn̄o inueniet vindictā et pctā
illi⁹ seruans seruabit. Iudiciū auferre cona
tur temerarii psumptuosi qui de occultis ali
orum cordium iudicare volunt cū tn̄ cōtrū p
cipit apls dicens. Nolite an tps iudicare
quo adusq; veniet dn̄s qui et illuminabit ab
scondita tenebraz et manifestabit consilia cor
dium. ¶ Tercia q̄ xpc qui i capharnaū in
trans humili et fideli mediatore mediante
puerū cenᵗ paliticū absentē curauit · cōsili
b; spūalib; remediis spūalr concurrentib;
quotidie paliticos spū multos curat. Pro
pr̄ pte istius euāis sic scribr̄ i euāge. Cum itē
isset capharnaū accessit ad eū centurio ro
gans ad eum et dicens. Vbi post leprosi
mundacōz se paliticā curā s̄ serui centurois.
Vbi p̄ pō peticio et mediacio centurois p ser
uo secundo puissio curois a x̄ · ibi · Et ait
illi ihc̄. tercio fides centuriois de puisso ibi.
Et videns centurio. ē execucio puissiois i
curando ibi. Et dixit dn̄s centurioi. Dicit
g̊. Cum introisset sup ihc̄ i capharnaū Se
cund aug̃ terminato sermōe i monte sec
expssum nō ē qntū ad tpis interuallū Ca
pharnaū interpret̄ villa consolois vel vil
la pinguedis q̄ ad sui conusione mag̃ indi
gebat miraculis. Accessit ad eū centurio
i · quidā gentilis qui sub se centū milites hab
tunc cū terra illa erat romanis subiecta
¶ Orig̃. Accessit alienegena generacōe s; domestic⁹
corde · alienus nacōe s; pxs fide princeps mi
litū s; socius angelorum rogans eum fiducialr
et humilr. Sup isto textu dicit criso⁹ sup a
ope imperfecto ita notabilr scribit · Pquam dn̄s po
pl̄m docuit sup monte leprosū mundauit
sub monte · p⁹ hec venit capharnaū i mis
terio · p⁹ iudeorum mundacoz venit ad gēs · et te
centurio venit ad eū · Centurio inquit p̄
mus fructus ex gentib; ad cui⁹ fidei cōparacōz
omi fides q̄ infidelitas ē inuenta Hic nec
audiuit xpm docentē nec leprosum dū
mundaret aspexit s; audita tantūs sani
tate leprosi credidit securius q̄ audiuit q̄l

le ei scipm optulit dicens Dn̄e si vis potes
me mundare. Fidei quippe sunt hec vba nō
oīo magne qui talia dicere potant de oīb;
sanctis qualis fuit helizeus qui leprosum mun
dauit nō manib; s; precepto. Ille aū centurio
nō solum potestatis eius virtutē confess⁹ ē s;
ipam deitatis ei⁹ naturā cognouit. Non eū q̄
corporalem suū rogauit. s; q̄ presente vbis dicēs
Dic vbum et sanabi puer meus. q̄ et potat
absentib; infirmitatib; impare. Erat a iste
centurio i misterio gentiū futurorum q̄ neq; le
gē neq; pphās legerant de xpo · neq; ipm x̄
mirabilia facientem viderant · mente videri
credentes i se qui scripture ad pnūdm pctorum
fc̄e sunt. nō ad utilitatē sctorum qui rectis et fi
delib; scripte note nō sunt. Dicit apl̄ · Lex nō
ē posita iusto s; iniusto. Magis ei omis iu
sticie ipa natura ē bonum et scriptura infalli
bilis de deo creatore omī rerum q̄ nichil crea
turē i mundo p qd̄ nō manifestissime deus
ostendatur. io omi rerum spes hoc tpe quidē ad
mouent hoies de potencia dei i illo aū die iu
dicio condempnabuntur. Hec criso⁹. S; hic querit
quō verum sit qd̄ dicit at̄ viz q̄ centurio acces
sit ad ihm̄ cum dicat luc · 8 · c · q̄ misit ad
eum seniores. Ad illud ridz aug̃ triplr̄. p̊
sic. q̄ accessit nō psonalr̄. satis aū dr̄ aliquis
facere qd̄ ei⁹ mutte fit. Item accessit et si nō
corporalr̄ tn̄ spūalr̄ p fidem. vn̄ i ps · Accedite ad
eū et illuminamini. Tercio forte vtrumq; fecit
et misit et venit · s; senioribus tanq; familiari
b; vbum suū commisit. Criso⁹ aū sr̄ isto eode
ō · 22 · ita scribit. qd̄ lucas nō xpm a centu
rione rogatum. matheus ponit ab ipo centu
rione. diuersas quidem spes ponūt. vnius aū
exposicois est. Reus⁹ iste aū p sacerdotes expo
nens demonstrauit misteriū qui sicut petiō
ppli p sacerdotes dz transmitti ad dnm. ille aū
rem ipam exposuit qm ea que p sacerdotes ro
gat xpm rogare dre ipe videtur. io et sacerdotib;
adquieuit. s; ppi centurionis fide ut sciamus
qm i oi ea non intercedenciam inuita s; inter
positorum asspiratur fides. Siue aū p se siue p a
lios centurio accessit ad ihm et ait illi. Dn̄e
puer meus iacet i domo paliticus et male torqr̄.
In ista peticōe centurionis quatuor exprimuntur.
viz potencia i x̄ ut dicat dn̄e. impotencia · i in
firmo q; iacet in domo. magnitudo infirmitatis
ibi paliticus. angustia i infirmitate ibi et ma
le torquetur. Dicit g̊. Dn̄e in cui⁹ potestate morb⁹
ē et sanitas. uita et mors 1 · Reg · 2 · Dn̄s mor
tificat et uiuificat. Puer meus. Curalr̄ lo. ser
uū noians puerum ab etate l familiaritate
pocius q̄ a condicōe. cō sup bos qui famulos
vocari dedignantur. Iacet i domo. s̄ nō potens
uenire ad te Iacet in domo. Cō inhumanos dnos
qui expellunt infirmos seruos a domo sua
et ad hospitalia mittunt 1 · Reg · 30 · Dereliqt
me dn̄s meus q; egrotare cepi · et nō leuit in
firmos. q; paliticus dr̄ a para. qd̄ ē re. et li
sis. qd̄ ē solucio membrorum. Et male torq
tur. re ipa angustia infirmitatis. Sup q̄ sic sc̄
bit criso⁹. Quid mirem pmū i centurione
humilitatē aut fidē aut sapiaz aut bonitatē.
humilitatē q; nec i domū suā xpm suscipe se dig
nū estimauit. Fidem q̄ deum credidit posse
qd̄ pcepit. Sapiaz q; diuinū thesaurum i agro
terreno nō acumine oculorum s; mentis pietate

nullo demonstrante perceperit. Bonitate autem quod
pro salute servi sic festinabat sollicitate. qui non
dampnum pecunie sed salutis passurus in morte
ipsius. Puto quod iste centurio inter dominum et servum nul-
lam differentiam estimabat. Sciens quod etsi dignitas
in hoc seculo divisa est inter illos una tamen est natura
in illis. Ideo magis dei ymaginem honorabat in
homine quam opus captivitatis in servo contempnebat
quod deus non secundum suam iusticiam creando disposuit
sed propter peccata hominum permittendo suscepit. Et subdit
paulo post. Sicut habent domini quem et mittent in centuri-
one sic habent servi quem mittent in puero pro sin-
ceritate. Putas enim qualis erat ille puer ut sic a
domino amaretur. Sed dilectorem domini mensurare potes
fidem servi. Non enim possibile erat ut sine precio
bonorum morum talem haberet dilectorem domini comparasset.
Domino ergo servus debet amorem propter cetum nature
servi autem debent dominis timorem propter divinam ordinationem
et in servis etiam amatur a dominis. Item super illo.
Et male torquetur. Ita scribit. Et si non satis ma-
le torquebatur tamen estimabat eum dominus male tor-
queri. Et sic diligebat eum. Nam unusquisque quantum di-
ligit etsi modicum fuerit tediatus gravius putat eum
habere quam habet. Vide autem sapientiam centurionis et fi-
dem quod quidem non dixit veni et salva ipsum. Sciens
quod et illic constitutus in omni loco fuerat presens. Nam
quamvis videbatur esse in mundo propter dispensationem
tamen mundus erat in Christo secundum substantiam divinitatis. Sapi-
entiam etiam ostendit quod non dixit hic constitutus sana
eum. Sciebat quod potens est ad faciendum sapiens ad in-
telligendum. Ideo infirmitatem tantum exposuit. Re-
medium autem sanitatis in potestate eius misericordie dimisit.
Nam et tantum medico necesse est tantum passionem ~~expo~~
~~ne~~ exponere quid autem aut quo faciat ipse cogi-
tat. Et ait illi Ihesus. Ego veniam et curabo eum.
Ubi per promissionem omnis a Christo et implicavit duo.
Humilitas enim dicit. Ego veniam. Utilitas cum
dicit curabo eum. Unde qui ad sanandum filium
reguli ire noluit ne divicias appetisse crederetur
ad servum vadit ne servilem sprevisse conditionem
probaretur. Greg. In hoc superbia nostra retunditur qui
non in hominibus naturam qua ad ymaginem
dei facti sunt sed honorem et divicias veneramur.
Sed hic queritur quare Christus promisit ire cum tamen in
absentia eum sanaverat. Ad illud videndum Crisostomus
dicens. Propter multas causas cum non peteret ut iret
promisit se ire. Primo quidem ut crearet fidem eius
hoc ipsum videre quod videbit. Nisi enim ille dixisset
veniam et sanabo numquam ille dixisset non sum
dignus ut intres sub tectum meum etc. Hoc enim con-
simile et Chananea clamante filia mea male a
demonio vexatur. Videt non est bonum sumere pa-
nem filiorum et mittere canibus ut provocata videret.
Etiam domine. Nam et catelli edunt de micis dominorum.
Alia causa fuit quare Christus dixit se velle ire ut do-
ceat magnos non contempnere modicos. In quo
confundit avaritia medicorum qui ad pauperes
ire nolunt a quibus se nichil habere putant sed ad
divites currunt. Et istam causam innuit Crisostomus di-
cens quod petitio centurionis erat pro servo. Ideo ire pro-
posuit ut nos doceat magnos adorare et non
contempnere modicos sed et divites et pauperes
adorare similiter. Si enim divitem honoras propter personam
suam adoras. Et si pauperem honoras propter personam
dei honoras eum. Propterea in quodam loco
regulo postulante pro filio non dixit. Ego veniam
et curabo eum. Sed quid. Vade filius tuus vivit.
Cum rogaretur noluit ire ne forte personam reguli

videatur accipere. Hic autem non rogatus promisit ire
ne videatur humilitatem servi contempnere. Con-
tempsit quem dignitas sublevavit regalis. Il-
lum autem honorat quem conditio humiliat servilis.
Et videns centurio dixit. Domine non sum dignus
ut intres sub tectum meum sed tantum dic verbo et sa-
nabitur puer meus. In quibus verbis patent tria in centu-
rione. Scilicet humilitas in professione sue dignitatis fides
in confessione dei maiestatis. Et tertia prudentia in
efficacia persuasionis. Ibi nam et ego homo sum sub
etc. Dicit ergo. Et videns centurio etc. per nuncios
dum non esset longe a domo sciret ubi sive a-
dit forte per se ipsum ait. Domine non sum dignus. Pro
gentilis vite conscientiam. Sed Rabanus propter vitiorum
presentiam quam forte adhuc habebat et ideo offendere eum
timebat quem deum credebat. Ut intres sub
tectum meum. Non dicit palatium non domos licet
princeps erat sed tectum propter humilitatem sibi et con-
sideratione magnitudinis Christi. Aug. dicendo se in-
dignum prestitit se dignum non in cuius parietes sed in cu-
ius cor Christus intraret. Ita miser homo debet dicere. Domine non
sum dignus propter fragilitatem. Jo. i. Cuius non sum dig-
nus corrigiam calciamenti eius solvere. Propter feditatem
culpe. Luc. 14. Peccavi in celum et coram te iam non
sum dignus vocari filius tuus etc. Propter multitudinem
miserie. Job 14. Homo natus de muliere replet(ur)
multis miseriis etc. usque dominum dignum ducis etc.
Crisostomus. Domine non sum dignus quem honorem tibi
dabo pro tanto beneficio. Non iniuria sufficiat michi ut
puerum meum sanares ut quid iniuriam paciaris
domus indigne. Quod autem in hunc mundum venisti
iniuriam pateris sed tollerabilior est iniuria illa
quam pateris. Quam pateris illam propter omnium hominum
salutem. Non enim sum dignus ut intres sub tectum
meum tam angustum tam immundum tam ruinosum
sed tantum dic verbum et sanabitur puer meus. Nescio ubi
legerat gentilis ille dixit et facta sunt. Beda.
Magna fides que dicere credidit facere esse. Dic
ergo verbo per quod omnia creavit Jo. i. Omnia per ipsum
facta sunt. Per quod omnia regit. Hebr. i. Portans
omnia verbo virtutis sue. Verbo per quod omnia sana-
tur. Ps. Misit verbum suum et sanavit eos.
Crisostomus. Sciebat centurio quod astant Christo angeli
qui invisibiliter ministrantes qui omne verbum eius
faciunt opus. Et si angeli cessent tamen ipse infirmitates
et spiritus passionum ex preceptis vivacibus expellit.
Quoniam omnis sermo eius viva virtus. Sed hic queritur
quare dixit. Dic verbo cum sufficeret sine verbo cu-
rare. Ex hoc videtur marie credere. Videndo hoc
dixit non ex infidelitate sed ex discretione ut alii
scirent quod a Christo curatus esset et sic ad fidem Christi eos
provocaret. Ac si diceret. Sicut est facile tibi sanare
nam ego sum homo sub potestate constitutus habens sub
me milites etc. Ubi subditur centurionis prudentia
in efficacia persuasionis. Ubi ostendit quod solo verbo
Christus potest curare. Tali ratione potius debet fieri verbum dei
quam hominis domini quam subiecti. Sed verbum meum fit quamvis sum
purus homo et subiectus et non dominus summus. Et hoc
est quod dixit. Dic tantum verbo et fiet. Nam ego sum ho-
mo natura fragilis. Quod homo vanitati similis
factus est. Sub potestate constitutus quod non dominus prin-
cipalis sed subiectus. Habens sub me milites. Id est
principaliter duo servientes. Et dico huic vade
et vadit. Quantum ad negotium explendum in absentia
et alio. Antiqua grammatica est. Alii veni et venit
quantum ad officium implendum in presentia. Et servo meo
fac hoc et facit. Quantum ad utrumque. Ostendit ergo iste
fragilitatem nature cum dicit homo sum conditor fortune

quia sub potestate constitutus &c. Ex hijs concludit
quod si eo dicente unus uadit et alius uenit mul
to plus si xpc deus et dominus dicat infirmitati ua
de et uadit et sanitati ueni et uenit et paralitico
fac hoc et facit. Qui iste qui erat principesse
tilaris et gentilis qui tot habet milites et
seruos de unico tamen infirmato tam sollicitatus fu
it. quod est de prelatis nostris qui multos habent
infirmos et tamen modicum curant. Aliter tamen pre
missum textum crisostomus nobiliter ita scribit. Nam et
ego homo sum sub potestate constitutus. Vide magis
quomodo misterium patris et filij in semetipso spiritu suggerente
depinxit. numquid ad comparationem potestatis suffici
ebat. Et ego sum homo habens sub me milites et
dico huic uade &c. qui et xpc habet sub se ange
los quibus eundi et redeundi ponit preceptum
quid ergo necesse erat addere. Et homo ego sum sub
potestate. nisi ut plenissime sue dignitatis ostenderet
in semetipso. i. ego sum homo sub potestate alterius. tamen
habeo potestatem iubendi eos qui sub me sunt nec
impedior iubere minores. propter quod ipse sum sub
maioribus. sed ab illis quidem iubeor quibus
subsum. illis autem iubeo qui sub me sunt. sic et
tu quamuis sub potestate patris sis secundum quod homo. habes
tamen sub potestate iubendi angelos tuos. Vide ergo
quomodo gentilis et rusticus miles misterium ueritatis
cognouit. et homines xpiani qui scripturas portant
in ore denegant ueritatem. non quia profunda sunt et
obscura ueritatis. non homines ea cognoscunt
sed quia peruersa sunt corda eorum et non requiescat spiritus
ueritatis in eis et ipsa ueritas fugiet ab eis.
Cui autem rectum est corde ut requiescat in eo spiritus ueri
tatis. non longe ab eo potest esse ueritas. Scriptum
est enim. In animam maliuolam non introibit sa
pientia. Sed dicit aliquis. Vos ergo omnes iusti estis
et tamen qui putatis uos esse in ueritate fidei cum
in erroribus nullus est rectus. Aliud est enim multos
esse malos. aliud est nullum esse bonum. Ubi
autem quidam sunt boni quidam mali homines dicuntur
ubi autem omnes mali certe peruersitas et in me terra
uoluntarie nascuntur spine. nam spinas autem uo
luntarium triticum non generatur. Sequitur.
Audiens autem ihesus miratus est et sequentibus se dixit
Amen dico uobis non inueni tantam fidem in
israel. Ubi primo centurionis fidei commendatio
et post per signum admirationis. secundo approbat fidem cen
turionis. ibi. Amen dico uobis &c. Et hoc
audiens ihesus quod sub uelamento carnis ag
nouisset centurio excellenciam maiestatis. mira
tus est. i. ad modum mirantis se habuit. Sed contra
admiratio est stupefactio animi affectio ex rerum no
uitate prius incognita proueniens sed hec non conue
nit xpo. ergo &c. Crisostomus et Rabanus. Omnes tales
motus cum de deo dicuntur non sunt signa pertur
bati animi sed docentis magistri. Per hoc enim significat
mirandum esse in nobis in talibus qui sequentibus se
dixit fidem centurionis approbando et extra
exponendo dicens. Amen dico uobis non in
ueni tantam fidem in israel. i. populo israelitico tam
fidei signum uel tantam fidei facilitatem sed in cen
turione. Sed contra illud uidetur quod maior fuit fides in
Abraham in beata uirgine in apostolis. Crisostomus
ad primum de abraham et ieronimus loquitur de presentibus non
de omnibus retro patriarchis ut forte in centurione
fides gentium preponatur israeli. ut fiat comparatio
figurati ad figuratum non figurantis ad figu
ram. Ideo dicit. Non inueni tantam fidem in
presentibus personaliter quesiuit. Ad illud de beata uir

gine et de apostolis dicat Gorran concludendum illi quibus
loquebatur. Uel potest intelligi de facilitate credu
litatis. Unde crisostomus. Non inueni tantam fidem in
israel. credidit andreas sed designante beato iohanne
et dicente. ecce agnus dei qui tollit peccata mundi. Credi
dit petrus sed euangelizante beato andrea et dicente.
Inuenimus messiam. Credidit philippus lege
do scripturas sicut ipse nathanael dixit. quem
scripsit moyses in lege et prophetis inuenimus ihesum a
nazareth. Ipse quoque nathanael nisi audisset a xpo
cum esses sub arbore fici uidi te. numquam credidisset. Rabi
tu es filius dei. tu es rex israel. Sed prius signum diuini
tatis accepit et sic confessionem fidei optulit. Aut si sumus
ausi fideliorem illum putare quam apostolos. ita et testimonium
xpi intelligendum est quod communiter bonum hominis secundum quali
tatem personae laudatur. Puer si rusticanus quid sapienter loqua
tur plus multo sapientior in modico sermone mul
to plus laudatur quam in magno philosophus. qui rusti
cum aliquid sapienter dicere magnum est. philosophum autem dicere
sapienter non est mirum. Aut si puer aliquid astute loque
dicimus statim puer sapiens est. Si autem uir perfectus
aliquid perfecte loquatur. non laudatur quasi sapiens
non quia puer plus sapit quam perfectus sed quantum ad com
parationem etatis sue sapientior esse uidetur quam ille perfectus.
Sic in centurione dictum est. Non inueni tantam
fidem in israel. non quia apostoli tantam fidem uel maiorem
habuerunt. quod tamen xpc intellexerit. per fidem centurionis
gentium. Videtur ex hoc quod sequitur. Dico autem uobis
multi ab oriente et occidente uenient et recum
bent cum abraham et ysaac et iacob in regno celorum.
Hic oratione accepta in fide huius gentilis predicat uocationem
conuersionem gentium. Primo ergo predicatur conuersio genti
um. secundo expresse reprobatio iudeorum. ibi. Filij autem reg
ni eicientur in tenebras exteriores. Ibi erit fletus
et stridor dentium. In primo notantur quattuor bona conuer
sorum multiplicitas quia multi. diuersitas quia ab orien
te et occidente. gratia quia uenient. gloria quia recum
bent. Dicit ergo ihesus. Dico autem uobis. quod multi
ab oriente et occidente glosa quia ex omni parte ue
nient ad fidem. ysa. Ecce filij tui de longe ue
nient. Et recumbent i. feliciter requiescent cum
abraham ysaac et iacob in regno celorum. Ideo hij
tres specialiter nominantur quia istis specialiter facta fuit
promissio de terra promissionis per quam significatur patria
sanctorum. Filij autem regni i. iudei in quibus regnabat deus
uel regni uocatione non electione promissione non con
secutione sua reputatione. non re eicientur in tene
bras exteriores quia habent interiores. Gregorius. Interio
res tenebre sunt cecitas mentis. exteriores eter
na nox dampnationis. Ibi erit fletus et stri
dor dentium. de fumo ignis stridor dentium ex frigi
ditate sed contra. Unde duplex ostenditur iehenna i. ni
mij frigoris et intollerabilis ardoris. Job. 24.
Ad nimium calorem transient ab aquis niuium
frigidis. ergo reprobis debentur tenebre propter ior
dinationem rationalis fletus. propter inordinationem conc
upiscibilis. stridor dentium propter inordinationem irascibilis.
Et hic est argumentum contra hereticos pro resurrectione corporum. nam
fletus et stridor dentium fiunt per instrumenta corporis.
Sequitur. Dixit ihesus centurioni. Vade et sicut
credidisti fiat tibi. et sanatus est puer ex illa hora. Ubi primo ex
ecucio curationis. Ubi dominus primo dat fiduciam impetrationis
secundo se effectus curationis. ibi. Et sanatus est. et hoc
ihesus dixit centurioni i. rogantibus pro centurione
uel ipsi si personaliter affuit. Vade i. secure reuerta
ris et sicut credidisti fiat tibi. Rabanus. Fidei me
rito ostendit impetrasse salutem seruo ut et fidei robur
magis in eo accresceret quod perspiceret se quantum

vellet p[er] illa impetrasse. Et sanat[us] ē pu[er] no[n] sic sic[ut] s[ed] sermus ex illa ho[ra] qua dixit d[omi]n[u]s: Fiat t[ibi] [sicut credidisti]. Mon[et] mirari s[ed] inopinate fac[tu]m i[n] mo mento t[em]p[or]is uirtute o[mn]ipotentis diuinitatis. ¶ P[ro] [secun]da p[ar]te co[n]clusio[n]is no[ta]nda sunt tria s[ci]l[icet] infirmitas mediator [et] medic[us]. q[ue] [et] i[n] sp[irit]uali i[n]firmitate curanda sp[irit]ualit[er] sunt attendenda. Est aute[m] infirmitas paralisis q[ue] ē dissolucio membro[rum] pri uans ipa membra uel motu uel sensu uel utroq[ue] [et] i[de]o s[e]c[un]d[u]m [triplicem] paraliticu[m] tr[ip]l[e]x p[e]cc[at]or figur[atur]. Sunt quidam paralitici [con]stituti ad sensu[m] tam no[n] [con]stitutum ad motu[m] sic[ut] heretici qui de deo recte no[n] senciunt p[er] fidem [quam] mouent[ur] ta[men] ad ali q[ua]m operacio[n]e[m] simulata[m] de quib[us] di[citur] Ro. i. tra didit illos d[eu]s i[n] reprobum sensu[m]. Cap[itulo] 12. Vani sunt sensus ho[min]is in quib[us] no[n] ē s[cienti]a dei. Sunt [et] paralitici [con]stitutum ad motu[m] s[ed] no[n] [con]stitutu[m] ad se[n] sum sicut mali xp[ist]iani qui de deo senciunt recte s[ed] no[n] tenent i[n] se op[er]a bona. ¶ Tales sunt silex simulatis qui h[abe]nt pedes [et] no[n] ambu lant. ysa. ee. Alij sunt paralitici [con]stitutu[m] ad utru[m]q[ue] qui nec fidem h[abe]nt nec op[er]a. Isti sunt q[ua]si ar bores autumpnales bis mortue ut h[ab]e[tur] iude i. Tunc paraliticus recte sanat[ur] q[ua]n[do] sensus me[m] bro[rum] restituitur mot[us] redditur [et] i[n] sanitate debita [con]seruatur. Sic [et] p[e]cc[at]or qui ē sp[irit]ualit[er] paraliticus p[er]fecte sanatur q[ua]n[do] h[abe]t sensu[m] recte fidei motum bone op[er]acio[n]is sollicitu[m] [et] i[n] hijs p[er]se uerancia[m] finale[m]. De hijs trib[us] di[citur] Act. 17. In ip[s]o uiuim[us] mouemur [et] sum[us]. In q[uo] p[atet] q[uod] h[abe]mus a deo uita[m] motum [et] essencia[m]. Illi q[ui] dam h[abe]nt uitam qui h[abe]nt fidem rectam q[ui]a ad Ro 2 di[citur]: Iustus ex fide uiuit. illi au[tem] h[abe]nt motu[m] qui h[abe]nt op[er]ac[i]o[n]e[m] sollicita[m]. illi au[tem] h[abe]nt esse sp[irit]uale qui i[n] utroq[ue] [con]seruant[ur] p[er] firma [con]stancia[m]. ¶ Secundu[m] aliu[m] postill[atorem] palisis ē morbus quo membra dissoluu[n]t[ur] que sp[irit]um uitalem [et] calorem naturale[m] tollit. Vn[de] p[er] pa lisim corp[us] paralitici redditur infrigidatu[m] insensatum siue insipidu[m] ponderosu[m] [et] desidi osum. [et] h[ec] [con]tinet i[n] a[n]i[m]a peccatrice p[ro]ut no[n] ad modum g[enus] paralitici anima p[e]cc[at]oris friget q[ui]a deficit i[n] dei dilecc[i]o[n]e m[a]t[thei] 24. Refriget caritas multo[rum]. Et ier. ¶ Sicut frigidam facit cisterna aquam sic frigidam facit p[e]cc[at]or iste ma liciam sua[m]. q[ui]a sine calore uite no[n] dissoluitur stillicidium malicie. De s[an]c[t]is u[er]o di[citur] Ro 12. Sp[irit]u feruentes. Vnde a tali calore tepescentes incre pat d[omi]n[u]s Apoc 3. dicens angelo i[d est] ep[iscop]o laodicie scribit dicens. Hec dicit testis fidelis [et] uerus. Scio op[er]a tua q[ui]a neq[ue] frigidus es neq[ue] calid[us]. incipiam te euomere ex ore meo. Vtina[m] frigi dus esses aut calidus. s[ed] q[ui]a tepidus es incipi am te euomere ex ore meo. Frigid[us] ē qui ti met diuini iudicij seueritate[m]. Timor ei[m] natu ral[ite]r inducit frigiditate[m]. Calidus ē ferue[n]s ca ritate. Tepid[us] ē qui nec timet seueritate[m] iudi cij nec diligit suauitate[m] eterni premij. De ore euomitur qui i[n] deteriora p[re]cipitatur uel i[m]pe nitens moritur. Ille quidem insipida[m] [et] inse[n] sata[m] h[abe]t animam ad modu[m] paralitici q[ui]a mala h[uius] seculi tollerat uictus tam amore mundano illa q[ue] patitur ignorat. dat[us] in sensu[m] reprobu[m] i[n] cui[us] p[er]sona di[citur] Tren 3. Repleuit me amaritudi nib[us] inebriauit me absinthio. q[ui]a h[ui]u[s] gen[us] amara multa recipit. [et] ta[men] ut ebrius no[n] in tell[igi]t p[er]icula q[ue] patitur. s[ed] po[tius] i[n] eisde[m] dormit. Et de quo p[ro]u[erbiorum] 23. Erit sicut dormiens i[n] me

maris [et] q[ua]si sopitus gubernator amisso clauo. In mari dormiunt qui i[n] h[uius] mundi posit[i] te[m] pestatib[us] p[er]icula ueniencium uicio[rum] [et] undas negli gunt [et] q[ua]si sopitus gubernator sine cura cla uu[m] amittunt. clauu[m] mens ad regend[um] cor[poris] nauem studium p[er]dit dum p[ro]prias miserias no[n] attendit. ¶ Tercio paraliticus p[e]cc[at]or corde grauis redditur i[n] cui[us] p[er]sona le[gitur] ps. qm iniquitates mee su gresse sunt caput meum [et] sicut onus graue gra ue sunt sup[er] me. Et exo 14. Submersi sunt q[ua]si plumbu[m] i[n] aquis uehementib[us]. i[d est] in amore re[rum] defluenciu[m] sicut aque. ¶ Et hic sciendu[m] q[uod] triplex ē grauitas siue ponderositas. nature culpe et gr[ati]e. nature inq[uam] corrupte de qua le[gitur]. Corpus q[uo]d corrumpit[ur] aggrauat animam [et] terrena h[ab]itac[i]o sensum deprimit multa cogitantem. De [secund]a scrip tu[m] ē zac 4. q[uod] impietas sedebat sup[er] talentu[m] plumbi. Et in ps. Filij hom[inum] usquequo graui corde. De tercia [et] in ps scriptu[m] ē. Confitebor t[ibi] d[omi]ne i[n] eccl[es]ia magna i[n] p[o]p[u]lo graui laudabo te. ¶ Quarta soporata ē anima p[e]cc[at]oris i[n] ore pali tici q[ui]a deses [et] piger ē c[irc]a opus dei. Contra q[uo]s dicit[ur] p[er] ysa[iam] Jer. 48. Maledictus qui facit opus dei neg ligent[er]. Et eccl[esiastic]i 22. In lapide luteo lapidat[us] ē pig[er] [et] o[mn]es loq[ue]ntur sup[er] asp[er]nac[i]o[n]e[m] ei[us]. In lapide luteo piger lapidatur q[ua]n[do] p[e]cc[at]ori duris suis scriptura[rum] feditas scele[rum] exprobat[ur]. Vnde di cit Gor[ra]. p[er] paraliticum inte[lligitur] p[e]cc[at]or [et] sp[irit]ualit[er] ac cidiosus. p[ri]mo p[ro]pter fatuitate[m] mentis [et] i[de]o in l[itte]ra uoca tur puer. Qui au[tem] sectatur ociu[m] stultissim[us] ē. p[ro]u[erbiorum] 12. [et] i. cor. ē. Nolite pueri effici sensib[us]. Secundo p[ro]pt[er] diuersitate[m] u[e]l affectus. [et] i[de]o di[citur] q[uod] iacet q[ui]a uult [et] q[ui]a no[n] uult piger. p[ro]u[erbiorum] 13. Tren[orum] 2. Iacuerunt i[n] terra puer [et] senex. Tercio p[ro]pt[er] inhabi litate[m] b[e]n[e] op[er]andi u[e]l effectus. i[de]o di[citur] paraliticus. In palisi eni[m] ē inmobilitas sensuum [et] mot[us] ut dictu[m] ē. Exo 14. Fiant inmobiles q[ua]si lapis. Quarto p[ro]pt[er] corrupc[i]o[n]e[m] u[e]l p[e]cc[at]o[rum] ibi in domo. Corp[us] eni[m] mortuu[m] cito corrumpit[ur] si diu iacet i[n] domo. Amos 6. Si relicti fuerint dece[m] uiri i[n] domo una ipi morientur. Quinto p[ro]pt[er] anx ietatem u[e]l tedi[um] ibi. Et male torquetur. De sideria eni[m] occidunt pigru[m]. Abscondit a[utem] ma nus suas sub ascella nec ad os suu[m] eas ap plicat. desidi eni[m] [et] tam b[e]n[e] facere fuerunt labor ē ad os manu[m] porrigere q[ui]a q[uo]d loqui nouit negligit adimplere. Manu[m] sua[m] ad os porri gere ē uoci op[er]a concordare. ¶ Vlterius sciend[um] q[uod] palisis alia uniu[er]salis alia p[ar]ticularis. Vniu[er]salis ē que tot[um] corp[us] occupat [et] ipm o[mn]i[um] membro[rum] usu priuat. Hoc mo[do] paralisi sunt qui o[mn]ia membra exhibent arma i[n] iquitatis [et] seruiunt inmundicie. Generalis au[tem] palisis que q[ua]si totu[m] gen[us] h[umanu]m inuad[i]t ē amor diuiciar[um] q[uia] a minimo usq[ue] ad max imu[m]. a principe usq[ue] ad sacerdote[m] o[mn]is studet auaricie. Jer 6. ¶ P[ar]ticularis palisis ē q[ue] p[ar]tem dextram occupat uel sinistra[m]. In dext[ra] p[ar] te sua palisis laborat q[ui] i[n] hijs que ad deu[m] sunt torpet. Aut qui p[er] p[ro]sp[er]itate[m] allicit[ur] ad peccand[um]. de quo di[citur] i[n] ps. Parit q[ua]si ex ad ipe infirmitas eo[rum]. Leuam p[ar]tem ei[us] palisis patit[ur] qui p[ro]pt[er] aduersitate[m] p[e]cc[atu]m ad committit. P[ar]ticularis insup[er] palisis ē que aliq[uo]d de i[n] strumentis sensuu[m] reddit insensibile ut po te aure[m] uel lingua[m] uel aliquod alio[rum] me[m] bro[rum]. In aure palisim patitur c[uius] graue [et] molestu[m] ē audire uerbum dei. De quib[us] jer[emie]

a. c. 11. Non audierunt neque inclinaverunt
aurem suam sed induraverunt cervicem quib; dr.
Audite vocem tube et dixerunt. Non audie
mus. Et de hoc dr. pu. 10. Qui avertit aut
obturat aurem suam ne audiat legem oro sua
fiet execrabilis. Qui aut vana lubrica
et turpia scurrilia nociva et fallacia audi
re delectat indubie spiritali palisi inficiat.
Tales sunt qui dum sue nequicie conta au
diunt valit sed prophetam dicunt loquimini
nobis placentia. ysa. 30. De quib; prophetavit
apls. 2. thi. 4. dicens. Erit tempus qui sanam
doctrinam no sustinebunt sed ad sua desideria
coacervabunt sibi magistros prurientes au
ribus et a veritate quidem auditum avertent ad
fabulas aut convertentur. ¶ In lingua
palisim patitur c labor c ptm propria confi
teri. ad loquendum opera tardus et ad loqui
dum iniqua preceptus. Contra quos petit ps. di
cens. libera me a labiis iniquis et a ling
dolosa. ¶ In visu itaque palisi laborat qui
i divinis officiis torpens no vigilat qui
oculos ad videndum spectacula aperit et certi
tu ex desiderio aspiciat quamvis dicat auctas
qui no licet intueri quod no licet concupisci. Illius
et oculi palpebras preciulans palisis occu
pat qui ut quod vult securius peragat q
ut latebras tenebrarum. iuxta illud Job 22.
Oculus adulteri observat caliginem dicens
Non videbit me homo et operit vultum suum.
¶ Olfactu eius palisis preciulans ledit c dele
ter odor celestis sed terrestria odorifera minus
putat. ¶ Gustus a eius laborat palisi c sup
prima dulcedo no sapit qui delectacione spiali
no debriatur. Cui a palato no sanus vel
celeste vel amarum vel insipidum videtur.
¶ Mediator i spuali pale mediatrix dici
tur qui i curatus vel platus qui nervum cen
tum militibus est sed et milicia militibus scit incorporat
ut hos regat qui ut suum officium exequatur mi
tetur virtutes evangelii centurionis. Sed ut
sit i fide stabilis. 2. sit in conversacione sui hui
lis. et 3. in oratione devotus. Et sic debite media
toris officium exequatur. Debet itaque oratio de
vota prelati hiis duobus carnis fide scilicet cum
et humilitate no ficta ut habeat fidem a dextris
ar. 11. Omnia quecunque orantes petitis credi
te quia accipietis. Humilitate a sinistris ecc.
34. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Oratio
hereticorum ad deum no ascendit quia no habet fi
dem catholicam. Nec superborum quia no habet hu
militatem sanam. ¶ Tertius aut sine cuius operacione
spirituali palisis no curatur est ihc. qui
curavit aut ihc. humanitus tres paliticos
unum qui iacebat in multitudine languencium
Jo. 10. Aliud qui iacebat i grabato. ar. 9. Et
tercium qui fuit servus centurionis de quo i ho
ewangelio. Per primum signantur male recumbentes. per
secundum male expectantes et per tertium male
adquirentes qui et iacendo i lecto adquirunt
Et cetera.

¶ A

Dote i p. oct. ephie.

Tria refugia

Ascendente ihu i naviculam secuti
sunt eum discipuli eius et ce. ar. 8. c. 9.
luc. 8. In sua In pri.o hui ewang
notandum s. Jero. sup ar. quod quocienscunque turba
eum opprimebat quia tria refugia habebat
desertum navem et montem. De refugio deser
ti dr. ar. 6. Venite seorsum i locum desertum
et requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant
et redibant multi et nec spacium manducan
di habebant. De refugio montis dr. c. 4. Vi
dens ihc turbas ascendit i montem. De re
fugio navis dr. luc. 4. Cum turbe irruerent
i eum et c. ascendit i unam navem que erat sy
monis. Quociens comprimimur a tumultu
cogitacionum vel temptacionum vel sollicitu
dinum debemus fugere ad desertum penitentie qui inve
niemus i eo requiem et refectionem. Jo. 16. In mun
do pressuram habebitis i me pacem. Et ar. 11.
Venite ad me omnes qui laboratis et onerati es
tis et ego reficiam vos. Ad montem beatitudi
nis eterne de quo monte dr. Dne quis habitabit
i tabernaculo tuo et c. in ps. In monte illo
debemus mentis desiderio conversari ut possimus
dicere cum aplo. phi. 3. Nostra conversacio i celis est.
Ad navem crucis et dominice de qua mistice
intelligitur pt quod hic dr. Ascendente ihu i navi
culam et c. Secundum ptm litteralem et mistice intel
lectum huius ewangelii sunt alique que breviter decla
rande quarum prima hec est. Sicut xpc cum cum
discipulis navem ingressus e dormiente na
vis pene periclitabatur pro sevicia ventorum
et fluctuum. ita eodem xpo i navi ecclesie crucis
et penitencie ad sensum mistice soporato multa
eorum qui forent discipuli xpi sicut et ipsa ecclesia
pene naufragantur. Suppositum i ipsa ec
clesie pt de textu ad sensum litterale. ubi dr. As
cendente ihu i navem et c. Ascendente in qua
ihu in litmaris ut deus terre et maris appa
ret multa ei miracula fecerat. Io transsit ad
mare ut ibi faciat. Ascendit aut i navicula
no i magnam navem i quo notatur eius humi
litas. Nunquam eum legitur ascendisse navem mercatorum
vel piratarum sed naviculam piscatorum luc. 4.
Ascendit i unam navem que erat symonis et
secuti sunt eum discipuli eius. Et sic pt ex
parte discipulorum fidelitas. Secuti sunt i qua
tum necdum passum petri verbo et imitacione
morum. luc. 14. Qui no baiulat crucem suam et se
qui me no pt meus esse discipulus. Et ecce motus
magnus factus est i mari ita ut navicula o
periretur fluctibus ipse vero dormiebat Ubi patuit ¶ S
maris turbacio horrenda propter tria. per primum ta
tam motum fieri. Unde dicit. Ecce motus magnus. ut
appareret miraculum factus e i mari i stagno
genezareth. Ut omne congregatum magnam
aquarum vocant hebrei mare. Secundo propter immi
nenciam naufragii. Unde dicit Ita ut navicu
la operiretur fluctibus super fere. Et dicit operire
tur no submergeretur quia navicula que est ecclesia i
ferris viteba. concuti pt sed subiugi non pt.
cuius figura fuit archa noe. Gen. 1. Tercio
propter tedium remedii propter quod addit Ipse vero dormie
bat per humanitatem qui voluit vigilabat per dei
tatem. cant. 4. Ego dormio et cor meum vigi
lat. Voluit itaque i navi dormire xpc multiplici
de causa primo ad discipulorum terrorem ut territi clama
rent ad deum et viso miraculo magis confir
marentur. Secundo ad prefatis correctionem. Unde glo
Quidem turbabatur navis i qua peccatores e cum
bonis. ut qui suis viribus firmi erant aliis
turbent ipse vero magis turbaretur. Frequenter enim
alii propter malorum societatem equaliter affligunt. Ter
cio ad divine protectionis ostensionem. s. in sedatione
tempestatis. Quarto ad prefigurandum iuste
tum quod xpo in cruce dormiente desenderet i eis
procella tempestatis et persecucionis. ar. 26. Tunc

relicta eo omnes fugerunt. Jo. 16. Et q congga
uit p nutum uictor. P relacione secunde ptis
omes prius noui J Jam sermone L. olim de fi
tat naue innocencie i qua posuit dominum ut cu
illa ad celeste patriam nauigaret. Et h naue
naufragium ptulit qui adam p peccat. Deinde fe
cit naue sinagoge qua cu certeris iudeis orna
uit qui uiteris tum tecum transiit. Sed ista naue
uis naufragium ptulit quia gubernatorem suum
scz xpum uiteris occidit. Postea fecit tercia naue scz ec
clesiam que ab inicio naue i pncipio fuit arta que
paucos hunt credentes. Et i fine i tpe antixpi erit
angusta q tunc pauci fidem xpi confitebuntur.
In media lata que i medio periculo fides erit mi
rabile e dilatata. De ista naue sic dicit crisostomus
sup math que alter Jam. Nauigat eccia in
structa fidei gubernando felici cursu p h seculi
mare. Hns deum gubernatorem. angelos remiges
portans choros omnium scorum. Et erecta i medio ipa salu
taris arbore crucis in qua euangelice fidei vela
suspendens. flante spiritu sco ad portum paradisi et
securitatem quietis eterne deducitur. Qui crisostomus de
scribit naue ecclie que ab hm. predicates p
q ad mare qd h transire cui dicit. q naui
gat p h seculi mare. Dum i psi mundus mare
dr p multa. Primo p hoc q mare nico de tranquillite
i tempestate uertitur. sic mundus de pspitate ve
locius uertit i aduersitate. Scdo. Secundo mare cu
sit et qui uo intrauit nauigia ibi statim absor
bentur. Secundo fluctus qui i mari sunt ele
uantur et statim deponuntur et cu depssi fuerint iterum
statim eleuant. Sic et fit i mundo. Psalmus. Pollue
i altum ut lapsu grauiori ruant. Dum i ps. Vidi
impium superexaltatum et eleuatum sicut cedros liba
ni et transiui et ecce non erat. Item deiecisti eos dum
alleuarent. Et Job. 20. Eleuasti me et qi super
uentum ponens allisisti me valide. Tercio mor
tuos a se eicit et sic mundus eos qui mortui sunt
mundo. Cap. 2. Grauis e nobis ad uidendum q
dissimilis e alijs uita illius et immutate sunt uie
eius. Et i. cor. 4. Tamq purgamenta h mun
di facti sumus omnium peripsima usq adhuc. Peripsima e
purgamentum sterni pomi uel quicquid de alia
materia cadit ut purgacioni reddatur. Quar
to i mari pisces maiores deuorant minores.
sic i mundo potenciores infirmos opprimunt. A
baruk. 1. quare respicis contemptores et taces
conculcante impio iustiore se. et facies homines q
pisces maris. Et i. cor. 11. Sustinetis si quis
deuorat si quis uos i seruitutem redigit. Dum
ni uni sa gaunt a tirannis sic deuoraret sicut
Jonas i uentre ceti Jone 2. Et 2 cor. 6. qi mo
rientes et ecce uiuimus. Quinto i mari uenti fa
ciunt tempestates aquarum multipliciter commouendo.
sic tiranni i hoc mundo faciunt psecucoes ppl'os
concitando. Tiranni superiores sunt ppl'is qi ue
ti superiores aquis. Aque eni multe ppli multi
apoc. 14. Sexto mare terminum h arena q e sta
bilis et firmus. Jer. 4. qui posuit arenam terminum
mari. sic finis h mundi e infructuositas in
omni peccator. Ro. 6. quem fructum habuistis i quibus
nunc erubescitis. Septimo mare periculis plenum
e et sic mundus iste. Ber. probat periculum transe
untium raritas. Dum dicit Jam q mare periculo
sum dr quia i eo multi naufragium paciuntur. In
mari magna v e silla et carubdis corp de minibus
pit una. In isto mari uis de i animabus una
liberat. Aug. amas seculum absorbebit te ama

re suos non nouit non portare. Ideo ro
gat psalmista dicens. Non me demergat tempestas
aque neque absorbeat me profundum neque urgeat
sup me puteus os suum. Ubi rogat scz q
non demergat q non absorbeat q non includat.
Demergitur i aqua tempestuosa q cadit i mor
tale mortalem. sed tn adhuc pot liberari. Illi
absorbentur in profundum qui p longa consue
tudinem sunt profundati i peccato et tales ex mise
ricordia dei liberantur. Dum in ps. dixit dns ex
basan conuertam conuertam in profundum maris.
Et tunc puteus os suum urget et claudit qn p
fundius peccator anima dicit i desperacione. Dicit
itaque aug. Non urgebit sup te puteus os
suum si non clauseris os tuum confitendo. In ma
ri multa monstra inueniuntur. sic et i mari h
mundi. Quicquid monstruosa e garrio que
p dentibus gladios h. de qua i ps. Gladius in
labijs eorum qui quis audiuit. Monstrum e
ho hns os bilingue. pu. 8. Os bilingue e
go detestor. Et eccli. 28. Verba bilinguis
qi simplicia. Monstrum e homo hns plura ca
pita. Tot capita h quis quot uicia ei domi
nant. Aug. Malus tot dnorum seruus e quot
uiciorum. Quia mare non e locus mansionis sicut nec
mundus. hebr. 13. Non habemus hic manentem
ciuitatem sed futuram inquirimus. Aug. michil
aliud e tempus psentis uite qui cursus ad mortem
i quo nemo uel paululum stare uel tardius
ire permittitur. sed omnes pari motu urgentur. Ite
mare ualde amarum e et pisces i eo nati eius
amaritudinem non refugiunt. sic et mundus iste a
maritudine plenus e licz hoies eis assueti ea
non attendunt. Undecimo mare aquis non
redundat sic mundus bonis transitorijs non
impletur. nec habundat nec concupiscencia eius
saciatur delicijs. nec concupiscencia oculorum diuicijs
nec superbia uite honoribus. Omne autem qd e in
mundo aut e concupiscencia carnis aut concu
piscencia oculorum aut superbia uite. 1. Jo. 2. Duode
cimo fetet mare p corrupcionem sic caro humana p
libidinem. Dum cum corrupta esset terra tpe Noe eo
q homines tn nec maribus mulieribus abusi
essent finis omnis carnis uenit et deleta est
omnis anima uiuens. Gen. 6. Hinc et ardens
erat sodoma igne et sulphure fetido qd q me
ruerat uicio carnis ignominioso. In mari
et ut ex diuersis pi homines sepe submergunt.
Maris aque submergentes sunt diuicie volup
tates et honores sicut et hs submissus quicquid
manibus moriendo arripuerit fortiter restringit
sic et auarus retinet quicquid adquisierit. Ber.
quibus assimilabimus homines illos quos uidemus
omissis salutaribus et caducis transitorijs cosolo
bi auelli et separari non posse. pfecto siles sc
his q submersi precipitantur i aquis. Uideas
eos tenentes tenue nec ulla rone desistere qd p
nium occurrerit manibus quicquid illud sit licz
aliquid qd prodesse non possit ut radices herba
rum et similia. Et si qui forte ad eos uenerunt ut
subuenirent non nunquam solent apprehenses in
volucre secum. adeo ut iam pereant nec sibi nec il
lis auxilium ferre preualeant. Sic pereunt i hoc
mari magno miseri dum peritura sectantes
amittunt solida et instabilia quibus apprehensis
euadere et saluare possent animas suas. Nec
eni de uanitate sed de ueritate dr. cognoscetis ue
ritatem et ueritas liberabit uos. Falsa est 2

Crisos.

aqua maris ꝗ sitibunda qm̄ qui bibit ma
gis sitit ꝗ sitim ipam bibit. Quāto ei cupid'
plus possidꝫ tanto plus concupiscit. Auarus
nō implebr̄ pecunia. ¶Secundo describit cri
sos nauē ecclē quātum ad gubernatorē. cū di
cit. hūs ꝗ eum gubernatorē ꝗ ideo nō pt̄ nau
fragiū sustinē. Non ei timenda ē tempes
tas qm̄ nauis gubernator ī manu sua tenet.
Job 38. Quis conclusit hostijs mare. Ber

Ber

nardus. Seruiat tibi ꝗ nō putes te delictū sꝫ
menimus scriptū esse. Cum ipso sum ī tribula
cōe. ysa 43. Cum ptransieris p aq̄s tecū ero.
Quā tū iste nauta pmittit hanc temptacōm
fluctibꝫ operiri ne quis securū se reddat sꝫ sp
de se timeat ꝗ spem suā ī deo ponat. Ber ī

Ber

sermone. Nusq̄ est securitas fr̄es mei neqꝫ ī ce
lo neqꝫ ī padiso. multo minus ī mūdo. In ce
lo angelus cecidit sub p̄sencia deitatis adam
de padiso voluptatis. iudas ī mundo de sco
la saluatoris. discipuli ꝗ hic fuiunt ī piculo
ī p̄sencia gubernatoris. ¶Vel pt̄ dici plat' nau

plat' dicit' nauta ecclē.

ta ecclē ꝗ ī multis rebꝫ assimilari ei. p° in ho
ꝗ in cubo tocius rei circumducit voluī ad obe
diendū deo sicut nauta nauem gubernaculo cir
ducit. Jac. 3. Ecce tū naues magne sunt ꝗ a
ventis validis minentur circumferūt tū modico
gubernaculo vbi impetus dirigentis voluit.
Secundo ī hoc ꝗ pricia naute maxīe apparꝫ tpe
tempestatis sic prudencia ꝗ virtus plati maxīe
ī tpe tribulacōis. Ecc 34 qui nō est temptatus
quid scit. vir in multis expertus cogitabit mul
ta ꝗ qui multa didicit enarrabit intellectū.
qui nō ē expertus pauca recognoscit. ¶Tercio
pricia naute ē in caligine noctis distinguē
stellarū diuersitatem ꝗ quātum ad ortū ꝗ quātū
ad occasum ꝗ effectus earū ꝗ precipue signāda
ē illa stella que dr̄ maris. Sic prudencia

stella

plati consistit tempe tribulacōis scōs ꝗ doctorē
eorū ꝗ finem ꝗ virtutē miraculorū ꝗ precipue
glosam virginem ꝗ stella maris dicto nūcu
patur. ¶Quarto nauta alijs timentibꝫ tpe
tempestatis confidenciam ħt ꝗ alios nitit' sta
bilire sic plat' alijs trepidantibꝫ ī aduersis dꝫ
esse securus pūr 28 ffugit impius nemine psequēte.
iustus aūt q̄si leo confidens absꝫ terore. plati ē
figē anchorā spei cōtra fluctus temptacionū hebr̄
6. ffortissimū ħem' solacium qui confugim' ad
tenendā ppositam spem quā sicut āie anchorā tu
tā atqꝫ firmam tenꝫ. ¶Quinto nauta nō timet
mitte piccre ut homines saluet ū ꝗ hoiem illū
quem scit esse cām orte tempestatis. Jone 1. tu
lerūt ionam ꝗ miserunt ī mare. Sic plat' nō

ꝑlams.

dꝫ timē abicē ista tēpalia ut animas saluet.
Vnde dixit quidā phūs. possime diuicie ego mergam
vos ne mergar a vob. Thi 1. qui volūt diui
tes fieri incidunt ī temptacōm dyā ꝗ ī desideria
a inutilia ꝗ nociua ꝗ mergunt hoies in interitū.
¶Vel pt̄ ꝗ dici ꝗ nauis ecclē ħt 4 gubernatores. 1
4 virtutes cardinales. prudencia eā regit ab

¶S. 4r virtutes cardiales.

ancionē q̄si pra ꝗ ci' ē caūe a piculis ventis
Justicia aūt a posterioī q̄si a puppi ꝗ ci' ē satis
facē p̄ptetatis. Temperancia aūt a dextris ne ni
mis resoluat ꝗ securā se reddat ī prosperis. Et
fortitudo a sinistris ne frangatur aut succubat
ī aduersis. ¶Tercio describit eā quātū ad remiges
qui eam ħnt deducē dicens angelos remiges.
Angeli ei eciam remigant ꝗ eā deducant cū

Di

tribꝫ ordinibꝫ ternorū s. cū purgatiā p̄fectiua
ꝗ illuminatiā. scdā p̄ dionisiū angeli ħnt nos
purgarē pficē ꝗ illuminare. Cum nauē ecclē an
geli cum hijs tribꝫ ordinibꝫ remicorū p̄sus por
tū padisi trahūt qui alios purgant a culpa
alios illuminant ī fide vera alios pficiant p bo°
opa. Ista tria notant act 12 in liberacōe eius
pet' dr̄ ibi ꝗ angelus p lumen refulsit ī ħi
taculo carceris ꝗ ꝗ cathenas fregit ꝗ ꝗ ipsum
excitauit dicens Surge velocit'. Tunc angelus
ħitaculū illuiat qm̄ cor nrm̄ p vera fide ir
radiat. Tunc cathenā soluit qm̄ nexus pctōrū
soluit. Tunc velociter excitat qm̄ ad bonū
opandū sollicitat. ¶Quarto describit eam quā
tum ad onus quod ħt differre tū dicit portans
choros omn̄ scōrū. Isti aūt chori scōrū qui a na
ui ecclē portantur ī tribꝫ gradibꝫ ꝗ statibus
distinguūt. s. virginali ꝗ viduali ꝗ matrimoniali
ꝗ qui nō ē in aliquo istorū statuū nō ē in
naui ecclē quātum ad meritum ꝗ eo submigit'.
Ista tres chori saluandorū signātur p illos qui ī
hac nauicula continebant. Ibi ei erant ihc ꝗ
discipuli ꝗ homines admirantes p ihm̄ ītē
status virginalis innocencie. p discipulos stat'
continē vidualis ꝗ p hoies admirantes sta
tus matrimonialis. Ista sunt tres viri de qbꝫ
dr̄ ezech 14. Si fuiunt tres viri sā ī me° eorū
Noe daniel ꝗ Job. ipi ē in iusticiā sua liberabūt
aīas suas. p Noe qui tū ope repit archam
intelligūt coniugati qui regūt suā familiā
p daniele intelligūt qui virginale seruant
pudiciciam. ꝗ p Job signātur penitentes ꝗ ser
uant continēciam. hec ē nauis de ꝗ dr̄ puū.
ult' ffca ē q̄si nauis institoris delonge por
tans panē suū. Nam tanq̄ nauis diuicijs
virtute gaudet onustari nō sordis viciꝫ ini
ciorū. Delonge port' panē suū ꝗ in oībꝫ stu
dijs ꝗ laboribꝫ solam patris celestis saturacōm
querit. De hac lē 3 reg 10. ꝗ classis salamonis
ibat p mare ī tharsis deferens inde aurū ꝗ
argentū ꝗ dentes elephantorū ꝗ symeas ꝗ pa
uones. Classis salamonis ē eccā ꝗ p mare se
culi istius p tribulacōes ꝗ fluct' psecucionū va
dit in tharsis quod interpretatur exploracio
gaudij ut eos colligat qui mente ꝗ ope explo
rant gaudia sempiterna ¶Sꝫ ꝗ alij explorat
gaudiū temporale cui' finem luctus occupat.
aliqui gaudiū eternale quod diuturnitate nō
minuit' sꝫ potius cumulat'. Et classis ista
differre dr̄ aurū ꝗ argentū ꝗ dentes elephan
torū ꝗ symeas ꝗ pauones. vnā sagena missa ī
mare bonos pisces comphendit ꝗ malos. Per
auro signātur sapia pciosi caritate feruida tri
bulacionum incendio nō consumpti sꝫ pga
ti. In argento signātur orō vm̄ deuocionē sono
ra. vnā argentum ceteris metallis clari' sonat.
p dentes elephantorū signātur qui pccā aliorū
ꝗ sua dente reprehensionis dilacerant ꝗ tū ī
bona conuersacōe vm̄ pseuerant qui ꝗ candorem
castitatis ꝗ sanctitatis intus ī mente ꝗ extus ī
ope gestant p symeas qui actus hūnos imi
tantur sꝫ bestialr̄ viuunt illi signātur ꝗ fide
extus tenē videntur sꝫ opibꝫ illam negant
qui sunt sepulcra dealbata plena ossibꝫ mortu
orū. extus quidem nitidi sꝫ intus iniquitatis
iniquitatibꝫ pleni. In pauonibꝫ signātur qui
ī laudibꝫ hoim̄ gloriantur. Nam auis ista
dum laudat pennas erigit ꝗ rotā facit. sed
dū penne ꝗ lucent eleuant' posteriorū turpitu

ro audatur. Sic fauorib; hoim delectant dum
laudes suas cu laudatorib; attollunt uel au
res suas a laudatorib; nō auertunt suā de
monstrant turpitudine. s. q stultis laudib;
gloriantur. ¶ Quinto describit crisos nauem
ecce quantu ad ei arbore dicens certa i me ip
sa salutari arbore crucis. De illa arbore crucis
dr ezech 27. cedru de libano tulerunt ut fa
cerent e malu. Sunt au duo gña cedror. Ce
drus q nascit in libano q e ualde alta et o
dorifera et sigt cruce q adeo fuit alta q ei ō
tus i celum ascendit adeo odorifera q ptem
i diuinis reconsiliauit. ¶ Est alia cedrus
maritima q poma pducit trium sbam hn
cia. quar pma e callida secunda tepata
tcia frigida. Ista cedrus maritima e crux
sca q portauit pomu i xpm i quo fuit triplex
sba deitas caro et aia. pma s. deitas fuit
ualde callida et coiacor om consumptiua et cor
diu inflammatiua. hebr 12. Ds ne ignis
consumens e. Media s. aia fuit ualde tep
ata qr omis uirtutes i ea suu mediu tenu
erunt. nec nunq aliqu ad extremu uiciosu
declinauit. Ultia s caro frigida fuit qr ab
oi concupiscencia penitus aliena. ¶ Sexto descri
bit ista nauis quantu ad uelum qd i ea sus
penditur. cu dr. in qua euangelice fidei uela
suspendens rc. Velum g in hac arbore sus
pensu e xpa doctrina euangelica. sz qr uela re
galia solent esse diuisor color. io iiij. euan
geliste illud texuerunt et colores diuisos ap
posuerunt. mh. ii. agit de x incarnacoe q facta
e ex infinitate dei caritate. Jer 31. in caritate
ppetua dilexi te io attraxi te miserans. Jdeo
ms apposuit colore rubeu qr p colore rube
um ignita caritas designatur. lucas apostus
agit de xpi passione. i qua xpc fuit totus
denigratus. ideo lucas apposuit colore nigru.
m. apostus agit de xpi resurrectoe i q xpc fu
it totus candidus et fulgidus. unde et angls
q eius resurrectoe uenit nunciare i ueste alba ap
paruit. io m colore albu dr apposuisse.
Johes apostus scribit de eius deitate q aurea esse
dr iuxta illud. cant 4. caput eius auru op
timu. caput au xpi ds ut dr 1. cor 11.
Joh io colore aureum dr apposuisse ¶ Sep
timo describit ea quantu ad uentum q impelli
tur cu dr flante spu sco. ps. Spc tuus bonus
deducet me in terram rectam. De illo uento
spc dr 3. Reg 19. Ecce spc grandis et fortis
subuertens montes et petras. nō i spu dns.
Et post spm commocio nō in commocoe dns.
post commocoem ignis nō in igne dns. Est ei
spc malus ym pest supbie s. lucifer et ille
e de q dr grandis et fortis. Et alius e q pest
auariae s mamona. et iste e de quo subditur.
post spm commocio s. terror. Est alius q pest
carnali concupiscencie s asmodeus et ille est
de quo subditur post commocoem ignis. Diabolus
pmo occupat p supbia deinde illaqueat p aua
riciam tande ipam inflammat p mala co
cupiscenciam. ¶ Ht g diabolus naues suas una e
nauis supbor q dr a lucifero. alia auaror
q dr a mamona. alia luxurior q ducit
ab asmodeo. In nulla istar recipitur dns
sz nauis humiliu pauper et mundor q duci
tur a spu sco q est sibilus aure tenuis. ip
se ei delectat ubi sit sibilus et refrigerat ubi sit
aura. et refrigat ubi sit aura. et tranquillat
ubi sit tenuis. ¶ Octauo describit istam naue
crisos quantum ad portum ad que deducit cu
dr ad portum padisi et securitate quiet eterne
deducitur. In portu naute sunt a uentis se
curi et piratis. sunt quieti a laborib; pstinis
sunt opulenti a mercib deportatis. Unde portus a
portatis nomen accepit. Sz illi qui sunt i por
tu celestis patrie securi sunt a temptacoib; quie
ti a laborib; opulenti a bonis meritis. ysa.
32. sedebit pls meus in pulcritudine pacis. qo
notatur quies i tabernaculo fiducie. qo nō securi
tas i requie opulenta. qo nō habundancia
et opulencia. ¶ De ista naui scribit Joh de abb
uilla. p naue sigatur eccia. nā nauis i terra
posita semp pendet i alteru latus. In mari
sine declinacoe recta sedet. sic ppiucia eccia i te
pestatib; tribulacoum recta incessit sicut apparuit
i martirib. sz post possessionib; e ditata et sede
bat i terra nimium inclinabat. Archa noe
si fixa fuisset in terra tpe diluuij submisa fuisset
sz qr in terra fixa nō fuit quanto magis eleuaba
tur aque tanto altius ascendit. sic eccia qr in
terra fixa nō e p dilacoem p aquas tribulacoum
quas p xpm uoluntarie ascendit i cruce
p affectum. ¶ Sz hic sciendum qr i mari hui mundi hijs
dieb; tantus motus factus e qr nauis ecclie
pene fluctib; opitur. Sz querit postill sr illo
motus magnus factus e i mari quid e qr i xpo q
uera e salus existente i naui. ipa nauis one
rata tempestate maris et uento potuit esse tur
bata et undis. hoc nobis magis e forma docet
ne qu maris periculu. tempestas exorta est
tribulo et persecucio. sz sicut unde fluctuu pin
guescere piscem faciunt. ita tribulo electos i fide
crescere facit. Unde grg. 26. c. 9. desideria scor dum
aduersitate pmuntur pficiunt sicut ignis flatu pmi
tur ut discrescat et unde extinguj cernitur inde
roboratur. sicut et nauis impellitur uento ut
subnigatur inde tu portu petit citius unde nau
fragiu pmittur. Molestie tu hui seculi crebrescunt
atq requie et portu salutis nos faciunt. Ma
gis cauendus e mundus blandus qua molestus.
Ille ei nos seducit iste erudit. Junio att
Jeros. appinquante salute magis instat tempta
unde augi. sistentib; i portu nō dum securitas
e. qr aliqu ubi nō sunt scopuli et i portu
naues colliduntur uento ueniente. tu utrumq fe
liciores sunt i portu uite s. religiose existentes
qua i pelago mundialis et curiose uite coser
uantes. ¶ Solius sacius f eiuus qr quos pu
sa malignitas subuertere eterne dignitate cogi
tat ecotrario ds istam tam mutat i meliorem
hidubiu qui cogitacio diuina preualet si tu
dormiens suscitetur. Unde dicit scn. si multi
plici tribulacoe fatigaris nō sit t cure qr ferru
es. cu p abbibitum t igne amittis rubiginem. Si
auru es p igne pbacior eris. si oculos amit
timus extollencie instro pruamur. Si surdi
fci sumus auditu uanu amisimus. si infirmitas
totu corpus nrm tenet i interiori aia nra sa
nitas crescit. Si inchoasti aliqd bonu non
reuoceris p impetu inimici. Nam et qui naui
gant si grauis uentus occurrerit nō stati de
serunt naue sz paululum sustinentes et pug
nantes aduersus procella rectu cursum inuenerunt
Sz mirum e qd de xpo i naui dum tempestas
seuiret lc. ipe sopo dormiebat In naui e dor

Postill.
Dormicio.

tunc dum fides et caritas christi in eorum torpescit. Et christus dormire dicitur quando differt adiuvare. Propter quod notandum secundum quandam postillam quod multiplex est dormicio. Quedam enim est dormicio spiritus et carnis communiter ut cum ad tempus sensus animales quiescunt et ligantur. aut cum spiritus a corpore per mortem paulatim dissolvitur. Spiritus vero dormicio est torpor et ignavia. pro quo ad ephesios dicit apostolus surge qui dormis. Et ad romanos 13. Hora est iam nos de sompno surgere. Aut est dormicio scilicet vacacio a strepitu mundi in contemplacione dei. de quo genere dormivit Jacob lapide supposito suo. Quod dum sic dormivit angelos descendentes vidit et ascendentes. qui enim athleta dei est et exercetur ad luctam sicut iacob interpretatur. et quod separat se ab actibus pravitatis dormiat in unda. Similiter imitans iacob. lapide a viteris cerebro suo qui fuit est in caput anguli capiti supposito.

capiti
Jacob.

In tunc quidem dormire est in presentis vite transitu a rerum temporalium amore quiescere et in dierum labencium cursu ab appetitu visibilium mentis oculos claudere concupiscentie appetitu quos inordinata clausos tenebat. angelos descendentes et ascendentes cernere. Et cives celestis patrie contemplari quanto amore auctori suo inhereant vel quanta compassione caritatis nostris infirmitatibus condescendant. Notandum itaque quod ille angelos dormiens conspicit qui in lapide ponit caput. ab exterioribus enim cessans intima penetrat quod intenta mente imitacione redemptoris observat. Caput ponit in lapide qui christo inheret mente. Quidam vero a secularibus actibus vacant honores et dignitates amittunt potius ex pusillanimitate cordis et mobilitate quam amore contemplacionis. Qui enim a presentis vite actione remoti sunt sed ad superna non intendunt dormire possunt sed non angelos vident. quia caput in lapide tenere contempnunt. et torpore non studio dormiunt quia caput non in lapide sed in terra posuerunt. qui plerumque quanto securius ab externis cessant tanto latius immunde cogitacionis strepitum cumulant. unde in trenis anima dicitur. viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. precepto enim legis ab exteriori opere in sabbato cessabatur. hostes ergo videntes sabbata irrident cum in ipsa vocacione mentem ad illicita pertrahunt. Sancti autem laboriosius dormiunt quam vigilant. quia in eo quod actiones seculi deserentes superant quotidie contra seipsos pugnant ne mens per negligenciam torpeat. ne subtraccio ad desideria superna frigescat. ne ipsis plus iusto deserviat. ne sub discrecionis specie se perdendo a perfectione langwescat. et cum ab huius mundi inquietacione se mens penitus subtrahat per quietem studium virtutibus intenta vigilans dormit. Vidit itaque iacob in sompnis angelos descendentes et ascendentes quia predicatores quos significant angeli simul et iacob non solum caput ecclesie in eternum contemplando appetunt sed ad membra eius miserando descendunt. In doctrinam quippe debet predicator legem qui postea audientibus possit propalare. Hinc moyses crebro tabernaculum exit et intrat ut qui intus ad contemplacionem rapitur foris infirmancium negociis urgetur. Intus archana considerat foris onera carnalium portat. quod de dubiis ad tabernaculum semper currit coram testimonii archa dominum consulit exemplum doctoribus prebens ut cum foris ambiant quid disponant ad mentem quasi ad tabernaculum redeant et velut coram testimonii archa dominum consulant de quibus dubitant. apud se mentis sacra eloquii pagina requirant. iam vero sic actus per desiderium amoris

Fy.

Predicatores.

Moyses.

et luceus est per intimam contemplacionis lumine non dum se esse in domo consideraverit vero sine timore vero totum attensum lumine portari solet sed meminit se esse sub divino et utique manu studeat operire quam portet nec credat aeri si videat tranquillum. Repente enim homo quod non putatur mutabitur. et si vel ad modicum transferat manus extinguetur. Ad hoc actor portantis manus ut quamque fieri solet adusserat paciens dignat pati quam retrahere manus. quia incontinenti lumine potest exsufflari. Si ecemus in domo illa non manufacta eterna in celis vero inimicus vitii nullus erit aniceta nichil erit timendum. Nunc vero tribus validissimis et malignissimis ventis expositi sumus scilicet carni diabolo et mundo qui conscienciam illuminatam molliuntur extinguere insufflantes in corda desideria mala motus illicitos et ita te repente perturbantes quod vix cognoscere valeas unde venias aut quo vadas. e quibus licet duo vehementer servius a tertio tamen nemo unquam sufflandi mundicias extorsit. Utrisque ergo manibus cordis et corporis anima tegenda est ne forte lumine nimis extinguatur. Non credendum tamen tenendum est si genus temptacionum ferior utriusque hominis statum vehementer affligat. Unde propheta. anima mea in manibus meis semper.

Alio modo per naviculam vite penitencia. et pertinent ad illud scribit Jeronimus sermone primo dicens. Sepe contingit quod cum aliquis penitenciam inchoat gravius eum temptacio pulsat. ideo recurrere debet ad dominum per ferventem oracionem et tamen perseveranter instare donec impetret dei misericordiam. Danta autem gracia eum consequitur quod ipse in admiracione excitatur. Que ista dicta in hoc evangelio per ordinem exprimuntur. Primo enim post penitenciam assumpcio. cum dicitur. ascendente ihesu in naviculam. Hec in navicula quam quis sue salutis avidus penitenciam facere incipit per naviculam penitencia significatur. Per ipsam homo ad portum salutis adducitur. Et qui ex ista nave invenitur ad portum salutis non veniet sed ipsum unda infernalis involvet. Et ideo significata est per archam noe quia illi qui eam ascenderunt salvati erant. qui vero non ascenderunt fuerunt submersi. In hoc enim distat illa archa ab archa ista secundum crisostomum in libro de laudibus pauli qui in illam archam lupus intravit et lupus exivit. corvus intravit et corvus exivit. homines intraverunt et homines exierunt. quia nec lupo potuit auferre suam rapacitatem nec leoni suam ferocitatem. nec corvo suam voracitatem. nec in hominibus suam mutare humanitatem. Sed quicumque secundum crisostomum intrat in hanc archam penitencie si erat lupus mutatur in agnum. Si erat raptor vel avarus dimittit rapinam et induit innocenciam quia nulli nocet et omnibus prodest. Si erat leo mutatur in ovem. quia si erat elatus per superbiam factus est mansuetus per humilitatem veram. Si erat corvus mutatur in columbam. quia si appetijt carnes non appetit pura grana. id est si appetebat carnales voluptates non appetit spirituales refectiones. Si ad instar corvi differebat suam conversionem procrastinando vox illa Sophonie 2. vox clamantis in fenestra corvo in superliminari. non eam facit ad devium gementibus acclamando. vox illud ysaie 49. quasi columbe meditantes gemimus. Augustinus. ista res quod multos occidit dum dicit semper cras et claudit ostium et remanet foris cum voce cornicina. quia noluerit habere gemitum columbinum. Item homines secundum eundem crisostomum in ista navi penitencie mutantur in angelos. Angeli enim ex natura habent excellenciam puritate

ex offo suo deo assiste et ministre nob. sic ascen
deri et uane prius ingressi ad solitudine ange
loz puritate mentis et corporis seruant. Eiteoz
grandi quod angeli sunt natura insup deo assi
tunt per ascensum contemplacois et post mi
trando condescendendo eis per sobrietate discreci
onis. 2 cor 4. siue mente excedim siue sobri
sumus vobis etc. Secundo quod post priam sepe
assumpta sit magna tempta a hoc no' cu' di
citur motus magnus fuit in mari. Ecc 2. fili
accedens ad seruitute dei sta in iusticia et timo
re et p'pa aiam tua ad temptacoem. Commo
tu in mari temp' te ta attende consueuit. aliqn
a ta supiori hoc est a stellis et marie erratic'
s. Aug. in li. de beata uita. ista est ta maritim
in eo. ubi fluctus seri maris disponunt
suas confusiones sidera erratica quibus pcel
la tenebrarum conseruata est. ¶ Aliqn accidit a
ta inferiori hoc est ab imo fundo maris qui
nimis feruet et bullit. Ista ta tangit Job et
cu' dicit leviathan feruescere facit qui olla pfu
dum maris et ponet quasi unguenta bulliunt
et undas maris. Ista ta tangit Dan. i. vide
bam in visione mea nocte et ecce 4. uenti pug
nabant in meo mari magno. ¶ Turbat quod et tep
ta aliqn accidit in seruis dei a ta supiori
i. deo permittente ad eorum humiliacoem et gre con
seruacoi. sicut accidit in paulo ut dicitur est de eo.
2 cor 12. ne magnitudo reuelacionu extollat
me datus est m stimulus carnis mee etc. Ali
qui a ta inferiori ut a tiranno aliq' psequte.
Mt 23. ex illis occidetis et crucifigetis et psequi
mi de ciuitate in ciuitatem. ¶ Aliqn a ta medi
a i. a demone seniente qui aere caliginoso mo
ratur de quo dicitur Job 2. Egressus sathan a facie dni
pcussit Job ulcere pessimo. Ista sunt illa de
quibus dicitur Mt 7. descendit pluuia et uenerunt flu
uia et flauerunt uenti etc. per pluuia quod de celo
descendit intelliguntur adusitas a deo missa. per flumen
quod de terra fluit intelligitur psecucio a terreno tiranno i
flicta. per uentu qui de aere uenit intelligitur temp
tacio a diabolo destinata. Et per ulciora intellec
tum dicit Dan. ut supra allegatum quattuor uenti
pugnabant in meo mari. iiij bestie grandes
ascendebant de mari diuerse inter se. Notandum s
postill. quod primus uentus est ambicois temptacio
et hic flat ab oriente. nobilitas et gnis qui
in temptacoi occasio existit. Bestia ascendit
flatu isto est supbia quod est quasi leena hns alas
aquile. Ale iste sublimitas et dignitas sunt. Ale
supbie auellunt qui supbi a statu suo abiunt
qui stat sup petes quasi homo. quia ita non
stat uel i equo uel sup alios hoies. ¶ Se
cundus uentus est temptacio inuidie que flat a
uidie et inuidia de esspirante alioz solet
oriri. Hec bestia sitis est viso qui libenter
destruit mel commedendo quia inuidus ei delben
do alioz bona nititur destruere ad posse. Bestia
in pte stetit quia inuidus quam primu laudat in pte
sua malicia papiatur. ¶ Tres ordines de
tium sunt quia tres modos habet inuidus s. mala
agendo bona diminuendo indifferencia pute
do. Hy sunt tres spc' inmundi in modu rana
ru de ore draconis exeuntes. Apoc 16. ¶ Tercius
uentus est carnalis temptacio flans ab occidente
i. a carne quod tendit ad occasum. Bestia quod
terra est concupiscentia carnis que pardo silis dicitur
esse propter uarietate desideriorum. Hec bestia iiij

capita optinebat quod iiij sunt quod nutriunt carnis
concupiscentiam solent. vz cibi suauitas uestiu
sanctitas oculor et sociitas pnciosa. Ht 4
alas quod quatuor sunt quod carnis concupis
am eleuant et exaltant s. iuuentus suauitas
corpis pulcritudo corpor et gnis sublimitas quod
ad mundu. ¶ Quartus uentus flans ab aquilo
ne est temptacio crudelitatis que respectu subditoz
in potentibus esse solet ad quam ptz quarta bes
tia terris crudelior quod ceta comminuit et pedib.
inter conculcat. Cornua talis sunt positi
baculi que quos conculcare no ualent uitu
periando lede. Hys uentis dus imperat cu no
pmittit illos in corde hominus male regnare
¶ Secundo ut infernus patebit quod nedum in
pauit uentis sed et mari. Per mare hic sigt cor
prauorum temp' voc. per propter inquietudine. Ysa
57. cor impii quasi mare feruens quod quiescere
no pt. sed pfunditate Jere 17. Pfundu est cor
hois et inscrutabile et ideo fatuu est de corde
alterius facile iudicare. Tercio propter salsedinem
quod cor hois insanabile facit. Puer 15. Ve
ter impior insanabilis. ¶ In mari iiij ue
ti per ordina flare solent in tuu quod nauicula fere o
pmitur. Remig' in o. hys procellis temptacio
nu et tribulacionu solent conuti fides spes et
caritas hs pcellas ds sic pmittit surgere ut pe
ne splendor fidei obtenebrescat spei celsitudo
cadibescat et flamma caritatis refrigescat
¶ Tercio est sciendum quod in tota temptacoe et tribu
lacoe sepe sit diuini auxilij subtraccio quod no
cu dicitur ipse uero dormiebat. ubi no s. Jeron. quod
ds alicubi semper dormit alicubi semper uigi
lat alicubi aliqn dormit et aliqn uigilat.
In inferno semper dormit quia dampnatos obli
uioni ppetue tradit. Job 12. Obliuiscit eius
mia. In celo semper uigilat quia suos conseruat
semper in beatitudine et coronat. Dan. 4. Ecce vi
gil et scs de celo etc. In psenti quam uigilat ser
uos suos a temptacoibus et tribulacoibus custodi
endo. Et hinc ait p'pha. ecce no dormitabit
neque dormiet qui custodit isrl. Aliqn dormi
re dicitur eos tribulacoibus ad tempus exponendo.
Vnde in ps. Exurge quare obdormis dne. ¶ Tercio
per nauicula s. alios intelligitur crux xpi de qua s. pa
uu in sermone 3. quatuor sunt intenda. Primo quod fuit
ex ta. Secundo quod fuit ex arbor. Tercio quod fuit ex
velum Quarto quis fuit in ea mentor. Quito
quod fuerit ex mens. ¶ Ex primo sciendu quod ta fuit quadru
plex s. efficiens materialis formalis et finalis.
Efficiens ta fuit ipa bia trinitas. pat s. qui
posuit ibi sua potentiam. in quantum per baculu
crucis hoste potenter pcussit. Ysa 38. A uoce
dni pauebat assur uirga pcussus. Et nu
24. Exurget uirga ex isrl et pcutiet duces
moab. Filius in eadem posuit sapientiam sua
quam diaboli astucia per crucis muscipula
¶ Aug. uenit redemptor et uictus est deceptor
captiuatoris nro tetendit muscipula crucem su
am carnem sua et sanguine posuit in ea escam
ille aut capere noluit sanguine no debitoris propter
quod recessit uictus a debitoribus. Sps scs posu
it ibi unum. ¶ Causa materialis quod de quatuor
differencys lignor ut dicitur fuit compaginata
pes ei siue truncus qui in tra figebatur fuit
de cedro. Stipes quod in altum erigebatur fuit de
cipresso. Brachia siue lignu transuersale fuit
de palma. Tabula supposita fuit de oliua.

Hec 9 prim' angeles

Homo in mari corde

Aug.

Job

Dan

Mt

Dan

Aug.

2.

ix.

flatib.

Remig.

fides spes caritas.

Jer.

Crux

s. cause. efficiens

Aug.

fuit ex materialis

crux de ta

fugat

p ista iiij. ligna sigtur quadruplex crucis effica
cia. pma e q malas cogitacoes fugat q sigtur
p cedrum cui9 odor fugat serpentes. Scda q
in tribulac constanciam pstat q sigtur per
cypssum qr nullo9 venti impulsu comam amit
tit. Tercia e que de hoste triumphat q sigtur
p palmam q uictores p9 uictoriam coronantur.
Quarta e q amaritudine pnie temprat q
sigtur p oliua cui9 liqr dolore uulne4 lenit.
Vn hijs quatuor cais consueuim9 nos cruc
sigaculo munire. uel cu aliqua mala se ingit

cogitac

uel ad piculum subito emergit. uel cu ad
fantasma diabolicu sensib9 nris se obicit uel
cu aliquis dolor nos accipit. ¶ Causa formalis

Quare nos sig° cruc sig nus

qr ad instar nauis i pn° fuit augusta. i me°
lata i fine stricta. Sic fuit i principio aug
ta ut caput ibi no heret q° sustentaret. Sic

fformat.

fuit lata i me° ut brachia extenderet. Sic fuit
arta i fine ut pes sup pede iungeretur. ¶ Cau

ffinalis.

sa final fuit ut genus humanu p mare h9
seculi secur9 transiret. Iste eni mund9 e ma

quid e mar uall fluui9.

re. io multi piclitant. ideo nob crucem tanqm
nauicula ut secure p eam transeam9 q saluari
possim9. Sap 14. exiguo ligno credunt hoies
animas suas q trascuntes mare p ratem li
berati sunt. qr est vallis dedit nob cruce ta
qm scalam ut de ualle miserie possim9 ascen
de ad montem habitacois eterne. Ista scala fi
gata e Gen. 28. vbi dr q iacob uidit scalam
stante q cacumen ei9 tangebat celum. qr est
fluuius dedit nobis crucem tanqm ponte
siue baculum quo secu transnatare possim9
heb 9. xpc assistens pontifex q sunt ei po
tifex i. pontem faciens. Et Gen. 32. In bacu
lo meo transiui iordane istu q. ¶ Secundo in

2 mal9.

tendu e que fuit arbor i. malus in ista naui
cula arbor quidem fuit xpc. Sicut eni in na
ui arbor est ercta s. malus sic i cruce caro x
fuit extensa. De ista arbore dr Ezech 27. Ce
drum de libano tulerunt ut facerent illi ma
lum. Assimulat xpc cedro no tm ppt suam
sublimitate s3 q ppt qualitate ut supi9 dictu
e. Poma cedrina in aliqua sui pte sunt dl
cia q i aliqua acetosa q dulcia sunt media
i q sigtur tres sbe i xpo. eius fuit deitas fu
it dulcissima. ei9 caro i passione fuit amari
tudine plena. ei9 q anima fuit dolore plena
i qntu nature sue uicata parebat q fuit dul
cedine plena i qntu deo fruebatur. ¶ Tercio

Velum.

uidendu e qd fuit uelum. q e sciend q idem
fuit malus q uelum xpc ihc. De isto velo
dr eze 27. bissus uaria de egipto contexta
e e in uelum. Velum g illud dr fuisse na
tiui qr fuit textum de colore albo rubeo q au
reo. Color albus e eius caro mundissima. co
lor aureus e deitas paciosissima. Cant 5 di
lectus mis candidus q rubicundus ppt caritate
aie electus ex milib9 ppt diuinam maiestate. ¶ Quar

Mercator.

to uidendu e quis in ista nauicula fuit merca
tor. q iste fuit idem xpc de quo dr pu ult ffca
e q nauis institoris delonge pane suu por
tans i. seipm. qui dicit Io 6 Ego sum panis
viuus qui de celo descendi. Et posuit delon
ge ut delonge dicat distanciam loco4 qr de ce
lo in terram. Vel distanciam natura4 qr iste
panis constat ex diuina q natura que in
finitu distant vel distanciam uirto4 qr nulla
nra uita inuenerunt ut hs ad nos ueniret q
ho fieret. De illo dr Ier 11 ¶ Mittam9 lignu

i pane ei9 i. mittam9 cruce i pane celeste.
¶ Quinto notandu e que fuerunt merces q iste m
cator portauit. de quib9 marcab9 dr ab august
sup Io. heb 2. Vt liberaret eos qui timore
mortis q. In seculo isto habundant nasci
laborare q mori que sunt merces regionis
nre. Ad tales merces mercator ille descendit
Et qr omnis mercator accipit q dat. dat
qd ht accipit qd no ht. xpc in ista mercata
q dedit q accepit. accepit a nobis que hic
habundant. s nasci laborare q mori. dedit
renasci resurgere q in etnum viuere. Et quo
pz q xpc a nobis tres merces accepit. s
nasci laborare q mori. De pmo dr ysa 9. par
uulus natus e nob. De 2o in ps. pauper
sum ego q i laborib9 a iuuentute mea. De 3o
phi 2 ffacis e obediens usq ad morte mor
te aut crucis. Nobis au dedit merces suas re
nasci resurgere q in etnum uiuere. De pmo Io 1 de
dit nobis ptatem filios dei fieri. Et Io 3.
nisi quis renat9 fuit ex aqua q spu no pt
q. De 2o Io 6. ego resuscitabo eu i nouissio
die. De 3o luc 12 nolite timere pusillus grex
qr complacuit patri vro dare vobis regnum.
¶ Quarto s postill pt p nauicula stat9 re
ligionis nre qui saluat a mari h9 mundi.
Assimilatur au religio i istis trib9. qui ponitur i
naui content9 e in modico loco. sic relio sus
modico contentus ee dz. i thi ult. Habentes ali
menta q quib9 tegamur hijs contenti sim9
qr arta e uia que ducit ad uitam. Itez qui
fert i naui lz sit magnus no dedignatur sede
ad pedes gubernatoris. sic relio sus no dz de
dignare si habeat platum se sapia uel uirtutis
uel gne inferiore. Ecc 3. qnto magn9 es
humilia te i omnib9. Item si nauis sine po
dere sit uacillat. si cu nimio submigit. si mo
deratum ht stabilitat. Sic relio sus si no
habeat pondus debite obseruancie uel disci
pline regularis dissoluitur. si talib9 immode
rate onatur opprimitur. si mediocritate ob
seruet stabilitur. Mt 23. alligant eni onera g
uia q importabilia q imponunt ea i humeris
hoim. In nauicula relionis ihc ascendit
qn religiones fuerunt institute q te secuti st
eu discipuli ei9. qr ue imitati sunt eu q qu
dam i relionib9 pfitebantur. ¶ Sz hic sciend
s eundu q i religionib9 quida sunt discipli
moysi. qui s. temporalia ibi quesierunt quales
fuerunt q dixerunt Iohis 9. ¶ Tu discipulus
illi9 sis. nos moysi discipuli sum9. Moyses
eni pmittebat terram fluente lac q mel. leuit
12 q ysa 1 Si volueritis q audieritis me bona
tre comedetis. Alij intrant relionem ut
pocius fiant discipuli epicuri q discipuli x
i quo4 intencone habundancia uictualiu p°
cedit. Alij se fingunt discipulos x cu sint sa
thane spuales ministri sicut ypocrite qui i
angelos iusticie se transformant. Alij sunt
discipuli xpi ad tempus qui ipm negant
t deserunt tempe psecucois. q talis ad tps
fuit petr9 sicut pz Mt 26. ¶ Et ecce motus
magn9 fcus e in mari ut nauicula opiret
fluctib9. Hoc mouit postill fm e qu habu
dancia temporaliu relionu data e f illud apo
12 misit ex ore ei9 aqua p9 mulierem tanqm flu
uiu ut eam faceret trahi ad flumine. ¶ Secu
da conclo. sicut xpc p aplos suscitat in

pans ventis & mari q̄ ꝑ obediebant tempes
tatem sedauit. Ita si eum deuota oroe & vir
tuosa opacoe suscitauim⁹ nos i omi tribu
loe & angustia adiuuabit. Prima ps istius co
clois p₃ ex passu licali ꝯ sic. Et accessarū
it discipuli & suscitauerunt eū dicentes dñe sal
ua nos pimus. Et dixit. quid timidi estis
modice fidei. In quo no xpi suscitacō & disci
pulorum increpacō. In pa notantur tria q̄ disci
puli fecerunt. qr accesserunt affectib₃ suscitaue
runt clamorib₃ orauerunt pcib₃. Et hoc ē qd
dr. Accesserunt discipuli ei⁹ ad eū no tm pas
sib₃ corpis s₃ & affectib₃ mentis. Adeam⁹ cū
fiducia ad thronū gre. Et suscitauerunt eū
vigilando clamorib₃. Vñ i ps. Exurge quare
obdormis dñe. dicentes deuotis pcib₃ dñe. q
c. ꝯ supponunt xpi potenciā cū dicunt. dñe
s. qui potes exponunt suā indigenciam. pi
mus. petunt miam. salua nos. Vñ in ps.
Saluū me fac ds qm intrauerunt aq usq₃
ad aiam meā. O viatores o beati discipuli
saluatorē hētis vobiscum & timetis piclm
vita vobiscum ē & de morte solliciti estis. Et
io qd dicunt salua nos. fuit fiducie. qd di
xerunt pimus pusillanimitatis. qd suscita
uerunt infidelitatis. ꝑ qd seq̄ increpacō & dix
it eis. modice fidei quid timidi estis. Redar
guit g᷑ i eis duo mentis pusillanimitatē
& fidei modicitatem qr multū erant repre
hensibiles i illis. ¶ In ps. trepidauerunt tīore vbi
no erat timor. Sz vi qr xpc male eos incre
pauit de timore cū timere i piculis sit na
tale. Dicendum qr sic orauerunt sicut fidei. Videtur
arguuntur de timore no quātū ex natā s₃ fidei
hesitacoe pcedit. Dupr cū ut dicit Gorr. du
bitauit de ptate diuina qr no poss₃ tm dormi
ens qm vigilans vel tm i mari quātū i terra
ad aliud videō qr orare sicut fidei no excitare
¶ Tunc exurgens imperauit ventis & mari &
facta ē tranquillitas magna. Tunc p⁹ pces
discipulorum surgens de sompno impauit de
piculis ventis de impetu eorum & mari de
inundacoe fluctuum. Vñ i ps. dixit & spc pcel
le stetit. Et facta ē tranquillitas magna qr
p⁹ tempestate tranquillum facit. Tob. 3. mag
na i mari qr de ptate magna pcessit. tu
dñaris ptati maris. Sz vī qr male imp
auit ventis ut dicit glo. cū impante sentit
de illa illa fuerunt inanimata g᷑ insensibili
a xpc. Sz hic lo qr sunt obediencia volū tas
diuine pbo ac si sentirent. ¶ Dicit g᷑ cui genera
imperauit ut no ex casu s₃ de dei imperio seda
illa facta ēe crederetur. Item cū impio dominatus
ē dicens ut no illusione demonū s₃ plenitu
dine ptatis hoc factū ondat. ¶ Pro i pte quis
noīd s᷑ pif qr ad consolem viam ptinet q
ad impium dñi fit tanta tranquillitas ut
hoies mirentur. etc. Ex. In sermone tu⁹ siluit
vent⁹ Ad instruccoem itaq₃ viam tunc. ptinent
s qr ibi dormiebat. qr discipuli ad eū acces
serunt. qr clamando eū suscitauerunt & qr eorum ti
miditas increpatur. In quib₃ nobis inuenitur
attendenda i angustia l tribuloe. pmo ē fidei
uicinitas q̄ p oppositū inuenitur i hoc qr ipse
dormiebat. Glo. & sepius allegabat. dormit
i nobis dñs i fides dñi dum negligencius agi
mus & io tempestas surgit. Si ꝯ fides resur
gat impat ventis & fluctib₃. Epti ult. In oi

b₃ sumentes scutū fidei i q⁹ possitis omīa tela ig
nea nequissimi extinguere. Scdm ē ut ad deū
accedamus nequitates nras q̄ nos a dm di
uidunt dimittendo cessando s. a malis actib₃
& bonis opib₃ insistendo. Deut. 23. qm egs
sus fuis tuos hostes ad pugna custodies te
ab oi re mala. Et i Cor. 9. omnis qui i ago
ne contendit ab omib₃ se abstinet. Cpulit
ad dm accedit i quib₃ sol₃ gra confertur utro
te baptm l confessio. ¶ Tercium ē oro m. 26.
vigilate & orate ne intretis i temptacoem. Vñ
i oi temptacoe l tribuloe est xpc clamosis
pcib₃ excitand⁹. Aug⁹. excita xpm i corde tuo
vigilet fides tua tranquillet conscia tua & li
berat manus tua. Ite pimus isti i ecclia ut
pssi clament. clamantes exaudiant. exaudi
ti glorificent dm. Iste aut clamor no tm fieri d₃
voce. unde illud. voce mea ad dnm clamaui.
no tm corde unde illud. clamaui i toto corde
exaudi me dñe. s₃ & opacoe ut insistatur ieiuniis
& maceracoi corpis Jone 3. hoies & iumenta
& pecora non gustent quicquam. clament ad deū
i fortitudine. Quartū ē fiducia de deo. 2. parat
20. Non ē pugna s₃ dei i eodem confidite & vide
bitis auxilium dñi sup vos. Diffidencia q̄q₃
i petro tm fuit qr cepit mergi. m. 10. s₃ qr p⁹
oronem fiducialiter prolata seq̄ diuina miseracio
surgens ihc imperauit venti & mari &c. Prima
eī tribulacio ē sicut quedam tempestas q̄ men
tē conturbat. vel sicut queda pluuia q̄ mul
tas lacrimas gnat. vel sicut quoddā nubi
lū qd mentē obscurat. Sz xpc nris pcib₃ & cla
morib₃ excitatus expellet omnē tempestatē
& succedit mira tranquillitas. Expellet pluuiā
lacrimarum & remanet iocunditas. De hijs di
cit tho. e. p⁹ tempestatē tranquillum facis &
p⁹ lacrimacoem & fletum exultacoem infundis.
Expellit & omē nubilū & remanet mira sere
nitas. m. 16. facto vespe dicitis serenum erit ru
bicundum est eī celū. P vespe psens vita p
mane inchoacio vite eterne figuratur. In vespe
g᷑ psentis vite i scis viris rubicundū ē celū
i. cor multis tribuloib₃ laceratū s₃ mane eterne
vite hēbit serenū cor multis iocunditatib₃
exhillaratū. ¶ Dicit & secund s᷑ quēdā postill
qr i tempestate temptacois tria sunt facien
da q̄ in maris tempestate fieri solent. pmo ex
onanda ē nauis consciencie p confessionem. Jone 1. mi
serunt vasa q̄ erant i naui i mare. altitu
do si qua sit est dimittenda sic dimitti surge
re tempestate qr pflant altissima venti hu
lia pbo in tuto sunt anchora spei figenda ē.
Hebr. 6. qui confugimus ad tenendā ppositā
spē &c. Anchora spei facit aiam stare i loco
suo. ¶ Vlterius sciendū qr trip lr mare deo o
bedisse qr i tempestate ad ei⁹ voluntatē q
euit ut hic. calcabile se eī pbuit m. 14.
populo ei⁹ viam fecit exo. 14. sic pctor q
p mare intr trip deo obedit. pmo dū a pcco q
escit. ysa. 1. quiescite agere puse. Scdo qm lar
gicoe eliaz pedes dñi i. paupes sustentat.
Tercio cū p doctrinā & exm alijs ad pniam
viā parat. ¶ Vltio noīd qr cū xpc ipa
uit ventis & mari hoies mirati sunt dicentes
q̄lis ē hic quia venti & mare obediunt ei.
Mirati itaq₃ sunt qr mira fecit & facit mag
na & inscrutabilia abs₃ nuo. Job. 4. hoies.
Jero⁹ no discipuli s₃ videtur qr sic discipuli

Po. Qo.
Ruo.
Gorr.
no
Ro.
Sbno.
Pif.

Augg.
Tribula°
Postill
R.
thare.
Jero⁹

dubitauerunt et timuerunt ita mirari potue
runt. ad illa qd dr hoies mirati sunt et nau
te et discipuli s. no tm qtuor aly. vn aly
discipuli dixerunt. qualis e hic qz sic hō tor
uit et sicut ds miracula facit. Tria g ad
mirant s. hoiem dormiente et q uenti et ma
re obediunt ei. Et ee in sermoe sibiut ue
tus. Sup isto qualis e hic. Dr de xpo tri
pr legimus qonem s quis qlis qntus. Aug
querit de xpo luc 4. quis e hic qui pcta di
mittit. Et pt esse ad istam qoni trip ursio.
vna tu designatoe potue Jo 1. hic e qui bapti
zat i aqua et spu. Alia i designatoe sapie
Baruch 3. hic est ds nr et no estab alius.
Hic adinuenit omne uiam prudentie. Ter
tia i designatoe clementie. Jo 4. hic est q uenit
p aqua et sanguine ihc xpc. De hys tb. hic
filius dei dr et ita potens sapiens et clemens.
Qualis. querit de conditoe ut hic. qualis
e hic. Et huic qoni trip ursio dari pt spe
ciosus. cant 4. qualis e dilcus tuus candidus et c.
Gratiosus. hebr. 4. talis decebat ut esset
nob pontifex sctus et c. Virtuosus ut hic et 1
cor 14. qualis celestis tal celestes. Quātus
qrit de magnitudine. hebr 4. inueniui qn
tus sit. Ad qd et trip ursio datur. Altior sb
limitate i ps. Excelsus sr oms gs dus et sr
celos gla eius. Maior immensitate i ps. Dña
bit a mari usq ad mare et c. Longior omib
etnitate. exo 10. dus regbit meternu. De
hys trib dr Job 11. Excelsior celo e et qd fa
cies pfundior inferno et qd cognosces. longi
or e tra mensura eius et latior mari.

Simile est
regnu celoz homini qui seminauit
bonum semen i agro suo et c. m 13.
Istam pabola de seminante exposuit et mentet xpc
paulo pt coito. Interpositis tu alys duab
pabolis. vna de grano sinapis et alia de
fermento abscondito. q sic. qui seminat
bonu semen e filius hois com innitetur
expo et ponam qnes in qua declarat hō
euuge e breuiter declarab. Hay prima
e ista. In agris mundi cire l fidelis aie sei
nat xpc l to trinitas semen fidei et ritatis
et semen gre et caritatis. s. custodib hoy agro
p desidiam lasciuiam l ignorantia torpen
tib diabos supseminat zizannia igrancie
et heretice prauitatis siue lollium malicie et
iniquitatis. Ista p p3 ex pcessu euuge. tu
dr. Simile est regnum celoz et c. Sile e
itaq regnu celoz etia militans. et e copa
i ista pabo sicut i alys pabolis saluator
n p ad psonam s. negocy ad negociu si
ue fn ad fin 1. negocia l fin qd fit i reg
celoz 1. etia militante. sile est homini q
seminat 1 filis est fro homini qui seiauit.
vn hic homo xpc di uel to trinitas q sei
nat qui seminat bonu semen seminatum
vn i hoc euuge est ritas fides gra uel uir
tus i agro 1 in mundo uel i ecci. Ambros
et remigius exponit illud moral de seie qd
seminatur i ago cordis. vn dicunt bonu
semen no seminat n bonus qui i corde suo
semen bone uolunt ad opa bo studz p
ducit. De hoc seie ps 11. Seminauit ius
ticiam uices fideles Justia au e rectitudo
uoluntatis xp se seruata. s3 tuc querit

quo e in nob semen bone uoluntatis cum
no sum sufficientes ex nob 2 cor 2. Dicit
i nobis et ex nobis e qntu ad opatoz no
qntu ad infusioz. Tertio p intellecti samo
ri e nomu q trip est ager s supior et infe
or et mitior e padisus celestis. vn ulr con
siderant agru et tunc illu ille est acheldemach
hoc est ager sanguis xpi sanguie re
demptus. In ago illo seminauit ds natura
angelica lucifer sup seminauit zizannia
qui sequuta ruina ostendat. Ager inferior e
mundus de quo istam pabola exponit xpc. In
isto ago sepe sunt pungentes malay cori
piay punctoes sollicitudinu et destructa e
spes 4 sensuu. De istis trib ps 13. p
agru uiri homonis transiui et p uineam
hois stulti et ecce totum repleuerat urtice
opuerunt supficiem eius spme et materia la
pidu destructa e. Vt g corpus ntm sit ager
aptus ut i eo seminet terris euellere male
concupisce seie et plantare uirtutes tem
rantie. ysa 55. p urtica cscet mirtus. vrti
ca e ex eo qd aduret et ignee nate et pruri
ginem gnat. Sctm ysidor. mirtus dr a ma
ri ex eo q in tris maritimis nascit et e na
te tempant et frigide continuam. Tunc ei p ur
tica crescit mirtus qn in carne i q ardebat
pruritus concupisce oritur uitor pudicitie.
Deinde et eradicare spinas pungentiu solli
citudinu et facere tot noua. Jere 4. Nouate
uobis nouale et nolite serere sup spinas.
Demus 3 to sensus corpeos custodire se
pem custodire. Ecc 16. Sepi aures tuas
spinis et ecc 10. qui dissipat sepem mordebit
eu coluber s infernalis. Qd si ager sic cultus
fuit tunc ds semen de fide et gre i hoc ago
seminabit. De isto ago sic scribit. yanni 5
ager fuit xpc exponit e mundus 1. in q st
serui dei qui sunt i mundo qntu ad hitatoz
mr illud Jo 17. hy in mundo sunt s. tu sunt
i celo qntu ad conusatoz phil 3. Axa con
usatio in celis est. Iste e ager irriguus de q dr
Josue 14 qz axa suasa est a uiro suo ut pe
teret a pre suo agrum. que et dixit. Terram
australem et arente dedisti m iunge et irri
gua. Dedit q ei irriguu inferius et supius. Ista
sunt illa tria s corpus anima et spc. que
ap ad thess 4 dicens. Ipe au ds pacis sa
ficet uos p oia ut integer spc uester et aia et
corpus sine querela i aduentu dni nri ihu
x seruet. Ista g tria cum suspirys pete tem
Illi au hnt terram australem et arente q
hnt corpus arridum ab oi carli concupia
exsiccatum Gen 1. Congregentur aque q sb
celo sunt i locum unu 1. carles volup tes
restringantur i interius et i uirgib et i coniu
gatis appareat arrida 1 caro ab omi libi
dine exsiccata Ille au ht irriguu inferius
cui anima nimia tribuloe afflicta sepe emit
tit lacrimas doloris. Jo 16. dico au uobis
plorabitis et flebitis uos Ille ht irriguu
supius cui spc p desideriys celestiu sepe emit
tit lacrimas deuocois. vn in ps. fuerunt m
lacrime mee panes die ac nocte. Talis g
ager sic arridus et irriguus inferius et supius
aptus e ad pducend lilium rosam violam
nam i corde arrido 1 mortificato crescit lili
um castitatis et mundicie. Et pciosior talis

accenditas q̄ coniugalis fecunditas. ysa. 46. Non dicat eunuchus ecce ego lignum aridum q̄ hec dicit dn̄s eunuchis. q̄ elegerit q̄d ego volui ⁊ tenuerint fedus meū dabo eis ī domo mea ⁊ ī muris meis locū ⁊ nomen melius a filijs ⁊ filiab; nomē sempiternum dabo eis. Et hoc ē q̄d dr̄ Sap. 4. O q̄ pul cra ē casta gn̄acio cū caritate immortalis ei est meō illius ⁊c. In anima integra p̄ amari ne nascatur rosa paciencie q̄ sicut dicit gg̅ A bel esse renuit q̄ cayn malicia nō exercet. Aug⁹. omnis malus aut ōino viuit ut cor rigatur. aut ōino ut p̄ ipm̄ boni exerceant. In spū integro p̄ deuocōz nascitur viola contem placionis eterne. ysa. 26. spū meo ī p̄cordijs meis de mane vigilabo ad te. Ager interior ē cor hūanū h̄ns duas p̄tes. intellcm̄ ⁊ af fcm̄. ad seminand̄ hunc agrū venit fili⁹ dei ī mundū afferens duplex bonū semē. se men viz̄ v̄itatis seminatur ī intellcū ⁊ se mē gr̄e ī affcū. Semen v̄itatis cū t̄ra bona inuenit in triplice fructum exurgit. s. ī cog̅ičoz sui. v̄n̄ dolor. ī cog̅icōni mundi. v̄n̄ timor ⁊ in cog̅icoz dei. v̄n̄ amor ¶ De p̄o. ecc̄ 1. qui ad dit sciencaim addit ⁊ laborem. Cūr hoc vis nōt q̄ non est mirum si ex cog̅icōe mundi timor exurgat cū omnia que ī mundo isto in ueni⁹ sunt uelut gladij quib; aīe nr̄e interfi ci p̄nt uel laquei quib; capi p̄nt Sap. 4. creature dei in odium fc̄e sunt ⁊ ī tempta c̄oēs aīe hoīm ⁊ in muscipula pedib; insipientū. ecc̄. 9. In me° laqueoz ingrede ⁊ sup̄ dolencū arma ambulabis. Arma dolenciū s. deonū sunt create que aīas eas inordinate dcū p̄scentū occidunt Et thi. 6. qui nolunt diuites fieri incidunt ī temptacōes ⁊ ī laqos diaboli. Et gen̄ 4. dixit cayn qui tenet fi guram auari q̄cūq; inuenerit me occidet. Ex cog̅icōe v̄o dei amor uero exurgit quo ē̄ agnosc̄ potest ⁊ nō amari m⁹ q̄ om̄s tn̄t a mandi conuenit. ip̄e optim⁹ ⁊ iō amore dignissim⁹ xp̄c nob̄ p̄ximissim⁹ ip̄e fons tot⁹ suauitat̄ ip̄e maxim⁹ b̄nfctor ¶ Sem̄ v̄o gr̄e seminatū in affcū exurgit ī fcūt; bo noz opum. 2 cor̄. 6. hortamur vos ne in vanū gr̄am dei recipiatis. Et gen̄ 47. dix it Joseph accipite ⁊ serite agros. q̄nta p̄te regi dabitis. quatuor p̄tes alias p̄mitto vobis Quinta p̄s que de bonis opib; deo danda ē. est gl̄ia que deo debetur. quatu or p̄tes nr̄e sunt solo debitoz cordis leti ficacio. In custodiendis eī illis retribucō multa. augmentū gr̄e ⁊ cūtū vite eterne. ¶ Vel alit̄ temp⁹ est ager ī quo nos semi ramus. ī nobis iusticiam ī p̄ximo miām. ī deo deuocōz. De p̄o p̄ū n̄ p̄ri⁹ allegat. Semi nam iusticiaz ⁊ metes fidelis ⁊ que metes explicatur osee 10. v̄o dr̄ seminate ī vobis iusticiam ⁊ metite ī horrea miam. Et se° temp⁹ adquirendi diuin. messio hec fiet cū audietur. Venite b̄ndc̄i p̄ris mei ⁊c. m̄ 25. Iusticiam seminant ī falsitate nō ī v̄itate ypocrite. s; in v̄itate eam seminant q̄ in ten̄u hic s̄ nō parcunt quib; in futō dns̄ parcet. 2 cor̄. 9. qui parce seminat parce ⁊ metet. ¶ Cir terciū notand̄ q̄ in deo spiali semi nant qui deuocoz hūt ⁊ delcacoz maxima ī dei contemplacōe ⁊ ī bonoz celestiū me

tali consideracōe inueniunt ¶ De ī p̄te s̄nis ev̄ncⁱ se° consequitur ī euāg. cum dormirent hoīes venit inimicus ho ⁊ sup̄seminauit zizani am ī me° tritici ⁊ abijt. cum inq̄ dormiret hoīes ī custodes videlicet qui ad custodiā ⁊ tu telam fuant deputi p̄ quos p̄lati designant quoz negligencia interueniente diabo⁹ sup̄se minauit zizaniam. Dormiunt aūt ut dicit corr temp⁹ p̄lati. uel cum torpent inhercia. p̄u. 6. discurre festina suscita amicū tuū ⁊ ne dederis o culis tuis sompnū nec dormitent palpebre tue. Vel cū resoluunt lasciuia. Amos 6. q̄ dormitis ī lectis eburneis ~~eburneis~~ ⁊ lasciui tis ī stratis v̄ris. Vel cū p̄munt ignor̄ sine culpa. ad thess. 4. Non dormiam⁹ sicut ceti s; vigilem⁹ ⁊ sobrij sim⁹. Vel s̄ p̄hos ⁊ theolo dicit. 14. Sompn⁹ fit cū vapor resolut⁹ a nutrimento ascendit ī cereb̄z ⁊ ibi īfrigida tus redit ⁊ occupat p̄mum instrm̄ sciendi ut nō possit agere. ⁊ in scriptura dicim⁹ co medere omne q̄d summe amam⁹ ⁊ ī q̄ summe delectamur. Omnib; itaq; p̄ccorib; sunt h̄ temp a lia summe amata ⁊ ī quib; multi summe de lectantur. fantasmata aūt hoz amoz usq; ad racem p̄tingencia q̄i vapores sunt a nutri mento resoluti ad caput ascendentes q̄ cū alliciunt aīam ad amand̄ ea quoz sunt fantas mata q̄i deorsum redeunt ⁊ grauant aīam occupant tres p̄dcōs sensus sicq; inebriata aīa temporalib; consopitur. Et sic p̄lati nr̄i dormiunt dū temporalib; nimis efficiunt̄ ¶ Hic ē sciend̄ s̄ qānū q̄ tria sunt hoīm gn̄a quib; dormire p̄iculū est. s. pastores gregū guber natores nauiū ⁊ ianitores urbiū obsessaz. Et in omnib; hijs p̄; p̄iculū p̄latoz dormie ciū. p̄ p̄iculū est ī p̄latis dormientib; q̄ sunt diuina gregis pastores. cū dicebat ia cob q̄n̄ fuit pastor ouiū laban fugiebat sompnus ab oculis meis. Et luc. 2. Pasto res erant ī regiōe eadē vigilantes. Secūdo q̄ sunt nauis eccle gubernatores. p̄u. 22. Eris sicut dormiens ī medio maris ⁊ q̄i sopi tus gubernator amisso clauo ¶ Tercio q̄ sunt urbis eccle ianitores. Eccia eī obses sa ē a demōib; ⁊ tirannis iō ingens p̄iclm̄ imminet si eius dormiant ianitores. Unde p̄mi⁹ ianitor rep̄hendit p̄ sompnū. m̄ 26. Symon dormis ⁊c. Hoc ē figuratū ē 2 Reg. 4. v̄o dr̄ q̄ hostiaria purgans triticū obdormiuit ⁊ sic ysboseth fuit interfectus. Hijs addi p̄t quartū genus hoīm ī q̄z ē dormitōe imminet p̄iculū viz agroz custo des q̄n̄ eis dormientib; venit inimicus ho ⁊ sup̄seminauit zizania ī me° tritici ut hic dr̄. Venit inimic⁹ homo i. diabo⁹. Exo 15. dixit inimicus p̄sequar ⁊ comp̄henda ⁊c. Et dr̄ diabo⁹ homo q̄ homines vicit. sic scipio dr̄ affricanus ab affrica deuicta ⁊ sic io̅hes filius symeonis machabei dr̄ hircan⁹ ab hircanis deuict⁹ ut dicit iosephus. Vel q̄ mali hoīes sunt membra diaboli ⁊ eidē vniti ⁊ iō eiusdē nomē sorciunt̄ diaboli nr̄ illd̄ dicit a xp̄o. Nonne ego vos 12 elegi ⁊ un⁹ ex vobis diabo⁹ ē. ita diabo⁹ nomē suoz membroz hic sortit̄ cū dr̄ inimicus ho sup̄seminauit zizania erroris ⁊ ⁊ iniq̄tatis. Ad l̄ram zizania ē nomen cuiusdā herbe nocive segeti q̄d alio noīe dr̄ lolliū ⁊ est

Margin (right): Ī p̄s 9 dōis. — Dorr. dom. ut p̄lati z̄. p̄lati — Sompn⁹. — ¶ ff. Jan. Vigilar̄ dent z̄ gn̄a h̄om.

Margin (left, partly cut off): greg. — Aug⁹. — ...ger cor — ...uui — ¶ — ...m ui̇rtat̄. — ...is. — ...ō mundi — ¶ ...g̃o dei. — ...ue gre. — ...e — ...ngr̄z. — ...z.

feni gnis s. dorte in singulari. z in plurali fei
in l' neutri g'. Est zizania sunt zizania
plima quere. In medio tritici i. electorum. Glo.
Hereticos pmiserunt ecclas. in medio tritici. i. i cor
de hois in quo prius erat bona uoluntas. et
abiit. Et est actus diaboli uenire supseiare
et abire. Venit suggestione erroris. supseiat co
sensu hois. sz abiit i occultacoe erroris sb spe
pietatis. Hic itaque sciendum q est differa in scriptu
rus zizaniam paleas et spinas. zizania eni
no est de semine tritici i ferri et tn tritico assi
milatur in herba. semen dei est fides dei ex q
oia bona nascuntur. Heretici sunt g zizania q
no nascuntur de semine tritici. i. de fide dei tn as
similantur tritico i. catholicis i herba i. i con
uersacoe assimulata. Mt. 7. Attendite a falsis pphis
q ueniunt ad uos i uestimentis ouium. Ista
zizania sicut dr hic uiscerunt. Palee uo sunt
fri xpiani qui lz nascuntur ex seie tritici i.
fidei tn no sunt fructum boni xpiani. Et q
uis palee psunt tritico no tn recondunt in
horreo cum tritico. Sic et tales q'uis psunt bo
nis tn q no sunt boni igne cremabunt. Mt. 3.
Paleas autem comburet igne inextinguibili.
Spine uo sunt hoies impii qui nec fidem in
deum habere nec opa et insup bonos persequnt
aut i psonis ut tiranni. aut i rebz ut usu
rarii. aut i uita p malum exemplum sic mali
plati. Secundo notandum q quatuor de causis
crescit zizania i agro ecclie. scilz ex inimici
malicia. cultoris negligencia. terre indisposici
one uel aeris corrupcoe. Pmu pz hic ubi dr. In
imicus homo supseminauit zizania. Non
eni cessat diabolus seminare malum seme. s assi
dua temptacoe nos impugnat ut saltem te
dio uincat. Vn Parisiensis sermone. diabolus i mundo
seminat tria seia. ignoranciam culpam et miseriam.
Ideo uenit celestis medicus portans tria seia
hijs contraria. s sapientiam graciam et gloriam. de qbz
Jo. i. Vidimus gloriam eius. quasi nos semen glie
plenum gre. uo nos semen gre et ueritatis. uo pz se
men sapientie. Primo g diabolus seminauat ignoranciam
et ob hoc mundus erat tenebrosus. ideo xpc
posuit sapientiam illuminante. Jo. i. Lux i tene
bris lucet. Secundo diabolus seminauat cul
pam. et ob hoc mundus erat frigidus. Jer. 6.
Sicut frigidam fecit cisterna aquam suam. sic frigi
dam fecit maliciam suam. ideo xpc posuit
graciam inflamante. Luc. 12. Ignem ueni mit
tere in terram et c. Tercio diabolus seiauat mise
riam et ob hoc mundus erat ignominiosus
ad tantam eni miseriam et ignominiam ho deue
nerat q iumentis irronabilibz pp hanc fue
rat assilatus. ideo xpc posuit gliam exalta
te. Adeo eni hoiem exaltauit ut eum qui prius
iumentis assilabatur fecit s fratrem angelis
socium. regem celeste et oium creature platum et
principem. Ita tangitur i ps. Quid est ho q
memor es eius aut filius hominis qm uisitas
eum. Ac si diceret. lz ho esset uilis condicois. tn
eum uisitasti qn in ipo parentelam contraxisti. et q
uis eum paulominus ab angelis minuisti pp
naturam corporalem. tn eum adequasti eis p gli
am filem. Gloria et honore coronasti eum. q fe
cisti eum rege celestem. et constituisti eum sup
opa manuum tuarum. q fecisti eum rege celes
te et constituisti omnibz creaturis platum et prin
cipem. Postericius sciendum q hic no dr q in

imicus ho supseminauit zizania. sz supseia
uit. Prius eni seminat xpc et post ea supseminat
diabolus et ubicumqz ds seminat diabolus zi
zaniam seminare procurat. Primam seiauit
ds i agro suo i. in celo naturam angelicam
et inimicus diabolus supseiauit supbiam. Seiauit
ds i medio agro s. in terrestri padiso naturam
humanam et inimicus diabolus supseiauit supbiam.
Seiauit i agro infimo i. in mundo pa
cem et caritatem. modo diabolus ubiqz seiauit i
uidiam et guerram. Seiat ds quotidie in
agro interiori. in corde munditiam et puritatem sz
supseminat diabolus immundiciam et uoluptatem.
Vn uerum dr de illo illud prius 6. Homo apos
tata uir inutilis graditur ore puiso et oi
tempore iurgia seiat. Secundo crescit zizani
a ex cultoris negligencia. prius uo 6. p agrum pig
hois transiui et c. Tercio crescit ex terre in
disposicoe uel malicia. Aliquam ex terra pcedit
humor uenenosus. aliquam grossus. aliquam sb
tilis. aliquam subtilissimus. Quedam g generant
ex humore uenenato sicut zizania et tales
herbe sunt luxuriosi. Vn dr de humore hoc
uenenato p quem luxuria designatur. prius
20. q regulus uenena diffundit. Venenum
dr a uena qz p uenas ad cor descendit. Ve
ne anime sunt quinqz corporis sensus. Vna ue
na e uisus i qua uenenum tunc po qn ex
impudico aspectu concupiscencia nascitur. Alia
uena e auditus que tunc uenenum haurit
qn colloquium prauum illum inficit. et sic p tales
uenas illud uenenum ad cor uadit et illud
spuale extinguit. Aliquam herbe generant ex hu
more grosso sicut sepe allea et humoi. tales
sunt supbi qui nascuntur ex humore grosso et i
flatio. de quibz aplus ad coloc 2. Inflatus sensu
carnis sue. Augustinus. O pellis inflata quo te
dis o sanies fetida quid inflaris. si qz pel
lis ista ita inflata in morte detumescit et
disrumpetur. ideo sap. 4. dr. Disrumpet eos
inflatos sine uoce. Alique generant ex humore
subtili sicut milium qd sic uile est et subtile
et tenue. et tales sunt auari qui nimis sub
tiles sunt temporalibus. Jer. 4. Sapientes sunt ut
faciant mala bonum autem facere nesciunt. Tales autem
subtiles i morte apparebunt stulti. Ysa. 19.
Confundentur et plectentur texentes subtilia.
Alique generantur ex humore subtilissimo et
purissimo sicut triticum. Isti sunt uiri sancti
qui a mundo accipiunt subtilissimum humorem
et purissimum amore amantes mundum no
ad supfluitatem sz ad necessitatem. i. thi. 6. Ha
bentes alimenta et quibz tegamur hijs conte
ti simus. Quarto nascuntur zizanie ex aeris cor
rupcoe hoc e ex temporis indispocoe. sic spualis
zizania p malorum societatem que bonos cor
rumpit. et ubiqz est periculosa et damposa
s. i celo. mundo et in inferno. Primam i celo
mala societas luciferi fecit alios multos a
mittere regnum celi. Apoc. 12. Cauda draconis
trahebat terciam ptem stellarum. Vna ps an
gelorum fuit qui deo assistunt. Alia eorum q nob
ministrant. tercia eorum qui noluerunt assis
te nec ministrare. Istam ptem traxit cau
da draconis. Secundo mala societas est
nociua i mundo. Mali eni sunt immundi
ideo alios inquinant. Eccl. 13. Qui tangit pi
cem inquinabitur ab ea. Sunt tenebrosi. ideo

Zacheus diaboli.

palee uo sunt de seie tritici sunt qui no sunt de seie tritici i aliquo assimilant.

sunt comburenda.

Quattuor de causis crescit zizania i ecclia.

Parisiensis. tria seia diaboli.

alios obscurant. 2 cor. 5. que societas luci ad tenebras sunt corrupti. io alios corrumpunt. 1 cor. 14. corrumpunt mores bonos colloquia praua. Tercia e dampnosa i ifterno. nã societas demonũ dampnatis facit horrore. Job 20. vadent & super eum horribiles societates ppinquorum. Etiã mala societas inducit i errore faci & dolore. io nolunt diues q fres sui ad inferna descenderent ne ei dolorem augerent. societas oĩm & singulorum stupore. ysa. 13. vnusquisq ad pximũ suum stupebit & facies combuste vultus eorum. Secunda coclo qnis zizannia cũ tritico & bonũ malis fideles cum hereticus crescere inceant & serui dei de hoc dolentes dño sepius conquerantur volentes zizannia qui seiat diabolus a tritico separare. expedit tñ aliquos malos pati cũ bonis i agro ecclie ne separacione malorum sit bonis occo ruine. Ista conclo p3 ex pcessu sequenti istius euangelij q subditur. Cũ aũt creuisset herba & fructum fecisset i. fideles p pfectu dei. Act. 4. magis aũt augebatur multitudo credenciũ. Et fructum fecisset p effectum boni opis q fides sine opibus mortua est. Jac. 2. tunc apparuerunt zizania p manifestacoẽ erroris & sordium pcti. Criso⁹. monstratur error p nuditate exeunte. Error nõ hẽt principiũ nisi i bono. qd verum euctos ondit. qui v3 pphas. pseudo pphe. p aplos pseudo apli. p9 xpm antexpc. Hic & dicit Januens sermone p°. q zizania sunt filij nequã. zizannie ei hunt acutam ventosa & venenosa in qua inquid hunt vnu acuta signant auariciam. Auari ei sunt valde acuti ad recipiendũ. Sicut nouacula acuta scissa tolli. Sic ei nouacula acuta deducta sup caput cito & tõ liradit. sic auarus simplices & bonos cito & tolle spoliat & decipit. In quantũ hunt ventosam signant. pñ 10. qui nititur mendacijs hic pascit ventos. Item sequitur aues volantes sup bi nitũr mendacijs ad uolacõ3 et pascunt ventos suarum ambicionũ. ventus ei dr eo q tam violenter venit & tñ subito desit. Sic ambiciosi sepe i magnitudine veniunt & cito desiciunt. Tales & sequitur aues volantes suorum desideriorum. Auis ei sẽ ysidor dr ab a. qd est sine & via. q nõ hẽt viam certã s3 p aerem vagando discurrit. sic supbi p varia desideria & nichil stabile i mente figitur. Sed in quantũ zizannia hẽt venenosa signat luxuriam ut dcm e. & vt i inuidia p detraccõ3 manifestum signe. Vnde detractoribus dr. Venenũ aspidum sub labijs eorum. Vel 3° s. hoc signat hereticos quorum venenũ est insanabile. Deut° 22. Venenũ aspidũ insanabile. Asper dr ab aspgendo q venenũ spgit. & tales venenosam doctrinã minus spgunt. Sec° Accedentes serui prisfamilias &c. Accedentes ing p deuocoẽ & piam congdim. Serui prisfamilias i. messis custodes dixerunt ei. Dñe & conquerendo & orando. Cũ ei oramus cũ dño loquimur. Dixerunt ei tanq fideles dñi sui tanq diligentes circa res ei⁹ & solliciti circa vtilitatẽ scĩe animi. Criso⁹ volentes discere eorum interrogare. Dñe nonne bonũ semen seminasti &c. Tria aũt ponũt i hac gone. Vnũ crescit admiratio q ex eo supponunt tñ dicunt. Dñe. q oĩa potes. oĩbus dñaris. Ite ex eo q ponunt. nõne bonũ semen seminasti i ag° tuo. Vbi nõre debemus tã. semante semen & agrũ. & ita crescit admiracio ex seiante. nonne tu seiasti quis g ausus e supseminare. ex semine bõ semen quis g ausus corrumpere. ex ag°. i ag° tuo quis ausus intrare. Item ex eo qd inuenerunt Vñ hẽt zizanniam. duti q go est. Vnde malum vñ g cum nõ hẽat efficiente ex pte autoris dei q ds nõ est cã mali. nõ est cã pcti. Ite cum nõ hẽat tam sustinente ex pte sui q malum nichil est. Ite cũ nõ hẽt naturalem inclinacõ3 ex pte loci. q ager tuus ad bonũ naturalit ordinat. Q3 licz non hẽt tam efficientem hẽt tñ deffinita ex pte liberi arbitrij. Vñ Aug⁹. malum e actus indecens ex defcu boni. Item subiectat i bono & i ipm agit & corrumpit & nata licz ei⁹ institucõe tñ ex corrupcõe pna e ad malũ. Q3 oĩa ista sunt cã intrinseca & ad hẽ e illa cã extrinseca & hanc signat dns cã q manifesta. Inimicus hõ i. diabolus hoc fecit. In hoc nõ pacia. nõ ei audito dolo prisfamilias exarsit i irã nec mox vlcissi voluit instruens nos ut alios pacient feramus. Serui aũt dixerunt. Vis imus & colligamus ea. i. uis ut eiciamus eos & sepemus eos a nobis. tali motus seruore petrus amputauit auriculã serui. Jo. 26. Sic & discipuli dixerunt. Luc. 9. Vis dicamus ut ignis descendat de celo &c. Et rñdit. Nescitis cuius spc estis. ffilius hominis nõ venit aĩas pdere s3 saluare. Vnde se. Ait. Non. i quo p3 magna pacia exspectantis ne forte colligentes zizannia eradicetis simul cũ eis & triticum. Vñ hic p9 paciã3 inuitat ad discrecoem vbi phibetur eradicacio festinata dampnosa & suspiciosa. ffestinata e qui nõ pcedit ammonicio aliqua de qua ad titũ3. hereticum hoĩem p9 primã & terciam ammonicõ3 deuita. ideo trina dz pcedere ammonicio. Dampnosa e qn multitudo e in causa. vel princeps. vel nõ sunt tã manifestã redundans i ruinã ecclie. Vnde Aug. dicit q mali tollerandi sunt pp pacẽ ecclie. Suspiciosa e qñ nõ e certitudo de heresi. vel inico. & tales excludendi nõ st. In his tribus casibus phibetur eradicacio. Vñ tripx e sensus. ne eradicetis simul & triticũ. i. illud qd est triticum. qd fieret si as fidelis aliqua suspicõe dampnaret. Vel qd est triticum q ad alios. sicut si eradicet ds nõ pmunitus. tunc alij fideles scandalizant q nõ seruatur ordo iuris & sic eradicatur triticũ i. alij fideles p scandalũ. Vel triticũ q in est aliquis malus qui cras erit bonus. Summo ut dicit Aug⁹ de fide ad petrũ. firmissime tene nullatenus dubites aream dei i. ecclam catholicam & intra eam usq in fine seculi frumento mixtas paleas continere hoc e bonos malis sacrorum communione miisceri & oĩ pfoe siue clericorum siue monachorum ee bonos simul & malos. nec p malis bonos deserendos nec p bonis malos in quantũ exigit fidei racio tollerandos. Tali exponit pdictum textum Criso⁹ sup ẽm. ope inpfco. O. 13. ita scribens. In omni ope bono scandalũ diabolus positũ est sic scriptũ est de demonibus. i ps. Juxta semitam scandalũ posuerunt mi. ut ipsi

Ca mali.
ca efficiente
Aug⁹.
Pacia.
Ypocri.
Tri.
Aug⁹.
Criso⁹.

Bonū nō sit securū et solidum. sz nisi malū posi
tū semp temptatū sit et pbatum. Sic ei sicut
qz siue triticum necē est ut ibi inueniatur zi
zannia. sic utrumqz est bonū dei est scandalū
minima. Quid g° etc tu pposuisti facē eliam
tendit sup cor tuū velle hominib; apparere qd
debes subtrahere manū tuā ne des locū va
ne cogitacōi dicens apud te. melius est non
facē bonū ne inueniar ꝑ hoīes facē. Absit.
sz pficit opus tuū ne dum cogitacōi vane ve
lis resistere pdas opus tuū. Veniat igitur
tibi i memoriā qd dns ait de tritico et zizannia.
Sinite utraqz crescere usqz ad messē ne era
dicantes zizannia eradicetis simul et triticū.
est bona voluntas quā seminauit deus i hoīe
zizannia ē cogitacio mala quā diabolus sei
nauit p carnem. Cum g° omni voluntati
bone adhereat et desiderium malū si volu
is malam cogitacōe tuā ad plenū tollere
simul tollis et opus tuū. Nam et ipse dia
bolus eo consilio seminauit zizannia sua in
tritico dei. aut si quis voluit diabō zizan
niam tollere simul eradicet triticū dei. Hec
ille. Sz cō exposicōē pmam arguit p hoc
qd vr̄ ex ea sequi q heretici nō sunt ab
ecctiā amputandi et multo minus materiali
gladio feriendi et confirmatur p illud dcm pe
tro Jo. 18. Mitte gladiū tuū i vaginā. Ad
oppositū ē. apos° 1. cor° 5. dicens auferte
malū de vobismetipsis. et subdit tamē. nes
citis q modicum fermenti totā massā cor
rumpit. Ite nu. 4 c° Precipe filiis isrl
ut eiciant omnē leprosum de castris. Vide
tur q heretici notorii qui nitunt alios ad ma
lū trahere debent ab ecclīa pscindi utroque
gladio ne membra putrida alia corrūpat
Qui v° occulti sunt debent tollerari. tū q
forte conuertentur. tū qz nō bn discernunt
sic lolliū et triticū q dum herbe sunt par
distant i similitudine. Vide et q licz triticū et zi
zannia simul seiari possunt i agro materia
li et insimul crescere. i agro tū spūali h° est
impossibile. qz nō pt idem esse catholicus et
hereticus. eciā et repbus. Videtur q i spūa
li agro compaciūr bonitas grātē et malicia
culpe. Vel intēt de diuersis temporib; i agro ecctē.
Tercia conclo q̄ ipis malos et bonos xpc
i ecctiā usqz ad finale iudiciū pmanē pmise
rit. tūc tū congregati p angelos repbi in
diuersis gradib; ieheñe tradunt puniendi. et
iusti i celū conggabūr etnāliter pmiandi.
Ista iustum conclō ex textu sci ewangelii. vbi
dr Sinite utraqz crescere usqz ad messē. Sini
te inquit utraqz i. hereticos et fideles. crescere
usqz ad messem. i. usqz ad diem iudicii. qd
intelligendū est de illis qui nō sunt notorii.
neqz de pertinacia neqz p eos imminet damp
nū ecclē. Vnde dicit Januē sermone p°. Viden
dū ē que sit messis et ē consummaō seculi. Sa
cri iuri nō seminant sine labore q labor
tantus ē q aliquū fletum inducat. Vn i ps. E
untes ibant et flebant mittentes sēia sua.
Expectant aūt cū pacia et timore. Jac. 4.
agricola expectat graciosum fructum terre
paciēter ferens. et sunt i timore qz multa peri
cula seminib; imminent. Joel. 1. Residuū eru
ce comedit locusta. etc. Metent v° cū gau
dio et exultacōe. Vn i ps. qui seiant i lacri
mis i exultacōe metent. Mali aūt metent
cū dolore. Job. 4. Vidi eos qui opant iniqta
tē et seiant dolores et metent eos flante deo
periisse. Et hoc ē qd hic dr i pª xiii. Et in
tpe messis ¶ Colligite pmū zizannia et alliga
te i fasciculos ad comburendū. V° sz hom q
occulta sunt diuino iudicio reseruata. qz ipe
ē qui iuste tribuit uniquiqz iuxta opa. Tan
git g° p° iudiciū repboꝝ. 2° pmiū bonoꝝ. Dicit
g° In tpe messis i. finalis consummacōis.
Apoc 14. Mitte falcem tuā et mete. Dicā mes
sorib; i. angelis. Colligite zizannia i. repro
bos. eos a consorcio bonoꝝ ppetuo excluden
do. et h° q° ad penā dampni. Et sic pena sēs°
Et alligate v° tria implicant. p° penaꝝ pe
tuitas v° dicit Alligate s. ut nō possint eua
de. 2° penaꝝ varietas cū dicit eos i fasciculos
glo. itali° nō i uno fasce. qz p m dūsitate sue
vniusquisqz puniet. 3° penaꝝ acerbitas dū ad
dit Ad comburendū. Triticū aūt congregate i hor
reū meū. v° addidit pmium electoꝝ. et h° i trib;
ex quib; resultat qz ex pria vniuslz felicitate q
nō i tritico. et ecōi societate q nō in. colligite
et congregate. et iocunda amenitate q nō. i hor
reo diuino. In horreū diuinū i. i celū empireū.
¶ Quantum ad pmissa sic scribit Januē sermōe
3. In uīis pmissis cum dr Colligite pmū zizan
niā duo ponūr pena repboꝝ et glia bonoꝝ
pena repboꝝ cū dr. Colligite pmū zizannia etc.
Circa eoꝝ penā dns tria facit s. separacōē a bo
nis. ordinacōē i suppliciis et diuersitate i penis
Separacō a bonis tangit cū dr Colligite i. au
ferte eos de meo regno. ne cū scis societatē he
ant et ne faciem dni videant. Vtraqz aūt minis
graue ē s. amitte visionē dei et visionē bonoꝝ
angeloꝝ et alioꝝ scōꝝ in quib; ē btitudo electoꝝ.
Dicit itaqz bs aug sup genes ad litam q sci
hebunt triplicem visionē s. corporalem q videbūt
hūanitatē sc̄os i corporib; glificatis. Celū no
uū et terram nouā. Spūalem qua videbūt ange
los et animas bonoꝝ. Et intellctualē q vide
bunt trinitatē dei. Dampnati v° istis visiōi i p
te carebunt. hebunt visiōē corporalem q videbūt
hūanitatē xpi iratā et supplicia comminacōa
corpa et dampnatoꝝ horribilia et deturpata et
talis visio faciet eis magnū stupore. Hebunt
et visiōē spūalem qua videbunt horribiles et
teterrimos demones et talis visio infundet eis
timorem maximū. Et hac visione videbūt lu
ciferū qui erit eis qsi dns infernalis et faciet
fletū et dentiū stridore. Videntes aūt tā terribi
lem dnm stridebunt dentib; p pauore. Ordo
minit hic xpc disposicōē i suppliciis cū dicit
Alligate ea i fasciculis. Ergo si nullus i sup
pliciis ordo seruandus ē cur ad comburendū
zizannia i fasciculis alligant. sz mirā fasci
culos colligi ē ad comburendū hos qui cū eo
igni tradendi sunt pares parib; sociare ut q°s
similis culpa coniungunt par et pena constrin
gat. Et sic vr q in inferno erit ordo. et con°
dr Job. 10. Vbi nullus ordo sz sempitnus hor
ror inhitans. p isto sciendū est s Januē q i in
ferno multiplex ē ordo. primus diuine iustie.
Aug. peccatores i suppliciis ordinant ut nūq
sit deterius culpe sine decore iustie. et h° ondit
Aug triplici exemplo. pulcre cū lucet gēma
i anulo inclusa. pulcre latro appēs i furca.
et pulcre seruus manet i cloaca. Sic diuina
iustia pulcre lucet i carcē infernali sic i illo

De bona glia
¶ R Ro.
Ro.
Obiectio.
Racio
3. conclo.
Jan.
Ad messis

p ceto si sit inclusus. sic lat9 aie pure q̄ quanto i
ipo sunt honores bo9 i furca diaboli sic sus
pensus q̄ seruus diaboli maneat i cloaca i
fernali. Scdo idem ordo suppliciorum ē q2 nō oēs
equalr puniuntur. s3 iux mensura pcti dat
mensura suppliciorum. Deut. 25. p mensura
pcti datur mensura pene q̄ erit plagarum
modus. Tercio ē ibi ordo peccatorum qui illi
qui fuerunt siles i culpa sociabitur i pena. zach
ult. plangent tra s. infernalis familie q̄ fa
milie seorsum. Nam seorsum faciet seculum plan
tum familia superborum seorsum familia auarorum
q̄ sic de ceteris rep batis. Dr q̄ ibi non esse ordo
quantum ad tria. p̄ q̄ elementa q̄ cetere creatē
distinctionē quodammodo hnt naturalē. s omnia
sunt commixta q̄ confusa ideo infer9 vot cha
os. luc. 16. Scdo q̄ dampnati nō seruat
ibi locum suum. Res d dr deordinata que frequēt
a9 mutat locum suum. De dampnatis d dr
Job 24. Ad nimium calorem transient ab aqs
nimium frigidis. Tercio q2 elementa nō seruat
proprietates suas. Nam proprietas ignis ē gla
ciem q̄ niuem dissoluē. tūc d nō resoluet.
Sap 16. Nix q̄ glacies sustinebunt uirtute ei9
q̄ aque extinguentis natē obliuiscet. Proprie
tas aeris ē lumē recipē. tūc d nullo m reci
piet. Sap ibidem 17. nec luminosa flamme si
dera illuminare poterant illā noctē horrendā.
Proprietas tre ē infimum locum tenē. tunc peccator
hebit terram sursum q̄ deorsum a dextris q̄ a sinis
tris. Inferi9 ei credituc ee in centro tre vñ
q2 peccator uallatus tra erit Job 20. Reuela
bunt celi iniquitatē ei9 q̄ tra aduersus eū consurgē
q2 ne fugē euadat eū custodiet. Tercio dam
nati hebunt diuersitatē i penis q2 nō equalr
s3 p fasciculo punientur. In inferno ē calix ple
nus ire dei Apoc 16. Babilon magna uenit i
memoriam an deum dare calicem ire indignacōis
q̄ ē fluuius ignis rapidus dare q̄ egrediebat
a facie ei9 g ire dei quidā bibunt tm i superfi
cie q̄ nō ualde peccauerunt. alij usq3 ad fun
dum q̄ usq3 ad feces qui s. fuerunt pfundati
i fecibus peccatorum. ysa 51. vsq3 ad fundum calicis sa
poris bibisti q̄ potasti usq3 ad feces. Alij usq3
ad medium qui grauius q̄ primi q̄ nō tā grauius
sicut scdi peccauerunt. Est ibi q̄ fluuius ig
neus i eo nō equalr omnes ponentur. qd figa
tum ē ezech 47. vbi dr mensus ē mille cubi
tos q̄ ita duxit me p aqs vsq3 ad talos. Rur
sus mensus ē mille q̄ transduxit me usq3 ad
renes. q̄ mille usq3 ad torrentē quē nō potui
ptransire. qm intumuerāt aque pfunde torrentis
q̄ nō poterat transuadari. Ecce quatuor posu
it i illo fluuio quadruplices mensuras. Alicubi
ē primus usq3 ad talos. Alicubi usq3 ad genua
alicubi usq3 ad renes. alicubi usq3 ad caput
q̄ sup caput. In talis ē primus q̄ mediocr. i ge
nibus deambulacio. i renibus carnalis delectacio. i
pfunditate submersio. Sunt quidā q̄ de no
uo peccare inceperunt q̄ sine pena recesserunt
isti ponuntur i illo fluuio usq3 ad talos. Alij sunt
qui de malo i peius deambulauerunt isti ponun
tur ad genua. Alij sunt q̄ pter pcta mundia
lia ut sunt auaricia usura q̄ silia q̄ pcta
carnalia addiderunt isti ponentur usq3 ad re
nes. Alij sunt q̄ qui i oīa pcta p mala consue
tudinē inmerserunt isti ponuntur i pfundo huius is
tius fluminis usq3 ad caput uel sup caput. q2 ei

pcta eorum sup caput ascenderunt. iux illud ps.
Iniquitates mee supgresse sunt caput meum.
iustum ē ut q̄ pena sup eorum caput ascendat.
Scdo po glia beatorum cum dr. Triticum
congregate i horreum meum. Sciendū q̄ triticum
seiatum aliud pducit fructum tricesimum ali
ud sexagesimum aliud centesimum. Tricesimus
ē in coniugatis sexagesimus ē i uiduis. centesimus
i uirginibus. Vel tales fructus tricesimus pducit
qui cum fide trinitatis x precepta q̄ v ope
ribus mie s posse vacant. centesimum fructum faciunt
dum talia nō p laude humana s3 ad dei gliam fa
ciunt. centesimus ei numerus transit de sinistra
ad dextram. Scdo consideratur triticum put ē i
area q̄ signt uiros pfectos qui cristi consilia co
seruant. Area ei religio pura foret. Triticum
d in area a tribus purgatur s a paleis ab a
ristis q̄ a commixtione puluis. Sz plures
sunt religiosi qui cum nimio tedio nimium con
sant q̄ io a paleis nō bene purgant. Jer 23.
quid palee ad triticum dicit dns. Alij hnt ni
mis in moribus leuitatē q̄ tales sunt cum tritico
cum aristis q̄ sunt leues q̄ aride hnt. q2 tles
i mentibus hnt leuitatē q̄ i affectibus ariditā
tē io tales sunt purgandi. luc. 3. cuius uē
tilabrum i manu eius q̄ purgabit aream suā.
Alij hnt terrenorum nimiā cupiditatē q̄ tles sunt
sicut triticum cum puluē q̄ io purgandi sunt
alias diabolus eos cribrat. i. spargit q̄ currere
facit de cupiditate i cupiditatē. luc. 22. Ecce sa
thanas vos ut cribraret sicut triticum. Cribrum
ei a currendo nomen accepit. eo q̄ p eum tri
ticum currit. Tercio consideratur triticum put
est i horreo q̄ signt scos put sunt i glia. Primi
sunt insimul commixti a uentis temptacōi
bus q̄ tempestatibus psecucionum securi. Tria
sunt necia uite huic. s. triticum uinum q̄ oleum.
q̄ ista tria dabuntur scis in glia. Vñ i ps. A
fructu frumenti uini q̄ olei sui multiplicati
sunt. Frumentum hz refice oleum delectare. uinum
iocundare. Sci g reficiuntur i uisione humanitatis
delectabuntur i contemplacōe deitatis. iocundabun
tur i psencia beē societatis. In isto pcessu e
uangelico sup9 tractato q̄ aliqualr declarato iiij p
nob pponuntur. prfamilias. inimicus. ei9 serui
q̄ messores. In prfamilias hemus qd ame
mus q̄ imitemur. q̄ hec sunt iiij. a qbus p or
dinē commendatur. p̄ ē bonitas ei9 qd pz
ex hoc q̄ seminauit bonum. Seiauit ei bonum semē
i agro. pz seiauit bonum semen pducendo bonas
creaturas i ee nature. Gen. i. Vidit ds cunc
ta que fecerat q̄ erant ualde bona. Vel efficiens
creaturas racionales bonas infusione gre. Boni
tas itaq3 creaturarum bonitati creatoris attes
tatur. Scdum ē sapiencia q̄ pz i puidendo
pericula. Vñ ait ne forte colligentes zizania
eradicet et. prfamilias nō uult colligi zizania cum
detrimento tritici exspectans si forte zizania
conuertat i triticum. qui nō ē pfca sapiencia
quam ut dr pu. 14. qui paciens ē gubernat
multa sapia. Et s greg. tanto quis conuincitur
minus doctus quanto minus paciens inuenitur.
Et pu. 14. Inpaciens opabit stulticiam. Ter
cium est paciencia q̄ pz i tollerando maliciā. Vnde
conquerentibus rndit Inimicus homo hoc fecit. nec
statim zizania i malos ad comburendum col
legit s3 passus ē ea usq3 ad messem cum tritico
crescere. Quartum ē iusticia ei9 q̄ pz i reddendo

Hz

Fructus 30us 60us q̄ centesimus.

Tria necessaria uite.

Hz. iiij pponuntur. commendat ex 4or.

Ps.

Greg.

rimaugit s. tunc qm iussit messorib; collige In uinuns benig qui uitemus a detesterius. Malicia q e quadruplex q talis aurnus ucit tunc talis actus q2 supseiat. talis locus q2 i me titia. tale tempus q2 cu dormirent hoies. Alr consideat ei impietate pis. dicitus q2 diabo tam ondit oportunitas astucia & maligitas. Oportunitas ibi cu dormirent hoies. quiescentib; hoib; diabo ad impugno no cessat Job 7e qui me comedebat dormiut. Malignitas q2 superseiauit zizania. Ad licam heretica illos ut attrahunt a puttere uitiu i quib; pspiciut bonitate ut bonos eliatos & humor. Diabo e quito uidet meliores ta to magis impugnat eos. Illos ei pulsare u ligit quos iure quieto possidere sentit ut ait gg. Astucia sua ondit ibi. Et abyt. sua maliciam b occultando. In seruis heius s. dorii quid laudamus a uituem. Et h iguit sunt quatuor fidelitas i hoc q accesserunt ad premfamilias ne pductores uideantur si dampnu dni celarent. Solliatudo i ho q querebant. Dne nonne bonu semen 7c. O beca vis im. no ei absq; uiuu eius audebat ad facere. zelus cu dicunt. Et colligim ea. Qu ps. zelus domus tue comedebit me. Pis. tu uet i seruis p quos platos itet tripcem defectu scz neclutam igrantia a indiscretu zelum neglicia q2 dormirent. Ex sompno ei pigricie platoz multa mala eueniunt i eccia sca dei. q2 ei no dormitat neqz dormit qui impugnt isrl. Platus gnatus sompno filios suos opprimit sicut mulier de q le. 3 re. dormiendo filiu suu oppssit. Igrancia aut sua ondebant i hoc qd dixerunt Unde g h; zizania. Et talis igrancia e i multis qui nec infideles nec pcim origine sciunt. Ideo radices eoz extrahere nesciunt. Indiscret inquit zelus patuit i hoc qd dixit Vis imus & colligimus ea. Non ei considerabant tenui dampnu sz zizanie maliciam. & era dicacoz que fit p cogitacoz ualde pui sunt plati ecclie. no attendentes q excatio sit qi absacio membri a corpe illo cui xpc est ca put. Unde alia remedia essent attendeda anq fit talis absasio a corpe ta pcioso. q h; deficientib; hec medicina esset tiore & ti more maximo applicanda. Totu ei corp timet & tremit cum abscinditur membrum eius. Sat messores qui angeli dicitur q du plex ondit i hoc euuge. qu iter tripcem ac atiue p bos & q cu ci elatos. Cu repbos messio collecio a allig ad comburend. Messio erit i sepacoe repboz a bonis transitorys q cu tanto amore dilexerunt q s q membra ea fecerunt. Unde sic dol; ho i membri absa sione sic dolebit i eoz sepacoe. Collecio ziza nie erit i sepacoe repboz ab elcis. m. 13. Exibunt angeli & separabunt malos de me dio iustoz. In alligacoe qm uinco dissoluti ruptis uinculis pceptoz dei tunc ligati i igne inextinguibilem erunt missi. m. 22. Ligatis manib; & pedib; mittite eum i tenebras ex teriores. ysa. 33. Congregate spine igne co burentur. Quartu opus eoz erit congrega tritici. i. elcoz i horreu xpi i. ad celu empheire um quo nos pducat qui sine fine uiuit & regnat.

Simile e regnu celoz hoi prifamilias qui exyt po mane conducere opari os i uineam suam. m. 20. In hac pa bo a saluatore ad uram informacoem plata sex se offerunt intellcu declaranda. p. n. mag tudo bonitatis ondit ibi i hoi prifamilias. 2o neglicia hoim et ppria salui arguit. Ibi qd hic statis to die ociosi. 3. malicia hoim respectu xpi intcipatur ibi An oculus tuus neq e. 7c. 4o spes reuissoz subleuata e ibi. Erunt nouissimi primi. 5o psumpcio pmoz repmit ibi Et primi nouissimi. 6o timor oib; incutit ibi Multi sunt uocati 7c. Quantum prifamilias trinitas bndca i oi etate mundi l hois. l a tempe date a se legis uocat oparios i uinea sua & etiaz fidelem aiam uel gnale instica excolenda a pmittit laborantib; i hac cultura mercedem sempiternam. Et hoc pz ex pces su hui euangelij qd dr. Sile e regnu celoz 7c. Prifamilias xpc est l trinitas bndca cui bonitas ex eius puidencia hic ps eiud; p q dr prifamilias puidet ei oib; e uictu a uestitu sicut prifamilias sue familie. Diabo u una festucam ht de suo unu poss; aliquib; puide. Vnu i ps. qui dat escam oi carni. & q dat iumentis escam ipsoz a pullis coruoz i. deo uu filijs. Vnu eius pastores comunicatur q eius seruiunt inimico. a deu male uiuendo ipugnant. de cuius bonis uestiunt a uiuunt. Crisos i ope impfco o. 26. Prifamilias xpc e q ce li a tra qi una e domus familia a qi celestiu a terrestriu creatiuz e. q qi tristega domu edificauit i. inferos celum a tram. ut sup tram hitauerunt certantes. i inferno uicti i celo uictores. ut nos i me constituti no contendamus ad eos descendere qui sunt i inferno. sz ad eos ascendere qui sunt i celo. Et ne forte nescias quid debeas fuge & qd debe as sequi ex utrisq; dedit t dns qi modicu gustum inter lucem & tenebras hitanti noctem de inferno luce de celo ut nox t refe rat de tenebris infernoz. a lux t referat de splendore celesti. Isti sne concordat Janu dicens q prifamilias e dns trinitas q ht pa lacia tria in quib; ht tres familias. Pm e celu qd e familia filioz. Vn i ps. Filij tui sic nouelle oliuaz i circuitu mense tue. Scdm e mundus qd e familia militanciu Job. Milicia e uita hois sup tra. Terciu e infernus qd e familia incarceratoz. ysa. 24. Congrega bunt i congregacoe unius fascis i lacu & claude tur i carcere. Iste e prifamilias q exyt p mani festacoem. Greg. qd non cogitatur i secreto e. qm qd cogitatur de occulto pcedit ad noticiam. g eo frequencius uenit quo amplius sua noti cia dedit. Po mane i. pma mundi etate co duce oparios i. iustos ei seruientes nomine suu manifestantes. Oparios inqd. no tm lo cutores q melior e predicacio facti q ubi. no fabulatores no destructores. Hic dicit Januu sermoe p q tria sunt gna oparioz de quib; inquit apoc. 3. Utinam callidus ees aut frigidus sz q tepidus es incipia te euo mere ex ore meo. Quida inquit opaut fideli ter feruent a isti calidi & boni oparij sunt. ponit Crisos sup m. o. 26. tria signa p que boni oparij discernunt a malis. pm e q bonus opari pus aspicit opus & pca

bn̄ · malus p'ep^s h̄t oculū ad cibū q̄ ad opus
s īunctū. Sic ꝛ serui dei p'mus attende debēt
dei glīam ꝛ p^o modo^s sui utilitate cui^9 oppositū
faciūt mali. Secundo^s e q' bonus opari^9 to^9
diem expendit ī opus fiend^o. malus aūt to
die uell; comedere ꝛ inebriari ꝛ payt^r ul op
ari. sic ꝛ nos to^9 tempus uite nre debem^9 expe
dere ī gl'iam dei nobis ī ī usus necios. Ter
ciū e q' bonus opari^9 si opus nō pt pfice
erubesat mercem pete ł corā dno suo appere
malus sine pficiat siue nō impudent se ige
rit ꝛ mercede petit. Sic ꝛ serui dei si forte ali
qua carnis fragilitate impediti ad opus
dei pfce nō faciūt appere corā deo ī orōib;
erubescunt. nec pillo ope ad a deo spare
psumūt. mali aūt si ul boni faciūt audact'
se ingerūt ꝛ de dei pdiā nimis psumunt.
Quia eī nō cito pfertur cō malos snīa abs;
ullo tiore filij hoim ppetrant mala. Unde
Crisos^9 ō. sup pdcā nobili ita scribit. Scitote
q' mercenarij sum^9 conducti. si g^o mercena
rij sum^9 cogscere debemus q̄ sunt opa nra.
mercenari^9 eī sine ope esse nō pt. Opa aūt
nra sunt opa iusticie. nō ut agros nros co
lam^9 ꝛ uineas. non ut diuicias adqram^9 ꝛ
congem^9 honores. ꝛ q̄mis hec sine pctō
face possim^9. nō tn̄ sunt hec opa nra s; di
uicia nra. Sicut g^o nemo conducit opariū
ut h^o solū faciat qd manducet sic ꝛ nos nō
iō sum^9 a xpo uocati ut hec solū opemur
q̄ ad nrm ptinent usum s; q̄ ad gl'iaz dei
ēt sicut mercenari^9 qui hoc solū facit qd
manducet sine cā ambulat ī domo sic ꝛ
nos ꝛ sic hec sola faciam^9 q̄ ad nram ptīnt
utilitate sine cā uiuim^9 sup trā. hec ille.
¶ Aliqui opantur nequiter ꝛ isti frigidi ꝛ ma
li opary sunt de quib; sic dicit aug^9 sr ps.
Nolo me continue a malo ꝛ nolo uidere dies
bonos. Si opari^9 tuus t' dicet. heri addisti
me ad istā uineā ꝛ pute ꝛ consadā oīa lig
na inutiliā ꝛ ut nō hēas uuas q̄s colligas
ꝛ tn̄ fero ista redditur ges labore meū. nō
ne insaniū illū dices ꝛ de domo tua illū pel
leres ang^9 ad calice manū mittet. Tales
sūt hoīes qui ꝛ facere uolunt mala ꝛ dies
here bonos. ¶ Aly sunt q̄ opant^9 negligēt
ut tepidi opary qui sunt peiores q̄ frigidi
Aqua eī calida forci^9 congelat q̄ frigida.
q' tn̄ frigus ī aqua tepida resistenciā īue
nit. iō suā uirtute forci^9 imprimit. Silr ꝛ
frigidū durū pp eande cām forci^9 ignitur.
q̄ stipula. Eo m^o qn̄ boni efficitur mali pe
iores sunt ceteris q' diabo^9 forci^9 ī eis īprimit
suā maliciā pp aliqn̄ qn̄ ibi inueniūt resis
tenciā. mali aūt qui uertitur ferueniores
sunt tepidis q' dis forci^9 imprimit suam
gr'iam. Ideo dr̄ ecci. 42. melior e iniquitas
uiri q̄ mulier bn̄ faciens. ꝗ qui conuertit
uir iniquus freqnā^9 opatur q̄ mollis ꝛ
tepidus. ¶ S; hic sciend^o q' uinea ad qm̄
colendam pmissi opary conducūt^r s^c uram
sensum eccīa catho^ca uite. ysa. 4. Vinea sa
baoth dom^9 isrl est. 1. dom^9 uidens dm̄ p
fide. Et ī ista. vitis e xpc palmes qualit
qualit ramus. Sicut palmes nō pt face
fructū a semetipo n̄ manserit ī uite sic nec
vos n̄ ī me maseritis. Distinguit aūt dn̄s
tria gn̄a palmitū de quib; dr̄ Jo. 14. Qum
palmite manente ī me ꝛ manete p fidem
nō ferente fructū p opacoz tollet eū p'
mis a consorcio bonoz ꝛ ponet eū ī con
sorcio dampnandoz. De talib; sap̄. 4. ad
ulterine plantacōes s palmites ad radice
arboris crescentes qui sunt infructuosi nō da
bunt radices altas. ¶ Scd̄a palmites sūt q̄
nec uiti adherent p fidem nec fructificant
p opacoz de quib; subdit. Si quis ī me nō
manserit mittetur foras sicut palmes ꝛ a
rescet ꝛ colligent eū s angeli ꝛ ī igne mit
tent ꝛ ardet. Isti sunt heretici qui p infide
litate ab eccīa sunt pcisi qui ad nichillū
n̄ ad igne ualent. Eze. 14. Fili hoīs quid
fiet ligno uitis ex omib; lignis nemoz. Nu
quid tolletur de ea lignū ut fiat opus aut
fabricabit^r ab ea paxillus ut dependeat q̄dcu;
vas. Ecce igni datū est ī escam. In talib;
eī hoīb; nō e lignū aliene uirtutis p qd fi
et opus uirtozū. nec paxillus ī uita cui
neus ad qm̄ uasa subditoz pnt pende per
ex^9 ꝛ iō ex quo nō sunt s utiles nec alys
p ex^9 non sunt apta n̄ ad incendiū. ¶ Ter
cy palmites sunt qui uiti adherent sp ꝛ fa
ciunt fructū. de quib; dr̄. qui manet ī me
ꝛ ego ī eo hic fert fructū multū. Tales enī
multū fructificant. tū q' a pre qui e suum^9
agricola purgantur. Ibid̄. qui fert fructum
purgabit eum ut fructum plus afferat. tū
q' a filio qui e uitis uā eī humoz īfundit^r
Jer. 17. Erit tanq̄ lignū qd plantat^r ad aq̄s
qd ad humorem mittit ad radices. tū q' a
spū sco qui e solaris radius uue maturant^r
ꝛ excoquuntur. Tanq̄ botrus cipri dilect^s
mis m̄ ī uineis engaddi. ad lrām dr̄ q' sol eō
radio ad locum engaddi respiat. iō uuas ī il
lo loco habundantes ꝛ pciosum uinū facit
¶ Secto m^o p uineam s^c scd̄ fidelis aīa īte^r
In uinea g^o aīme nre laborand^o e ut am
putem^9 palmites luxuriantes carnalis co
cupis. Tanq^r 2. Temp^9 putacōis aduenit. Pr
mamus lapides supbie. ysa. 4. lapides eleg^t
ex ea. Exstirpemus spinas auaricie. Vn
dr̄ ibid̄ de uinea maloz. Ascendent sup eam
vepres ꝛ spine. In tali eī uinea sic purga
ta nascunt^r gemme boni flores bone uue ꝛ
bonū uinū. De quib; dr̄ Gen. 40. videbā
corā me uitem ī qua erant tres ppagines
crescere paulatim ī gemmas ꝛ p^9 flores ꝛ u
uas maturescere. Tuli g^o uuas ꝛ expssi ī
calice ꝛ tradidi poculū pharaoni. Gemme
bone sunt cogitacōes bone sicut sunt gemme
sunt pncipiū ꝛ origo oīm bonoz fructuū
ī uinea sic cogitacōes honeste principiū ꝛ
origo oīm uirtutū ꝛ bonoz opū. prius q̄
eī homo aliqd faciat illd cogitacōe ppetrat.
Eccī 2. ¶ Cogitaui a uino abstrahere carne
meā ut aīam meā transferam ad sapiam.
Et tn̄ hoc principiū a nob solis here non
possum^9 s; a deo illd petere debemus. 2. cor. 3.
Nō sufficientes sum^9 cogitare aliqd ex nobis.
Flores aūt boni sunt bone uoluntates. Eccli
so^9 ō. 32. Bone uoluntates sunt apud dm̄
suaues. quemadmo^d odoriferi flores sicut a
gemmis nascūt^r. Flores sic ex bonis cogitaco
nib; bone uoluntates. ꝛ sic flores nō pnt
pcede n̄ pcedant gemme. Sic nec aliqs pt
here uoluntate bonā n̄ pri^9 heat cogitacoz
bonā. ¶ Dicunt aūt flores a fauonio q̄ e uent^9

¶ S.

Vinea en gaddi.

¶ B. Vinea dr fidel aia

Gemme boe.

Flores vo dicūt.

Crisos^9.

opa mali

aug^9.

qui greco nomine zepherus appellatur qui flores
generat et conservat et venit ab occidente et id
mortem sive occasum hominis representat.
Vel dicitur flores scilicet ysopi qui fluidi ex corpore ca-
to fluunt et resolvuntur. Et maxime ab austro
propter aquarum habundanciam. Unde auster dicitur quasi
hauriens aquas. Per quod datur intelligi quod bone
voluntates generant et conservant per mortis
memoriam resolvuntur et dissipant terrarum habundanciam.
Vinee autem bone sunt fructus operum bonorum. Sicut enim
vinee nascuntur ex floribus sic bona opera nascuntur ex
bonis voluntatibus. Ecclesiastici 24. Flores mei fructus
honoris et honestatis. ¶ Dicitur autem vinee quasi humi-
de secundum ysidorum ex eo quod intrinsecus sunt humore ple-
ne. Sic opera servorum dei esse humida id est devocionis
et caritatis plena. Vinum autem significat gaudium cordis
quod est in presenti ex bonis operibus generatur. Dicitur autem vi-
num secundum ysidorum a vena eo quod sanguine venas re-
plet. Vene autem sunt potencie anime. Memoria autem re-
pletur gaudio dum recolit bona preterita facta
per graciam dei. Intelligencia gaudio est repleta quando
in statu salutis se esse cognoscit. Voluntas autem
quando in bonis operibus perseverare intendit de illo
est quod in presenti bonis operibus generatur dicit glosa
super illud psalmi. In custodiendis illis retribucio
multa. non tamen pro eis reddetur premium in futuro
sed est hic. In istam sicut et in vineam celestem mit-
tit deus operarios ad fodiendum ad pastinandum
ad propagandum et ad vindemiandum. ¶ Fodimus secundum
Jo. de abbatis villa dum mentes audiencium terre
predicacionis fossorio penetramus vel mentes proprias
fossorio confessionis aperimus. De prima fossione Ezech.
8. Fili hominis fodi parietem et cum fodisse parietem
apparuit ostium unum. Nam dum duce increpaci-
onis gladius mentes hominum penetrat apparet
ingressus ad consideracionem viciorum que latent in
mente. Unde sequitur. Et ingressus vidi et ecce omnis
similitudo reptilium et animalium abhominacio et univer-
sa ydola domus Israel depicta erant in pariete. Quia
enim sub tali consideracione hominum via intuitur ipsa
mentibus hominum carentes viciorum reperit quasi
pictura scemmes in pariete. In reptilibus demon-
strantur qui semetipsos trahentes super terram
more serpentium pectore per avariciam et ven-
tre replent per luxuriam. Per abhominaciones anima-
lium significatur universa morum turpitudo quibus homi-
nes brutis animalibus similantur. In ydolis que
aliud sunt et aliud nominantur. nam lutea sunt
vel lapidea vel lignea et tunc nuncupantur
dii mendaces apparencie sanctitatis et false virtu-
tum ostensiones designantur ¶ De secunda fossione dicitur
ysa. 2. Ingredere in petram et abscondere in fossa hu-
mo a facie timoris domini et a gloria maiestatis
eius. Tamen qui effugere severitatem iudicis veniens
in potestate maiestatis voluit ingrediatur in pe-
tram asperitate cordis sui duriciam fodiat hu-
mum mentis proprie ut more fodientis quod intus
latet in mente per confessionis fossionem ducat in aper-
tum. et sic se abscondat in humo fossa. Nam
dum fodiendo sic mente quod erat absconditum
manifestat servum ne inveniat in gladio mini-
tantis occultat. Ad hoc quod vinea anime sic
fodiatur secundum Jamium iiij. fossores sunt necessarii
primus est pudor quia sic terra cordis mollificatur
quando enim peccator cogitat sui status horribilitate
mente concipit magnum horrorem et ruborem. Ro. 6.
quem fructum habuistis in quibus nunc erubescitis
talis autem rubor animam habet emollire Job 23.

deus mollivit cor meum et conturbavit me. De-
inde accedat secundus fossor scilicet dolor qui cor emol-
litum habet scindere. Postquam terra dura emollita
fuit facilius scinditur. Joel 2. Scindite corda
vestra etc. Deinde accedit tercius fossor scilicet timor qui
omnes lapides id est omnia peccata que in corde saxoso
defosso inveniunt habet expellere. ecclesiastici 1. Timor domini
expellit peccatum ¶ Deinde accedit quartus fossor scilicet a-
mor dei qui omnes palmites infructuosos ab
radice vitis subortas id est amores omnes munda-
nos habet evellere et eradicare. Augustinus qui bibe-
rit de flumine paradisi cuius gutta maior est occea-
no restat quod in eo sitis mundi penitus sit extinc-
ta ¶ Pastinatur sive stercoribus impinguatur
vinea mentis humane cum abhominacione immun-
diciarum suarum et stercore peccatorum mens salubriter
et feliciter confusa post sterilitatem transit in
bonorum operum ubertatem. Consilium habetur luc. 13. de
ficulnea quam habebat quidam plantatam in vinea
sua. qui dixit ad cultorem vinee. Ecce tres
anni sunt ex quo venio querens fructum in ficul-
nea et non invenio. Et cum succidi eam precepit
rursum est a cultore. Dimitte eam adhuc et hoc an-
no usque dum fodiam circa illam et mittam stercora. Sig-
num quia cultor est vinee predicator quando circa fodit cum fi-
culneam dum cordis duriciam predicacionis aculeis
suis penetrat. stercora mittit cum sordes peccatorum
confusibiliter exprobrat. In stercoribus autem non so-
lum intelligitur peccatorum immundicie sed earum exprobra-
cio dum confusionem inducat adducat et gloriam.
Quia in stercoribus est consideratur vera fragilitas
que mentem fecundat ad fructum sicut sterquilinium
terram. Jer. 9. Et cadit morticinum hominis quasi ster-
cus super terram et quasi fenum post tergum metentis.
Et sicut habetur prov. 19. pestilente flagellato stultus
sapiencior erit. dum malorum hominum attendi-
mus supplicia frangitur mentis nostre durities
et sicut in mente sterquilinium mittimus ut ipsam
uberem bonorum operum faciamus. ¶ Tercio con-
ducit operarios in vineam suam ad putandum
sic et nos vineam consciencie nostre debemus putare omni-
a vicia resecando. Dicit Ambrosius ad simplici-
anum quod vinea recisa fructificat imputata
frondescit nec fructificat. luxuriata. Vinea ergo anime nostre
bene recisa et putata ab omnibus viciis et peccatis
fructificat per bona opera. Jo. 14. Omnem pal-
mitem qui fert fructum purgabit eum ut fructum
plus afferat. Osee. 10. Vitis frondosa Israel
fructus adequatus est ei. Illa itaque est optima
vinea in fructibus foliis et foliis fructibus adequantur.
Et est optima anima in qua verba bona operibus
assimilantur. Iste autem fructus attenditur foris fructus
autem intus attenditur a foris per bonam famam et intus
per bonam consciam. prov. 24. Prepara foris opus
tuum et diligenter exercere agrum tuum. sicut enim in
dicat cesarius. Quid enim prodest si exteriora possidet
serenitas et interiora tempestas. Vinea autem im-
putata id est anima negligenter purgata fron-
descit id est multa verba sed pauca opera virtuosa
gignit. Talis vinea est maledicta quod sig-
natum est Mt. 21. ubi deus ficulnee sola folia
habenti maledixit. Immo talis vinea est era-
dicanda et comburenda quia luc. 3. dicitur quod omnis
arbor que non facit fructum bonum excidetur et
in ignem mittetur. Iste sive concordat Jo. de
abbatis villa dicens. Putatur vitis cum pal-
mes fructum ferens. purgatur ut fructum plus
afferat et palmes non ferens fructum tollitur

debent

Gaudio re-
plentur potencie

gaudium

In vinea celi
fiedu per op-
erarios.

Abb. vill.

Jam ... iiij
fossores sunt
necessarii.

Pudor.

Dor.

Ifsoo.

ut i ignem mittat & ardeat In hunc q̄ modū spūalis vinea ē cū̄ p̄ vinā q̄ fidelis aīa putanda ē ut nō solum arida p̄scidantur & noxia sz & inutilia que sterila sunt & nō fructifica q̄ nō solum arbor mala succidenda ē sz & arbor oīs q̄ nō fructum bonū facit exscidetur & ignē mittetur. nō soli ā viciā ab aīa p̄scidenda sunt sz oīs opacio omīs mos omīs q̄ que ad vita etiā mente nō p̄movet excindi d3 a mente ut fructum vitis afferat. Et nondū q̄ i vinea visibili q̄ semel i anno fructificat semel i anno facienda ē putacio In vinea au spūali que quotidie d3 fructificare singulis dieb3 putacio facienda ē. Ber. cū quotidianū sacrificiū oronū laborū confessē dissensiōi enim datoi & purgatoi possua dici neganda ē. nō cessante itaq̄ putacōe vinea deserunt. ysa 5. ouda quid faciam vinee mee. Auferam sepē eius & erit i direptōē. diruam maceriam eius & erit i conculcacōē & ponam eam desertā. Et subditur nō putabit & nō fodietur & ascendent sup ea vepres spine Remigius Isidor. vepres dicuntur q̄ pedentes vi. & morē capientes. Spine dicunt a spi ta p acuitate. Qui g̃ confessa nō purgat oritur temptacōes carnales etiam vi sedentes i violenter capientes. Oziu & cogitacōes spūales acute etiam pforantes & talis aīa silvestris efficitur. Quarto ppaginatur vinea dum tix palmes inseritur. q̄ tunc spūale efficitur cū mens hoīs p consideracōe ppe infirm̄ humiliatur & humiliata n i palmis bonoz opm multiplicat diffunditur. nam ulteriora i lutū & calta subigens tene latem ad se dicet. Considera de luto carlis fragilitatis involutum q̄ lutum intrasses & sic te despicabile cognoscendo vilipende & conculca subige latem redigendo i servitute carne tua q̄ p fragilitē lati compatitur & caue ne spū ducetur. Et hinc est q̄ leuie i scribitur. Vesica ō guttis & pluuias piaces ab oriente plaga i loco ō autē effundi solent In vesica tumor elacōis i pluviis moz leuitas & q̄uus superfluitas demonstratur. hec au ad oriente abiauq cū diua cogitacōe illuiati de nōb humilit sentimq. Quto d quisq ipm min̄ vidt tato mag ipe sibimet placet. quto d maiore gre lumine perpt tanto amplius quid de se plangē debeat agnoscat. Iob 42 Auris auditu audivi te. nunc oculus meus vidit te. Ideo statim subiunxit. Ideo meipm reprehendo & ago penitenciam i favilla & cinere. Ex cogitacōe g̃ de pue lutum concepit & elacōm deposuit. Locus d vinee ē meditacio mortis q̄ si mente peruenit & sine intermissiōe sollicitat nullus locus sebie vel levitati relinquitur. Est hic sciend q̄ vitis ex se ē insufficiens nedum ad fructus ferend sz & ad sustentand. vn opz inniti alicui suppodimento a q̄ sustentetur. sic & d3 p amore ē inniti & alligari. cant 8. que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens & inīxa sup dilectū. Quito vinea vindemiat qn opa fidel aīe ab eis remunatoi cora deo repsentantur. Quiāt ei ad ffm scripturaz fructus vine colligunt. Sz hic sciend ē q̄ si fructus vitis de ea exeat amend est ne tam contingat & sit putrificat sic fideles cave debent ne opa sua tra contingat q̄ sit cum terena intencōe fiant corrumpunt et nec hūt talia opa etiā remuneracōe. Ecci 14. Omne opus corruptibile i fine deficiet. & qui illud opabitur ibit cū illo. & omne opus electū iustificabitur. & qui opat ē honorabitur cū illo.

¶ Secundo noiat q̄ vitis tanto fit fructum vini pciosiu quto est de terra pinguiori. tunc d fructus ē valde pciosus qn plantata ē i monte & in loco avienti. ē a radijs solaribus sine impedito perunt. Fructus ex tra arida ē paupertas & q̄ fideles fructum faciunt pciosum In hac tra plantata sunt vitis illa q̄ fructificauit suauitate odoris. Ecci 24. Ego q̄ vitis fructificaui suavitatē odoris. Et ysa 43. sicut radix de tra sicienti. Jer 31. Adhuc plantabis vineā i montibus samarie. In monte plantauit dūs vineā ecclie & fidelis aīe qn posuit ea i eminencia vite ut ibi custodietur sz iā ē in valle i habundancia diviciaz & deliciaz.

¶ Tercio noiat s. Janu q̄ tres sunt mali vindemiatores vinee dei. auaricia viz luxuria & supbia de quibus dr i ps. vindemiant ea omēs qui ptergrediunt viam. Exterminavit ea aper de silva & singularis ferus depastus ē. Ambulantes p via dicunt auari qui nō cessant discurrere ut divicias acquirant. Et ē mirabile ut dicit Janu q̄ i via pedum qnto quis senior tanto debilior. i via d lucroz qnto quis senior tanto ardencior. Aper de silva ē porcus silvestris & signt voluptuosi qui ē q̄ ho porcus & immundus. Singularis ferus est solus qui vult singulare esse & nullu sup se here. & est ferus & crudelis qui oēs vult opprie & humiliare. Isti oēs vindemiant vinea ista ita q̄ vix vix inveniri possit racemus i ea. unde d. Ve m q̄ factus sum sicut qui colligit racemos in vindemie & nō ē botrus ad comedendum.

¶ Quarto sciend q̄ vineam ecclie sicut & vinea fidelis aīe q̄ttuor pncipr demoliunt. 1° astucia hereticoz. cant 2. capite nobis vulpeculas q̄ demoliunt vineas. 2° pssura pncipu Jer 12. Pastores multi demoliti sunt vinea mea. 3° habundancia rerum & temporaliu vn Jezabel vinea dissipavit 3 Re. 21. Jezabel interpretat fluxus & sterquiliniū vn signt habundancia peccoz & temporaliu. Est & q̄ sciend q̄ nō dicit q̄ conduce operarios i vinea sz addidit sua. q̄ inuit q̄ sit alia vinea q̄ nō sit sua. Deut 32. de vinea sodomoz vinea eoz. Et uve eius vinee sunt pura vn ibidem dr. Uva eoz uva fell. Uva p delectacōe que ē in pctis. fellis p amaritudine annexa. botrus amarissimus erit i tormento futuro qn devorabit eos aues morsu amarissimo. ysa 24. Amara erit pocio bibentibus illa. Cultores eius vinee bibunt i psenti de claro sz i futū bibent fece vn i ps. fex eoz nō est exinanita bibent ex eo oēs pctores tre.

¶ Tercio vite s. crisos p vinea qualis iusticia vn dicit c. 26. q̄ vinea dei hic nō hoīes sunt alibi hoīes ei vinee cultores ponunt. Vinea ei iusticia ē i q̄ diuse spēs iusticiaz posite sunt tanq vites. puta mansuetudo castitas paciā cē & immabilia q̄ oīa qualit iusticia appellant. attendamus g studio celeste vinea colamus Adam ei positus ē i padiso colere & opari eū sz q neglexit deiectus ē de ea. Et nos positi sumus super colenda iusticiam si neglexerimus pcipitemur de ea sicut & iudei deiecti sunt de quibus scriptū ē. Appone iniquitatē sr iniquitate eoz & nō intrent i iusticiam tuā. ¶ Nunc pcedētū ammonicio ee d3 subsequen. Et sē.

Ber. — Isidor. — i. Jan. — tres mali vindemiatores — 4° demoliuntur vinea sancte — crisos — Vinea ē iusticia

Sic a mercennari9 i vinea si neglexit ea
no solu mercede sua pdz. s3 & mulserte vinee
exigetur dampnu. Sic & nos si neglexim9
iustitiam nob commissa no solu mercede no
hebim9 s3 & dissipate iustie rom dabimus.
Vinea eni dei no e nos s3 i nob vpis pla
tata e. io qui facit petm dissipat i se iusti
tia dei qui au opa bo facit colit i se ius
titia dei. Vere a culta iustia i sensib3 tuis
gnat botrione i. pn. Nam q opat iustiaz
ex deo est i se. sicut scriptu e. filioli mei qs
nemo vos seducat qui facit iustitiam i vob est. Sat
e. Et qui vinea consigt alic opand non
tm ppr illi9 utilitate consigt ea q ppr ea. Vs
a iustiam sua dans i sensib3 nris no ppr sua
utilite dedit eam s3 ppr nram. Non eni deus
opa homi neia ht s3 ut opantes ea viua
mus p ea. Si g ppr sua utilite vinea com
misit alic talem illa querit accipe qlem
illa commisit. quo no a nob sic immacla
ta iustia querenda e quo ea dedit i nob
q no ppr se dedit ea nob s3 ppr nram salu.

Quarto s pn p vinea vite religio qui
sicut vinea sepe indiget maceria ut porci &
canes arceant sic relio debita custodia ut
immundi qui ea pro eo corrumpe vitiu &
cludant. Apoc ult. Foris canes & venefici
9te sic flos vinee serpentes fugat sic dicit
glo. sup illo cant. Florentes vinee odore
dederunt sic odorifera devocio religiosoz q e
incensu suavissimu i conspectu dei. Antiquu
serpente fugat. Et sicut fruc9 vinee bibe
tes inebriat sic contemplacio q e fructus
fructus religiosoz eu suo dni mentis excessu
inebriat. It sicut vinea quato magis fuuie
ippingat tanto min9 vinu bonu ht. sic
divicie aliqn impediunt religiois puritate
& fervore devocois. Vn cos. Religio dat
opes paupertas relioz. Divicie venit re
ligio fugit &c. Ad istas vineas colendas i
oi etate aliqui sunt vocati & conducti. Vn
p quatuor hos i hoc ewange s crisos intelliguntur
quz etates mundi. dicit i o. ita scribit.
Erat mane & vocavit adam. & q cu eo fue
runt ho 3. noe & q cu eo fuerunt ho 6. ab
raham & qui cu eo fuerunt ho 9. moysen & q
cu eo fuerunt aut david. ho xi. gentes i
telligite. q ia nos novissimi i mundi ma
gine stamus sicut Jo i ep sua testat dicens
Filioli mei ia novissima ho e. Et paulo
p9 Jam no e 12 ho integra s3 sine dubi
o modicu restat. Ja 12 ho sumus. vn pu
tas q candor iustie ia recessit de mundo &
sol radios gra i se colligens revocavit
& totam terram nigredo iniquitatu l mendaci
oz q nos fusca cooperuit. nisi q ia ho
12 finit. ubiq tenebras vides & dubitas
diem transisse. Primus eni i vallib3 fit ob
scuritas die declinante ad occasum. qui
g colles videris obscurari quis dubitet
q ia nox e. Sic primu i secularib3 & i la
icis incipit pvalere obscuritas pctoz. qu
a vides q sacerdotes positi i summo uti
ce spualium dignitatum q montes & col
les dicunt epos apphendit iniqtas tenebro
sa quid dubitas q finis e mundi. Ex
pcessu pz q malicia sacerdotu & i summis
gradib3 & statib3 ordinatoz signu e instrat

coia mundi & finis seculi. Sz pfamilias et ho
ra q fuit a noe usq ad abraham tunc exiit &
magis se manifestavit. Noe eni facta e pmissio
& sub noe factu est diluviu p qd signabat
baptismalis regenacio. Egressus g p maiore
manifestaco vidit alios p misericordia coz stantes
nisi ita p natura i foro p mundi concupiaz
Vn s criso9 Foz est ipe mundus i q oia vena
lia sunt. i quo & sunt calumpnie iniurie co
tenciones diversoz negocioz tumultuose discurren
tes & oia inquit venalia. Vn subdit eu
so9 fuge foz ut no paciaris fraude nec facias
fraudem. Si d passus fuis ipa res & te com
pellit face. Ita & si iniuria passus fueris si no
actus fuis difficile e ut tu no noceas. Pri
ma g laus e vam esse alienu a foro & nul
la cam he cu illo. sicut ait aug9. Rogo a
vos studiu habe quietis & negocii pprii & op
andi manib3 vris & nulli9 desideriu sit vob
ad ea q foris sunt. Et se. Si ti i foro pman
seris & hoc qd hes pdes. Si g i vinea assi
duus fuis & qd no hes adquires. Sz sacer
du q no solum dicit inveniunt eos stantes i foro
verz et otiosos i. debito ope desicientes. Vn
criso9. videam9 qui sunt ociosi no peccatores
illi mortui dicit no ociosi sicut eni surdus dr
apud dm qui no audit que dei sunt s3 que
diaboli & si cecus no dr no qui corpaliter cecus
e s3 p cuius oculos diabolus vid3 no de9 sic qui
diabolo vivit mortuus e apud dm. Quis g
ociosus e qui opus dei no opat. alienas res
tollis no es ociosus s3 mortuus si g aliena
no tollis tu no dederis impotentib3 das tu
ociosus ta no q aliena no tollis no quide
peccas tu nec iustiam nec miam opari.
Vis no ee ociosus nec aliena tollas & tu
de tuis des & opatus es i vinea dni. Inebriat9
es i delicijs no es ociosus. s3 sic ait aps vivens
mortuus es. Si d mensurate manducas &
bibis no quidem peccas q no male mandu
cas & tu ociosus es q nulla opari ieiunij
virtutem. Vis g no ee ociosus ieiuna & qd
manducaturus es dictu pane da impotenti
& coluisti ieiunij vite. 9te fornicaris mortu9
es. no ociosus. si a tua heas vxorem no quide
peccas nectamen castit opans vite. Vis esse
no ociosus. si sine vxore es ne quesieris vxorem
si vidua es noli transire ad secundas l tercia
as nupcias & opatus es castit vite. Sz forte
dicas sine vxore no possu esse credam t ut
vxorem heas & castitatis vite colas. Abstine te
a menstruata abstine te a pgnante custodi
te face q animalia no faciunt. Omne aial
concepcoi sue servat honore & tps ho au
solus contempnit. Qu d dies festus e aut
dies ieiunij serva ut impleas apli pceptu.
Nolite fraudare invicem. nisi forte ex consen
su ut vacetis ieiunio & oroi & alia nobilia
exa ponit criso9 ad intentu tib3 ociosis i foro
mundi stantib3. Dicit pfamilias ite &
vos &c. Jo s dont tria innuit s vita la
boris qte. conductio hois. Et vos Jo 14.
Ego posui vos ut eatis consumacio opis in vi
nea mea ut colatis dilatetis & custodiatis
9tant i posuerunt me custode i vineis. Et
qd iustu fuit dabo vob. Ecce pmissio retri
bucois & unit. q qd iustu fuit & s contig
nu q dabo. no tm redda Ro 2. no sunt

contingue passioes hui tpis ad futam gliam q reuelabit i nob. ꝗlli ꝗ abierunt. ꝗ p obeia q sola p ang pnunat ꝗte a exiuit ⁊c. ꝗ p missio te q dr p ampliore manifestacoe. ꝗ sexta hora q fuit ab abraham usq ad dd. Et noua q fuit a dauid usq ad aduentu x̄ ꝗ forte sili ꝗ contemnam ꝗ exiit ⁊c. Circa ultiam missio ꝗ ondit ca dei ad oms. Primo i sui manifestacoe 2º i eoꝝ reprehensione ꝗbi. Et dixit eis. 3º i opis imitacoe. ꝗ dixit illis ꝗte ⁊ uos i uine am mea. ¶ Circa undecima hoꝝ i ultis tpibꝫ ꝗ p semetipm apuit illi qui nob p aplos i notuit. 1 Jo. 2 ffilioli nouissia ho est. Et inuenit alios stantes. Sto gentile ꝑplm a bono ope torpente. Secunda itaqꝫ q exiuit multiplr ꝗ sum pus i mundu carne assumendo Jo 14 Exiui a pre ⁊ ueni in mundu. 2a ascendo ad 2 Ex te ei exiet dux qui ⁊c. De omnibus le gis ipas reuelando ysa 62 Propt sion no ta cebo. Alios affectus moribꝫ ⁊ uocabꝫ i hijs diffe rebant ab antiquis pribꝫ stantes no pficien tes no se humiliantes malis adherentes Job Jntuetur aduersus deu tuo collo. Et dixit ill ꝗ mandatis psepini gentilibꝫ p aplos. Quid hic sta tis toto die ociosi. ꝗ de opando eos no excusat. Jdeo dicit. quid i. qua roe tu heatis condu ctores collaborantes laborus suauitate meritis ꝑpinquitate. loci ꝗ congruit. ideo dicit hic in loco s laborioso piculoso suspicioso luto so ad opus dato. facultas suppetit stat ꝗ mã mandator meoꝝ obliti ad rugitum leonis stu pefa. carnis illecebris obfuscati mundi neglis detenti tps uiuat qꝫ dies. io dicit to die i to uita i in pueritia i adolescentia i iuuentute ⁊ i se nectute ociu dampnificat. ociosos ul pficien tes ppis no subuenientes deo no seruientes hostibꝫ no relinquentes i poster no puidentes Jdeo prou 12 qui sectat ociu stultissimꝫ e. Hic itaqꝫ nond s postulat q spialit reprehendiu q i ho ri ociosi inueniunt. ho ei ri aliqui sigt senum ut inferius dicitur ⁊ aliqui tps gre. max ime a reprehensibiles sunt q i senio t i tpe gre ꝑpriam salm no opant qꝫ g tamen ysq dꝫ esse i suo regie quto puectior fuit etate. Ecc 11. mane semina semen tuu ⁊ uespe no cesset manꝫ tua Jte qui ociosi sunt tpe gre multu reprehensibiles inueniunt. Primu qꝫ ꝗ forma laborandi hemus a dno Phil 2 exinaniuit semetipm formam serui accipi ens Jntollerabile ei vr q seruus uacet ocio cu uideat dnm fortiter laborare 2º q serui ia empticij sumꝫ. 1 cor 6 Empti estis pcio mag. 3º qꝫ meliꝫ conducti sumꝫ Antiquitus ei terra pmittebat deo seruientibꝫ tpe ꝗ gre ce lum eis pmitti. Et si obiciatur p hoc q anti quis pmittebat spualibus celum. Dico q q us celu eis pmitteba no tn ato recipiend expectabant solo pmissi dni p mortem multu insup expetit longa mã i celu qui o portebat ire p infernu ⁊ ibi usq ad passio ꝗ expectare mo au qꝫ i momento pt quis ce lu penetrare addit itaq iste postill dicens q ista parabo vr spialr dcta eo ociosos q negli gut et salm ꝑpriam salm opari ⁊ ad incitand tales opari. Ad illud excitant ecce auꝫ opa i matutine excitant ⁊ ate de quo lettu e. po suit eu i padiso uoluptatis ⁊c. Gen 2. Ad illa ꝗ nusnt mouent creatꝫ irronales q i ho tpe

inapiunt spialr opari. Uteriꝫ sciend q qui prfamilias seruos ociosos increpauit q to die steterunt ociosi ipi tunc excusant dicentes qꝫ nemo nos conduxit. s solu noti ho ri q ius ei nullꝫ dre potit quin conductꝫ fuit p etnam pordinacoe p dei imaginis crea coe p impssioe t p intia inspiracoe t p aliq exteriorem uocacoe q statim i principio hume nate tradit lex nate obuim tn illud fuit ubum reale gentiliu. ri ho uocatoꝝ qꝫ no conducti erant p legem scripta lex ꝗ nate multu i eis fuit obsaua cu ad interitoꝫ coꝝ nemo eos conduxit i aduentu ihu x̄ qꝫ no dum hieriut pdicatoris uba diuia pcepta apta t enicta no ꝗ uiderunt scoꝝ ex ꝗ ideo dicit gg li 1 ꝗ 19 quid uos a bono ope cessantes dant sumꝫ i excusacoe nram q pene a matris utero ad fide uenimꝫ q a cu nabilis uba uite audiuiꝫ qui ab uberibꝫ sce ecclie potu supne pdicacois sumpsimꝫ cu lacte matris. Secunda qꝫ i sero mortis ꝗ t iudicij extremi p seruos suos uocat ꝗ pcep to pris ad singulos denario diurno i merce de etna remunerat incipiens a nouissimus Ista quoꝫ patent ꝗ sequitur pcessu ꝗ sub dit. Cum sero fcm eet dixit dns uinee pcu ratori suo ⁊c. Sero e mors hominis ꝑp singula tate obscuritate ablutione retribucoe ꝗ com pletoriu. Uel sero tempus iudicij qd erit i fine mundi qꝫ sero nemo pt opari sicut n pꝫ iudicium. Sero ꝗ redit homo ad sua domu aues ꝗ ad nidum. ita in iudicio quilit ad locum que s ꝑparauit. uel sinistre uel dextre uel inferiorem t supiore qꝫ ꝗ attendent lucerne s. uita scoꝝ qui tunc fulgebit. ipse lex q tunc extinctam lucerna hebit. mt 24 date nobis de oleo uro qꝫ lampades nre extinguntur. lucifer minus mane oriebat hic re mercedem sua ang miniss io dr ei. ysa 14 quo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. Dicit dns uinee i. dns pr. qꝫ dns e uine plantatoris qꝫ sic ea plantauit. uine ꝗ ad quisitoris qꝫ sic ea liberauit. uine emptoris qꝫ sic ea p filij sui sanguine emit. uine co seruatoris qꝫ facit oms expensas ⁊ operarios mittit pcuratori suo ⁊c. s x̄. Pr ei dedit oia i manus eiꝫ Jo 13 Jmmo dedit ei ptate facere iudicium qꝫ filiꝫ hois est Jo 14. Jam uidend e quis e ille pcurator ꝗ dicend e qꝫ e x̄ i qntum homo. nam i qntum ds e prfa milias istiꝫ uinee cum pre e g pcurator qꝫ ce lestibꝫ pcurat iusta remuneracoe. mt 24 Uenite bndci pris mei possidete regnu. Terrestribꝫ pcat nam ꝑpiciacoe Jta Jo 1 Aduocatu he mus apd prem ihm x̄ ꝗ ipe est ꝑpiciaco p pccis nris. Jnfernalibꝫ pcurat etiam damp nacoe. i ps. Reges eos i uirga ferrea ꝗ tamqm uas figuli confringes eos. Jsta pcuratori dr a pre t eo trinitate. Uoca operarios ꝗ red de illis mercedem. Ubi notatur tria pa conuoca que fiet gnali i iudicio. cum dicit Uoca Jo 5 Ueniet hora qn mortui audient uoce filij dei. Operarios q operantur instant ne tempꝫ pdant letant ut apud dnm plurimum pseue rantes ut mercedem eternam recipiant ps. Exi bit ho ad opꝫ suu ⁊ ad operacoe sua usq ad uesperam. Et redde illis s statim sn dilacoe mercedem sua i. tota sine diminucoe 1 cor 3 Unusquisqꝫ ꝑpriam mercede accipiet. Et

Nota

¶

2 gelo.

Cum sero.

Jam.
Cum sero pcu
ra te uinee.

Operarij.

¶

Ierl. / Ociosis nō ē locꝰ i celo. / Ris. / Ber. / Ad curatos. / Greg. / Ber. / Crisoꝰ. / Greg. / Augꝰ.

nō q̄ uocat operarios ad mercedem suscipiēda
nō ociosos. Et hinc ait Ianu. ser.° 3.° q̄ re
muneratoꝝ dignitas p3 i hoc q̄ uocant̄ opa
rij. nō eni sunt digni remuneracōe q̄ nō fuerit
ociosi. Ociosis eni nō conuenit mercedē recipere
n̄ i inferno. Non eni competit eis esse i mun
do q̄ ē locus laboris. Iob. 4. Homo nascitur
ad laborē. Nec ē in celo qd̄ datur laborātib3
ut p3 hic. nec i padiso terrestri q̄ ibi positꝰ
fuit homo ad laborand̄. ut opare̅t̄ uiz ⁊ cus
todiret illū. Gen. 2. Nec ē in purgato° q̄
ibi nō purgant̄ n̄ laborantes. In ps. In
labore homī nō sunt ⁊ cum hoīb3 nō fla
gellabūr. Relinquit̄ g° q̄ erunt i inferno
qui nō ē locus ad laborand̄ s3 recipiend̄.
Ecc 9. Quodcumq3 pt̄ manus tua fac̄ insta
ter opare q̄ nec opus nec rō est apd̄ inferos
uos. Secundo nōt̄ insup ibi uocantis cu
rialitate i hoc qd̄ dicit. Voca. q̄ı diceret non
expectes ut ipi mercedem petant. s3 tu uoca
ad quiete ad cena ad remuneracoē ad mercede.
Ad ista eni operarij consueuerūt uocari. Tercio
nōt̄ debiti ꝓciositate cū dicit. mercedem i. de
nariū diurnū de quo inferiꝰ uidebit̄. Ris
sup isto. Voca operarios nobilio ita scribit. Ad
mercedem uocantur operarij strenui nō ociosi si
cut scriptū ē inquit. Luc. 3. Omīs arbor q̄
nō facit fructum bonū excidet̄ ⁊ i igne mittet̄.
Ber. qui mercarī posuit i ecc̄ i opacōe merca
tū hebit ⁊ i p̄mij acceptacōe. Iob. 2. Si
fructus eiꝰ commedi absq3 pecunia. Glo. Fructus
tre commedē absq3 pecunia ē ex ecc̄a sumptꝰ
accipe ⁊ eidem ecc̄e p̄dicacōis p̄ciū nō p̄be
re. 2 Thess. 3. Si quis nō uult opari non
manducet. Greg. quid ad hoc nos pastores
dicemꝰ qui aduentū ad mdm̄ p̄currentes
p̄dicacōis offīm suscepimꝰ ⁊ tū muti pa
ne manducamꝰ. Ber. Venient an tribunal
iudicis cū pupilloꝝ ⁊ uiduaꝝ audiet̄ ac
cusa° grauis. allega° dura. quoꝝ uixere sti
pendijs nec diluere pctā ꝯhm̄ ē. audietur
querimonia illoꝝ q̄ in ecc̄ijs laborauerūt ⁊
alij i labores coꝝ introierunt ⁊ abstulerūt.
Ociosi sunt i ecc̄a ⁊ ydola. pedes eni hūt ⁊ nō
ambulabunt n̄ clamabunt i gutture suo.
Non talib3 g° ociosis s3 operarijs redd3 merce
de. Incipiens a nouissimus usq3 ad p̄mos.
Ec. Vbi tangit̄ remuneracōis ordo q̄ ad p̄s.
Dicit g°. Incipiens a nouissimis. Crisoꝰ. q̄
an aduentū x̄ı fuerit q̄ı ex opib3 s. sc̄a fa
sunt. gs au ex mia ⁊ gra dei. libenciꝰ au
damꝰ ad hijs quib3 damꝰ au p̄ uro honore
soluīū damꝰ. Ds redderis mercedem iustꝭ on
ditur. gentib3 q̄ dans misericors. vñ ait ap̄s.
Gentes q̄ sup mia honorare dm̄. Vñ ius
tia fuit oīb3 reddere. s3 nouissis p̄° hoc nō fu
it iustic̄ debitū s3 mie ordinatū. vñ tū aliis
reddatur. quī3 nouissimi i labore sūt p̄mi
i p̄mio. Greg. a nouissimus p̄rfamilias red
de denarios cepit. qui ad padisi requiē p̄ꝰ
latrone q̄ petrū pduxit. qui lat° ⁊ si p̄ eta
te nō uenit ad ueniam uelt tū sero p̄ pnı
am. Vel ut dicit aug. de ubis dm̄ finalit̄
si laborass3 petrꝰ p̄ p̄mio centū annis ia
elapsis ⁊ p̄° i inicio hꝰ anni hoc p̄mium p̄ce
piss3 ⁊ paulꝰ p̄ consili p̄mio laborans ia
p̄ illū heret uulgarit dicet̄ q̄ paulꝰ citius
petro p̄ueniret ad p̄mium. na mō p̄mium stati
pꝰ morte ē datū. q̄uis patꝝ ueteris testi pre
mium ultimatum usq3 ad morte x̄ı fuit. Ianua
celi clausa ē dilatū. Sic nouissimi dicunt̄ p̄
mi ⁊ illi i remuneracōe nouissimi testi maiore
gram̄ a deo receperunt ⁊ gram̄ ꝓpor° glia co
mitat̄. dicunt̄ p̄mi i remuneracōe nō q̄ ad tps
s3 q̄ ad dignite ⁊ excellenciā mercedis. Cū
uenissent g° s ad peccatoris uocacōm q̄ cir. un
decimā hora uenerunt s ad opand̄ i uinea
acceperunt ⁊ ipi singulos denarios i. singla
p̄mia s̄ conuenciōē p̄dcam s. q̄ sic. Conue
cōe aū facta cū operarijs ex denario diurno
misit eos i uineā suā. Aug. denariꝰ ē uita
etna q̄ equalis erit omīb3 nulli longior
nulli breuior meritoꝝ tū diuersitate fulgebūt
alij magis alij minus. 1. cor. 15. Stella a stel
la differt i clarite. hic a denariꝰ unus ē in
se multipl p̄ accipienciū diuam. Crisoꝰ. co
uencio ē uite etne p̄missio. denariꝰ q̄ dr a
10. ualebat 10 usuales ⁊ sigt uita beata
q̄ i denario ē figura rotunda. q̄ nō est inue
nire finē q̄ sigtur mercedis eternitas. In
denario ymago regis ē inscripta. i. aic ad
deū sigtur plena conformitas in denario et
pulcritudo delectat i quo totiꝰ corpis glifica
ti grata formositas. In denario sunt 10. in
q̄ nōt̄ p̄ciū p̄ obseruancia decalogi. s3 ē di
urnus ē denariꝰ tū q̄ tō uita hoīs repu
tur una dies. Io 9. me op3 opari donec
dies ē tū q̄ nō nisi opanti i die gre ⁊ nō in
nocte culpe reddit̄. Io 12. Ambulate dū luce
hetis. tū q̄ in die glie dabit̄. In ps. melior
ē dies una in atrijs tuis sup milia. Isti
sine concordat Ianu dicens. uidend̄ ē qs
sit iste denariꝰ qui i omīb3 sigt uita etna
q̄ a bonis p̄cipiet̄ i q̄ nō uiuet uniꝰ alio
minꝰ p̄plixiꝰ ⁊ tū ibi erunt multe diuersites
meritoꝝ. Dr q̄ inquit denariꝰ q̄druplr roe p̄
roe nois. denarius eni a dece dr eo q̄ olim
dece usuales ualebat ⁊ io ista uita ba
denariꝰ dr q̄ p̄ obseruacōe decalogi dat̄.
Mt. 19. Si uis ad uitam ingredi serua mā
data. 2.° roe ymaginis. ymago eni dei i bo
nos imp̄mitur p̄ assilacōe ad deū ⁊ trans
formacōm in ipm 2. cor 3. nos q̄ omīs reue
lata facie gliam speculantes i eande yma
gine transformamur. 3. roe scripture q̄ ibi
erit cognicio ūitatis. 1. cor. 3. nūc ex pte
tunc q̄ cognoscam sicut cognitus sum. 4. roe
fige. susspice q̄ illa plena posso etintatis.
Io. 10. ego uitam etnam do eis. Vel s̄ eund
ser.° 3. in dena° mite p̄mio debiti ꝓciositas. Vn
denariꝰ dr diurnus a dyan qd̄ ē claꝝ q̄
illo denario recepto ta sumante p̄ q̄ teita
te clarissime contemplabim̄. Signat̄ eciā
p̄ denariū qd̄ ibi erit dulcis suauitas. In
hac eni uita nichil ē dulcius auaris q̄ nū
mus. ⁊ i uita beata nil dulciꝰ amatur q̄
ds. Augꝰ de doctrina xp̄iana. uidi nos sic
amare pecuniam ut iuuente amare pecunie
labores suscipientes terr° tolleretis. mare
transeatis uentis ⁊ fluctib3 uos committat
sic me amate plus nolo amari ut ds.
Tercio sigtur p̄ denariū q̄ ibi est plena co
piositas. na s̄ opiniōē uulgi hita pecunia
hent̄ uniusa. q̄ i pecunia oīa continentur.
Ecc 10. Pecunie obediunt oīa. sic ⁊ i deo oīa
ussime continentur. Ideo x̄o hito oīa hentur.

Anselm^9 · cordo.

ero. ego omnia t omne bonum. Anselm^9. tenete bonum in quo est omne bonum et sufficit. 3° q^a q^a mis uidet se plus acceptos apud deum putarent q^a xpianos et amplius finaliter permansuros et xpianorum acceptationem q^d amm murmuraret cum deum tamen deus murmur eorum racionabiliter reprimit nos ex mia sua maxima in primo anteponens. Istud patet ex processu sequenti. ubi dicitur Venientes autem et primi arbitrati sunt q^d plus essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et ubi prius inuitavit ad laborem increpat mundi uicium ubi confutebat postea quorundam murmurationem per sua equitate quia ubi seruatur equitas debet cessare murmur. 2° eorum nequitiam per sua bonitate. ibi. Volo et huic dare. murmur in ore est nequicia in corde. Dicit g^o. Venientes autem et primi. s. uidentes q^d post uocati sunt ad primiam. arbitrati sunt q^d plus essent accepturi continuat in digniore loco in regno q^a prius fuiat in tabernaculo et in templo. Sed minus iuste arbitrantur. quod patet ex hoc quod subditur. Acceperunt et ipsi singulos denarios. i. singula premia iuxta conuencionem predictam. Remigi^9. in eandem ciuitatem cum gentibus iustificatis. Et accipientes murmurabant. Sed si denarius est uita eterna quomodo est ibi murmur. Et oculus nequam dicitur. Hoc 4 modis exponitur. Uno modo per regulam ticony secundum quam fit sermo ad alios et alios de eadem multitudine non mutata uoce sicut in ps. Cum occideret eos querebant eum. non occisi sed alii remanentes. et est sensus. accipientes uocacionem non acceptionem. quia et si laborauerunt non finaliter tamen in gratia perseuerauerunt. Murmurabant s. mali de iudeis uisa gloria bonorum in iudio et alii. Secundo exponitur de presenti murmure accepto. qui in futuro sit denarius accipitur in presenti pro gratia et spem quidem g^o conuersi ad fidem arbitrabantur etc. quia se gentibus preferebant et ideo murmurabant uidentes eos gratis iustificari in gratiarum largicione in spiritu sancto missione. De hoc act 9 et 10. 3. expositio. per summersum et per spontaneam confessionem quasi diceret. sic et primi murmurarent. tamen patrefamilias in nullo iniuste egit et posset sic rudere murmurantibus. ¶ Quarto potest dici q^d ista murmuratio erit in uiam admiracionis iudeorum de tanta gloria gentium et de tanta renunciacione sanctorum nouj testi et de tanta gloria dei. Sed quo competit quod sequitur. An oculus tuus nequam est. rudeo q^d dicitur nequam non pro culpa sed pro consideracionis equalitate. quia ista admiracio procedit ex consideracione diuine iusticie magis q^a eius mie infinite. Quinto murmuracio ista potest dici suspensio antiquorum patrum in limbo. Unde greg. antiqui qui post longa inferni tempora ad celum peruenerunt quasi post murmuracionem denarium acceperunt. nos autem sine murmuracione quia mox ut de corpore exiuimus sine mora premiamur. Sexto potest exponi de diu penitente et inuente quia nunquam non statim auolat sicut alius. Dicit g^o. Et accipientes murmurabant contra patremfamilias dicentes. Hi nouissimi s. gentiles uel inuenes uel in bonis feruenciores una hora fecerunt quia in modico tempore laborem sustinuerunt. Passio enim et deuocio uolunt temporum spacium breuiauit. Et pares nobis illos fecisti. s. in premio qui portauimus pondus diei et estus. Criso^9. pondus diei significat opus iusticie. estus concupiscenciam seculi. hoc ideo dicitur quia olim mundus bonis operibus prosperabatur. et ideo tunc qui fuerunt iusti cum maiori difficultate iusticiam seruauerunt. quia felicitas mundi impedimentum est anime. Pondus est potest dici onerosa mandata legis. act 15. ¶ Hoc est onus quod neque nos neque

Remigi^9 · intellectus · de uniue. · Greg. · Criso^9. · Pondus.

patres nostri portare potuimus. Estus est calor temptacionum quas conflant malignitas demonum cupiditas temporalium et uoluptas motuum carnalium. Portauimus ergo quia non succubuimus. Moraliter isti murmuratores figuram tenent quorundam claustralium qui eo quod diuicius fuerint in claustro murmurant si preponantur eis minores uel preficerentur. At ille respondens uni eorum dixit. quod uni dico omnibus dico. m. 13. quia una et equalis erat omnibus murmurandi occasio. Amice per fidei susceptionem sed non per operacionem. non facio tibi iniuriam. Job 34. absit a deo impietas et ab omnipotente iniquitas. Nonne ex denario conuenisti mecum. i. nonne promisisti per uita eterna seruare decalogum. tolle quod tuum est et. pena eterna quam meruisti per decalogi contemptum. et uade in ignem eternum. nichil reddo uel secundum opus tuum. quia tu te g^o iniustus sum. Vel exponitur sic de bono qui et si murmurauit non tamen fuit in murmure pertinax. tolle quod tuum est. quasi diceret. Paratus sum reddere tibi mercedem tuam. uade intra in gaudium domini tui. Secundum Jero. perseuera in accepta iusticia. Vel secundum aliam exposicionem. desine admirari uel hic paciam quousque tollas mercedem tuam. Volo autem et huic nouissimo dare etc. Hic confutat eorum nequitiam per sua bonitate. Dicit g^o. Volo et huic nouissimo s. populo gentili secundum Raba et gg. dare sicut et tibi s. populo iudaico quia et gratia et uita eterna ut coequalis et comparabilis fiat populus gentilis. Vel huic nouissimo seruienti sicut et tibi innocenti. Et ne illicita crederet uoluntas subdit. An non licet mihi quod uolo facere. et significanter dicit quod uolo. quia enim uult ideo licitum. uos autem que licitum uolumus gg. Et iusta est hominis quod cum dei uoluntate. ita ut non solum licita sed et benignitate plena ostendatur uoluntas diuina. Addit. An oculus tuus i. intencio tua quam ad premia tibi in curis nequam est. i. inuidia plena. quia ego bonus sum. s. ex natura bonitatis mee habundanter conferens. Criso^9. ex dato eius nemo iuste murmurat quia amplius dat quam homo desiderat. ¶ Sequitur et zelo et est conclusio principalis totius tractatus. Sic erunt primi nouissimi et nouissimi primi. multi enim sunt uocati pauci uero electi. et est conclusio. Prima pars eius patet ad operarios spiritualiter. et secunda pars patet ad omnes generaliter. Dicit g^o sic ut omnium est. Erunt nouissimi primi. i. equabuntur nouissimi et primi. Sic enim in corona nec initium est et finis. ita inter sanctos qui ad tempus in illo seculo nouissimus dicitur nemo primus. Vel secundum pis hoc multipliciter potest exponi. Primo de gentibus que prelate sunt iudeis. Deut 28. Aduena qui tecum moratur ascendet super te. iste erit in caput. et tu eris in cauda. et gen 48. Posuit iacob dexteram manum super caput effraym minoris filii sinistram uero super caput manasse qui erat maior natu. ita nouissimi in oculis suis primi sunt in oculis dei. i. reg 15. nonne paruus esses in oculis tuis caput in tribubus israel factus es. Item nouissimi iudicio hominum sunt primi iudicio dei. quia deus non attendit quantum sed ex quanto. non ponderat numerum opera ad pondus pupplicum. de quo 2. reg. 14. sed ad pondus sanctuarii. de quo num 7. hoc est pondus caritatis. prov 16. spirituum ponderator est deus. potius enim ponderat affectum interiorem quam operacionem exteriorem. Hoc pondere ponderauit deus duo minuta uidue. luc 21. ¶ Item nouissimi sunt primi quantum ad ingressum regni celestis quia latro precessit petrum. Hic uero ponitatis quia ita est quia illi qui tarde incipiunt feruenciores sunt. Faciamus quod in itinere fieri solet qui tarde exierunt uelocitate compensant.

Estus. · Morat^r. · Ad religiosos. · Jero^9. · Voluntas. · Greg. · Criso^9. · Ro. e. zelo. · Pis. · Ad nouissi. · Seneca.

Ev.

Jan.
Ad q. eni(m) voti sum(us)

mora. p(ro)p(ter) cor(um) intel(lectu)m quo fiant p(ri)mi novissi(mi).
¶ Se(cund)o p(o)t(est) ex(po)ni s(ic). Multi sunt voc(a)ti s(cilicet) ad fide(m) pauci vero el(ec)ti ad b(ea)titudi(n)is p(re)miu(m). Sic o(mn)es c(er)t(e) vocant(ur) ad elec(ti)o(n)e(m) s(ed) unus eligitur. Hoc figatur iud(icum) 7 de Gedeone q(ui) plures vo(ca)vit ad bellandu(m) s(ed) paucos elegit q(ui)bus se(cu)m duxit. In hoc a(utem) q(uo)d dixit multi sunt vo(ca)ti (et)c. s(ecundum) Janu(ensem) p(ro)p(ter) p(er)tinenciam magna voc(ati)o(n)is c(om)missio. Ad q(uo)d e(ni)m vocati sum(us) s(ecundum) Janu(ensem) p(er) h(oc) q(uo)d ut i(n) celestes reges (et) ep(iscop)os eligam(ur). 1 pe. 2. Vos estis genus elec(tu)m regale sac(er)dociu(m) (et)c. Videm(us) a(utem) ut d(i)c(tu)m est q(uod) ad elec(ti)o(n)em regu(m) (et) ep(iscop)or(um) multi vocant(ur) s(ed) t(ame)n unus solus eligit(ur). Sic (et) multi vocant(ur) ad fide(m) pauci ad regale (et) celeste dignit(atem). ¶ Se(cund)o sum(us) voc(a)ti ut i(n) stadio mili(ta)tis ecc(lesi)e via(m) mandator(um) dei curram(us). Videmus a(utem) q(uod) multi vocantur ad stadiu(m) s(ed) t(ame)n unus accipit braviu(m) 1 cor. 9. Sic (et) multi sunt vocati ut p(er) via(m) fidei (et) mandator(um) currant s(ed) t(ame)n pauci p(er)severant. Unus i(d est) p(er)severans s(ecundum) glo(sam) accipit braviu(m) (et) palma(m) vic(tori)e victorie. Tercio sum(us) voti ut i(n) area militan(tis) ecc(lesi)e purgemur (et) emundem(ur). Luc. 3. Cui(us) ve(n)tilabr(um) i(n) manu ei(us) (et) p(er)mundabit area(m) sua(m). Videm(us) e(ni)m q(uod) multum de palea relinquit(ur) (et) par(um) de tritico i(n) horreo recondit(ur). Luc. 3. Co(n)gregabit triticu(m) in horreu(m) suu(m) paleas a(utem) co(m)buret igne inextinguibili. Q(ua)rto sum(us) voti ut i(n) domos celestes tanq(uam) vivi lapides edificemur. 1 pe. 2. Ip(s)i tanq(uam) lapides vivi edificamini i(n) domos sp(irit)uales. Dom(us) a(utem) celestes no(n) edificant(ur) nisi de lapidib(us) p(re)ciosis. Ex lapide p(re)cioso o(mn)is circuit(us) muror(um) ei(us). Videm(us) a(utem) q(uod) multi sunt lapides s(ed) pauci lapides p(re)ciosi. Sic ad edificandu(m) domu(m) celeste(m) multi sunt vocati s(ed) t(ame)n lapides co(mmun)es q(ui) h(ab)ent fide(m) t(ame)n (et) no(n) op(er)a relinqu(u)nt(ur) (et) de eis domus infernalis edificatur. Pauci a(utem) sunt lapides p(re)ciosi q(ui) fidem h(ab)ent (et) op(er)a qui i(n) celeste edificiu(m) eligu(n)t(ur) (et) assumu(n)t(ur). Q(ui)nto sum(us) voti ut celeste(m) p(at)ria(m) intrem(us). Videm(us) a(utem) q(uod) multi filior(um) isr(ae)l ad t(er)ram p(ro)missio(n)is fuer(un)t vocati s(ed) pauci ad intrandu(m) el(ec)ti fuerunt. Et r(ati)o e(st) q(ui)a via q(ue) ducit ad p(er)dic(i)o(n)em minus lata e(st), q(ue) a(utem) ducit ad vita(m) minus augusta. Ma(tthei) 7. Lata port(a) (et) spaciosa via q(ue) ducit ad p(er)dic(i)o(n)em (et) multi sunt q(ui) intrant p(er) ea(m). ¶ Hic (et) p(ro) fine faciendo notandu(m) e(st) s(ecundum) Janu(ensem) q(uod) p(er) vinea(m) intell(igi)t(ur) possum(us) p(at)ria(m) i(n) q(ua)m p(er) di(ver)sas hor(a)s op(er)arii conducu(n)t(ur). Du(m) alii i(n) pu(er)icia alii i(n) iuventute alii i(n) senectute co(n)ducu(n)tur. Ad ista(m) a(utem) p(at)ria(m) assumenda(m) ecc(lesi)a hodie i(n) off(ici)o misse nos inducit v(er)bis (et) ex(empl)is (et) p(ro)missis. P(ri)ma in ep(isto)la nos hort(atur) ad currendu(m) p(er) p(ro)p(ri)e op(er)a ad certandu(m) co(ntra) vicia (et) diabo(li) temptamenta. In ewang(eli)o a(utem) ad laborandu(m) i(n) vinea i(d est) in co(n)sc(ienci)a expurganda. Se(cund)o in(d)ucit nos ex(empl)is adducens i(n) ex(empl)u(m) tres magnos p(e)c(ca)tores qui totu(m) offi(ciu)m misse composuerunt s(cilicet) david q(ui) posuit introitu(m) ne q(ui)s desp(er)et p(ro)p(ter) p(e)c(ca)tu(m) luxurie. Paulu(m) q(ui) posuit ep(isto)la(m) ne q(ui)s desp(er)et p(ro)p(ter) p(e)c(ca)tu(m) sup(er)bie. Matheu(m) q(ui) posuit ewang(eliu)m ne quis desp(er)et p(ro)p(ter) p(e)c(ca)tu(m) avaricie. Tercio ecc(lesi)a nos inducit p(ro)missis. P(ro)mittit(ur) e(ni)m laboranti denari(us) currenti braviu(m) pugnanti coro(na). ¶ Istud a(utem) t(em)p(u)s septuagesime rep(re)sentat t(em)p(u)s p(re)varicac(i)o(n)is ade. Na(m) ecc(lesi)a deponit cantica leticie s(cilicet) all(elui)a. Gl(ori)a i(n) excels(is) (et) te deu(m).

All(elui)a quide(m) e(st) cant(us) celestis p(at)rie. Thob. 13. P(er) omnes vicos iel(rusal)em cantabit(ur) all(elui)a. Gl(ori)a i(n) excelsis e(st) cant(us) leticie angelice que(m) angeli i(n) nativitate d(omi)ni decantaverunt. Te deu(m) (est) univ(er)sal(is) grac(iarum) [?] q(uia) o(mn)es c(on)cit(a)t(ur) ad laudandu(m) d(eu)m. Illud i(n)troducitur. Ideo ista tria cantica subtrahunt(ur) ad ostendend(um) q(uod) h(om)o p(ro)p(ter) p(e)c(ca)tu(m) p(ri)vatus e(st) c(ele)sti p(at)ria societ(at)e ange(li)ca (et) laude divina. Istud a(utem) t(em)p(u)s rep(re)sentat t(em)p(u)s p(re)sentis vite i(n) q(uo) quide(m) de(be)m(us) mitt(er)e leticia(m) i(n) salubrem tristicia(m). Ecc(lesiastes) 3. T(em)p(u)s flendi t(em)p(u)s ridendi. ¶ Sunt e(ni)m p(ro)p(ter) h(oc) h(ab)ent tres leticias q(ue) p(er) ista tria cantica suprap(o)sita designantur. H(ab)ent e(ni)m leta corda leta op(er)a (et) leta v(er)ba. S(ed) veri penitentes de(be)nt leticiam cordis co(n)v(er)tere i(n) amara(m) co(n)tric(i)o(n)e(m). Leticia(m) oris i(n) p(e)c(ca)tor(um) co(n)fessio(ne). Leticia(m) op(er)is i(n) p(e)c(ca)tor(um) satisfaccio(n)e.

Sex.

Cum turba plurima convenirent (et) de civitatib(us) p(ro)perarent ad ih(esu)m (et)c. Luc. 8. P(ro) declarac(i)o(n)e hui(us) ewang(eli)i notandu(m) e(st) q(uod) sic ex gracio(s)itate p(re)dicac(i)o(n)is ch(rist)i p(o)p(u)l(u)s ad conveniendu(m) (et) audiendu(m) v(er)bum ei(us) multip(licite)r movebat(ur), sic (et) ex concursu p(o)p(u)li ad p(re)dicandu(m) d(omi)n(u)s co(m)mendabil(ite)r movebatur. Et co(n)silio p(re)dicatores (christ)i debent ad p(re)dicandu(m) v(er)bum dei ex co(n)cursu p(o)p(u)li excitari. Et h(oc) dicit gor(ius) sup(er) hunc textu(m). Cu(m) turba multa. In h(oc) loco patent (et) (christ)i p(re)dicantis sollicitudo (et) concurrentis p(o)p(u)li devocio. Dicit g(ri)go(rius). Cum turba plurima (et)c. Ubi p(ro)p(ter) p(re)dicac(i)o(n)is (christ)i gr(ati)ositat(em) p(o)p(u)l(u)s q(ui)a no(n) pauci s(ed) turba plurima conveniebat (et) de civitatib(us) no(n) t(ame)n de villulis ruralib(us) s(ed) (et) de civitatib(us) cives convener(un)t, no(n) t(ame)n idiote (et) simp(li)ces s(ed) (et) p(er)iti p(ro)perav(er)unt ad eu(m) s(cilicet) ih(esu)m. In q(uo) (com)no(ta)ntur turba(rum) fervor (et) devoc(i)o q(uia) o(mn)es p(ro)perabant s(ed) alii ad audiendu(m) v(er)bu(m) (et) p(ro)ficiendu(m) s(cilicet) boni, alii ad observandu(m) (et) blasphemandu(m) s(cilicet) iudei, alii ad sanitate(m) recip(i)endu(m) s(cilicet) infirmi, alii ad miracula videndu(m) s(cilicet) curiosi, alii p(ro)p(ter) cibu(m) h(ab)endu(m) ut famelici (et) gulosi. Unde v(er)sus. Morbus signa cibus blasphemia doctrina fides cause cur d(omi)n(u)m secuta turba fuit. Unde dicit glo(sa). Quod i(n) ewang(eli)o t(er)go turbe vocabulu(m) inserit(ur) sicut diversitas ho(m)i(n)u(m) ita diversitas denunciat(ur) volu(n)tatu(m). No(n) e(ni)m o(mn)es eade(m) volu(n)t(a)te s(ed) ex diversis causis (christu)m p(ro)seq(ue)bantur quida(m) p(ro) bono quida(m) p(ro) malo. O(mn)ib(us) t(ame)n d(omi)n(u)s b(e)n(e)fica p(re)stabat sanando docendo (et) alendo. P(ro)p(ter) 3(m) p(ar)te(m) notabile s(e)c(un)d(u)m s(anctum) criso(stomum) i(n) ope(re) imp(er)fecto o(mel). 9. O(mn)is artifex s(ecundum) p(ro)fessio(n)e(m) sua(m) optimitate(m) op(er)is videns gaudet s(cilicet) carpentari(us) videns arborem bonam concupiscit ea(m) p(re)scindere ad opus artificii sui. Agricola (et) si in(ven)erit t(er)ram pingue(m) desiderat ea(m) arare. (Et) quid dico de rac(i)onabilib(us) ho(m)i(n)ib(us). Item equus irrac(i)onabilis de stabulo exiens si vid(er)it campos placitos rapit frenu(m) (et) excitatur ad cursum. (Et) sic doc(tor) videns magna(m) co(n)gregac(i)o(n)e(m) p(o)p(u)li excitat(ur) e(st) ad docendu(m). Sic (et) o(mn)is sacerdos cu(m) vidit ecclesiam plena(m) gaudet animo (et) delectat(ur) ut doceat. Si a(utem) vidit ecclesiam vacua(m) confundit(ur) (et) v(e)l docet p(er). Et sup(er) p(re)misso textu o(mel) 42 dicit. Sicut gaudet medicus q(ua)n(do) cu(m) multitu(din)e(m) egrotanciu(m) i(n)ve(ni)t (et) sic letat(ur) rex q(ua)n(do) cu(m) magnus exercit(us) manu armata circu(m)dat. Sic letat(ur) sacerdos q(ua)n(do) cu(m) audiencia(m) magnus p(o)p(u)l(u)s ascultat. Et hinc e(st) q(uod) (christu)s hunc sermone(m) infer(en)s declaravit p(o)p(u)lo p(re)dicaturus (et) ut cu(m) p(o)p(u)l(u)s videret (et) audiret (et) ip(s)e p(o)p(u)lu(m) ut utraq(ue) delectaretur nave(m) ascendit. Sz

qz hic uite gerit pdicatoris sic et turba audi
torum. io de predicatoribz et auditoribz aliqua
sunt dicenda. quoz pmu e q sunt reqsita i
pdicatore ad ho q seminet uere ubu dei et sut
12. quoz pmu est ut ipe laudabilit uiuat.
Aug de doctrina xpiana no obedient audit
q se ipm no exaudit. Et gg in moral. Cu ip
io docetur qd prius agitur. qui dr. nam doct
ne subtrahit quis fiduciam qn consciam ipedit
linguam. ut ait gg p pastoral c. 2. sunt no
nulli q sollerti cura spualia pcepta perscrutant
se et intellectu penetrat uiuendo conculcat. repe
te docent q no ope sz meditacoe pcepunt.
qd ubis pdicant moribz impugnant. unde fit
cu p abrupta gradit ad pcipicium grex sequa
tur. Et hinc ait Ber sup cantica s° 76. bo
ni solliciti qz pastores impugnare pecus no cess
sant bonis scis qz exemplis et suis magis q alieis.
nam si alienis et no suis ignominia ic. Ubi
g. Si ego qui uit nos uideor pastoris gerere
curam nobis apposito moysi mansuetudo. paciaz
iob. uiam samuelis. dauid scitate. et si que
similes est scoz. iuutus et impaciens atz immise
ricors et minime scis nichil sum ignominiosius.
Et paulo post. quo i pascua diuinoz eloquioz
educat greges diuinos pastor idiota. sz si doctus
quis fuit no fuit at bonus. uerendum ne no tam
nutriat doctrina ubi q noceat uita sterili.
Du dz doctor se p informare et p ea alios pu q.
bibe aqm de cisterna et et fluenta putei tui.
Et p ea subdit. diriuentur fontes tui foras
Du doctor cu uirtute dz ee ornatus ut dicat
Criso ope ipfco o 10. g sic. doctor cu uirtu
te dz esse ornatus. dz p esse paup ut auaricia
am libera uoce castiget. dz esse suspirans et lu
gens et si no sua saltem aliena delicta ut
confundat eos qui nec peccare dubitant
priusq peccent ne postq peccauerint tristentur qz
peccauerit. io suspiret et plangat ut p ho ou
dat qz grauis e mundus iste et piculosus fide
libz. debz esse esuriens et siciens et iusticiam ut
pigros et opa bo uel laudis fiducialis fieri
aut increpacionis flagello ualeat excitare.
magis exo q uoce. dz esse mansuetus et pius
ut magis indulgendo q iudicando regat
etiam ut magis amet q timeat. dz esse
misericors ut qs austerus ut quide graue
iustice pot alys at leue. dz ee mundus corde
ut no solu se no inuisceat et secularia ne
gocia sz nec cogitet de mundo Sicut ei ocls
quanto mundior e tanto longius uidz. sic et
aia quanto longior fuit a sollicitudine mu
diali tanta amplius deo ppior est. Cuius a
oculus cordis mundum aspiciat illius mes no
pt deu uide. Sit et pacificus ut deo eam qz u
na sit aia. ubi a concordia no est no oro il
lic exaudit nec oblo suscipit qz nec e ibi e ds
ubi discordia dnatur. Dz a et paratus esse ad
paciem no uana glia desiderium suum huius set
constancia fidei muneribz digna. nam quantum ad sa
pientes et miles ille no paratus dr ad bellu
q concupiscat cpire. sz qui potens e ceire.
Si g oibz hys uirtutibz fuit ornatus tunc e ipi
optimus sal et totus pls illo conditur. mag
uidendo eu q audiendo. pria p doctrina e ui
de bonum secunda audire. Sz hic nomd qz q
uis uita sca ut ex pmissis pz sit pdicatori
bz utilis et neca. ipa tn ab auditoribz no e
indicanda. teste Criso o 38. ope ipfco dicens
quid ptz qd auditore uita pdicatoris. qn di
cet ut. Secundum requisitu i pdicatore e ut
aucte magistri deo no si attribuat. Aug de
doctrina xpiana alludens expressim sentit. qui f sciat
ego quis sum ups cophinus seminantis. i me
ipo ponere digetur qd uelit spgere. Nolite g
attende ad utilite cophini sz ad caritate seis
et pctatem seiantis. Item i eode f e qui docet
cathedra i celo ht. scola eius i tra est. scola eius
corpus ipius e. caput docet membra sua. lin
gua loquitur pedibz suis gditur. Idem sup canoi
cam. Iohis magistria forincea adiutoria sunt et ad
monicoes. Cathedra i celo ht qui corda docet.
Cui sine concordat Criso o 1. ope ipfco. ita
dicens. sicut pcatat retia. sic et doctor qn diuini
sermonis retia sup ppulm iactat. nescit q sunt
accessuri ad dm sz quoscumqz ds excitauit. illi
adherent doctrine eius. Ergo sicut i piscatore
labor solius requiritur piscandi ds a transmi
tit captura. sic i doctore nichil requirit n in
stancia doctrine. Tercium est ut doctrine eius
ronm pmittat. Aug de doctrina xpiana. si regi
na hester p gentis sue salute tempali locuta
apud regem orauit ut i os eius congruum ser
mone dns daret. quanto magis orare dz ut ta
le munus accipiat q p eterna salute hom
i ubo et doctrina laborat. Item i eode a
get eloquens quantu pt cu bona et sca et ius
ta dicat ut intelligent et obedient et libent
audiat. et hoc se posse si potuit et q potu
it piete magis oronum q oratoris facultate
non dubitet ut orando et p se et p illis qs
allocuturus e fit orator anqz doctor. Criso
o 16. oronibz no instat sz p solum studium scus
e sacius qn aliquis pdicat ipe no sentit
qd pdicat. Si de ira lo dei alios forsitan
terret. ipe a non timet. si de gra lo alios
consolatur. ille forsitan no gaudz. alios
ammonet et ipe no credit eis que dicit. sz
qn alios docet abintus conscia eius docet
de ubis suis. q sca q ex solis dictoribz est ex
ore pcedit. q g ex spu sco est. ex corde pfert
et io spualis sca no solum dr sz et sentit no
tm i scripturis le sz ex corde suggent. et io
si alios terret ipe amplius timet. si alios
consolat ipe melius gaudz. qz omne qd lo
no tm legit sz expimento pbauit. Ideo
oremus dm ut no carnalem sz spualem scie
ca mereamur. Quartum e ut sciam plus
amet q uba. Aug q de doctrina xpiana
bonoz ingenioz insignis e indolens i uer
bis uerum amare no uerba. Idm i eode. utin
ignoscere pducta sillaba terciaa aut corrup
ta dicatur no multum curat q p pctis su
is deu petit ut ignoscat. sz tn eo magis
offendunt homines quo infirmiores sut
et eo infirmiores q doctiores uideri uolunt
Idm in eodm quid pdest clauis aurea
si apire qd uolumus qd no pt. a quid ob
est lignea si pt. qn nichil querimus nisi
patere qd clausum est. Idm caue
dum e ne diuinus grauibz suis dum numinis
additur pondus detrahitur. Ad nimium p
ut hic sumitur intellas exornatoz sillabaz
metrum et colores rethoricos. Unde aug. i
eode. i actibz uris hoc in plus placet q
ibi rarissime inueni nuos. Satis ei est

Margin notes (left): a preditis requisita; Aug; Greg; Ber; Criso; Aug; Sit; qz uita; dicatorib no; ab auditoribz

Margin notes (right): Aug 2°; Criso; Aug 3°; De oroe pdicatoz; Criso; Aug 4°; Aug

ei ppter qd agitur ut u͞ba congrua no͞ o͞ıs ei9 eligantur industria sz pectoris sequu͞t. Sen. Senec. omis qui ueritati opam dat icompositus dz esse ⁊ simplex. Item oro q͞ sanandis mentib: adhibetur descende͞ i nos dz. Jdm no͞ delectent u͞ba sz psint. sz tu͞ contingē eloquencia no͞ subito pt si au͞ parata ē aut pna constat ⁊ res pulcherimas psequit sic talis ut res pocius q͞ se ondat. alie artes ad ingeniu͞ ptinent. hic au͞ ad negociu͞ agitur. no͞ querit g͞ medicu͞ eloqu͞te no͞ eni quare gratulent͞ ē q͞ inciderit i medicu͞ desertu͞ sz si ita competit ut ille idem q͞ sanare pt competenter de hijs q͞ facienda sint disserat. hoc tale ē quale si peritus gubernator ⁊ formosus ē. quid aures meas oblectas curare debes ueteri͞ morbu͞ g͞uem puptā tu͞ negociu͞ hēs qu͞t i pestilencia medica ī u͞ba occupatus es uix si sufficias ī reb; Aug9 i li° conf. discernam pinde ē sapientiam ⁊ stulticiam sicut sunt tibi utiles ⁊ inutiles u͞bis a͞ ornatis iornatis sic uasis urbanis ⁊ rusticanis utrosq͞z cibos posse ministrari.

4°. Aug9 no. ¶ Quintu͞ ē ut in scriptis auctor͞ sensꝰ requirat. Aug9 p° li° de doctrina xp͞iana loquens de isto dicit. qui aliud i scripturis sentit q͞ ille qui scripsit ea tu͞ siu͞ a deceptus q͞ edificat caritatem dicit q͞ ita fallitur acsi quisquis deserens uiam eo tu͞ p agru͞ pgat quo illa uia pducit corrigedꝰ est. tu͞ ⁊ q͞tu͞ sit utile uiam no͞ deserere demonstrand est ne consue͞te deuiandi ē i transuersum ⁊ puersum ire cogatur. deni͞ iunit cam quare cauend͞ ē i scripturis dicens. titubabat fides si diuina͞ scripturam uacillat auct͞as.

6° Aug9. ¶ 7. ¶ Sextu͞ ē ut i scriptura sacra no͞ semp misteriu͞ requirat. Aug9 [x]ie de ciuit dei. no͞ sana oi͞a que gesta narrat͞ ⁊ sig͞re aliquid putanda sunt sz ppter illa q͞ ad signat͞ ē ea que nichil signant attexunt solo uomere tm͞ pscindit͞. sz ut hic fieri posset ⁊ ceti aratri membra sunt neci ⁊ no͞ solu͞ [ple]ctru͞ i citharis ⁊ ceteris uasis musicis aptant͞ ad cantum sz ut aptari possint insunt ⁊ ē que percutiunt a canentib; sz ea q͞ p̄ cussa resonant hijs connectun͞. ita i phetica histō dicitur ⁊ aliqua q͞ n͞l signt sz q͞b; adhereant ea q͞ signt quodammō religent͞.

Sep. Sen. ¶ Septi9 ē ut i diuidendo mediocritas conseruet͞. Sen. i ep͞. philosophiam i ptes no͞ i frust͞ diuidam. diuidi eam no͞ concidi utile est na͞ comphendē queadmoꝰ magnu͞ ē ita nimiu͞ difficile ē. Jdm ptes eius qd diuisu͞ ē innumerabiles esse ⁊ puulas no͞ oz.

Ro. Jet certi multi moderno͞ pdicato͞ plꝰ ad curiosas diuisiones q͞ ad suas fructuosas attendunt. immo tu͞ tr͞ diuisiones laborant. q͞ carit͞e ⁊ unitate racō e distraunt.

8°. ¶ Octauu͞ est int tarditate ⁊ p̄ cipitacom͞ mediu͞ i pferendo seruare.

Senec. Sen. ep͞ 3. philosophi pnunciacio sicut uita dz esse composita. nichil ē qd pcipitat͞ ⁊ ppat. Jdem. inopia u͞bo͞ ⁊ exilitas [ietiam] auditorem hēt tedio interrupte tarditat facilius tu͞ inadz qd expectat͞ q͞ qd ptervolat. Deniq͞z trade hoies precepta discipline dicun no͞ tradit͞ qd fugit. quo oro regē pt qd regi no͞ pt. Jdm. d͞ud deserutas no͞ satis decora est philosō ⁊ ponē dz u͞ba no͞ pciere. Jdm. quemadmoꝰ sapienti uiro icessus modestior conuenit. itaq͞z orō pfsa no͞ audire. Nonu͞ ē ut docendo ueritate no͞ deserat. Aug. de doctrina xp͞iana 3° li° minꝰ intelligant͞ minus placeant minus moneant que dicun͞ ita tu͞ dicanr ⁊ uera.

Deci9 ē ut doctrina facilis sit ⁊ apta. Aug9 de doctrina xp͞iana 3° li. quid pdest locucois integritas quam no͞ sequitur intellectus audientis. cu͞ loquendi co nulla sit. ca si qd loquimur no͞ itelligunt ppter qd ut intelligant loquimur. pu͞ 19. doctrina prudenciu͞. Ecc 10. ne abscondas sapiam i decore. 1 cor. 14. Si incerta uoce p̄bet tu͞ba quis pparabit se ad pliu͞. Jdm i eode. malo i ecci͞ quinq͞z u͞ba loq͞ sensu meo ut ⁊ alios instruam q͞ dece milia u͞bo͞ lingua. Ambroꝰ. melius ē ut nos intelligant pplici q͞m ut commedent g͞maticī. Aug9 4 li de doctrina xp͞iana que nisp intelliguntur l' raro si ad urget uel nunq͞m oi͞a i ppli audiencia mittenda sunt.

¶ Undeci9 ē ut doctrina sit breuis. ecc. 21. uerba sapientu͞ stata͞ ponderabunt͞. Aug9 de doctrina xp͞iana. sic ingratus ē qui occulta innubilat. sic onerosus ē qui cognita inculcat. Et hunꝰ. quidquid precipies esto breuis ut cito dicta percipiant aīi dociles teneant qz fideles oe supuacuu͞ pleno de pectore manat.

¶ Duodeci9 ē ut doctrina sit utilis. Sen. i ep͞. cau͞ si multu͞ esset etatis parce dispensand erat sufficeret neccij͞s nunc q͞ dementia ē supuacua dēre i tpē egestatis. Doctrina moralis dz esse co͞ pestem amara ⁊ finalr ad edificandu͞ dilecō͞z dei ⁊ pxi i hominib;. Senec i ep͞. q͞ condice aduersꝰ paupertate ad aduersꝰ mortem compa nec minus aduersꝰ ceteras pestes. Aug9 1. de doctrina xp͞iana. legis ⁊ omi͞ diuinaru͞ scripturaru͞ plenitudo ⁊ finis ē dilectio rei qua fruend͞ ⁊ rei q͞ nobiscu͞ ea re frui pt. Et paulo pꝰ. quisquis g° scripturas diuinas uel q͞plt earu͞ ptem intellexisse sibi uidet͞ ita ut ea intellectu͞ no͞ edificet geminam carit͞e dei ⁊ pxi no͞ du͞ intellexit.

¶ Item nonu͞ ē q͞ doctor hēt tria i doctrina attende s. ut instruat placeat ⁊ ad agend͞ moneat. Aug9 de doctrina xp͞iana 4°. c. 12. dixit quidē eloquens ⁊ uer͞ dixit ista debere dicere eloquentem. ut doceat ut delectet ⁊ ut flectat. Deinde addit. docere neci͞tatis est. delectare suauitatis ē. flecte͞ uictorie. docendi necitas i reb; est constituta quas dicimꝰ reliqua duo i uno quo dicimus. qui g° dicat cu͞ docere uult q͞ diu no͞ itel͞ non du͞ existimet dixisse qd uult ei que͞ uult docere. si uo uite͞ quocunq͞z m͞ dixit dicat q͞ si delectare uult eum t' dicit aut flectere interest quo dicat sicut aut tenēdus͞ ad audiendu͞ delectandꝰ ē auditor ita flectendꝰ ut moueatur ad agend͞. ⁊ sic delectat͞ si suauitatis loquens ita flectitur si amet qd polliceris timeat qd minaris odit qd arguis. Et Aug9 i eode͞ c. 2. quis audeat dīe aduersꝰ mendacium i defensorib; i ermem dēe consistere ueritate. ut s qui res falsas suadere conant͞ nouunt auditore uel beniuolum uel attentu͞ uel docile facē. Jsti a͞

no noverunt et ibi falsa apte breviter insilire.
Isti illa sic narrant ut audire tedeat. intellecta non
pateat credere postremo non libeat. fallacibus
argumentis veritatem oppugnent asserent falsitatem.
Isti nec illa defendere nec falsa valeant reprimere.
¶ Tercio notandum est quod doctor sacre scripture non debet esse
timidus et remissus. Augustinus de doctrina christiana
libro 3. qui timuerunt ne cadat semen in terram
malam non perveniat ad bonam. Januarius semina spi-
ritualis seminia sunt qui contempnunt. sunt qui
reprehendunt. sunt qui irrident. istos si nos
timuimus nichil habemus seminare et in messe
habemus esurientem. 2 thi. 4. predica verbum. in-
sta oportune. Mathei 9. circuibat ihesus omnes civitates
et castella docens in sinagogis eorum. Marci 6. cir-
cuibat ihesus castella in circuitu docens. Luce 21.
Et erat quotidie docens in templo. hinc
est quod turba multa conveniret dixit quod per si-
militudinem. unde textus Mathei 13 c. dixit in parabolis
quod idem est. Est autem parabola rerum dissimilium ge-
nere sub aliqua similitudine facta comparacio. ut
dicit glossa super hunc textum. Et est sciendum quod
propter sex racionem parabolice loquebatur primo ut more pa-
lestine ubi predicabat servaret. qui solent quasi in
omnibus parabolice loqui. Secundo ut misteria ab eo
dicta ab indignis essent celata. Unde hic infra
dicit apostolis Vobis datum est nosse misteria ceteris
autem in parabolis ut videntes non videant neque intelli-
gant et audientes non intelligant etc. Mathei 7.
nolite sanctum dare canibus. Et dionisius in epistola ad thi-
motheum ab inmunda multitudine uniformia
custodi. Tercio ut divine sapiencie vestigium in
omnibus creaturis ostenderetur. Ro. 1. Invisibilia
dei per ea que facta intellecta a creatura mundi
conspiciuntur. Et dionisius. nichil est omnino bono pri-
vatum. Unde ex omnibus est sumere bonas specu-
laciones. Quarto ut ex uno verbo plures accip-
cientur ad excitandum ingenium humanum. Unde Mathei
13. Regnum celorum thesauro et multis aliis com-
paratur. multiplici racione. Quinto ut a simplicibus eius
predicacio facilius caperetur. ex cognitis enim facilius
ducitur animus paulatim ad incognita. Sexto
ut in maiori reverencia haberetur et studiosius in-
quireretur. quod enim de facili adquiritur cum vere
vilia non tenetur. Et hinc est quod dominus dixit
turbis congregatis per similitudinem. Exiit qui semi-
nat seminare semen suum etc. et est vita quam pervia-
tor ewangelista hec. 6. sicut enim corporale semen a semina-
tore seminatum per diversam dispositionem medii in quo
seminatur fructuosum redditur et infructuosum
sic semen verbi dei a predicatore seminatum secundum diver-
sam dispositionem audiencium fit sterile vel ferens
fructum. Pro declaracione prime partis est prima pars
ewangelii. pro declaracione secunde partis est exposicio christi et
mat. ibi. est quod hec parabola. Pro primo dicit
Exiit qui seminat seminare semen suum. ubi secundum glossam
sub similitudine tangit officium predicatorum. Secundo
varias differencias auditorum. ibi. et dum seminat etc.
Dicit ergo dominus parabolam hanc turbis. Exiit
qui seminat etc. Et est sensus litteralis satis planus
hic tamen quatuor hanc parabolam considerare debe-
mus. scilicet quis seminat. quid seminat. ubi seminat
seminis defectus et seminis profectus. Qui seminat est
c. semine doctrina christiana. ut supra allegabatur
Ego quis sum vel cuius sensus seminans quem me
ille ponere dignetur quod velit surgere. nolite ergo
attendere ad utilitatem conditum sed ad caritatem seminis.
et pietatem seminatoris. Iste ergo seminator exiit qui-

quia filius dei a patre in mundum venit. Io. 16. Exi-
vi a patre et veni in mundum. Et est notandum quod
quamvis tota trinitas seminet tamen solus filius exiit
ad seminandum. Seminavit deus pater qui emittavit
corde suo verbum. et qui benignitate dedit deus
et terra nostra dedit fructum suum. Ipse tamen non est qui
exiit seminare semen suum. Deus enim non exiit sed filius
a patre processit et venit in mundum ut qui prius erat
cogitacio pacis in corde patris fieret ipse pax nostra.
qui verbo vitis seminavit et ipse spiritus sanctus qui ap-
paruerunt multis dispertite lingue tanquam ignis
ita tota trinitas seminavit. pater de celo paterna filius
veritate. spiritus sanctus caritate. sed solus filius ut dictum est
exiit. Exiens non quia ut dicit Crisostomus omelia 45 opere
imperfecto. non de loco ad locum transmutans sed
voluntate. nec enim venit ubi non erat. nec reli-
quit unde egressus est quia ubique deus est et potest esse
ubi deus noluerit. Aut certe ideo exiit quia ibi
deus est ubi iusticia eius recolitur. ubi autem iusticia
eius non est nec ibi ipse est. et qui intrant iusticiam
eius intus sunt. qui extra iusticiam sunt foris habentur.
Propterea quamdiu fuit in celis ubi omnes sunt ius-
ti intus erat. veniens in mundum qui totus extra
iusticiam dei erat foras exiit ut ipsum faceret
intus. qui ergo omnes gentes dei iusticiam contemp-
nentes regebat sub potestate divina. ideo exiit
ut plantaret iusticiam in mundo ubi non erat
prius propter peccata ipsorum exiit seminare sed addit
Exiit qui seminat seminare. ut ostenderet quod
non erat novus seminator nec nunc ad opus primum
accesserat. sed hoc semper habuit in natura ut semper se-
minaret. Ille enim qui a primo genus humanum totius scie-
ncia seminavit semina in natura. ipse quoque est per
moysen semina preceptorum legis in populo seminavit.
ipse est qui loquens in prophetis non solum preceptum
seminavit correpcionis sed et noticiam fu-
turorum ipse exiit ut in corde constitutus per semper
futura diviora seminaret precepta. Et licet christus sic
principalis seminator ut ex premissis patet tamen sit princeps
pastorum. existunt tamen alii prelati instrumentales
ministerium seminandi qui loco christi debent seminare
semen suum. Unde sanctus pius in hoc verbo. Exiit qui semi-
nat etc. quatuor necessaria prelatis nobis commendavit
scilicet laboriositas vel diligencia in verbo humilitas cum
dicitur seminat intencio recta cum dicitur seminare. id est ad
seminandum. scia bonitate vite doctrina cum dicitur se-
men suum. Pro primo scribit Januensis primo sermone dili-
gencia inquiunt quae ad seminatorem pertinet notatur cum
dicitur exiit. Bonus enim seminator non debet ocio torpe-
re sed ad agros suos seminandos sepe exire. sic ipse
tanquam optimus seminator exiit primo de sinu patris et
venit in agrum uteri virginalis ubi et tria semina seminavit
semina sed eternum antiquum et novum id est deitatem
suam que eternaliter permanebat. carnem suam quae est
antiqua fuit quia a primo adam quamvis nos per ro-
ne seminalem traducta fuit et animam suam quam
creando noviter seminavit. De hiis tribus semini-
bus quasi ex tribus farinis sed eterna antiqua et nova
factus est iste panis celestis de quo per scripturam dicitur Io.
6. Ego sum panis vivus qui de celo descendi.
quod et figuratum est Gen. 18. in hoc quod dixit ab-
raham sare Accelera tria sata similis commisce
et fac subcinericios panes. Fuit autem sara id est
virgo beata tria sata commiscuit quia christum eternum
tenet de utero cum hiis tribus seminibus de suis visceri-
bus generavit. ¶ Exiit 2º de utero et venit in mun-
dum tria semina secum portans scilicet doctrine
gracie et mine. mundus enim in multis erroribus erat

¶ Dñica i 6ᵐᵃ.

Crisostomus.

Pius. prelatis sunt 4 necessaria.

Jan. Diligencia.

Tria semina seminavit in utero virginis.

¶ 3ª semina christus attulit in mundum.

circumdat⁹ dei inimicus · ꝛ diaboli tot⁹ seru⁹. Jdeo xp̄c de paradiso attulit semen doctrine ut errores diaboli dissolueret. 1. Jo. 3. In ho c. In hoc apparuit filius dei ut dissoluat o pa diaboli. Pro hoc ei offiu venit i mun dum ut semen doctrine spargeret per to⁹ mun dum. luc. 10. Alijs quidem ciuitatib; opz me euāgelizare regnū dei. Attulit 2° seme gr̄e ut mundū deo inimicū iustificaret ꝛ sic eidem reconsiliaret. Eph̄ 2. Gr̄a ei estis saluati per fide. thi. 2. Justificati gr̄a ip̄i⁹ he redes simus. ꝛc. Attulit 3 semen iu̅ic ut mundū a diabo^lica^ seruitute redimeret. Ju^s^. Apud dn̄m mīa. ad thi. 3. secundū suā mīaz saluos nos fecit. De hijs trib; dr̄ 1. cor. 1. q fc̄s est nobis iustia sapīa ꝛ sanctifica^o^ ꝛ redempcio. Sapīa mq̄ mundū illuminauit. iustia ꝛ sc̄ificacio in q̄ntū mundū iustificauit ꝛ recōsi liauit. redempcio i q̄ntū mundū redemit. Jn hoꝝ figuram de x̄ corpe dum esset i cruce tres fon tes salutiferi emanarunt. s. aq̄ sanguis ꝛ la crime. per aquā intel^r^ ei⁹ sapīa siue doctrina q̄ mundū erroribus abluebant. Ezech 36. effun dā sup nos aquā mundā ꝛ mundabimini ab oīb; inquinamentis uris. Sanguis effluxit q° nos redemit. apo. 5. Redemisti nos dn̄e i sa guīe tuo. Effluxerūt lacrime quib; nos pr̄i reconsiliauit. hebr. 4. Cum clamore ꝛ lacrimis offerens exauditus ē pro sua reuen cia. ¶ Exiuit 3° p⁹ cenam ꝛ de mundo ascendes venit i celum. Et lz i agro celesti tm̄ pla tauit p° folia angeloꝝ plantauit tn̄ p⁹ crucē rosam mrī. Ecc. 24. q̄si planta° rose i iheri co. ꝓflorem campi confessoꝝ ꝛ lilia ūginū. Cant. 1. Ego flos campi. quo ad ꝑmos. Et liliū conuallium quo ad secundos. Pertinet ꝛ ad p̄missa scribit ps i hunc mo^d^. Exijt filius dei de sinu pr̄is quo creature nō erat accessus ut seminaret semen suū. venit i mū dū ut testīoni phiberet ūitati. Jo 16. Exiui a pr̄e ꝛ veni in mundū. Marci. 1. eam⁹ i ciuitatem ꝛ uicos p̄ximos ut ibi p̄dicē. ad hoc ei veni. Sic platus dz exire nō solū de ueteri conūsacōe s; illud eph̄ 4. deponite vos s; pristinam conūsacōz uetere hoiem q̄ coꝛ s; desideria erroꝝ s; ꝛ ab ocio ad opacōz. a lecto contemplacōis i agrū accōis. Ber. su tan. ꝓroh minus insistere oculis cōtemplacōis meliora s^t^ ei ūba p̄dicacōis. Mt 9. Le^r^ de p° ihū circuibat p° ihs totā galileā docens i sina gogis eoꝝ. Jero⁹. ihc equal^r^ i uillis ꝛ urbi bus. Ecc. 11. Mane semina seme tuū. ꝛ ues pe nō cesset manus tua. ¶ Humilitas comen datur i hoc qd̄ dr̄ qui seminat. seminatore se dz reputare platus nō dn̄atorem. Ber. ad Eugeniū^m^ nō ad dn̄aciū oportet te eleuatū na p̄pha tn̄ eleuaret audiuit. Ut euellas ꝛ destruas edifices ꝛ plantes. Quid hoꝝ fra sonat iustificari magis laboris sonat q̄ dn̄a spūalis labor expressi est. Disce ḡ t^i^ sarculo opꝰ esse nō sceptro ¶ Restitutio creditoris cō mendatur ibi. Seminare. Ad seminand ḡ° dz exire platus. multi tn̄ exeunt poci⁹ ad metend q̄ ad seminand ad oues tondend q̄ ad pascend. De talib; scribit ezech 34. Ve pastorib; isrl̄ qui pascebant seipos. Nonne greges a pastorib; pascunt. lac comedebatis ꝛ lanis opiebamini ꝛ qd̄ crassū erat occide batis gregem aūt meam nō pascebatis ꝛc. Concessit tn̄ dn̄s mete carnalia seiāti spūa lia. Mt 10. dignus ē operari⁹ mercede sua. ꝛ luc 10. edentes ꝛ bibentes q̄ apud illos sūt 1 coꝛ 9. Nunquid nō hēmus ptātē mādu candi ꝛ bibendi. ꝛc. quis militauit suis stipendijs unq̄ ꝛc. Pr⁹ si nos nobis spūalia seiam⁹ nō magnū est si carnalia ura meta mus. Sz qua fronte p̄sumūt mete q̄ nō sei nant. Mt 24. Scio q̄ homo dur⁹ es. metis q̄d seiasti ꝛc. Jer 50. disp̄gite satore de ba bilone ꝛ tenente falcem i tempore messis. Sa tor babilonis ē platus malus q̄ 7 ꝛ alijs seminat confusioz. cum 7 ꝛ alijs deberet ee i confusibilis. 2 thi. 2. Sollicite cura teipm̄ p̄babilem exhibere ꝓpo operariū i confusi bilem. Talis male seminat ꝛ male metit. Job 4°. Vidi eos qui opantur iniquitate ꝛ sei nant dolores ꝛ metent eos flante deo p̄isse. Osee 8 Uentū seminabunt ꝛ turbine metēt. Sc̄a ꝛ bō uita commendat illius q̄ seme suū seminat. Jlle seminat seme suū qui ūbū dei p scām dei hēt i corde ꝛ p bona conūsa coz expiorem i carne. Alienū seme seiat q̄ uult docere anq̄ didiscerit. qui pri^us^ q̄ hēt uim ꝯterum incipit meditare ꝛ si error sunt i quatum errorem p̄dicat. Talis silis ē pi lato qui pri^us^ q̄ quesiuit. quid est uitas. sta tim nō expectata cusione. Jo 18. Qte alie nū seminat qui bō ex aliorum hominib; p̄ponit i se ondens eis mala ex^a^. Talis serit agrum diuso semine cō p̄ceptū dn̄i leuit 19. ¶ Alr̄ exponens istū textū Jan ita dicit. requirit i uo seminatore mag pīcia qd̄ no^r^ cū dr̄. Seminare seme suū. Pīcia a seminandi nō adquirit ex uno ac tu s; ex frequenti usu seminandi. xp̄c ei a p̄n° mūdi seminare incepit. nā seiauit p̄riarchas p⁹ea p̄phas. deīn aplos deinde m̄res deīn confessores deīn uirgines ꝛ isup i ip̄is seminauit semīa. ꝓꝛa i p̄riarchis sei nauit fide magnā ꝛ uiuā. i p̄phis mag nā sapīam. i aplis magnā plenitudinis gr̄am. i martiribus magnā constanciam in confessorib; tempanciā i uirginib; magnā mundiciā. Et ista sigt ysa. 28. dicens. Nunquid tō die arabit arans ut serat p̄scindz ꝛ sariet humū sua. nōne cū adequerit faciem ei⁹ seret gyth ꝛ ciminū sparg; ꝛ ponet triticū p ordine. ꝛ ordeū ꝛ miliū ꝛ uicia i finib; suis. Gyth s; glo^z^ ē genus leguminis silis cimino i q̄ntite s; nigri coloris ꝛ i pane dulcorando sparg tur. ¶ Cīminū ē semen aromaticū ꝛ me dicinale. Triticū s; ysod⁹ dr̄ a tritura eo q̄ i area triturat^r^ ꝛ purū i orreo collocatur. Vicia s; eund a uictoria dr̄ eo q̄ antiquit uictores mas solebant coronari. Miliū dr̄ a multitudie. s; quosdm̄ a mille. eo q̄ unū granū seminatū i mille cōsurgit. Ordeū dr̄ q̄si aridū. Tunc ei ds̄ seiauit gyth qui p̄riarchas dedit q̄ insipidū sua fide dulcauert. Tunc seiauit ciminū qn̄ p̄phas p̄uitert q̄ medicinalia ūba gentes

3 fontes de late[re] xpi.

Ps.

P platis. Ber.

¶ Restitutio creditoris 16 pla tos.

multos sanauerit. Tunc seminauit triti cū qn̄ aplos dedit qui i tribulatoib; triti ī orreo celesti meruerūt. Tunc seiauit uicia qn̄ miles ptulit ꝗ uictores existentes corona uite ē acquisierunt. Tūc seiauit miliū qn̄ multitudine confessorū adduxit ꝗ est tanta ꝙ numari nō pt. Apo. 7. Vidi turbam magnā quā dinumari nemo poterat ⁊c. Tunc seiauit ordeū qn̄ uirgines ab oī humore sue concupiscencie sua corda desiccauerunt ⁊ arida fecerunt. ¶ Quotidie aūt ille seiator nō cessat ut sca desideria seminet. Vn̄ pmisit ꝑ ꝑ. Nunquid tota die arabit arās ⁊c. Est ⁊ notandū ſm gorr ꝙ ūbum dei semē dr ꝓ triplici rōne. Pͦ ꝓ uirtute principandi ꝙ sicut semē principiū est i naturalib; sic ūbum dei i moralib;. Ro. 10. Fides ex auditu auditꝰ aūt ꝑ ūbum xpi. Secundo ꝓ similitudine surgendi. Nam sicut semen manu accipit ⁊ postea surgit. sic uerbum dei dz pͦ manu. i. ope accipi ⁊ postea ore surgi. ſm illud. Act. 13. Disseminabat aūt ūbum dei ꝑ uniuersa regionem. Tercio ꝓ utilitate fructificandi. Act. 12. Verbum autē dnī crescebat ⁊ multiplicabatur. ysa. 44. Verbū qd egredietur de ore meo nō reuertetur ad me uacuū. Quarto ꝓ necessitate reficiendi. Nam sicut semen ē materia panis ad refectionem cordis. sic uerbū pdicatōis ad refectionē anime. Mt. 4. Non i solo pane uiuit hō sz i oī uerbo qd pcedit de ore dei. Quinto ꝓ similitudinem multiplicandi. Nā sicut semen aliud crescit ⁊ fructum facit ⁊ aliud nō. sic ūbum dei sicut dr hic. ¶ Vel sp̄ale semen ꝙ de celo attulit ⁊ i terra seminauit. Nisi eni dns hoc semen attulisset totꝰ mundꝰ i suis scelerib; pmansisset. ysa. pͦ. Nisi dns exercituum reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissemꝰ. Est aūt quinquā duplex semen mūdo necessariū. Vnū qd xpc seminauit s. ūbū suū. ad qd hō seminare dz. s semen electe. Sz pͦ quāquā uidendū ē quare semē dr ūbum dei. 2ͦ quare etiā dr semen necessariū. Dr aūt ūbū dei semen ꝙ i semine ē calor naturalis ꝗ planta fouetur. est humor nutrimentalis quo planta nutritur. est rō seminalis ꝗ cōmunī semē ex alio generatur. Dr gͦ ūbum dei semen ex eo ꝙ ht uirtute calefactiua nutritiua. Ht uirtute calefactiua; iuxta illud ps. Ignitū eloquiū tuū uehementer. Sz sermo dei ignitus ⁊ peccatores frigidi sunt. iuxta illd ier. 6. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā sic frigidā fecit maliciā suā. Quare ad uerbum dei nō ptinus inflammatur. ad quod dr ꝙ cā triplex hoc contingit. pͦ ꝗ ad istum igne nō appropinquāt. sz aut corde aut corpe se elongant. Qui aūt appropinquāt corpe attentꝰ audiendo ⁊ corde deuocius intendendo. ille illuminatur ⁊ inflāmatur. In ps. Accedite ad eū ⁊ illuminamini. Et deut. 33. qui appropinquāt pedib; eius accipient de doctrina eiꝰ. Signū ē ꝙ duo discipuli i fide remis ꝑ xpm pprium inflammati erant. dicentes. luc. ultimo. Nonne cor nrm ardens erat i nobis ⁊c. Secunda cā ē ꝙ inter se ⁊ igne istū obstaculū magnū ponunt. murū s ferreū. morte s. pctm. Trenorum 3. Opposuisti nube tibi ne transeat oro. Et eze 4ͦ. Sume tibi sartagine ferream ⁊ pones eā murū ferreū inter te ⁊ ciuitatē. Pctm eī mortale nubes dr ꝙ facit aiam tenebrosam ⁊ murꝰ ferreus ꝙ miraculo ūbi dei minime penetratur. Tercia cā est ꝙ ꝑ longa consuetudinē pctī adeo congelantur ꝙ calefieri non pnt ꝑ igne grē sp̄ualis. Est eī frigidꝰ uentus aquilo flauit ⁊ gelauit cristallus ab aq. Aquilo dr qsi aquas ligans ⁊ ē uentus gelidus ⁊ siccus. Cristallus aūt grece latine dr glacies ꝓ uentū aūt aquilonē itelligitur diabolꝰ a quo omē malū pcedit. Ier. pͦ. Ab aquilone pandetur omē malū. Et dixit ysa. 14. Sedebo i laterib; aquilonis. Iste gͦ aquilo ligat aqs grē ne fluant i aiam. et facit ⁊ separant ab humore deuotionis siccā. ⁊ insup dei amore extinguens gelidā eā facit. Et dicit ysodorꝰ ꝙ terra magis gelu constringitur i sereno quā i nubilo ꝙ bonꝰ qn̄ congelatur malo forcius congelatur. ¶ Secundo ūbum dei dr cibus ꝙ ht uirtute nutritiuā. Mt 4. Non i solo pane uiuit hō sz i oī uerbo qd pcedit de ore dei. Est triplex piculū circa istum cibū. Vnū qn̄ quis sumit cibū sz fastidit. In ps. Omnē escam abhominata ē anima eiꝰ ⁊ appropinquauerunt ad portas mortis. Sz si tales porte mortis uicina sunt caue ne intrare pmittant. Secundū ē qn̄ quis cibū retinere nō pt. Greg. Eterne mortis piculū formidare debetis si cibū sce exhortacionis accipitis. et i uentre memorie nō retinetis. ¶ Tercium ē qn̄ iste cib; nō digeritur. tunc eī ūbum dei nō digeritur sz in stomacho memorie conditum moratur. qn̄ ꝑ opa nō impletur. Iac. pͦ. Estote factores ūbi ⁊ non auditores tm̄. ¶ Tercio uerbū dei semē dr ꝙ ht uirtute generatiuam Iac. 1. Voluntarie eī genuit nos ūbo ueritatis. Est aūt quadruplex generatio ꝗ ꝑ ūbum dei fieri dz. Vna est naturalis ꝗ ht fieri ꝑ carnis ppagatorꝫ ꝙ nullus filiꝰ legitimꝰ generatur nisi ꝑ ūbum. i. nisi inter generantes parꝰ interueniat consensus ūbi. ut cū dr. Accipio te i meam. ¶ Secunda ē legalis. ⁊ ista est ꝑ adopcoem. ⁊ ita silr ꝑ uerbum fieri dz. 1. Cor. 3. In xpo ihū ꝑ euangeliū nos genui. Tercia est sp̄ualis que ē ꝑ baptismū regnatōz ⁊ ista fit ꝑ uerbū cū dr. Ego baptizo te ⁊c. Augꝰ. Accedit ūbum ad elementū ⁊ fit sacrm. Jo. 3. Nisi quis renatus fuit ex aqua ⁊ spū ⁊c. Et ponit xpc ꝙ hec se ꝑ modum uiris qd ē spc scs ⁊ ipm ūbum. Quarta ē generatio sacralis ꝗ panis transbatur i corpus xpi. ⁊ hec silr fit ꝑ uerbū. cū dr. Hoc est corpus meū. ¶ Eusebiꝰ. Inuisibilis sacerdos uisibiles creaturas uerbi dei secreta potestate conuertat. Quinta ē substancialis a patre. ⁊ ista ē ꝑ uerbum ht fieri. ps. Eructauit cor meū uerbum bonū. ¶ Dicit eī pr ūbum bonū eructat qn̄ filiū generauit de sua sbā. ¶ Circa aūt semen ūbi triplex piculum est timendum. pͦmū ne quis seiet bonū semen ⁊ recolligat malū. Tales sunt pdicatores ꝗ seiant ūba ueritatis ⁊ recolligunt spinas cupiditatis. Ier. 22. Seminauerunt triticum ⁊ recollegerunt spinas. Secundum ē ne unꝰ seiet ⁊ aliꝰ metet. Tales sunt pdicatores gulosi nam ꝗ ūba seiant ex quib; sequitur aliꝭ utilitate ⁊ ipi stercilitates incurrunt. sic simbalū aliis pdest ⁊ sibi ipi nocet. ¶ Mich. 6. Tu seiabis ⁊ nō metes. ¶ Terciū qn̄ aliquis seiat multū ⁊ colligit

parū . tales sunt pdicatores ubosi q̄ seīnat alys multa ₇ ipsi colligunt pua opa . ₇ ideo recolligent pua pmia . Agge p° . seminastis multū ₇ intulistis paꝝ . ysa . 4 . triginta modij sementis faciunt modios tres . tales seīnant ī auditorib; . 30 . modios monentes ut seruent fidem trinitatis cū decalogo pcep toꝝ ₇ ipsi uix fidem trinitatis obseruant .

¶ Seīatori assimilat̄ largit° ecc̄ie .

¶ Secundo ē uidend̄ q̄ lr̄ elcīa seīe dr̄ . assilatur ei elīaꝝ largitor seīatori . roe seīan tis ₇ seīs ₇ tre seminande . roe quidē seī nantis q̄ dr̄ seminare sapienter fideli ₇ pse uanter . Insipiens seminator ē qui p° tergū semen suū iactat . Sapiens seminat q̄ an faciem semen iactat . Est elcīa ad instar can dele pbentis lumen ₇ io aīam ire ī tenebras nō patitur . thob 4 . Est ad instar pupil le aīam dirigentis . Ecc° 29 . vo lo° de elcīa grām hominis q̄ pupilla conseruabit . ad instar seminis centesimū fcūm reddent ut hic dr̄ . Qui g̊ p° morte tuā uult elcīaꝝ face ei⁹ anima cū de corpe egredit̄ lumie hē bit p° tergum suū . ideo uīa qua it̄ ī celū nō pt̄ clare uidere . oculos hīt p° caput suū ₇ io sepe contingit ī foueam purgatorij ipam cadere . Seminauit p° torsū suū ₇ io nō potuit tam copiosum fructum recolli gē .

Elcīa .

Secundo dr̄ seminare fideliter . Iste seīat fi delr̄ qui quod suū est fidelr̄ accipit ₇ tribu tū dn̄o suo reddit . Gen̄ . 47 . dr̄ q̄ Joseph dixit egiptijs accipite semina ₇ serite agr̄ ₇ quintam ptem regi dabitis . reliq̄s ptes q̄tuor pmitto nobis de opib; uris . Vult dr̄ ut ptes uras quatuor hēamus . pa ē iocun ditas consc̄ie . ps̄ . Justie dn̄i rc̄e letificantes corda . Secunda ē remissio culpe . Tercia est euasio mortis etne . Quarta ē adquisic° glie .

De opib; uris q̄tuor ptes hēam⁹ .

De hys trib; dr̄ thob . 12 . Elcīa a morte li berat ₇ ipa ē que purgat pcta ₇ facit iueni re uitam etiam . ¶ Quinta ps ē aū glia q̄stam nō nobis s; dn̄o dare debemus . ps̄ . Non nobis dn̄e nō nobis s; nomini tuo gliam . Vo est . sine semine iactū ī terram bonam fcūm attulisse ul̄ . illi⁹ ē glia qui dat seīe serenti fecunditatē tre ₇ seminī incrementū .

¶ Tercio dr̄ seminare pseuanter . Ecc° 11 . Mane semina semen tuū ₇ uespe nō cesset manus tua . hoc ē ī iuuentute ₇ senectute ī pspite ₇ aduisitate .

In elcīa tal̄a requirunt̄ .

¶ Secundo elcīa assilatur seīa tori roe seminis . Dr̄ ei ad instar seīs esse occulta ₇ pura ₇ irrigua . Occulta ecc° 29 . Conclude elcīam ī sinu paupis ₇ h̄ te libe rabit ab omni malo . ₇c̄ . Mt̄ . 6 . Te aū facie te elcīam nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua . pura sine admixtione zizanie i . rei aliene . Ecc° 34 . qui offert sacrifiū de sbā paupum q̄si qui uictimat filiū suū ī co spcū pris sui . irrigua cū extrinseca copas sione . ps̄ . Euntes ibant ₇ flebant mittentes seīa sua . Job 30 . flebam sup eū q̄ afflictus erat ₇ anima mea compaciebatur paupi .

Occulta .

pura .

irrigua .

¶ Tercio elcīa compat̄ seminatori roe terre seminande q̄ nō dr̄ committi tre pure ₇ co tulcate i . malis ₇ sceleratis qui sunt oib; p uie ₇ malis temptacoib; conculcati . nec terre petrose i . supbis ₇ ī malo obduratis . nec tre spinose i . mundanis diuicijs locu pletis s; dr̄ committi tre bone i . bonis . ma

3 . racio .

Elia q̄b; dr̄ fieri .

suetis ₇ egenis . ysa . 32 . beati qui seīatis sup omīs aq̄s mittentes sup pedem asini ₇ bouis . Paupes ei dicunt aque transeuntes qui ī q̄n tū disturrunt p ucte uite . Et dicunt bo ues qui in q̄ntum portant iugū pnie . Et dicunt asini ₇ iumenta ī q̄ntū sunt mansue ₇ simplices innocentie . qui g̊ sup tales seī nant beati sunt .

Paupes q̄ sunt .

¶ Circa terram notand̄ q̄ locus vo seminatur hoc semen ē quadrupx . terra s terra secus uiam . terra petrosa . terra spino sa ₇ terra bona . In terra secus uia ubum auditū ab intellcū rapitur . In terra petrosa fcūs ubi impeditur terente aduisitate . In tra vo spinosa impedit̄ blandiente pspitate . In tra secus uiam uis rōnalis uarijs tempta coib; ē exposita . In petrosa ē uis irascibilis impaciens adusa . In spinosa concupiscibil alliciens pspa . Et notand̄ q̄ tra secus uiam si nō sit clausa frequenter fit uia . uia ei conte lutosa intrant uiatores ₇ conculcatores eoꝝ fiunt uia lutosa ₇ terra nō irrigata fit ari da ₇ ad modū petre dura . terra vo inculta spinis replet̄ . Terra vo iux uia intel° pt̄ su clausura s . illi⁹ qui nō hīt disciplinam sensuū suoꝝ . ¶ Terra vo petrosa cor aridum a gra ₇ deuocoē . Terra vo spinosa ē cor incultū hoīs negligentis . Vel terra spinosa pt̄ intel° cor supbū mundū ₇ iracundū . Amos 6 . Nunq̄d currere pnt ī petris equi . Predicatores sunt equi quoꝝ ē nomen deferre mundū ponere . In petris nō currunt q̄ ī duris cordib; supboꝝ mundoꝝ iracundoꝝ nō pficiunt . Equus currens sup petras defertur sic ₇ illi cū duros hoīes frequenter hīt materiam impacie q̄ ī eis nō sunt pficere . Terra spinosa est cor auidiosū ₇ auarū . Pu . 24 . p agrū pigri hoīs transi ui ₇ p uineam uiri stulti . ₇ ecce totū reple uant urtice . opuerant supficiem ei⁹ spine . Abacuc 2 . Ve ei qui multiplicat nō sua ₇c̄ . Nunquid nō repente consurgent q̄ morde ant ₇ suscitabunt lacerantes te . Et h° ptinet ad spinas auaricie .

Et tra abs ult

Moral̄ co:

¶ Terra lutosa est cor luxuriosi uel gulosi . ī ps̄ . vt lutū plateaꝝ de lebo eos . ¶ Pro declaroē pmissoꝝ sc̄e ī euang° . Et dum seminat aliud cecidit secus uiam ₇ conculcatum est ₇ uolucres celi comederunt illud . qd̄ ad° aū exposit° xp̄c inferius ī h° euā gē dicens . hij sunt q̄ audiunt deīn uenit diabol⁹ ₇ tollit uerbum de corde eoꝝ ne crede tes salui fiant . Vbi s . gore dn̄ p° seīat corde do . aliud i . alia ps seminis s . ubi dei . cecidit ₇c̄ . Vnde ₇ si maior ps seminis saluatoris p̄ erit q̄ntum ad auditores q̄ tunc erant . nō dr̄ aliquis indigīi si magna ps pit sermo nis sui . Non est discipulus sup magistrū . luc . 6 . Pars a magrō cecidit secus uiam s . ī cor uanitati ₇ uoluptati expositū . ₇ in mundū p quem transitū hēm⁹ . Pro q° sc̄ bit̄ ysa . 42 . Posuisti cor tuū sic terram ₇ q̄si uiam transeuntib; . Glo° . Via ē cor sedulo ma laꝝ cogitacionū transitu attritū . nec semen ubi possit crescere uel germinare . s; a pessimis cogitacōib; conculcatur ₇ a demonib; rapit̄ . Et hoc est qd̄ sc̄ ī textu q̄ conculcatum est . Conculcata aū transeuntiū sigt frequentium carnaliū affeccionū . Ecc° 9 . Omīs mulier q̄ ē fornicaria q̄si stercus ī uia ab hoīb; conculca

¶ F . Volucre celi .

¶ Hom

bit. Et volucres celi comederunt illud. com
mestis volucri sig[nifica]t suggestione[m] diab[oli]. Gra[n]u[m]
i[n] p[ar]tis carnalib[us] frequ[en]tius duplex est volume
n. exteriu[s] s[cilicet] diab[olus], interius s[cilicet] co[n]cupi[scen]
cia. cu[m] conceperit. sup[er] tam[en] nu[m]q[uam] expresse diab[olus]
p[er]it p[ec]c[at]um. P[er] volucres au[tem] intellig[un]t[ur] demo
nes r[ati]o[n]e p[ro]p[ter] agilitate[m] et aeris mansione[m]. Isti
sunt concordat Jo[hannes] de abb[atis] villa ad p[ro]positum
ita scribens. Semen cecidit secus viam et co[n]
culcatum est etc. Via est nimiu[m] cor sedulo et
assiduo malar[um] cogitacionu[m] transitu attritu[m]
et arestu[m] ne semen possit recipe[re] et accepto
semine g[er]minare. Gra[n]u[m] sic meretrix q[ue] mul
tor[um] p[er] lupo[n]i[bus] ipsa libidinis frequ[en]cia ne p[ar]
tu[m] generet impedit. Sic mens malar[um] cogi
tacionu[m] fornicacoib[us] assueta v[er]bum dei nec re
cipit nec fructu[m] vite facit. Sed frequ[en]tans a pes
simis cogitacoib[us] v[er]bum vite conculcat. Un[de]
ysa[ie] 51. Et dixerunt a[nim]e tue incurvare ut
transeamus. dicunt suggerendo a[nim]e tue ma
ligni sp[irit]us. incurvare a naturali dig[ni]tate ut
transeamus faciendo nobis interstitium p[er]
p[er] malar[um] cogitacionu[m] incursum. Sic h[abe]t[ur] Job
19. Simul venerunt latrones et maligni sp[irit]us
raptores et subdoli et fecerunt vias suas per
me. Un[de] ecc[lesi]a sub nomine syon paulo p[os]t di
cit. qu[o]n[iam] dei gr[aci]a misericorditer dign[a]t[ur] visitare
no[n] adiciat ut transeat p[er] te circu[m]cisus et i[n]
mundus. In via q[ue] semen dup[li]r p[er]ditur et p[er]it
q[uia] et i[n] transitu cogitacionu[m] conculcat[ur] et a vo
lucrib[us] rapit[ur]. Demones au[tem] volucres dicu[n]t[ur]
seu q[uia] p[er] aera discurrunt. seu q[uia] sp[irit]ualis celes
tis que nature sunt. Isti semen vite rapiunt
et vetant ne credentes salvi fiant. Un[de] Iudic[um]
6. Cum seminasset isr[ae]l ascendebat madian
et amalech et ceti orientalium nacionu[m] et ap[u]d
eos figentes tentoria. si que erant i[n] herbis
o[mn]ia vastabant. P[er] madian iniquitas l[ege] condic
cio et p[er] amalech q[uo]d interp[re]tat[ur] lambens san
guine[m] et p[er] cetos orientaliu[m] nacionu[m] malig
ni sp[irit]us intelligu[n]t[ur]. quor[um] iniquitas o[mn]i iustic[ie]
co[n]dicit et ea[m] impugnant. qui uror[um] p[e]cc[at]or[um]
sanguine delectant[ur]. Isti veniunt et o[mn]ia q[ue] p[ro]ut
se[min]a devastant cu[m] seminavit isr[ae]l. i[d est] cu[m] prudens
p[re]latus v[er]bum dei p[re]dicavit. Isr[ae]l et s[ecundu]m unam
interp[re]tacio[ne]m dic[itur] princeps cu[m] deo. Tunc a[utem] p[re]
latus digne subditis principat[ur] si cu[m] deo ma
serit et in deo. De hoc d[icit] osee 8. dic[it] culmus
stans no[n] e[st] in eo germen nec facit farinam
q[uia] si fecerit alieni comedent eam. In q[ui]b[us]
v[er]bis cacti seminis amisi[o] p[ro]nu[n]ciat seculi multiplex p[er]
culu[m] intimat[ur]. Missum ei semen i[n] terra[m] sic
q[ui]d p[er]it q[uia] n[ec] herba nec culmu[m] p[ro]ducat. p[ro]duc
tus q[ue] culmus no[n] semp[er] ad granu[m] p[er]venit
q[uia] quor[um] g[ra]nu[m] aliq[ua]n[do] recepit p[ri]usq[uam] farina
fecerit. farina quo[que] no[n] semp[er] p[ro]p[ri]u[m] cultore[m]
pascit s[ed] com[m]edit[ur] ab alienis. Semen ut
dicit[ur] e[st] v[er]bum dei. culmus e[st] bo[na] voluntas
ex hoc semine g[e]n[er]atu[m]. Granu[m] e[st] opus bonu[m]
ex bo[na] voluntate p[ro]ductu[m]. Granu[m] facit fari
na[m] cu[m] opus bonu[m] commollit[ur] et prudenti
discrecio[n]e imitati co[m]mittat[ur] ne aliq[uo] sit in
fectio[n]e corruptu[m]. Cum a[utem] bonu[m] opus ex bo[na]
voluntate p[ro]ductu[m] prudent[er] fuit c[re]atu[m]
adhuc restat p[er]iculu[m]. Gra[n]u[m] freq[ue]nter alieni
i[d est] maligni sp[irit]us comedunt illud du[m] a supue
nienti iniquitate corrumpit[ur] et absorbet[ur].
Hec ille. Dictu[m] ad secundu[m] viz q[uia] via

secus qui semen cecidit mund[us] d[icitur] sicut dicit
Cris[ostomus] ope[re] imp[er]fecto o[mel]ia 42. que e[st] via. mund[us]
iste p[er] que o[mn]es transeunt q[ui] nascu[n]t[ur]. Via pe
regrinacionis et transitus e[st] o[mn]ib[us] q[ui] a deo tran
sierunt et ad deum redire festinant. Un[de] p[ro]ph[et]a
dicebat. qu[i]a incola sum apud te i[n] t[er]ra et
peregrinus sicut o[mn]es patres mei. Sicut ergo
viator nichil sollicitus i[n] via e[st] nisi q[uo]d nec[essariu]m
h[ab]eat ad victu[m]. ita et homo i[n] hoc transitu
mundi nichil d[ebet] esse sollicitus nisi q[uo]d opus
h[ab]eat ad usum. Qui a[utem] spem suam ponit
i[n] mundo et delectatur i[n] eo. est similis ho[min]i des
p[er]ato qui no[n] h[abe]t neq[ue] p[at]riam neq[ue] domu[m]
neq[ue] familiam ad qu[a]m festinet. s[ed] i[n] q[u]ocu[m]q[ue]
loco inventus fuit ipse dom[us] ei[us] est. Que
est ergo terra secus viam. homo s[cilicet] istu[m] mu[n]
du[m] vivens qui o[mn]ia ea sapit q[ue] h[uius] mun
di sunt. nichil q[uo]d dei est. s[ed] dieb[us] ac nocti
b[us] hoc solum cogitat. hoc solu[m] concupiscat
q[uo]d p[er]tin[et] ad bene manducandu[m] et bibendu[m]
et sp[irit]uacia[m] corp[or]is extendam. Ex humor[e]
q[uo]d o[mn]ia mala nascu[n]t[ur]. P[ro]p[ter] cibum et potu[m] fi
unt avaricie furta violencie p[er]iuria. ex
avaricia iurgia et contencoes. ex invidia
maleloquia detraccioes inimicicie et impos
ture. ex inimicicia manifesta ira rixe cedes
homicidia manifesta. ex libidine q[ue] forni
cacoes adulteria masculor[um] concubitores
c[ri]m[in]a maiores. Talib[us] si loqui volueris de
sp[irit]ualib[us] reb[us]. nec intelligit v[er]bum n[ec] senci
unt v[er]bi dulcedine[m]. nec e[st] impossibile ut
int[er] tantas amaritudines vicior[um] senciat[ur]
dulcedo sermonu[m]. sicut si i[n] magno vase
aceti modica gutta mellis immisceatur. et
mel p[er]ditur et acerbitas aceti no[n] minuitur.
Sic homini i[n] hac malor[um] multitudine co[n]stituto
si collocutus fuis iustic[ie] v[er]bum et v[er]bum
p[er]dis et iste no[n] mittitur i[n] concupiscencia[m] sp[irit]u
alium rer[um]. nec h[abe]t bonu[m] i[n] se et illud homo
concupiscat q[uo]d iam h[abe]t ex parte i[n] se et scit ee
bonu[m]. Ecce si ostendis leoni viride herba[m]
aut campu[m] bn florentem no[n] excitas eu[m]
ad concupiscentiam q[uia] no[n] h[abe]t hoc i[n] natura
ut herbas manducet s[ed] e contrario carnes. Si
ostendas bovi carnes non concupiscat q[uia] no[n]
est natura bovis ut manducet carnes.
sic et homini mundiali si de bono celesti lo
quaris no[n] excitatur i[n] concupiscenciam boi.
s[ed] quemadmodu[m] pluvia sup[er] lapide[m] cadat
desup[er] quidem lapis humectat[ur]. ab intus
quidem siccus est q[uia] no[n] descendit humor
i[n] eu[m]. Sic et tali homini cu[m] loqueris ver
bum dei. tinni[t] sonus v[er]bi desup[er] p[er]cutit
aures ei[us] carnales i[n] cor a[utem] eius nichil
descendit. Hoc ito q[ui]d iacencia sup[er] terra[m] se[min]a
rapiunt volatilia i[d est] demones. Hic in au[tem]
culpa e[st] rapiencium demonu[m] se[min]a. aut
homini no[n] abscondencium ea i[n] sulcis pecto
ris sui. Un[de] no[n] est culpa rapiencium demo
nu[m]. q[ui]lle q[ui] latro e[st] qui p[er] pariete[m] p[er]forat et
i[n] secreta domus ingredit[ur]. qui a[utem] aliquid i[n]
venit foris expositu[m] et p[ro]iectu[m] quo[mod]o q[ua]si la
tro culpet[ur]. Sic et si diabol[us] potuit intrare i[n]
secreta pectoris tui et te volente rape[re] v[er]
bum bn culparetur. nu[n]c a[utem] q[uo]d e[st] a te no[n]
lente rape[re] neglectu[m] et contemptu[m] hoc ipse
dicipit. Denique sciens p[ro]ph[et]a homi[nis] non
abscondencium culpa[m] esse dicebat. In corde

Abb[atis] ult.

Volucres celi

Via est mundus

De homi[ne] mundiali

No[tabile] p[er]ss[...]

Ex[emplum] de leone

meo absconди eloquia tua . ut nō peccem t
Si ꝗ̄ absconderis verbū pectoris tui gñiat
t timorē timor liberat te a pctō . Si ꝯ̄fortis
illud i supficie carnaliū auriū dimiseris quo
timor t gignet . Si aūt timor i te nat9 non
fuit quo saluus eris . cū scriptū sit . Timor
dñi expellit pctm̄ . qui ꝗ̄ sine timore est
nō pt iustificari . ¶ Sequit i textu qūtū
ad secundā terrā . Et aliud cecidit s̄ pe
trā . et natū aruit q2 nō hebat hūorē .
Istud ꝗ̄ exposuit xp̄c inferius dicēs . Ꝗra
qui sup̄ petram . hij sunt q̄ cū audierint
cum gaudio suscipiunt vbum . Et hij ra
dices nō hñt . q2 ad tempus credunt ꝯ i tp̄e
temptacōis recedunt . v̄ subditur scdā dr̄ia
auditoꝝ . Dicit g° . Et aliud . i . alia ps se
minis cecidit sup terrā . i . cor petrosū ꝯ re
belle . de q̄ ecc̄ . 2 . Cor durū male hēbit
i nouissimo . Et natū aruit sup trā . Seme
tito nascit . q2 nō hēt tr̄e pfunditatē . s3 na
tū aret q2 nō hēt humorem . Sic i cordibȝ
duris ad horam nascitur gñiē compunc
tōis cū vbum audit cōminatōis . s3 statī
arescat . q2 vbum p̄dicatōis sine grā̄ nō
pficit . Job . 8 . Nūquid virescē pt scirpus
absȝ humore . Et hoc est qd̄ subdit . q2 nō
hūit humorē . sup grē . Et tales sunt . qui
cū audierint cū gaudio suscipiunt vbum .
q2 tales i audiendo p̄dicacōes delectant . s3
cū a p̄dicacōe recedunt . a bono ope recre
dunt . Multi eī audientes p̄dicacōes l' dis
putacōes cō̄ auariciā l' luxuriā . dicunt cō
temptores seculi ꝯ castos homines esse scōs
Sȝ cū spēs concupiscibiles eoꝝ obtutibȝ p̄
sentant . mox recedit ab eis quicquid re
cogitauint . ¶ Et io subditur . ꝯ hij radices
nō hñt i pfundo firmitatis . Sap̄ . 4 . Adul
terine plantacōes nō dabunt radices altas .
Verbum eī dei nō radicatur nisi i elās . ecc̄
ecc̄ 24 . In elās meis mitte radices . Ideo q̄
re arbor radices nō hēt aliqū ē q2 nimis
sepe transplantatur . Et hij frequnter de bō
i malum conūtur . Ideo nō radicantur in
bō . Et io bn̄ subditur q2 ad tempus credit
ꝯ i tempe temptacōis recedunt . Ecc̄ 18 . A
mane usȝ ad vesperam mutabit tempus . Tales
sunt de familia regis saul qui inter pph̄as
erat pph̄a ꝯ inter stultos erat stultus . Hoc
de abb mlt . Et aliud cecidit s̄ petrā . Pet
sigt̄ pterue mentis duriciam . cor ꝯ indoctū
nullo fidei vomere penetratū . i q̄ nō ē ver9
amor nec pseūāce virt9 . Semen supinus
sum cito exoritur s3 nō radicatur . Sic multi
dulcedine cum auditi vbi dei ꝯ pmissionis
ad horā delectantur . s3 radicem pseuāncie nō
figunt . Et orto sole p quē sigtur estus tēp
tacōis arescunt ꝯ deficiunt . Unde semen exor
tū s̄ petrā dr̄ cicius arescere q2 nō hēt al
titudinē trē ¶ Est altitudo trē pbitas animus
discipuli eruditi ꝯ i temptacōibȝ pbati . cui9
pbitate si quis nō hēt . licȝ ad pmissiōes eterne
felicitatis exhillerat9 bonū concepit . bonū
ad feruorē pmissionis p impaciā ꝯ estuat ꝯ
pit . Isti sine tonē tersos sup . 4 . ope ipso
s̄ . 42 . ita scribens intellēm bonū s natura
multi hñt . animū ꝗ̄ fidelem nō multi . q2
intellēs hominis est ex deo . hoīs ꝗ̄ fidelis
anima ex voluntate . Sunt g° hoīes q̄bȝ si

locutus fiūs de gl̄ia scōꝝ de btitudine regni celes
tis statim gaudent ꝯ audientes delectant . qui
sapientes s natura sunt ꝯ facile suscipiūt ver
bum . Sȝ ne credas gaudio q2 carnalē viuunt
ꝯ carnalē delectantur . Gaudēt eī naturalē q2 bonū
ē regnū celeste qi de audito regno letantur .
ꝯ nō oīo credunt . q2 sic est quo letātur . cum
ꝗ̄ eoꝝ nō credit . Sȝ dicas quō gaudere potant
nisi crediderint . hoc eī ipm̄ qd̄ gaudent credunt
g° si nō credunt nō gaudent . Pron ē ita . Oīs
eī qui credit veꝝ ē qd̄ gaudȝ . nō tn̄ omnis qui
gaudȝ credit . nam qd̄ gaudȝ i nobis ē ffius
conalis . q2 ꝗ̄ credit spc est anime . q̄ nō i
gaudio s3 i sollicitudine ꝯ compunccōe cordis
cognoscitur . Qui ꝗ̄ nō omnis qui gaudȝ credit
tu de colo ex° . Ecce cū ibi exposito de gl̄ia scōꝝ
de iocunditatē padisi gaudes ꝯ exultas . Si tu nō
hēs intellcm̄ carnalē captū ꝯ indurātū i ma
lo ꝯ q̄ terra secus via . ꝯ sit t' dixo . vide qualis
ē iocunditas scōꝝ g° vende omnia tua ꝯ da pau
pibȝ ꝯ hec oīa possidebis . ecce nō facis s3 tristis
recedis qui gaudebas . sic adolescens ille a x̄° .
nō g° credidisti firmiter de gaudio unde gaude
bas . Ecce multi hoīes q̄ita pondera dant au
ri ut comparent dignitatē ꝯ cū gaudio mag
no dant ꝯ sine dubitacōe . dant ē multum
questū s̄ putāt si inuenīt t' dant ꝯ putant
se iā inuenisse t' dederunt . Et amplius dico sua
peccuniam si nō hñt aliunde mutuū tollūt
ꝯ cum gaudio dant . quare . q2 credunt sine x̄°
dio se inuenire pond9 duplum ad illud qd̄
dederunt . Et si vere credis futura q̄ audis
q̄re nō das simpl̄ in trā ut centupli inuenias
i celo . quō nō das temporalia ut inuenias
etna . Si dixo t' abstine a deliciis ꝯ ieiuna
nō facis q2 nō credis . Si tebricanti t' medic9
dixit abstine te ab hoc statim abaudis q2
credis q2 sanand9 sis si seruares ꝯ frequnter
illud amplius auias q2 manducare vetaris
ꝯ minas desideriū ventris . Propt̄ desideriū
salutis multo magis ieiunare potas . si cre
deres iocunditatē illam futuram de ieiunio
esse . Tu g° qui pp̄ deum quocumqȝ iniūe con
tent9 nō es si eueniāt res quō pp̄ deū potis
corpales sustinē labores . qui nec elemas de
rebȝ tuis dare contentus es . quō amissiōȝ
sbē tue pp̄ fidem potis sustinē . Ideo fca tri
bulōe aut psecucōe pp̄ verbum dei scanda
lizaris ꝯ paulo p̄ q̄ue g° multi nō solum
tpē psecucōis s3 ꝯ ex psecucōȝ scandalizant
de vbo . Ideo s̄ nō solum dixit . fca psecucōe
s3 ꝯ aut tribulōe . Sȝ hic sciend q2 nec i textu
luc . fit mencio de psecucōe . nec de tribulacōe
Dū dr̄ ad temp9 credunt ꝯ i tempe temp
tacōis recedunt . Ꝗ tn̄ 13 . c ꝯ 4 . e . cū psē
cucōȝ q̄ tribulacōȝ ponit . s temptacōē utraȝ
comphendit . ¶ Sequit de 3 . dr̄ia . Et alid
cecidit int' spinas ꝯ simul exorte spine suf
focauerunt illud . qd̄ ē inferi9 exponit xp̄c
dicens . Qd̄ ꝗ̄ in spinis cecidit . hij sunt qui
audierūt ꝯ a sollicitudinibȝ ꝯ diuiciis ꝯ vo
luptatibȝ vite euntes suffocant ꝯ nō re
ferūt fructū . Ubi po° 3 . dr̄ia auditoꝝ . q̄
s̄ cor aureū p auariciam hñt . v̄ s . gori ca
git tria . s̄ suscipienciū semen condicōȝ . noi
ne spinaꝝ suscepti seīs p̄dicōȝ . q2 suffocaue
rt p̄dicōis vim . q2 simul exorte sunt spine .
Dicit g° . Et aliud ꝯc . i . alia ps seminis

cecidit inter spinas .i. in cor spinosum am
bicosum et curis secularibus nimis deditum. Et
simul exorte spine suffocaverunt illud. quia
qui incipiunt cogitare de spiritualibus statim se i[n]
miscent cogitationes de temporalibus et prevalens suffo
cat verbum dei. et ista expositio concordat expositio
ni. Christi. quod autem inter spinas hii sunt .i. hii
per illud semen significantur et intelliguntur qui au
dierunt verbum dei et a sollicitudinibus .i. curis
superfluis in adquirendo. et divitiis .i. ab
ipsarum rerum habundancia in possidendo. et vo
luptatibus .i. a sequentibus luxuria divitiarum itineri
do. secundum illud Ier. 8. Saturavi eos et mechati
sunt. euntes .i. a loco peregrinacionis ad sua
negocia. suffocantur .i. extinguntur. Et non refe
runt fructum .i. non faciunt opera bona. nec opera
bona nec opera vite. Sicut enim nec terra nimis
macra fructificat. sic nec nimis crassa. Hu
ic expositioni concordat Crisostomus ita dicens. Divitias
duo iungit propter hoc. sollicitudinem et volupta
tem. quia et per curam mentes opprimunt et per vo
luptatem resolvunt. Et nota quod divitie
dicuntur spine eo quod spinis in pluribus assi
milentur. Primo in hoc quod spine cum sint sub flore
pungunt. sic et divicie. et si habeant florem glorie
mundane exterius. pungant tamen mentem triplici
compunctione. labore in congregando. timore in
conservando. dolore in amittendo. Unde versus.
Dives divicias non congregat absque labore.
Nec tenet absque metu. nec deserit absque dolore. Se
cundo divicie ad modum spinarum vestem hominis
interiorem dilacerant. immo ipsum cor lacerant
quod si aliter exhiberi nequirent ipsum cor evellendum
esset. Abacuc 2. post illud. ve qui congregat non
sua subditur. Numquid non repente consurgent
qui mordeant te et suscitabuntur lacerantes te.
Tercio divicie sunt latibulum serpentum in
fernalium. Unde qui volunt eas accipere a ser
pentibus infernalibus mordentur. .i. Thi. 6. qui
volunt divites fieri incidunt in temptacionem
et in laqueum diaboli. ¶ Quarto spine se invicem
complectuntur. nam .i. ita quod totus fasciculus
spinarum facilius extrahitur quam una spine ab in
vicem separentur. divicie quoque propter hoc difficile dispen
santur. ideo bonum est consilium se semel ex
onerare ab eis. Mathei 19. Si vis perfectus esse vade
et cetera. Quinto spine amplectentes se cruentant
sic divicie amatores suos cruentant san
guine peccati. Eccl. 11. Si dives fueris non eris i[m]
munis a delicto. Greg. in omelia. divicie spi
ne sunt quia cogitacionum suarum punctionibus
mentem lacerant. et cum usque ad peccatum pertrahunt
hunc quasi inflicto vulnere cruentant. Sexto
spine sunt materia ignis incipientis in presenti
et ignis infernalis in futuro. Unde Ps. Exarserunt
sicut ignis in spinis. Ysa. 33. Spine congrega
te igni comburentur. Jac. 5. divicie pu
truerunt et cetera. et erugo earum erit vobis in testimonium
et manducabit carnes vestras sicut ignis.
Hiis in sententia concordat quod de abbate illa ita di
cens Divicie et si delectare videntur. tamen posses
soribus suis spine sunt. quia aculeis curarum
mentes pungunt aviditate adquirendi. so
licitudine conservandi timore amittendi.
que fallaces sunt quia non faciunt quod promit
tunt. quia mentis inopiam non implent nec
diu manent. Divitiis autem iungit duo solli
citudinem et voluptatem. quia divicie per curam et

sollicitudines mentes opprimunt. per affluen
tiam voluptatibus mentes emolliunt et re
solvunt. Deinde in spinis tres notantur proprietates
quia tria spinarum genera insinuat dominus sollici
tudines seculi istius fallacias diviciarum et vo
luptates. quia tria marci nominantur erump
nam seculi deceptiones diviciarum et concupiscencias
circa reliqua. Hec sunt concupiscencie vane et
errores. propter hoc tamen illud bonum dicitur concupis
ci quod habitum omne desiderium replet. quia qui
reliqua concupiscit fallitur et oberrat. Se
cundo spine pungunt dilacerant et occultant
aculeum sub flore. Igitur sollicitudines huius seculi
pungunt ut spine. quod signatum est in Exodi 8.
Ubi legitur pulvis terre conversus est in cinipbes
contra sicut cinipbes corporis cutem incidunt acerrimo
terebrant stimulo sic terrene sollicitudines
si mentes occupaverint diversis compunctioni
bus inquietant. ¶ Divicie quoque mentem quasi
spine dilacerant. et cum afflictione plurima per
occupaciones plurimas dividunt et disten
dunt. Unde Eccl. 2. Vidi afflictionem quam dedit deus
filiis hominum ut distendantur in ea. Voluptates et
seculi spine sunt. nam aculeum peccati morti
ferum occultant sub flore diviciarum Job
30. Radix iuniperorum cibus eorum quia illud come
dunt et in illo delectantur. Unde in extremo vite
supplicionum aspera proferunt. Sic radix iuni
peri spinas profert pro foliis. Et in eodem. qui
desertis habitant torrencium et in cavernis terre
vel super glareum qui inter huiusmodi letabantur
et esse sub sentibus delicias computabant.
Torrentes sunt seculi prosperitates que impetu
subruunt obices mundorum. Deserta torrencium
sunt delectaciones carnales que a viris sanctis dese
runtur et tamquam venena fugantur. Caverne terre
sunt cogitaciones terrene in quibus tamquam ser
pentes habitant qui terrena diligunt et amore
eorum pascuntur. Et sic dicit Mich. 7. In fine lin
gent pulverem sicut serpens. Glaree sunt
lapilli quos fluvius impetus secum attrahit.
Hec sunt delectaciones transitorie que incessanter
ad finem suum defluunt proprie mutabilitatis in
pellitur. Super glaream ille habitat qui inten
cionem suam ibi ponit ubi gressum suum soli
dare nequit. Qui autem inter huiusmodi letantur
delicias sub sentibus computant. sic certe qui
de spinis volunt colligere uvas et de tri
bulis ficus. Spine siquidem et tribuli ter
re sunt huius seculi et punctiones peccatorum
de quibus plerumque ficus voluptatum colligere
querunt. sicut inebriati absinthio qui in re
bus secularibus amaritudinem a sapore non
discernunt. sed in dulci delectantur in amaro.
Spine autem in duo dicuntur suffocare ut
verbum non referat fructum. quia sollicitudines
et divicie et voluptates inoportunis co
gitacionibus guttur mentis strangulant et
quasi vitalis flatus aditum constringunt ne
bonum desiderium ad cor possit intrare. Se
cundo textum scribit Crisostomus dicens. Primum di
ctum quod tollitur. ut bene intelligatur quo a
magis suffocatur seminatum inte verbum.
colis assidue audiendo scripturas et tradi
ciones doctorum. Per hoc enim confirmatur verbum dei
in te crescat et satisfaciat. Et quia ita est per omnia si
cut credis effectus. autem ubi est duplex in operibus

Margin (left column): predicacionis; Ps.; Divicie di cuntur spine 6 de causis; Pungit 3; Versus; Secundo; T[ertio]; Greg.; [S]exto; Abbatissa; Greg.

Margin (right column): Spinarum tria genera; T[ertio]; Crisostomus.

Lu. 8.

bonis ꝛ i confessōe fidei. Sꝫ fructus boni opis ē
graciosior apud deū i pace q̄ i psecucōe.
ffructus aūt confessois i psecucōe graciocior ē q̄ in
pace. q i psecucōe nemo dissimulat quo uiuit
ꝫ quo credit. In pace nō est labor bn̄ crede

Ro.

ꝫ bn̄ uiue qꝛ pax ipa corruptor ē pietatis.
Vides iā sollicitudo diuiciaꝝ frequitare te
eciā nō pmittit ut audias scripturas ꝛ tradi
cões doctoꝝ ut nutrias ūbum qd̄ accepisti
ꝛ si uiuis corpe uiuis nō mente. ꝛ si au
dis auribꝫ audis nō corde. tot⁹ animus
tuus ē in illis quibꝫ sollicitus es. Opa bō
te face diuiciaꝝ cupiditas nō sinunt. quo
ci sinunt tua fenerare q̄ compellit aliena
collige. Qre si ūbum dei uenit i piculū. tu
pp̄ uoluptatē diuiciaꝝ aut qꝛ times pde
qd̄ hes aut qd̄ nō hes concupiscis adquirere
ūcitatē fidei tue palam nō confitis. Vides

q. terra.

quo sollicitudo diuiciaꝝ ꝛ uoluptas suffocat
uerbum ꝛ fructificare nō sinunt. ¶ Sequi
tur ad quartā ūiam. Et aliud cecidit in
terram bonam ꝛ ortum fecit fructum centu
plū. Vbi hr̄ textus ca̅. Et alia ceciderunt
i terrā bonā ꝛ dabant fructum aliud tricesi⁹.
aliud sexage⁹. aliud centesi⁹. Ista mistenus
exponit xp̄c. qd̄ aūt in terram bonā. hij
sunt qui in corde bono ꝛ optimo audientes
ūbum retinent. ꝛ fructum afferunt i paciā.
In ca̅ sic. qui aūt in terram bonam seiatus
ē. hic ē qui audit uerbū dei ꝛ intellīt ꝛ fruc
tū affert. ꝛ facit aliud quidē tricesi⁹. aliud
sexagī⁹. ꝛ aliud centesi⁹. Vbi ut pmissū est

Gori.

additur quarta ūia auditoꝝ s. hn̄cium cor
bonū p graciā. Vbi ꝫ gori tangit pᵒ triā pᵒ
audiencium uerbum condicōꝫ. 2ᵒ. audi ūbi
utilitatē. qꝛ ortum fecit fructum. 3ᵒ utilita
tis multiplicatatē. qꝛ centesi⁹. Dicat gᵒ.
Et aliud cecidit. s. aliud uerbum. Ver
bum ei cadere dr̄ qꝛ de alto descendit. s. a
spū sc̄o. ꝫ illud. ca̅. 10. Non ei uos estis
qui loquimini ꝫ spūs prīs uri qui loqr̄ i uo
bis. Cecidit nāqꝫ i terram bonā i. i cor bo
nū ꝛ deuotū qd̄ est cor fluens lacte mun
dicie ꝛ melle grē. Et ortū fecit fructum cen
tuplum. qd̄ est pfcm̄. que expoī conuenit
expoī p dicentis. quod aūt in terra bonā i.
illi qui susceperunt i terram bonā semē ca
dens. hij sunt qui in corde bono p industriā
naturalem ꝛ optimo p graciam. Optimū ei
est grā stabilire cor. Audientes ūbum s. utꝫ
aure retinent i meō. Alr̄ ei modicum pdest
sacientibꝫ qd̄ statim euomitur. Et sicut medi
cina que non retinetur. Et fructum s. bone
opacōis afferunt i paciā. s. expectacōis

Lu. c.

Abb uill.

premioꝝ sicut agricola pacienter expectat
fructum terre. Jac. 5. Quid aūt p fructum ce
tesimū sexagesimū ꝛ tricesimū intelr̄ dr̄ infe
rius. Unde Jo. de abb uilla sup eodē textu
ad ppositū ita scribit. Cor aūt facit centu
plum fructum cū p amore xp̄i i actiua ui
ta bn̄ se gerit ꝛ p amorem dei contēplatiuꝫ
adipiscitur uitā. ꝛ spūalium adornatur pfec
cōe uirtutū. ¶ Terra aūt bona sigt̄ bonos
auditores qui ūbum dei audire satagunt
ꝛ i uentre memorie recondunt. ꝛ optio tpe
fructum bone opacōis pferunt. ꝛ inter aspa
h⁹ seculi ꝛ adūsa p pacium moꝝ eqna

nimitatē seruantes quoꝝ triplices diuas Mathe⁹

Aug.

ꝛ Marcus ponit. Nam alij faciunt centu
plum fructum. alij sexage⁹. alij tricesi⁹. Est
fructus itaqꝫ uirginitatis fructus centesim⁹. na
centenarius pducitur ex dece denarijs. De
narius aūt regis ymaginem tenꝫ. ꝛ ūgines
hebuit duplicē coronā. qꝛ dupliciter i se
summi regis pferunt ymaginē. scitate me
tis s. integritate cordis. Sexagesim⁹ fructus
ē uiduitatis. sexagesim⁹ quidē ex denario
pducitur ꝛ senario. ꝛ inde denariu i. cōfori
tatē summi regis hebuit. pseuānc opū uiue
quibꝫ intente deut esse q̄ sunt uē uidue. ap̄s.
ad thi. 4. Commendabilis uidua sex isigni

Vidua commend.

tur laudibꝫ. si sit sꝫ i bonis opibꝫ hens
testimonīꝫ si filios educauit. si paupes hospi
cio susciperat. si scōꝝ pedes lauit. si tribula
cōꝫ pacientibꝫ ministrauit. si deniꝫ omne op⁹
bonū secuta ē. Tricesim⁹ coniugatoꝝ ē ꝛ
merito. Nā trigenari⁹ ex ternario ꝛ dena
rio fit. Coniugati denariu etne felicitatis
recipient p ternario s. p trip̄i bono coniugij le
gittīe seruato. Nupciale siquidē bonū trip

Bonū nupc.

titū ē s. i fidem plem ꝛ sacm̄. In fide atte
ditur uinculū coniugale ut nō cū alio ł
alia coeatur. In ple ut amant⁹ suscipiāt. ū
impediatur conceptus. ꝫ suscepta ples religi
ose educatur. In sacro ut coniugiū nō separe⁹
ꝫ sint inseparabilr̄ coniuncti xp̄o ꝛ ecctīe q̄ i
coniugio figurantur. Nō ei pnt separari sa

Ber.

cralr̄ dum uiuunt si legittīe nupserit. corpa
liter tū separi pnt cā fornicacōis. ł ex co
consensu cā religionis. ¶ Iste siue concordat
Jan ꝛ plura sup addit ad ppositū ita scribens.

Jan.

Nam triplex ūia fructuū pt trip̄r considera
ri. pᵒ q̄ ad tres status fideliū qui sunt incipie
tes pficientes ꝛ pfcī. Incipientes tangꝫ tra q̄

tres status fidelium

pfert fructum tricesimū qꝛ sufficit q̄ heant fi
dem trinitatis cū impleccōe decalogi. Pficie
entes sunt tangꝫ terra q̄ pfert fructum sexa
gesimū q̄ nō hnt tm̄ fidem ꝫ seruant dece
pcepta ꝛ hꝫ exhibent septē opa mīe. Pfci
sunt tangꝫ terra optima q̄ pfert fructum cen
tuplū qꝛ hnt dupl̄ce pfcōꝫ seruantes ueteris
legis pcepta ꝛ euūgelica consilia. Iste trip̄r
gradus s. incipiencium pficiencium ꝛ pfcōꝝ ta
gitur ca̅. 4. Ultimo ei tra fructificat
pᵒ herbam deīn spicā. deīn plenū fructum.

Greg.

que uerba exponens greg̃ sup ezech dicit.
Cum desiderio bono esse cepimus semē i tra
mittim⁹. cū 2ᵒ rcā opa incipim⁹ herba sum⁹.
Cum aūt ad pfcm̄ boni opis crescim⁹ ad spi
cā puenim⁹. cū i eiusdem opis pfcōe solli
citamur plenū fructum i spicā pferim⁹. ¶ Se

Stat⁹ saluād.

cundo pt considerari q̄tum ad trip̄ces stat⁹
saluandoꝝ coniugatoꝝ s. s. uirgines ꝛ uidu
as. Ista rōni assignat aug⁹ de questionibꝫ

Aug.

euūgelioꝝ dicens. Tricesim⁹ ei fructus ptinet
ad coniugatos. nā ꝛ ipa digitoꝝ coniunc
cio q̄ʃi molli osculo se complectens federans
maritū uingit ꝛ coniugē. Sexagesi⁹ ad
uiduas q̄ tribulacōe ꝛ angustia sunt supposi
te. uñ ꝛ inferiori digito deprimitur. Centesi⁹
ad uirgines q̄ ipa sinistra transiens ad dex
tram ꝛ circulum faciens exprimit uirginitatis
coronā. Tercio pt considerari q̄tū ad trip̄ce
modū uictorie. Ista rōni assignat aug⁹ ibiu
Quidā ei sic pugnant cū amore mundi ut

eos amor mundi no[n] invitat. isti h[abe]nt tricesi[mum]. Alij sic pugnant ut se omnino nulla p[ar]te co[n]vi-
neant. isti h[abe]nt centesimu[m]. ¶ Vel p[otes]t dici s[ecundu]m virgilium [et] palladium. terra bona p[er] t[ri]a cognoscitur. p[rim]o p[er] consp[er]sio[n]em [et] replec[ti]o[n]em. Si ei defecit nit erit repleta. si equata fuit mediocris bo[na]. si habundavit e[st] optima. Illi deficiunt qui p[ro]mittunt [et] pauca faciunt. isti sunt t[er]ra reproba. Heb[re]. 6. p[ro]ferens t[er]ra spinas [et] tribulos reproba e[st]. Talis dr. dan. 5. Appensus es i[n] statera [et] inventus es minus h[abe]ns. Illi adequa[n]t q[ui] tantu[m] p[ro]miserunt tm. deo satisfaciunt. Ro. 6. Sic exhibuistis membra v[est]ra servire immu[n]dicie [et] iniquitati ad iniquitatem ita nu[n]c exhibete membra v[est]ra servire iusticie in s[an]c[t]ifica[ti]o[n]em. Istis dicitur. Appensus es i[n] statera [et] inventus es satis h[abe]ns. Illi sup[er]habundant q[ui] op[er]a p[er]fectio[n]is h[abe]nt servantes mandata [et] consilia. Luc. 10. Quodcumq[ue] sup[er]erogaveris ego cu[m] rediero reddam t[ibi]. Istis dicitur. Appensus es i[n] statera [et] inventus es multu[m] h[abe]ns. ¶ Secundo cognoscitur q[uia] nigre[do] pinguedinem attestat[ur]. Illo[rum] e[r]g[o] sunt op[er]a bo[na] qui se denigrant .i. humiliant [et] despiciunt. Niger e[ni]m color visum congregat. albus vero se posita magis commendat [et] pupilla oculi illuminat. Magis ei lucet pupilla q[uia] est nigra q[uam] faceret si esset alba. Sic humilitas a[n]i[m]am n[ost]ram se congregat ut se vel ex se no[n] affluat. Ps. D[omi]ne no[n] est exaltatum cor meum. Dignitati adiuncta magis exornat. Ec[clesiastic]i 3. Quanto maior es tanto humilia te i[n] o[mn]ib[us] [et] cora[m] deo invenies gra[tia]m. Ber[nardus]. non est magnu[m] i[n] abiectio[n]e esse humilem. Magna p[ro]sus virtus e[st] humilitas honorata. Humilitas [et] in conspectu dei facit a[n]i[m]am clariorem. q[ui]a q[uan]to quis est humilior .i. vilior i[n] conspectu suo tanto maior e[st] in conspectu dei. .i. R[eg]. 15. Nonne cu[m] parvulus esses i[n] oculis tuis caput i[n] tribub[us] isr[ae]l f[ac]tus es. ¶ Tercio cognoscitur p[er] sapo[rem] q[uia] d[icitu]r gleba terre aqua aspersa. si sint sapo[r]is s[ecundu]m amari mala erit vel dulces bo[na]. Amaritudo a[n]i[m]e est ira. Jac. 3. Quod si zelu[m] amaru[m] h[abe]tis [et] contentio[n]es sunt i[n] cordib[us] v[est]ris nolite gloriari [et] mendaces esse adversus v[er]itatem. [et]c. Salsugo a[n]i[m]e e[st] avaricia. Ps. Terram fructiferam i[n] salsuginem. Salsugo e[st] salsus humor [et]c. qui terram sterilem reddit. nichil a[utem] magis a[n]i[m]am sterile facit q[uam] avaricia. Tunc e[r]go mala t[er]ra a[n]i[m]a est q[uando] e[st] amara p[er] ira[m] vel salsa p[er] avariciam. Illi a[utem] sunt bo[na] terra qui sunt dulces .i. qui h[abe]nt dulcia corda. P[ro]v. 16. Dulcedo a[n]i[m]e [et] sanitas ossiu[m]. q[uia] h[abe]nt dulcia v[er]ba. Ec[clesiastic]i 6. Verbum dulce multiplicat amicos [et] mitigat inimicos. Qui h[abe]nt dulcia [et] mansueta op[er]a. Ec[clesiastic]i 11. Brevis i[n] volatilib[us] est apes [et] iniciu[m] dulcor[is] h[abe]t fructum. Ec[clesiastic]i 3. In mansuetudine op[er]a tua fac [et] sup[er] o[mn]em gl[ori]am diligeris. ¶ Secunda conclo e[st] ista. Verbum dei q[uo]d fidelib[us] illud cu[m] diligencia querentib[us] s[ed] sua misteria manifestat. [et] ab indignis suis demeritis exigentib[us] occultat. nedum aure corporis s[ed] auribus intellectus [et] op[er]aco[n]is a dicto p[ro]p[he]te assultari. Ista conclo p[ate]t ex textu ewangelij. q[uia] d[icitu]r. Hec dicens clamabat. qui habet aures audiendi audiat. Ubi s[ecundu]m gorr[am] p[ri]mo q[uia] p[ro]posita e[st] seminis similitudo excitatur auditoris attencio [et] h[oc] ex duob[us]. p[rim]o ex mo[do] loquendi q[uia] clamabat. 2[o] ex v[er]bo exhortandi. q[uia] d[icitu]r. qui h[abe]t aures.

dicat e[r]go. Hec dicens sup[ple] ih[esu]s. clamabat. ut s[cilicet] audirent [et] gnalius [et] attencius. Et co[n]t[ra] illud Ys[aie] 42. Non clamabit neq[ue] audietur vox illi[us] foris. Ad q[uo]d d[icitu]r q[uia] no[n] clamabat clamore contentio[n]is s[ed] clamore caritat[is]. Clamare e[r]go debuit q[uia] surdis loq[ue]batur. Ys[aie] 42. Surdi audite. Clamavit e[r]go s[ecundu]m dixit. qui h[abe]t aures audiendi audiat. Hec au[tem] dicebat. q[uia] multi h[abe]nt aures [et] no[n] audiunt. Per hec a[utem] t[ri]a notabilia aures audiendi audiat dat[ur] intelligi triplex auditus. P[ri]mus e[st] nate sensitive. secundus intio[n]is intellectue. terci[us] e[st] obedie[n]e. De istis trib[us] sic l[egitur] Ps. Audi filia q[uan]tu[m] ad p[ri]mum. et vide q[uan]tu[m] ad secundu[m]. [et] inclina aure[m] tua[m] q[uan]tu[m] ad terciu[m]. Isti expo[sitio]ni concordat p[ar]is[iensis] dicens. Triplex auditus hic notat[ur]. qui p[ri]m[us] est audito ub[i] ubi dei p[ri]mu[m] e[st] nate quo v[er]bum suscipit[ur]. secundu[s] e[st] intellectue quo sensus v[er]bi discutitur. terci[us] est obedie[n]e quo res v[er]bi efficit[ur]. Sunt q[ui] no[n] h[abe]nt aures audiendi a[d] de deo q[ui]a excecatum h[abe]ntes eu[m]. Ezech. 32. Nasu[m] tuu[m] [et] aures tuas p[re]scindent. T[ale]s a d[omi]no reputant[ur] execratos. P[ro]v. 28. qui declinat aure[m] sua[m] ne audiat lege[m] or[ati]o eius erit execrabilis. Alij h[abe]nt aures ad audiendu[m] s[ed] no[n] ad intelligendu[m]. Ys[aie] 42. qui aptas h[abe]t aures no[n] erit audiens. Alij h[abe]nt aures ad audiendu[m] [et] intelligendu[m] s[ed] no[n] ad obediendu[m]. Ys[aie] 6. Excecat cor p[o]p[u]li h[uius] [et] aures ei[us] aggrava. ¶ Interrogabant a[utem] eu[m] [et]c. Hic s[ecundu]m gorr[am] p[rim]o p[ro]ponit[ur] discipulor[um] studiositas in discendo. 2[o] magri sagacitas i[n] docendo q[uia] d[icitu]r. q[uia] ibi. ille dixit. Dicat e[r]go. Et interrogabant eu[m] ut magrm suu[m] i[n] quo datur discipulis for[ma] discendi ut s[cilicet] cu[m] ad audiu[n]t q[uo]d no[n] intelligunt non erubescant interrogare ex[emplo] discipulor[um] d[omi]ni de q[uibus] d[icitu]r hic. q[uia] interrogabant eu[m]. Immo ip[s]e x[ristu]s q[ui] nichil ignorat inventus e[st] in templo i[n] medio doctor[um] audiens [et] interrogans. Luc. 2. Criso[stomus]. Cupis scire op[er]ar[e] interrogat. Interrogabant igi[tur] eu[m] discipuli ei[us] q[ue] esset hec parabo[la]. .i. quid signi[ficaret]. Cu[m] ei esse[n]t sui signu[m] [et] ei[us] cetera ei[us] signo s[ed] glo. no[n] interrogavit eu[m] statim cu[m] finivit parabola s[ed] cu[m] esset singularis .i. solus ut h[abe]t[ur] Ma[rci]. ¶ Quib[us] s[cilicet] interrogantib[us] ip[s]e dixit. Vobis s[cilicet] qui fideles estis fides ei m[ihi] c[ausa] intelligendi. s[ecundu]m illud Ys[aie]. ¶ Secundu[m] alia[m] l[e]c[tura]m. nisi credideritis no[n] intelligetis. cui[us] r[ati]o est q[uia] ad h[abe]ndu[m] intellectum v[er]itatis requirit[ur] purgat[i]o oculi intio[n]is. Fides a[utem] purgat oculum mentis. Act. 15. Fide purgans corda eor[um]. Vobis mih[i] datu[m] e[st]. Et bene dicit datu[m] q[uia] misterior[um] divinor[um] donu[m] e[st] dei p[ro] q[uo]d petit Ps. Da m[ihi] intellectu[m] [et] scrutabor legem tua[m]. Vobis mih[i] datu[m] est nosse misterium regni dei. [et] intelligencia[m] scriptura[rum] s[ecundu]m glo. De quo regno d[icitu]r Ma[tth]. 21. ¶ Auferetur a nobis regnu[m] dei. Ex[pone]re mih[i] ap[er]te. Ceteris a[utem] i[n] parabolis multis s[cilicet] de causis s[cilicet] p[ro] indignor[um] occultaco[n]e. p[ro] simplicium faciliorem capacitate. p[ro] ondendu[m] insibilium ad invisibilia silitu[dinem] exemplarem p[ro] intellectu multiplici ad excitandu[m] auditor[um] studiositate. Ceteris mih[i] i[n] parabolis datu[m] e[st] nosse regnu[m] dei. ut videntes .i. vide[n]tes se reputantes no[n] videant. Ys[aie] 42. Et quis cecus nisi servus m[eu]s. [et] quis surdus n[isi] n[un]cius m[eu]s. Vel ut videntes foris humanitate no[n] videant intus deitate[m]. s[ecundu]m oculo fidei. Vel ut videntes op[er]us miracula no[n] videant utile[m] sumitate[m] co[n]fesse. s[ecundu]m illud. Ber. Multi videt

Th[ema]. D[e] [et] virgili[us]. t[er]ra bo[na] p[er] t[ri]a cognoscit[ur]. Ind[e] comu[n]i[s]. Bon[um] nigre[do]. Humilit[as] co[m]mendat[ur]. Ber[nardus]. Jun[ior]. Tres f[ructus] fideli[um]. Greg[orius]. Grat[ia] salubr[is]. Aug[ustinus]. Ps. i[n] co[n]clo. Gorr[a].

Co[n]t[ra]. So[lutio]. 3 audit[us]. De 3[bus] auditi[bus]. Gorr[a]. Criso[stomus]. [illegible] De fide. Ber[nardus].

videas tentes qui no videant mentis pmi
ones. & audientes & ubiz potius no i
telligant sensum spualem itenus. & istud
ysa. 6. Excreca cor pti huius & aures eius ag
grava & oculos eius claude &c. & pdic
tio no interptatio. Et cu illud. ceteris aut i
pabolis &c. Doctrina a pabolica aut
ponit ut simplices no videntes mistia
divina facilius videant illa p similitudine
g ad h est ut no videntes videant & no
econtrio qre videntes excecare e malum g
no est in motiua predicatoris. Ad hoc
dicendum q cu dr. ut videntes no videant
& audientes no intelligant. In hoc q di
co. ut. no est causale s3 consecutiuum & ho
indignus qui audientes ubum eius no
intelligunt sensum spualem eius. Sic ad
claritatem lucis grauant oculi infirmi. Vel3
g doctrina pabolica ad illustracionem simpliciu
bonorum s3 malis & indignis sit derisio & sca
dalum. Hic insup notandum s Criso. q. hec
ope impfecto q multi p illud ubum vobis
datum est nosse misterium regni dei culpa
neglientie sue imputant deo. dicentes q no
est culpa mea si nescio qd ds no in pstitit
scire. Et ita dicunt nolentes q no
intelligunt ad tm deum s3 petorum suorum excu
sacionem querentes. de talib3 dicit pphia. Non
declines cor meum in ubis mendacij ad ex
cusandas excusationes in peccatis. ideo de isto loco
manifestus ho. alias loquimur. omis gre
intellectus de spu sco & gra dei est & tn alia gra
est q ds omnib3 hominibus creando donauit.
alia e qui no omnibus hominib3 s3 dignori
b3 & electorib3 donat. sicut pfamilias mul
ta mancipia huius oib3 dat. quib3da medi
ocrem vestem dat. quib3 dat mediocre an
nonam dat p debito dnij sui. q no pt esse
seruus nisi ab eo vestitus fuit l nutritus.
Quib3dam a fidelioribus tn se dat meliorem
vestem & delicatiorem annona. no p debitu
dnij sui s3 p eorum bonos mores. Sic & deus
illam generalem gram i. intellectum boni &
mali omnib3 dat sumitate nature. q nec in
deniur esse homines ad ymaginem dei creati
nisi haberent intellectum diuinum. Dignorib3
dat spualem gram ut pu cognoscendi mis
teria no p unitate nature s3 p terminacionem
bone voluntatis aut opacionum. Vide g
quid dixit. no dixit. vobis datum e nosse
bonum & malum s3 vobis datum e nosse
misterium regni celorum. Et g est ds q no hit
gram i. sciam boni & mali no est culpa
hominis no hntis s3 dei no dantis. Si a
omnes homines intelligunt bonum & malum
tn no omnes hnt gram cognoscendi mistia
regni dei no est culpa dei no dantis s3 ho
mis no querentis nec festinantis nec la
borantis ut mereat accipe. Si ei ista ge
neralem sciam boni & mali transigisses
hu iuste merebens hanc spualem gram
cognoscendi misterium. Si a istam gnale absco
disti in terra q datur p nre nate qno
hanc merearis spualem pterminacione bone
voluntatis aut opum dat. Et hoc qd
alius euuangelista dicit de seruo malo q ta
lentum suum abscondit i tra & nullu dedit i
terra fructum. De illo ei dns suus no solu
tulit talentum s3 ab h iussit puniri illum. Q
ei no fructificante iussit puniri eum. vide
q paratus fuit altam gram ei donare si
fructum fecisset de prima.

Assumpsit ihc discipu
los suos &c. Luc. 18. Sic dicit gg
in omel. Redemptor nr pvidens
passione sua discipulorum animos esse pturban
dos eis longe an passionis sue pena & ro
nis sue gliam pdixit. ut cum morientem
resurrecturum no dubitarent. Et tn iam
passionem intellige no potant. Quod s iam
te in tripr contingebat. & allet Beda pa
e q unius eum tenere diligebant & io eius
morte audire no potant. sicut mat q filium
suum diligebat nimis tenere. no pt audire
de eius separatione. Secunda q credebant eum
verum deum esse & io suspicari no potant eum
mori posse. Tercia ca fuit q credebant pa
bo loqui. sicut eis i talib3 sepe loqbatur
dns s gorr in pn notand q xpc discipulos
suos excitat ad sue passionis meditacionem
& q pdicat passionis sue infirmitatem. Ne
scandalizentur de eius passione. pmodum on
dit sua ptate. Circa pmum 6 consideranda
sunt s pns. quorum pimum est quare pmacio
dnice passionis i hat dni recolitur. & pt de
hoc triplex ro reddi. pa est q sicut passio e
tat ppinqua s tatem eius dns dixit disci
pulis. Ecce ascendimus ierosolima &c. sic nunc
e pp s eme repitioni. io conuenit ut i
eis verba illa legunt. Secunda e ut vitent fi
deles ad crucem pnie & ad ascensu i celes
te ierlm. lz xpianus semp d3 esse i cruce
s illud. Galath 4. qui x sunt carne sua
crucifixerunt cum viciis & concupiscentiis. Et
lz semp debeat pficiendo ascende. tn maxi
me i quadragesima. Et sic ille q ingress
e relio preemptat illa q sunt religiois
& eis ante ingressum assuescat. sic an qdra
gesima ad pnie est inchoandu. Econtro
o omnes faciunt qui i comestione carnium
& aliis deliciis hoc tpe excedunt. qi nes
tiunt q quanto talib3 assueuerint tanto dif
ficilius pca eis carebunt. Difficile caret ds
pellico i me yeiunis q in pu yeiunis ei
assueuit. ideo hoc tpe multum conandu e
ad sobrietatem. Ceu. festis dieb3 magis ip
audium animo. hoc multo fora e hebreo
pplo sobrium esse. dnd credes q i breui sit
missurus eos. vepat eos i seruicio suo quum
pt. Illi qui conducunt eqs multum solent e
os reparare q modicum sunt eos hiturt. Apoc
12. De terre & mari q ascendit ad nos di
abolus hns iram magna sciens q modi
cum tps hit. Tercia vo e ut ondat hoib3
quantum malum sit pctm gule. cum pectant
hoies tempe isto ex malo magno. qd ex
isto pcto secutum e. mors ei filii dei secuta est
vide ex magnitudine remedij. apparz magni
pciali. Ber. ex consideratione remedii pcti
estio quantu. filii dei iubet occidi ut vulne
rib3 meis pcioso sanguis ei balsamo mede
at. agnosce homo q gina sunt illa vulnia
p quib3 oportuit xpm deum vulnari ad sa
tisfaciend p pcto primorum parentum. qd fuit pc
catum gule p quo passus e filius dei. Secundu

Vo.
Pro.
Criso.
De itellectu
De gra
De gra
Greg
Ber.
Ber.

e cur dns assumpsit 12 discipulos suos ad passionis sue consummacoẽ ut hic hr. cap. 20 ad ostensionem glie sue i transfiguracoẽ cap. 17. mar. 9. et luc. 9. Assumpsit tres ad consummacionem passionis sue. assumpsit 12 et tres tm. s. petrum iacobum et iohannem ad ostensioẽ glie sue quod factum est ut ostenderet quod omnis imitat ad imitacoẽ passionis. Pauci tamen venerunt ad passionis factum. 1. pet. 2 xpc passus est pro nobis vobis relinquens exemplum. ut sequimini vestigia eius. 1. cor. 9. Omnes quidem currunt sed unus accipit bravium. Tercium est quare assumpsit eos secreto ut dicitur cap. 20. causa non fuit ut daret nobis exemplum ne secreta nra passim omnibus revelemus. quedam enim que solis amicis committenda erant. his quos biberunt obvia narrant ut dicit sap. Eccl. 19 Sagitta infixa femori canis statim extrahitur. sic verbum in ore stulti. In eodem. A facie verbi parturit fatuus. ffatuus parturiens non quiescat donec partum emiserit. sic nec fatuus donec verbum protulerit. Ecc. 6 multi pacifici sunt tibi. consiliarius unus de mille. Spiritualis racio in hoc quod secrete loquitur apostolis de sua passione datur exemplum his qui ascensuri sunt crucem religionis. ut non passim hoc revelent. Eccl. 28. Noli consiliare cum socero tuo. Socer pater est uxoris. i. carnis. qui est mundus. cui non est revelandum cum aliquis vult mundum deserere. Jacob fugit insalutato et ignorante laban. Gen. 31. Ber. cum presertim secularium amicorum loquitur noli inquit precipitanter age. dum considera diligenter intue. magnum est quod proponis et ~~opus hes~~ et opus hes magna deliberacoẽ experiri quid possis. amicos consule ne postea fuerit penitere contingat. Ber. est sapiencia mundi terrena diabolica inimica salutis. suffocatrix vite mater tepiditatis cuius s. que deo solet non mitium provocare. Cum enim verbum dei esse non dubites. quid opus est deliberacoẽ. Vocat magni consilii angelus. quid ergo adhuc consilium prestolaris. Quis enim sapientior et fidelior illo. ab ore puteri iehenne exceptior et ab eo consilium petat. amicos consulat. qui et legit inimici hominis domestici eius. Mich. 7. Quartum est quod scriptura vero loquitur de adventu in ierlm notat eum ascensum ut hic luc. 19. ascendentibus ierosolimam. Ubi vero loquitur de adventu in egiptum notat eum descensum. ut Gen. 12. descendit abraham quod ideo fit ut innuat difficultas que est in eundo in celestem ierlm et facilitas que est in eundo ad tenebras et infernum morte. Act. 14. Per multas tribulacoẽs nos oportet intrare in regnum celorum. luc. ult. Nonne xpm oportuit pati et ita intrare in gloriam suam. Econtra est facilis descensus inferni. Quintum est quod dns futuram predixit ut agnoscatur eius divinitas futurorum prescia. Sicut enim proprium est divine potencie extendere se operando ad illud quod est. et ad illud quod non est. ex nichilo enim potest operari et res redigere ad nichilum sic divine sapiencie est videre futura preterita et presencia ysa. 41. Annunciate que futura sunt in futurum et sciemus quod dii estis vos. Hic tamen notandum quod cum xpc dixit. Ecce ascendimus ierosolimam. hoc dixit ad literam quia ierlm in montanis sita est. ps. illud io. 3. Sicut moyses exaltavit serpentem in deserto sic exaltari oportet etc. Jerosolima enim erat locus deputatus passioni xpi. ps. illud luc. 13. Non

capit prophetam perire extra ierlm. Sequitur Et consummabuntur omnia. In quo ostendit secundum glo. quod quod quid prophete dixerunt ad sue dispensacoẽs misterium pertinebat. Unde viso in eius adventu cessaverunt prophete. luc. 16. Lex et prophete usque ad iohannem. In passione autem eius consummata sunt omnia. Jo. 19. Consummatum est. Et bene dixit omnia. tria enim predixerunt de xpo. s. quod passurus. pro quo et quid pro utroque recepturus. 1. pe. 1. de qua salute scrutati sunt prophete qui de futura in nobis gloria prophetaverunt. Et sequitur prenuncians que in xpo sunt passiones et posteriores glias. Consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Ecce inquit hore quod filius hominis erat filius legis. Ro. 10. ffinis legis xpc.

3a passio

Sextum est considerandum nobis quid dns dicat se passurum. Et sunt hore.

Hore

Iniuria que sic potest distingui. Iniuria enim aut consistit in conatu percucionis aut in actu illacionis. Prima in tradicoẽ. cum dicitur. tradetur gentibus. Alia subditur. quia illud quod infertur aut est in verecundiam et pudorem et sic est conspuicio aut angustiam et dolorem et sic est flagellacio. aut ad utrumque simul et sic est illusio que est iniuria innua. Sic falsi tradunt veritatem fatui illudunt sapienciam. rei flagellant innocenciam. miseri conspuunt gloriam. Tradetur enim gentibus. Traditus fuit primo a iudeis a discipulo

3 tradicio

cap. 26. quid vultis mihi dare et ego eum vobis tradam. Secundo a iudeis poncio pilato qui erat preses gentilis. cap. 27. Vinctum adduxerunt et tradiderunt poncio pilato presidi. Tercio a pilato preside traditus est iudeis. cap. 27. Ihm vero flagellatum tradidit eis. Et illudetur. Primo enim illusus fuit in pretorio principis sacerdotum dicendo. prophetiza nobis xpe. luc. 22. Viri qui tenebant ihm illudebant ei. Secundo in pretorio pilati presidis. cap. 27. genuflexo ante illum illudebant ei dicentes. Ave rex iudeorum. Tercio in pretorio herodis. luc. 23. Sprevit eum herodes et illusit et indutum veste alba etc. Quarto in patibulo crucis. luc. 23. illudebant autem ei et milites accedentes et acetum offerentes. Et

Illusio pt

flagellabitur. ffagellatus enim fuit primo colaphis in facie. cap. 26. Tunc exspuerunt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt. Secundo arundine in capite. cap. 27. Acceperunt arundinem et percuciebant caput eius. Tercio flagellis in toto corpore. Jo. 19. Tunc apprehendit pilatus ihm et flagellavit eum. Et conspuetur. Conspuitus enim fuit primo a iudeis in atrio pontificis. cap. 26. Tunc exspuerunt in faciem eius. Secundo a gentilibus in atrio pontificis. cap. 27. Expuentes in eum acceperunt arundinem etc. ysa. 50. Corpus meum dedi percucientibus et genas meas vellentibus faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. Unde potuit dicere cum iob 30 ffaciem meam conspuere non verentur. De his dixit sibilla ut ait aug. de civit. dei li. 18. In manus infidelium postea veniet. dabunt autem deo manibus alapas incestes et impurato ore exspuent venenata sputa. dabit ad verbera simpliciter dorsum et colaphos accipiens tacebit ne quis agnoscat quo vadit aut unde venit. ut loquatur inferis et corona spinea coronetur. Et postquam flagellaverint occident eum. Ecce magna crudelitas quia non

3 flagella

suffriat eis alterum s. flagellare uel occide. sz utrumqz nō potuit illud Job 16 Saciati sunt penis meis. Pilatus u° flagellatū uoluit dimitte eum Jo 16. Emendatū g° eū dimittā. sz iudei noluerunt sz p⁹ flagella occidi procurauerunt. ¶ Tale cū p̄is ptractās premissa not̄ de passiōe que pertinent ad passioē que sunt tradicio illusio flagellacio conspuacio et occisio. Traditus ē qui erat uirtus patris. illusio fca est dei sapie. 1 Cor. 1. Predicam⁹ xp̄m dei uirtutē et dei sapiam. flagellat⁹ ē qui pcm̄ nō fecit. 1 pe. 2. Cospuit̄ dei glia. ps. Exurge glia mea. hebr 1. qui cum sit splendor glie. Occidit̄ qui ē uita Jo. 14. Ego sum uia ūitas et uita. Pr⁹ ē tradicio. tradebatur aūt sz pacem a iuda q eum tradidit salutando amplexando osculando et securū committendo. Sic et i futū q̄drage^a multi xp̄m salutabunt cū oroz diuicam frequtabunt. Quoc ei pr̄ nr̄ dicim⁹ totiens salutam⁹. Multi et xp̄ianī aplexabūr xp̄m brachio amoris et brachio timoris. est qd̄ uitat pcm̄. pu 14. P timorem dei declinet omīs a malo. Signū q homo amplexat̄ xp̄m brachio amoris ē qñ facit bona et dei seruat mandata. Jo 14. Si quis diligit me sermonem meū seruabit. Multi et i hāc pl'm xp̄m osculabūr et ꝑ illos impl' illud ps. mīa et ūitas obuiauerunt sibi iusticia et pax osculate sunt. Veritas ei dr̄ esse ex pte pccoris. mīa ex pte dei. Si pctor de se dicat ueritatē pcta sua ūaciter confitendo. mox mīa dei obuiat idulgendo. Sic ex pte pctoris dz esse iusticia. ex pte dei pax. Si ei pctor de se facit iusticiam p ūiaz penitendo. mox deus ipm osculat⁹ ē i amiciciam recipiendo. Multi et cū xp̄o commedūt qñ corp⁹ ē recipiunt. et tū ad silitudine iude xp̄m sit salutatū sit amplexatū sit osculatum. In mensa sociat̄ pditore ēdunt dū ad pcta redeunt et xp̄m de corde expellunt et diabolū introducunt. Fuit ei xp̄c traditus a trib3. a iuda qui eum tradidit p auariciam. Mt 26. quid uultis m dare et ego eū uobis tradam. A iudeis q eū tradiderunt p inuidia et malicia. Mr 15. Sciebat ei q p inuidiā tradidissent eū. A pilato qui eum tradidit ad crucifigend̄ p timore et pusillanimitate hūna. Jo 19. Cū iudei dixissent. si hunc dimittis nō es amicus cesaris. pilatus timore duct⁹ eum tradidit. Omē ei pccm̄ aut fit p cupiditate male inflammantē 1 thi 6. Radix omī maloz cupiditas. Isti s cupidi tradunt xp̄m cū iuda. cui⁹ sunt simoniaci usurarij auari aut fit p malam fraterna grām psequitem. Isti tradunt cū iudeis cui⁹ sūt inuidi et maligni qui dona spc sa i alijs psequitur. aut p infirmitatem hūnam timore inducentē. Isti tradunt cū pilato. tales sūt timidi et pusillanimes q plus timet homi morlem q deū. ¶ Secund̄ ē illusio. Illudit̄ a xp̄c et irridetur. maxie a trib3 hoīm generib3. p° a duris et obstinatis. pu. 1. Vocaui et renuistis. et io deus i fine irridebit. Et se. Ego quoqz i interitu u̅ro ridebo. pu 3. Illusores ipe illudz. Jero⁹. an putam⁹ fres q

iocando pdiceat pphe ridendo loquitur apls ꝑ infantili commmetur. sz ioca nō sunt ubi tormenta intercadunt. ysaias serra secabat daniel deuorand⁹ leonib3 exponit. petr⁹ ex° de in cruce suspenditur. Si iocando sunt passi iocando credantur locuti. Sz timeo ne fides uña sit iocalis q ipoz. timeo ne iocando saluemur et rideat ipe de nobis queadmō⁹ scriptū ē. Qui hitat i celis irridebit eos. Scdo accidiosus Isidor⁹. irrisor ē et nō penitens qui iter agit qd penitet. cū talib3 ipe ei diabol⁹ ludit sicut catus cū mure quē abscedere pmittit aliquātulū sz mox sup eū ruit. Sic aliqn̄ diabol⁹ pmittit pcc̄orem penitere sz pmō⁹ facit eum i pcm̄ redire. pu 14. Stultos illudit pcm̄ 1 diab⁹ q fuit inuentor pcti. Tercio a tepidis et ociosis. treñ. Viderunt hostes eam et deriserūt sabba ei⁹. Et dicit sabba i plurali. Tales ei faciunt sabbm̄ quo ad corpus uacantes ab oroe. faciunt et quo ad seipos uacātes a uicioz mortificacoe. faciunt insr° q ad pcm̄ uacantes a bono ope et qz tales xp̄o illudunt dantes s aquā tepida ad bibend̄ hostes 1 demones sabba eoz derident. ¶ Scdo q iiij modis ē fuit illusus. p° in domo caiphe. cum uelamine capitis ut hr̄ luc 22. Secundo i domo herodis cū ueste alba. ut hētur luc 23. Tercio in domo pilati cū purpura ut hr̄ Mr 15. Quarto a iudeis i cruce q er⁹ uba puertebant dicētes. Mt 27 Vath q destruit templū et c. Et er⁹ fidem deridebant dicentes ibm̄. Si rex isrl est descendat nunc de cruce et credimus ei. Hijs iiij modis solet sacerdotes nr̄i ē illudere. p° cum caypha p amictū capitis cū ipm amictuz i capite sumunt. Ephs 6. Galeam salutis assumite. Ipi nō seruiunt i ecc̄a p celesti retribucoe sz p terrena cupiditate. Secundo ē illudunt i alba ueste cū herode. cum ipam albam induunt q sigt mundiciā. s illud ps. lauabis me et sup niuem dealbabor. Ipi aūt nō mundi sz mente et corpe impuri. Tercio cū purpura cum militib3 cū induunt casulam purpurea q sigt latitudinem et feruorē caritatis. Ipi aūt nō hñt uestem purpuream carit⁹ sz sanguinem rancoris. Quarto cū iudeis i cruce q er⁹ uba puterunt et fidem er⁹ deridebant. Et ipi uba dei contemnunt. cū stolam q sigt gladij et ūbum dei indigne assumunt et scutū fidei qd sigtur p manipulū despiciunt. Ephs 4. In omīb3 sumentes scutū fidei ¶ Tercium ē flagellacio i qua flagellatoe sanguis de omīb3 membris exiuit. Flebat pri⁹ oculis sz nū flet cum omīb3 membris xp̄c i sua passiōe. Q fleuit s i corde p immensitatem doloz. treñ. 1 O uos omīs qui transitis et c. Ore. lacrimosis ūbis Mt 27. Hely hely ut quid dereliquisti me. Oculis p lacrimaz effusione hebr 5. Cum clamore ualido et lacrimis offerre et c. Et tamen cū omnib3 membris p sanguis emanacoz qn̄ s fuit tam crudelit flagellat⁹. ¶ Scdo q iiij modis iudei eum flagellauerūt. p° i capite ipm arundine pcucientes. ut hr̄ Mt 27. Secundo i facie eum uelantes et pcucientes ut Mr 14. Tercio i colaphis eū cedentes. ut Mt 26. Quarto i toto corpe eū flagellantes ut hr̄ Jo 19. Flagellant eū hodie i capite qui

persecuti sunt prelatos ecclesie. Flagellant in facie quando con
templatiuos qui sunt pulcriores partes ecclesie perturbant in sua quiete. Flagellant in collo quando pre
dicatores impediunt in diuino sermone. Fla
gellant in toto corpore qui istos inferiores moles
tant in sua operatione. Sed de flagello dicit Aug.
Quid superbit impius qui de seipso facit flagellum.
Pater flagello filium corripit et postea flagellum
mittit ad ignem comburendum. ¶ Quartum est con
spuitio signum autem conspuitio uilipensionis. Unde di
illud Job 30. Faciem tuam conspuere non uerentur.
Dicit glo. Faciem conspuere est istos qui in presenti
confutare et in eorum contumelias uerba fluere
a quibus fluentes saliuas emittere. Ista autem conspu
itio et illisio aliquibus est ad suffocationem et contur
bationem sicut legitur de uiro matre sororis Moysi
si quando iudeorum sputis fuit suffocatus. Aliquibus est
ad correctionem. quod signatum est Deut. 24. quod qui
homo nolebat accipere uxorem fratris sui defuncti in faci
em illius conspuebat. Et quis est uere frater tuus nisi
Christus qui uere pro nobis suscepit. qui primam quam
accipere renuit deus cum flagellis duris affligit
ex quibus ille correctionem quandoque accipit. Aliquibus con
est ad humiliationem sicut legitur quod Dyogenes inuita
tus a quodam habente turpem faciem et pulcram
domum in eius faciem spuit dicens se non uidisse
in tota domo aliud turpe in quo hunc posset. hoc
autem fecit philosophus ut ille se cognosceret et de pulcritu
dine domus sue non superbiret sed turpitudinem propter
humilitatem haberet. ¶ Aliquibus est ad utilitatem
et uirtutis profectionem sicut in ceco illuminato ut
patet Jo. 9. Tales erant apostoli de quibus act. 5. Ibant
apostoli gaudentes a conspectu concilii etc. ¶ Quin
tum est occisio. habuit enim Christus quedam uulnera que fue
runt sibi occasio mortis. postquam enim fuit in tantum flagel
latus quod inter flagella aliud non spirasset. Deinde
fuit in manibus et pedibus perforatus et tandem cum
iam esset mortuus in latere est uulneratus. Per corpus
Christi intelliguntur illi de ecclesia qui ad hoc sunt ordinati
et temporalibus dediti. isti occiduntur cum temporalia
ab eis auferuntur. Eccl. 34. Qui aufert in sudore pa
nem quasi qui occidit proximum suum. Per manus intelli
guntur actiui. Isti occiduntur cum a suis operationibus
impediuntur. Prou. 3. Noli prohibere eum qui bene facit
si uales et ipse bene fac. Per pedes intelliguntur con
templatiui qui suis orationibus tota ecclesiam susten
tant. Istos occidunt qui orationes nec in temporibus of
ficium habeant impediunt. Hiis concordat Pis. ita
scribens. Christus quatuor uulnera habuit que eum mortis eius
extiterant sicut in duobus pedibus et duabus manibus.
Sibi iam occiditur in ecclesia hodie. Pedes totum corpus
sustentant. manus pro toto corpore laborant. Pes
igitur sinister et manus sinistra sunt agricole qui
omnem laborem ecclesie sustinent quantum ad temporalia.
Pes dexter et manus dextra sunt prelati humiles ecclesie
qui onus et laborem ecclesie sustinent quantum ad
spiritualia. Hii occiduntur cum de uita eorum subtrahitur.
Eccl. 34. Panis egentium uita pauperum est qui defrau
dat eum homo sanguinis est. ¶ Nota quod secundum eundem
Pis. Christus quatuor que passus est ille patitur uir iusti
in mundo. Primo enim traditur ab hiis a quibus debent
amari. Luc. 21. Trademini a parentibus et fratribus et
cognatis et amicis et morte afficient ex uobis.
Et eritis odio omnibus etc. Secundo et derident. Simpli
citas iusti deridetur. Job 12. Et Sap. 5. Dicunt
dampnati de bonis. Hii sunt quos aliquando habuimus in
derisum et in similitudinem improperii. nos insensati ui
tam illorum estimabamus insaniam. Que derisio fi
gurata est in Heliseo ascendente in Bethel. cum dice

bant pueri. Ascende calue. 4 Reg. 2. Sed quis fi
nis huius derisionis sit ostendit ibidem. Heliseus enim ma
ledixit pueris in nomine domini et egressi sunt ursi de
saltu et lacerauerunt 42 ex eis. Prou. 3. Deus ipse
illudit derisores et mansuetis dabit gratiam et gloriam.
Sapientes possidebunt. Iustum autem flagellat a ma
lediciis tirannus. Ysa. 10. Ve Assur uirga furo
ris mei et baculus ipse est. Item iustum autem habet con
spuitur contemptu et uilipensione. 1 Cor. 4. nos
ignobiles usque in hanc horam esurimus sitimus et
nudi sumus et colaphis cedimur tanquam purgamen
ta mundi huius facti sumus omnium peripsima usque ad
huc. Sic dicitur purgamentum pomi uel ferri. ¶ Ius
tus autem occiditur Ps. Propter te mortificamur tota die. Con
solo in hiis est meorum eorum quod dominus passus est pro nobis
Aug. magna consolatio membris ex capite.
¶ Ber. Intuentes angustias domini nostri leuius portemus
nostras. Greg. Si passio domini ad memoriam reuocetur
nichil est adeo durum quod non equo animo toleretur.
Si fallit te aliquis in quo confidebas cogita Christum
traditum esse a discipulo suo. In Ps. Homo pa
cis mee in quo sperabam magnificauit super me
supplantationem. Si oportet te esse subditum indig
no noli turbari cogita dominum traditum fuisse
gentibus sicut Pilato et ministris romanorum. Si
quis stultum te reputat cogita quod Herodes
Christum de ueste alba illuserit. Si quis te percuti
at cogita Christum fuisse flagellatum pro te usque
ad sanguinem. Hebr. 12. Recogitate eum qui ta
lem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum
contradictionem etc. Nondum enim ad sanguinem resti
tistis. Et nota secundum Pis. et tunc cum quanto quod filia
prodit patitur Christus adhuc in ecclesia in membris suis.
Traditur enim gentibus cum regimen ecclesie traditur gen
tili inuentibus sicut aperte malis. Dauid. Deus ue
nerunt gentes in hereditatem tuam etc. A quibus Christus tra
ditur ostenditur Jo. 18. Gens tua et pontifices
tui tradiderunt te mihi. Postea illuditur cum populus
eruditione et quo bono fraudatur. Jer. 50. Grex
perditus factus est populus meus pastores eorum seduxe
runt eos. 2 Pe. 3. Uenient in nouissimis di
ebus illusores iuxta proprias concupiscentias ambu
lantes. Deinde flagellat dominus quando populus anga
riis et iniuriis opprimitur. In Ps. Fui flagellatus
tota die. Postea conspuitur quando cultus eius uilipenditur
et cultores eius si qui boni sunt confunduntur.
Job 30. Faciem meam conspuere non uerentur. Glo.
Faciem eius spuere est istos qui in presentia confu
tare et in eorum contumelias etc. Postea occi
ditur cum caritas in populo eorum malo exemplo perditur
et fides peruerso dogmate corrumpitur. Et Jo. 4.
Deus caritas est. et per fidem habitat Christus in cordibus
uestris. Unde conuenienter dicitur occidi Christus cum ca
ritas perditur et fides corrumpitur. ¶ Circa au
tem nota quod dominus prenunciator sue passionis subdit
acceleratione sue resurrectionis dicens. Tercia die re
surget. Jo. secundum Bonau. implicauit tria. sicut resurrectionis
claritas ibi die. Ps. Hec dies quam fecit dominus.
Resurgendi celeritas ibi tercia. Osee. 6.
Uiuificauit nos post duos dies. Et tercia. Susci
tabit nos. id est suscitandos ostendit. Resurgentis
potestas ibi resurget. non dicit resuscitabitur
quasi ab alio. Ps. Nunc exurgam dicit dominus.
Uoluit autem ita cito resurgere ut euacuaret scan
dalum crucis. in hoc quod Christus prenunciator mortis
adiungit accelerationem sue resurrectionis. Secundum Pis.
dat exemplum predicatoribus ut temperent predicationem

Aug.
Coso istorum
Ber.
Greg.

Hebr. 12
Pis.

Pis.

leta tristib; admiscentes. luc. 10. Samari
tan9 uulneratis sauciati vinum et oleum infu
dit. Datur et in hoc exemplum fidelib; ut cum aliqui gra
uia pro xpo tollerant grauiter qui merent tol
lendo attendant. Considero eius primum miseri
cordiam flagelli ut dicit gg (Greg.) cum steph(an)i p(ro)
thomart in certamine gladius dei ouisus est. act
6. Sz hic (Io.) est q(uo)d xpc no(n) debuit tercia die resur
gere. s; potius usq; ad mundi suam resurrectionem
differre. sicut et alios mortuos usq; ad uniuersi
tatem tempus illud noluit expectare. Dicendum
ei pretere legem (legem) quam ipse tulerat. sz ipse tu
lit de dilacione resurrectionis. g(er)o debuit suam differre
quia anima sua separata appetebat reunire cor
suo quia huiusmodi appetitus est naturalis. g(er)o uel
statim post mortem reunita fuit uel in tridu
o non fuit perfecta eius gloria. quia sicut aug(ustinus) per huiusmodi
appetitum dilatum retardat plena gloria anima(rum).
Ad primum dicendum quod illud debitum uite (Ro.) quod cum con
sili uel eadem causa in resurrectione xpi et aliorum quod
p(ro)pter primo ex causa efficiente quia cum corpus coniunctum
erat deitati debuit per influenciam eius resur
gere. et alia corpora mediante ipso. ¶ Secundo ex
causa materiali quia in corpore illo nunquam fuit
fomes peccati. unde nec debitum incineracionis habuit.
Tercio ex causa formali qua perfecte debuit glori
ficari et in corpore suo completo officio. Quarto
ex causa finali ut resurrectionis eius exemplo futura spe
remus et nunc in ipsum crederemus. debuit
aliquantulum expectare ne fantastice mortu
us putaretur. ¶ Circa 8 nota quod discipuli
nichil horum intellexerunt. Ubi secundum gorr(am) (Gorr.) postquam
xpc predixit discipulis suam passionem. hic
ostendit eorum ebitudinem quantum ad cognicionem. Ubi
remouet ab eis triplicem cognoscendi modum.
Primo proprie industrie cum dicit. Et ipsi nil ho
rum intellexerunt in per se. Secundo doctrine aliene
cum subdit. Et erat uerbum illud absconditum
tum ab eis. quia non eis erat reuelatum ab eo.
Tercio reuelacionis diuine cum addit. Et non
intelligebant que dicebant. quasi diceret nullo
modo intelligebant nec per se nec per alium. Uo
luit autem eis explanare aufam ut postea factum per
predicacionis recordacionem magis in fide solida
rentur. Triplex autem causa quare non intellexerunt
in primo notum euangelii supra9. Sequitur in textu.
Factum est cum appropinquaret etc. Supra9 predixit
dominus discipulis suis sue passionis infirmitate
et in prima parte exposito. in 2a parte hic ostendit sue
deitatis potestatem et hoc per miraculosam ceci
illuminacionem. Ubi secundum pref(acionem) (Pref.) quinque precipue sunt nota
(4. nonda) da. In primo status saluatoris ceci illuminatiui
ibi. Cum appropinquaret etc. Secundo status ceci
misericordiam recepturi ibi. Cecus quidam etc. ¶ Tercio
quo cecus se habuit salutem petendo ibi. Cum
audiret etc. Quarto quo se habuit ihesus salutem
conferendo ibi. Stans autem ihesus etc. Quinto quo
se habuit cecus salute iam obtenta ibi. Et se
quebatur eum etc. Circa primum et 2m simul notandum
quod filius appropinquans iherico illuminat cecum
ut hic habetur. et curat uulneratum qui incidit in la
trones. luc. 10. Iherico interpretatur defectus. per cecum
uo et uulneratum intelligitur humanum genus uulneratum per
concupiscenciam ex parte uoluntatis et excecatum
per ignoranciam ex parte racionis. Dicit aug(ustinus) (Aug.) in enchi(ridi)on
2o. mala sunt mala uobis inflicta ex peccato. scilicet
ignorancia rectorum agendorum et concupiscencia noxiorum.

(quatuor spiritualia causant cecitatem.)

Sz nota quod quatuor omnia peccata excecant peccatores.

q. tamen sunt causa spiritualis causant cecitatem. quorum primus est
timor superbie. Greg. timor mentis est obsta
culum ueritatis. et iste timor totum genus humanum
occupauit. Primo enim habuit ortum in celo quando lucifer
contra deum intumuit. Ipse enim considerans gau
dium sue dignitatis elatus est in superbia uolens
similem se esse altissimo. aliquo modo quo ad existere
non quo ad imitacionem quia uoluit ex se habere quod
habuit. ut dicitur in persona eius. ysa. 14. In celum
ascendam super astra celi exaltabo solium
meum similis ero altissimo. Et ideo superbia est
nata celestis et ideo uiros celestes inuadit.
Demum de celo descendens in paradisum uenit et ibi
primos parentes inuasit. qui super seipsos se ele
uauerunt et contra deum intumuerunt. Demum de
paradiso uenit in mundum et modo per totum mundum
iste morbus superbie est diffusus. Superbire autem
dicitur super alios ire. lucifer enim superbiuit quia super
deum ire uoluit. homines superbiunt quia super ali
os ire uolunt. Deus autem superbire non potest quia super
alium ire non ualet. eo quod super se nullum habet.
¶ Secundum est puluis auaricie. Auarus autem semper
portat terram in oculis. ps. Oculos suos statu
erunt declinare in terram. Unde dicitur de talibus
cupidi ceci. Sicut superbia occupauit totum
genus humanum sic et auaricia. Jer. 6. A
minori usq; ad maiorem omnes auaricie stu
dent. et a propheta usq; ad sacerdotem omnes faciunt
dolum. Inter minores et maiores sunt me
diocres. per minores intelliguntur laici. per medio
cres clerici. et per maiores prelati. A minori us
q; ad mediocres et maiores auaricia est. quia
inuenitur in laicis. uiget in clericis. regnat in
prelatis. ¶ Uel potest dici quod in domo anime sunt
tres familie scilicet. minores et iste sunt cogitaci
ones. mediocres et iste sunt intenciones. ma
iores et ille sunt affecciones. Sunt g(er)o quidam quorum
auaricia est in cogitabilibus quia die ac nocte co
gitare non cessant quomodo lucra possint adquirere
et pecunias augere. Ecc. 2. Cuncti dies eius
laboribus pleni sunt et erumpnis. nec per
noctem mente adquiescunt. Alii sunt quorum
auaricia est in intencionibus quia in omnibus que dicunt
uel faciunt semper aliquod lucrum uel emolimen
tum temporale intendunt. Prou. 17. Oculi
stultorum in finibus terre. Oculi stultorum inten
ciones eorum qui uersus terram quasi finem pretendunt
temporale lucrum. Alii sunt quorum auaricia est in
affeccionibus quia temporalia ardenter diligunt et spiritua
lia parupendunt. Unde a minori usq; ad
maiorem omnes auaricie student. Alii terrena
lucra cogitare non desinunt. Alii in omnibus que agunt
temporale lucrum intendunt. Tercium pec
catum est ignis iracundie. ps. Supercecidit ignis
et non uiderunt solem. Cesarius. Sic mentis
lumen iracundus excecat. Sicut enim uisus
excecatur per iracundiam inflammante. secundum
damascenum ira est ebullicio sanguinis circa cor. ¶ Ex
illa enim ebullicione fumositates ascendunt que
oculum mentis obnubilant unde illud Ira im
pedit animum ne possit cernere uerum. ¶ Ut autem ignis
ab igne minus ebulliat tribus remediis impe
ditur eius ebullicio. Aut per uasis ab igne depo
sicionem aut per lignorum subtraccionem aut per aque
frigide apposicionem. Sic quando quis per iram contra ali
um minus ebullit iste contra quem irascitur aut
debet se tollere ab illo. unde Prou. 20. honor est homini
qui separat se a contencionibus. Omnes autem stulti

uiscentur contumeliis. Aut dz ubi refrigerana da ut dulcia videre. pu. 14. Responsio mollis frangit ira, sermo durus suscitat furore. Aut saltem dz tacere et nichil contradicere. Verba eni que iracundo videntur sunt ligna quibz ignis iracundie amplius inflammatur. Ecc. 28. secundum ligna silue sic ignis ardescat. Qn autem ligna uerborum subtrahuntur tunc iste ignis extinguitur. pu. 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. et non litiges cum homine linguato et non strues in ignem eius ligna. Ecc. 8. Quartum est fetor luxurie. hoc signatum est Thob. 2. ubi dicitur quod ex stercore irundinis fuit excecatus. huius auis immundicia et dissimatura et quod peccatum magis desiccat quam luxuria. homo quidem habet iii. scilicet corpus animam famam et temporalem substanciam. Est ergo peccatum quod desiccat corpus nimia tristicia. pu. 14. Spiritus tristis exsiccat ossa. Et est peccatum quod siccat animam scilicet inuidia. nam inuidia marcessit rebus opimis. Est peccatum quod desiccat terrenam substanciam scilicet prodigalitas. luxuria autem desiccat et consumit corpus quia facit cito venire in senectute vel in morte. 1. cor. 6. qui autem fornicatur in corpus suum peccat. i. in corporis sui diminucionem et consumpcionem. Consumit animam quia bona proposita et desideria adnichillat et dispergit. 1 Cor. 2. Animalis homo non percipit ea que spiritus dei sunt. Consumit bonam famam unde dicitur de salamone ecc. 47. Inclinasti femora tua mulieribus et dedisti maculam in gloriam tuam. Consumit terrenam substanciam luc. 15. Dissipauit substanciam suam viuendo luxuriose. ¶ Quintum est nimia habundancia et crassitudo terrene substancie. Job. 15. Operuit faciem eius crassitudo. hinc est quod sedechias excecatus est in reblata quod interpretatur multa. ut habetur 4. Reg. 25. quia multitudo temporalium rerum facit hominem cecum. hinc est quod manasses et effraym fuerunt fratres. Effraym interpretatur fertilitas. manasses oblimosus quia nimia fertilitas seculi inducit obliuionem dei. sicut pisces ex magna pinguedine excecantur. et sicut in aucupibus oculi consumuntur. ne ex multitudine rerum uisarum ab impinguacione retrahantur. Sic homines ex magna rerum habundancia in anima excecantur. Omnes iste cecitates intellectualiter intelliguntur in ceco hic illuminato. de quo dicitur. cecus quidam sedebat etc. Per cuius intellectum literalem non solum Gregorius quod hic tangitur hominis miseria quantum ad iiii. primo quantum ad sensum quia cecus. 2. quantum ad motum quia sedebat. 3. quantum ad locum quia secus viam. 4. quantum ad victum quia mendicans. habebat ergo quatuor incommoda. scilicet cecitatem debilitatem errorem et paupertatem. Cecus iste significat genus humanum quod clare videtur excecatum est. Ecc. 10. Sensum impleuit cor eorum. sed peccatum excecatum est. Sap. 2. Excecauit eos malicia eorum. Secundo notantur hic quatuor incommoda humani generis. scilicet cecitas ignorancie. ysa. 42. quis cecus nisi seruus meus. scilicet homo sessio pigricie. luc. 1. qui in tenebris et in umbra mortis sedent. Deuiacio culpe. sap. 1. Errauimus a uia ueritatis. mendicitas gracie. ps. adiuua nos deus etc. quia pauperes facti sumus nimis. Vel inter iiii. influencia bonum distinguuntur ista. ut cecitas ignorancie. sessio impotencie. secus uia malicie. mendicitas concupiscencie. respiciat. Vel ut dicat pis. genus humanum cecus erat quantum ad cognicionem racionalem. mendicans quantum ad concupiscibilem. deserens magnum pa

nens bonorum utilium. Sedebat vero per ignauiam quantum ad irascibilem timens aggredi uel sustinere ardua pro salute propria. Et erat iuxta uiam habens opera de genere bonorum absque fide uiua. Ex cecitate ignorancie sequitur mendacitas. pu. 10. qui indocti sunt in egestate cordis morientur. Ex cecitate ignauie sequitur ignauia scilicet cogitacio eam fugit. Unde ber. loquens de illo uerbo. non timebis a timore nocturno etc. Timor inquit afflictionis nocturnus est et plane tenebrosus quia abscondit ab oculis. Quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. sed facile hunc errorem exsufflat rabies mentis urgeat oculus cordis peccata que gessimus. nunc eciam supplicia nunc et uia prima nunc ea que pro nobis pertulit xpc. Iuxta uiam dicitur esse qui opera habet de genere bonorum sine uiua spe. Unde super istud. Ro. 3. arbitramur. etc. glo. dicit aug. i. opera bona ante fidem inania sunt. ut ei uidetur ut maue cursus et uires celerimus preter uiam. Et non quod peccatum est ea cecitatis interioris. Sap. 2. Excecauit eos malicia eorum. Circa quam cecitate iiii. nobis attendenda sunt. scilicet quibus singulis agnoscitur et in quibus deterior sit hec cecitas cecitate corporali quo inuenitur et quo sanetur. Circa primum notandum quod signa cecitatis exterioris sunt error in eundo et casus nunc in aquam nunc in ignem nunc in foueam. Item quod uenenatis se pascunt et demones uarias illusiones eis faciunt. De primo. treni. 4. Errauerunt ceci in plateis. Sopho. 1. Ambulauerunt ceci quia domino peccauerunt. De 2°. mt. 17. Sepe cadit in ignem et crebro in aquam. mt. 15. Cecus si ceco ducatum prebeat ambo in foueam incidunt. Venenatis se pascunt cum prohibitis delectacionibus utuntur quod non facerent si uiderent uenenum. Job. 6. an potest aliquis gustare quod gustatum afferret mortem. Illusio quam demones faciunt peccatori signata est iudic. 16. ubi legitur quod philistei fecerunt sampsonem adduci de carcere ut luderet coram eis. Illud facit diabolus peccatori dicendo illi. Dilata os tuum et implebo illud. et ut eius potuit de desiderio peccatorum uana gloria uel aliud terrenum attendit. Os anime affectus est. Jo. 8. Si quero gloriam meam gloria mea nichil est. Jer. 4. Aspexi terram et ecce uacua erat. et ut illudit diabolus peccatore dicit ei quod pulcher est si pulcras uestes habet ac si uestis esset homo et uestimentum pulcrum hominis contra quos dicit Aug. Cum iniquus omnia sunt pulcra et ipsi sunt turpes. Ber. omnis purpura illusionis est post quam ihesu domino illusum est. Item illudit persuadendo homini quod erit magnus sine alia altitudine dignitatis positus fuit. Phs. nemo istorum quos diuicie et honores in alto fastigio posuerunt magnus est. licet magnus esse uidetur. quia nec bussillum metiris non est magnum nisi licet mente constitit. Sic non est aliquis uenabilis eo quod habeat dignitatem sed ignominia sua. Si malus est plurimis est spectabilis. Glo. super illud Jo. 19. plectentes coronam loco ignominie est apud indignum dignitas. Item illudit diabolus homini suadendo ei quod noceat proximo sciens quod sibi ipsi amplius nocebit. Aug. qui alteri nocere desiderat similis est illi qui gladio se transuerberat ut inimicum alterius feriat. ¶ Circa secundum notandum quod 4 sunt in quibus est peior cecitas mentis quam cecitas corporis. Primus est quod ceci corporales duce habere desiderant. ceci uo

Greg.

Ordo.

Augustinus

Ber.

Ber.

Auga.

Ber.

Phus.

Auga.

¶ P. Circa cecitate interiora.

¶ P.

Illusiones diaboli.

ad liquorem.

¶ P.

hominem habet iiii.

¶ P. 2.

Dua...

Dno.

habundancia rerum temporalium.

Moralis.

Gorg.

Fortaus...

¶ V.

de ...

¶ C.

Pis.

CR.

3° de incommodis humani generis.

dc incommodis humanis.

vidua no caeat. Sen. Ceca ducem querunt
nos sine duce erram9. Secundo qz ceca corlr cu
eligunt duce eligunt videtē ꝛ fidele. ꝓptor v°
cecum eligit ꝑ duce pocy9 ep9 accipiens a malo
q̄ a bono. Tren° 4°. Erraverunt ceci i ꝑlate
is teuuerunt lasciuias suas. P. duce vult
illū here qui multociens eum i fouea ꝓpi
tat p ꝑa .s. ꝓprium sensum ꝓpriam volūtate.
Eccl 18. p9 concupiscencias tuas no eas ꝛ ī volū
tate tua avertere. si pres anime tue concu
piscencias suas faciet te in gaudiū inimicis tu
is. liberavi9 sc̄ diabol9 ducente ad morte q̄
xpm ducente ad vita. Terciū ē q ceca
corlr cecitatem suam agnoscit. ceci s° spūlr
no Jo. 9. Si ceci essetis no heretis pctm. q
vo dicitis videm9 pctm vrm manet. Pu 26.
Vidisti hominē s sapientē videri magis il
lo spē ht insipiens. Ecco i putantes se sa
pientes stulti fcī sunt. Pu g° te stultū ꝛ sa
piens eris. Sen. in ep°. ꝓptis ueris vice fa
tue sat hereditatē ouius i domo mea venia
sisse. ¶ Hec fatua subito desiit vide incredi
bit verum t narro sed cam. nescit se esse ceca
petagogum suum rogat ut migret dicit do
mū tenebrosam esse. liz q i illa ridem9 oibz
nobis accidisse liqueat t. nemo e avar9
ꝟr. nemo cupid9. Ceca duce querunt nos su
duce erram9. non ego ambiciosus su. set
nemo alit rome vivere pt. no ego sumptu
osus sum sz vrbs ipa magnas expensas re
quirit ¶ Quartu est q ceca corlr querit il
luiari. ceca s° spūlr fugiunt illud p qd
pt illuiari ut doctrina sacra. Du i ps.
Preceptu dni lucidū ꝛc. Iste declaracio sermo
nu tuoꝝ dat intellectu pvulis. ꝛ ꝙ illu
nat. Quintu ē q no est ars ita ceci9 corlr
qui nescit i ore suo ponē cibu. sz ceca spū
lr qd ponendū est i ore ponunt i oculo
t i aure du pulcritudinibz exquisitis pas
cunt oculos suos t alienos ꝛ multis ex
pēs emunt laudes hoim quibz aures eoꝝ
pascant. cu deberent potius pasce pau
pem i xpo. Sextum est q ceci corlr defectu
vis9 corlr tactu supplent. ceci s° spūlr penas
futuras quas no vidz experiencia quide tāge
no vult ocul cordis no vidz q̄ gue sit lig
nū ardere ineternu. sicut cu magn9 calor
est deberet ire p diem ad magnū estū sine
potu tunc tactu experiencie hanc gnitate
agnosceret. Ite qui no vidz q̄ gue sit eualē
ē in igne sic digito poneret ad momentū i
igne sentiret i quo i psenti se tue faciat.
Septi9 ē q ceca corlr felices reputant eos q
vident. econtro ceca spūlr ceca contempnunt
videntē ꝛ ridetent. Pu 14. ambulans vero
itinere ꝛ timens dnm despicitr ab eo q isani g°
ditr via. It Pu 29. abhoiant impij eos q i
recta via sunt sz contempt9 eoꝝ contempnend9
ē ꝛ irrisio eoꝝ irridenda. Quo mo audien
da sunt impitoꝝ convicia ꝛ ad honesta sua
dēnti contempnend9 ē ipe contempt9. Et
quida senex i vita pm. aut fuge hoies aut
irridens mundū ꝛ q i mundo sunt stultū te
metipm facito i plribz. Notand insuper
scdm quenda postill sr illd Tren 2. etra
uerut ceci i ꝛc. q ceca sunt q no hnt oclos
de quibz Jac. 3. aut Zach. 3. septe ocli sunt
prim9 ocul9 ē ds. Zacha 9. dns ē ocls hois

Seneca.

Seneca.

Vitas patrum.

¶ Postill.

Oculi 1.

huic oculū q no hnt p gram ceci sunt. ipe ei
illuiat hoiem interiorē. Pri ps. Dne illuiacio
mea. Secund9 ocls ē plat9 bonus Job 29.
ocul9 fui ceco ꝛ pes claudo. Terci9 ē pdicator
Apoc p°. ocul9 tanq flamma ignis. Cant. 5.
oculi ei9 sic columbe sup rivos aquaꝝ. Quar
t9 ē ra° Cant 6. averte oclos tuos q ipi me
avolare fecerunt. Cu ei homo p vocē humās
dm querit cogscere ds avolat ab ipo. i ps.
accedat ho ad cor altu ꝛ exaltabr ds. Qui
tus conscia q. Mt. vides festuca i oculo fris
tui. trabem i oculo tuo no vides. Sext9 ē in
tencio Luc 11°. si ocul9 tuus fuit simpx totu
corp9 tuu lucidu erit. Septi9 meditac°. Ecc 2.
oculi sapientis i capite ei9. i. i xpo. Cant
3. Vulnasti cor meu i uno oculoꝝ tuoꝝ. i. i
una meditacoe tua. q g° hos oclos no ht
cecus ē. Sz co oia ista cecitatis icommoda
salvator nr venie ordinavit. Assumes ei de
fcus nre mortalitat ꝛ volūtc sanavit ꝛ vos
illuiavit. Greg. cum conditor nr appinqt
Jerico cec9 ad lume redit q ai divinitas nre
carnis defcs suscepit genus huanu lume qd
amiserat recepit Jerico ei interpretatr luna
q patit defcm ꝛ sigt defcm nre mortalit ad
quā ihc appropinqnit ad quā descendit prim9 ho
ab ierlm i. a pacis ꝛ prime felicit statu Luc 10
homo quida descendebat ab ierlm i Jericho.
Sz huic Jericho i. defcm nro ihc appropinquas
dr cu penalitate nram sine culpa suscepit s
i sua incarnacoe Du Luc 10. Samaritan9 ꝛc.
¶ Et notand s Jan q co 4 cecitates spūles sci9
notas p eand x° 4 remedia posuit. s corp9
anam sanguine spm humu ꝛ divinite. Sca i
cor° fcat emplastru de herbis medicinalibz q in
dutur ꝛ conteritur ꝛ coquitur ꝛ liqre alig p
funditur. herba medicinal ē caro x°. Ista herba
i cruce fuit masa ꝛ deni i mortariolo crucis
postello passionis attrita. De hijs duobz ysa
53. Vulneratus ē ꝓp iniquitates nras attrit9
ē ꝓp scelera nra. Deni i furno cruc corpa ig
ne fuit cocta s igne amoris Jo 14. ma
iore hanc dilecco nemo ht ꝛc. Igne dolors
Tren p°. O vos oms q transitis p via ꝛc.
Igne passionis ps. Ossa mea sicut cremiu ar
ruerunt. Deni sanguine pcioso fuit asp
sa ysa 63. quare rubrū ē vestitu tuu aut
indumentu tuu. ꝛ vestita tua sic calcan
tu i torculari Igit istud emplastrū fca de
carne x° sic incisa sic attrita sic decocta sic
pfusa qu sup apostema supbie appo° opz
ipm statim maturare mollificare confeu
git. Anselm9. erat hes humilite op9 supbie
medicamentu. qz supbia sanari no pt
si humilitte filij dei no sanet ¶ Secudo de
sanguine colerico q ignis iracundie tpetur
Sicut ei sic odiu ꝛ iracundia tepire dz
q considerare q sanguis x° p suis crucifixo
ribz sic erat effusus ꝛ ipe p eis oravit di
cens Pr ignosce ill q nesciūt quid fa
ciunt. Luc 23. Oravit lacrimis. hebr 5.
cum clamore valido ꝛ lacrimis offerens
exauditus. oravit sanguine hebr 2. ac
cessistis ad sanguinis aspsioz meli9 loquete
q abel. Oravit morte. hebr 9. Novi testi
mediator ē ꝛ morte intercedente ꝛc. Tale
g° tante pietatis ꝛ caritt i nob refrigerar

dz omez igne vacuus Quis ei de celo cu̅ mun̅ros odium tenebit cu̅ p̄ suis inimicis ubi laterans sanguinē z morte orauit. Tercio de ma fit vas unguentarium q̄ pululat auaricie copiet. qu isto ei vase tria unguenta pgatiua contingu̅r de quibz dr jo p̄ vidim̄ gloriam gliaz q̄si unigeniti a p̄re. q̄ ibi ei est glia i gliosa dei mia ibi e gra ibi est uita ibi sapia. Auaru q̄ ht oculos plenos auaricie pulue uadat ad illa vas ungueta un z ungat oculos suos gra z mia z sapia. tunc a ungit unguento mie qui idonat ad compassio; miserie fraterne. tunc unguento gre qui incipit tepescere ab amore terreno z marcescere i amore celestium. tunc unguento sapie qui sapient scit adquirere sapient retinere z sapient expendere.

Quarto de spu huiio fecit album mellifluum quo trassitudo terrena contempnet etc. zc. spc ms sic mel dulcis. mel est dulce i supficie dulcius i me. dulcissimu i pfundo. sic i xpo e sba xps s caro supficialis anima q est i me. z diuinitas q est pfunda. mel q est dulce i supficie q sic ex consideracione carnis hauriunt delectacoes suaues z dulces in me. q ex consideracoe anime hauriunt delectacoes suauiores z dulcissimi i pfundo q ex consideracoe pfunde diuinitatis hauriunt delectacoes suauissimas. Talis go dulcedo omez dulcedine huiu facit insipida. Criso. uc no ht sic terra qd amet qui dulcedine celeste i ueritate gustauit.

Quinto de diuite facit balsamu no unptu. odor a istius balsami e tantus q no tm infirmi no tm mortui nec tm corrupti sz z fetidi sentire deut. hoc signum e in lazaro quatriduano z fetido qui ipm odore sentit z reuixit. p̄ dies est delectacio z tunc anima est infirma. 2 dies consensus z tunc aia e mortua. 3 dies e malum opus z tunc aia est corrupta. 4 dies e mala consuetudo z tunc aia est fetida qui aute istu odore no sentit e infirmo periculosior mortuo insensibilior corrupto marcidior z fetenti abhominabilior.

Tercio s quo se cecus huit salute petendo no. ibi cu audiret turbam pteriente zc. vi s. cecitas sub dit miseri instam qui exprimunt p interrogatione 2 i clamore ibi et clamabat. in interrogacoe exprimit tria p interrogandi occasio q cu audiret. 2 interrogacois forma. q interrogabat quid hoc esset. 3 interrogacois responsio. q dixerunt ei. zc. dicit g. cu audisset turba zc. duo sunt sensus disciplinabiles. uisus s. z auditus. uisu accipit ho disciplina p scriptura auditu p uerbum. iste pdidit uisu. sed sbuenitur ei p auditu. sic adam p̄ius pcaut lz audisse uoce dni deambulantis i paradiso. no tm lz ipm uidisse. gen 3. turbam. multa ei sequebatur turba. 3 i q ondit testioni bone doctrine. Criso. testiu boni agricole e messis fecunda. z assidui doctoris signum est eccia plena. pterieunte dicit q turba uiuencium nichil i hoc mundo i stat q pterit etc. p. genera pterit zc.

Et hic de turba pterieunte no cessat p uolu̅t cordis illius talis est. q si uolunt transire glaciem aure ponit z si audierit aqua currente no audz ultius accedere z istud expe̅ multum ualet auaris z cupidis. z audiunt de turba pterieunte cogitando i cordibz suis u sunt mo omnes diuites qui cu fecerunt u os reges z pncipes dicitur. pterierunt sz turba uiuencium i celo stat. Apoc 1. uidi turbam magna zc. stantes an thronum Interrogabat quid hoc esset. dixerunt a ei e. quia de turba q ihc nazarenus transiret. Saluatoris q i nazareth conceptus z pca nutritus. cu 2. Nazareus notabilr. Et clamauit no tm clamore exteriori sz z interiori dicens. Ihu fili dd miserere mei. u ad impetrandum misericordiam allegat istud officium saluatoris. cui dicit. Ihu. cu p. uocabis nomen eius ihu zc. Secdo pietate generis tu dr. fili dd. q s. fuit mansuetus z liberalis. Tercio spualitatem peticois tum addit miserere. q̄si dicet no pecuniam sz miam peto. p. miserere mei deus zc.

Quarto egestate peticois cu dicat mei. Et qui pibant. hic ondit pseuerancia ceci instantis z p i contemptu increpatois. 2 i eleuacoe clamoris. q multo magis clamabat. 3 in repeticoe peticois. ibi fili dd miserere mei. sicut dicit glo. qui ueniente pcunt sicut tumultus carnalium uiciorum q dissipant cogitacoem hois z pcebant oro. Uel sicut homines a bs alios retrahentes. ipe u multo magis clamabat. i q nobis datur cu q quanto nos plura occurrunt uedi tanto magis e clamand. Criso. tal e natura fidei ut quanto magis uetat tanto magis attenditur pp ep serui dei i psecucoibz incredulitas ei fidei i piculis secura est. z i securitate piclitat. clamabat magis. fili dd miserere mei. nome ihu omittit pp breuitate sz ad memoria reducit gnis dignitate. ut capteret eius beniuolenciam ut q ex pij pius ipm faciliter pmoueret ad miam. Allegat g i eo liberalitate debita z roe etatis q filius. z roe nobilit q dd. z roe peticois humilis quia miserere. z roe petentis egentis. q mei ceci z mendici. S; hic notand p̄s q a mis solz uisus corlis impediri ista; mo iis uisus spualis impet. p. oculorum erruicoe. sic impet in illis i quibz parat diabolus q pdant oculos suos t i bursa t i alia re transitoria. u ei amor ibi ei oculus. cu 9. Ubi est thesaurus tuus ibi z cor tuu erit. 2 ausioe a lumine. Augus de libero arbitrio. uecis dne qui se auertunt a lumine tuo. z fortunali delectantur. Dan 13. declinauerunt oculos suos ne uiderent solem. aut celum nez recordarent iudiciorum iustorum. 3. oculorum uelacoe. sic impet eorum uisus quos diabolus ducit ad suspendium infernale ocul uelans uelo culpe. uel sollicitudinis mundane z manibz ligatis pua consuetudine. Ber. ffumi pctorum suorum quisque constringit. 4. oculorum consuicoe ut i auarisz ne multitudinis rerum uisorum ab impinguacoe retardent. Sic aufertur uisus hijs q nolunt audire uerbum dei. ne delere qui sunt i malis opibz diminuant. i ps. nolunt intell ut bene agerent. 4 mo impedit uisus i ill sup q oculos cadit lutu hanc cam docet dns q o 9. qui expuens i terram lutu fecit de sputo z liniuit oculos ceci. cam ondens spualis cecitat. lutu sine aq̄ tira mixta sicut

Marginalia (left): Tercio de anima. · Quinto de spu huiio. · Greg. · Quarto sba. · Ieron. · Criso. · quinto de diuite. · Signa lazari quatridui. · Decl. · C. · Corr. · Augus. 2 decl ne. · Criso. · Ex de uolpe.

Marginalia (right): C. · Criso. · Fides. · Pst. uisus corr. 1 mis impet. · 1. · 2. · Augus. · 3. · Ber. · 4. · 4.

crenam sbam. p aquam ei sapia intelt. sapia terrena multos excecat. Ro. p°. putantes se sapientes esse stulti fcti sunt. i. cor. 3. Sapia huius mundi stulta est apd deu. 6° aufertur visus magnitudine infirmitatis sic spualis visus aufertur suplis. vn gg loquens phariseo indignanti de hoc q maria magdalena tangebat dnm luc. A. q phariseus de febre sensum pdiderat s; magdale in febre sensum tenebat. sic sensum spualem amittunt q magnitudine morbi obstupescunt. ecc. A. ne obstupescas nec impie agas multu. Ber. scio longius absistere membrum a salute qd obstupuit et egrum sese nō sentiens periculosius laborat. ppt cor durum est qd seipm nō exhorret q2 nō sentit. A° aufertur visus dolore con visus dr excecari i pelui ardente. ¶ Quarto viz quo se habuit ihc salutem conferendo nō cum dr. stans autem ihc. &c. vb ostendit dni mīa et p° i statu. 2° i iussu. ibi iussit illum adduci ad se. 3° i affatu. ibi et cum appinquasset interrogauit eum. &c. 4° i effcu. et ihc dixit illi. &c. dicit g°. stans autem ihc. Ieron9. q cecus sequi nō poterat stat dns et vocari iub; ne turba p hiberet. hic debent facere viri principes s stare cum vident paupes congrentes et facere vocari ad se ut audiunt eoz querimonias facerent q; eis iustitiam expedite. ecc. 4. declina pauperi sine tristicia aurem tuam et redde debitum tuum. s iusticias et eleias et vide pacifica i mansuetudine. s; pt dici de illis illud ysa p°. pupillo nō iudicant et causa vidue non ingreditur ad illos. vel certe si quaz ca pauperum ingreditur ad illos expedeunt forte plus q val; to ca aug ... tenet. Ecce xpo ppc q paratus e ad adiuuand q2 stans potens ad saluand q ihc dicitur salutis nre. q iussit illum adduci ad se qui ei spualiter sunt ceci ad xpm p doctores eius sunt adducendi. et cum appropinquasset hic ostendit mīa p i affatu. vb nota p° accessus ceci adducti 2° affatus summi medici ibi. et interrogauit. 3° dulcedo interrogatoris ibi. quid tibi vis. &c. 4° discrecio tutionis ibi. dne ut videam. et cum appropinquasset interrogauit eum. s xpc dicens. quid tibi vis faciam. q dicere nō sano inuitos s; voluntarios. Aug9 q creauit te sine te nō iustificat te sine te. s; hic obiat contra eum ex hoc q interrogauit eum vt q nesciret eius voluntatem. cō i pso dns nouit cogitacoes hoium. ad hoc dicendum q nō interrogauit ut nesciens. s; ut cecus ad orand magis inflammaretur. 2° ut eius ceccitate p nō ab assistentibus p ea miraculum magis ostendat. 3° ut de eius discreta peticoe assistentes edificarentur. 4° ut nō solum fides cordis s; et oris confessio nra esse doceatur. Cris9. o dne quid interrogas qd oculis vides. ifirmitas clamat quid votum pquiris. scio quero at p compassioz s; p fidem. tu dne occultoy es cognitor. At ille dixit dne ut videam. Ecce discreta et bona peticio nō ei petit aurum & panē s; lumē tm. sic salamō petijt tm lumē sapiē et cognicoīs 3 reg. 3. At ihc

dixit illi. hic ostendit mīa xpi i effcu et ad hoc ostendend tangit tria. p° causam sanitatis effectiuam i imparte qui dicat. fides tua. 3° effcum indilatum i videnti. qui confestim vidit. ¶ Et nota q cecus sanatus spualiter s. dz respicere s celum ut gaudeat de here recupata. infernum ut timeat. mundum ut fugiat mandata ut impleat xpm ut imitet. Aug9. summa relio e imitari qd colis. seipm ut humiliet. mich. 6. humilia tua i medio tui. dicit g° ceco. respice. Et nota q p rpice q; e remedium cō spualem cecitate ut ex sacra scriptura hem pt. p° e amaritudo contricōis qd est signum. thob. 11°. vb thobias liniuit felle oculos pris et visum recepit. 2° est ablucō confessiōis qd signum e. Io. 9. vb dns dixit ceco. vade ad natatoria siloe et laua. et subditur. et abijt et lauit et vidit. Siloe interpretatur missus. Aug. g° siloe e confo. est enim vnum de lauatorijs xpi a pre missi. 3° e colirium bonoz opum qd ptz ad satisfaccōz. Apoc 3. colirio inunge oculos ut videas. Opa quib; penitens satisfacit deo multum iuuant vitam spualem ad mōi tollez. ps. intellectus bonus omnib; facientibz eum. Item a mandatis tuis intellexi. Inpso fili concupiscens sapientiam serua iusticiam et dns pbebit eam t. ¶ Huic sine concordat qd de abc vult i ta dicens. multiplex lz in sacra scriptura cecoz illuiacio. in qua diuersitate et ipius ceccitatis varietas demonstratur. Nam hic ceco dr. Respice. et confestim vidit. s; ceco nato liniuit lutum dns sup oculos et visum recepit. Thobias illuiatus fuit felle piscis paulus missus fuit ad ananiam ut visum reciperet. angelus laodicie inungit oculos suos. nam qui cecitate ignorancie & infidelitatis patitur i vbo doctrine recipit lumen. qui vicio supbie excecatus est ut saul sanatur p consideratom ppie ifirmitatis q figuratur luto. ¶ Thobias uo excecatus fuit stercore irundinis. et felle piscis curatur. p irundinem que p omnib; auib; q cicius euolat temporalis felicitas p omnib; transitoria nō vn sap 4. transierunt omnia sicut umbra et nuncius aut sicut auis q transuolat i aere cuius nullum inueniatur argumentum itineris illius. hec stercorat quoq; i oculis homin et excecat s; sanantur felle piscis. piscis ei viuit et nutritur i aqua sic delectacio carnis i fluxu seculi et habundancia. Item piscis dulces hnt carnes s; fel amarum q si carnes respgantur felle totum fit amarum. et sic delectacio carnis est dulcis. s; si respgat fellis amaritudine i. pcci qd hnt i se considerando quanta pena debeatur pcco tc qd erat delectabile fit amarum et sic cecatus sanatur. Paulus illuiatus ad missionem ananie q interpretatur ouis et significat credeles q p bonum simplicitatis et obedie annuntiatur a crudelitate excecacoe. Angelus laodicie inunitur p colirium ut apoc 3. cum dr. tu miser es et miserabilis et paup et cecus et nudus. suadeo t emere a me aurum ignitum &c. et colirio inunge oculos tuos ut videas. Panem p es virtutibz cecus doctrina indigus vestimentis bonoz opum eme sapie aurum ignitum caritate et unge oculos tuos colirio

G.
Greg.
Ber.
A
Gorr
Ieron9
G̃
or.
L
Aug9.
Co.
B°.
Cris9.

pme. P thobiam itaqz q trene felicit in mundicia qi stercoribz irundinu excecant. P paulu designati sunt illi qui hntes zelu iustie sz no s consciam mentis caligine paciur. In angelo uo laodicie figurant illi q suoz excecant habundancia pctoz. ¶ Sz ut ceci salm petente l. attendenda sunt s pis. Pmus est q auditus in eo defcm uisus suppleuit. c occasio recupandi uisum fu it. Sic auditus uerbi diuini inicu e salu tis. Si no hes oculum hes bonam aurem. ec 3. auris bona cu omi concupis cencia audiet sapiam. s qd interogat ec 6. si uideris sensatum euigila illu. Sen. Pmus documentum e ut nullum bonu docu mentu amittas sine contempnas 2us est ut a nullo discere erubescas. 3us q clama uit fili dd miserere mei. Ambros. ho p homib; fins miserere homini. Cris. qui pedib; no pt uoce se. Clamor quem ds au dit e magnitudo desidery. Hoc clamore cla mauit moyses exo. 14. c fili susanna daniel 13. 4us e q in clamore pseuauit. cu qui pibant increpabant eum ut ta ceret. Multu ualz pseuancia ad impetra dum qd petitur a deo. luc 11. Ille si pse uauit pulsans dico uobis c si no dabit illi surgens eo q amicus eius. pp impbi tate tn eius surget c dabit illi quotquot ht necessarios. Secundo beda. 5us e q pru denter eligit dicens. dne ut uideam. Et notandu q naturalr e magnus amor ad usu corpis. vn si e usus diligent seruat eu natura si piculu ei immnet. manus ei se opponit. si uo usus no sit multu desi deratur c qi nichil reputat qd ht qui u sum no ht. Thobie 4. quale gaudiu m est qui i tenebris sedeo. c lumen celi no uideo. Nec mrm multu amet usus. cu ho sine usu sit i piculo. c qntum ad se c qntu ad sua. Qr het pecuniam de facili pt ei furari. puer paruulus pt eu lapidib; obrue re. lz c fortis sit qui eum ducat ita pt eu ducere i domu hostis sicut i domu amici. qre qi inutilis est homo sine usu. Ideo is te cecus sapient alys usum pelegit. Simili se ht de usu spuali. vn salomo cum dixit ei dns pete a me qd uis. c dabo t. sa piam ptulit alys. dicens. dabis seruo tuo cor docile. 3. Reg. 3. 6us e fides. vn dcm e ei a dno. Fides tua te saluum fecit. Sed. ecce q lux cordis s fides illumiat oculos corpis eo fide ei impetratur salus corpis ut hic. et salus spualis ut luc 7. dcm e magda lene Fides tua te saluam fecit. Ite salus etnalis marc ult. qui crediderit c bapti zatus fuit etc. Mt 8 sicut credidisti fiat t. Glo interli. cuicumqz sicut credit fit. c g ce cus iste q credidit confestim uidit ¶ Et sequebat illu etc. hic innuit 4us pncle considerand considerand viz quo cecus se quit salute optenta. qui sequebat illu magnificans deu. i magnu dicens illu. no magnitudine molis sz uirtutis. s il lud Psi magnus dns nr c mag uirtus eius. Pis. Iste salute optenta no e ingratus

Sz eu c laudat. sz bnfitore laudat mi rabiliu opatore. Ber. ingratitudo e uentus urens siccans s fonte pietatis rore mio fluenta gre. Ecouo multi a deo auersi diabolu sequuntur. ecc. 29. ingratus seru derelinquit liberante se. ¶ Tales inhumani sut imo feris deteriores. Fere ei bnficia senciunt Refert quida leonem adhesisse cuida mi liti qui eum liberauat a serpente Ite leo sanatus i cenobio i quo manebat bs Je ronimus remansit cum eo c frib; eius seruiens ut lr i uita beati Jero. Non erat ingratus di cendus uir s cor dei. 1 Reg 13. qui uidens se no suffice ad laudandu deu p bonis ab eo acceptis. Exo g huius ceci no fallaces diuicias quamus sz luce uisionis eterne ad qua fides e. dr ei ei. Fides tua te saluum fe cit. c confestim ut uidemus dnm sequimur. vide namqz c no se s greg. i omis qui bonu quidem intelligit sz bo opari contempnit. Sic g fres kmi ueritate ure pegrinacois ag noscamus. si credendo i redemptorus nostri uiam sedemus. si exorando quotidie ab auctore nro luce petimus. si caute luce ia p intellcm uidendo illumati pus ueritate summi ihm quem mente cernimus ope sequimur. Considerandum quo graditur c eius uestigia uestigia imitando sequimur. Se ei ihm q eum imitatur. Huic namqz dicit. seqre me. c dimitte mortuos sepelire mortuos suos. sequere ei ipoit i. imitare. Conside remus g qua uia graditur c ipm pcedere p humilitate sequimur c labore. qui au x pm i laborib; imitatur no solu i deu pficit sz c alios i dei laudem accendit. vn se. Et omis plebs ut uidit. qd factu fuit no inuidit ut phisei sz laude dno dedit glifica do potenciam dei congratulando saluti ceci. Et hoc tm de bnfiys retinet dns s gliam no bis au reliquit illit. ysa. 42. gliam me am alti no dabo. laudandus au no solu e dns q paciens c misericordit illumiat sz c q clamorem fidei firmiter clamantis ex audit. ut hic uisitando i aduersis p miam c i futuro gliam etiam conferendo. vn circa dei laudem q consistit i graz accoe plura bre uiter sunt notanda. viz quare sit agenda c de quib; sit agenda. c quali sit agenda. c quali sit complenda. Circa pmus sciend q regra ciari deo c dno gras agere e actus ualde co mendabil. utpote qui e bonoz c boz opacio receptoz augmentacio sanitatis prestatis ptes tacio. nec uerius demonstrat p g deo regraci e expresse opacio bonoz q ad nichil alud uacant nisi ad deum laudand. Vel de recep tis bnfiys regraciand. c istud e bonu q ipse tificium addiscere de quo ingptum nos uiuere op. transituri ad curiam alicuius dni ad discunt dm conditores c bonis tempestia. Eodem mo op; nos facere ut i psenti graz acoes addiscamus ut sciamus quali i pria nos here debeamus. ysa. 24. gaudiu inuenit i ea graz accio c uox laudis. 2o graz accio e bonoz a deo receptoz augmentacio. Sic ei dm puocamus inopere ad danda maiora. si de receptis gras referamus. vn ad locu de q ex eunt bona p graz accoz reuertant c iu ma

Ber.

Greg.

Laus dei i qb; 9sistit.

Graz ac cōes

2o graz acc̄o.

Moralitas.

tera ad nos proximus eius tenet. Agricola libe-
ralis illa terra colit qua sperat fructum habere ma-
iorem. et quanto ager est fecundior tanto meli-
us semen seminatur. Moraliter homo est ager
dei. i. cor. 3. dei agricultura estis. ipse enim
agricola est. quanto ergo plus maiorem fructum ei
impendit pro gratiarum actione tanto maiora bona
ei impendit. Et optimus modus est ad dicen-
dum specialiter gratias agere de temporalibus. Et per contrarium
qui non referunt gratias de temporibus merito priuan-
tur. ponit apostolus contra illos qui cum cognouissent
deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias e-
gerunt etc. Exemplum de hominibus de ethiopia. ysa-
ias 18. qui puniti fuerunt propter ingratitudinem. Cum
enim dicitur de mirabilibus mundi quod prima
cado in castris seminatis 20 milia aut 3
milia. et tamen non fecit regratiatorium sed
monis erat tunc temporis ut possessus extitit
incepit egrotare usque ad mortem. 2 gratiarum

2 gratiarum actio.

actio est quedam diuine laudis professio. In hoc
enim quod regratiamur deum eum et captiuitatem
profitemur. Vnde propheta volens facere mentionem
deum de quo premiserat quod non fuit opus deum sed
dominum gratias agentis fingit etc. 3 gratiarum actio

3 gratiarum actio.

est una necessitatis remuneratio qui enim deo re-
gratiatur sua indigentia deo necessitate co-
gnoscitur. Et hoc est de moralis que diuine

Diuina instituta a deo.

instituta sunt a deo. nam deus in bonis et perfecti-
onis. et hoc deum deo damus ipsum in no-
bis prefatimur et ipsum in deo facimus. Quod
in deum deo gratias agimus credimus nichil bo-
ni nobis esse quod a deo non sit. Nota secundo prin-
cipaliter est de quibus deo gratias agere debemus. et de

Nota.

De quibus deo gratias agere.

de donis beneficiis. et de opere creationis redemptio-
nis. conseruationis iustificationis confirmationis
glorificationis. de opere creationis dicit Ber. in quodam

Ber.

suo sermone sic. confitebor tibi in beneficio creationis
quod creauit me sicut creatorem suum. hoc bonorum
meorum non indiges. Ecce anima tuo etc. cum fu-
it qualem te fecit. nam si corpus egregium
et anima magis egregium ymaginem
creaturam insigne. totis principijs similitudi-
nis eterne imparare. Confitebor tibi domine
potentiam. terram enim hominibus super aliam ani-
malia tribuit. Confitebor et largitatis alimen-
torum. quanta et largitas est ad sustentationem qui-
ta ad solatium quanta ad commoditatem et quanta ad
delicias. De opere redemptionis dicit Ber. in quodam

Ber.

suo sermone. O bone ihesu quid est quod mortu-
us es. nos peccauimus et tu luis et tollis
opus sine te. quod sine merito. caritas sine
modo. De beneficio conseruationis debemus etc. quod
nos peccantes conspectat ad penitentiam. sed a-
hoc beneficium est gratiarum actionum magnum. quod
merito possit ut a tempore penis aufferatur
quod constat quod peccat mortaliter indignus
est uita cum sit ingratus auctori per quem
sua est uita. frequenter cum consideraret hic pec-
catum quod in statu damnationis existens
in peccato mortis fuit. uel ab infirmitate deu-
sua uel abusione. Esset enim magnum beneficium
si quis iam ad tollum liberet suum per suspen-
dio uel si aliquis mutilandus membris ex-
tra mutilatione extraheret et ab alio libera-
ret multum tenetur suspendendus et mutilan-
dus tali casu. Dominum modo possit si per diuina
misericordiam nos liberauit statim ad furcas
diaboli deputatus esset. Vnde super cuncta beneficia con-

spectatoris semper non indicat amore hu-
mi. De beneficio confirmationis deum in esse non
quod in esse quod est gratias referre debemus. Vnde Augustinus.
de sancta uirginitate. peccata sic habita sunt tamquam di-
mittantur a quibus deo custodit ne committ-
antur. et infra quisquis ad meas puluis
permanet ab illo regitur et quisquis ab ipsum
dicto suus est pudicus ab illo corrigitur
et quod impudicus est et suus ab illo deseritur
occulto quidem sed non iniquo iudicio. Verum
tamen gratiarum actionis est una primus modus in sua
in quod minuitur quod de tanta eius spera ad quod in
ea bone non ascendit. 3 in parti. Ter-
tio uidendum est principaliter qualiter gratiarum actio exple-
nda est. dicitur enim quod debere iuxta conditiones sicut debito
modo fiat. s. magnitudine assiduitate uni-

Nota.

uersitatem et hillaritate. primo dicitur de magnitu-
dinem et hoc est quod homo plus recipit a
deo quam aliqua alia creatura. et ideo debet eum ma-
iori magnitudine gratias agere. Ratio hu-
ius est ubi plures radij ad aliquod solidum re-
ducuntur ibi maior est refractio et maior splen-
dor multiplicatur. sed dicitur esse moralitas. secundo ex quo
homo plures diuinorum beneficiorum radios reci-
pit. plures debet in illum reflectere gratiarum acti-
ones. machabeorum 2. de magnis periculis libe-
rati gratias agimus etc. 2o dicitur debere assidu-

2.

itate. ad thessalonicenses. pro gratias agamus deo sine
intermissione. et hoc est ideo quare ore bone
canonicum per deo gratias terminantur. quod omnia opera
et per diuinas laudes debent terminari. 3. dicitur
debere uniuersitate. scilicet pro omnibus non solum pro

3.

placentibus et prosperis sed et pro aduersis. Ephesios
4. gratias agentes pro omnibus. Quarto per hillaritatem. Valerius post-

Nota.

tate sine dicit quod plato mens legis suas
ordinauit ut ciues exercitarentur per eosdem et stu-
dium ut fierent ambidextri ut utraque ma-
nus foret utilis ad bellandum. Ideo modo mo-
raliter nos exercere debemus ut ambidextri fia-
mus ut non solum pro prosperis sed et pro aduersis
gratias referre discamus. Talis fuit apostolus qui
dicit. i. cor. 2. deo gratias ago. 4o debet fie-

4.

ri in hillaritate non cum tristitia aut ...
Solinus de mirabilibus mundi dicit quod in
mallea regione est quidam fons quietus
semper nisi ad cantum cithare uel tibie quod tunc
statim ebulliret. et ad sonitum melodie
alueum suum exundabat. Fons enim bonitatis
est deus. et ad letam gratiarum actionem statim exundat
beneficiorum suorum riuulos habundantem. et per
oppositum beneficia sua subtrahit ab illo qui sibi
gratiarum actiones letus non impendit. In cuius
figura dicitur numeri 2 quod ubi omnes calum-
leuitas ut debitorum faciebant in ierusalem in le-
titia gratiarum actionum in cantico. Ecclesiastici 8. Ideo gra-
tias agebant quod omnes qui a deo procedunt
et ad deum redire debent per gratiarum actionem.

Ber.

Vnde Ber. super cantica origo fontium et flumi-
num est mare uirtutum et sciencia deus et dominus ihesus
christus. Continua ceruis cordis industria. uo-
luntatis rectitudo casta conscientia desideria sca-
ex illo manant ad locum suum excurrunt reuer-
tuntur flumina gratiarum ut iterum fluant. Ideo dicit
apostolus qui in omnibus gratias agentes quidquid uir-
tutis constituis habere deo uirtute et sapientia
christum esse reliquit flumina unde fecerit recurrere
plane sed gratiarum discursus nisi reuersus fu-
it in illo nullo modo augetur in ingrato

Ductus est ihc i desertu. ap g. Dua
sunt et q necessarie nobis auctori.
pm est ut infirmat potentes quos te
beant a piis resurgere. 2m est ut beat
a pus omissoes quas debeant i uirtutib;
pficere. 3m ut beat tam inquietes qui
hantis quos beant temptacionib; resistere et
contra temptatores. et fortes qui beant temp
tacionis infirmitas pcipit xpc petro 3o. ulti.
in passa gregrad sui. llo au temp infirmi
euangelij passu continet. ¶ Doctores no
tant qm qmis parabla euangelij nunc lca i
uerb. Ductus est ihc &c. i suo tu mag sic ie
pit. tunc ductus est ihc in desertu. cum qm
baptizatus fuiat a ioh i jordanis fluio i
cunctus iudicij. et apti sunt ei celi et sps sci i spe
columbe sup eu mansit. et vox patris audita
e. hic e filius meus dilcs &c. Tunc ductus e in
desertu et ieiunauit. et 3o a diabo temptaty
tpra uictoriosissime triumphauit. Et istud
ordinem ne peniteus op; spus obseruar.
2o op; eu uenire ad iohn i ab ptini q
mediante op; ipm baptizari no bapmo
fluis s; baptismo flaminis i aq pnie salu
taris. et tunc sps sce descendit sup eu i spe co
lumbe. qui monetre spu sco pna conuersionis
et compunctionis cu cordis gemitu confitetur.
Columba p cantu gemitu hz et sps sce pos
tulat p nob gemitib; inenarrabilib; et ne fi
lij ei sui cum et taliter unicip ati. Et hic
notandum q sicut ihc no po transijt i deser
tu uel pius ieiunauit et p ea fuit baptizatus
s; ordine cotrario po baptizatus fuit et p ea
abijt i desertum et ieiunauit. Sic discretisse
ordinauit eccia q p mundaremur bapmo pnie
et tunc p 40a ieiunaremus. et hinc e q s. de
expiatam tamen 40 precedentes dies emenda
tionis t pparacionis a pplo nocant qui ill dieb;
se ppla peccatis emundaret et sic p sequentem
40me tuttorie ieiunaret. Non ei aliam ieiu
niu a deo acceptatur du sic ieiunans cri
minali infistitur. Et hinc e q qi p [illegible] seau
tu t diem penitenciu infirmamur qud a peccatis
resurge et uitam pniam facie debemus. In epla
ei i capite ieiunij p lca infirmiu et Joel 2o
c. qui ad deum tota cr et animo conuertemini
ducuntur i nocturne dum. Conuertimini ad me
i toto corde uro et scindite corda ura &c. Et
ne q dicat conuertimini i toto et no i pte. q ei
nos solus uideat totu desiderat possidere nec
in diabo pticeps esse cupit quamuis si i diabo
ps cordis usurpatum hs reliqua pte nulla
tenus placat. imo indignans tali socio nouis
recedit et nisi despiciat totu diabolo possidebit.
Corda a scindere i consciens aperire et mugitate
corda inclusas pctis manifestare. ¶ In eu
gl et eiusdem diei infirmamur a xpo quos deam
pniam agere tu tu ieiunas unge oleo capo
tuu et faciem tua laua. 3 G. sup q cns
O uis opus nuptiali ffaciei anime causa [illegible]
pre. ab sic te lepre sordes auaricie flama
malicie putredinem et lauisti facie cosce tu
e aq pnice de qua dicit ysa. lauamini mun
di estote auferte malu cogitacionu urarum et
omnie nequicia ab animab; uris. Per caput
tuu xpc est. Reuelare pot esurientem aba al
grauiu uesti de pdissima natura i oleo mis
unxisti caput tuu i xpm q clamat i eua

gl. qs ueni te mimans meis fecistis mi fe
cistis qui epla et dici subsequitis q sumpta
e ab ysa 58. referunt histi de Rege ezechia
q usq ad mortem infirmato et ps uas ipsius
ms morti p uatis adiudicato s; ab pie
tem conuertenti et amare flenti et mias dei
imploranti. date sunt ei a deo et potentia
et uite p longa temporalis. Sp qs d at uet
q q uis aliquis spualiter infirmat et usq
q; ad morte i usq ad commissioe mortalis
delicti si ad pnitenciam i xpm qui e pies
unus dus templa i scos legis antiq et
alios iustos legis noue conuigens contr
a flebilit uoluit ueniam impetrando et spu
tates spuales ostendo promptissima eu
tem et uite spualis meritoria plongaco a
nus optinebit. Si tn legitie confessus ad
xpm legitim miserit mediatore. In cuius fi
gura i euange illius dici q pu centurionis
grauiter infirmatus mediante eode centuri
one p xpm sanitati pristine fuit restitu
ubi p centurionem mora mtalis potest ipse
b curatus cuius dicit milites qui sunt subdi
ti. p puum au aliquis potchanus spu
liter infectus cu sicut centurio i xpm et
puum infectum mediauit. Sic curati ordi
nauit inter dm et xpm mediatores. Vale
inter eas qs poicit hunc quare dm pnia
confitentu sacerdoti. hec una i spua medicatr
q sicut infirmitatem cuidem aliorum agnoscere
amplius ad subueniend cure creata q si
tales miseriam ignorant. Sic et sacerd
tes agnoscens miserias spuales e cosse
sas eidem tenabilis miseretur et ad rogand
p eo dnm uiam [illegible]. Si ei centu
o piu infirmitate no scuisset nequaq p eo
dno tam deuote orasset. Sic et p ipo
no alius pfamilias s; p [illegible] domus xpo ue
nit. Sic infirmis spualiter inter te et dnm tu
um xpm curatu constitue mediatore.
Sic qi singula bona q dicta i eu tenta
formam purgate sufficient induunt cum
diligencia debita aduertenti et quo a peccatis
surge debemus. In duob; au reliquis i
passu huius euangelij xpc nos contemplant
informat. Ostendit ei nos p quo i uirtuti
b; pficere debemus et hoc i duob; cois i co
temptu mundi qui fugit diuitias tpa
les. cu ductus est i desertu &c. et i carnis
mortificatione qui fugit delicias carnales. qs
ieiunat cu dr. et cu ieiunasset. Dicit ergo duc
tus e spontanee et no inuite. hic a sp
textus qi p compulit eu sps hic e. de.
q angebatur a spu i quo ostendit diu
sa esse opa trinitatis q compulsus potentia
na pris ductus sapia filij. angebat bo
nigitate sps sci. Expellit ei quis per
tribulacioes ducitur p [illegible] angit p [illegible]
ones. Ductus est g ihc a spu. i. spu sco
Vn glosa sup hic lc p. c. [illegible] ne cui uenire
ret i dubiu a q spu ductu e compulsu dice
ret i desertu consulte hic p posuit q
ihc plenus spu sco regressus est a iorda
ne et deinde intulit. et agebat a spu i de
sertu. ne quis ualuisse spc malignus [illegible] eum
pucit. et subdit paulo post 40 q uirtute
sps mali augitur i desertu s; uoluntate

¶ Nota

prima

Glosa

sui pris boni locum certamus ī q° adū
sariū sternat/ de uictoria certus ingredit
v° nobis puiter ordinem tre conuisandi demō
strat/ ut p° acceptam viz remissioē pctoꝝ
sps q̄ sā gram cetus cō nouas antiq̄
hostis insidias accingi mente seculū desere
re ꝛ q̄ manna deserti sola etne uite gau
dia distam° esurire. hec beda. Criso° ꝛ
sup ā ita scribit. qui hnt spm dei nō sūt
contenti sedere ociosi. ſ3 sps scs urgꝫ eos
ād magnū ingredi cū malus sīs adū
satur. Hic au diat q au q ī isto euāgē
lio spc cōmuīc. s spc diuīus. sps hūīg
spc maligīus ꝛ spc angelic°. Spc di
uīus xpm ī desertū duxit. spc hūu° ipm
esurire fecit. spc maligīus eū tempta
uit. ꝛ spc angelic° ē ministrauit. Primo
inquid spc i. diuīus xpm duxit ī desertū
qu desertum ad lvam q̄d ē inter ierlm
ꝛ iericō. v° homo quidā incidit ī latrones
luc. x°. Est au s3 Criso° ō. z. 2ᵃ. desertū
est ē desertū quo ad dnī de natā carnis
q̄ natā carnis cōm° diaboli est ꝛ oīs iniq̄
tās epulacio illi°. S3 q̄ntum ad deū deser
tū q̄ nō est ī eo iusticia dei. spc au com°
dei est ꝛ omīs iusticia epulacio ei° ē. ſ3 qn̄
tū ad diabolum desertū ē q̄ iusticia nō
ē ī eo. Et intelt Criso° p natura carnis
hoīes carnaliter conuisantes ꝛ p spm
spūlis uiuentes. i. s3 regula rōis. Vel pt
p desertum intel uita pnalis q̄ q̄ ab
hoīb3 deseritur hys dieb3 ꝛ a paucis in
hitatur. In hoc desertū spc scs nos diat
dum uiam pniam nos intrare monet. Istd
desertū figuratur p desertum ī quod ds fili
os isrl deduxit. quos prius de egipto e
duxit ꝛ de misera seruitute liberauit. In
hoc deserto hūerunt filij isrl quedā aspa
s. itineris fatigacōe ꝛ quedam suauia s.
manne refcōz. Sic serui dei exeuntes de e
gipto pcī ꝛ ī desertum pnie uenientes ha
bent exius aspitate ꝛ inti° diuine con
solonis optinent suauitate. Vn diat q̄a
uien q̄ here demus aspitate pnie eo
q̄ talis pnia melius curat pctā. Qd
inquid ondit 3ᵃ exemplo. viz ex° medici
corruptos hūores curantis. ex° agricole
radices uicosas eradicantis ꝛ ex° artifi
cis nodos lapidis pscindentis. Diat ei
q̄ aspa medicīa humores corruptos me
lius cōsūat. Rastrū ferreū radices uicio
sas meli° eradicat. ferrum durū nodos
~~nodos~~ lapidis melius resecat. Pctor ei
aliqn̄ plenus ē hūorib3 malis ꝛ corrup
tis luxurie. In ps° putruerūt ꝛ corrupte
sunt cicatrices mee. Aliqn̄ ht malas ra
dices cupiditatis ꝛ auaricie. p thi. 6°.
Radix om̄i maloꝝ ē cupiditas. Aliqn̄ ht
nodos tumentis supbie. Job ix. quid tumet
cō deum spc tuus. Cont° ista tria sūt
tria remeᵈ oportuna p°° ē carnis mortifi
cā. q̄ est tanq̄ medicīna amara pgans ꝛ
euacuans om̄s corruptos hūores luxu
rie. De hac medicīa amara dr ysa 2°.
amara erit pocio bibentib3 illa. 2°° reme
despectio terrenoꝝ om̄i que ē ferrū acutū
euellens radices tanq̄ malleus ferre° p̄sci
dens omnē supbie tumorem. ferrū eīa fe
riendo l' a firmitate nomē accepit. Mors
g° ferrea dr sine q̄ omīa uicia feriat ꝛ
domat. eccī. 8. memorare nouissima tua
ꝛ ineternū nō peccabis. Siue q̄ dura est
ꝛ inflexibilis eo q̄ nulli parcit. In ps°.
quis est homo qui uiuet ꝛ nō uidebit
morte. ꝛc. Quamuis ei serui dei exeūtes ha
bent aspitate pnie initus tū ī isto deser
to pnie diuīe consolonis recipiūt suauitē
hoc figuratum est ut dcm est ī filiys isrl
qui li3 ī deserto hūerunt laborem dūrissi
mum. hūerunt tū manna dulcissimū
ipm tū manna nō potuerūt recipe donec
exierunt de egipto ꝛ donec defecit eis fa
rina egipti ꝛ donec mare transierunt. P e
giptum qui tenebra interptatur. aīa p
pctm tenebrosa intelt. Qui uult recipe
manna dulcedinis eterne exeat de pctī te
nebrositate. nec pt quis manna dei in
deserto pnie suscipe nisi abiciat farinā
egipti que est delcacio ꝛ consensus pctī
Tales erant illi de quib3 dr num. xi°. q̄
flagrabant desiderio carnū ī quoꝝ me
tes sepe ueniebant cepe porri ꝛ allea.
Diciū au porri a porrigendo. i. q̄ porri
gant. i. longius extendantur. Cepe a
diciū a cephas q̄d est caput. Allea diciū
q̄i olida ab olendo. P porros a sigt aua
ricia q̄ longe extenditur iux° illud ier.
6°. Omnes ei a minori usq3 ad maiorē aua
ricie student. P cepe intelt supbia q̄ ē ca
put om̄i pctoꝝ. eccī. 10. Inicium oīs pcī ē
supbia. P allea intelt luxuria q̄ fetida
est. eccī. 9. Omnis mulier fornicaria q̄i st
cus ī uia conculcabitur. In illo g° deser
to ad egiptū redire desiderant ut come
dant porrū cepe ꝛ allea. qui adhuc
mundum diligentes diuicias appetūt ho
nores ambiunt carnalib3 desideriys delca
tant. 3. nō pt quis istud manna celeste ī
deserto pnie recipe nisi transeat mare. i.
n° abiciat turbacoēs animi ꝛ fluctuacoēs
ꝛ ī humilitate ꝛ caritate requiescat. ꝛ sic
cū ihu erat ductus ī desertum a spu. Secū
tū p̄terea est q̄ ihc ī desertū ductus ē
ut temptaretur a diabolo. nō diat q̄
diabo° temptaret eum q̄ diabo° xpm tēp
tare nō potuit nisi ipe xpc pmisisset pmi
sisse3. Voluit au temptari xpc ut tempta
torem supauet ut temptatos cōforet ut
nos° uincendi doceret. Sic ei faciunt ath
lethe qui cū discipulis suis uincē docēt cer
tamine cū aliis cōcertant ut sic discipulos
arte doceant. Duas alias cās assignat
q au. quaꝝ vna ē q̄ xpc uoluit tēptari
ut de pugna spūli nos certos redderet. pi
culū ei magnū ē hoste uiō si here ꝛ hoc ig°
rare. Iero°. tuc maxime impugnaris cū
te impugnari nescis. Possum° tū de pug
nā diabolica 3ᵃ certi reddi. p° p scripte asser
cōz Job. 7. militia ē uita hominis sup ter
ram. ꝛ ad eph. 6. Non ē nobis colluctaᶜ°
aduersus carnē ꝛ sanguinē ſ3 aduersus pnci
pes ꝛ ptātes aduersus mundi rectores te
nebraꝝ haꝝ. 2° p diu̅ temptacoꝫ q̄ si do°

temptatur et seruus temptabit. Io. 13. non est
seruus maior domino suo. 3º quia temptator
frequenter apparitor. Sancto Martino in forma
diuerse bestie et beato Anthonio in forma pueri
legitur apparuisse. Huiusmodi ergo pugna et temptatio
frequenter in medio habenda est quia huiusmodi medio
ad hoc valet ut homo sit humilior cautior et deo de
uotior. Humilior quia sine gratia dei succumbens se esse scit
in bello et de belli euentu ignorare. Cautior in
telligens se pugnam habere cum hoste callidis
simo Gen. 3. serpens erat callidior cunctis
animantibus terre etc. Deuotior deo quando inte
sue cogitat protectore cum hostem habeat potentem.
Iob 41. Non est potestas super terram que ei valeat
comparari. Tren. 3. misericordia domini est quia nos non
sumus consumpti. Habemus enim pugnam cum giga
tibus cum simus ipsi locuste. Vnde si diabolus mirandus
deus in nos mirabilia operatur. quia enim de locus
tis superat gigantes cum de hiis qui in terra sunt
celestes superat potestates. Greg. Tribus modis oritur temptatio scilicet suggestione delec
tatione et consensu. Et nos cum temptamur plerumque
in delectationem et consensum labimur. propter quod per
suggestionem temptari potuit sed eius mentem
per delectationem temptatio non momordit. Et omnis
illa temptatio diabolica temptatio foris non intus
fuit. ¶ Et cum ieiunasset etc. Ieiunauit itaque
in remedium peccati nostri. Ps. Obprobria exp
brantium te ceciderunt super me. Et operui in
ieiunio animam meam. Item in exemplum viuen
di ad ostendendum quod post lauacrum baptismale
non penale lascivie et ebrietati sed ieiuni
o et sobrietati intendere nos oportet. Item in
commendationem ieiunii. Ieiunauerunt enim tres
magni. unus in solitudine scilicet Christus de quo hic.
alius in monte scilicet Moyses Exo. 24. Tercius
in itinere scilicet Helias 3 Reg. 19. Primus vici
at hostem Mt. 17. Hoc genus non eicitur nisi
in oratione et ieiunio. 2us enim accepit legem. 3us per
uenit ad multorum secretorum cognitionem. ¶ Hic
insuper sciendum secundum Ian. quod 3 est utilitas ieiu
nii. Prima quia per ieiunium deus homini reconciliatur.
Hoc exemplum Ione 3. Vbi dicitur et iumenta pecora
et homines non gustent quicquam. et sequitur. Conuer
sus est deus etc. Super quo dicit Ambrosius. Qua
le est hoc clamatum non facere quod pecudes fece
runt. nisi quia stolidior est pecude qui iudicio
scilicet a sacerdote ieiunio non ieiunat. Et pecus
quidem declinat foueam cauet precipitium. tu
autem non vis ieiunando periculum declinare. Quod
tercius desperacionis genus est quia tunc mandu
care cum ieiunare debeas. tunc plaudere cum
debeas deplorare. ¶ 2a utilitas est quia per ieiu
nium ad patriam celestem reducimur. Ieronimus
contra Iouinianum. Quamdiu Adam ieiunauit in pa
radiso stetit. Hinc ostenditur per ieiu
nium nos posse ad paradisum redire a quo per
saturitatem fuimus eiecti. Greg. in omelia.
A paradisi gaudiis cecidimus per culpam ad hoc
per abstinentiam resurgamus. 3a utilitas est quia per
ieiunium diabolus superatur. Diabolus enim est
serpens lupus piscis et canis. Sicut enim
Ambrosius sputum hominis ieiuni serpentem interfi
cit. sic ieiunium diabolum occidit. Et sic piscis
in fluuio delectatur et in sicco moritur. sic dia

bolus delectatur in fluuio deliciarum et in sicco
moritur abstinentiarum. Et sicut fames ex
pellit lupum de silua et aqua bullita bulli
ens fugat canem de coquina. sic feruens
oratio cum ieiunio diabolum fugat ab anima et
expellit. Mt. 9. Hoc genus demoniorum in nul
lo potest exire nisi in oratione et ieiunio. Qui figuram
omnium istorum Christus qui diabolum vincere volu
it prius ieiunauit. ¶ Hic est dicit postilla
quidam quia 4 de causis ieiunium commendatur.
Primo a sui institutione in statu innocentie in pa
radiso Gen. 2. de fructu ligni vite ne comederet.
2º a ieiunantium auctoritate a Moyse videlicet et He
lia et Christo potissime. 3º ab ordine quod habet in
bello spirituali in quo bellatur primo contra gulam que nisi
prius refrenetur frustra contra alia laboratur.
4º a pugnacissimo hoste quem mactat scilicet car
ne. 5º a multiplici effectu quo diabolum mactat sicut
supra dictum est. ¶ Hic est notandum quod 6 sunt species
ieiuniorum. Prima est abstinentia ab hiis que in se et
per se sunt mala scilicet a vitiis et a peccatis. Y
say. 58. Nonne hoc est ieiunium quod elegi dis
solue colligationes impietatis etc. Peccata dicuntur
colligata quia unum ad aliud trahunt et unum
sine alio non remittitur. Et ideo dicit dissolue colli
gationes impietatis. Et additur solue fasci
culos deprimentes. Quid enim prodest homini a
cibis abstinere nisi et abstineat a peccatis. Ieronimus.
Tunc preclara est apud deum abstinentia corporis
cum anima abstineat a vitiis. Quid enim prodest
corpus attenuare abstinentia cum animus sup
erbia intumescat. Ysidorus. Qui a cibis absti
nent et male viuunt demones imitantur
quibus semper esca abest et culpa numquam abest.
2ª abstinentia est ab hiis que sunt occasio
mali scilicet lascivia sensuum de qua sic dicit Ber.
in sermone 20º. Si sola gula peccauit sola
gula ieiunet. Si autem peccauerunt cur non ie
iunent. Et ipse deinde subiungit. Ieiunet o
culus a curiosis aspectibus. ieiunet auris
a fabulis et rumoribus. ieiunet lingua a de
tractatione et murmuratione. ieiunet manus
a malis operibus. ieiunet anima a vitiis et propria
voluntate. 3ª abstinentia est ab hiis que habent speciem
mali. Prima Thess. 4. Ab omni specie mala absti
nete vos. Et hoc maxime contra scandalum proximorum.
Speciem malam habent verba scurrilia et immun
dicie sepius nominate. Lingua hebraica secundum Au
gustinum 16 de ciuitate dei c. 9 fuit prima linguarum.
Et dicit Rabi Moyses quod in lingua illa nullum est
vocabulum ad nominandum aliquid inhonestum. Ex
quo eliciat Ian. tria nobilia. Primum est quia vocabula
turpitudinum non fuerunt a diuina institutione
sed ex humana superflua adinuentione. ¶ 2m quia
multum deo displicent verba scurrilia quia ea
ponere noluit in lingua quam homini concreauit.
3º quia ille habet linguam celestem qui a talibus se
seruat immunem. 4ª abstinentia est ab hiis que
sunt simul species mali et occasio mali sicut
est ornatus vanus et superfluus et suspecta
familiaritas mulierum. Vanus ornatus speciem
mali habet quia videtur quod non sit pudicitie sed lascivi
e. Et est occasio mali quia sepe multos incautos
decipit. Suspecta est familiaritas mulierum habet
speciem mali et occasionem mali. Ber. cum mulieri
bus semper consistere et se immunem seruare maius

Postilla. Ieiunium commendatur 4 de causis.
6 species ieiuniorum.
Ieronimus.
Ysidorus.
2ª abstinentia.
Ber.
3ª abstinentia.
Aug. de ciuitate dei.
lingua hebraica.
Ian.
4ª abstinentia.
Ber. contra familiaritatem cum mulieribus.

est q̄ mortuum suscitare. y° minus ē nō potest et q̄d est vis quod credam t'. ¶ Quarta abstinentia est sḃm Jan. q. ab hijs q̄ licita sunt. licitum quidem est multis temporibus anni ad venerem propria accedere et debitum repetere castitate servata. tamen tempore quadragesimali debemus a talibus abstinere. De quo dicit Ambrosius et allegat eum Jan. Nullus omnino in quadragesima ante octavas pasche iungatur uxori. Aug. in sermone de quadragesima. Estote hijs diebus et crebrius ieiunantes et pauperibus largientes et a coniugali copula abstinentes ¶ De secundo dicit Gg. exponens illud verbum ysa. 58. Ecce in die ieiunij vestri invenitur voluntas vestra et omnes debitores repetitis. Neque enim qui debitorem suum hoc quod debet repetit aliquid iniustum facit. sed dignum est ut dum quisquis se in penitentia macerat et illud quod iuste sibi competit interdicat. Quinta abstinentia est a cibo et potu de qua sic dicit Ambrosius. moneo et contestor ut nullus vestrum nisi forte infans et infirmus sit usque ad pascha totum nisi in dominicis diebus ante nonam manducet aut bibat. Et in canone de consecratione dist. 4. c. quadragesima sic habetur. quadragesime observatio est servanda ut ieiunemus in ea preter dies dominicos qui de abstinentia subtracti sunt. Et beatus Aug. alijs diebus ieiunare aut remedium aut premium est. in quadragesima autem non ieiunare peccatum est. Alio tempore qui ieiunat accipit indulgentiam in quadragesima qui potest et non ieiunat sentit penam. Tales enim qui ieiunare contempnunt in futuro fame et siti peribunt. ysa. 65. servi mei comedent et vos esurietis. ecce servi mei bibent et vos sitietis. Deuteronomium 32. pro vino bibent fel draconum et venenum aspidum insanabile. Pro pane habebunt ignitum calculum. Prov. 20. suavis est homini panis mendacij et postea implebitur os eius calculo. talis panis masticari non potest quia durus lapis est quia nec in ore poterit tollerari quia ignitus est. nec ab ore poterit eici quia omnes impletivus est. Pro pietantia habebunt sempiternum interitum. in ps. mors depascet eos. Omnibus istis speciebus abstinentiarum Christus ieiunavit. sicut faciliter patet applicanti.

¶ Decimo tertio de ultima parte ad litteram hic dicitur. Cum ieiunasset 40 diebus et 40 noctibus. Ieiunavit itaque 40 diebus ut ieiunio suo mensuram poneret ut dicit Crisostomus ut convenientia novi testamenti ad vetus testamentum ostenderet. Sicut enim ut dictum est Moyses et Helias ieiunaverunt. et ista tangit Beda super Luc. primo li. c. xi. Tercio ieiunavit 40 diebus ut misterium quadragenarij numeri ostenderet. Est enim signum remissionis culpe satisfactionis pene et consummationis iusticie. Primum patet quia 40 omnibus suis partibus aliquotis simul sumptis reddit quadragenarium. Unde dicit beatus Aug. 83 questionum q. 81. quod omnes partes aliquote quadragenarij que sunt 1. 2. 5. 4. 8. 10. 20. reddunt 50. qui est numerus remissionis sicut legitur Levit. 25. In anno quinquagesimo servi liberi dimittebantur. et prius hereditates vendite reddebantur. In signum ergo quod per ieiunium quadragesime nobis datur remissio peccatorum a servitute diaboli liberamur et hereditas quam peccando perdidimus in spe et in re nobis penitentibus et ieiunantibus restauratur. Voluit Christus nos tali dierum numero ieiunare in cuius partibus aliquotis remissionis numerus continetur. In cuius signum statutum est ut sicut per 40 dies abstinemus et continua penitentia

mus sic per 50 dies sequentes cantica letitie in ecclesia utemur. In quibus est signum quedam et signum quoddam gaudij eterni permansuri. Qui autem 50 dies continentur a pascha usque ad penthecosten inclusive. Est autem numerus quadragenarius signum satisfactionis pene quia pro transgressionibus decalogi per quaternarium evangelij satisfaciendum est. Denarius autem ductus in quaternarium et econtra surgit in quadragenarium. Et tertio quadragenarius signum consummationis iusticie et in hoc numero solvimus decimas anni et primitias. Sunt enim in anno tercentum 65 dies. quorum decima pars est 36. et ne 6 remaneant indecimati additur unus quia minus non potest addi. Tres autem superadditi solvuntur ut sacer numerus quadragenarius impleretur. Contra a ro. po. in parte de con. di. 4. c. quadrage. dicit et Beda super Luc. li. primo. c. 11°. quod hoc numero s. quadragenario huius seculi significat conversatio commissus in hijs qui vocantur per gratiam ad eum qui non venit legem solvere sed adimplere. Decem namque precepta legis sunt et ideo gratia Christi diffusa est per mundum et quadripartitus est mundus et 10 quadruplicata faciunt 40.

¶ Hic et sciendum secundum eundem et sumitur ab Aug. quod Christus ante mortem 40 diebus cibo indigens qui dicat in tempore agonis abstinete a desiderijs huius seculi comedit post resurrectionem 40 diebus cibis non indigens qui dicat ego sum vobiscum consolo et cibus omnibus diebus ieiunium est in tribulatione certaminis cibus in spe pacis simul enim dum vitam domini carpimus et a vanitate presentis seculi ieiunamus et futuri promissione reficimur. Secundo notandum quod numerus quadragenarius in sacra scriptura et ex factis dei multipliciter extollitur. Nam dominus 40 annis pavit filios Israel in deserto. Christus 40 mensibus predicavit primo in mundo. Christus 40 septimanis fuit in utero virginis. Christus 40 horis iacuit in sepulchro. Christus 40 diebus ieiunavit in deserto. et propter hoc hic dicitur. Cum ieiunasset 40 diebus et addit 40 noctibus ne in noctibus putaretur ab aliquibus comedisse. et est in signum quod necesse habemus in diebus prosperitatis et noctibus adversitatis contra diabolum nos munire. Postea esurijt. ne semper mensura ieiunans nec esuriens manifestaretur esse deus. ¶ Non hic dicat quidam postillator quod non ieiunavit Christus plus quia si plus diabolus forsitan eum non temptasset. Inter tamen ieiunium Christi et Moysi vel Helie hec differentia est quia hoc quod Moyses ieiunavit fuit quia divino colloquio delectabatur. Helias vero ieiunavit in fortitudine cibi prius sumpti. Christus vero ieiunavit sua virtute et post ieiunium divinitas celaretur. Crisostomus tamen dicit quod inter ieiunium Christi et Moysi hoc interest quod Moyses ieiunabat et esuriebat. Christus ieiunavit 40 diebus et non esurijt. et hic dicit textus quod cum ieiunasset 40 diebus postea esurijt. Hic autem notandum quod ter legimus dominum esuriem passum fuisse et primo cum diabolus optulit ei lapides de quibus panis nostri videbitur. Secundo cum invenit folia sine fructu in ficu et maledixit ei. et arefacta est ficulnea. Mt. 21. Tercio datum est in escam eius fel. unde ps. Dederunt in escam meam fel. etc. In tribus que Christus esurijt salus nostra est et operatio virtuosa ...

Mar. Jan. ¶. Ambro. Aug. Greg. Quinta abstinentia. Ambros. Aug. ¶ Tertiodecimo. Criso. Beda. Numerus quadragenarii. Aug.

ms cibus est ut facia voluntate ei9 q me
sit me. ut pficia opus ei9. hunc cibum
ds ab eo concupiscat ut qi mendicando
ostiatim eu querat. Apoc. ¶ ego sto ad
ostiu et pulso si quis audierit vocem
mea et apuit in ianua intrabo ad eu et
cenabo cu illo. ¶ lapides duo esurienti
apponit hoies duri et incorrigibiles qui
nec vba nec opa ad fidem ptinencia op
tant possidere cor lapideu hntes siles pri
suo diabo°. de quo Job ei. indurabit cor
eius qi lapis folia et apponit hntes i
vba fidei s3 de opibz no curantes. siles ficul
nee maledicte merito succidende luc 13. succi
dite ea. Cu ei in arbore sint folia flores et
fruct9. sicut ho no pascatur de folijs l flori
bz s3 de fructibz. sic nec pascitur folijs vboy
nec floribz cogitacionu sin correspondencia o
pum si facultas subsit s3 de fructu opu vir
tuosoy. Cant 2 fructus ei9 dulcis gutturi
meo. Cum felle aceto et absinthio ppin ci
bant qui bo opa de genere i pctō morli p
petrant. ¶ Cu ei sint tria opa p pctis
spiali satisfactiua s elemosine orōes et
ieiunia. elem ieiuniu et orōes fca cu debi
ta contricōe et via pnia et no ficta sut tanq
mel vinu et balsamu. quo cō i morli fca
sut comparate tanq fel acetu et absinthiu
Plus ei valent orōnes et ieiunia vni9 diei
i gra fca qi centu annis fca i morli sn pni
tencia debita continuata. Vn fatuus est val
de qui bō de gne mortificat p pctm. Sc i
textu. Tunc accedens teptator. Vbi p3 xpi
exemplaris informacio quo s resistere debem9
temptatori. Ad cui9 declaracoe sciendu q dia
bo9 p scripturas et pphias sciebat dei filiu
i mundum adventuru et suu sibi dominium
ablaturu. Audiens au s Criso9 i p° nativitate
angelu pastoribz i annuncia cōe angeloy
multitudine iubilante Johm digito de
monstrante. prem i baptismate testifica
te spm san i columbe spem descendente. et
nūc xl. diebz et xl. noctibz ieiunate. eu
esse dei filiu suspicabat. s3 p° mo9 videns
eu esurire eum esse vey et puy hoiem esti
mavit aliqualr. Volens g° experire acce
dens temptator ait. si filius dei es etc.
S3 hic est sciend q alius est ordo q refert
lucas q° xpm fuisse temptatu et alius q°
mt. luc ei p° ponit temptacōz de gula. 2°.
temptacoz de avaricia. s3 s Rabanu lucas
ponit eode ordie q fca sunt. mt9 vo no
se historia s ordine fca ē s3 s ordinez
conviniente pmi hois temptacōi. ita sic
dicit gg i omē. diabo9 pmu hoiez temp
tavit tribz pctis. ut s. dicitur de gula cu
de fructu ligni vetiti ipm manducare sua
sit de vana glia cu dixit. eritis sic dij.
de avaricia cu dixit. scientes bonu et
malu. Sic ei avaricia est imoderat ap
petitus pecunie sic est immoderat9 appeti
tus sciē no nume. istu g° ordine temp
tandi recitat mt. dicens etc. Tunc accedens
sub huana spē. temptator i. diabo9. qui
dr offm usu et affcm que ht teptandi.

dixit ei. s xpo esurienti. si filius dei es. no
dicat si esuris ne deficias qi exprobrando obice
videatur s3 qi blandiendo credit ab eo ad
extorquere. dic s. ut filius dei appareas.
et ut esurie repellas. dic mg ut lapides
isti panes fiant. Criso9. cogitavit apud
se si potuit de lapidibz facere panes ne
filius dei est si au no potuit ho est. S3 x°
tn vtrisque temptavit. q et se no manifesta
do temptatore repulit dicens. scriptu est.
no in solo pane vivit ho. s. corli. vivit
ho. qi diceret. lz esuriam. tn potens e ds
esurientē solo sermone sustentare. io no op3
de lapidibz panes facere. Ite tu suades de
vbo corli no spuli qui melior est. Vn tua p
suasio magis temptaco est qi compassio vel.
Vtitur au x° auctē scripture s gg i omē. et
Rabanu qr vult humilitē vincere no ptāte
dans nobis exēpl ut quot a pvis hoibz ad
patimr ad doctrina potius excitem qm
ad vindictaz. Nec est ptereund qd dicat x°
no quocuq3 verbo hoiem vive s3 oi vbo qd
procedit de ore dei. Os at dei qz dr scriptura
sacra ut i illo ysa. 30. os meu no interrogas
tis. qz pdicator vbi dei dr os dei. Jer° 15.
si separaveris pciosu a vili qi os meu eris.
quq3 filius dei. Cant p°. osculet me osculo
oris sui. et istis tribz modis pt accipi hic os
dei. hic et sciend q diabo9 ihm temptavit
nedu ut si esset dei filius experiret. s3 et et si
pur9 ho foret ad gulam excitaret. Impug
nat au eu p° q ea pte q hoiem novit infe
riore s de pte carnis. Eo q pte x° minorat9
e ab angelo. Vn i via laqueu posuit p qm
nos hnt ambulare. Commedere ei nat est
Vn i x° pso dicat ps. In via hac q ambu
labam absconderunt laqum michi. Temp
tavit tn abraham qi xpm p° de gula qui
ipe est ca l occasio oim carnalium pctoy.
Moralr au multociens suad3 ut lapis. i.
duricia pnie sub quada spē discrecois
vtatur i pane. i. in mollicie carnis qi di
ceret diabo9. Es ia filius dei de cetero non
indigens pnia tn seua. Sic achab vinea
nabaoth convertit i ortu oleru et sic cliba
nus i chermel. qd interptatur mollis. qd fit
frequenter honore festivitatis ca solacitatis.
Sic iudei pecierunt a pilato ne corp9 ihu
maneret i cruce die fo. ¶ Vn sic dicat pos
till q diabo9 multu conatur ad hoc ut
filij dei dimittant pniaz paccepta dicēs
illud vealr mt 27. si filius dei est descendat
de cruce. Cui9 vo inquid pt esse. qr si pnia
nra crudeli misericōe minuitur paulati
genus coro nra pivabit. Vn quz sexus fra
gilitate allegt si mulier e qu infirmior eta
tis. si iuvenis vel senex est qu debilitate
complexionis vel metu morbi inclinabit
allegans et illud p°. thi. 4. noli aqm bi
bere. s3 no addit. qd subdit apls. Vino
modico vti. s3 vti consulit vino multo
Vn quidā pr fratribz ita scribit. Cave igitur
fres phisica docet. ca medicinalis est de
complexionibz lo infirmitates diversas si reli
gio teneat pdicat gulam. s3 qre ho no ut
vivere velit s3 ut bibere possit diviciae ei

lapides
duo apponit

Op9 sa
tisfactiua

Diabo9 sus
picabat xpm e
filiu dei

Rabanus.

Greg°.

De appetitu
scientie.

temptator

Criso9.

Greg.

Os dei 3°.

Allegōes de
vbo ad hoies
temptientes.

fratres

prime volt venire i suauitate no ut i illa suauitate pmaneat sz ut p illa suauitate etiam asperitas uel infirmitas p9 sequatur. Vel aliter lapides conuerte i panes suadet diabolus predicatori qui pp emolumentu temporale comminacoes scripture consulit emollire. Cui obtemperant illi quibus ne improperat ezech. 13. c ppha dicente Ve qui consuunt puluillos sub oi cubito manus et faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas aias mei. viuificabant aias eorum et violabant me ad pplm meu pp pugillum ordei et fragmine panis. ut interficerent aias que no moriunt mencientes pplo meo credenti mendacijs. Et istis micheas 3o sic scribitur. Hec dicit dns sup pphas qui seducunt pplm meu qui mordent dentibus suis qui predicant pace. si quis no dederit i ore eorum quippiam sanctificant sup eu plium pp ea nox vobis p visione erit. Tales sepe conuertunt lapides cominacionum scripture i panes mendacij et adulacois i tm ut dicat postill q modo tot lapides i panes conuersi sunt q vix inuenitur lapis quo peccator percuciatur. Qui ei lex antiqua adducatur dr q cerimonialia sunt et cessauerunt. si prophia ad pena ut dicunt obligant no ad culpa si euangelium consiliu est dicunt no preceptu immo iam vsitant illud Job 6. In stipula versi sunt lapides funde. Et contra conuertit i lapides verba quide sacra quibus velut panibus dei filij reficiunt tamq lapides i diabolum iecit et sic eu prostrauit. vn p uictoria in uicto dd p Reg. 17. vbi ibi dicit glo. dd prostrauit golia tribus lapidibus de torrente et xps diabolu tribus testimonijs de lege. Et e notand q xps temptatori no quiescit et i re licta i pmo temptacois ei resistend est. lubricus est antiquus serpens et ni a capite teneatur totus statim illabitur. Sz q diabolus eu uincere sic no potuit cogitauit apud se dicens. Homo iste sanctus esse videtur. Sancti aut uiri et si no vincantur gula sepe tn mouentur motu aliquo inanis glorie. Tunc ergo diabolus assumpsit eu i sanctam ciuitatem etc. vbi incipit temptacio 2a. s. suppbia vbi tria implicantur de temptatore p instancia q no cessat. 2o malicia q ad descensum instigat 3o astucia dum scriptura allegat. Tunc ergo s plus q semel deuictus fuit ut saltem p improbitate eu uinceret. Assumpsit eu diabolus no p pacia no p impotencia. Criso9 sup mt opus imperfectum omelia 4. Cu audis xpm ductu a diabolo no cogitas de potencia diaboli q potuit ducere xpm set de xpi paciencia mirare q sustinuit ut diabolus duceret ergo i seqnte duo no infirmitas sz paciencia est. In ducente aut diabolo no est virtus sz suppbia q volente xpm qui inuitu ducebat. Nec fuit miru si ds q permisit se a capite assumi qui permisit se a membris crucifigi. Secundu aliquos xps a diabolo qui nolans uectus e ad maiorem gloriam pplo uidente exaltaretur. sz xps diabolo ignorante potenter effecit ut a nemine uideretur. Vn Criso9 v s fforsitan ei diabolus quantu ad se sic eu assumebat ut ab hoibus uideretur. ipe aut sic nesciente diabolo inuisibiliter agebat ut a nemine uideretur. Vel sm alios. ad manum xpm duxit et sic hoc dr q assumpsit eu i sanctam ciuitatem. i i ierlm que sancta dicebatur respectu aliarum i quibus ydola colebant. In ea enim erat templum et sancta sanctorum et cultus dei. et statuit eu. i collocauit ad locum. Vel sm quosdam suggessit ut iret dominus tn no suggestione eius sz a spu sco ductus est. super pinnaculu templi. i super fastigiu t summitate templi tecti. Pinnula e dr superior ps rei et maxime domorum t murorum. vn pinnula dr qua superminet dorso piscis. In palestina aut ut dicit glo desup erant tecta plana qui erant sedes doctorum vn pplo loquerentur et plurimos arripit vana gloria honore magisterij inflatos. In eo ergo loco xpm temptat vbi plerosque decepit. dum aut no consentit docet eos qui i sublimi sunt no moueri vana gloria. Vel pinnaculum dr deambulatorium circa muros templi. vbi solent ascendebant pplo predicantes. quod et dr tabulatum 3 Reg. 6. Cum ergo sup pinnaculu eu statuisset. dixit ei. uel suggerendo i terius. uel uocaliter ei loquendo. exteriuś cum inuisibile sciat eu i spe humana apparuisse. Si filius dei es. Jero9. i hijs oibus temptacionibus hoc diabolus agit ut intelligat si filius dei sit. sz e sic semp cursum temperabat ut ambiguum relinqueret. Cogitabat diabolus q si descenderet p aera uolando filius dei esset. Vnde dicit. mitte te deorsum. no ad celi ascensum sz ad descensum prouocat. Ita ei affligitur diabolus i ascensione hois et eius exaltacione ut i temptando ascensum uelit psuadere celeste. dicit ergo. mitte te deorsum. no ascende i celum dixit no tn impulit. Jero9. psuadere pt precipitari no pt. Sm aut quenda postill dixit. mitte te deorsum. ut ex tali precipitacione et nulla secuta lesione. iactancia incurrat. In temptacione aut ptinente ad suppbiam iam diabolus monet ad precipiciu q suppbia ca e ruine. qm qui se exaltat humiliabitur. Sz q xps 6 usus e auctoritate. ido diabolus auctoritate assumit scripture. no ut uirtutes construat sz ut errores inducat. et hoc e qd dicit. scriptum est. ps. 89. q angelis suis mandauit de te et in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. vbi tria officia angelorum indicat diabolus loquens de xpo tamq infirmo q xpe et maxime conueniunt membris eius. s custodia diligenciam et cautela. Custodia i bono. ut custodiant te. cautela a malo. ibi. ne forte offendas ad lapidem tuum. Pes affectus lapis temptacio casus diligencia quantu ad utrumq i manibus portabunt te. qi diceret diabolus. mitte te deorsum nichil ei mali habebis eo q angeli custodient te. Hic dicit Beda sup luc. li. p. c 11o. q no de xpo sz de uiro sco pphia est. male ergo interpretatur scripturas diabolus. Certe si uerum de saluatore scriptum nouerat debuerat illud dicere qd et i eodem ps. contra se sequitur. Sup aspidem et basiliscum ambulabis. et conculcabis leonem et draconem. Sz de angelorum auxi

Co. pdicatores.
Postill.
No co.
Pro.
Jero9.
Tempta. 2a.
Criso9.
Greg.
Opro.
Criso9.
L. opus
Criso9.
Jero9.
Jero9.
Postill.
Criso9.
Aug9.
Beda.

lio qui ad infernum ... de sui consultacione
qui requisitor tacet. Et isti sunt concordat
Criso9. Omne qui ita scribens. O diabole qui
filii dei manibus angelorum portari legisti et
super aspidem et basiliscum ambulabis et concul-
cabis non legisti. Sed illud quidem quasi profert
sicut supra hoc autem tacet qui astutus. Sed
non filius dei manibus angelorum non portatur sed
ipse magis angelos portat. Nec enim creatura
portat creatorem sed creator creaturam. Si enim crea-
tor creatorem baiulat creator aut creatura
faceret a quo portabat. Nisi vere si portat
manibus angelorum non ideo portabat ut ne in-
offendat ad lapidem pedem suum qui infirmus
sed propter honorem potestatis qui dominus sicut scriptum est
Qui sedes super cherubin appare. Sed quod hic
dicit Beda quod male interpretavit scripturam
de christo videtur contra glosam illius psalmi quod sumitur ab
augustino qui exponit de christo. In manibus ei tolle-
runt angeli scilicet in ascensione ne peccet eius id est
apostoli offenderet ad lapidem id est ad legem scrip-
tam in lapide. ¶ Sed ad istud dicit gorr. quod
male interpretabat de christo id est semiplene quia
totum intellexit de christo qui indigerit auxilio
angelico et illa parte subticet id est quod non erit
conculcare super aspidem et basiliscum. Et huic
concordat Criso9 dicens quod refert diabolus
quod in psalmo de eo est sed non de christo dictum est tamen sed
de omni homine iusto. Ait illi ihesus rursum. Criso9
nichil motus nichil indignatus sed cum multa
modestia scripturarum voce rursus tundit. Scriptum
est Deut. 6. a quo omnia testimonia profert
ut sancte legis testimonia confirmet. Non temp-
tabis dominum deum tuum. Brevis et efficax visio
qui diceret suggeris mihi ut temptem dominum tuum
propriis possum pedibus descendere. Criso9 non
dixit temptabis me dominum deum tuum ne se
manifestaret dominum. Et sunt hic nobile docu-
mentum et morale quod christus ex humana voce et aposto-
lo hoc homo quid faciat non dominum deum temp-
tare. christus non desistit humana potentia commendet
se deo non temptando sed devote confitendo.
Temptare enim deum est querere experimentum de
dei virtute absque necessitate. Moralitas.
Multos diabolus elevat in altum ut per pecca
ad casum producet graviorem. Sicut cornix
nucem elevat ut ab alto descendendo frangat
sic pugil socium a terra elevat ut prosternat
secundum illud Job 30. elevasti me et quasi super ven-
tum ponens allisisti me. Criso9. Platos sed
sit nec tamen diabolus consensit ut in talibus locis
positi resistant diabolo. Aug9. quanto in lo-
co superiori tanto in periculo maiori versatur.
dicit insuper religiosis ut mittant se deorsum
id est de altitudine contemplationis mittit deceret
in valle mundane sollicitudinis. secundum math. ult.
lege quod Simon mathabeus exivit de celum
ut visitaret fratres et receptus est in castro doch
quod interpretatur sollicitudo. quod est primum hospitium
eorum qui recedunt a contemplatione. Sed quod de
eo accidit et holomeus abolit quod interpretatur
temptator id est mundus ostendit eum. In bono
dicitur potest si filii dei mitte te deorsum id est humilia
te quia humilitas magis homines deo assimilat.
Ecc. 3. quanto maior es humilia te in omnibus.
quoniam angelis suis etc. Angeli dicuntur prelati
prima cor. xi. mulier velet caput suum propter an-
gelos. hys mandavit deus ut custodiat

xpum id est corpus eius quod est ecclesia. Ysa. 62.
super muros tuos ierusalem constitui custodes. et
quia in manibus tollent te id est in operibus bonorum op-
eribus sublevabunt in celum. ne forte offen-
das ad lapidem pedem tuum id est ne aliquis
minimus in via dei scandalizet. alioquin
si prelatus negligens fuit ab eo require-
tur. 3. Reg. 20. custodi virum istum etc.
Sed redeundo ad propositum notandum secundum Criso9 quod
diabolus dixit apud se. terra hec terra hec ex-
tensa super omnem mundum. ut quicquid
nascitur de terris gule intrat in terra vane
glorie. quicquid nascitur de terris vane
glorie intrat in terra avaricie. de hys que de ter-
ris nullus hominum ad presens nascit non in-
teger sed contritus exiit. hic autem terra gu-
le in ventris disrupti et vane glorie terra
transivit. Ponam ei nunc avaricie terram
et ostendam illi omnia regna mundi. si concupi-
erit ea sciam quod homo est. Nam omnes homines
propter pecuniam avariciam et propter vanos ho-
nores serviunt mihi. si autem contempsit ea
sciam quod filius dei est. Nec enim potest desiderare
quod ipse creavit. nec delectatur terrenis qui
fruitur celestibus et propter hoc experiendum. Iterum
assumpsit eum in montem excelsum valde.
et ostendit illi omnia regna mundi etc. Ubi apparet
in temptatore patent quod primo impudentia quia
victus non desistit. secundo eius imprudentia quia defici-
ens in argumentis ad mutanda loca se
convertit. quod notatur ibi. In monte. Sic Ba-
laam et balac filius sephor maledicere cupien-
tes loca mutaverunt. Num. 23. tercio patet eius fal-
lacia quia concupiscibilia vana pretendit
ibi. et ostendit ei. quarto eius malicia quia hys
abuti intendit. ibi. et dixit ei etc. Primo
dicit quare iterum assumpsit eum. ut si non ex uno
tamen ex reliquis superaret. in monte excel-
sum valde. locus congruit temptacioni.
ut sicut in deserto ubi esuries temptavit
de gula super pinnaculum ubi cathedra doctorum
de vana gloria sic in monte ubi videntur tempora-
lia temptat ut hic de avaricia. vel quia a-
varicia semper alta petit. vel ut unde di-
abolus cecidit ibi de monte excelso inde cadere
faciat. Ysa. 14. quomodo cecidisti qui mane o-
riebaris. Quis autem sit mons iste ad litte-
ram secundum multos postillatores penitus ignoratur.
Verumptamen gorr dicit quod prima temptacio
facta est in deserto iuxta fontem cuius aquas sana-
vit Helizeus. secunda in monte deserti appropin-
quanto ad iericum. tertia in celum. utrum autem omnes
facte sunt uno die et divisis non est expres-
sum in scripturis. et ostendit illi omnia reg-
na mundi et gloriam eorum etc. quod non est sic
intelligendum secundum doctorem de lira quod ex illo lo-
co possent omnia regna mundi videri et omnes
civitates determinate sed ostendendo diversas
partes orbis dixit ei. tale regnum est ibi in
tali situ et tale in tali enarrando in brevibus
magnitudinem et gloriam eorum et ideo illa ostensio
fuit magis ad auditum quam ad visum. Vel
secundum quod diabolus ostendit omnia regna mundi non
ita ostendit coram oculis eius adducendo ut
visum eius ampliando. vel ea quod nesciebat
signum indicando. Sed dicitur ostendisse tribus modis. primo
secundum Criso9 ostendit ut si in loco excelso positus
manu extenderet dicens ecce ex illa parte est

Marginalia: Lopi. — gorr. — sancti — Criso9 — Jero9 — ¶ D. — Criso9 — Jero9. Postill. — temptare deum quid sit moraliter — Criso9 — Aug9 — Beda — Pred. — ¶ D. — Criso9. — 3 terra diaboli — Quis sit mons iste — Lira. — Criso9.

Rabanus.

ytalia. ex illa pte grecia ex illa pte affri
ca. Vel s Rabanu ondit q speciosa sit
uanitas pompe mūdane quā ipe diabolus
diligebat. et q desiderabit sermoibz demon
strabat. ut ad illa amanda xpm induceret.
Vel s gloz ondit quō regbit i mūdanis
p diūsa uicia i quibzdam p luxuria. i
quibzda p supbia et i quibz da p auaricia
cui ut ex multitudinis facilius possit ad
cosenciend inclinari. Greg. cū dicat q on

Greg.

dit sensum et intellcm. Sensum 2r uel mira
culose qñ oia regna i modico coartando
uel in terra depingendo. ut i mappa mū
di. uel i ptes mūdi i quibz sunt no ipa p
titulat ondendo uel auditui quō dicetur ubi
qz narrando. vel ondit intellcm q intellige
ncia plena ē formis. vn cū angelus ht ac
tuale silitudiez potuit repsentare itellcm
x^o. Cū au oia regna mundi et gliaz eius ali
quo pdcoz moz x^o ondisset. dicit ei. hec oia
t dabo si cadens zc. hic ē dr oia in tradi
ta sunt et t uolo do illa. qñ dicet te regem
faciam nō q hoc possit s arroganter et me
daciter lo. Joh 8. mendax est et pr eius. s
mendacij. Ex hoc loco et alijs silibz dicit
manichei q diabolus ē deus istoz corpalium iferioz
s hoc mencienndo ut dcm est diabolus ptulit.

Beda.
Crisos.

Et pbat Beda sic hic lc p c u^o. Crisos. et
dicit q alijs menciebat oia ee sua apd se
tn sciebat q nō. si cadens tanq iferior ado
raueris me. tanq supiore. Ecce diabolus altum
diuinitatis usurpare vult et ab illo s mul
tos doctores appetijt deo silis fieri. Et nobi
le dicit cadens. q nūq sine casu diabolus ado
ratur. Et ē notandum q si consideremus medi
um huius temptacois tempta^o ē auaricie cū
dicat hec oia t dabo. si fuit tempta^o ē ydo
latrie et bn inngit q auaricia ē ydoloz ser

Crisos.

uitus. Hic a dicit Crisos. q xps te ducit ē
deus sup monte excelsum et audiuit preciosa
hec oia t dabo zc. ut tu nō desideres mag
nus et altus fieri. Et uide quo p ordinem
primus ductus ē sup monte. deinde glosa reg
na mūdi ei ondsa sunt. 3° loco pposita ē
condicio ut si adorasset diabolus omnia fie
rent eius. Sic et t contingit qui magnus et
altus desideras fieri i mūdo ascendis i mō
te quē elegit t diabolus ad seducendi. Cū
ei volueris fieri magnus et altus qd ē as
cende i monte diabolo te ducente incipis die
ac nocte cogitare de diuicijs acquirendis
et honoribz suscipiendis et cū oculos men
tis tue sp vniūsa illa ppone. Dato q
princeps mūdi gliam regni sui ondit t.
Cū a senseris te diuinis tuis cogitacoibz
i concupiās eoz bonoz a ensu. i 3° loco
tres t pmiset ut nōe sit t si volueris illa
cosequi q diabolus adores relinquis fidem
dei. et seruiens ei negligas iusticiaz dei. Si
a eligis seruire deo et adorare cū s man
data eius illa oia nō consequaris id doc
apostolus. q hntes alimenta et hijs quibz tega
mur contenti sumus. Nā qui diuites volūt
fieri incidunt i temptacoes et i laqueum
diaboli et desideria multa inutilia et nociua.
q mergunt hoies i interitum et pdicoz. hec

Q

Crisos. Tunc dixit ei ihc uade retro
sathana zc. V pz x^o uidentis sapia. p^o i re
pulsa malicie. 2° i voce repulse. ibi scrip
tū ē ei. dicit 3°. tunc. i qñ ad cultura di
abolica et diuina iniuria inuitauit. dixit
ei ihc. Vade sathana i retro a me q adu
sarius es ueritati. hec a ait ihc qñ cū indigna
coe qd nō fecerat i pcedentibz temptacoibz.
ut discamus illius ex iniurias pprias equanimi
ter sustine dei a iniurias nec usz ad audi
tū sufferre ut ait Crisos. scriptū ē ei deut
6. dnm i quo po. que appropriat pri. deum
tuum i quo sapia q appriat filio. tuum i q
bonitas que appriat spui sco. adorabis
bia nō ht timebis. et illi soli q ad vnita
te essencie. seruies. de iure nō de fco. Vel
adorabis interius s fide spe et caritate et serui
es. exterius illi soli s seruitute latrie. et sic
fuit t congressus i quo exercetur milicia xpiana.
cū q demus opponere scuta s ieiunium cō
gula. oroz cū supbia. elemam cū auariciam.
Hic a notand p^o s Jam q diabolus i temp
tando incipit a minimo et pcedit ad maiora
minima ei tempacio uidebat de pane magna
fame. maior fuit tempta^o uane glie. maxi
de auaricia uel ydolatria. pa ei tempta^o
vr esse ad licitum s ad repellend fame pa
nis comestioe 2 ad illicitum piculosum s ad
papiam 3 ad illicitum et pniciosissimum qvis
apparenter lucrosum. s ad adorand diabolus ut
heatur mūdi dnm. Sic in pcet diabolus nos
temptando. si ei temptet de dilicijs p po
ntum. et inscet supfluum. Greg. nat^es coeles
hoc hnt piculum q i eas sepissime nō dmos
tr quid ex eas uicio et quid utilitatis studio
agatur. Si temptet de honoribz pmo t p
desse et intendit obee. uteris illo ubo p^o ethi
3. qui epatum desiderat bonum opus desiderat
Si temptet hoiem de delicijs p^o sollicitat
eū ut querat nām. deīn ut querat supflua
ut ait grg. Scdo notand q ē iniat temp

Ho

taoes diaboli ei i suis inijs obuiando.
Nā mox ut diabolus ei temptoes iferebat
eas repellebat. sic et ho qui sentit puas
cogitacoes eas mox i suo inicio dz repel
lere et nullum locum i aio eis dare. Ephs 2°.
nolite locum dare diabolo. vn ut dcm est
lubricus ē antiquus serpens et nisi capite
teneatur totus stati illabitur. In aliquibz a
ē iste serpens qñtum ad caput corpus et cau
dam. In hijs viz qui malas hnt cogita
coes consensus et opa. Aliqui ei eo dimittunt
mala opa et statim p^o pascha ad ea redi
re intendunt. Isti amputant serpenti
caudam s tn uiuit adhuc i eoz cordibz qñ
tū ad corpus et caput. i. qñtum ad cogita
et consensum. Aliqui pcum deserunt qñtum ad co
sensum et opus et sic amputant corpus et cau
da viuit tn i eis serpens i capite p mala
suggestioz ~~cogita~~ cogitacoz et occasioz. qñ
a suggestioi resistitur et occasio aufertur
tunc caput aufertur et tunc nocere nō potest
nec qñtum ad corpus nec qñtum ad caudam.
nec qñtum ad caput. Gen. 3. ipa conteret
caput tuum i. suggestioz tua. q dr caput
nō tm q ē pricipium pcti s et dr caput a ca
piendo. q diabolus p suggesticoes suos capit.
Sz hic 3 notand q cū ē ter diabolus inuasset

tunc reliquit eu diabolus. qui s. gorr. p^s tep
tacio humanitatis post triumphus diuinitatis
Sic e i singulis actibus beatus ab. c uero hõ ou
dit humanitas ondıtur i carli gnacoe s. qui
dr filius dd c abraham. diuinitas i magorum ad
orace. In fuga i egiptum infirmitas humanitat
In casu ytelorum potencia diuinitatis. i bap^o hu
manitas i apperitoe celorum diuinitas. i esurie
humanitas i ministerio angelorum diuinitas. Eu
dem benignitas humanitatis cui facit nura
aula magestas diuinitatis. Tunc g^o p^s con
tempti mundi dum g^o c i deserto p^s mace
racois carnis quod eum ieiunasset. p^s supacoz hos
tis quod accedens temptator relinquis eu dia
tanq confusus c dei triumpho. tanq alieny
a dei consorcio. tanq exclusus de regno. Re
liquit eu diabolus. i lucifer c hoc ad tps i
usque ad diem passionis. tunc p^r uitos pugna
turus ipsu deterre uisus timore mortis. In quo
instruimur ad cautela quod licet aliqui tep
tacionum superemus tn diabolus sp parati ad pugna
memeus. ¶ Hic c sacud s. Janu quod i qbz
ab diabolus no quod s requiescat s. i auaris
supbis c luxuriosis. Job 24. sub umbra dor
mit. etc umbra auarice i secreto calami
etc uanitas supbie Supbis ei licet uideat
tumidus c inflatus uicius tn uacuus e. i
locis humentibus etc fluxus luxurie. Ab ali
quibus g^o quod s no recedit s. ibi ppe c esp
tat. sicut est de illis qui sepe pauie recidiuu
ad quos se fert t spat ricius reursuru. luc
xi^o. Reuertar i domu mea unde exiui. Ab aliq
bus recedit s lento passu incedit sicut a te
pidis quos no plene deserit. Ab aliquibus
no quod recedit c fugit sicut a uiris pfectis
qui sacto fidei galea spei c gladio spc ar
mati fortiter diabolo resistunt. Jac c. Resis
tite diabolo c fugiet a nobis. Isto in g^o dia
resistente c ipso fugiente c p^s relinquite.
Ecce angeli boni accesserunt no ad inituitu
s ad ministerium ut subdit c ministrabat
ei. Criso^9. qui ministrabant sam^9. i qbz nes
cim^9. Heb p^o. omnis ei administratorij spc sut
c. ¶ Hic notand s. Criso^9 quod fuit tempta
di p^o g^o diabolo dicens. Vade retro sathana
ne pgrediaris ulterius temptans. diabolus au
no quod obaudiens ad pceptu eius recessit.
Sz aut ipi g^o diuinitas aut spc sce quod erat
i eo expulsit in diabolo. quod ad mam cosolacoz
magna psiat quod no ta dm hoies dei diabolus
temptat quatum dm uult s quatum dm pmittit
eu uel spc sce qui est in eis. Diabolus ei quod
tu ad se nunquam temptare cessaret. nec
ei ht aliu actum no manducat no ali
ud opus operatur nisi ut temptet t fal
lat uel subuertat. hoc e labor illius. hoc
honor hoc gaudium pp infatigabilis e i dia
bo. ¶ Secundo notand s. eund quod diabolo relin
quite p^s accedentes angeli ministrabant ei
ut ondat quod ab inuisitu eius sp angeli erant
i tris. Sz tunc papiente dno recesserunt ab
eo ut locus diabolo daretur ad ius q^o. ne for
te angelos et eu uidens no appinqret
ad eu. Et s. Jan fit inuisibiles hoi pauo.
duo ei sunt angeli pmanentes eu hoibus
s bonus c malus. g^o dm e ut nos angelus
bonus unqui nos i temptacoe ipelle pt angelus

malus. s a dispone dei recedit aliquantulu an
gelus bonus. malus a no recedit s abscondit
se inuisibiliter se reddens an diabolo qui n uoluit
angelus bonus a diabolo no ut. Tuberis g^o
se ut det diabolo liciam temptandi c expe
tat temptacionis euentu. Qui g^o concupiscia
male tei ascenderit sup cor tuu diabolus lo
quitur i corde tuo temptat te. Si g^o tu pman
seris constringens cor tuu cu te no potest
supare discedit a te qui recedente contu
pisca incipit cor tuu exultare quod euasisti
ipetu illius mali c quod quid spc i te tacen
te gras agit deo. cognoscere quod recessit a te di
abolus c p^s temptacionis uictoria accedens leta
bonus angelus c ministrat t p^o i te c
gaudiu opatur. hec Criso^9 i sma. ¶ Et
isto euangelio sunt aliqua notanda breuiter
ponenda. quorum p^m est quod filius dei duatur
honorifice c a spu sco Ro. 8. quicunque
spu dei aguntur hi filii sunt dei. In ps^o spc
tuus bonus deducet me. Serui g^o diabo
ducuntur ignominiose a spu maligno. pu. 4.
funibus peccatorum suorum unusquisque constringitur.
Ite filius dei a spu sco benigne agitur. luc. c.
angebat a spu i deserto. serui g^o diabo a
spu maligno cogitantur. p^o Reg 16. spc
nequam cogitabat saul. Ite filius dei i deser
tu contemptus mundi a spu sco ducitur. ser
ui diabo fune ampitus quod mola asinaria ad
collu ligata i mare hi sectus puplicat. ¶ Se
cdo notand quod alie temptat diabolus nobiles
alie ignobiles. Si ei aliquis nobilis sit sua
det ei diabolus magna ut g^o si filius dei est
mouet facere mira. si ignobilis est suadet ui
lia ut uenalitate sit c de quo dubitauit
an esset dei filius dixit. hec om t dabo c.
Hodie tn uenalitas c usque ad maiores puenit.
Cupiditas ei hoiez uenale facit. etc.
e nihil iniquius quod amare pecunias. hec
ei aiaz uenalem ht imo deu uendit ut
pz i simoniacis. ¶ Tercio notand quod diabolus
mutatoz loca pcalcat ut opportunitate tep
tandi heat. Sic e dixit cayn ad abel
gen. 4. egrediamur i agru c. c ibi occidit
eu. ¶ Quarto genus temptacionis mutat ut quod
no supet una temptacio supet alia. Sic
e diabolus apparuit cuidam de antiquis patribus di
uisas ampullas ferens dicens uolenti de
una se dare dedit de alia. ¶ Quinto notand
s Jan quod angeli e ministrabant s tres na
turas quae i e extiterunt viz i adoroe cogra
tuloe c tpali subuencoe. Na ministrabant e
i pugnanti congaudebant de aie quod dia
bo incedebat. Vel ministrabant e i s esurienti
i abo natali subueniebant c h^o de corporis
sicut c olim angeli helie ministrabat. 3°
Reg 19. Sz nunc helie ministrauerunt ad sua 40^a
pficienda e uero ministrauerunt p^s sua 40^a
¶ Celebrata

Egressus ihs de
sceşsit i ptes tiri c sidonis c c. at
iii Repbato errore phisorum quod discipulos
e increpabant eo quod no lotis manibus man
ducabant s de spuali inmundicia no curabat.
In quo euange^o refert quo e transiit ad genti
les ut ex deuocoe gentilium ondatur ista

Gl. mar.: Sic e uero humanitas et diuinitas — Jan. — Jan. — Crisos^9. — Criso^9. — Dub. — De tempta diaboli. — Jan. — De angelis. — R. — Nobilia. — 2. — 3. — 4. — Jan. — 5.

rep(ro)ba(ti)o iudeo(rum) (et) hoc est q(uo)d d(icitu)r. Egress(us) ih(esu)s
(et)c. In quo p(ro)cessu q(ua)tuor notanda sunt s(cilicet) vii
egressus quo ingressus quid factus i(n) q(ui)b(us)
mediantib(us) vii egressus de terra genareth. q(uo)
ingressus i(n) partes tiri (et) sidonis. quid factu(m)
filia mulieris chananee sanat(ur) (et) demoniaca
quib(us) mediantib(us) niue demoniace (et) ap(osto)lis.
D(e) p(ri)mo (et) 2o q(uo)d (e)o textus i(n) suo integ(ro) h(abe)t. Egres
sus in ih(esu)s (et)c. egressus in ih(esu)s s(cilicet) de t(er)ra gene
zareth relinquens iudeos obstinates secessit tiri
(et) sidonis q(ue) fuerunt ciuitates gentiliu(m). Tir(us)
e(ni)m (et) sydon sunt q(ue)dam ciui(ta)tes site i(n) t(er)ra p(ro)mis
sionis q(ua)r(e) filij is(ra)h(e)l no(n) potuerit tolli expellere
gentiles de t(er)ra sua. De istis ciuitatib(us) dix
at x(ristu)s m(athei) 11. si i(n) tiro (et) sidone f(ac)te essent uir(tu)tes
q(ue) f(ac)te sunt i(n) vob(is) s(cilicet) (com)ple corozaim (et) bethsai
da olim i(n) cinere (et) cilicio p(eniten)tiam egissent. h(ic)
e(ni)m cu(m) auiditate susceperunt p(re)dicacio(n)em ap(osto)lo(rum)
(et)c. p(ar). Allego(ri)ce egressus de secreto sue
maiestatis secessit p(er) assumpc(i)o(n)em h(uma)nitatis i(n) par
tes tiri. tirus interp(re)tatur angustia (et) q(ua)e
sunt p(ar)tes pena (et) culpa. p(ri)mo h(abu)it similitudine(m) s(ed)
no(n) (con)sistenciam qu(ia) venit i(n) similitud(in)e carnis p(e)c
cati. secunda suscepit s(cilicet) ueritate. Venit (et) i(n)
p(ar)tes sidonis p(er) p(ro)curaco(n)em h(uma)ne salutis. Sy
don e(ni)m interp(re)tatur uenacio q(uod) s(cilicet) est sp(irit)ua
lis (et) t(em)p(or)alis p(ri)ma docuit fuge(re) s(ecun)d(u)m ex
(et) ubo docuit ex caritate. Morali(te)r quis
de genareth secessit i(n) p(ar)tes tiri (et) sidonis
qu(ando) s(e)c(u)li uanitate (et) carnis uolupt(at)e despiciens
angustia uoluntaria uite penalis assu(mi)t
(et) querit sollicite mediu(m) p(er)ueniendi ad
regnu(m) dei. Ecce mulier chananea a fi
nib(us) ill(is) egressa clamauit dicens. Misere
re mei d(omi)ne fili d(aui)d filia mea male a demo(ni)o
uexatur. S(ecundu)m doctore(m) de lira (et) p(ro)cessu s(crip)ture
chananei h(ab)itauerunt i(n) t(er)ra p(ro)missionis cu(m) fi
lios is(ra)h(e)l nec potuerunt p(er) eos tolli exstirpa
ri. Verumptamen hillari(us) dicit q(uod) chananei ter
ras i(n) quib(us) iudea est coluerunt q(ui) u(e)l bel
lo consumpti s(un)t u(e)l in loca uicina disp(er)si i(n) ser
uitute subiacuer(unt) nome(n) tam(en) sine p(at)ria se(m)p(er) retinuerunt. Ex illa g(ra)c(i)a disp(er)sio(n)e ista chananea
serophenissa h(oc) e(st) ex serophenicib(us) orta ge
ntilis erat (et) cu(m) iudeis (con)uersa. Creditur ex
lege cognouisse hoc q(uod) x(ristu)s (et) d(omi)n(u)s (et) d(aui)d fi
lius esset. Vel ut dicit doctor de lira ista
audierat miracula (et) fama(m) ih(es)u (et) id(e)o firmiter
credebat q(uod) filia(m) sua(m) sanare poterat (et) a fi
nib(us) illis egressa est q(ui)a x(ristu)s sequebatur i(n) uia
ad ipetrand(um) filie sue sanac(i)o(n)em. M(arci) tam(en) dicit
7 c(apitulo) q(uod) uenit ad ih(esu)m intra domu(m) (et) hoc uer(um)
est s(ed) q(ui)a eam ibi no(n) exaudiuit eu(m) secuta e(st) i(n)
uia (et) clamauit dicens miserere mei d(omi)ne
fili d(aui)d. Clamore(m) a(utem) induxit tu(m) s(cilicet) necessitas
amor (et) dolor. clamabat g(ra)c(i)o q(ui)a indigebat
miserere mei clamabat q(ui)a amabat d(omi)ne
fili d(aui)d. clamabat q(ui)a dolebat filia mea
male a demonio uexatur. p(ri)mus clamor fu
it i(n) adiutoriu(m) 2(us) in desideriu(m) 3(us) i(n) lame(n)
tu(m). Unde i(n) hijs uerbis (com)mendatur fides
mulieris a uente (et) hoc p(er) ei(us) c(on)fessio(n)em q(ue) ondit(ur)
p(ri)mo humilis miserere inquid. 2o fidel(is) d(omi)ne fi
li d(aui)d. 3o accusat(ur) filia mea male a de
mo(ni)o uexatur. Dicit g(ra)c(i)o miserere mei (et)c.

q(ui)a misera sum. Qu(ia) hoc e(ni)m q(uo)d dicit mei
p(ro)p(ter) affectus uehemenciam q(ui)a malu(m) alienu(m) s(cilicet) fi
lie suu(m) reputat. quod facere d(e)b(et) quilibet x(rist)ian(us)
(et) maxi(m)e prelat(us). d(omi)ne fili d(aui)d. d(omi)ne p(ro)p(ter) eter
natam diuina(m) fili d(aui)d p(ro)p(ter) p(er)sona(m) duab(us) na
turis unita(m) q(ua)si dicet ex diuina h(ab)es p(otes)tate
d(omi)ne quid potes. ex h(uma)na mansuet(udinem) (et) co(m)
passio(n)em cu(m) sis filius d(aui)d. In ps(alm)o. Memento
d(omi)ne d(aui)d (et) o(mn)is mansuetudinis ei(us). Ex h(uma)
ne co(m)missio(n)e q(ui)a i(de)o d(eu)s fact(us) est fili(us) d(aui)d
ut nos saluet m(athei) 21. Osanna filio d(aui)d
miserere mei. q(ua)si dicet. no(n) allego meri
tu(m) q(ui)a o(mn)es iusticie me(e) q(ua)si pannus men
struate h(ab)ent itaq(ue) notand(um) q(uod) e(n)i(m) i(n) trib(us)
dictis eo(rum) lo(quitu)r de diab(o)lo. In p(ri)ma e(ni)m dicta
ostenditur quod diab(o)l(u)s impugnat s(an)c(t)os q(uo)s
no(n) du(m) possid(et) (et) hoc ostenditur i(n) t(er)cia d(omi)ni
temptacio(n)e. In 2a d(omi)nica ostendit(ur) quod diab(o)l(u)s
se h(ab)eat ad eos quos iam possid(et) q(ui)a ma
le eos uexat. In 3a ostendit(ur) quod se h(ab)eat
ad eos quos iam amisit. multu(m) e(ni)m conat(ur)
ad tales recup(er)and(os) vii assu(m)it septe(m) sp(irit)us ne
quiores se (et) ingressi h(ab)itant ibi. luc(e) 11.
Verumptamen de uexacione diab(o)li quo ad eos q(ui)
p(er)manent i(n) p(e)cc(at)o. Sciend(um) est q(uod) lic(et) p(e)cc(at)or
o(mn)ius diuicias uideatur misera tam(en) uit(a)
h(ab)et uexato(rem) teste aug(ustino) p(ri)mo (con)f(essionum). Sic dixi al
loquens. d(omi)ne iussisti (et) sic est ut pe(na) sit s(ibi)
o(mn)is animus i(n)ordinat(us). nec miru(m) qu(ia) nimi
me ordinata quieta sunt. orbita a(utem) quies
cu(n)t. Inquietudo itaq(ue) (et) afflictio p(e)cc(at)o(rum) ex
trib(us) p(er)pendi(tu)r satis clare. p(ri)mo p(er) hoc q(uod) p(e)cc(at)ores ia
cent infirmi i(n) lecto (con)sc(ienci)e. qu(ia) bonis au
lectus (con)sc(ienci)e floridus est. Cant(icorum) p(ri)mo. I(n) ma
lis a(utem) lectus (con)sc(ienci)e spinis sternit(ur) q(ue) a(n)i(m)a(m)
pungunt m(athei) 7. nu(m)quid colligunt de spinis
uuas aut de tribulis ficus. q(ua)si dicet. no(n)
ita. nec i(n) malis esse potest uera reque(s) aut
quies. Scd(o) p(er) hoc q(uod) p(e)cc(at)or i(n) tali statu
c(on)stitui dinosc(itu)r i(n) quali foret q(ui) a cane ra
pido membratim laniretur. Consc(ienci)a e(ni)m tam(quam)
canis mordet (et) laniat facinerosos. ip(s)a e(ni)m
est litigiosa mulier q(ue) p(e)cc(at)ore(m) no(n) patit(ur)
somp(nu)m cape(re) ad quiete(m) p(ro)u(er)b(iorum) 27. Tecta
p(er)stillancia i(n) die frigoris mulieri litigio
se comparant(ur). Tercio p(ro)batur istud p(er) hoc q(uod)
p(e)cc(at)or est lator o(ner)is grauissimi q(uo)d nec di
eb(us) nec noctib(us) exonatur. de hoc o(mn)e ait
p(ro)ph(et)a. Iniquitates mee sup(er)gresse sunt caput
meu(m) (et) sicut onus graue g(ra)uat (et)c. Et
quo q(ui)s sine uexacione esse p(otes)t qui tanto o
ne continue p(er)grauat(ur). P(e)cc(atu)m e(ni)m tam onus
e(st) q(uod) hoc onus celu(m) sustine(re) no(n) potuit nec
t(er)ra finalib(us) sustinebit. Immo op(or)tet q(uod) ad in
fernu(m) descendat p(ro)p(ter) grauedi(n)e(m) o(ner)is tam(en).
Ponderositas p(ate)t ex alleuiacione qua(m) sentit
q(ui) p(e)cc(at)a confessus scelera reliquit. M(athei) 11. Veni
te ad me o(mn)es qui laboratis (et) onerati estis
(et)c. Iugu(m) e(ni)m meu(m) suaue est (et) onus meu(m)
leue. Magna g(ra)c(i)o est fatuitas eo(rum) q(ui) p(otius) eli
gunt ferre onus diab(o)li p(ro)p(ter) q(uod) no(n) expectant nisi
cruciatu(m) eternu(m). q(ua)m onus x(rist)i p(ro)p(ter) q(uo)d (con)sp(er)ant
regnu(m) celo(rum). Hic n(ota) q(uod) ia(m) dicat q(uod) a(n)i(m)a
h(omin)is est filia dei p(er) creaco(n)em s(ed) a diab(o)lo uexa
t(ur) p(er) temptac(i)o(n)es. male a(utem) uexatur p(er) malicia(m) cu(m)
(et) sic q(ue) erat dei efficiat(ur) filia. maxi(m)e a t(ri)b(us)
q(ue) h(ab)et i(n) se sup(er)bia auaricia luxuria que
tres filie diab(o)li nu(n)cupant(ur). Diab(o)l(u)s e(ni)m tres

Allego(ri)ce.

Moral(ite)r.

Ecce

Lira.

Lira.

exaudiuit

Clamore(m) 3a induxit.

huit spēs siue concubinas s. uanitate cupi
ditate ꝛ carnalitate. de uanitate generauit suꝑbia
de cupiditate auariciam. de carnalitate luxuriam.
has tres filias maritauit. nam suꝑbia mari
tauit tirannis principibꝫ ꝛ prelatis auariciam
maritauit. mercatoribꝫ seruibꝫ ꝛ aduocatis
luxuriam iuuenibꝫ ꝛ i ocio degentibꝫ. Istos a
tres suos generes s. suꝑbos auaros ꝛ luxuri
osos uexat diabolus i presenti ꝑ diuisa uicia ꝛ
i futuro male uexabit ꝑ diuisa supplicia. cla
met g° peccator. filia mea male a demonio
uexatur. Diabolus tn̄ ab eorum uexatione nō ces
sat nisi prius perdat filias suas primogenitas
occidit. Occidat g° suꝑbus suꝑbia auarus
auariciam luxuriosus luxuriaꝫ ꝛ sic a demonio li
berat. hoc figatum est exod. 12. ubi dr̄ q̄ pha
rao ꝑplm̄ isrl̄ dimittere noluit donec primogenita
fuerunt occisa. Percussit enim scriptura dns oē
primogenitum i terra egipti a primogenito pharaonis
qui sedebat i solio eius usqꝫ ad primogenitum cap
tiue q̄ erat i carcere ꝛ oē primogenitum iumentorum.
Per primogenitum pharaonis intelligitur suꝑbia ꝑ pri°
genitum captiue auaricia q̄ facit hoīeꝫ pe
cie ꝛ ꝑ primogenitum iumentorum luxuria q̄ facit
hoīem bestialem. ¶ Hic ꝛ notandum q̄ q̄ filiam
suam i consciaꝫ uoluit a x° de demonio libera
ri opꝫ fere chananeum i mutatum a uetustate
uite i nouitate spc̄ ut carnalia ꝛ mundialia
deserat ꝛ pennis uirtutum ad statum excellen
tiore ꝛ sic fiet sirophenissa qd̄ interpretatur
alte conuersa. ꝛ dicat cum ṗsta. quis dabit mi
pennas sicut aquile ꝛ uolabo ꝛc. ysa
40. Assument pennas ut aquile. Hec mu
lier egressa de finibꝫ tiri ꝛ sidonis. Tirus ut i
pre dictum est interpretatur tristia uel angustia
magna. unde significat mundi cupiditatem. quia tristia ꝛ
angustia iseparabiliter commutantur. Pu. 24. sicut
i medio compaginationis lapidum palus figitur.
sic inter medium emptionis ꝛ uenditionis angustia
bit peccatis. de tristia hr̄ eccī 11. Est homo la
borans ꝛ festinans ditari ꝛ dolens ꝛ magis
ꝛ tanto amplius nō habundabit. Sidon ꝛ
carnalem uoluptatem potest assignare q̄ interpretatur
ꝛ quendam postulet uenatio tristie ꝛ idubie
dilationes generat tristiam uenatur qr̄ risus dolo
re miscebitur ꝛ extrema gaudii luctus occu
pat. pu. 14. qui g° ea deserit que sunt alijs
occasio peccandi egreditur de finibꝫ tiri ꝛ sido
nis i carnalis uoluptatis. Sunt ociositas
tibi ꝛ potus superfluitas lectorum ꝛ uestium
suauitas ꝛ personarum suspectarum familiaritas ꝛ
si egredienti de finibꝫ tiri ꝛ sidonis ꝛ ad ihm
deuotione attendenti. filia i consciam ꝛ sensuali
tas a demonio liberabitur. ¶ Sed gorr̄ ꝛ tpl
deorum uexans filiam nrāꝫ i aīaꝫ nrāꝫ s. a
mor ditandi ꝛ hic uexat irascibilem. amor
ditandi ꝛ hic uexat racionalem. amor forni
candi ꝛ hic uexat concupiscibilem. quale uexat
qui uexatur nō sentit. peius qui de morbo de
sperat. peius qui medicum contempnit. ¶ Sꝫ
hic sciendum q̄ q̄uis hec mulier chananea fuit
fidelis humilis ꝛ sui accusatrix tn̄ eius orōis ef
fectum xp̄s adimplere distulit. qd̄ innuit euangelista
cum ait. qui nō rn̄dit ei uerbum. Sꝫ hic scien
dum q̄ xp̄s multiplicia de cā distulit uidere ꝛ ef
fectualiter exaudire. pri° ut ea oportunius au
diret. Ipse ei ē exauditor i oportunitatibꝫ i
tribulatione. 2° ut longanimitatem eius ꝛ paciaꝫ
probaret. 3° ut i oratione nos perseuerare doceret
luc. 11. Si perseuerauerit ꝛc. 4° ut eius humilitatem
manifestaret. q̄ maxime manifestata ē i hoc
q̄ cum xp̄s eam canibus comparauit. ipsaꝫ uiliorem se
reputans comparauit se catellis. Vnde cri
sostomus dicit q̄ xp̄s hoc tardebat q̄ sciebat mulie
rem hec dicturam. 5° ut desiderium mulieris di
latione cresceret. Greg. sancta desideria dilatione cre
scunt si aūt dilatione nō deficiunt. Aug. si aliquando
ds tardius dat commendat dona nō negat.
sꝫ diu desiderata dulcius obtinentur cito aūt da
ta uilescunt. Seruat tibi ds qd̄ nō cito uult
dare ut ꝛ tu discas magis ac magis deside
rare. Ardor desiderii mulieris orantis humilis
impetrauit demonii expulsionem. Robi° dr̄ q̄
fumus procedens de pectore piscis assi extricat oē
genus demoniorum. Fumus aūt est oro de corde
procedens igne caritatis intus inflamato.
6° ut doctrinam propriam seruaret q̄ dixerat
ad 10. In uiam gencium ne abieritis ꝛc. Sꝫ
tunc ē dubitatio qr̄ si nec debuit uidere eam
tunc nec p̄ea. ad qd̄ dr̄ q̄ ista erat gentilis
genere sꝫ israelitica fide. unde i p.ª uiso tunc cum
nō possit i eam cognosci nisi gentilitas a
circumstantibꝫ nō debuit ei uidere. qm̄ ꝑ con
stanciam ondit israelitica fide potuit ꝛ debuit
ei loqui. sꝫ q̄ tn̄ primo mulierem miraꝫ despecta
ti quodammodo exponens se ondit ideo mira moti
attendentes ad eam discipuli eius rogabant eum
dicentes dimitte eam q̄ clamat post nos
attendentes magis discipuli pietate moti i impor
tunitate mulieris uicti rogabant eum dicentes
dimitte eam. quem tenes nō exaudiendo q̄
angustia tā premendo. ¶ Sꝫ hic nō q̄ q̄
uis apostoli ꝑ ipsam deprecarentur ꝛ caritate ꝛ com
passione uirtute pietatis tn̄ ꝛ tempus sit ꝛ mulie
re ex nca distulit exaudire. Vnde hic notandum
secundum Jan. q̄ aliquando ds exaudit ad uoluntatem set
nō ad utilitatem sicut medicus infirmos despera
tos ad uoluntatem exaudit q̄ quicquid uolunt
ad tempus concedit. Isto modo exaudiuit ds
demones petentes se mitti i porcos. mt. 8.
luc. 8. ꝛ mr̄ 4. Habuerunt quidem i hoc deorum
aliqualiter suam uoluntatem sꝫ nulla ex hoc conse
cuti sunt utilitatem. Sic ꝛ ds multos exaudit
i hac uita de quorum salute desperat dat eis
plurima q̄ affectant. Sic timendum est hoc cum
omnia ad uotum i presenti succedunt ne pre
sens prosperitas causa sit iudicium reprobacionis
quem aūt ds exaudit ad utilitatem sꝫ nō ad uo
luntatem. sicut medicus infirmo delectabile sꝫ no
ciuum petenti. de cuius salute spem hēt sepius
nō concedit. Potius ei intendit medicus ut
preter istum sanitatem ꝛ ꝑ consequens utilitatem q̄ ut
compleat eius fatuam uoluntatem. hoc modo dominus
paulum exaudiuit petentem carnis stimulum
amoueri. Fuit ei exauditus nō ad uoluntatem
q̄ nō ē factum qd̄ optabat. est tn̄ exauditus
ad utilitatem qm̄ ad obseruanciam humilitatis sti
mulus carnis utilis s. erat. Aliquando aūt ds exau
dit utroqꝫ modo s. ad uoluntatem ꝛ utilitatem sicut
medicus infirmum qui iā conualuit petentem
uinum ꝛ carnes exaudit ꝛ sepe sibi utilia
ista concedit. Sic dominus exaudiuit apostolos q̄
inter ascensionem ꝛ penthecosten orationibꝫ uacabant ut
eis spiritum sanctum mitteret. In hoc ei ꝛ eorum com
pleta ē uoluntas ꝛ multiplex utilitas procurata
Aliquando aūt ds exaudit ꝛ quantum ad uoluntatem ꝛ uti

Aug. | Trisos. | Greg. | Aug. | Jan. | Exaud. ds multipliciter. | De prosperitatibus mundialibus.

lite & o postulor[um] testiacor[um] & sic exaudiunt salamonem qui ei petijt sapiam & ds ei re spondit q[uod] daret ei sapiam & sup hoc diuicias & gliam cumulatam ut h[abe]t 3. Reg. 3. Alij aut ds neit nec exaudit b nec q[uan]tum ad utilitate nec q[uan]tum ad uoluntate sic p[atet] i antiocho de q[uo] d[icitu]r 2[o] mach. 9. q[uod] in tanta inciderit calamitate q[uod] uermes de ei[us] corpore scaturirent. et subdit. orabat aut scelestus dnm a q[uo] no est miam consecutus. Secdo nu exaudit d[eu]s tn mediate q[uod] apl[o]s i p[ri]ma rogoe. s[ed] 3[o] mo finalr mediate exaudiuit. ¶ Hic aut dicit postill q[uod] ex hoc aplor[um] deuocionis spare q[uod] sci iuuabunt nos suis orocibus apd dnm si eor[um] adiutoriu deuote pecierimus. Qu hoc ei patet error illor[um] q[ui] de orocibus scor[um] no cofidunt no attendentes q[uod] sci fuerunt i uita p[re]senti tm desiderauiunt salutem aiar[um] q[uod] p[ro] illa se morti uoluntarie exposuerunt. quid g[o] facient i celestib[us] collocati u[bi] eor[um] caritas no defic[i]t s[ed] auget. Qu ber i q[ua]da sermoe. si hic scs dnm adhuc uiuet mult[us] e peccatorib[us] & orauit p[ro] eis. nuc tanto a plus q[uan]to mag[is] cognoscit miserias nras orat p[ro] nob premi. q[uod] ba illa p[at]ria caritate illi[us] no minuit s[ed] augmentauit. ¶ S[ed] ad ppositu redeundo sciendum q[uod] cu apli i p[re]senti rogauerunt p[ro] gentili misera p[ro] eos clamante p[ri]mu p[re]sente ipe xps respondit. no su[m] missus n[isi] ad oues q[ue] perierunt dom[us] isrl. i. n[on] ad iudeos q[ui] perierunt p[er] infidelitate ex ignorantia l malicia. & i hoc uitat p[er]s scandalum iudeor[um] & monstrat eos inexcusabiles Jo. 14. si no uenisse & locut[us] eis no fuissem peccatum no h[abe]rent. nunc aut excusacoem no hnt de p[ecca]to s[uo] &c. q[uod] dicat g[o]. op[or]tet me facere aduentus mei p[ro]p[ter] complere & manifestare inter iudeos & tunc adduce illas oues. & hoc designat peticoi ei[us] differendo ¶ S[ed] huic textui oppo[nitu]r q[uod] mulier illa chananea aut erat de omib[us] dom[us] isrl aut no si erat g[o] ad ea missus fuit si no erat quo p[ro] ea liberauit. Ad illa rndz gorr dicens q[uod] no fuit miss[us] n[isi] ad iudeos tu[m] p[er]solu uel p[ro] & ex consequti & p[er] aplos ad gentiles s[ed] hec mulier erat de domo isrl fide & si non gne tm[en] fides patuit ex instanti. Vel dom[us] isrl est ecci b congrega[ti]o uidentiu p[er] fide i q[ua] sunt p[re]destinati tanq[ua]m oues & reprobi sicut hedi sicut p[atet] m[athei] 24. Ex omib[us] a quida p[er]ierunt s[ed] p[re]sente instiam ad quar[um] libcoe missus est fili[us] dei. ¶ Ex hoc a loco sumunt heretici articulu erroris dicentes q[uod] aie nre sunt illi spc q[ui] de celo ceciderunt dicunt ei q[uod] dom[us] isrl dom[us] uidencium dm b celu empireu ex q[uo] oues ceciderunt & sic perierunt. ad q[ua]s reducendas missus e fili[us] dei. s[ed] p[er] textu obiectio eor[um] excluditur p[er] hoc q[uod] distinguit domu isrl a ceteris nacoib[us]. q[ui] illi a spc qui ceciderunt imp[er]petuu dapnabunt. sic p[atet] m[athei] 24. i[te] i[n] ign[e]m eternu p[ar]at[um] e diab[o]lo & angelis ei[us] ¶ No g[o] ad spc q[ui] ceciderunt s[ed] ad iudeos q[ui] perierunt se missu dicat g[o]. p[er]stulit tu ut dcm est dilatoria p[ro]tu sacoem s[ed] p[er] dila no tepida s[ed] feruenciore ea fecit. qui ut ait euuangelista p[ri]us q[uod] aplis p[ro]ita uidit. At illa uenit & adorauit eum dicens. dne adiuua me. q[ui] dicet. adiuua p[er] potencia q[uod] tu es d[eu]s miserere p[er] miam q[uod] tu es filius dei. ¶ Et e hic noua q[uod] supponit fili dd. Sic a dixit dne q[uod] s[ecundu]m Jero[nimu]s sicut creuit cogitatio sic creuit & deuocio. Cu p[ri]m[o] e dixit. miserere & nunc dicit. adiuua. q[uod] p[er] indig[enti]a ani tolloe gre p[re]uenientis q[ue] e p[ro] mia & tenet s[ecundu]m gra adiuuantis l cooperans. ¶ Secdo nota q[uod] s[ecundu]m quenda postill q[uod] filia h[ui]us mulieris licz a demoe uexaretur tn no l[egitu]r dnm p[ro] sua liberacoe rogasse ¶ Insam ei e demoniaci la quem absconditu i quem mandat & q[ui] se occidunt uel strangleunt sepe crent. q[ui] & i ignem & i aquam se p[re]cipitant no timentes si remediu salutis querere nolunt. Sic ei peccatores q[ui] a diabolo possidentur sapientes sunt ut faciunt mala bn a facere nescunt. Jer. 2. & p[ro]u[erbiorum] 24. Cor iniqui excogitat mala. Sic querunt usurari lagos & cultos quib[us] se illaqueant ut a diabolo capiunt. sic luxuriosi mulier[um] consorcia q[ue] tanq[ua]m gladij aias uulnerant & occidit. Jere. Gladi[us] igitur & spes mulier[um]. tales tn tanq[ua]m mapie infatuati de salute p[ro]pria no curantes nec dnm rogant nec mediatiu consulunt spualem. Justi tn de tlnz dolentes illaqueatos su[n]t intimissioe p[ro] eor[um] soloe apud dnm p[re]ces fundunt. nec p[ro] eor[um] de saluacoe apud dnm negligunt laborare ¶ Q[ui]nto insup q[uod] mulier ista tm affectabat filie sanatoem sicut ondit instanti ei[us] parentes carles exempla informit. Ut si filij l filie eor[um] captiuerent sub diali p[otes]tate ad eor[um] redempc[io]em p[er] infinita media affectuosissime laborare. Quis ecorio multi uidentes filios a tiranno seuissio dcuti ad carcere infernalem eis cu possint fauere no sunt. curat. & tn si lup[us] de grege eor[um] agnu uel ouem rape uideretur ei resistere to[tis] posse intenderent. Quamo q[ua]do ab hoib[us] e detestand multi filijs insanis gladios tradunt quib[us] se p[er]imant & p[re]beunt auxilium p[er]os filios p[er]sequitib[us] us[que] ad morte dcum occasio[n]es peccandi ipis p[er]mant & ipos no sinunt legitime castigari. Ista tn ue dum s[ed] posse p[ro]p[ri]um ad filie egit curoz s[ed] s[ecundu]m posse suu defert dei auxilium exorauit dicens. dne adiuua me. & tn ut ei[us] humilitate manifestaret sicut & longanimitate ex p[ro]ptauit quodam expbratoe sic rndens ait. No e bonu sumie panem filior[um] & mittere canib[us] no e bonu q[uod] to ordic uiris & e nate. sumie panem. i. ubu dei. de q[uo] ecc[lesiastic]i 14. cibauit illu pane uite & i tellectus. Vel pane i opacoz miraculosa filior[um] i. iudeor[um] de quib[us] y[saias] p[er] filios e nutriui & exaltaui. Iste a panis dicebat iudeor[um] q[uod] eo uitei p[ri]m[o] erant refecti. & mittere canib[us]. i. gentilib[us]. q[uod] an c[on]uersio[n]e dicebantur canes roe inmundicie roe ydolatrie & roe seuicie i scos dei. Apo ult. Foris canes ueneficii impudicii l homicide & ydolis seruientes ¶ Sic a peccator canis ut dicit Jan multipl[ici]t[er] roe p[ro]p[ter] impudentiam. Sic ei canis cora rege non erubescit sua facere feditate. sic nec peccator erubescit cora deo sua p[er]pe[tr]are nisi tn ds ora luce clarius contempletur. ecci 24. oculi dni plus

Postill
De orocib[us] scor[um].

Ber.

Cont.

Pro. Gorr.

Heresis

Jero[nimu]s

Jero.

Jero.

lucidiores sut q(ua)m sol(e)z trasparientes os in
us hoim (et) p(ro)fundu abbissi. 2o p(ro)p(ter) iraci
dia canis ei si p(er) aure tractat stati irascit(ur).
p(ro)u 26. sicut q(ui) app(re)hendit auribz cane. sic
q(ui) irascit(ur) (et) ipaciens co(m)misc(et) (con)tra alti(us). Si
q(ui)s cani blandit(ur) mox cauda applaudit.
si a baculo (ve)l lapide minat(ur) mox tit(us) fugit.
sic (et) stult(us) co(n) rep(re)hendente irascit (et) ipm od
Ambro(sius). odio h(ab)uerit i porta corripiente.
s(ed) blandiente (et) applaudente diligit. (et) tn
ysa. 3o dr. p(o)p(u)le m(eu)s qui te beatu dicit ipi
te decipiut. 3o p(ro)p(ter) insatiabilit(a)te (ve)l insatiabilite
p(ec)cator ei ad modu canis patit(ur) fame isaci
abile. s(ic)ut sup(er)bi patit(ur) fame manis glie
auar(us) fame diuitiar(um). luxurios(us) fame deli
tiar(um). Vn p(ro)p(ter) ista de eis dicit q(uod) fame(m) pacientes
ut canes. Vn (et) fili(us) p(ro)digus qui tz figam
p(ec)c(at)or(um) dicit luc. 15. ego fame hic p(er)eo. (et)
ysa 56. canes impudentissimi nescier(un)t sa
turitate. 4o p(ro)p(ter) mordacitate q(uia) mordz (et)
lethit. Os ei detractoris fetidu est q(uia) ali
or(um) inuidicias s(em)p(er) port(at) i ore. i ps. sepul
cru patens e(st) guttur eor(um). (et) e(st) nociuu q(uia)
os canis rapidi ueneu diffundit. s(ed) nullu
ei al tu nocet p(ro)p(ter) sicut ho. i ps. quor(um) os
maledictoe (et) amaritudie plenu est. 5o p(ro)p(ter)
reiector(um) resumptoe. p(ec)cator ei al q(ui) recidit p(ost) co
fessi(o)ne(m) iter(um) assumit p(ec)c(at)o(rem). p(ro)u 26. sicut ca
nis qui reu(er)titur ad uomitu suu. sic ipru
dens qui it(er)at stulticiaz sua. 2a pe. 2o. ca
nis reu(er)sus ad uomitu suu. Tales canes
sunt ab hoibz cauendi. ph(ilippenses) 3. uidete canes
uidete malos. (et) ecc 13. que co(m)muna(tio) hois ad
cane. Immo tales canes a ciui(ta)te celesti sut
penit(us) excludendi. ¶ Sz hic sciend(um) q(uod) x(pistu)s
gentiles dixit canes inueniendo mulieze cha
nanea talem fuisse ipa no(n) indignans h(ab)ui(t)
tudit. (et) hoc e(st) q(uo)d subdit eu(an)g(eli)sta dicens.
at illa dixit. eciam d(omi)ne. na(m) (et) catelli edunt
de micis q(ue) cadunt de mensa d(omi)nor(um). Vn p(ate)z ex
celle(n)s h(umi)lit(as) i muliere q(ue) tanto magnifi
cat(ur) q(uan)to maior fuit obliga(ti)o. q(uia) q(uan)ta fuit
p(atet) ex tribz q(uia) no(n) filia no(n) pane digna s(ed)
poci(us) catella dicta est (et) oia concessit cu dix(it)
eciam d(omi)ne. q(uasi) dicet vere dicis s(ed) tn catelli
i. gentiles i. immudi (et) miseri. edunt de mi
cis. i. de reliquijs q(ue) cadunt de mensa d(omi)nor(um)
suor(um) i. iudeor(um). quibz mensa scripture (et)
fercula miraculor(um) p(ro)posita sut. q(uasi) dicet.
Renuus here alia micaz tue largitat(is). Vn
(et) si no(n) uis facere nobis sicut (et) iudeis ua
ria miracula salte(m) unu fac. salua filia me
a. Vel sic eciam d(omi)ne. uerus e(st) q(uo)d dicis nec
peto panem integru s(ed) mica nec hoc debes
denegare m(ihi) indigenti. s(ed) ei panis filior(um)
no(n) det(ur) canibz tn catelli reficiunt(ur) de micis. q(ue)
panu. s(ed) tam (et) catelli (et)c. Criso(stomus). Vn ei(us) pa
cia(m) (et) h(umi)lit(at)e(m). ds ei uocat iudeos filios
(et) illa duos nec doluit inimicor(um) laudibz n(ec)
i suo co(n)micio e(st) molestata. imo ampli(us) se
h(umi)liat. na(m) ds gentiles uocat canes (et) il
la catellos. ille panes hec micas posu
it. ¶ Hic itaq(ue) sciend(um) q(uod) q(ua)n q(ui)s uult
ad rege aliq(ue)m accedere a q(uo) intendit ad postu
lare libenter secu i sua societate ducit eos
q(uo)s amicos esse cog(no)scit. Ista g(ra)o mulier no
lens ad x(pistu)m accedere (et) sanitate p(ro) filia optine
illas secu uirtutes assumpsit q(ua)s x(pist)o esse g(ra)

tas esse cog(no)uit. s(cilicet) h(umi)lit(a)te(m) paciaz co(m)passi
o(n)z constancia (et) deuota orone (et) fide p(er) ac
cessit cu h(umi)litate q(ue) fuit m(agna) (et) q(uia) sic dicit
Ber. b(ea)ta maria ex uirginitate placuit s(ed)
ex h(umi)lit(at)e concepit. q(ua)n(t)ucu(m)q(ue) ei fuiss(et)
uirgo si h(umi)lis no(n) fuisset x(pistu)s i e(iu)s utero no(n)
descendiss(et). Ista g(ra)o h(umi)litate h(ab)uit ista mli
er q(ua)m f(a)c(t)o (et) u(er)bo ondit. f(a)c(t)o ipm orando
u(er)bo catellis se comparando (et) micas postu
lando. fideles dnos uocando (et) se indigna
mensa filior(um) reputando. H(umi)litas h(ab)uit mu
tu ualuit ad optinenda q(uo)d mlier petijt.
qu(ia) x(pistu)s respexit i orone h(umi)litu. Sc(un)do as
sumpsit secu paciaz q(ue) fuit q(ua)si soror (et) q(uia)
ipm nu(n)q(ua)m deseruit s(ed) ipm tam i morte q(ua)m i
uita comitata fuit. ysa q(uia) tacu s(em)p(er) siliu
s(em)p(er) paciens fui (et)c. Ista a pacia i tribz
consistit. p(ri)mo ei iniuria alu hoi irrogari
i t(em)p(or)ali s(ub)ba sicut faciut raptores (et) ista e(st)
pacia mag(na). Alu i fama sicut quida male
faciunt alijs maliciose (et) sine ca scandalu
imponentes (et) illd equanimiter pati e(st) pa
cia multo maior. Alu inferut iniuria i p(er)so(na)
q(ue)lem sepe faciunt iracundi (et) paupm opp(res)
sores i q(ua) p(ro)bat pacia maxi(m)a. Ista trip(li)ce
iniuriaz no(n) esse inferenda docet ioh(annes) bapt(ista)
dicens. luc 3. Neiem concuciatis i no(n) sit(is)
paupu opp(re)ssores i p(er)so(na). neq(ue) calupnia fa
ciatis i. no(n) sitis creatores i fama. s(ed) estote
contenti stipendijs u(est)ris i. no(n) sitis rap
tores i t(em)p(or)ali s(ub)ba. Istaz trip(li)ce paciaz h(ab)uit
mulier de q(ua) est sermo. Inimicos ei i trip(li)ci
sp(eci)e hec mulier here uidebat s(cilicet) x(pistu)m. iudeos
(et) diabo(lu)m. x(pistu)s ei quodda u(er)bum dixit q(uo)d
q(uan)tu ad apparenciaz uidebat(ur) infaiaz reso
ne qu ipam canem uocauit. s(ed) ista appa
rente iniuriaz libent(er) audiuit. q(uia) sciebat x(pistu)m
hoc dixisse no(n) ca iniuriandi s(ed) p(ro)bandi.
Vn ampli(us) se h(umi)liauit q(ua)m ut dictu e(st) se
catella appellauit. Sc(un)do h(ab)uit iudeos ini
micos q(ui) ei iniuriati fuerunt i p(ro)p(ri)a s(ub)ba q(uia)
oibz suis bonis ea spoliauerunt. Vn di
cit hillari(us) q(uia) chananei t(er)ras i q(ui)bz sut iu
dei p(ri)(us) coluerunt q(ui) ulti(mo) bello co(n)sumpti ul
i loca uaria dispsi uel i seruitute s(u)biec
ti. no(n) tn sunt circumsferunt. q(uia) istis ista cha
nanea orta e(st). Sc(un)d(u)az iniuriaz s(cilicet) bonor(um) suor(um)
ablacoz paciens portabat. Tercio h(ab)uit ipm
diabolicu inimicu q(ui) s(cilicet) q(ua)si i p(ro)p(ri)a p(er)so(n)a iniuria
faciebat dum filiaz sua q(ue) fuit tanq(uam) p(ar)s sui
male uexabat. qua iniuriaz p(ro)p(ri)az reputa
bat dum clamauit adiuua me. Sz ista ta
lem iniuriaz nec libent(er) sic p(ri)ma nec pa
cienter sicut secunda s(ed) ualde moleste ea
ferebat. Sz si x(pistu)s eam rep(re)hendit de hoc h(ab)uit
leticia magna. s(ed) q(uia) dia(bo)l(u)s in domo sua
h(ab)itauit de hoc paciaz here no(n) potuit (et) io
ad x(pistu)m clamabat. miserere mei d(omi)ne. ¶ Mod(o)
e(st) co(n)tra illos q(ui) i aduersitatibz murmurant i p(er)se
cutoribz deu blasphemant s(ed) si dia(bo)l(u)s i domo
aie sue p(er) p(ec)c(atu)m h(ab)itat modicu curant n(on) ad
dnm clamant. q(uia) n(on) ista mlier sic paciens
fuit ita optinere meruit q(uo)d q(ue)sivit. ecc(lesiastic)i 1o.
us(que) i t(em)p(u)s sustinebit (et) p(ost)(ea) reddi(ti)o iocunditatis.
Terc(i)o h(ab)uit secu co(m)passio(n)e q(ue) fuit socia (et) familia
ris x(pist)o co(n)cepit ei secu familiarite i utero (et) ex utero.
Job 3. ab infancia creuit mecu misero (et) ab

Ber.

In tribz co(n)sis(tit) pacia

es 3. q(ui) inimicos h(ab)uit mulier h(ab)uit.

Hillari(us).

Mo.

Copassio.

uis mis mee egssa e mecu. Ista a copassio dz esse i corde p desideriu & affectoz & dz ondi i ore p inessabilez cofitacoz & dz ipendi i ope p misercois exhibitoz. Ista a tpleg compassio ondit ysa. 48. cu effudis esurienti aiam tuaz. ecce compassio cordis & aiaz afflictaz replauis ubis & bonis & consolatorijs ecce copassio oris. ffrange esurienti pane tuu. ecce compassio opis. Ista tepce compassioz huit mlez chananea. huit ei magna compassioz i corde qu filie miseria suaz repubat. magna i ore qu ipaz a diabo male uexari qrulosis uocibz clamabat. mag i ope qu cu ei9 curoz ta sedulis obsequijs insistebat. Quarto assupsit secu fidem q e filia 4a q io filia i dr q ab ipo in meis cordibz gnat. Ista a fidez ista mlier huit magna. Vn dixit ei dns. O mlier mag e fides tua. Sup q dicit Crisostomus q laus h9 mlieris breuis e in ubis sz mag i suis. si consideremus laudatorez q saluator e. Vn cor. Non ei h seipz comendat ille pbat9 e sz que ds comendat si consideremus laudata q mliere huile. si laudabile q fide magnaz io dixit. O mlier mag est fides tua. mag conson ueritat pbacoe. mag e fides dr qu est cu fiducia optinenda qu e opibz coniuncta qu est caritate comixta qu e pseuans & firma. ffides ei si non sit cu optinendi fiducia ht dubietate. & ista e fides debiliu de q dr mt 14. modice fidei quare dubitasti. De hac fide cu fiducia m 21. Si no huitis fide & no hesitauitis & si monti huic dixitis tolle te & iacta i mare fiet &c. Si i opibz coniuncta ht morte annexaz. Jac. 2. ffides sin opibz mortua e. Si no e caritati admixta ht inutilite. p cor. 13. Si huo fide ita ut montes transferam caritate a non heaz nichil sum. Si no es pseuans & fir hs pusillanimite. & ista e fides instabiliu de qua dr luc 8. ad tps credunt & i tpe temptacois recedunt. Ista a mlier huit fide mam q mus fides ei9 fuit cu optinendi fiducia q fiducer credidit & spauit q filiaz sua sanare possz. ffuit & opibz coniuncta q opibz mie corpalibz uacabat i qntu infirmie filie seruiebat. & spualibz i qntu oroi insistebat. ffuit caritati coniuncta tantam ei caritez huit ut dam e q infirmite filie ppriam reputabat. ffuit pseuans & fir q sepe repulsa fuit & tn pseuauit. Dz g ta magna caritate l fidez huit hoc qd peciit impetrauit. Vn dixit ei dns. mag e fides tua fiat t sicut uis. Tres a mlieres de fide laudatas legim9 i euangeo. de pa m 9. Chananea. hic. Magdalena luc 7. ffides pons patuit pspue i furli cogitacoe. dicebat int se &c. ffides ista9 i fideli confone & visioe. ffides tercie i fideli opacoe. Quinto assupsit secu oroz q fuit qsi mediatrix uel nuncia inter ipaz & deu. dz ei oro ut mediatrix officiu exequat ee sincera sapiens instans humilis & seruens. Tunc a oro e sincera qu effundit ab aia q nullo pecco morli e inqnata. Talis erat oro isti9 mlieris de qua dr. q egssa e de finibz tiri & sidonis. s sensu pus exposito. Nunus i oine pcim oroie euacuat sinceritate tn qo l pcca potissie impediunt effcam orois. io tn ab ipis q ab eoz finibz opz exire uolentes i oronibz exaudiri. pus e immudicia luxurie sic ei ds oculos auertit ab aliqz spurcicijs sic ds oculos auertit ab oroibz immudis. ysa p. cu extenderitis manus uras auertam faciem mea a uob. man9 ei ure sanguie plene sut i. immudicia luxurie. 2a e passio auaricie. sicut ei auarus auertit aures a peticoibz paupu sic ds auertit aures suas a peticoibz auaroz. pu 21. qui obturat aures suas ad clamorem paupu clamabit & no exaudiet. 3a e rancor odij qui ei cor suu claudit ab aliqo nolens eu diligere ds auertit ab illo cor suu no dans illi gram l pccoz remissioz. ecc 28. ho hoi seruat ira & a deo querit medelam. qi dret ssust. qui sic nullu i uulue pficit medicamentu si adhuc i eo sit ferrum. ita sibi nichil pficit oro illi9 q liuore seruat i pctore. 4a est cotemptus ubi dei. qui ei a ubo dei auertit aures corpis ad audiendu uel cordis ad intelligend. ds ab ipo auertet aure & cor ne ipz exaudiat. pu 16. q declinat ne audiat lege oro eius erit execrabilis. Secundo dz oro esse sapiens ut petat q deo placent talis fuit oro mlieris. sapient ei peciit petendo qd erat iustu & deo gratum. no ei peciit diuicias lz oibz bonis essz a iudeis spoliata. nec mundaz nuncoz lz erat de tra expulsa. nec liberte lz cu alijs chananeis essz i seruitute a iudeis depssa. sz peciit demois expulsioz a q filia sua teneb at obsessa no sicut moderne matres q sicut dam e pu curant de expulsioe demonis. mltu a de hndis diuicijs l delicijs de mdicandis iuuenis l gnis nobilitate. 3o fuit ei9 oro instans l pseuans q sepe repulsa no destitit io optinuit qd petebat. Crisos9. qnta est instan orois q qd apli no optinuerz illa pferit. 4o fuit ei9 oro huil ut pz ex pcedentibz. humilitas a oroi coniuncta tria bo facit. pus e q ipaz i celu deducit 2a e q usz ad deu appinquare facit. 3a e q dns copleat illud qd petit no recedit. Ista tn nouit ecc q. ub dr q oro humiliantis se nubes penetrat. qntu ad p. & don appinquet no consolabitur. qntu ad scdm. & no recedit donec respiciat altissimu. qntu ad 3m. Quinto dz oro esse seruens & talis fuit oro mulieris qd notur i clamore no tm oris sz marie cordis. Iste e clamor cordis de q dixit moyses exo. 10. qd clamas ad me. de isto clamore dicit pphe. clamaui i toto corde meo &c. bn dicit i toto corde. cu ei i corde sint duo s intellcs & affcs. ille clamant i toto corde q i sua oroe hnt intellcs attencoz cu affcu deuocois. p cor. Orabo spu orabo & mente. Illi clamant i me q hnt attencoz sz no sensum deuocoz. Osee 10. diuisu est cor eoz nunc interibunt. Illi clamant cu nullo corde q nec i oroe hnt p attencoz intellecus nec deuocoz p affcu. m 1. pplus hic labijs me honorat cor a eoz longe est a me. Tales sut de nata ranaz q cu celu clamant ore & tn to

3. copassio

ffides. 4o

Criso.

ffides mlieris.

Tres mlieres laudatas de fide

Oro.

corde sunt i pallute inuidie ¶ Ex isto vi
q ceu mlier ista sem hñit miez p sorore
7 sorta 7 failiarez 7 filiaz 7 adiutrices i
sincera sapiente instante humilez 7 ferven
te mediatrice no potuit suo pposito frustri
¶ Et hñit 7 q ps dixit. ffiat t sic uis.
7 sanata e filia ei9 ex illa hora. Ondit
q hit tria s sanitatis psonoz sanandoz
conditoz 7 sanandi oportunitate. hit q
dicit glo. q p fidez mris filia sanata e
i q qui9 datr eccle cathezizandi 7 bapti
zandi infantes q p fidem illoz penitu
7 7 corpoz liberantur a demo. ¶ In isto
euange sunt aliq nobilia q pi e q pius uel
ei sciret pr9 esse sapiente potente 7 iustu n tn
veniebat ad ei9 potiaz nec ad sapiaz s
ad ei9 miaz q sciebat ad miaz ipum esse prop
tu qm quite pmptitu9 mie ht 7 s diuite
7 s humitatez Vn 7 ista mlier utramq
miaz posuit 7 qm heret ut ds cu dicit
miserere mei dne. 7 qm heret ut ho cum
subdit fili dd mie ei9 essan i qntu ds
a tribz pcipum9 viz ab innata pietate qe
ei e 7 pprum est miserere sp 7 pcere. Sic
ei ignis natale ht calore sic ds natalit9
ht miam 7 pietate. Vn sicut dicit glo. ds
natu misericors patus e saluare p cleme
ciam qs dampnare potuit p iustiaz. Scdo
pcipim9 a cosuetu longa q a pno mu
di usq ad finem no cessauit misereri ps
metuu mia ei9. 3 causat ab omipotet q
eo ei q ds misericors o pt meruit. qnto
quis magnanimior tanto ad miaz pni
or. Ambros9 paul a magnanimus tu pidi
tas ulcois. qnto ei quis infirmior tato
ad uindictaz pnior. Vn mlier magis ap
petit uindictaz q uir. q g ds e ta mag
nim9 7 potens io e tardus ad uindictaz
7 pnp9 ad ueniaz. Sap xi. Misereris ei
qe oia potes. 7 i ecclia le i oroe. Ds q
oipotenciaz tua pcendo maxie 7 misera
do manifestas. Tq7 est homo 7 fili9 dd a
tribz ht pmptitudiez miserendi p ab
unctoe intua i pso. Vnxit te ds 7c. Sic
ei res rigida ex unctoe efficit sepe moll
sic ds qui p9 erat rigid9 7 durus ex tali
unctoe fcs est mollis 7 pi9 ysa 6. Sps
dni sup me eo q unxit me 7c. Scdo cat
a pgenie qe fuit de stirpe dd. q fuit ho
magne mie 7 mansuet9 In ps. Memeto
dne dd 7 ois mansuetis ei9. Tercio cat ab
experiencia q ex seipo didicit aliis mise
reri. ecc 4. intellige q sunt pxi ex teipo.
¶ Scdo nota s quenda postill q dial9
oppmit corp9 ut sic ueniat ad aie oppssi
one ad q iacit s iaculis s. suggestione
delectacoe consesu ope consuet9 uicitate. Sz
ista s iacula deut fideles uincere p s arma
po p oroz q est sagitta dei. ps. Reg. Sagit
ta ionathe nuq abiit retrorsu. Tunc au
sagitta orois retrorsum uadit qn a tepido
corde exit. q talis oro debile pcutit iux
illud ps. Sagitte puuloz 7c. 2o p ieiuni
u qd e tiriaca dei. sicut ei s ambros9 sali
ua hois ieiuni est serpentis uenenu. sic
ieiuniu e uenenu dialo 7 tiriaca hoi ie
iunanti. Mt 16. hoc genus demonioz no eia
tur n p oroz 7 ieiuniu. 3o uincit p fidem

q e scutu dei. Eph 6. In omibz sumtes scu
tu fidei i qo possitis omia tela nequissimi ex
tinguere. 4 uincit p incantacoz q est abso
lucio sacerdot. sacerdos ei peccatore absoluens diali
incantare uit. Sz de multis de illo ps. sic
aspidis surde 7c. 4o p eleiaz uincit q e
lancea dei. Vn de eleia dr ecc 29. Sup scutu
7 lancea aduersus inimicu tuu pugnabit.
6o uincit p humilite q e gladi9 dei q ipm
supbu humiliat 7 uulnat In ps. Tu humilia
sti sic uulnatu supbu. ¶ Scdo nota s
ecunda q mlier chananea nob ppo exe9 firme
constantie 7 pacie. 7 ei p quo ad ea hñit
se duce qn nichil e uidit ac si fuiss exca
ta. Scdo hñit se duri9 qn inuebat q non
erat de ouibz ex quo inuebat q erat de he
dis diali. Tercio hñit se durissime qn ea ca
ne appellauit. Dic a mulier ta paciens
q no plrim turbaret si quis ei tang exca
te nollz loqui. si quis eaz hedu diall appel
laret. si quis ea cane uocaret. Ista a tre
repchensa no murmuauit no turboz ondit
s potius repchendi consensit dicens 7 bo
nam 7 catelli edunt 7c. ¶ Sunt a quidaz
tanqr cera mollis. alij tanqr lapides. alij
tanqr spine. Cera mollis qcumq tangit
cedit 7 se dura pmittit. sic multi adeo sunt
humiles 7 mansueti q si tangunt i repchen
dunt stati obediunt 7 ad oe bonu se dura p
mittunt. In quoz psona dicit ps. ffcm e cor me
u tanqr cera liquescens. Alij sunt sic lapides.
lapis ei si tangitur tu tangente no ledit
sic ei sunt multi q cu repchendunt no cedut
i se no corrigunt i sua duricia csistunt.
iux illud Job 41. Cor ei9 indurabit sic
lapis. Vnu tn bonu hñt q se repchendentes
no ledunt i uba maledictois i eos no
inferunt. Alij sunt sic spine q si tangant
no cedunt 7 insup tangentes pungunt. sic
sut multi impacientes q si repchendunt n
se corrigunt 7 insr uba contumelie i repchen
dentes inferunt. Ista tn mlier tante fuit
pacie atq constancie q lz fuit cpassata
7 repulsa tn no ad mo9 spine maledic
cois uba ptulit. nec ad mo9 lapidis du
ra fuit. s ad mo9 cere ays se dura pmisit.

Erat ihc eiciens demoi9 7 illud erat
mutu. luc 11. S Jan q dial9
cu sac tpe quadragesimali non
desinit nos temptare. io i tribz pmis dnica
cu nos pvidos 7 attentos redde nititur.
7 ab ei9 insidiis 7 astuciis caueam9. Eoz
a qs temptat 3a sunt gna. quosda naz
temptat s nequaqm supat. quusmo sunt
uiri moralr fortes quoz temptac sigt p
temptacoz xpi que dial9 temptauit s supa
re no potuit sic p3 i euange pme dnice
qme. Alios temptat supat 7 uexat p diu
sa gna maioz quusmoi i pcco morli uo
luntarie pmanentes quoz temptac figatur
p filiaz mulieris chananee a demo uexate
de qua i euange 2e dnice. Alios teptat
7 uincit s tn p confess 7 contricoez eiecti
sunt sicut sunt ue penitentes quoz tempta
figat p istu demoniacu. de qo dr q erat
ihc eiciens demoi9. Alios temptat et

Abso 9
humilitas 6
Impaciente
¶ De 3 cond reprehe sor.
¶ Doc 3 qme
¶ Q. gna hoium qs temptat dial9.
Oro
27
27 Nobilia
27
Oro fecit eius
Ambros9
Oro
Cris
Donec
Oro Postill
s. iacula diali
Oro 7
Fides 3

mutat & ab eis p'mo' eiectus sit sz tn adhuc
ad eos redit sic sunt recidivantes quorum tempta
figatur p illud qd in hoc evange hetur. cu imu
dus spc exierit ab hoie. ¶ In ho evange
sunt 6 pun tractanda. viz demois miraculosa
eiectio. phiseor maliuola calumpnia. ibi
quida a ex eis dixerunt. calupniator p
pus sua confutacio. ibi ipse a ut vidit cogitoes
eor. piculosa recidiua. ibi. cu imundus spc
&c. & una moral instructio p to' pcessu. ibi
incipit in illo. beati qui audiunt ubu dei &c.
Primus inqt de q pun i hoc evange e tractand
e demonis miraculosa eiectio de q dr i pn.
erat ihc eiciens demoniu & illud erat mutu
s beda li 4 c 1. Demoniacus iste apd math
no solu mutus sz & cecus fuisse narrat. vn
i textu c 12 sic hr. Oblatus est ei ho demoni
hns cecus & mutus. Criso & dicit q erat
surdus qz s eu ois natali mutus e surdus.
quo dicto sc q 3 signa sit in uno hoie pfec
ta sunt. cecus vidz mutus lo. surdus audit &
possessus a demoe liberat. qd s beda & tunc qdem
carnaliter factu est & cotidie complet i conuersioe
fideliu. ut expulso pus demoe fidei lumie as
spirant ubum dei audiant deinde ad laude
dei ora laxent. ¶ Pro hui declaratoe notand q
opus diabli assimilat facto latronis q domu alicui
desiderans furtiue domu ingredi ne qs au
diat lumie extinguit ne qs eu videat &
os obstruit ne quis clamet uel auxiliu
petat. Sic diabolus domu aie ingressus claudit
auditu cordis ne audiat ubu dei extinguit
lumie fidei ne videat & obstruit os ne e
mittat p scelez confessioz. vn sic dicit luc
erat ihc eiciens demoniu & illud erat mu
tu. sic congrue s math & criso' potuit il
lud cecu & surdum dixisse. dicebat tn de
moniu mutu surdu & cecum effectiue q de
mon qs inhitat tales facit. vn ide e mira
culu relatu a luca & m. sicut dicit aug
de cocordia evangelistar li 2 c 31. sz qz de muto
hic lucas tm facit mencoz io de cecitate q de
surditate tacebo de mutitate tm loquens.
Primo q sciend q ad 3 offm. ds hoi dedit lin
gua. 1 ut deu laudaret. ysa 43. ppliu istu
formaui & laudem meaz narrabit. 2 ut pxim
edificaret ysa 46. dedit m lingua erudita
ut sciam eu sustentare q lapsus e ubo. 3
ut se penitendo accusaret. Job 42. id circo
me reprehendo & ago pniaz. Pctor a ad ista
tria offa lingua sua no utit ronabilr mu
tus vocat. pmo ei dm no laudat sz p mala
opa maxie p sibia hunc blasphemat. Sc
lz ei se laudat cu deberet laudare dm. s
illud ps semp laus eius i ore meo. & ysa 48.
laude mea infrenabo te ne intereas. sz lo
co hui frenu posuit diabolus frenu suu inter
hoies 1 frenu erroris ubs supba & gran
dia. de quibz apoc 13. datu e bestie os loques
grandia. Os ei supbie & iactantie assue
tu os bestie vocatur. 2 dr mutus qz pxim
no edificat sz potius seducit & scandali
zat. ecc 28. lingua 3 multos commouit & dis
psit de gente i gentem. Tres inqt sunt lin
gue 1 diuina cuius e loqui ea q ad salute
aie ptinet. vn dicit s petrus jo 6 verba
uite eterne habes. & ista e lingua pfectorum.
2 e lingua huana & mundana q cotie de
mundo lo & de hijs q ad utilitatez corporalez p
tinent. Jo 4. ipi de mundo sunt & de mundo
locutur. & mundus eos audit & ista e ling
inpfector. 3 e lingua diabolica cui est detrhe
& mentiri. Jo 8. cu lo mendaciu ex ppiis
lo. hui & lingue e discordias seiare. ipse ei
diabolus discordias seminauit int se & deu.
deindu inter deu & hoiez. & sepe has int hoi
nes seiat hijs diebz. hec e lingua detrac
tor & maliguanciu. illi g' locut lingua
p & diuia qui pxim edificant. illi 2 &
huana qui secli negoa ininus ptractant
illi lingua 3 & diaca q discordias commo
uent & lites multas. ¶ Tercio pctor est
mutus qz de suis pctis i confoe se no
excusat. cu pu 28. dr. q abscondit sce
lera sua no diriget. q a confessus fuit &
reliquerit ea miaz consequet. ¶ Hic a
dicit postill q 4 sunt q retrahunt hoiez
mutum ad confoz. pus e pudor. ecc 4. pro
confundaris p aia tua dice verum. Ber. o
insania. ablui pudz & inquinari no pu
dz. 2us e dila pcrastinans spe uite lon
gioris. sophi 2. vox cantantis i fenestra
qa coruus i supliari co qd dr cras. ne
tardes conuti ad dnm & ne differas
de die i diez. subito ei uenit ira eius. 3us
e diffiden i pnia pseuerandi pueniens
ex mltipa recidiuatoe. hanc diffidencia
hnt q in deo suo spem no ponunt. q co
q sperant i dno mutabunt fortitudinem. ysa 40.
4us e ypocrisis & uana gloria. dicit ei ypo
crita. ego ab omnibz credor esse bonus quo
g tanta scelera confiterer. & colligata e
iniqtas effraym. & abscondit pctm eius.
Osee 13. 5us est timor pnie no assuete pmo
mach 4. si timuit iudas i. confitens tm
sive flumie i pniaz assue & posuit castra
cr flumine transeamus ad eos & potim ad
usus eu. Sic diabolus potens erit aduso eos
q pniaz hic assue fordant. Mu ei pni
az no assueta timet sicut e hnti apos
tema q no sustinet ut sanies effundat
donec cancer intus oriat. q co ecc 18. s
hr. an languore adhibe medicinaz. Sz
sunt quida qui folijs ficuu i blandicijs
uborum sic adam immundicias operiunt. de q
genes 3o. qui discreci facerent si massa ficu
u tollerent & inde uulnu suo cathaplas
ma facerent. sic fm e ysa 38. ficus hns
dulcediez pctm sigt. vn de massa ficuu ca
theplasma facit q de ipis pctis efficit me
dicinaz de ipis i cofoe erubescencia pacien
do. 6us e ficcio ipotentie & debilit. Ber. qesce
dne tgiusam. vix e ads q i hijs q ad te
sunt exequi uelit qd possit & qd puiptis
sic pt s carne & sclm. Si uoc ipuleut.
si cupiditas traxit qui p infirmitate corporali
sananda abstinet a uino cotie dicit se
no posse sel i septima a uino abstinere p
aia sananda & spuali ifirmitate & mortifera
ifirmitate. Qui fortis sunt ad malu ipotente
se dicit ad bonu. sitlibz ipcatur ve ppha di
cens ysa 5. Ve qui potentes estis ad
bibendum vinum & uiri fortes ad miscendu

Marginalia:
6 pun i ho evange tractanda.
Beda.
Criso.
3 signa.
¶ Opus diabli assimilat facto latronis
clamore
Aug.
lingua hz 3 offm.
ro
sine diabo
Tres lingue
Postill 4 ipedimenta confessionis
Ber.
2us.
3us.
4us.
5us.
Ber.
6us.

ebriete. p crapula ꝯtītue caput doletis. & ne ab salīn tot⁹ & aīe ieiunetis fīte alle gatīs cerebri tenuite ꝯtīna uba apli at tendētis. ro 6°. dicentis. Sic exhibuistis membra vra seruire īmūtie & iniqtati ad iniqte. ita nunc exhibete mebra vra seruire iustie ī sāficatoꝫ. 1ᵐ. ē iattura su neglīna male consuetudīs. pu 16. Impiꝰ cū ī pfundū pctoꝝ uenit cotempnit. Et uere q̄ ī pmiss mois mutꝰ fuit deoꝰ hūit & illā erat mutū. De tali spūli ḡr dān ē. Erat ihc̄ eiciens deoꝰ ⁊c. & cū eiecissꝫ deoꝰ locutus ē mutꝰ. q̄mus ī mul tis demonijs habūdaꝫ malicia tū ī illis conūsīs sup habūdꝫ clemēcī dīna. q̄ & diabl̄u eiecit aut eicit & eiꝰ malicias eua cuat. Sut g° h̄i duo breuit declaranda viꝫ q̄re deoꝰ ꝑ eicit & quo. P° q̄ sciend̄ q̄ pctōꝫ ī domū aīe sue p pc̄to conducit diablu ꝑ pul dūs tanq̄ inutilem & dilapi datoreꝫ legitīe eicit. Sut a ḡr. cāe q̄ quibꝫ q̄s pt de domo coducta s̄. Jan expelli. 1ª. aut q̄ no soluit debitā pensioꝫ aut q̄ domū ī pnū comittit offīu. aut qn̄ domꝰ ruīnā minat aut q̄ dūs domꝰ hitatoē caret ꝉ ꝑuat. ꝑ istas ḡr cās diaꝰ potit iuste de domo dei expelli. P° q̄ pctori pꝑhibꝫ ne soluat pensioꝫ. Ds ei tria boī de dit de quoꝝ singulis pensioꝫ ꝑqrit. s. corpꝰ aīaꝫ & sb̄am mundialeꝫ. de p° petit ieiuniū & carnis maceroꝫ. de 2° oroēm & uiam dilecoꝫ de 3° elemm & paupū releuacoꝫ. Diabo a pꝑhibꝫ ieiunīū q̄d ē s̄ uenenum ut dāu ē s̄ euāgel̄ ꝑꝑ. q̄tē pꝑhibꝫ oroēs q̄ s̄ sūt uite dui q̄tē pꝑhibꝫ elemaꝫ q̄ s̄ ē lucerna uel iaculū. sic ꝑpꝰ paraut & sic uito sua iusta ꝑuabit hitatoē. 2ᵒ dēret expelli q̄ domū dei ī turpe offīu cōūtit cōuītare. ꝑuat ei de domo dei stabulum brutoꝝ dū in aīā hūa affec tōes brutales & demoīales hospitat. & dū ī ea oīs pctoꝝ īmūdicia collocat. iux° illd. apoc. Ista ē babilon hitaº demonioꝝ ⁊c. Ter° dꝫ expelli q̄ domū dei destruit. q̄ q̄ repet° ds ei edificauit domū aīe pauc ex lapidibꝫ quadris & ī quad°. ysa. 9. lateres conuaderūt & ī quadro edificabim⁹. & apoc. 21. Ciuitas ī quad° posita ē. Istaꝫ qudratuꝫ faciūt fides spes caritas & alia opa uirtuo sa uel ḡr uirtutes cardinales. Vn̄ gg° qū cū credis tūi spas. qnt̄ū credis & spas tm̄ diligis. qnt̄ū credis spas & diligis tm̄ opa ris. Vn̄ istā q̄dratura diaboꝰ nitit destrue dū fidem spē carite & alia opa bō laborat auferre. iux° illud Job 1°. uentꝰ uemens ex regioē deserti cōcussit ḡr angulos domꝰ ⁊c. Quarto dꝫ expelli q̄ ds ipāꝫ domū aīe deside rat inhitare. Domꝰ aīe tres hīt camās. una supiꝰ s. spūn ꝉ supioreꝫ pte rōis. Aliū inferiꝰ s. corpꝰ alīa medīū. s. aīaꝫ uel inferi orē pte rōis. de hijs dr p° thess 4. ipe ds pacis sāficet nos p oīa. ut integ° spc uri & corpꝰ sū q̄rula ī aduentū dn̄i nr̄i ihū xp̄i ser uetur. ihū xp̄i ds ḡr ī supiori camā inhitat qn̄ spc s̄ sua pte superiore uacat dīne con templācī. tūc ei ad tale uenit & mansioꝫ apd̄ eū facit Jo 14. ad eū ueniemꝰ & mansioꝫ apd̄ eū facienꝰ. hitat ī camā media qn̄ iferior

ps uitīje indulget cum dāator. hitat ī ca mā inferiori s. in corpe qn̄ ipm̄ corpꝰ ī bono exercitat & q̄ntū ad carnales uolup tates mortificat. iux° illud gal. 4. qui a sūt xp̄i carnē suā crucifixerūt cū uicijs & concupijs ꝑꝑ ista tria dr in ꝑs°. meditatus sū nocte cū corde meo. q° supioris ptis supna con templaᵒ & exercitabar. q° nota coris macaº. & scopeba spūn meū. q° ubi no mīna mun daº. P° 2° nota q̄ tunc ad lrāꝫ demoīꝰ eicit qn̄ pctorem torquādi corpꝰ ingdit ī aīaꝫ tū solus ds illabit. Hic a uideā qualr diaꝰ & sui satellites spūlr eiciūr. P° q̄ sciend̄ q̄ diaꝰ serpens uocat gen. 3. ser pens a naturali p ḡr expellit. p° p odorem uinee florentis. naturalr ei odorem uitis odit & ab ipo fugit. q̄ dū ei uinee sunt florentes iux° serpens ab ī uineis iueit. 2°. expellit p sputū hois ieiunantis. ut ei dicit Ambroꝰ. ī suo exameron. tanta ē uis ieiunij ut moriat serpens si gustauit sputū hois ieiuni. 3°. expellit p carmina toꝫ & expoliacoꝫ hois. Ra sic dicit ysidoꝰ li° 12. ethi° fertur q̄ serpens ī hoieꝫ uesti tum insilit & nudum fugit. 4° expellit p carmīa incantatoris. Vn̄ qn̄ incantari se sentit una aure in tra figit & altaꝫ aure cauda claudit. iux° illud ps. sic aspidis surde & obturē ⁊c. Istis ḡr mois deoꝰ si p pctm̄ nos inhitat expellere deberemꝰ p° ei p odoreꝫ uinee florentis expellit. ī p uiam humilitatē. ia ei humilitas & flores adeo odorifera est q̄ deū ad se tr̄hit & demoēꝫ expellit. cant p°. cū essꝫ rex ī accubitu suo nardꝰ mea dedit odorem suū. Nardꝰ est herba odorifera callida & pua & sigt humi litatē q̄ facit cor odoriferū deo corā. vn̄ ds sentiens odorē humilitatis be uirginis ī uteꝝ eiꝰ descendit. ī signū q̄ ubi uē humilitꝰ odor est ibi x° requiescit & p consequs demo ex pellit & fugat. Est & nardꝰ callida q̄ humi litas facit cor sic feruens & callidū q̄ diaboꝰ totū incendit & urit & sic eicit & expel lit. Vn̄ ī uitis patrū le° diabl̄u dixisse bo antonio. si tu uigilas ego sompnū no ca pio. si tu ieiunas. ego cibum no sumo. si tu dicas contempnus ego nil terrenū pos sideo. Vn̄ tm̄ est ī te q̄d me ualde terret s. humilitas tua p q̄ aduersꝰ te no ualeo pre ualere. Est & nardus herba pua q̄ humi litas facit cor puū corā seipo. Vn̄ p° Reg. 15. dixit dñꝰ ad saule. nonne tu cū puulꝰ fūs esses ī oculis tuis caput ī tribubꝫ fūs es. Acsi dicet dūs. cū puulus eras apd̄ te mag nus fūs es apud me. mo u° q̄ magnus es ī oculis tuis puus a me iudicare pu taris. 2° expellit deoꝰ p sputū hois ieiu nii ī p ieiuniū & carnis mortificacoꝫ. mt° 17. hoc genꝰ demonioꝝ no eicit nisi ī oroē & ie iunio. Vn̄ nota s̄ Jan q̄ faciend̄ ē cū corꝑe nro sic cū equo agro & apibꝫ. equus ei si nimis delicate pasciꝫ recalcitrat. si pabulum uictū subtr̄hit debito iā no laborat. Si s̄ uero te pasciꝫ tūc & recalcitroꝫ dimittit & la bori intendit. Sil̄r ager impiguatꝰ nimis no fructificat. De apibꝫ & lr̄ q̄ si nimis eis de melle dimittit pugne uacant. Si

1ᵐ.

Jan.

2ᵐ.

3ᵐ.

3 dat ds hoi.

Greg.

Domꝰ aīe ē 3 hīt camās.

Ambroꝰ

Exl̄ de bō anthonio.

De equo.

De agro.

De apibꝫ.

Hugo de sco uictore

nimis modicu tunc qi indigete i horeum uolant. Si uo tempate de melle ignis de tur exptie tunc laborant. ¶ Et sic dicit hugo de sco uictore sr exppoe regule bi aug. q carnez sua nimis affligit occidit si plus q op3 alimentis refiat hoste nu trit. sic g nutrienda caro ut seruiat sic domanda ut no supbiat. ¶ Tercio eicit deoi^us p elemosinaz i p temporale abiectoz hec a elemosino aut e tolis e sic nudat ¶

Elemosina

uiri pfti de quib3 dr ad 19. si uis pfts esse uade e uende oia q hes e da paupi b3 e sequere me. Sdaut e pti^9 quo se de nudant q de sua sba minuunt e pau pib3 largiunt. unde illd luc 11. qd sup est da paupib3 elemosinaz. Aug e allegat

Aug. Jan.

eum Jan. quid e qd dicis ego diues il le paup. vbi ego oneratus ille leuis sarcinaz tua commemoras pond9 tuu laudas. onerant te ligant te. quid te laudas quid te iactas solue uincula tu a minue sarcinaz tua. des px tuo e il lu adiuuas e te releuas. qui si diui tys nimis oneratus fuis serpens isena lis te inuadz. p thi 6. qui uolunt diui tes fieri incidi i temptoes e i laqum dial. Redemptu p elemoz denudatos fu git serpens antiq9. Elemosina ei expellit deoie i uita e expellendo pctm expel lit deoez. ecc 3. ignem ardente extingt aqua e elemosina resistit pcto. Expellit e p9 mortez e elemosina est scutu e lancea aduersus eum. ecc 29. sup scutu potens e sup lanceam eo inimicu pugnabit.

Confo

¶ Ee^o expellit p intantaco p qm pit no incongrue intelligi confo pnalis q potissime deoiz eicit e expellit. io q p confoz sat dial9 se expelle. io ipaz co foz inapie ut pmissu est intie impedi

De lupo

re. Ad silitudie3 ei lupi no capit oue i aiaz p pedem s3 dimittit hoiez ad ecclaz pgere. uel p aure s3 pmittit eu ubum dei audire. nec p manu s3 pmittit eu alu i paupes manu extendere. s3 ca pit eum p guttur ne confoz possit emitte sciens q per ipaz confoz expellit. imo e uulneratur. Aug9. neqz atciores dolore

Aug9.

dial^o infligunt q e plagas pctoz nroz co fitendo e penitendo sanam9. Vn pncz dial ad hoc laborat ut suos hostes mutos faciat. ¶ Et tu eicisset deoi loqbat mu tus. e tu pritas dial subtraxit. pctoz sua scelera confitet e tu locutus est mu tus admirate sut turbe. i. minores e infe riores i quib3 fta dm sut ta admiroe s3 i maiorib3 oriu blasphemie. V a i luca dr admirate sunt turbe. i a3 12 c. hr stupebant turbe. s. dam dra est inter stupore e admiro. Na admirao est insoli ti. s3 stupor e ex magnitudine magni. s. non nedum turbe stupebant s3 dicebant hic e fili9 dd. Q3 hic sciend q ne turbe

ij^a pncle

admirate sunt ad salm phisei calupnia cogitauerunt e ptulerunt. e hoc e qd hic sb ditur. quida a dixerunt. in beelzebub pn cipe demoniom eicit ec. V pz 2^a. viz phiseorum calumpniatio vbi a text9 luce ht qdaz a dixerunt e text9 aj ht. phisei a audie

tes dixerunt. Audientes nqz dicebant. hec viz q erat fili9 dd. dixerunt inuidia blas phemantes. In beelzebub pncipe deoioz. Vn Beda lc c. 1. sup luca. no h ali qui de turba s3 phisei calupniabant. e sc be sicut alij euagte testant. turbe quippe q min9 eruditi dm sp fci mirantib3 illi ecio negare h. uel q negare nequiant sinistra interpretacoe puertere laborabant. qi no hec diuinitatis s3 immudi spc opa fuissent. i. beelzebub qui ds erat accaro. Nam beel quidem ipe est baal. zebub a musca uocat. Vn beelzebub i. uir muscaz siue hns muscas ob sordes viz imolatici cruoris ex cui9 spurissio ritu l eicit pncipez demonioz appellat. sz Beda. ¶ Noi ydoloz s. ysidor li 8 c 11. a belo sueruut originez. Ninus ei rex conditor ninive belo pre suo mortuo cide statuit consacit e diuinos honores exhibuit. au3 fun caldei imitantes uocauerunt ydolu suu beel palestini baal. moabite belphe gor qui e e priapus. Belphagor interpte² dominus uetustatis hiatis. Sed Remigiu baal ds est qui i templo colebat a loco i a monte phega. zebus seruus fuit abi melech fily gedeonis q occisis dece frib3 edificauit templu baal e constituit ze bub sacerdote ad abigendas muscas q ibi congrabant pp cruore nimiu uictimaz. Mr s phisei no potant codice opi mi raculi l mirabili io co dicebant dicentes xpm no uirtute dei s3 uirtute dial eice minores demones. e hec erat mag blas phemia q ex inuidia eumpebat. Vnde criso9. no qui magna faciebat s3 qui fare bat salm hom. tunc insurrexit phisei. inuidia ei no qrit q dicat emulacoe na3 no e malicia deterior. Adulter ei i breui complet pctm sui emulator a nuqz ces cit. Est e nota q hoc ydolu poa9 q ali ud hic exprimit. tu q hoc erat ydolu fa mosum. tu e nome h9 ydoli erat ridicu losum. i quo tu dicebatur pnceps deoioz pnale inhitare. ¶ Et alij temptantes signu de celo qrebant ab eo. Beda. sig^a de celo qrebant. uel i more helie igne de sublimi uenire cupiebant. uel i silitudine samuelis estiuo tpe chorusare tonitrua fulgura. ymbres ruere. qi no posset illa calumpniari e dicere ex occultis e uarys ae ris passionib3 accidisse. At tu qui calupni aris ea q oculis uides manu tenes utilitate sentis quid facies de hys q de celo uenerit. utiq3 videbis. e magos i egipto multa sig de celo fecisse. hec ille. ¶ Ipo a ut uidit cogitoes eorum dixit. Oe regnuz i seipz diui su ec. Textus a aj hic ht ihs a sciens cogitoes eoz. ec. V p9 pharisaicaz calup niacoz ponit euangelista calumpniatiu confu tacoz. qd fuit 3a pncla. ¶ Dicta a inci dencia phisei finxerunt dicebant a dia lu auctorez esse miraculi. p9 ministrum esse dial e ipm miraculu esse op9 dial. g ondit p p9. q dial9 no est auctor miraculi. 2° q p no est minister dial. 3° uel ipm miracu esse opus dial. Vn in isto pcessu multe nobiles euidencie eliciunt. quoz una est.

Beda

Beda

Beda

De ex... mus sal...

solus d(eu)s p(er) se novit cogitac(i)o(n)es ho(mi)num. ergo quia d(eu)s
fuit (et) p(er) (con)sequens nichil virtute dia(boli)ca opera
batur. Istam racionem innuit evangelista cum dicit. quia
novit cogitaciones eorum. Et istam racionem innuit Beda (Beda)
sup(er) hunc textum ita scribens. Non ad dicta s(ed)
ad cogitata respondit. ut vel sic cogerent(ur) cre
dere potencie eius. qui corda videbat occulta.
Aliam racionem facit dicens. Omne regnum in se
ip(su)m divisum desolabitur (et) domus s(upra) domum cadet.
q(uas)i sic forma(re)t potest s(e)c(un)dum glo(sam) quia eicit demones vel
in virtute demonis vel in virtute dei s(ed) non
in virtute demonis. ergo (et)c. Vel potest ista racio ali
formari s(e)c(un)dum Jan(uensem) (Jan.) si in aliqua familia vel civitate
vel regno diviso oriatur opus quod cadat (et) ad
nichilum redigatur. Si ergo demones mutuo
se expellunt sibi ip(s)is contrarii sunt. Et tamen iam
fluxerunt plus quam 4 milia annorum a tempore quo
fuerunt creati et regnum eorum fuisset totaliter des
tructum (et) adnichillatum. s(ed) videmus quod demones
adhuc stant in suis maliciis. non sunt ergo si
bi ip(s)is contrarii. nec mutuo se expellunt. Dix
it ergo scribis cum blasphemantibus. Omne regnum
in se divisum. p(er) discordias principum contra se
alternatim pugnancium desolabitur. i(d est) destru
etur vel dissolvetur. Jero(nimus) (Jero.) concordia parve
res crescunt. discordia maxime dilabuntur.
Tullius (Tullius) li(bro) de amicicia. Contra vis amicicie
concordie ex sit dissencionibus (et) discordiis p(er)
cipi potest. Que enim domus tam stabilis. q(ue) tam fir(ma)
civitas que non odiis (et) dissidiis possit e(ver)
ti. ex quo quantum bonum sit in amicicia (et)
concordia possit diiudicari. (Et) huic addit
(et) domus s(upra) domum cadet. i(d est) domus finaliter decidet (et)
dissolvetur. ubi p(ro)pter quod (con)tra q(ui)d in ductorum facit in libro. s(cilicet) in
regno in civitate (et) in domo. s(e)c(un)dum tripl(i)cem civitate (Fraternitas hominum)
vivunt homines. alii vivunt tamen sub una le
ge vel iure (et) illi p(er) regnum. alii sub una co(n)su
etudine (et) hii p(er) civitatem. alii sub uno convictu (et)
societate (et) hii p(er) domum significantur. ergo a reg(n)o civitate
(et) domo sunt exempla. i(d est) a magnis mediocribus (et)
parvis. ut p(er) h(oc) suam racionem ostendat forciorem (et) suf
ficientem. Tenciorem (et) racionem ponit cum dicit.
Si a sathanas in se ip(s)o divisus est. Si sa
thanas sathanam eicit ita ut quem unus obsi
det alius liberet adversus se divisus ut dicit
glosa. eiectio enim probacio est divisionis (et) divisio
impugnacionis. Unde (et) bene dicit adversus se divi
ditur. dividitur autem adversus nos p(er) legiones
ut divisis pugnent nos (et) temptent. (et) ista
divisio non solvit regnum eorum s(ed) qui adversus
se dividitur. Et ideo concludit. quo(modo) stabit reg
num eius. q(uasi) diceret. non stabit s(ed) destruetur (et) ita
erit finis mundi. Quia q(ua)n(do) a d(omi)n(u)s ih(esu)s eiciat
demones ne demoniorum principe existimetur esse
dicit. Si a in beelzebub eicio demonia filii
uestri in quo eiciunt. ip(s)i iudices vestri erunt. (Beda)
Ubi subdit alia racio consimilis. Et ponit hic
s(e)c(un)d(u)m Bedam p(er) filios apostolos intelligi. unde sic dicit Be
da. Dixit hoc utique de discipulis suis qui
certe discipuli ih(es)u (christ)i bene sibi conscii fuerant ni
chil se malarum arcium a bono magistro di
dicisse. ut in principe demoniorum eicerent demones.
Vel potest intelligi de exorcistis filiis iudeorum qui (De exorcistis salomonis)
ad invocacionem dei p(er) exorcismos salomonis
aliud demonia de obsessis corporibus eiciebant.
de quibus act(uum) 19. unde refert Josephus se vidisse
quendam exorcistam iudeorum captum (et) ad vespa

sianum imperatorem ductum esse in obsidione ierlm
adductum quendam demonem eiecisse. (et) ut
comprobaret pelvim aque plenam adduci fecit
precipiens quod dum exiret eam everteret. quod (et) fac
tum est. unde (et) hic potest racio talis. Eiusdem potestatis
est eiectio demonum p(er) me (et) p(er) filios vestros. (Dñi)
(et) filii vestri exorciste p(er) exorcismos salomonis in
nomine d(omi)ni (et) mei discipuli artis magice ut
sunt multum videtis penitus ignari in nomine
meo eiciunt demonia (et) non in beelzebub prin
cipe demoniorum. ergo nec ego. Istam racionem innuit
cum dicit. si ego in beelzebub. i(d est) in auctoritate be
elzebub eicio demonia. s(cilicet) a corporibus a
demone obsessis filii vestri. s(cilicet) exorciste s(e)c(un)d(u)m Be
dam (et) Rabanum vel s(e)c(un)dum aug(ustinum) (et) Bedam apostoli
qui de vobis nati sunt. in quo eiciunt. in qua potes
tate. q(uasi) diceret. cur non creditis in eadem potesta
te me eicere demones in qua filii vestri eiciunt. si ex
pulsio in illis non diabolo s(ed) deo deputatur. cur
idem opus in me non habet eandem causam.
Ideo ip(s)i iudices vestri erunt. Ipsi. nimirum ex
orciste iudices vestri erunt. non potestate set
comparacione. dum illi expulsiones non diabolo s(ed) deo
assignabant. vos beelzebub principi demoniorum.
iudices igitur vestri erunt vos contempnantes
de mendacio quod dicitis contra me. Vel ip(s)i a
postoli iudices vestri erunt potestate commissa. quia
sedebunt sup(er) sedes iudicantes 12 tribus isr(ae)l.
Porro si in digito dei eicio demonia. profecto
venit in vos regnum dei. q(uasi) diceret. si vos cre
dideritis quod ego in digito dei. i(d est) in sp(irit)u s(an)c(t)o ei
cio demonia. profecto talis fides est vobis via p(er)
quam ad regnum dei pervenietis. Et notandum
s(e)c(un)d(u)m Bedam quod manus (et) brachium dei filius. quia (Beda)
pater p(er) filium operatur. in ps(alm)o. Emitte manum tu
am de alto. digitus s(e)c(un)d(u)m eundem sp(iritu)s s(an)c(tu)s. quia a
patre (et) filio procedit. sicut digitus a corpore (et) ma (Manus dei)
nu. (et) quia sic varii sunt digiti manus ac (Digitus dei)
una. sic varia sunt dona sp(iritu)s s(an)c(t)i unius a(utem)
(et) idem sp(iritu)s dividens singulis p(ro)ut vult.
Profecto pervenit. i(d est) perveniet. in vos regnum dei.
i(d est) opus ip(s)ius regni. quia in proprio offertur hostia
que aperiet portas regni. Vel pervenit in vos.
i(d est) contra vos. regnum dei. i(d est) iudiciaria potestas. que
malos a bonis discernet in die iudicii.
Cum fortis armatus (et)c. probato p(er) premissa
quod demon quia demon non est auctor miraculi
consequenter probat (christ)us quod non est minister diaboli
in quo probacione innuit tres raciones quarum p(ri)ma sumitur p(er) co(m)
paracionem potestatis ministri ad potestatem auctoris
2a p(er) comparacionem voluntatis ministri ad volunta(te)
auctoris. ibi. qui non est mecum contra me est.
3a p(er) comparacionem operum ministri ad opera auctoris.
ibi. (et) qui non colligit mecum dispergit. Prima racio s(e)c(un)dum (Jan.)
Jan(uensem). sic formatur. diabolus ante adventum meum tam
quam armatus mundum velut castrum tenebat
(et) pacifice possidebat. set ego forcior eum su
peravi (et) castrum cepi. demonem alligavi eius
potenciam ne nimis noceat suspendo
(et) arma i(d est) temptaciones eius fregi. ergo quomodo ego
ego sum forcior eo eius auxilio vel favore in
eiectione demonum non indigeo. Ista racio
fortificatur p(er) illud 2 pet(ri) 2o. a quo quis supera
tus est (et) eius servus est. Cum fortis. i(d est) diabolus
armatus. scilicet fraude vel malicia vel ma
lorum multitudine. qui ut dicit hic postilla. ar
ma eius sunt mali. actibus et detractor

sicut ypocrita ł obstinatus. galea ei9 sup
bi & maliciosi. Dū fortis sic armatg.
sic custodit atriū suū · i · mundū. ¶ Be
da. Atriū fortis diali atriū eo illi9 mun
dū q i maligno positus est appellat · i
q usq ad saluatoris aduentū male p
tato possidebat impio q i cordib; ifideli
um sine ulla contradictione quiescebat. tūc
inficabat ad hunc sensum q se In
pace sunt oia que possidz. oia igitur
i peccatores quos nō uult inquietare tā
sunt sua. Greg. illos inquietare negligit
quos iure quieto possidere se sentit. Ista pax
e periculosior q guerra de q dicit xp̄ m̄t
10. Non ueni pacem mittere s; gladium.
Vel i pace i in ocio q e pax mala sic
uinea q nō foditur i pace est s; deteriorat.
lorica & q nemo utitur rubigine consumit.
De hac pace i ps̄o d̄r. i pace amaritudo
mea amarissima. ysa. 4. nō e pax impijs
dicit dns. Si a fortior illo · i · xp̄. Criso9.
nō d; tunc fortem hoste q ht p̄ua p̄e
fortiore. superueniens. i desup ueniens
uicerit eū. ei9 temptoib; uiriliter resiste
do & dura passio; fortiter tollerando. Vniuersa arma ei9 fraudes dolos & spūales
nequicias quib; mundū s subicerat. aufe
ret. i ne nimis iustis noceat ad tpis
suspendz. in quib; confidebat. i p que
sua tirannides continuare credebat. & spo
lia ei9 destruet · i · xp̄ a diali ptate cap
tos i diuersis ecclie offitijs designabit xp̄ g° nō
e minister diali. & hoc est qd dicit. Qui nō
est mecū. i bono conueniens mea uolū te
adimplens. contra me est. Jero9. dial9 q cū eo
nō est contra ipm q ille uult aīas tenē cap
tiuas quas liberare desiderat. Nec & xp̄s
i op ando est minister diali & hoc e qd di
citur. & qui nō colligit mecū · i · fidei
unitate i ecclie sinu i ouile supnū s
q9 xp̄ū e. ysa. 40. i brachio suo congrega
bit agnos. sic pastor gregē suū pascet.
dispgit. sicut lup9 Jo. lup9 rapit &
dispgit oues. ¶ Diuisa ei sūt opa xp̄i &
beelzebub q xp̄ colligit beelzebub dis
pgit. Vn̄ s Beda hic ostēdit q nō pnt
opa saluatoris beelzebub opib; co p
ari. Ille cupit aīas hoīm tenē captiua
dūs. a liberare. Ille p̄dicat ydola. do9
a uiui dei noticiam. ille trahit ad uia
a hic ad uirtute reuocat. quō g° pnt
concordiaz h'ē int se quoz opa diuisa
sunt. ¶ Istis p̄suppositis de calumpniato
ris confutacōe p̄se p ulti9 de periculosa rea
diuacōe tā dicit. Cū immūd9 spc exie
rit ab hoie ambulat p loca inaquosa.
&c. v p° pōt demonis egssu. 2° pgressu
ibi ambulat &c. 3° regressu ibi. cum
dicit. Reuertar &c. 4° ingssu. ibi. & ueniens
inuenit &c. 5° effectū ibi. & fiunt nouissi
ma hoīs &c. & sic pt fieri continua ad
p̄cedentē ut sit sensus. Vos dicitis o iudei
q ego eicio demonia i uirtute demoniū. sed
ego possez de uob ueraciter affirmare quod uos
p9 habebatis unū demone. s lege q uob
ydolatrie fecit mō hētis .7. i. oīs q

uob suadent ad me psequēd & occidend.
uel pt intelli de oīb; recidiuantib;. ut
sit sensus. quamuis ego diabolū uincerē tū de
se nullus confidat q magna adhuc
ht ptatē. q cū immūd9 spc exit ab
aliquo penitente. uadit ad alios pecca
tores & inueniens eos sine humore mo
rū & carnaliū uoluptatū redit ad eos
quos inuenit mūd9 mundatos p contricōz. or
natos opi9 p satisfacōe & tūc assumit q°
oīs modos temptandi. & tā nequiter
eos temptat q sepe uincit & supat.
¶ Secundū tū p9 sensū referendo spūalr ad iu
deos sic expō. Cum immūd9 spc. s dial9
q immūd9 dr affectōe q diligit immūda
vel psuasiōe q psuad; immūda. uel i
habitacōe q inhitat corda immūda. Exi
erit ab hoie. i a pplo iudaico p circū
cisiō; & leg; data ambulabat q pcurr9
ab uno pgredit ad aliū. Job p°. circui
ui terā & pambulaui ea. p loca inaquosa
uel p loca arida s in̄. i. p corda genti
liū qui p9 humore grē & uirore fidei care
bat. querens requiem. i finalr ibide
apperens manē & nō inueniens q fide
xp̄ hmlr gētes susceperunt. & p consens9 dialū ex
pulerunt. requie tū p̄mo9 inuenit i sibi
iudeis & excecatis. Vn̄ dicit. i apud se
pponit Reuertar i domū mea. i. i iudeos
excecatos p infidelitatē. vn̄ exiui. tpe le
gis & circumcisiōis. Vn̄ dicit Beda sup m̄t
& circumcisiōis sup̄peo; dial9 pplm iudaicū y
dolis seruientē possidebat. Data u circū
siōe & lege p cultū uni9 dei expulsit ab eis
& ipas solas gentes optinuit. s; ueniente
xp̄ i ab eis refutato fugatis a gentib; con
sis ad fidem reu̅sus e antiqu9 possessor
ad iudeos tamq ad domū suaz de q dicit.
Reuertar i domū meaz vn̄ exiui & cū uenit
ea scopis mundatā & ornata. s exp9. m̄t
a addit 3. s uacante. i nōtur 3 dispō°
ad deoꝛs susceptōz. Et cū uenit ad domū
s uel ad consciaz ppli iudaici. inuenit ea
scopis mundatā. i exteriorib; signis purē
s appencias lota. & ornatā s opib; p bo
naz simulacōz. & ut dicit m̄t. uacante ab
opib; uirtuosis p desidiam. Tangit g° m̄t
tria q dant locum dialo. s ociositatem
sanitatis p̄sumpcōz & uirtutū simulacionem
¶ Vel morar de singul baptizatis recidi
uantib; pt intelli s Beda. q sic scribit. Et
cū uenit inuenit scopis mundatā. h° est
gra baptism9 a peccatoz labe castigata s;
nulla boni opis industria cumulata. Vn̄
bn̄ m̄t hanc domū uacantē scopis mun
data atq ornata dicit inuenta. mundata
viz a uicijs p̄stinis p bap9. uacante a bo
nis actib; p negligenciā. ornata simulatis uir
tutib; p ypocrisim. & tūc uadit & assumit
secū .7. alios spc nequiores se & ingssi hi
tant ibi. v nōt crudelitas ingssu pauam
cū tribz condicōib; terribilib;. p° ex maloz
numositate q assumit .7. 2°. ex diuersitate q
alios 3°. ex puersitate q nequiores se tūc
g° uadit & assumit .7. alios spc nequiores.
.7. pp uniusite uicioz de quib; temptat hoīes
nequiores se uel pp nūm uel pp conua

tu. uel pp effcm qr faciunt eos ad qs re
deunt nequiores quam an. ergo nequ qui
temptat de peccatis quorum pncps e cupidita
s de spu nequissio no lo ad minuend q
nichil e summe malu et i demone bo est
natura. Vel pnt p .7. spc nequiores uel deo
nia de quibz fit mencio i scriptura q et .7.
uicijs capitalibz potunt applicari. pmus deo
e beelzebub qui i euuge hodierno uocat
pnceps demoniorum. ad qd demo ptz supbia
q e qsi regina pctorum et bn conueit iterp
tacio. Jnterpret ei ut dcm est beelzebub uir
muscarum uel s alios pnceps muscarum.
Supbi a uiri no incongre muscarum noie
nuncupant q et muscas pp tria assilant
viz pp instabilitatem murmuroz et inmundi
cia. Sunt pmo supbi instabiles qr sut sine
pondere rationis dni q est mentis anchora.
i spualibz tempestatibz firmiter ipsaz te
nens io qui sine hac anchora sunt. sut
ut leuis puluis quez pijcit uentus a facie
e terre. Job 27. tollet eos uentus urens et
uelut turbo rapiet de loco suo. Jste a
sunt palee igne comburende. de qbz ca 3.
Supbi et musce dicunt qntu ad mur
muracoz qr inter supbos sut iurgia pu
13. Jte qntu ad inmundiciam qr sic i car
nibz i quibz insidz uiuez relinqt sut sibia
i carnibz mentis uiuem relinquit inuidie.
¶ Scdm e demo qd inuasit saul qd ad i
uidia ptz p reg 18 p q audiuit saul
choros cantantes pcussit saul mille et
dd dece milia. ait. mi dederunt mille et filio
ysai x. milia. et sic spc malus inuasit
saul et pus no rectis oculis aspiciebat saul
dd. Jnuidia ei e no recte aspice illu cui
inuidz vnde noiat inuidia eo q no sinat
recte uidere. ¶ Tercius demo e meridianu demo
de q i pso ab incursu et demo meridiano.
Et pt et ira apte dici demo meridianu
et manifm. Motus ei irati et demone possi
dentis i nullo differre uident. Sepia tu
demo de q i euuge hodierno i tbz effect
bz imitat. Est ei ira ceca qr ipedit ra
cionem ne possit cernere uerum. epla 4. sol no
occidat sup iracundia urtz. Sol sup ira
cundia occidit qn passio furibunda irati
ai intellcm uitr extinguit. Jra et lingua
ligat et spui mutu facit qr ad legz no
pmittit iratu debito mo loqui sz uba
obiurgacois et blasphemie. Jte hoiez i pcta
te diali redigit qd ptz p mordiatos mot
et gestus iracundi qr ad mod furiosi ut
dcm e se ht et quidquid ei diabolus suggerit sta
ti nititur adimplere. epla 4. nolite lo
cu dare diabolo. glo. in ira pseuando.
¶ Quartu demo de q ca 14 filia mea male
a demo uexat. et ho ptz ad pcam accidie
p cuius declaracoe notand q vo est i pte qsi in
uolunt a q uoluntas regi voluntas g
accidiosi i bonis sapore no potest inuenire
q dni ho demo hanc infestat imo dulcia
acetosa ei uident. ¶ Quintu e demo quo
uexat lunaticus qste de q hct ca 17. q
frequt diabolus misit eu i igne et i aqua ut
eu pdet. et ho ptz ad auariciaz. Auarus ei
est ut lunaticus i s tpaliu mutacoz q p lu
na signat q cresat et decresat sic tpalia ua
riabilia sut et s ea auarus mutat. Ecci 27
stultus ut luna mutat. s p psp a et aduersa
qz mittit i igne ambicois honoris sui et
dentibz psppis qui unus diciarum supbia
qu i aqua tristie accedentibz aduersis. Hoc
demo uocatur mamo. ca 6. b dz. no potest
deo seruire et mamone. Mamo a ut dic
glo. no est demonis q diuicijs dnat no q
i ex dicoe posite sunt. sz q eis utit ad
decipiend. Et iste demon multos ht satel
lites q eu imitant et subditos multos in
quibz regnat qui oms a maiore usz ad mi
nore auaricie student. Jer 6. ¶ 6 demo
e illud de quo le ca 5. q occurrit ihu ho spu
inmundo qui domiciliu ht i monumento et c. c
nomen erat legio et eiectu demo porcos in
mare pcipitauit et hoc demo ptz ad in
cu gule qd inmundu domiciliu ht. hic demo
i monumentis hitat qr i sepulcris gulo
sorum fetidis i quibz uelut i sepulcris aie
gulosorum tanq mortue sepeliunt. a quibz
uita gre elongat. Hoc pccm legio recte
nuncupatur qr multa scelera mcam gule
concomitatur. Vn pu 23. dr. cui ve c pru
ve cui rixe cui fouee et sine ca uulnera
cui suffossio oculorum. nonne hijs q comorat
i uino et student calicibz epotandis. Ne i
tuearis uinu qn flauesat cu splenduit i
uitro color eius ingredit blande sz i nouis
simo mordebit ut colub et sic regulus uene
na diffundet. Vnde paulo s e c pcipit
sapiens. Noli esse i conuiuijs potatorum
nec i comessacoibz eorum q carnes ad uescend
conferunt qr uacantes potibz et dantes sim
bola consument. Sup illd dicit postill
quida qr gulosis dicitur ve s tpale et et
nu. de qo ysa 5 ve q potentes estis ad
bibendu uinu. De 2 pu 20 qparius e
briosus no locupletabit. Vn et ebrioso
debet ve qr tales depaupant plures suos
parentes. Jstis et sunt rixe et discordie pu
20. luxuriosa res est uinu i tumultuo
sa ebrietas. Jpis et sunt fouee i pcipitacio
de pcco i pccm. pu 21. pfunda fouea est
meretrix. Jstis et sunt sn ca uulnera dimit
tuit ei effcus membrorum sn ferro et gladio
Hijs et accidit suffossio oculorum no solu corpi
orum sz et uiciorum qm lux gre ab eis subtra
hitur. Sap 5. lux iustie no illuxit nobis
hoc demoni porcos i mare pcipitat i.
hoies i luto uolupt morantes i amari
tudine ppetue dampnacois. ¶ 7 demo e de
q tob 3. Asmodeus uoc occidit 7. uiros sa
re anteq ad ea accessissent. Jste ei demon
odit legitimu matrimoniu et io p hunc mod uole
bat cohere puellaz ut lapsu fornicacois
ut s pus q no potuit legitio matrio uti
cogeret i fornicacois labi. Et iste demon
multos ht satellites q ei assistunt et mul
tos ht subiectos oms s luxuriosos q
quide multi sut qr sic dr Jo 5. mundus
totus i maligno positus e. ¶ Vel s alia
postill p 7. spc intelligunt 7. simulacoes q
se uirtutes mentiunt et io nequiores se

De tercia specie qui de mons qui spu [illegible]
Aspc nequiores.
Pmus.
supbia.
musca
Jnuidia 2m.
Jra 3m.
Q. 4m accidia.
5m Auaricia.
Gula 6m.
Cui ve.
Postill. Dup Cui ve.
7m Luxuria.

i. apertus mores quia secundum Augustinum simulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas. Unde idem dicit quod tres sunt septenarii primus iniquus est bonus contrarius septem dona spiritus. Secundus contrarius septem peticiones orationis dominice. Tertius contrarius septem beatitudines, septem uicia capitalia septem bonis contraria. Tertius contrarius septem silacionibus septem bonis quas uocat nequiores quia spiritus boni illas aut imitantur. Has septem silaciones habent ypocrite in talibus de quibus dicitur. Quatuor de uero ypocrite. Math. 23. et post 26 dicitur de omnium qui subuisserunt uocem suam ne audiretur ei qui septem nequiores sunt in ante eius. Et hoc est quod dicitur. Et ingressi habitant ibi. uel ingressi habitant mentes uiciosas sibi per re uiuentes inmane. Et est in mutuis demorantur et non transeant ab hora sed inmorentur usque ad mortem uel usque ad finem mundi. Et fiunt nouissima hominis illius. id est recidiuantis. uel populi iudaici in malo obstinati peiora prioribus. quia peiores iam sunt uiuentes quia fuerunt ante mosaice legis susceptionem. quia iste contra suos inter deat de uiciis per manifesta exilis ante quem immediata sequitur. fo aut sit est simulatorum habet possessionem. Et communiter de quibus recidiuante ut superius expositum est. ¶ Unde super isto textu et pluribus quibus postillatores scribit Augustinus domus ornasi in recidiuantis in quibus habitant spiritus nequissimi. De talibus ysaia 13. scribitur Replebuntur domus draconibus et habitabunt ibi struciones. Draco uolat et sub hoc signatur spiritus superbie. Flatu abundat et sub hoc signatur spiritus ire. Veneno necat et sub hoc signatur spiritus inuidie. Strucio habet pennas similes herodyo et ponit ut cetere uolare non ualens ypocrisim designat quia habet uirtutis similitudinem seu pennas uolare habet sed non uolat quia ad ima terrena desideria inuolatur. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. 2o y. contra sanctus fratres ei meli apostoli permane ut ab teri et contingat. et pet 2o.

¶ Deterius est iterum non agnoscere quam post agnitam retrorsum conuerti. Recidiuans enim talis comparatur quia prima opera eius bona sua in domum suam congregauit igni apponit ut tamen consumantur. Comparatur et stulto qui primo quam se induit uestibus preciosis in luto et ceno uolutare se cum eis delectatur. Et 2 pet. Canis reuersus ad uomitum et sus lota in uolutabro. Recidiuans et accidit sicut uxori loth quae respiciens retro uersa est in statuam salis. gen 19. luc 17. Memores estote uxoris loth. Et post hoc etiam multum assignant que peiora sunt prioribus nouissima recidiuanti. Et est magna debilitas ad surgendum. Sicut enim in infirmitate recidiuantes solent mortem debilitari et sic in maiori periculo ecclesie consistere. Sicut et tribulis accidit spiritualiter recidiuantibus et ecclesie. Sicut enim caligamenta semel fracta et reparata ad ulterius sutura non sufficiunt sed in luctum corrumpuntur sic tales per multa recidiuatione contabescit et desperationis finaliter labuntur. Tertium est curatio fortius cum deo unita per sanctum propter quod semper osculo coniungitur ut cum in duo pastores quis uincit ut curam osculat. Item a se dus fortificat per diuina uoluntatis susceptionem.

ie hoc fecit per recidiuationes recipientes aggrauat infirmitatem. Tertium est quod recidiuans dominum castellum proditoris inimicis reddit. quantum in se est qui in castrum sui cordis in quo christus hospitatus dudum fuerat per peccatum reddit et primum enim qui tamen in se est. Quartum a ingratitudo est recipitur qui iniuria certe quod in hospitem non recipit. Hic est iniuria diuine nulle quam pacem per peccatis debet quam sua iniuriam per recidiuationes subsannauit ad misericordiam diuinam nimis contemnens. Quintum est crudelitas in animam propriam cuius non timet renouare uulnera iam sanata immo super loco uulneris uulnus renouat plus confundit. Si quis uulnera fratris mortifera post curata renouaret magis pateret eius crudelitas maior si uulnera priis. Quanta quidem est crudelitas quam contra omne uulnus renouat quam affectuosius mortali et diuino debuit a uulneribus conseruare. Sextum est contristat spiritum sanctum et cuius tantum in quantum in ipso est. Sicut enim gaudium est in celo super uno peccatore penitenciam agente sic recidiuante quantum in se est iustitiam infert celestibus. Putas ergo in mundo placatos habens quos tanto uite gaudio primare. tristis et nolite contristare spiritum dei in quo signati estis in die redemptionis. Septimum est ingratitudinis uitium magnitudo eius ueniet et gratie date aggrauat datur. Cum enim post gloriam peccata mortali sit penitens sit debitum ex debito non peccare et reparari post mortalis obligatur spiritualiter toto tempore uite sue et si uiueret mille annis quos ex hoc patet quod per contritionem in temporalis et euasione mortis temporalis tamen sue uite sue contra formularet misericordia recordatione ab proprium commodum et honorem. Quid si contempsit uiuens reddidit ingratitudinis de [illegible]. quantum in se est iterum penitens. Hebr. 6. rursus crucifigentes in semetipsis filium dei. Hic ergo fiunt nouissima recidiuantis peiora prioribus.

Factum est autem cum hec diceret extollens uocem suam quedam mulier de turba dixit illi. Beatus uenter qui te portauit et ubera que suxisti.

¶ Hic per euangelium in quo tenent secundo commendatio et omni exprimitur. Secundum est commendandi occasio commendantis eius commendatarie expressio et commendatarie confusio. Commendandi occasio est tamen dicens. Factum est autem cum hec diceret. Et post blasphemantibus indicit et hoc sapientia sua constanter ostendit. extollens id est ex corde tollens uocem. Et in hoc commendat et uiceorum blasphemantium confusionem. Quia quo patet ut dicit Beda huius mulieris fiducia iure blasphemos dei filium confitetur in quo eius figuram est quia in uel gentium creato est confessum. Quia commendantis eius patet de quo dictum est extollens magnam uocem. in quo apparet mulieres deuotiores fuisse quam uiros dominus eum per sequentibus quia mulieres osculabantur et eius de suis facultatibus ministrabant luc. 8. ¶ Et uiris blasphemantibus mulier eum laudabat ut hic. Apostolis uiris dubitantibus eum ab muliebribus mulieres lamentabant luc 23. Apostolis uiris eum fugientibus eum et apostolis fugientibus sola uirgo in eum credidit. Erat autem ista mulier de turba non diues non nobilis sed de plebe. Non enim erat de sacerdotibus uel scribarum uel phariseorum sed de paruorum et simplicium turba. Que a

fuit hec talis ut licet frequenter domi ca
stri amicorum xpi. s. marthe et marie et lazari
hospes uenis. attamen xpi amatrix domus marthe
talia magne deuocionis et fidei mera siue
initium meretricis credens uirtute fiducia extolens
extollens. uocem de turba ait. saluatori
beatus uenter qui te portauit etc. vbi pro commen
dacionis expressio. In ista laudat xpum dei filium
extollens eius laudis preconium et dicens ue
teris que dixit. beata mater que talem portauit
filium. De isto a textu ita scribit postilla.
Beatus uenter qui te portauit etc. Vere igitur
beatus uenter. Venter enim eius cuius uul
latus libris cauit a parte. s. exterior et in
terior. Vere beatus uenter ille fecundus obsti
bus carens et fine cruciatu plenus. quia
plus fecunditatis et uirginales fecunditatis. Ipsa
enim ut dicit bernardus fit sine corrupcione fecunda
sine grauamine grauida. sine dolore puerpera. Ve
re ille fuit apotheca spiritus sancti. quia xpus uirtu
te est in utero quia de spiritu sancto. Venter enim fuit
domus aromatum. Quia enim uenter ille preciosus tre
carum [illegible] pigmentis celestibus decoratus. Venter
ille quasi fons uite dicente quia fontis signum
fuit fons olei qui in natiuitate xpi tonnam [illegible]
in uberi defluxit. Venter ille fuit tabernaculum
in quo quieuit ille quem nec celum nec terra capere
poterant. Eccli 24. qui creauit me requieuit in
tabernaculo meo. Quia et uenter ille thesaurus
regis celestis sicut absconditus in agro. Mt. 13.
Thesaurus ille fuit filius dei in carne assumpta
Prouerbiorum 21. thesaurus desiderabilis et oleum in domo
do iusti. Iustus a auctoritate dei. sicut ysa. 45.
nubes pluant iustum. Habitaculum eius fuit
beata uirgo. Vel uenter eius in quo fuit celestis
thesaurus et oleum preciosum. Vere igitur beatus uenter
qui te portauit et ubera que suxisti. super sit beata.

¶ Jpsa isto a textu confundit manicheos qui
dicunt xpum non habere uerum corpus sed fantasticum. Con
funditur et alii heretici qui dicunt xpum fuisse de
corpus ex proprio ethere et per eam transfuisse in uir
gis utero. quia si xpus uerus non esset nutrit lac
te uirginis. Ex eodem enim fonte lac nutriendi et
semen oritur procreandi cum sit plena ex eisdem
nutrimentis et semine. Vnde sicut ex lacte uirginis
fuit nutritus sic ex preciosio sanguine fuerat con
creatum. De isto textu dicit beda li. 4.
c. 2. quod mulier deuota tanta fiducia confite
batur ut et presencium procerum calumpniam et futurorum
confundat hereticorum perfidiam. Nam sicut tunc
iudei spiritus sancti opera blasphemando uerum con
substantialem patri dei filium negabant. sic postea
heretici negando mariam semper uirginem spiritus sancti
operante uirtute nascituro ex humanis membris
bus unigenito carnis sue materiam dedisse
se uerum consubstantialem matri filium hominis fateri
non debere dixerunt. Sed si caro uerbum dei secundum
carnem nascentis a carne uirginis matris preu
ciatur extranea sine causa uenter qui eum portasset et
ubera que lactassent beatificantur. Quod enim consequen
tia lacte eius alebatur esse nutritum cuius semine nega
esse conceptum. cum ex hominis eiusdem quod fontis
origine secundum physicos uterque liquor emanasse per
hibetur. Nec forte putet sementia sue carnis
materia nutriendo in carne dei filio sugge
potuisse nutriendo de qua maiori et insita
to miraculo minime potuisse. Sed huic opi

nioni obstat apostolus dicens quod misit deus fi
lium suum factum ex muliere factum sub lege. Non
quod ei audiendi que legendum putant natum
ex muliere factum sub lege. sed factum ex muliere
quia conceptus in utero uirginali carnem non de ni
chilo non aliunde sed materna traxit ex carne
alioquin nec uere filius hominis diceretur qui originem
non haberet ex homine. Et nos igitur de hijs contra
dicens extollamus uocem cum ecclesia catholica cuius hec
mulier typum gessit extollamus et mentem
de medio turbarum dicamus quod saluatori beatus
uenter qui te portauit et ubera que suxisti quod
cum mulier ad eius laudem diceret. At ille dixit
beati qui audiunt uerbum dei. vbi pro commenda
cionis expressione ponit euangelista commendacionis
rusionem et moralem exhortationem quod est secundum pars
huius euangelii. Sed in ista parte xpus prefert corporali
plus spiritualis s. operis matrem corporali suo
celi. Ex quo a matrem concepit in uerbi audi
cione perducat in auditu custodiendo et aliter in uo
lundacione. Dicit igitur at ille s. ihesus contra
rationem et circumstantibus. quinimo beati qui au
diunt uerbum dei. Sed a non dicit quod absolutu
do sed uerbum laudis approbando et addit superad
dendo quod dicit. Verum est quod tu dicis et uerum
sic approbo et addo superaddo. Non enim soli beatus
uenter qui me portauit et ubera que ego suxi
sed beati qui audiunt uerbum etc. et non soli beata que
me uentre conceptum carnaliter sed beati qui me con
cipiunt mente spiritualiter. Et quod non est beatus qui
me audiret et non custodiret meorum docu
mento et opere adimplendo. vnde subditur. et
custodiunt illud. Jacobi 2. estote factores uerbi et
non auditores tantum. Et ista exponit expositor
beda li. 4. c. 2. ita dicens. Pulchre salua
tor attestacioni mulieris annuit non eam tan
tum que uerbum generare corporaliter meruerat sed et omnes
qui idem uerbum spiritualiter auditum fidei concipere
et in bonis operis custodia uel in suo uel in proximorum
corde parere et quasi alere studuerint asseruit
esse beatos quod et eadem dei genitrix et inde qui
dem beata quod uerbi incarnati ministra facta est temporalis
sed inde multo beatior quod eiusdem semper a
mando custos manebat eterna. quia sancta
sapientes uiros dare putans que uerbum dei
audire et custodire nolebant sed negare
et blasphemare querebant. Sic et dicit pos
tilla. non soli beata est que uerbum genuit in utero
sed magis beata est quod precepta dei seruauit
in opere. Habebat enim mater dei precepta in ore et in
corde. luce 2. maria conseruabat omnia uer
ba hec etc. Aug. in li. de uirginitate. beatior fu
it maria percipiendo fidem xpi quam concipiendo carnem xpi
xpi in propinquitas nichil matri profuisset
nisi felicius xpum corde quam carne gestasset.
Quibus enim sancti celos habitant qui parent
tes in infernum ob sua demerita sunt detrusi.
Est tamen notandum quod uerbum in uerbis hic exponit
sicut per quam in miraculo premissis tacto in li. euan
gelii notare possumus moralem exhortationem In
forma enim et instruimus sicut qui sic demo eiec
tus est carnaliter sic et ipsum a nobis spiritualiter eiec
tum. Sic enim dicit Innocentius 3. ex de uitiis et
sacramentis. ¶ Et si uidis tamen sunt que suis hospi
tibus mala exhibent remuneracionis s. musi in

Hi.
Ieronimus.

Beda.
Postilla Ho.
ca
Aug.
Ian.
Innocencius.
uirgis in prima.

Ignis i sinu. 3a mala. 3 filie superbie.

pera. ignis i sinu. serpens i gremio. Prima
re signat petm superbie q bo nim corrodit et
qi consuit et intrinsece tres filias ptr. s.
uanam gliaz accidiaz et inuidiaz qs ex se sibi
a mre diabo[lus] mittit quare. Vn prima filiaz
misit diab[olus] i paradisu ad primos parentes que
sic eos int[eri]us corrodebat q bo gratuita mo
ralia totalr consumpsit. et eos i naturalib; hor
ribilr uulnauit. misit et ad eos scdaz fi
liaz s. accidia. dis eni posuat eos i paradi
su ut operarent, s; diab[olus] inueniens eos oci
osos audacter eos aggssus e. 3a s. inuidi
am misit i mudu inter duos fres et sic
i cayn omne amore fraternu corrodebat
q nichil carit[atis] i eo reliquit. du ad fratri
ciu eu mouit. Cum a mr et filie occupat
tot[um] mudu q residuu superbie corrodit ua
na glia. residuu uane glie corrodit inui
dia. residuu inuidie corrodit negligna.
Joel p[rimo]. residuu eruce comedit locuste et
residuu locuste comedit bruc[h]us. et residu
u brua comedit erugo. Bruca est de
oleribz et ea commedit et signat superbia de
bonis opibz q eade destruit. locusta eni s[ecundum]
ysidoru de qi longa hasta multos uulne
rat et occidit. brucus e fetus locuste an
q ale i eo gnent. et e no amor q locusta
q i loco i quo iacuit omnia uireu radi
tit[u]s co[n]suit. et signat inuidia q residens i corde
mudi et si foras se no ondit int[eri]us oia co
suit. Erugo t[ame]n rubigo signat accidia q ai
m[u]s hnius du no exercetur opibz uirtu
osis stati efficit rubiginos[us]. ¶ Per igne eni
i sinu petm auaricie designat. Ignis eni p
lignoz appoz crescit et augetr et p subtrac[ti]om
diminuitr et extinguitr. sic ign[is] auaricia
p diuiciaz adqsicoz ampli[us] inflamatr.
qn eni paupibz largiendo diuidiatr. tuc ig
nis auaricie refrigescat. qn a qs ex toto
corde diuicias contempnit. tc ignis auaricie
totalr defiat. Pu 16. cu defecerint ligna
tc extinguetr ignis. ¶ Per serpente i gre
mio itelr petm luxurie q uenenu diffu
dit sic serpens. ffugienda e g[itur] uicinitas
serpentis i familiaritas mulieris. Jero[nimus]
nulla securitas est cu uiuo serpete dor
mire. pt eni fieri ut me no mordeat et pt
fieri alu ut mordeat. Jte. quis ug cu
serpente dormit. na et si alu tiore no solli
citat magis a e pure no posse. q cu pira
lu no p[er]isse. Tunc g[itur] iste serpens uenenu
infundit q mala concupiscia; attendit.
Est a uenenu frigidu amaru et cordis
extinctiuu. Sic et luxuria dic[itur] esse frigi
da q igneu diui amoris extinguit.
Dic amara q amaritudine i consca facit.
Mr e et cordis extinctia q aiaz occidit.
qui a est ita uenenat[us] d; facere sic ceruus
q p[ost]q cu serpente pugnat et uenenum
hausit ad fonte currit. sic tal d; currere
ad fonte lacrimaz et p lacrimas depo
ne oe uenenu. Jn ps[almo]. sic ceruus desidat
ad fontes aqz et c. et p confes; euomere

Luxuria. Venenu. Ceruus.

Hic tu sacerd[os] q sicut .1. ut p[re]dcu e hoiez
ad confes; iuitum reddit. ita q alia ro
nace singula lapparent. p[rim]a e magnitudo p[er]i
culi i q[uo] p[e]ccatores existut. 2a e facilitas re
medij. 3a. tenuitas ipediti. 4a e bonu
qd ex confoe se[quitu]r i p[re]senti. 5a. e bonu qd
ex ea se[quitu]r i futo. 6a. e malu qd ex taci
turnitate se[quitu]r i p[re]senti. 7a e malu qd
ex ea sequitur i futo. P[rim]a duo coniunctim
ondut. Sacerd[os] g[itur] q peccator du i mortali e
i ore diali est. Job 36. simulatores et calli
di puocant iram dei. neq; clamabut
cu uincti fuint morietr i tempestate
aia eoz. et se[quitu]r paulo p[ost] saluabit te de
angusto latissio et no hnte fundamentu.
Os diali angustu e sorte uolenti s;
latissi[mu]s e intranti. Vide magnitudinem p[er]icli
attende facilite remedij qm ipa na
tura animalia bruta docuit. ut s. cla
ment si capiant. te a no op; clamare
s; sufficit submisse loqudo tua scelera
sacerdoti reuelare. Jte qui i mortali p[e]cc[at]o
est laborat lep[ra] p[er]iculosissima p[ro]pt[er] qui se
p[ro]abitr a consorcio dei et angeloz a q de
facili lauari pt. e Reg 4. Vade laua
septies et recipiet sanitate caro tua.
Septies lauari i iordane e .1. criminalia
pecca humilr confiteri. Nec multu constat
ista abso[lutio] cu solo fiat sermone. Si re
grande dixisset tibi p[ro]pheta dicit serui naa
man facere debuas. qnto magis si dixit
t[ibi] lauare et mundaberis. Jte magnis
debitis obligatus e q e i mortali. etno
cera tradend[us] n[isi] se absoluerit. Sola a
compunccoe pt se absoluere p mag[n]a pte.
Mto g[itur] tenetur cura si se no absoluerit
Mt 18. et irat[us] dns ei[us] tradidit eu tor
toribz quoadusq; redderet uniuersu debitu.
¶ Tercio 3a. nouia q pudor multos ipedit a
confe[ssione] peccatoz qd impeditu ualde tenue e
tume eni uerecundiaz de pccis de quibz ho
est contritus. e qi tume egiptios et ex
ercitu pharaonis ifernale. Pa submisu i
mari .i. i amaritudine contricois. Mira ti
miditas eoz q de mortuis no audent
loqui. Mag[na] et fatuitas illiu q timet ne
sacerdos eoz pecca abhorreat no attende
tes q sacerdos assuet[us] talibus ea qi no cetut
reputz ex quo uidz et cogitat bona uolute
confiteut. Si balaam monstris assuet[us]
ab uoce asine no expauit. tales eni
timent ne sacerdos eos ualde malos re
putet si horribilia eis pecca confitearit
cu sacerdos econtrio potius ex ho eos bonos
repute. Scit eni q i sua confoe pecca re
mittur et p[ro]s[imi]le pt de illo q petm horri
bile confitetur q confitetr alia si haberet. Vn ex
de pt et d; confitente bonu et qi sciut es
se a quo pecca p confes; exierunt. Non e
credend[us] ds nimiud[us] qui bn se lauit. n[isi]
infirmu[s] cui[us] infirmitas bn purgata est. nec
nimi[u]s princeps q ei[us] proditores ei re
uelauit uel eos interfecit. ¶ Pretea

Contra 3m.

ꝗd dampnū ē confitenti si sacerdos de eo mala opiōz hēt ii forte se uelit uenire sacerti ut tu desideraret a sacerte apparari. ii forte i opiōe sacert. sua ponat felicitatē ⁊ ca felicitati dic ꝯ apposit. Pudor confiteri ꝗ ꝗdda frenū est ꝗd diabolus ꝑtōri posuit ut s' uelle eū ducat. Jac. 3. equoꝝ frena in ore mittim'. ꝯ a sapientib; ꝗ frenū est ꝑ cauendū. Erubescēti de ꝑtīs ē remediū a deo datū s; fatue cōmittitur dial. suggestione i uenenū dū ꝑ ea dimittit cōfiteri. ¶ Ctū 3 notandū ꝗ ꝑ confessiōe se multiplicat bonū quoꝝ bonū ē ꝑtōris ꝑ oīa. Quādu bre ii ꝑtōri ꝑm tu confessus fuit ꝑtm ꝗd timuit confiteri ꝗ ꝑ magis oīe ꝑ oīa. 2. ē demū contristat ⁊ a morte spūali sus citat ⁊ magis ē in ipsi iustificat ꝗ celi ⁊ terre creaturē. 3 ē curie celestis letifica. luc. 14. gaudiū ē in celo sup uno ꝑtōre pniaꝫ agente. ¶ Ctū ⁊ 4 notandū ꝗ bonū ꝗd se ꝑ coꝑe i futuro ē glia eterna. ecc. ē. no confundaris ꝑ aīa tua dicē ueꝝ. Est ei cōfusio a confessio adducens gliaꝫ. ¶ Ctū 5 notandū ꝗ i ꝑuti malū multū se ꝑ ꝑtā taciturnitate ut demonū irrisio irridunt ei eū demones tanꝗ fatuū ꝗ ꝑmittit se spoliari ⁊ no audꝫ clamare dū uidit adiutoriū oportunū ꝗd brutū aīal facet sū mo ra. ¶ Ctū 6 notandū ꝗ malū sequis ꝑ hac taciturnitate i futuro ē confusio etiā. ecc. ē. est confusio adducens mortē. Nau 3. reuelabo pudenda tua i facieꝫ tua ⁊ ondā gentib; nuditē tuā. Et iere ee. confusi sunt confusiōe uehementi ꝗ no itellexerunt opprobriū ꝗd nulla obliuiōe delebit. Ꝗgitur hys 1. motis moti i confessiōe ꝑtōꝝ sliuguū lapeꝫ confessiōe ista de q' lō sapiens ecc. ē ut s. est confessio adducens gliaꝫ ⁊ gliam ad gliam ꝑci i ꝑsenti ⁊ gliam i futuro ad quā nos ꝑducat. ⁊c.

Abiit ihc trans mare galilee ꝗd ē tiberiadis. Jo. 6. In pncō h' euuangelii notandū ꝗ a miraculū i hoc euuangē recitatū de refectiōe turbe ex 5 panib; ⁊ 2 piscib; bis i anno i ecclia solꝫ legi. viꝫ dñica ulti. an adventū ⁊ dñica i media ꝫme. In dñica ti an aduentū euugē inchoat ibi. Cū subleuassꝫ oculos ihc. In 2 uo inchoatur ibi. Abiit ihc ⁊c. cuiꝫ uo erat illud uerbū. Erat ꝓxim' pascha. ⁊ Tunc uo lē ad mīra ut ꝗd tpe ꝓxe pasce fcm est sit tpe uenture. In alia ū dñica uo lē de illius ubi dicebat. ꝗ hic ē uere ꝓpha ꝗ uentur' ē i mundū. tūc ei in ecclia incipit cantare ea ꝗ de xpo uētodam sūt. ꝯ tūc lē illud Jer. 23. ecce dies ueniunt dicit dns. Nūc uo ad moꝝ istructōi euangē de refectiōe lē ⁊ i media ꝫme ⁊ i ultima dñica an aduentū. eo ꝗ nūc ē refectio spūalis ⁊ i medio opis ⁊ i fine. ¶ Sedo notandū ꝗ hanc ꝗ ista dñica dupliciter noiati. vocat ei dñica de rosa ⁊ dñica de panib;. Ꝙa a pme appellois s; cū est. Nu hac die ꝑ urbe sumus pontifex portat rosā auream musco ⁊ balsamo unctā plena quā pmo dat pfecto urbis. Quare a rosa ista portatur triplex ꝑt assignari. una litteralis. 2a allegorica. 3 moralis.

Pō lrālis ꝗ quinc i ꝗda sermoē ē hoc. quia corruptibilis corpus urū ex nimio labore ⁊ fatigōe deficeret nisi ipsū quaꝫ ad recreatōis remediū releuaret. ꝯ dr Quintiliane. tuis interdū gaudia curis ⁊ ꝗd caret alterna reque durabile no est. ꝯ ⁊ scs antonius fres ꝑ longū laborē solitus erat ducē ad aliquā recreatōꝫ ⁊ cū hoc cuida sagittario displicuisset dicit ei ꝑ archus nimia extensiōe ꝗ oportet interdū laxare rigorē. Ecctia ꝗ ꝑ plurimū ieiunys fatigati nunt hac die triplex remedio releuare ꝑ uo letificante. Omnia ei ꝗ sunt i missa hodie ta i introitu ꝗ i epla cantant ad hillaritē ⁊ gaudiū ⁊ id eos ꝗ in pnia laborarunt spūlit fortificant ⁊ corꝑit letificant ꝗ dilato fortificat opos ut dr i ethicas. 2 cibo conformiter ꝑꝫ i euugē. Illa ei miraculū de 5 panib; sic tunc refecit corꝑit sic nos refice dꝫ spūlit. 3o quodam sola recreante. s. rose deportatiōe. Vn dicit Jeronimus. Ne ꝑpls ꝓ aspitate obseruantie quadragesimalis sub continuo labore deficeret. in hac media dñica rose solaciū imposuit. ut amplius tpata melius sufferat. ¶ 2 est ro allegorica uel spūlis ꝑ rosa ei tam artificiale ꝗ naturalem ꝑ no incongrue signiꝑ xpus. in illa ei rosa artificiali tria sunt. s. aurū muscus ⁊ balsamū. Sicut ⁊ i xpo tres sūt sbe. s. caro ꝗ sigr ꝑ aurū. ꝗ ꝑ lege corrumpi no debuit. In ps. no dabis sācm tuū uidere corruptōeꝫ. Aīa que plena fuit musca i odore oīm uirtutū ⁊ graꝝ. cant. 1. trahe me post te curremus i odore unguentoꝝ tuoꝝ. Diuinitas ꝗ sigr ꝑ balsamū. ecc. ee. ꝗ balsamū no admixtū odor mis. Diuinitas ei fuit carni unita s; no admixta. ꝗ ꝗ uult laborē pnie ferre de hanc rosaꝫ i corde porre.

Sigr ⁊ corpus ꝑ rosam naturalē ꝗ magis cetis florib; delectat uisū suo colore. magis recreat olfcm suo odore ⁊ gustū suo sapore. Sic ⁊ xpus magis delectabilis ad uitū eius. pet. 1. in quem desiderant ꝑspicere. Est suauis ad odorandū cant. 1. trahe me post te ⁊c. Est dulcis ad ꝑgustandū pet. 2. si tu gustastis ꝗ suauis est dns. Ro dent ꝗ fideles fatigati labore pnie considerantes hanc rosam i ꝗ recepturi sūt uisiōꝫ tante clarit. odore tante suauitatis ⁊ refectōꝫ tante satatis. ¶ 3 ro est moralis ꝑ hoc sigr ꝗ ꝑ pnie uictoꝫ cōuertitur i uosas uitutū. ꝯ dicit ambrosius i ꝗda sermoē. ꝑ abstinaꝫ spine uitiū i rosas ꝑ ducat. ei inguid ꝑ ieiuniū libido castimaꝫ. supbia hūilitē. ebrietas sobrietē. Nec ē hic intelligendū ꝗ uicia ꝑ se ꝑducāt uirtutes cū ꝑ cōis cōtys generēt. s; ꝑ ieiuniū fit ut ꝗ ꝑꝰ fuerat libidiosus castus ⁊ continens efficiat. ꝗ ꝑꝰ supbus hūilis ⁊ mansuetus ⁊ ꝗ ꝑꝰ tedit ebrietē sobrius sit effcs. ¶ Sedo hec dñica uocatur dñica de panib; ꝑ 5 panes quib; dns 5 milia hoīm saciauit de quib; iferius dicet. Unū ꝑ ꝑcessu i hoc euugēo ꝗd pnt. agit de hoc miraculo sunt tria pncipal' consideranda.

Rosa ꝗd sigt.

Remē multiplex fatigoꝝ i pnia.

Jeronimus.

¶ 2 ro.

In rosa artificiali tria sunt.

que 3 sbe.

3 racio Ambrosius.

uicioꝝ.

¶ 2

Dñica de 5 panib;.

Erubescēti. — Sexto. — Septimo bonū ex confessiōe. — Dñica 3 ꝫme.

[margin: Florigh^m; Jero^9; Beda; Allego^ce; Beda; ¶ S; Jero^9; Criso^9; Diuis de cais seqbant xpm; Versus]

s anteden̄ concoitan̄ et consequencia. Ante deri s florungh sunt s. o recessi^9 eiusdem ppls confluens loci conueniens. tpis allicacus effus compaciens visio desica ens. p^p dicit euuge^a. Abyt ihc trans mare galilee. Abyt inq̄ ihc p^9 q̄ ei de morte iohis p suos discipulos relatu est sic p^z mt^h. 14. et mr. 6. trans mare galilee. mare est tiberiadis hoc est connunc illi ciuitati q̄ no^a ht et accepit a tiberio cesare. i cui^9 nomine constructa fuat et dicebat mare inq̄ modū q̄ hebrei oēs ad mare collectoz uocant maria. gen̄ p congregaciones aquaz appellauit maria. Est tn̄ ad liraz q̄dā iordanis dirivat q̄ alibi dr̄ stagnū genazareth. s^z q̄ abyt no exprimit iohs. mt^h tn̄ 6. c. illud exprimit q̄ ad loca qualit^er dicens. i desertū locū deorsum. luc 9° c. q̄ ad loca ciuitatez dicens. q̄ e bethsaida. Jero^9 sr^p mt^h. Secessit ihc i desertū locū no timore mortis s^z parcens inimicis suis ne homicidio homicidium iungerent. siue id ut nos preberet exemplum esse temeritatis signū se ultro morti tradere. id magis persecutores uitauit. siue ut celestium pbar^z filez q̄ Jero^9. similiter sic eī eoz fidem pbaret si eū q̄ tenet sequerentur. Theophil^9. transiuit ihc de loco ad locū ppli uolūtates et animos videns hoīes inīci eiq^z cuiu^t. Siue s^m beda li^o 3. c 9. ut oportunum tpis sue passionis expectaret. fra pl^9 q̄ anni spaciū o iohis et dni passionis distare q̄ dili^s euuge^a legit inuenit. ¶ Allego^ce s^m bed. occiso iohe tps expectans x^o secessit deorsum in desertum locum. q̄ e bethsaida. angustie q^z derelicta iudea q̄ pphēe s. non credendo caput abstulerat i deserto eccle q̄ uiru no hebat abyt. id ubi xp pabula esse largitur^9. domus pulcre bethsaida domus fructuū interpretat^r. Et e bethsaida i galilea ciuitas andree pet^i et philippi apostoloz ppe stagnum genazareth. Abyt g^o i transmare galilee. ppe ciuitatē hanc. ¶ Et seqbat eū multitudo magna. id p^z 2^m. dicedens. sciz ppls confluens. mt^h 14. seqbat eū multitudo pedestris de ciuitatib^z. Pedestres dicit no equites i sumpt^ea paupes et humiles no mundi sapientes no potentes no diuites Jero^9 sup mt^h ppo labore pedū deserti uiaz accipiunt. Causa h^9 sequele ponit iohs dicens. q^z uidebat sig^a q̄ faciebat i sup hys q̄ infirmabant. ppt q̄ s. uidenda sequebāt^r xp̄m. etc p^s. iuda sig^a querunt mag^a eī ut dicit Criso^9 mouebant^r a signis q̄ a doctrina q^z grossioris mentis erat. Seqbant^r aū ui dei xpm quidā ppt morboz curoz. q̄dā ppt miraculoz visioz. quidā ppt aboz puisioz quidā ppt doctrine instructioz et q̄dā ppt blasphemie illatoz. Vn̄ u^sus
morb^z sig^a cibus. blasphemia dog^a fuere.
cae cur dnm̄ turba secuta fuit.
p^9 ppli multitu^de confluentis ponit iohs locū aptitudiem^9 et tpis sanitate cū dicit. Sbyt i monte i^c et^c. Et se^z. Erat aū ppe pascha. dicit g^o. Subyt. i sursū abyt. i monte. hunc locū quē iohs uocat monte mt^h uocat solitudinē q^z loc^9 ille ad liraz erat desert^9 et montuosus. Iste aū loc^9 apt^9 fuit ut ibi esset mira^lm cū no esset ibi turb^9. Iste aptus ad docendū cū no esset ibi tumultus. Et no q^z subyt i monte ut s. quietis uacaret. Criso^9. ut erudeat nos a tumultib^z et pturbacoe quiesce. Iste ut eū sequentes pbaret q̄les erant discipuli. Vn̄ se^z. et ibi sedebat cū discipulis suis. Iste ut pigre ascende nolentes. Criso^9. discipulos ascende solos. accusa^t erat multitudinis pigre ipm̄ no sequētis. Iste ut sic contemplatiōs i struet. q^9 cū ad claustrū contemplatois ascē derunt caueant ne eos sequant^r due filie loth. sciz gula et luxuria. gen̄ 19. ¶ Sic hic obitat^r iter^z mt^h 14. dicit q^z p^9 mira^lm ascēdit et p^9 ea uisa turba descendit ad planiciem et iter^z cū sc̄o miraculo uoluit ipm̄ rape i rege fugit i monte. et de h^o ascensu i^o lo mt^h. 7 oē 6 do de p^o ascensu lo^z. ¶ Subyt g^o i monte ihc erat aū ppe pascha dies festus iudeoz qm̄ s. p^s fecit h^o mira^lm de multiplicacoe 4 panū fuat cir^a pascha. Quo uez e g^o q̄d quidā dicunt q̄d i ponunt bede sic le^s i legenda scoz q^z stelle appiacoe p^s baptizā ag^i i unū conuisio. panū multiplica fuerunt sic eode die. lic^z diuisis annis q̄d de trib^z miraculis p eciaz asserit. de 3° uidet^r asserere contrarius p^sens id dr^o q^z cir^a ppe pascha. ¶ Vn̄ hic noūd q^z occisio istius hic scribitur i martilogio q^z i eccā le^z 3° kl septembr^s q̄d decolla^o iohis euenisse circa tps paschale q̄d q^z euuge^ta pbat^r. q̄d declarans beda sup mr^v. dicit q^z cū iohes euuge^ta miraculū panū describeret premisit q^z ppe pascha esset. mr^h et mt^h. hoc uicesco iohe factū fuisse demonstrant. Vn̄ constat iohē imminente eade festiuitate fuisse decollatū. Et addit glo q^z alio sequente pascha fuit dn̄s crucifix^9. Vn̄ dicit florungh quātū ad ueritate de tpe decollatois iohis dica pt^e q^z dns criso' et q^z glo sr^p mt^h. q^z i paschate fuit iohs incarceratus et a pascha sue i carceracois usq^z ad h^o pascha s. i q^o ihc subyt i monte. et mira^lm de 4. panib^z faciebat fluxerat ann^9 un^9 et restabat aliqu^z ad passioz p^o a anno aliquātulū ppe pascha decollat^9 est et alio p^9 s. pximus ad pascha q^z decollat^9 e iohs fecit x^s sig^m de 4. panib^z. vn̄ hic dr^v. erat aū ppe pascha et^c. In h^o aū fo multa fecit d^s. nam egipcios interfecit. hebreos ab exterminatore defendebat. mare rubr^y diuisit et iudeos sic p ipm̄ q^i transduxit et id conueniens fuit q^z cū illa inminaret et nouū pascha constitueret. s^z i illo paschate mira^lm operaret^r et maxie i panib^z q^z pascha nrm̄ xp̄s p^9 inmolat^9 e i spē panis sciz i ara crucis. et signāter dicit. dies festus q^z inter legalia fa fuit pasche fuit pincipa li^9. id fūi cuito dicebat. ¶ S^z q̄re ascendit e ad die fūi hunc sic ad alia fa. vnd^z Criso^9. ppt inuidiā iudeoz q̄s sac bat multū commotos ppt se. Iste ut ostet

paulati cerimonialia esse uacuanda. q(uod) s(ig)nifi
cat d(icit)ur exponitur sic. mare galilee ē se
culu(m) uolubile q(uo)d transijt ih(esu)s ī nauicula
crucis ad celu(m) p(er)ueniendo (et) seq(ue)bat(ur) eu(m)
multitudo angelo(rum) (et) ho(m)i(n)u(m). p(ost)q(ua)m abijt ī mo(n)
te(m). i(d est). ī celu(m). (et) sedebat cu(m) discipul(is) s(cilicet) sco(rum)
(et) angelo(rum) (et) tu(n)c erat p(ro)pe pascha dies
festus iudeo(rum) q(uia) (et) tu(n)c uere uideri tran
sierunt solempniter a mundo ī celu(m). ¶ Q(ua)r(tum)
q(ui)dda(m) nobile ī hoc euange(lio) est aspectus co(m)
paciens q(uo)d no(tat)ur cu(m) d(icit)ur. cu(m) subleuasset
oculos (et)c. Vn(de) hic p(ri)mo b(e)n(e) p(re)ambulu(m)
(et) congruu(m) ad facienda(m) miraculu(m). Et
ē hic nota(n)d(um) s(ecundu)m Jan q(uod) ī isto passu t(ri)a co(m)
mendabilia ī (christ)o inueniu(n)t(ur) s(cilicet) pietas ī co(m)
passio(n)e. cu(m) subleuasset (et)c. 2(º) co(m)mendat(ur)
humilitas ī colloc(utione) cu(m) d(icit)ur. dixit ad phi
lippu(m). 3(º) potencia ī miraculi ex(hibitione) cu(m) pa
nes multiplicauit. Pietas eni(m) p(atet) ī hoc
q(uo)d dicit(ur). cu(m) subleuasset oc(u)los ī(n). q(ui)s p(ri)us
q(uas)i fixos ī discipulos tenebat ī q(uo) no(tat)ur p(ro)pe(r)
tas q(ua) (christ)us ip(s)i p(ro)pe q(ue)rentib(us) gr(ati)a(m)
mis(ericordi)e occurrere co(n)sueuit (et) ne q(ue)rendo errare
possint luce(m) ueritatis ondit s(ecundu)m beda.
¶ Et est hic sciendu(m) s(ecundu)m Jan q(uod) d(omi)n(u)s h(ab)et duos
oculos s(cilicet) oculu(m) sap(ienti)e. ecc(lesiastici) 23. O(mn)ia uidet
ocul(us) ei(us). Et oculu(m) mi(sericordi)e. sap(ienti)e 4. gr(ati)a dei
(et) mi(sericordi)a ē in s(an)c(t)os (et) respectus ī electos illi(us)
(et) istos duos oculos olim d(omi)n(u)s uidebat(ur)
h(ab)ere clausos. Oculu(m) sap(ienti)e q(uia) uia(m) u(er)it(at)e(m)
(et) salutis cu(m) lege data p(re)uaricantiu(m) cog(nos)
cebant. Jn p(s)(alm)o. Via(m) ueritat(is) tabernaculi non
inuenerunt. Et oculu(m) mi(sericordi)e q(uia) nullu(m) ē ad
plenu(m) reconsiliare uolebat q(uo)d deo co(m)pre
bat(ur) q(uo)d d(omi)n(u)s dicens p(s) c(…). Jsto (et) no(n) respicias
me mi(ser)i(cordi)es in m(ihi) crudelez. Tande(m) ocl(u)m
sap(ienti)e aliq(ua)l(ite)r ap(er)uit qu(ando) p(o)p(u)lo iudaico le
ge(m) dedit. s(ed) pleno oculo nos respexit
qu(ando) quo lex sp(irit)ualit(er) intell(igen)da (et) seruanda ē
(christ)us ueniens nos instruxit. Ocl(u)m d(e) mi(sericordi)e
no(n)du(m) q(uia) t(em)p(or)e legis antiq(ue) plene soluit
ap(er)ire. d(omi)n(u)s nullu(m) ad celu(m) s(ed) o(mn)es ad inferos
fuit passus descende(re). Ex q(u)o p(atet) q(uod) utru(m)q(ue) ocu
lu(m) ī nos subleuauit. ocl(u)m sap(ienti)e p(er) que(m)
nob(is) uia(m) salutis ondit. (et) ocl(u)m mi(sericordi)e p(er)
que(m) ad nos ad sua(m) gl(ori)a(m) admisit. Jo(hannis) p(rimo)
gr(ati)a (et) ueritas p(er) ih(esu)m (christu)m fca ē. (et) sic p(atet)
q(uod) nedu(m) oculu(m) s(ed) oculos subleuauit. (Et)
tu(n)c uidit q(uia) multitudo max(im)a ī uenit ad eu(m).
Ad l(ite)ra(m) multitudo max(im)a uenit ad eu(m) ad
audiend(um) u(er)bu(m) dei. ī ei(us) p(re)dicac(i)o(n)e mira
bilit(er) delectati. ¶ Vel mistice cu(m) ī p(er) p(re)dica(tores)
subleuauit ad p(o)p(u)lu(m) ocl(u)m sap(ienti)e (et) p(er)
g(rati)e infusio(nem) oculu(m) mi(sericordi)e. tu(n)c max(im)a multitudo
uenit ad ei(us) fide(m). ¶ Hic (est) nota(n)d(um) q(uod) sepe
ī euange(lio) legim(us) (christu)m oculos subleuasse in
q(u)o docem(ur) q(uod) oculos n(ost)ros frequ(en)ter debem(us) s(u)b
leuare. freq(ue)nt(er) nob(is) in celu(m) respiciend(um) est.
P(at)ria eni(m) n(ost)ra est ad qua(m) tendim(us). Hebr(eorum)
ult(imo) no(n) h(abe)m(us) hic manente(m) ciuitate(m) s(ed)
futura(m) inquiram(us). Jte(m) ibi ē loc(us) a quo
pane(m) recipim(us). Pane(m) eni(m) celi p(re)stitisti
eis (et)c. Jte(m) ibi est merces op(er)u(m) n(ost)ro(rum) qua(m)
sp(er)am(us). Aug(ustinus). labor te teneat merce(de)m mer

cedem. Jte(m) ē d(omi)n(u)s cui(us) defensio(n)e co(n)tinue eg(e)
m(us). Jn p(s)(alm)o. oculi mei s(em)p(er) ad d(omi)n(u)m (et)c. et
subleuat(is) oc(u)los ī turbas refectus. Ex q(u)o s(e)q(uitu)r
ex(emplum) (et) tu leues oculos cordis ī elemosina(m) pau
p(er)i largitur(us). Attende ī paup(er)e (christu)m uigna(n)te(m)
ī (et) ip(su)m ee filiu(m) dei considera diligent(er)
cu(m) sit (et) membru(m) (christi). o(mn)e datu(m) paup(er)i s(ibi)
(christus) recepit erogari. m(athei) 24. q(uo)d uni ex mi
nimis meis fecistis m(ihi) fecistis. ¶ Jero(nimus).
quo(tien)s manu(m) paup(er)i extendis (christu)m cogita.
Jte(m) eleuat oculos ih(esu)s prem rogaturus.
Jo(hannis) 11. eleuatis oculis ī celu(m) dixit. P(ate)r
clarifica filiu(m) tuu(m). Ex q(u)o s(e)q(uitu)r ei(us) eleua oc(u)los
cordis ī oro(ne) ad dei sap(ient)ia(m) potencia(m) (et) bo
nitate(m). ut de eo confidens ea q(ui)b(us) indiges
facili(us) ualeas impetrare. Attende pote(n)c(iam)
dei uel esse difficile (et) sapi(enti)a(m) dei tua(m) onde
indigencia(m). bonitate(m) s(em)p(er) p(ro)mptu(m) ē mise
reri (et) p(ar)cere. Jt(em) eleuauit oc(u)los ih(esu)s
p(ro)pter ī lege nu(n)c(i)a daturus luc(e) 11. Respi
ciens ih(esu)s dixit. h(om)o quida(m) descendebat (et)c.
Jte(m) discipulos docturus. luc(e) 1. eleua
tis oculis ī discipulos dixit. b(ea)ti pau
p(er)es (et)c. Ex q(u)o s(e)q(uitu)r ei(us) p(o)p(u)l(u)m docturi oc(u)los cor
dis ad celu(m) eleuare debem(us). agnoscentes
q(uod) o(mn)is sap(ienti)a a d(omi)no deo ē. ecc(lesiastici) p(rimo). (et)
ab eo petenda. Jac(obi) p(rimo). si q(ui)s indiget sa
pi(enti)a postulet a deo (et)c. (et) de ip(s)a deo da
da ē gl(ori)a. ecc(lesiastici) ult(imo). danti m(ihi) sapi(enti)a(m) da
bo gl(ori)am. Jte(m) eleuat oculos d(omi)n(u)s sur
du(m) (et) mutu(m) sanans (et) ī celu(m) gemuit. m(ar)c(i)
7. insinuans difficult(at)e(m) q(ue) ē q(uia) ei(us) co(n)uer
sio(n)e q(ui) surd(us) ē ad audiend(um) uerbu(m) dei (et)
mut(us) ad oro(nem) (et) confe(ssionem). Jte(m) eleuauit o
culos ī resuscitac(i)o(n)e lazari insinuans dif
ficult(at)e(m) q(ue) ē in co(n)uersio(n)e ei(us) q(ui) ī p(e)cc(at)o co(n)su
etu(dini)s existens sup(er) se posuit lapides ob
stinac(i)o(n)is. Ex q(u)o s(e)q(uitu)r illi(us) cu(m) ad facie(n)d(u)m ea
q(ue) multu(m) h(abe)nt difficult(at)is ut ē correctio p(ec)
catoris oculos cordis ad d(eu)m eleua. 2(º)
par(alipomenon) 20. Cu(m) ig(n)oremus quid age(re) debeam(us) h(oc)
solu(m) h(abe)m(us) refugij ut oculos dirigam(us)
ad celu(m). Correctio p(ec)c(at)oris ē bo(nu)m de
op(er)ib(us) ad q(ue) homo ex se no(n) p(otes)t. ecc(lesiastici) 1. co(n)
sidera dei op(er)a q(uod) nemo possit corrigere
que(m) ille despexerit. ¶ 2(º). co(m)mendat(ur) (christi)
ex humilit(ate) colloc(utione) cu(m) dicit ad philippu(m).
Vn(de) emem(us) panes (et)c. mag(na) benignitas
(et) humilitas (christi) cu(m) de hijs q(ui) facturus erat
cu(m) suis seruis humiliter conferebat. ypo(crit)
eni(m) inter suos ī p(ro)pria familia aliu(m) se h(ab)e
bat ut superiorem dicens. Vos uocatis
me magr(m) (et) d(omi)ne (et) b(e)n(e) dicitis. su(m) eteni(m).
Jo(hannis) 13. Aliu(m) se exhibebat tanq(uam) iferiore(m)
dicens. ego a(utem) in me(dio) u(est)rum sicut minister.
Aliu(m) se p(ro)buit eq(ua)lem dicens. ¶ 15. Ja(m)
no(n) dicam uos seruos s(ed) amicos. Amicicia
a(utem) eni(m) s(ecundu)m ph(ilosophu)m ē eq(ua)lem uel p(ro)pe tendentiu(m)
ad equalit(at)e(m). Jn hoc d(icit)ur dat ex(emplum) (christu)s tulit
p(re)lato quod aliu(m) inter suos subditos
d(ebe)t ee ut maior. aliu(m) ut minor. aliu(m) ut
equalis. Maior q(ua)ntu(m) ad correctio(nem). Vnde
ap(osto)l(us) tulit p(re)lato. ad titu(m) 2. Argue ī o(mn)i

Cursor. Cruce. Cruce.

¶ Duos oc(u)l(os) h(abe)t s(cilicet) mi(sericordi)e (et) sap(ienti)e.

Pietas

Humilitas (christi).

Amicicia.

Aug(ustinus).

Quare plus loquitur philippo quam aliis

paciā. exterior quātū ad repulsionis humilitatē. pro quā hijs quibus preest dz se reputare inferiorem. Talē se minorē reputabat q dicebat. fili sicut ut puuli in medio vestri. Ecclesias quātū ad amicabilē conuersationē. Ecci 32. principem te constituerunt noli extolli sz esto in illis q unus ex illis. Vnde hic per suā amicabilitatē magis ostēdit cū sit tamq indigens consilio q oia nouit dicit ad philippū. Vnde ememus panes et c. Dicit ad philippū potius de hoc q ad aliū. qr s crisostomus. philippus mag in fide vacillabat ut patz 10 14. vbi dicit. dne ostende nobis patrē et sufficit et c. Vel forte vnicor erat turbis. et aliis magis sollicitabatur propter ad dimittendū turbas. Vel qr philippus gerit typum platorū quibus de pascendo gregē cura incumbit. Vnde et philippus os lampadis interpretatur. Hoc ait dicebat ipse xpc. temptans eū s philippum. ut supra non ignorans. qr ipse sciebat quid erat facturus. Ecci 23. dno deo antequam crearentur oia sunt agnita. Sed contra hoc qd hic dicit. temptans eū. cum esse qd dicitur p scribit. deus neminem temptat. si dicatur q deus temptat non ut ad peccatum inducat sz ut probet. cum eum scire et probare cuius est ignorare. Ad istud dicendum qd est quedam temptatio ad malū inclinans. et ista a carne mundo et diabolo non approbatur a deo. Quedam autem est temptatio probans. et hoc tripliciter. Vno modo ut probatus et temptatus innotescat aliis. et sic deus temptat aliquem virum perfectum ad exemplum aliorum. Gen 22. temptauit deus abraham et c. 2o modo ut temptatus et probatus innotescat s probanti et temptanti. et hoc modo non temptat deus sz homo tamen. Eccl 13. ex multa loquela temptabit te. 3o modo ut temptatus et probatus innotescat sibi ipsi. et sic temptat deus virum ipsum ad humiliationis sue memoriam. qr homo humiliat dum sua infirmitas sibi innotescat. et hoc modo loquitur propheta dicens. proba me deus et tempta me. Sic igitur xpc hic philippum temptauit. Respondit ei philippus ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis. hoc est dicere panes precii ducentorum denariorum non sufficiunt eis s turbe assistentibus et concurrentibus ut vnusquisque modicum quid accipiat. vel indigeret sue. Victor autem super isto textu ita scribit. Philippus pro oibus eis dicit vel ipse per se ipsi precia. Vnde sensus est eius q scilicet ducentorum denariorum et c. tot denarios habebant ut dicit victor et probat per hoc q discipuli alibi dicunt Mr 6. euntes emamus denariis ducentis panes et per hoc patet fides eorum imperfecta quia non credebant q dns tantam turbam panibus paucis satiare poterat. propterea fidem innuit insufficientiam cum dicit non sufficiunt eis. sz dno possibile fore sufficientiam non videbat. Dicit vnus ex discipulis eius Andreas frater simonis petri. Hic dicit crisostomus q iste andreas fuit celsior philippo non tamen ad perfectionem deuenit. Hic autem dicit Jeronimus q discipulorum tres fuerunt dicentes quodam ei eorum habuerunt fidem tardam de quorum vno erat philippus. quia sz philippus perfecte de creatore intellexit. de cuius

Nota.
temptatio multiplex
Ad
Victor
Crisostomus
Jeronimus

potestatis largitate non diffidebat. Alii habebant fidem ipsam de quorum vno erat andreas ut dicit crisostomus q credebat q heliseus pauit centum homines de duobus panibus. propterea credidit et de istis panibus et q istos panes posset multiplicare. sz in hoc fides sua erat imperfecta q credidit q de paucioribus pauciora et de pluribus plura fieri possent. et io dicit hic et quid hec inter tantos. Alii erant q habebant deuotorum sollicitam et operosam sicut cum discipuli q panes ad sustentationem turbe sollicite distribuebant sic dicit Mr 2. Sed est hic mirandum q Jam sunt in aliqua congregatione aliqui inueniant tardi. aliqui imperfecti aliqui magis deuoti ex quo in qualibet congregatione tales dicuntur inueniuntur. Quia igitur andreas q quodammodo imperfecte fidei fuerit dicitur audiamus. Est puer vnus hic q habet 5 panes ordeaceos et 2 pisces. quis autem fuit puer iste non scitur certitudinaliter q nichil inde s scolasticus auctenticum inuenitur. Dicunt tamen aliqui q fuit ille idem puer quem statuit xpc in medio discipulorum dicens. Nisi qs humiliauerit se sicut paruulus iste et c. Mt 18. et addunt q fuit beatus Marcialis q fuit de parentela petri et andree q et huiusmodi erat ex discipulis et post ascensionem dni factus est epus. Vel sicut alios puer erat de turba q victualia detulit ad vendendum q panes habuit ordeaceos ab ordeo ordeacei vel ordeaceos ab ordeū ordea. Crisostomus. discamus quid comedebant mirabiles viri et magis propter vitam discipuli nos q voluptuosa intendimus et duos pisces. et forte genus piscis non nominatur propter eorum continentiam q propter precii paruitatem ut dicit scolasticus. Allegorice puer vnus moyses fuit 5 panes 5 libri eius qui panes multiplicantur dum multiplex eorum intelligentia a dno capitur. luce vltimo incipiens a moyse interpretabatur illis in oibus et c. Ex eorum multiplicatione remanet et cophinum fragmentorum i doctrina 12 apostolorum q dispersi sunt per vniuersum orbem. Et nota hic quidam postillator q saluator bis turbam refecit primo ex 5 panibus ordeaceis et 2 piscibus. 2o ex 7 panibus et paucis pisciculis primo refectio designat doctrinam veteris testamenti habentis 5 libros moysi velut 5 panes ordeaceos. Ordeum enim est aliis iumentorum cibus habens asperitatem intus habens medullam suauem. Sic doctrina illa rudis populi fuit aliis et quasi brutalis intus tamen habet medullam alicui spiritualis. habuit et doctrina illa velut duos pisces prophetias et psalmos. Augustinus per duos pisces intelligit prophetas et prophetie temperantes amarum saporem legis. Vnde de hijs tribus luce vltimo q scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me. 2a refectio designat doctrinam noui testamenti q habet 7 panes qr in ea septiformis gratia spiritus sancti reuelatur et datur. et habet pisciculos s sanctos quos ex refecit. Sed isti 5 panes sunt de triplici ordine. scilicet oris ieiunium elemosina et oratio. et q durica est in hijs io dicuntur ordeacei. Et nota q panes saluatoris et panes diaboli valde diuisi sunt et dissimiles. panes saluatoris omnes habent asperitatem et vitius sua vitare ad modum ordei. Inter ceteros primus est ha

dimidiant passiones que in nobis sunt et postea habun
dant consolationes. unde in psalmo secundum multitudinem
dolorum meorum in corde meo consolationes tue leti
ficaverunt animam meam. Panis dialis hic est qui sus
tinetur cum magna asperitate propter 20. suavis est
hominibus panis mendacii et postea os eius implebitur
calculo. ¶ Duo pisces sunt ex confessione et
martirio. Ex confessione ut piscis elixus. ex
martirio ut piscis assus. Hii pisces dant sa
porem panibus. quia secundum Gregorium si ex sancto principio
[illegible] mihil est quod gravem sustinemus. ¶ Vel quatuor
panes sunt cognitio sui pudor commissi dolor a
missi timor iudicii horror inferni. Duo pisces
sunt fides et spes. qui predictos panes comestibi
les faciunt per saporem quem apponunt. Panis enim
panem penitentie libenter committit vel de venia et
gloria sperat. Vel secundum alios duo pisces sunt
spes et amor. spes est piscis marinus et nutritur
in amaritudine tribulacionum. Secundum ro. 4. tribulatio
patientiam operatur. patientia probationem. probatio spem. Cha
ritas est piscis aque dulcis qui nutritur in flumine il
lo cuius impetus letificat civitatem dei. Iste
piscis ad modum illius piscis quem nimbus erat secundum
legem. pinnulas habet quia caritas patiens est be
nigna est cor. 13. ¶ Sed tamen contra super isto tex
tu sic dicit Augustinus. non est magnum pascere vein
tres tot hominum sed magnum est pascere animas
ieiunium virtutes. Convivium quod non de multa
milia hominum refecit sed convivium spirituale quod
illa significat multos refecit spiritualiter. Sic autem igitur
in illo convivio quatuor panes fuerunt sic in isto spiri
tuali convivio quatuor panes distingui possunt. ut sit
primus panis penalis. 2us panis sacramentalis. 3us
panis moralis. 4us panis infectus. 4us panis
celestis de quo loquitur propheta dicens. Cibabis nos
pane lacrimarum et potum dabis nobis in lacri
mis in mensura. Panis autem lacrimarum datur in
mensura et ista mensura est mensura secundum di
visas quas confitentes in mensura quas debet pro
missis dat quia quantum quis delectatus est in peccatis
tantum debet se affligere in pane lacrimarum. Datur autem
infra mensuram dulcoris in comparatione ad fruc
tum [illegible] sequentem quia panis lacrimarum est transito
rius. panis vero consolationis qui est fructus eius
est perpetuus. Ex isto patet quod panis consolationis da
tur sine mensura. moderationis quia panis penalis
moderate et mensurate suscipitur. panis vero
consolationis etiam sine mensura datur. de pane is
to penali in psalmo scribitur. surgite postquam sederitis
qui manducatis panem doloris. Ac si dicat
propheta. vos qui diu dormivistis sopno cul
pe quasi diu sedistis in torpore neglientie qui di
u manducastis per voracitatem gule surgite
et manducate panem doloris et penitentie. Iste autem
panis penalis conficitur quando peccata minuatim
conteruntur. Ex grano enim integro panis conficitur
ex grano autem modicum fracto et si conficiatur non tamen
delicatus. hoc ex grano enim minuatim confracto et
contrito et in farina panis conficitur delicatus.
Sic est in corde humano esse solet. quidam enim habent
cor integrum et durum quod per penitentiam scindi non
potest ex tali corde non conficitur panis dei sed
panis diaboli. et tale cor quod hic non frangitur frac
tum per dolorem in futuro frangetur per demonum mal
leationes. Alii sunt qui cor suum frangunt et peccata
sua aliqualiter frangunt et quandam superficialem
contritionem in corde gerunt. tales etsi de corde
panes deo preparare intendunt non tamen panem facti
unt delicatum. quibus adhuc dicitur illud Joelis 2o.
Scindite corda vestra etc. Alii sunt qui peccata sua
singillatim plangunt et minuatim os circumstanti
as peccatorum et peccata in confessione dicunt et tales de
corde suo panem deo faciunt delicatum de quibus
in psalmo dicitur cor contritum et humiliatum deus non des
picies. Sic species aromatica dum integra est
non redolet sed confracta plus et contrita multum.
Sic cor integrum et per penitentiam non scissum coram
deo non redolet sed olet superficialiter confractum
plus odorem reddit. minutatim tamen contritum mag
num odorem reddit et emittit. Sic enim terra integra
et bovis non scissa nullum fructum terra autem in quas
dam partes scissa plus fructum reddit. minuta
tim tamen trita et culta multum fructum reddit.
Sic et de corde humano comparatione est dicendum.
¶ Secundus panis est panis sacramentalis qui est panis
eucharistie de quo Jo. 6. ego sum panis vite qui de celo
descendi. Iste panis in archa uteri virginalis
fuit formatus de tribus farinis ut ait Bernardus. Sed fari
na eterna id est deitate sempiterna antiqua id est de
carne adam transducta et nova id est anima de
novo creata. Iste panis fuit triplici igne fuit
excoctus. in igne divinitatis quantum ad farinam eter
nam igne passionis quantum ad farinam antiquam et
igne amoris quantum ad farinam novam. quia eius
anima fuit igne amoris inflammata. de quo ig
ne dicitur luc 12. Ignem veni mittere in terram etc.
Iste panis sic factus sic coctus per 4 frusta. id est
per 4 vulnera fuit mansus ut primum vulnus
deo patri nos reconciliaret Ro. 4. cum inimici
essemus reconciliati sumus deo per mortem filii
eius. 2m ut celestem ianuam aperiret hebr. 2.
per proprium sanguinem introivit semel in sancta etc. Jo
hannes. sanguis Christi paradisi est. 3m vero ut rui
nam angelicam repararet col. 1. pacificans per
sanguinem crucis que in celis sive que in terris sunt.
4m ut sanctos patres qui in limbo erant educeret zach.
9. tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinc
tos tuos de lacu in quo non est aqua. 5m est ut omnes
homines ad amorem suum inflammaret. et hoc fi
guratum est mach. 6. ubi dicitur quod ostenderunt elephan
tibus sanguinem uve et mori ad acuendos eos
ad prelium. Sed iste panis si sic sit decoctus et in
sacsus non refecit nisi ut manducetur. ¶ Man
ducatur autem tripliciter. Alii enim spiritualiter tantum et sic man
ducant illum boni communicantes cum fide et amo
re de qua manducatione dicit Augustinus. ut quid
paras dentem et ventrem crede et manducasti.
Alii sacramentaliter tantum sic manducant mali de qua
manducatione dicitur cor. 11. qui enim manducat et
bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit.
Alii sacramentaliter et spiritualiter sic manducant cum vera fide
de qua manducatione dicitur Jo. 6. qui manducat car
nem meam et bibit meum sanguinem habet vitam eter
nam. ¶ Tertius est panis moralis quem quidam in
orationem petimus dicentes. panem nostrum quotidianum
da nobis hodie. Iste panis pauperibus est eroi
gandus. [illegible] vero nostra ieiunia deo non placerent
nisi eleemosinis ornata essent. Unde postquam dixit
dominus ysa. 46. Nonne hoc est ieiunium quod elegi
et subdit. Frange esurienti panem tuum. Un
de petrus ravennas quod eleemosina est ieiunio sicut
oleum lucerne. sic sol diei et anima corpori. Sic enim
lucerna extinguitur cum oleum defecerit sicut

Duo pisces.

Duo panes.

Duo pisces.

Panis penalis.

Ex.

Panis sa
cramentalis.

Ber.
Tres farine.

4 vulnera.

Eucharistia tripliciter
manducatur.

Aug.

Sacra.

Panis moralis.

Eleemosina.

Petrus ravenna.

ieiuniū initiū pdit cū elēia defuit. Vn̄ di
cit gg̃ talia sunt sn̄ cari^te nr̄a ieiunia q̃
lia sine oleo lucerna. Sine oleo lucida
fumigare pt̄ sȝ lucē dare nō pt̄. Est ꝯ

c ferre

elēia sic sol diei. Sicut eī sol tenebras ꝯ
nubes expellit ꝯ glaciē dissoluit sic eleo
sina iūcta ieiunio oīa pcc̄a excludit. ecc̄
z. elēia paupis nō erit ī obliuiōe. ꝯ sic
ī sereno glacies dissoluit. ita pcc̄a elēia
Est ꝯ elēia ieiunio sic aīa corpi. Sic eī
corp⁹ morit̄ cū aīa recedit sic ieiuniȝ
initium pditur cū elēia defuit. ꝯ sic re
deunte aīa corp⁹ uiuificatur sic ieiunio
elīa adiuncta ipm̄ ieiuniū sc̄ificatur.
Joel 2. Sc̄ificate ieiuniū q̃ ille quidē ieiu
niū sc̄ificat q̃ eleosinis ipm̄ adornat.

2ᵃ ale eleoᵉ.

Si g° uelimꝰ ut ieiuniū nr̄m ī celū ascē
dat duas alas faciamꝰ eidē. ſ gg̃. due
ale sunt orō ꝯ elēia. ſ petr̄ de Rau.
due ale sūt eleō ꝯ uītas. ut s bō eleiaȝ
faciat ꝯ de seipo ī confōe uītatē dicat.
Quo p̄o. mīa ꝯ uītas obuiauerūt s. Tale
g° ieiuniū eleoᵃ orōe ꝯ confōe sic orna
tū hoīez facit dignū stare ī padiso con
seruat a pctōꝝ diluuio ꝯ ptegit a co

Jeiuniū.
Pe Rau.

cupiē incendio. Et ista tangit petrꝰ
Rauennas dicens. Adā q̄ diu ieiunare
voluit ī padiso mansit. sȝ gula eū in
expulit. ꝯ noe ieiunans ī archa a fluc
tibȝ saluatus fuit quē pꝰ ebrietas spoli
auit. loth p ieiuniū sodomitaꝝ īcendi
ū euasit. qui īebriatꝰ incendio īcestꝰ
adustꝰ fuit. ¶ 2ᵉ panis ē panis īfernalis

Pais īfēal.

de q° dr̄ pū ē. Comedut panē impietatis
ꝯ uinū iniquit^s bibūt. Panē istū dēnt pe
nitentes fugere ꝯ abhorrere Pū eī ptest
a cibis ieiunare ū hō abstineat a pcc̄is.
Vn̄ dn̄s ondens ieiuniū s acceptū dic
ysa. 58. Nōnne hoc ē ieiuniū qd̄ elegi.
dissolue cogitaōes impietatis tue. solue fas
ciculos deprimentes. ¶ Quidā eī ut di

¶ Ne Jan.

cit Jan̄ hn̄t colligaōes de quibȝ fit una
corda de 6 filis p quā diabꝰ trahit pec
catores ad suppliciū infernale. p̄ᵐ filū ma
la cogitaō. 2ᵐ. mala delectaō. 3ᵐ mala
consensꝰ. 4ᵐ mala opa. 5ᵐ. mala consuetudo.
6ᵐ. mala uīitas peccandi. Dȝ g° q̃ istos
fasciculos deprimentes abicere. Et
sunt quidā q̃ cū dēent de fasciculo di
minuē sp uolūt pcc̄a pcc̄is addere. Lē

Narraō de ar
senio.

ī uitis patrū q̄ angelꝰ duxit bō arse
nio. Veni ꝯ ondam ī opa opū. ꝯ in
dit quēdaȝ ī nemore ligna incidentē ꝯ
facientē fascem. ꝯ cū eleuare nō posset
iterum alia ligna incidebat ꝯ ad fascem
addebat. Deīn uidebat quendā hauri
entē aquā de puteo ꝯ in cisterna pfora
ta refundentē. Deīn uidit duos hoīes
trabem longā ī eccīaȝ uolentes introdu
cere nō in longū sȝ ī transuersū p archi
ostiū. ꝯ exposuit angelꝰ ista dicens. p̄
mi sunt q̃ pcc̄is pcc̄a addunt ꝯ tā mag
nā fascem faciūt q̄ ipaȝ nō potuūt
oīno releuare cū tn̄ nō dēent addē sed
diminuē. 2ᵉ sunt q̃ hn̄t aīas suas per
diuersa uitia pforatas q̃ si aliqd̄ de gene
bonoꝝ faciūt oīa amittūt. Aggei p°.
q̃ merces congregauit misit eas ī sac
cū pertusum. 3ᵉ sunt supbi. cū eī porta
padisi sit angusta ipi tn̄ nolūt īce
dere recti sȝ transuersi. nec uolunt se ī cli
nare sȝ eleuare ꝯ iō nō pnt ī templū
dei sȝ foris manent exclusi quia angus
ta est porta ꝯ arta ē uia q̃ ducit ad ui
tam. ¶ 4ᵘˢ panis ē panis celestis de q° dr̄
luc 14. Beatus q̃ manducabit panē ī
regno dei. De ista manducaōe dr̄ luc
22. ꝯ ego dispono uobis sicut disposuit
mihi pr̄ mīs regnū ut edatis ꝯ bibatis
meū ī regno meo. Ex qbȝ ūbis hr̄ q̄
conuiuiū illud hebit instantis subli
mitatē. cū dn̄s dicit ego dispono. nō
angelꝰ nō petrꝰ nō aliquis aliꝰ scūs sȝ
ipse ē. luc 12. Amē dico uobis q̄ pcinget
se ꝯ faciet illos discumbe ꝯ transiens mini
strabit illis. ¶ Notād sr̄ isto textu. est
pū unus hic q̃ hȝ 5 panes ordeaceos.
dicit q̄ ūbū istud pt̄ esse ūbū uiris ecc̄e
ciam penitente sponso suo p° offerentis
ī q̃ pu̅iaȝ comendat a sinceri^te affcō
nis. Cū inq̄t pū. a cōitate religiōis.
Vnus hic a suauitate refcōis. qui
hȝ 5 panes ordeaceos ꝯ duos pisces.
sinceritas affcōis ostēm hȝ ex copula
cōe pue q̃ penitens effit^r pū. Pū igr̄
graciosus p innocenciaȝ de q° dr̄ osee 11.
Pū isrl̄ ꝯ dilexi eū. Speciosꝰ p pudi
ciciaȝ. Jngeniosus p sapiaȝ. sap 8. Pū
erā ingeniosus. obsequiosus p reuerenciā.
p° reg 2. samuel pū ministrabat an fa
ciē dn̄i. Cōitas ā religiōis ostēᶻ ex re
consiliaōe ecc̄e q̄ penitens efficit̄ cōiꝰ.
Vnus inq̄ ex unitate hn̄s cū seipo p cō
scīe tranquilli^te. ysa. 51. Vnū uocaui eū
ꝯ bn̄dixi eū. Cum deo p adherenciē sta
bilitatē. cor. ¶ qui adheret deo unꝰ spc̄
est cū illo. Cū pxᵒ p bniuolenciā ꝯ cari^te.
eph 4. solliciti seruare unitatē spc̄ ī ui
culo pacis. Cū eccīa p obie sedulitatē.
ps. Vnā pecij a dn̄o hanc requiram
ut inhitē in domo dn̄i ꝯc. Suauitas re
fcōis datur ex intelligē consideraōe que
septupl° est iuxᵃ numm̄ 5 panū ꝯ duoꝝ
piscium. p̄ᵃ consideraō ē gr̄e quā amisit. 2ᵃ ē
culpe quā comisit. 3ᵃ ē diuine iustie
quā offendit. 4ᵃ ē pene ecc̄e quā pmē
ruit. 5ᵃ ē pene glie quā demisit. 6ᵃ
p uno pisce intelr̄ potit consideraō diuine
mie ex qua paciens sustinuit. 7ᵃ q̃ p
alio pisce intelr̄ ē consideraō eiꝰ bniuole
ne q̄ sua consolaōe clemenṭ apparuit.
Ex hijs ā consideraōibȝ tanq̄ ex 5 panibȝ
ꝯ 2 piscibȝ refca dȝ penitens ꝯ recreari
ꝯ ad reficiend̄ inuitȝ excitari. ¶ Alio m̄
ſ notaug° pt̄ dici de istis panibȝ moraꝰ
q̄ p̄mꝰ panis ē panis nature ꝯ hic est
egenoꝝ de q° gen 3. Jn sudore uultus

tu uesceris pane tuo. 2° penitencie et hic est
panis filiorum · Jn ps^o. Cibabis nos pane
lacrimarum. 3° doctrine et hic est filiorum ad^t.
24. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere
canibus. 4° euk^e et hic est duorum quibus passio
nibus et coniis dicant^r. cor. 11. Probet autem se ipsum
homo ut sic de pane illo edat. 5us est deuocio
omnis uirtute et hic est panis amicorum. ysa. 3.
erit panis frugum terre uberrimus et pin
guis. ¶ Vel aliter per 5 panes intell^r tri
stitia districtionis. per 1^m horror commisse
punicionis. per 2^m dolor interne contricionis. per
3^m pudor expresse confessionis. per 4^m labor exterio
ne satisfaccionis. per unum pisce intell^r potius
dulcor gratitudine remissionis et per alium ualor
retribucionis. ¶ Sequitur in textu. dixit
ergo eis ihc. unde patet postea sumendis. Unde hic
notantur tria. 6. post iussio. locus ad comiuium
non. ibi erat autem fenum. et discumbencium copiu
acio. ibi. discubuerunt ergo uiri. dixit ergo ihc
discipulis. facite homines discumbere. tamquam
refectorum acceptos illos ordinate. ¶ Et quare
rit criso^s. discipuli quibus hoc precepit
tum prius dixissent. ducentorum denariorum pa
nes etc. quare modo non dicunt. quod est homo
et rudis quia iam credere incepit. erat autem
fenum multum in loco. quia erat tunc pascha
quando fenum colligitur in regione illa. discubue
runt ergo uiri quasi 5 milia. tot autem erant
exceptis mulieribus et paruulis ut dicit m^t
14. qui antiquitus non solebant numerari.
accepit ergo ihc panes inter manus. non
nouos panes creauit sed factos multipli
cauit ne uideretur creature aliene esse ab eius
sapientia et potentia ut dixerunt quidam heretici.
secundum criso^m. Et cum gratias egisset. i. gratias a
gendo deum de suis bonis beneditionibus. distribuit discumbentibus per se et apostolos.
¶ Et nota hic secundum criso^m quod ante refectionem
debet esse benedictio. quae refectione clericorum lar
gitio. post refectionem gratiarum actio. et hanc magis tunc
refectorum obseruant quod de gula diabolus pri
mis parentibus insidiabatur. Similiter et ex pis
cibus super dederunt et apposuerunt. quantum vo
lebant. i. usque ad satietatem. Et hinc dicit
in math quod manducauerunt et saturati sunt.
¶ Vt autem impleti. hic tangit hoc miraculum
consequentia. et tangit duo primo miraculi mani
festatio et 2° precepti ad ueniendum prauum deuocio.
ibi colligite ergo homines etc. manifestatio ergo mira
culi fit per reliquiarum magnitudinem et tolli
ius sioriz. dicit ergo Vt autem impleti sunt. i. sa
turati per quod patet quod non fuit fantasia
sed ueritas. dixit discipulis suis. non tur
bis secundum criso^m ut illi in fide et humilitate erant
eruditi qui orbis terrarum debebant esse magistri.
colligite que superauerunt fragmenta. Et hoc
reluceret sapientia caritas et clemencia ad homi
nes. colligite inquam ne pereant. quia cum pa
nis est in usum hominum factus. tunc fragmenta
pereunt quando in usus hominum non assumuntur.
Jn ps^o. panis cor hominis confirmet. propter hu
manam ergo utilitatem noluit quod fragmenta perire.
¶ Unde dicit postilla quod fuit hic eundem quod
precauit quod reliquias porcis et canibus rejici
unt. colligite ergo et impleuerunt 12 cophinos
ex 5 panibus etc. ut dicit au^s. quod superfuerunt
hiis qui manducauerant. hoc est dicere impleue
runt 12 cophinos de fragmentis siue de reliquiis
quae de 5 panibus et 2 piscibus multiplicatis re
manserant postquam turbe manducauerant et
saturati fuerant. Unde in collectione reliquiarum
potuerunt cognoscere discipuli quod per illos factum
fuit miraculum. Cophinus autem secundum ysidorum 10
ethimologiarum uas est ex uirgulis aptum mundare
stercora et terram portare. et dicitur cophinus quasi
camis mitus. Papias uero dicit quod cophi
nus grece idem est quod corbis quae curuatis uir
gis texitur. Unde uidetur. cophinum fuit ua
sa stercoraria in quibus portant fimus et cetera talia.
Unde de populo qui in luto seruiebat in egipto dicit in
ps^o. manus eius in cophino seruierunt. Signi
ficat autem hic numerus cophinorum numero 12 apostolorum
quorum officium est fimum culpe de ciuitate ecclesie ex
portare. quod intelligant qui cura ecclesie adminis
trant. m^t 16. non intellexistis quot cophinos
sumpsistis. ¶ Sed hic queritur primo cum omne superflu
um sit uitandum quare panes ultra sufficienciam
multiplicauit. Respondeo et si non fuit necessitas
fuit tamen utilitas. quia postea ualebant fragmen
ta ad refectionem et tunc ad miraculi manifestacio
nem per signum quod in hoc docuit se dare ultra in
digenciam. ¶ 2° queritur cum secundum q^o. 2. aquam
in uinum optimum conuertit quare non alium pa
nem quam ordeaceum distribuit turbis dicendum
quod huius ratio est quia ibi transtulit aquam in uinum
et ideo optimam formam dedit secundum optimam qualitatem.
hic autem non transmutauit sed auxit et eadem for
ma manente per formam quantitatem dedit et uisile est
quod optimum saporis habuit qualitatem et nutrimen
ti uirtute. Nota autem spiritualiter quod ut beda dicit
est per 5 panes ordeaceos 5 libri moysi
intelliguntur. Qui autem doctrina secundum superficiem et in
cortice aspera est et dura et ideo non mutauit
panes sed multiplicauit quia legem moysai
cam non soluit sed adimpleuit. Et hanc racionem
tangit aug^s. omelia 24. super joh. ¶ 3° queritur quare
secundum non dedit turbis fragmenta portanda
sed discipulis. et dicendum secundum criso^m quod in hoc magis
erudire uolebat quod apostoli orbis terrarum debe
bant esse magistri. Ego inquit criso^s non
solum admiror multiplicationem panum que facta est
sed certitudinem superfluorum quia neque plus neque
minus superfluum fecit esse sed tantum quantum uo
lebat. s. 12 cophinos secundum numerum 12 apostolorum.
Unde aug^s super joh^o fragmenta que erant in co
phinis que populus manducare non potuit
restat supplere signare ut stercora precelsiore
que non potest capere multitudo illis credantur
qui idonei sunt alios docere. ¶ 4^a de modo
multiplicationis panum an fiebant noua
materia apponendo uel creando. uel preexis
tente materiam extendendo. Ad istud dicunt doc
tores multiplicatio fiebat sine alicuius extrin
seca appositione uel alicuius noui creatione
uel sine materie extensione. Unde dicit quod
deus potest de paruo facere magnum sine rarefac
tione et extrinseca alicuius adiectione et de
magno paruum sine condensatione et alicuius ex

Marginalia: tritic(um) · Panis · 5 panes · Nota · 2^a · Criso^s. · Nota · Finis · Panis · Jn^a · Criso^s · Postilla · Nota cophinus · Nota p^a · Nota · 2^a q^o · Qualis · Nota spiritualiter · Nota 3^a q^o · Aug^s · 4^a q^o · Nota

Opi° aug°. — Cont. — Ro. — Cris°. — In. Jan. — De ferno. — Sub tra. — In tra. — Sup tra. — Gre. — Greg i dial. — Aug°.

trinseci subtractoe. et sic hit fein dicunt. p potencia infinita. Alij dicunt ut hs aug° sup jo. et hic i suo exameron qd p additou matie p'existentis h° fein fuit ul oia cotilia fca fuerit sit q ad materia Et to hoc obiat p hoc qd ideo additu q ia sub for panis p° multiplicata sit for panis multiplicat et illud multo aplius est q iste panis ex q de multiplicat q ex illo addito de dia panis multiplic° tu Unūqdq denoiand sit a maiori pte. ¶ Ridco p menstruu l semen dr matia em brionis q'uis tu opteat ex cibis colis embrionis maiore pte accipt q illd no venit i matia embrionis n mediate menstruo. ¶ Hijs dictis de miracli manifesta et p° not de veneracioe ea. ² venerando ipa ibi dicebant. dicit g°. Illi hoies sup i dm con uinio saturati cu vidissent. ta octo codi q spuli. signu qd fecerat. i ta miraculosa panu multiplicacoe. dicebant. ta ubo ex com q vmciori. q hic est vere ppha q ve tus e i mundu. i q venire dicis est ab alijs pphis. Quo au aio plres dixerunt. dicit cris°. O castri migie sup habundan infinita miracula expat C. et uer hoc dixerunt n qu saciati sut. ¶ Hic noiand s Jan q tu viderit fuisse i turba q h dixit. p° i sedendo mag° congruitas. 2° i edendo mag° sacietas 3° i laudando mag° iocun ditas. Magna congruitate i sedendo not i h° qd sederunt sup fenu. erat aut quid e uage. fenu multu i loco. q g° vult refici pane gre spiritual congruu e ut se deat sup fenu i. ut duce cor suo et morti ficet carne. ysa. 40. Omnis caro fenu. De mortificacoe di gat q. mortificate mebra vra q sut sr tra. Sub tra est ho i morte In tra est homo i senectute. Vn senex dice consueuit. ego ia i tra sū. Sup tra e validus i iuuentute. cui et de iuuene forti dice consuevimus. Iste e sup se. Sedere g° sr fenu. est mortificare corp° suu du est sup terra. e iocūdu et salubre. ¶ 2° fuit i turba i edendo mag° sacietas. Unde di. Ut a impleti sut. In inferno q'pe tut esuries tanta q' qda linguas suas manducabunt. Apoc. 16. manducauerut lings suas p dolore. q et brachia sua et alior devorabt. ysa. 9. Unusqsq carne brachij sui uorabit. In celo a est sacietas plena. In ps° saciabor cu apparuit glia tua. In mundo et e sacietas semiplena. Ca ei uix reficiuntr p celestiu pgustoni et tu impeditur p corpis corruptoe. ysa p. Vi nu tuu mixtu est aq. ¶ 3° i laudando fuit mag° iocunditas. qd no ai di. Illi a hoies cu vidissent qd fecat signu. Cu refectoi pmittit q xpc grās egit p° refec toi dr q turba deum laudauit. Ung q in sterunt q au refectoi p° dr post duo ad cibi sectus. Vn refert gg i l° dia logor q dia qda sanctimonialis intrauit que lactucam sū bñdictoe comedit. Di. e lecto comitari spuales refectoi. Vn Aug°. cum

accedis ad mensa donec cu surgatis qd nob sc consue° le° sine tumultu audite nec sole fauces vob sumant cibu s et au res esuriant ubu dei. Vbi gra² actio se qui dz p° cor. et sive manducatis siue bi bitis et aliud quid facitis oia i gliam dei facite. In isto a eunge° quida pos sut nota qda nobilia q hic breuit i sere da sunt. quor p° e q ppls q refectus sup fenu sedit. in quo ondit q i eo q uer bo dei reficit caro dz esse subiecta spui. Ois ei caro fenu. ysa. 40. Ite no e p'dnd crapula et ebrietate gruatis aia a sacia ta calcabit fauu. pu. 21. Ber. quo ve sup crassu circumfundit oculos tecos uel clausos ita aialis ho no pcipit q sut spus dei. ¶ 2° e q saluator panes qs ha bebat a puo accepit no nouos creauit s accepto multiplicauit In q ondit pdta p° q no venit lege soluere s adimplere. Et q. 2° q eme doctrina dz fundari sup scriptura auctentica. Mt 13. Omis scriba doct° i regno celor similis est hoi prisfamilias q pfert de thesauro suo noua et uetera. ¶ 3° e q i ce lu aspicit ut dicit alius euange°ta ppli re fecturus. ut intelligeret a q tante virtutis assumpsissent effectu. sic et qui h'e pplm spuale refice oculos dz ad deu dirige ex cui dono ois sapia e sapi p. ¶ 4° e q p xps panes frangit i quo dat intellig q discipulis dedit et discipuli turbe dabant. i q° innuit q minores expo sat scripte a maiorib capere dent. In ps°. Illumias tu mirabilr a montib eternis montes etiu st maiores de eccia cum eciam sapientes s alijs prudentes. q a quo sole lumie p'ce ciput. ¶ 5° e q panib ordeaceis pisces addit i quo instruit qui pplm hnt isor re ut no sp q timore inciant s aliqn insu trant q consolo induant. n tu rudia s e subtilia aliqn ponat Vn aug° de doc trina xana dixit quida eloqns et veru dixit. ita debere dicere eloquete ut doceat et ut delectet et ut flectat. et addit doce e neci tatis. delectare suauitatis. flecte victorie. doce dz ut instruat delectare ut ad audie du detineat flectere ut moueat ad agen du.

Quis ex vob arguet me de pcco.

Pro h i pn°. hic noiand s Jan q h° ta i q le° hoc euange°l Vocat do ta i passioe dni. no q tali die do° passus e s q illud tps sacerdotes et scribe et pharise eum fore occidend et ei passiou inferend i puato consilio diffinierut. p° q ei lazaru suscitauit quatriduanu mult h° miceri tib et testantib ne tot ppls i eu crederet tanq aptissimor miraculor cognitu opa tore cu e esset scelus cor detector publicat n remediu adhibent serpenti honorib et diuicijs quib mag affiebant cito p uauunt Vn di a multis lazar fuisse suscitatu p° luna marcij cui luna 14 do° p° m° fiat crucifix°. ¶ Hic e noiand s aug° i l° de pacia q duo sut q comendat martire s pe et ca bo. Vn idem ait qui mdis aliq grina pati noli corrumo lau

dare pacia; qm̄ nō ondit ū ca paciencia
qm̄ illa bō est tūc ista ūa est. Igitur ut on
datur ē passio glosa. 2ª ē eius passio uictoria
lē hoc euange^li ī quo pō p^o passiōis ē p
secucōis iudeoꝝ ca q̄ dupx fuit. s. sctās ui
te ē ūitas doctrine. Scītas uite iudeos
cōpatabat ad iudiciū de q̄ hic dr̄. quis
ex uobis arguet me de pctō. Cū eī q̄ modis
fiat pctm̄ s. corde ore ope omissiōe ē ori
gīe. nullo istoꝝ modoꝝ xp̄c pccauit. Nō cor
de qr sp̄ huit pissimas cogitacōes. nō ore l
ope qr sp̄ locucōes scās ē opacōes hebat.
1ª pet. 2º. q̄ pctm̄ nō fecit nec inuentꝰ ē do
lus ī ore eius. Nō omissiōe qr nullū bonū
omisit qd̄ facere debuit. ysa 4. qd̄ ē qd̄ ul
tra debui facere uinee mee ē nō feci. Nō
origine qr nullū pctm̄ originale cōtraxit
s; scūs fuit ī conceptu scūs ī utō scūs ī ortu.
luc. pº. Ideo qr nascet ex te scm̄ uocabit fi
liꝰ dei. ē c. ¶ Sup isto textu dicit gg^o ō. 10.
li^o p. pensate fr̄es mansuetudinē dei nō dedignat
ex roc ondere se pctōrem nō esse. q̄ ex uir
tute diuinitatis pctōres potuit iustifica
re. Sua ā ondit inocenciā; tū qr uita sua
erat irrephensibilis. tū qr doctrina sua ī
effabil. tū qr iudeoꝝ malicia fuit icorrigi
bilis. ¶ Suā ā uitā ondit irrephensibile
tli roc. qliꝰ uita ē irrephensibilis qm̄
nemo quātūcumqꝫ scūs pt̄ arguē de pctō. s;
ego sū huior gº ē c. dicit gº. quis ex uobis.
s. qui creditis uos oms excellere ī scītate.
quis ūq̄. arguet me de pctō. qi dicet nullꝰ
ūm pt̄ sicut nec aliquis aliꝰ. Nec mirū
si nō fuit ī xp̄o pctm̄ cū oē pctm̄ sit men
daciū ē xp̄c ē ūitas. Jo 14. ¶ Hic tangi
dic postlle qr opꝫ qm̄ irrephensibilē uiue
q̄ uicia ūt rephendē. aliogn̄ dicet illi illd
luc 4. medice cura teipm̄. ē illd mt̄ 7. Eice
p^o trabem de oculo tuo ē tūc ps ē c. Greg.
q̄ psumpcōe medeī ppeat q̄ ī facie uulnꝰ
port. Thim 2. 2. teipm̄ exhibe opariū
insibile roc tractante ūbū ūitatis. Nā ore
tractat q̄ bn̄ docet ē male uiuit ē qd̄ edifi
cat ūbo destruit fco. ¶ 2ª ca psecucōis fuit
ūitas doctrine qm̄ tangit dicens. si ūitate
dico ē c. ūb ē ē ondit sua innocenciā ex su
a doctrina īfallibili eu psequūt nō ī do ma
lignitate. ūo tlez iuuit roz. qliꝰ doctrina est
īfallibil que nō contīz ū solam ūitate ē tli sp
est credendū. s; doctrina mea ē hꝰ gº ē infallibil.
ē p consūs ū deretis crede. ē hoc ē qd̄ dic.
Si ūitate dico quare nō creditis ūi. qi di
cet. ex q̄ doctrina mea ē ūissima ē nō pt̄
fallere nec falli. ūi crede deretis. qr a nō cre
ditis nō ē ob meam culpā. s; ob ūraz mi
seriaz. Vn̄ hic dr̄. q̄re nō credit. ē ūidz. qr
filiꝰ diabli fuere q̄ est mendax ē pr̄ ipiꝰ me
dacij. mendacijs nutriti ē alleis egipti
fastiditi sunt manna ūiu u. Voluptate
corrupti ē a ūitate sūt auersi. ¶ Hic isup
notā qr contingit de ūitate sic de luce sapo
re ē odore. lux eī ē amabil hntib; oclos sa
nos. s; odiosa hntib; oculos lippos. Aug.
oclis egris odiosa lux ē q̄ pūs est amabil.
Odor uitis gr̄us ē hoī que recreat ē cōfort

s; odiosa ē serpentib; qr ipos occidit ē fugat.
Panis palato ē sapidus qui palato īfirmo — **sano**
ē insipidus ē penosus. Augꝰ. palato īsa
nō pena ē panis q̄ sano ē suauis. Veritas ē — **Augꝰ**
odiosa ē multis sicut lux lippis oculis odi
osa. Si eī pdicatur ūitas humilitatis supbis — **Vitas ē mlts odiosa.**
talis ūitas tam fulgens ē eis ē clara qd̄
eis ē nimiū odiosa. ecc 13. abhoiacio ē su
pbo humilitas. ¶ Cū ā ē tumor uel lippitudo — **cō̄ supbos.**
supbie q̄ resistit ne lux agat ī oculos aīe.
Greg. Tumor mentis obstaculū ē ūitatis.
ea quippe qm̄ nō inuenit humilē ūitas fugit — **Greg.**
mente. 2º ūitas abhoiabilis ē luxuriosis
sicut odor uitis serpenti. Si eī de odore pu
ritatis ē mundicie fiat sermo talis odor dis
plicet luxuriosis. ecc 27. audiet luxuri
osꝰ ē displicebit eī. hꝰ ca ē qr tales malūt
stare ad instar serpentis ē porcoꝝ ī fetore
luxurie qm̄ ī odore mundicie. Vn̄ cū qd̄a
lascīuꝰ dicet audiente pittagoro qr mallet
cū mlierib; q̄ cū phis conuersari. ē sues inqt
libenciꝰ ī ceno q̄ ī aq̄ clara conuersant. 3º
ūitas ē auaris odiosa sic panis palato
corrupto. Si quis pdicet auaris de contep
tu terrenoꝝ ē celestiū appetitu talis panis
doctrine li; sit ī se suauis. tū eis est execrabil.
ecc 13. execracio diuitū paup. Cā ā est qr
hnt palatū corruptū p fetore tpaliū. Io
nō pnt sentire saporē celestiū. pª cor pº.
Aialis homo nō pcipit ea q̄ sunt spūs dei.
Augꝰ. palatū febricitantis heē l mel celi — **Augꝰ.**
insipidū est de hntib; palatū sanū. Crisoꝰ — **Crisoꝰ.**
dicit. Vere nō hēt s̄ terrenū qd̄ amet q̄ donū
celeste ī ūitate gustauit. ¶ Hic ē notā s — **¶ Jan.**
sciaz Jan qr sic ī hoc euangelio pō passiōis sic
ī epla huiꝰ dnice pō passiōis efficacia q̄ effi — **Passio xp̄i.**
cacia huit ē uirtute in celo. mundo ē īferno.
In celo ā huit duplicē efficaciā. pª ē qr celū — **pª efficacia.**
apuit. qd̄ nō cū dr̄. Per ppriū sanguinē intro
iuit semel ī scā. Celū eī clausū erat. cuiꝰ — **Epla.**
clausura figurata fuit ī clausura padisi
terrestris. q̄ trib; clausa erat. gen̄ 3. s. angelica
custodia flammeo gladio apposito ē uersatili
l. rumphea bis acuta. ut angelica custodia
hostiū clausū tenet flamma apposita hoiez ab
ingressu arceret. ē rumphea bis acuta euntē
ab ingressu terreret. Io sanguis xp̄i fuit clauis
dei aqua dei ē pcīū. ¶ In quātū fuit cla — **clauis dei.**
uis dei ostiū apuit. ysa 22. dabo claue dd̄
sup humeꝝ eiꝰ ē nō erit q̄ claudat s; glo.
de cruce accipit qm̄ xp̄c humis baiulauit.
Jo 19. Jeroꝰ. sanguis xp̄i clauis padisi ē. — **Jeroꝰ.**
In quātū fuit aq̄ dei ignē infernale q̄ ad — **Aqua dei.**
bonos extinxit. ecc 3. ignem ardentē exti
guit aq̄. In hꝰ signū ē figurā aq̄ de xp̄i late
emanauit. Ista duo tangit Jeroꝰ dicens — **Jeroꝰ.**
flammea rumphea ē forib; psidens cherubin
extincta ē reserata sunt xp̄i sanguine. ¶ In q̄
tū fuit pcīū rumphea abstulit. p illa eī
rumpheaz diuina iusticia signat. q̄ bis acuta qr
corpꝰ ē aīaz occidebat. Vel qr req̄rebat sa
tisfcōez de comissis ē omissis. Ista satisfcōez
xp̄c fecit qui sanguinē suū ī pcīū pr̄i dedit.
Vn̄ ī ecclīa cantatur. q̄ p nobis eterno pr̄i ade
debitū soluit. ¶ 2ª efficacia fuit qr deū re — **2ª efficacia.**
cōsiliauit. qd̄ nō cū dr̄. Et io noui testi
mediator ē. Erat quippe guerra int̄ deū ē

hoiez p9 ade pctm usq ad xm. xpc a se fecit
mediatore inter dnm & hoiez. p th. 2o. Unus
eni dei mediator & hoim xpc ihc q dedit se
metipm redempcoez p nob. Sepe itaq co
tingit q qui as inter duos rixantes se me
diu interpo. ictus recipit ab utroq. Sic xpc
fuit vulnerat ab hoie. zach 13o. plagat sum
i domo eor q diligebant me. i. debant dili
ge. fuit & vulnerat a deo pre pmittente.
ysa. 53. p scelus ppli mei pcussi eu. Et ibi
de disciplina pacis mei sup eu erat. ho
quide debat disciplinari sz xpc pro eo disci
plina recepit & sic pce pacificauit. Ista
a disciplina multu dura & fortis extitit.
Ista eo disciplia q fit cu virgis e fortis
q carnem affligit. Illa eo q fit cu spinis
e fortior q usq ad ossa pforanda attin
git. Illa q fit cu ferreis clauis & lanceis
e fortissia q aiam a core excutit. Ista xpi
disciplia xpc fuit disciplinat. p cu virgis
qn ad columpna fuit ligat. & illa disci
plina s ber. os capitis pforauit & usq ad
cerebru puenit. Sec puto ds ho no vsile
q fragiles spine os capitis possent pfora
re. q s. Jo i. ois dedit vrta eo adest volu
tas diuia. xpc cu insteris ferreis i. cu clauis
acutis. & illa disciplia aiaz eius a core ex
clusit. Jo 19. Inclinato capite emisit spm.
¶ 2o sanguis xpi fuit virtute i mudo. & is
te erat dupl. Homo quida erat seruus
& imundus. & pro 2o erat seruus xpc sanguinez
effudit i pciu redempcois qd no cu de. et
na redemptoe inuenta. Qui fecit xpc i ista
empcoe sic consueuit mercator liberal q in
uenito que diu desiderauit lapide pcioso
sacculu pecunie studiose ligatu no dissoluit
sz lacerat pecunias no numerat no ponderat no
mensurat sz venditori expono ut accipiat
qntu velit. Sic xpc fuit sacculu pecunie i.
cor xpi plenu sanguine. ps 1. Sacculu
pecunie secu tulit. no a excpitauit q iste sac
culus dissolueret i. cor morti finiret. sz i 4
ptib spi lacerari voluit ut pciu largie
effunderet & ut ho cito rediiret. Cetera quide
fecit ds nuo & pondere & mensura excep
to ope nre redempcois. ibi eni no seruauit
nuu ut una s guttas sui sanguis daret.
cu sufficeret vna sola. No seruauit pondus
s ut vna vncia vel vna libra effunderet.
No seruauit mensura ut s vna calice me
suraret. sz totu dedit totu effudit. unde ps. co
piosa apud eu redemp. Ber. pcors copiosa
sanguis sz vnda fluis. p 4 ptes corpis
emanauit. ¶ Erat ho immund io dedit
xpc sanguinez emundacois. qd no cu de. san
guis xpi emundabit consciam nras &c.
No solu a consciias emudauit sz oia ele
menta pgauit. Erat eni infectus aer ex
ydolatrarz thurificoe. infecta tra ex inoce
tis sanguis effusioe. infecta aq ex hosti
az lauacoe. infta ignis ex sacrificior co
cremacoe. Ideo i aere pati voluit ut ae
re sacrificaret. Sanguis ei i traz cecidit

disciplia 3a.

Jam.

¶ D. Virtus passionis i mundo.

Ber.

q no gutta

Electa infecta

ut tram mundaret. Aq de late ei fluxit
ut aqm pificaret. Deinde spc scs i igne
apparuit ut igne scificaret. ¶ 3o passio xpi
i inferno fuit efficacia & virtutis. q inferna
nu confregit & scos pres inde eduxit. Sz
ap puaricatores priuor pentu q adhuc do
nabant q ad penas & in scis ptib sub ue
ti testo ois ad limbu descendebant. Sz xpc
p sua morte eos eripuit. qd no cu diuit
ut morte intercedente i redempcoez eay p
uaricacoum q erant sub pori testo. ¶ Sz
redeundo ad ppositu nouissi s. notingh q
pdce qui q pus querebatur. qre no credit
uidis ipsemet concludens ex pmiss qnda
gnalez sniam. ho ni. eu qre in aduersaria
& in credere ia no multis nec ex uite recp he
sibilite nec ex doctrine inet fallibili te. sz s
q ex dra incorrigibili puitate. qui est ex
deo no solu s. qntu ad natur. vez & qn
tu ad uita spualez. uba dei audit. & p co
sus uba mea audit. q h mea doctrina
no e mea sz ei q misit me pris. q s e ds.
Jo 1. et ecc 3. Auris bo cu oi concupia audi
et sapiaz. & p. e. qui nouit dm audit
Uos. ¶ Sz hic sacerd q ex isto textu sup
sert aliq robur erroris dicentes q bonor
spc ex deo sunt mlit. sz hoc erroneu cu ds
sit simplicissm & p consus no pt robur
aliq. Sz ut obiat sic. Ca lug. ex. dicit
origez & cam efficiente & ois sumus ex deo
efficient qui ipe fecit nos. go ois ad iten
tum euangeli audimus ubu xpe tpi uidei
audiebant q e ubu dei loquitur & docte.
Ad ista di q lug ex dicat origez no qn
tu ad oine pinu bz qntu ad esse natale
sz qntu ad esse scdm i. qntu ad esse gre &
ho s. conformitate & imitacoe. Qui e sensus q est
ex deo. i. ex gra diuine bonitatis iustifica
tus & ex radio diuini luis illustrat & ex
igne diuie caritatis inflamatus. uba dei audit
aure cordis papiendo meo mentis retine
do effcau opis i exequedo. Qui ergo i oine
Quirogz se muis q sz si uba dei i aure cor
dis papit & ictelat oi sit. Et pu ursa.
Sunt no nulli q libents uba dei papiunt
ita ut i fletib compungunt sz p9 lacrimaz tps
ad iniqtate redeunt. Hi psto uba dei no au
diunt qui h opere i ope contempnunt. ¶ Qui
hic sacerd s. notingh q uba dei dein aud
re deuent diligent & obedient. Sut igit
uba dei audienda deuent. audi igit sa
piens dicens. & p deuen acti d. et bo gra.
Sut ubu dei audienda diligent ecc
3. Auris bo audiet cu oi concupia sapiaz.
Sut 3o uba dei audienda obedient ex
illius dei i ps di. In auditu auris obedi
uit m. & iacob 1o. estote factores ubi & no
auditores tm. Et ex istis pt q multi
auribus corporeis uba dei sepe audiunt
q cu aure cordis & opis audire contepnunt
Cui causa subdit euange ta cu sit dicit ppea
vos no auditis q ex deo no estis. hoc a

Aug.

3.

¶ G. Notingh

Or.

Orige

Ro.

Greg

Obie

Notingh

Aug9.

s. aug9 dicit est q no soli pcco uiciosi e
rant. na ho malu coe erat oibz sz c pcogit
q no erant credituri nec ad regeneracoz ue
turi. Ex q coi q de nullo creatore ad sensu
p dicu9 nos dic q no est ex deo de q que
fine fituris sit reuelace spiali deducta
scire no ualem9. ¶ Du i isto pcessu ut in
coi ad pbacoz qui s e c posuat dictus
s calupniaz iferre nitentibz. Vos ex pre
dialo estis euidenciaz the3 facit. Ois q ex
deo s esse gratuitu nat9 e. ubu dei effectiuat
audit. sz sic uos ubu dei no auditis. g°
no estis sic ex pre deo. c cu no sit me9 i
ronali creata qui omis talis fit ex deo
s esse gre. uel ex dialo s esse culpe. g° uos
ex dialo estis. quatu co ad cusioz malicia
osaz hic subditur. Rnderunt ei iudei. c c
co cepiunt eo4 maliciosa calumpniacio
ne qua duo tangit s iudeo4 cotumelia c
saluatoris paciencia. Circa iudeo4 cotumeliaz
e sciend q x dixat c pbauat q no e
rant s. uere fily abrahe sz diali ondens
sup hoc sua uitaz irrepheusibile. c p cosus
se poci9 esse filiu abrahe q ipi. Cua c
doctrina esse infallibile c se p cosus esse fi
liu dei c no diali q fallax c mendax in
anctis suis actoibz copbat. io dupl co
uiciu ei reddit. Dicit g° euuge. Rnderut
g° iudei c dixerunt ei s. x. Nonne bn dici
mus nos q samaritanus es tu. c p co
sequens no fili9 abrahe. c deo9 hes. c i
hoc no imitaris deum sz dialu cx cui9
isceuacoe doces c cui9 adiutorio sig facis.

¶ Et hic e dicend q samaritani diceba

Dn samaritani.

tur illi qs misit rex assirio4 ad icolen
da terra x tribuu pq filios isrl trans
tulerat i assirios qui de duis regioibz
erant missi q c sic coluerunt dum dni
sic q a quoda sacerdote eis misso didisce
rant legitima dei iudaysabant c nlo i9
s. ritu gentiliu uiuebant c idola cole
bant sic dr e. Reg. 17. ¶ Dicunt a ori

Origenes.

Nota.

genes quod cu samaritanu secula ficta docent
gent nec aie durabilitate acceptant ausi
sunt samaritanum ipm saluatore uocare
q de resurrecoe c extremo iudicio tot c tanta edo
cuit. Ad qd dicit Bno tn s cu q ipe
tabant ei de ho q ipe alia docebat q seruae
bant c i ho assimilabat samaritanis. Alio
m dr s alios q samaritani erant odiosa
iudeis c eo q x iudebat odire iudeos q
dixerat q no erant fily abrahe n dei. sed
diali io arguebant q dicebat tot c tantas
iniurias iudeis. Vel erat samaritanus t seq
bat mas eo4. Vel x dicit q iudebat eis
q x pti lege seruauit c pti transgrederet sic
sabbm. c samaritani consilio faciebant. na
aliq legalia seruabant c cu ho s ritu ge
tiliu uiuebant. io uocabat eu samaritanu9.
Sm theophil9. samaritanum illu dicebant
tanq ritus aliquos dissolueute utpote

S. No. criso. Bo.

sabbm. Samaritani ei no pfcte iudaysa
bant. ¶ Sz de qut i gre uocabat eu
demoniacu. ad qd dicend s. criso9 q qui x

dicebat sermones huana capacitate transce
dentes quibz dm prem se here asserebat c se
de celo descendisse c multa huioi. Vn iudebat
eis tanq mente alienat9 loq. Dicit ei cri
so9 q cu dns ad altu apud iudeos dicit q
erant ualde insensibiles ipis insania iudebat.
Vel s eu p suspicoz eo4 sicut multi ex ip
sis i beelzebub principe demonio4 ipm eice de
mones fuerunt opinati. Vel s theophilu q
cogitoes eo4 reuelabat. appz g q uocan
tes eu demoniacu accusant eu de mentis isa
nia c sob a estimacoe co hoc qd dixat uitaz
suaz irrepheusibile. Sz uocantes eu sama
ritanum accusabant de legis ignorancia c puersa
opacoe siu blasphemie assercoe. Sz co ista
aptam cotumelia paciencie rndit ihc. ego
demo9 no heo. io ut dicit e po euugelista sal
uatoris paciaz q hmli c rona rndebat.
io i primis audit x se no here demo9 the3 dictibz
sumptis ex pte sermonis sui q4 pa fundat
i suma iusticia. 2. i suma prudencia. 3. i suma

3 rones.

potencia. ¶ Pa io sic fortur demonu e i sermoi
bz honore pprium querere no diuinu. ex ho ei
q iordiate pprias excellencia peciyt ab in
nocencia recessit. c i ho q dilexit seipm c ho
nore ppu ad dei contemptu uanitate sua co
stituit cui9 fundamentu e amor sui usz ad
cotemptu dei. sic dicit Aug9 de ciuitate c. 28.
rndz i s suis calumpniatoribz. ego demo9 no heo
sz honorifico prem meu. q1 dicet. ego i ser

Sic

monibz no quero honore meu sz dialus. sz
honore pris mei. c ho est iustu. Na oia q
heo s esse uelle scire c posse confiteor me
nascendo ab eo suscepisse. Ego g honorifico
prem meu c uos inhonorastis me. uocado
me demoniacu c dicendo me uirtute demonio4
demones effugare. At p hoc dicit prem ihono

¶ H. 2. ro.

rastis. q qui no honorificat filiu no honori
ficat prez qui misit illu. Jo 4. ¶ Seq. ego
a no qro gliam meaz. io p 2. ro q fundat
i suma prudencia q sic potest fieri. Demonis e
i sermoibz pprias gliaz pprias qrere sic c sui
fali pdicatores pprias gliaz querut. sz ego i sermo
nibz no qro gliaz meaz c hoc e prudencie.
so ei q seipm commendat ille pbat9 e sz q
ds comendat. Dicit g° ego a no quero gliaz
meam. oiz ostetacoe scie mee c io suple co re

Jero9.

cotumelie no rndeo. q ut dicit Jero9. q non
qrit gliaz no sentit cotumeliaz. Et lz de co
tumelia m illata no curem no tn credatis uos
immunes esse a culpa gnu punicoe dig. c ho
e qd se. Est qui qrat c iudicet. est qui
qrat s gliaz mea. c iudicet i. ds pr q
dicit clarificaui c itez clarificabo. Jo 12. c
io sup contumelia brauam ei9 iudicio reseruo.

Greg.

Vn gg. o. u. q llatas cotumelias pris iudi°
reseruat ut uos pfecto isinuet. qui uos pa
cientes esse debem9 du adhuc se ulcissi no uult
q ipse q iudicat. hec gg. Et subdit. Ame

3a. ro.

ame dico uob. io p 3 ro ad pbandum q x
no hunt demo9 c fundat io sup potenciaz q sic
potest fieri. Demonis e pferre sermoes mor
tiferos c mendosos ut pz ex pmis sz sermo
nes mei no sunt mendosi sz ueraces q uita
praut. c hoc e qd dicit. Ame amen dico
uobis i. p certo c absz oi ambiguitate

dico vobis si quis sermonem meum servaverit i. finali opere compleverit. mortem non videbit in eternum. i. mortem eternam non sentiet et non experietur. Unde aug. super Jo. o. u. quam ipse voluit quod ait. si quis sermonem meum servaverit non quidem dicebat aliam mortem de qua liberare nos veniebat instituat. mortem scilicet. mortem eternam. mortem iehenne. mortem dampnationis cum dyabolo et angelis eius. ipsa est vera mors. ista migratio. Et infra. non paveamus istam sed illam timeamus mortem. Hic ergo sufficienter explanavit se demonium non habere. ¶ Et possit dici quod cum duo crimina fuerint sibi obiecta scilicet quod demonium haberet et quod samaritanus esset: quare ad alterum videtur tacuisse. Ad quod dicendum quod samaritanus interpretatur custos. et ipse vere custos erat nostrum. Unde dicitur custodivit civitatem. propterea dominus unum negavit et alterum tacendo concessit. Alii dicunt quod tantum erat eis a iudeis natum et non oportuit eum dicere ad illud quod evidenter erat falsum. Vel secundum dicendum secundum alios quod illud de samaritano tangebat suum honorem iniquum. Sed illud de demone interpretum erat divini et blasphemia quod derogabat glorie patris et in hoc docuit nos pro suscipere voluntate nostra iniuria non divina. ¶ Et reddito ad laudem noverandum super continget quod ex ubi probans si quis sermonem meum servaverit. pro quod verbum dei est summe auctoris quod non ad obligationem quod nulli excepit. Si quis. i. quicumque. Jo. 14. Si quis diligit me sermonem meum servabit. Item summe nobilitatis quantum ad circumstantiam quod ab ipso est dicitur. Item summe virtutis quantum ad operationem quod non sufficit ipsum audire nisi operibus adimpleat. Item summe commoditatis quantum ad conservationem conservat eum a morte eterna. et hoc est quod subiungit. mortem non videbit in eternum. Hiis promissis de salutifera conversatione subdit evangelista de furiosa turbatione. Dixerunt ergo iudei. et subdit. nunc cognovimus quod samaritanus es. i. quod prius ex suspicione diximus. iam bene scimus. quod demonium habes. Jo. 10. ... alienatus a mente loquens verba contraria et preter rationem et contra generale experimentum. Et quod homines non moriantur. si ibi exceptio fuerit quod ipse loquebatur de gehenne morte quam prius debet mittere. Judei autem de carnali morte quam desinunt et verum est quod contradicunt. Abraham mortuus est et ce. Ubi primo reputata convicta dicit et astruunt per argumentum apparens. Arguunt enim sic. abraham servavit mandatum dei quod supponunt ex hoc quod dicitur gen. 22. ipsi abrahe In semine tuo benedicentur omnes gentes quia obedisti voci mee. Item prophete servaverunt mandata dei. quod et assumit supponendo ex hiis que dicuntur de helia ysaia et ezechiele. et 12. prophetis etc. eg. et tamen quod abraham et prophete mortui sunt. ergo falsum dicis dicendo si quis sermonem meum servaverit non videbit mortem in eternum. In hoc omnes de demonio habere. Dicunt ergo iudei ad ipsum. Abraham mortuus est et prophete. super mortui sunt. quod tamen sermonem dei servaverunt. et tamen super tu dicis si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in eternum quod dicitur. Ipse filium dicis. scilicet quod quasi ista de quibus magis videbatur non poterunt pro ...

divinorum sermonum mortem evadere scilicet quod tamen ad alios. quod preferas divini sermonis observatores evadere mortem gratia. Ecce contra arguendo concludit sic superbam arrogantiam dicentes. Numquid tu maior es patre nostro abraham. scilicet. Et prophete mortui sunt. quod dicitur de quo non abraham nec prophete mortem evadere possent. multo minus nec tu nec sermo tuus poterit vitam dare et tamen tu dicis sermonem tuum esse immortalitatis largitorem. quem te ipsum facis. quod dicitur superbe et arrogantem tu accipis gloriam magnam quod nulla dignus es cum sis carpentarii filius de galilea et omnibus sicut exposuit theophilus. Quia fuerunt decepti pro fallaciam equivocationis quia loquebatur de morte culpe et gehenne et de qua dicitur est quod nec abraham nec prophete mortui sunt. Ipsi vero loquebantur de morte carnali de qua non intelligebant. nam prememit ipsam voluit degustare ¶ Sequitur. Sequitur ibi. si ego glorifico meipsum gloria mea nichil est. Et quo circa non est quod si per glorificaret seipsum gloria sua nichil esset. Vult ergo dicere secundum humanitatem non glorior in aliquo secundum divinitatem quam illa habeo a meipso quod si ego sic glorifico meipsum gloria mea nichil est. Alio modo sic creatura non potest gloriari in aliquo quod illud habeat a seipso. pro cor. 4. quid habes quod non accepisti. si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. Vult ergo dicere secundum humanitatem sensum. Non glorior ego in aliquo secundum humanitatem quod illud habeam a meipso. quod si ego glorifico meipsum gloria mea nichil est. i. a bonis temporibus vana sic vana temporalis gloria est quam seipsum commendabat. secundum crisostomum. hiis verbis ut beda ondit se nichil esse gloriam vite presentis. Et licet meipsum non glorifico et tamen aliquis quod gloriam meam querit. Et hoc est quod dicitur. Est pater meus qui glorificat. est magis pater meus quod glorificat. de sua scilicet eternali gloriam qui glorificat me i. gloriam meam querit. gloriam autem tribuit gloriosum me dicit. et me resurgentes gloriosos me facit. De isto verbo ait aug. Calumpniantur arriani fidei nostre et dicunt ecce nec esse divinitatis patrem esse secundum demonstrationem maiorem filio quod glorificavit ipsum. ad quod dicendum quod verbum predictum intelligitur potest dupliciter uno modo secundum divinitatem ut sit sensus pater me generando tribuit mihi essentiam suam. et sic glorificat me quod gloriam suam mihi tribuat. Ex isto ergo intellectu non potest argui quod maior sit pater filio secundum divinitatem quod generare in patre non arguit maioritatem de ista gloria quam tribuat filius pater dicitur habere quod cum sit splendor glorie et figura substantie eius et ce. ¶ Alio modo potest exponi secundum humanitatem. Unde sic secundum glossam postille glorificat pater filium cum tempore baptismi et in monte in tempore passionis professus est esse filium suum et post passionem eum resuscitavit et collocavit ad dexteram sue maiestatis. Ex ista autem glorificatione non potest argui quod pater sit maior filio secundum humanitatem. Invenitur autem quod filius glorificat patrem. Jo. 11. Pater venit hora clarifica filium tuum ut et filius tuus clarificet te. Vel potest textus sic accipi ut modo dicitur exponendo conclusive. ut si ego glorifico meipsum. i. si ego tantum glorifico. gloria mea nichil est. Ideo quod non ego solus meipsum

comendo ideo alr9 e meu pr meus q glificat me . i quē pientia diuis esse dicunt . z ita ei cre dentis . ꝙ dicitis deus vr̄ est . z sup nō cog uistis eu . ac p hoc nō cognistis glia q̄m ei tribuat gnādo vt ei att theophil9 . lz ei illi cogn̄oscerent deu sub noie dei nō tn̄ cogn̄scebant eu sub noie pris mittentis filio suum suaz . ¶ Greg . ego a nouī eū . noui inq̄ eū notitia infinita z cōp̄hensiā i qn̄ tū su ds . notā clara z intuitia i q̄ntū su beat9 . z notitia clariori q̄ alia creata i q̄ntū su dictatū ꝓpositatē diuiñ9 . Et si dixero q̄a nescio eū ero similis uob̄ mendax . qr̄ dicit s̄ crisos̄ . sic uos dicentes vos scire deu me titimu ita ego si dixero me nescire eū me tiret . qd̄ e īpossibile ei sim ueritas q̄ mentiri nō pt̄ . Et e notād s̄ aug9 q̄ s̄ carne in firmitatibz potuit ꝑ uideri arrogans ei hoc dixit . s nō ita lz sic arrogancia ut iu tas reliquit . Vtrūq3 a fecit ꝑ ꝙ z cauit arrogancia z ueritatē nō reliquit . Vn̄ z sub dicit . s sio eū . s p̄ntia z sermonē ei9 . sermo ꝑ cū sermonē pris loqbatur taq3 fili9 z ver bat ubum pris ꝙ ipse loqbat . Vel alr̄ z melius . sic scio eū z p infinita z intuitia speculoꝝ z sermoēs ei9 sermo ꝑ mandatoꝝ ei9 uoluntaria obseruacioꝝ . Vn̄ s̄ theophilu sermonē mandatiū uocat . Jo̅ 6 . descendi de celo nō ut faciam uoluntatē meā sz volū tē ei9 q̄ misit me . z p Jo 2o . q̄ dicit se nosce dm̄ z mandata ei9 nō custodit mendax e . ¶ Sic aūt sciendū q̄ ꝙ tn̄ cū decet hō man data dei seruare p ꝙ seruans ea nullū bō amittit . nec se nec sua ꝑdit . Sap 16 . ser mo tuus eos qui i te crediderint cōseruat . z eccl 14 . Si volueris mandata seruare serua bunt te . z ꝙ seruans mandata nullū malū inueniet eccl 8 . q̄ custodit nō expi et quicqm̄ mali . quis nō diligent custo diat lapidē ꝑciosū q̄ poss; ab oī īfirmitate mili liberari . z hic e . dn̄ . si qs sermoēz me ū seruauerit mortē nō gustabit ineṫnū . Ad litteram aūt si sermoēz dei seruassz mor te eternā z temporalē nō gustassz . Ca ei mortis fuit transgressio diuini sermonis ¶ Ho q̄ mandata custodit bō etna e aliquit . Mt 19 . si uis ad uitā ingrē serua manda ta . ¶ Greg . abraham pr̄ vr̄ zc . ꝑt arroga ne ꝙ ausarent sui ip̄i9 z dd arguēs īgrāne aduersarioꝝ hic pot̄ arguit ꝙ ꝑtēnonē sui ip̄i i cōpoñ ad abrahā ostendo se maiore eo . z ē hoc s̄ notingē tria facit . na p̄ pot abueñt ꝑ ab abrahā ꝑsolat . z uideoꝝ tō ꝑpria oppio . ibi quinquaginta annos zc . Et s̄ ip̄i9 obiectionis enacio . ibi dixit eis ihc̄ dixit go . Abrahā pr̄ vr̄ exultauit ut ui deret diē meū nō dicit . ait aug9 ꝙ uidit exultauit . s exultauit ut uidet . i eū gau dio sperauit z desiderauit se uide cridens exul tauit . sperando ut uidet inueltē diē meū . i. lumē plenū . z uidit . s fide z gauis9 est dñ gaudendo se uide illū diē ꝑpta uisione ¶ Sz qr̄ pt̄ quē diē xp̄i uidit ab raam ad qd̄ dr̄ s̄ fsorningū q̄ ē diē xp̄i uidit abrahā . s diē eternal euidacoīs de q̄ i ps . tecū principiū i die uirtutis tue . z ancelī 20 . egressi9 e ab inicio a die bz eternitatis . Hunc a uidit qui tres ui

dit z unū adorauit . gen 18 . vn̄ aug9 i o s dicit quippe diē dñi abrahā uidit cū i figura suaz tricinis tres angelos s i hospicio suscepit . Cui cīt beat aug9 sup Jo . o . 43 ¶ Potest 2o exponi diē suē incarnac̄is de q̄ Jer 23 . ecce dies ueniunt z suscitabo germen iustū . z infra . germinare faciā germē dd̄ germen iustie . Hunc aūt diē uidit abrahā ip̄e i spu uidit q̄ i semine suo essent bñdi cende omēs gn̄s . gen 12 . Et ideo voluit ser uū suū intrare manū sua ponē sub femore suum . gen 24 . vn̄ aug9 i o s dicit hoc dubi to p̄ciati abrahā uidisse diē eius q̄ oī ꝑsensu nesciat z ꝑtualēz q̄ uentus erat i carne dit eū seruis suis quē mittebat . pone manū tua sub femore meo z iura p deū celi . q̄ a fuit ista iurād a p hoc figabat ꝑ suo seie uentū esse i carnē deū celi ¶ Rz e dies sacmētis im̄o lacōis de quo intelli potit illud Joel 3 . In illa die stillabūt montes dulcedinē zc . Hunc a diē uidit abrahā qn̄ dixit tribz uiris gen 18 . lauetur pedes vri z requiescite sub ar bore . ponā ꝙ buccella panis zc . Hec oīa re ferri poterāt ad diem cene i q̄ pedes discipuloꝝ lauit z ip̄os uix se quiescere z refici fecit z sacra eukis i spē panis istituit . Et dies est dies acerbis oblacōis i cruce de q̄ scribit ysa ii . In illa die erit radix iesse qui stat isignū po puloꝝ . Hunc a diē uidit abrahā s̄ crisos̄ qn̄ filiū suū i figa ꝑ imolasse voluit . gen 22 . quē tn̄ nō imolauit sz loco ei9 arietē ꝙ diuinitas ꝑ fuit crucifixa diuinitate sua manē te illesa ¶ Sed dixerunt uiri ad eū . ꝙ tn̄ dixit uideo ꝑ q̄ abrahā exultauit ut ui deret diē suū . reputantes g̃ illā īpossibile q̄ de dete ei9 uti intelligunt obiciētes dixerunt ad eū . s ad ꝑ9 a carnalibz oculos nō leuantes . Vn̄ gg̃ carnes mentes audiēciū oculos a car ne nō subleuant dū i eo solam carnis eta te pensant . dixerunt inq̄ 40 annos nō du bes z abrahā uidisti . ꝙ dicit multa sunt annoꝝ ex q̄ abrahā mortu9 e quo g̃ uidi diē tuū . ast dicit nō e possibile ac p hoc appa re mendaciū dixisse . Sz carnalit intelligebant idea ꝑ q̄ sola natā carnis attendebant s qui abrahā ip̄m p̄cesserat diuinitate a ip̄i9 non credebāt s qui ip̄e e pgenitus an oēm crea tam . Sz qr̄ theophil9 ait ꝑ ē t tūc soli 32 uel 33 . qre nō dixerunt 30 annos nō du bes s 40 . Et dicunt aliq ꝙ cīcu iubile ū noīabāt z io annū illū frequēt9 habebāt i ore Ju 40 g̃ redarguebant sub 40 nū nō dū ruinus annū attinge iubileū z dicis a brahā uidisse diē tuū z te uidisse eū . Sꝯ a p eo de 40 dicebant uel abrahā maioē ꝑo i eibz estiabant io ꝑoni9 dixerunt ip̄m uidisse abrahā . Alr̄ dicunt aliq q̄ q̄uis ꝑ essz 32 uel 33 annoꝝ tn̄ p ei9 sollicitē z maturitate uide bat q̄ 40 annoꝝ . Dixit g̃ eis ihc̄ . amen amen dico uobis . anteq̄ abrahā fieret . i. i ce ꝑ duceret . ego sum nō dixit ego fui s̄ ber te q̄ loqbatur nō cepit esse nec ē deitate fac nō locū ht extitit sempiterna . vn̄ dicit ego eā ū fui . ꝙ p̄teritū z futuā ip̄a nō mensurat uel mensurabat esse diuinum s; sp̄ ee z io dixit ego sū . ꝙ eius esse e etnū . z intrāsible vn̄ ut ibi . exo 3 . ego sū q̄ sū . Greg . tulerūt g̃ la pides iudei ut iacerent i eū . Greg . sustine ī q̄ ta eternitatis ūba mentes īfideliū nō ualent

Crisos̄
Aug9
alias ūba ꝑ ꝙ eū
Sed
Aug9 Teophi lus
Greg
Aug9
Ho
Dñ ꝓ uidit abrahā
Greg
Aug9
Aug9
¶ ꝑ
euricula
Dō theophi lus
Crisos̄
2
Greg

ad lapides [illegible] et q[uia] [illegible] no[n] poterant [illegible]
e [illegible] et eu[m] [illegible] se [illegible]
p[ro] h[oc] d[e]u[m] blasphemare [illegible]. Levit. 24
di[citur] q[ui] blasphemaverit no[men] d[omi]ni morte mo[ri]at[ur]
lapidib[us] obruat eu[m] multitudo. Videt[ur] q[uod] la
pides [illegible] lapides q[ui] ad m[anu]s lapida[n]
tium. [illegible] Aug[ustinus]. [illegible]
Ih[esu]s a[utem] abscondit se et exivit de templo [illegible]
[illegible] salvatoris [illegible]
[illegible] quia [illegible] abscondit [illegible]
[illegible] abscondit se [illegible]
[illegible] abscondit [illegible]
[illegible] fugere [illegible]. Abscondit [illegible] se
[illegible]
se abscondit i[n] signu[m] [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] transfert [illegible]
[illegible] transfert [illegible] sicut umbra. [illegible]
[illegible]
[illegible] surgere
[illegible] surge[re] nequit. [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit Luc. 14. Si quis vult p[ost] me ve
nire [illegible] carnem [illegible]
[illegible] i[n] vita [illegible] i[n] morte [illegible]
[illegible]

Aug[ustinus].

[illegible]

[illegible] q sanguis q [illegible] significat [illegible] et [illegible] ante [illegible]
sanguis i talib; [illegible] [illegible] fuit [illegible]
sit [illegible] q [illegible] sanguis nec est frigidus
nec calidus [illegible] Job [illegible]
in antiquis e sapia [illegible] in multo tpe prudentia
[illegible] Job [illegible]

[illegible]

continu9 ī altari multus q3 sanguis effundet ad arepndiez altaris nō putrifiebant carnes q̃ sanguis nec nascebat ibi musca. q̄mmo a cosili nec p alia introducta ītrare. cong̃ musca eui9 contrariū tū contingit q̃ contingit ī templo baal ubi eī habundaūt tanta mul titudo muscaꝝ q̄ a iudeis beelzebub .i. dñs muscaꝝ dicebat. ¶ R3 hoc sig̃ cessauit sic p9 in sig̃ q̄ dñs exiuit de templo. Moral. musca q̄ nascit̃ de huoribꝫ putredinis sigt̃ illecebras cogitaões q̄ gnant̃ ⁊ nascunt ex huoribꝫ corrup tis. Musca a ut cōit̃ nō appꝫ ī tpibꝫ estatis ⁊ aliis tpibꝫ callidis ⁊ tales cogitaões non regnant plūm ī tpe ꝓsspitatis. Musca moriens pdit suauitatē unguenti. immo cadens ī unguentū ⁊ unguentū ifitit ⁊ se ipam inficit. Sciā illecebrosa cogitā du mente tangit si ibi morat̃ .i. us3 ad morte continet̃ ⁊ aiaꝫ etnali pimit ⁊ scripturam ex tinguit. q̄ nō dubiū qui tūc oīs sopit̃ illecebrosa cogitaō qui meus ipa ꝓ ipaꝫ se pelit̃ ī infrino. Sic indubie dū illecebrosa cogitaō cadit ī aiaꝫ ⁊ spc̄ deuocōis extinguit ⁊ aīa morit̃ ⁊ delectaō ipa q̄ eterna gau dy h9 luctus occupat pdit̃. Tales certe mus ce nō habundabant ī eā pmitia. nō dū eī apparuerat tps mundane ꝓsspitatis.

¶ E put musce q̄ sunt aues ociose inutiles dissipantes ⁊ cōsumētes labores alioꝝ uiros ociosos ⁊ inutiles sub spē piet̃ intrantes ī ecciaꝫ figurāre. Tales ā nō pmittebatur regere ī eā pmitiā ut p3 ī ꝓcessu ap̃. 2. thess 3. Cū essem9 apud uos hec denūciabam9 uo bis. qui si q̃s nō uult opari nō manducet. Audiuim9 eī inter uos quosdā ambulare īqete nīl opantes s3 curiose agentes ⁊c.

¶ 3ᵐ sig̃ fuit q̄ nō contigit accidens sacerd mag̃ ī die ꝓpiaaōis ꝓ q̄ notā q̄ inter alia fā iudeoꝝ unū de pncipalibꝫ erat fm̄ ꝓpiaaōis celebratū x° die mens̃ septēbr. sic tangit̃ leuit 16 ꝓ postill. Qu q̃ die solo ꝓ annū summ9 sacerdos debuit ītre scā scoꝝ. Multe eī erant inmūdīae ī lege q̄ ꝓ hibebant sacer ad imolandū accede intī quas ⁊ ꝓ coitores ⁊ erat pollutio seīs ⁊ ī actu coniugali. tales eī dicebant inmun di ⁊ us3 ad uespam nec licebat eis uesa de pa nibꝫ ꝓpositiōis ut p3 p°. ¶ Ai. ꝓ gsitū fuit ꝓ sacerde a dō si inmūdi essent piū marie ā mulieribꝫ. Contigit g° ꝓ grāꝫ dei q̄ sacerd mag̃ ī die ꝓpiaaōis nō contigebat talis inmundiga ꝓ quā impediret a sacrificy comple tōe.

¶ Agora ā totū tps legis gñe pt dia ꝓ ꝓpiaaōis marie ā dies dñicos aut aly di es festiui ī quibꝫ fideles ꝓ uarie cordiū ī tre debēt scā scoꝝ .i. inti9 cordis cubiculū ut pōt intensū orōis aū deū. Sꝫ ⁊ ꝓ meditaō ⁊ contemplaā celestiū d3 intre scā scoꝝ clau so foris ostio sensuū. q̄d sigtur ꝓ uelum q̄uis multi hijs diebꝫ appetitus sensuales ꝓsequētes istū ordine pūterūt ⁊ h° mira lu sic cessaūt. Ita multi sic polluūt ī die ꝓ ꝓpiaaōis .i. in die legis nue ꝓ ī diebꝫ festis ī quibꝫ sic regnaūt mala uiꝫ gula luxuri a detraaōes furta piuria ⁊ ydolatria q̄ am pli9 hoc tpe q̄ tpe feriali ciuitas ē pollu ta. ¶ 4ᵐ sig̃ fuit q̄ nō est inuenta corrupō ī garba sū ī manipulo nec ī 12 panibꝫ ꝓpo

sitōis. imo ut testā liber q̄ dr yona ī ma nipulū sū ī garbā sū ī panes ꝓpositōis tanta mittebat bñdictio q̄ q̄tūcūꝫ modicū contingeret sacerd comedebat ⁊ saturabat ⁊ adhuc supfuerit reliquie. Sꝫ p9 tanta ma ledcō ē immissa q̄ q̄dq̄d sacerdibꝫ ꝓuenꝫ nō ualēꝫ q̄ɜ una faba. ꝓ cui9 ītellcū notā q̄ ꝓpls nedum offerebat decias dn̄o s3 ⁊ pmicias frugū. q̄ pmicie erant ī triplici gñe. Sꝫ am 16 die mens̃ pmi offerebā manipul9 a sacerde añ q̄ licet ꝓplo segetes metere ⁊ p9 ea licebat ꝓplo de pmitiys frugū adhuc uirentiū ut in paschate ⁊ eī sc̄o die azimoꝝ ꝓ ꝓceptū legis spicas uirentes tollerent ⁊ ī mani bꝫ fricarent ⁊ p9 mō farris fracti dn̄o of ferebāt. Cui9 pusillū adolebat sacerdos sr̄ altare ⁊ reliquū suū erat. ⁊ hec pmicie offerebant ad postulaōꝫ ut daret cogruū tps messibꝫ colligendis. ⁊ de istis fit me tio leuit 2. ¶ 2° messibꝫ collectis ⁊ triturat fiebant panes fermentati ⁊ de singlis do mibꝫ offerebant duos panes fermentatos. Scdā s die pentecost̃ ꝓ graꝫ actōe ꝓ tēp ie data ꝓ messibꝫ colligend ⁊ triturādis. Tunc eī collecte fuerūt ī ptibꝫ illis. ¶ 3° erant de oībꝫ fructibꝫ aliq̄ reponeret ī horreis. ⁊ hec erant ꝓ aliquos uit eē ꝓ ⁊ ie ꝓte ꝓ uolunte offerēdū ī fō cenophegie q̄d fiebat mense x°. ⁊ hec fiebat ad leuitaꝝ sustentaōꝫ. ꝓter istas oblaōes erāt 12 panes ꝓpositōis q̄ stabant a sabbo us3 ad sabbm̄ q̄ erant azimi fcī de simila munda ⁊ a solis sacerdibꝫ comedebant ī loco sc̄o. ffuit g° signū q̄ nūq̄ accidebat ī aliq̄ istoꝝ cor rupō. ¶ Moral. ꝓ tria gñā pmicaꝝ pūt itelli ga ꝓcepta iuris q̄ tribꝫ ecīe statibꝫ conueniunt ꝓ 1ᵐ nāq̄ ꝓceptū est alterꝫ nō ledere q̄ ꝓ 9 ē declinare a malo q̄ facere bonū. ⁊ h° ꝓcep tū cōuenit statum incipientiū q̄ sigt̃ ꝓ pmi tias fructuum uirentiū. Sic eī ī uirentibꝫ nō leuit̃ sepat̃ grānū a palea ū torreatur ī igne ⁊ p°ea confricetur. sic incipientes pe tere nō leuit̃ ꝓores cousuetudines dimittunt ⁊ a malo declinant ū sacris ammoniaōibꝫ ⁊ acutis redarguaōibꝫ inti9 calefiant ⁊ te bras ac duras cōsuetudines ꝓ sacrm̄ pniē ī corporibꝫ suis senciant. ¶ 2ᵐ ꝓceptū honeste uiuere siue bō facere cōuenit ꝓficientibꝫ ī quibꝫ ē grānū purū s; palea uel saltē g nū facile sepand a palea nō dū ihorreatū q̄ adhuc ī ꝓsenti seculo peregrinat ⁊ cogru enter sigt̃ ꝓ duos panes fermentatos q̄ dā oīs uita honesta ⁊ oīe bñface ꝓstaurat ī duobꝫ ꝓceptis cari. Et bn̄ dicūr isti panes fermentati. ꝓt eī amor ꝓxi fermentū ꝓ suū languore ꝓsentis peregrinaōis ꝓ desiderio future glificaōis. ¶ 3ᵐ ꝓceptū ē ius suū unicuiq̄ tribue q̄ soluum ꝓfectis cōcessū est ī patria qui plē erit obedia aīe ad dm̄ ⁊ plena pax int̃ carne ⁊ spm̄ ⁊ h° cō grue sigt̃ ꝓ grāā pā iā a paleis sepa ta ⁊ inhorreata. ¶ 12 panes ꝓpōis sigt̃ 12 articulos fidei ꝓ 12 aplos simbolice ꝓpo sitos stantes s mensa sacre scripte q̄ pa nes frangendi ⁊ diuidendi ꝓ sacerdotes ac te inde transfundendi ī subditos. Qu istis ma nipul ⁊ panibꝫ nō ē inuenta corrupcio.

in ecclesia primitiva scilicet sicut est hiis diebus. Iam autem pauca sunt que alios non ledunt pauciores qui honeste vivunt. paucissimi qui suum honorem pro voto tribuunt. ¶ Quartum signum fuit quod non nocuit serpens vel scorpio in Ierusalem. Moraliter Ierusalem que civitas pacis interpretatur ecclesia; significat quam serpens antiquus perturbare laborat. sed in primitiva ecclesia dum nocere credidit per actus multum confusus de mittendo multos in mortem [illegible] hominibus magis bonis. Immo postea dum sciunt in martires quanto plus saeviebat tanto amplius ecclesia crescebat. Et hoc signum iam cessavit dum serpens antiquus per suos complices ista scilicet ecclesiam nocentius commorantes multiplicia venena infert. ¶ Quintum signum fuit quod numquam dixit homo angustus est locus ut maneam in Ierusalem. tunc enim copulabat cupiditas a mentibus hominum tantum quod unusquisque videbat sibi sufficiens quod mansit in Ierusalem. Sed postea in temporibus christi et post tanto crevit avaricia sacerdotum et phariseorum quod christum persecuti sunt usque ad mortem. quia reprehendebat avariciam eorum. Ex quo peccato postea accidit destructio totius civitatis et templi per titum et vaspasianum et captivatio iudeorum usque in hodiernum diem. In primitiva ecclesia nulla fuit simpliciter avaricia quia quotquot erant possessores agrorum vendebant et afferebant precia ante pedes apostolorum. ¶ Sextum signum fuit quod numquam pluvie extinxerunt ignem lignorum super altaris. neque vincit ventus columpnam fumi licet omnes venti flarent in eam non poterant eam facere declinare. Iste ignis qui semper debuit ardere in altari ut dicitur levitici 6°. et de facto ardebat a 2° anno egressionis de egypto usque ad tempus captivitatis in babilonem et extunc sicut habetur 2° machabeorum preceptum erat in puteum. et ibi in terra absconsus usque ad reditum filiorum israel in ierusalem sub esdra et neemia post 70 annos. Et postea hausit aquam crassam et aspersit super sacrificia et statim accensus est ignis magnus ita ut mirarentur et deinde continuatus est et ita validus nec oportuit multa ligna apponere nisi tamen propter preceptum domini de appositione lignorum duravit usque ad tempus iasonis qui emit dignitatem sacerdotii. et tunc extinctus est ignis secundum quosdam. Secundum alios cessavit ille ignis 40 annis ante destructionem templi. ¶ Ad propositum iste ignis qui semper ardebat in altari significat caritatem que semper debet esse in anima fideli. columpna fumi significat certitudinem ac fortitudinem orationis devote. Et certum est quod hec caritas erat adeo fortis in ecclesia primitiva quod neque pluvia tribulationis nec vento tumultus temptationis potuit extingui dicente apostolo ad Romanos 8. quis nos separabit a caritate christi. tribulatio an angustia an persecutio an fames an nuditas an periculum etc. certus sum quod neque mors etc. Sed hoc signum iam cessavit et 40 anno quo [illegible] exivit de templo. Iam enim caritas nostra hodierna aut nulla est aut valde tenuis. Columpna fumi id est fervor orationis sive oratio nostra adeo debilis est ut nunc vento inanis glorie pellatur ad partem unam nunc contumelie pellat ad aliam nunc spiritu cerebri (?) nunc frangit ad omnem partem et nunc spiritu avaricie tendit terrenis ad terram. Et non quod ligna que ponuntur in altari ad ignem nutriendum sunt exempla sanctorum patrum et testimonia scripturarum que sunt quedam fomenta ad caritatem excitandam. et certum est quod pauca erant ligna apposita tunc

caritas vehementer. Sed postquam multiplicata sunt mala in terra sacerdocio existente venali multa apposuimus. i. multe exhortationes et predicatores et tamen ignis caritatis refrigescat. quod est signum infallibile quod deus reliquit templum et exivit de templo. ¶ 8um signum fuit quod fragmenta vasorum fictilium absorbebantur a locis suis. cineres quoque altaris interioris et candelabrorum absorbebantur a locis suis. Pro quo notandum sicut quod habetur levitici 6. vas in quo immolabatur hostia pro peccato si fictile esset frangeretur. si eneum fricaretur et mundaretur aqua. Erat ergo miraculum quod fragmenta huius vasorum fictilium absorbebantur a locis suis. Moraliter vasa in quibus offertur hostia pro peccato sunt corpus et anima. iuxta illud psalmi Sacrificium deo spiritus contribulatus. quantum ad animam. et addit quantum ad corpus. cor contritum et humiliatum deus non despicies. Debent autem confricari per frequentem peccati confessionem et lavari per aquam contritionis. et ita si quod peccatum adheserit expelli debet per confessionem. Sed corpus quod est ut vas fictile debet frangi per abstinentiam ut desideria carnis absorbeantur. et quibus iuxta illud apostoli ad Romanos. i. difficile est carnis fomitem et carnis rebellionem omnino extinguere per vitam istam. In sanctis tamen primitive ecclesie erat tanta sanctitas et tantus fervor caritatis quod peccata que proveniunt ex innata rebellione carnis que sunt quasi fragmenta vasis fictilis absorbebantur a locis suis sicut modica gutta absorberetur a calore magni ignis et hoc sentiendum est de cineribus altaris interioris. i. veniales et momentaneas animi delectationes. ¶ 9um signum erat quod 40 annis quibus ministravit simeon iustus sors nominis domini ascendebat in dextera et 40 annis ante destructionem templi non ascendebat sors in dextera sed in sinistra. Pro quo notandum quod habetur levitici 16. In festo expiationis statuerent duo hirci in ostio tabernaculi et mitteret sortes super eos quis eorum offerretur domino. et sic illo dicebatur sors domini cadere super quem cadit sors ut immolaret domino. Forte ergo contingit ut illis 40 annis semper cadit sors super illum hircum in dextera parte stante. ¶ Moraliter ut aliqui intelligunt isti duo hirci significant duos populos in ecclesia. hircus vero cuius sanguis infertur in sancta sanctorum significat predestinatos cuius sanguis miscetur cum sanguine vituli id est significat quod non est nobis salus nisi ex coniunctione sanguinis ihesu christi et ideo significatur sanguine vituli postquam ingreditur in sancta sanctorum quod est fuit primitive consummatum et progenitus mortuorum qui primus post passionem ascendit ad celestia. hircus qui mittebatur in desertum significat presciti qui mittendi sunt in tenebras exteriores. Hii sic statuuntur in ostio tabernaculi quia modo commixti sunt mali et boni. sic illos mittit sors quam eligunt in sortem domini ut sunt sacerdotes et curati qui autem dicuntur clerici in sortem domini missi. In primitiva enim ecclesia cecidit sors in dextera quia ut communiter assumpti ad sacerdotium et curas animarum erant sancti et devoti. Sed et tunc ministrat simeon nunc forte in locis plerumque simonia magis et ideo non mirum si sors nunc in sinistra cadat. ¶ 10um signum et ultimum erat quod lumen vespertinum quod semper ardebat extunc solo non sed aliunde extinguebat. Pro quo notandum quod in parte meridionali altaris erant 7 lucerne sicut dicitur in libro qui dicitur yona. Per hunc lumine vespertinum in

ij signum. 6 signum. 7 signum. 8 signum. 9 signum. Hircus. Moraliter.

tellit meo cor iudicij q to nocte h9 regna
cois luce dz i tabernaculo cordis ut excu
dat tenebra pcti & puaricacois. iux ill.
sap. Memorare nouissima tua & ineternu no
peccabis. Et bn po lucerna i pte austra
li qr eccl 11o scribit. In die bonor no ime
mor sis malor. Cum g° nunc deficiunt oia
ista q fuiunt signa mansionis xpi i templo
non mirum si nunc x exiuit de templo. ¶ Est
nuc hic sciend qr exitus xpi de templo suffi
pbat ipm fuisse deu & ipius multis xpi fuit
i templo tunc qr epla istis dnice agit de pon
tificio xpi dicens. xpc assistens pontifex &c.
io hic nouu & Janu qr xpc di pontifex xp
e. 6 xp nobilium xp unctois mistum. xp stu
tu & xp offim. pmo di pontifex xp vocablm
sca pontifex dr qi ponte faciens. In ma
ri a h9 mudi pene omis piclitamr & nau
fragiu sustinent io ds co istud naufragi
u tepe dedit adiutorium 6 naue tabla
& ponte. Nauis ei e innocencia i q po
situs fuit adm sz ista nauis fracta fuit
cu peccauit. In hac & sunt bapti° qdamo
qr diu hnt innocencia bapl & qr oes fere
frangut naue innoce. io ds pauit scdaz
adiutoriu 6 tabula pnie. Na f qsidor
pma e 2a tabula p9 naufragiu. In hac
tabula pnie fuit maria magdale q ci
ista tabula ad portu padisi puenit. Na
sic ds no puabit bonis eos q ambulant
i innoce. io no puabit bonis eos q am
bulat i pnia. Dz vo sunt multi q pdunt
tabula pnie io pauit ds tcium adiutoriu
6 ponte i dnice passiois initiu. Ex que
ponte q costit ambulant i aqs eue dap
nacois no submergent. ¶ 2o di pontifex
xp stu. hnit ei amictu qui fuit uelatus
alba qu ab herode fuit alba ueste induat9.
planeta qu ppura fuit indutus. cingulu
& stola qu ad columpna fuit ligatus. Ma
pulu qu i manib clauis fuit pforat9.
Tyara uel mitra qu spinis fuit coronat9
baculu pastorale qu arundo fuit ei data
i manib. Sandalia qu clauos hnit in
pedib. ¶ 3o di pontifex xp unctois mistui
Solent ei pontifices qu consecrant ungi.
xps g° fuit unct9 a pre & mre & magdalea
& a iudeis. A pre quidem fuit unct9 unctoe
mie de q pta. Vnxit te ds ds oleo leticie
&c. oleo leticie unctus e xps q no se sz ali
os letos facit. Olm ds ei erat hoi qi uel
qdammo dur9 & rigidus sz nu e unct9 & fcus
flexibil. io ei di vnxit te ds. Erat & ef
fectie natus sz nu e letus. io subdit oleo
leticie. Erat & qdamm sz fcus e larg9. io
subdit pre consortib tuis. qi dret plra &
maiora ti contulit q solz conferre. ¶ 2o
fuit unct9 a mre unctoe lacrimar. 6 qu
cor9 ei9 de patibulo fuit depositu. Pa
tuit dici de ea qd di de anna thob x. Ffle
bat g° ei9 mat irremediabilib lacrimis
atz dicebat. Heu me fili lumie oculor me
or solaciu uite mee baculu senectutis
mee. Erat ei lumie oculor suor qr oclm
intellcus illuiabat dia sapia. oclm affcu
celesti gra. Erat solaciu uite sue qr to
tota & pncia filij sui dila. erat & bacls

senectutis sue i quo to spes sua finalis
cosistebat. ¶ 3o fuit unct9 a magdale
q ipm unxit a capite & i to cor unge
voluit qu ad monum cu aromatib
uenit. p qd dat intell q illi ungut
i capite q ex deuocoe delectant i diuite
ei9. Illi ungut i cor q affictue hnt de
sua passione. Illi ungut i pedib q
misericordes sunt paupib. ¶ 4o fuit
unct9 a iudeis q ipm i to cor unxert
qu p to9 cor9 sanguie z pfusert. Vn & an
geli mirantes eu sic unctu dixert ysa
ee. quis e iste q ueit de edom tinctis ves
tib de bosra. Iste ibm. qre rubr e idu
mentu tuu & uestimentu qi calcanciu
i torculari. ¶ 4o di xps pontifex xp offm
Est a offm pontifici tepis. Vnu e p
pplo orare leuit 4. orabit p eo sacer
dos orabit & p pcto ei9 & dimittet ei.
xps g° orauit p nob multipr. Na orauit
vbis. Jo 17. Non p eis rogo tm sz pro
hys q credituri sunt p uba eor i me
orauit lacrimis ad hebr 5. q i dieb
carnis sue i mortalitatis sue preces suppli
cacoes qz ad eu qui saluu poss illu a
morte facere cu clamore valido & lac
ruis offerens exaudit9 e p sua reueren
Orauit sanguie hebr 12. accessistis ad
sanguis asspsioz meli9 loqute q abel
Sanguis ei abel petebat vindictaz sz
sangs xpi petebat miaz. orat qtidie a
ctiu repsentacoe. hebr 9. Introiuit i ipm
celu ut appareat uultui dei p nob. In
ps. respice i facie xpi tui. vn quida postill
Si no uis pr respice i nos xp nos saltem
respice i faciem xpi tui xp nos. alapis ce
sam. sputis liuida morte pallida. Ds
g° i faciee xpi sui respiciens & q caue xps nos
enim iudeos i nos respiciat. Ber. secuu at
cessu o ho hes ad dm vbi stat mr an filiu
fili9 an prem. mr ondit filio pectus & ubea
& fili9 pri cicatrices & uulnera. Nullus g°
pt esse repulsus vbi tot occurrunt caritat insigna.
¶ 2m offm pontificis e sacrifici offerre ad
heb 5. omnis pontifex ex oib assumpt9 p
hoib constit &c. xps g° di pontifex qr se
ipm optulit immaculatu deo. no solu & i
sacrifici sz & i holocaustu ad hebr 9. dicat
holocaustu qi to9 incensu. ab helon qd
e to & cauma qd e incendiu. xpi ei passio
sua to9 fuit incens9 & iflammat9 qd pz p
4 sign pm e q ualde sudauit luc 22. fcus
est sudor ei9 qi gutte sanguis decurrentis i
terra. qu q stat ad pruu igne sudat i
facie. qu vo stat iuxta fornace sudat i to cor
magn9 g° ignis amoris fuit i xpi pectore qu
i to cor sudabat qu sudor i tram decurre
bat. qu humor flentic9 i sangne conuisus est.
¶ 2m sign e q ualde sitiuit Jo 19. Sicio. ho
valde iflammat9 consueuit consueuit sitim
magna pati. Ber. sicio ait xps no doleo. O
dne quid sitis fide uram salm uraz gaudiu
uram plus aiar uraz q corporis cruciat
me tez. Et si no mei saltem uri misereini.
¶ 3m sign qr cor9 i dolore rubuit ex eo q

Co. 2.
Jan.
5o dr pontifex xps.
2 pontifex.
Vnct9 multipl.
unct9
2 unct9.
3 unctus fuit
Co 6.
offm pontifici
orat. pro aplis
Ber
xpc fuit incens9 ... qd pz p
2.

to9 plen9 sanguine fuit. hō stans ad pn̄ni ig
ne rubet i facie s3 stans ad fornacē3 rubet
i to9 corp̄e. ex q̄ p3 q̄ magn9 ignis amoris
i xp̄i corde feruebat q̄ ip̄m sic rubere i to
corp̄e faciebat. Corp9 ei9 q̄d fuit albū
& candidū p̄ mundicia & puritate p̄mo fuit
ē rubicandū p̄ sanguinis effusio3. tandē ni
grū p̄ mortis pallore. De hijs tb3 dicit
cant. 4. dilcs m̄s candid9 & rubicūd9 elcs
ex mill3. notur nigredo sue mortis q2 ei9
nigredo fuit nr̄a speciositas & pulcritudo.

¶ Sc̄m signū ē q̄ uestes i cruce nō potuit
3 nud9 ascendit. at si ip̄o fc̄o dicet. tanto
igne carit^t arsit q̄ aliquas uestes ferre nō
potē. hoc figatū 2 Reg 4. ubi dr̄ q̄ dd̄ nu
d9 ludebat an̄ archā dn̄i. ubi p̄ archa cruc
sigt̄ i q̄ pfunda misticia continet. cora
q̄ xp̄c lusit q̄ cū multo gaudio crucē susti
nuit. q2 nud9 lusit q2 nud9 crucē ascendt.

¶ 3m offm̄ pontificis ē p̄bendas & bn̄fa dis
tribuē sic xp̄c i cruce existens diuisas p̄ben
das distribuit. de quib3 sic dic ambro9.
Auctor hūi gn̄is i cruce ꝑns pie^t offa
diuidebat psecuto3 aptis pacē disci^l
corp9 iudeis pr̄i sp̄m uirgini paranimphu
latrin padisū pccorib3 isernū p̄anis xp̄ite
tib3 crucē p̄nic delegauit. p̄benda g̃ qm̄
iste pontifex aptis dedit fuit psecuco &
mors Jo 14. si me psecuti sūt & uos pse
qn̄t. p̄benda qm̄ dedit alijs disci^l q̄ nō
erant adeo fortes fuit pax & tranquillitas
mentis. Jo 14. Pacē relinq̄ uob pacē meā
do uob. p̄benda qm̄ dedit iudeis fuit
ut ip̄m crucifixerunt, pulūarent & penis
affligent & sic nr̄a redemp̄o pficeret. p̄ben
da qm̄ dedit pr̄i celesti fuit sp̄c suus quē
i suis manib3 comendauit. luc 23. pat i
man9 tuas comendo sp̄m meū. p̄benda
qm̄ dedit matri fuit ioh̄ euuge^ta quē s
i custodiam dimisit Jo 19. mulier ecce fi
li9 tuus. p̄benda qm̄ dedit latroni fu
it padis9. luc 23. amen dico t̄ &c. Ecce
q̄nta securitas q2 s hoc iurauit. q2 ho
die mecū eris. ecce q̄nta societas i pa
diso. ecce q̄nta loci amenitas. p̄benda
qm̄ dedit pccorib3 fuit ifern9. mt 24. dis
cedite a me maledcī i ignē eternū. pre
benda qm̄ dedit pccorib3 penitentib3 fuit
crux p̄nie. luc 9. si quis uult p9 me ueni
re abneg3 crucē suā & seq̄tur me.

Maria magdalē & maria iacobe
& salōe emerunt arōa. &c. mr 16.
In p̄cessu h9 euang^li sunt 4^or i q̄s
fo consideranda. quo4 p̄m est. q̄ uel que
p9 sp̄na^t ḡsierunt. & q̄ nō ad sensū mistici
ip̄m q̄runt. 2m est q̄ tp̄e & cū quib3 mli
erib3 ad eū uenerēt. p̄ i p̄cessu hr̄. q̄ ual
de mane una sabbo4 orto ia sole. &c. et
paulo s. emerunt aromata ut uenientes
ungerent ih̄m. 3o ub̄i eū q̄sierunt p3 q̄ dr̄ q̄
uenerunt ad monumentū. & 4o ubi s̄ p̄cep
ti angelicū dn̄m p̄ncip^r quererēt & uide
rēt. qd̄ nō cū dr̄ q̄ dicit & eis &c. p̄ q̄
dr̄ q̄ maria magd & maria iacobi & sal
&c. p̄ quo nond̄ q̄ pauci sūt q̄ amicū
diligūt i uita q2 fere oīs diligūt ami
cū p̄ sua. ecc 6. est amic9 soci9 mēse & nō
p̄manebit i die necc^t. Pauciores q̄ dili

gūt i morte. Immo sepe filij parentib3 i mor
te obseruant. q̄ i morte ad salm̄ aie appe
tūt ordinare. Paucissimi q̄ diligūt p9 morte
q2 p9 modicū amicū obliuiscūtur. Vn̄ q̄dā.
p9 mortis morsū uitit dilcō corsū. Vn̄
dr̄ p̄t mortu9 id̄ ps̄. Obliuioni dat9 sum
tanq̄ mortuus a corde. Iste aūt sc̄e mulieres
dilexerūt xp̄m i uita & seq̄bantur eū p̄dicā
te. luc 18. Seq̄bantur eū maria magd &c.
Dilexerūt eū & i morte q2 sociauerūt se ei
i cruce pendenti Jo 19. Stabant iux̄ cru
ce ih̄u mat ei9 &c. Dilexerūt eū p9 mor
te. io unguenta parauerūt ut corp9 ei9 unge
rent &c. Tres aūt marie hic nōiant q̄4
p̄ s maria magd nō attinebat ad ih̄m
n̄i fide & deuocōe. Due seq̄ntes fuerūt ei9 a
mite uel uxs9. Ex ioachim cleopha salo
me tres anne fuerunt. Quas uxit io
seph alpheo & zebedeo. Vni9 h̄ mr̄ hec or
illa duo4. Iuncta ei ioseph s bā ūgo
fuit mr̄ uni9 s xp̄i. Iuncta alpheo fuit
mr̄ 4or. s Jacobi minoris simōis iude &
Joseph. Iuncta zebedeo fuit mr̄ duo4 s
Jacobi & Joh euuge^te. Iste aūt mulieres
p̄ ceteis uenerūt q2 p̄ ceteis ei p̄ multa
bn̄ficia ei obligabantur. Sc̄a ē magdale
i deōa erat. martha sorore sua a flux
u sanguinis liberauit. ffrem sui lazar4
q̄triduanū suscitauit. ea dulcit x̄p excu
sauit s apud phiseū qui dicebat ea immun
da. apud sorore q̄ dicebat se esse ociosa. &
apud iudam q̄ dicebat se esse p̄diga. Sc̄da
maria Jacobi minoris multū ei tenebat
tū q2 nepos suus erat. tū q2 tres filios su
os s iacobū simōe3 & iudā p̄mouit ad
aplatū. Tercia s filia salome ei silr̄ multū
teneba tū q2 nepos suus erat. tū q2 duos
filios suos s iacobū & Joh3 aplos fecerat.

¶ Venerūt aūt simul iste mulieres p̄p multa
p9 p̄p maiore testio9 firmi^te q2 i ore duo4 t
triū stet oē ūbum. ¶ 2o p̄p decenciā & hōes
tate. dec3 eni matronas i honesta comitiuā am
bulare ut oīs accusacōis t scandali ma
teria auferat. ¶ 3o p̄p misticā signcō3 ut q2 h
detur itel^t q2 illi ad xp̄m ueniūt q̄ hn̄t fide
carite & opa. uel ad signād tres ptes cōtic
q̄ cū unguentis ueniūt ad ungendū xp̄m. 4o
p̄p comend^a iglaris^ts unione. Tuag ei ē
multis seruire i cōi^te q2 i singulari^te uni
cū ē. melius ē duos esse sil q2 unū. Tales
ei uirtute societatis aliū liberauit a malo
culpe p̄petrē. io subdi. si unus ceciderit ab
alio fulciet. Aliū a malo culpe p̄petrāde
io subdt. Si aliu p̄ualuit aduis9 aliū
duo resistent ei. Aliū mutuo se accendūt
i amore dei io subdit. Si dormierit duo
fouebūt mutuo. un9 quō calefiet. Aliū p̄
tegūt a diaꝉi temptōib3 un̄ subt. ffunis tri
plex difficile rūpit. Diab9 nō p̄t rūpe se
uos dei sil coniunctos q2 nō audz inuadere
ū solos mō illd p̄ ste 14. Eligite uob u
nū & descendat ad singulare certamē. ¶ Sz
hic q̄rit q̄re maria mr̄ xp̄i cū alijs mulierib3
nō uenit ad monu^tū. Ad qd̄ dicit Jan q2
trip̄ de cā mr̄ xp̄i maria nō uenit. p̄a q2 nō
potuiss3 sustinē uide sepulcrū filij. qui gla

Vers9

Vers9

mortuū

Quar̄ vene runt simul.

De soli.

¶ S. Qo.

Jan 8o 3o.

dn9 doloris aiaz ei9 pforass; ¶ Ite ca fuit q i pasceue et i sabbo nu se macerauat et fle uat q pp nimia debilite sustiue se no uale bat. vn s. ber. Optebat q de loco passiois tanq seiunia ad domu ppria deferreret. Aug9. Illa que pia mr i max dolore eiu lans et pia pectora contundens ita sua uis cera oia fatigauat ut ia ssu defectus uix pueire potat ad xpi funus ¶ Ite ca fuit q sacebat q xps ia resurrexat et q i monu to cor9 ei9 no erat. Ne et p9 reoz dns po appa ruit mri sue pie credend e qd et s. Jam teps ondi pt p p auct. Sedulig ca agens de xpi appicoe ait. Sp uirgo maneus hui9 se uultibz astans luce pala dns p9 op tulit ¶ Ite p ectie appbata cousue. Cum9 ei pontifex i die pasc ad scam maria p maz fiat statoz p h9 innuens be marie pma fratz fuisse appicoz. 3o pp quida mo ralez com. c ei pcepit honorare prem et mrez. s; q ut cr no multu honorass; ma tre si p9 alios de sua rone letificass;. ¶ Hi itaq; sciend e q mr ihu no emit ungue ta ad ungend ihm q firit credebat ipm cu9 resurrectu ¶ S; q maria magdale et alie marie ei9 reoz no credebant. io ut eu ungerent aroma emerz. i. aromatica un gueuta. Cousue ei erat iudeoz unge corpa mortuoz ut conseruarent a feto re et a uermiu corrosione. S; iste mlieres erant decepte q cu cor9 xpi erat diuite ibal samatu no potuit s. plros doctores putre fieri n maculari nec ex co uimes aliqlit guari In ps. No dabis scm tuu uide cor rupcoz. Vn hic sciend s. quida postill s qd h lu pst. mulieres q ueniat de ga lilea i die pasceue sepulto dno uiderut monumetu et qadmo positu erat cor9 et reuertentes parerit unguenta usq; ad sol occasu et q p angustia tpis explere no potaut mox transacto sabo. i. occide te sole co op audi lima redibat festiare ru aromata. sic ag diat et pfecerit qd mnn9 fecant i pasceue sabbo supueien te ut uenientes mane ungent ihm. i corp9 ihu ¶ Moralr p istas tres mlieres i telligunt tres ptes ectie. i. incipietes l peni tes pficientes et pfci. quibz et tres ois nois marie interptaco et cognomu et sigo sic potuit applicari. Maria ei intpta amaz mare dna et maris stella. Pma maz mare amaricoo pnie itel. i qua exercit9 pharaonis regis egipti i. multi co uicioz submgit quibz rex egipti i. pncep tenebraz dei pplm appetit debellare. Il la a aia dna est q a seruitute dia ca li berata illi uasat famulat c seruire est regnare tanq maris stella i ectia collo cat que mudu cotempnes et cu apo. ad ephz 3. In celestibz couersans alys exem/ nauigandi et ad portu quietis etn p ueniendi i h9 uite solio p uite pfitoz pnp marfat ut sit p pma maria s pma in pta3 penitentes. p scdaz s 2a3 interpta p ficientes. et p tertia s tertia interpretacoz

pfca congrue itelligut. q oms et si diuisis gdibz et diuis; uys colit tu xpm querut. ¶ Pma et b maria magda qd intptat pmunita trensis uel defensibil. et idubi e co diali exercitu pmunit et ualida tris effiat et potens ad resistend q pmaz ag gredit salutare vn iudith q. qcensaiz pertiut dedit eis ds uirtute resistendi. ¶ 2 maria dicebat maria iacobi iacob9 a intptat supplantaus festiante et idu bie aia a seruitute diabolica liberata et sic spuale dna effca genus huan decipe festinante supplantat diabolu du ex bois tpalibz quibz diat et no famulat i qbz et diab9 laqueu suu absconde satagebat. diabolu supplantat du ea ad dei honore et indigenciu utilite misericorit dispesat. ¶ S; hic sciend q aqui diant aly ppos teritate q daminu couuit eis s; terty seruiut eis. Diant diuicys q eis tanq ser uis utunt no ut apud eos quiescant s; ut p coitatoz laborent. ipas appetentes sic serui no ad ociu s; ad labore ordi nant. Diuicys uiunt qui diciaz pas siones tm i psspite q i adusite mutat. S; diac arrident p habundancia et ipi gaudent. Si co eclipsim paciant et ipi se eclipsari imo q desstru uoce flebili sepe clamant ¶ Terty famulant diciys q p tpalu adquisicoe uel adqsitoz conser uacoe piculo mortis uel ipi morti se supponut. ¶ Tercia maria iterpta salo me qd intpta retribucoz. et quidz tanq maris stella p cotemploz i celestibz co usat finale retribucoz q i contemploe consistit et i psenti quis ipsa inhoat cu maria tipu geus contemplacioz op timaz ptem elegit q no aufferet ab ea q hic aliqlr cepit. ¶ Et bn iste sce mli eres emisse diaut aromata ut felia co micio mea p uirtutibz couuicteni9 ¶ Si eni supbia i humilite auaricia i liberalite negligenciaz i diligenciaz. inuidia i amici cia. gula i parcimonia. luxuria i cas titonam mutauimus ueissie thesauros diabolicos i thesauros diuos trans mutauim9. Ex hys pz q copa aroma e adqsio uirtutu. de q copacoe dr Job 22o. Si reuss9 fuis ad oipotente dabit p t ra silice et p silice torrentes aureos. Ra q ad dnm p pniaz reuitit ab ipo scis moribz edificat. Et qui p traz sigt i firitas pue accois p silicem co forti do boni opis et p torrentes aureos habu dau ectie clarit Vn de qui dabit dns p tra silice et p silice torrentes aureos q ad se conuersis p istius accoe dat forti tu3 robusti opis et p robusto ope dia as ectie claritatis. De hac et empcoe diat salamo pu 23 Vitate emi et noli uendere sapiaz. Ro ei p mays iutites co mutauit. s; eos relictis mays q ueru esse aufferit bonoz opu iutas emat q ad uez esse pduat. ¶ Est et hic sciend q ptinent ad tria gna boni pmissoz

Ber
Aug9.
Jam. to po appuit mri sue.
Postill.
¶ T. moralr.
Pa maria.
2a maria
diciys
De diciys
Jero9
ho h
ho be
D.
Da
De i
Unguenta
boibz un

una sunt tria unguenta. quibus corpus domini est
mortuum est unguendum. scilicet unguentum con
tricionis. unguentum compassionis et ungue
tum deuocionis. primum unguentum conficitur ex herbis
que crescunt in orto proprio. secundum conficitur ex her
bis que crescunt in orto proximi. tertium ex herbis que
crescunt in orto dei. primum unguentum conficitur
ex tribus speciebus amarissimis scilicet ex horro
re feditatis peccati. ex rubore et uerecundia pec
cati et ex timore pene peccati. Cum anima mult
meritat tribus istas uarias species in unum recol
ligit et in mortariolo confessionis per medium contrit
et intus estuantis pectoris olla sit cum confect
quodam igne prime et doloris ut possit dicere cum
propheta. Concaluit cor meum intra me. etc.
Horror a feditate peccati debet diligenti considera
ti peccatum in se quid est sine. dicto Job. diaboli
plus mortis parentis nature corrumpens boni primi
uus animam captiuans et deformans. Peccatum namque
supernam anime faciem in qua debet gerere refor
ta ymaginem summe et ineffabilis pulcritudinis
aufert in deforme minimo ut ita dicam in eodem
formate summe turpitudinis. homo namque interior
qui debet gestare reformate ymaginis uel reformatam
ymaginem trinitatis per peccatum deformatum in similitudinem bru
ti animalis. Dicit namque ieronimus super illud lo
cum homo homo de domo israel quod bis dicit homo
ad denotandum quod quilibet geminus homo debet esse
scilicet homo exterior et homo interior. Qui uero per cor
ruptionem bestialem ita deformauit hominem interiorem
non est homo homo sed homo bestia. Et quid fetidius
quam homo porcus per gule uoracitatem. aut homo
hircus per luxurie fetorem. aut homo canis per
iracundie ardorem aut homo lupus per auidam
rapacitatem. aut homo leo per tirannica sub
ditorum oppressionem. Procul dubio in conspectu dei in
tentum incomparabiliter deformior est homo talis
et bestia intra quam si esset eodem modo homo et bestia
etc. et quamuis uitaret quis fieri in foro bestia
licet sic remanet homo ad intra. Plus debet in
tare opposita multorum quanto anima est melior
corpore. Infidelis philosophus hanc perspexit bene expressit
at qui dixit. Si scirem homines ignoraturos et
deum ignosciturum non peccare. Infidelis tu
et immundus abhorret peccati feditatem et tu fidelis
in sacro purissimi sanguinis Ihesu dealbatus
non solum non abhorres immo delectaris in feditate
peccati qui debes amplecti filium dei amplec
taris diaboli filiam mortis matrem corrup
tricem boni priuatricem et tui captiuatricem. Cum
horrore huius peccati misce uerecundiam et ruborem.
quis enim non erubesceret peccare peccatum ad si me
dixit illud non posse fieri in coram omnibus centum
l mille uirorum seruum sapientum et uenerandorum.
Et quomodo non magis erubescas peccare in conspe
ctu dei et creatoris et redemptoris tui et in conspe
ctu celestium ciuium. nonne qui tales magis uere
ris facie hominis quam faciem dei. quod si forte non
erubescas licet ipsi non uideant te quod tu non
uides eos uidentes te ymaginare si potes
illud tempus de quo loquitur daniel dicens. Judicium se
dit et libri aperti sunt. si non fuis de hiis quorum re
misse sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata
omnia peccata tua in libro consciencie aptissime scribe
tur omnibus explicata tenebroso palam accu
sant. tempus testimonio consciencie tue coram tempus non
quantus pudor tunc te rubor tenebit. quanta

2° mam

Peccatum quid est sine.

dicitis de diabolo

Jeronimus. homo homo. homo bestia.

Dan historia

de iudicio extremo

Unguentum hominis

ignominiosa confusio. Nonne tunc si posses uel
les per tua confusione abscondi ad terram in
fosso humo et ingredi in speluncas petrarum et
uoragines terre. Cum duabus speciebus mis
ceat per terrorem timorem pene peccati id est timorem penarum
gehennalium et unguentum contricionis. Quis
enim non contremiscit timore penarum gehennalium
si eas intime meditetur. Si constituas ante
oculos stagnum sulphuris ardentis cuius ignis
ardentissimus tenebrosissimus fetidissimus et inex
tinguibilis. quod quos semel receperit eos non ex
tinguens inextinctus eternaliter urit. Si medi
te subitum transitum ab aquis niuium ad calorem ni
mis horribilis tenetur. Mediter insuper lacum in
quo reponitur illud balneum quod describit ysa
dicens sub te sternetur tinea et operimentum tu
um uermis. Oculos hic uagos ad concupiscen
dum ibi tenebre palpabiles qui cogent
miserabili uoce clamare. De rore mane ibi oc
currunt assperam ut ait crisostomus undique dire fa
cies tortorum. Auris qui hic non audit ab audi
tu iniquitatis ibi replebitur diro ululatu et ge
mitu. quam horrende sonabit lingue qui hic
iniquitate in excelso locuti sunt. qualis autem erit
ululatus describitur in libro sapientie ubi dicitur quod uidentes
turbabuntur timore horribili etc. Adde adhuc isti
quod erit ibi pro suaui odore fetor pro crispante
crine caluicium pro fascia pectorali cilicium ubi
exardescit toto enim sitis attenuabitur fame ro
bur eius et media cradis costas eius deuorabit
pulcritudinem dierum tutus illius consumet brachia il
lius primogenita mors hiis penis horribilius ut
dicit crisostomus. adhuc magis cruciabit ipsos
quod uidebunt se pro paruo et exiguo deliciarum tempore
bona eterna perdidisse mala uero quesiuisse perpe
tua. Omnis enim gehenne sedet cruciatus remo
ueri ab illa gloria sanctorum arceri a consorciis
quam carere bonis quibus habebas in potestate p
frui. Hiis tribus speciebus quamuis amaris un
guentum contricionis efficitur quod et dolor anime mi
tigat et uia sanitatis induat. Unde ecc. 38. de
hiis curans mitigabit dolorem et unguenta
rius unguenta conficiens sanitatis. Hoc
unguentum figuratum est per unguentum quod
factum fuit ex mirra et aloes quo et corpus Ihesu a
Joseph ab arimathia unctum est Jo. 9.
Mirra quamuis gustum sit amara tamen preser
uat a corrupcione. Sic memoria penarum gehenna
lium quamuis multis ad tempus uideatur amara
earum tamen sepe memorari a spiritualibus corrup
cione conatur preseruare. Aloes purgat hu
mores noxios et expellit et indubie frequens
consideracio feditatis peccati et finalis erubescencie
per peccata corruptos humores per confessionem coget
euacuare. Hoc et unguento liniti anima
in consuetudine peccandi tanquam in monumento posita la
tens mortua uiuificatur et resurgit et resus
citatur. Cuius monumentum et uero in uoce la
zari figurabat. Insignum insuper quod memoria
penarum gehennalium ualet et est tanquam presuppositum
ad terram spiritualiter mortuorum et mortuus primo ad in
feros descendit et postea resurrexit. Hoc et un
guento anima peccatrix sue confessionis debet con
dire plagas ex suis rectitudinibus adhibe isto
unguento maria magdalena cuius precium domus
tota impleta est ex odore unguenti. Luc. 7.
De eadem enim dicit dimittuntur ei peccata multa.

Contricio timore pene.

Pene gehenne.

Crisostomus.

Crisostomus.

Fo.
2ᵐ vnguētū.
effunditur

xx. ¶ 2ᵐ vnguentū q̄ i mana ē. matris iacob. i. dm̄ supplantans festinanti ... dm̄ vngere voluit. fuit vnguētū cōpassionis vel pietatis. Hoc vnguētū ut dm̄ est fit ex lacrimis q̄ crescunt i orto alieno. hoc ē vnguentū ex miseratiōibȝ pauperū ex impietatibȝ oppressor ex tribulatoribȝ istorum. Hoc vnguēto habundauit paulus q̄ ait. ... infirmatur et ego nō infirmor. quis scandalizatur et ego nō vror. Job et hoc habundauit q̄ ait. Hostiū meū patuit peregrino et velleria mea ouiū ... pauperis. Oculus fui ceco ... pes claudo ... patri ... Hoc vnguēto dicit ... Tu ai ... vnge caput tuū. ... caput tuū ... Quantū pctā ... aliqui ... caput tu ... mea ... ab opa ... nos mouet ... Ad op̄a mē ... nos moue psuasio ... quod vni ex minimis me is fecistis michi fecistis. Et ut hec psuasio ... intelligat ... maiorē intelligentiā ... Qui nullus petrum ... vulnerasti me ... vulnerasti me. Qui ... bonū ... mali peccati audit ... lingua ... caput ... lingua hoc facere nō poss ... medicamentis ... caput ... vngit. Et ē petrum absolutum ... nullū caput nulla ex lingua ... posse alit ... me. ... ad linguā et ad caput ... multa medicina ... caput ... caput ... membris ... membra ... capita colligant ... neq mors neq gladius neq vita neq instantia neq futura ... quibus ... caput ... dicitur ... quod vni ex minimis meis fecistis michi fecistis ... Et ... aliquis ... membra ... colligata ... caritatis. ... ad ... mala ... ut ... membra ... ligata ... Qui ē ... sub hac spē ut ... bonus magis ... bone ... malo ... membro ... ut membra ... at. ... qui ... sub ... euang ... i suis membris vngit vnguento pietatis. Hoc ē 2ᵐ vnguentū ... vnguētū ... q̄ ... alabastrum vnguenti effudit super caput eius xx. Hoc ē vnguentū ... Jo. 12. fuit vnguentū nardi pistici preciosi. Nardus ... herba medica ...

Criso.
Opa mīe.
Dr.
Rc.

... Hic intelligitur vnguēto pietatis ... compassionis ... bonor opium ... Hoc vnguētū membra ... tribulatorum ... vnguentū ... iste ... ¶ 3ᵐ vnguentū ē vnguētū deuotionis ... ex herba ... i orto dei ... beneficiorū ... bonū optimū ... omne bonū ... Hoc vnguentū ... sanguine suo ... nos ... vnguētū ... Hoc vnguentū ... dei ... deuotionis ... ad hanc deuotionem ... vnguentū ... aug ... deuotionis ... Quātū debetur diligere q̄ me fecit cū nō erat ... cū nō eram ... aliquē de aialibus ... hominem voluit me esse. Dedit ... passionem ... sic me restaurauit ... me ut redimeret me ... ut sanguis ... me ... amore ... me ... Hic grā ... me. De multis ... liberauit me. ... me ... me ... me ... me ... Hec et multa alia ... cogitare ... grās agere ... possem eum laudare et amare. Hec aug. ... ut tota herbarum copia ... vnguentū ... ad ... dei dilectionē i homine et ad sublevandū ... ad dei ... deuotionē. ¶ Est ... nobis ... oleū et lignū ... corpis ... animē ... bona ... dilectionē et deuotionē i nobis ... Est ... bonis fortune ... de pinguedine candele vel de oleo lampadis ... ignē flamma ... pinguedo ... sub flamma ... igne candele ... Sic ... diuini amoris et ignis deuotionis i nobis

dicit sursum trahere i deum ipm sic ena dili
gendo. tu autem bo fortune q damno nimium
dilige a deuocoz iuiuz ad tm terra. sz qui se
ponit bo fortune sic dilatore da du plus
diligit q de tne amor tpalium extinguit
amore mtin ad dnm. Bo e e ue fortis
pulcritudo copia uirtualium a cosilia uera
fraudit ... deut 32. Incrassatus e di
latus e recalcitrauit. Et sic dereliquit deum fac
torem suum et recessit a deo salutari suo. In ho
q dicit dilectus inuenit bona cor... quando
fuit fortitudo pulcritudo sanitas a cosilia. In
ho a q dicit incrassatus e c. tangit spensatio
uirtualium q ona sepe extinguit deuocoz
ad deum sic di ezech 16. Hec fuit iniquitas
sodome saturitas et habundantia panis et oci
um. ideo bo aie q sut sana a uirtute a ingeniu
sepe deuocoz extinguit. Ocia ei frequenter inflat
p superbia a sic auertit mentem a bo summo.
a conuertit ad seipm amans plus q deum.
Sic primus angelus qui fuit plenus sapientia a ple
nus decore a uirtutibus ppis auctus e de celo
a piectus e in infernum. Tales ex hijs
inde fatit dicunt unguentu deuocois. fac
iunt unguentum obliuionis pro deum tanq
ingratissimi contempnentes a obliuiscentes
datore quibus di deut 32. deum qui te genu
it dereliquisti et oblitus es dni creatoris
tui. ¶ Rz redeundo ad ppositum ut de p
unguentorum sermo fiat. sz forte herbaz uel
specierum multitudo i orto dni assessorum colli
gi non dum uacat saltem uel q non pigeat
cogitare a ex eis unguentu q corpus dni
ungat preparare uel confice uiz mirra aloes
cinamomum cassia et oleum et de olmetis
de quibus unguentum fuit compositum e ut pz
exod 30. Mirra a elca s ysidorum a costa
tium e spes gumi nuiusdam arboris q
digenda e sub terra est mirt lucida ali
quantulum a fugit p sanguinez p actu q ex
ligne uite computauit. Cinamomum qd
e arcus coloris ppuaz fugit ... uel eius
consideratoz q primo induat humilitate q sicut
cinamomum membra prinpalia sz medicos
ita a ipsa membra aie prinpalia e uirtute
indubie conseruabit. Calamus aromaticus q
e radix e arboris a calamo assimilat a co
lore stomachi ex frigiditate ualz inflatioz co
sideratoz superfluus uel transitus tpalium pfigu
rat q dum contemptum tpalium induit frigi
stomachi ex auaricia causata curat a sanat.
Cassia q i aqua crescit a contracta magnum
odore facit sigt consideratoz passione xpi q
i aqua tribulacionum uirtuale creuerunt
a aliqui odore uite p bonum exempli dederunt.
oleum oliue qd refiat sanat a supnatat
e medio uie ... q refiat meditata sa
nat spata a supnatat cumulata qui
mia eius sr oia opa eius. Ex hijs q speciebus
i olla medit p igne amoris deuotis fieri
dz unguentum deuocois q ungi dz corpus
xpi i sepulcro hois illa tempi qd crucis
mortuum non sit in morte e uobis spiritualiter re
presentat. ¶ Hic itaque notandum primo q mul
ta leguntur de sepulcra corporis dni q instruunt
fideles ... corporis dni susceptoz. quorum p
mum e q i sindone munda fuit inuolutum.
m 27. p qd dat intelli q recepturus corpus

dnicum spuali mundicia refloreret. 2o notandum q
fuit positum i monumento nouo et bacuo
i qo nullus hominum positus fuerat. ita igr e
cor hois corpus xpi recepturum nouum dz esse pp q
di ad eph 4. Renouamini spu mentis uestre
a induite nouum hominem. Dz e esse integrum ut
sit sine duplicitate sic et monumentum xpi fuit ex
cisum de petra non de multis lapidibus compo
situm q bos bunitas maiora geritur ad corporis xpi
susceptionem. Dz e durum corde etc 2o. 3o dz
ce vacuum i a sordibus purificatum pp qd
di prii 10. laua a malicia cor tuum ierlm
ut salua fias. 4 fuit q sepulcrum xpi fuit
clausum sibi a q corpus dni assumpturus e ut
infectus delectacionibus claudi dz fica os eius q
corpus xpi fuit celebrando et comedendo dz te
fetorem a multis libris saculibz. Dm os sa
cerdotis non dz esse expositum ad scurrilia uba
ezech 44. Porta ista clausa erit et non aperi
etur et uir non transibit p eam. dns ds israel
ingressus e p eam. Per porta oris sacerdos
intrat ds in sacro altaris dum ipse cele
brat a egredit cum pdicat Ber. consecras
ti os tuum euangelio nugis illud aperire illici
tum est. assuescere sacrilegium. Jer 15. Si se
paraueris preciosum a uili quasi os meum eris
Dm sacerdos se mundum seruaret qui alter sic
os dei. Rz hodie e de multis uerificatum q
osee 8o. Sunt facti e israel i nacoibus qui vas
immundum. pru 19. vas qd non habuit oper
torium nec ligaturam desup immundum erit.
Dm 2o notandum q magnum saxum positum fu
it ad ostium monumenti xpi Ad literam ei uide
tis erat q monumenti portis a ianuis est
appositum. sic mirtutis e q p9 susceptoz corporis
dnica os scurrilitatibus tamq portis a iaris a
discordijs tamq ianuis sit apertum pro 25. q
exponit fuit silencium iras mitigat. Josue
10. Voluite saxa ingentia ad os spelunce ¶ Greg
ad 2m sequ e q ipse ueniut adduit euange
dicens q ualde mane una sabbatorum ueniut
ad monumentum orto iam sole. Rz hic sciendum q
hunc processum ualde diuersimode prima facie ex
presserunt euangeliste. In mt c 28. sic scribit.
Vespere a sabbati q lucescit i prima sabbati uenit
maria magdalena a altera maria uidere sepulcrum.
In luca uero 24 sic scribitur. Vna a sabbati
ualde diluculo uenerunt ad monumentum portantes
q parauerant aromata. In ioh a 20 di.
Vna a sabbati maria magdalena uenit mane
cum adhuc tenebre essent ad monumentum. Et sicut
pz sma ?? euangelista. Dm hic sol magis di
uersitas inter euangelistas prima facie ¶ Sed mar
cus lucas a iohes conueniunt dicere q ualde
mane uenerunt mattheus uero q uespere uenerunt
Jt lucas dicit q ualde diluculo. Sunt a
s propria diluculo dicitur e qn iam incipiens
prima dici lux dicitur i aurora. Johes e dicit
cum adhuc tenebre essent. Marcus a orto iam
sole ¶ Quantum ad primam controuersia dicit aug
de concordia euangelistarum. cum a mt dicit vespere
a sabbati q lucescit i prima sabbati qd e q dic
dicit a ualde mane una sabbatorum. Et intel
ligendus. aptu quippe prima noctis qd e uespere
tpaz noctiz uoluit signare. alt signare eum in
noctis fine uenerunt ad monumentum. Ergo

Sic co..

Sic aie

Aug

Cassia

In herbis alligatis

mirra

cinamomum

calamus

cassia

oleum

De co... p

Ber.

Greg. 2a pma le

Aug de concordia euang.

qui sabbo impediebant ut no an facerent
ab eo tpe noiant nocte qr q̄ luce cepit ut
facerent qd cumqz vellent tpe eiusde noctis
Sic itaqz dcm est vespe sabbi acsi dicet
nocte sabbi qd ipa verba eius satis indi
cant. Sic ei ait q̄ lucessit q̄ lucessit i pa
sabbi. qd fieri no pt si tm̄mo ps noctis
pticula i solu iniciu noctis intelligerim9
dcd vespe nez ei ipm iniciu noctis lucessit i pa sabbi. et usitat9 mod9 loquendi e scripture
a pte totu signe vespe nocte significat cui9
extremu e diluculo. diluculo ei venerunt ad
monumtu. Vn s aug9 q lra de legi vesp
pe a sabbi q s nox lucessit i pa sabbi
vn lux que cu sit sci quis no referat ad
hoc vocabulu vespe. Alioqui foret oro i
congrua. Et ad intellcm i vobulo i ad
nocte p hoc ei pbat aug9 qr vespe teni9 i
telligit nocte. Dicit go q. que s nox lu
cessit i iniciat i iniciu lucis q e pa sabb
i. i die dnica. q pa sabbi dicebat apd
hebreos. i. pa p9 sabbm. Alr ei noiant di
es septiae inter alios romani alr ecclia.

Diuisa noi
na dier.

Iudei a noiant ipos a sabbo dictes pa sab
bi. 2a sabbi et sic de aliis. Ideo pp vocatur
sabbi. i go ds requieuit i eo opa sua pfe
cit et que fecerat. Romani a noiant
dies a planetis et maxe ab illa q pa hor
diei dnatur. et qr sol dnat pa ho inter to
te illu diem vocant die solis et sic de aliis.

Feria qd sit.

Die a sabbi noiant die saturni. qr pa hore
illi9 diei dnat saturnus. Ecclia vo noiat
dies a ferijs dicens fer 2a fer 3a. Et fer di
e qr cessao. Vn antiqi feriaz sollemne die ap
pellebant qr ab ope seruili cessabant. Vel
di fer a feriendis victimis qr i dieb9 festis
pncipaliter sacrifica offerebant. Sz nu ecclia omne
diem appellat feriam qr oi tpe a vicijs
e cessand. Vel di fer a fieri. qr omis die
fca sunt p fiat. et fiunt e gen pa. fiat lux
et fca e lux. et fca e vespe et c. Sz redeu

Ts

do ad ppositu dico sic p9. qr vespe sabbi i
nocte ime te sabbo vel p9 sabbm vel tho
illi9 noctis hoc e i aurora diei dnice ve
nerunt iste tres mulieres pnotate ut vi
derent unguent ihm i cor ihu. Quatu ad
2m dubitam dicit aug9 de concordia euagel
dicens qr lucas dicit diluculo. et Joh ma
ne cu adhc tenebre essent. hoc intell9 ut
dicte cu dicit valde mane orto ia sole. i cu
celu ia ab oriente pte albesceret. qd no
fuit n sole oriri incipiente. vel solis ori
entis vicinitate fulgor. q noie auror ap
pellari sol. Ideo no repugnt illi qd ait
Johes. cu adhuc tenebre essent. Die capit
surgentes alique tenebrar reliquie manent
q tanto mins sunt quantu orit lux. Hec ac
cipiend e qd ait. valde mane orto ia so
le. tanq sol iste vider s. sicut illas. s. de pro ad
venientibus i has ptes i ortu suo ia illuiare
incipient. Alij ia dicut q iste mulieres
i tum te gitabant sepulcru a qo tum te
erat. et sic valde mane venerunt i venire ite
puerunt. sz ia ortus erat sol qui ibm pueue
runt. Alij dicut q p maria magd veni
ad monumtu alijs mulierib9 no cocitatib9
et p9ea domu redijt et p9e de quib9 i hoc
euange agi sociata venit. Deinpitu pa

suam in p locet. et s hunt fr9 corpo tpo
in transisse sabbm. B pp9 passione. maria
magd et maria iacobi. sup mones mater
q fuit filia cleophe et ex alphei. et ma
ria salome. sup filia et ux zebedei mat
qr iacobi minoris et Johis emerunt aroma
ut s mane pa sabbi venientes sup ad
monumtu dni ut ungent ihm i cor ihu.

Bern.

Et valde mane una sabbor i requiescioni
q i sabbis custodiebant. Vn dicit glosa
p te sabbor pp ptes requiestioes q a variis
opib9 seruilib9 i sabbis obseruabat. Et
nona q quilz dies p9 sabbm dicebat
una sabbi vel sabbor. s. pa p9 sabbm i.
dies dnicus dicebat pa p sabbm. et dic
lune 2a sabbi. Valde go mane una sab
bor i die dnica. valde mane venerunt
ad monumtu. orto ia sole i albescente ia
celo et orti solis tenuitante. Vel pt ce
ffi9 q valde mane venerunt. s. tn ut sol
i. xps q p9 fuiat ortus natu celi ia orta
erat natu celesti.

Ts

moralr a itellcu
nond qr quida conuertit p9 vespe quida for
te sero et quida mane. Vespe quidu co
sic illi q dicunt mane nobiscu dne qm
aduesperascit. luc ult. et tales tarde i ue
nit p9. Vn p eis dixit. o stulti corde et
tardi ad credend etc. Illi go qui conuertunt p9 vespe
q conuertunt cu i senectute sua. tales ei cum
difficile inueniunt eo qr i malo iduiat et
ab ardore gre cessitant. In pso aruit ta
q testa virtus mea. Vn a nu confitentur
ideo subd. lingua mea adhesit faucib9 meis.
Cepe et in peccatis moriunt. io addit. In pul
uerem mortis deduxisti me. Alij conuertunt p9
sero sic illi de quib9 di luc ult. cu sero
esset die illa una sabbor etc. et eis ipm i
venire fuit dubitabile. Vn ibm di. qr
quidam dubitauerunt et ipm esse spm cre
diderunt. Illi qui conuertunt p9 sero q conuertunt cu in
mortis articlo. et talium pnia aug9 dicit
ee dubitabile. Vn ait. fidelis iuuenis se
curus hinc exit. baptu ad hora securus hic

Aug.

exit. Agens pnia ad ultimu reconciliatus
si securus hinc exit ego no su securus et vo
dca aug9 hec e. Eor q morte pniteret. cu

Descri
teriu.

timore pene quidam pniteret. isti sunt i sta
tu p dictis. quidu a amore iustic q e
si pena no timerent adhuc deo deseruirent
isti sunt i statu pfectionis quida q conside
ro utrumqz cae hntes respcu ad amore
iustic et ad vitatoez pene isti sunt i sta
tu salutis. Et qr illi qui cu i extremo
viuent h9 fere timore pene io eor peniz
aug9 dicit esse dubia. Quida conuerti cu
mane sicut iste mulieres de quib9 di qr
valde mane una sabbor. et io eis inceu
p9 facile fuit. Illi mane p9 conuertunt q app
tiit i iuuentu ei famulari io de facili i
venerunt. pu s q mane vigilauerunt ad
me venient me. et ecc n. mane sera se
mie tuu et vespe no cesset manus tua. vn s
p9 hortat sapiens ad bn agend i oi dn
a etatis. In mane et iuuentus dz ho sera
re bo i bn viue qr illa habit e ab bo
na infortoz. Bonu e ei viro cu portauit iu
gu dni ab adolescencia sua. et cu senuerit
no recedet ab ea. Vt ei ait sen epi 28.

Bern.

iuuen e ptend senu e intend no tn senes
diuc dz ab orand. nec eo ipo q senes est,
dz a bonis opibz cessare q̄ ei cosummari
it ho tnc incipiet. Vt ei ait seu epla 68.
an senectute curaui ut bn uiuerem. In sen
tute ut bn morar. Vn ecc ult dr. meme
to creatoris tui i die iuuentutis & bn dic
memto creatoris. ut ei ait Seneca lio de
bnfis c 8. hec e lex bnfij. alter s dans
dz stati obliuisci dati. alter nunq dz ob
liuisci accepti. Et se qui dedit taceat &
q accepit narret. Vn quot sut bnfa dei
nri tot sunt memoria ostitan ad ei meoz.
Vn ysaie 63. miseratioz dni recordabor.
eo g oms desolores & tribulores dei meo
e remediu. In pso. Memor fui dei & de
lectatus sum. Memento g creatoris tui i
die iuuentutis tue. & ho mito pilli eta
tis congruitte. q ei iuuent e ps hois
optia & ipa e etas forcior & ad labores
pacior. vn & deo offerenda e. & i ea pu
est deo seruiend. & hinc ad deu dicit ista
ffortitu mea ad te custodiam. Seneca e
g i mane iuuent ad congregand. ecc 24.
que i iuuentute no congregasti. quo i se
nectute inuenies. In uespe tn senectutis e
bn agend ob tps modicitate ad opand.
Vt ei sen ait. alia gna morbi sunt admixta
ta spei sz nil ht qd spat que senectus tei
at. Et pot q bn tunc obsisti sit for
te & plribz potes. no sic e de cor senili
est ei sic putre edificiu cui ois iniuria
dilabe. Et huic simile conc gg h mo.
sic illo Job 3. q effodientes thesauru
pones tale q satis notu. Sic colligen
tes messem i iuuentute feruentius colligt
& laborant. & sic fodientes thesauru qu
to ad fine sut maiores tanto se i ope
exhibent attentiores. sic ho i uita ista
debet facere. Vn pu io. qui ei colligit i
messe filius e sapiens. q stertit i estate fi
lius confusionis. Sz q s tullium i lio
de senectute. senectus misera e pp 4. q
auocat a rebz gerendis. q corpus facit i
firmu q oibz uoluptatibz priuat. & q
no pcul abest a morte Ideo mane i. i
pu̇icia uel i iuuētte pripe deu qrere debe
remus. ¶ Vn quia iuuenes ifirmi deant
declaant hoies i epla 86. ad aleta de in
structione filie inr multa nobilia ita scri
bens. Sic erudienda e aia q futa e te
plu dei ut nl aliud discat audire nl
loq n qd ad amore dei ptineat. turpi
a no intel at. cantica mudi no igret.
adhuc tenera lingua dulcibz psalmis ibu
atur. pcul sit etas lasciua puoz. ipe pu
elle & pedisseqe a secularibz cosortiis ar
ceant. ne qd male di discerint peius doce
ant. Vn paulo p dicit. q rudis testa
diu saporem retinet & odore q p ibuta
e. no facile dimittit. Grecoz histo nar
rat hostiu alexdri potentissimi rege orbis
q dnatore. i moribz & i incessu leoni
dis pedagogi sui no potuisse carere
uiciis. quibz erat adhuc puulus ifectus
Pcliuus ei e maloz emulaco & quoz uir
tutes assequi nequeas cito uicia imitaris
Ideo paulo s dicit. Mater pbe etatis
& uite eruditoris q e eligend. & uf dela
cat qua pcta filioz redundant i parentes
eis uiforaz debita no impendentes & quam filij
& filie & potissime uirgines sut frande te
tatis passu scripture quam hely sum sac
dos offendit ob uicia liberoz. Et add
si pfta etas & sui iuris ipiut parentibz q
to magis lactans & fragil q ipa suaz do
ignorat dextra & sinistraz. i. boni & mali nes
cit differam. Si sollicita es & prudens ne
filia pcuciat a uipa cur no eade cura
puideas ne feriatur a malleo uniuse ter
re. bibat de aureo calice babilonis. ne
egrediat cu dina & uelit uide filias regi
nis aliene. ne ludat pedibz ne trahat
tunicas. Venena no dant nisi melle cir
linita & uicia no decipiut nisi sub spe um
bra q uirtutu. Et uf qua se seruare
debeat subdit. Imitet maria qua gabriel
sola i cubiculo suo reppit & io forsitan tio
re pcita e. q uiru que no solebat as
spexit. Emulet & eam de q dr omis
glia ei filie regis abintus. Nunq exeat
foras no inueniunt ea q cauunt cum te ne
pturbant & uiolent. Et se paulo p.
& licz quida maiores ee uirtutis psente
contempne uoluptate. tn ego securioris ar
bitror continue nescire qd quarat & io a
pueicia e q xo quere debem tanq i ma
ne illucente nob iustie sole. & e ho pre
missu & ualde mane. &c. Sz q querend
e addit euangelista cu dicat ad monumtu.
Est a monumtu q quoz qdaz & si no cor
tu mente uisitare debemus. quoz pmus e mo
numtu pnie spiale. 2us monumtu amissiz ule
3us sepulcru t monumtu sce religionis. 4us
monumtu celestis hitacois. 5us sepulcru
t monumtu infernalis dampnacois. De pmo
hic dr ad lram. Veniut ad monumtu ho
itaz monumtu affcu deuocois & copassiois
uisitare debem. Pp q nota s Ian q ex causis
solent hoies mortuoz sepulcra uisitare.
viz ad plorand uel ungend ad sepeli
end & honorand. Vn ex hijs 4 causis x
sepulcru uisitare debem. p ut ploremus
affcu copassiois. de q dr io 19. maria
stabat ad monumtu plorans. 2o ad un
gend sic & hic hr. unde & de mo ungendi
supius i pte uisu e. hic e addenda e sma
quisda postill dicentis. q 4 ex causis sol
corpus alicuius ungi. quaz i signu honoris. sic
unctus erat salamo i rege syon 3o reg p.
sic & corpus x mistice ungit i baptismo i signu
regie dignitatis cu deo seruire regnare sit.
Quiqz ungit quis ad sanitate recupand
ecc 38. Vnguentarius unguenta cofiat
sanitatis. & luc 10. Samaritanus ifudit
uinu & oleum i uisceribz sauciati Sic g
ungit corpus x mistice unguento copune
unccois. Iac ult. Infirmat qs ex uob
inducat pbros ecce & orent sr eu un
gentes eu oleo i noie dni. & oro fidei
saluabit infirmu. 3us ungit ds ad su
auitate. vn hester 2o dr. q puelle q ma
bant assuero utebant oleo mirtino &
qbzdam unguentis 6 mensibz. Sic corpus
x mistice ungit a scis dm q eoz m

Rec.

Sen.

Ser.

Greg.

Gregorius.

Tullius.

Aug.

De sen.

Alexander.

Sen.

Jero.

Monumtu 5.

Ian.

Sepulc. uisitat 4 de causis.

Postill.

Vngi corpus 4 de causis.

bono cofort. 2 cor 2 xpi bonus odor sumus.
Quia ungit quis tunc ad certame ne pos
sit ab hoste teneri. Sic xpus et apli uncti
fuit gra forti' q inuiabiles finali' cpti
terunt. ysa 6. Sps dni sr me eo q unxit
me. hoc est mo corpus xpi unctiai i sacro corpo
ris et unctu. ¶ 4o fit unctio corp' ut corpus
mortuu a putredie conseruet. et hac de
ca ad beatu corp' xpi ungere uoluunt. ¶ 3o
sepulcru xpi uisitare debemus ut nos cu eo
spualr sepeliamus p imitacoe. Ro 6. Cose
pulti ei sumus cu illo p baptisu i morte
ut quo xpus resurrexit a mortuis p gliaz
pris ita et nos i nouitate uite ambule
mus. ¶ Vn hic sciend q i morte xpi aia fu
at a carne separata s3 tn aia et caro dei
tati uniebant. Sic et i nob aia d3 a
carne separi i. a carnali affcoe. aia tn et
caro debet deo uniri. aia p amore caro p
incorruptoe. qn ps. cor meu et caro mea
exultauert i deu uiuu. ¶ 4o sepulcru xpi
uisitare debemus ut ipm honoremus p hones
tam conuersacoe. mt 4. Uideant opa ura
bo et glificent prem urm q i celis est.
Et et p carnis mortificacoe. pa cor 6. glo
rificate et portate deum in corp' uro. ¶ Sic e
sciend s3 qam q monumtu xpi no fuit fortu
tu inuentu s3 diuia puidencia puidatu. Po
namq fuit nouu et ho triplici de ca. pa ca s
ambros' ne si i monumto ueteri fuisset posit'
resurrexisse tn alius crederet. uel poci' alie
uirtute sic cadauer piectu i sepulcro heli
sei reuixit de q ptea uidebr. 2a ca e qm
tangit glo sup ioh q sic i utero marie ne
mo an eu uenit neo p' eu. sic couenies
fuit ut i ei' monumto nec an eu nec p' eu
alius poneret. 3a ca fuit ad innuend q q corp'
xpi d3 recipe d3 ee nouus p innocenciaz aut
inouat' p p'niaz ueram. ¶ 2o notand q
fuit monumtu xpi fuit monumtu iusti ioseph
no herodis p' s ambros' ad signand q xpus
non e i corde pctoris. s3 requiescat i mente
iusti. 2o ad innuend q ampli' p pctorib3
ne d3 inmolari. Sicut ei erat inter duo
aialia q hoies bestiales fuit erant co
nales educatus int pctores mortuus in
ter latrones q p sua uita et passiones
malos iustificat s3 requieuit i monumto
iusti. Non ei uoluit in xpa p' ampli'
pctoz consorcia q ulti' p eis moriturus
no erat. Ro 6. xpc resurgens ex mortuis
ia no morit'. 3o ad insinuand q l3 i hac ui
ta sil sunt boni et mali p' morte tn sut bo
ni p se et mali p se. Uoluit et sepeliri i mo
numto alieno. po ut sua paupertate ondat. Si
cut ei i aliena domo fuit natus et i alie
conuersatus sit et i alieo monumto fuit sepul
tus. mt 8. Uulpes foueas hnt et. Am
bros' ut quid illi tumulus i terris c' sedes
manebat i celis. 2o q no debat ibi a mor
te detineri. Ambros'. Noluit hre sepulcru
q ibi modica futurus erat mora. 3o ad
innuend q p salute alie moriebat. ¶ 2'
monumtu est monumtu cunctis cordis q et
mente sepe uisitare debemus ad nouissioz uti
le recordacoe. iuxta i. sap. i. memorare no
uissia tua et ineternu no peccabis. Multu
nis expedit ut monumta sepe uideamus

et et infirmos uisitemus. melius e ire ad domu
luctus q ad domu conuiuy. ¶ 3' sepulcru
su monumtu e monumtu religius. Religios' ei i
claustro d3 abscondi. et hinc ait luc deo
134. q religiosus q ambicoe dignit aut libi
dine curiositatis aut delectacoe uolupt sub
pretextu uite admistracois claustru egredit
nichil e q nisi cadauer pannis fimbriis inolutu
de sepulcro egressum a diabolo uit' hoies exa
gitatu. Tn ei quis suscipit religiois habitum
et relinquit mundu nonne mundo mortu' habitu
suo qsi pannis fimbriis inoluit. i claustro
sepelit. tn ergo ambicoe ad mundialia
regredit utz a diabolo uel a deo agitatur.
Sic corpus e mundo q corpus e q diabolo p3 claus
trale tale nichil aliud esse q sic dixi ca
dauer mortuu. Uerissimu s luce paulo 3n
eode deo. Claustral' q p uanitate fratrum claus
tru corpore egredit. aio et uoluntate i claustro de
gens etia meditans cu maria et transi
to ministrans corporis cu martha. talis e the
rarcia huiua qles sunt angeli p contemplacoe
assistentes et simile p offa debita nob admis
trantes i ierarchia angelica. ¶ Sic e no
tand q sunt no nulli qui dum mundo mor
tui i sepulcro claustrali sepelirent uiui se
pius sepeliunt. p q sciend q 4r ex causis sepe
lit quis uiuus. aliu ex ignoria. qn corpus cre
ditur esse mortuus q e uiuus. Aliu ex ma
licia sic latrones uiuos sepeliunt ut eoz
bo diripiant. Aliu p iusticiaz sicut aliqui
p facinus uiuu sub terra fodiunt. Aliu ex
consuetudine sic narrat Jero' co Jouinia q ali
cubi e consuetudo q uxor uiua cu uiro defuncto
sepeliat. Sic et i sepulcro religiois qdam i
grediunt fingentes se mundo mortuos cu sint
uiui ut q delectaut uel ampli' honorent
sumunt habitum religiois sicut uulpis q fingit
se mortua ut aues capiat. Unu diligent
attendend e q cu q q's i sepulcro claustrali
sepeliret utz mundi adhuc attheret spu
diucias uel delicias l honores appetendo.
Unu hic notand q 3r d3 claustral esse mortu'
p q morti pximus e assidua meditacoe.
Sen. ffere mortuu se considerat q se mortu
ru no ignorat. 2o sui despectoe p reg 3e. Sic
dauid se asseruit mortuu dicens. quem p
sequeris rex isrl canem mortuu. 3o d3 ee si
mortu' i suis concupiscencys. gal 2. Uiuo e
go ia no ego uiuit uo i me xpus. Aliq ex cu
piditate recipiendi i sepulcro claustrali co di
ue tunusimo sut i monasteriis recepti suoz tpa
liu occasione uel p graciis nobilitatis ut ex
eoz associacoe emolimentu tpale l ho
nore mundiale recipientes consequunt. Sic ei
hys diebus pauperib3 habilib3 refutatis
diuites inhabiles sepius ad monasteria recipiunt.
Immo i talib3 rigor religiois no ondit. Sre
nu uolupt corpoz intuitu et alys relaxat
3o. aliq solent includi ut pniaz agant et
uiuunt q tn syrenensi simoe i angaria por
tant cruce dni. Et sunt no nulli q's uiri
sui xpi zelus facit tu eo sepeliri uolitarie.
In quoz pa Ro 6. dicit ap's. cosepulti
sumus cu xpo et. de q sepulc' intelligi pt illud
ysa 11. Erit sepulcru ei' gloriosu. Unu sepul
cru claustri figuratu e i sepulc' helisei de q
dr 4 reg 13. q quida sepelientes hoies

3o.

Monumtu xpi fu it nouu 3 de cais. Jan.

¶ 2o.

Ambros'.

Monumtu iusti Joseph.

Monumtu alie'.

Ambros'.

2' monumtu s. corde.

3' mon...

mortu...

T... qs ... de cais

Jero'

Co...

Sepu... heli...

latrunculos et preterit cadauer in sepulcro
helisei quod cum tetigisset ossa helisei reuixit
homo et stetit super pedes suos. Videtur quod
intelligendo et quo debeat quis claustrum in
trare et qualiter se debeat in eo habere. Heliseus et
eo nomine et actum suorum figuram tenet. Heli
seus enim interpretatur dei mei salutare. Contra
quod latronum infernalium salutare claustrum
ingrediamur. ☐ Sed hic sciendum quod sicut postquam christus
a sepulcro recessit mansit in sepulcro suda
rium quod prius corpus eius fuerat inuolutum. sic adhuc
in claustris manet habitus religionis sicut
antiquitus qui nos uitas uite et mortui
mundo carissime memorant. Ossa itaque heli
sei hoc sepulcrum ingressus tangit qui talibus
sociatur quod inflexibiles sunt a rigore religio
nis. Tales enim sunt corpus dura per patien
ciam; mites contra diuinis consolacionibus.
Sed cum tu hiis conuersare quod te meliores fa
ciunt et illos quos admittere quos tu potes me
liores facere. Dum in nostro in sepulcro religionis
reuiuiscat dicitur in uita noua inchoare dicitur. dicitur
et stare super pedes suos in modico terra tange
do in plures preceptum apostoli dicentis. habentes ali
menta et quibus tegamur hiis contenti si
mus. Dicit magister postilla quod in hoc quod mulieres
ualde mane uenerunt ad monumentum datur
exemplum cito ueniendi ad religionem. Bonum enim erit
uiro cum portauerit iugum domini ab adolescentia
sua. Treni 3o. et sic isto note processus predictus
in hoc quod prima die a sabbato id est primo tempore apto ad
laborandum uenerunt omnia. quod tunc docet quos ig
di religionem cum laborare et onus religionis suf
ficit portare. et non exspectare etatem decrepi
tam. in qua religioni sit onerosus. Attendendum est
et quod uenerunt orto iam sole. propter quod enim sol in
tellectus illuxit aliqui sic ut quod habet discrecionem
intelligens quid requirat religio tunc dicitur re
cipi in religionem. pueros enim omnino non intellige
tes curam religionis affigere est inhumanum.
Consueuit enim etiam lumine an crucem preferre
re in signum quod discrecio requiritur in eo a quo crux
religionis dicitur sumi. ☐ Tercium est sepulcrum celestis
habitationis de quo dicitur Job 5o. Ingredieris in ha
bundancia sepulcrum sicut infertur aceruus
tritici in tempore suo. Tempus inferendi tritici in hor
reum est tempus messium. Messis est consummacio seculi.
In presenti uita deus nobis dat de tritico pugil
lum in eterne beatitudinis modicum gustum. in
futuro autem dat aliis manipulum in continuam ma
rum refectionem. In consummacione uero seculi dabit
aceruum. Aceruus enim constituitur ex diuersis mani
pulis quia tunc sancti recipient felicitatem anime et
immortalitatem corporis. ☐ Quartum est sepulcrum infernale
de quo dicitur luce 16. Mortuus est diues et sepultus
est in inferno. de quo sepulcro intelligitur per illud
ezechielis 32. ibi assur et omnis multitudo eius in cir
cuitu eius sepulcra eius omnes interfecti et ceci
derunt gladio quorum data sunt sepulcra in
nouissimus laci et facta est multitudo eius per gi
rum sepulcri eius. et sequitur. ibi helam et omnis
multitudo eius. et cetera. Per hoc autem intellegi sa
cius quod per assur congrue intelligitur demon
qui diuicias dicitur possidere et sic auaros diuinum habet
spiritale. Assur interpretatur diues uel beatus et significat
demonem diuinum habentem sic auaros qui re
putant se propter bonorum temporalium possessores beatos
et a fatuis beati dicuntur. unde psalmus. Quorum

fectosse et cetera. Sequitur. beatum dixerunt populum cui hec sunt
iste demon habet sepulcrum in inferno et in circuitu
eius sunt sepulcra omnium auarorum. Similiter et demon
qui prest superbis in inferno sepulcrorum possidet et in cir
cuitu eius sunt sepulcra omnium superborum. Nam
helam interpretatur leuare et significat demonem qui dominatur
super superbos. Nam hii uoluerunt se alios minime.
Tercius demon scilicet mosoch et tubal presidens lux
uriosis infernum eternum pro sepulcro hereditabit
et in circuitu eius sepulcra luxuriosorum. Ex quibus
patet quod celum dicitur per sepulcrum uel monumentum
bonorum in quo eternaliter requiescent. ita et infernus
monumentum est reproborum in quo perpetualiter punientur.
☐ Sequitur in textu. et dicebant ad inuicem quis
reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. Scie
bant enim quod per se non poterant lapidem reuoluere.
Sed quomodo sunt mulieres uenerunt ad sepulcrum tam
magno lapide obseratum. Vnde quod amor perfectus
nil difficile nil quasi impossibile putat. ideo ne
amoris affectus impedian. Sequitur. et respicientes
reuolutum uiderunt lapidem. scilicet angelorum minis
terio que per se non possent reuoluisse. Vnde
subditur. erat quippe magnus ualde. Sed hic
possit quis de hoc quod dicit. uiderunt reuolutum
lapidem. Nonne maioris uirtutis erat eo
clauso exire. Sed ad hoc dicendum quod dominus sur
rexit clauso monumento qui clauso natus est uir
ginis utero. et illud apertum fuit post modum ab an
gelo. Crisostomus. surrexit quidem et lapide et sig
nis manentibus. licet quia uero oportebat ali
os certificari apertum monumentum post modum. Mo
raliter secundum quendam postillatorem uerbum istud mulierum
dicencium. quis reuoluet nobis lapidem et cetera
ad pusillanimitatem pertinet; austeritatem perfectionis non
audiencium attemptare. lapis enim significat ap
parente duriciam perfectionis quem lapidem Iaco
cob supposuit capiti suo uidens scalam celos
attingentem. Gen 28. Sequitur. et uiderunt iuue
nem sedentem. id est angelum sedentem in similitudine
iuuenis. Iuuenem uiderunt ut cernerent nostre re
surrectionis etatem quod nescit tempore nec infanciam
nec senectutem et ubi nec nasci nec mori lo
cum habet. Ista etas non admittit detrimenta nec
indiget incrementis. Vnde uiderunt iuuenem non
infantem non senem. sedentem in dextris. id est ad
meridianam partem illius loci. Corpus enim in sepulcro
quod erat in parte aquilonari resupinum ia
cens caput habebat ad occasum quare dextera
uiri est ut haberet austrum. Quid autem per sinis
tram dicit gregorius in o. nisi presens uita quid per
dexteram nisi perpetua uita significatur. Nam uero re
demptor noster iam presentis uite corrupcionem tran
sierat recte angelus qui nunciare perhennem
eius uitam ueniat in dextris sedebat. Viderunt igitur
iuuenem in dextris sedentem coopertum stola
candida. Per quod dicit glosa. uestimenta eius al
ba facta sunt sicut nix. et quod apparuerunt
duo uiri in ueste fulgenti. Et iohannes quod ma
ria uidit angelos in albis sedentes. sicut quo
gregorius. Stola candida coopertus apparuit quia
festiuitatis nostre gaudia nunciauit. Candor
enim uestis splendore significat nostre solemnitatis.
Hec autem stola erat seuerianus non quod mortali
uellere sed quod immortali uirtute splendens
celesti lumine non colore terrestri ducente fecit.
Candidus lumine sicut uestimento. Sic enim post modum

[Left margin notes: In marg. ... ; M. ; Beu. ; Postill. ; Sepulcrum celestis habitationis ; Sepulcrum Helisei]

[Right margin notes: M. ; Mo. ; Mo. ; Criso. ; Mora. ; Greg. ; Seuerianus.]

¶ v.

fulgebunt sci sic sol ¶ Dextra a contribulatione sepulcri. regno et alto regi pacificato gestat et munero anguli dimittendo inuenta est. hic ergo muneris forma decoris ondit. et ergo hic innuit que iuuenit i clas resurgentibus. pa iuuentute erat graciosa et uirtuosa i q os resurgent. occurrent ei p i uiru pfcm s mensura etatis plenitudinis x. ep̄h e. pa sessione qes delitiosa. ysa. 22. sedebit dus i pulcritudine pacis et tabernacul fiducie et i requie opulenta. In stola candore innuit mirabilis refulgentia. tob 13. Ex lapide candido et mundo os platee eius sternent et p os uicos eius alla cantabi. E mq innuit et obstupuerit. Et tunc mirum ut dicit uorynge tu pp obscuritate aeris tum pp apparitionem iuuenis tum et pp considerationem loci q ia credebant hominem iacere sepultum. Et uidens e breuit de quibusdam dubijs ptinentibus ad hunc locum. po ea de hoc q dicit ang. angelus dni descendit etc. cet q unus angelus tm apparuit. tu tu dicit q duo uiri apparuerunt. et Joh 20. dic q maria uidit duos angelos. marcus uis hic de uno solo quem uocat iuuenem sedentem. Et dicit q angelus descendit. marcus q uidit iuuenem sedentem. lucas dicit q duo uiri steterunt. Et mt dic angelum sedisse sr lapidem. et q col q fuit ad monumentum. et tu marcus hic dic q introeuntes uiderunt iuuenem sedentem etc. Joh et scribit q maria prospiciens i monumentum uidit duos angelos sedentes. Et ca dicit q po q uenerunt et post ea q angelus reuoluit lapidem. et q col q pp uenerit q lapis reuolueretur. Alij euangeliste dicunt q uenientes uiderunt reuolutum lapidem. Du de diuersitate aduentuum mulierum et apparitionibus angelorum porphirius euangelistas arguebat ¶ Ad ista dic s aug de concordia euangeliorum q dno surgente anteq mulieres uenirent et lapis reuolueret angeli descenderunt et facis e terremotus. Du et anteq surrexit. et angeli pul multi descenderunt obsequentes an q lapis reuolutus esset. et anteq mulieres uenirent ut innuit tres euangeliste. Nec obstat q ca po ponit mulieres uenisse. qui recapitulat scriptura more. p ea angeli lapidem amouerunt et tunc uenientes mulieres ad ostium conuincule i q erat sepulcrum p ia ecclesiam intrauerunt et igresse uiderunt reuolutum lapidem ab ostio monumenti et duos angelos sr lapidem sedentes qui ad lr̄am erant ad monumentum i mt conuincula illa. Du a mt qui forsan erat pncipalis loquebatur de q loquitur ca. Cu a duo apparent ut dic lucas isti duo uenientibus mulieribus surrexerunt pp qd eos stantes lucas commemorat et p ea resederunt et mulieribus loquebantur. et qui eis apparuit et celestis spc tu i forma humana apparuit et i forma pulcherrima. unum ergo illorum ca iuuenem appellat quem mt angelus uocat et i forma pfecta apparuit. io lucas uiros eos appellat. pmo a hec uidentes et audientes cucurrerunt ad aplos et nuntiantes eis tremuerunt

trus et quesitus ad monumentum et maria magdalena redijt cum eis et forsan alie sr io hic i nullum nominat. Cum a discipuli reuersi fuissent remansit maria foris monumentum plorans et dum se inclinasset uidit locum dni corpus uidit duos angelos i albis sedentes unum ad caput et alium ad pedes ¶ Et q istis p ad p q duo angeli apparuerunt i aduentu mulierum ut dicit lucas. tu tu et at nisi loquitur ni de illo q loquebatur q et sedebat i dexteris ¶ Ad 2m dic q illi angeli ~~qui illi ange~~ assurrexerunt mulieribus et io lucas commemorat eos stantes. p mo resederunt aut consederunt et sic unus eorum loqui cepit sic loquitur mt et marcus. Ad 3m dic q angelus qui loquebatur mulieribus ~~et at monum~~ et at monumentum et ma ad diuersos sensus accipi pt. q monumentum ~~nocamen~~ nocando locum dni corporis sic uocat mt. mt uocando monumentum conuinculam illam i q erat monumentum quasi. Ad 4m dic q pus fuit lapis reuolutus q mulieres uenirent quis et p uenit reuolutum. et sic p q quibusdam porphirius reuincebat nulla dixit euangelia dignum derisione. ¶ Rz reddita ad hostem dico q mulieres introeuntes i monumentum uiderunt iuuenem sedentem i dexteris coopertum stola candida et obstupuerunt. q e angelus appens i forma iuuenis dixit illis et mulieribus pueniens. Nolite expauescere qui dicit s gg i a pauescant illi q no amant aduentum supernorum ciuium. Rz uos cum pauescite expauescere q uos ciues uestros uidetis. Il li timeant dicit gg i quib manet iactantia si uos q pare estis ad conuis uolite timere. Hic ergo sciendum q mos e bonorum angelorum uos p terrere de sua apparitione et mox consolari. malorum angelorum sr p appt terrere et hinc e q angelus appens mulieribus dixit. Nolite expauescere Jhm queritis nazarenum. q ei multa sr gg dicebant dimittebant ipm p nomine loci i q nutritus fuerat. nazarenum dicunt. De nazareth enim sr mors dedicat ipm p crucifixum. q e ad dic ad mulierum commendationem. q ipm uidentes i p sepultura eorum e i aduersitate diligentes no solum querebant ihm sr crucifixum. q no p crucem tu tu salus no uim cum ueniat et sic tangit nomen perfam et condicionem. Felix aia q querit xpm p fidem ihm p spem nazarenum p contemplationem. crucifixum p imitationem. Rap. po. sentite de dno i bonitate et i simplicitate cordis querite illum. Et angelus dabat ubi una amplius consolationem dicens surrexit q dicit. et si crucifixus fuit mortuus et sepultus tu resurrexit et i ultima Aug p illustres et libera post annum et sellis pacula post supplicium cum crucis et iniuria et pcessus p tpam mem tu surrexit de suo funere. mors redijt ad occasione latens uita et i morte salus reseruata resurrexit pulchrior reddita post funus. Nō ē hic s i monumento p p̄sentiam carnis q unusq dedicat p p̄sentiam maiestatis ¶ Hic a sciendum s gg q nos an resurrectionem e credimus e p morte corporis p morte mentis p morte uetustate conuersationis e p morte spiritualitatis p̄ hoc tradebat p morte corporis io illi gebat eos dic. qui p p asse mori. p tu q qui quidem mors p homines e p homines resur

tu p̄m creatu
lapidis

Quidam dicunt

q distabat a
cimiterium q p
muitur m

Aug de co
cor euange

uiā mortuox. ℓ cantat hō p morte me
us io indigebat tċoē spūla. Apo. 20. hē
q̄ ħt pte i tċoe p̄. In ī mors nō ħt ptā
tē te hat ē morte p morte ɋ resurrectoe ɛ fi
m̄ hatan. Osee 6° Viuificabit nos p̄ duos
dies ɋ ī die 3ª uiuificabit nos. Ad ñm
spūlem uō dies requirit remissio culpe
uēla gr̄e ɋ dispō hois. ℓ cantat hō p̄
mecā uitaļe ɋ̄uisacois io indigebat tċoe
sacali. tē q̄ dī to 6° sic xp̄c resurrexit a
mortuis p glām pris ita ɋ nos ī nouit te
uite ambulem9. ℓ cantat hō p morte ī
finali io indigebat tċoe ɋ̄uiplari. Nūq
eī̄ p mortes ambiss: tċois sanctū ū ea hē
uiuiss ī eē. ħē eniū dignus ē ee uolunt
resurrexit ex ptate ɋ ondit eē qā nobis
p maſit ī pmio. ¶ Et hic quit q̄ hō x̄ re
surrexit ab qā dō q te hō resurrectois x̄ di
uisimode sentiūt doctores. Nam ut dic Re
migt. Jerō9 ɋ ambros9 uident uelle q̄ me
nocte surrexit. qā p̄bant dup̄. p̄ ex eo q̄
sampson me nocte tulit poris gaze ī sum
itatē montis. Judic 16. In q̄ figā fuit ista
ni spolia9 ī dai tċo. ℓ ex frō quonđā apto
nī q̄ sic scriptū inuenit ī pmatia ecci ī statu
eēt ut me9 nocte dnica tċois celebraret mis
sa. Beda ū ɋ aug9 dicit q̄ surrexit dilu
culo dies dnica qā p̄bant p hoc q̄ dns
xp̄o homs fuit ī monu9. Vn computato p9
morte ē q̄ mortu9 fuit in hora noua ī pas
cue xx° hōs p3 q̄ surrexit ī mane dia
dnica ɋ hō te3 ē ea ɋ cantat mane p̄ sab
bī surgens de filij 3c. Ad istud qā obiar
q̄ surrexit me9 nocte dicunt aliqui q̄ hō
dī p tanto q̄ surrexit nullo sciente s oculi
te. Ad hoc qā obiat de sampsoe q̄ ē sili
tudo fit ad fini nō tpis ad tps. Ad si
obiar q̄ mulieres uenert summo diluculo
ad monu9 ɋ ia surrexerat q̄ dā dic surrexer
at ɋ p9 tesus te nocte surrexat. dicendū q̄
summo diluculo uenert ī uenire cepit. ſ qui
uenert dies erat pp qā dicit ar. q̄ uenerit
orto ia sole. qā a dicit joh q̄ cū adhuc
tenebre essent uenert ad monu9. intelli
ē qū iter arripuerit ut s dcm ē. Et q̄
eū adueniū mlier ad monu9 x̄ surrexit
vñ dic angel9. surrexit nō est hic. Ad cur9
ɋ confiscoē; addit ecce locus ū posuert eū
qī dicat. si meis dcis nō creditis uacuo
sepulcro credite. Vn (Remig9). si mi nō cre
ditis ait angel9 vsu ɋ tactu q̄ credite.
Et ut celeritas tollat mora ɋ tribula ī
obcianā. dicite discipulis ei9. nō dicit mulie
amatoribz. sz discis ei9. ſ a gg9. nō sunt
discipuli x̄ q̄ eū respiciūt. qs curiositas
uite secular tenuet. carnis illecebra capit
ɋ sponte dilexit scandalox. dicite iquā dic9
ei9 ɋ pet. ¶ Petri ā voluit spāl9 noīa
re. ū q̄ inter discipulos fuit pncipalis re
ū q̄ voluit ē ut q̄ eundem9 tradit tio
te passiois p9 resurgat p spē ꝟtois ne te
spēt te pto uel magnit9 pti ℓ apostasie
q̄ pcedz vos. s ūa9 ī galilea. s locali
sic eū pdixerat eis. q 26. p q̄ resurrexo
pcedā vos ī galilea. ī. s Jerō9 nō volu

tabz gentiū q̄ a eiat ɋ liberatiū pcitz. vos
q̄ de morte transmigiūt ad uita. Galilea
a mitipita transmigrao. Vn beda. In ga
lilea vidēbit q̄ de morte ad uitā transierat
de corrupcoe ad incorrupcoē. ɋ nos cū x̄ p
fīt uidēim9 de mōrlitate ad imōrli9 de cor
rupcoe ad incorrupcoē; induere trāsibunt
pfeliores g° fac q̄ triumphū tċois iniuto ūita
ere tenebant. sz feliciores aīe q̄ ī die iudicij.
pcussis pauore reprois gaudiū de tċois
intrabūt. ¶ Scit hoc exigit sut pauca
nobilia ħ discernda. q̄. p9 ē q̄ tċō x̄pi
figā ē spūl tċois q̄ fit ī psenti de q̄ apo.
19. hēs qui ħt pte ī tċoe p̄t. Sic ei tċō
ē nulli hoīm nota fuit eū resurrexert sz
p9ea p angl manifestata ē ɋ alijs signis
declarata. mors tū x̄ mult fuit maifa.
Sic multa mors ppa spūl nō est. nulli
fio tċō sua spūlis ē satis nō ū dē s ea
reuelet. uel ex aliquibz signis ea conni
ciat. ¶ Epō ɋ resurgente terremot fcs
ē magn9 ar ulū ɋ ī spūli tċoe pctoris
tpe mot9 nōre dē ī terrque astcois expel
lit pctm ɋ sic surgit ¶ Angl de celo descēd
ɋ lapidē reuoluit qā grā celestis infundit
duriciā lapidiā remouens ɋ os ad cofes ɋ
pitens. Et sciendū ut dcm est q̄ ange9 nō
reuoluit lapidē ut egssuro ē apiret sz ut
egssum ei9 pandet ia conpletiū eū p9 re
surrexerat. Sic spūle p9 resurget pctor p
contricoē q̄ os apit p confesiū ¶ In hoc
ā q̄ mlieres qī dubitando dicebāt. quis
reuoluet nobis lapidem ab ostio monu9
ɋ respicientes uidert reuolutū lapidē. in
nuit q̄ difficile sit sustātare x̄ ī corde ei9
que lapidea obstinao ɋ ipudētū claudit.
ſit tū nō nūq̄ ut solita pietate paccū cor
dis uti audiat auris diuia ɋ ad uoce
uirtutis ei9 resurgat q̄ erat mortu9. qui
ut pnussu ē descensus angeli lapide re
uoluentis sigt grāsi sā spt celit9 missa
corda hoīm emolliente. ¶ 2ª nobile q̄
liz ē p9 tċoē; defuit miseria nō tū ei defu
it mia Dimetiq phatoīs sunttitute p̄
spīs oblit9 ē misert sui geri 3c. ē sic
uulgarit dr honores mutat mores. sz
x̄ ī glia tċois pietate exhibuit sic ɋ ī statu
 Surrexit dns ¶ mortlitatis.
Surrexit uere ɋ apparuit 3c. luc 24. In
pt° h9 sermois notād ſ luc dico
20. q̄ fuert quidā heret9 q̄ dixerūt x̄9 nō
fuisse uer hoīem sz cor9 fantasticū assūp
sisse. Alij asseruert eū uer hoīe; sz nō fu
isse uer mortuum. Tercij dixert eū fuis
se uer hoīe; ai passiē; ɋ ue ī passioe mor
tuū sz ī tċoe nō reuixert. sz ꝟ9 fuert decepti
erit ɋ ī diuinitatis essenciā tōlr transiunt9.
Vnde qui cū hoc sac° tpe pasce ī offo ec
cle° a fidei catho9 declaraē; ɋ pnt9 et aliu
dicacoz a° fidei dnit tċois elaborat ɋ q̄
sic no curax herbax eradicat bonox sera
eē; solz pcedere. sic p9 ē a malo declīao
q̄ bonū opā. Vel tpalr uel casualr que
ē ordīez solent phi obseruare ɋ papue
ar9 qui ī oībz suis libris p9 opiōes er

Beda.

Nobilia.

Ite 2 ebd pasc. hic ¶ A.

tres heses.

[illegible] manifestat [illegible] ¶ ibant ipsa die in castellum quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab iherusalem nomine emaus [illegible] [illegible] castellum [illegible] [illegible] emaus [illegible] nicopolis [illegible] ¶ Stadium [illegible] [illegible] passus [illegible] [illegible] stadium [illegible] passus [illegible] miliarium [illegible] mille passus [illegible] [illegible] miliaria [illegible]

[illegible] Et ipsi [illegible] duo discipuli loquebantur ad invicem [illegible] de hiis omnibus que acciderant [illegible] [illegible] fabulam [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de ihesu [illegible] [illegible] [illegible]

¶ Et [illegible] Nonne cor nostrum ardens erat in nobis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad gloriam [illegible] Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de ihesu ¶ [illegible] in nobis [illegible] [illegible] sol [illegible] cristallus [illegible] Cristallus enim est aqua congellata ob defectum caloris [illegible] [illegible] [illegible] Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de ihesu [illegible] nobiscum in via [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] duos discipulos qui [illegible] [illegible] [illegible] Cleophas [illegible] [illegible] [illegible]

que facta sunt in illa his diebus. qui dicet Ob
habitatores ierusalem et in confinibus sciunt ea que
in ipsa his diebus contigerunt. quod tu ipsa igno-
ras non inveris incola terre. Et solus peregri-
nus ignoras eam que qui omnes cognoscunt. Vel sic. ea
que contigerunt in ierusalem his diebus sunt nota
omnibus non solum civibus et indigenis sed et pere-
grinis qui venerant ad festum. Unde mirum est quod tu so-
lus peregrinus inter omnes peregrinos ignoras ista
que que ab omnibus sciuntur. Vocat autem eum peregrinum
quia forte apparuit in forma peregrini vel a deo in
spiritu quia in mundo peregrinus erat. in psalmo. Ex-
traneus factus sum fratribus meis et peregrinus etc.

Beda

Unde beda peregrinum eum putabant cuius vul-
tum non cognoscebant. Et vere peregrinus erat
a quorum necessitate fragilitate precepta iam divinis gloria
longe distabat. a quorum fide utpote divinis
nescia extraneus manebat. Et in diebus su-
is peregrinus erat. prima petri 2. obsecro vos tam-
quam advenas et peregrinos. ¶ Sciendum quod ia-
nuensis quod volens xpc in celeste ierusalem transfre-
tare peregrinum se fecit. Fuit autem peregrinus quantum
ad 4or. primo quantum ad baculum quem propter malos
baiulavit. peregrinus autem baculo utitur ad sui
sustentationem. ad fluminum transvadationem et ad
malarum bestiarum verberationem. Sic baculo crucis
suae mundum sustentavit. In psalmo. virga tua
et baculus tuus. etc. Flumen mundi transivit.
gen 32. In baculo meo transivi iordanem
istum. Diabolum percussit. ysa 30. pavebit
assur virga percussus. Hec autem crux fuit na-
vis que in celeste ierusalem adducit. ¶ Sap 14.
transeuntes mare liberati sunt per ratem. Fu-
it enim malus in ipsa navi. cant 3 (?). Ce-
drum de libano tulerunt ut facerent malum.
Fuit et clavis quia celeste ierusalem aperuit. ysa
22. dabo clavem david super humerum eius. 2o as-
sumpsit pilleum i. spineam coronam. peregrini
namque portant pilleum contra estum et pluviam et
ventum. Sic xpc corona et sua passione nobis fu-
erunt umbraculum contra estum voluptatum defen-
dens nos a pluvia tribulationum et a ven-
to temptationum. ysa. tabernaculum erit in
umbraculum diei ab estu quo ad primum. et in absconsi-
one a turbine et a pluvia quo ad alia du-
o sequentia. 3o assumpsit sclavinam i. carnem. que
sclavina primo fuit albi coloris propter puritatem
tamen facta est eius sclavina sive caro rubea
propter sanguinis aspersionem. tamen facta est nigra per
mortem. 4o assumpsit peram i. animam. Solent
enim thesaurum peregrini ponere in peris. In xpi autem
anima fuit thesaurus templi (?) sed thesaurus omnis
gratie et sapientie. 5o assumpsit calciamentum
peregrini. Calciamentis autem utimur propter terram (?) cum
contra lutum spinas et lapides. Iudei ergo preoccupa-
verunt contra ipsum lutum non calciamentis indige-
bat. Spinas quia coronam spineam sibi imposu-
erunt. lapides quia tulerunt lapides ut iace-
rent in eum. Jo 8. ¶ 6o assumpsit insignia
peregrini ut se amplius ornaret (?) et ad ampliora
bursam preciem exponeret (?). et securius ambularet.
Solent autem peregrini ad propriam patriam revertentes
insignia aliqua secum ferre ut ostendant suam
peregrinationem iam esse completam. sic xpc ad
patriam rediens cicatrices reservavit in osten-
sione plene obedientie iam complete. Jo 17. opus
consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Item in
providentia (?) prime vite optinende. Ambrosius.

H. Ian.
5 fuit pegrin qr ad 4or.

Ambros.

Vulnera suscepta abolere noluit ut cum a-
... ostenderet pro pretio acceperit nostre libertatis
et in signum secure nobis adquisite. 7o Item
istius peregrini fuit benedictus. una eius pera i.
anima benedixit deus. Cuius sclavinam i. car-
nem benedixit angelus. luc 1o benedictus fruc-
tus ventris tui. Cuius baculum i. crucem benedixit
totus mundus. sap 14. benedictum lignum per quod
fit iustitia. ¶ 2o dicitur xpc peregrinus quantum ad vias quas
ambulavit. peregrini ambulando aliquando descen-
sum aliquando ascensum habent. aliquando viam pla-
nam. xpc autem modicum de via plana habuit sed
descensu et ascensu sepius expediebat. Magnum
enim descensum fecit qui de celo in mundum ve-
nit. Magnum ascensum passus est qui in crucem
exaltabat. Magnum descensum fecit qui ad
limbum descendit. Magnum ascensum comple-
vit qui ad celestia avolavit. 3o fuit pe-
regrinus quantum ad hospitia que intravit. ¶ Solent
enim peregrini ut dicit Ian. maxime in estate
ter in die hospitia visitare. scilicet in tercia
ad prandendum in meridie ad bibendum et ges-
tandum et sero ad cenandum et dormiendum. Sic
itaque iste peregrinus ad 3a hospitia est ingres-
sus. primum fuit uterus virginis quem ingressus est
in 3o i. non in primo tempore nec in 2o tempore le-
gis scripte. sed in 3o tempore legis gratie. ibi pran-
dium fecit quia carnem nostram assumpsit huius
carnis tamquam cibum et sanguinem tamquam potum.
2m hospitium fuit patibulum crucis ubi bi-
bit. Jo 19. Sitio. et dederunt ei acetum. ibi et
requievit quia inclinato capite emisit spi-
ritum. Istud hospitium ingressus est in meridie.
3m hospitium fuit sepulcrum in quo dormi-
vit. Istud hospitium ingressus est sero. et cena-
vit in limbo. 4o fuit peregrinus quantum ad
pericula que sustinuit. Solent peregrini sus-
tinere pericula aliquando a sociis qui eos produnt. Aliquando
ab hospitibus qui eos iugulant ut bona eorum di-
ripiant. Aliquando a latronibus qui eos spoliant.
sic xpc a socio suo fuit proditus a iudeis in
quorum hospicio sive domo hospitari veniat
plagatus fuit a militibus et spoliatus. Jo 18.
¶ Et quibus ille dixit. Unus loquebatur et
cum ambos interrogat. quia ambos voluit
instruere quia ambo dubitabant et equaliter in-
structionem indigebant. dixit unus. que et dix-
erunt. de ihesu nazareno qui fuit vir propheta po-
tens in opere et sermone coram deo et omni populo.
Cum ihesum implicite laudabant a multis ex-
cellenciis. primo a nominis dignitate cum nominant
ipsum ihesum i. salvatorem. 2o ab originis cla-
ritate cum dicunt Nazarenum. 3o a conditionis
singularitate propter quod dicunt quod erat vir. 4o
a sapientie claritate cum dicunt propheta. Unde beda
dicit prophetam magnum fatentur filium dei ta-
cent. vel non dum perfecte credentes vel solli-
citi ne incidant in manus iudeorum persequentium ip-
sum. quia nesciebant quis esset cum quo loquerentur.
5o laudabant ipsum ab operum novitate propter
quod addunt. in opere potens. ¶ Fuit xpc edifi-
cans per exempla et confirmans per miracula. 6o
commendant eum a doctrine utilitate propter quod
addunt. in sermone. Erat enim sermo xpi sum-
me efficacie et summe devotionis ad devotionem
ducendos et ad confirmandum dubios. ad in-
flammandum tepidos et ad virtuosos spiritu
consolandum. Erat enim docens sic piratem

hus. Significat q dicit p i ope deni in
sermoe q s theophili p est op i ser
mo. Stultus ei corde sermo apparet uis
q corde ondat se actorem. Un ibi cepit
face a doce. ait p. q qui fecerat a docuit c
n. commenda ab ois gre plenitudie. pter
qm subdit coram deo a oi pplo. s theophi
li complacend deni cicanda e qutu possi
bile de more apud hoies. ut predicte diu
na uita uiuatur sine scandalo pximo. ¶ Sz
q sanas uite a uitas docte ut p i corpo
eius o dnica i passioe obuit pcuit a pse
cuco. io addit. a quo tradiderunt eu pnci
pes nri i dampnacoe mortis a crucifixerunt
eum. quo dicit q uis mirabito a uio q
nec bn modum. principes nri tradiderunt
que iudas tradidit q cupiditate auaric. pi
latus q pusitate iustie principes nri q
iniquitate iudicie a q uis pilat ipm dap
nauit ad morte magna ferens sniam. tu
tradiao a contumpna a mors ei pina
pib; uris di assitabi. q fuerit occasio o
num q pilat fecit. Et qui liz credidit p
fuisse uiuu scam tu credebant eu mortuu fu
isse sic hoiem puru. a io summe dolebant
tu q illu tam amabant. credebant se tol
amisisse. a q credebant se spe sua frustratos
ee io subdunt Nos aut sperabam q qi re
dempturus esset. Et quo beda. merito tri
stes incedebant. q a semetipsos quodammodo ar
guebant. q i illo redemptore sperauerat q
ia mortuu uiderant. nec resurrecturu cre
debant. a max dolebant eu sine culpa
occisu quem nouerant innocente. Te. Et
nc sr hec oia 3 dies e hodie. i. h. e. dies
tercia die. quo hec fca sunt. q eu ipo qd
pmiserat resurrecturu sperarunt. nec uidimus
sz sperauimus. Vel 3 dies est hodie ex q h
fca sunt. hoc e ex q e morti dampna
tus e a cruci affixus no e aliud dre
3 dies est hodie q h fca sunt. q si dicit
3 dies hodie agitur p q hec q dixim
fca sunt. Te. a mulieres quedam ex nris
terruerunt nos q an lucem fuerunt ad
monumentu. In q fit mencio de 2 appicoe i
pdicte q e apparuit marie magdalene a e
simoni. de mulieribz uo euntibz ad monumentu
uide i omel pre preter. Et e hic sciend q
mulieri e no in sepulcro sz i orto apparuit
i sig q i sepulcro occasitatis sz i orto sol
licitudinis e dz inueniri. Sz ai inferius de
appicoe p pet dicit. Surrexit dns uere a
apparuit simoni. tu magis dicit euange
q apparuit simoni q q apparuit pet cu h
nomen petrus ut dignius nomen esse. a a
dno impositu a conueniens illi s ad i qd mu
tus fuit. Ad qd dicit lire dco. 20. q no
bn forte e appius q nomi interpretacoe
Simon ei interpreta obediens. obie a p
se debet pmum. ¶ Sz redeundo ad tex
tu dico q mulieres q fuerunt ad monumentu
terruerunt discipulos q s Ieron de audita
fama pocius fuerunt perterriti q gauisi de
lacoe dei horribil a pnis mirabili. Et
no inuento corpore eius uenerunt dicentes se e ui
sionem angelorum uidisse qui dicunt eu uiue
Beda merito dicit eos terruisse q no i
uento corpore plus mestice adduxerunt q de

uicacata uoce attulerunt. a abierunt quidam ex
nris ad monumentu. s petrus a Ioh. ut dr Io.
20. a inuenerunt sic mulieres dixerunt. ipm
uo no inuenerunt. a io mirabant a credebat
a neququa certificabant. q uos no credebant
sz hesitabant a hesitantes conferebat. non
ei qd erat celatu firmiter credebant ange
fuisse illuminacoz. s stuporis e turbacois tam
insinuabant. ¶ Sz cu illud qd hic dr. a inue
nerunt sic mulieres dixerunt. ui esse q no inue
nerunt angelos. ad qd dr. q no dicunt
q inuenerunt oia q a mulieres s ea inuenerunt
q sic dixerunt eis mulieres. Te. a ipe dixit
ad eos. O stulti a tardi corde ad credendu.
stultos uocat q ppt passionem desperabant de
spu eu carnem destruebant. a h e mag
stulticia. tardos corde uocat q sue cordis
crede no ualebant. tardi ei corde erant
ad credend i oibz q locuti sunt pphe. s de
xo. Aliq forte ia credebant ipleta s ptina
ad passionem ee q spectant ad reor sic illa
ps. Non dabis scam tuu uide corrupcoz.
no credebant. ¶ Te. nonne oportuit xrm
pati a ita intrare i gliam suam. Et liz opor
tebat xrm pati tu q crucifixerunt eu rei fu
erunt pene. no ei satagebant pficere q ds
disponebat. quemadmo ei corum erit impia
sz dei dispensacio fuit prudentissima. q eorum
nequicia i bonum humani gnis conuertit.
Si g oportuit xrm pati a ita intrare i gli
am suam. si nos uelimus intrare i gliam
alienam. oport nos pati ppt peccatorum remedium
a ppt scripturarum complementu. a ppt uirtut
exercitium p p. ro 8. p 2. q. 26. a p 3. fa
cit q si uelimus intrare i gliam dei. oport
nos pati angustias a resurge a pctis.
Act 14 p multas tribulacoes oport nos intrare i
regnu dei. Nullus ei s Ieron pt regnare cu
deo ni passionem dni fuerit imitatus. Hic a no
s Jan sr illo luc. Oportebat xrm pati a
ita resurge ppt tria. pri ut hoiem mor
tuu uiuificaret. Oportebat a xrm resur
ge ut hoiez uetustu renouaret. a 3 opor
tuit xrm pati a resurge ut ianua paradisi
aperiret. a hoiez exclusu illuc pduceret. p
oportebat xrm pati a resurge ut hoiem
mortuu uiuificaret. Sciendum quide hoiem
e considerat. aut quantu ad illa ptem q e
i pria. aut quantu ad illa pte q est i uia.
aut quantu ad illa pte q est i medio uie i.
i purgatorio. aut quantu ad illa pte q e
ex uia i. i inferno. Quantu ad illa pte
q nuc e in pria uiuit p glificacoes tam tu
mortuu e p incineracoz. Illa uo ps q e in
uia e mortua s ptes morte dupl. Est
ei una ps mortua mundo q uiuit deo. Ali
a ps e mortua deo s uiuit mundo. Illa
uo ps q est i purgatorio e mortua q
ad corpus p mancionem a q ad aiam p gra
uem passionem. Illa uo ps q est i inferno
e mortua q ad corpus a q ad aiam q quide
mortua e a p remorsu consciae a p cruciatu
ignis eterne. Qu hanc signif sacerdos i
hostia tres ptes facit q illa uo ps q po i
talice signif illa pte q est i celis q a turba
coe hoium abscondit. a corruite uo lup
dei potat. Alie due reputant alias du

Beda
Beda
Ieron.
Jan.
Oz xrm pati a re
surge ppt tria.
3 ptes hostie.

as ptes s illa q e in purgatorio e illa
q mortua e mundo. [illegible] p̄s s pm̄ e
dampnator i hostia [illegible] figurata.
q a m e [illegible] sunt passe. Omnis a q
ptes sic mortuus e p sua passio viuifi
cat. Illam e illa q in celo e viuificat con
te mortuus sustentando e aie coniungendo Jo
q omnes qui i monu sunt audient vocem
filii dei. Illam q est mortua mundo viuificat
ea i celo glose apparere faciendo. Col 3.
Cu a x apparuerit vita vra e tunc e vos
apparebitis cu eo i gloria. Illa q e i purgato
viuificat ad salutem eternam ducendo illa q
e mortua pene scilicet p penam viuificat ea
a [illegible] [illegible] [illegible]. Apoc 4. Illa q e
i inferno viuificabit cor viuificando e
aie coniungendo e dupli pena s i corpore
e aia puniendo. Jer. 16. dupli contritione
contere eos. [illegible] [illegible] p patri e resur
git ut homine [illegible] [illegible]. Ro 6. sic
x resurrexit [illegible]. Ita e nos i nouitate vite
ambulemus. Ex hoc q surrexit velociter
[illegible] e integre e spiritualiter e p istum mo
e nos i nouitate vite ambulare debemus.
[illegible] [illegible] [illegible] bene velocitate q e
[illegible] [illegible] [illegible]. Sic [illegible] die surre
xit sic e nos die [illegible] resurgere a pctō. [illegible]
dies [illegible] est [illegible] opus. Et [illegible]
pctm addat [illegible] q e consuetudo resur
gere non valebit. In cuius figura dns de
facili suscitauit puella i domo i. pcctum
[illegible] [illegible] i corde e p cons. de facili
suscitauit mortuum [illegible] i. pec
[illegible] i [illegible] opa [illegible] [illegible].
difficulter [illegible] suscitauit lazarum quatriduanum
i. pctore i pctis p consuetudinem [illegible] 2°
[illegible] [illegible] bene [illegible]. [illegible] e [illegible]
[illegible] simulatione de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q viuus e mortuus es. Et hoc
[illegible] q quidam sunt viui [illegible] ad nome
[illegible] [illegible] ad [illegible] sic [illegible]. Quidam sunt
viui [illegible] ad [illegible] [illegible] mortui [illegible] ad nome
[illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] deo e
[illegible] [illegible] mundo. Quidam sunt viui
[illegible] ad nomen e [illegible] sic e illi q [illegible] [illegible]
mundanam [illegible] e [illegible] claram famam. Et
[illegible] sunt mortui [illegible] ad [illegible] q e [illegible]
sunt [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. 3° [illegible] [illegible] bene integritate [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible]. Sic [illegible] integre sur
rexit sic e nos [illegible] integre resurgere a
pctō. Et quidam sunt q de [illegible] [illegible] [illegible] p
[illegible] faciunt. [illegible] [illegible] [illegible] deo p [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e sic [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible] e [illegible]
e [illegible] [illegible] e [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] p [illegible] e hoc [illegible] [illegible]
[illegible] Jo 2 nolite diligere mundum neque ea q i
mundo sunt. [illegible] [illegible] [illegible] opa
[illegible] e [illegible]. Jo 9. Vos [illegible] opa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 22
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tuum. Et [illegible] [illegible]
[illegible] bene [illegible] ut sic x resurrexit
[illegible] de [illegible] [illegible] sic e nos [illegible]
a pctō surgere e [illegible] ad pctm [illegible]
[illegible] x [illegible] ut ianua paradisi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] paradisi [illegible] clausa erat ut

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e [illegible] [illegible] [illegible]. Angelica [illegible]
[illegible] significabat [illegible] q erat int deum
e hominem e angelum. [illegible] significabat [illegible]
ad penam [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
significat dei iustitiam. q hominem non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] satisfaceret de offensa. Et
x p sua passione e [illegible] angelum [illegible] [illegible]
[illegible] e sic p° obstaculum [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] p sanguinem [illegible] e q i [illegible]
e q [illegible] i [illegible] sunt. [illegible] e penam [illegible]
[illegible] [illegible] e sic [illegible] obstaculum [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] i [illegible] nobis ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dei [illegible] [illegible] q [illegible] p [illegible]
[illegible] satisfecit e sic 3m obstaculum [illegible]
[illegible]. q p nobis [illegible] [illegible] [illegible]
soluit. Et e hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] 4. qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] q [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] e sic [illegible] [illegible]
q [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e [illegible] [illegible] 19. qui [illegible] [illegible] [illegible]
e [illegible]. [illegible] q [illegible] q [illegible] velocitas [illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] s [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] scriptura vel audiatur [illegible].
Et [illegible] e [illegible] a moyse i a [illegible]
moysi e [illegible] [illegible]. i [illegible] [illegible] [illegible]
Omnis [illegible] scriptura e [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 24. q duo [illegible]
[illegible] i duo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] i [illegible]. Et [illegible]
[illegible] [illegible] illis. i [illegible] [illegible]
ebat illis i [illegible] scriptis q de ipso erant
[illegible] [illegible] [illegible] q de ipso erant [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
passione [illegible] e [illegible] [illegible]. Et [illegible] a [illegible]
[illegible] moyses e [illegible] [illegible] sunt [illegible] e [illegible]
p passionem in gloriam [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] se esse [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] scripturas [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad gloriam [illegible]
[illegible] x [illegible] [illegible] p passiones [illegible]
[illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] scripturarum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] castello q [illegible] e
[illegible] se finxit longius ire. Et si finxit [illegible]
simulauit. Ois a simulatio [illegible] duplici
[illegible] e ois duplicitas [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finxit. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non fecit hoc simulando [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. e magis [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] sic finxit i [illegible] se ad longius
[illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et [illegible] non fuit [illegible]
[illegible] [illegible] non fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q intelligebat [illegible] [illegible]. Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q longius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] hoc [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] q non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]. Cu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] e. alio qui [illegible] q a sapientibus e e [illegible]

simis. vel q ipsi duas figuras dicit fecit mendacia
dicta reputabant qd nichil est. s cu usi
tatu vocabulum no e in talibus dicta mendaciu
s i eius figurae ut s fra. ex quibz eliciat
q quicquid figurae fit aut dicit mendacium
q quibusquid figurae fit aut dicit mendaciu
no est. Omnis ei terminatur ad id qd terminu
no est. Cu g finxit se longius
ire ostendit est. Cu g finxit se longius
ire ipsu fuit mendacium q hoc fecit ad sig
nificandum q absens longe erat a fide eorum cu quibus
ambulabat. Vn aug. i omel. q ab his
peregrinus a fide i cordibus eorum erat ire se lon
gius finxit. Fingit ei compone dicitur. Vn
compositores luti figulos vocamus. Richar
dus simpliciter veritas p ampliorem fecit s tale se
exhibuit i corde qualis apud illos erat in
mente. Vn s hoc fingit componere fuit i
talem se exhibere oculis qualis apud eos e
rat mente. Vel s aug. i li. cont. mendacium p
g q p q fignificat q ipsos no desiderans spualiter i
los mulier affectus erat. ¶ Et c. coegerunt illum
coegerunt eum. i. affectuose invitaverunt. coegerunt
eum a caritate ei no poterant bonum cui quibus
veritas prebebat. eum io q peregrinum ad
hospitium invitabant. Vel coegerunt eum. i.
precibus rogando. vel cum manibus trahendo.
Ex q colligitur ut dicit greg. q peregrini no so
lum sunt invitandi ad hospitium s q trahen
di. p hoc ei quidam placuerunt angelis hospitio
suscepti id di. hebr. ult. hospitalitatem
nolite oblivisci. Et q dicit crisost. propterea
magis e dictus abraham q nescivit ange
los hospitio suscepit. Ni ei sciuisset ut in
credibile fuisset. Nec ei magnum esset i istis
q si p cognovissent eos hospitio suscepissent
no fuisset magnum. s cum q peregrinum et
advenam sic violenter trahunt ad se. Vn
cognovit eum manibus et sermonibus dicens.
Mane nobiscum dne quoniam advesperascit et in
clinata e iam dies. q dicit. no potes
longius pergere q iam sole declinante ad
occasum et die advesperante hora e hospi
tandi quam tenore appetentibus duas cau
sant. Sic et intravit cum illis. i. hospitium invi
tus q si ei possum oppidum p desiderium et
sic ipsum tenore orantis immisit cordis cu
hospitium illuc tam tenetur. Qz h passi
on de hoc qd hic dicit glo. hebr. q amici
esse a caritate no poterant bonum cui quibus veritas
gradiebatur. Qz cum amici erant a fide q no
habebant fidem a p consequens nec caritatem. Ad qd
dicendum q amici a caritate dicitur ille q no hic ca
ritatem nec opus caritatis. vel sicut opus caritatis
effectu aut q si no habebant ut visibile e ca
ritatem. habebant tamen opus sicut caritatis. s co
git ad hospitium. Re. Factum e cum discubuit
cum illis accepit panem et benedixit. hic ca
tur s mos salvatoris ut s benedictio
precedit manducantur p amicitiam. q dicit apostolus
q omnes orant dicens ad preparandum cu gratia
actionibus. io verbum accepit panem s e be
nedixit iterum ac fregit modo quodam spirituali
q videbant eum aliis fregisse. Dicit ei aliquis
q sic cum manibus fregit panem sic scindit
cum cultello fregit iterum a porrigebat illis
e qua hic peregrinus confitebatur se dno. isto
modo s frangendo quam cum videbant dictum pa

nem frangi a fractum porrigi ipsius in manu
dictum fuerunt ad cognoscendum eum. Qui subditur
aperti sunt oculi eorum et cognoverunt eum. Crisost.
non de sensibilibus oculis dicitur est s de spu ante
tali. Vn aug. de consensu evangelistarum li. 3. c.
24. nec ei oculi clausi ambulabant s inerat
aliquid q no sinebat agnoscere qd videbant. qd
e caligo e aliquis humor effici solet. Non q
dns no poterat transformare carnem suam ut alia
a vera esset effigies q solebant intueri.
qui q a an passionem sua transfiguratus est
i monte ut facies clarescit sicut sol. s non
ita nunc factum est. Non ei incongruenter accepi
mus hoc impedimentum i oculis eorum a sathana
fuisse ne agnosceretur ihc. s tn a xpo factum est p
missio usque ad sacram panis ut unitate cor
poris eius participata removeri intelligatur impe
dimentum ut xps possit agnosci. hec aug. De c.
¶ Et ipse evanuit ab oculis eorum. id est ipsorum
diugit aspicere. Vel q no habuit tale corpus
i quo viveret apud eos conversari decebat s
glorificatum. s a p mortem eius convictus no erat
digna hominum. vtum a conveniebat cum eis
no expeditum lucas. multa tamen videbat q eis
videbat ut eos visa q gustu probante. ipso tamen
evanescente remansit consolatio tamen ex
inflammatione desiderii tamen ex agnitione s. tamen
e ex recordatione divini eloquii. Vn se
e dixerunt ad invicem. Nonne cor nostrum ardens
erat i nobis de ihu etc. q dicit. mirabile
e q p absentiam caritate i nobis p efficacia
de scripturarum expositionem no statim cognovimus eum.
Nonne inquiunt cor nostrum ardens erat i nobis
de ihu dum loqueretur nobis i via et aperiret nobis
scripturas. Ex q patet q sermones prolati
a salvatore inflammabant corda audientium i
amore divinum. Verba ei dna virtute habebant cog
nitionem ad inflammationem amoris. Ier. 23. verba
mea q ignis etc. et ps. ignitum eloquium
tuum vehementer et ps. 20. Omnis sermo dei
ignitus etc. Ex auditu ei sermone manifestat
divinus corda a frigus recedit. Nic mens i
celestia desideria exardescere dr audientis
precepta celestia. a q mandatis ipsius
q tot facibus inflammatur. Ex q apparet q
p dicta salutifere virtutis a sapientia scripture
amore habe ignire corda audientium et incitare
ad divinum amorem. Et q verbis sa
lutifera p loco e tempore e capacitas promulga
ta io surgentes eadem hora regressi sunt in
ierusalem. sup ad nunciandum qd viderant.
Surgentes eadem hora. q s s dispiciat.
Dicit theophilus p venerit p plures hos sic
computabat. lx. stadia descenderet q q pre
fervore discipulorum q cum et iam vespe e a
die p lectis no sumpserant qd ut conveniat
illa die. no eos tardabant. nec vie p lon
gitas nec iminentis noctis obscuritas nec
catuli nec hostium terror tantus erat amor
ad fratres suos. Vn sic et invenerunt congregatos
xi. s i cenaculo cum s aplos. a collegio
ei eorum iam duodecimus recesserat proditor in
das. q suspendio vita finierat. Multa
e q discipuli erant ibi s solum nominat xi.
q digniores. et eos q cum ipsis erant discipu
li sup a mulieres. Et dicit Remigius q
credit q erat i matte & q de filii redde

Crisost.

Crisost.

augs.

De.

crisost.

De.

augs.

De.

Crisos.

Gl. ba. dna.

Remigius.

Aug9.

q plures eos consolabat. Inuenerūt unū co ggatos xi discentes aug9 de consensu euange quos iam a fama erat q surrexerat ihc a mulierib; fcā. ⁊ a simone petr9 cui iā appa ruerat. hic ẽ isti duo inuenerūt eos loq̃ntes ad quos i ierlm̃ uenerunt ⁊ s; hoc luc. dis centes. exponit de hoc mo͂ s; aug9. Inuenerūt xi discentes ẽ accusati eos9. Sz quid dicebant audiam9. Surrexit dn̄s uere ⁊ apparuit symoni.

In quib; ubis insinuauerit discipuli ẽ ii rōni. p ppria uirtute ibi surrexit. non dicit resuscitat9 ẽ qm̃ uirtute aliena. sz sur rexit uirtute ppria s; illud psi. Ego dor miui ⁊ soporatus sum ⁊ resurrexi. ¶ Vñ h' sciendū q alii unus suscitauit mortuū ut petr9 tabitā. act 9. helias filiū uidue 3. re 17. helise9 puerū sunamitis 4 re 4. Alius mortuus suscitauit mortuū sic corp9 helisei quando suscitauit defunctū i se pulcro suo positū. 4° re 13. sz nūq̃ inueit q dn̄s suscitauit seipsū p̃ter xp̃m. xp̃s aūt ⁊ ui uus suscitauit mortuos scilz filiā archi synagoge. m̃t 9. In domo filiā adolescente ⁊ filiū uidue delatū ex porta. luc 7. Ite lazarū quatriduanū i sepulcro. Jo 11. Mor tu9 mortuos suscitauit q i sua passione ⁊ morte multa corpa sc̃orū q dormierāt surrexerūt. Ite mortu9 suscitauit seipsū iux̃ illud Jo 2. Soluite templū hoc ⁊ in trib; dieb; reedi ficabo illud. ¶ p hoc dat intelligi q sancti uiri q sūt uiui pñt suscitare mortuos i pctis mortui aūt i pctīs nec se nec alios pñt sus citare. Sic eni carbones uiui positi cū uiuis mutuo se amplius inflammant. Sic ẽ carbones uiui positi cū mortuis aplius se denigrant. Sic si boni morant̃ cū bonis i amore dei amplius se inflamant. Cum9 eni ab uno discat paciā ab alio tpan tiā ab alio humilitatē ab alio pietatē. puer. 17. Ferrū ferro acuit ⁊ hō acuit faciē amici sui. Si boni morant̃ cū malis ipsos sepe mortificant ⁊ inflamant. ut p ignita uba uel p igniti exempla uel p ignita merita uel p ignita desideria. In psalmo carbones succensi sūt ab eo. Ro. 12. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. si sitit potū da illi. hec eni facī ens carbones ignis conges sup caput eius. Inimic9 eni pctor est quē tunc pascim9 qū sacr scriptā ipm̃ reficim9. tūc potam9 qū p nos tras orōes diuini spc̃ sc̃a ppinam9. ⁊ tūc car bones sr caput eius congerim9 qū ipm̃ i dei amore accendim9. Sic ẽ mali morant̃ cū malis tūc amplius se dampnant. Osee 4°. Sanguis sanguinē tetigit qū fit qū bn9 pctor aliū inficiat ¶ 2° insinuauerit discipuli resurgentis gloriam ibi dn̄s. nō eni surrex it ut seruus seruitute pcti ut lazarus ⁊ a lii q resuscitati sūt itez morituri. Sz sic dn̄s plenitudine potestatis. m̃t ult. Data ẽ m̃ oīs potestas i celo ⁊ i tra. Surrexit eni tanq̃ do9 potenter q capta p̃da infernali. ¶ 3° insinuauerit resurgendi ueritate ibi uere. nō eni fantastice ẽ resuscitat9 ut samuel uel imperfecte ut alii ẽ sicut itez morituri9. xp̃c eni iā non morit̃. mors illi ult nō dnā bit. ad ro 6. ¶ Sic itaq nōnd q mul

¶ Q.

Dn̄s suscitat mortuū.

Mortuus susci tat mortuū.

xp̃s uiu9 suscitat.

xp̃s mortu9 susci tat mortuos.

Exem.

¶ Q.

ta uere xp̃i resurrexisse suadent q simili sur gentib; potuit applicari. quorū p̃mū est inceptus motus. Sic eni magos p magicā artē suscitati nō ambulant ult longi tudine iuxta corpe ut refert petrus de tesura coe uideorū lib° p° c 21. p q° ⁊ alter sy tham magū p dei a uirtute suscitati sumi lis ambulant ⁊ incedunt. cū 3° ⁊ ultra octū longitudinez umbre ambulauit ppter q se surrexit. Sz certe multi surgunt his dieb; fantastice ⁊ nō uere sz qm̃ p magicā artem resuscitati apperent. q umbrā p a nō procedunt ambulando. ¶ p cui de claracione s; pis i suo tractatu de p̃benðis ẽ notand. q 2 sunt umbre maledicte sr illo Job 40. ptegunt eā umbre. pma est nox auaricie q terram i terrena sbarā mi ue. sole ⁊ humani mente umbra migrat 2 umbra ẽ eclipsis ambiciois q mundane instabilitatis uanitate ueri solis instar luna ris eclipsis ⁊ solē a multis absco dat. 3 q ẽ opaca pessime consuetudis q mmus his dieb; iolaunt. ẽ umbra ẽ pusaz of fencionū ⁊ maxime luxurie q diuine mentis ob nulat ueritatē ⁊ obumbrat. Et indubie multi qui i hoc tpe ficte surgunt has um bras nō egdiunt. applicer a surgunt multi qui ad etiam tanq̃ ueri pani uadūt pec cata confiteri ⁊ ẽ corp9 xp̃i tanq̃ uiui reci piunt ⁊ tn̄ umbram nō precedunt ideo a uarū q p9 pascha sic an ⁊ ideo ad tempus eius ppros sollicitant. Inmo si p confes sores talib; restitui male adquisitorū i iungat ⁊ p usura iniustissime acceptorū q impedunt irradiacō solis iustitie q̃ q̃so ista iniurias ppetrant usq; ad mortem. Sic q p ambicioz digtates ecclesiasticas adq̃sie rit ⁊ symonice ⁊ p uanā i simius honorib; nauigant umbrā nec aut nūq̃ egredi unt. Umbra a puise consuetudis utpote ia nuū uicinitorū nō plus dimittit p9 co fes q an. Imo incitat in umbra affec cionū p uba detractō ⁊ opa maliciosa inf duas menses sufficientissime decabat. Ab egressu tn̄ ab hui umbre nos monet ma ledicta societas q i hac umbra conuisat teste eni dn̄o Job 40. behemoth i umbra dormit ⁊ bn̄ dr q i umbra dormit q i hac requiescat ⁊ nō recedit. ¶ Q dn̄i uerā pbans fuit sensus xp̃i q notand s; Ian q duo sigt sunt ouiem aliq uiue s; sensus ⁊ mot9 spc a aliū coniungit cor qntū ad motū sz nō qntū ad sensum. q mouet ip sū de loco ad locū ⁊ mouet membra ipi9 corporis. sz nō q̃ ad sensum q nec p illud corp9 ui det nec audit nec sapit nec tali m̃ sentit tn̄ corp9 illud nō sit uiuū. Aliū coniungit q̃ ad sensum ⁊ nō q̃ ad motū sic dicit aug9 q spc mali coniuncti sūt igni infernali nō dantes igni motū sz recipientes ab illo ignē sensum nec tale corp9 uere dr uiuū. Aliū coniun git q̃ ad sensum ⁊ q̃ ad motū sic aīa coniunc ta ẽ cor organico. ¶ xp̃s ondit q corp9 sui uere uiuebat q spc suus cor coniunct9 fuit q̃ ad motū q mouebat ipm̃ nō solū ad motū interiorib; apparendo nū usq; ad castel lū emaus nū ad discipulos congregatos i ierlm̃ nū de ierlm̃ i galileam de galilea

¶ Q.

Aug.

us ad monte oliueti. Conuiuit9 e erat q ad ffi9 e logbat uidebat comedebat e audiebat In comestioe tn e sunt 3 masticacio traiectio digestio e diuisio. q ad ista i an passioz comedebat p9 passioz q9 ad duo. p q cibu masticabat e i cor traiciebat s; no q ad duo sequetia. q n cibu i stomacho digerebat nec ad membra diuidebat ¶ Quid g de illo cibo fiebat pt diuina qutute diui assuebat sic aq missa i igne assuit ab igne Vn dicit glo. madu cam ptate no nite. Alr absorbz aqua tra siccus alr radius solis candens ista undigma illa ptate. ¶ De dup a conuiuio x i euagelio legim9 p9 rrez. de p de luc ulti. co sic oputulerat ei pte pisas assi e fauu mellis. Ffuunt a h duo copetent collata 3 ps pistis assi e fauus mellis Ipe ei erat pisas p huane na passioz Vn glo. pisas assus x passus i aq huani genis captus lago mortis e igne passiois assatus. Sz fauus mellis p diuine nate dt adiecu. hic e fauus mell i ore leois mortui reptus. iudic 14. Hec duo sigit duo q tenim9 x offerre 3 pisceu assu p carnis mortificatoz e fauu mellis p deuocoz. Vel pisas assus fuit x i passioe fauus mell i rroe. Pisceu g assu e fauu mellis offerunt qui fidem passiois e rrois ex9 tenent. Et q disapuli adhuc no erant solidati i fide io presu pisas no to pis tez dicit offerre. ¶ De 2 conuiuio x sit hetur Jo ult. Vt 2o descenderat ec. Sz q i hoc conuiuio fuunt panis e pisas ass9 Iu conuiuio a qd le ffuu i sero rrois luc ult. fuunt pisas assus e fauus mellis. Eadz gg i ome dicens q i illo p conuiuio volunt x ondere sua passioz e sua rroz passioz i pisce asso. Ipe ei i q homo fuit latens i aquis huani gnis captus lago nte mortalitatis e assatus ig tribulois ut dcm est. rroz i fauo mellis. Nam q pisas assus fieri uolunt i passioe fauus mell aptuit i rroe. Sz i 2o conuiuio volunt se ondere here utramq natura 3 huanitate i pisa e diuinitate i pane. Qui ei s aug9 ut pisas assari uoluit ex huanitate ipe nos refiat ex diuinitate. Jo 6. Ego su panis uiuus. Iu fauo e mellis utraq na unitr. Nam fauus e mel i cera. mel i cera e diuinitas i huanitate. ¶ Mora si quis scire desiderat utr a pcco sit resusat9 e uiacitr uiuat uideat si heat ffi9 e motu. Sunt ei quida q hnt ffi9 i fide rre deo sentientes s; no hnt motu se p bo opa exercentes sic mali x am q no sut mortui s; uiui. q2 sic dr Jac 2o. ffides sine opib; mortua e. Alij sunt q no hnt ffi9 q de deo no rre sapiunt uidentr tn here motu q aliq de gne bonoz faciunt sic heretici. isti sunt mortui q'uis aliquib; uideant uiui. Apoc 3. scio opa tua q nomen hes q uiuas e mortuus es. Tercij sut q hnt sensu fidei rre e motum opatois bone sic boni x am qui uiaciter uiuunt e e surrexerunt. Quarti sunt q nec hnt ffi9 nec motu sic ptres qui fflo noie dicunt x am q nec de

fitta bitudine sensum hnt nec p bo opa se mouent sicut lapidib; e statuis q nec sentiunt nec mouent. Simulacra gencium argentu e auru. Aures hnt e no audient ec. Et se sites illis fiant q faciunt ea e oes qui confidunt i eis. 3 p bansitum fuit cicatricu onsio. P9 q nomi s Jan q alia ca seruauit x cicatrices p9 rroz. alia nc seruat i celo. e alia seruabit i iudio e alia p9 iudiu. ¶ P9 rroz quide ea seruauit ut e fidem nobis e disapl astrueret rrois glo. Ad dubitanciu corda saluanda uulnm sunt seruata uestigia. Vn gg i oe. egit namq miro mo supna clemencia ut disapul9 dubitans du in magro uulnia palpauit carnis i nob sanarz uulnia infidelit. Plus ei ad fidem infidelitas thome nob pfuit q fides disapuloz q du ille ad fidem palpando reduat mens nra oi dubio posito i fide solidat ¶ 2o seruat eas i celo ut eas pri repntet p nob rogatum9. Cicatricu ei repntatio e quedam p nob apud prem aduocatio. Sic miles tactus q uult ab ipatore ipetrat qn uulnia q p eo ptulit ei demonstrat. le ei i histo scolastica q anatpr ydumeus pr magni herodis i quodam bello i seruicio ipatoris multis uulnib; e confossus qui tande ab emulis accusat9 detectis uestib; dixit. Ecce cesar nolo me ubis excusare apud te s; ista uulnia q suscepi p te loqunt p me. si ego diligo te. tuc cesar ipm i gratiam suscepit. Sic e x uulnia pri ondz e isinuet q nos dilexit Ber. Securu accessu hem9 ad prem e stat mr au filiu filius au patre. mr ondit filio pectus e ubera filius ondit pri latus e uulnia. nulla g potit esse repulsa. q tot concurrunt caritatis insignia. 3o seruabit eas i iud ut mali uideant quam iuste sunt mercede priuati. Vn dicit eis i hec uerba ut dicit crisos. sic ait. ego pp uos alligat9 e delusus e cesus e crucifixus q est iuriaz meaz fructus. Ecce pciu sanguis mei que dedi i redemptoz aiaz urraz. q e seruic9 m recompensa qm p pcio sanguinis mei dedistis. Ego sic gloriam mea vos hui ai effectu Dis appens ho e uiliore me oib; reb; urris fecistis. Nam oem rem tre uilissima aplius dilexistis q iusticiaz mea e fidem. ¶ 4o seruatur9 e eas p9 iudiu i celo e hc ta pp se q pp sctos pp se quide ut secu deferat insignia sue uictorie glose. Vn beda sr luca miles i bello fortis agens e uictoria optinens multis uulnib; confossus e. Cui si dicat medic9. vis sanari sine oi cicatrice uel cu cicatricib; sine oi deformitate pnu q i signu sue uictorie cicatrices seruaret. Ille g cicatrices fuit no i deformitate s; ad magna pulcritudines. ut dicit crisos. q sc radiis solis erunt lucidiores. Sic ei honor e militi de bello redeunti deferre scutu fractu sic honor e x deferre scutu uictorie sue gloriosum triumphi. Vn glo sr luc. no ex impota curandi seruauit cicatrices

Ju comestioe tria sut ec.

Ide

Ide

2o conuiuiu xpi p9 rrez

Ido.

Fuc. gg

Aug9.

mora.

Ido.

Aug.

Jan.

x seruauit cicatrices.

Greg.

Narrac.

suscepi

Bern.

Crisos.

Co repbos.

Beda.

Exm.

Crisos.

ƺ ut ppetuū uictorie sue trāsferat triūphū.
¶ Secūdo notand q xpc thome palpauit cicatrices
exhibuit ut p illaȝ palpacoēȝ auferez
eius dubitacoēȝ. Qui mox certificatus dixit
dns meus et deus meus. p qd dat̄ intelli q uul
nera pccoȝ nraȝ nō debem9 abscondere ƺ ea
p confessoēȝ manifestare. ¶ Sȝ notand q
uulnera aliā sunt recencia aliā inueterata
aliā putrida. recencia sanant̄ unccoē siue
emplastri apposicoē. Inueterata adustioē.
putrida incisione. Tunc uulnera nra
sunt recencia qn adhuc sunt pccā i uolūtate
uel i recenti ope et tunc sanari pnt p
conccoēȝ i. spc sci infusioē vel emplastri
i. lenis pnīe apposicoē. Eccl. 10 langor
prolixior grauat medicum. breuē lango
re pscidit medicus. Tunc aūt sunt uulnā
inueterata qn quis p consuetudinē i pccō in
ueterascit. et tunc indigent pccā adustione
i. adustiua caritatis incēcoē. In ps. Ure
renes meos et cor meū. Tunc eciā sunt p
cata nra putrida qn homo diu pseuat
i pccis. q fetet coram deo et hoibȝ. Joel.
computruerūt iumenta i stercore suo. et
tunc indigent pccā incisioē i. in asina
tribulacoē. tunc eciā sepe carnes putride ab
scinduntur et ipi ad deū conuertūtur. ¶ Tercio nobile
ē q xpc p ostensioēȝ uulneȝ thomā i fide
sanauit. thomas qui erat tribulatus de xpi pas
sione et de eius resurrectoē desperans. et tepidus factus
i eius amore. Sȝ xpc p ostensioēȝ uulneȝ tri
bulatum letificauit. desperatum certificauit
et tepidum inflammauit. Ista eciā tria i
xpi uulneribȝ reperiūtur. Primo undiqȝ tribulati inue
niunt consolacoēȝ quā si passio xpi ad memoriā
reducatur nl est qd nō equo aio tolleret.
Hoc figuratur exo. 15. ubi lignū missum i aquas
amaras eas dulcorauit. q memoria crucis
xpi omēs tribulacoēs i dulcedine conuertit.
Refert aug. q si uas cere noue condītȝ
clausum i mari ponatur aquā q subintrat i
dulcedinem conuertet. Istud uas fuit
de cera noua ē corpus xpi de carne uirginea
qd undiqȝ fuit clausum q nulli unqȝ
temptacoī peruiū fuit. Sic ergo mittam9
aquas amaras i. tribulacoēs nras i po
ros hoc ē i uulnera ipi9 uasis et omēs
i dulcedine conuertent. Ber. tua ama
ritudo xpe. lapides torrentes stephano dul
corauit. tua dulcedo craticulā laurēcio
dulcem fecit. Pre tua dulcedine ibant
apli gaudentes a conspectu consilii. qm
digni habiti sunt p noīe ihu contumeliam
pati. Secundo i xpi uulneribȝ desperati inueniunt spem
corroboracōnis. In passione eciā sua pactum fe
cit p quem omnibȝ dare ueniam pmisit. pac
tum aūt olim tribȝ modis confirmabatur. s. ma
nuum percussione aut signi apposicoē aut aque
effusione. De duobȝ primis dr Josue ult.
De 3o. Gen. primo re. 7. Sic i aque effusioē ut
de aqua remaneret nec quantum ad colorem nec quan
tum ad saporem. sic de illo q pactum illud
franget nullum deberet uestigium remanere. xpc
ergo ut pactum firmū fieret q oibȝ uolentibȝ
se reconsiliari ueniam daret. fuit nō tm
i manibȝ ƺ et i pedibȝ i latere et i toto corpore

3a ratio i xpi uulnibȝ.

Exo. 15.

passus. ysa. 43. Zelus zeli mei passi
cum. fuit i cruce exaltatus. Jo. 3. sic moy
ses exaltauit serpentem i deserto etc. Jt
Jo. 12. si exaltatus fuero a terra etc. fuit
sic aqua effusus q nl ei remansit. nec ani
ma q i morte eam deposuit nec caro q
tota attrita fuit nec sanguis q totum ef
fudit nec familia q eum dereliquit. nec
nec uestes q eis spoliatus fuit. et ideo
potuit dicere cum ppha. Sic aqua effusus sum.
¶ Tercio i xpi uulneribȝ frigidi inueniunt inflam
macoēȝ. Istud figuratum ē primo mach. 6o.
ubi dr q elephantibȝ ostenderunt sanguinem
uue et mori ad acuendum eos ad prelium
fructus mori s. ambro. primo ē albus post ea rubeus
3o niger. Sic xpc fuit albus et purus i tota sua
conuersacoē rubeus i passione niger i mor
te. Hui9 mori sanguis nos dȝ accendere et
cor nrm ad bellum contra uicia totaliter inflam
mare. ¶ Quinto manifestauit aplis resurrectionis cer
titudinem et apparuit simoni. quia eciā hec appari
cio facta fuit nō exprimitur i scriptura. creditur tn
sic tn xpc apparuisse qn redijt de monumento
petro qui oim uiroȝ primo apparuit multiplici de
causa. primo ut petro tīc negantis ei indultum
ostenderet ne desperaret. 2o. ut eum facto doceret
qualiter subditis suis condescendere deberet quando
cumqȝ peccassent. 3o. ut oibȝ peccatoribȝ spem
ueniē et misericordie daret ostendendo q peccatores
nō despiceret. ¶ Sȝ contra hoc qd dr et ue
nerunt congregatos xi. contra illud Jo. 20.
thomas nō erat cum eis qn uenit ihc et tunc
uenit sic hz hoc eodem c. luc. Ad qd dd q
qn discipuli uenerunt thomas erat cum aplis
ƺ ante apparicoēȝ xpi thomas recessit ab eis. et
tunc cum alij loquerentur stetit ihc i medio.
et sic uerum ē q tunc thomas nō erat cum eis
qn uenit ihc. ¶ Sexto etiam ipi s. ad ma
iorem certitudinem faciendā de resurrectoē narrabat
q gesta sunt i uia s. qualiter requisiuit
ab eis et quod arguebat eoȝ duriciam.
et qualiter exposuit scripturam et et qd i fine
concludit. quo s. cognouerunt eum i fracti
one panis. s. uiderunt eum frangere bndi
cere et distribuere panem sic solebat facere inter
discipulos ante suam mortem. Et ē notand
q nō exprimitur quomodo cognouerunt eum ad ce
nand i quo docent nos bona nra nō osten
tare. Sȝ hic redeundo ad qd prius tac
tum fuerat notand q bis apparuit xpc discipulis
i domo congregatis ianuis clau
sis. pro eo legimus eum post resurrectionem aliter i do
mum uel cenaculum intrasse. cum s. discipuli
essent congregati et fores fuissent clause
tunc stetit i medio eoȝ. Jn q tn requisita ad
hoc q xpc spualiter nobis appareat et nobiscum
inhabitet insinuantur. quoȝ primum ē q p ca
ritatem iuncte congregemur i noie dni. hoc ē
ē qd pmiserat dicens. ubi duo uel tres
fuerint congregati i noie meo ibi sum in
medio eoȝ. quo contra a tribȝ dedignatur cari
tate. 2m requisitum ē q porte sint clau
se i. ut uoluntas et actus peccandi sint
remoti. Pro cui9 declaracoē notand q pcor anima
q clausa xpc intrat et diabolus excludit
duo hz folia et unum ostiolum modicum.

Por. ne hic duo folia.

p⁹ folu ē carēn visiois dine. 2ª ē pe
dampnatois etne. Hostiolū ē unus co
sēie que no morit̄. Ingruentibz g° hosti
bz aīe. i. diabolo cū exercitu uicioꝝ vita tioꝛ
offo ianitoris. ꝗ p istas portas no intret
inimia aīe. obviat dicens. pecissi mi
sbitis ne forte dns meus xp̄s vos careat
visione dei. igne cruciat̄ etno. ꝗ ē xp̄ia
consciā accusante peat sine fine. ꝗ sic
tioꝛ dni expellit pctm. ez p°. Qd si
sic porta clausa sit dnī⁹ excludet ꝗ p°
p eaȝ clausam indubie intbit. Vel i
gss⁹ ē nec aliter vult intre q̄ no ī porta
clausa matiū uterū intrauit. ꝗ hinc a
it Jer. ee. Porta clausa erit ꝗ no apiet̄
ꝗ vir no transibit p illā qui dns ipse in
gss⁹ ē p eā. claudamus g° portas cor⁹. Re
cm 6°. q si muri virtutū sint discup
ti vel fracti ꝗ porte iste diali edificate
nedū diali⁹ sȝ tot⁹ exercitus viciorꝝ ingredietur
ꝗ ē cū exercitu virtutū excludet. De
ruptū hic nondū q qz p p̄mas portas
diali⁹ excludetur io sic exclusus ingredi ni
titur p fenestras intre p° solz capit intro
mittere deīn cor⁹ ꝗ deinū pedes ꝗ sic fia
lr domū spoliare ꝗ interfice inhitan
tes consilit sepe solz. ¶ P c⁹ intellectū sa
ciē q ad mod⁹ loquidi scripte diali⁹ tres
ptes ht̄ s. capit cor⁹ ꝗ caudā. c⁹ ca
put ē suggestio l occasio pctī. cor⁹ delcac°
i pcto. cauda consss⁹ ꝗ op⁹. Pessi⁹ qd se
q̄ consss⁹. Vn̄ de capite ei⁹ scribz gen. 3°.
Jnimicicias ponā int te ꝗ mliere ꝗc.
ꝗ sē. ipa conteret caput tuū. Caput a
serpentis contere ē p̄ncipales sugges
tiones diali suppare. De corᵉ ei⁹ scribz
Job. n. Cor⁹ ei⁹ qsi scuta fusilia. Scutū
a fusile s̄ gg. 33°. mo. c 2a. durū ē de
ē sȝ tn̄ cū labit̄ fragile solz esse. Scuta
ā fusilia i susapienda sagittaꝝ pcussiōe
robusta sūt sȝ casu fragilia. Jctū quide
ferientiū minime penetrant̄ sȝ suo casu se
p fragmenta dissolvūt. Cor⁹ g° diali
i delcacoes in pcto dicitur effectie q effi
ciūt hoies duros q gladius ubi dei ꝗ
sagitta scripture tales no pnt penetre.
Sȝ tn̄ i casu mortis oms tales delcacio
nes franguir ꝗ dissolvuir. Si eī quis
p̄dicet cō supbiaȝ delcacio qui supbi
hūt i honoribz tpalibz efficit q ūba
dīna nequnt talium corda penetre.
Si cō auariᵉ delca° i rebz htis effcm
consilem opat̄. Si cō gulam l luxu
riaȝ delcā° i cibis ꝗ potibz ꝗ actibz ve
nereis idem facit. Ex quibz pz q de
lcā° i pctis ē qsi scutū fusile qd p sa
gittā verbi dei rarissie penetrat̄. Hoc
ē cor⁹ comparatū est squamis. ut ne q
de spiraclm incedat p ea. qm̄ delcao
delcacoi i pctoribz sic coniūgit̄. q spira
culū gre intire no pmittit. De cauda
ei⁹ dr̄ apoc. 12. q cauda sua traxit tertiaȝ
ptem stellaꝝ celi ad mittū. ꝗ indubie
malus consss⁹ ꝗ peior opa° multitudinē
stellaꝝ celi i. eccle ad interitū inducit.
Nec mirꝝ q̄ ins cor⁹ diali sic copacatū
hys dicbz ne sagittis penetrat̄ ū la

pidibz frangat̄. Quidā eī archytenetiū
ferru sagittaꝝ aufert. hij sūt q̄ auctes
scripte q̄ do mīa alicui⁹ potentis l dit̄
a q° dona sprant recipe detruncant. Alij
ferro manente puluinar apponit ne
ledant. ꝗ hij sunt q auctes integes scrip
te allegant sȝ adulterinas glosas ad
dunt. Emitte sagittas tuas ꝗ conturba
bis eos. i Ps°. p reg. 16. quaʳ dd misit
golīam cum lapidibz fundibulary ni
si qr cū lapides quibz golias. i. diali⁹
interficeret puluinaribz munīt q̄ dā p
dā. P° g° p suggestioꝝ vel pctī occōm diali⁹
q̄si p fenestras sensuū qsi caput innittit ꝗ
sic deinū sua corⁿ i. delcacoꝝ int⁹ trahit
ꝗ deinū p consss⁹ ꝗ opoꝝ caudā introducit
ꝗ p consius se to¹ⁿ i aīa miseri hospitat ꝗ
x° tolr expellit. Et hinc ē q si x° nob
cū morari cupim⁹ nedū portas sȝ ꝗ fenes
tras sensuū obturare dem⁹. ꝗ hoc intro
clarissio mitatis p qm̄ ꝗ lux gre intrari
queat. ꝗ ē immundicia pctī tolr excludi.
Nec mirꝝ qz tā sedule fenestre claudēde
sū teste ppha Jer. 9. ascendit mors p fe
nestras vras ingssa domos vras disp̄de
pivulos ꝗc. ¶ Opz g° fenestras sensuū
claudē ne mors s diali⁹ intret. q mors
dr̄ i scriptura. Et si caudā ei⁹ ꝗ cor⁹ exclu
dere velim⁹ opz ē ut caput excludam⁹.
q° fco no dubiū qm̄ x° spūlr nob appe
bit. ꝗ man⁹ p coadunatoꝝ i opibz vir
tutū ꝗ latus p sig° intime delcacois ifu
sioꝝ i nob manifestabit ꝗ sic eidem i nob ve
niu vroz expiem⁹ ꝗ cognoscem⁹ qz surrexit
dns vē ꝗ appuit

Cum sero essz die illa una sabboꝝ
ꝗ fores essent clause ꝗc. Jo. 20.
Ad intellectū istī⁹ evūg° hi i p̄no no
tand s̄ quedā postill q 10. appicoes x°
i evūge recitant q̄ꝝ 4. ipo die resurrectiois fu
ert pfecte. Appuit eī p° marie magd p⁹
fletū ad monumtū sic ht̄ Jo 20. ¶ Sᵉ eidem
ꝗ alijs marie euntibz nūciare discipl̄ reᵒꝝ
qd i eode c° alij notant. 3°. petᵒ sic mu
tr luc ult. 4° duobz discipl̄ euntibz i emaus
luc ult. 5° ipis versis i iersm aplis appuit
absente tho. de q° ht̄ i hoc ewnge. 6° p⁹ di
es octo appuit i iersm pnte thō qd ꝗ hᵗ
exprimit. 7°. piscantibz ad mare tyberia
dis. Jo. 21. 8. euntibz xi. i galilea. m ult°.
9° i cenaculo ipis recumbentibz act p°.
10 i monte oliueti. luc ult. ¶ Et ē hi
sciend q x. has appicoes ber refert ad
dona spc sā hys verbis. Jn x. appicoi
bz q p⁹ resurrectioꝝ sūt legit x. illa dona spc sā
possum⁹ invenire. Jn pª spm̄ tioris qm̄
venientibz scīs mulieribz descendit āgelus
de celo. ꝗ terremot⁹ fcus ē magn⁹ ita ut ip
sas tiore pterritas oportuit ab angelo con
solari. Jn spū pietatis appuit simoi ꝗ
magᵉ oino ꝗ ūa dm̄ ihū dignitᵗ dignaᵒ
q ei qsi singularit ꝗ an ceteros digt⁹ ē co
fortre quē p ceteis de negōe ei⁹ rea cōsciā
cōfundebat. Jn spū sciē duobz euntibz i e
maus exposuit scripturas incipiens a moy
se ꝗ ppheis. Jn spū fortitudis ianuis clau
sis intrauit ondens man⁹ ꝗ latus. sic solet
i sig⁹ virtutis scutoꝝ forcia demonstrari.

Diabo⁹

ptes di abo.

Cor.

Cauda.

Scuta fu silia.

Moralit.

3 virtu ad dya nob

Dñica i oct pasc. ¶ A.

Appitoēs x 10

Ber.

x. do spc sā.

q̄ⁿ sp̄u consilij fruct^u ī piscatoe laborātib₃
mittere ī dextam retthe consuluit . Ju sp̄u ī
tellc̄s apperuit eis sensu ut intelligerent scrip
turas . Ju sp̄u sapie die xl°. eis apparuit qn̄
uidentib₃ ill' eleuat⁹ ē . ₇ nubes illū ascen
dentē suscepit ab oculis eorum . Post₃ ad illam eī die q̄ p
stultitiam saluos faciebat credentes . p⁹ q̄
ascendit corā eis ad pr̄em ia cepit sa
piā dilatari . ¶ Sic itaq₃ sacrū q̄ plures
fuerunt appitões ꝫ q̄ iste 10ª . qd̄ innuit ap⁹ .
p̄ cor 15 dicens . ₇ uisus ē pl⁹ q̄ quingentis
frīb₃ simul . De q̄ ₇ 6 appitōib₃ p̄ūt ī h°
euuḡe Joh' scribit . Tangit aūt ī h° euuḡe°
6 ī gn̄ali q̄ spōtingit . 6ª x̄ discip̄l' p̄uta° co
fortatio cordis . dilatio dubitationū reuocatio
reductor₄ uocatio ₇ uocatio dilatatio cōfirmatio .
Cir̄ca discipulis ē puitāto₃ tangit ī Johe
tp̄is mod⁹ ₇ loc⁹ . Temp⁹ erat ipse dies
uoīs . cū ess₃ sero . vn̄ ī euuḡe dr̄ . Cū eēt
die illa . i . die dn̄ica ī q̄ ꝫ x̄ resurrex^t . vna
sabbo₄ . i . una die septimane . uel una di
e azimo₄ ī quib₃ papue sabbatizabant
vel vna i . p̄ª p⁹ sabbm̄ . vel p̄ª int̄ dies
ebdo^e . q̄ a sabbo die solennissima sabba di
cebant . ₇ de loco ē subdit . cū fores essent
clause vbi erant discipl'i congregati ꝑꝑ metū iu
deo₄ . ¶ Cir̄ qd̄ p° notād q̄ x̄ sero apparuit
eis ad lrām ꝑꝑ duo . p° q̄ p̄stolabat^r ho
rā ī q̄ oīs erant congregati . ut poss₃ oī
b₃ apparere . hec aūt h° erat ī nocte q̄ ī
die erant dispsi . 2° qm̄ appebat ut cōfor
ret eos . ₇ id illa h° appere debuit q̄ mag^s
timerent . ₇ h erat ī sero . vn̄ beda . io ī se
ro apparuit q̄ tūc cogūit eos timidos eē .
¶ 2° notād q̄ fores erant clause p° ꝑꝑ tar
ditatē q̄ nox erat uel q̄ . 2° ꝑꝑ timidi^te
qd̄ p₃ p illd̄ qd̄ subdit ꝑꝑ metū iudeo₄ .
vn̄ ꝫ beda ī hoc discipulo₄ ifirmitas demō
strat^r . q̄ forib₃ clausis int⁹ congregati resi
debant tiore iudeo₄ quo₄ metu p⁹ erant
dispsi . 3° ꝑꝑ uirtutis x̄ ostēsiō₃ q̄ ianuis
clausis miraculose intrauit . vn̄ theophil⁹ .
hostijs clausis intrauit dn̄s ostendens q̄ eo
dem mō resurrexit lapide sic tumulū ia
cente . Et aug⁹ ī sermōe paschali sic di
cit . Nulli de hac re moueant^r dubites . Ei
cor⁹ erat qd̄ surrexit de sepulc° qd̄ pepe
dit ī ligno quo potuit intrare ianuis
clausis . Vnd₃ aug⁹ . si cōprehendis mō⁹
nō ē mira^{lū} vbi deficit rō ibi est fidei forti
fica° . Moli quidem cor^{is} vbi erat diuinitas
clausa hostia nō obstiterunt . Jlle eī nō
apertis forib₃ intrare potuit . q̄ nascente v
ginitas matris inuiolata p̄mansit ¶ Sic
itaq₃ notād ꝫ q̄ari q̄ mag^s dignat^r ē qn̄
dn̄s ad seruos suos uenire dig^r . maior ē
qn̄ in tp̄is cū eis uoluntarie cōmorat^r .
Jo . 14 . ad eū ueniem⁹ ₇ apd̄ eū mansione
faciemus . Mat^t qn̄ cū eis amicabilit^r co
uiuat^r . Apo 3 . cenabo cū illo ₇ ille mecū .
Ei q̄s uult recipe uenientē manentē ₇
reficientē semp̄ disp̄ōt . Non eī ad oīs
uenit nec cū oīb₃ mansiō₃ facit . ū ob
resistit . s₃ tm̄ 4 . gr̄a p̄sona₄ q̄ ī p̄uti e
uangē° congrue sunt nota . p° eī uenit ad
p̄seuerantes . qd̄ notat^r cū dr̄ cū ess₃ sero .
Sic eī p mane p̄ūt⁹ opis ₇ p meridie me^t
opis sic p sero finis opis itel^r . ho^a eni

serotina ē ho^a tmīnandi labore ₇ recipi^{di}
mercedē . Mt 20 . Cū sero fcm̄ ess₃ dicit do⁹
uinee p̄curatori suo . voca operarios ₇
redde illis mercedem . Pu^s ē . Justo₄ semi
ta q̄ lux splendens ē q̄ ī inchoatōe lux
precedens p̄ut ē ī p̄seuatōe p̄fcm̄ dies p
ut ē ī consummatōe . Ju lege p̄ceptū e
rat leuit 3° ut deo tot̄ hostia offerretur^r .
s . caput cor⁹ ₇ cauda . p caput itel'^r
possum⁹ iuuentutē q̄ ē p̄ª etas . p cor⁹
uirilē etatē p caudā senectutē . S₃ sūt
alij q̄ dant dyabolo caput hostie q̄ s . ī
seruicio dya^{li} suā occupant iuuentutē .
Alij dant dya^{lo} suā uirilē etatē ₇ hij
offerunt dya^{lo} hostie cor⁹ . Caudā vo
dya^{lo} offerunt q̄ fine uite ī pessīs opib₃
cōsummant . Nos aūt tot^{am} offeram⁹ deo
ut nrām iuuentutē bn̄ incipiendo . nos
tram uirilem etatē bn̄ p̄seuando ₇ nos
trā senect^{tem} feliciter cōsummando ₇ vngue
to ꝑꝑ hoc nobilis₃ habundabim⁹ de q°
dicit^r p̄s^{ta} . Sic vnguentū ī capite qd̄
descendit ī barbā barbā aaron . ₇ ī
orā uesti^{ti} ei⁹ . p caput iuuent⁹ p bar
bam uirilis etas . p oram uestiī seu^c
tus itel^r . q̄ vnctio₃ sc̄i sp̄c d₃ ho hēre ī
iuuentute . ₇ etate uirili ₇ cōseruare ī
senectute . ¶ 2° uenit ad quiescente^s qd̄
no^r cū dr̄ . vna sabbo₄ . Sabbm̄ eī q̄es
interpretat^r . hinc ē q̄ ap̄ls dicit . recepit
sp̄m sc̄m . sedentes q̄ a curis noxijs q̄
quieuerunt . Et filij isr̄l nō receperunt manā
ū p⁹ q̄ mare transierunt q̄ nec pt̄ reci
pe manne dulcedine₃ ū hēat mentis q̄
etē . Sunt tn̄ q̄ quiescunt mēte s₃ nō cor^e sic
serui dei qui carnē suā [illegible] mēte
tn̄ deo quiescunt . Mt 11 . Juuenietis reqe
aīab₃ vr̄is . leuit 16 . Sabbm̄ reqe^{scoīs}
ē . ₇ affligetis aīas vr̄as religiōe p̄p
tua . Alij sunt q̄ quiescunt cor^e ₇ nō
mente sic p̄ccores . Jer 48 . requieuit ī fe
cib₃ suis . ₇ luc 12 . dixit diues q̄ spē₃
suā ī tp̄alib₃ posuit . Aīa mea hēs
multa bo^a requiesce comede ₇ bibe . ₇c .
Non eī hūt tales uerā quietē . unde id
ysa 48 . Jmpij q̄ mare feruens . qd̄ q̄es
cere nō pt̄ . Alij sūt q̄ q̄escunt mēte ₇ cor^e
sic bt̄i . ysa 2° . Sedebit ī pulcritudie pa
cis ī tabernacul' fiducie ₇ requie opule
ta . Alij q̄ nec quiescunt mente ū cor^e sic
dampnati . ysa 16 . seruietis dijs alienis
q̄ nō dant vob requiē ¶ 3° uenit ad clau
sos qd̄ notat^r cū dr̄ . ₇ fores essent clause
Ju h° aūt q̄ ad clausos uenit sigt^r q̄ uenit
ad eos q̄ sensuū portas claudunt . ₇ h° in
de s . ī 2° folio . 3 . ¶ 4° uenit ad congrega
tos qd̄ no^r cū dr̄ . vbi erant discip'li congrega
ti . ad hoc eī q̄ x̄ ad nos ueniat op₃ q̄
p caritatē sit congregati . qm̄ Mt 18 . ipse ait .
vbi sunt duo ꝉ tres congregati ī noīe meo
ibi sum ī medio eo₄ . Ex congregatōe itaq₃
multip^x utilitas adq̄rit^r . p̄ª ē q̄ ī sic con
gregatis nō facile extinguit^r dei gr̄a . Vi
dem⁹ itaq₃ q̄ vna candela facile p se
extinguit^r s₃ multe accense cōiuncte nō
facile extinguit^r . Serui dei sic lux mū
di sunt . ut p₃ Mt 10 . Carbones succen
si sunt ab eo . Jte lapides igniti sūt . Eze^l 28 .

uis̄ ī iacobo

6 . tāgit ī h° euuḡe° .

Eis .

Quare x̄ ap puit sero .

Aug⁹ .

Jan̄ .

4 . gr̄a p̄a₄ resistit x̄ .

In medio ignitorum lapidum ambulasti. Sic
enim lux sine ignis non melius accendit quam ig
ne igni applicando. sic servi dei non melius
inflamant quam sic cohabitando. et sic carbones
mutuo se accendunt. sic illi se mutuo
spiritualiter calefaciunt. Et sic ex magna colli
sione lapidum ignis excutitur sic ex mu
tua exhortacione spiritus sancti ignis augetur. eccl.
4. Si dormierint duo simul fovebuntur mutuo
unus quomodo calefiet ¶ 2a utilitas est quia non
potest faciliter vinci a dyabolo temptatore. Vide
mus itaque quod acies militum coniuncta non
faciliter vincitur. et acies egredit extra capit.
Consilii est dei famuli insimul congrega
tis. Et hinc dicitur ecclesia per canticum 6. terri
bilis ut castrorum acies ordinata. canti. 6.
Ideo est a dyabolo victos per infidelitatem ut Thomas
quia per tempus unitus fuit. quod recessit ab apostolorum
acie. dyabolus enim non vult nisi singulare cer
tamen sicut golias eius figuram gerens. 1 reg.
17. ¶ 3a utilitas est quod congregati non possunt fa
cile a mundo frangi. Videmus itaque quod una
virga per se faciliter frangitur sed plures insimul con
gregate non faciliter non franguntur. Unde legitur quod qui
dam habens tres filios dum moreretur appellavit
dedit eis unam ~~pte~~ per se praecipiens eis ut
frangerent eam quod et factum est. Deinde dedit
eis duas simul praecipiens ut frangerent sic
et ipsi eas fregerunt. postea dedit eis tres
et frangere non potuerunt. et tunc filiis suis
ait. Sic utique erit de vobis si fueritis ab
invicem divisi separabimini. si autem uniti non
poteritis separari. et hinc eccl. 4 scribitur. Fu
niculus triplex difficile rumpitur ¶ 4a utilitas
est quia non potest faciliter seduci a mundi prospe
ritate. Sicut oves sunt secure sunt.
sed si aliqua a grege se separat sepe errat. Sic
religiosi qui in conventu secure vivunt de co
nventu egressi et secularibus negociis impli
cati blandimentis mundi sepius decipi
untur. Quorum quilibet dicere potest illud ps. Er
ravi sicut ovis etc. ¶ 4 notandum quod Christus venit
ad timoratos quod notatur cum dicitur propter metum iude
orum. Bernardus. Causa in veritate didici nichil esse
eque efficax ad graciam promerendam retinendam re
cuperandam quam si omni tempore inveniaris coram deo
non alta sapere sed timere. timor enim graciam ad g
raciam promerenda ut ecclesiasticus... timor dum expel
lit peccatum. et qui sine timore est non poterit ius
tificari. 2o maxime valet ad graciam conservanda
eccl. 24. Si non in timore domini tenueris
te instanter cito subvertetur domus tua. 3o valet
timor ad graciam perditam recuperandam. Re
cuperatur gracia per sancta desideria per sancta suspiria
et per bona opera ysa. 26. sicut aliam vinculorum a
timore tuo concepimus parturivimus et peperimus
spiritum salutis. concepto respirat fetum dum
est in ventre. parturitio dum mulier est in dolore
partus dum fetum amisit. Virtute enim timoris
dei concepimus sancta desideria parturivimus sancta
suspiria et peperimus bona opera. ¶ 5o de
tempore et loco quibus Christus apparuit super hoc inve
demus quo apparuit de quo addit euan
gelista dicens. venit Ihesus et stetit in medio.
Venit igitur Ihesus ianuis clausis per dotem sub
tilitatis et stetit in medio ut ab omnibus cognosceretur
et ut ostenderet se omnibus familiarem ut est ou

det se mediatorem inter hominem et deum. Vel
stetit in medio quia medius est locus connectionis et co
herencie quia in medio conveniunt extrema. et a
pax una et quia fecit utraque unum. Vel quia
medius est locus firmitatis et consistencie. Vel quia
medius est locus causalitatis et influencie. Cor enim
in animali existit in singula membra quod per stetit
in medio ad innuendum quod ipse infudit salutem et
graciam. In ps. operatus est salutem in medio ter
re infudit et unitatem et sapienciam. In medio ecclesie a
peruit os eius. Vel stetit in medio quia medius est lo
cus veritatis evidentis per quod dicitur apoc. 1. Vi
dit eum in medio candelabrorum ¶ Sic itaque
notandum sequenda postilla quod in hoc quod ipse stetit
prelatos instruit quod eorum est stare non pro ter
ras ince... Pigricia enim prelatorum multum no
cet ecclesie. math. 13. cum dormirent homines venit ini
micus homo et superseminavit zizania etc. Item in
hoc quod stetit non fugit ex virtute stabilitatis cre
dedit. Stabilis enim debet esse prelatus ut ad
ventum temptacionum non flectatur. eccl. 14. Fu
bit in illo et non flectetur. Et est notandum quod eum
de quo mediatorem sed locum congruum elegit in
medio stans in quo prelatis caritatem commendat. Qui
enim interest est in corde humo si caput ad hu
merum dextrum ut sinistrum minus declinet. Sic
interest est si prelatus non omnes amet ac non
de omnibus debita cura gerat. Ab illo enim dicitur quod
sive. quod omnibus prestat sap. 6. pusillum et magnum
ipse fecit. et equaliter est ei cura de omnibus ¶ Sic
tandem est sequitur quod in nativitate fuit dominus in medio
duum animalium. Abac. 2. in medio duum animalium
cognosceris. In passione fuit in medio duorum latro
num. Jo. 19. In iudicio fuit in medio discipulorum sic
hic dicitur. In iudicio vero erit in medio bonorum et
malorum. Statuet enim eos a sinistris oves autem a
dextris. math. 24. In hoc quod stetit in medio commen
dat nobis medium virtutis. Virtus enim consis
tit in medio. inter defectum et habundanciam ut di
cit philosophus. In medio duorum animalium natus dominus
commendat nobis medium virtutem prudencie
Item dominus stans inter duos latrones comme
dat nobis temperancie quod in hoc attendit ut sic
crucifigat carnalia desideria ut salvet nata
sui. ecc. via pupillorum gradientes non declinent
ab dextram neque ad sinistram. Tonale enim debet esse ob
sequium virtutis. Jo. 12. quod stat Ihesus in medio discipulorum
ut commendet nobis medium fortitudinis quod cavet per
sumpcionem et pusillanimitatem. Stans iste in iudicio
in medio bonorum et malorum inter iusticie commendat
quod medium tenet remissionem et crudelitatem. crudelitas
non novit per remissio negligit mala puni
re. Iusticia vero tribuit unicuique quod suum est ma
lis penam et iustis premium. Et quod iustus per
mus quomodo inter quare verba ad sensum litteralem quod
et moralem stetit in medio discipulorum et dixit eis
pax vobis ¶ Tercium quod tribus modis in hoc
evangelio pax et discipulis optat ad innuendum
quod 3a pax a Christo nobis datur. Est pax pectoris
et civitatis. In cuius signum in missa pontificali
ter pax noviter. Est pax vite novitatem utendo se
ad proximum. et pax temporis alium datur per iusticiam
factorum intra. 2a vice non utendo se quod pax pec
toris non acquiritur tumultibus peccatorum se ad
miscendo. sed sibi soli vacando. 3a vice a toto cle
ro cantatur quod pax civitatis ab omnibus desiderantur

Postilla.

Ec.

Iam.

3 pax.

Notingh.

ratur. Ex quo notingh. erat post ubum quod dixit in discipulis congregatis post cenam. Pax vobis. propter quod epus in missa vertit se ad populum et dicit pax vobis. Conveniebat hoc verbum quod dixerat an luc x°. In quamcumque domum intraveritis primum dicite. pax huic domui. et Jo 14. pacem meam do vobis. et Jo 16. pacem meam habebitis. Indigebant apostoli 3^a^ pace. primo quo ad deum a quo recesserant unde indigebant reconsiliatione. deinde quo ad se ipsos qui tristes et in fide dubii erant. 3° quo ad iudeos et gentiles a quibus debant persecutiones. ideo ter dicit. Pax vobis. Super quo est dicit postill. quod sicut iudic 14. de forti egressa est dulcedo. hoc dixit sampson de leone in cuius ore post mortem invenit favum mellis. quod est de christo congrue potest dici. qui est leo de tribu iuda apo 4. Cuius os post eius mortem dulcem habuit disciplinam. unde ex verbis christi eliciat idem postill 14 nobilia documenta. primo ei iniungit commendat nos pietas Jo 20. ubi alloquitur mulierem flentem dicens. Mulier quid ploras. huius pietas consolantis lugentes magnus defectus invenitur hiis diebus. Et hinc ait sap ec. 4°. Vidi calumpnias que sub celo geruntur et lacrimas innocentium et neminem consolatorem. 2° dissuadetur temeritas Jo 20. Noli me tangere nondum enim ascendi ad patrem meum. Non debet quis ad christum in sacro altaris accedere in cuius corde christus nondum ascendit ad patris equalitatem cum debita reverentia. et non exhibeat. sed quasi eum iterum crucifigat. 3° notatur humilitas Jo 20. Vade ad fratres meos. Adeptus itaque gloriam resurrectionis non dedignatur servos vocare fratres. quod est quibus datur bona societas. cum magdalena cum socia salutavit. math. ult. et thoma cum aliis amicabiliter conversatur. ut postea videbitur. 4° mansuetudo in eodem. Nolite timere. 6° commendatur patientia luc ult°. Oportebat christum pati et ibunt. Videte manus meas id est attendite patientiam meam que in cicatricibus manuum mearum scripta est. 7° fides. Jo 20. quia vidisti me thoma credidisti beati qui non viderunt et crediderunt. 8° spes math. ult. Ecce ego vobiscum sum etc. 9° caritas. Jo ult°. ubi requirebat de caritate ihesu dicens. Symon iohannis amas me etc. Alia est que specialiter pertinent ad ecclesie ministros quorum primum est quod studeant intelligentie sacre scripture. unde et hoc necligentes ihesus redarguebat dicens. luc ult°. O stulti et tardi corde. Et sequitur incipiens a moyse interpretabatur eis in omnibus etc. Et sequitur aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. 2^m^ est studere unitati. luc ult°. Sedete in civitate quousque induamini virtute ex alto. 3^m^ est dignitatis sacerdotalis cognitio. Jo ult°. accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remissa sunt. 4^m^ est intentio doctoris Jo ult°. mittite in dexteram navigii rete. 5^m^ est ut debito modo doceant. quod fit si doceant utiliter et si doceant efficaciter instanter et quandocumque oportunitas conceditur. Ad primum pertinet illud math. ult. Euntes docete omnes gentes. et mar. 16 ult°. Euntes predicate omni creature verbum propositum. Pax vobis. ¶ Ex quo est notandum

Pax 3^x^.

Postill.

Postill.

14 nobilia ex verbis christi.

2°.

3°.

4°.

5°.

7°.

8°.

9°.

De ministris ecclesie. x°.

11°.

12°.

13°.

14°.

dominus petro. Pasce pasce pasce.

ult. pasche pasce pasce. pasce magis verbo pasce exemplo pasce et temporali subsidio. Ex quo enim ei et temporale subsidium debent adiuvare verbum. ad 3^m^ et 4^m^ pertinet illud math. ult. Euntes docete omnes gentes. et mar. 16 ult°. Euntes predicate omni creature verbum propositum. Pax vobis. ¶ Ex quo est notandum

postill quod dominus veniens ad discipulos pacem eis attulit et imitatores suos prelatos quos cum potissime imitarentur pacem afferre voluit. math. 10. Intrantes domum salutate eam dicentes pax huic domui. Multi tamen eorum sollicitudinem potius et turbationem afferunt. tantam enim multitudinem sociorum familiarium et equorum secum afferunt quod potius pacem eis aufert quam adducunt. ¶ Et notandum secundum eundem quod est pax mala sicut et bona et habet tres species. prima est pax inordinata. 2^a^ est pax simulata. 3^a^ est pax scelerata. Prima inordinata est quando cum superior inordinate obedit inferiori ut racio sensualitati. Prov 30. Per tria movetur terra etc. 18. si prestas anime tue concupiscentias eius faciet te in gaudium inimicis tuis. 2^a^ est qualis fuit simulata pax iude. luc 22°. Iuda filium hominis osculo tradis. et 2° reg 20. dixit Joab ad amasam. Salve mi frater et effudit intestina eius. 3^a^ pax est pax scelerata sive pax iniqua de qua math. 10. dicit christus Nolite arbitrari quod venerim pacem mittere sed gladium. Non ergo istam pacem malam affert christus discipulis. tamen ad eorum conforcionem ait. Pax vobis. et cum hoc dixisset ostendit eis manus et latus. id est cicatrices manuum et lateris. has cicatrices ut dicit glo. potuit dominus resurgendo sanasse. sed noluit sed servavit et servaturus est multis de causis. primo ad instruendam eorum fidem. Per cicatrices enim patebat quod idem corpus fuit quod passum fuerat et postea resurrexit. 2° ut pro nobis patri supplicans quale genus mortis pro homine tulerat semper ostendat ut sit efficacius et vehementius moveat. 3° ut apostolos et alios ad passionem et ad gradum eorum magis provocaret. 4° ut in iudicio dampnatorum ipsorum iustam esse ostenderet. 5° ut in signum victorie et titulum triumphalem. 6° ad maiorem sanctorum gloriam cum in deo suo videbunt signa amoris proprii que habuit ad eos et ad maiorem peccatorum confusionem. secundum illud. videbunt in quem transfixerunt. plagam et livorem pro christo non sustinuit in gloria apparebit. Et pro istis non quam secundum quod allegatum est in primo sermone. ¶ Secundo. Gavisi sunt discipuli viso domino. id est hoc gaudio quod ante mortem promiserat eis qui dixit eis. Iterum videbo vos et gaudebit cor vestrum. Jo 20. Sed hic querit Notingh. quomodo potuit discipuli videre claritatem corporis christi glorificati. Ad quod respondet magister aug. 22° de civitate dei dicens. Claritas qua fulgebunt electi in regno dei in corpore christi cum surrexit ab oculis discipulorum abscondita potius quam defuisse credenda est. non enim eam ferret humanus aspectus. Tertio. dicit ergo eis iterum. pax vobis. Iteratio ergo secundum bedam confirmatio fuit. Vel pacem iterat ad ostendendum quod ipse est pacis auctor pacis doctor et pacis amator. Ad ostendendum etiam quod nuncii et predicatores evangelii cum sint pacis annunciatores debent inter se pacem habere. Ad ostendendum etiam efficaciam crucis per quam pacificavit ad col. primo. Pacificans per sanguinem crucis sive que in terris sive que in celis. Unde criso. sic quasi demonstrat efficaciam crucis per quam solvit omnia tristia et contulit omnia bona. Et etiam hec pax ostendit quod pacata fuerit cor

Pax mala 3^x^.

aug.

in gratia apostolorum.

aug.

H. aug.

videre

H.

Nota fuit.

Sed°.

De spiritu sancto

De pace

Criso.

da gentiū et fidelium quibz discipli destinabant. ut i mansue̾ suscepcrit salutis uerbum. Vnde pax e nota disp̃o p̃dicatoris euāgelij et q̃ntū ad auditores et q̃ntū ad p̃dicatores. Vnde et hanc formā hic obseruat xp̃c. p̃ idu at mentis tranquillitate q̃ uitiē nō tā p̃dicatoribz q̃ auditoribz p̃suppo̾ta et tūc committit xp̃c discipulis auctē p̃dican di cū subdit. Sic misit me p̃r sic ego mitto uos. i. sicut ego a meip̃o nō ueni sz auctē p̃ris mei sic ego uos dans uob̃ p̃tātē auctē. Ro. 10. quō p̃dicabūt n̄ mittant̃. hanc autē petebat ysaias 6. dicens. Ecce ego mitte me. ¶ Et e hic notād s̃m btūm aug⁹ i q̃oibz ad orosiū q̃one 64. q̃ aplūs intp̃tat̃ missus. Aplo⁊ a q̄r sunt gr̃a s. a deo a deo. et p hoiem et p hoiem tm̄ et ex se. A deo eñ missus est moyses. A deo et p hoiem sic ihc naue. p hoiem tm̄ sicut nr̃is tp̃ibz. multi fa uore uulgi i sacerdotiū subrogati sūt. ex se eñ mq̃t pseudo p̃phe. Et q̃rit ulti⁹ orosi⁹. quō possum⁹ scire q̄ mittit̃ a deo. Et r̄ndz aug⁹. illū cog̃te a deo missū quem nō paucor̃ hoīm laudacio uel p̃ cius adulacio eligit sz illū quē uita et mo res optimi et aplico⁊ p̃sagio commēdat sacerdotiū. ut e q̄ diuisor̃ p̃lato⁊ iudicio p̃pbat̃. qui nō appetit p̃esse nec pecuniā dat ut op̃atus honorem adq̃rat. s̃ca de hijs q̄ p̃esse festinant quidā p̃at⁊ eleganter exp̃ssit. sciat se nō esse ep̄m q̄ p̃esse desiderat nō p̃desse. hec ibi. ¶ Et r̄ p̃mis sū a textū sic scribit aug⁹ sr̄ iohē omel. 14. Sic misit me p̃r inquit mitto uos eq̄lem p̃ri filiū nouim⁹. Sic hic uba mediatoris agnoscim⁹ mediū quippe se ostē dit dicēdo. Ille me et ego uos. Secundū a g̃g⁹ ostēdit xp̃c in hijs ūbis caritatē q̃m hu it ad discipulos et hoies diuisos. q̄ di ceret. ea caritate uos diligo cū int̃ scandala p̃secutorū mitto. quā caritate p̃r me diligit. qui uenire me ad tollerandas p̃secucōes fecit. ¶ Hic ā sciend̃ q̄ ex diuis et idem e officiis p̃dicatoris et absoluēis p̃c cato⁊. io p⁹ auctēz p̃dicandi tribuit eis auctē absoluendi. i cui⁹ signū contulit eis sp̄m sc̄m et hoc e q̄d addit̃. hec cū dixisz insufflauit et dixit eis. Insuffla uit ad ostendendū sp̄m sc̄m nō esse tm̄ pa tris sz et suū. flatus tū ille nō erat corūdens s̃ba sp̄c s̃a. sz demonstratiua p congruaz sig̃com sp̄m sc̄m nō tm̄ a p̃re p̃cedere sz et a seip̃o. Dedit ā sp̄m sc̄m nō i sp̄e flatus ad ostē dend̄ sp̄s⁹ sp̄c s̃a subtilitate q̃ntū ad creaturaz s̃a flatus corp̄lis fouet calefacit et uiui ficat sic sp̄c s̄cs sp̄ualr̃ continuitate q̃ntū ad originē eternā. sic flatus cōtinuus p̃cedit ab aīali sic e sp̄c s̄cs p̃cedit a p̄re et filio cū p̃rib; sz diuita sp̄iratōe. Insuffla uit g̃o et dixit eis. accipite sp̄m sc̄m. i. do nū sp̄c s̄ci q̄d e auctas remittendi p̃ccā. uirtute sp̄c s̄ci. Sz ex isto uidet̃ q̄ apli nō

hebant sp̄m sc̄m p̃terea Io. 16. xp̄c dicebat. Si nō abiero paraclitus nō ueniet ad uos. sz xp̄c nondū ascenderat g̃o sp̄m sc̄m dare nō debat. Ad hanc q̃oz dicebant aliqui ut dicit crisos⁹ q̄ xp̄c nō dedit eis mō sp̄m sc̄m sz p̃parauit eos ad suscepcōz sp̄c s̄ci. s̄o eñ potuissent sustinere aduentū sp̄c s̄ci n̄ p⁹ fuissent p̃pati. Alio uō dicit crisos⁹ q̄ xp̄c mō dedit sp̄m sc̄m n̄ ad oms effc̄s s̄ et ad remissiōz p̃cco⁊ sup̄ q̃ntū ad alios q̄ ip̄i p⁹ iustificati erant. Vnde subdit. quo⁊ remiseritis et c. Tercio uō dr̃ s̃ aug⁹. et g̃g⁹ i oē. q̄ bis dedit sp̄m sc̄m sel' in t̃ra p̃p dilccōz p̃x̄ et semel i celo p̃p dilccōz dei. Quarto uō ad illd̄ dr̄ q̄ sp̄m sc̄m dare l' accipi e duo effc̄s. habuerunt g̃o discipuli sp̄m sc̄m an passiōz ad duos effc̄s. s. ad gr̃az iustificā et hoc i duobz ad euāgelij p̃dicacōz et lan guo⁊ curacōz. et hoc q̄n fuerunt destinati ad p̃dicandū m̄t 10. et luc 10. Ad duos g̃o ef fc̄s hūerunt sp̄m sc̄m p⁹ r̄coz. s. ad p̃cco⁊ remissiōz q̃ntū ad alios. de q̄ hic et ad fide num p̃pplicacōz et mrij tolleracōi q̄n sp̄c s̄cs die penthecostes descendit. P̄ ista p̃z s̄o ad argum̄ta q̄ apli an ascencōz xp̄i he bant et qui nō hebant sp̄m sc̄m. ut di cit aug⁹ i. ad aliquos effc̄s hebant. Vnde q̄d dr̃ Io. 7. q̄ sp̄c s̄cs nō fuit dat⁹ q̄ ihc nō erat clarificat⁹. u̾⁊ e q̄ nō fuit dat⁹ ad sufficiente p̃pplicatōz et consom̄ usqz ad oīa gn̄a tormento⁊ ad q̄d p̃ea fuit dat⁹ i summa habundanciā p⁹ q̄ ihc fuit glorifi catus. ¶ In hoc itaqz q̄ dicit accipite in plurali manifeste app̃z q̄ p̃tās remittendi p̃ccā pl̃ribz e collata. Sz tn̄ uidet̄ m̄t 16. dic tū fuit petro. t̄ dabo claues regni celo⁊. Ad q̄d dr̄ q̄ i petro figuratū fuit corp⁹ ecclie q̄ dicū est s. q̄dcumqz ligaueris s̄c. tamen s̄o eñ tm̄ dicū e petro sz ecclie p̃enes q̄m e p̃tās ligandi et soluendi q̄ s̄ p̃tingit p̃n cip̄r̄ e i capite ecclie et e i alijs sic i ep̄is q̄ sūt successores aplo⁊ et imediate a xp̄o sic p̃t heri ex loco isto. hebant p̃tātem nō mediate a petro l' successore suo n̄ q̃ntū ad iurisdicōz. Vnde g̃g⁹ exponens istd̄ uer bū accipite sp̄m sc̄m dicit q̄ apli nō so lū a semetip̃is fuerunt s̄ci sz et p̃ncipatū sup̃mi iudicis sortiti sūt i ure et quibzdaz p̃ccā retinerent et quibzdā relaxarent. hor̄ nc̄ i ecclia loca tenēt ep̄i et soluendi atqz li gandi p̃tātez accipiunt. q̄ gradū regis sortiūt. ¶ Hic itaqz sciend̄ q̄ multos ex li gare et soluere e dupl'. uel i foro p̃niali ut i foro iudiciali. p̃mo uō conuenit oībz sacerdo tibz ordinis. fundat̃ eñ h̄ p̃tās s̃ s̃ sacerdotali carcere mūē. illā a deo recipit. sc̄dā uō i subditos p̃t eis dare l' auferre amp̄li are uel artare. successor petri ut uicari⁹ ihū xp̄i. sc̄do uō conuenit ep̄is rōe dignitatis. Vnde dicit hugo de s̄co uictore. Alia e liga cō q̄ ligant ministri ecclie penitentes debito i uinctio satisfactōis et alia q̄ ligant penite tes uinculo excōicacōis. ¶ Dubitat̄ ulti⁹ de h̃o ūbo accipite sp̄m sc̄m. ex eñ h̃o uidet̄ q̄ sacer

Aug⁹.

i gr̃a a p̃lato⁊.

Aug⁹.

Aug⁹.

De sp̄u s̄co.

Primo

crisos⁹

2º

3º

4º

¶

1º

2º

p̃tas s̄ i eccl̄ia.

2º

Ro° | Co | Ro° 2 | Ro° 3 | Greg | Thos didimus | Greg | Greg | Cri

dos non habens spiritum sanctum non potest remittere peccatum. Ad quod dicendum quod peccatum remittitur virtute spiritus sancti, non tamen oportet quod sacerdos remittens sit sanctus. Ratio est quia sacerdos remittit sicut minister spiritus sancti et sicut agens principale. Ideo potest peccatum remittere per bonum ministrum et malum. Unde remittere peccatum magis spectat sacerdotis officium quam meritum. Sed obviat per hoc quod sine gratia non datur remissio peccatorum. Sed non oportet quod ista gratia sit in ministro sed in principali agente vel recipiente. Aliter tamen potest dici quod sacerdos non habens pietatem spiritus sancti peccata dimittere non digne officium suum exercet, quia absolvit ex officio et vitio. Ad quod movendum primus eis dedit spiritum sanctum quam potestatem remittendi. ¶ Secundo modo potest dici quod quedam sunt dona que a spiritu sancto et cum spiritu sancto dantur, sicut caritas. Quoddam autem donum est a spiritu sancto quod non semper datur cum spiritu sancto, sicut potestas conficiendi, ligandi atque solvendi. Quod ideo factum est primo [illegible] subito previderi caveret. Unde et iste est sensus illius: Accipite spiritum sanctum, id est donum spiritus sancti, quod est auctoritas remittendi peccatum. Unde et subditur: Quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt. Remittit ergo sacerdos peccata quia est minister ecclesie in quo administrat sacramenta. Retinet autem in quantum alios indignos ostendit et iudicat a perceptione sacramentorum. Hoc modo dicimus quod deus remittit peccatum in quantum confert gratie donum. Retinet autem non largiendo gratiam propter impedimentum recipientis. In hoc autem quod ministri possunt remittere et retinere peccata magnus est honor sed gravissimum onus. Unde Gregorius sic habet: Ubi magnus honor est sed grave pondus est huius honoris. Durum quippe est ut qui nescit moderamina vite proprie sit iudex vite aliene.

¶ Sed Thomas autem unus ex duodecim non erat cum eis quando venit Ihesus. Thomas igitur qui fuit unus de primis discipulis et specialiter electus qui dicitur Didimus, id est geminus vel dubius. Papias: Didimus Thomas apostolus dictus est quia diu hesitavit in fide. Didimus autem grece latine autem geminus dicitur. Vocabatur autem didimus id est geminus non propter duplicitatem sed propter dubietatem in credendo quia cor quod dubium est in duas partes vacillat, secundum Gregorium in omelia. Non enim casu gestum fuit ut ille discipulus tunc deesset. Egit namque miro modo divina clementia ut discipulus dubitans dum magistri sui palparet vulnera carnis in nobis sanaret vulnera incredulitatis. Plus enim nobis Thome infidelitas ad fidem quam fides discipulorum profuit credentium quia dum ille ad fidem palpando ducitur, nostra mens omni dubitatione posita in fide solidatur. Et alibi Gregorius dicit quod magis beata Maria contulit que cito credidit quam Thomas qui diu dubitavit. Sed cum dixissent ergo illi, scilicet Thome, alii discipuli. Didimus dubius, ideo autem [illegible] refert ut audiens credat. ¶ Ille autem dixit Thomas dixit eis: nisi videro in manibus eius fixuram clavorum et mittam manum meam in latus eius non credam. Thomas cum aliis discipulis grossior ut ait Crisostomus querebat fidem per grossissimum sensum scilicet per tactum et non credebat oculis. Sed et post dies octo, scilicet a die dominice resurrectionis in sero, ut inquit [illegible], fuit autem [illegible] appro[illegible]. Iterum erant discipuli eius et [illegible] scilicet in eodem cenaculo clausis foribus sicut prius, et Thomas cum eis, scilicet discipulis. Venit Ihesus et stetit in medio et dixit eis pax vobis. Victor pacem affert qui propter pacem venit. In prima visitatione bis dixit pax quia in illa significatur vita presens per gratiam in qua pax pectoris et pax temporis datur. [illegible] autem visitatione semel tamen pacem offert quia erit in finali visitatione in qua pace eternitatis perpetuo [illegible]. Sed deinde dicit Thome: Infer digitum tuum huc et vide manus meas, que clavis perforate sunt, et affer manum tuam et mitte in latus meum quod fuit lancea perforatum, et noli esse incredulus sed fidelis. Crisostomus: Vide quomodo expectat a Thoma prius rogari vel audire ab tale quale aliis dixerat. Nisi videro non credam, sed preoccupat eum ostendens per hoc quod cum loquebatur ad discipulos ipse aderat et hiis verbis usus est dicens: Infer digitum tuum huc ut cognoscas per tactum, et vide manus meas ut cognoscas et per visum, et affer manum tuam, id est applica. ¶ Et est hic sciendum secundum Ianuensem quod discipulos erroneos in fide confirmavit per omnes sensus corporis: primo per auditum cum dixit Pax vobis, per hoc vos [illegible] plenus, ut sit homo [illegible] verba pacis non derisionis vel dissensionis. Sed de multis [illegible] illud Ecclesiastici 28: Lingua tertia multos commovet. Magnum itaque esset monstrum si quis tres linguas haberet, et tamen tres linguas multi hiis diebus possident nec miramur. Una est adulationis que multa in faciem blanditur. Secunda est detractionis que in absentem fratribus obloquitur. Tertia dissensionis quam lingua seminat. Et multo [illegible] iste lingue forent abscindende. Prima quod decipit. Ysa. 3: Populus meus qui te beatum dicunt ipsi te decipiunt. Secunda quod defamat. Unde sapiens nos admonet ne cum talibus assidui simus. Ecclesiastici 23: ne forte assiduitate tua [illegible] pecces. Tertia quod conturbat Ecclesiastici [illegible]: Calumpnia turbat sapientem. Secundo per visum cum [illegible] ostendit eis manus et pedes. Quidam enim qui eis credebant ipsum esse spiritum ut patet Luce ultimo. Ideo dixit Palpate et videte etc. Alii dicebant ipsum assumpsisse corpus [illegible] sed non verum sed fantasticum. Ideo dixit Habetis hic aliquid quod manducetur. Tertio ostendit idem per hoc quod in eos insufflavit. Flatus enim ille valde odoriferus erat qui ab illo pectore procedebat quod apoteca omnium karismatum erat. Quarto per gustum in quo manducavit piscem assum et favum mellis. Quinto per tactum cum dixit Infer ¶ digitum tuum huc. In quo quasi salutis remedium nobis reddit, ut virorum [illegible] tangi vulnera peccatorum. Sed sunt quedam animalia que se tangi non permittunt. Quedam quia feroca sunt sicut leo, quedam quia hispida sunt sicut herinacius, quedam quia silvestria sunt sicut lupus. Sic enim non permittunt se tangi propter suam arrogantiam. Tales enim prelati videntur illud apostema: noli me tangere. Exodi 19: Omnis qui tetigerit montem morte morietur. Avari quia sunt hispidi et spinis divitiarum pleni non sustinent se reprehendi. Secundo Regum 23: Si quis spinam voluit tangere armabit ferro et lanceato ligno. Oportet enim cum quod sit munitus armis ad protegendum se lorica ferrea, id est impenetrabili patientia. Luxuriosi non patiuntur se reprehendi quia silvestres sunt quia [illegible] ad honorem dei et salutem proximi [illegible] noluit. Primo Corinthiorum 2: Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei.

¶ Sed iste possunt queri de hoc quod dicitur Infer di

grãi tuũ huc et mitte manũ tuã ĩ latũ meũ
et quis (vi q corp(us) xi tunc erat vulneratũ
cũ s(ed) h(oc) nõ erat gloriosum quẽm si dicas q si ci
catrices remanserant (vi q nõ plenã glĩã asse
cut(us) fuit . q psectã caret ĩ quo nulla remanet
corruptionis vestigia . g(o) (vi q corp(us) xi nõ erat p
fce glificatũ . Si dicas q remanserat pp disci
pulos tũ . tunc (vi q nõ ue(re) s(ed) fantastice cica
trices erat . Sed ad ista dic(endu)m aug(ustinus) ut dicit cicat
rices c solotib(us) cõ paganos . Nescio quo(modo) Ideo
q'te cõsueuerunt xpm nõ vulneratũ s(ed) cicatri
ces discipulis monstrasse q tunc ste(n)tit si
nulla vulnera pcessissent . nec ex ip(s)a s(ed) ex di
na impõe et arte optimi medici sunt reten
te . ponit aug(ustinus) de milite vulnerato q nõ vult sa
nari a medico quin sig(na) vulneri(s) remaneant .
Et quid sequitur de hoc tũ dr . mitte manũ
tuã ĩ latus (e)c . g(o) corp(us) illud erat corrupti
Si dicas ut dicat corp(us) q hoc erat cũ contu
tactus qd fiebat . tunc obiicit q si palpari
e in natura corp(or)is glificati g(o) manifestũ e q in
hoc manifestabat se nõ h(ab)ere corp(us) glificatũ .
Ad istud dicunt aliqui q intrando ianuis clau
sis ondit corp(us) gl(ori)osum et p tactũ ondit illud
esse qd fuit passũ . Pt tñ aliter dici q sicut dup(lex)
e ad visibile duo mo(di) q visum latere nõ pt
ut lapis grandis . Alio mõ cũ latere nõ possit
pt tñ manifeste . p(rim)o e quidem visib(ile) et e i corp(or)e
nõ glĩoso . Sic tangi q tactũ bñ dispositũ et
debite applicatũ nõ pt latere e visib(ile) q(uod)dam
corp(us) nõ glificatũ . tangi (vero) q tãgit sua im
pulsu manus nõ solidum q quod pt sua vir
tute p manũ penetrari hoc magne virtutis
e et hoc fuit ĩ corp(or)e xi . Vñ g(o) ĩ q(uo)dã oïe
palpandũ a carne dñs pbuit qui ianuis
clausis introduxit . q ĩ re duo mira et mir(a)
humanũ rõ valde cõtra ondit dñ p(ost) resurrect(ion)ẽ suã
corp(us) suũ et incorruptibile et tñ palpabile de
monstrauit . Nam et corrumpi necesse e qd pal
patur et palpari nõ pt qd nõ corrumpit(ur) . xpc
tñ corp(us) suũ et incorruptibile et palpabile
demonstrauit . Nã et corrumpi necesse est q pal
pat et palpari nõ pt qd nõ corrumpit(ur) . x(pc)
tñ corp(us) suũ et icorruptibile et palpabile demõstrã
ut psectũ esse p(ost) resurrect(ionem) ondit corp(us) suũ et eius de
nature et alterius glĩe . Ita quicũt de hoc qd
dicit . Noli esse incredul(us) . opposit(u)m g(o) de h(oc) q
paul(us) dicit hebr . xi . Fides e sba rer(um) sperandar(um)
argumentũ nõ apparentiũ . Fides g(o) e car(um) rer(um) q nõ
apparent q (vero) apparent fidem nõ h(ab)ent s(ed) agnicõ(nem) .
Dicit g(o) aug(ustinus) q aliud vidit et aliud cre
didit . Vidit h(omi)nem et deũ confess(us) e . Vñ dicit
dñs m(eu)s et d(eu)s m(eu)s . Sed tunc obiicit q saltem
videbat eum que p(ri)us sciebat mortuũ . Ite(m) tho
mas nõ credebat nisi qd videbat . g(o) h(ab)uisset uo(ces)
sue fidei pdebat cõpimentũ . g(o) fides sua nõ
h(ab)ebat meritũ . Dicendũ q apli ludificac(i)oẽs de
monũ potuit cõsiderare illud dñi fuit ĩ as
sumptio corp(or)e et in erat q et aliqui dubitabit
et dicit e q p visio(nem) illam nõ fuit certa cogni
o . nec h(ab)uerunt p illa visiones toles cognitas
q auferunt fidei meritũ et solũ inductiues que
adiuuant intellectũ infirmũ . et nõ dñi ĩ fide
stabilitũ . Vidit thõs et dicit ei . dñs m(eu)s et d(eu)s
m(eu)s . (vero) thõs fuit (fuit) theolog(us) dup(lici)ter ĩ xo co
gnouit naturã s(cilicet) humanã cũ dicit dñs m(eu)s . Ideo ar

co d(eu)s . q p morte ĩ humanitate tollerata
nos emit ut seruos p p(re)c(i)o . et diuina
cũ dicit d(eu)s m(eu)s . q s(ed) p virtute diuinitatis
nos de nichillo creauit . grẽi p(ost) Vide
bat aũt thõs h(omi)nem et tangebat et cõfite
bat cũ quẽ nõ videbat neq(ue) tangebat .
Sed p hoc qd videbat et tangebat ~~diuina~~
diuinitatẽ remota dubito e credebat . Alie
op(er)ib(us) pñ q ĩ hoc tactũ sufflauit ĩ eũ
ide flatu inuisibili ut accipet spm sanc(tum)
quo mens eius afflata intellect(us) et virtutem
cognosceret et ĩ uocem prumpet dicens do(mi)
n(u)s et d(eu)s me(us) . Dicit ei ihc . q vidisti
me . ĩ vera humanitate et io credidisti in
me (con)ã diuinitatẽ quã oculis corp(or)is cõspi
cere nõ valebas . Aug(ustinus) s(uper) joh(annem) oïe ubi
nõ ait tetigisti me s(ed) vidisti quia g(e)n(er)alis
quodãmõ s(ens)us visus e . nam et p alios q(ua)tuor
s(ens)us notari solet velud cũ dicim(us) audi et
vide q bñ sonat olfac et vide q bñ
oleat gusta et vide q bñ sapiat . tange
et vide q bñ caleat . vbi sonuit vide
cũ visus p(ro)pie nõ neget ad oculos ptine
re . Vñ et hic dñs dicit . Infer digitũ tuũ
huc et vide . nec tñ ille oculos h(ab)ebat ĩ
digito . g(o) siue intuendo siue et agendo q
vidisti me vniq(ue) credidisti . q(uam)uis dici
possit nõ ausum fuisse discipulũ tange(re)
cũ offeretur ille tangendũ . Nõ eĩ scriptũ est
et tetigit thõs . s(ed) siue aspiciendo siue ta
gendo viderit et crediderit illud qd se(quitur) mag
g(e)nerali fidem pdicit atq(ue) cõmendat . bti
qui nõ viderũt et crediderunt . hec aug(ustinus) . Sed
(vi) q hec sña aug(ustini) careat veritate Si eĩ
x(ps) ĩ h(ui)s v(er)bis cõmendat ass(er)tiones fide
potius dixisset . bti qui nõ videbunt et credet
vel bti qui nõ vident et credunt . q bti
q nõ viderũt et crediderunt . Sed ad istud im
plicate dic(endu)m aug(ustinus) dicens pterita tpis vs(us)
e v(er)bis tang(is) ille qui quod erat futurũ
ĩ sua pdestinacõe nouat iã factũ . Alr dici
q p(ro) tpe p(ro) tpe et hoc pp certitudinẽ p(ro)phe
cie . Et h(oc) ait bti qui nõ viderũt et crediderũt .
Ĩ qñ dicit maiores meriti fuerũt q nõ
viderũt et crediderũt et p (con)sequens beatiores . ĩ
q sña nos intell(igi) voluit si tñ fide meam
op(er)ib(us) psequuntur . Nec ẽ negligenda sña
pet(ri) rauennas q ut allet eũ nõ(n)nulli
sermone s(uo) ita scribit . Cur thõs vestigi
a tã sic requirit cur tã p(ro)ne patiente post
tñ dñe resurgente discussit et paulo p(ost) q
bo ignorã que erudiuit ignaros q istum
et incredulos q bo infidelitas q sc(orum) fidei
militauit . Est hic itaq(ue) sciendũ q ĩ p(ro)ces
su h(ui)s aug(ustinus) e discipulos timidos multipl(iciter)
confortauit . p(rim)o cõmendando v(er)bu(m) consolatoriũ
cũ dixit pax vobis . (secund)o eos confortauit on
dendo eis grandẽ cor(am) cũ dix(it) ondit ei manus
et latus . Multũ eĩ miles se animant cũ
rege viderit fortiter dimicantẽ . Sic discipli
multum debant animari cũ viderunt xpm tã for
ter dimicante et vicisse . Si quis g(o) tepid(us)
e ĩ amando videat latus xpi tã pforatũ

Augus(tinus) .

Augus(tinus) .

Greg(orius) .

Amb(rosius) .

Greg(orius) .

Ro(mani) .

xpc cõfortauit
discipulos
multipl(iciter) .
i .

De passiõe .

c inflammabit p amore. Qui e tepid i op
ando uideat manus eius pforatas c ītā
bit ad opand. Qui e infirmus adusa sus
tinendi uideat eius pedes pforatos c aī
mabit ad supportand. 2. eos cofortuit p
mittendo eis grande auxiliu cu dicit. Sic
misit me pr sic mitto ego vos. i. sic pr
ad patiend me misit c cu sp mecu fuit
Sic ego ad patiend vos mitto c cu sp
vobiscu ero. mt ult. Ju ps. cu ipo su i
tribloe eripia c. Ds itaqz i tribloe nis
tu support. io dicit. cu ipo su i tribloe
ab ipo illum liberat io dicit. eripia c
p merito tribulois passione iustu remu
nerat io dicit c addit. glificabo eu. 3.
eos cofortuit dando eis grande solaciu cu
dicit. accipite spm scm vos s consolatore.
Vocatur eni paraclitus i consolator. 4o eos
cofortuit. dando se nimiam dulu cu dixit.
quorum remiseritis pccta. Sic eni rex aliqs
mittens aliqm principem dat ei ptate
i carcere remittendi c liberandi sic c hic
suis pncipibz cu dicit. quorum remiseritis
pcca. 5. eos confortuit grande pmiu pmit
tendo cu dicit. bti qui no uiderut c crediderut
c itel de fide formata q bt seai carita
c opa. Tercio nobile est q x ondit mirabi
le pietate qui ppt unu solu i fide cofirmand
cor hic aduenisse. Criso9. considera dni
toris clementia quat c p una aia on
dit septem uulna hntem c accidit ut sal
uet unu. Ex hijs pz q x licet deposuit
passioz no tn compassioz c cu honores ut
dicit Jan. 2o mala inducere cosueuerunt.
s obliuioz elatioz mor uiccoz c icompassi
one. p oblivioz sic le. gen 40. pincerna
succedentibz psppis oblitus e interptis sui.
2o elatoz. gg. plerumqz si ad regimius cul
me quis ascenderit ptinus pturupit con
p reg 15. Saul qui indignu se considerans
p9 fugat mox ut regni gubernacula sus
cepit intumuit. 3o ppt mor uiccoz vn c
vulgariter dr honores mutant mores.
Qui eni paupptate depssi mansueti ptendut
honoribz exaltati c iactati sepe qi itolle
rabiles efficiuntur. iuxo illud metricu. Aspius
nichil e humili cu surgit i altu. 4o. icom
passioz. vn de istis duobz sic scribit amos.
6. Optimates capita pplor igredientes
pompatice domu dni. c se nichil patiebat
sr contricone. Joseph x cu exaltatus nec suor
pauper fuit oblitus sz eos benigne visi
tauit. nec sup eos exaltatus p fastu. sz
eos fres appellauit. Jo 20. Vade ad fres
meos. c nec i moribz mutus q cu suis sic
p9 comedit c bibit. luc ult. nec dur9
c incompaciens. sz cu discipulos i mero
re timore c errore positos dulater c mise
ricorditer ut ptuissu e confortuit. Tercio
notandu q x p9 sua tioz cu uniquis c cu
dialibz no multu loquit sz aliquibz
bonis apparuit quo e mo facere de q
spulr resurrexit. cu no multu cu peccatori
bz maxie qui occioz ei pberent loquere sed
quinta e multor conuisacio q minor est
ppls e admiscere i hoc pculo est plus. Ni
chil adeo damnosu moribz bonis q i
aliquo spectaculo presidere. c mulier tac
tum pfugiebat dicens madalene. Noli
me tangere. dans nob exem muliez cosor
cia euitandi. Jte sic x loca mulier ondit
sic qui spulr resurgit pcta sua p confes
sione dz. pu 28. qui abscondit scele
ra no diriget. Jnsufflauit nisi cu spm
scm dedit ut opi formacois op9 refor
macois videret. Eni 2o fformit ds hoi
nem de limo terre c inspirauit i faci
em ei9 spiraculu vite. Tercio notand s
quenda postille q dns ad pace mo
nens ad memoria reuocat q pass9 e
cu illos qui nolut audire ubu de pace
cu meores sint iniurie s illate. qu hoc c
q dns passioz reuocat discipulis i tri
bulac positis instruimur q cu ad p x
noie patimur ea q p nob pass9 e cogite
mus. hebr 12. Recogitate eu qui talem sus
tinuit a pctoribz aduersus semetipsu co
tradicoz ut no fatigemini c p pet 2o. 3.
Diterites angustias dni nri ihu x. le
ui9 ras portbim9. Greg. si passio dni
ad memoriam reuocet nichil adeo duru
qd no equo aio tolleretur. Passio dni
lignum tribulois dulcorans sic figura
tu e in ligno qd a dno ostensu est mo
ysi q aque marath dulcorate sut. Exo
15. Jte p macħ 6. le. ostenderunt elepha
tibz sanguinez vue c mori ad acuendos
eos in plium. Sic sanguis x considerat9
acuit nos dz i pugna spuali. Jte aspect9
serpentis enei sanabat a morsibz serpe
tu ignitor. Num 21. Jte aspectus x i cru
ce uera c incparacioz uraz sanauit. Aspect9
c dni discipulos letificat. luc ult. Jgo
dicit exeq ei qui pest ut talem se exhibe
at q ei9 psen subditos letificet no cotris
tet. qd fiet si ob sua uita ab eis dili
gatur. Vn aug9 i regula loquens de eo
qui pest ait. Et qmuis utrumqz est
necium tn plus amari appetat q timeri
Gauisi sunt discipuli viso dno qui sur
rexit. gaudeas c tu cu pcenderis aliq a
morte culpe resuscitatu. Noli imitari p
fidos iudeos qui cogitauerunt ut lazarum resu
scitatu interficerent. Jo 12. Qr notand s e
unde conuenienter dns pace optat spualr
discipulis ad pdicand mittendis p pacem
peccatoris mas uni e pdicatoribz. Ju ag
ymagines no uiuerent c a mente turbata
no agitat uitas pdicanda. Jte conueniet
pdicatores suo x ad paciaz x ecctatt di
cens sicut misit me pr. qr pdicatoribz
nalr uni e pacia Ju pe. bn pacientes
erunt ut annuncient. c pu 19. doctrina uiri
p paciaz agstitur. Tercio c multa alia
fecit ihc. Qo p9 nre credulitatis comeda
subdit euuge solidditatis declaro. ffide ass
ueram confirmit x p signorum multitud
p scripture certitudinez c p effcs magni
ficez. ut dicit Hotingus. Dicit go. multa
c alia signa fecit ihc i conspcu discipulor
q no sunt scripta i libro hoc. i. i euuge
ioh. q non e necu oia enarrare s fide
certificare. Vn c subdit. hec a scripta sunt

Criso9.

Jan. honores mala inducunt.

b q continet euuge^u istud. Vel hec b. q
continz scriptu^a ueteris testi ac noui. de quib;
eccl^i 24. hec oia liber uite & testi altissi &
agnicio ueritatis. scripta uero sunt ut cre
datis. Jo. 20. quecumq; scripta sunt ad
nram doctrina scripta sunt. ut credatis
nq' qz ihc e filius dei. luc p^o. Vocabis no
men eius ihm. & p^o Jo. 4°. Quis e q uin
cit mundu n^i q credit qz ihc e filius dei. Et
qz no e status i fide ppetuus sz fidei suc
dit sciencia. io fidem ordinat ad ulti^a
diceus. & ut credentes uita habeatis. qz
b d^r. ad hebr^r 11. Sine fide impossibile e pla
ce deo. sz & credentes uita possidebt. p^a pet^i
p^o. credentes exultabitis leticia ienarra^bili
reportantes fine fidei uře salutem aiaz
ura^z. Vita uq' habeatis i noie eius. Act
4°. Non e aliud nomen datum hoib; sub
celo. i q oporteat nos saluos fieri. &
p^a Jo. ult^o. Scribo vob ut sciatis qui ui
tam eterna habetis. qui creditis i noie fi
lij dei. Ad hanc uita nos pducat i x^o filij.

Ego sum pastor bonus. Jo. 10. ¶ Eccl^a
qu pmo huius euuangelij nouu cope
dit cu hoc euuge^o ut dt de x^o re
surrectoe nulla faciat mencoz. cur i eccli
le tpe paschali. Ad qd dicend qz tps
pasche sigt statum reconsiliacois. q incipit
i eccli triumphante. Sic a i hoc euuge^o
euuge^ta tangit 4^or. ad reconsiliacoz ptina
cia; reconsiliandi meritu reconsiliacois
offiu reconsiliatoz collegiu & reconsiliacois
fructu. seu terminu reconsiliandi. meritu a
reconsiliandi fuit x^i passio. eiusdeqz passi
onis uirtu^s. qui exprimit x^o dicens. bonus
pastor. animam^a ego. sup. su. aiaz sua dat
p ouib; suis. Reconsiliacois offiu exprimit
t i hoc qz vot^r bonus. Reconsiliatoz
collegiu i hoc qd e ipa eccli. p ouile oui
um desigt. reconsiliatois fructus seu termi
nus erit celestis pacis bitudo. i q erit p
fca unitas diui gregis de q i eodem eun
ge d^r. ffiet unu ouile & unus pastor.
Hys psuppo^r p ptina euuangelij nouu
s^t notandu qz i hoc euuge^o euuge^ta pn^t ta
git 4^or. b affcm dileccois. defcm defensiois
affcm discrecois & effcm puissionis. p^a
3^a & 4^a condicoz approbat. 2^a uo reprobat
ca a se remouendo & se i hoc ualidu esse
defensore innuendo. Sca bonus pastor oues
diligit dilectas eripit. ereptas ptegit. p
tectas refiat & cogsat. ¶ Verumptn b^r sciend
qz i h^o euuge^o de 4^or fit mencio. b de pastore
de mercenario. de lupo & ouib; Vnde p^o fit
mencio de pastore i quo notatur affcio dilec
cois. p q in pn^o dicit. Ego su pastor bonus.
hanc pponi tamq' quem pbanda pmit
tit. Sam ei pprium e dice. ego. tm e prede
p eternam gnacoz. eccli 24. Ego ex ore al
tissimi pdij pgenita an omne creatura.
Eius & est pprium dicere. sum. cuius solius e
ee p diuinam psecoz. exo. 3. ego su q su. &
eius e pprium e dice se pastore cuius e oia pasce
p puida gubernacoz. ezek 34. Pascam
oues i montib; isrl. Eius & e pprium dic.
Ego sum bonus cui e bonitate diffundere
p tpalium rez pducoz. p liberale rez p
uisioz & p spualem mencium instruccoz. Jo. 10.

Nemo bonus n^i solus deus. ipe g^o x^o est
pastor p^r & papinus pp pncipalitate gub
nacois & uniuersitate iurisdiccois. ¶ hic
a s^t linc dco 10l^o. notand qz 6 sunt ptes
officij pastoralis. p^a pars e ut intret p hos
tium. 2^a. ut faciat oues suas voce sua au
dire. 3^a ut uocet illas nominatim. 4^a ut e
ducat illas. 5^a ut an eductas uadat.
6^a & maxe ut p ouib; suis aiam sua po
nat. pma pte impleuit x^o b qz intrauit
p hostium p cuius intellcu e sciend s^m aug^us
sr Jo. omel 44. & 46. qz cu x^o sit hostium
ppriet dicente Jo. 10. ego sum hostium. &
& sit pastor. & hic dicit. & pastor intret p
hostium ppriet dicte pax 4. qui n intrat
p hostium pastor e ouium. sc qz intrat p
semetipm qd est uez. Sic ei p seipm
nouit patrez & nos no nouimus n^i p ipm.
Sic intre pt legitime p p seipm & nos i
tramus p ipm. postill. hostium x^o est. Per
hostium intrat qui intrat p x^m & pp x^m.
Non intrat pp x^m qui no querit gliaz
x^i & ouium utilitate. phil 2. Omnes q sua
sunt querunt. Isti non sunt pastores sz po
cius ouium tonsores. Jacob pastor erat la
ban uo tonsor. ffugit iacob cu laban iuis
set ad tondendas oues. gen 31. Sic x^o pt
ab eis fugit q uellera horum auferunt. &
de pastu no curant. Ber dnm t pet^o pas
ce. sz nec sel dnm e b tonde. Et s^m eund
no intrat p x^m q intrat p domu l^r p car
nem & sanguinez uel p terrena ptate. P
domu intrant omes simoiaci qui latrones
& sacrilegi sunt. Cu simoniacos itaqz x^o max^o
zelo exarsit hic i ter^is q ementes & uen
dentes bis de templo eiecit Romana ei loco
i latrones sepius collocauit. Sca teste xpo
Jo. 10. qui no intrat p hostium i ouile o
uium ille fur e & lat^o. & uendit lat^o sz & sa
crilegus. Absurdu ei vt illum sacrilegu no
minare q calicem furat^r & no eu q furat^r
eciam cu ceteris ad eandem pnic latrone
dice. Qui p carnem intrant carnalr uiues
sepe caro fit. qui qd natum e ex carne ca
ro est. Jo. 3. Petrus introductus i atrium po
tifiis x^m negauit. Jo. 18. sic que caro in
trauit q ancilla e aie de facili x^m negat.
Illoz itaqz qui ~~p terrena ptate~~ q p ter
rena ptate i ouile intrant uindictam le
gimus i scriptura. Sca num 16° leg^r. Chore. 240
de maiorib; leuitaz q sacerdociu rapere
voluerunt igne diuino perierunt cosumebantur.
Dathan & & abiron qui ducatum moysi
inuidebant quib; inire pgenitaz videbatur
deri cu essent de tribu ruben pgeniti. Di
rupta est tra & apiens os suum deuorauit
eos cu tabernaculis eoz & uniuersa sba desce
derunt qz uiui i infernum. Ille & que dia^bolus
introducit vocte introductoris sepe facit.
Ber. qui fidelr intrat & no p x^m. qd n^i fi
delr agit & ex x^o. Alr tn & p hostium itrat
q p x^m pdicatum intrat i mentes. Vn linc
dco pall. Consistit i offo pastorali uerbum x^i
siue x^pm dz pdicare & p x^m pdicatum qsi
p hostium. ipe ei e hostium i mentes subdi
toz uelut i ouile intrare. Cogitat ei &
uoluntas loquentis i uerbo & p uerbum de
fert^r ad auditoz aures & p aures itrat

Lincoln.
6 ptes offij pastoralis

p^a pars.
Aug'.

Postill.

Postill.
Q no itrat p x^m

Chore.

Dathan & abiron.

Ber.

Linc.

De ubo dei pdicando.

i auditoꝝ intelligentiam. ⁊ ab intelligentia trāsit
i mem̄. ⁊ i mē recondituꝝ amplexatur p amo
re. ⁊ ita cogitatū cordis loquentis intrat p ūbu
mediū i sensū audientis. ⁊ ita q̄damodo
ipē loquens p mediū ūbū intrat i audiētes
Vn̄ si ūbum sit psuasoriū supbie ⁊ inuidie
auaricie ł luxurie uel alicuius immundicie lo
quens i audientes nō intrat p hostiū huile s;
p elatā materie supbie irruituꝰ i igne iehe
ne. Si a sit psuasoriū uirtutꝰ fidei ⁊ honestatꝰ
morꝝ cū hec i x̄o sint p ūbum x̄i i ūbo p lo
cuto uelut p hostiū intrat pastor i ouile.

Scd̄a pars. Hic ℭ.

¶ Scd̄ pars officij pastoral' ē sc̄ cū ut efficiat oues
uocem sua audire. Cū ei pars p̄ officij pastoralis
sit p x̄m p̄dicatū intrare congrue. ⁊ pars erit
ut q̄s i se ē uoce p̄dicata faciet oues au
dire. q̄r p̄dicatorꝭ sequi dr audicio. Audient a
s; h̄eant aures pfectas. Est a auris pfecta cū
ubi sonantis i aure corporis signo haurit. ab
intelligentia recipit i mē. ⁊ mē imprimit i af
fectu beneplaciti. ut sit mē mandatoꝝ dei ad
faciend ea. De hijs auribꝰ dr Aures a p
fecisti m̄. ⁊ qui h̄t aures audiendi audiat.
Si a desit uel i affectu beneplaciti impressio ł i
intellectu mē uel in auditu aure corporis interior
intelligentia nō ē auris pfecta. ⁊ integra s; absci
sa. Ideo ē a i loquentis corporis p̄tate ⁊ intra
te qui lo sondat audientis intelligentie ł ifi
gat mē uel imprimat affectui. ¶ Vnꝰ ei ē
magis x̄ q̄ hoc operat' interiꝰ loquens ūbu
secundū ad imprimend interiori auditui q̄d
ipē corporis lo auditui exteriori. Cū ei attendit
p̄dicator q̄ sine p̄tatis nō ē ī corporis sonare
i aure corporis ob desideriū i scriptoris eorꝝ q̄
ut x̄ ūbū loq̄t i aure mentis gemitibꝰ ⁊ oroibꝰ efficiat
auditor quid i se loq̄t dn̄s. ⁊ ipē p̄dicator
nō i uanū ob hoc dicere efficere. q̄ oues uo
ce eiꝰ audiant.

Tria nām pastori eē.

¶ Tū tria sunt q̄ integrat
uoꝝ qui p̄dicaturi sunt pastores p omībꝰ. s
doctrina sana lux exemplaris opū ⁊ oro.
amor hijs ut dicat ber̄ ⁊ oro.

Ber.

dr ter. pasce oues meas. Pasce s ūbo. pasce
s ex̄o. pasce ⁊ oroe. hec luc. ¶ Tercia pars officij

Tercia ps.

pastoralis ē ut cognoscet oues suas noiatī uel
ut oues cognoscat ⁊ p hanc ptem prīūt x̄ p̄c
ipleuit qui hic uestrꝰ dicat. Cognosco oues
meas. Dr ergo pastor sic oues suas noiatī nō
re ⁊ eas cognoscere. s; eas sic cognoscere nō pt nisi
noscat ⁊ noīa. h a noīa s luc sunt illa

Luc.

quibꝰ scribunt i lib̄o uite ⁊ ē liber iuiusq; nou
quo scribꝰ i libro uite collectio conpreuentū ut

Ro passim.

uirtutū uitioꝝ quā nō ē i alio reperire. p
qua ⁊ de quouis dici pt. Ro ē inuentꝰ sicut
illi qui conseruaret lege excelsi. h itaq;
noīa ppriaꝝ oium dr pastor agnoscere. Et sunt
duo mō ueniendi i talium noīum notitiā. q̄r
sic medicus i aura sui suscepti occulta passi
ex signoꝝ consideracōe ⁊ ptim ex illiꝰ suscepti
relacōe nouit susceptū. Sic ⁊ pastor q̄ i medico
susceptaꝝ aiaꝝ i sua cura secreta ⁊ occulta
dr agnoscere ptim p signa ptim p relata maxe
i confessoe. Dr ei pastor sensibilia opa subdi
toꝝ suoꝝ diligent nōre. ex quo affectū pte
quo i aquis resplendent uultꝰ prospicientiū
sic corda hoīm nō sunt prudentibꝰ. Et alibi.

cor hoīs immutat faciē eiꝰ. siue i bonū si
ue i malū. ⁊ cetera. Ex uisu cognoscat uir
⁊ ab occursu faciei sensatꝰ. Amictus corporis
risus dentiū ⁊ gressꝰ hoīs annunciant de il
lo. Ex hijs itaq; signis cū hijs q̄ audit i co
fessoe dr pastor aīaꝝ subditi plene cognoscere ⁊ sic
agnoscens illū s ppriaꝝ noīm q̄ scriptus ē i lib̄o
uite. nocet i a torpore excitet ⁊ ad bonoꝝ
exaciū stimulet ⁊ hoc ē q̄d pmissum ē. q̄d x̄
dicat. ⁊ cognosco oues meas. Sc. ⁊ cognoscunt me
mee. Ideo ei pastor agnoscit suas p ppriaꝝ confessionem
⁊ ipē agnoscunt pastorem. Agnoscunt nō
eiꝰ sibi confessor audiendo s; ex signis opū cog
nostunt illū hoīem conuersatorem secretariū fi

opa acio

delē occultoꝝ. nulla uoce reuelatorē nisi fic
agnite ⁊ eiusdem p uiribꝰ releuatorē. Tali
namq; uel uix uel nullo mō rili preue re
uelant subditi occulta uitiorꝭ morbi. Sꝫ
tace dr nec tenue cuj nec noīa nouit eaꝝ.

¶ Ē pars officij pastoralis conuenienter sc̄. ut
s. educat eas. qui pꝰ q̄ nouit eas cū p
signa q̄ p ppria confessionē illaꝝ. sequens ē. confessis
iniunctē iniunctioē q̄ eas educat de uinculis ⁊

C.

de carcere. Penitentia namq; rumpit ł soluit ca
thena pctī. q̄r pctī cathena q̄ quibꝰ dā
anulis ē conuenienter inexis confecta co
stringit. ⁊ dure ligat aīa misera. pnīe ei
ptes singule singulas dicte cathene anu
las rumpunt. q̄r anulum pnīe uolūtatꝰ
rumpit odiū pctī ⁊ dolor ⁊ contricio. Anu
lam libidinis carnis maceracio. anulū fre
quentacōis mali opis. opū iiiie frequentacō
consuetꝰ consuetudo ⁊ nouitate uetitas. ergo ut
cor. Sꝫ quā uiaꝝ asp̄am iniuncte pnīe ineūt
subditi. ū p eam i eoꝝ conspectū pꝰ incedat
plati. hec luc. Alij cū p eductoꝝ oiuū i
telligunt eductoꝝ ad pascua. q̄ s eundem

Luc.

luc. quatfaria ē ipa ē ager scripture i q̄ ag

Pascua.

singula precepta moralia sunt sic singule her
be uirides ⁊ sciales quas oues plebiū s;
pliau platoꝝ intellectꝰ. uelut degluciunt
i uentre memorie trahunt. ⁊ recordando ru
minant ⁊ amando ē incorporant. Sic ē
regnū celoꝝ thesauro abscondito i agro q̄r i
latitudine scripture sub sensꝰ historiam supficie
latet thesaurꝰ desiderabilis. spūalis intelligentie.

¶ Scd̄a pascua ē ager beatitudinis creature. i q̄ ag
singulaꝝ speciꝝ pulcritudines sunt sic singuli
flores quibꝰ pascūt plebiū greges cū pla
toꝝ doctrina ⁊ eruditoe ex similitudinibꝰ
speciꝝ creature informant aliꝰ moꝝ honesta

te. ¶ Tercia pascua ē ipī plati. ex plebiū sim
plicium uita ⁊ conuersacō bōa. platꝭ ei ē ex
emplar plebis. ⁊ x̄ bō platoꝝ. q̄r pla
toꝝ imitatores sunt plebes. sic ipī plati
x̄i s uoce apli. Imitatores mei estote sic

Ff. Elucidat oue plebis de ca...

⁊ ego x̄i. In hoc agro de serie ubi erumpunt
fruges bonoꝝ opium quoꝝ ex pascuntur s
diti uelut quadā fruge sic plati pascuntur

Ptēs ouis.

fruge exemplorꝝ x̄i. Veniunt cū istud ptī
ad ptā ptem pastoralis officij ut inferiꝰ uide
bꝰ. Sꝫ q̄ adhuc sumꝰ agni nouelli ⁊ te
nelli egemꝰ adhuc lactis confortacōe.

¶ Qui ē pascua q̄ pascenda ē grex dnī est

ubum incarnatū s(ecundum) hūna natura. Ipa
nam q(ui)a ubi diuinitas p(er) carnē assūptam
nos lactabat. hoc a lacte roboratꝰ grex c(um)
i tribꝫ p(re)scriptis agris pastus tandē uenit
et ad istaꝫ pascua i. pascuā diuinisionis
ut dicat cū p(ro)ph(e)ta. Saciabor cū uultū tu
o. Hec pascua ē ager amplissimꝰ q(ui)a ma
gestas diuinitatis imensa ē. In h(o)c est
flos imarcessibil(is) pulcritudinis diuinse ipe
quoꝫ flos ē eterna sapia i q(ua) descripta est
pulcritudo diuinsa. In q(ua) sunt omniū mor
liū ꝛ corruptibiliū ꝛ irronabiliū uiuen
tes ꝛ eterne roes. huiꝰ ag(ri) flores hūt i
se robur diuinse potencie ꝛ suauitate diui
nse bonitatis. De huiꝰ agri pulcritudie
ait p(ro)ph(e)ta. Et pulcritudo ag(ri) mecū ē. C Ite(rum)
p(er)s officij pastoralis ut p(ri)missimū ē. ē ut
an(te) oues uadat. Uadit a(utem) p(re)latꝰ an(te) oues
p(er) uias asperas ꝛ duras p(ri)mo ꝛ (ex)e(m)p(l)o suo com
planat ꝛ mollit eas sequuti gregi faciēs
q(uo)d monet ap(osto)l(u)s dicens. Exemplū esto fidelis in
ubo i conu(er)sacōe i caritate i fide i castitate.
C Post hoc sc(i)e(n)d(u)m. ut a(n)i(m)am suaꝫ pon(a)t p(ro) ouibꝫ
suis. Cū ei pastor sanam doctrina p(re)dica
uit. ꝛ ut uocē sue p(re)dicacōis audiat orois
sue merito fecerit p(er) sig(na) ꝛ confoꝫ oues suas
agnouit ꝛ p(er) iniuncta p(en)iaꝫ de cath(edr)e p(er)cu
cup(er)it ꝛ p(er) uiam p(er)ne corā oībꝫ recit q(uo)d
restat n(isi) ut hanc uitam si opꝰ ē p(ro) salute
oūm pon(a)t. Un(de) quida postill. recipiens
offm̄ pastorale. a(n)i(m)am suā i pignore p(ro)
ouibꝫ suis pon(it). Si bonꝰ ē a(n)i(m)am suā i a(n)i(m)a
litate p(ro) ouibꝫ deponit solli(ci)tudieꝫ ꝛ amo
re q(uo) h(ab)ituꝰ erat a(d) se ꝛ suos ꝛ sua ꝛ eg(re)g(i)s
solli(ci)tudieꝫ ꝛ amorem conuertendo. a(n)i(m)am
ē sua i. uita corp(or)alem si nc(ess)e sit p(ro) ouibꝫ
ponit. Nec debēt pastores ad hanc p(er)fectioꝫ
esse pigri q(ui)a mi(ni)ma uirtus incomp(ar)abi(li)t(er)
melior ē uita corp(or)ali. cū h(ec) uita corp(or)alis no
sit q(ui)dam uiuificacōis ab a(n)i(m)a. Uirtꝰ (ver)o
uita ē a(n)i(m)e a deo uiuificata. Si a(utem) p(re)fa
tus d(omin)us dedisset pastori suo obulū illū
i commodū ꝛ honore dn̄i sui q(ui) tradidit
conuerteret. Sic si tradidisseꝫ illi pastori
oue dilectā seruanda cuiꝰ ouis uita inco
pabil(ite)r esse melior obulo accidet q(uo)d casus
q(ui) pastor ille posseꝫ uel racionabil(ite)r crederet
se posse saluare uitā ouis tradite custodi
e sue p(ro) oboli tradicōe dracōi nōne infidelis
suꝰ esset si obolū p(ro) salute eiꝰ dare dene
garet. Ideo (ver)e hic d(icitu)r q(uo)d bonꝰ pastor dat p(ro)
ouibꝫ suis a(n)i(m)am suā. i. uita corp(or)alem dat
p(ro) ouibꝫ suis. no p(ro) hedis suis no alienis
p(ro)p(ter) (qu)o hūt duo ouilia. unū s(ecundum) ange
loꝝ i celo empireo. ꝛ aliud hoim i pa
diso terrestri. p(ro) ouili ei hoim p(er) lupū i
dial(em) fraudulentū dissipato ut illud a lu
pi faucibꝫ eriperet se morti corp(or)is exposu
it. C Et ē hic sciend(um) q(uo)d ecl(es)ia oues ē dicuntur
p(ro)p(ter) multas ouium p(ro)prietates q(ua)s i ominus q(ua)s
d(ic)tum ē equoce i infidelibꝫ inuenit. P(ri)mo
ei ouis ē a(n)i(m)al multa simplicitate p(re)ditū
sic serui dei debēt esse simplices i. sn̄ plica
duplicitate de q(ua) simplicitate dicit g(re)g(orius) i mor(alibus).
Que abhoiant egyptij hec isrl(ite) deo of
ferunt q(ui)a simplicitate ꝛ mansuetudīe deo immo
lant qui abhominates egyptij fatuitate

putant. P(ro)pt(er) quod ꝫ quida postill. p(ro) simpli
citate ouina simplicitas fidei designat qui fi
delis i hijs q(ue) ad fidē p(er)tinēt sic ouis simplex ē.
qui ei simplic(ite)r ambulat ambulat confident(er)
p(ro)u(erbiorum) 10. Aug(ustinu)s. auferant argumenta ubi fides q(ue)
ritur. 2 cor. 11. timeo ne sicut serpens e
uam seduxit astucia sua ita corrūpat(ur)
sensus u(est)ri ꝛ excidant a simplicitate q(ue) ē i (Christ)o.
Sine deceptacōe credend(um) est deo q(uo)d ipe de se
i sacra scriptura docet. hillariꝰ. Soli deo de
se credend(um) est qui se solus nouit. Exo. 20.
Si altare lapideū feceris m(ihi) no edificabis
illud de sectis lapidibꝫ. Si ei leuaueris cul
trū tuū sup(er) illud polluet(ur). Altare lapideū ē
fidei soliditas sup(er) quā no ē leuand(us) acume
ingenij q(uo)d p(er) cultrū intel(ligitur) ut ingeniū nr̄m
i hijs q(ue) fidei sunt auc(torita)ti scripture p(re)ponamꝰ.
Uel consistit simplicitas ouina s(ecundu)m Ian(uensem) i as
p(e)c(t)u i affc(t)u ꝛ i actu. Debēt ei fideles sim
plice(m) habere aspectū ut s(cilicet) r(ecta)m ad deū dirigat
ꝛ tunc totū corpꝰ i. congeries opū erit lucidū.
i. deo gratū. M(atthei) 6. Si oculus tuus fuit
simplex totū corpꝰ tuū lucidū erit. Ista sim
plicitate no hūt illi q(ui) cū uno oculo celū
respiciunt. ꝛ cū alio t(er)ram contemplant(ur)
i. q(ui) uolunt dm̄ sic diligere ꝛ mundū. Cōtra q(uo)s
d(icitu)r. no p(ote)stis deo seruire ꝛ mamone. Tales
ei no hūt simplicitate aquilina. Aquila ei
pullos quos uiderit ad celū respicere tanq(uam)
p(ro)prios nutrit quos a(utem) ad terram tanq(uam)
degeneres abicit. 2 debēt habere affc(t)us simplicite(r)
ut s(cilicet) simplici corde no dup(li)ci p(ro)ximū diligant. p(ri)ma
pet. p(ri)mo. Simplici corde inuicē diligite atten
cius. Istam simplicitate affc(t)us no hūt illi q(ui)
i ore p(re)tendunt dilcōeꝫ ꝛ corde seruant ra(n)
core. Ecc(lesiastic)i 12. In labijs tuis indulcat inimi
cus ꝛ i corde insidiat(ur) ut subuertat te i fo
uea. Isti no hūt columbina simplicitate q(ue)
caret felle amaritudinis ꝛ rancoris. M(atthei) 10.
estote prudentes sic(ut) serpentes ꝛ simplices sic(ut)
columbe. 3 debēt habere simplicē actū ut simplici
intencōe p(ro)ximo tribuant. Ro(manorum) 12. qui t(ri)buit i
simplicitate. hanc simplicitate no hūt q(ui) io ali
quibꝫ t(ri)buunt aliq(ui)d ut suscipiant sua. de
tali d(icitu)r Ecc(lesiastic)i 13. Subridens spem dabit nar
rans t(ibi) oīa bo(na). ꝛ dicet quid opus ē t(ibi). ꝛ
cōfundeꝫ te i cibis tuis donec exinaniat
te bis uel ter ꝛ i nouissimo deridebit te. ꝛ
p(ost)ea uidens delinquet te ꝛ caput suū mo
uebit ad te. Talis no h(abe)t simplicitate oui
na. Ouis ei nullū ledit nec malū i(n)fert
s(ed) illatū pacient(er) suffert. oībꝫ ē seruit q(ui)a
pascit ꝛ induit. Un(de) dicit augꝰ q(uo)d ouis
implet p(re)ceptū euangelicū q(ui)a de duabꝫ tu
nicis dat unā no h(abe)nti. C 2. ouis lupū
nal(ite)r fugit sic quiliꝫ p(ec)c(at)um nal(ite)r fugere de(bet)
q(uo)d ē maxime innumerabile. Ecc(lesiastic)i 21. q(ua)si a facie co
lubri fuge p(ec)c(at)um. Et ē hic sciend(um) s(ecundu)m Ian(uensem)
q(uo)d int(er) ea q(ue) sunt infra t(er)ram ut pecꝰ i(n)ferno.
Inter ea q(ue) sunt i t(er)ra ut pecꝰ serpente ꝛ
colubro. Int(er) ea q(ue) sūt sup(er) t(er)ram i. i aere
ut pecꝰ dracone. ꝛ cū hec oīa tanq(uam) dm̄
laudancia a p(ro)ph(et)a fidel(ite)r inducant(ur) lauda
te inquit dn̄m de terra dracones ꝛ oēs a
byssi. Serpentes ꝛc. p(ec)c(at)um tanq(uam) sup(er)bie auarice
luxurie dn̄m laudant. Ex q(uo) sc(itur) q(uo)d p(ec)c(at)um

ps.

C

luc.
pascua

eccl(esi)a ē
dicitur oues
p(ro)ptꝫ …

s(im)pl(icita)tes ouis.

Postill.

Simplicitas ouina

Altare lapideū

C

Ian.

in perpetuo inferno dracone et serpente. Draco in sua magnitudine laudat dei potentiam. Est enim maximum animalium super terram. Serpens laudat dei sapientiam. ipse caput abscondit et corpus passioni exponit. et in hoc deum laudat qui ei tantam sapientiam tribuit. Infernus commendat dei iustitiam quia peccatores iuste punit. Peccator enim deum non laudat sed blasphemat. Ro. 2. Nomen dei per vos blasphematur. 3 ovis est animal utile et fecundum. Secundum est animal omni diligentia custodia quia fetus sunt. Tribus autem de causis ovis aborsum patitur. Primo per pluuiam que est solatium ei per nimio tiore sepe abortit. quia tunc quasi in os lupi deueniret. 2o propter tonitruum sic idem dicit. 3o qui herbas commedit venenatas. Et post ab aristotile quod magis facit eas abortire (vz fumus candele extincte. Anima fidelis tunc praegnans ovis est qui opera virtutum in proposito habet peragenda. Tunc autem parit quando propositum opus conceptum complet in effectu. Sed peccator solus est quia nec secum per gratiam nec extra se habet participationem virtutum a quo per peccatum scelus separat. et qui sic solus est non habet qui illum adiuvet vel subleuet. ideo fetum boni propositi nec diu in corde nutrit. nec opera bona concepta parit. sed periculosum patitur aborsum. Ecclesiastes 4. Ve soli quia cum ceciderit non habet subleuantem se. Avarus in corde suo multa habet tonitrua. Primum est anxietas in adquirendo. aliud est dolor in amittendo. 3m est timor in custodiendo. et ista tonitrua boni propositi per fraudem perimunt. Inter tot enim anxietates dolores et timores bonum propositum nondum crescere potest sicut in semine quod spine suffocauerunt. Luc. 8. Luxuria est herba venenosa que corpus et animam inficit et corrumpit. et boni propositi fetum extinguit. Semen enim uix crescit in terra nimium conculcata sicut est via ut dicitur Luc. 8. Anima enim luxuriosa a demonibus conculcatur. eccl.

9. Omnis mulier fornicaria quasi stercus conculcabitur. Hec luxuria notatur per herbam venenosam de qua loquitur omnibus de mirabilibus mundi dicens. Hec fera tamen semen perbibit nam venenum. Ut quicumque bibat vitam ridendo amittat. Superbia est fumus qui statim ascendit et subito euanescit. Iste fumus fetum boni propositi extinguit. Semen non potuit crescere in terra petrosa id est in mente elata que nec penitentiam scandi non patitur. Vel per fumum extincte candele notatur vita scandalosa prelatorum qui lucerne appellantur. In ultis eorum lux exemplaris operum uirtuosorum et lumen doctrine salutaris est extinctum et vita maliciosa aliis prebet occasionem ruine.

4 Ovis est animal obediens et mansuetum. Illi autem pastores sequere obedire potest qui eos cognoscit. diligit et defendit. Sed sic eam hinc sequere me uero qui saluare uelit novit et possit. Dicitur in libro de animalibus quod pastores docent oues sequi ambulare ad uocem auditus alicuius. Sic nos obedientes satis parati sunt ad obediendum uoci canonali superiorum suorum et tales obedientia tres habent conditiones. est simplicitate caritate et concordie uoluntate. Ista autem figurata sunt Iob 42. ubi dicitur quod amici Iob dederunt ei ouem unam et inaurem auream unam. Ista obedientia debet habere ouem ancora

et debet fieri cum humili et simplici corde et debet esse aurea que debet fieri ex feruenti et concordi uoluntate. Quidam enim obediunt simpliciter sed ficte qui non habent auream. Alii non obediunt ex caritate sed ex necessitate quorum inauris non est aurea. Alii prudentes capiunt semetipsos sua uoluntate noluit uenire cum uoluntate prelati sed econtra quorum inauris non est una. 5 Ovis est animal sobrium et domesticum quia pauis pastus modicus quia corpus contenta. Sic et serui dei modico debent esse contenti. Seneca. Victus est sit ex re facili non ab uoluptate sed ad cibum attende. Palatum tuum contentet fames non sapores. Desideria tua paruo redime. quia hoc tantum curare debes ut desinant. Cibaria istorum omnium ille erit in futuro de quo Ezech. 34. In pascuis uberrimis pascam oues meas. et in montibus excelsis erunt pascue eorum ibi requiescent in herbis uirentibus et pascuis pinguibus pascentur super montibus Israel. Ex quibus verbis colligitur quod pascua sanctorum quia sive ingrediantur ad contemplandam diuinitatem siue egrediantur ad considerandam humanitatem. utrobique inueniant plenam satietatem. Io. 10. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Et ibidem. Hec est uita eterna ut cognoscant te uerum deum et quem misisti Ihesum Christum. 2o pascentur in dilectione et fruitione suauitatis. et ista erunt pascua pinguia. 3o pascentur in eternitate perpetuitatis de quo pascua perpetuus dicitur est. 6o ovis est animal pacificum sic serui dei laborare debent ut quieti sint. 1 Thess. 4. Rogamus vos fratres ut habundetis magis et quieti sitis. Istam quietem habent illi qui terrena despiciunt et in deo amorem suum posuerunt. Gregorius. Quid quietius quam in hoc mundo nil appetere. quid laboriosius quam terrenis desideriis estuare. Cum enim tria sint propter que quies appetatur scilicet corporis sensus et animus in istis terrenis deditum quiescere non sinunt. Corpus enim talis est in labore et fatigatione. eccl. 31. laborauit diues in congregatione substantie. Sensus et diuitiis quiete frustratur cum quies sensuum somnus sit et a diuitibus somnus fugit. Unde Iacob qui ad terrenam substantiam solliciatus fuit dixit ad Laban Gen. 31. Fugiebat somnus ab oculis meis. et eccl. 5o. Saturitas diuitis in habundantia diuitiarum non sinit eum dormire. Animus et talis est sicut in sollicitudine Ier. 49. turbati sunt in mari pre sollicitudine quiescere non potuerunt. Ideo dicit Aug. diuitias inuenisti requiem perdidisti. cum uigilas de hiis cogitas. cum dormis latrones somnias. in die sollicitus in nocte pauidus semper mendicus. Et est hic sciendum sed quosdam quod aries in yeme requiescit in latere sinistro et estate in dextro. et sic in hac uita que tamquam yemps est. in leua voluntarie pene et tribulationis pausa et in estate future uite gaudiis inenarrabilibus per quietem in dextro latere figuratis eternaliter perfruatur. Et ex istis patet qui sunt oues pro quibus Christus pastor animam suam posuit. Sed hic sciendum quod Christus pro omnibus tamen animam suam posuit quo ad sufficientiam. 7 Sed nunquid pro omnibus animam ponere preceptum est boni pastoris dicendum quod sic. Cuius ratio sumitur ex ordine diligendorum. sed enim Aug. de doctrina christiana libro primo c. 23o. sunt diligenda ex caritate. Debet enim homo pro

Versus

Obedientia

Aug. Ro. Quin. Greg. Aug. Ro. Ro. Co. Aug. Diligenda sunt que

ex caritate dilige deu. 2o aiam sua. 3o p(ro)x(imu)
suu. 4o corp9 suu. ¶ Cu g(ra)o h(oc) d(ic)at p(er)mittere
illud q(uo)d maius e aliquando (et) corp9 suu sit i 4o
loco diligendo(rum) (et) aia p(ro)x(im)i i 3o loco. se(quitur) q(uod)
pastor p(ro)p(ter) salu(tem) p(ro)x(imi) (et) max(im)e cure sue co(m)
mendati d(ebe)t corp9 suu p(re)t(er)mittere. Q(uia) p(ri)n(cipa)
lis ei salus gregis p(re)ponderat(ur) corp(ora)li ui
ta pastoris. Est t(ame)n aduertend(um) q(uod) mor
p grege duiro e 3. aut p ipo de bo(n)o in
melius p(ro)mouendo. (et) sic no(n) e ne(cessi)t(a)tis n(e)c
(con)uenit ad subditos nec q(uantum) ad p(re)latos
s(ed) e op(er)9 sup(er)erogac(i)o(n)is. Aut p(ro) no ab imi
nenti p(er)iculo s(ed) sp(irit)uali laborando (et) sic e
ne(cessi)t(a)tis q(uan)t(um) ad p(re)latos qui susceperunt d(ivi)na
g(re)gis curam (et) de manu eo(rum) requiret(ur)
sanguis g(re)gis. Aut p(ro) ipo i ne(cessi)t(a)tis arti(cu)lo
sic constituto q(uod) no p(ote)st d(ic)tu(m) p(er)icl(u)m euadere
n(is)i homo morti se exponat. (et) sic e ne(cessi)tas
q(uantum) ad oues. sic uendere sua (et) dare
pauperib(us) qui sunt i ext(re)ma ne(cessi)t(a)te. ¶ 2o
notandu h(ic) q(uod) aliud est aliqui se mor
ti exponere p(ro) ouib(us). Vn(de) aug(ustinus) de u(er)bis
d(omi)ni sermone 4o. Pastores bo(n)i sunt no(n)
solu(m) q(ui) sanguinem fuderunt s(ed) q(ui) p(ro) ouib(us)
fuderit no(n) eu fuderunt elatione s(ed) ex caritate
Nam (et) apud heretic(os) q(ui) p(ro)p(ter) iniquitates er
rores suos ad molestatis p(re)ssi fuerint
nomine uer(um) se quidam iactant ut h(oc) pal
lio dealbati facili9 fuerint q(uia) lupi sunt.
Si (er)go scire uultis i q(uo)mo(do) hu(iusmo)di sunt
pastore bonu(m) paulu(m) audite. q(uia) no(n) o(mn)s
q(ui) co(rp)us i passione (et) ignib(us) tradiunt e(ss)e
in audi sunt sanguinem fudisse p(ro) ouib(us) s(ed)
pocius (contra) oues. Si linguis ho(min)u(m) lo
quar (et) angelo(rum) carit(at)em a no(n) h(abe)o fac(tu)s
sum sic eramentu(m) sonans. ¶ Et de
defectu defensionis q(ua) (contra) se malos pastores
que (Christus) a se remouet dicens ¶ Mercenna
ri9 aut (et)c. (Con)s(i)d(er)o ex (con)t(ra)rio (con)s(e)q(ue)n(te)r p(ro)bat (christus) q(uod)
ip(s)e sit pastor bonus (et) fundat ista co(n)
se(quen)ti firmitate q(ua)m h(abe)t pastor bo(nu)s ad omne de
fensio(nem). Nam pastor bon9 stat (con)tinue
iux(ta) grege nec dimittit gregem time(n)s
ne i ei9 absencia lup9 accedens gregem
disp(er)gat (et) oues rapiat. (et) si uidet lu
pu(m) ueniente no(n) fugit s(ed) immobil(ite)r stans
clamat (contra) lupu(m) ut terreat mittens ca
nes (contra) eu(m) ut effuget (et) repellat (et) i(n)seq(ui)t(ur)
ip(su)m cu(m) gladio p(er)cutit. uel baculo ut
grege i pace dimittat. Et iu(x)ta (christus) su(mm)9 h9
pastor. Na(m) sto immobil(ite)r iux(ta) grege meu(m)
p(er) uirtutis assistencia(m) clamo (contra) lupu(m)
i (contra) diabolu(m) p(er) p(re)dicacio(n)is instancia(m). mit
to (contra) eu(m) canes uarios p(re)dicatores
differencia(m) p(er)cutio lupu(m) gladio sermo
nis p(er) (com)mocionis efficacia(m). (et) eu(m) p(er)cucia(m)
gladio crucis p(er) passionis tollerancia(m).
(er)go ego sum pastor bon9. Ex h(oc) (con)t(ra)riu(m) tu(m)
ponit mercennarij condicio(nem) intelliges
p(er) oppositu(m) forma(m) boni pastoris p(er)ma
sio(nem). Dicit (er)go mercennari9 (et) q(ui) no(n) est pas
tor cui9 no(n) sunt oues p(ro)p(ri)e. i qui oues
no(n) diligit s(ed) poti9 lucru(m) t(em)p(or)ale p(ro) q(uo) ser
uit. Na(m) s(ecundu)m g(re)g(orium) omel(ia) p(ri)ma. mercennari9 q(ui)p
pe est q(ui) no(n) p(ro) amore intimo oues d(omi)ni
cas s(ed) ad t(em)p(or)ales merc(e)des pascit. Mercenna
rius. quippe est qui locu(m) pastoris te(net) s(ed) lu
cru(m) a(nima)ru(m) no(n) q(ue)rit s(ed) t(er)renis comodis i(n)hi
at honore p(re)lacio(n)is gaudet t(em)p(or)alib(us) como
dis pascit(ur) impensa s(ibi) ab ho(min)ib(us) letat(ur). (et)
huic p(ro) o(mn)ia concordat aug(ustinus) sup(er) Jo. omel(ia)
46. Quid e mequit. sunt i eccl(es)ia quida(m) p(re)po
siti de quib(us) dicit. sua q(ue)runt no(n) q(ue) ih(es)u (christi).
quid inquit sua q(ue)rentes no(n) (christu)m g(ra)tis dili
gentes. no(n) d(eu)m p(ro)p(ter) d(eu)m q(ue)rentes t(em)p(or)alia
comoda sectantes lucris inhiantes ho
nores ab ho(min)ib(us) appetentes. t(a)l(e)s ille, tu(m)
(qua)m h(ic) ponit p(er) q(uem) mercennarij discernit(ur) p(ro)p(ter)
no(tandu)m cu(m) d(icitu)r. Mercennari9 uidit lupu(m) ue
niente (et) fugit. qui lup9 dia(bol)us p(otes)t dia(bolu)s tep
tans (et) decipiens. vel heretic9 p(er) heresi i(n)fici
ens. uel tirann9 turbans (et) seuiens. Itaque
lupu(m) uid(et) mercennari9 (et) dimittit oues
i ne(cessi)t(a)te(m) s(ed) no(n) succurrendo. Aug9. si ouis
deuorat mercennari9 no(n) reuocat. si i(n)firmat(ur)
no(n) medetur. si deuorat(ur) no(n) lacrimat(ur). si
subterfugiunt t(em)p(or)alia q(ue) ip(s)e amauit fug(it)
(et) ip(s)e oues quas amare simulauit. Et du(m)
mercennari9 sic oues dimittit lup9 i dia(bol)9
suggerendo heretic9 infirmando tirann9 p(er)se
quendo rapit. ab eccl(es)ia se ponendo (et) disp(er)git
oues i diu(er)sa uicia hereses uel errores
diducendo. ¶ 2m signu(m) e q(uod) mercennari9 fu
git. Vn(de) h(ic) subdit mercennari9 a fugit
no(n) mutando locu(m) s(ed) subtrahendo solaciu(m)
ut dic(it) g(re)g(orius). (et) addit (con)fugit. q(uia) iniusticiam
uidit (et) tacuit. (et) fugit q(uia) sub silencio se ab
scondit. Et huic concordat aug(ustinus) sup(er) Jo
omel(ia) 46 dicens. O mercennarie lupu(m) ue
nientem uidisti (et) fugisti. Fuides forte (et) di
cis. ecce hic sum no(n) fugi. (con)fugisti q(uia) tacu
isti q(uia) timuisti. (con)fuga a(nim)i timor e. Corpore
stetisti mente fugisti. Dicit i(n)s(u)p(er) b(ea)t(u)s g(re)g(orius)
v(er)o(rum) (er)go quis pastor aut mercennari9 sit
occa(sio)ne uasit no(n) p(otes)t si o(mn)io ne(cessi)t(a)tis deest. tra(n)
quillitatis ei t(em)p(o)re pl(er)u(m)q(ue) ad g(re)gis custodia(m)
sic ueri9 pastor sic (et) mercennari9 stat.
Et lup9 ueniens indicat q(uo) quisq(ue) a(n)i(m)o s(upe)r
g(re)gis custodia(m) stabat. Queret aug9
quid ue(rum) sit q(uo)d h(ic) dicit (christus). Mercennari9 a
fugit q(uia) mercennari9 e. cu(m) ap(osto)li fuerunt
ueri pastores (et) t(ame)n fugert dicente eis (christo).
Si uos p(er)secuti fuerint i una ciuitate fugi
te i aliam. (et) uid(et) aug9 i quada(m) ep(isto)la
q(ua)m scribit ad honoratu(m) dicens. q(uod) tunc
p(otes)t fugere ministri eccl(es)ie nec p(ro)p(ter) fuga(m) erunt
mercennarij nec nomen amittent cor(am) pas
toris. q(ua)n(do) ip(s)o(rum) p(er)solu(m) q(ue)rit(ur) (et) q(ua)n(do) i locis
illis no(n) e plebs q(ue) e(is) ministret. Vel si e p(ote)st
t(ame)n p(er) alios supplere ministeriu(m) quib(us) no(n) e
ca(usa) fugiendi. cu(m) a(utem) eccl(es)ie imminet p(er)iculu(m) s(ed)
ep(iscop)o(rum) cl(er)ico(rum) laico(rum) u(e)l cu(m) sit p(er)secucio no(n)
solu(m) p(er)so(na)lis s(ed) (et) g(e)n(er)alis. Si e p(er)sonal(is) (et) i
loco illo no(n) esset alius q(ui) plebi remanenti
possit ministrare nullo mo(do) debent fuge mini(s)
tri eccl(es)ie. nec illos deserere q(ui) ip(s)is indiget.
Cu(m) ei plebs manet (et) minist(er) fugiunt q(uo)d e
n(is)i mercennario(rum) fuga illa da(m)pnabil(is)
quib(us) no(n) e de ouib(us) cura q(ue)re d(ic)it ut ad.
¶ Sed nu(n)quid mercennari9 est diligend9 nu(m)
quid uitup(er)and9 nu(m)quid tollerand9 nu(m)
quid abiciend9. dicend(um) q(uod) pastor e diliged(us)

reuerencia

paulus

Aug9.

Mercenari9

Greg.

Aug9.

Greg9.

No. Aug9.

De fuga p(re)lati.

fur abiciendus latro cauendus mercennarius tollerandus e tamen uituperandus seu corripiendus ab eo e manibus si ei constat. Sed dum a mercennario e ipse dum non uidit lupum fure latrone cum a uidit fugit. Vnde augustinus: quos oues etc. Non hic persona bona mercenarius sit e tamen loquendo utile est. Mercennarius dicitur non accipit conducitur mercede e infra. Audite qui mercennarii utiles sunt multa quippe in ecclesia commoda sectantes et tamen predicant e per eos vox audit e sequuntur oues non mercennarium sed uocem pastoris per mercennarium. Tercio signum e quod tamen lana et pellia querit e hoc e quod hic dicit e non pertinet ad eum de ouibus. In eo non e amor uerus gregis sed uerus lucri. Sed inuenta periculo gregis fugit sic non curans de grege quem non amat. Nec ei pascit gregem non ut tondeat. E tamen e nunquam dixit tonde qui non erat mercennarius. Nec dixit occide quia non erat lupus. Sed dixit pasce quia erat verus pastor. Semel tamen dixit occide, nam hic actus cum petrus linteum de celo misisse descendit in quo erant quadrupedia e serpentia e uolatilia celi. Vox facta e ad eum dicens. Surge petre occide e manduca. Ibi non erant oues quas non dixisset ei occide sed pasce e erant ibi uolatilia per que intelliguntur superbi e serpentes per quos intelliguntur auari e quadrupedia iumenta per que intelliguntur luxuriosi. Luxuria enim in corde consistit quod eo dicitur corpus e luxuria per quadrupedia designatur. Luxuriosus enim ad inferna uadit cum quatuor pedibus de quibus inferius dicetur. Auarus uadit cum duobus quorum unus e mala adquisitio e alius mala retentio. Superbus uadit cum tribus quorum unus e quod bonus quod habet meritis suis recepisse se credit. Alius est quod fecit de se sentit e multa se credit habere que non habet. Tercius e quod in sui comparatione alios despiciendo. Luxuriosus uadit cum quatuor pedibus ut dictum est. Quorum primus est gulositatis. Multi enim laute comedunt ut possint sua libidine explere. Secundus e mentis libidinose voluptatis. Jeronimus: venter mero estuans cito despumat in luxuria. Tercius e mentis prodigalitatis ut patet in filio prodigo qui dissipauit tota substantia sua uiuendo luxuriose. Luc. xv. Quartus e mentis impacientie quia postquam consumpserit propria conuertit se ad rapiendum aliena. Omnes ergo tales prelatus debet occidere ut occidat superbia in superbis auaritia in auaris e luxuria in luxuriosis. Sic itaque notandum quod sicut ex premissis patet tercium mercennarii signum sic ex euangelio liquet lupi tercium officium. Rapere dispergere e fugere. De duobus primus dicitur hic in hoc euangelio e de tercio dicitur [illegible]. Fur non uenit nisi ut furetur e mactet e perdat. Lupus infernalis animas dispergit dispersas rapit raptas occidit. Primo ergo dispergit, nam lucifer dispergit per superbia mamona per auaritia asmodeus per luxuriam. Tanto autem spergunt crudelius quanto sciunt se habere tempus breuius. Dicunt itaque naturales quod lupus cum senescit ita quod bestias non sufficiat predari uadit de nocte iuxta ciuitates e potissime hominibus insidiatur. Sic diabolus sciens tempus suum esse breue iam de hominibus bestialibus non multum curat sed bonos deuo-

rare festinat sicut de antichristo eciam egerunt. Ysidorus: tunc eo aliquem quem possidet diabolus arguisse ut qui se diuina uirtute expelleretur cognoscat. Apocalypsis xii. Ve terre e mari quia descendit ad uos diabolus habens iram magnam sciens quod modicum tempus habet. Secundo animas dispersas rapit ad penam e hoc quadam catena annulos multos habente constat enim ut alias dictum e catha diaboli ex mala suggestione delectatione consensu opere consuetudine e uiciis quibus peccatores constringit. Tercio animas sic raptas occidit etiam morte spirituali quod eterna. Secundum hic notandum sicut iam quod de lupi id est diaboli officio e oues occidere quas quidem tercio occidit primo decipiendo per astuciam. Secundo frangendo per impacientiam. Tercio allaciendo per spem. Primo decipiendo per astuciam. Legitur quod lupus aliquando uoces humanas emittit aliquando latratus canum ut sic pastores e oues decipiat. Sepe enim diabolus aliquam suggestionem immittit ut quod habet speciem boni ut sic homines decipiat. ii. Cor. xi. Timeo autem ne sicut serpens euam seduxit astucia sua ita corrumpantur sensus uestri. Unde ibidem paulo post. Ipse enim sathanas transfigurat se in angelum lucis. Tunc autem in angelum lucis se transfigurat quando uult suggerere que consueuerunt boni angeli persuadere. Secundo frangendo per impacientiam. Legitur enim quod quando lupus ad ouile uadit contra uentum incedit ne canes odorem eius sentiant. Certe autem per uentum prosperitas per uentum contrarium aduersitas designatur. Tunc ergo diabolus contra uentum uadit quando hominem in aduersitatibus existentem temptando inuadit. Sepe enim dei iusticia permittente tribulationem homini adueniens ex ablatione terrene substantie cui affectus in corde. Inde e tantum cautius temptat in mente quod impacientiam e desperationem inducat. Sicut enim diabolus affligendo afflictionem addere ut inducat finaliter desperationem prius eius afflictio temporalis iustus proficiat ad coronam. Sic ergo patet in Job quia cum permittente diabolo domino terrena substantia abstulit, deinde filios extinxit, deinde quoque uxorem eius proruisset, tandem per uxorem e amicos grauiter temptatus in corde eius inuisit. Sed ille in omnibus diabolum superauit. Talis enim e natura diaboli quod si in primo ei resistatur debilis efficitur. Crisostomus: quanto prius grauis e intollerabilis e inpetus diaboli qui si quis fortiter sustinuit in duplo eum uincet furioso[?] inuenit. Quanto enim plus percussus fuit tanto magis refrigescat e deficiat. Tercio occidit diabolus per spem uanam sicut lupus. Dicunt itaque naturales quod lupus prius sequitur agnos solos occidere e cum eis in primo ludere sed finaliter multos occidere e deuorare. Sic diabolus cum eis effusus incitare primum sinit per ludicra primo delectationes ostendendo uite longeuitatem e impunitatem permittendo ut decepta mens diutius ab intentione prius suspendatur e sic peccator finaliter occidatur e a lupo inferni deuoretur. Vel per lupos ut dictum est possunt intelligi ut dicitur tirannis qui oues id est simplices deuorant. Unde Gregorius: lupus per oues uenit cum iniustus raptor fideles e humiles opprimit. De istis tirannis patet in Iere. Abac. primo. Velociores lupis uespertinis. Per quos intellexit notandum quod sunt lupi matutini meridiani e uespertini. Lupi matutini qui ad hoc non multum esuriunt pueri bonorum pauperum comedunt

Textus
Tercium
Hec augustinus
Nota Gregorius
Contra luxuriosos
Contra auaros
Contra superbos
Contra luxuriosos
Jeronimus
Lupi officium
Ysidorus
Contra diabolus
Lupus uoces
Job
Crisostomus
Gregorius

Predones pauperum

e p[ro]p[ter] relinquit. q[ue]les sunt multi tirāni bona paup[er]um rapientes s[ed] eis aliq[ui]d relin quētes. lupi meridiani sunt q[ui] us[que] meridie n[on] commedunt e [ide]o multu[m] esuriunt e [pro]p[ter]ea tu[m] multu[m] sicut e carnes omnes comedit e sanguine[m] totu[m] bibunt. tales s[unt] mi litēs iniqui q[ui] nedum possessiones s[ed] e suppel lectile paup[er]um auferunt. q[ui] more lupo[rum] fere nuda dimittunt e bis ossa arida p[ro]p[ter] fame[m] e sitim derelinquunt. lupi a uesp[er]tini q[ui] usq[ue] ad uesp[er]u[m] n[on] commedit adeo esu riunt q[uod] ouis pellem carnes e ossa deuo rant q[ue]les sunt tirāni q[ui] a paup[er]ib[us] pe cunias exhauriunt possessiones diripiunt co mos tollunt. uestes auferunt p[er]sonas oppri munt. Un[de] de istis t[ri]b[us] lupo[rum] sp[eci]eb[us] n[ost]r[u]m p[otes]t illud Jere. 4. q[ue]d d[icitu]r a paup[er]e spoliato comedit me e deuorauit me nabugodo nosor rex babilonis. e hoc q[uo]d ad lu pos matutinos q[ui] p[ar]te comedit absorbuit me sic draco e hoc q[uo]d ad lupos meri dianos q[ui] tota[m] ouis carnem comedunt absorbuit sanguine[m] ut sup[ra] d[ictu]m ille no uissimi[us] e [con]fregit me q[uo]d ad lupos uesp[er] tinos q[ui] carnes comedunt e sanguine bi bunt. e ossa deuorant. P[ro]u[erbiorum] 28. leo rugi ens e ursus esuriens p[ri]nceps imp[iu]s s[uper] p[o]p[u]l[u]m paup[er]em. Vel 3[o] ut tactu[m] est lupo[rum] noi[n]e hereticos intelligim[us] qui sic a lupis (nisi e lupos n[on] uidentes an[te]q[uam] ut d[icitu]r tacesaunt sic s[unt] [com]p[ar]es quo[rum] simplicitas here[ticorum] p[ra]e he ticos uersuta n[on] uidentes sepe a laude e here fidei co[n]fessione obmutescunt. ¶ Te[rtio] Ego su[m] pastor bonus. e p[otes]t intelligi hoc repetitio fa[cta] cu[m] confirmatione uel cu[m] manifestatione. hec a s[anctus] Fetonghus p[ri]ma assu[m]i dilectionis que approbant e p[er] defensionis defensionis que replicat sub dit aliu[m] discretionis que s[unt] applicant Un[de] hic po[nit] 3[m] modu[m] ad p[ro]band[um] ~~ad p[ro]band[um]~~ q[uod] ipse sit pastor bonus. Pa[stor] bonus pas tor oues suas cog[no]scit e cog[no]scit ab eis e sequitur eas uisitat diligent[er] eas erudit benigne eas fouet e nutrit e p[ro]uid[et] eis in pascua ubertatis Ideo eas notati uocat e an[te] eas uadit e ille eu[m] sequitur. q[ui] te cog[no]scit e cog[no]scitur ab eis. s[ed] ego inquit s[cilicet] oues meas cog[no]sco e ab eis cog[no]scor. cog nosco dico n[on] solu[m] notitia speculationis. uer[um] e notitia approbationis e dilectionis. g[ratia] ego sum pastor bonus. Not[itia] di[ct]o speculatiua q[ui]a ut ipsum fugere p[otes]t. Hebr[eos] 4[o] o[mn]ia e nuda sunt e apta oculis eius. Not[iti]a approbatiua qua cog[no]scit solu[m] eos quos diligit s[cilicet] dignoscunt[ur] eterna. de q[uo] 2 thi[m]. 2[o]. s[cilicet] nouit d[omi]n[u]s qui sunt ei[us]. De reprobis d[icitu]r M[atthaei] 24. Amen dico uob[is] nescio uos. Et q[uo]d t[ex]tu[m] ita d[icitu]r postill cog[no]sco oues meas q[ue] sunt mee. e p[er] pi[e]tate iustitia[m] e p[re]destinatione[m]. Cigitur g[ratia] d[icitu]r cog[no]sco oues meas e cog[no]scunt me mee. i[d est] s[ecundu]m g[regorium] i o[mel]ie diligo oues meas e ipse me diligentes obsequunt[ur] q[uia] ei ueritate n[on] di ligit adhuc minime cog[no]uit. p[ro] Jo. 2. qui d[icitu]r se cog[no]scere d[eu]m e mandata ei[us] n[on] custodit mendax e[st]. ¶ Et hic nomi[n]i q[uo]d d[icitu]r sic nouit me p[ate]r e ego nosco p[at]rem. sic cog[no]sco oues meas e cog[no]scunt me mee. hoc sic n[on] d[icitu]r hic notitia eq[ua]lit[er] s[ed] similitudi

silitudi[n]is. Ro[ma]ni ei sit fili[us] nouit p[at]rem sic eterna q[uo]d o[mn]ia oues cog[no]scunt filiu[m] q[ui]a fili[us] nouit p[at]rem notitia app[re]hensiua e infinita q[ui]a nulle p[otes]t competere creature. Et e[st] supplend[um] q[uod] e oues iste considerantes summu[m] pasto r[em] ad ip[s]as ip[su]m diligunt ip[su]m audiunt e obediunt e us[que] ad sanguinis effusione[m] e ad mortis passione[m] ip[su]m sequuntur. Et q[uo]d e q[uo]d d[icitu]r a[n]i[m]am mea[m] pono p[ro] ouib[us]. hanc o[mn]i q[ue]nit aug[ustinus] in o[mel]ie. q[uo]d not[a] tu[m] p[ro]p[ter] q[uo]d e no[m]i[n]e dua[rum] natura[rum] in una p[er]sona. Ra[tio] e[st] e ubum e ho[mo]. e ut ho[mo] h[abe]t uera a[n]i[m]a[m] e uera carnem. 2[o] q[uo]d e hijs arguit sit ad q[uem] s[ed] e posuit a[n]i[m]am sua[m] aut posuit ca[ro] s[ed] q[ui]a uerbu[m] aut s[ed] q[ui]a ho[mo]. Ro[mano]s s[ed] ubum q[ui]a li[ce]t mors a[n]i[m]a[m] a carne sepa rauit. n[on] tu[m] a ubo. si[c] q[ui]a homo. sequitur q[uod] a[n]i[m]a deposuit sepa[ra]m. hoc n[on] e[st] q[ui]a n[on] depo suit sep[ar]atim aut q[ui]a caro deposuit a[n]i[m]am e hoc e nichil dic[it] q[uia] illa deponit q[uo]d resumit Un[de] Jo. 10. p[otes]tatem h[ab]eo ponendi a[n]i[m]am meam e[tc]. Et caro n[on] h[ab]uit p[otes]tate[m] resu mendi a[n]i[m]a[m] g[ratia] nec depo[nen]di. De ip[s]e s[ed] q[ui]a ho[mo] deposuit a[n]i[m]a[m] sua[m] hoc n[on] d[icitu]r q[uia] a[n]i[m]a depo sita n[on] e[st] homo ut multis placet. io[n] 3 is tam difficultate[m] soluit aug[ustinus] dicens q[uod] ca ro x[ps] a[n]i[m]a[m] posuit s[ed] uirtute uerbi. Al[ite]r p[otest] d[ici] q[uod] a[n]i[m]a sumitur dup[licite]r. Uno m[odo] p[ro] sp[irit]u q[ui] e[st] altera p[ar]s compositi e tunc possum[us] d[ice]re sicut d[ictu]m est q[uia] x[ps] q[ui]a uerbu[m] a[n]i[m]am posu it. i[d est] deposuit. no[n] quidem a se s[ed] a car ne. Alio mo[do] p[ro] corp[or]ali uita sic Jo. 12. qui odit a[n]i[m]am sua[m] e[tc]. e tunc x[ps] s[ed] q[ui]a ubum posuit i[d est] deposuit a[n]i[m]a[m] i[d est] uitam corp[or]ale[m] hoc a se[m]p[er] q[uo]d i triduo mortis ubu[m] n[on] uiu it uita corp[or]ali. ¶ Qu[art]o. e alias oues h[ab]eo. ad cui[us] euidentia[m] sciend[um] q[uod] oues x[pi] sunt ex ecl[es]ia tam de gentib[us] q[uam] de iudeis. tunc a cu[m] x[ps] hoc loq[ue]bat[ur] multi ex ecl[es]ia de iudeis erant i[n] ouili x[pi] q[ui]a n[on] solu[m] erant p[re]destinati uer[um] erant uocati ad fide[m] p[er] g[rati]am e ad ouile adducti. Gentiles u[er]o oues erant p[er] p[re]des tinatione[m] s[ed] n[on] erant i[n] ouili p[er] iustificatione[m]. Et huic concordat q[uo]d ait g[regorius] i o[mel]ie. qui uo n[on] solu[m] iudea[m] s[ed] e gentilitate[m] redi me ueniat adiungit e alias oues h[ab]eo. alias inquit ab ouib[us] isr[ae]l d[omi]n[u]s i[d est] fideles de gentib[us] credituros. Istas a[utem] alias oues h[ab]eo. s[cilicet] p[er] p[re]destinatione[m] e eterna[m] electione[m]. que n[on] sunt ex hoc ouili. i[d est] s[ecundu]m p[rese]nti i quo tu[n]c erant ap[osto]li e fideles alij p[er] fidem e g[rati]am adducti. q[ui]a ut d[icitu]r g[regorius] iudaica e genti lem p[o]p[u]l[u]m i sua fide coniungit. Vel alias oues. s[cilicet] ab gentib[us] na[m] i ouili i[d est] fideles ex gentilib[us] e iudeis us[que] ad fine[m] mundi credituros. Verbu[m] g[regorii] istud s[ecundu]m Fetonghu[m] i differentia p[otes]t referri ad t[em]p[u]s illud i q[uo] loquebat[ur] x[ps]. uel ad t[em]p[u]s g[regorii] aut (us[que] us[que] fine soculi d[icitu]r bt[us] g[regorius] i o[mel]ie. hoc con die fieri fr[atr]es aspiratis. hoc u[er]o filiatis g[ent]e tilib[us] uideris n[on] sunt inquit ex h[oc] ouili. q[ui]a n[on] d[u]m sunt adducti s[ed] i errore i[n]fideli[tatis]. e illas op[or]tet me adducere. q[uia] errantes. op[or]t[et] dico. adducere. uoce s[cilicet] p[re]dicato[rum] p[er] i[n]for[ma]tione[m] g[e]nituo[rum] e op[er]e miraculo[rum] p[er] testifi catione[m] e uoce[m] mea[m] audient. i[d est] obedient

Margin notes (left): Q[ua]tuor sp[eci]es lupo[rum] — Opp[re]ssores paup[er]u[m] — lupi meridiani — lupi uesp[er]tini — ¶ — Job. — Cris[ostomus] — Not[itia] sp[ecul]a[tiua] e approba[tiua] dei. — Postill. — Greg[orius] — ¶

Margin notes (right): Q[ua]rt[o] — Ro[manos]. aug[ustinus] — a[n]i[m]a x[pi]. — aug[ustinus]. Ro[manos]. — ¶ — Greg[orius] — Greg[orius] — Fetonghu[m]. — Greg[orius].

Tertio quantum / Voces ē quatuor

p mandatoꝝ execucōe. Vocē meā audient. q2 nō nouerunt vocē alienā. Tertiū ē ut dicit Jani sunt voces alienoꝝ et quarta ē vox veri pastoris. pa ē lupi i. demonis qui vocat hoīes ad occidendū. Greg. lupus ē malignus spūs q caulas fideliū p insidias circuit et mortes aīaꝝ querit. Sa ē vox furis i. carnis q vocat ad pdandū. Caro enī p visū et alios corporis sensus aīam pdatur. Treni 3o. oculus meus predatus est aīam meā. 3a vox ē mercennarii i. mundi qui vocat oēs nō ad comedendū sz ē mundus dicā as pmittit tn̄ i morte oīus comedaz quā sic dr̄ Job 21. Diues cū dormierit nichil secū auferet. 4a vox ē vox veri pastoris i. xi q oues vocat ad pascendū. Et ꝯ hoc eodē c. dicit. P me si quis introierit ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Sup quo sic dicit Aug. sup Joh. omē 24. Quid ē ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Ingredi quippe ecclesiam p hostiū xpm valde bonū ē. exire autē de eccā nō est utique bonū. Talis ergo egressus nō poss3 a bono pastore laudari ut diceretur ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Est ergo aliqs nō solū ingressus sz et egressus bonus p hostiū bonū qđ ē xpc. Sz quis ē iste laudabilis et btūs egressus possum quidem dicere nos ingredi qn interius ad cogitandū. egredi aūt qn exterius ad opandū et qm sicut dicit apls p fide habitat xpc i cordibus nrīs. Ingredi p xpm est s fidem opari ad cogitare. Egredi aūt p xpm est opari fidem et foris i. corā hoībus opari. Un dns dicit. Sic luceat lux vestra corā hoībus. Sz plus me delectat q ipa veritas tanq pastor bonus qđ amodo nos admonuit quo intelligere debeamus qđ ait. Et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. cū secutus adiūxit fur nō uenit nisi ut furetur et mactet et pdat. Ego veni ut vitam habeant ingredientes et habundancius habeant egredientes. Nō aūt pt quisq3 p hostiū i. p xpm egredi ad vitam eternā q erit i spe nisi p xpm hostiū i eccam eius qđ ē ouile eius intrauit ad vitam tpalem q ē i fide. Quis ergo et habit i xpo ouili nō deest pascua. qui ad vitaꝝ q possumus intelligere qđ dictū est et pascua inueniet. i. ad ingressum. tū tunc vere pascua inueniet ubi saturabit q esuriunt et sitiunt iusticiam. Ex istis pz quo xpc nos vocat ut ingrediamur et egrediamur et pascua inueniamus. Dū pariter ad pmissa dicit Ber. Vocat mundus vocat caro vocat diabolus vocat xpc. Mundus dicit. Ego deficiā. caro dicit. ego inficio. diabolus dicit. ego interficio. xpc dicit. ego reficio. que sequitur in diebus oues xpi vocē eius audient. et fiet vnū ouile i. vna eccā comphendens iudeos et gentiles p fidei vnitatē et dileccionis adhesionē. et hoc ē qđ scribit ephes 2o. Ipse ē pax nr̄a qui fecit utraq3 vnū s.

Aug. Ingr. die. egdie.

Ber. Vocat nos ꝗ.

gentes et iudeos. Fiet ergo vnū ouile p latrie exhibicōne et vnus pastor p singulare cure pmissiōe et p vniuersale omdicacōe. Dicit aūt Bonauē sup isto q ad hoc qd̄ aliqs sit bonus pastor opz q i eo sint due laudabiles condicōes viz. vnitas i assumendo largitas i exhibendo. sedulitas i puidendo largitas i exhibendo. Sedulitas i puidendo. equitas i corrigendo. pietas i confortando. sinceritas i inite. pbitas i reducendo. soliditas i protegendo. strenuitas i inducendo. sagacitas i cognoscendo. comoditas i instruendo. benignitas i reducendo. et declarat ptes. 2o dicit q sunt vniuersi fideles eccā et p destinati q ce dicunt oues et humiles p mite innocenciam. 2 reg. 24. Ego sū qui peccaui ego sum q inique egi. q oues sunt qđ fecerunt. fertiles et utiles p fructus habundanciā. In ps. oues eoꝝ fetose habundantes i egressibus suis. Itē subiecte p mandatoꝝ obseruanciā. Itē vnite p caritatis concordiā. Pascua vero s. eius ptinent ut tipr accipi. Sūt enī pascua eccle pascua scripture pascua mundialis machine et pascua eternalis glie. In pascua eccle inueniunt oues lauacꝝ regnacōis s. baptismū. pabulū coronis ut eukar. sacrm̄. condimentū degustacōis q consistit i mgri recordacōe bnficioꝝ saluatoris. vnguentū salutaris conseruacōis ut ē sacrm̄ pnīe qđ ē pungens et sanans. De istis pascuis scribit i ps. In loco pascue ibi me collocabit. In pascuis scripture inueniunt q credendū quid agendū quid timendū qđ appetendū. In pascuis aūt creature inueniunt oues diuine principiū qđ ondit vnū s. principiū qđ attendit q2 oīs creatura obedit deo. obsequiū qđ impendit q2 oīs creatura seruit deo. exemplū qđ ptendit q2 oīs creatura ē mutabilis et variabilis. et iō nō debemus spem ponere nisi i deo. De istis pascuis scribit i ps. Nos ppłi pascue eius et oues manus eius. In pascuis aūt glie inueniunt oues dotes gloriosas tam aīe q corporis. Aīe s. visionis claritudinem fruicōis suauitatem pmansionis securitatem et totam ppetuitatem. Corporis claritatem agilitatem subtilitatem impassibilitatem. De istis pascuis dicitur potest i ps. bonoꝝ iudicio 3o paralipo. q inuenerunt pascuas uberes et ualde bonas et terram latissimam et quietem fertilem. et Ezech. 34. In pascuis uberrimis pascam eos. In hiis pascuis nos pascat ipse concedat qui verus et summus ē pastor oīm.

Modicum et iā nō videbitis me et iterum modicū et videbitis me etc. Joh. 16. Quia vere amicicie satis dicitur q ab amicis q̄ inseparabile ē ꝯcupiunt mutua visione pfrui mutua locucōe refici et mutua pñcia consolari. Ideo q2 discipuli q veri amici eius nominantur Jo. 15. sz et pphetam amicū dei appellant. In ps. Nimis honorificati sunt amici tui deus. Desiderabant xpi fruii continua visione eius vbis cotidianis informari et fouen pñcia corporali et iō tūc nimium contristabantur quā xpc de suo recessu fecerat

uniciōe; sic i ūbis p̄missis tn̄ dixit . Modicū &
iā nō uidebitis me &c. Decumptū ē multipl'e
testatur i hoc euāge° p̄mittit xp̄s consoloē de p̄e
uisione. Dr̄ qm̄ sunt ē' notāda s. cotingēt
uiz. ipi⁹ uisionis p̄missio discipulo⁊ de re
p̄missa hesitā° dubie eo⁊ hesitatois expla
nato & certe explanacois adaptā°. Dicit
q̄ p̄mittit p recessū dicens. Modicū s. tp̄s
restat & iā nō uidebitis me. qd tb; modis
expo° pt s. bedam. Modicū i modicū tp̄s
ē usq; ad passioē p qm̄ a uob subtrahar. &
iā nō uidebitis me. & hō modicū dicit be
da. q̄ eadem nocte q̄ dixit illa ūba tent⁹ ē
a iudeis & mane crucifixus. deīn eadē die se
pultus & ab humanis obtutib; seclusus.
2° sic. Modicū i illud tp̄s q̄ subtrahar a uo
bis p mortem i q̄ nō uidebitis me erit mo
dicum. q erit tp̄s triū dierū & duar noctiū
3° sic Modicū s. tp̄s ē us; ad ascensioē. et
nō uidebitis me. sup̄ ꝯtinet q ascendens
i celū a uob corp̄alr recedam. & iterū modicū
& uidebitis me. qd & trib; modis expo° pt
p° sic s. beda. Iterū modicū s. tp̄s ē a passio°
mea s. ad resurrectōem meā q tp̄s xl horaꝝ. &
tūc uidebitis me. qr sup̄ apparebo uob i die
resurrectōis mee. 2° sic Iterū modicū. s. tp̄s est.
q̄ ero uobiscū p⁹ resurrectōem meā. s. xl dieꝝ.
& uidebitis me. s. corp̄alr i tp̄e illo. ut p°
p dies xl. appens eis. 3° sic Iterū modicū
tp̄s erit ab ascensioē mea ad diem iudicij.
q totl tp̄s s. aug⁹ modicū ē respectu eternitatis
q eternitas caret termino. tp̄s aūt terminatur.
& uidebitis s. cū totl tp̄s transierit qd est
modicū & succedet eternitas q̄ nunq̄ terminat'.
tūc uidebitis intellectualr i essenciā diuinitat
& corp̄alr i natura humanitatis. q ueniat cor
p'lr ut iudicet mundū. Scdm̄ p̄ma expoē
refert ad illud tp̄s qd fuit a passione usq;
ad resurrecōem. Scdm̄ s° aliam expoē p⁹ modicū
refertur ad tp̄s qd fuit ab illa hō q̄ dixit
illa ūba usq; ad tp̄s passionis. & sic de re
tis hoc & qd subdit. q uado ad patrem
pt addi & preteritis. Vado ad patrem. i
ad gloriam p̄ris. qntū ad corp⁹ & hō p passi
oneꝫ p̄merendo p resurrectōe assumendo p ascencōem
ingrediendo usq; ad dextram p̄ris. Scdm̄ ul
tima expoē s. qm̄ totū tp̄s modicū di
ce ūbū xp̄i ad sup̄ addend paciam p̄sentis
aduersitatis & contemptū tp̄alis p̄sperita'.
Contempnenda ē ei p̄sens p̄speritas qr p'uc
tualis paciente tollerāda ē p̄sens ad
ūsitas qr momentanea cū succedet io
cunditas diuine uisionis. ¶ Consulta tn̄ uelut
hanc modicitatē dicens sic dixerūt discipli
quid ē hoc qd dicit modicū nescim⁹ qd
lo°. Aug⁹ omel 100. hoc modicū longū
nob uidet qm̄ adhuc agit s; cū finitū fuit
sentiet q modicū fuit. Possum⁹ aūt s. q̄ da
postille 3ª ondere hanc modicitatē p° p sac'
scripture auctē. 2° comparando tp̄s uite p̄ntis
ad glie eternitatē. 3° comparando ad pene i
fernalis diuturnitatē. Testimonia scripture sūt
quib; hec modicitas ondr̄ hec. p° pet p°.
Modicū nūc oportet contristari i uarijs t
bulacōib;. & 2 cor 4. Illud momentaneū
& leue tribulacōis nr̄e. & p̄ 90. 2°. Filioli
mei nouissima hō est. Jac 4°. que ē uita

nr̄a uapor ē ad modicū p̄ns. Scd'a° tp̄i
b; istis uita hoīs modica est. pauca eī sūt
q̄ uiuūt ad 100 annos. Dixit aūt adam an
nis 930. Seth 912. & mathussale 969. an
nis tūc q° habebant plura motiua ad ama
dū mundanā p̄speritatē & timend p̄sente
aduersitatē. Sed hodie nō ē amanda munda
na p̄speritas nec timenda p̄sens aduersitas
q̄ nō aūt momentanee sunt his dieb;. 3te
3° hec modicitas si fiat comp'ac° ad
glie eternitatē. Minus eī ē totū tp̄s p̄ns i
comparacōe ad eternā gloriam q̄ una gutta
aq̄ respectu totius maris. & hinc ait ap°. q
nō sunt condigne passiones hui⁹ tp̄is ad
futuram gliam q̄ reuelabit i nob. 3° p3
hec modicitas si habeat respectus ad pene infer
nalis diuturnitatē. Vn̄ dicit dampnati i in
ferno. transierunt oīa illa uelut umbra. Et
paulo p⁹ Sic nos nati continuo desiuim⁹ esse.
¶ Vel pt p modicū i q̄ saluator nō uidet i
tēl tp̄s temptacōis t tribulacōis. p° q̄ sancti
dū q̄ amica dei uiuūt i hac uita hūt temptacōēs
& tribulacōem & nūc spūalem sentiunt consolacōem.
Et hinc ait b̄s sr illo cant p°. trahe me
p⁹ te &c. Trahimur inquit cū tribulacōib; &
temptacōib; contenti. Currim⁹ cū intim⁹ con
solacōib; & inspiracōib; uisitati i suauē olen
tib; unguentis respiram⁹. & iterū modicū
& uidet si letā saluatoris dei subtrahit & p⁹
ea reddit. Ber. ¶ O modicū nō modicū o
modicū longū. pie dñe modicū dicis q̄
uidem⁹ te. Saluū sit ūbū dñi mei. longū ē
multū ualde nimis. Decumptū utrūq; uerū
& modicū meritis & nō modicū uotis. ¶ Et
ē hic notād p° q multis de cās iocūda sal
uatoris p̄ncia subtrahit. p° ut humilitas
saluetur ne illam leticiam credat qs se hēr
ex se. Ideo paulus ab angelo sathane cola
phizatur ne extolleretur. 2 cor 12. ne magnitu
do reuelacōum extollat me &c. 2° ut in
cauta securitas uitetur q̄ ē mr̄ neglige & p
iculo p̄pinq̄. Vn̄ gg. dū mens secura red
dit' in torpore labitur. Mr̄ eī neglie sol3
esse securitas. Ideō multis sepe grē p'ia
ta incauta securitas fuit. Vnde sapiens. in di
e maloꝝ nō īmemor sis bonoꝝ. & i die bo
noꝝ nō īmemor sis maloꝝ. 3° ut ardenti⁹
q'rat'. 4° ut inuent⁹ forti⁹ teneat'. De his
duob; sic dic b̄s sr cant. Ideo subtrahit se ut
audi⁹ reuocaret' & forti⁹ teneret'. Pretendens
enī uult abiens reuocari. 5° ut pateat
ex ei⁹ absencia quid conferebat ei⁹ p̄ncia.
Ondit infirmitas q bonū erat sanitas.
ondit discordia q bonū erat pax. Ondit
temptacō q bonū erat mentis tranquilli
tas. 6° ut ꝯ hac tristia p̄pendat q̄ male
sit hoī si a deo separetur. Jer 2. Scito & uide
q̄ malū & amaꝝ est dereliquisse te dñm tu
um. Aug⁹. tā bonus ē d̄s ut nemini eum
carenti bn̄ sit. ¶ 2° hic notād q ab aliq̄b;
recedit xp̄s & nunq̄ redit. & ab aliquib; nunq̄
recedit & io nō opz ut redeat. ab aliq̄b; re
cedit & redit & ista 3 dña fuit i xp̄i familia
qm̄ hūit i hac uita. Fuit eī unus s. iudas
a q° xp̄s recessit & nunq̄ redijt. Fuit alius s. pe
trus a q° ad tp̄s recessit qn̄ xp̄m negauit. sed
statim redijt qn̄ amare fleuit. Fuit alia

¶ C. p̄ncia salua toris subthr.

Greg°.

Aug⁹.

¶ D.

3 dña i xp̄i familia.

ex° solis

s uirgo maria a q nuqᵃ recessit. Ista 3ᵃ
diuina gadie nuncit & i sole sitr considera.
Sol ei aliqs ptes mudi no illuiat s p
tes mudi inferiores & regione inferiem.
aliqs alii illuiat & alii no sic hitoui
nimi. Aliqs sp illuiat sic ptes s se ut
dicit dionisius. Sic i hoib; sunt quida ut
sinalr dicebat a quib; sol iustie recedit
& nuqᵃ ad eos redit. sic sunt duri & obsti
nati q deu expellut & ne ad eos redeat
malis opib; codicut. Job 21 qui dixerunt
deo. recede a nob &c. Aly sunt a qb; ds
recedit s; p°ea ad eos redit sic sunt pe
nitentes a quib; ds recessit p culpa s; re
dijt p pniaz. Jer 18 si pniaz egerit ges
illa de malo suo qd locutus sum adus⁹
eu & ego pniaz aga sr malu qd cogita
ui ut facere. Zachar p°. conuertimi ad
me & ego conuertar ad vos dicit dns
exercituu. Tales & sunt uiri sci a qb; &
ad modicu ioquiditas cotemplors subt
hit & hoc ut p'mussu e ut feruentius ad
gratiar & foras teneat. Aly sunt a quib;
nuqᵃ recedit s; qi uiolenter eum tenent.
cant p°. tenui eu nec dimittā. Ambros⁹.
Vim faciamus deo no compellendo s; flendo
no puocando iniurijs s; lacrimis exorando
no blasphemando p supbia s; p humili te
mendo. O bā uiolentia q no indignatoe
patitur s; ma condonatur. ¶ Se. dixe
erunt g° discipuli ei⁹ ad inuice. qd e hoc
qd dicit nobis modicu & no uidebitis me
& itez modicum & uidebitis me. nescim⁹
quid lo. qi dicunt. vi' implicare cotia
i uerbis suis. dic ei videbitis & no uide
bitis. dixerunt nuqᵃ. nescim⁹ quid lo. i.
nescim⁹ qd p modicu importat. f. cri
so⁹ & Aug⁹ discipli no intelligebant q
dicebant. uel pp imanifestatoz eoz que
dicebant. lz ei discipuli itelligent qx
tur⁹ ess; ad preu p morte tu no erat
eis no celera° ieois p⁹qᵃ eu erant uisu
ri. vn aug⁹. Sz ut app; mafe ex pdcis
nulla fuit cotrietas i uerb. qx uide & no
uide ad diuisa referebant. Se cognouit
a ihc. s uirtute diuinitatis. qx volebat
eu interrogare. s de eo qd igrabant. et
dixit eis. de hoc qritis inter uos quia
dixi modicu & no uidebitis & itez modi
cu & uidebitis me. &c. hunc dubitaoi sa
tisfacit ondens dupx tps s. tribulois & co
solois. & pp unu dicit e no uidebitis me.
& pp aliud uidebitis me. Se. Amen amen
dico vob. qx plorabitis s exius & fle
bitis vos s interi⁹ p illo tpe modico q
no uidebitis me. mund⁹ at. i. amatores
mundi gaudebit. s de subtractoe mee
psencie p morte. vos a contristabimini
s de mea occasione. s; tristia vra s de me
a passioe vertet i gaudiu. s pp meam
reoz. vn aug⁹ sr Jo. omē 16. contristati
sunt discipuli de morte dni. de reoe letati.
mund⁹ at quo noie signa sūt inimici ei⁹ a
quib; xᵉ occis⁹ e tunc utiq; letati sūt occi
so xᵒ. qn discipuli fuerunt contristati ¶ hic
insi' notād s; quenda postill qx intendit
hijs ubis dns suos consolari discipulos

a quib; i breui erat recessur⁹. q̄s uide
bat magnas tribuloes passuros. i quib;
& consolat alios fideles. q multas tribuloes
patiūr i hoc mundo. Ju p°. multe tbula
toes iustoz. &c. &c. t̄hi. 3°. Omīs q uolūt
pie uiue i xᵒ psecucōm paciūr. Vn sic il
lo qac p°. Omē gaudiu existiate fres cu
i temptoes uarias incideritis dicit glo.
sic indignatiui si mali i mundo florent &
vos tribuloes patimini qx no e xpiane dignit
i tpalib; exaltari s; potius deprimi. a ali
ut hnt i celo & vos nichil i mundo. s; spe
illi⁹ boni ad qd tenditis quidqd i ma
contigat gaudere debetis. Ju p°. letatus sui
hijs q dca sunt m. &c. quo letet cor qre
ntiu dnm. Secundo aio fletus pt refer
ri ad duas spes luctus quas ponit glo
sup. q. Pror est luctus p pctis suis uel ali
enis. Ju p°. exitus aquaz deduxerunt o
culi oculi mei &c. 2⁹ est ex desiderio celest
prie. pᵐ e irriguu inferius scdm e irrigu
u supi⁹. de quib; le. iudic p°. ut s tac
tu est omē. ¶ Plorat eni aia p° qx sepe
ht mentem arida ab humore deuocois
interne. Et plorat adhuc e cor⁹ inflama
tu igne concupiscie. 3ᵒ plorat p incolatu
psentis miserie. & hoc e here irriguu i
ferius. & p dilacoe celestis prie & hoc e
here irriguu superius. Nec miru qx iusti i
psenti plorant cu consolatio qm hnt in
presenti no sit u semiplena. gaudiu pre
sens qi nullu est. 3 reg. 17. vo dr q ds
p coruos mittebat helie mane & uespe
pane & carnes & bibebat de torrente. q
le pane & carne uesat qui celesti coso loc
nutritur q maxe ex meditoe diuinitatis &
humilitatis pscipit. Sz ista consolo i tb; &
fiat i psenti p° qx ht impfcoz qd notur
p hoc qd dabatur tm mane & uespe & no
meridie. Ju mane & uespe e lux & calor
s; impfcis. Ju meridie vero pfca h'u pas
tur. Ju meridie i. in pfca dei cogitoe & de
lectacione. Ju psenti a pascūr mane & ues
pe qx impfce dnm diligūt & cogscūt.
2° ht admixtione que admixtio cat
uel ex corpis corrupcoe uel ex diali tep
toe uel mundi psecucoe. 3° ht terra coez
qd notur p hoc qx s ds illu cibu s sub
traxit i tm qx uatus i sarepta sidoniū
ou buccellam panis vix p° adquirere
potuit. qx ds uiris scis consoloes spūles
sepe subtrahit ut s. Vel pt generatio por
tuu dr plorabitis & flebitis vos. &c. re
ferre ad mala pene q infideles i se pac
ur & ad mala culpe quib; i psecucoi
b; compaciūr ¶ Se. & subdit. mund⁹
a gaudebit s ad augmentu utriusq; do
loris. s passionis & compassionis. cu ei
mund⁹ miseria sit plenus & miseriam
sua no intelligit & io gaudeat eo ipo
miserior e. Aug⁹ i li° conf. quid miseri⁹
misero no miserante seipm ¶ Cu coso
lom q tangit ibi tristicia vra uertitur
i gaudiu. notād s; eund qx tristia qm hnt
boni i psenti pferenda e gaudio mudi
vano. 4. de causis. p° pp bndictom qx h'

lugent. Mt̅ 5. bti qui lugent. et luc̅ 6. bti
qui nunc fletis. Econtrario gaudiu̅ mundi male
dictu̅ e a deo s. illud luc̅ 6. ¶ Ve vob diuitib;
qui hetis consolacoe̅ vram. 2. qr sapientes
tristiam p̅sentem gaudio p̅senti p̅eligunt. qd
a sapientes p̅eligunt mag eligendu̅ est. Ma
gis a eligunt sapientes se esse sanos lugen
tes q̅ freneticos gaudentes. p̅elegit eni sapien
tissimus dei filius i mundo isto tristiam gau
dio. 3º qr tristia salubris est. lz sit amara
gaudiu̅ eni mundi mortiferu̅ est. ecc 7. Jn
ueni mulierem amariorem morte. Mulier ista
e mundi leticia. gaudiu̅ mundi e uelut vi
nu̅ forte. capita debilia confundens ii ag
tabulos inficiat. ut i salamone q no p
hibuit cor suu̅ qn oi volupte frueret et
io infatuatus e. ut pz 3. reg 11. Sapia no
inuenit i terra suauiter uiuenciu̅ Job 28.
hoc e eni dampnatoru̅. 4º qr tristia conuenit
loco et tpi i quo sumus. Jn ualle eni miserie
sumus i quo eo magis flendu̅ est q minus
flemus. Vn nascens fletu suo ondit locu̅
i quo sumus esse locu̅ fletus. Vn aug9 sup
illud eps 4. redimentes tps qm dies ma
li sunt. Puer nascens a ploratu incipit n
ridere p̅t statim natus plorat. p̅pha p̅pe ca
lamitatis et lacrime sunt testes miserie.
tps e i q sumus tps flendi e et no ridendi.
tps e in pueritia qu e multa materia flet9
et miserie. ¶ 4º p̅ breuitate hitum ei sunt
mali et boni tristiam et gaudiu̅. mali gau
diu̅ i p̅senti et tristiam i futuro econtrario iusti
aug9. Totu̅ e in p̅nti cruciatu et metum de
lectatu̅. Mali vo econtrario faciunt. Sed no timet
sumere guttam amaritudinis qm se abissus
eterne dulcedinis. Mali hic guttam sanctas
tie et appetitus dulcedinis sumunt p̅p qm
hituri sunt abissu̅ eterne amaritudinis. 6.
qr tristia p̅sens electoru̅ hz admixtam beat
leticiam. Seneca. Dix boni gaudiu̅ e ex
bo̅ consciencia. Econtrario gaudiu̅ mundi e cum
tristia. qr de malo gaudent ppu p̅. q leta
tur cu̅ malefecerint et exultant i reb; p̅es
simis. Malu̅ vo est tormentu̅ aie. aug9.
curre p singula tot inuenies aie tormen
ta quot mala. ¶ 7 qr tristia uertet i gau
diu̅. et econtrario gaudiu̅ mundi i tristiciam.
De hoc hz exm̅ de diuite et lazaro. luc. 16. Jer
31. conuertam luctu̅ eoru̅ i gaudiu̅. Jn hac
vo conuersione attendendu̅ e q vna gutta
gaudij reproboru̅ mutet qi i mille modi
os tristie. et econtrario vna gutta tristie electoru̅
i infinitos modios gaudij transmutabr.
et huic dicit xo. Tristia vra uertet i gau
diu̅. Sup q s. Rotingh sacris qr lz istud
sit expositu̅ de discipulis q flebant mor
te xi p̅t tn̅ vniuersali refertur ad statu̅ scoru̅
et iniquoru̅ cui p̅mus status esse 2º oppositus.
Sancti sa hic lugent ut alibi gaudeant. Mt̅
4. Status a iniquoru̅ incipit hic a gaudio.
Job 20. ducu̅t i bonis dies suos et i punc
to ad inferna descendunt. ¶ Sz hic q̅ritur
utru̅ apli i tristia qm hvuerunt de q s dix
it xo. plorabitis et flebitis vos. meruerint
uel demeruerint. Et p̅o vr q meruerint
qr p̅ th. dr. Si compatimur et conregnabi
mus. g compati erat eis meritoriu̅. Jtem

tristia mala conuertitur i maiorem tristiam.
et illa q conuertitur i gaudiu̅ e bo̅ tristia
sz tristia aploru̅ conuersa e in gaudiu̅. illa g
fuit bo̅ et merito. Ad oppositu̅ arguit sic.
Aut volebant apli q xs moreret aut non.
Si no tunc peccabant. Vn petr9 de hoc fuit
rep̅hensus. Si g volebant g no dolebant.
Ad ista dr q dupr considerare possum9 de
tristia ꝯmismo sit ex p̅te originis et ex p
te modi. Ex p̅te originis tristia ortu̅ ht
ex dilectione voluptuosa et carnali ut gu
losus contristat de amissione boni morsel
li et aia i separacoe a corpe aut mr i morte
filij. Quedam ex dilectoe sociali sic tristat
amicus qn separatur ab amico cui9 societas
s placet. Queda ex tristia ex dilectoe spu
li ut qn quis diligit ex caritate et co pa
tit pacienti. Pª tristia e culpabilis 2ª et
3ª est tollerabil sz e laudabil. Jntelligo e
g q apli dupr diligebant dnm. s amore
sociali quo diligit aliquis sociu̅ qr non
uult ab eo separari et amore spuli. Jdeo fu
it i eis qdam tristia laudab q compaciae
bant xo. et qdam supportabil uel tollerabil
q volebant separari a xo. A p̅te modi tristia
intelligendu̅ e q mo9 iste i tristicie aplis.
Non contristemini sic ceteri q spem no hnt.
p thess 4. Vn dz tristia temparari cu̅ gau
dio. et qntu̅ excesserunt apli rep̅hensibi
les erant. qr nullo m gaudebant. et q9
ad hunc mo9 sine inmoderancia amouen
da hortat dns ut no contristarent sz ut
gauderent. Ex p̅missis pz q tristia p̅it
gaudiu̅ ad hoc suadendu̅ inducit xo nobi
le exm̅ dicens. Mulier cu̅ p̅it ec. sic eni
mulier tristatur cu̅ p̅it. p9ea tn̅ gaudz de
fructu p̅tus. ita apli tristes fuerunt de subtrac
tione magri sui p passioe et morte p9ea tn̅
gauisi fuerant de p̅tu crucis xo resurgente
a mortuis de tumulo qi de quoda utero
exiuit nouus homo imortalitatis tunica
amictus. et hoc e qd dicit. Mulier cum
p̅it tristiam ht qr uenit hora ei9. s
p̅turiendi. dolor eni p̅turientis uehemens
est. Cu̅ a p̅p̅it puer ia no meminit p̅s
sure p̅p gaudiu̅. et qui euasit dolorem acer
bissimu̅. et qr ia p̅tulit fructu̅ qr natus est
ho in mundum. Aug9. Omel 10. p̅turicio
quippe tristie p̅tus a gaudio compatur
qr tunc mai9 gaudiu̅ esse consueuit qn no
puella sz pu̅ nascat. et huic e qd addit
qr nat9 e homo i mundu̅. i. p̅fect9 e mas
culus ad lumen hui9 mundi. ¶ Jn ubis a
p̅missis cu̅ dr. mulier cu̅ p̅it tristiam ht
qr uenit ho ei9. s Jan tria ponit. p̅9 est
sollitudo mulieris p̅turientis. 2m e tristia
muliebris salubris. 3m est oportunitas tpis.
¶ Circa p̅m sciendu̅ q mulier dr eccia l fidelis
aia p̅p multa p qr deo subiecta p obedien
cia. 2º. Sub uiri potestate eris. 2º infirmus
compaciens p miam. ecc. 36. Vbi no est
mulier ingemiscat eger. 3. qr viru̅ molliens
i. xm̅ flectens orando ad clemenciam. 4º qr fe
cunda p bonoru̅ operu̅ p̅ducenciam. Vita g
iusta e qsi p̅gnantis p̅tus. Si g mulier
dolorem consolet p̅tus i p̅lis gaudio qdo
tu̅ gaudiu̅ multis p9 mo9 doloribus absor

Qo.

tristia 2x aut t.

apli dupr di
ligebat do9.

¶

Jan.

mulier pariens
dr eccia l fidel aia.

betur. Deb3 aia omis pturiente tribulo(n)es consolari spe gaudij qd nemo tollet ab ea. Deb3 g° aia esse velut puerpa. q2 maledcta sterilis q no facit fructu. Si a° dom9 contineat sterili quid expectabit germinans monstruosa natalissima maior. Sit g° aia mulier sive puerpa q concipiat p(ar)turiat & pariat s(ecundu)m illud ysa. 26. sicut q concepit cu apppinquit ad partu dolens clamat i doloribz suis. Sic fcti sum9 a facie tua dne concepim9 & q(ua)si parturivim9 & pepim9 spm salutis. Ecce quid expugnat aiam fidelem b(ene) facies dni. A facie eni dni morientis i cruce aia timore concepit. Vn alia translacio ht. a timore tuo concepim9. Mulier a conceptu incipit ffrvi & fastidire cibaria q p9 diligebat. sic mens p9q(uam) timorem concepit fit ad malu debilis. porro mala fastidit more parturientis clamat i confone & i dolore contricois. Vel concipit mulier p bo(na) p(ro)posita & parit p bo(na) opa de q dr apoc 12. Mulier amicta sole & luna sub pedibz ei9 & i capite ei9 coro(na) stellar(um) duodecim i utero eis & clamabat parturiens & cruciatur ut pariat. Tunc a mulier est amicta sole qn p xpm induta e xpo conversatoe b(ene) pietate humilitate pacia & obia. Ro 13. Induimini dnm ihm xpm. P luna significatur multitas tpaliu. Sic ei luna aliqn e plena aliqn est semiplena & aliqn lumine vacua q ad nos. Sic mund9 aliu apparet e plen9 qn b(ene) mundialibz pbz plenam i suo gradu consolacom. Semiplenus qn ex una pte dat consoloz & ex alia tribuloz. Lune vacuus qn dat sine mundiali consoloe tpalem tribuloz. Ista luna sca ht sub pedibz q2 avariciam ht sub affectoibz. Avari a ht ista luna in capite q2 cupiditate ht i mente. Debent e here corona xij stellar(um). q2 imitari debent doctrina & exempla xij. apslor(um) parturit a bo(na) opa si cruciant(ur). q2 bo(na) operando multa sustinent adusa. Ro 8°. omis creatura ingemiscat & parturit usq3 ad huc. ¶ Deb3 mens parere velut thamar amara fletibz hns duos i utero b(ene) phares & zaram. gen 38. Prec aut d3 nasci zara q2 phares q dividit uteri materie sive pietate. zaram interpretat oriens p qui intel(ligitur) bo(na) facere qd totu hoiem velut oriens illuminat mundum. Phares interpretat divisio p que intelr terminare malu & a malo dividi. Vult zaram p9 nasci s3 no p(ro)p(ter) salubriter. Sic ei aliqui qui multa opa de genere bonor faciunt s3 a pecunia male adquisita ab amore illicito a vicio molito no se dividunt. S3 lz manu extendit zaram op3 p9 nasci phares ut cu multo dolore mentis solvat pcti vincula & rumpat maceries p(ra)ve consuetudis. & sic p9 eu nascet(ur) saluberiter zaram b(ene) fulgue boni. Sut a mulieres q nollent pere q2 nollent dolorem partus experiri. S3 inter ceteras p(ro)prietates lilij dr q succus ei9 p(ro)dest mulieri ad parturiend. Dicit & plinius q aquila i nido suo quenda lapide ponit q ipaz iuvat ad pullos pariend. Istud liliu est xpc q dicit

cant 2°. Ego flos campi & liliu convalliu. Non ei est flos orti s3 campi q2 odor suus mie no est clausus s3 apertus. Nec e liliu moncu q2 no plantat in cordibz supbor s3 humilu. P lapide p(re)ciosu intelligi a stor(um) q e lapis magn9 solida & eterna & p(re)ciosa est. Ista g° duo potissime faciunt q bo no dimittat p(ro)p(ter) adusa. quin pariat p bo(na) opa. p(ri)m9 e meditato passiois dnice. Hebr 12. Recogitate eum qui talem sustinuit &c. gg. Si passio dni ad memoriam revocet(ur) nichil est qd no equo aio tollere. 2m e meditato celest p(at)rie. Vn glo s(upe)r illud Jac 3. Omne gaudiu existimate fres &c. Ne indignemi si mali i mundo floreant & vos patimini q2 no e xiane dignitatis i tpalibz exaltari. s3 pocius deprimi. Ma ei nichil ht i celo & vos ulr i mundo. S3 spe illi9 boni ad qd tenditis q(uo)dq(ui)d i via contingat gaudere detis. ¶ S3 hic sciend q op3 spualr gaudere volente a duobz caveri b(ene) a pharaone & amon. Pharao ei iubz puulos i flumie p(ro)ici & submergi. exo. p°. Puulus ei in flumie p(ro)icit cu diabo9 natu puulu i. opus tener(um) & novellu submergere nititur i flumie egipti. i. i habundan(cia) h9 seculi. Amon a dissecat p(re)gnates galaath. Amos p°. Galaath interpret(atur) transmigtio. P(re)gnantes vo sunt aie q dei tiore & amore concepto transmigrant a vicijs ad virtutes. Amon dissecat spualr. sic amon p(re)gnantes corpalr ventres scindebat ~~puos~~ puos exhorto. q conceptu bone volutat(is) p(ro)positum i p(ri)mo iugulat & occidit. 2° p(ro)p(ter) h9 mulieris tristia salubris. cu dr. Mulier cu parit tristiciam ht. compat a tristia anime vel carne angustie parientis p(ro)p(ter) acerbitate. Jer 6. luctu q(ua)si unigenita fac tibi planctu amar(um). Jte p(ro)p(ter) brevitate p(ro)pt p(ro)modicu nuc si oporteat contristari p(ro)p(ter) gaudiu fruis sequtis ut hic dr. ¶ Hic a diat postillat q eccla parturit & i p(re)dicatoribz & i p(re)dicatoribz & i penitentibz. p(re)dicator a p(re)latus ht dolorem ut parturientis eiulando p hys q materno utero moriunt. Jer 4. Ventre meu doleo. Ambros9 Ventre meu doleo. ut p(ro)phetico utar eloquio. q2 quem p(re)gnaturus eram amisi. Item p hys q in utero colliduntur. gen 24. Dedit dns conceptum rebecce s3 collidebant(ur) i utero puuli q(u)i erat. Si sic in futur(um) erat quid nunc erat concipe. Jte p hys q a partu trahunt. ysa 24. Venerunt filij usq3 ad partum & virtus no erat pariendi. ¶ Hic itaq3 nondu s(cilicet) ja(m) p aia p9q(uam) est desponsata d3 concipe & parere. de cui9 conceptu & partu dicit aug(ustinus) in epla ad pbam & iuliana. Hec e uberior fecundior q2 fertilitas no in ventre no gravescere s3 mente. no lactescere pectore s3 corde. grandescere. no visceribz terra s3 celu orombz parturire. Et qdam q concepit s3 nuq pariunt. qdam pariunt. har(um) qdam parit monstra quedam pariunt tm feminas qda masculos. Sic ei qdam aie concipiunt bo(na) p(ro)posita s3 nuq ea pariunt p bo(na) opa. De talibz dr Ma 24. Ve parientibz & nutrientibz i illis diebz. Orate a ne fiat fuga vra i yeme t sabbo. Et est sensus s(ecundu)m hillariu. De illis

Ex° lune.

Thamar.

q in die mortis sue inueniunt' nore bo opa concupisse. q moriuntur aut frigore pcco4 aut i oao bono4 opium. Greg' i registro li° p°. epla 33. Orate ne fiat fuga vra i yeme t sbbo. Ad ambulandum quippe i yeme torpor frigoris obsistit. et iuxta preceptum legis abulare i sabbo no licebat ultra certum. yeme o k sabbo fuge conat q ira districti iudicis tunc apperit fuge qui ei no licet ambulare. ¶ 2. Adam sunt q pariunt monstra. Vn refert aug' de ciui' dei q tpibz suis natus e homo &c. i superioribz sunt i inferioribz hebat ei duo capita duo pectora. q̄ manus unu tn ventre et duos pedes. Illi g° pariunt monstra q faciunt pcca q faciunt hoies. Ille itaqz monstruosus esset q faciem retro et tergum an haberet. Talis e quilibet pccor q h5 faciem retro. mundum p amore respiciendo. et tergum an deum s. obliuiscendo. Jer' 2° Verterunt ad me tergum et no faciem. Magis monstruosus esset qui oculos et os i pedibz haberet talis est auarus qui ad terrena sp respiat. ps 16°. Oculos suos statuerunt declinare in terram. et de terrenis sp lo. ysa. de humo eloquium tuum. Maxime monstruosus esset qui caput deorsum et pedes sursum haberet. talis e superbus q h5 caput deorsum terre audire declinando. Amos 9. Auaricia i capite omnium. et pedes h5 sursum co deum p superbia recalcitrando Deut 32. Incrassatus e dilatus et recalcitrauit. Super maximum monstrum esset si quis celum sursum et terram deorsum inderet. Talis est homo carnalis et luxuriosus. in quo carnalitas et sensualitas roi dominatur. fiat ei celum i. roni deorsum descende et terra i. sensualitate ascende. cum tn dicatur pu 24. celum sursum terra deorsum. 3° sunt quedam q tm pariunt filias. Ille filias parturiunt q uicia feminina faciunt. Ille parit filiam q pit iracundia q est uicium femineum qz mulieres de facili irascuntur. ecc 25. Non est ira super iram mulieris. Sic enim primum uicium uiri homi e superbia ita qz primum uicium mulieris est ira. ecc 10. Non est creata hoibz superbia nec iracundia nacoi mulierum. qz diceret. ista uicia no habent a natura condita sz a natura corrupta. Ille et pit aliam filiam q h5 emulorum et inuidia q e est uicium femineum. qz cito mulieres ad inuidiam commouentur. Vn dicit Amb' q mulieres naturalr sunt inuide. Ille pit tercia filia q h5 mentis inconstancia. q e uicium femineum qz mulieres sepe et cito mutantur. Vix enim mulier constans inter mille repitur. Ideo s' uiro mulieris testimonium no recipitur qz s' Ysidorum. Vanum et instabile testimonium mulier profert. Ille quarta filia pit q i fcis suis h5 impudencia. q e uicium femineum e. qz pp defectum discrecionis mulieres de facili decipiuntur. Ideo serpens no uenit ad uirum sz ad mulierem sciens qz facilius mulier decipi potuit. p thi 2° mulier seducta est no uir. Ille quintam filia pit q h5 verbositatem et loquacitate nimiam. q e uicium feminei qz mulieres st uerbose et rixose. Istas malas filias diabolus libenter nutrit. Sic pharao masculos occidebat et feminas reseruabat ¶ Hic et dicitur q quia ca tristari quis dz. s. qui considerat qd fuit. qd erit. vbi e et qd no est. qd fuit i pcco. vbi erit i iudicio. qd est i miseria qd no est i gla. p° g° tristari dz qz fuit i pcco. eo eo qz pccor pdidit suum deum. et oe meritum suum. Vn ysa. 33 angeli pacis amare flebant et sic eo fletus. Dissipate sunt vie no e qui transeat p semitam. Angeli pacis sunt uiri pacis. Via lacior est qz semita. Via e obseruancia mandatorum. semita obseruancia consiliorum. Sic isto a dicit Jo de abb uilla. Via ad celum e ad opari qd bonum est. Semita uiquid e uirginitas claustralium ordo et silencia. Non e qui trasit de mundo ad premium. Polluit' ei castitas paupertas despicit' et continencia uix seruat'. Dissipate sunt vie. Non ei laborantes laborant qd iustum e. sz negociantur cum dolo et fraude et mendacio. Vn bn dicit pphta. qz no cognoui negociacionem introibo i potencias domini. Fedat' adulterijs matrimonium et ordines incestu nec adicitur qz fornicacionis vocat Jero' sacrilegium et ydolatriam. qui ei fornicatur tollit sacrum de sacro. ut illud qd erat i seruicio dei. dum sepm uas diuino sacratum de diuino seruicio tollit luxuria contaminando corpus suum et aiam tamqz pfidus ydolatra diabolo offert. ut uictimam holocausti spualia i sacris ordinibz constitutos et sepos diuino seruicio spualr mancipatos diabolo imolat de quibz gg' i moral. et allegat ei Jo de abb uill. Sic istum i sacr ordine studiosa concupia sic coniugatum coinquinat adulterij culpa. et sic iniquat sola concupia quantum inquinat ipse actus. ¶ Hanc inquinacoz lugebat Jer' 9° c. dicens. Sup montes assumam fletum et lamentum et sr speciosa deserti planctum qm incensa sunt eo qz no sit uir transiens et no audierunt vocem possidentis a volucre celi usqz ad pecora transmigrauerunt et recesserunt. Sr montes fletus assumitur et sr speciosa deserti lamentacio dum peccant principes terre. et uel i eis sanctitatis inuenitur. nec auditur vox xpi etiamqz possidentis p aplicos uiros a volucre celi usqz ad pecora i. ab hijs qui pnt i sublimi ascendere usqz ad simplices recesserunt a deo. ¶ Est itaqz ca luctus et tristicie qz infirmitas e ad mortem no bna tm sz multiplex et tm oblata contemnunt mones medicinam pp hoc fleuit pphta dicens Jer' 8° et 9°. Sr contricone ppli mei contritus sum et contristatus stupor obtinuit me. num resina no est galaad aut medicus no e ibi. quis dabit capiti meo aquam. et oclis meis fontem lacrimarum et plorabo die ac nocte sr interfectos filie ppli mei. Sa i galaad i. i ecclia resina e prima medicinalis et medicus sacerdos t xps. q apperit uulnera

Aug' de ciui' dei. monstrum.
de auaro.
H. Jan.
tristari qs dz. & de ca.
Considera qd.
Jo de abb uill.
Moral'.
M.

i confo e psentat indulgue mediana. est
&c. hinc lucus ... co spiali absen sp
si. q no habitabit i cor subdito ptis. 2
ptor here tristiam considerando co erit & in
iudicio qn pso. a iudicijs ... timuit &
sup9 erit iudex iratus. infern inferu9 at
tensus. a dextris pta accusancia. a sinistris
demonia ad supplicia trahen. 2 dr here
tristiam considerando co est q i miseria.
Jn pso. heu m q incolatus ms plongat9
e. Rec mim q sic dicat criso9 sic mathi aia
i hac uita e potens sz pegrina ...
tristr sz i domo ppria. ... q h est do
mestica sepe aie dnatur. Aia e q e potes
sepe carni resistit e sepe carne ad bonu tra
hit. Jn futuro a aia erit potens i domo pp
a caro a tristr e pegrina. e io tuc aia car
ni tota dnabitur e quidquid volut sit
mox consentiet ei corp9. Et pt ... criso9
Si ei aliquis potens hospite i domo
pauperis paupibz q i domo sua e. diues
a aliq ht ibi agendi fiduciam q potes
e. Cz si paup intrat i domo diuitis no
e ausus os apire tm q pegrinu e tm q
paup est. 3 e dz quis here tstiaz considera
do co no est. i. no est i requie qm natalr
desiderat i. in glia sempiterna. hinc suspi
rabat pph a dicens. Sic ceruus desiderat
ad fontes aquay ita desiderat aia mea ad
te ds. Ceruus qn senesat cornibz eu gra
tibz pilis inuetatis e oculis caligantibz
cu serpente pugnans e cu uiuten haus
to ueneno ardentissimo i flume se piciens
tot renouatus erit. Sic sci uiri pugnites
cu dia carne e mundo ardenter sicitit ad
fonte uite puenire co renouant i cornibz i.
i uirtutibz q hic eas ht quodam imper
fectas. Renouabit e i pelle i. i cor qd efficie
imortale subtile clay agile. Renouabt i o
cul q nuc uident i enigmate tuc a facie
ad facie. 3 pt oportunitas tpis eu di
q uenit ho e... Jn pnti ei uita e tpis fle
di pcta. Jn futur co erit tps ridendi i glia.
co e tps pugnandi co uicia. tuc erit tps
quiescendi i pace ppetua. ch est tps bel
li tunc e tps pacis. ch e tps ... pen
di picturas. tuc erit tps adquirendi. Au
gust. qn fenus cu deo facis. hic das ibi re
cipis. hic das respituras ibi recipies sine
fine mansuras. Hic e saeculum q tps e
considerau pt. vz. ut e in mundo. i iudio
i celo e in iferno. Jn mundo de tpe e nobis
copia io eo uti deum ad bn opand. Gal.
6. du tps hemus opem bonu ad oms.
Jte ad malu uitand. etc. e. Consuma tpis
e deuyta a malo. Jte ad salm pcurand. 2
cor. 6. ecce nuc tps acceptabile ecce nc di
es salutis. Jn hoc tpe dz quilit bufare p9
q tps pteteat puso mors adueniat p9
oia alia delinquat. etc. Pesat q tps
pteteat e mors appinqt e delingt oia a
lijs. Jn iudio a de tpe erit rō distructe red
denda. tuc ei ds oiue tps meu accipiet e

examinabit e. hoc nos iudicabit qn pso
eu accepo tps ego iustitiam iudicabo. Ber.
oiue tps impensu requiret a nobis. qud sit
expensu. Jtem sic no pibit capillq de capi
te sic nec momentu a tpe. Jdeo sci uiri di
ligenter attendunt ne de tpe modicu quid
amittat ne de eo i iudic rom reddant. Du
aug9 i confoibz accusat se coram deo de ho q
muscas araneas capientes ali libenter in
dit. e aues lepores insequentes delectabil aspi
it. q illud tps i melioribz occupacoibz de
buisset expendisse. Jn celo a tpis erit per
fcio plena. 3z. adesse festinant tpa sup
pfecioe plena. modo ei est tps pteritu modo
psens m futurm. tunc a nullu erit pteri
tum nullu futur nullu mensis nulla ebdo.
sz tm unus dies. Jn iferno erit de tpe ma
na tristia. Apoc. angelus iurauit q no
erit tps amplius. & ad pniten. Si ei dap
nati possent here ad tps momentu ad pe
nitend carius esse eis q si totu mundu ha
rentur. cu i eo possent pniteri e mia pme
reri. Seruand g e qd dr etc 9. qdcumq
pt manus tua instant opare q nec op9
nec rō nec sapia nec sciet apud inferos
erit q tu ppas. homo ei hic mereri pt p
bo opa. sz h ibi no erunt. io dr q non e
rit opus ibi dampnati. qm manq ligatas
hebunt io nl possunt opari boni. cp. 22.
ligatis manibz e pedibz &c. 2 pt qs me
reri carne sua mortificando e cor subiciendo
sz hoc no erit ibi. & q rō spualitati ducet
ideo additur nec racio. Non ei uiuent s
rom sz s furiosa sensualitate q sp erit i
tribulac. 2 mereretur quis pfitem i deu cre
dendo io dr q no erit ibi scia scos q p fide
cogscunt. Jn btd a uita ht sci apta uisi
onem sz dampnati hnt obtenebrata. cp
22. mitte eu i tenebras exiores. e pt qs
mereri deu diligendo sz hoc ibi no erit. vnde
dr. q no e ibi sapia i. sapida scia. dap
nati ei deum no diligent sz odio hebunt.
Reg 9 g. Vos quide nuc tristiam hetis. &
de recessu e subtraccoe sponsi ueri. e tristes es
tis ad modu pientis. Se iter uidebo vos.
i. uerpm uidend oudam vob. Del iter m
debo uos i. uidendus vob apparebo. e gau
debit cor urm. & me uidendo. e gaudium
urm nemo tollet a vob. Aug9 sr Jo. oiue
le. dicat q ista sua sue lra intelligi dz de
gaudio qd hituri sunt discipuli i uita fu
tura. Du idem aug9 ait. pu q ait. iter a
uidebo uos e gaudebit cor urm e gaudiu
urm nemo tollet a uob. no ad illd tps et
referend q resurrexit eis q carne sua tan
genda tenenda q monstrauit sz pocius ad il
lud cui iam dixat qui diligit diliget a pre
meo. e diligam eum e manifestabo ei meipz
e declarat p pcessum de manifestatoe p9 hanc
ado ad eum q me m Vitam

Vado ad eum q me m[isit] e nemo ex uob interogat me q
uadis. Jo 16. Solent hoies peg
naturi p dice familie sue recessum suu e conso
lari ea dicendo se i breui redituros. uel psona
ydonea se ei missuros. sic dns recessus a disci
pulis suis e qi pegrinaturus ascen i celu
i illud cp 24. homo quida pegre pficiscens ac.
suu recessum eis pdixit e consolatus e eos pmit

Margin notes: 2 pcior dz he re tstiaz. Greg. 3 dz here tsti. Criso9. Expl. De ceruo. Moral. tps miser. Aug9. tps e considerat. tps i mundo. tps i iudio. Ber. tps i celo. tps i iferno. pst de mult. habere. Nota. C. paul.

teus scẽ in breui ad eos reu'surũ. ut recolunt
eũ. i euuge° p'cedentis dñice. Modicũ iquit
et nõ uidebitis me ꝛc. Pmisit ẽ et aliũ conso
latorẽ optimũ eis mittẽꝝ. cũ ait. Si nõ ab
iero ꝛc. Pmisit insup' q' ex suo recessu mag' eis
utilitas pueniret. Hic ẽ secũd' q' cũ ascen°
dñi ppe sit f'cẽie reputacoꝝ. conuenient uic'
le hoc euuge'l' i quo dñs pdixit suã ascen'
sionẽ a pncipio. ondit hoc euuge'l' b discipuloꝝ
desoloꝝ de recessu magri audito ꝛ exhibita eis
a dño consoloꝝ. In p' pte tñ ondit'. p' ascen°
dñi pdicat'. 2° mod' ascendendi isinuat'.
nemo interrogat me. 3° rõ dñi contristantis
discl'os ondit' ibi. q² hec locut' sũ uob. ꝛc.
Dicit g°. Vado. i. i p'p'o uadam ad ascencoꝫ. ad
eũ q' me misit. i. ad pris mansioꝫ sp'ualẽ. ꝛ
nemo ex uob. qui uidebitis mea subtractoꝫ.
interogat. i. interrogabit me quo uadis. p'
manifestũ euidentiã mee ascencois. Vñ glo.
Vado ad illum q' me misit ita palã ut nẽ°
interroget qd uisu cõrli fieri cernet. Iob de
abb' nulla. Nemo ex uob interrogat me. i.
interrogabit ascendentẽ i celũ dicens tũ. q°
uadis. ꝛ pᵒ hic tps p' tpe uidert eũ i nube
ascendentem iã tum glia. ¶ Hic g° p° nond'
q' dñs de transitu suo ad prẽm lo. nõ tanq'
de futo remoto s; tanq' esset tps p'sens. Ex°
g° ei' rediui tuũ ad deũ q' p'sentem s' p' hus
ne moreris ad eum transire ne te ueniat i
p'tõ. luc. 12. q' q' hõ nõ putis. ꝛc. Dicat
g° q'lib' quilib' uado ad prẽm. Immo ex°
dñi uade ad eũ qui te misit saltem sp'ualr. p°
ei grãs referendo de bonis q' ab eo recepisti.
ꝛc. p°. ad loca unde ueniunt flũia reũtur ut
iterũ fluant. Coruus nõ ẽ reu'sus ad ar
cham s; columba gerens ramũ oliue i ore.
gen. 8. Ramus oliue ẽ ramus grẽ ꝛ nũc que
tenẽt i ore dicentes. grã dei sum id qd sum.
p' cor. 14. 2° ten' face transitũ ad dei sapiaꝫ
oẽs actus nr̃os cogitando. Boe' de consol'
li° ult. i fine. Mag' uob si dissimulare nõ
uultis ẽ indicta necẽtas pbitatis cũ añ oclos
agitis cuncta cernentis. 3° ten' ad deũ remu
neratõe laboris nr̃i nob ab eo p'ata frequit'
considerando. Aug'. labor te terret uide mer
cedem. 4° districtoꝫ iudicij eius attendendo. sic
faciebat Iob. 31. quid faciã cũ surrexit ad
iudicand' dñs. ꝛ cum q'sierit qd r̃ndebo ei.
2° nond' q' dñs manife ascendit. act. p°. uiden
tib; ill' eleuatus est. Ex° ei' g° ꝛ nos manife
de uirtute i uirtute ascendam' ꝛ ex° p'ficiendo
p'x° ministrem'. Mt° 5°. Sic luceat lux urã co
rã ho. ꝛc. ¶ Viam autẽ p' quã ascendere
debem' ondit nob' x° ꝛ ex° ꝛ doctrina. Ut ei
uiã nos docet sicut ẽ uiator. Ier. 14. Iste ui
ator modicũ hũit de plano. s; q' tõ uita
sua fuit ascensus ꝛ descens'. Nam p° descen
dit de celo i mundũ. deĩn ascendit de mũdo
ad patibulum. p' mõ' descendit de patibulo
i limbũ. deĩn resurgens ascendit ad celũ.
¶ Hic itaq' dicit Iam q' x° q' ẽ uer' sol
multos circuit' ꝛ multas uias fecit de q'b;
ecc' p° dr. Oritur sol ꝛ occidit ꝛ ad locum
suũ reuertit' ibiq' renascens girat p' meridie
ꝛ flectitur ad aquiloꝫ lustrans i circuitu
p'git ꝛ i circulo reuertitur. p'ª g° uia fuit
q' p' natiuitatẽ uenit i mundũ ꝛ notur
cũ dr. orit' sol. Venit a x° in hoc ortu p'

scalam hñtem tres grad' s. gradũ hũilit'
paupertatis ꝛ acerbitatis. luc. 2° de pastori
b;. Inuenietis infantẽ pannis inuolutũ
ꝛc. Vñ nõ ei' humilitas q' nedũ uoluit
esse hõ. s; ꝛ infans. ideo dicit inuenietis i
fantẽ. 2° nõ ei' inopia l' paupertas cũ ad
dit pannis inuolutũ. 3° nõ pene acerbi
tas p' hoc qd positus fuit i p'sepio. p' hos
ꝛ grad' rediit in celum. Phil. 2°. semet
exinaniuit. ecce grad' inopie ꝛ paupertat'
formã serui accipiens. ecce grad' hũilit'.
f'cus obediens usq; ad morte. ecce grad'
acerbitatis. Multi g° sunt q' pponunt i ce
lũ ascendẽ p' scalam contrariã. s. p' diui
as delicias ꝛ honores. q² ista scala ad
infernũ ducit. sic p' ducit ad celũ. De
hᵒ ex° hem' de diuite luc. 16. 2ª uia q'
fecit x° fuit de mundo i patibulũ q' occu
buit. Vñ p' q' dicat oritur sol. subiungit
ꝛ occidit. ꝛ ista fuit uia excellentissime
caritatis. q' in passiõe potissie mõstrat'
in trib;. s. amore. Io. 14. Maiore cari te
neo hẽt ꝛc. Itẽ in dolore. tren. p°. Atten
dite ꝛ uidete si ẽ dolor ꝛc. It' i ualore. Io.
12°. Si exaltat' fuero a t'ra oĩa trahã
ad meipm. 3ª uia fuit q' iuit de patibulo
i tumulũ. ꝛ hᵒ nõ p' hoc qd dicit. occid'.
Sic ei mortuus fuit i cruce sic mortuus
iacuit i sepulc°. ꝛ ista fuit uia mag° pau
ptatis cũ p'priũ nõ hũit monumtũ. Mt° 8°.
Vulpes foueas hñt ꝛ uolucres celi ni
dos. fili' aũ hominis nõ hẽt ubi caput suũ
reclinet. Acsi dicat paup' fui i uita nõ
hũi mansionẽ i. domũ p'priam in q' posse' hita
re pauperior fui in morte q' nõ hũi ceruical
ubi caput meũ possem aliquat' reclinare.
pauperim' fui p' morte q' nõ hũi p'priaꝫ foueã
i q' corp' meũ poss; requiescere sic hñt uul
pes. 4ª uia fuit q' iuit i celũ qd nõ cũ dr.
ad locum suũ reuertit'. ꝛ ista ẽ uia mag° iocũ
ditatis. Cũ ei f' aug' sup p's°. Sonus letie
ꝛ melodie fiat uoce flatu ꝛ pulsu. x° as
cendit i celũ cũ melodia uocis. Ind' p's°. Iu
bilate deo i uoce exultacõis. Itẽ cũ melo
dia flat'. Ind' p's°. Ascendit dñs i iubiloẽ. q°
ad p'. ꝛ dñs in uoce tube. q° ad 4. Itẽ
cũ melodia pulsus. Ind' p's°. Laudate eũ i
psalterio ꝛ cithara. 5ª uia est q' uentur' ẽ
ad iudiciũ. qd nõ cũ dr. Ibiq; renascens
girat p' meridiẽ ꝛ flectitur ad aquilonẽ.
Tunc p' meridiem girabit qñ bõ eoꝝ q'
erũt a dextris cuiabit dicens. Mt° 24. Esu
riui ꝛ dedistis m' manducare. ꝛ dicunt sci
meridies q² sunt i plena luce cogñois ꝛ
calore amoris i quoꝝ cordib; flauit au
ster sp'c scõ. ¶ Est ei uentus auster calli
dus ꝛ humid' ꝛ fecundati'. sic sp'c scs ẽ callid'
i q' glacies pctoꝝ dissoluit. Eccĩ. 3°. sic i
sereno glacies soluent' pctã tua. Aug' i
glo. pctã nos ligant ne bñ opemr' l' ad
prĩam curram'. Sic frigus uel glacies li
gat aquã ne currat. qñ a flat callid' uet'
auster liquescat glacies ꝛ currũt torrentes.
sic flante spũ scõ soluimr' a pctis ꝛ currim'
ad prĩam. Est a humid' i q' i lacrimas
nos soluit. Ind' p's°. fflauit sp'c ei' ꝛ fluent
aq'. Et ꝛ fecundatiu' i q' p' bõ opa germia
re nos facit. Cant. 4°. Veni auster p'fla or

tu meu. etc. Deum flectet ad aquilonem qui convertet se ad eos qui erunt a sinistris et dicet eis discedite a me maledicti in ignem eternum. Mt. 24. Signantur autem mali per ventum aquilonarem qui est ventus frigidus et siccus et pluvie retentivus. Sic diabolus talium corda infrigidat frigore malicie. Eccl. 43. frigidus ventus aquilo flavit et gelavit cristallus ab aqua. Sic diabolus desiccat malos ab humore gratie. Prov. 24. Ventus aquilo dissipat pluvias. Secunda via est qua spiritum sanctum in apostolos misit et in illorum tempore cum eis fuit. Jo. 14. Non vos relinquam orphanos. Ista via notatur cum dicitur lustrans universa in circuitu pergit spiritus. Spiritus sanctus universa intima apostolorum perlustravit ac circuit et circuiendo lustravit ita quod nullum vacuum in eis reliquit. Quod factum fuit quarto. Primo infundendo iustificationem. et hoc quando Christus eos ad se primo vocavit. 2o. infundendo se eis per miraculorum operationem. Luc. 9. dedit eis potestatem super omnia demonia. etc. 3o infundendo se ad peccatorum remissionem. Jo. ult. accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis. 4o infundendo se eis ad corroborationem. In ps. Spiritu oris eius omnis virtus eorum. Tertia via est qua quotidie revertitur ad suos et hoc notatur cum dicitur in circuitu suo revertitur. Dum que spiritus sanctus via in figura circulos. primo quia undique sunt clausi ne diabolus ad cor eorum intrare possit per illicitarum cogitationum. 2o quia sunt veloces per operationem. Prov. 22. Vidisti hominem velocem in opere suo coram regibus stabit. 3o quia moventur circulariter a deo in deum. omnia a deo recognoscentes descendisse et omnia ad ipsum per gratiarum actionem redditurum. Per istos tres tales circulos revertitur dum gratiam spiritus sanctus eis largitur. Jo. 14. Ad eum veniemus etc. Venit enim pater mentem impotentiam roborando. venit filius mentem ignorantiam illustrando. venit spiritus sanctus mentem tepiditatem et negligentiam inflammando. ¶ Secundo dum discipulos contristantes. Sed quia hec locutus sum vobis s. de meo recessu. tristitia implevit cor vestrum. Dicit Aug. super Jo. omelia 92. Spiritualem discipuli non habentes intus consolationem quam per spiritum sanctum habituri erant quod exterius in Christo videbant amittere metuebant. et quia se amissuros illa non dubitantes dubitare non poterant contristabatur humanus affectus quia carnalis desolabat aspectus. Noverat autem ille quid eis potius expediret. quia visus interior ipse est utique melior quo eos consolaturus erat spiritus sanctus. non [illegible] corporibus infusus. et hinc subiungit. Sed ego veritatem dico vobis quia expedit vobis ut ego vadam. i. a vobis presentiam corporalem subtraham. ut sic ad susceptionem presentie spiritualis vos disponam. Si enim non abiero paraclitus. i. spiritus sanctus qui est informator intimus et consolator optimus non veniet ad vos. supple informando eos ignorantiam consolando eos tristitia assecurando eos diffidentia et roborando eos impotentiam. ¶ Sed hic possunt querere de hoc quod dicit. Si autem non abiero paraclitus non veniet ad vos. Videtur ex hoc quod Christus non erat spiritus quia spiritum non poterat dare nisi [illegible]. Sed dicitur quod hoc non fuit propter ipsius impotentiam sed propter discipulorum ineptitudinem. eo quod hoc est quod Christi presentia eos disponebat ad gratiam quod

impediunt. quod patet quia ante adventum Christi non erat tempus gratie sed post. Videtur quod impediebant quia carnaliter Christum diligebant. Sed hoc non valet quia amor ille non repugnat gratie nec amori caritatis quia cum deus amat aliquem temporaliter et spiritualiter ferventius diligit quia dilectio spiritualis intendit spiritualem. Videtur dicendum quod ex tribus causis non fuit datus spiritus sanctus ante Christi ascensionem in tam excellentibus et tam manifestis muneribus sicut postea. Una est fuit ex parte recipientium quia consolati fuerant presentia corporali Christi non desiderabant aliam consolationem. Deus autem non vult dona sua contempni et ideo dona dat merentibus et non contempnentibus. Ideo oportuit Christum ab eis separari. Dicit Aug. super Jo. omelia 92. ita nobiliter scribit. Expedit vobis ut hec forma servi auferatur a vobis. caro quidem factum verbum habito in vobis. Sed nolo adhuc ut me carnaliter diligatis et isto lacte contenti semper infantes esse cupiatis. Expedit vobis ut ego vadam si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos. Si alimenta tenera quibus vos alui non subtraxero solidum cibum non esurietis. si carni carnaliter adheseritis capaces spiritus non eritis. Nam quid est si autem non abiero paraclitus spiritus non veniet ad vos. Si autem abiero mittam vobis eum. Numquid hic positus mittere eum non poterat qui hoc dixerat. Neque ubi ille erat iste inde recesserat. et hic veniat a patre ut non maneret in patre. Postremum quomodo a quo summus eum numquam separabilem fuisse. quid est ergo. Si ego non abiero paraclitus non veniet ad vos. nisi quia non potestis capere spiritum quamdiu secundum carnem nosse persistitis Christum. Unde et ille qui iam ceperat spiritum. Si noveramus inquit secundum carnem Christum sed nunc iam non novimus. Quia et ipsam quippe carnem Christi non secundum carnem novit quicumque verbum carnem factum spiritualiter novit sicut ille. 2a ratio ex parte mittentis quia non decet Christum mittere spiritum sanctum priusquam probavit se gloriosum et per consensum suffragante ad eum mittendum. Et propter hoc dicitur. Jo. 7. quia spiritus sanctus non erat datus quia Jesus nondum erat glorificatus. 3a ratio est ex parte utriusque quia adhuc manebant inimicitie inter nos et deum. ideo prius oportuit fieri consolatorem quam spiritus sanctus donatorem. ideo prius oportuit Christum pati quam spiritum sanctum mitti. ¶ Hic itaque notandum secundum Jan. et alios Christo sunt tria sunt que impediunt ne quis spiritualia capere possit. s. amor carnalis duritia cordis et perturbatio mentis. Ista tria fuerunt in discipulis. primo amor carnalis quia nimis Christi carnalem desiderabant presentiam et ideo ad susceptionem spiritus idonei non erant. 2a duritia de qua ultimo. Exprobravit incredulitatem illorum et duritiam cordis. etc. 3a perturbatio mentis de eo s. quod Christus eos relinquebat. Ista tria impediebant in apostolis ne intelligerent quod expediebat quod Christus ad celum ascenderet. Ideo dixit. Expedit vobis etc. Apostoli et dolebant de Christi recessu quia erat eorum consolator iuxta illud Jo. 14. Non turbetur cor vestrum neque formidet. Eorum defensor et tutor Jo. 17. cum essem cum eis ego servabam eos. Eorum instructor Jo. 14. Omnia quecumque audivi a patre meo nota feci vobis. Sed Christus hic consolatur eos per missionem quia mitteret eis spiritum sanctum in consolatorem defensorem et eruditorem. Primo in consolatorem contra omnem tristitiam cum subdit. Si enim non abiero paraclitus. i. consolator non veniet ad vos. quia

dixit me oportz a vob recedere veniet vobis
consolator & hoc est qd addit. Si a abiero
mittam ad vos. ut i vobis purificet con
sciam refrigeret concupiam expellet sompnolē
ciam & vegetet vitā spūalem. ¶ hic ē sciend
ciam q serui dei de trib9 fuit potissime tristes
s. 3am q ꝑ ꝑpetua culpa. ps. Exitus aqꝝ de
duxerunt oculi mei q non custodierunt legem
tuā. De eo q sunt i pñti miseria. ps.
heu me q incolatus me9 ꝓ. & de eo q nō sūt
in pñia. ps. Sr flumia babilonis illic se
dim9 & fleuim9 ꝓ. Qz spc consolat eos co
ꝑdando pctoꝝ remissioē. Greg. i omel. Con
solator spc vocatur q de pctī ꝑditōe merēti
b3 cū spem venie ꝑpat ab afflictōe tristie me
tē leuat co spc dando i tribulacoib3 internā
consolōz. ps. s multitudi9 doloꝝ meoꝝ co
solōes tue letificauerunt aīam meā. Scdā i
solōes me letificauerunt aīam meā. Secda i
omē. ꝑacit9 consolator interpretat q corda
fidelium ne intēr h9 vite adusa deficiant ꝑ
celestis vite desideria sublevat ac reficit qui
q suꝑna degustat eq̃nimiter inferiora tolle
rat. Et 3o dando celestis dulcedīs ꝑgustaꝝ
q illa eī dulcedo q hic datur dr gustus arra
& gutta de quib3 dr i ps. Gustate & videte
qm suauis ē dns. Criso9 vere nō ht sup
terram qd amet qui donū celeste i veritate
gustauit. Si a tanta dulcedo sit i gustu q
ta erit i pleno potu. ps. Inebriabūtr ab
ubertate dom9 tue. Dr arra sive pign9 cps
ꝑ. Quia ests spū ꝑmissiōis sco. q est pign9
here. Sr a tanta ē securitas i pig
ne quāta erit i ꝑcio & mercedis solōe. Dr
ē gutta. Aug9. qui biberit aquā ꝑadisi cui9
gutta maior ē occeano. restat ut i eo sitis
mundi penit9 extincta sit. Si a tanta suā
uitas ē i gutta quāta erit i fluuiali ha
bundanā. ¶ 2º misit spm scm i defensore
& repꝛhensorē eo mundi maliciā. Et ꝑp hº ad
dit. Et cū venit ille arguet mundū de
pctō & de iustia & de iudiº. ¶ Ad cui9 bē in
tellectū sciend q arguē mundū ē detꝛs ma
nifeste iudō. P adventū a spc sci tria ma
nifestata sunt mundo. s. pctm iustia & iudiū
pctm mundi iustia xpi & iudiū diab. & rō
hoꝝ triū est q xpc redemptor erat mundi.
diab9 deceptor mundi & mund9 a diabo decep
tus erat. Mund9 a diabo deceptus erat ꝑ
pctm infidelitatis. & de hoc pctō spc scs
mundū arguit. dum ei suam infidelitatē
ondit. & hoc ē qd dicit. De pctō quidem
q nō crediderunt i me. De iustia ā argu
it spc scs mundū & arguit ꝑ huc mōm. xpc
redemit mundū iustia sua. Ubi q iust9 fu
it & pati nō meruit & io ipe mortuus & ab
hō patiendo & moriendo ꝑ mundo mundum
saluavit & liberauit cui9 iustia q ad dex
tram patris sublimat q q se humiliat exalta
bit. & hoc ē qd addit. De iustia vº. ꝑ sa
lvatoꝝ. q ad patrem vado. & merito iustie
& iā nō videbitis me. talem glam ꝑ9 passionē
& mortem vel inter vos conuersante. De iu
dº & diab spc scs arguit mundū q diabo9
iniuste mundum detinebat & iniust9 eo xpm ꝑug
bat & io ꝑ tanto iudicat9 q amisit dominiū
i genus humanū & hoc ē qd subdit. De iudiº a
q princeps h9 mundi iā iudicat9 ē. i diab9 i
tā saluatoris veris fruis ē. De isto principe lo

aug9 sr io omē. 94. qz ē iste ñ de q alio lo
co s. Io 12. ait. Venit princeps h9 mundi ꝓ.
legā 3º lrā sic. Et cū venit. sup spc scs.
ille arguet mundū de pctō. q i me nō
crediderunt. De iustia. sup mea. In cui9 rei
testio9 ad patrem vado. quē sequi noluerūt.
De iudiº. sup diab. q princeps h9 mundi iā
iudicat9 ē. qd quidē iudiū nō timuerūt.
¶ Ioh9 ꝓ de kapella que aliqñ sicut parce
expoī i aliquo satis concordans & i ali
q discordans i quodā sermoē sic ait. Ar
guet inqt mundū. i. mundanos. de pctō
qd commisert. de iustia. qm omiserūt. de iu
dº. qd nō timuerūt. De pctō q nō cre
diderunt i me. Si ei firmiter crederem9 nec
peccarem9. Quis eī ꝑ miseria & ꝑ mi
nima transitoria delectacōe pctī eterne btitudīs
felicitatē & iocunditatē cōmutaret si eam
an se videret. Quis ē inestimabile & ino
tinguibile gehenne ignē eligeret intrare. ut
possit saciari momentanea delectacōe & vo
luptate si illa ꝑp inspiceret. q gº nō cre
dim9 pctā committim9. Vult gº dicere q de
fectus ꝑfecte fidei q quedā ē incredulitas ē
tā gnalis committendi pctum morale. Ideo
potissie ꝑ inspiracōz spc sci redarguend9 ē
mund9 de pctō infidelitatis. ¶ Iustie for
mam xpc ondit conuersans i terris qm de
mus imitari i reddendo s. vnicuiqꝫ qd
suū ē. s. deo honorē pxº amorē. nobis
metipis mortificacōem. Ad patrem gº vadit
eo q iustie exemplar ondit. Vult gº di
ce q xpc iā corporaliter vadens ad patrem recessit
qi nō ampli9 hoies repꝛhensur9 vel redar
guitur9 io spc scs loco sui ꝑ sua inspiracōz
vel ꝑ se inspiratos hoies redarguet q iusti
ciā quā xpc docuit vbo & exº nō ꝓuiserunt.
Sr ē. Conueniens ē spc scs arguet de iudiº q ti
muerit q princeps h9 mundi iudicat9 est.
Si ei angelis peccantib3 nō pepcit sz rudē
tib3 inferni detractos ad tartaꝝ tradidit cru
ciandos. De iudiº gº arguet q nō timuerit
cū princeps mundi tanta severitate iudicat9
sit. Vult gº dic q ds exº q nō pepcit an
gelis quos i celo condidit qui cogito iu
diº penis infernalib3 ipos contempserit. re
darguendi sunt pctores q nō timent de
iudiū eo eos fiuat̃ simari. Aug9. timeant
increduli q auctor incredulitꝭ iudicat9 ē.
¶ hic inst dicit quidā postill q tria hoim
genera redarguenda sunt. s. peccantes
nō opantes & de dei iustia nō timentes.
Arguend9 ē pctor sic arguetur ille q potius vo
luit esse inter spinas lacerantes q inter flo
res redolentes. quales ē auar9 de q Iob 20.
esse sub sentib3 delicias computabant. Ar
guend9 ē & sicut ille qui potius voluit
esse i loco fetido q i pto ameno. qlis ē
luxuriosus. ec 9. Omnis mulier q ē for
nicaria qi stercus i via conculcabit. Argu9
ē & pctor q potius vellz esse i vento q i
tranquillo. ¶ hic ē sciend s. alium postill
q multū mund9 repꝛhensibilis ē de incredu
litate. Non eī credit q dicitr ei de suo tra
situ ꝑ Io. 2. Transibit mund9 & concupiscn
cia ei9. Sic loth visus ē qi ludens loqui cū
sponsis filiaꝝ suaꝝ ꝑdicit sodome sub
uersiōz. gen 19. Sicut sicut credebant de di

Gre.

Beda.

Aug9.

Gen.

kapella.

Rōm.

¶ h.

Aug9.

Postill.

Arguenda sūt 3a genera homi.

Postill.

i padiso — *gula labo rantiu* — *De iusticia.* — *Aug9* — *Timor dei ual de utili9 e.* — *Postill. De 3a iudi arguendo e mund9.* — *Cotra cle ricos.*

luuio futo. inimo erant comedentes & bi
bentes & nubentes usqz i diem illu i q° i
tiuit Noe i archam sic pz ad ze. Iec credit
mund9 beneuositate phitaz deliciaz. Si
quic scripte credet phibitas delicias cauet.
2° arguendi sunt no opantes mx illd
m 20. quid hic statis tota die ociosi. Quod9
ei iste no ad ociu sz ad laborem creat9 est.
Vn & p° hoi dcm est. In sudore uult9 tui
uesceris tui uesceris pane tuo. qui insup
au p°m positus est. no ut ociaret sz ut
opareter. Sz hic sciend q sunt quida
qui de labore transeunt ad labore sic aua
ri qui de nocte ad noctem laborant i co
gregandis pecuniis. ec ze. laborat diues
i congregacoe sbe. Alij sunt q de quiete tran
seunt ad labore sic delicati q hic quiescunt
i delicijs. & p9 mo laborabunt i eternis
tormentis. Job 2. tenent timpanu & citha
ra & gaudent ad sonitu organi. Ducunt
i bonis dies suos. & i puncto ad iferna
descendunt. Alij sunt qui de labore transe
unt ad qete sic serui dei qui de labore pnte
transeunt ad quiete etne glie. Apoc 14.
Amen iam dicit sps ut requiescant a labo
rib; suis. 4ta q dicam inuenire s q ho
a quiete ad quiete a delicijs ad delicias
transeat sz Jero° impossibile e. Hic e
sciend q ualde repheusibil e mund9 de ius
ticia q eam omittit q tm deo placet & hoi
pdest. Justicia ei adeo deo placet i oi gente
q qui timet dm & amet iusticiaz accept9 e
illi. Act 10. & adeo hoi e utilis ut ut lu
cret q amittit. Glo aug sup illd. Rapi
nas nolite concupisce. O luc dampnosa.
inuenis pecuniam pdis iusticiaz. q iusticiaz
deserit miseriam nimio assuit. Tanta e b
titudo iusticie ut nemo ab ea nisi ad mise
riam possit accedere. Justicia i pnti egenu
releuat & futo a morte liberat. pu 10. Ni
chil pderunt thesauri impietatis. Justicia a
liberat a morte. 3 arguendi st mdm
no timentes cu tn dicat pha. A iudijs tu
is timui. Timor ei dei ualde utili9 e ad
salm q inchoat ad bonu conseruat i bo°
& pseruat a malo. Io i edificio spuali tez lo
cu fundam cementi & tecti. Na in q° e pnn
ois boni tez locu fundam in quatu cose
uat & constringit i bono. tez locu cemen
ti. in q° seruat a malo tez locu tecti.
Dicit hic postill q 3a iudicio arguend9 e
mund9. p° de iudi no ptinente ad se qd s
usurpat. luc 6°. Nolite iudicare &c. Ite
de iudicio ppro qd negligit. de q p° cor. 11°.
Si nosmetipsos diiudicarem9 no utiqz
iudicaremur. Ite de iudicio qd no metuit
tu tn lucifer qui ta nobilis creata fuit iudica
dicatus sit. Si supbia i diuite sit sic iu
dicata quid fiet de paupe supbo. Et ad
dit idem. & si mudus p spm arguat de
pcco iusticia & iudicio. maxe de hijs arguend9
e clicus. q ampli9 pcm debuit caue & ius
ticiam imitari & iudm dei metue. Pcm an
plus debuit caue q ei9 pcm etiie magis
nocet. & deo magis displicet. Etiie ma
gis nocet q eam magis defort maculat

ei nobiliorem pcm etie s fac. deo magis
displicet pcm clicoz. tn p donu scie trans
gressor maiori subiacent culpe. Jac 4. Scien
ti bonu & no facienti pcm e illi. tn q
stipendia maiora a dno recipiunt. bono
rum incedunt de bonis dni tn tn honore no
deferunt. tn 3° q an faciem dm continue
stant. Justicias & 2° maxe clici imitari q sut
scoz successores. Vn sic succedunt i dignitate de
berent succedere i uite scitate. Sz teste gg° sup
cant. successores omis cupiunt esse imitato
res a pauci. Propinqui emelech agru ei9
here bolunt sz bxm ei9 duce recusant.
Ruth 4. Sic & multi i emolumentis etie
succede bolunt sz suscitare semie fri suo
defuncto omio negligunt. 2° roe amplio
ris obligois. ampli9 ei obligati sunt uel
toto uel etie statuto. Multa ei statuta e
manarunt de uita & hoestate clicoz. sz de
multis hijs dieb; insitat illd psi. Obliga
ti sunt & ceciderunt. Judiciu & multu metue
dent clici maxe plati cu scriptu sit sap. 6°.
judiciu durissimu hijs q psunt fiet. No so
lu inquit duru l diuinus sz durissimu q
igetur de bonis tpalib; quoz dispensato
res fiunt. & de animab; qs i custodia hue
runt multu timendu e iudiciu. q ad pl ut
pz q libris gg° 2° pastoz. Admonendi sut
q cu utile pdicare put imoderata tn utilita
refugiunt & q minori tn consideroe colligunt
q i maiorib; reb; delinquunt. Si ei idi
gentib; ppris ipi qs hnt pecunias abscon
dent auctores pculdubio calamitatis existis
sent. q gd reatu abstringant aspiciant q
dd pcantib; frib; uerbum pdicatois sbt
hunt morientib; mentib; uite remedia absco
dunt. Vn bn quida sapiens dicit. Sapia
abscondita & thesaur9 inuis9 q utilitas i
utrisqz. Si i pplos fames attereret & occulta
fomenta ipi seruarent pculbio auctores
mortis existerent. Qua utiqz plectendi sut
pe considerent. q cu fame uerbi peant ipi
panem precepte gre no ministrant. Vn & bn p
salamoz dr. qui abscondit frumenta male
dicetur i pplis. Frumenta quippe abscon
dere e pdicatois scie apud se uba retinere.
In pplis a quisqz talis maledr q i solo cul
pa silencij p multoz quos corrigere potu
it pe dampnat. Et lio c 2 dicit. Moyses
ait ut uxore fris sine filijs defuncti fr supstes
accipiat atqz ad nomen fris filios gignet.
qm si accipe renuit hunc mulier i facie ex
spuat. unu qz ei pedem ppinqui9 discalaet
ei9 qz habitaculu domu discalciati uocet. deut
24. Frater quippe defunct9 est ille q p resurrectois glo
am apparens dixit. Ite dicite frib; meis q
qui sine filijs obijt. q electoz suoz nuru no
impleuit. h9 uxore frater supstes sortiri p
cipit. q dignu pfecto ut cura sce etie ei q
hanc bn rege ualeat ipoc. cu nolenti i fa
ac mulier expuat q quisqz ex muneribz q
cepat pdesse alijs no curat alijs bonis qz
ei9 scm etiam exprobrans ei q i faciem saliua
iactat. cu ex uno pede calciamentu tollit
ut discalciati domus notetur. Scriptu q

ī celum petes ī spacio euāgelij pacis. Qui g°
ut credā sic pro ceteris gerimus utrumque pede p
calciamentū munimus. q uo sua cogitans uti
litate proximoū negligit qsi bonus pedis calcia
mentū cū decore amittit. ¶ Sunt namque nō
nulli qui ī magnis muneribus ditati dū so
litius contemplōis studijs inardescunt. utili
tate proximoū ī pdicacōe refugiunt. secretū quie
diligunt secessū speculōis petunt de q si dis
tricte iudicentur ex tantis pculdubio rei sunt
quātis uenientes ī publicū pdesse potuint. De
scimus g° q lucrū deo facimus nos q talento ac
cepto ad negociacōe ab eo missi sumus. Ecce
dicit. Negociamini dū uenio. Ecce uenit
ecce de negocio meo lucrū querit. q̄le lucrū de
negociacōe nra monstrabimus. ecce ī iudi°
ecce ī maiestate terribili inter angeloū et
archangeloū choros uidebit ī illo conuentu
electoū oīm et reprobōū multitudine reducet qd
unusquisque sit operatus ostendetur. Ibi petrus
cū iudea conuersa quā post se traxit apparebit. ibi
paulus mundū ducens ut ita dixerim ap
pebit. Ibi andreas post se achaiā. Johēs
asiam thomas indiam ī conspectu sui iudicis
conuersas ducent. Cū g° tot pastores cū gre
gibus suis an̄ oculos eterni pastoris uenient
quid nos miseri dicturi sumus qui ad dnm
nrm post negociū uacui uenimus. Si forte qs
dicat abij et pecuniam tuā abscondi ī terra
dicet ī°. seruū inutilem pijcite ī tenebras
exteriores. Mt 24. ¶ Item multū timendū ē iu
dicium ad dispensatores tpalium ptinens. Qr ei de oī
ūbo ocioso qd locuti fuint hoies reddent
rōm. Mt 12. et singulis cogitacōibus et momentis
tpis indubitant rō exiget de bonis tpa
libus que fuint expensa. Cū dicat Jeronimus
quidqd habent clici pauperū ē. et Ber. facul
tates ecclesiaū ptinacia sunt pauperū et sacrile
ga eis crudelitate surripiūt quidqd s. mi
stri et dispensatores ecclie ultra uictū et ues
titū accipiunt. Indignus lana et lacte co
utitur q nō pascit gregem. Pensemus cuius
dampnacōis sit nō laborare et laboris merce
dem pape. Pensemus cuius sit apud dnm ar
minis et pecoū peciū manducare et ūbum
pdicacōis nō impendere. Item q̄l timendū
est iudiciū a platis de pdicacōe aīaū nō cau
tibus q apud dnm tam preciose reputant. Ber.
cadit asina et ē qui subleuet. perit aīa
et nō est qui recogitet. Vere g° clicos spa
piue arguet sps de pctō iusticia et iudi°. ¶ Vl
terius hic notandū spacium q ad hoc q repre
sio ordinate fiat tria requiruntur. Vnū ex
pte reprehendentis. s. cuius reprehensibilis uita nō
sit. Augustinus. inter ī nullo eoū sit iudicandus q ī
alio ē iudicare paratus. 2 ē ex pte reprehen
si cuius s. reprehensibilis culpa. qr sic dicit
idem aug. Si ea ī me reprehendis q repre
hendenda nō sunt temptas potius q me le
dis. 3 ē ex pte modi reprehendendi. s. discre°
puida de q dicit Gregorius. Subditoū uicia a
liqua sunt prudenter dissimulanda. alia sub
tiliter inuestiganda. alia leniter ptractanda
alia uehementer obiurganda. Ista post spc
sci missionem apli potissime habuerunt. et io digne
mundū arguere potuerunt. Habent g° discre
cōis puidam de q discrecōe dicitur .i. thess. 5. Corri

pite inquietos consolamini pusillanimes pa
cientes estote ad omnes. Inuenerunt et ut di
cit idem Jan ī mundo multiplicē culpā de q
inquit dicitur sps scs arguet p hos mundū de
pctō de iusticia et de iudi°. ad quoū intelligencia
notandū q inter et ceteros hoies qui erant in
mundo tria uicia habebant. Erant ei īfide
les et iniusti et temerarij. Ideo sps scs p a
plos et aplicos uiros eos arguit de pctō
infidelitatis. qa nō crediderunt ī xpm. hoc
ei pctm ut dicit aug qsi solū p ceteris po
nit q manente cetera detinentur. et hoc discedē
te cetera dimittuntur. Erant et iniusti io arguen
di sunt de iusticia qm habent fideles qui ipi
nō uiderunt. q tanto ē laudabilior quāto
credunt et sperant ī xpm que nō uident qr
ad patrem iuit. Jo ult. Bti q nō uiderunt
et crediderunt. Erant et temerarij qr prin
ceps huius mundi s. diabolus q princeps ē mundā
noū iā iudicatus ē. Mag temeritas ē
nō timere qr uident tm̄ principē iā iudicatū
esse. Ista ex pte breuiter posuit aug dicens
Credant itaque hoies ī xpm ne arguantur
de pctō infidelitatis. transeant ī numerū
fideliū ut nō arguantur de iusticia illoū quos
nō uident. Caueant futurū iudiciū ne
cū mundi principe iudicentur. Ista a qualibet
platis et pctōribus caueant uiceuersa. Ille
ei plati qui spū dei pleni sunt arguere mū
danos de pctō et de iusticia et de iudi° debent.
de pctō quidem qd habet ephes 5°. Nolite com
tare opibus infructuosis tenebraū magis
aūt redarguite. Vn dicit aug. Nō te macu
lat malū si nō consentis et si redarguis
tales qui opa tenebraū faciunt reprehe
di nolunt. Jo 3°. Omnis qui male agit
odit lucē .i. correctorē. Quedā itaque aīalia
sunt q diligunt tenebras q qsi sunt odio
sa sic bubo quē cetere aues odiunt. Quedā
sunt nociua sic lupi q ouibus sunt īfesti.
quedā qr sunt ī uisu debilia sic noctue.
In hoc g° q mali tenebras pctōū diligunt
ostendunt q sunt deo odiosi sibi ipis īfesti
et ad cognoscendū deū debiles et infirmi. Quod
ei deo odiosi. Sap 14. Odiosus deo impius et
impietas sua. ¶ Tercia a sunt quā homo
q naturaliter diligit consueuerunt. s. filij amici
et fres. Ds itaque ī tm̄ pctm odit q ad
ipm destruendū filiū suū occidi uoluit.
Si aliquis diceretur. Non possum occidere inimi
cū tuū nisi cū illo occidam filiū tuū ca
rissimū et ille hoc concederet multū illū
inimicū odire conuinceretur. Consiliū fecit ds
pr qr ut pctm occideret filiū suū occidi p
misit. Vn ambrosius. dum innocens occidi
tur pctm crucifigitur. Ideo s° proprio filio
suo nō pepcit etc. Ber. qui nō pepcit fi
lio inquid pcit figmento. inquid ser
uo nequā. In tm̄ ei ds pctm odit qr et
amicos si ī eis pctm mortale inueniat fi
naliter. eterna puniet et fribus suis xo amis si
pctō infecti fuint nō pcet. ¶ Et ipi pctō
res sunt nociui sibi ipis. p° qr aufert s dni
Jer. Me dereliquerunt fonte aque uiue.
2° pctor aufert a deo seipm. 3 pctor a
mittit oē meritū suū qr inuiat ī na
talibus et spoliat grauiter et uniuersaliter malū

¹ta homo quā ²nale diligit.

¶ H.

Pctm odit ds.

Ambrosius.

Ber.

foret uita celi spoliari q̄ intus (con)uitib; mentis. Ier. Me priuantes amara morte uisu q̄ uite frui. Sz pctor h̄t debilem oculum intellcs ad deu cognoscendu (et) oculum affcus ad deu diligendu. Istos duos oculos demones i pctorib; effodiunt (et) sic p oia (con)pacia uiciorum eos ducunt. Pu. 30. Oculu q̄ subsannat prem (et) despicit ptum matris sue effodiunt corui de torrentib;. Peccator dum prem suu subsannat qui ei p(re)cepta contempnit ptum (et) matris sue i. ecclie q̄ eum ad pniam ptrinit despicit du ad pniam redit iterum. Istos oculos i. intellcm (et) affcum effodiunt corui i. demones q̄ sic nigri p ignis adustioz ingluuiei dediti p insaciabile deuoroz (et) faciunt nos pcuare p tardam conuersioz. Isti corui h̄itant in torrentib;. In inferno itaq; .4or. sunt torrentes. s. torrens odij obliuionis ignis (et) fletus quos (et) poete ppriis noi(n)ib; appellauerunt. Primus dr̄ Stix qui appellat odiu q̄ demones dampnati deum oderunt (et) a deo ipi tu odio h̄ebunt. Hugo de sco uictore qui cum odio dei discedit sub eode odio in eternum tabescet. 2us dr̄ Lethes qd interptat obliuio. ds ei eos obliuioni sic ppetuo tradet q̄ eos a pe qui uiuo sustinet nunq̄ liberabit. Ideo infernus uocatur a pphta terra obliuionis. 3us dr̄ Flegeton qui interpretatur ardens q̄ tales sunt ppetuo igne assuri. ysa ult. Vermis eorum no morietur (et) ignis eorum no extinguetur. 4. dr̄ Cochitus qui interptat luctus q̄ ibi erit fletus (et) stridor dentium. Mt. 24. ¶ 2o illi qui sunt spu dei pleni debent arguere mundanos de iusticia quam no h̄nt ut iustia largesiunt p oi mora bono. f que modu phi iusticiaz esse dicunt oem uirtutem. Du sup illud ps. dilexisti iusticiaz (et)c. dicit glo. i. oe bonu. Omnia a bona nra (et) merita ex q̄ caritate s. ex fide uiua spe certa caritate ignita (et) opacoe solliciata. tanto a h̄oies mundani si istaz iusticiam no h̄nt arguendi sunt i se quto melior (et) fructuosior ut supius patuit inuenit. 3o illi qui spu dei pleni sunt debent arguere mundanos de (con)misso iudic. qd no timet cu tu illud timere deceret. Ita s. hom augus. ois qui de hac uita discedit aut sunt ualde boni aut ualde mali aut mediocriter mali aut mediocriter boni. Valde boni iusti sunt q̄ (et) iudm dei timet ex eo q̄ iusticia h̄umana iusticie dei co(m)pata iniusticia (con)uincit esse qd ondit gg. 3a exe. s. lucerne regule (et) sigilli. Opa quidem nra a liquu (con)uincunt esse lucida. alia recta. alia pfcta. Sz si opa nra diuine luci co(m)parent ea q̄ intelligitur esse lucida apparebunt obscura qd ondit gg ex lucerne dicens. Quisa eria diuie iusticie co(m)pata iniusticia (con)uincit q̄ (et) lucerna i tenebris fulgere cernit sz i solis radio tenebrat. Alia (et) opa nra uidetur recta sz si ad regulam diuine rectitudis fuerunt (con)iuncta (con)tebitur tortuosa qd (et) ondit gg dicens. Sepe lignu rectum credit si ad regulam no ducit. sz cu regule iungit p quedam rectitudiez intumescere inuenit.

Alia opa nra (con)uincunt pfcta sz i oculis dei cernentis ualde impfcta. qd (et) ondit gg ex sigilli. Sepe eni ymago sigilli (con)uincit pfcta in oculis intuentis (et) tu adhuc est multu impfcta i oculis artificis. (et) addit. Sepe sordescit i districtione iudicis qd i estiacoe fulget opantis. Un. (et) iusticie nre tanq̄ pannus menstruate. Valde mali tunc multu tiebunt q̄ implacabile iram dei sup se h̄ebunt. Multu eni pr motus est filiu qui ipo filio exposito pri illi maledicit plus qui ipm a se expellit. Ampli(us) qui i carcere penoso ipm recludit. Sz adhuc multo plus qui ipm nunq̄ redire statuit. Sz maxime cu filiu (con)mouet qui carnificib; ut sic inclusu crucient. Sic ppe xps reprobos commotus i iudio erit qd pbabit snia finalis cu tales. Ita ut h̄r Mt 24. ipos maledicet (et) maledicendo a se expellet qui dicet. Discedite a me maledicti. In penoso carcere ipos recludit q̄ i ignem eos ponet (et) nunq̄ inde ducet. q̄ i igne etn̄u carnifices torquentes eis apponet. Dabit eni eis tirannu imperante i lucifer. (et) carnifices obsequentes i alios demones. (et) hoc i qd concludit. qui paratus e dyabolo (et) angelis eius. ¶ De mediocriter bonis (et) mediocriter malis pz q̄ si ualde boni iudiu tmt̄ deberent multo amplius mediocriter boni. Mediocriter mali tanto (et) timoris materiam possident ampliore quanto i iudicando iudicem nouerunt iustiore. ¶ Et adhuc multa h̄eo uob dic. multa s. salubria (et) saluti nre sz no potis porte mo. q̄ s. an aduentu spc sci q̄ nequaq̄ erunt sufficienter capaces. nisi spc scs sic ueniet. n ego sic corpali absceda. ¶ Sup isto itaq; textu sic scribit augus sup Jo. oe. 90. In isto euange dns ait discipulis. Multa h̄eo uobis dic sz no potis porte mo. p(ro) q(u)rendu illud occurrit quo sup omnia que audiui a pre meo no fcta uobis (et) hic dicit Multa h̄eo uobis dic sz no potis porte mo. Et rndz. Verum est quod dixit q̄ no dum fecerat tanq̄ fecit sicut ea q̄ futura sunt dum fecisse pphta testat. qui fecit q̄ futura sunt. iam cum ipa uerba tractaremus ut potuimus exposuimus. Hanc istam qoz iaculat augus. ro s. ita scribens. quis eni hom audeat asserere t credere ullum hom scire omnia q̄cumq; a pre audiuit unigenitus quid qd aliquanto post i hoc ipo tu sermoe que post cenam an passioz ad discipulos. Multa nunqd h̄eo uobis dic sz no potis (et)c. quo s. pacto intellecturi sumus. oia eni nota fecit discipulis q̄cumq; audiuit a pre. cu pp(ter)ea quidem multa no dicat q̄ scit eos no mo porte. Sz nimirum qd facturus e fecisse se dicat. q̄ ea q̄ futura sunt fecit. Sicut ait p pphtam foderunt manus meas (et) pedes meos. nec ait fossuri sunt. uelut p(re)terita dicens. (et) tu futura pdicens. ita (et) ho loco ait se omnia no fecisse discipulis q̄ se nouit esse facturu i illa plenitudie sciencie de q̄ dicit aplus. cu aduenit qd pfcm e euacuabit qd ex pte e. Sz forte quer ais q̄ sunt illa que apli an aduentu spc sci porte no poterunt. Vultis forsitan scire. sz qd

In inferno 4or sunt torrentes

Stix.

hugo.

lethes.

Flegeton.

Cochitus.

¶

Oia bo nra q̄ 3a caut.

52

Lic defunctor

Aug.

Exo 3o.

ps 24.

27.

[illegible]

¶

¶ [illegible]

[illegible]

aug.

Oi.

[illegible]

rem audiat dic̄ co₂ se capacitate q̄ illi cape
nō ualebant. Ac p hoc ut p̄ me expectanda
sunt ut dicantur que forte nō capereti si m
ab alio dicerent. nec vos ea portare possetis
ē si ego tantus essem ut a me ista q̄ vob
alacria sunt audiretis. Et sicut quide pt
ut sunt aliqui i vob ad ea capienda iam
ydonei q̄ alij cape nō dum ualent. Et si
nō omia de quib₃ magr ille dicebat ad h⁹
multa hēo vobis dicere tn̄ fortasse non
nulla. ß q̄ nam sunt ista q̄ ipe nō dixit
temerarium ē uelle psumere ac dic̄. ¶ Ec i
uenit. Cū a uenit ille spc ueritatis. ypus
itaq̄ uenire nt̄ aliud est q̄ ad sanctificandu
creaturā p effectū grē spāc̄ psentie. Cū a
uenit. ß spū sanctificans intelligentia illumi
nans affatus flammificans ē effectua
fortificans q̄ sunt ē p̄ q̄ d₃ peti aduentus
spc sā. Vn̄ gg i omel̄ pentec de aduentu
spc sā sic dicit. Audit q̄lis est artifex spc
nulla ad docendu mora agitur ß mox ut
tangit mentem docet ipm̄ ꝙ tetigisse do
cuisse est. Dic a spc ueritatis ꝙ pcedit a
ueritate tn̄ ꝙ ducat ad ueritatem. Cū ei
spc scs sit a ueritate tamq̄ a p̄n°. ei ē du
ctie ad ueritatem. ut nos societ suo p̄n°.
tam mgt uenit docebit uos omnē ueritate.
salutis ß nrām ut fiat distribucio p ge
neribus singulorū ē nō p singulis generū ut
dicit scoting̃. Vercumpum hic e9. dco. ſi
sto toto ita nobile scribit. pmissū erat
aplis a saluatore dicte. Cū au uenit il
le spc ueritatis ec. lz ei apli dum essent
i hac carne singli nō omia liquido noue
rint. psessabat ei paulus vsq̄ raptus e
cat i terciū celū capq9. Nichil minq̄ tn̄ ue
ru est ꝙ spc scs ē dum essent i hac car
ne docebat eos omnem ueritatem. Sic
q̄ gra magr qui docet discipulum psalte
rium. Et ē eruditurus eum psalterium totū
et i pmordio eruditionis q̄ ē i me° ꝙ p
fine docet eū psalterium ē totū. Sic spc
scs magr magnus eruditurus magnū li
brum vite in quo ß sunt omis thesauri
sapie ē sciencie absconditi a pmordio q̄
se transfundit i animā sanctā. Huc librū
magnum eandem ꝙ totū continue docet.
Sep ꝙ pseuat docendo dū perfecit i hac
uite. consummabit a ī haut doctrina
in aīam a corrupcione exuta adducet i
sac ē sapie contemplorū. In cui9 consumma
tis sac claritate teste bto gg. nichil erit
qd nesciet ꝙ scientem oia scit. Ibi ei tes
tante Iohe aplo uidebimus eandem sciaz
ē omne sapiaz sicuti ē ibi plene super
nos lumen uultus ei9. ibi saciabimur i
apparicōe glie ei9. Saciabor inquit ps cu
ari apparuit glia tua. Quō au saciare
tur que nāl scire desiderat si ea aliq̄ uel
minime ueritatis ignoraret ignorā. quō
esset plene bta in aliquiu dei ignora. ꝙ
ignorato aliquo. aut crederet se scire oia
ē sic errore opinionis fiet ess₃ misera. Aut
sciret se ad ignorare ē sic sciendi desiderio ess₃
afflicta ē nō bta. Spes ei q̄ differt af
fligit aīam ē beatitudo ē here oia que

uult. ē nt̄ mali uult. ē p₃ nos quomō
aīa bta mediante spū scō oia intelli
gt dictat p pcessum. Et hic posset q̄ri
de hoc qd dicit Cū uenit spc ueritatis
docebit vos omnē ueritatem cū nō con
ueniencius dicā ꝙ spc docebit ꝙ doce est
actus sapie ē sapiā appriat filio ē non
spui scō. Ad istud tn̄ q̄ docere ē doc9 tam
tn̄ aliū attribuitur filio ē aliū spui scō
ꝙ dup ē ß cognitōis speculatōis ē h°
attribuit filio ē experiencie affectōis
ē hoc attribuitur spui scō. Et. ¶ Non
ei loquitur a semetipo i. qī nō ē eius a
semetipso. Vn aug° sup ioh. omē q̄9.
scō g loquet a semetipo ꝙ nō est a se
metipo. Et quaecumq̄ audiet. a q̄ pcede
a q̄ illi ē essencia ab illo ē scia ab illo
g audiem y° nichil aliud q̄ sciencia. Nec
moueat ubi futuri posuit. scō ei dic
tn̄ est quaecumq̄ audiuit ß quaecumq̄ au
diet loquitur. Ille quippe audiem sempit
na est ꝙ sempiterna scia in eo a qd se
pternū sine inicio ē sine fine cullz tpis
ubū pōnit siu pteriti siu psentis siu futuri
nō mendacit ꝙ q̄uis nā illa ineffabilis
ē immutabilis nō recipit fuit ē erit. ß
tn̄ est ppā ei ueracit est ꝙ mutatu nō
pt. tn̄ p mutabilitate tpum in quib₃
uersatur nra mortalitas ē nō mendacit
dr. ē fuit ē erit ē est. fuit i pteritis se
culis est i psentibus erit i futuris. fuit
ꝙ numq̄ defuit. est ꝙ sp est. Erit q̄ ne
luit qui iam nō sit in pteritis occidit
aut dum psentib₃ uelut q̄ nō maneat la
bitur. Aut cum futuris uelut q̄ nō fuit ori
et. Prude ni s uolumina tpm locucio
humana uariatur qui p nulla tpā de
esse uoluit aut pt aut pōtit tpā illo
de illo dicere nullū sit tpis ubū. Spus
itaq̄ audit spc scs qui sp scit ē sc̄a
uit ē sciet. ac p hoc ē audiuit audit ē
audiet. hec aug°. ¶ Vel alr ß alium
postillā. Non ei loquitur i. nō finget no
uam doctrinā a mea sepatā ß quaecumq̄
audiet loquet i. certa ē uera loquitur.
ē que uentura sunt annunciabit uobis.
In quo insinuat spm̄ scm̄ deū esse. Dei
a est eque uel futura sit pnūa. hoc a
dn̄ ne credatur nō esse equalis pr̄i ē fi
lio qd dn̄. nō loquitur a semetipso. ē nō
soluz pdicet futura imo ille me clarificabit
p sig q̄ faciet i noīe meo. ¶ Circa isto a
dicit postill quidā q̄ ß modis clarificat
spc scs xpm̄ p° ostendo eū esse dm̄. Aug
mag mā dei consider equales. sta sp
scs donū dī ē xpūi ß spui scm̄ nō pt ca
re i dis. Ostendat a se xpc dm̄ au sp
sā missio multip. dūm mare ē co₄
sunt i mari se ostedit qn sp mare est so
solidūt ambulauit ē statue i ore pisc
inueniens pdixit. Item dum infirm ē

Qō.

Rō.

R.

tpā nō cadit cadat diuinis.

Postill.
Qr spc scs clarificat
xpm̄ ß modis

ē ostendit se dm̄
esse multip.

eo4 q in inferno sunt sibi se ondit qui con
triuit portas inferni et sathana ligauit.
Ondit se esse dnm terre et eo4 q sut i tra
infirmos curando mortuos suscitando.
qui ea po^a q omnia fecerat q defecerunt
reficiebat. Onderat se et esse dnm aeris
et eo4 q sunt i aere. et celi et eo4 q i celo
sunt cu ppria uirtute ascendit p aera
nube lucida s obsequte et receptus e i
celis angelis ferentib3 testio3. q i celu
ascendiss ne puret i padisum terrestre
t i aliu locu translat9 sic enoch et eli
as. In missione eo spc sa ondit se dnm
dando spm san qui ds est cu d3. qz de
meo accipiet. i. a me dab3. qz a me p
cedit. ¶ 2° spc scs xpm clrificauit boni
tatis effuse magnitudine. Ser i sermoe
cogitem9 fres sic nos et i nos opa trinita
tis ab inicio mundi usqz ad fine. uidea
mus q sollicita e admistracio pitet et
gubernacio seculo4 innuebat ne nos
pderet incitam. Potenter quide fecerat
oia. sapienter omnia gubernabat et
uocatu qz re4 ta sapie q potune signa
manifestissia tenebant i creacoe et cose
nacois machine mundialis. et bonitas
qdem i deo erat, s3 latebat i corde. Creao
no potuit esse n ab omnipotente et guber
nal n a sapiente. sic nec potuit esse effusio
tante bonitatis q in pecunter fca fuit nisi
i summo bo. ¶ 3 clrificauit spc scs xpm f
gliam. al glosam aug p9 recitatu facie
do uiuos spules qui intellige possent eq
litate filij cu pre de quo4 nuo erat iohes.
Jo p°. Vidimus gliam ei9 qi unigeniti
a pre. Vidimus i. cognouim9 p miracula
ab eo fca. et p uocem de celo lapsa. et per
transfiguracoz recom et ascencoz. 4 clrificauit
spc scs tollendo timorem ab aplis. ut
gliaz xpi toti mundo annuncare possent.
p9 ei principes aplo4 ad uocem ancille
negauerat xpm ut pz m4. 26. q spu sco
dato fecerunt maiora miracula t tata
i noie xpi qnta xpc fecerat. Jo 14. qui cred^t
i me opa q ego facio et ipe faciet et ma
iora ho4 fac et ce. 6° qz i paucis robora
tis spu sco de mundo triumphauit. Ser
li3 magna et plana fuimt dnica mira^la
q dns ihc gessit i terris. hoc tn sic oia
eminauit q i paucis simplr^b toti mudu
et sapie eius altitudi s subiugauit. Aliqui
tn sic exponuit yd dicit. de meo accipiet
i consona de meis dns dicet. Criso9. D
na mea et illi9 doctrina ex quib3 ego de
bam docere et ex eisdem ipe dicet. Q3
tn aug9 sup Jo. omel 100. sic expo^t. de
meo accipiet. s de meo pre. et annuna
abit uob. Querit uictor tn idem sit
esse pris et filij q re dicat omnia q pris st
mea sunt. i. cois eena et potuia mei et
pris et eqpietas cois s. fpura°. et uid3.
oia dicat pp pluralitate noim eternalitu
qz iusta^a pietas bonitas sapia potencia
et uirtus cade sunt pris et filij et spc sci.
Amen amen dico uobis. si quid
petieritis patrem i noie meo dab^t
uobis. Jo 16. s jan. Q i quis i
curia alicui9 imperatoris heret aliq sapien
te aduocatum uel auxiliatore sollicitu uel
fratre interimi securi9 ad curia illi9 ipatoris
accederet. Ascendente a xpo in celu incepimus
here i curia regis celestis sapiente aduocatu
p. Jo p°. Apud patrem hemus aduocatum Jhm
xpm et ipe e ppiciat p pctis nris. no pro
nris tn s3 et p totius mundi. Istu auxilia
tore et sollicitu deut 33. Ascensor celi auxi
liator tuus et fratre quodammodo uterinum
Dn ipe dixit. magdale. Jo. 20. Vade ad
fres meos et dic eis. Ascendo ad patrem meu
et patrem urm. Denuis et isto tpe peticoes
mras forte. et eas aduocato meo dare ut eas
summo regi offerat phil 4°. Peticoes ure
innotescant apud dm. Et li3 sp orand sit
s illud luc 18. Opz sp orare et non deficere.
spia^u tn tps orandi e ab hac dnica usqz ad
fin pentec. de hijs dieb3 qui sunt an ascen
coz satis pz cum sint dies rogationu auctoa
noiate. cu et s eme repitacoz aduocatus mus
sit ad curia celeste nus est tps peticoes for
mandi. In die et ascensiois tps e orandi.
Cosueuerunt ei principes cu de nouo reputat
tras liberalitate suam ondere et mag^a do^a
militib3 suis dare. Cu g° i die ascensiois
xpc regnum s eme reputacoz regnu suu sus
cepit liberalitate sua deuote orantib3 exau
diendo ondit. p9 ascensioz eo i oroe persi
tand9 e spc scs sic primos de eu legim9 fe
cisse. act p°. hij oms unanimiter pseuerantes
erant i oroe cu mulierib3 et maria mre
ei9 et fratrib3 ei9. Cu g° nuc sit tps spia^u ora
deputatum i hac dnic recolit i eu gdam u
ba a saluatore data an ei9 assensioz et spc
sa missioz et ad oroni spia^u ptina. ¶ Apli
scire desiderabant 2° p si ds i suis peticoib3
eos exaudire debebat. 2° si ds eos ama
bat. 3° si xpc cum pre erat eiusdem sbe. 4° si
xpc ad patrem debat redire. xpc au q omnia oc
culta cordiu nouit ad ista 4or i hoc euugl
eis rndit. p° qz i suis peticoib3 erat exau
diendi. qdeo dixit eis amen amen dico
uobis si quid pecieritis patrem i noie meo
et ce. 2°. qz a pre erant dilca. qdeo dixit Ipe
pr amat uos. 3° ondit eis sua eterna a
pre et tpalem a me gnacom. cu dixit. exi
ui a pre et ce. 4° ondit ad patrem suu transi
tu cu ait. iteru4 relinquo mundu et ce. ¶ Circa p°
tangit tria s. conferendi liberalitas. qz
si quid pecieritis. postulandi oportunitas.
Vsqz mo no petistis. consequdi securitas.
Et nunc dico uobis. p° g° suo4 exorta dno
coe ex diuina liberalitate i conferendo dicit
Amen amen dico uob. i. absqz oi decepcoe ue
ego ueritas dico uobis. vn ne dubitent de
pmisso iurando pmittit. Est ei mod9 iura
di ipi xpi sic dic. Amen amen dico uobis.
ho a ht suu modu iurandi et ds suu. ho ht
tres modos iurandi quib3 iurauit. Vnus
fuit i ueti lege s. uiuit dns. 2 reg 6. Vi
uit dns qz ludia an dnm q elegit me. Alt
fuit tpe eme pnitie. s. testis e ds. Ro p°. te
tis e michi ds c seruio i spu meo. Terci9 est
mod9 moderne eccie i quo iurat p dnm. p ea
sca euuge^a p scam maria. et h9. Sic ds
tres modos iurandi huit. vnu an lege. s p

uxorem hebr .o. Abrahe namque promittens dns quod nauem habet per que incaret. incinit prescriptum .2⁹ fuit in lege. Vivo ego. etc. 3⁹ est in euang .6. Amen amen dico vob. Co[m]geminando dcm est ad confirmacionem promissionis. Si quid pecieritis patrem in noie meo dabit vobis i. promptus erit ad dandum vob. C. Sz quo ergo dicit intus Si quid pecieritis etc. qz multa sz in noie xp̄i multa pecierunt q no fuerunt exaudita. Ad istud ridz aug⁹ sup jo. omel 102. Tribus modis pot ponderando istud verbum. si quid. illud enim proprie dz quid quod est aliquid verum et solidum. hoc autem no est nisi gaudium sempiternum. vel spūale quod ordinatum ad ipsum. Omne autem aliud no est quid sz in comparacione bte vite est qsi nichil. Temporalia enim et corporalia respectu spūalium qsi non sunt. Vult ergo dicere saluator. qz si petimus spūalia et eterna que sunt quid consequimur. Non est ergo petendum quod diuiciarum temporalium nec gle deliciarum corporalium nec ad extollenciam secularium. sz quid gracie spūalium. 2⁹ soluit illud aug⁹ ponderando illud quod p⁹ addit. Petite et accipietis ut gaudium vrm sit plenum. Co[n]tinuit qz solum illa petenda sunt que ordinata sunt ad gaudia eterna. Ber enim si petimus consequamur. quia tali bono dña nra nequaquam fraudabit sctos suos perseuerantes in petendo. 3⁹ soluit ponderando illud quod dz in noie meo. Non enim hic nomen pro sono sz pro ea re quam sonus signat ponitur. ita qz nomen hoc idem qz res nominata significat. qle legem conse quod petit qui petit in noie saluatoris. talis autem est qui nichil contra salutem seu contra rem salutis petit. hoc autem quod petitur ne negatur aliquando tamen differtur ut congruo tempore detur. Vnde aug⁹ omel 102. quidquid petitur ad hoc gaudium consequendum hoc est in noie xp̄i petendum si diuina intelligimus graciam. Si ut beatum possumus intuitu 4⁹ soluit ponderando illud verbum dabit vobis. qr dicit. Si pro nobis pecieritis dabit vobis. Vt enim dicit aug⁹. exaudiuntur sancti pro seipsis non autem pro alijs semper exaudiuntur. vnde illud Jer. Noli orare pro populo isto qz non exaudiam te. C. Sz isto autem (?) tercio. amen amen dico vobis. si quid pecieritis etc. not que requisita ad hoc qz oro exaudiatur. primo est ut petantur digne petenda. quod notatur cum dz. si quid. sz corporum primam petendum est in oroe quod est solidum et permanens non temporale et transiens. P[ro] quo notandum sz aug⁹ qz tria sunt genera bonorum. s. bona infima media et summa. Bona infima sunt temporalia que qsi nichil sunt. Gen .2⁹. aspexi terram et erat vacua erat. temporalia enim et terre transeunt. Vacua qz non replent sz manent. Ber. si quid soliditatis haberent replerent. Eccl 4⁹. Auarus non implebitur pecunia et qui amat pecunias fructum non capiet ex eis. Luc .2⁹. diuites dimisit manes. Sen. diuicie non sunt solide non sunt fideles et si nocent fugiunt. Aug⁹. O munde immunde quid strepis quid auertere conaris. tenere vis fugiens quid faceres si maneres. Ista ergo vilia non tenemus a deo petere. aut cum moderamine petere. Nec enim tenemus a deo petere tamquam principalia qz ea reputantur vilia. Vnde refert Sen. qz alexander cuidam petenti domum dedit urbem et cum ille diceret tantum donum illi non conuenire. Non curo inquit quid te deceat petere sz quid me dare. Seneca. Sic autem illum petere a deo que te expediunt accipe et illum deceat dare. Si autem sp̄ cum petis temporalia aut forte non impetras aut difficile impetras. Quo enim prestet et libenter non habita. qui sibi habes amonet ut contempnas. Si autem aliquando temporalia petimus debemus illa petere cum moderamine et cum condicione. Cum moderamine ut dicit Ber in quodam sermone. In petendo temporalia cauenda est superfluitas vel voluptas. pu 30. mendicitatem et diuicias ne dederis michi. sz tantum victui meo tribue necessaria. et pro thi .o. habentes alimenta et quibus tegamur hijs contenti sumus. De condicione apponenda dicit aug⁹. cum a deo petitis temporalia cum modo petite et cum timore illi dicite ut si prosunt det. Quid prosit vel obsit nouit medicus non egrotus. C. Bona media sunt spūalia et ista petenda sunt cum attencione et cum feruore contra illos qui non habent attencionem. dz ys 14. populus hic labijs me honorat cor autem eorum longe est a me. Aug⁹. sicut vox sine modulacione est qsi vox pecorum sic oro sine deuocione est qsi mugitus boum. Item ecce quid iniurie facias si aliquem iudicem interpellas et subito cum loqueris ad eum illum dimittis. et cum alio fabulari incipias. qui te tollerabit et cum deus tolleret contra peticionem diuersas res pertanam. C. Ciprianus. quo a deo audiri te postulas cum teipsum non audias dum tu meo non esse vis. cum tui ipse memor non sis. De desiderio et feruore dz Jer 29. Cum quesieritis me in toto corde vro inueniar a vob. Vnde dicitur fuit moysi ore tacenti sz corde clamanti. quid clamas ad me. exo. 14. Gg in mor. Eternam vitam si ore petimus nec tamen corde desideramus clamantes tacemus. Signum autem interioris desiderij est habundancia fletus exterioris. Aug⁹. quanto quisque est sanctior et sancto desiderij plenior tanto est in oroe eius fletus uberior. Greg in 8. Veraciter orare est amaros compunctionis gemitus et non composita verba resonare. C. Bona suprema sunt bona celestia et illa magis petenda sunt et cum maiori attencione et feruore. sz cum humilitate et sine presumpcione. Cum humilitate petunt qui de suis meritis non confidunt. Ber. In petenda beatitudine eclam cauenda est. ne tamquam ex propriorum meritorum fiducia requiratur. Stultus esset ille pauper qui cum manibus plenis elemosinam peteret. Sic stultus esset ille qui ex proprijs meritis beatitudinem optinere vellet. cum luc 17. dicit xp̄c. Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite Ser[ui] inutiles sumus quod debuimus facere fecimus. Cauenda est et presumpcio ne sine nro labore velimus gloriam habere. De tali presumpcione arguebantur filij zebedei qui sine passione voluerunt cum xp̄o regnare. ait Nescitis quid petatis etc. C. 3⁹ oportet qz peticiones vre fiant cum perseuerancia et instancia. quod not Jan per verbum subiunctum cum dz. pecieritis. Jac ult⁹. multum enim valet deprecacio iusti assidua. Ro 12. oracionibus instantes. Illi ergo instant nec perseuerant qui pro orant feruenter et postea tepide. et postea frigide. Aug⁹ sup gen. Multi nouitate sue conuersionis feruenter orant. postea tepide postea frigide qui securi fiant. Sz cum uideris deprecacionem.

Ser.

Ber.

Bona media.

De oroe attencione.

Ciprianus.

Greg.

Aug⁹.

Bona suprema.

Ber.

D.

Aug⁹.

tua nõ amota a te secur⁹ esto q2 nõ est
amota tua erga te. ideo dr̃ ecc. i. meli
or ē finis orõis q̃ principiũ. Orõ aũt h̃t
principiũ mediũ ⁊ finẽ. principiũ d3 fie
ri mediocriter. mediũ feruenter. finis p
seuanter. Set sunt multi q̃ h̃nt ordinẽ
puertunt qui feruenter inchoant. tepide
mediant ⁊ frigide consummant. isti s̃t
sil̃es chimere de q̃ metrice dr̃. prima leo
prima. media capra. anguis i yma. prᵃ
ps ē leo q̃ ē aial callidũ ⁊ sig̃t feruo
rem i orõe. media ē capra q̃ est aial
temperatum ⁊ sig̃t tepiditatẽ. finis ē ser
pens qui est aial frigidũ. 2º op3 q2
illi q̃ petunt h̃eant innocentiã. q̃d dr̃
nõ i hoc q̃d dr̃. patrem. q̃ dicit. ille q̃
petit nõ d3 esse fili⁹ diaboli p imitatõz ma
licie s3 fili⁹ dei p imitatõz p̃fectõis ⁊ grẽ.
M̃t v. estote p̃fti sic ⁊ pr̃ v̄r celestis p̃fc̃s ē.
De ei̇̃ pctores pmittere nolentes nõ exau
dit. Jo. ix. Scim⁹ q2 pctõres ds nõ exau
dit. Tales ei q̃ a deo aliquid petũt ⁊ tñ
a pctõ resurgere nolunt. sil̃es sunt pmo
illi q̃ alm̃ honorat alm̃ uitupat. Criso⁹.
q̃ orat ⁊ peccat nõ honorat s3 illudit
dm̃. Isti g° sunt sil̃es iudeis q̃ x̃o genua
flectebant ⁊ ei̇̃ alapas dabant. 2º
sil̃es sunt illi qui vell3 sanari ⁊ ferrũ
de uulñe nõ auferri. Isido⁹. sic nullũ p
ficit i uulñe medicamentũ si adhuc i eo
ferrũ sit ita nichil p̃ficit orõ ei⁹ cui⁹ pec
catũ i mente uel odiũ manet i pectore. 3º
sunt sil̃es aui q̃ uult uolare vndiq3 uisi
tata uel mole corp̃is g̃uata sic sturnis uel
laqueis irretita. Anima quide irretitur
p auariciã. Ambros⁹ i li° de bono mortis.
Dũ auru petim⁹ instrangulam̃ dũ ar
gentũ querim⁹ visco ei⁹ inherem⁹. dũ pre
dia querim⁹ alligamur. Inflat aũt aĩa p
elatõz. ⁊ sic quodãmõ grauat p supbiã.
Illaq̃atur aũt p luxuriam. ecc. vii. Inueni
amariorẽ morte mulierẽ q̃ laqueus uena
toris ē ⁊ sagena cor ei⁹. uincula sunt
man⁹ ei⁹. laqueo capiunt aues. sagena
pisces. uinculis hoĩes ligant. Mulier
g° cepit auem q̃ debent ad celestia con
templanda. Ē sil̃is est tali qui destinaret
nunciũ p negõ s̃ uocio ⁊ tpe eidẽ impe
diret i uia p̃paret ne attingeret locũ op
tatũ ⁊ ne impleret nunctus uel nunci
intencio. talis ē pctõr cui⁹ mña⁹ ē depcã°.
Qui g° uult suas orões exaudiri a dño
d3 innocenciã seruare. ⁊ mandata pa
tris sui tanq3 bonus fili⁹ adimplere.
Isido⁹. si illud q̃d ds precipit facim⁹ illud
q̃d petim⁹ proculdubio optinebim⁹. Ecce
s̃ gg̃ i li° dicat. quid mirũ si postula
tes tarde a dño exaudim̃ qui precipiẽte
dñm tarde aut nullo mõ audimus. 3°
op3 q2 illi q̃ petunt h̃eant i petendo dis
crecõz. ut s. ea petant q̃ sunt ad salutẽ.
q̃d nõ tñ dr̃. in noĩe ei⁹. Ut aũt supi⁹
dcm̃ est. In noĩe saluatoris ille petit q̃
conueniũt saluatoris. Ideo notãd s̃ aug⁹ q2
mali aliq̃ petunt bõ s3 mali sunt exaudi
ri nõ p̃nt. Alii mali petunt mala ⁊ tũc
aliq̃ exaudiunt. ⁊ alii nõ. qui aũt exaudi
unt tunc sig° ē ire. Iac. v. Petitis ⁊ nõ
accipitis eo q2 male petatis. qui aũt exaudi
unt tunc signũ ē ire sic exaudit⁹ ē diabol⁹
qui peciit p̃tãte temptandi Iob. s3 non
ad utilitatẽ q2 maiore adq̃siuit dampn
natõz. Alii boni petunt bõ ⁊ tũc alii ex
audiuntur ut illud ps. Clamauit ad me ⁊
ego exaudiã eũ ⁊c. Alii bõi nõ exaudiunt
q2 p̃ indignis petunt p ut supi⁹ dcm̃ ē
ex uerbis dñi. Jer. i. Noli orare p p̃plo
isto. ⁊ s̃e nõ exaudiam te. Aut q2 tpe
magis congruo accipient q̃d petunt.
Alii boni petunt nõ eis p tũc bõ sic
aplus peciit carnis stimulũ amoueri. q̃ illa
ti amo i costimuli h̃c p tunc aplus nõ fuiss3
q̃ ob humilitatis custodiam s̃ datus nõ fue
rat. Beda. aplus nõ in noĩe saluatoris p̃
q̃t ut temptõe careret quã ob custodiã hu
militatis acceperat. Si hac caruiss3 saluus esse
nõ potuisset. Aug⁹. exaudiuit diabol⁹ petẽtẽ
Iob temptandũ ⁊ nõ exaudiuit aplm̃ petẽtẽ
stimulum amouendũ. Exaudit ds quem
disponit dampnare ⁊ nõ exaudiebat quẽ
volebat saluare. Nam eger petit cibũ a
medico ⁊ medicus nõ exaudit ad uolũtã
ut exaudiat ad sanitatem. Un̄ p3 q2 dis
crecõ ē neccĩa i petendo. Un̄ sup iste textũ
In noĩe meo. dicit postill q2 petit i noĩe
x̃ qui petit uirtute noĩe x̃. cui⁹ no
men est bonũ gloriosum ⁊ b̃ndcm̃. In ps.
Expectabo nomen tuũ quod bonũ ē. In h°
noĩe fc̃a sunt miracula. In hoc noĩe ex
pulsa demoĩa ⁊ imp̃ecta sunt b̃n̄ficia. In
ps°. Scm̃ ⁊ terribile nomen ei⁹. sup demoĩ
b3. M̃r ult°. In noĩe meo demoĩa eicient.
In ps°. Sit nomẽ ei⁹ b̃ndcm̃ i sclm̃. ¶ Se
i textu. Usq3 mõ nõ petistis quicq̃m in
noĩe meo. confiti s. i mea p̃sciã. In noĩe
meo. hoc ē in uirtute noĩs mei. Un̄
s̃r isto textu dicit sic glõs de abstulit. Nichil
petit q̃ tpalia petit. Un̄ osee vi°. mĩa urã
q̃i nubes matutina. ⁊ q̃i ros mane p̃trã
siens. Nubes inquit matutina ē q̃i aer i
spissatus q̃i uanitas inspissata. Sic bõ
tpalia inquit sunt q̃i nichilũ. Nubes i
pedit aspcm̃ solis ⁊ habundancia tpaliũ
cogicõm̃ dei auertit q̃ ignis amoris munda
ni excecat oculos mentis sicut patella o
culos ursi. Nubes aũt matutina tanto ma
gis euanescit quãto magis dies inclarescit.
⁊ mũdana felicitas tanto magis nichilũ
ēe cognoscitur quãto magis clarius ue cognois
ch̃r. comparat̃ insr̃ illa felicitas vmbre ⁊
nũcio transeunti. Sap v°. Transeunt oĩa ue
lut umbra. ⁊ sic nunci⁹ p̃currens. Umbra
arboris uĩ ⁊ nõ est. ⁊ q̃ eam amplecti uo
luit nichil amplectitur. Sic mũdana fe
licitas cũ tenẽ credit elabit̃. transit q̃i ui
sio nocturna ⁊ sompniũ euolans ⁊ nõ i
uenietur. Umbra ⁊ ingrediẽz h̃t ⁊ obscuritatẽ
q2 uanitates amoris ieheñalis ex̃s̃tũt.
obscuritas umbre ē innotat cũ sol clarã
crescit cũ sol diminuit. ex q° p̃pende pt h°
q2 si umbra transitorie uanitatis mag̃ sit
amore i corde ei⁹ nõ ascendit s3 descendit sol
grẽ. comparat̃ ⁊ nũcio q2 felicitas trãsitoriã
nũciat hoĩ q2 risus dolore miscebit̃ ⁊ ext̃

ma gaudij luctus occupat. Item compat' con
iuctioni q sole incalescente deficit cu magis
est unu9 et herbas et flores calori solis exponit
et sic torrentur a sole. Sic mund' aia felicitas
in hac uita pstat solaciu s; eius hoiem tem
quit suppliciis. ¶ Sup textu et petet' usq;
mō etc. dicit postill' q mag' tpe fuerunt discipli
cu dno et negligebant eterna petere consolat'e p
sentie corpis eius contenti. Et sic his neglicia
hodie i multis repitur q tpali consolatoe conte
nti q est a deo maledicta luc. 6. Ve uobis diuiti
b; qui hic hetis consolaco; urām. de gau
dio eterno nō curant nec illud orando qrunt.
¶ Vn sc isto dicit Iam cu q neglicia i orando e
ualde rep'hensibilis ex eo q orōes sunt ualde
utiles et fructuose. Sunt ei deo placite an
gelo grate diabolo inimice et hoi utile. Deo
quidem sunt placite 3ª roe. Sunt ei tribu
tu dei sacrificiu dei et murus dei. Tributu qui
dem sunt qd deo psoluim9. Cu ei homo a
deo tria recipit b; res tpales corp9 et aiam
uult ds q de rebus dem9 ei i tributu deci
mas et elemosinaz largicioz. de corp' mortificaco;
et de aia oroz. Vnde p'm tributu est de hijs q
sut hoiem. 2m de hijs q sunt circa. 3m de hijs
q sunt in ea. ¶ Crisos9 sup Mt. de oroe est nob
sermo qm solu q spūale tributu aia offert
deo de uisceribus suis. Scdo sunt sacrificiu quo
deo odorem facim9 Iu ps°. Dirigatur ora°
mea sicut incensum i conspectu tuo. eleua°
manuū mearū sacrificiu uesptinū. Ille offert
sacrificiu matutinū qui offert deo sua iuue
tute. Ille meridianū qui offerunt sua in
alena etate. Ille uesptinū qui offerunt sua
senectute. De isto sacrificio dicit Crisos9 sic ait.
Vis scire q pciosa est oro. Nulla uictima
copat thimiam nisi sola oro. Sic ei thimi
ama bn confectu delectat hoiem odorantē
sic oro iusti suauis e cū deo. 3° orōes sut
murus quo ire dei resistim9. Ieron9 sup eze'.
Sic hosti murus opponit' et aduersario ex aduer
so aduenienti occurrit. ita diuina sua scoz
pcib; frangit'. Vn et moysi dr. Exo. 32. di
mitte me ut irascatur furor meus cō eos. Et
q pauci sunt qui sic se murū opponūt ut
dnm teneant io dr eze' 13. Non ascendistis
ex aduerso. nec opposuistis uos murū p do
mo isrt. etc. 4ª orōes sunt angelo grate. Cri
so9. Vis scire dignitatem orōis. mox ut
de ore pcesserit suscipiunt ea angeli et offe
runt cū deo. In ps°. puenerunt principes co
iuncti psallentib;. et eos puenerunt q orōi
b; occurrunt. et sunt i me° iuuencularum
i aiarum q i orando et psallendo debent ee iu
uencule i alacres feruentes et infatigabi
les et debent esse temp austrie i q° memoria re
tinentes. ¶ 5° orōes sunt dialo inimice
et hoc 3ª de ca. Sunt ei scutu dei. sagitte
dei et carbones dei. Scutū ei sunt q temp
tacoes diali resistim9. Ambros9. Bonū scutū
oro. q ab aia aduersarij spicula repellunt.
Tunc q ad idem orōis scutū oīs tempta°
frangit' qn ipa oro cū mag' fide effundit.
Eph 6. In omnibus sumentes scutū fidei i q
possitis oīa tela nequissimi ignea ex tin
guere. Dicit a oro scutū q sic scutū het
tres angulos. sic oro dz fieri. cū fide b;
sine aliq hesitaco et cu spe i sine aliq diffid
cia et cu caritate i cu desiderio et fauore.
2° sunt sagitte et iacula quib; dial' uul
neram9 In ps°. emitte sagittas tuas et dis
sipabis eos. Cu ei oro celum penetrat
quo nō in terris hostem uincat. Exo. 17.
cū eleuaret manus moyses uincebat isrl
si a paululu remisiss; uincebat amalech.
3° orōes sunt carbones quibus dialu incendi
mus. Thob 6. cordis eius particula si sc
carbones ponas fum9 ei9 extricat oīne ge
nus demonioz etc. Istas b; sagittas et car
bones petebat pphā b; dicit cō dolosas
suggestiones diaboli dicens. Quid detur
t' aut quid apponatur t' ad linguā dolosam.
Sagitte potentis acute cū carbonib; deso
latorijs. ¶ 5° ipe orōes sunt hoī utile eo
q ut dictū est sicut nuncius que ho mittit
ad dnm ut petat succursū. Vn sc illd psi.
ptinet oro mea in conspectu tuo. Glo. Mag
uirtus pure orōis q qsi psona ad deū in
trat et mandatū pagit q caro puenire
nequit. Iste nuncius dz hēre duas pedis
sequas. qd sigt' hest q. co dr q hester
ad rege cū duab; famulis ingrediens
uni innitebat altera indumentu i humū
defluens colligebat. Hester interptat' ab
scondita siue eleuata et sigt oroz q dz ee
abscondita a fauore ppli et eleuata ad
dnm p fauore aiarum. Due pedissequ sut
elia et ieiuniū cū quib; dz uenire ad re
gē celoz famula cui oro innititur ē elīa q
ipam ad dnm indicat. famula q colli
git uestimentū defluens ē ieiuniū qd
affcs carnales restringit ne mins las
ciuiant. ¶ Sc in textu. ut gaudiū ueru
sit plenū petite et accipietis. Oīs ei pe
ti° ad illd gaudiū dz referri qd nō carle
s; spūale. qd tunc erit plenū. qn tm e
rit q ei iam ad nō desit ad addendū.

Ber.

Ber sc illud Petite et accipietis. Nemo
urm fres puipendat oroz suam q ipe
ad quem oram9 nō puipendit ea p9
q ei egressa ē de ore uro ipe eam scribi iu
b; i libro suo et unu indubitanter spare
possum9 q aut dabit qd petim9 aut qd
nob est utilius. Vn fiduciam impetran
di a dno petitoz ondit dns p similitudinē
sumptā ab ipis hoib; cū filijs suis pete
tib; dant bo sic hr luc. 11°. quis a ex
uobis prem petit panem nūqd lapidē
dabit ei. aut piscem. nūquid p pisce
serpentē dabit ei. aut si petierit ouū
nūquid dabit ei scorpionem. Vbi docet
p similitud' tria petere q ad gaudiū uel

3ª sit petenda.

regnū plenū adquirend' potissie ualet.
b; fidē spem et caritatē. P pane not cari
tate pp maiore appetitū et usū ueum. q
sic sine pane mensa uacua cen' et ē inops
ita sine caritate alie uirtutes uel sunt
et oia opa sine ea insufficien sut. qui uir
tutes sola caritate pficiunt. Huic cōria
ē duricia cordis qui lapidi cōpat. P
fide desigt piscem. cū q sic piscis i aqs
oritur et educat' sic fides i aquis bapti
nascit' i puulis et i illis adultis inuisi
bili gra spūs sci i corde gignit'. et ne defi

tiat nutrit . tū qz sic p̄scis crebris flucti
b; maris tundit̄ ꝯ nō p̄imit̄ . ita uā fi
des adu̾sitatib; nō frangit̄ . Cui cōria
ē infidelitas . quā ꝑ ueneuū infideli
serpeu̾ corrūpat . p ouū spē uīe certi
tudo designatur qz sicut ī ouo nō dū ꝑfc̄s
fetus tenet̄ sz spes ē ꝯalis . sic ī spe
ē ꝯspectaō b̄titudīs fute . huiꝰ cōriū p
scorpioz desigt̄ cuiꝰ aculeꝰ uenenatꝰ retō
timendꝰ ē . Scōrio ā eiꝰ retro ad tp̄a
lia respicē ꝯ nō ad futuā gliā; q̄ reue
labit in nobis . q̄d ē resp aō . io nō tp̄alia
sz eterna uoluit nos spare ꝯ petere . q̄
ait Petite ꝯ accipietis ut gaudiū urm̄
sit plenū . ¶ Scd̄o p̄ liberalitas diuīa que
appz ꝯ tbz . q̄ ad ꝑ inuitat dicens . Pe
tite . pauci sunt q̄ sine spe remuneratōis ī
uitant ut ab eis petatur . Multi sūt q̄
fugiūt ne quid ab eis petat̄ . Refert Sen
de benefi̾s q̄ paup̄ cinicus ab antigono
rege talentū peciit . ꝯ r̄ndit ille q̄ plus
esset q̄ cinicus petere deberet . Peciit denari
um . ꝯ r̄ndit minꝰ esse q̄ regem deceret
dare . ꝯ sic turpē uiam cōtisandi inuenit .
cū tū potuisset dare denariū tanq̄ cinico
ꝯ tanq̄ rex talentū . Dn̄s ā nō cōtisat
se sz omēs ad petend̄ inuitat . Aug . nō
tm̄ hortatur ut peterem̄ ni dare uellet .
Erubescat huāna pigricia . plus uult
ille dare q̄ nos accipe . Plus uult ille
misereri q̄ nos a miseria liberari . De
hac monicōe ad orand̄ m̄t . 1 . ꝯ luc . 11o
ait . Petite ꝯ dabitur uob̄ q̄rite ꝯ inuenietis
pulsate ꝯ apiet̄ uobis . Glō aug sr
ioh . q̄ infirmꝰ pedib; plus petat ut sa
netur . ꝑꝰ q̄rat ut inueniat uiam q̄ ad
ꝑpositū ducat . deīn cū illuc uenit ut a
ꝑiatur pulset . Sz priꝰ est petiō sanitat
ut uires dentur ꝯ quib; q̄d ꝑpit ī
pleri possit uirib; acceptis . 2ā est inq̄sio
uie . quid eī ꝑficiunt uires ꝑ deuia cur
rens cū ā uia cognita sit ꝯ ad destinatū ꝑ
duxerit . 3ā ē pulsaō ut q̄d clausū est īue
nire posset . Sz h̄ p̄ꝰ ꝑtinet ad incipientes .
2ꝰ ad ꝑficientes considerantes qua uia
meliꝰ possint ꝑficere . 3ꝰ ad ꝑfc̄os q̄
mortui sunt mūdo . ꝯ sunt q̄dammō im
mediati ad regnū . Vn̄ quidā istud
sic exponūt . Petite uenia; q̄rite grām
pulsate ad gl̄iam . Vel ꝑūt intelli hec tria
dici ꝯ tres defectus contrariū q̄ fructū ora
tionis īpediunt . q̄ sunt modicitas fidei in
tōualitas . tepiditas dilectōis ī concupiscē
ꝯ puitas spei ī ineffabili . Petat g̃ fides
sū hesitōe . Iac . p . Postulet in fide nichil he
sitans . Q̄rat dilectō sine siccatōe . Ro 12 .
pulset spes sine hesitōe ut ei apiat̄ ꝯ nō
confundatur . Ro . 9 . Spes ā nō cōfun
ditur . Sic g̃ petend̄ ē sine cessatōe . ꝑ ad
thes 4 . Sine intermissione orate . q̄d trib;
modis fit . ꝑ locis ꝯ tp̄ib; debitis oran
do . Aug ī lrō de uirginitate . Solennes ora
tiones deferende sunt cū grāx actōe . cū ex
sompno surgim̄ cū ꝑcedim̄ cū cibū su
me paramꝰ uel sumpsimꝰ . ꝯ cū cubitū
ꝑgimus . 2ō celestia desiderando Aug sr
illud Orate sine intmissione . Bonū desideri
um est orō ꝯ si desiderium est continuū orō ē
continua . 3ō bn̄ agendo ꝯ bn̄ uiuendo . Aug
Iustus nunq̄ desinit bn̄ orare ni desinat iustꝰ
esse . Sēp orat qui sēp bn̄ agit . Orig . Si
omis actus s̄ que bn̄ agit orō reputat̄ . q̄
sine intmissione q̄ sunt iusta agit sine inter
missione orabit . nec unquā ab orōe cessat
nisi iustus esse desistat . ¶ 2ō appz dei libera
litas in hoc q̄ ad mag̃ petenda nos ai
mat dicens Petite ut gaudiū urm̄ plenū
sit . Gaudiū mundi est uacuū ut s̄r scrip
tum est . ysa 12 . Sicut sompniat esuriens
cū ā fuit expgefactꝰ uacua est aīa eiꝰ .
Gaudiū de sp̄ualib; ī p̄senti ē semiplenū . p̄
cor 12o . Ex pte cognoscimꝰ ꝯ ex pte ꝑphetamꝰ
Gaudiū sco b̄toꝝ est plenū . ibīi . cū au
uenerit q̄d ꝑfcm̄ ē euacuabit̄ q̄d ex pte est .
¶ 3o appz liberalitas ī hoc q̄ petimꝰ ad da
ndum nos asserit dicens . ꝯ accipietis . q̄d
aptius ꝑmittit m̄t . 7 . qui petit accipit ꝯc
¶ Se ē in textu . hec . s . supradicta ī puer
bis . i . obumbrate ꝯ obscure . locutꝰ su
uobis . ꝯ hoc qz capaces nō eratis . Pu
biū est breue dcm̄ aliud ī supficie uboꝝ
aliud in uirtute sn̄iaz hns . Vn̄ uictor q̄
usq; nū dixi uob̄ q̄ ꝑūbia sunt . i . obscura
q̄ ꝑūbia . que sunt dca breuia . Se . Venit
hora . s . mee resurrectōis ꝯ glose ascensiōis . cū
iam nō in ꝑūbiis loqr̄ uob̄ sz palā de
pre annūciabo uob̄ . hō ista erat tp̄e miss
sionis sp̄c sci . Beda horam illam sigt q̄
pacta passione ꝯ resurrectōe sp̄c scs erat gratis
datus . tunc eī sp̄uale instructi intꝰ oīa
de agnicōe diuinitatis a maiorib; capiēda
ceperunt . Se . illo die . i . illo tp̄e . In nōīe
meo petetis . qz tunc me ꝯ prem cognoscetis .
¶ Sz hic possz queri de hoc q̄d dicit . hec
ī puerbiis locutus sum uobis . qz dicit m̄t
13 . Vob̄ datum ē nosse misteriū regni ce
lestis ā ī ꝑabolis ꝯc . g̃o nō debat discat
loqui ī ꝑūbiis . Item paulo inferiꝰ di
cunt discipuli . Ecce palā loqueris ꝯ ꝑ
ūbium nullum dicis . g̃o aut discipli fin
xerunt aut dn̄s . Itē cū ipi tūc modi
cū hēbant intellcm̄ quare ī ꝑūbiis ꝯ
occultis illis loqbatur . Ad istud dicend̄
q̄ ꝑūbiū alīi dr̄ dictio pabolica aliū dr̄
obscura snīa . Dn̄s sermoib; pabolicis
loqbatur turbis . discipulis loqbat̄ in
obscuris snīis . turbis quidē ī pabolis
loqbatur ut uidentes nō uideant . aptlis
ī obscuris snīis ut doctina adquisita ma
gis placeret ut dicit aug de doctrina xp̄ia
na . Ad illō q̄d opponit discipli . Ecce pa
lam loqueris ꝯc . dicit Rodingh . hō dixe
runt discipuli credentes intelligere q̄d nō
ꝑfce intelligebant . Dicit̄ q̄ ultiō obicit̄ .
ut quid dixit discipulis si nō intellige
bant q̄uis nō ꝑfce sz ꝑꝰ moꝰ ꝑ aduentū
sp̄c sci q̄ ūba ꝯ postillabat clare intellexe
runt . Se . ꝯ nō dico uobis . Aliq̄ libri ha
bent . ꝯ nunc dico uobis . sz 2ā lrā ē cor
rectior ꝯ concordans expoī bn̄ aug sr io
omē ioī . Dicit g̃o Non dico uob̄ q̄ ego
rogabo prem de uobis qz ipe pr̄ amat uos ꝯc uob̄

Tc.
Tertiu liberalita
diuīa ꝑz ex 3bz

Aug.

Orō 3.
Aug.

Aug.
Orig.
Se.
Do.
Do.
Rō
Aug
Rod

me amastis et credidistis quod a deo exivi

¶ Si illo a dicit Ian. quod prima dilectio nobis certificat et manifestatur per signa 4. primo per hoc quod omnia visibilia dedit nobis in dominium et usum. In ps. Omnia subiecisti sub pedibus eius. 2o per hoc quod celestia dedit nobis in ministerium. Heb. primo omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. 3o per hoc quod filium suum dedit nobis in precium nostre redemptionis. primo Io. 4. In hoc apparuit caritas dei in nobis, quoniam filium suum misit in mundum ut vivamus per ipsum. 4o per hoc quod dedit spiritum sanctum in privilegium nostre adoptionis. primo Io. 3. In hoc cognoscimus quoniam in ipso manemus etc. quia de spiritu sancto dedit nobis. Ro. 8. Accepistis spiritum adoptionis filiorum dei in quo clamamus abba pater. 4o per hoc quod se ipsum servat in hereditatem adoptatis. Deut. 18. Dominus ipse est hereditas eorum. Ista 4 signa amoris tangit David dicens: Domine quid est homo quod memor es eius aut filius hominis quia visitas eum. ¶ Omnia subiecisti sub pedibus eius. Deinde mittis ei unigenitum tuum, spiritum sanctum promittis et ei vultum tuum et ne quid vacet in celestibus ab opere sollicitudinis et illos beatos spiritus propter nos mittis in ministerium nostrum. ¶ Quod exivi a patre etc. Hic certificat discipulos de termino de quo voluit certificari, scilicet utrum ipse esset cum patre eius sicut sibi videbatur. Exivi a patre per eternam generationem et veni in mundum per temporalem de matre generationem. Quantum ad primam nativitatem est ymago dei, quantum ad secundam factus est speculum dei. Primo circa hoc notandum quod in istis sensibilibus est ymago per generationem sic in filio. Gen. 4. Genuit Adam filium ad ymaginem et similitudinem suam. 2o per impressionem sic in nummo. Mt. 22. Cuius est ymago et superscriptio. 3o per decisionem sic in lapide vel in ligno. Sap. 13. 4o per colorum suppositionem sic in pariete picto. Eze. 8. Christus dicitur ymago patris non solum per eternam generationem. Col. primo. qui est ymago dei etc. Homo vero dicitur ymago vel ad ymaginem factus aliis modis sequentibus, primo per impressionem quia deus in ipso ymaginem suam impressit. Gen. 3. Faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. 2o homo dicitur ymago per decisionem, corpus enim nostrum modo patitur multas superfluitates viciorum et pelliculum sed in beata vita omnis mortalitas et vitiositas in corde decidetur et in tunc resorbitur quod corpori Christi glorioso configurabitur. Phil. 3. ¶ 3o dicitur homo ymago per colorum appositionem enim anima illi habet desuper multorum colorum, id est diversarum virtutum, sed in prima coloratione depinget pluribus coloribus preciosis de quibus Exo. 26. Possumus dicere quod sanctus vir in presenti dicitur ad ymaginem dei esse et per impressionem quia ymago dei est ipsa, et per decisionem quia per se reserant omnia vitia, et per colorum suppositionem quia colores virtutum pinguntur in anima per gratiam que a deo generantur. In gratia vero illud Io. primo. dedit eis potestatem filios dei fieri hiis qui credunt in nomine eius. ¶ 2o quantum ad nativitatem temporalem Christus factus est speculum quod sibi venit in mundum. Sap. 7. Candor est lucis eterne et speculum sine macula. Speculum enim fit ex coniunctione vitri cum plumbo. Quantumcumque homo speculetur in vitro vel in plumbo tamen suam ymaginem non potest intueri. Sed qui fit coniunctio utriusque tunc per speciem videbis. Per vitrum significatur divinitas fulgida, per plumbum terrena substantia.

plumbum enim colore habet tenebrosum. Homo igitur mortalis non sufficiebat speculari divinitatem propter suam nimiam claritatem. primo Thi. 6. Lucem inhabitat inaccessibilem. Nec in puro homine aliquid propter suam tenebrositatem. Iob 31. Sicut quidem involuti in tenebris. Ideo quia vitrum sue divinitatis cum plumbo nostre humanitatis est coniunctum et sic unum speculum purissimum est effectum in quo qualibet defectus suos potest speculari et se ipsum reformare. Sic super hoc ibi speculari potest humilitatem. Mt. 11. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Amare paupertatem. Mt. 8. Vulpes foveas habent et volucres celi nidos, filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Diligere sobrietatem quia 40 diebus et 40 noctibus ieiunavit. Patiens passiones et caritatem et unitatem. Ysa. 53. tamquam sicut ovis patiens fuit ad omnes. Quod iterum relinquo mundum per corporalem discessionem et vado ad patrem per triumphalem ascensionem, coram quo vota vestra presentabo, indigentias allegabo, culpas excusabo et vobis nostram ministrabo. ¶ Quod dicunt ei discipuli. Ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis. Quod ex verbis apostolorum hic possumus colligere quod discipuli tria confitebantur in Christo, scilicet doctrine claritatem, scientie immensitatem et nature eternitatem. Quod Nunc scimus quia scis omnia, id est cognoscimus quia scis omnia quia cordium scis secreta et signum omnis sapientie habunt, quia non est opus tibi ad hoc ut scias aliquid ut quis te interroget ita ut ex illa interrogatione aliquid addiscas. In hoc quod scis omnia credimus quia a deo existi, ut unus ab uno, deus a deo, manans ab invisibili et sibi permanente.

¶ Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis etc. Io. 14. In evangelio isto recolit ecclesia hac die temporale spiritus sancti promissionem quam dominus discipulis fecerat. 2a ratio primo quia illa missio spiritus sancti in discipulos famosa et gloriosa in sequenti die recolet ut prius id conveniens recolit ut facta et promissio illius missionis discipulis facta hodie recolit in ecclesia. 2o quia occulta missio spiritus sancti in fideles in hoc festo facienda expectatur. ¶ Amplius Iac. Sanctus benignus dominus de suo recessu discipulorum animos conturbantes eis compatitur et consolatorem spiritum mittere pollicetur. Iste enim est ordo consolationis ut dicit Gregorius in moralibus ut si aliquem volumus consolari primo debemus ei compati et emollire et illud ostendit Gregorius. Exemplum dicens sicut quod enim ferrum ferro coniungit si non utrumque ex ustione ignis liquatur et durum molli non adheret nisi prius duricia eius temperata emollescat. Sic nec iacentes erigimus nisi a rigore nostri status inclinemus. ¶ Dominus igitur discipulis tribulatis benigne condescendens et sciens quod remanerent desolati, ignari et timidi, eos tripliciter consolatur quia mitteret eis spiritum sanctum ad consolandum eos tribulatos et ad instruendum ipsos ignaros et ad roborandum ipsos timidos. Primo enim promittit eis spiritum sanctum ad consolandum eos tribulatos cum dicit. Cum venerit paraclitus, id est spiritus sanctus in habundantiam consolationis qui consolator dicitur, ac per hoc paraclitus. Paraclitus enim grece consolator dicitur latine. ¶ Circa consolationem spiritus notandum quod spiritus sanctus non consolatur quoscumque sed enim illos consolatur qui vanam consolationem amplectuntur. Illis potius desolator, maledictionis et

Ian.
Aug.
Vtrum dis nos diligat propter.
Sig. 2o.
Dom. 4 p. pasc. eo.
Ian.
Greg.
Exemplum de passionibus.

ne debet. luc. 6°. Ve vobis diuitib; q h'bo
tis consolom vram. Sponse & adultere
huiu consoloz cu mundo no detur a xº cosola
s; flagella°. consola gº sp̄c s̄cs fugiente mu
di consoloz. In ps°. memor fui dei &c. m̄t q
bti qui lugent qm ipi consolabunt. qd
p̄t s. Jan̄ intē de 3a. luctu s. deuoc̄ois q fit
p̄p absentiam uisionis diue. In ps°. ffuerut
michi lacrime mee. Vel de luctu contric̄ois
q fuit p p̄petrac̄oe culpe In ps°. Exitus
aquaꝝ deduxerunt oculi mei qꝛ no &c.
Vel de luctu lamentac̄ois q fit p aliqua
gui tribuloe In ps°. intret in conspectu tu
o gemitus compeditoꝝ. Omis ista luct⁹ p
spm̄ s̄cm i consoloin ītunt. Videm⁹ eni qꝛ
p⁹ pluuia mag̃ serenitas & p⁹ nubem
mag̃ claritas & p⁹ tempestate mag̃ tra
quillitas. Eode m° p⁹ pluuiaz lacriaꝝ
deuoc̄ois se magr serenitas conteplois.
Greg. mens lacrimis bap̄ta i contepla
toe md; limpidi⁹. P⁹ nubilu lacrimaꝝ
contric̄ois se mag̃ claritas consolt̄ois. qd
sr illd. Gen. 38. Vidi dnm facie ad facie.
Ptri inquit eo ucente tristia caligo dete
gitur & sic resplendente rapti i cuiusqꝫ
to luce mens illustrat. P⁹ tempestate
lacrimaꝝ lamentoīs se magr tranqlli
tas & consolo mentis. Thob. 3. P⁹ tepes
tate tranquillu facis & p⁹ lacrimac̄oz &
fletu consolaco infundis. In ps°. s. multi
tudiēz doloꝝ meoꝝ i corde meo consoloes
tue letificauert aiaz meam. Jero⁹ sr ps.
quot uulnia patim̄ tot consoloes meni.
Aia q no meret consolom diuinam q rea
pit alienam. Ber. delicata e diua coso
lo & no dat admittentib; aliena. ¶ Pro
consolat sp̄c s̄cs hntes tristiam huꝰ sēli
q mortem opat. Cor. 1°. Non consolat
sp̄c s̄cs pigros & remissos q seruitute uia
oꝝ patiunt s; illos qui fortiue temptoes
supant consolat. Apo. 2°. Vincenti dabo
manna absconditu. Vasi nisi mudo s. cor
di uicijs pleno no infundit sp̄c s̄cs balsa
mu consoloīs sue. s; sp̄c s̄cs sr flore i. sr
mundum requiescit. Ysa. 11°. Seruanti
mandata sp̄c s̄cs p̄mittit. Jo. 14. Si dili
gitis me mandata mea seruate & ego ro
gabo prem & aliu paraclitu dabit vob.
Nec sp̄c s̄cs no consolatur supbu. Supb⁹
eni e mons gelboe in quo nec ros nec plu
uia descendit. & si descendet a uento ua
ne glie desiccaretur. s; sup huile & quietu
sp̄c paraclitus requiescit. ¶ Et nond qꝛ
sp̄c s̄cs multip̄ consolat p temptoz miti
gando. Ysa. 43. Cum ptransieris p aqs te
cu ero & flumia no opient te. cu ambula
ueris i igne no combureris. P aqm q h't
molliciem intel' temptoē p̄speritatis. In ig
ne temptoē ūrens aduersitatis. Dan. 3°. ffecit
medium fornacis qsi uentu roris flante.
2° uirtutem dando. luc. ult°. Sedete i ciuitate
quousqꝫ induamini uirtute ex alto. & p̄
cor. 10. ffidelis e ds qui no patit vos temp
tari s' id qd potis s; faciet &c. 3° celeste dul
cedine infundendo. ecc. 24. Sp̄c meus sr mel
dulcis. &c. Aug⁹. gustato spu desipit ois ca
ro. 4° utilitatem ostendo. sic dns consolat⁹
est stephm ostendo ei secreta celi sui gliaz

suam. Act. 7. ¶ Est insr hic nond s. Jan
qꝛ iniuria siue tribula° qm hoies paciunt pt
considerari 3r. aut put est p̄terita & tunc se
pe relinquit in corde odium & rancore. Aut
put est p̄sens & tunc h't annexu dolorem.
Aut put creditur futura & tunc h't annexu
mu tiorem. Sz sp̄c s̄cs cō istas tres tribu
loes dat tres consoloes io in trib; signis
apparuit. P'ma cō p̄terita aufert odiu &
rancore & io apparuit i spē columbe sup
xp̄m baptizatu. luc. 3°. Columba eni felle caret
& sigt qꝛ sp̄c s̄cs illum i que uenit felle o
dij & rancoris carere facit. Ideo sap. 1°. Vocat
benignus sp̄c s̄cs suauis & benignus & huu⁹ qꝛ
illos quos replet facit suaues i corde. be
nignos i sermone & hūnos i conusac̄oe.
Cō p̄sente refrigerat & restringit dolore. ideo
apparuit i spē nubis sup xp̄m transfigura
tu. m. 17. Cō futuram aiat ad constanciam
p passioz io apparuit i spē ignis sr aplos
congregatos. s; de hoc dicetur amplius i p'pº
sermone. Dr a mitti sp̄c s̄cs no qꝛ s' ad
accidat cu sit ubiqꝫ s; qꝛ ad accidit crea
turam i eo e aliquis effectus sp̄c s̄ci q prius
no infuit. s; pz in ceco q oculis i lute non
ceruit i lucem. Si a repulsitate lumē in
dicat dicim⁹ lumē uenisse i oculos ei⁹. cu
tn motus no sit factus ex luce s; ex uidente.
Dicit a. que ego mittam vob. Vna s. cum
p̄re eadem e missio patris & filij. qꝛ no mittit
pr̄ sine filio nec eco°. Spm ueritatis. i. fi
lij. Joh 14. p̄p prem additur. qui a p̄re p
cedit. In hoc loco tangit eccpisse genia p̄ces
sio sp̄c s̄ci s. tpalis & eterna. s. tpalem dr
consolator seu paraclitus. s. eterna sp̄c uita
tis dr. ¶ In isto a textu cu dr. spm ueritat.
notat 2r qd xp̄c discipulis suis p'misit dic;
qꝛ mitteret eis spm s̄cm ad instruendum eos
ignaros. Dr a sp̄c ueritatis nedum qꝛ p̄cet
a ueritate ut dcm est s; & qꝛ instruit uerit
de qlibz re. & mags dicit Jan de mundo ostens
qꝛ nulla ueritas e in mundo. P'ma sic dic hil
lari⁹. Veritas nichil h't flm nec incertu uel
impfcm. In p̄senti gº uita no e ueritas qꝛ h'
e falsitas incertitudo & impfectio. 2° q not
luc dco 27. sr illd Osee. Non e ueritas no
e uia no e scia dei i terra. qꝛ tra de q lo
p̄pha no e qm pedib; calcamus nec alia
na debite seruans ordine suu i q deus eu
instituit & fine concludit qꝛ terra de q lo
p̄pha no e nisi aia huma q i amore suo
preposuit tre celestib; creatura creatori q
sic i se pturbat ordinez & modu qꝛ qsi posuit
terram sursu & celu deorsu. & illa e q p̄p tra
sito adipiscenda uel retinenda aid de p̄cep
tis dni uult transgredi q bn est tra gnis
iniquitate commonens deorsu no colligata
humore gre s; i se diuisa ut puluis que p
icit uent⁹ supbie & suggestionis malignoꝝ
spm a facie terre. De hac tra dicit p̄pha.
Aspexi terram & ecce uacua erat. ¶ Hec itaq
terra ueritate e uacua qꝛ ueritas e adeqtio ser
monis & rei cu s. res est sic ppria. Itaqꝫ
ueritas est adeqtio siue concordancia siue cofor
mitas reꝝ sermoni. Verbo inqꝫ patris etno ver
bo s. qd pr eternali dicit & uerbo scripte qd
dicit p ora coꝝ qui scripturas ediderunt. Hec ue
ritas i sup dca terra hoc e i aia pursa non

Jan.
luct⁹ 3ᵉ.
Greg.
Jero⁹.
Ber.
Sp̄c s̄cs multip̄ consolat.
Aug⁹.

est quod cogitatio et voluntas eius verbo scripture et
beneplacito dei conformis et adequata non est
ac per hoc sermo eius exterior nec opus eius exterius
dei verbo ac per hoc totus homo interior et exte-
rior unitate hoc est ad verbum dei conformitate va-
cuus est. Consule de mundo dicere possumus vo-
cando mundum amatores mundi secundum illud Ioh. primo
et mundus eum non cognovit, multa expositione Augustini. Cla-
mavit tamen de mundo loquens Iohannes dicens quod omnia que sunt
in mundo falsa et mendacia sunt. Ierem. 16. Est autem
mendacium falsa signa vocis cum intentione fal-
lendi. Ista autem terrena sunt bonis signis vera ma-
lis signis falsa. Qualiter autem bonis est signis de-
clarat Crisostomus super Matheum dicens. Considera quod
deus non creavit bona delectabilia in hoc mundo ut
eis fruamur sed ut per hoc intelligamus quod si tan-
ta et delectabilia sunt terrena quanta bona sunt ipsa
celestia. Puto scis quod bonum est gaudere car-
ni, per hoc intellige quanto melius est gaudium
anime quam gaudium carnis quia cum carne finitur
gaudium anime cum anima perseverat. Scis quia bo-
num est gloriari in terris per hoc intellige quod
melius est in celo gloriari quanto enim clarius est ce-
lum quam terra tanto gloriosius est illud quam istud.

De ista significatione sic dicit Ieronimus. Sicut sacri-
ficia in figura instituta sunt ita temporalia tanta
fiunt promissa et data in figura eternorum et sic
sibi deus immolari hostias ne demonibus immo-
larent ita et divitias ut potius ab ipso quam
a demonibus postularent. Malis autem sunt divi-
tie signo falsa. Divitie autem habent apparentie sacietatem
sed veram esuriem. Ysa. 29. Sicut sompniat e-
suriens quod commedit cum autem fuerit expergefactus
vacua est anima eius. Et delicie habent apparentie
dulcedinem sed amaritudinem veram homines autem
apparentem sublimitatem sed vera est subiectio de-
lectorum. Iob 38. Dyabolus ergo ostendit in omnibus istis
apparens bonum et celat malum et ideo per ta-
lem falsam significationem decipit animas iniustorum. Secundo
in hac vita non est veritas quia hic non est certi-
tudo neque securitas. Eccl. 9. Nemo scit utrum
odio vel amore dignus sit. Et intelligendum
est quod nescit utrum finaliter sit dignus odio vel
amore. Vel nescit scientia certitudinis nisi hoc
habeat per gratiam revelationis. Potest tamen cognoscere ex ali-
quibus signis. Videndum est ergo que sunt signa. Cri-
sostomus dicit super Matheum quod ignis cognoscitur scintillis
et rosa odoribus suis et sol radiis suis. Sic in
nobis habent tres scintillas. Primo ferventia desideria que
habebat propheta dicens. Sitivit anima mea ad de-
um fontem vivum. Secundo ferventia verba. Eccl. 48.
Surrexit Helias quasi ignis et verbum eius quasi
facula ardebat. Tertio ferventia opera. Iob 37.
Nonne vestimenta tua sunt calida cum per-
flata terra fuerit austro. Sicut ergo ubicumque
videmus scintillas credimus ibi esse ignem ma-
terialem. Sic quicumque habet istas predictas scin-
tillas supponendum est quod habet ignem celeste in spiritu
sancto. De istis scintillis dicitur Ezech. primo. Scintille
quasi aspectus eris candentis. Desideria enim et ver-
ba et opera sanctorum virorum sunt scintille in quantum
sine pondere terrenorum sunt levia et sunt e-
tiam in quantum in auribus dei sunt sonancia. Et
sunt candentes in quantum pro amore sunt infla-
mata. Secundo sancti viri habent radios. Unus est scien-
tia qua cognoscunt deum et eius iusticiam et bonitatem. Alius
est quo cognoscunt mundum et eius miseriam et vilitatem.

Et sic quando videmus radios solis supponimus
ita quando istos radios in nobis sentimus sup-
ponere in nobis esse solem iusticie presumimus.
Tertio viri sancti habent tres odores. Unus est orationis de-
vote. Apoc. 4. Habentes singuli cytharas et
viólas aureas plenas odoramentorum
que sunt orationes sanctorum. Alius est fame preclare. Secunda Co-
rinth. 2. Christi bonus odor sumus in omni loco. Tertius
est conscientie florentis per castitatem. Cant. primo. Lec-
tulus noster floridus. Et sic quando sentimus odorem
rosarum ibi rosas credimus et si eas minime
videamus. Sic quando in nobis istos odores senti-
mus rosas gratiarum in nobis supponere debemus.

Secundo in textu. Ille testimonium perhibebit de
me quod ego scilicet sum filius dei missus a patre ad
salutem mundi. Et nota quod de Christo primo testimonium perhibu-
it deus pater primo in baptismo secundo in transfiguratione.
Matth. 3 et 17. Tertio opera Ioh. 5. Opera que ego fa-
cio etc. Quarto spiritus sanctus descendens in columbe specie
super eum. Matth. 3. Et veniens in flatu. Ioh.
20. Et apparens super eum in lucida nube.
Matth. 17. Et descendens ab eo super apostolos
in linguis igneis. Act. secundo de quo dicitur quod a-
postoli repleti eodem spiritu perhibuerunt quod subdit. Et
vos testimonium perhibebitis. Act. 4. Virtute
magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis etc.
Sed non audebant testificari sufficienter donec
venit spiritus sanctus inspirando. Adeo enim fortes
ad testificandum facti sunt apostoli per spiritum sanctum quod
qui prius timebant testificari in una lingua
postea sunt testificati in omnibus linguis. Qui
prius in uno angulo paucissimis ... in toto mundo.
Qui prius voce non audebant paucissimis mo-
do predicabant. Qui prius ad vocem ancille ti-
muit et postea negavit postmodum coram regibus et
principibus fortiter stetit. Christo autem tex-
tu dicit Iohannes quod apostoli fuerunt ydonei in
testimonio perhibendo. Sicut autem dicit Ysidorus
testis tribus modis consideratur scilicet natura ut
sit vir et non mulier quia varium et instabile
testimonium mulier profert. Condicione ut sit
liber non servus quia servus metu potesta-
tis testimonium supprimit. Vita ut sit innocens
non infamis quia iusticia cum homine scelerato
nescit habere commercium. Apostoli ergo fuerunt ydo-
nei testes. Primo quia fuerunt viriles non feminei
neque molles et ideo nullis persecutionibus cede-
bant. Secundo fuerunt liberi non servi et ideo
sine timore predicabant veritatem. Act.
Tertio fuerunt innocentes et vite sanctissime et ideo
nulla exceptione repelli poterant. Ista tria
tangit Augustinus dicens. Talis est gratia spiritus sancti
quod si tristiciam invenit dissolvit. Si desiderium
pravum invenit consumit. Si trepidationem abicit.
In hoc quod dissolvit tristiciam dat cordis firmi-
tatem. In hoc quod desiderium pravum consumit
dat vite sanctitatem. In hoc quod trepidationem abi-
cit dat constantiam et libertatem. Tertio
in textu. Hec locutus sum vobis ut non scan-
dalizemini. id est non patiamini scandalum ex
tribulatione que instat. Que autem sit tribulatio pre-
quam passuri erant specificat cum addit. Absque
synagogis facient vos. Ponit autem tria
mala ipsos passuros. Primo a synagoga separa-
tionem. Secundo diffamationem. Tertio occisionem. Duo ultima
notantur cum dicit. Venit hora ut omnis qui

Exemplum radiorum.

Exemplum odorum.

Testimonium de Christo.

Iohannes.

testimonium apostolorum.

tria consideranda in teste.

Augustinus.

Dictor

Causa p̄ ceǁus ca ꝫᵃ mo^ls

interficit vos ꝛc. ait p̄ nouiꝰ ꝙ sicut dic
victor tunc tpis fuit quē aplis eiā a si
nagogis ꝙ adhuc nō erant eiūc ꝛ ibi
adhuc ad templū cā oronis ibant. act 3.
Petrus ꝛ Johēs ascendebant i templū. ꝛc.
ista a sinagoga qꝫ iudei aplos ab ingressu te
pli separauerunt iniusta fuit. Tali enī mo
sinagoga aliq̄ iniusta esse pt. vz ex aīo q̄
pfertur ex odio ꝰ ex ira. Itē ex cā qn̄
ꝰ criminalis nō subest. Itē ex ordine ꝙ pt
mittit ordo iuris. Ista tria tangit canon
11 q. 3. Si eps. Fuit enī iudeorum sinagoga iniusta
ex aīo ꝙ ꝑ ꝑ aīū ex odio pcesserunt. ¶ 2° ex
cā ꝙ ex eo ꝙ i xpō credebant ꝛ ipm̄ p̄
dicabant ꝛ aplos psecuti sunt Jo 9.
Iam enī conspirauerant iudei ut si quis
confiteretur ipm̄ esse xpm̄ de sinagoga fie
ret. 3° ex ordine s iudiciarii nō obseruato.
Tales sinas ꝛ ceteris iniustas ut dicit
canon plerumque sepe fecerunt. ¶ 2ᵐ malū
qd apli passuri erant erat diffamaᵒ. ꝛc.
sz dices. Cū de ueritate scandalū sunt utiliꝰ
pmittitur nasci scandalū ꝙ ueritas relinq̄
tur. qd verū ē de tribꝰ ueritatibꝰ s de ve
ritate uite ꝙ ꝑ nullo scandalo dz quis
ponere. Item de ueritate doctrine ꝙ doctor ē
ꝑdicator nō dz stem dicere uel ꝑdicare ꝑ
aliquo scandalo. Tertie a pt adz si obstinati
sunt ita ꝙ ex doctrina deteriores fiant ꝛ nullꝰ correctio uel utilitas
īn speratur. Item intelligendū ē de ueritate
iustitie ꝙ dec iudex stam sniam ū testis
stam testioni dz pferre ꝑ aliquo scandalo.
Du ipsus. Scandala nō vitat doctor in
ter stā uiuens. Et hinc dicit ꝛc sup
ꝛc omē 9. Sā uiri i uoce libere uiue
pacientis sunt si eos ad sua odia con
te nō metuunt. quos deum diligere nō
cognoscunt. Dū soꝝ enī derogacio uite mee ē
approbacio ꝙ uita ondit nos ad iustiē
esse si illis displicere incipimꝰ q deo nō
placent. Et hoc ondi pt 2° ex̄ f. 3ᵃ
ex luris coloris odoris ꝛ medici. p ex̄
luris ꝙ nō derogaᵃ sz commendaᵃ luris
ē si eā fugiunt ꝛ odiunt uespertiliones.
Sā uiri sunt lux qui hīt lucidā cōsciaz
ꝛ lucidam famam quo ad deum. p thes
5. Pdores sunt tanq̄ uespertiliones q dili
gunt opa tenebraꝝ ꝛ odiunt opa uirtu
tū ꝛ io cū uiris luris cōiūcte nolunt
cor 6. que societas luris ad tenebras.
¶ Sc° est 3° derogacio uiris lucidis si infa
mant ab hoibꝫ tenebrosis. Cū quidā
dixit diogeni pho. Cuncti te uituperant
ait. Optz sapientes ab insipientibꝫ ferri.
2° idem ondiditur ex̄ odoris. Sicut enī dero
gacio est odoris sz commendaᵃ si eū fu
giunt serpentes. Serui dei sunt odoriferi
i fama 2 cor 2°. Pdores a sunt serpen
tum qui uiuis detractoris sp portant in
lingua sua ps° Venenū aspidum sub la
bijs eoꝝ. Sic a odor uirtutū bonos re
creat sic malos conturbat 2 cor 2°. sic
est derogaᵒ uiris odoriferis si infamant
a uiris serpentinis ¶ Hz hoc idem ondit
ex° coloris. ꝙ nō est derogaᵒ sz commēdaᵒ
coloris si eā de eo stē iudicant. Sā uiri
sunt colorati albo puritatis nigro humili

Pau ¶
Greg.

Scandalū.

Veritas.

Vers.
Greg.

Pau.
2° cor.

Ro.

tatis. rubeo caritatis aerio celestis conuer
sacois uiridi delectabilis conusacois. Pdo
res a sunt ceca Reg 2°. Excecauit eos ma
licia eoꝝ. Sicut ē 3° derogacio qn pdores ꝛ
a de coloribꝫ uirtutū male iudicant. Quoniā
abū a talibꝫ laudari ꝛ diligi ē uituperabile
ꝛ odiri ē commendabile. Vn cū quidā iuue
nis speciosus dixisset pho. Si bene
me odiunt sic te suspendio me pimerit. ait
ꝛ ego me punirem si me sic te amaret.
ꝰ hoc idem ondiditur ex medico ꝙ nō ē dero
gaᵒ medicoꝝ sz commendaᵒ si frenetici eos
contempnunt. Medici sunt serui dei ab hoibꝫ
honorandi. ecc 38 Honora medicū. ꝛc. Fre
netici sunt pdores qui manus s mittit. sap
15 Occidit homo p maliciā aīam suā. Sz 5°
tales frenetici seruos dei infamant nō detra
henre sz eoꝝ blasphemias deridere. Vn le
de uaspasiano imperatore cū esset auarus ꝛ se
pro quidam imperando s dicit vulpē pelle
posse mutare nō aīm. ridet hoibꝫ hīc temꝰ
usum uoce correctionis pcunie criminosis.
¶ 3ᵐ malū qd apli erant passuri erat oc
cisio de qua hic dr. Sz uenit hora ut oīs
qui interficit uos arbitretur ꝛc. ¶ Sz hic
sciendū ꝙ occisio corꝰ ꝑ xpm̄ nō fuit tribula
cōe. p̄ ē ꝙ miles nō timet exponere mor
tuorum suū pigrū qui sperat a rege ueloce dex
trariū. Piger iumentꝰ ē corpꝰ nrm̄ ad oē opꝰ
bonū tardum ꝛ pigrū pꝰ cuiꝰ morte recipi
mꝰ uelocem dextrariū i corpꝰ glificatū do
te agilitatis. 2° rō ꝙ libenter sustinz quis
lacionē grossi sacci ut hēat indumentū bis
si subtilissimū. Saccꝰ ue ē corpꝰ nrm̄ pꝰ cuiꝰ
lacionē hemꝰ indumentū bissinū i corpꝰ
glificatū dote subtilitatis. 3 rō ē ꝙ pmittit
hō libenter frangi carcerē tenebrosū qui
sperat uenire ad palaciū lucidū. Carcer te
nebrosus aīe ē ipm̄ corpꝰ pꝰ cuiꝰ fractionē re
cipiemꝰ palaciū lucidum i ipm̄ corpꝰ glifi
catū quātū ad dotem claritatis. 4 rō est ꝙ libē
ter homo destrui pmittet domū luteā ꝛ casu
cam ut possz recipere domū auream ꝛ eter
nā. Domꝰ lutea ꝛ casura est corpꝰ nrm̄ de
luto factū ꝛ morti addictū pꝰ cuiꝰ destructionē
accipiemꝰ domū eternā i corpꝰ glificatū quātū
ad dotem immortalitatis. cor 5. ¶ Et hec
faciunt uobis i ꝑ zelum diuinitatis. Sz ꝙ nō
nouerunt patrem. sub hoc q pr nrs est neq̄
me sup filiū suū. Sz hec locutus sū uobis
s de psecucōe ꝛ tribulacōe. ut cū uenerit hora. s
nocturna ꝛ multis pcellis turbida. eoꝝ s
iudeoꝝ psequentiū reminiscamini ꝙ ego dixi
uobis. i pdixi q accidenit ꝛ ex hoc cognosca
tis ꝙ ego sum deus dīs ꝙ potui pdicere futura.
¶ Hic nota sunt aliq̄ notabilia sup pus ꝛ
uangelm̄ notanda quoꝝ pꝰ ē s pau sermoē
5. ꝙ ꝑ ꝑdicauit uere iudeos uerba sue sa
pie Jo 1. Itē fecerit iudei eos opa sue po
Jo 14. Itē exhibuit eis opa sue sanctitatis ꝛ in
te ꝛc. Jo 11. ꝛ cū iudei dicebant uba sapie
sue Jo 8. ꝛ miracula potentie sue dicebant fi
eri uirtute diaboli. Mt 12. ꝛ opa sanctitatis dice
bant opa hoīs pctoris Jo 9 In hac a dīe
recolit spūs sā pmissio. In sequitur eiꝰ exhibicio.
Cum uenerit spūs ueritatis. uō ꝙ hunc spm̄ ueri
tis nō capit uitans cordibus sigaꝝ abscītas

haut spm no capit mundus de spu veritatis et
mentis spm no capit p ypocrita sunt mentes
spm e no capit hereticus vel gentilis spiritus e
mis attentus. Ite nota q apli testes phi
bebant xo. uitam pdicando e qd pdicabant
sunt uite mirabilis morte ppria ofirmando.

Si quis diligit me sermonem meum ser
uabit. Jo 14. In hac die recolit ecclia
i euuge° illaz habundanciaz e comul
latio donoz spc sci q fca fuit discipulis hodie dic
a xpo. e in epla de de figura sub q spc scs
datus e. In i euuge agit de re figurata. Figura
fuit ignis in specie en ignis spc scs dat est
Res figurata e amor. Ignis en amorem designat
e ipse ignis spc scs appuit ut corda disciplorum
iflammaret amore. Greg. i omel. Ffocis appa
ruit linguis igneis intus fca sunt corda a
flammata q dum deum i ignis visione suscepi
unt p amorem suauiter arserunt. Ipe n. q
spc scs amor e. De re g figurata s. de dilectione
dei i euuge° hodierno pncipa agit. e pi agit
de amore que nobis exhibuit. e q ds uult
a nobis amari no solu affectu sz e effectu. ¶ Si
quis diligit me sermonem meum seruabit. 2°
nobis i affectu diligendi ibi. Si diligeretis
me gauderetis utiq. etc. ¶ Circa pm pmo q no
bis ondit p q obsequiu diligentis xo exhibe
at ibi. Si quis diligit me sermonem meu ser
uabit etc. 2°. quam utilitatem ex hoc recipiat
ibi. e pr meus diliget eum. 3° q opposita
iuxta se posita magis appuit no diligente de
mutat al ostendit ibi. qui no diligit me
etc. q de sermo eius contempnatur auctore
sermonis sui indicat ibi. e sermone quem
audistis no e meus. q oditur ad quem tenetur
nendum p sermonis intelligere vel p gra ad
implendum sermonis premittit dicens. ibi. Pa
raclitus a etc. Primo sciendum qd obsequium qd
e a diligente sit requirit p po cu dr. Si quis
diligit me. s. effectiue caritate inuenta q est
spc scs e formaliter caritate creata q est effectus spc
sci. Sermonem meu i precepta mea seruabit.
i ope f intencioz mandata adimplebit q f
gi i omni pbo dilectionis exhibicio e opis. Et
hec e pa conclusio ista euuge°. Amor en dei nuq
est ociosus. Amor en mag opat. si est. Si a
opari renuit amor no est. Vere diligimus si a
mis nos coartamus uoluptatibus. Nam q adhuc
p illicita desideria defluit pfecto deum no a
mat. q ei i uoluntate contradicit. Jo 14. Si
diligitis me mandata mea seruate. Hoc ipso
signo xo amicos suos cognoscat. Job 14. Vos a
mici mei estis si feceritis q precipio uobis. e
Jo 14. qui ht mandata mea e seruat ea il
le est qui diligit me. Glo. qui ht i meo
e seruat i uita. ue ht i faciendo e seruat i
pseuerando. Nec solum amicum reputat eu
qui eius mandata seruat sz e sub attinente
pa gradu attinentie. Luc 8. mater mea e
fres mei hij sunt qui uba mea audiunt e fa
ciunt. ¶ Est hic nota sciendum q custodia ma
datoz ppat ad susceptionem spc sci. io pmittit
merita fidelium ad obseruatoz mandatoz cu
dr. Si quis diligit me sermonem meum serua
bit. Ad istud designandum datus e spc scs s.
ie die ab ascensione dni. In signum q obser
uantibus decalogum spc scs datur. ¶ Cuius pre
misso tertium sic scribit Job. addunt. Si quis

decem desiderat haec i primum sermones eius
obseruet i exhibitione opm. Obseruet itaqz
sermo diuinus ut no sic seruet qd cadit ser
mam conculcetur a uiatoribus nec uolu
cres celi rapiant illud. Nam sermo dni q
semen e felicitatis eterne tanta sollicitudine
seruandus e. ne ipso pereunte fructus eius pereat n
a maligno surripiat de mente nec motu
sedulo cogitationum secularium suffocet. Vnde
dns dicit i cant ad sponsam suam. Pone
me ut signaculum sr cor tuum ut signaculum sr bra
chium tuum. Cor a brachium eodem signaculo
consignari iubet. Corde quidem diligimus e
brachio forti opamur. Sic i dilectione dei
tamqz i signaculo cordis affectus imprimit dese
quis e ut eo opans eius eterni signum ipsius
formet. ¶ Et e hic nota f aliud postill q
ille qui diligit xpm sermonez eius seruat
quadrupl. s. i mete retinendo i intellectu medi
tando. scripture commendando ope adimplendo.
Ad pmu illud ps. Memores sunt manda
toz illius ad faciendum ea. De 2° i ps. Et i le
ge eius meditabit die ac nocte. Et deute 6.
Erunt uba haec q precipio t hodie i corde tu
o e narrabis ea filiis tuis e meditaberis se
dens i domo tua e ambulabis i itinere dormi
ens atqz consurgens. De 3° apo 14. Scribe
beati mortui qui i dno moriuntur. De 4° eccl
14. Si uolueris mandata conseruare conse
uabunt te. ¶ Hic e sciendum f eundem q preceptu
vel sermo xpi spialiter pt intelli de mutua dilec
ne Jo 14. hoc e preceptum meum ut diligatis i
uicem pt Jo 13. Mandatum nouum do uobis
ut diligatis inuicem. ¶ Ad mandata a deo
seruanda tand mouemur ex utilitate q ex
eoz obseruantia sc. de q subdit xo. e pr meus
diliget eum. s. cor eius emundando e ab amo
re mundi elongando. e sic i eo conte dignum
dignum habitaculum pparando. Sic en intelligit.
Pr meus diliget eum. s. quantum ad effectum
dilectionis q est eius consuae condigne dispo°.
Ds itaqz ab eterno diligit quantum ad eo de
beneficienti sz diligit ex parte temporalis effectu
dilectionis de quo dicit aug° omel 11. Dilectio
dei sctos discernit a mundo q faciat unanimes
habitare i domo dni i q domo pr e filius fa
ciunt mansionem. qui donauit e ipam dilectoz
quibus i fine donabunt suam manifestacoz. Si
quare no dixit ego e pr diligemus eu. no
oportuit q semper nominaret q deo eius q
est diligi creaturam s. quantum ad effectum di
lectionis tres diuine psone no distinguit e io nomi
nato pre alie intelligunt. Pr inquit meus
diliget eum e ad eum ueniemus. no muta
do locum sz infundendo nouum donum. e induce
do nouum effectum quem adueniunt pecto apta de
cens. Veniat sr nos mia tua. Aug° omel
11. Veniunt ad nos dum nos uenimus ad
eos. Veniunt subueniendo uenimus obediens
do. ueniunt illuminando uenimus intuendo. ueniunt
implendo uenimus capiendo ut sit nobis eoz no
exterior visio sz interna e i nobis no transitoria
mansio sz eterna. Sup isto textu Pr meus
diliget eum. sic scribit postill. ¶ Est utili
tas q ex preceptoz xo obseruacoe e eius dilectoe
vz q a pre e xo diligit Jo 14. q aut diligit
me diligetur a pre meo e ego diligam eu.
Multum dz quilz confidere a deo diligi e

Duo sermo di
nus obseruet

Ps.

Postill.

Aug°.

Qo.

Ro.

Aug°.

C

Postill.

De amicitia. — *Amicus desiderat &c.*

cuius amicitiam optime. Deus enim est amicus fidelis de quo Eccli 6. Amico fideli nulla est comparatio et non est digna ponderatio auri et argenti contra bonitatem fidei illius. Alii amici quando requirit desicere inveniuntur. Proverbiorum quia alii non amant licet amentur. Sed non est sic de amico isto. Proverbiorum 8. Ego diligentes me diligo. Secundo quia tempore utilitatis desinunt diligere. Eccli 6. Est amicus secundum tempus et non permanebit in tempore tribulationis. Sed non sic est de amico isto. Proverbiorum 17. Omni tempore diligit qui amicus est. Tertio saepe qui amant inimicos inimici sunt mortuorum spoliantes eos bonis suis. Eccli 6. Est amicus qui convertitur ad inimicitias. Amicus vero iste specialiter in morte ostendit se esse amicum cum spiritum qui de habitaculo corporis exit in celeste habitaculum recipit. Quarto qui fuerunt amici patris saepe sine causa inimici sunt filiorum. Sed amicus iste propter patrem quem amat filios usque ad quartam generationem. Exo. 20. Augustinus in libro confessionum. Beatus qui amat te et amicum in te et inimicum propter te. Solus enim nullum amicum amittit cui omnes in illo cari sunt qui non amittitur. Nemo te amittit nisi qui te dimittit. Hic est amicus qui potest inveniri sed non perveniri. Prima Johannis 4. In hoc est caritas non quasi nos dilexerimus prius sed quia ipse prior dilexit nos. Noli ergo dicere non possum diligere prius nisi prius ipse me diligat. Immo ego dei gratia prius venias et beneficiis ad amandum te trahas. Luce 6. Si diligitis eos qui vos diligunt quae vobis est gratia. Nam et peccatores diligentes se diligunt. Amicus iste amat vehementius. Prima Johannis 4. In hoc apparuit caritas dei in nobis quia unigenitum suum misit deus in mundum ut vivamus per ipsum. Item amat utiliter. Prima Johannis 3. Videte qualem caritatem dedit nobis pater ut filii sui nominemur et simus. Item amat familiariter ut cohabitet cum hiis quos diligit ut hic dictum est. Ad eum veniemus. Iohannes de abbatisvilla. Venit deus ad hominem. Dum venit ad deum homo. Venit quidem homo ad deum credendo investigando obediendo intuendo capiendo. Venit quidem deus ad hominem illuminando subveniendo implendo. Veniens pater corroborat hominem praestando potentiam. Veniens filius illuminat mentem cum infundit intelligentiam. Venit spiritus sanctus et ardore caritatis mentem inflammat cum infundit gratiam. Gregorius in omelia. Pensate fratres quanta sit ista solemnitas habere in cordis hospitio adventum dei. Certe si cuiusquam dives aut potens amicus intraret, omni festinatione domum mundaret ne quid fortasse aliquid esset quod oculos amici intrantis offenderet. Tergat ergo sordes pravi operis qui deo preparat domum mentis. ¶ Hic itaque notandum secundum quod ad hoc quod spiritum sanctum possimus recipere debemus nos disponere et preparare. Sunt autem quinque (?) tamquam praeparant et disponunt. Primo enim est vera purificatio. Nullus enim sapiens balsamum ponet in vase impuro sic nec deus balsamum spiritus sancti mittet in corde immundo. Unde propheta prius petit vasis mundationem cum dicat Cor mundum crea in me deus. Deinde balsami infusionem cum subdit et spiritum rectum innova in visceribus meis. Si enim libenter hospitatur homo in domo munda sic et spiritus sanctus in conscientia pura.

Greg.

¶ D. Jan. — *Sunt vero ad spiritus recipiendum spiritum sanctum.*

¶ De tribus autem peccatis maxime oportet cor mundari quia spiritus sanctus cum illis stare non potest. De quibus dicitur Sapientie primo. Quia spiritus sanctus disciplinae effugiet et auferet se a cogitationibus quae sunt sine intellectu et corripietur a superveniente iniquitate. Primum est peccatum duplicitatis ideo dicitur quia spiritus sanctus effugiet disciplinae fictum id est illum qui fingit se habere mores correctos et non habet. Quia ipse enim est spiritus veritatis et veritas cum duplicitate vel fictione stare non potest. Secundum est peccatum carnalitatis ideo subdit et auferet se a cogitationibus quae sunt sine intellectu. Psalmus. Nolite fieri sicut equus et mulus in quibus non est intellectus. Spiritus autem sanctus est spiritus veritatis. Veritas autem cum immunditia stare non potest. Tertium peccatum est peccatum elationis ideo subdit et corripietur a superveniente iniquitate. Iniquitas dicitur inequalitas. Nullus autem magis inequalis est quam superbus quia nullum vult habere equalem. Superbus enim maiores despicit minoribus invidet ab equalibus dissentit. Cum tali ergo superbo spiritus sanctus habitare non potest cum sit caritas. Prima Johannis 4. Spiritus autem caritatis non potest stare cum spiritu divisionis. Secundo necessaria est profunda humiliatio. Superbus ad illud hospitium venire desiderat ubi se estimat honorari. Humilitas autem spiritui sancto tribuit gloriam et honorem. Et quia ipse spiritus aqua dicitur ideo non fluit in montibus superbie sed in vallibus humilium. Psalmo. Qui emittis fontes in convallibus inter medium montium pertransibunt aquae. Duo montes duae sunt species superbie una quae nascitur ex re spirituali alia quae nascitur ex re temporali. Inter medium istorum transit humilitas quia spiritus medium desiderat nec ad aliquem illorum declinat. De enim spiritus sanctus non habitat nisi cum humilibus et mansuetis significatur primo Genesis dicitur quia spiritus domini ferebatur super aquas non enim fertur super terram quia non requiescat in corpore terreno nec super aerem quia non requiescat in corde elato nec super ignem quia non requiescit in corde igne concupiscentiae inflammato sed super aquas ut requiescat in corde dulci et mansueto. ¶ Econtra spiritus malignus requiescit super terram quia data est ei qui serpenti ad manducandum quia diabolus terrenos sibi incorporat. Genesis 3. Terram comedes omnibus diebus vitae tuae. Item super aerem quia datus est ei ad inhabitandum quia diabolus superbos inhabitat. Unde Ephesios 2 vocat apostolus diabolum principem aeris huius. Item super ignem gehennae qui datus est ei ad se et suos comburendum. Matthei 24. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Item super ignem concupiscentiae qui datus est ei succendendum. Osee primo. Omnes adulterantes quasi clibanus succensus a coquente. Super aquam non fertur quia in corde humili et mansueto diabolus non moratur. Immo ibi conterebatur. Contribulasti capita draconum in aquis. Tertio vero est mentis tranquilla vacatio libenter hospes ad domum illam se convertit vel hospitium ubi quietem se habere putat. Ysa. 66. Super aliam transitorium. Super quem requiescit spiritus meus nisi super humilem et mansuetum et quietum. In huius figura filii Israel non potuerunt recipere mannam quia dum fuerunt in Egypto nec quando dum secum detulerunt farinam Egypti nec quousque mare et gymnasium quodammodo transierunt. Heu autem sunt in Egypto qui adhuc sunt in peccato. In istis autem non est quies quia non est pax impiis dicit dominus. Ysa. ¶ Quidam et adhuc farina Egypti pascuntur qui per cogi

Duo montes superbie. — *Spiritus [sanctus habitat cum humi]libus.* — *Greg.* — *De spiritu sancto.*

tom i pnis pcedentib; p delcaco; morant. Job
c. cogitacoes mee dissipate sunt torquentes cor
cc. q cu no du mare egipciacu transierit q ad
huc pmunt duisis seculi solicitudinib; a psi
suris nec i istis adhuc est quies. qr Job 16
dr. qu nullo pssura hebitus i me pace. De
si sic purificati illuiati e quieti fuim9 vere
apud nos mansione facient pr e filius. man
sionem. Greg i omel. In quorundam corda uenit
e mansio; no facit qr p compunccio; qdam spc
sa respcu percapiunt sz temptacois tpe hoc ipm
qd compuncti fuant obliuiscunt. ¶ Sic qr ad
perpetranda pcca redeunt acsi ea minime plxo
issent. Qui g° dnm ue diligit e mandata ei9
custodit i ei9 cor dns uenit e mansio; facit qr
sic eum diuinitatis amor penetrat ut ab amore
temptacois tpe no recedat. ¶ Circa isto d texto
ad eum ueniem9. sunt 4 consideranda quorum
pm9 est ad quos spc scs uel tota trinitas descere
dignat. 2m quale toti trinitati mansio ppa
retur. 3°. quo spc ueniens ne recedat conser
uat. 4° sub quib; specieb; e quare missus lega
tur. 5 quis p spm malignu potissime ihite
tur. ¶ Primo sciend s Jan qr spc scs no ad
oms uenit nec mansio; facit. sz ad bonos co
niugatos bonos continentes e bonos cotepla
tiuos. qstud inquit figabat gen 8°. ubi dr q
Noe trib; uicib; emisit columbam. e cu uidis
s terram adhuc lutosam e no aridaz no ma
sit sz ad archam rediyt. qr si aridam inuenisset
forte ibi mansisset. 2° e eam emisit e sup arbore
uirentis olive mansit. 3° ea emisit e tunc p
duisas arbores florentes e redolentes discur
rebat e sparata fuit. Ex hys hr qr spc scs p
columbam desigt9 fuit missus ad illos q hnt
corda e cora arida i. ab omni humore co cu
piuie desiccata sicut sunt boni continentes. Ista
corda sic arida spc scs uiuificat. Ezel 2A. Os
sa arida audite uerbum dni. Ecce intromit
tam i uos spm e uiuetis. De talib; intell
pt ad sensum misticum illud gen p°. Con
gregentur aque que sub celo sunt i locu u
nu e appeat arida. Aque iste sunt fluxo9
carnales q sunt tm sub celo. qr dr mt. 22°
qu uoc neq; nubent neq; nubent. Iste aq
congregate sunt i locu unu i. i uxid. Et qr
illum locum fluxerunt aque. aque putride
sunt dicende. de quib; dr gen 49. Effusus es
sicut aq no crescas qr ascendisti cubile pris
tui. Richominus e ille nuptiales pnt esse
clare e pnt esse putride e pnt ee nec plene cla
re nec plene putride. De quo not Jan qr qs
tib; de cais pt licite coniugio uti. pmo pp
plis ppagaco; ad cultum nutriend e tunc
ille aque sunt clare. de quib; dr pu 4. Bi
be aqm de cisterna tua heto eam sollus. n
sint alieni pticipes tui. Glo interlinearis de
siderio pprie utere mulieris e misteriis ei9 n
sint alieni pticipes tui i. non sint fornica
ry uel meretrices pticipes tue sobolis. 2°
pp solam uoluptatis expleco; e tunc ille
aq putride sunt. Tob 6. In eos q ita coniu
gia suscipiunt ut deu a se e sua mente exclu
dant e sue libidini ita uacent ut equs
e mulus quib; no est intellcs. ht sup eos
ptatem demoni9. Ben. Adulter est i sua
bom amator ardentior. 3° pp infirmitatis

pple e casus pseruaco; e tunc iste aq n ex
toto sunt clare nec ex to° corrupte de quib;
dr p cor. pp fornicaco; s uitanda unusquisq;
uxorem suam heat e unaqueq uirum suum
heat. hoc a dico s indulgenciam no s. qr
uir istis a aquis sic i unu locu congregatis
appareat arida. i. castitas pura q i hb; lo
cis appz ut i uirginib; uiduis e e continen
tib;. ¶ 2° dicit Jan qr spc scs uenit e mansio;
apud illos facit qui hnt corda uiridia e
pia sicut sunt boni coniugati e uite opa
exercentes. qd figatur p 2am sessione columbe
que s sup oliua sedit. Oliua quidem i folys
ht uirorem bone uite de quo dr gen p°. Ger
minet terra herbam uirentem. i. uitam gra
e deo placentem. Tunc a uita eorum e planta
deo qui hnt timorem e amore pm9 ad deu
carnis mortificaco; qtm ad seipsos e cari te
qntu ad pxos. de hys dr mt 2°. 3°. ultro fruc
tificat p° herbam deinde spicam deni frcum
plenum in spica. i. s glo; timorem puram
e caritatem. p herbam intell timor qr sic
herba e pnapium spice sic timor e pm9 sa
pie. p spicam q aspa est intell pna dura
p plenu fructum i spica intell caritas qr
sic dr Ro 13. plenitudo legis e dilectio. q
ei ht caritatez ht opum plenitudine. qr
sic dicit gg. Nunq e amor dei ociosus ut
s. 2° oliua ht i liquore dulcedinem e i
hoc sigt opa pietatis que boni actiui e
coniugatum here dent. Oleum itaq ht
uirtutem penetratiua. In ps° queuit sicut
oleu i ossib; meis. Item impinguatiuam. Impin
guasti in oleo caput meu. Ite letificatiuaz
exhilaret faciem i oleo. Ite eleuatiuam qr sr
liquores ceteros eleuat natalis e ascendit p
quod intellige possum9 qr ipa elem k pie
tas q oleo compatur. duali; penetrat cu
sit qi lancea dei. Ett 28. Ite impinguado
delcat cu sit adeps dei. Item consciam letifi
cat cu sit unum dei. In ps°. Ite aiam ad ce
lestia subleuat. cu sit uirtus dei p thi e.
Pietas ad omnia ualet. ¶ 3° spc scs uenit
e mansio; facit apd illos qui hnt corda
florida i duisis uirtutib; adornatas cui9
mo sunt uiri contemplatiui e hoc figat p
3am emissionem columbe. De hys florib; dr
ett 39. qi rose sup riuos aquarum fructifica
te qi libanus odorem suauitat hete flore
te flores qi lilium date odorem e frondete
i gram. Sed qsidor rosa dr eo qr rutilan
te colore rubeat. libanu9 hic s glo; p thu
re po. Flores hnt gratum colore e odore
s qsidor. lilium dicitur qi lacteu. In cor
dib; g° scorum crescit rosa rubentis caritat
lilium lacte puritatis. libanus s suaues
orones e candide affecciones. e flores i. odo
rifere uoluntates e frondes i. uirentes sermo
nes. ¶ Circa 2m pncipale tactum scz quo sco spui
e p consus toti trinitati mansio ppatur. no
tand s pis qr domus conscie i qua man
sio ppatur malleo uerbi dei edificatur. Jer
23. Nunquid no uerba mea qi ignis ardens
qi malleus conterens petras. h9 domi9 fu
damentum e iaspis i. fides. Apo. 21. fundatu
pm9 iaspis. Jaspidum a s line dco ioo. mul
ta sunt gna. alius e uiridis coloris e tinc
tus qi florib; app. Alius smaragdi ht sili

Greg.
Cosiderada.
Dno nt suptie.
Jan.
mord.
Ben.
gau.
Exp. de spica.
Greg.
Oliua.
Oleum.
Rosa
Lilia
Pis.
Dom9 9sue.
Jaspis.

Opinio de fide.

ne quo oia fantasmata fugari autumat
Aliq bnm e spum marmori fluctuu qz mix
to colore obtutulans. Volunt ai quidam
iaspidem gre e tutele esse gentibz qm ti
tenere no fidei s supsticois est. Dicit a
q iaspe gestatus fugat febrem e ydropi
sim. Per iaspidem qz fidem intelligimus
ubicunqz q omnis passiois sanat p unda bap
tismi imbuit atqz ab omib spualium gra
flores pducendi intus instruit. Hanc a
qui habent vanos timores fugat mortem
bro pet p pet 4. Adusarius vr diabolus
tanqz leo rugiens circuit querens que
devoret cui resistite fortes i fide. Dicit in
vegetabilib qz quedam virtus e e forma
ppe materialis ad vitam pma vege. sus
cipienda e retinenda. Et quid aliud e
fides ni vita quedam e for. quedam ppe e
materiale ad vita pma gre suscipienda.
Iustus ei ex fide vivit. Abac. In fide a qz
vitam flores no hnt i se plene form. que
dam ei est i fide putatur illoz flor. q eadm
expssit in pma cu iustus floreblt sic liliu
interitu an dnm. q expssio floreas sum
me pulcritudinis plena erit confirmo p
spem i visione qm fides a nunc est qz lon
ginqua affitans e tepitudo. Dnq p cor
13. Videmus nunc p speculu etc. Hec fides fu
gat oia fantasmata qz si bumus fidem
ut grani sinapis e dicemus huic monti
eradicare e transplantare i mare obediet
nobis. Fides a nullis temptacionibz fantasmatibz
temptacionu uel dubiu sit gre e tutele ges
tantibz illam. Ipsa ei e scutu i q. extin
guit omnia tela ignea inimici. Fides caste
gestata fugat febres e ydropisim qz mat
tificat ardore concupiscentie e rebellione
carnis ad spum e extinguit sitim ava
ricie q p ydropisim sigr. Viridis color
visum confortat. Fides ei oculi interiorem
visum confortat e ab intuitu intelligibile lucis con
fortat. e ad intuitum intelligibile lux con
forte. Ysa 7. Nisi credideritis no intellige
tis. ¶ Saphirus sic vocatur e de saphiro s
de spe p q sacrifi. hic eo e qz saphirus
lapis e fulgens e similis celo pururo
est scintillas cu purpura hns pulveres
aureos sparsos. hic radiis solis percussus
fulgorem ardentem ex se emittit. Reperitur
i mari hic lapis ut phibent et venis de
cancri virtutes obstrusas qz fores e vi
cula tacta resolvit. Hic lapis corpa. ple
nitus e boni coloris sudorem multu
frigidum compescat. e omne ardore inte
riori pau ulcera uetera cu lacte contri
tis sanat. Turbaciones oculorum e mortis
frontis e torsionis ventris cu lacte sanat.
Similiter resistit scorpionibus scalpit i eo.
¶ Hic lapis 2us sigr spe celestium i. minimi p
spem in celis consideratam. Spes ei nata
de timentibus sic de colore prout e sarcina ex
posuit moyses cu de hiis describens di
cit. Cuius pedibus eius qz opus qz opus
lapidis saphiri e qz celu cu serenum est.
Est quoqz dicit qz locus i quo thronus
dei est saphirus est similiter e glia dei i
hoc colore consistit. Ad yma namqz de
fimentibus sic fieri contingit e i spe vera

dis p allocutus. Spes a dei lapidi compat
fortitudinis e infatigabilitate i labore qu
qz qui hnt spem non infirmabit. Spes quoqz
fulget e tactu suppremie lucis ¶ Spes namqz
amoris stima est. Spes quoqz stima est re
spate. quonda ea nos spans confortari spa quo
sit amans amato hic a no sit ista ta perse
conformis spes a nra sperata est xpc deo a do
est p. xpc i nobis spes glie. Per manet a
miscetur qz color ceruleus q prius est aq ab
mixtus purpure. qz a latere ei i que passi
speciantes psluperit aqua cu sanguine ¶ Dicitur
hic lapis pulveres aureos hr intus qz i luna i
caro simul e qz virtus de terra orta est. Hic la
pis radiis solis percussus ardente ardore ex se
emittit. qz celestibus sic virtutus divinus dii lu
minis contracte radiis inovatus corporis
atqz ardorem etiam pquirit alios qz ignem
da psuabit. De i mari rubro invenit sigt
p dnm passio. i baptismatis sic lauacro mi
tis misterium ab esse deranda sublimat erga
spes quoqz finibus primaria manifeste unitio e dicu
at de carnere huius corporis penalis e gaude
qz pho. In te sperauimus ptres nri sperauimus et li
berasti eos e alibi. Educ de carcere aiam
mea. Vbi e saphirus cu virtus e boni a
loris. quid a aliud est qz spes q inducit
nos ad integritate glose e luminis mens qz
invenit q ob eius dicens. Credo qz redemptor meus
vivit etc. usqz ibi Reposita est hec spes mea
i sinu meo. Et eptl. Vt no contristemini sic
ceteri qui spem no hnt. Quoniam quoqz con
pescat glluum nisi sudore de quo dei ad sudore
vultus tui vesceris pane tuo. Spes ei ales
tum laborem terrenum reducat ad parvas tem
quillitate Item ardorem vite e luxurie e a
varicie concupiscencie refrigerat. Ecinabo sal
utem i illo. qz i spe semp de esse timor. Descen
deos sequitur ancilla timoris ¶ Habavit.
¶ Multitudo a fatuus mansionis spes sa sp prius i tem
tas e tanta huilitate Septem a columpne i
hac mansione esse sunt. 7. virtutes sustinen
tes 7. oia q i nobis sunt quoz pa est corp
de quo sap. 7. corpus qd corrumpitur agg
uat aiam. Columpna hoc corpus portans
i ponderibus reddens est disciplina q corpus cas
tigat. Ro 13. Castigo corpus meu e i servitutem
redigo. 2us onus e onus tribulatois de q 2 cor
4. qd qz in psenti e momentaneum e leve tri
bulatois nre supra modum eterne glie pondus opera
tur Columpna hoc opus sustentans e paci
encia. ¶ 3us e onus compassiois proximi de q gal
6. Alter alterius onera portate. Columpna
hoc onus sustentans e pietas. q ad oia va
let. 4 e onus blande temptatois q valde pi
culosa est. Ecc 7. Ardor e ira ista. i. adula
tionis psequitur. Columpna hoc onus susten
tans est timor dni sicut quo frangitur ciuit
spualis castitatis. Ecc 21. Si no i timore dni
instanter te tenueris cito subvertetur domus tua.
¶ 5us e onus dolois peccatoz sub q onere mul
ti deficiunt qu pho defecerunt oculi mei du
spero i deu meu. Columpna hoc opus sustentans
est interna letitia q est ex bono psenti uel
expectato. 6. e onus plactois de quo Exo
18. dic qd moysi Non bona rem facis. stul
to labore consumeris e tu e pplus iste qui tecum e.
ultra vires e negotia solus illud no poteris susti

Fides.

¶ h.

hic. Saphirus

nes. Et columpna hoc omne sustentans est pruden
tia. ¶ Aliter tamen potest edificatio istius mansionis
[illegible] illa dicitur templum dei sanctum est quod
estis vos. Hoc autem templum deus edificat ex
virtutibus. Sicut dicit salamon prov. 9. Sapientia edi
ficavit sibi domum excidit columpnas 7. Scilicet
virtutibus quibus 7 columpnis hec domus edificatur
que est domus interior mentis. Prima virtus est dilectio vo
luntatis agilitas ut probetur quod sit voluntas de
bita simplicitatis et perfecta. Est virtus igitur est cuius
voluntatis agilitas ne suffocantur in mente
sed foris pateat in opere. Servus enim sciens vo
luntatem domini et non faciens plagis vapulabit
multis. Secunda virtus est non ex tristitia sed cum hillari
tate sine murmuratione divine missioni obse
quium mancipemus. Sed multum a valet cogitatio
[illegible] sine adimpletione operis et repulsio [illegible]
[illegible] nisi hec agatur ex fervore [illegible].
Qui enim mollis est et dissolutus in opere suo frater est
ut opera sua dissipantur. Unde legitur apoc. 3.
Utinam calidus esses aut frigidus sed quia tepidus
es incipiam te evomere de ore meo. Frigidus est
quem pre vehementi [illegible] calidus quem
amor dei penetrare non sinit. ¶ Tepidus est quem
nec timor terret nec amor inflammat. Tertia
[illegible] virtutes est soror sed fervens [illegible]
sine opinionis celeritas quia [illegible] longitudo
[illegible] discretionis [illegible]
ne quantumcumque fervor discretionem tegat et discretio
fervorem regat. Ad hanc autem discretionem invitat sapi
ens cum dicit: Palpebre tue precedant gressus
tuos. Dirige semitam pedibus tuis quod fit per
discretionem et omnes vie tue stabilientur. Quarta virtus
est operantis est humilitas. Omnis enim virtus va
na est quam non facit humilitas que per operam
bonorum operum humilitas exaltat. In hac autem
domus edificio 7 columpna posita est perseverantia
que consummat quod bene ceptum est. Et coronat
et terminat que in tribulationibus invenescat
nec desistat quia et ceteras virtutes coronat [illegible]
tus et premiis locupletat. Qui qui perseveraverit
usque in finem hic salvus erit. ¶ Hoc
autem templum spirituale celestis sapientia describit et
ordinat in templo materiali quod fecit sala
mon ipsa describente [illegible]. Erant siquidem
in introitu templi salamonis altare holo
caustorum et in anteriori parte et in parte interiori quod di
citur altare thimiamatis et in secretiori parte quod
dicitur sancta sanctorum cherubim et archa testamenti. Tem
plum quoque suum pari [illegible] sancta trinitas e
dificat et disponit. Cum enim in animas sint tres
potentie rationalis concupiscibilis et iras
cibilis in adventu suo has potentias edificat
et in eis altare holocaustorum et altare thimia
matis archam quoque testamenti et cherubin [illegible]
edificat. Altare siquidem holocaustorum in quo offe
rebantur animalia mactanda vitiorum significat offeren
dam deo. Cum enim vires irascibilis et irascentie
indignantur [illegible] quod in nobis est vitiosum salu
briter occidimus et hanc vitiorum necem tamquam
gratum sacrificium in altari mentis deo pre
sentamus. Et in potentia irascibili tamquam in introitu
templi altare spirituale holocaustorum situm est
[illegible] in exordio sanctitatis per quod deus inhitat
in anima per omnium vitiorum mortificationem.
Altare autem thimiamatis in quo offerebant ad
[illegible] ex diversis speciebus confecta [illegible]
da deo figurabant in ardore celestis desiderii
facta mentis devotio deo offerenda que tam
suavis est deo si ascendat tamquam virgula
fumi ex aromatibus. Et cum per gratiam iteratum
fuit rea per fluvium lacrimarum fumosa per
tenus ex bonis cordis confusa. Quia autem illud de
siderium quod suo ardore devotionis inflammat
in concupiscibili nidificat in hoc altari spirituale
thimiamatis collocat. Erant autem in secretio
ribus partibus templi in sancta sanctorum cherubim et
archa testamenti. Per cherubin natura angelica designatur
Archa autem in qua erat manna animam de
itate plenam designat. Igitur ingressus in secreti
orem partem templi et ad archam et ad che
rubyn significat accessum mentis ad angelice
nature contemplationem et ad meditationem divine na
ture. In quo cumque talis meditatio et contem
platio infixa sit in parte rationali interiore et secreti
orem partem templi spiritualis deus constituit
in ea. Itaque si manserit in ea per [illegible]
gratiam sancta trinitas in trinitate potentiarum que tri
plex operatur effectum. Primo enim cum appariat potentiam
bonum insensibile confortat et corroborat ad for
titer manendum in ea. Propter quod scitur quod amor
est bonum concupiscibilem sic in suum amorem
absorbet ut igne carnalis et secularis amo
ris extincto tota mens celesti fragrat desiderio.
Filius autem qui est sapientia sic rationem illuminat
ut mentem ab intelligentia sua spirituali et
veritatis contemplator illustret. ¶ Circa tertium
notare debemus per que spiritus sanctus conservatur. Pro
quo sciendum quod cum spiritus sanctus ignis est et per tria con
servatur sicut ignis materialis. Primo [illegible] per
ius supponitur in montis meditatione eccl. 16. Ab
superbis terra et ignis. Isto modo conservabat
apostolus qui dicebat 2 cor. 4°. Habemus thesau
rum istum in spiritu sancto in vasis fictilibus. Vas
fictile est corpus mortale. Sicut enim est vas ferreum
fictile est corpus mortale. Sicut enim est vas ferre
um sed tamquam ferrum quod [illegible] Ysa. 48.
Omnis eius ferrum. Vas vitreum quod [illegible] ferrum
Omnis [illegible]. Vas vitreum quod cito frangitur
confringitur. In ps. tamquam vas figuli confringes
eos tamquam vas vitreum quod cito comminuitur.
Aug. Fragiliores sumus quam si vitrei essemus.
Vitreum enim et si fragile sit tamen servatum diu du
rat et inveniuntur inquit tales calices ab
avis et proavis in quibus nepotes et pro
nepotes bibunt. Vita autem presens humana
quantumcumque servetur durare non potest. 2°.
conservatur ignis per lignorum appositionem sic est ig
nis spiritus sanctus per appositionem lignorum bonorum operum
multiplex auget in nobis. Eccl. 16. Sicut ligna silva
rum sic et lignis exardescit sic continuatur spiritus
sanctus et conservatur. Levit. 6. Ignis in altari
meo semper ardebit et prov. 26. Cum defecerint
ligna tunc extinguitur ignis. 3° conservatur
ignis per sufflationem. Debet enim qualibet spiritum
sanctum volens conservare sufflare fervent[issime] de
siderio ex spirando per devotam orationem et per di
lectionem sufficientia concupiscendo. ¶ Sed hic
considerandum sub quibus speciebus spiritus sanctus videre
batur et notandum quod sub specie triplici apparuisse
se et fuisse datum legimus in scriptura. Scilicet sub
specie linguarum ignearum act. 2°. Item sub specie
columbe. luc. 3°. Item in flatu. Jo. 20. Quando
insufflavit et dixit discipulis suis. Accipite
spiritum sanctum. Circa primam apparitionem tria
breviter querenda sunt. Primo quid significet
quod spiritus sanctus in linguis igneis apparuit. 2°

Bede.

¶ iij. 3 principale. Spiritus sanctus per ea conservatur.

Aug.

2°.

3°.

Spiritus sanctus sub specie 3a videbatur.

tres questiones.

quare magis linguā q̄ aliud membꝝ eli
geret. 3ᵒ quare potius in igne q̄ ī alio ele
mento illud fecit. ¶ Rn̄r pᵒ notād q̄ tria
designata sunt ī hoc q̄ ī linguis igneis
spc̄ scs̄ apparuit. Pᵐᵒ ē q̄ spc̄ scs̄ apl̄os
eloquētes redderet & ut verbum eorū p̄dica
ardens faceret que duo verbi dei p̄dica
toribꝫ maxīe uīa constant fore. Qui eīn
nō ardet quō queso dilc̄ōis ardorē ī alijs
poterit generare. & hinc ē qd̄ de helia
scribit̄. ecc̄ 48. Verbum eius q̄i facula arde
bat. 2ᵒ illud idem fuit ut s̄ ostēderet q̄
legem igneam apl̄i p̄dicarent. legē s̄. a
moris quā s̄ xp̄c p̄dicauerat q̄ luc 12. di
cit. Ignē veni mittē ī terram & quid volo
n̄ ut ardeat. Quam & figura levit̄ de
scribꝫ. Ignis ī altari meo semp̄ ardebit que
nutriet sacerdos ī sacrā doctrinā dans. &
has duas cās tangit ber ī quodā sermō
dicens q̄ venit spc̄ scs̄ sup̄ discipulos ī
lr̄guis igneis ut linguis oīm gencium
v̄ba ignita loquerentr̄. & legē ignea p̄
dicarent. 3ᵒ ut spc̄ scs̄ qui p̄ ignē figatur
sepius ī scriptura ut declarat linc dē 19. ī
eis loqui audientibꝫ ostēderet iuxᵃ illud
mᵗ 10 Non eī vos estis qui loquimini s̄
spc̄ p̄ris vr̄i qui loq̄ ī vobis. Voluit eī
dn̄s discipulos certificare q̄ ī eis spc̄ scs̄
loqretur & ne p̄ ignorancia p̄pria ī p̄dicacōe
diffiderent verbi dei & ne s̄ attribuerent si per
eorū p̄dicacōꝫ plurim instruant ut ab oībꝫ
eorū p̄dicacō p̄ eos tanq̄ p̄ os t̄ instrumenti
spc̄ scī emanasse fideli crederet̄ & iō liben
cius audiretur. & hinc p̄dicatorꝫ v̄bi
dei Jer 15ᵒ dicit spc̄ scs̄. Si separaueris os
meū a vili q̄i os meū eris ¶ Rn̄r 2ᵃᵐ q̄s
tū sciend̄ q̄ triᵃ de ī lingue sp̄e potiᵘˢ q̄
ī alia sp̄e alterius membri spc̄ scs̄ voluit
apparere pᵒ q̄ lingᵃ hūna igne inferni iu
uis erat accensa & iō ut calor infernal
p̄ calore spc̄ scī extingueret̄ nēce erat lin
guā nr̄am spc̄ sc̄ gr̄a inflammari. Vnde
Jac 3ᵒ dī lingua modicū membꝝ ē mag
exaltat. & ecce quātus ignis quātā sil
uā attendit. & lingᵃ nr̄a ignis est vniū
sitas iniquitatis. lingᵃ constituitur ī mem
bris que maculat totū corpus & inflāmat
rotā natiuitatis nr̄e īflammata a iehen
na. 2ᵒ q̄ inter oīa membra linguā rege
difficilimū est. iuxᵃ illd̄ Jac 3ᵒ. Omnis na
bestiarū volucrū & serpentū domantr̄ & do
mata sunt a nā hūana linguā ā nullus
domare pt̄. Ideo p̄ ceteris membris regime
spc̄ sc̄ & gr̄a indigꝫ spūali & hinc pu 16
scribit. hominis est aīm p̄parare & dn̄i lingua
gubernare ¶ 3ᵒ q̄ sic ī edificacōe turris ba
belis q̄ fuit figura sinagoge sathane diui
sio linguarū fc̄a est q̄ nullus v̄bū xᵒ intel
lexit & vindicante dn̄o ī lingᵃ sp̄ia supr̄
borū hoīm p̄sumpcōꝫ. Sic & ī edificacōꝫ
iłłm ī ecc̄ie militantis q̄ ē altissima tur
ris dei dilectio ostēderet p̄ linguarū diuerᵒ
sue fabrice archetectoribꝫ principalibꝫ datis
oīm linguarū & ydiomatū intellectū unica
& loyla. ut unde mors oriebat̄ inde vita
resurgat ¶ Ad 3ᵐ questio q̄re eo ī igne po
tius q̄ ī alio elemento voluit apparere

dr̄ s̄ linc dē 89. q̄ p̄prietates ignis ap
parentes corꝑis sensibiles q̄i quedam lre
fuerunt quid interius īuisibilr̄ agerentur
exp̄sse sc̄e silitudinis eiusdē. Ignis a
principales p̄prietates sunt due lux vz
& calor. lux corꝑor sigr̄bat q̄ spc̄ interius
illustrabat mentis aspectū. lux namqꝫ
illius ignis q̄ effulsit ī oculis corꝑalibꝫ corꝑis
euidenter sigr̄bat q̄ spc̄ sc̄ fulgor intelligit̄
oīs ignorāc tenebras discuciens ad v̄itate
oēm cognoscendam oculos mentis illustrabat
interius. quemadmodū eis p̄missū erat a sal
uatore dicente infernus. Cum venit ille spc̄
v̄itatis docebit vos omnē v̄itatē. Sili quoqꝫ
modo calor corꝑis eiusdem ignis monstrabat
interiorē accensionē mentis & ī effectibꝫ corꝑor
caloris agn̄sca p̄ut eff̄cus interioris spūalis
feruoris q̄ calor igneus vitalis est q̄ oīa
aīata viuificat constricta dilatat. ea q̄
sunt contr̄ce nature segregat & cunctē ne coad
unat & congelata dissoluit noxios humores
consumit fetores absūdit odoris boni arōti
cītē cōbit & depuit ¶ Ore a spc̄ sc̄ tanq̄ ca
lor ignis vitalis aīata viuificat teste sā
na v̄itas qō ēc dicens. Spc̄ scs̄ est q̄ vi
uificat caro ā nō p̄dest quidquid feruor nāꝫ
caritatis aīam sūr se leuat deo q̄ q̄ ē summa
vita coniungit vnū q̄ eū eo spūū efficiat q̄ q̄
adheret deo vnus spc̄ est. ī q̄ viuificacōe eī
summa vita causā p̄ncipio & p̄ncipiis iocum
ditate q̄ iocunditas hec vita hoīs. ecc̄ 30.
¶ Est & spc̄ scs̄ vis dilativa caloris q̄ caritā
dei diffusa ē ī cordibꝫ nr̄is p̄ spūm scm̄ q̄ da
tus est nob̄. Est ēͦ contr̄ceorū segregatiuus sic ca
lor ignis q̄ spc̄ sc̄ feruor velut quedam con
nea segregat hereticos & alios malos infectos
ab ecc̄a. Ad titū 3ᵒ. Est ēͦ spc̄ scs̄ congregatiuus
homogeneorū quā spc̄ sc̄ congregante & adunante
feruore multitudinis credencium erat cor vnū
& aīa vna. Act. 22. qᵒ sic calor corꝑoreus cōge
lata dissoluit & liquefacit. sic & feruor spc̄
corda congelata & indurata p̄ incredulitate &
īmisericordē serenitate flante aquilone ve
to frigido. ī diaboli suggestione dissoluit &
liqefacit ad p̄xī compassiōꝫ. 6ᵒ calor noxios
consumit humores & spc̄ sc̄ feruor fluctuagas
consumit terrenarum cupiditates. Malach. 3ᵒ
Ipē q̄i ignis conflans. Verus eī celestium de
sideriorū ardor continuo minuit & absumit co
cupiscencias terrenorū. 7ᵒ & calor absūdit fetores
& boni odoris aromatizante cōbit & depuit &
hijs silr̄a spc̄ sc̄ feruor spūualiter efficit ī nob̄
q̄ fetentis eī de nob̄ vitis meritis exigentibꝫ
p̄dit p̄pria opīo. Redolentius vo eū diuulgat
de nob̄ bō estimaco. Claudit eī hic feruor oclos
ne videant voluptate sepit aures spinis
ne audiant vanitatē. remouet os p̄priū &
labia detrahenciū p̄pūl facit ponens ori custo
diā & hostiū circumstancie labijs meis ne de
clinet cor ī v̄ba malicie vel inordinatū per
mittit ī hitū vel incastigatū in incessu vel
gustū ne amittꝫ corꝑis & visus deuiāū & gressus
hoīs annūciant de eo mala ¶ 2ᵒ apparuit
spc̄ scs̄ ī sp̄e columbe qᵒ ē q̄ p̄prietates colū
be voluit fideles informari quo p̄ eius corꝑp
coꝫ columbe fiant imitatores. Columbe eī s̄
Augᵘ sc̄ d̄ ois omnē ā. p̄ cantu gemitu ī p̄ter

Rn̄o ad pᵃᵐ

Rn̄o ad 2ᵃᵐ

¶ 2ᵉ

Rn̄o ad 3ᵃᵐ

mdificant. pro gno nesciunt cadauib; no utur
congregati nolant sine felle sunt rostro & ungui
b; no lamant s; p oscula amore conceptu co
tinuant & augmentant. Sic mgr hy qs spc
scs replet gemunt p contricoz. qui spc postu
lat p nobis i postulare nos facit gemitib; i
enarrabilib; Ro. 8°. In pet' xo midificant su
au9 funda'to nulla domus spualis edificata ua
bicm ventoz & bim fluminu potent sustine.
In pet' g° columba midificat qn i virtute
passionis xi & no i ppriis meritis fidel' collo
cat spem salutis. Duo gno nesciunt & cada
uib; no pascunt qui sana doctrina suscipiunt
& hereticoz nsurias i quib; no spualis vite o
dor s; infidelitatis fetor e intime detestant.
gregati nolant q p carite q spirat a spu sco
est frib; unitur. ffelle carent nec rostro mor
dent. nec ungnib; pugnant q2 hys qs spc
scs replet. nec i corde maliciaz nec i ore detr
coz nec fallaciaz nec i ore detinent crudelite. sz
oia implent qd papit xo ag 10. dicens. Es
tote prudentes sic serpentes & simplices sicut
columbe. P oscula a amore continant qn p
opa nue fratnam dilcoz gnant & augmen
tant ¶ 3° datus e spc scs i flatu Jo. 20. ut
s. Ec quo dicit flormgs q2 xo insufflauit ad
ondend spm sanu no tm esse pris s; & sun.
Dedit a spm scm i spe flatus ad ondend qd
spc sa subalitate quantu ad essencia suam te
gnitum ad misericor. auc'te cgnitu ad effica
ciam continuitate cgnitu ad origine eter
nam. Sicut ei flatus contine pcedit ab aiali
sic spc scs contine pcedit a pre & filio no plib;
s; unica spirac. Nam flatus corlis fouet ca
lefacit & uiuificat. sic spc scs fouet igne carit
calefacit frigidum i pctis & uiuificat mortu
um i delictis. Immo & sic flatus mti9 attrac
tus calore cordis refrigerat nec pt aialis
sine hmoi refrigerioe uel ad hora pmanere.
Sic flatus spc sa refrigerat estus luxurie & a
moris terrenoz ne fallacia diuiciaz suffocet
ubum & anime interitu inducat. & io frequ
ter os cordis apperire debemus ut ab ardore
maioz p flatu spc sci refrigeremur. ¶ E h
nond quis p spm malignu inhitat. P q
sacnd s; Jan q dial9 uocatur serpens coru9
& porcus. In gnitum e serpens inhitat i hoi
b; spinosis i auaris. diuicie ei spine uocant
luc 8. Inter tales spinas serpentes latitant
infernales. P thi 6°. qui uolunt dites fieri
incidunt i temptaces diaboli. &c In gnitu
dial9 e coruus hitat i cadauib; i mundi ho
norib; hois cadauer cor homo ee & no est.
s; si aia ei commngeretur tunc uc ho dicet.
Sic & honores mundi no sunt ueri honores
quis honores uocant. Aia uo honoris e
ipa caritas q ipos unificat. Tunc g° sunt
veri honores qn ad ipos suscipiendos iducit
fraterna caritas no aliq ambicio l uani
tas. 3m in gnitum dial9 est porcus hitat i
luto i. in hoib; immundis & luxuriosis
p pct. Sus lota i uolutabro luti. Et qui
membra diali a suo capite uocant io q
quo dial9 e serpens coruus & porcus pnt
membra ei9 i. serui uocari serpentum cor
uum & porcum. Et q2 serpentum io a deo
malediti sunt. Gen 3°. Maledictus sis inter
oia animan & bestias terre & tande maledic
centur maledicoe ppetua. Mt 25°. discedite
a me maledi in ignem eternu. De coru
uo io corpo aut nunq ad archam i. ad scam
eccliaz p pniam reuertitur. Gen 8°. Aperiens
Noe fenestram emisit coruu q egrediebat
& no reuertebat. Tales ei suam conuisioz
procrastinando differunt. Aug9. remanent
foris cu uoce coruina q noluit here gemi
tum columbinu. Grgos 2°. Vox cantatis
i fenestris & coruus i sup liminari domus. & q
porcum io in baratrum infernale dimiguit.
Mt 8°. Impetu abiit totus grex porcoz pre
ceps i mari & mortui sunt i aquis.
¶ Se e in textu. qui no diligit me sermones
meos no seruat. Dis. hoc ei signo pcedit
qui no diligit dim. s mandatoz ei9 trans
gressione. Sic ei amicus reputatur mandata
implens s; illud Jo 15. Vos amici mei es
tis si feceritis q ppo uobis. Sic man
data transgrediens inimicus comprobat.
Dn pa inobia hois morte punita est. Qui
mandata transgreditur ei dnm negat. Sic
ei obia uera est recognicio dni. merito g°
inimicus dei reputatur q mandata ei9 non
custodit. tunq negans ei9 dominiu. Se e.
& sermone que audistis no e mis. Et est
hic figura q uocatur antiteses s; gramaticos
de q aug9. sr Joh. omne 16. no mirum no
paucamus no est minor pre s; no e u a pre
s; no est impar ipo s; no est a seipo. neq
mentitus e dicendo qui no diligit me ser
mones meos no seruat. Ecce suos dixit
esse sermones nmqd s e ipe coruus q rur
sum dicit & sermonem quem audistis no
est meus. & fortassis pp aliq distinctioz ibi suos
dixit plurale hoc e sermones q au sermoez
hoc e uerbum suum no dixit s; pris scripturi i
tel' uoluit. & paulo ps non utiq suum s;
pris est ubum. quod neq sua ymago sct
pris nec suus filius idem ipe s; pris. Re g°
tribuit autori quidquid facit equalis a
quo h; hoc ipm qd s' est indifferenter eqlis.
¶ Hic e s pis nond q sermo ei9 contemp
nitur & auc'te sermonis sui indicat. quo q
& ubo xo datur intel' q sermo pdicatoris
intelligendus e no ubum hois s; sicut ubu
ab ore dei pcedens. luc 10. Qui uos audit
me audit & q uos spnit me spnit. & Mt
10. Non ei uos estis qui loquimini &c Ex
q manifeste pz q no est ascribend pdica
tori si bn pdicet s; spui sco. ipe ei dat os
& sapienciam pdicanti. & pp hoc hic addit
Paraclitus a spc scs quem mittet pr i
noie meo ille uos docebit omnia & suggeret
uob oia quecumq dixero uobis. Ubi ondit
s pis ad quem recurrend sit p sermonis in
telligencia & p gra ad impleccoz sermonis mei.
¶ Decimumquintu s; Jan hic de spu sco tangitur
e r pa q est aduocatus. 2 q est consolator
& ista duo nonitur i hoc uerbo paclitus.
Nam paclitus grece latine dr aduocatus su
consolator s; gg. 3° q e sanctificator cu dr.
spc scs. 4 est instructor uel informator cu dr.
ille uos docebit oia. ¶ Circa pmum nond s
gndam postill q tunc est aduocati offim
s. postulare & hoc hz spc scs. Ro 8°. Sps
postulat p nobis gemitib; &c. Et hinc dic

Aug9.

¶ Q

Dis

Dis

Predicatorib;

¶ Q. Jan.

De spu sco e
tangitur.

Postill

Greg.

Gg q spc scs io aduocatus dr qr p errore deli
quencium aput iusticiam pris interuenit du
cos repleuerit exorantes ¶ 2y offm aduo
ti e tuere z hoc offm facit spc scs. Jo 16.
Cu uenit ille arguet mundu de pcco. Et
ista sue concordt Jan. dicens. q uedu spc

Jan.

scs sapiu fecim z aplos uros fecit aduo
tos. z addit ille est bonus aduocat9 qui
scit luculenter suadere z iudicem sapienter co
sulere. z aduersariu potenter confutare. z io
i bono aduocato tria requirunt. s eloquencia
sapia z constancia. Ista tria apli sufficienter
susceperunt a spu sco. luc 21. Ego ei dabo
vobis os z sapiaz. no poterunt resiste adu
sary. Pulcra piunctio eloquencia cu sapia z
constancia. Sapia sine eloquencia quo ad a
lios ht inutilitate. Ecc 41. Sapia absco
dita z thesaur9 iuisus q utilitas i utroqz.
Eloquencia sine sapia ht garrulitate. q eni
sunt minus sapientes sunt magis eloquentes.
Vn cu salamon phus alys loquentibz ta

Exm phi.

ceret. interrogatus utru taceret pp inopia
uerbo4 uel qr stultus essz. rndit. Nullus
stultus tace pt. Sapia sine constancia ht ti
miditatem. q deo talis timid9 mouet ecc 7o.
Noli querere fieri iudex ni uirtute ualeas ir
rumpe iniquitates. ne forte extimescas
faciem potentis ¶ hic insup sciend q p lin
guu sepe cognoscatur cuius prouincie quis exstat
p quo sciend q ds tres prouincias fecit qbz

tres puincie.

tres lingue conuabiles appriantur. s prouin
ciam celeste terrestrem z inferiorem. lingue p

ling celest.

uincie celestis est dm laudare z benedicere.
Bti qui habitant i domo tua dne i secula
sclo4 laudabunt te. lingua prouincie terres

ling terrestris.
ling iferlis.

tris est loquela de negocia mundialia. lin
gua prouincie infernalis est dm maledicere
z blasphemare. Qui g9 loqr uba laudis dei
z edificacois pro signu est q spectat ad pui
ciam celi. Qui loqr uba terrena z mundana
signu est q spectat ad prouinciam mundi.
Joh. 4. Ipi de mundo sunt. io de mundo lo
quu z mundus eos audit. Qui g9 loqr
uerba maledictois z blasphemie z menda
cy spectat ad prouinciam inferni Jo. 8. de
diabolo dr q cum loqr mendaciu ex pprys loqr
q mendax est z pr eius. ¶ 2o spc scs est

¶ F.
Spc scs est
cosolator

consolator nr z pp hoc e dr paclitus. Ha
ec consolacio no est nisi i deo. Ista cosoloz
no recipiut q multu appetunt mundana
consolam. In mundo ei tria sunt iuxo illa p
Jo. 2. Onie qd est i mundo aut e concu
piscia carnis aut concupisca oculo4 aut
suppbia uite. Ista tria pcca s luxuria a

tria pcca cso
loz sci spc i
pediunt.

uarcia z suppbia impediunt sci spc cosoloz
sic ondit crisos9. sic ait p tria exa. p9 est
q si ondas leoni ptum uireus no excitat
eius appetitus qr no est de natura sua
comedere herbas sz carnes. 2m e q si
p pluuia sic lapidem duru descenderet. la
pis foris balneat intus a siccus exstit
3m est q si uasi pleno aceto gutta mellis i
funditur z mel pditur z acetu no dulcora

de luxuriosis.

tur. p g9 consoloz z uisitacz spc sci illi non
recipiunt. qui hnt cor bestiale p carnis
lasciuiaz. tales ei ad instar leonis non
appetunt herbas uirentes. i spuales z eles

tes amenitates sz carnales uolumptates. p co
r. Animalis homo no pcipit ea que sunt spc
dei. 2o consolam spc sci no pnt recipe q hnt
cor duru ut lapis p suppbiam. Vnde si pluuia
diuine inspiracois cor eius asspserit foris qui
dem tangere pt intus tn cor siccu remane
bit. Job. 41. Cor eius indurabit qsi lapis.
3o consoloz spc sci no recipiunt qui hnt cor
acerbum p auaricia. Auarus ei ht cor suu
plenu aceto qui multas patitur acerbita
tes i congregando custodiendo z pdendo. et
tales no pnt sentire melleam dulcedine spc
sci p nimia acerbitate amoris mundani.
Aug9 sr illud ps. diligite dnm omis sci eius.
Disce no diligere mundum ut discas dili
gere dnm. Auerte ut conuertaris effunde ut impleaeris
In signu g9 q uolumptuosi fastidiosi l mundo de
diti no recipiut consoloz spc sci hic dr a xpo.
Paraclitus a spc scs quem mittet pr i noie
meo. s i fide nois mei qr no nisi credentibz i
xpm datus est spc scs Jo. 1. z act 2o. ¶ 3o
est spc scs sanctificator qd innuitur q nedu dr
spus. sz z sanctus. qui s nos sanctificat. Tunc a
spc scs nos sanctificat qu p aqm gre sue nos mun
dat. Eze 36. effundam sup uos aqm mun
dam z mundamini ab omibz inquinamentis urs.
Ista est illa aqua de qua dr eze 47. mensus
est mille cubitos z transduxit me p aqm usqz
ad renes. z mensus est mille p torrentem p
aqm z no potui transire qm intumuerat aque
pfunde torrentes que no poterunt transuadari.
In talis a est de corpus supportacio i genibz de
ambulao. i renibz e fomes z concupia. a col
lo pcedit ubo4 affluenc. Apli g9 i fluuiu
spc sci introducti sunt usqz ad talos qr fa
sunt fortes ad sustinend pond9 omi passio
nu. Vsqz ad genua qr fa sunt magnanimes
ad pgrediend z aggrediend opa uirtutu.
qr debilitauit z extinxit i eis omne fomi
tem z concupiaz. Vsqz ad collu qr dedit
oim linguaz pitiam. Sap 10. Alii g9 qui
i aduersitatibz sunt no fortes sz impacientes
nondu sunt transducti i fluuiu spc sci usqz
ad talos. Qui eciam i melius no pficiunt sz
deficiunt no sunt introducti usqz ad genua
Alii insup q non cordis mundiciaz sz carna
libz desideriys agitant no sunt introducti us
qz ad renes. Alii e q linguas a malo no
refrenant sz eas ad uba maliciosa z ue
nenosa relaxant no sunt introducti usqz
ad collum. ¶ 4o spc scs est nr instructor z
informator z hinc subdit xpc. Ille uos doce
bit oia z suggeret uobis oia quecumqz dixero
o uobis. In quibz ubis ut michi uidetur dup
spc innuit instructoz. p9 est qua nos infort
p instrum exterius resonante. 2a p suggestio
interi9 illuminantem. Et quo dicat gg i omi
Nisi spc scs assit cordi audientis ociosus e
sermo doctoris. Nemo g9 ut pri9 tactu est do
centi hoi tribuat qd ex ore docentis itel
qr ni intus sit qui doceat doctoris lingua
exterius i uanu laborat. Non e g9 nimium
tribuend si bn doceat l strenum faciat. qd os
tendit ber. sr cant 3a exa. z allegant eu
ta qan exp prs. p9 est q aqua fluit de fon
te ad ortos uel ad aque ductus. Si g9 i
orto auditor4 fiat gmina uirtutu no est

gratia carnalis dilectionis sed fontis. Et
per mentes hominum verbi dictat licet per lingue
exteriorem ministeria proferat. Et ideo in auctoritatem an
dientes proferunt verba prudentie non est laus
plectri lingue sed inspirantis animi. Et quod est
quod manus figat pulcram scripturam et preciosam
tamen per calamum. Et ideo per aliquem doctorem in
corde alicuius scribit dei precepta vel pinguem
virtutum ornamenta non est commendatio cala
mi sed commendat scribe per calamum operantis
Et in textu. Pacem relinquo vobis pacem
meam do vobis. Qui de mansione beatissime
trinitatis loquitur. Hanc sancta trinitas edifi
cans pace replet. quia in pace factus est locus eius.
Unde consurrexit dominus ad discipulos dicat. Pacem
relinquo vobis etc. id est tranquillitatem vobis relinquo et quietem eternitatis
vobis dabo. Unde Augustinus super Iohannem omelia lxxi. Pa
cem relinquo vobis pacem meam do vobis.
Hoc est inquit quod legimus apud prophetam pa
cem super pacem. Pacem nobis relinquit iturus pa
cem suam nobis dabit in fine venturus. Pacem
vobis relinquit in hoc seculo. pacem vobis re
linquit in qua manentes hostes vincamus
pacem suam nobis dabit dabit ut nunquam
dissentire possimus. Et paulo inferius eadem
omelia ait Augustinus. quid est quod cum ait pacem
relinquo vobis non addit meam. sed quod addit
do vobis. ibi addit meam. Utrum subaudiendum
est meam sed dictum non est. quia potest referri ad utrumque
quia est quod semel dictum est. an forte hic aliud latet
quod petendum est et querendum et pulsantibus ape
riendum. Mundi enim si pacem suam ibi esse voluit in
tali qualem habet ipse. Pax vero ista quam nobis
relinquit in seculo nunquam potius dicenda est quam
quia illi quippe nichil repugnat in seipsa quia
nullum odio habet peccatum. Nos autem talem pacem non
habemus in qua adhuc non dicamus. dimitte
nobis debita nostra. Est ergo nobis pax aliqua quia
delectamur legi dei secundum interiorem hominem sed non
est plena quia videmus aliam legem in membris nostris
repugnantem legi mentis nostre. Item inter nos
ipsos est pax nobis quia invicem nobis credimus
quia invicem diligimus. Et nec ipsa plena est
quia cogitationes cordis nostri invicem non videmus
et quedam de nobis que non sunt in nobis
vel in melius invicem vel in deterius opinamur.
Itaque ista est si ab nobis relicta est sed ipse
non habet talem nec ignoro inquit ista dili
gere et si accipi posse ut eundem sine repetere
videat. Pacem relinquo vobis pacem meam
do vobis. Unde et utramque per eum de pace me
intelligit. Gregorius super Moralia dicit Quia sancte
scriptura alia pax plena dicitur alia inchoata. In
choatam quippe veritas discipulis suis dede
rat cum diceret. Pacem relinquo vobis etc. et
plenam Symeon desideraverat cum exorasset
dicens. Nunc dimittis servum tuum domine in pace.
Pax enim nostra ex desiderio conditoris inchoatur
ex manifesta visione perficitur. Plena tunc erit
pax cum mens nostra nec ignorantia cecatur nec
carnis sue impugnatione concutitur. Adeo pau
lo post dicit Augustinus ut valet unusquisque accipi
et. Postillatores quoque omnes prius et post et sile
dem ergo in omnes per primam intelligunt pacem
huius vite et per secundam pacem vite future. Et ne in
telligant de pace prima subdit. Non quomodo
mundus dat ego do vobis. Mundus dat tran

latet ego do spiritualem. mundus dat temporalem ego
do eternalem. mundus dat corporis ego do mentis.
Hoc de absoluta. Pax siquidem mundi est
nulla hic tribulatione fatigari nullo flagello
corripi. Et tamen dominus flagellat omnem filium quem
recipit. et iustum quem amat in fornace tribulationis
purgat et coquit. Pax huius mundi est ipsa
vana mentis letitia que in motibus in mente sitis
est super quod est in carne quam hac insania
letitia non tristat consciam sed letetur cum male
fecerit et exultat in rebus pessimis. Pax
huius mundi est malorum cum malis coniunctio
indissolubilis unitas malorum inseparabilis
et defensio quodammodo insuperabilis. de quibus
dicitur Iob xli. Que sibi se invicem complectuntur
sic communium eorum preter potantium. Ita de corde
iniquitatis talium preter potantes qui indisso
lubiliter coherent in spiritu et caulas accusa
tionum se defendunt. Pax huius mundi est amor
socialis nullis disruptus scandalis. Sunt
enim plerique qui spiritualem amorem retinent cum
illis per quos scandalizantur et ab illis
per quos in eternum ducunt supplicium. Et
ait dominus. Si oculus tuus scandalizet te
erue eum et proice abs te. Et enim ita ait te
ledat amicus unus ut pes manus vel ocu
lus rumpe affectum quem habes ad illum tenu
ta societate illius. omnis affectus omnis propinqui
tas amputetur. ne per occasionem pietatis pateat
ad scandalis. De ipsis patet quod de Sanctis pace
sunt hic facit mentio. s. de duplici bona et una
mala. Et Non turbetur cor vestrum neque
formidet. Augustinus super Iohannem omelia lxxvi. Turbatur
siquidem cor in desideriorum turbine turbat
oculus furiosa caligine. Ardet enim ignis car
nis affectionum in sensibus carnis quod desideria
noxia que scintillas ardentes emittens igne
tat cor et voluptati illecebra qui fumo per
turbat intelligentiam. Et pax quam celes
tis infundit bonitas sic occupat omne
sensum sic de animis triumphat sensibus et
motus animi componit et pacificat quod et
vacuo bonum pacem intelligat et cor in pace in
idipsum dormiat et requiescat. Audistis enim
quia dixi vobis. vado et venio ad vos. Va
do quidem ad patrem levando ad celum car
nem per quam fui in terra vobiscum conversando
et miracula faciendo. Veniam ad vos in in
dicio ut mortalitatem vestram mee immortalitati con
formem. et ut tamen carnis vestre fundam super
celos. Si diligeretis me gauderetis utique quia
vado ad patrem quia pater maior me est. Per quod
ergo filius non est equalis patri per hoc erat iturus
ad patrem a quo venturus est vivos et mortu
os iudicare. Per illud autem in quo equalis gig
nenti nunquam recedit a patre sed vique est totus
par in divinitate quam nullus continet. non
amittens divinam naturam in incarnatione accepit
humanam. Forma quippe dei accessit non for
ma recessit. Hec est assumpta non illa consump
ta. Hinc dicit Gregorius. Sic hoc ita nobilis scri
bit. Filius dei humanam naturam assumptam sibi
levavit super ordines angelorum ad dexteram patris
quasi per opus nos quorum naturam tam sublime
sustulit spiritualiter letari et corda nostra cum ipso
spiritualiter sursum ferri. Ipse enim caput nostrum est
et nos eius membra ligata cum capite vinculis
fidei et dilectionis. Unde si membra illi colligata

Io. absoluta.
Pax mundi
de pravis suis.
Iob.
Augustinus.
Ro.
Greg. R.

sumus hijs neruis ad ipm contingimur et
q adheremus. nec possimus hijs neruis ei9
celsitudinem et gloriam ascensionis tangere in
ex contactu asscriam iocunditatis qualiter
Quo a gaudendum sit nobis in capitis
nri honore et sublimacione ex iam possimus

Ex° p°.

ppendere consideracione. Si aliquis nrm ho
die sublimaretur in regem soli capiti ei9 dy
adema imponeret et tm in capitis honore et
coronacione. omnia membra honorarent. manus
non coronatur et tn in coronacione capitis hono
ratur et si manus sensum haberet et intellectum
in honore capitis gauderet se coronatam.

Ex° 2°.

Si nulla arbor in cacumine solum uiret et floret
et ex uirore et flore cacuminis tota arbor de
coratur ita ut si sentiret uel infima radix
gauderet quodammodo se ornatam uirore et flo
re cacuminis. quanto magis oportet nos sentire
nos sublimatos et coronatos in capitis
nri sublimacione cui coniungimur forciori nexu
quam aliqua radix arboris cacumine uel ad me
brum corporale suo capiti q nexus iste fides et a
mor est. de quo nos separabit nos gladius
l psecucio. neque mors neque uita neque cre
atura aliqua. Signum ergo est q cum capite
uelud membrum colligatum non est qui spirituali
gaudio capitis non sentit honorificenciam
Et paulo inferius eodem dicto. quis itaque
talem uel sue de neruis ad celsa sublimacionem
considerare pt et non gaudere inexplicabili
gaudio. Sed dicit aliquis. licet hec sit ue
rum et capitis nri subleuacio non tamen uideo quod
si firmiter adhereres neruis caritatis et
fidei capiti gloria capitis per hos neruos in
membra deflueret et reciperent membra quod pro
cessit in capite. et ex istis patet consequencia pro
dicta apostolus. Si diligeretis me gauderetis
utique.

Aa.

¶ Sequitur. Et nunc dixi uobis priusquam fi
at ut cum factum fuerit credatis ¶ Et nunc dixi
uobis. me s. ire ad patrem et uenire iterum
ad uos. ut cum factum fuerit credatis. s. hoc fu
isse factum me psciente et uolente. et per s. me sa
tis esse deum. Sed hic mouet aug9 du

Aug9. Jo. De fide.

bium sup Jo omel. Ag. dicens. Quid est ho
quod homo magis credere debeat antequam fiat id
quod credendum est. h est ei fidei laus. si quod
creditur non uidetur. Nam quid magnum est si cre
ditur quod uidetur. et uesat inquid utrum credere dicen
dus est quisquis quod uidet. Nam ad hebre
os xi dicitur q fides est sperandarum rerum substantia. quod ppt
si fides est rerum que creduntur et non uidentur
nome porius dicitur fuit. Nunc dixi uobis
priusquam fiat ut credatis. quod cum factum fuerit ui
deatis. Nam et ille cui et dictum est quia uidisti
credidisti. non hoc credidit quod uidit sed ali
ud uidit et aliud credidit. Sed hic dicam
credi quod uidentur sic se dicat unusquisque oculis
suis credere non tamen ipsa est que in nobis fides e
dificatur. Sed ex rebus que uidentur agitur in
nobis ut ea credant que non uidentur. Vult
a xpc dicere cum dicit. Et nunc dixi uobis etc. q
eum post mortem uisuri erant uiuentem et ad pa
trem ascendentem. quo uiso fuerunt illi credituri
q ipse est xpus filius dei. credunt autem non fide no
ua sed aucta. Sequitur. Jam non multa loquar
uobiscum super hac humanitate solliter qui
tum s deitatem in uerbis infortio mentalem. qz
uenit hoc passionis mee. Venit enim accep
ta a deo licta. princeps mundi huius. i. diabolus ha
bens principatum super amatores mundi. qui ueniet
ut tradat me in manus iudeorum. et in me princeps
in me non habet quicquam. i. in me non inueniet
quicquam quod sit ab eo qz immunis sum ab omni
peccato. Sic enim ondit non creaturarum sed peccatorum
diabolum principem quos nomine mundi nunc ap
pellat. Et quocienscumque mundi nomen in
mala significacione ponitur non ondit nisi mundi istius a
matores. de quibus alibi scriptum est. Quicumque
uult esse amicus huius seculi inimicus dei con
stituitur. Absit ergo ut sic intelligatur diabolus
princeps mundi. tamquam gerat uniuersi i. ce
li et terre atque omnium que in eis sunt principa
tum. de quali mundo dictum est. Et mundus
per ipsum factus est. Uniuersus ergo mundus a summo ce
li usque ad infimam terram creatori est sub
ditus non deteriori redemptori non interempto
ri. liberatori non captiuatori non decepto
ri. et tamquam ei diceretur. cur non morieris si non
habes peccatum cui debetur mortis supplicium contio
subiceat. Ut cognoscat mundus. i. humanum genus
uel ecclesia. quia diligo patrem. i. morior ad
eius imperium. et sic mandatum dedit mihi sic
facio. de hoc mandato dicitur Jo. 10. Manda
tum dedit michi deus. Non q iussit sed per nostra
salute etc. tor. 9°.

A.

Erat homo ex phariseis nichodemus
nomine. etc. Jo. 3. Qui primo huius euange
notandum est q in hoc euangelio quod legitur in
festo beatissime trinitatis quelibet persona diuina exprimi
tur cum dicit nichodemus xpm uenisse a deo
s. patre. de persona spiritus sancti xpc exposuisse loquitur dicens.
Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto etc.
et inferius ubi dicit. Spiritus ubi uult spirat etc.
Exprimuntur et iste persone diuine cum appropriatis. cum a
patri tribuatur potencia. filio sapiencia. et spiritui sancto
bonitas. exprimitur persona patris cum sua potencia
cum dicitur. Nemo potest hec signa facere que tu facis
nisi fuerit deus cum illo. Miracula enim facere diuine
potencie est. Exprimitur persona filii cum sua sapiencia cum dicitur
Rabbi scimus quia a deo uenisti magister. Ad magistrum enim
spectat sapienciam docere. Exprimitur persona spiritus sancti
cum sua bonitate cum dicit. Spiritus ubi uult spi
rat. Non enim ex uiribus meritis sed ex sua bonita
te se in nos infundit. Quamuis autem pater et filius
et spiritus sanctus eandem habent potenciam sapienciam et boni
tatem tamen apud nos nomen patris propter antiquitatem
importat impotenciam. ne simplices hoc crederent
de patre celesti attribuitur sibi potencia. Similiter nomen
filii apud nos propter iuuentutem importat impudenciam
ideo ne de filio hoc crederetur sibi attribuitur sa
piencia. Similiter nomen spiritus apud nos importat quandam
impetuositatem uel furorem iuxta illud ysa.
Quiescite ab homine cuius spiritus est in naribus eius.
ideo ne de spiritu sancto hoc credatur sibi attribuitur
bonitas. Verumptamen per processum breuissime fa
ciendo plura sunt notanda. quorum primum est Nicho
demum discere uolentis diligenciam. ex quo elicere
possumus motiuum et medium discendi. 2m est
discere affectantis per xpm informacio uite de mo
spiritualem uitam nascendi. 3m est informacio salu
berrima de effectu caritatis et profectu humilitatis
ibi. Nemo ascendit in celum etc. 4m est quomodo pas
sionis xpi meritum sit adeptus perpetue felicitatis.
ibi. Sicut moyses exaltauit serpentem. etc.

In p° describit nichodemus ex .3. ex quibus etiam possunt moralia discerni. scilicet ex natura conditionis vel professione nomine et officio. Ex natura quia erat homo .i. rationalis et ratione utens et ideo ultra cetera potens. et ideo scire naturaliter appetiuit et potissime cognitionis. Omnis enim homo naturaliter scire desiderat ex p° methaphysice. Greg. 4 moralium. Ipso homo eo ipso quod rationalis est conditus debet ex ratione colligere eum qui se condidit deum esse. qui a sapientia et scientia cauet nec illas appetit magis in hijs que ad deum pertinent non homo sed bestia merito nuncupatur. Ex conditione uel professione quia erat ex phariseis qui credunt diuinum resurrectionem mortuorum. et hec secta inter omnes sectas iudeorum venerabilior erat ut dicit postilla et de hac secta se asserit apostolus extitisse philippenses .3°. et hoc est quod cum phariseis resurrectionem mortuorum discendi possumus elicere motiuum. Quia enim vitam futuram non speraremus frustra de cognitione vite ad eternam vitam sollicitaremur. Sunt autem qui frustra felicitatem credunt in presenti per cognitionem vite que ad eam ducit rationabiliter laboramus. 3° describit ex nomine cum dicit nichodemus nomine. Hic est nichodemus qui postea .x. li. io. i. fere ungenti libras unam mixtam attulit hominem et cetera. Hic est dominum sepulture tradidit. Jo. 19. Interpretatur autem nichodemus effluxio trinitatis et indicat quod trinitas transiuit et sapientia mouet ad zelum sapientie nos mouet. Prouerbiorum .8. Melior est sapientia cunctis opibus. 2° describit ab officio quia princeps iudeorum .s. unus ex principibus et magistris in eo quod princeps iudeorum .i. dei constitutum tamen sedule et adquisitioni sapientie laborabat dans exemplum principibus tam ecclesiasticis quam secularibus et doctoribus sapientie potissime elaborandi. Et huic attestatur. Et nunc reges intelligite erudimini qui iudicatis terram. Nichodemus enim princeps inter eorum tipum gerit prelatorum ad quos pertinet cum mansuetudine discretio quod in hoc quod dicit homo. Erat in habitu et vita actione ab aliis separatus quia ex phariseis. Item hostium superatur quia nichodemus interpretatur victor. Iste est salus fidei victorum sollicitudo ex nichodemum qui de nocte ad magistrum veritatis veniat. Ecclesiastici 6. Sed in iudicis sensatum euigila ad illum. Gradus ostiorum illius obsteruet pes tuus. Postilla quidam principalius summum textum diffusius exponens dicit. Homo hic accipitur cum dicitur homo erat. scilicet iterum determinatione non secundum sensum brutalem. qui enim uiuit secundum sensum brutalem brutus sine pecus dicitur. Hominum hic sacrum secundum .88. est moralium .v. est aut .4. scilicet illud Job. Pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum est. conceptus est homo. quia sacra scriptura hominem appellat .s. alium per naturam alium per culpam. alium per infirmitatem. homo proprie per naturam dicitur sic scriptum est. Faciamus hominem ad ymaginem et similitudinem nostram. Homo per culpam sic scriptum est. Vos autem sicut homines moriemini. Acsi aperte dicat. Sicut delinquentes obitis. homo per infirmitatem sic scriptum est. maledictus qui spem suam ponit in homine .i. infirmitate. Iste dicit postilla quod sunt pharisei qui sunt separati ab aliis per superbie singularitatem sicut ille de quo dicitur luce 18°. Phariseus stans apud se orabat. et cetera. Sunt et pharisei qui separant per vite melioris electionem et obseruanciam et talis fuit apostolus philippenses 3°. Secundum legem uiuit. Phariseus 2° notatur quod dicebatur nichodemus quod interpretatur victor

populi vel includens iudicio. Sic itaque per hos intelligi possunt appetitus sensuales et carnales a vita et nomine populi spiritualia viuat desiderii. Sunt enim quidam qui carnalia calcant peccata et brutales concupiscentias et spiritualibus vicijs victi succumbunt. Et sunt qui in spiritualibus dominantur et hij ratione per nichodemum significantur. Et sunt qui nullo modo spiritualibus vicijs consentiunt tamen quia diu sunt in hac fragili carne carnalis concupiscentie sustinent graues insultus. Sunt autem qui ut hos populos vincant euolant ad frugem melioris vite et se in religiosis locis includentes. Sed hic timendum ne qui se in turribus claudunt ut hos vincant hij de turribus egredientes se gentibus voluntarie subiacentes. Item nota quod non est modica dignitas esse principem victorum cum dignum sit et magnum sit esse victum. Quis enim vere victus nisi qui spiritualem arcum ipsius abstulit quod se principaliter carnalis concupiscentie et omnis spiritualis immundicie. Qui enim circumcidimini domino et auferte preputia cordium uestrorum. Qui ergo sunt qui se per confessionem purgant a vicijs et immundicijs. Ex istis patet quod omnes penitentes videri dicuntur principes victorum sacerdotes quorum est confessiones audire satisfactiones iniungere volentes deo reconsiliare. Sed hic venit ad ihesum nocte quod hic autem interpretatur salus vel saluator. Omnes ergo qui contendunt euadere de naufragio peccati et deliberantes de propria salute cogitatione deliberatiua de ipsa tractantes et desiderio ipsam trahentes intelligi sunt venire ad ihesum. Ad quos enim venit ihesus ut ad paruulos qui saluantur absque motu vel opere liberi arbitrij. Quidam veniunt ad ihesum ut qui iam adulti per sacramentum baptismi vel penitentie consequuntur salutem et isto modo nichodemus venisse nisi uidetur credendum est. Sed quare venit ad ihesum nocte cum hora noctis sit hora maleficiorum. Ad quod dicendum quod eius aduentus quod secundum fuit cum .3. scilicet infirmitas verecundia diligentia et in figura. De infirmitate dicit crisostomus. adhuc iudaica detinebat infirmitate propterea nocte venit trepidans hoc die facere. De verecundia dicit victor quia magister in israel palam venire erubuit. De diligentia dicit beda. Nocte venit cupiens secreta allocutione misteria dei propius audita aliquatenus percipere rudimenta. Venit in figura ut ostendat se luce veritatis non dum plene illustratum. Dicit quidam postilla per nocte enim accipitur peccatorum caligo quod qui in peccato est in nocte est. Veniat ergo ad ihesum et credebat nox ab eo quia ihesus est lux. quia Jo. 9. dicitur et cetera nox status propterea ambiguitatis. qui enim ambiguus est de statu suo et deliberat de mutatione vite in nocte est. Veniat ergo talis ad ihesum amputans noxias dilationes et cum debita deliberatione in vero firmans propositum et viam salutis accipiens. Ihesus enim est veritas et via. Jo. 14. Infirmitas corporalis vel temporalis aduersitas est quedam nox. Tempus tamen hec nox quedam oportunitas est ad ihesum veniendi quia multi aduersitate vel infirmitate compulsi sepius penituerunt. qui ecclesiastici 11° dicitur. quia malicia unius hore obliuionem facit luxurie. et ibidem 31 dicitur quia infirmitas grauis sobriam facit animam. Sed quid nichodemus veniens dixit audiamus. Rabi scimus quia a deo venisti magister.

Ecce.
Nichodemus venit ad ihesum.
Ad quos venit ihesus.
Modo.
Secundo.
Secundum adventum sic nichodemi in nocte.
nocte venit.
Postilla.
Infirmitas corporalis.
Hic.

Postilla.
Gregorius.
Postilla.
Phariseus.

hic ā ut dicit postill oñdit se principē mā
orū eo q̄ que sunt fidei principalia confite͞t.
s. q̄ ip̄e sit filius dei. hic tū dicit multi
alij q̄ nichodemus nō tunc credidit x̄m esse
uerū deum s; a deo missū sic̄ sc̄i p̄phē a deo
mittebant. Dein pertinenter nocat ma
gistrum ī cui9 transitu cepit discipulatū. 2°
dicit a deo ūe magistrum cum dicat. sciuit9. lō
ā p se ꝛ p alijs credere intendentib;. 3° sue
confessionis ponit cām ꝛ fulcimentū dicens.
Nemo pt̄ hec sig͞a facere q̄ tu facis n̄ fuit
d̄s cū illo. Ex isto p; ut dicit postill q̄ e
rat de hijs de quib; dictū est Jo 2°. Multi
crediderunt ī eum uidentes sig͞a q̄ faciebat.
S; cū m̄ .7. multi dicunt michi ī illa di
e. Nonne ī nōie tuo demonia eiecim9 ꝛc.
quid est qd̄ hic dicit nichodemus. Nemo
pt̄ hec sig͞a facere n̄ fuit d̄s cū eo. Item
d̄s est cum malis. Aug9 ī li° conf̄ dicit.
Dū malus eram due meū eras ego aū
tecum nō eram. Ad istud tūdz quidam
faciens uim ī hoc ūbo. Nisi fuit d̄s cū
eo. Differt eī d̄s est cū hōie ꝛ hō est cū
deo. ~~homo eī est~~. homo eī est cū deo qui
hēt caritatē p quā adheret deo. S; d̄s cū
homine est qñ aliquē effcm̄ spūalem fāt
ī hōie. uel hōie ministrante. quo ē cū ill̄
quib; tribuit uirtute miracula faciendi.
S; istud nō soluit q̄ nichodemus ī h° nō
debat dicere s ne q̄ esset a deo. preterea dicend
ē si mali faciunt miracula ꝛ ꝛ boni disti
guunt tū hec ab illis ut ait aug9. 83.
quest. q° 82 mō ꝛ sine mō q̄ boni per
publicam iusticiam. Sicut miles imperatoris
facit aliq̄ in puincia auct͞e ꝛ uolunt͞e eius
te ꝛ iste dī facere p publicā iustiā. mali
h° faciunt p sig͞a priuate iustie sicut ille q̄ ali
qua facit p signa impalia q̄ illa facere
te imperatoris conscia. ꝛ esse familiaris ꝛ
acceptus imperatori. cui9 contrariū sepe contin
git. Item distinguit ī fine q̄ boni ad e
dificatōz. mali ad uanam gloriam. ¶ Et
isto textu. A deo uenisti magr̄. sic dicit pos
till. Uenit eī x̄ ut esset magr̄. de q̄ ysa. 11°
Sp̄c dni sup me eo q̄ unxit me ad anū
tiandū pauperib; misit me. Magr̄ magnus
de q̄ m̄. 7°. Erat docens ꝛc. Scola h9
magri erat crux. Un̄ andreas dixit. Sal
ue crux p̄ciosa suscipe discipulū ꝛc. Alio
nes h9 magri sunt de quib; m̄ 11°. Disci
te a me q̄ mitis sum ꝛ humilis corde. Sig
nanter ā dicit. A deo uenisti magr̄. ī quo
innuit̄ q̄ quidam magri sunt s; nō a deo.
Jer° 23. Non mittebam eos ꝛ ipi currebant
ꝛ nō loquebar ad eos ꝛ ipi p̄phabant.
Et ezec. 13. Uident uana ꝛ diuinant me
dacium dicentes. Ait dns. cum nō miserit
eos. Un̄ ait pis. Sunt magri q̄ ueniunt
a deo ꝛ q̄ ueniunt a diab°. A deo ueniunt
magri qui docent doctrinā ueram ꝛ utilem.
A diabolo ueniunt qui hnt doctrinā men
dacem ꝛ superfluam. Deus est uitas ꝛ boni
tas ꝛ doctrina eius ē uera ꝛ utilis. In ps°
Justicia tua iusticia ineternū ꝛ lex tua ueritas.
Diabol9 ā docet falsa ꝛ inutilia ꝛ nociua. Jo
8. mendax ē ꝛ pr̄ ei9. Un̄ primū uerbum di
aboli ad hōiem factū fuit qd̄ nociua quā
secuta ē sola fca. gen 3° Cur precepit uob

d̄s ut nō comederetis ex oi ligno paradisi.
Cui ait mulier. de fructu ligni qd̄ ē in medio
paradisi precepit nobis d̄s ne comederem9
ne forte moriamur. Cui ait serpens. Neq̄
q̄ moriemini. Sed doctrina inutilis falsa ꝛ
nociua. x̄pc̄ aūt uo utilia docuit ꝛ nūq̄ ad u
tilitatē. Docuit eī p penitenciam delere p̄ita
mala. m̄ 3. dicens. penitenciam agite. ꝛc. Do
cuit ꝛ mala futura uitare. Joh 4. Iam
uade noli amplius peccare. Itē docuit con
temptū terrenorū ꝛ desideriū eternorū. m̄ 6°.
Nolite thesaurizare uob thesauros ī terra ꝛc.
s; thesaurizate uobis thesaurū ī celo ꝛc.
ꝛ m̄ 11°. Uade ꝛ uende oīa que hēs ꝛc. Item
docuit mandatorū obseruanciaz. m̄ 19. Si
uis ad uitam ingredi serua mandata. Itē
docuit ꝛ scm̄ timorem ꝛ amorem. m̄ 10.
Nolite timere eos qui occidunt corp9 ꝛc. Jo.
14. Hoc ē mandatum meū ut diligatis inuice
ꝛc. Itē docuit mansuetudinē ꝛ humilitatē. m̄.
11°. Discite a me q̄ mitis sum ꝛc. ¶ Et
quo supius dictū est q̄ ī isto processu medium
discendi ꝛ inuenitur qui potissime ē humilitas
quā nichodemus ī facto ꝛ ī uerbo ondit. Et
indubie uolente a x° misterij uite ē humilite
amplecti. In p̄s° quitellam dicit proulis. ī hu
milib; ideo ptolomeus ī pri° almagisti. q̄ inter
sapientes humilior ē sapientior. Cortisat. sic
lacus profundior magis habundat aquis.
Et ph̄s 19 de aīalib;. Oculus prominens
ē uisus debilis. ꝛ oculus profund9 uis9 fortis
ꝛ subtilis. Sic profund9 ī humilitate ad ca
piend misteria uel subtilia fortis ꝛ habilis ē
ubi superbi foris pminentes ꝛ de seipo ꝛ pp̄o
ingenio psumentes ī errores ꝛ hereses facili
me plabunt̄ ꝛ c. Ubi humilitas ibi sapiētia.
¶ Un̄ sciend q̄ sicut cera n̄ prius emollita
fuit formam sigilli nō faciliter recipit. Sic hō
p studium ꝛ doctrinaz ad susceptōz doctrine
nō flectit̄ nisi pri9 p humilitatē ab oi elatōis
ꝛ contradictōis rigore penitus emolliat̄. Neq̄ tū
p doctrinā alteri9 aliū debite informari potest
qui adhuc p elatōis fastū scōrū suas oppug
nat ꝛ eas contradicat. Nōe est ꝛ q̄ si secreta scrip
turarū ueraciter perscrutari intendim9. p9 p ue
ram humilitatem scōrū expōes nris opinōib;
pponamus. Et hinc ait hugo ī suo didas
calicon c 13° q̄ principiū discipline ē humilitas.
Cui9 cū multa sint docum͞ta hec tria ad uolentē
discere ptīnt. p° ut nullā sciām nullā scriptu
rā uilem teneat. 2° ut a nemine discere eru
bescat. 3° ut cū sciam adeptus fuit ceteros nō
contempnat. Et paulo p9 dicit. Sonus lector
ꝛ humilis dz esse ꝛ mansuetus a curis manib;
ꝛ uoluptatij illecebris prorsus alienus dili
gens ꝛ sedulus ut ab oīb; discat. nunq̄
de scia sua psumat. puisi dogmatis auctores
q̄ uenena fugiat. diu teneat pertractare ant q̄
iudicet. discat nō uideri doctus s; esse. q̄rat
dcā sapientū intellcā diligat ꝛ ea sp̄ corā
oculis suis q̄ speculū tenere studeat. Et in
fine addit hec est humilitas discipline legē
tiū. 2m9 medi9 discendi ē confidencia ī doctore ī
structoris q̄ ex trib; oriri pt̄ s ex scie multi
plicitate ex magisterij auct͞e ꝛ ex mirabili
um operum p habit͞e. Ex hijs trib; de ihū
nichodemus confidenciā sumpsit. ut ex ei9 ūbis
satis elucescat ¶ Sc. Nemo pt̄ hec sig͞a face

Dō.

Aug9.

Bō.

Aug9.

magri sunt s; nō a deo.

Pis.

pro doctrina fal faz diali

Dam

Pis.

Hug°

q tu facis n͂ fiunt ds cum eo. qu dicit. Rabbi sc͂imus q a deo uenisti magr̄ cum doctrina tua sig confirmeut p mirabiliu opum pbabile. Ex pmiss deducere possumus tria potissime fuisse i͂ x͂. q̄ sunt nec͂a nati in doctore. Sz scie clara te docendi auct͂e z uirtuosor opez pbabite, z me dyscendi e diligencia que ex multis go ub: nichodemi colligitur ut inferes de ista dili gencia scribit hugo i suo didascolicon li° 3. c. 14°. ita dicens. Qui diligenter aspicere uoluit quid antiqui pp amorem sapie pulerunt q memoranda posteris uirtutum monumenta reliquerunt. quilz suam diligenciam i͂ferio re esse uidebit. Alij calcabant honores. alij piciebant diuitias. alij acceptis iniurys gaudebant. alij penas spreuerunt. alij conuer sacionem hominu deserentes ultimos recessus et secreta herem penetrantes soli se phie dedica bant. ut i eo contemplacioi uacarent liberius q nullis q uirtutis iter impedire solent cu piditatibz animu subiecissent. Pmonides phs 14 annis i rupe egipciaca le consedisse et ptolomeus ob immodicam meditandi curam i monte caucaso multum exposito meditat. Si g° magr̄ ita et sapiam huiusmodi q non ascifit s: sitiim puocat nō exaltat s: deprimit solliciti exciterere cum gnta queso diligencia sapia diuina qui quicumq: biberit fiet i eo fons aque salientis i uitam eternam. ¶ Post q a hic tantum e de modo et medio discendi hic breuiter uidend e de mo° spiritualis uita in choandi que tradidit ihc qui eruditt et dix it ei. sup nichodemo. Amen amen dico t n quis natus fuit denuo. Instruens g° dns nichodemum de spuali natiuitate p° ondit illam spualem uitam esse ad salutem dicens. Nisi quis natus fuit denuo. i iterum. In gre co h desup est qd expo° s criso° aug°. Uno mo sic. Nisi quis natus fuit desr. i insup. uel iterum. et huic expoi conuenit lra nra q̄ ht denuo. uel desup i de celo. Gra ei bap tismi donum e optimum. et omne donum pfcm desur sum e. Iac p° ¶ Hic a dicit postill q i uerbis pmiss notitur prime doctrine sirtas. p hoc qd dicit. Amen amen. Geminacio ei est confirmacio ueritatis. 2° notur huius nati generalis necessitas ibi. Nisi quis i quicumq. 3° notur dui curialitas et nichodemi infirmitas. nā x dul citer et molliter eū allo°. ne eū exasperando magis muitu ad credend faceret. 4° not huius sce nati spualis sublimitas cu dr. natus denuo. qd est equiuocū ad iterum et sursum. 5° notur huius nati utilitas cu sine illa nō pt uidere regnum dei. Utilitas ei bap° est uisio regni. In cuius signum dns ex po. ascendens de aquis uidit celos aptos. Et cō illud cōt assercio multorum doctorum qui usq ad diem iudicij dicunt repbos ad eorum maius tormentum uisuros gaudia btorum. qd ē cōi posse elici ex illo psi. Peccator uidebit et irascetur. &c. et luc 16. ht. q diues i in ferno uidit lazarum i sinu abrahe. Contra istos de iste textus sic intell. Nō pt uidere regnum dei. i deum q e regnum dei. que et solomo tade uidebunt. Vel uidere sumitur p expiri et frui gaudio regni. Sap 10. Iustum dedux it dns p uias rectas et ondit illi regnum dei. Vel s criso. q iste nō dum sz tabi a deo missum credebat ideo dicit. Nisi qs nat9 fuerit

denuo nō pt uidere regnum dei. i pfcte cognosce deum qui est regnum. Fides ei q datur i bap tismo purificat corda ad credend. ¶ Et hic notand et ista ptem q ista natiuitas uite e inchoacio. ideo p° de uita multip° est uidend. et dein de natiuitate eoruptitate. p quo e sciend q triplex est uita s uita nē gre & glie. De uita nē dr Iac 4°. que e uita nra uapor est ad modicu parens. et ecci° 4°. laudo potius mortuos q uiuentes. et feliciorem utroq iu dico qui nō dum e natus i uidit mala que sub sole sunt. De uita gre dr ad gal 2°. Vi uo ego iam nō ego uiuit uo i me x. & i fi de uiuo filij dei. De uita glie le Jo 17. Hec est uita eterna ut cognoscant te solum deum uerum. ¶ Vita nē ualde contempti e sine uita gre. Vita gre e q media inter uitam nē et ui tam glie. Ipsa ei e bonitas nē et pcium glie. homo uiuens tm uita nē e uelut ar bor sine fructu excidenda et i igne mittenda. luc 13. Succide eam ut quid terram occupet. Sed q miaus priuares me o mors uite usu q fructu. Nam uita sine fructu grauior mors. Denique duo mala pacitur arbor infructuose securis et ignis. Vita gre e uia p quam e tran situs ad uitam glie q deo dns uita ista ou dit nimis esse inchoanda. Vn et uitam gre spiale rep sima e dila° inchoandi ea. ¶ Vn hic notand s pist q multiplex e natiuitas. p° est natiuitas s carnem. 2° natiuitas e spualis q quis nascitur i bap° 3° est illa q qs nas citur p pniam. 4° e in suscepcoe eterni pre mij cui additur q que additur q e i suscep coe eterna btitis. P° est misera. in illa enim nascit ad laborem. 2° est pte diuine misero ms cu paruulus absq ulla sui pparacoe i dei filium adoptatur. 3° est nune cum iusticia sociate q: mia et ueritas obuiauerunt & iusticia et pax osculate sunt. 4° est bonitatis immense cu dns maiestatis seruum suum uocat ad sua soci etate. q e quinq ire et quinq mie. quinq est spualis quinq est mundialis p° natiuitas tres ht comites s bonorum inopiam malorum pe lum habundanciam et dei iram. De p° lo Job 3°. Nudus egressus sum de utero mris mee &c. Et ecc 4. Sicut egressus sum nudus de utero mris mee sic nudus reuertar. Et p thi 6°. Nichil intulimus in hunc mundum. Ad 2m ptz illud sap 7. primam uocem emisi similis omnibz plorans. Et illud ad eph 4°. Redimentes tps qm dies mali sunt dicit glo aug°. Ex q lapsus e adam de paradiso et expulsus numq fuerunt dies n mali. Qd ondit iniquit puer qui nascitur q a ploratum in cipit nec ridere pt statim natus plorat pp ha sue calamitatis lacrime testes sunt miserie uo dum loqui ua pphat. Solum qui natus fuit risisse ferunt zoroastrem & ille risus mon struosus ut dic Jan. par s° exsuit. fuit ei inuentor artium magicaz qui tn a nino rege assirior i bello interfectus extitit. Et hic di cit Jero9 q dns fleuit sup lazarum qui eum suscitauit ex eo q animam suum pp alios sal uandos ad huius uite miserias reduxit. Vn apud multos consuetudo e ut dicit soli nus qui pu nascitur a parentibz et pp quis defletur. qui tn ad tumulum defertur cu gau dio sepelitur. Ite s Jan puer qui nascitur

C. Vita 3° ne gre & glie.

Sed

Pist. Natiuitas multip.

Aug9.

Jero9.

Solin9.

accuus & qui cu o pedibus nascitur ad inueniend
q' comparatus e' inuentus & silis sic est illis.
Unde & qui nascitur manum ad os ponit ad i
nuendu q' ad tantas deuenit miserias
p' peccatu fcm ore p'morum parentu. Pa tulit
peccauit ore p' malam suasionem q' S. uiro
ut de pomo comederet psuasit. Vir peccauit
ore p' illicita commestione. Multi a ore sic
peccant aut mala consilia dando. aut
male se excusando. aut nimis se ingurgi
tando. ¶ Scda natiuitas est spualis q' fit i bap
tismo. Cui xpc scs dedit locum prius. aq' sacti
ficata tez locum uteri. Vnde hic inferius dic
Nisi quis renatus fuit ex aqua & spu
sco &c. Verbu est tanq' semen diuinu ubi
dr q' accedit ubu ad elementu & fit sa
cramentu qd ondit canon sub auctte bti au
gusti. i. q. i. detrahere. ¶ Et hic p' sa
cerdos p's tractatu 3 de bapo c. 4o. q' sa
ficatio spualis no' est ex aq' s3 ex deo auctore
& datore qui motus ad hoc est & operat
intus ad pporcom & silitudinem s' gram aq'
sit opari exterius. P' ceteris intellaci not q'
4. operatoes aque note sunt omni homini pp
quas aque uiue i opoes spu sci eis compat.
Quarum pa opa est ablucio sordium & pp hac
dicit magr in 4 sniarum di. 3 sub auctte am
brosy. q' baptus bn fortur in aqua fieri p
cipitur. ut intelligatur q' sic aq' sordes corporis
ac uestes abluit ita baptus maculas ale
sordes q' maiorum cauendo extinguit. 2a e
extinctio. sicut i aq' faces ardentes extinguit
sic in baptismo ardor concupiscie innate l' fo
mes pcti extinguit tolli in baptismo. q' ad
culpam uel reatu q'uis ardor talis maneat
tepidus fcus quantu ad penam & reatum. 3a ppe
tas est immersio qua necantur seu suffocantur
ea que no' pnt uiue i in situ sicut hoies
& terrestria animalia. Pro quo mox i aq'
bapmi contribulant capita draconum que
capita bina capitalia intelliguntur & capita dra
conu infernalium uocantur eo q' p'ctas deo in
i hoies ex ipis uitiis sit. Ymmo s'eundem
p's homo i aq' bapmi no' dum subuliso sit
ise silitudo pster oim aialium immudorum siu
quadrupedium siue reptilium q' apparuisse le
gitur p'o fossu parietem depicta i pariete p' totu
Eze. 13. hec eadem silitudo ostensa est petro
act. 10. sibi dictum e' sic. macta & manduca.
Vnde & uetus ho qualis ex adam nascitur
monstrum est. ex omni ista monstruositate co
pactum. Sic inquit p's & boab3 oim aia
lium innit. latratu s' canino dum litigat
rugitu leonino dum minat aut comminat.
Caninio intrepitio dum statorie su deceptorie
applaudit. Sibulatu serpentino dum mala
suggerit. & ista monstruositas no' dum ex
plicata s3 inuoluta e' in puo no' dum bap
tizato p'mox tu explicatur p' uite longitu
dinem. & ulterius declarans qualis pctor est
qd diuino ptheri uultus illius illd. Job 10.
fugit i eodem statu pmanet. Nunc inquit
se exhibet canem latratu litigioso & aliis
que i canib3 inueniuntur. Nunc uulpem fraudu
lentu. nunc asinum stoliditate. nunc equum p'ppi
tii impetuositate. nunc bufonem malignitate
nunc serpentem uenenosa morditate nunc le
onem iracundia animositate. nunc aue in

quieta stabilitate. nunc lupum insidiosa rapa
citate. nunc aprum indomabili feritate & sic
de aliis. Tota aut monstruositas ista & mon
struositatis capita q' sic uetus ho i aquis
baptismi contribulantur. Vnde h' monstruositas
siue hic uetus homo est pharao q' i aqua
uiua gre uelut i mari rubro submergitur.
Et ista sma & po i canone. de co di. 4. nec
quicq'. Et pp' hec tria sunt uirtute & opoe a
qua uisibilis aq' uiue inuisibile compatur.
¶ 4a opa c' s'eundum e' generacio. Toti ei hoi
ni communi notu est q' generacio ex aquis fi
at. Vnde & pluuias expectat & inundacoes
fluuium & ista desiunt uel extinctim aquarum ad
ortos uel sata deducunt. uel h' austas aq's
ipis ortis uel satis superinfundunt. q'si ex a
quis querentes generacoe segetu & fructuum
& sola inquit i generacoe oim tre nascentium
transire. Ut cu sola i h's generacoib3 consumat
terra ei inquit no' solu h's generacoib3 no' con
sumitur. s3 nec & minuuntur. immo & crescit
Vnde & generacoes iste ex aqua sola fieri non
nulli uident. Et pp h' dicat scs thos sr 2a. di.
3. arlo. 3. & s' arles uel. de animalib3 aq'
magis competit generacoi & augmentoi rerum
uiuentium. Vnde inquit in pncio mudi ex aq'
p'o aialia producta sunt. Et indubie sine a
quis bapmi nec spualis homo crescit nec
fructus eius cogitatur aliqualis. cu sine bapmo
nullus pt saluus fieri ut ex pcessu hic pz.
¶ 4a aque opa renouacio e' sicut le' Job 14. Si
senuit in terra radix eius & i puluere mor
tuus fuit truncus eius ad odorem aq' germina
bit & faciet comam q'si cu p'mo plantatum est.
Ista renouacio ut dicit e' euidens i salicib3
que p'q' aruint iuxta aquam plantate & e' sic
pluuiis renouantur. Et hoc contingit p'mis
sio ysa 44 dictis. Effunda aquam sr sicientem
& fluenta sup aridam effundam spm meum
sup semen tuu & bndiccoz mea sr stirpe tua
germinabunt inter herbas q'si salices iuxta
preterfluentas aquas. merito ergo sacramentu re
generacois i aq' & fit p' aquam. ¶ 5o opa aque
est conglutinacio & congregacio a dispsione
& diuisione sic app3 i puluere cu aq'
conspso. Sic a conspsione cogitacionum &
affectionum aq' gre colligit & conglutinat
& uelut puluerem i glebam compingit ut fiat
q'si terra fertilis frugu bonorum operum. Sto ei
frustra data e' impiis. Sicut puluis que
proicit uentus a facie terre. Dn ei sup infusi
one aq' uelut puluis e' cor humanum ad omni
frugem spualem sterile q'admodum puluis
materialis an supinfusione aque ursibit.
¶ 6a opa c' est mollicio uel mollificacio. Que
admodum ei terra siccitate indurata i fusione
aq' mollitur & fit apta ad formas uasorum ad
impressiones & insculpturas. Sic cor humanum
ariditate duratum infusione aq' uiue molli
& efficit aptum ut scriptura salutaris in
facile recipiat & impssioz diuine silitudinis &
ymaginem bonitatis illius facillime indu
cit. Veritas quidem scribit digito dei h'o
e' sco spu i intellcu & hoc uelut 4 libris
e' dicta. Primus liber est fides. 2s donum intellcus.
3s. donum sae. 4o donum consilii. 4s ipa pruda
spualis. q' desursum e'. ymago eo'o diuine bo
nitatis imprimit affcui siue uolunti. Alii

2a natiuitas.

Th. p's.

Aq' ht 4 opoes.

1.

2.

p's.

De monstruositate ueteris hois.

4.

Glo.

5.

6.

q. libri.

dicunt q̄ ideo in aq̄ baptismus dat ut nullū
inopia excusaret. q̄d possz fieri si i vino
sīu in oleo uel alio liquore fieret ut ꝫ com̄is
materia baptizandi inveniret apud om̄s.
Octaua ꝓprietas aq̄ appōt scūs thōs dicēs
q̄ aq̄ uoc dyaphonꝰ hēt aliquid de luce ꝫ
io conuenit bapt̄o qui hēt vim illūiatīaz
ꝓ q̄d i eo gr̄a confertur. Secūdo notanda est
forma uboꝝ q̄ hoc sacrm̄ confert de q° dicit
aug9 q̄ accedit ubum ad elementū ꝫ fit
sacrm̄. Et ē forma ista sic intellīgēda. Ego bap
tizo te i noīe pr̄is ꝫ filij ꝫ sp̄c sc̄i. i. baptizo
te noīatim inuocatis p̄re ꝫ filio ꝫ sp̄u sc̄o ad
sanctificandū te. Alij dicunt i noīe. i. i uir
tute pr̄is ꝫ filij ꝫ sp̄c sc̄i. uel ex parte siue
auctē pr̄is ꝫ filij ꝫ sp̄c sc̄i. Et sunt om̄s
isti intellēc̄s boni ꝫ cathōci ut intelligātur
tuꝰ autē quis baptizat. Tercio notanda q̄
baptismus in noīe trinitatis ꝫ a malis ꝫ a
bonis eq̄ confert. Hanc conclōz declat
aug9 sr̄ Jo. om̄e ē. ꝑ pcessu. Hanc ꝫ co
clōn declarat pis̄ i tractatu de bapt̄o per
multas congruencias ꝫ silitudines euiden
tes quaꝝ p̄ma ē q̄a quemadmodū p̄nceps
nō uilitate cursoris q̄ ex pte amicoꝝ līas
ei peticionis porrigit s̄z peticōz ipam ꝫ pe
tentes ꝫ merita petenciuz attendit. Sic cle
mentissimꝰ dn̄s nō uilitatē aut indignitē
ministroꝝ siue ecc̄ie peticōes ꝫ uota offerencia
n̄ s̄z pocius ipaz ecclam suam ꝫ eiꝰ merita
quādq̄d magnificencia3 suā decuit attendit. Et
sicut solem uisibilem q̄ntūcūq3 malīa ap
ientis fenestram ꝫ ad ostendū hoiem uel
ad furandū eam apiat. nō ꝓhibz a luis in
fusione. Sic sol intellīc malīa q̄ntūcūq3
ministri ministerio suo manū ꝑ̄ꝑantis lume gr̄e
sue ꝫ q̄si apientis ei fenestram cordis eiꝰ
quē baptizat nō ꝓhibz nec lumē gr̄e q°
minus intret autē. Amplius agricole cu
piditas ꝫ malīa q̄ntūcūq3 arantū ole
astri insertū oliue a corde ꝫ segetē nut
mentū nō ꝓhibz quo minꝰ dn̄s ei uitā ꝫ i
crementū tribuat ꝫ si ipa inserco tp̄ iꝰ sit
incōle ꝑiam. Sic ꝫ malīa ministroꝝ n̄ diue
bonitatis diuīas nec ecc̄ie corone ab eis
quis ecc̄ie oliue de oleastro agrestis ꝫ iaul
te uite deasos inserunt autē. Oliua no
cat dn̄s ecclīaz Jer. 9. quemadmodū ei de pcco
inserentis n̄ ad oliuam nec transit i oliua
s̄z i ꝑ̄sōnte remanet n̄ impedit qui deus
nālē operatur ꝑ eam. Sic pcc̄a ministroꝝ i
ip̄is inclusa remanent n̄ p̄nt impedire
ꝑces ecc̄ie quo minus dn̄s eas exaudiat.
nec requiritur q̄ insertor sit bonus ꝫ scūs. s̄z
solū opus ē ꝑfēc inserc̄ōis qui opat̄. Ex
ꝑ̄sīa ꝫ silitudo hz de hoc i edificijs ꝫ struc
turis. Qui ei cedit ꝫ sculpit lapidē ꝫ lig
nū sola cupiditate ꝫ auaricia locans
opas suas ꝫ qui idem uel consilē opat̄
i alio lapide ex sola deuocōe ut ponat̄ i
structuram aliquꝰ sac edificij. q̄ntū ad
lapides nulla ē diuersitas. silr ꝫ cū posi
ti fuerint eisdem intencōibz i structura ꝫ ipe
intencōes a deo diuise sunt ut alta bō sit ꝫ
altera mala tn̄ structura i nullo diuersificat.
Jdem erit templū q̄d ꝑ auariciā artificū
ꝫ cupidite erit edificatū ꝫ coꝝ ꝑ quoꝝ deuo

cōz edificatur. Jtem ꝫ dicimꝰ de agricultura s̄z
plantet ortus ex sola cupiditate idem proueniet
ꝫ tanta fecunditas ꝫ fructus acsi plantare
ex pietate ut fructus eius i paupes eroga
rentur. Ac ꝫ opus generacōis cū ex libidine
sola fuit hēt fructū plis ac si opus matrimoniꝰ
ex desiderio plis ad honorē dei esset ꝑ pa
rens. Et hinc ait gg. i. q. 1. non nocz.
Non nocet malīa s̄z ad baptismū infan
tis neq3 ad consecracōz ecc̄ie q̄z baptismā
a deo nō ab hoīe uenit sicut euk̄a. ꝫ a
lia q̄cūq3 i altari ponit nō ab hoīe
s̄z a deo sc̄ificacōz accipiunt. Jtē sacrm̄
ecc̄ie tam magnū est ut n̄ homicida mi
nistrante polluatur. Sc̄a in manibz crucifi
gencium ꝫ crucifixoꝝ ipaz placabilissiaz passi
onē vnigeniti ipe pr̄ respexit ꝫ i arido
ligno crucis ꝑpicio ac sereno uultu illā i
tuitus ē. Sic ꝫ mres scōs nō de manibz
scōꝝ ꝫ innocentiū s̄z de manibz nephandoꝝ
carnificum uelut holocausta medullata
i odorem suauitatis suscepit. Ex p̄missis
concludē possumꝰ q̄ sacerdotales orōnes ex
pte ecc̄ie ꝫ noīe fiunt. Jn nō dr̄ Dicit̄ meus
s̄z orēmꝰ. nec exaudi me s̄z exaudi nos.
Et not̄ crisoꝰ om̄e .9. opis impfēi q̄ bo
no ꝑl̄ato malus doctor ꝫ p̄bz nō multū
nocet ꝫ malo ꝑl̄ato bonus doctor nō mul
tū ꝓdest. Minus dn̄s i collacōe ꝫ con
fessiōe sacroꝝ ꝑ malos ministros opet̄ non
tn̄ ꝑ hoc minus s̄z magis peccat sace
dos. qui corpꝰ xp̄i indigne conficit sicꝫ laicꝰ
qui consc̄ia fetida illud sumit. Pz istud
ꝑ hoc q̄ q̄nto dn̄s est liberior seruo tā
to serui ingratitudo ceti̇s p̄ibz est iniqui
or ꝫ amplioꝛi pe̅ digna. Jstam q̄nem de
clarat pis̄ i suo li° abbreuiato c. 2a°. ꝑ
q̄ ē allēc gg̅ dicitem q̄ de quolz idigne
conficiente ꝫ sumente euk̄az ꝫ corpꝰ xp̄i sicut
ꝫ de iuda dicit dn̄s. Ecce manus traden
tis me mecum ē i ꝑabside i mensa. Ex ei
inde filiū hoīs tradit qui illud nobile
corpis dn̄ia sacrm̄ uiolare p̄sumit. Et
aug9 ait magis p̄ccant q̄ tradunt xp̄m
peccatoribz membris q̄z qui tradidit xp̄m
iudeis. Vñ ꝫ sc̄ illud ps̄. dederunt i escā me
am fel dicit aug9 q̄ illis sunt consiles ul
sumentes corpꝰ xp̄i. Jmmo grauius p̄ccant contēp
nentes regnantē xp̄m iā i celis q̄z q̄ illū
crucifixerunt ambulantē iā in tris. Jlli ei
ciuitate iā posita i meridie ꝫ manifestatā i
excusabiles sunt. Hij eō ꝑ ignoranciaz dn̄m
crucifixerunt. Et si Johēs bapta a pueritia
i heremo conu̅satus ꝫ i utero matris sc̄ificā
tus ꝫ de dn̄o i̅uitatus nō ē ausus tremendū
angelis ꝫ reuerendū dn̄i uerticem tangere.
quō ꝫ tu pccōr ꝫ pollutus nō dico uerticē
s̄z totū xp̄m deum ꝫ hoiem nō tm̄ tangē s̄z
i angustulo coꝛdis polluti q̄si claudē i carcere
p̄sumis. Vñ ꝫ indigne recipiente ꝫ cōficien
te allō pis̄ i pcessu de sacris tractatu de euk̄a
c. 8°. ꝑ hunc modū. Si cam tuā nō uno cri
mine s̄z innūabilibz forsitan criminale a
gi attenderes. si accusacōes c̄fs aduisꝰ te
dialꝰ ꝑponit audires. si inscripcōz leges. si
clamores pccoꝝ tuoꝝ consc̄ie tue testifican
tis audires nō absq3 timore ꝫ terrore nō

Ex°.

Ex°.

De euk̄a.

Aug9.

Aug9.

Cō idigne cōficientem. Pis̄.

absq; dolore et pudore nec absq; eiulatu suspirii et rugitu nec absq; lacrimis et luctu tam discrimnoso negocio interesses. ita econtrario inquit si ipm dnm aduocatum solam dnice pietatis habundanciam sola q; corpis et sanguinis sui oblacionis fragranciam ac placabilitatem p te allegante. de fidei orthodoxe certitudine nec te fantasmata vanarum cogitacionum nec te corrupcio inutilium fabularum a tam iocosa contemplacione abrumpent. Deinde si morbos tuos et vulnera si mortem eternam q ex illis tibi imminet. si medicinam eorum salutarem in illa apotheca spc sa in illo alabastro unguentorum spiritualium viua fide teneres et q omis medicina absq; illa reparacione recepta in toxicum vertitur atq; venenum attende to desiderio tota q aviditate te ad illam preparares. h ille.

¶ l. Rc̃s thõs. Nõ. De bõ et mali sacer̃ missa. Rõ.

¶ Rc̃s thõs inde 4° q. 82. ar° 1°. querit istam questionem. vtrum missa boni sacerdotis sit melior et magis fructuosa q mali sacerdotis. Ad istam questionem dicitur q in missa possumus duo considerare s ipm sacramentum qd est principale et oroes que dicuntur in missa p viuis et defunctis. quantum ad sacramentum non minus valet missa sacerdotis mali q boni q utrobiq; idem conficitur sacramentum. De hac materia ex de co hi cli et mlibra. Item s sanctum Thomam quo ad oroes que fiunt in missa possunt considerari dupliciter. Uno modo in quantum habent efficaciam ex deuocione sacerdotis orantis et sic non est dubium quin missa melioris sacerdotis magis est fructuosa. i. q. 1. c. ppi. Alio modo in quantum oro a sacerdote profertur in persona totius ecclie cuius sacerdos est minister. Unde q ad hoc non solum oro sacerdotis in missa sz et omis alie quas facit in ecclesiasticis officiis in quibus gerit personam ecclie ex caritatis ecclie merito.

¶ M. est natitas p penitentiam.

¶ Sz redeundo ad materiam sermonis tacta dico q 3a natiuitas est p penitenciam q habet tres comites s amaritudinem in contricione pudorem in confessione laborem in satisfaccione. De primo ysa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos etc. et mathei. Egressus foras fleuit amare. et De 2° ecc 4°. Non confundaris p aia tua dicere verum. Ro. 6°. quem fructum habuistis in quibus nunc erubescitis. De 3° habetur sap 3°. bonorum laborum gloriosus est fructus.

est natitas.

¶ 4a est natiuitas que est in susceptione eterni premii habet et tres comites s gaudium sine dolore ysa 49. Gaudium et leticia inuenietur in ea graciarum accio et vox laudis. Item habebunt quietem sine labore apo. 14. 3° habebunt vitam sine morte Sap. 4°. Justi in perpetuum viuent. Apo. 21. Mors ultra non erit.

Jan.

¶ De ista itaq; natiuitate loquitur Januensis dicens q ista celestis natiuitas est qua viri ex utero matris ecclie p mortem egredientes in celo nascuntur et ideo mors sanctorum natale vocatur.

Ro. est i infante.

Et ro est q infans in utero existens dum ad debitum complementum peruenit de utero exire appetit ex eo q requirit ampliorem locum ad manendum uberiorem cibum ad vescendum liberiorem aerem ad respirandum et ad maiorem lucem ad videndum. Ita sancti in celo appetunt nasci q in illo recipient ampliorem locum ad manendum. modo enim sunt in loco arto qd terra respectu celi est quasi quidam punctus. Unde de celi amplitudine dicitur bar 3°. O

Moral. i sanctis viris.

israel q magna est domus dei et ingens locus possessionis eius. Magnus non habet finem excelsus et immensus. 2° recipiunt uberiorem cibum ad vescendum q erunt in perfecta sacietate. q sacietas erit in desiderium nec erit ibi fastidium. Item desiderium erit in sacietate ne ibi sit pena. In ps. Saciabor cum apparuerit gloria tua. et utrumq; erit in securitate. 3° recipient liberiorem aerem ad respirandum. modo enim sancti respirare non possunt multo labore afflicti multo timore anxii sz tunc libere respirabunt qm nullum habebunt dolorem. ysa. 34. Fugiet dolor et gemitus. nullum laborem. Apo. 14. Amodo dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. nullum timorem. prouerbiorum. 4° tunc habebunt ibi maiorem lucem ad videndum. sancti enim habebunt deum lucidum. Apo. 21. claritas dei illuminabit illam. Infra se locum luminosum. Thob 22. luce splendida fulgebis. Intra se animam illustratam. ysa. 48. Implebit splendoribus animam suam. Extra se corpus clarificatum. Mt. 13. tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum.

¶ 4a natiuitas est in susceptione eterni ... Unde super isto textu apud vos nasci denuo dicit postilla q in natiuitate spirituali qm homines nascuntur ad penitencias quidam fiunt matrum interfectores ut beniamyn rachel. gen 35. Item quidam nascuntur cum acutis dentibus parati ad predas sicut fecit iuste in quo post partum tam apparent ungues. Item alii cum nascuntur rident et sunt magis similes monstris q hominibus. talis risus in pilato est tam fletus in populo. et ideo helyseus flebat quando uidit q azahel futurus esset rex syrie. 4 Reg 8.

¶ Hic est sciendum s prius q ista natiuitas habet tres comites quo ad malos magis maiores q s. promouent p matris parientis tristiciam nascencium lacrimam et vulgi gementis angustiam. de primo habetur Jo 16. Mulier cum parit tristiciam habet. et apo. 12. Clamat parturiens et cruciatur ut pariat. Et de 2° facit prouerbiorum 21. Homo stultus plaudit manibus cum spospoderit p amico suo. Risus est talis cui q in hora natiuitatis risit numq post ea risurus. Sic q in promocionibus letatur post ea multis aduersitatibus opprimuntur. De gemitu populi legitur prouerbiorum 19. Cum surrexerint impii abscondentur homines. Sicut cum falco eleuatur abscondunt se aues. Item ibidem. leo rugiens et ursus esuriens princeps impius super populum pauperem.

¶ Quo ad bonos est natiuitas habet tres comites s nascentis tristiciam. propter eum prima vocem emittit plorans. Sap 7. 2° vulgi leticiam. prouerbiorum 29. In multiplicacione iustorum est principum letabitur vulgus. 3° dei gloriam. prouerbiorum 28. In exaltacione iustorum multa gloria. i. in prosperitate bonorum prelatorum.

¶ Sed in textu. dixit ad eum Nicodemus. numquid potest etc. qui premissa verba xpi qd ammodo obscura extiterunt capiens Nicodemus carnaliter informari de duplici natiuitate dixit ad eum. super illum. quo potest homo nasci cum sit senex. Glo. qui solam carnalem nouit natiuitatem. q non poterat iterari modo 2a natiuitas querit. numquid in uentrem matris sue potest iterato introire et renasci quasi diceret. hoc est impossibile. mouebat autem ipm ad querendum duorum obscuritas q ut dicunt beda et augustinus. nocte veniat ad dnm q nec misteria lucis capere poterat. Item sancti auditus. ideo non insurgit contradicens. Item mouebat ad querendum de sua salute curiositas. Amen amen dico tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua baptismatis corpus abluente. et spiritu sancto interius sanctificante non potest introire in regnum dei. Et hic

nouā s. anselmu cur ds homo q^r quor sunt modi generacois hois. Unus de tra sic adam pductus fuit. Alius de viro sine femīa ut eua pducta fuit. Tercius de viro & muliere sicut de cōi cursu nature fieri est consuetū. Quartus mod^s est sine viro de virgīe muliere hoiem pducere sic xp̄s pductus fuit. Primus g^o generatis de tra sic adam fuit generacoz mirabilem. Quartus adam fuit generacoz nouam. Sz p̄mus adam terrenus id° conficis & q^r generatiui ex eo est s. disposicoz tre. g^o q^r 2us adam sp̄ualis fuit conficis erat q^r generacio que ipm contrabatur est s. dispoz spc. Sicut ei p̄mus adam de terra terrenus ita 2us adam de celo celestis. Sicut p^a generacio fuit i quoda mo carnalis ita 2^a fuit sp̄ualis & hoc est qd addit. qd natū est ex carne caro est. Victor. i. qcqd lege carnis descendit & nascit de carne peutr carno est. i. carnale & carnalia sapit. & itel^e noie carnis totum hoiem carnale. Et qd natū est ex spū sco. s. p gram spc. spc est i. sp̄ule & intel^r noie spc tot^s homo sp̄ualis Non mireris. Est a admiracio stupor de aliquo magno & credito. q̄i dicet. noli mirari nichodeme. q^r dixi t hec uba. q^r spc ubi vult spirat. q̄i dicet sicut spiritus inuisibil^r operatur sic qui ex spū nascitur inuisibil^r inouatur. Sz q^ruis no papias aduentū spc siue recessū no tn̄ neges spm ¶ Sz q^rit aug^s ex quo nemo videt spm quo auditur^s est vocem eius. Et ridz. sonat psalm^s vox spc est. Sonat sermo diuinus vox spc est. Set nescis unde ueniat. Et i nasceris & tu de ho spū eris ut ille qui no est natus de spū nescis de te. Vn̄ de te vn̄ uenias aut q^o uadas. Sic est omīs qui natus est ex spū. s. sp̄ualis & occultus. Secund^m crisos^m sic itel^r q^r spc. i. uentus. ubi vult spirat. i. libere flat. Et notatur hic uoluntas n̄alis motus ei^s no electio s. uoluntatē. i. sonū eius audis corporalib^z aurib^z. s^z nescis vn̄ ueniat. i. ad q̄m utilitatē flat cū tu sis certissim^s de sono. ¶ Hic & sacund^m s. postill. q^r spc sci^s accipit^r p spū creato s. criso^m. uel p spū increato s. alios Joh 4°. Spc est ds. Iste spc ubi vult spirat. gen 2°. Spirauit i faciem ei^s spiraculū ei^s. q^r libere & sine oi difficultate q̄ vult facit & qu^i & ubi. Itē pt accipi psona^e p prē t p filio t p spū sco In q^o g^o loquite audiuit nichodem^s voce spc s. omne mo^r istu^s doctoris. ¶ Hic insup notande sunt conuenienciae & dane carnalis generacois ad sp̄ualem In p^a inquit ffcs est homo ex humore terrestri & aquoso. In 2ª creatus ex aq & spū sco. ut p^z hic. Itē i p^a data est ei mulier i adiutoriū. In 2ª datur plenitudo uirtutum Jo p^o de plenitudie ei^s omīs accepim^s. Itē i p^a homo ad dei seruiciū creat^s In 2ª unus spc cum dño est fcs. p^a cor. 6°. Itē i p^a padisum hoi ad custodiend contulit In 2ª celum hoib^z apperuit. luc 2°. Item i p^a nascimur terr mortui. i 2ª nascim^r cum dño regnaturi. Itē i p^a lignū scie boni & mali phibuit In 2ª lignū uite nob exposuit. Apoc 4°. Item i p^a data ē hoi cognic^o naturaliu In 2^a. datē hoi cogniaco eternor. Sz i textu. Rndit nichodem^s & dixit ei. s. ihu. quo pōt hec fieri. ideo merebat^r a dño edoceri q^r motus erat p intel^s captiuacoz & fidem.

Et ro ridit ihc & dixit ei. tu es mag^r i isrl^e & hec ignoras. q̄i dicet. te doctorē magnū reputas q^r tu es mag^r & tanto pplo scitu legē. q^r in isrl. & hec ignoras. initia fidei. Aug^s. Sol nostr̄ princeps supbie nascere ex spū uiam dei tenebris. & uiam segnis & ad sapiaz pueniet. Sz quo istū querentem de mo^o arguit & no btam virginē q̄ de mo do querebat. luc p^o. quo fiet istud &c. Rndē q^r cognitoz habuit iste scripturaz & fcā fuat s explanacio p q^s & multe figure bapta pcesserant i lege. Criso^s. legat p aquā p̄mitaz seruā pcti ablucoz. Gen 8°. Itē p̄pl̄m p mare rubz a ptate pharaonis liberatum. Exo 13. Itē p lege omīs mundacoes fieri p aquā. Itē naaman a lepr p aquā i Jordane liberatū. 4° reg 5°. Et silr hec uba pphaz apte hoc clamancium. Eze^l 3a. Effundam sup uos aquā mundam & mundabimini &c. Et zachar 13. Erat fons patens domui iacob. Et io iuste redarguit eum dicens. Amen amen dico t q^r qd scim^s. s. ego & apli mei uel ego & pr̄ & spc scs loquimur. & qd vidim^s i abscondito dei testamur. foris mundo & testioniū nrm̄ no accipitis. q̄i dicet. cū no loquar n̄ de fato nec testificor n̄ de uiso repbensibilis es q^r no credis. Et no q^r visio ad ih^s que ē i secreto thesauror dei certior est ei visione corli. Vn̄ si testio^m de uisu corli recipit tanq̄ verū & certū multo forcius testio^s de uisu certiori ei^s que nichil fallit. Joh 19. At p^o. qui vidit testioniū &c. ¶ Si terrena dixi vobis. i. q^a grossa. & no creditis p hoc modū generacois sp̄ualis quo si dixo uobis celestia creditis. i. maiora & subtiliora. Dis. Si dixo uob terrena. ut de templo corpis mei soluendo & i triduo a me suscitando Jo 2°. & no creditis quo si dixo uobis celestia. i. celeste spc natiui^te creditis. ¶ Sz isto au textu. Amen amen dico t. qd scim^s loquim^r. ptinz ad fin trinitatis in q^a le^r hoc euuge^m sic scribit Jan sermoe 3°. sic dic Jero^s ad eliodor^z grandes materias ingenia pua no sufferunt sulla a materia grandior atq^z piculosior q^r loqui de pfundo misterio trinitatis. Vn̄ aug^s p^o de trinit^e c. i. de hac re summa & excellentissima cū modestia & timore agend^e & acutissimis aurib^z atq^z deuotis audiend^e ubi querit^r unitas trinitatis pris & filij & spc sci q^r nec piculosius alicubi erratur n̄ laboriosi^s aliqd querit^r nec fructuosi^s aliqd inuenitur. Nos g^o inquit Jan alta sapientib^z relinquētes humilia dicamus. qu ubis iquit p̄missis tria ponit. s. fides vera. testificat^o certa & magnitudo humana. Est a fides vera ut credamus q^r ē p^ar pluralitas & eterna unitas. Pluralitas a p^ar insinuat p hoc qd dc̄ i plurali qd scim^s loquimur & qd vidim^s testam^r. qd s. unū sensu prī^s expositū i noie triū p^ar i diuinis dum intel^r pt unitas i hoc qd no dixit testio^a nra s. testioniū nrm̄. Hoc g^o uacat est credend & no est ulti^s querend. Sen ad eugeni^m. dicim^s tres p^as s. no ad pmdiu unitatis. dicimus & unū s. no ad trinitatis confusioz. queris quo hoc possit esse. Scrutari g^o temeritas ē. credere pietas nosse uita eterna. Richoni^s tn̄ ipa vera tinitas & unitas

Margin notes: Ansel^m. / ij^or mo^i generacois. / Admiracio qd est. / Dis. / Aug. / Criso. / ¶ / Due adit & ptī i adsunt. / Aug^s. / Dis. / Rno. / Figē bap^tm. / Dis. / ¶ / Jan. / De materia trinitatis. / Aug^s. / Sen.

Trinitas pt ostendi 3ᵉ.

in diuinis pt esse ē. pⁱ ex scripturarum testioys in quibus no pt esse error l falsitas. Et sunt q mentiri & falli no pnt. Ds est ipa pᵃ & summa veritas io ē. Item angelus qui oia vidit i ipa veritate. mᵗ 18. Angeli eorum i celis semper vident faciem pris mei q in celis ē. Qre pphā qui recepit influentiam ab ipa summa veritate. Pᵒ ḡᵒ ostendit testiᵒ scripture gen pⁱ. Faciamus hoiem ad ymaginem & siltudinem nram. Non potuit ā hoc verbum pariter fuisse dcm ad angelos qr ipi creatores non sunt. Quod ḡᵒ dr faciamus & nram pluralitate indicat psonarum. Si eñ no esset pluralitas i psonis no diceretur faciamus sꝫ faciam. nec nram sꝫ meam. Qd vo dr ad ymaginem & siltudinem ptīz ad vnitate sbe qr si ibi no esset vnitas sbe no diceretur ad ymaginem set ad ymagines. nec ad siltudinem sꝫ ad siltudines. 2ᵒ hoc ostendit testiᵒ angeli. Nam sicut habetur ysa 6ᵒ. angeli quotidie clamant Scs scs scs dns ds exercituum. plena est ois terra gloria eius. Qd aū dr ibi ter scs respiciat trinitatem psonarum qd semel dicit dns ds respiciat vnitatem sbe. 3ᵒ ostendit auctē pphe dicentis. Benedicat nos ds ds nr benedicat nos ds & metuant eum omes fines terre. In hoc itaqꝫ qd dr ter ds ostendit psonarum trinitas. i hoc qꝫ in singulari subinfertur nr ostendit essencie vnitas. & qr apli eodem spu quo pphe fuerunt inspirati io & hoc ostendit auctē apostoli Jo 5. Tres sunt q testiom dant i celo pr verbum & sps scs. & hy tres vnum sunt.

2ᵒ ostendit trinitas.

¶ 2ᵒ ostenditur trinitas & vnitas creaturarum vestigys. Non ē tn aliqua creatura q ē plene valeat assilari qr nec vmbra q sibi silatur eius vmbra est. nec vestigium pedis eius est vestigium nec ymago ei eius ē ymago. Et tn aliquā aliq siltudo inuenitur & hoc i creaturis est supioribus medys & inferioribus. In creaturis supioribus sic in sole. Nam sicut augustinus i sole tria consideramus. s. qꝫ est. & qꝫ lucet & qꝫ calet. i. sba solis radius & calor. Radius ḡᵒ de sole nascitur qr filius de pre generatur. calor ab utroqꝫ pgreditur qr sps scs ab utroqꝫ spiratur. Ipe aū sol a nullo creato sic pcedit qr pr no est factus nec creatus nec genitus. & tn oia tria sunt quodammodo vnius solis qr omes iste tres psone sunt vnus ds.

Exemplum de sole. Augustinus.

¶ 2ᵒ inueniuntur in creaturis inferioribus sicut i elemento aque. Fons eñ generat riuum sic pr generat filium fons & riuulus faciunt stagnum qr pr & filius spirauit spm scm. Fons aū a nullo pcedit qr pr a nullo existit. & tn i fonte in riuo & stagno est eadem aqua. qr i pre & filio & spu sco est eadem sba.

De aqua.

¶ 3ᵒ inuenitur i creaturis medys sic i hoie sicud notat augustinus ē de trinitate cᵒ. 14. de mente huīana vᵇ dicit sic. licet mens humana no sit eius nature cuius ds ē ymago tn illius quo nichil melius est ibi querenda est. Ecce eñ meminit sui intelligit se diligit se. Hec ḡᵒ tria vt ait augustinus ie de trinitate c. 21. no sunt tres vite sꝫ vna vita. no tres mentes sꝫ vna mens. Pro cuius declaracōe notetur magister i pᵒ di 3ᵃ. ¶ 3ᵒ ipa trinitas & vnitas monstratur pluribus figuris quarum vna pᵒ gen 18. vᵇ abraham vidit tres viros & vnum adorauit. vᵇ sicut glosa trinitatis & vnitatis misterium declaratur. ¶ 2ᵃ figura pᵒ gen ē vᵇ

3ᵒ ostendit trinitas p figuras.

dr qꝫ pincerna pharaonis videns tres propagines i vna vite p quas signitur tres psone i vna diuinitate. ¶ 3ᵒ ipa trinitas & vnitas monstrata fuit ostensis quorum tria sunt hic i serenda. Legitur eñ i scolastica historia & eusebius idē testatur qꝫ in natiuitate xpi tres soles apparuerunt qui paulatim ad se appropinquantes i vnum solem redacti sunt. p qd significabat qꝫ cognicio trinitatis & vnius dei toti mundo iminebat. Secundum miraculum ē qd narrat sulpicius. cum eñ quidam sacerdos arrianus quendam baptizare vellet & formam ecclesie mutaret dicens Ego baptizo te in noie patris p filium & spm scm pro eglis no esse subito aqua disparuit & baptizandus ad ecclesiam fugit. 3ᵐ miraculum est qꝫ narrat sigebertus i quadā cronica vᵇ legitur qꝫ cum inter gallias heresis arriana pullularet q filium & spm scm minore pre assereret vnitas sbe trinitatis psonarum euidenti miraculo demonstrabatur. Nam circa annos dni quingentos & quinquaginta dum quidam epūs missa celebraret vidit tres guttas clarissimas equalis magnitudinis de celo missas sup altare q se appropinquantes vna pulcram effecerunt. quam cum medio crucis auree posuisset alie gemme que ibi erant tanta eius excellencia no ferentes subito ceciderunt quamdiu mundis ā hominibus videbat horribilis & obscura. mundis aū amabilis & clara. Infirmis multis dabat sanitatem & adorantibus ipam cum deuocione augebat virtutem. ¶ 2ᵒ in vbis pmissis post testificacōem vera tn dr. qd scimus loquimur & qd vidimus testamur. In hoc aū qd dicit qd scimus loquimur. dat intelligere qd nichil de eo loqui vel testificari debemus nisi qd aut per diuinam scripturam scimus aut p dei reuelacōm cognoscimus. Alias eñ nobis periculum esset si ea vel leuius curiose inquirere q nram intellectum excedunt. In apocrisis esdre cum tpe esdras miraretur florerent & boni opprimerentur & alia que dam secreta dei vellet inquirere nec tamen posset inuenire angelus ē apparens dixit. Si vales flamam ignis ponderare flatum venti mensurare & diem preteritam reuocare. Acsi dicat. Si ea q tecum sunt no vales comprehendere quomodo ea q sup te sunt valebis attingere. 2ᵐ exemplum post Babylonis vᵇ dicit qꝫ antiquitus dixerunt q quicumque posuit ingenium suum circa 4ᵒʳ teneretur confusione. qui s. vult scire quid ē in summo qd ē in ymo quid fuit prius & quid erit ultimo. Summum vo & primum vocat principium in quantum est primum omnium ymum & vltimum i quantum ē finis omnium & hoc no debemus curiose inuestigare ea vo q sunt inter primum & ultimum i. diuos effectus possumus aliqualiter intelligere & p eos dnm laudare. 3ᵐ exemplum est de bto augustino. Eo eñ tpe q librum de trinitate componebat cum p litus maris socijs a longe sequentibus quadam de trinitate meditando discurreret puerum quendam in littore maris inuenit q cum quodam cocleari argenteo i quandam quam fecerat foueam aquam de mari effundebat. dicens se velle totum mare i foueam haurire. Cum augustinus i risum prouocatus ait Fili quomodo hoc facere posses cum mare sit magnum cocleare modicum fouea parua. Et ille Facilius est mi hoc facere quam tibi qd cogitas adimplere. Cogitas eñ libro tuo misterium trinitatis comprehendere cum liber tuus sit

pia fouea ad recipiend. ingemu tm puu
codleare ad ingrend. & trinitas tpa imc
sum pelag9 ad hauriend. stati qz puer
disparuit & aug9 gras deo agens qz sit re
ri qd dixat pu cogiut. ¶ 3o po ingrati
tudo huia ai dr. & testioni nrm no acci
pitis. Pr ei & filius & spc scs. noc spc sa
nos docuit & io cor testiom e fidelr ad
mittend. Myoe a xo haue fidem nos docuit
dicens. q ult. baptizantes eos i noie pa
tris & filij & spc sci. Ista a fides & confo si
cum deuote recipiu9 mag9 ad tria valet
po ad demoni expulsioz. confom ei fidei
dia9 nequit sustinere. io papit petr9 p
pet 4o. q ei resistans fortes in fide. 2o ad
tribulationu expulsioz. sicut narrat
Ioh damascenus lo e. tam apud constanti
nopolim gius pestilentia ess; quida pu i celu
raptus canticum sce trinitatis s. sce ds sce
fortis sce & inmortalis saluator miserere nob
ab angelis est edoctus & cu rediens coram
pplo decantasset mox pestilentia cessauit. 3o v3
ab maloz confutatioz sicut refert tronice cu
accepit oleudinens simoniaus esset & omis
testes pecunia corrupiss; quidam legat9 iux
sco ei precepit ut usum sce trinitatis s. gla
pri & filio & spiu sco. diceret rogans dnm q
si simoniacus ess; spm sam e minua fecerat
nominare no poss; qd & sic fcm est. & ille
depsensus pecm suu confess9 fuit. & primaz
egit. Ille a usum sinod9 Remia edidit li
sic cleros i fine psalmor decantand istatuit.

¶ Se in textu. Nemo ascendit i celu &c.
Supi9 dcm est de mo spualem vitam inchoan
di hic agit de mo & fine iuuamento ad feli
citate puemendi. Modus e humilitas qz xo des
cendit. finis felicitatis celestis ad qm xpc cu
corpe suo s. p carite vnita etia ascendit
S; iuuamentu fuit passionis acerbitas
qm sicut moyses exaltauit serpentem i deserto
sic exaltat9 fuit fili9 hois. Du i pa pte ut
dcm est videre possum9 pfcam carit & effcam
humilitatis. D quib; notand s pis qz descens9
p humiliatoz ca est ut ad gliam celeste ascen
dat. Iob 24. qui gliatus fuit erit i glia.
Itz p humilitate ascendite ad sublimitate
qz hec est via & no est alia pter ista qui
ali9 uadit cadit. pq qz ascenderit xo p natura
deitatis no hebat quo ascenderet qz ult deu
nichil est. cu p descensum humilitatis quo aces
dat. qz ei humiliauit semetipm fcus obediens
usqz ad morte ppt qd ds exaltauit eu qrz
e. qui descendit ipe est & qui ascendit super
oms celos. S; qz no valet ficta humilitas si
desit caritas ideo solum p caritate xo adhe
rens i celum ascendit. qd innuit text9 pnuis
sus po dr. Nemo ascendit in celu &c. sup q
sit scribit aug9 sup io. omie 12. Ecia fcs
ds voluit esse filius hois & hoies voluit es
se filios dei. ipe descendit ppt nos. nos ascen
dim9 ppt ipm. Solus ei descendit & ascendit
q hic ait Nemo ascendit i celu nisi q desce
dit de celo fili9 hois q e in celo. mirans qz
hic erat in celo tales fecit discipulos suos.
Paulu audi apstm dicente. Nra a conversa
i cel est. Si homo aut paulus i carne i ter
ra & conuersabat i celo ds celi & tre no poterat
esse & i celo & i terra. ¶ Du sup isto textu sit
scribit postill. Principiu saluans e ille q sol9
pt intrare in regnu celoz p se & oms p illu.
& hic est xo dns. s glo; sic intel. Nemo ascend
in celum ppria virtute. nisi qui descendit de
celo p assumptioz humanitatis fili9 hois qui est
i ce p psentiaz ditatis. ¶ Se. Sic moyses
&c. sup quo sic scribit pis cu trib; attribu
at apptio regni celestis. s passioi xo ascensioi
xo & sdcto quo quis p spm sam renascit conve
nienter pt qz eni revoluit passioz xo & ascensioz
& spc sci missioz in hac dnc mult ondere reg
ni celestis fidelib; apptioz. Dn i epla le vi
sio ioh qua vidit celum aptu & i euuge
le de illis trib; q ptut ad regnu celestis ap
tioz. p de spuali natiuitate q fit p spm sam. 2o
de xo assensioe 3o de ei9 passione. s i verbo
hic exponendo. Du ex istis pz q i hoc eum
gl ouditur quib; regnu celoz sit aptu est
ei aptum renatis p spm s. hntib; passionis
fidem & adherentib; p caritate ei q ascendit
i celu. ¶ In vbis cu hic exponendis e ad
edificatioz intam sunt notanda s. quare xo p
serpente figatus est. 2o qre p eneum. 3o.
quare i passione dr exaltatus. 4o in q silitu
do exaltatois ei9 ad exaltatoz serpentis atte
datur. ¶ Circa p9 notandum qz xo 3 roe spua i
statu crucis p serpente figurat9 e. po qz de ser
pente fit remediu co venenu serpentis. de
serpente ei fit tiriaca. mira ei dei virtute
serpens fuit remediu co venenu serpentiu
ignitoz. Num 21. Fac serpente eneu & pone
eum p signo qui percuss9 aspexerit eu vivet.
Sic xpc i cruce fuit i remedium antiq ser
pentis. 2o ppt sapiaz qua in cruce vicit dia
bolum ibi ei xo prudeu percussit supbum Iob
26. Gen 2o. Serpens erat callidior cuctis ai
mantib; terre. & exo 7. Serpens moysi virat
serpentes magoz. & sapia xo in cruce astutiae
demonu pualuit. vbi diab9 volente cape ce
pit. Iob 40. Vi qm here potis leuiathan ha
mo. Si quo ers 3o mo & 3o. leuiathan hamo
captus est qz i redemptore nro du p satellites
suos escam corpis momordit diuinitatis eum
aculeus pforauit. qr ham9 quippe fauces glu
cientes tenuit dum i illo & esca carnis pa
tuit qm devorator appeteret & diuinitas tpe
passionis latuit q necaret. 3o qz serpens in
veteri forame veterem pellem deponit. Sic
xo i angustia passionis deposita mortalitate
ad gliam inmortalitatis transiuit. ¶ Circa
2m notand qz 3 roe no p quemcumqz serpete
s; eneu sigtus e. po qz serpens eneus hz sili
tudinem cu hntib; venenu & cu veneno ca
ret. sic xo hnit silitudine carnis no cu pcca
tricem. Ro 8. 2o qz es non est fabricale
vel eo mo quo cetera metalla tunsioib;
ductile. qu quo sigtur paciencia & constancia xo
& scoz immutabil qui onidi pnt flecti nequt
Ro 8. S; licet es non possit sic duci p cu po
liendo decorari sic xpm passio no mutat set
glia inmortalitatis decorauit. 3o qz es est so
noz valde i quo gra pdicandi & orandi i
tel qm xo hnit. ¶ Circa 3m notand qz xo dr ex
altatus i passione no solu ppt exaltatoz lo
calem q erat i illo genere mortis vel qd
vulgari sermone dicebat. s; ppt spualem exal
tatoz q e in illis qui carne suam crucifigut
cu vicijs & concupiscencijs. gal 5. Cui9 figa fuit

Postill.

Dis. Regnu celorum 3bus aptum

2a notanda i serpete eneo.

qre figat e p serpente 3a roe

Ex.

bo tpalia cc
otem volut
et elevat a tra

lnic.

passio 3. Exaltat quis spuale cu oia q mun
di sunt ponit sub pedibz suis. bo transito con
tempnens et mala transito no timens sicut
amplectens sicut x fecit. Augus oia bo transi
to contempsit bo x ut contempnenda mostra
ret. et oia terrena mala sustinuit q sustinen
da pcipiebat. ut nec i illis quereret felicita
tas nec i istis timet adusitas. ad ostendu
mala transito no esse timenda sz pocius am
plectenda voluit cum affixus. Quare
itaq tpalia sunt contempnenda dicat lince
ni. dco nob p hmit mor. contempnenda i
quit sunt hec mundana ppt cor velocem
transitu q fugiunt sequites ne apphendant
ea et q c apphendantur a manibz tenentiu
elabunt. nec solu nos deserunt sua fuga set
et si starent nos ea deserem cum. Quia
g insanus similis q uelle duo stabili iungi
quor utrumqz veloci fuga reliquu deserit.
Contempne itaqz mundu q p po 2. di mun
dus transibit et concupia ei. qui a facit
voluntatem dei manet ineternu. de ho veloci
transitu torquetur maledci euntes i ignem
eternu. pnaz sz infructuosa agentes et pre
angustia gementes et dicentes. quid nob
pfuit supbia aut diciaz iactan contulit
nob. transierunt oia illa tanqu umbra.
et. De isto et veloci transitu dicit ysa. Omis
caro fenu et omis glia eius qi flos agri.
aruit fenu et decidit flos. verbu a dni ma
net ineternu. Hec verba exponens bts
ambros. Omis caro fenu et vere nitet eni
glia hois i carne qi fenu q ei cu esse soli
dis qi herba est prematura ut flos cadu
ca. ut fenu germinans viriditate i spie no
i fcu soliditate hillaris vite. et sc q ei fir
mito i carne q salubritas pt esse diuturna
hodie vides adolescente validum pubescen
tis etatis virtute floridu grata spie suavi
colore. crastina die t facie et ore mutat occur
rit. Et qui pdie lautissim decore forme
visus e gra alia die miserandus appz aliq
infirmitate egritudinis solutis. pler q labor
fatigatos dissoluit aut inopia macerat aut
crudelitas necat aut vinu corrumpit aut
senectus debilitat aut curatos delicie red
dunt aut luxuria decolorat. Nonne ver
est q aruit fenu et flos ei decidit. Alius
ab avis atavis q nobilis et maioris ho
nestatis insit psapie veteris clarus insigni
bz amicis habundans. Stipatus q clienti
bz utrq latus tectus pducens. magna
atq reducens familiam. repente aliq acci
dentis pnat mole turbatur destituit ab oi
bz sodalibz derelinquit et impugnat a pols.
Ecce ver e q sicut fenu vita hoiu pus excel
lat aresat est ei qui dudu ubertate afflu
ens copiaz liberalit fama p ora volitans
singulor clarus honoribz preeminens pota
tibz celso solio sublimis vtus ptis estivans
diu clamore proniu debuat. Subita rex co
versione i eum careare rapitur q alios incu
serat et inter reos sue invencionis luit erump
nam. Quta pridie caterva plaudentium et
mendosa faventis ptli frequens pompa de
ducit et nox una glose illius deductoris splen
dore abolevit at repentinus lactus dolor ef
fusis gaudiis luctuosam gmis meroris fuc
cessio admiscuit huius gº glia hois est sicut
flos feni. Ex his libris ambrosii ostensum est
sufficit q. velocitas transeunt i quibz hoies gl
ant. flos etatis vigor suavitatis robur
fortitudinis spes decoris pompa pis sclan
guis nobilitas diviciaz ubertas. fame ce
lebritas honoris dignitas et fortuna arriden
te applausus favoris. Si tu hs transitoriis
torrente rapido no bis ipcepcps capi au
di et aure audientis audi q facit voluntate
dei manet ineternu. Vt te go no rapiat sic
fluminis c mari audi et aug pora ubi sol
exponente qui sit ait. Querit vtr bis
amare tpalia at transire cu tpe aut mu
du no amare et vivie ineternu cu deo. ver
tpaliu fluminis trahit. Qz tanq ct flumina
arbor nata e dns nr ihc xs assumpsit car
nem et resurrexit ascendit in celu voluit
se quodammo ct flumie plantare tene cu ut
no rapiaris inpretops tene lignu voluit et
amor mundi te xº est salubre consiliu bti
aug. Item contempnenda sunt h tpalia
nedum q adherentes s secu i mari penarum
rapiunt sz q quatcumqz his adheret in
certa sunt. hoc e necessarie q ho amittantur.
Que ei certitudo tenendi ea que fur p carpere
pdo rape rubigo corrodere tinea demolliri
putredo tabescere ignis absumere aq diluere
terremotus deicere. tande tps consumere. Co
tempnenda sunt ver q vana et fallacia
vana sunt q cassa sunt a fine p h ntum
fallacia sunt et mendacia q no solunt feli
citatem quam pmittunt. De eor vanitate
dicit sapiens. Vanitas vanitatum et. Qd
itaqz magis vanu et fallax q pmitte sa
nitate firma mox egrotato vitam longa
eius morituro diviciaz affluenciaz eius
mendicato honoris peminenciam eius im
terando. Contempnenda et sunt q amata af
fligunt. Du et i cunge spine vocant pun
gunt ei sollicitudine i adquirendo tiore i pos
sidendo dolore i amittendo. Qz h opia repsi
amaritudinu de rore ine dei descendit et
ubiqz hoi ipm inveniettes amaritudines cui
grams dulcedine. contempnenda sut ver
tpalia q amata mentis aspectu occecant et
affcm ne possit evolare sursu deiiciunt. D
a obcecant mente p ausioz a luce veritatis
dicit augs. his libris. Nemo securus i his
bonis q pt invitus amittere veritate a atqz
sapiaz no amittit invitus. Repa tu a verita
te atqz sapia pnsa voluntas est q inferio
ra diligit. De cavenda et hac inviscatione et
obcecatione dicit augus. cavend mag e i
du corpus agitamus ne sensibiliu visco penne
nre impediant quibz integris pfcus opus est
ut ad illam luce his tenebris evolemus.
q se nec ostendere dignatur i hac cavea inclus
Tcio e notandu q illa solitudo i tribz attendit
dit serpens eneus exaltatus e i deserto et x
tante desertus e a mundo et ab amicis suis
et e a pre videbat derelictus. ysa. lxiii. Torcu
lar calcavi solus et de gentibz non est vir
mecu. Aug ps. qui tribulo pre est et no est qui
adiuvet et luc 22. ds ms ut quid dereliquisti
me Ante exaltatus e serpens eneus ut ab is

mis p[er]cussis serpentib[us] aspiceret. Nu[m]. 21. Sic
ab h[ac] x[pistu]s in cruce exaltatus est ut a cunctis
posset videri qui de diversis mundi p[ar]tib[us] conveniant
i[n] ierl[']m p[ro]p[ter] festu[m] pasce. Sic ymago crucifixi i[n] al
to p[o]n[itur] i[n] ecclesiis p[ro]pter ut ab omnib[us] fidelib[us]
aspiciat[ur] ut cogitent quid retribuant d[omi]no p[ro]
omnib[us] q[ue] retribuit eis. Ber[nardus]: quid adhuc vi[vi]
tur tua affectio immo no[n] dormit s[ed] mortua est.
si hunc no[n] videat. Ter[ti]o q[ui]a serpens eneus ex
altatus e[st] ut p[er]cussis a serpentib[us] esset i[n] remed[i]u[m]
ut dictu[m] est. Sic co[ntra] morsus serpentium i[n]fernaliu[m]
x[pisti] passio efficax e[st] remediu[m]. Un[de] subdit. Ut
omnis q[ui] credit in eum no[n] pereat. Qu[ar]to di
ci[tur] postilla. hic exprimit[ur] passio x[pisti] i[n] figura. & p[rim]o
tangit[ur] figura. 2º figure veritas. 3º humilitatis
utilitas. Et e[st] utilitas dupl[ex]. s[cilicet] pene eterne e
vasio & vite eterne adeptio. Un[de] se[quitur]. S[ed] h[ab]eat
vitam eternam. Ad hoc ei[m] venit ut vitam h[ab]eat
& habundanci[us] Jo. 10. S[ed] queritur q[ua]re ip[s]e
cum exprimit passio[ne]m no[n] dicat pendere i[n] cruce cu[m]
sit ap[er]tius loqueretur. Ad q[uo]d dicit[ur] q[uod] d[omi]n[u]s re
velavit passionis misteriu[m] Nichodemo ut ho
nestu[m] & credibile. ut honestu[m] ne h[oc] ab h[ominibus] car
nalib[us] p[ro]pter despiceret & horreret. i[de]o dixit. exalta
ri. no[n] suspendi ut credibile ut fide[m] adhiberet
& i[de]o p[er] figuram p[ro]tec[tivam] mirabile passionis ostendi i[n]
simulat. ut secretum ut carnis h[ab]eat & i[de]o non
explanat s[ed] relinquit modu[m] meditandi & p[er]
hoc p[ro]ficiendi & ad donu[m] intell[ectus] p[er]veniendi. Mo
ra[liter] a[utem] hic p[er] serpente[m] accipit[ur] prudentia mundana pru
dentia carnis & sapia diabolica que o[mn]i[s] sunt affligenda
et crucis patibulo. i[d est] pene. In hoc a[utem] q[uod] dic[itur] i[n] de
serto, via datur deserti s[ed] p[ro]prietatis mundane pos
sessionis & p[er] hoc contempn[atur] prudentia mundi p[ro]p[ter]
avaricia & p[er] hoc condempnatur prudentia car
nis. i[d est] p[ro]prius sensus & p[er] hoc p[re]sumptio q[ue] p[er]tine[t]
ad sapia[m] diabolica. Sic serpens i[n] palo suspe[n]
ditur. ut d[omin]i tri[plex] prudentia affixa pene pati
bulo condempnatur.

Homo quidam erat dives &c. luc. 16.
H[ic] q[ui]a p[ro]cessu luce p[re]cedente hoc ewangeliu[m]
monuit d[omi]n[u]s ad cavend[um] malu[m] pene
sensibilis. q[ue] est cruciatus i[n] iehenna. & p[er] hoc duo
ex p[er]i[us] fecit in parabola de villico iniquitatis. 2º[um]
facit hic i[n] parabo[la] divitis epulonis. Et ostendit p[rim]o
p[ro] divitis habundancia[m]. 2º pauperis indigencia[m]
ibi. & erat quidam mendicus. 3º. mortis utriusq[ue]
d[iversi]tatem ibi. factu[m] e[st] au[tem]. 4º divitis mortu[i] miseria[m]
ibi. elevans a[utem] oculos. habundancia[m] a[utem] divit[is]
ostendit p[rim]o i[n] multitu[din]e facultatu[m] q[uia] erat dives. 2º
i[n] p[re]ciositate vestiu[m] q[uia] induebat[ur] purpura &
bisso. 3º in sup[er]fluitate ciboru[m] q[uia] epulabat[ur] cotti
die splendide. Dicit ergo. Homo quidam erat di
ves &c. Glo[sa]. q[uo]d co[ntra] avaros thesauros p[ro]posuit
q[uod] astruit. s[cilicet] q[uod] dives apud inferos torq[ue]t[ur]
q[uia] lazaru[m] no[n] sciebat amicu[m] s[ed] p[ro] largitore eloquio
ut ei p[ro]p[ter] ex p[ro]cessu p[re]cedente hoc ca[pitulo] & Jan[uensis] sermo[n]e
p[rim]o. sepe d[omi]n[u]s illud q[uo]d docebat verbo p[er] modu[m]
confirmat ex[emplo]. Sup[er]ius quidem ab appetitu di[vitia]ru[m]
h[omi]nes trahat & mandat ad faciend[as] elemo[sin]as
p[ro]pter q[ui] erant avari cum deridebant i[de]o
istud ex[emplu]m co[ntra] eos induxit. ¶ Et notandu[m] q[uod] homo
hic pocius sonat i[n] vicium q[uam] in natura[m]. Un[de] h[ic]
homo d[icitu]r ab humo adherens p[er] terrenoru[m] inmun
dicia[m]. Quedam glo[sa]. ignotus apud deu[m]
no[m]i[n]e no[n] designatur. Multe a[utem] sunt ro[ati]o[n]es q[ua]re di
ves no[n] designat[ur] p[ro]prio no[m]i[n]e. q[uia] iustu[m] est ut no[n]
cognoscat[ur] a deo p[ro]prio no[m]i[n]e qui deu[m] noluit cognosce[re]

i[n] paup[er]e qui dicit Mt. 24. q[uod] dixit Amen dico vobis nescio
vos no[n] fecistis nec m[ihi] fecistis. Et hinc e[st] q[uod] fa
tue virgines q[ue] no[n] h[ab]uerunt oleu[m] m[isericordi]e a deo no[n]
fuerunt recepte nec cognite. Mt 24. 2º ro[ati]o q[ua]re no[m]i[n]a
divitis no[n] posuit & nomen pauperis nominavit
q[uia] nomine q[uo]d sig[nifica]t s[ecundu]m i[n]t[er]p[retatio]nem v[er]a ex & glie retinu
it aut q[ua]litate divitiaru[m] & meruerat casum
penaru[m]. Quia g[rati]a v[er]o est p[ro]dicit no[n] d[ebe]t reno[mi]
nari p[ro]prio no[m]i[n]e q[uia] v[er]o retinuit qualitate[m]
debuit ab ip[s]is diviciis nominari & i[de]o vocat[ur]
quida[m] dives. q[uia] v[er]o penaru[m] casum merebat[ur]
& i[de]o dicitur dives i[n] inferno sepult[us] & dives i[n]
tormento positus. lazarus a[utem] s[ecundu]m i[n]t[er]p[retatio]nem h[ab]uit
v[er]o esse g[rati]e & p[er] modu[m] v[er]o esse g[lori]e qualitate[m]
passionu[m] pacientur portavit & casu[m] mortis cor
lis merebat[ur] & i[de]o describit[ur]. s[ecundu]m no[m]i[n]e p[ro]prio
q[uo]d est lazarus. p[ro]p[ter] v[er]o esse q[uo]d h[ab]uit & utriusq[ue]
p[ro]p[ter] qualitate[m] passionu[m] q[ua]s sustinuit. & mor
tuus p[ro]p[ter] casum mortis que meruerat. Et hic
dicit p[ro]s[it] q[uod] dives malus q[uan]tu[m] ad p[er]sona[m] suam
n[on] est i[n] valore. Q[ui]a mundo & valor eius pensa[tur]
ab hiis q[ue] s[ibi] adiacent. Ne ei p[er]sonam sua[m] vite h[ab]et
sua s[ed] p[ro]veniendo. 3º ro[ati]o est q[uia] no[m]i[n]a maloru[m] sunt
deleta de libro vite. In p[s]alm[o] s[ed] no[m]i[n]a tamen talium scrip
ta sunt i[n] li[bro] diaboli. Jer. 16. p[ecca]tum iude scriptu[m] e[st]
stilo ferreo i[n] ungue adamantino. & p[ro]pterea d[eu]s
s[ecundu]m approbationis no[m]i[n]a maloru[m] no[n] cognoscit. s[ed] no[m]i[n]a
a s[an]c[t]oru[m] cognoscit q[uia] h[ab]et ea scripta i[n] li[bro] suo. Jo. ult.
quoru[m] no[m]i[n]a scripta sunt i[n] li[bro] vite. & luc. 10.
Gaudete & exultate &c. 4ª ro[ati]o est quia nullus
honestus homo ponet i[n] ore suo pomu[m] immundu[m]
vel putridu[m] vel a porcis corrosu[m]. s[ed] no[m]i[n]a p[ecca]to
ru[m] sunt immunda q[uia] ponu[n]t[ur] in terra plena ut
t[er]r[en]a immundicia. In p[s]al[mo]. Vocaverunt no[m]i[n]a sua
i[n] terris suis. 5ª ro[ati]o s[ecundu]m alios est ut ostenderet vo[bis]
q[uod] carius est nundo. Mundanu[m] ei no[n] h[ab]ent no
ticia[m] u[bi] divitem nec reputant u[bi] divites. In
q[uo] d[eu]s ostendit se carum esse mundo q[uia] novit pau
peres & eoru[m] h[ab]et noticiam quos mundus no[n] reputat.
Ecc[lesiastic]i 13. Sicut execracio est sup[er]bo humilitas sic
abhominacio divitis est paup[er]. 6ª ro[ati]o est q[uia] divi
tes h[uius] mundi hic p[ri]ncip[aliter] querunt nome[n] i[de]o ut
i[n] q[uo] peccaverunt puniant[ur] nome[n] eoru[m] a deo tacetur
ut indignoru[m]. Un[de] hii figurati sunt p[er] gigantes
gen. 11. Edificem[us] turrim cui[us] culmen p[er]tin
gat ad celum & celebrem[us] nome[n] n[ost]r[u]m i[n] t[er]ra.
7ª ro[ati]o est ad insinuand[um] q[uod] dives qui hic in
mundo nomen ta[m] estu[m] sanu[m] fecit i[n] celo no[m]i[n]e il
lo carebit q[uo]d h[ab]ebunt electi. Octava die cir
cumcisio fiebat i[n] lege & nome[n] i[m]ponebat[ur] & i[n]
octava eciis nomen h[ab]ebunt electi de q[uo] Ap[ocalypsis].
2º. Vincenti dabo manna absconditu[m] & calcu
lum candidu[m] & i[n] calculo nomen novu[m] scrip
tu[m]. Manna absconditu[m] i[d est] divinitas. calcu
lus candidus i[d est] natura humanitatis x[pist]i & de
nome[n] novu[m] i[n] calculo scribi q[uia] consortes fi
lii dei nobiscu[m] i[n] p[er]petuitate nature h[ab]e[n]t q[uia] sum[us]
filii dei cu[m] fr[atr]es x[pist]i sumus. Et hinc e[st] q[uod] dives
iste d[icitu]r homo quida[m]. s[ed] nome[n] p[ro]priu[m] h[ic] tacet[ur].
cu[m] d[icitu]r homo quida[m] dives no[n] ta[m] a possessione
diviciaru[m] q[uam] ab amore earu[m] s[ed] ei possessio set
amor diviciaru[m] reprobat[ur]. ¶ Et p[ro]misso tex
tu dic Jan[uensis] q[uod] esse divite[m] no[n] est culpabile
d[iv]is ei[m] divites & potentes no[n] abiciat cu[m] sit
potens ut dicit Job 36. Multi & fuerunt di
ves qui deo placuerunt sic abraham & ceteri
patriarche. ¶ S[ed] notand[um] q[uod] ut divicias & mo[do]

adiu[n]ctatu[m]
P[ri]ma
2ª
3ª
4ª
5ª
6ª
7ª

¶ Jan[uensis]. Divite[m] esse n[on] e[st] culpabile.

[Margin: Primus dives.] [Margin: Dites.] [Margin: Crisos.] [Margin: Exemplum de morte] [Margin: 3 dives.] [Margin: Jeron.] [Margin: 4 dives.] [Margin: Aug.]

i culpa plures incidunt multiplr ut avare retinendo aut iniuste adquirendo et quantum de istis divitiis malis, visibilibus scriptum i ewangl invenimus. ¶ Primus dives fuit qui avare retinebat qui dicit luc. 12. Aia habes multa reposita i annos plurimos. Talis est erat iste dives qui avare retinebat omnia et nichil voluit indigenti lazaro tribuere. Vn qd avara retentio puniri qd pfertus dicit ¶ Et nemo illi dabat. In veteri lege non tenuitatis sed rapina i. res iniuste ablata restitutione puniuntur. Hic autem dives iste non abstulisse aliena reprehendit sed propria non dedisse. Scot dicit quod quem paupem oppressit sed quia i rebus habitis se extollit. Et consilium suum ponit aug de ve. dni omne. 81. quia sic. dives inquit erat non dicit calumpniator non dicit pauperum oppressor non dicit rex alienarum aut debitor aut receptor non pupillorum spoliator nec viduarum persecutor vel horum sed dives erat. Ab magnum est dives erat. Vis audire dives divitiis scoli amplius operet quam auris audire. quod eius camera iacens ante ianuam ulcerosus quod non adiuvit quod non iniuste riteris erat. et sic et propter hanc sola immanitate et contempnebat pauperem sepultus est i inferno. Et sic paulo sed hec pena avarorum quanta pena raptorum. ¶ Secundus dives qui vane expendebat fuit filius prodigus qui accepta sba sua in vanitatibus et voluptatibus consumpsit de quo luc 15. Talis fuit iste dives qui expendebat i vestibus curiosis et epulis delicatis. Et tamen ut dicit crisos de dispensatores divitiarum voluit nos esse non dominos. pro quod propter quod divitie non sunt nostre proprie sed nobis accomodate. et ideo non debemus eas expendere ad nostram voluptatem sed utilitatem. Et ideo nostre proprie non sunt quia i morte amittuntur. Et cum tamen duos homines sequatur cuius sit ignoratur. sed cum sequuntur omnis vero dominum suum scit. Quia si cum due persone sunt homo et mundus cuius sunt divitie et i morte hominis excepturum qui a seculo se parat qui divitie i morte hominis non homorum sed mundum tamquam proprium dominum comitantur. ¶ 3us dives qui nimis amavit divicias fuit dives ille cui dixit dicit luc 18. Vade et vende omnia que habes et da pauperibus. Et sic hiis audiens contristatus est quia erat dives valde. Talis est fuerat dives iste quia nimis divicias diligebat et ideo in laqueum diaboli incidit pro. thi. 6o. qui volunt divites fieri incidunt i temptationes et i laqueum diaboli. et i desideria multa et inutilia et nociva que mergunt homines ad interitum. sed nos eas potius mergere debemus. Sic refert Jeron de cratate thebano pho qui tollens magnus pondere auri i mare proiciens dixit abite male cupiditates. ego vos mergam ne mergar a vobis. ¶ 4us dives fuit qui iniuste adquirebat iste fuit villicus iniquitatis qui de bonis domini sui fuit dictatus ut habetur luc 16. Ad talem dicit aug vos qui capitis muscipula est. dum capis capis tenes alienum teneris a diabolo. ¶ Sed exemplum ista spie avaricie non laborabat iste dives ut innuit aug

Ex premissis tamen patet quod i hoc quod dicit dives arguitur de avaricia. quia sicut aug. Omnis dives aut est iniquus aut heres iniqui. ¶ Et induebatur purpura et bisso. hic et postea divitias habundantiam ex vestium preciositate ostendit. Si autem vestium preciosarum studium culpa non esset nequaquam sermo divinus tam vigilanter exprimeret quod dives inductus purpura et bisso apud inferos torqueretur. In hoc est quod dicit induebatur purpura et bisso. in luxu vestium reprehendit iste qui ad duo est. qui ad colorem ornatum qui notatur i purpura et qui ad colorem mollitiem i bisso. Unde cum dicit beda et postea i glosa com. purpura est color regius habitus de conchis marinis ferro incisis excussa. Soli enim reges et imperatores uti solent hoc genere vestis. Infra conchas autem marinas latent pisces de quorum sanguine tingitur purpura. Byssus est ut dicit beda est genus lini candidissimum et mollissimum quod tamen nascitur i egypto. lino qui utebatur vicinius ad carnem propter mollitiem purpura corporis propter inanem gloriam. Hic dicit postilla quod purpura et byssum non dampnat solum quia delicate sunt vestes sed ut per hoc significat earum rapinam quia ea de quibus dives vel aut pauperes. convertunt i usus suos et superfluas voluptates. Eccl 34. Panis egentium vita pauperum qui defraudat eam vir sanguinis est. ita multi defraudant mercenarios mercede laboris ut parcant burse iac 5o. Ecce merces operariorum vestrorum qui messuerunt regiones vestras que fraudata est a vobis et clamat et clamor eorum i aures dei sabaoth introivit. Alia ratio potest esse quia byssus et purpura [illegible] tur i ornatu tabernaculi exo. 20. et significat ea bona que convertenda essent i usus divinos ut i elemosinas pauperum et fabricas ecclesiarum et que hiis voluptatum querunt. unde dicitur i divitem purpura et bisso vestes. [illegible] sunt bona egenorum animarum. multi autem sunt qui ea que debent convertere i usus divinos et elemosinas pauperum et hiis ea male consumunt et tamen dicunt que i bonos usus ea convertunt figurati per sacerdotes bel dan 14. qui dicebant regi omnia comedit bel. Quia est dicere bel omnia comedit nisi dicere quod convertitur i usum dei. Sed veritas sic bel nichil commedit sed ipsi et pueri omnia devorabant sic induere i pauperes et i cultum dei de bonis eorum modica expendunt sed luxuriosa familia et fatuosa multa devorat et consumit. ¶ Et est hic notandum quod 4 in luxu vestium maxime reprehendenda. primum i sumptuositate que pecuniam respicit. Indignum est autem ut cadaver putridum tam preciosa veste ornaretur vnde possent multi homines sustentari. Sed nota vestis purpura multum fuit vilis super pellis cum lana genu 3o. fecit deus ade et uxori sue tunicas pellicias i. de pellibus animalium mortuorum tamen propter humum est ad lana de lana pellicas colore infecta ad sericum de quo purpura fuit deventum ad aurum scilicet et sericum de quibus fuit pannum deauratum et demum de auro et serico ad lapides preciosos. Vnde est a i historia romanorum quod prius apud eos purpura est induit persis

flammae cruciatur. 2º est multiplicitas mutationis, quia variatae varietate decipiunt fortiorem. Et de his Gregorius Nazianzenus: aliter saepe communitur qui cernitur et spe fallit … comprobatur. Unde contra huiusmodi divites clamat Jacobus quinto capitulo sic dicens: Agite nunc divites, plorate ululantes in miseriis vestris quae advenient vobis. Sed clamant nudi et fame cum fame et frigore macerabitur laborantes. Quid contulerunt tot mutationes, quae rursum reperta plicata in manticis, unde est quod ex fraudibus vel crudeliter subtrahitur quod in mantice consumitur. 3º est curiositas quae respicit ornatum studium. Multi enim plus studeant ad ornatum vestium quam virtutum. Contra quos Augustinus: Non affectetis vestibus placere sed moribus. Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri. Gregorius: Nemo putet in studio et luxu vestium non esse peccatum. Alioquin de asperitate vestium nunquam Iohannem non commendaret dicens quod erat indutus pilis camelorum. 4º est mutatio quae rumpit ordinem et statum personae. Puta cum decet clericum vestiri ut militem vel histrionem, vel religiosum ut saecularem. Sophonias primo: Visitabo super omnes qui induti sunt veste peregrina. Vestis peregrina est quae statui personae sic indutae non convenit. Deuteronomii 22º: Non induetur mulier veste virili nec vir utetur veste feminea. 5º est vanitas quae respicit vanam gloriam. Gregorius: Nemo vult pretiosis uti vestibus cum a nemine possit videri. Plus diligit alios quam se qui tanto pretio pascit oculos alienos. 6º est praesumptio … ornatur cum vestium praesumitur vanitas mentis. Ecclesiastici 19: Amictus corporis et risus dentium et ingressus hominis annuntiant de eo. Bernardus 4º … quod de multis quod clericis aliud esse aliud videri. Non enim milites opere clericos autem neutros se exhibent. Sed neque pugnant ut milites neque ut clerici evangelizant. Cuius igitur ordinis sunt? Cum utrumque esse cupiunt utrumque produnt utrumque confundunt. Unusquisque in ordine suo resurget. Isti ergo qui sine ordine peccaverunt sine ordine suo resurgent etc. ¶ Et hic saltem secundum Iacobum sermone primo quod non debet homo gloriari de veste respiciendo ad primum, ad suum statum et ad suum finem. Primum enim fuit causa vestium quod homo cum primum nudus erat veste indigebat, quia indutus erat decore innocentiae. Videmus enim quod sol non indiget vestimento quia indutus est splendore suo. Sicut lilium quod vestitur suo candore. Matthaei 6º. Sicut ager quod indutus est suo virore. Luce 12. Homo itaque cum primum non indigebat vestimento, supposito enim quod fuit in gratia. Et multi doctores tenent quod homo cum primum ad instar solis erat indutus luce, ad instar lilii candore innocentiae, et ab instar agri virore virtutum. Sed post peccatum mortalia advenit verecundia, et tunc Deus homini pellicias vestes fecit. Homo itaque post peccatum fuit vulneratus, excaecatus et in furto deprehensus, et ideo tanquam vulnerato ligamen adhibuit, tanquam caeco velamen apposuit, et tanquam furi cauterium impressit. Tale ergo est de pulchritudine vestium gloriari, quale esset si quis vulneratus gloriaretur de eo quod haberet ligamen sericum vel excaecatus velamen … vel fur de eo quod habet pulcrum cauterium. Sed qui gloriatur in veste similis est furi qui de cauterio gloriatur. 2º non debet gloriari de vestibus sive respiciendo ad statum suum. Homo quidem est tanquam pomum in quo tria sunt, scilicet cortex sive medulla et granum interius per quem corporum … intelligitur. Sicut enim cortex pomi est alba et rubea, sic homo in diversis coloribus vestium delectatur. Per statum pomi intelligitur corpus, per granum interius intelligitur ipsa anima. Stultus autem est talis qui scilicet solam corticem retinet et totum pomum alteri daret. Tales sunt isti de vestibus gloriantes qui dant diabolo corpus et animam et tamen retinent vestimentorum inanem gloriam. Sed aliud attendit ut homo excorians pomum corticem putat statum comedit et granum spargit. Sic qui talis superbus moritur, vestibus et induat, corpus a vermibus comeditur et anima per diversas poenas dispergitur. 3º non debet homo de vestibus gloriari respiciendo ad suum finem. Qui enim purpurea veste induebatur, nunc induet saccum cilicinum. Job 10. ¶ Et qui induebat molli bysso, nunc induet asperi cilicio, et qui fimbrias vestium ornabat auro et margaritis nunc … laborabit miseriis infinitis. ¶ Verumptamen hoc notandum, scilicet honore quod excusat quandoque super vestium pretiositatem, primum est consuetudo ut qui portant barones (?) … Secundum propter dignitatem ut propter sericum scarletum grisium et purpuram. 3º propter … ut monachus non mutans vestem suae religionis. 4º propter cautelam ut quando aliquis magnus vult religionem suam pro bono latere ut Guillelmus et huiusmodi. Sic de sancto Sebastiano legitur quod sanctitatem suam sub militari habitu occultabat. ¶ Sed epulabatur quotidie splendide. Hic est secundum divitis habundantia et superfluitas ciborum. Sed quare dicit splendide, cum mensa pertineat ad gustum, splendor autem ad visum? Videtur quod gulosis non solum est delectatio in gustu sed et in visu. Ideo dicit splendide. Splendor autem iste non solum extenditur ad fercula sed et ad vasa splendentia et mensarum ornamenta. ¶ Hic itaque dicit postilla quod tertium praemisso tangitur quantum ad partem rei et quantum ad partem personae. Sed epularum sumptuositas ferculorum, diversitas et crapula et deliciositas et occasio alterius mali. Sumptuositas respicit pretium ferculorum, diversitas et crapula respiciunt quantitatem, deliciositas qualitatem, et est occasio mali alterius multiplex, ut videbitur. Sumptuositas enim ciborum contingit dupliciter scilicet …, sicut contingit propter obsidionem. 4 Reg. 6: Ut caput asini venderetur 80 argenteis, vel quando cum natale sunt quae modicum ea quae rara sunt cara solent esse. Illi autem qui gulae dediti sunt non attendunt quantum constet dummodo suam compleant voluptatem. 2º tangit ciborum diversitas, quia sicut homines solent vestium mutationem ita et mutationem ferculorum. ¶ Sed cum fastidientis stomachi est multa degustare, quia varia sunt et diversa inquinant non alunt. 3º tangit de crapula, de qua Luce 21: Attendite ne graventur corda vestra in crapula et ebrietate. Dicitur autem crapula quasi cruda epula, quia plures perierunt ex crapula. Ecclesiastici 37: Propter crapulam perierunt multi. 4º tangit ciborum deliciositas quae attendit pretiosam qualitatem

Honore.
Excusatio a pretiositate vestium.

¶ A.
Quare.
Visio.
Postilla.
Epularum diversio.
Quare.

et haut sequentes nostri cum cibaria plures fastidire. et sic iulia sepe appetere silices filius [?] iset. Alii sunt qui coram et bilium detestant et preciosa cibaria nimis querunt. de quibus poeta lucanus. *Versus.* O questitorum terra pelagoque ciborum. ambiciosa fames et laute gloria mense. *Ber.* Caro sua modo venatrix est deliciarum que licere putat et expedire. quidquid illud sit quod possit delectare. *Ber.* Item Ber. silvestris. Querit ut expoliet venatibus alite pisces. gustus humum gustus aera gustus aquas. *Ber.* Gula et libido voluptati carnis deserviunt. *Ber.* Ver terra mare gulositati vix sufficiunt. Est et gula frequenter occasio alterius mali utpote paupertatis quia multi propter gulam ad egestatem pervenerunt. Prov. 21. qui diligit epulas in egestate erit et qui amat pinguia non ditabitur. *Ex gula multa mala sequuntur.* Est et occasio multorum aliorum incommodorum que nominantur Prov. 23. Cui ve. i. miseria cuius patri ve. i. dolor de filiis. cui rixe et contenciones et iurgia. cui suffossiones oculorum non solum carnalium sed et spiritualium. Nonne hiis qui commorantur in vino et student in calicibus epotandis. *Ber.* Ber. in quodam sermone exponens illud Jer. 4. Ventrem meum doleo. Jeremias ventre doluit pro ieiunio quia alii ventre dolent quia peccaverunt. Alii ventre dolent propter satietatem quibus non alimentorum defectio sed nimia potacio de norma [?] plurimos morbos cumulavit. Eccli. 38. quia multis escis infirmitas et qui sobrius est adiecit vitam. Est et occasio luxurie. Prov. 20. luxuriosa res est vinum et tumultuosa ebrietas. Ephes. 5. Nolite inebriari vino in quo est luxuria.

Ex parte et primo quedam ad gulam pertinencia sunt notanda. scilicet curiositas que consistit in cibo querendo exquisitos parando et paratos administrando. delectacione comedendi et in gustandi modo. *Curiositas ciborum.* Quedam enim respiciunt tempus ut preveniat hore debite. protractio mense vel assiduitas in commestione. Quas tamen gule species breviter colligit beatus Greg. 30. mor. c. 26. ita scribens. Sciendum quod nos quinque modis nostram gule temptat. Aliquando enim nos tempus indigencie non prevenit sed cibos lautiores querit. Aliquando enim ea que sumenda preparari accuratius appetit. Aliquando autem et qualitatem ciborum et tempus congruit sed in ipsa quantitate sumendi mensuram refectionis excedit. nonnunquam vero et abiectius est quod desiderat. et tamen ipso estu immensi desiderii deterius peccat. mortis quippe sentenciam Jonathas patris ore meruit quia in gustu mellis constitutum edendi tempus anticessit. et ex egipto populus eductus in heremo occubuit quia despecto manna cibos carnium peciit quos lauciores putavit. et prima filiorum heli culpa suborta est quia ex eorum voto sacerdotes non antiquo modo coctas vellent de sacrificio carnes accipere sed crudas quererent quas accuracius exhiberent. *Seneca.* Seneca. tauri paucis iugerum pascuis aluntur. Una silva multis elephantibus sufficit. homo terra aere mari vix pascitur nec saciatur. *Ber.*

Unde super isto textu dicit Jan. quod gulosus iniuriam facit tribus. primo sanctam sicut dicit arist. libro 12 de animalibus nulli animali tam magnum corpus habenti dedit natura tam parvum os et collum sicut homini ut per hoc ad cibi et potus parcitatem et temperanciam nos moveret. *Ber.* Ber. Voluptas gutturis cum tanta solliciudine patitur vix duorum digitorum capitur latitudine. 2o iniuriam facit consuetudini que est venter angulo restringitur quod in animalibus non invenitur. ut per hoc ostendat quod venter a nimia sumpcione cibi et potus est restringendus. *Seneca.* Seneca. Ventri obedientes loco animalium notantur non hominum. 3o iniuriam facit ordinacioni divine que est ut homo sursum os habeat ut per hoc significetur quod non tam epulas terrestres sed magis celestes appetat. et ideo gulosus qui circa epulas terrestres totum se effundit et os suum versus terram convertit. bestialis vocatur. quia psalmus. comparatus est iumentis insipientibus et cetera.

Sequitur in textu. Erat quidam mendicus. Hic post divitis habundanciam tangit pauperis lazari indigenciam. et primo quantum ad egestatem quia mendicus. 2o quantum ad debilitatem quia iacebat 3o quantum ad infirmitatem. quia ulceribus plenus. 4o quantum ad famis anxietatem quia cupiens saturari. 5o quantum ad visitorem quia canes veniebant. Dicit glossa. Erat quidam mendicus. diviti adiungitur pauper quia alter alteri confert. Crisostomus. *Criso.* Dum dives sustentat pauperem sustentatur a paupere. Idem. Pauperem fecit deus propter divitem. divitem propter pauperem. Et nota quod ista que hic ponuntur penam divitis aggravant et ipsum inexcusabilem manifestant. Possit enim dicere quod tot erant quod non poterat cuilibet dare contra quod dicitur. Erat quidam. i. unus non multi. in quo patet subveniendi facultas. Item posset dicere quod nesciebat eius inopiam contra quod dicitur. mendicus. in quo patet manifesta necessitas. Item posset dicere quod non cognovit eum contra quod dicitur. nomine lazarus. Notus enim erat hominibus ex nomine et ideo per approbacionem. Omnia autem nomina pauperum deleta sunt de terris ideo scripta sunt in celis. Luce 10. Iste lazarus non fuit frater marie et marthe de quo Joh. 11o. sed alius. Ex isto autem quod lazarus denominatur ex nomine patet quod hoc evangelium non est parabola sed res gesta. Item potuerat dicere quod fortis ad laborandum erat et ad cibum sibi lucrandum sicut validi mendici contra quod dicitur. Et iacebat. quia pre debilitate membrorum stare non valebat. Item poterat dicere in angulo erat occultus nec videbam eum vel non facilius [?] eum poteram venire. contra quod dicitur. ad ianuam eius. Crisostomus. *Criso.* ut dives eum videret exiens et rediens ad ianuam eius iacuit. Jacuit magis ad cumulum sue dampnacionis et ad maius meritum pauperis. Item potuit dicere sanus erat et ideo non multum ad miseriam provocabat. contra quod dicitur. Ulceribus plenus. i. plagis sanie erumpentibus. Ecce igitur non permittebat interiore dicit glossa. hoc ulcera divitis fastidia abhorret ne inter preciosas epulas fetorem ulcerum sentiret. Si non movisset eum ad compassionem paupertas poterat eum movere magis miseria. Non enim solo ore clamabat ad divitem sed toto corde. Pe. Ra. *Pe. Ra.* auribus divitis obduratis inter esset vox vulnus [?] clamantis. Unde dus [?] ad aperiendum cor eius totum cor pauperis

uulnerib; appuit ut q̄t erant uulna tot
essent ora clamancia. Ite poss; dre q no
multu familiaris erat. co q̄d dr. cupiens
saturari. Item poss; dre petebat mag̃ ꝛ ah
aosa. co q̄d dr. de micis que cadebant ꝛc. re
debat ei modicu ut paup. Aug⁹ de ūb dni
Non cogantur diuites paupu cibis uti. uta
tur consuetudine infirmitatis sue ꝛ doleant se alr
no posse. q si consuetudinez mutant egrotant
edant superflua dent paupib; uicia. edant p
ciosa dent paupib; uilia. eximiam paupu sunt
reliquie no delicie no oblectamenta s; sustentamen
ta. Item poss; dre ffamilia mea illi dabat.
co q̄d dr. Et nemo illi dabat. Ideo s nec
dns nec aliquis ei⁹ familie. Quia crudelis
ꝛ imisericors dns crudelem ꝛ immisericordem
ht familiaz s' illd eccl 10. Scdm iudice ppli
sic ꝛ ministri ei⁹. q̄ pcca sua no redimebat
elemosinis s' consiliu dan̄ ē. Pcca tua eleo
sinis redime. Vn s' gg̃ dicē. ꝛ Aug⁹ de libas
dni. Non est punitus q aliē rapuit s; q
ppria no dedit. Hinc g° colligendu est q pena
multandus ē qui aliē diripit si infernali
dampnacoe punit q ppria no largit. Rez
quātos lazaros hodie inuenis ꝛ plus de eor
fallerib; q de ppo͡r miseria cogitatis. Pater
abrahm dic filiam tua. At ille p malis p
sentib; nūc consolat lazarus p bonis psen
tib; diues cruciatur. ¶ Et isto textu. ꝛ e
rat quidam mendicus noie lazarus. sic dic
quidam postill pu 22. diues ꝛ paup obui
auerunt s. utriusq; operator est ds. paup
lazarus diues creditor. Si uellet ht ei un
credere poss;. gg. i omi. duo inferius torba re
sup inspector. Unus qui ꝛ ipm temptando q
tebat ꝛ illum expectabat ad penam tolle
rando. Item q pte una dns duo indira exhi
buit ut ꝛ diues ipm⁹ dampnacois s auge
ret ulcor; ꝛ temptatus paup cresceret ad re
muneracoz. Aspiciebat ille quotidie ē no mi
serabat. uidebat iste cui pbaret. ꝛ subdit
i uerb euāg'. Diuitia ondituz ꝛ pciu agg
uat q multis p inquit. p hoc q dr. men
dicus noie lazarus. q hoc ei describit i pa
miserabili qn ps. Ego sum mendicus ꝛ paup
ꝛc. lazarus. ꝛ interptat adiutus dni. dns
q omis si Boluiss; diuites feciss;. Boluit tn
diuites no sine paupib; esse q ca multip̄. p
ut illi q uoluntarie sustinent miseriaz paup
tatis ad maiore gliaz pbarent. Immo ipa
paupertas signu est diuine electois. Jac 2. Non
ne elegit ds paupes i hoc mundo. ꝛ dites i
fide i. heredes regni. q̄d pmisit ds diligentib;
se. 2° ut sint diuitib; materia exercende uir
tutis. ac pietatis. Vn dicit hinc dco 2° mi
sericordia ē amor releuandi aliqm a miseria
sua. ꝛ ut herent hoies i q exercere deo assimila
rent. s mat. ā 4. Estote misericordes sic
pr ur celestis misericors ē. 4° ut q s tpa
lia ht seruari no pnt pruderet modus q
seruarent. tn̄ a seruant immo multiplicant
cū i terra nuda tamqmo sunt paupes seminant.
5. ut pbaret pietas q i nullo alio melius
pbari pt q i consorte eiusde nature. ysa.

58 ffrange esurienti panē tuū. ꝛ sc. carne
tuam ne despexis. 6° ut esset q̄d dns obice
poss; reprobis i iudic° m 25. Esuriui ꝛ no de
distis m manducare ¶ 2° aggrauatur pctm
p hoc q̄d nedum dr paup s; ꝛ mendicus.
Paupes eni q mendicū no sunt i. q no pul
sant clamore no adeo transeuntes excitant
sic q ppria miseria cu boce lugubri annu
ciant. Et ē clamore contribulati ne de
spexis. 3° aggrauat p hoc q̄d iacebat ante
ianua ut s crudelitē diuitis i suo corē de
monstraret. 4° p hoc q fuit ulcerib; ple
nus. Solent eni ulcera leprosor ꝛ infirmor
cisa puocare pietatis affectu a quib; q au
tit oculos pui se esse negat. oculos ne a
uertas a paupe. Pietas prudens negociator
ē ꝛ querit nundinas i quib; possit lucri. ꝛ q
sunt iste nundine ū domus lepsor hospitales
ꝛ carceres infirmor uidue ꝛ pupilli. Jac p°
Religio munda ꝛ immaculata h est uisitare
pupillas ꝛ uiduas ꝛc. Et sr isto loco dic
Pe Ra. Ulcerosus erat paup i corē s; ma
gis diues i mente. ꝛ io misericors dns ul
cera paupis diuiti pposuit ut ulcera ulce
rib; curarentur. Sz diues bn potuit accipe
medicina sua auxit infirmitate. ¶ 5°. sed
ꝛ canes ueniebant ꝛ lingebant ulcera ei⁹.
q̄i dicet. Nullus dignabatur eu uisitare l
consolari n̄ isoli canes q ei⁹ lingebant ulcera.
Glo. hos no poterat remouere ipe a se n
uisitator erat q ipos remoueret. Pe Ra. Ar
guit hic diues i trib; quor p̄l est q ipi ca
nes fuiut miciores paupis q ipe diues
q canes ulcera paupis no curant magis
terio ue. diues paupem negligit uīa accusato
2l est q ipe diues micior fuit suis canib; q
paupi. Vn dicit. Canes tui alii pinguia
comedunt s; nec mica paup alu de tua me
sa recipit. 3l ē q ipe paup largior fuit ca
nib; diuitis q diues sibi. Vn dicit. Diues
paupem de cadentib; micas no pascit. ꝛ pau
p canib; diuis de carnib; suis cotidie humus.
ꝛ miro mo paup canes diuitis ulcerib; pas
cit i uulnus diuitis. O q infelix dicit cri
so⁹. Et si pcepta dei no consideras salte mise
rere condicionis tue ꝛ tunc ne talis efficiaris.
¶ Pis. attende 3°. q faciunt ad magnitu
miserie paupis. p̄l ē paupertas tanta ut nec
micas here ualeat. 2l est infirmitas tanta ut
nulla ps eius ulcere careat. 3l est uisa ditis
copia. 4l ē q nulla consolac° est inde accepta.
¶ Hic querit p° quare cū ista pabola non
pmittitur. dixit ihc pabolam hanc l sili
tudine hanc sicut fit i alijs locis. Ad q̄d di
cendu s' glo. q mag̃ cui narrac° rei geste q pa
bola. qn hoc pprie cui ut dcu est q suo no
mine appellat. ¶ Sc. ffcm ē aū ut moreret
mendicus ꝛc. Cupi⁹ ondsa est dria diuitis
ꝛ paupis i uiuendo. hic ondituz i moriendo.
Vn p° describit mors lazari pciosa. 2° mors di
tis pessima qn morte implicatur q trib; laza
rus fecit finem s egestati uilitati ꝛ penalita
ti. mortuus ē ei natura ꝛ sic cessauit egestas
delictus est desiderabilis ꝛ sic cessauit uilitas. Re
positus ē felicitez i sinu abrahe ꝛ sic cessat

ditis

Pietas.

Pe Ra.

¶ Sc.

Pe Ra

Diues argu
it i trib;.

Criso⁹.

Pis.

Mo.

So.

¶

Mors lazari
pciosa.

Aug⁹

Sc.

Crisos

Postill.

Augus it di
it electionis

Crisos

sequitur
quid ē.

Pe Ra

penalitas. Dicit g°. sum ē au̅. s a deo tpm
bonitte ul labore ad requiez. Apo. 14. Amen
iam dicit spc ut requiescant et c. Ut more
retur mendicus. Bn̄ dicit mendicus no la
zarus q2 no aia s3 mendicitas mortua est.
In ps°. Non esurient neq3 sicient amplius ne
q3 et c. Et portaret ab angelis. q2 forte no
huit hoies portatores. Dn̄ pe ra. cito
paupi angelica deputant offa t' ta cuncte
denegata sunt humanitatis obsequia. Vel
ut portaretur s aia eius ab angelis. q
s famulant aiab3 scoz i celu deferendis
no pp indigencia3 s3 pp honorificentia sicut
et nubes lr̄ sumpsisse dnm ascendentem.
Pis. Non dedignant eu portare angeli cui
prius ministrabant. Hebr. 2. Omis sunt ad
ministratory spc. q ei uidisset paupem
i hac uita i erumpna reputaret eu iseli
cem et deo odiosum. et omi bono indignu
q tam dignus erat celesti que ds i morte
se tantu diligere ondit q ad ei9 obsequiu
angelos misit. Eco qui uidiss3 diuitem
i illa psperitate reputass3 eum felice dilctu
a deo. et tn̄ ds hebat eum odio. et tamq
deputatu patibulo infernali. Dn̄ i ps°. de
h9i diuitib3 dicit. Promptuaria eoz plena
eructantia ex hoc i illud. Et subdit. btm
dixerunt pplm cui hec sunt. Et sc uitas
diuini iudicy. bts ppls cuius est dns ds
ei9. De tali pplo bto fuit iste lazarus q
ab angelis delatus est i sinu abrahe
i in locum quietis s glo. bede et ss. Si
nus abrahe dr̄ requies scoz q an passi
onem erat i limbo inferni i cui9 pte superi
ori erat aliquanta lux. Et qd dicit Job.
In tenebris straui lectulu meu. intelli
gendu est no simpr s3 respcu uisionis diuine.
Sz mo sinus abrahe uocat requies scoz
i celo. Sicut eni translatus est abrahm de
limbo sic et sinus eius. Dr̄ au locus aiaz
scaz sinus pp quietem. sicut et sinus maris
locus quietus a tempestatib3 et uentis. Ite
pp absconsione et securitate. Job 19. Repo
sita est h spes mea i sinu meo. Sz sinus
abrahe dr̄ q2 abrahm fuit pa uia credendi
et primus fidem pdicauit apte. Dn̄ aug9.
Sinus abrahe dicit remotam sede quietis
atq3 secreta ubi est abrahm que abrahe
dca est no qd ipi9 sit tm̄ s3 q ipe pr̄ mul
taz gentiu sit positus quib3 est ad imitan
du fidem pncipatu positus. Vel s Pe Ra
dr̄ sin9 abrahe ~~de sinus abrahe~~ pp hospi
tiu hospitalit' i quo abrahm excelsi9 fuit.
Dn̄ dicit q btm no decet abrahm si i su
pna glia a suo cessaret hospitalit' offo.
¶ Sz. mortuus ē au diues. hic sē mors
diuitis pessima. ubi p° implicat mors et
ne et culpe. 2° mors pene eterne ibi. et sepul
tus ē. Dicit g°. mortuus est diues. ex q pz
q diuicie no ptegunt a morte. Ez' i. Ite
mortuus ē diues. adhuc i amore diciaz
durans. Item mortuus ē. dicit de pctto
pcto ad demone q pfce mortuus est. morte

s. culpe p qm̄ separat aia a deo. Item
morte nature p qm̄ separat aia a corpe
Ite morte gehenne p qm̄ aia separat ab
eterna btitudine. Secundu glo. sepulta
inferni ē penaz pfunditas. q sup bos
et inmisericordes p9 hanc uita uorat. s
qau sermoe 2°. hic describit pe ditis hom
cum dr̄. mortuus est. q2 bero sap u° sed
br̄ p que peccat homo p hec et punitur
qste io qui peccauerat pcto auaricie puni
tus est extrema paupertate. Job 21. Diues
cu dormierit nl secu afferet aperiet oclos
suos et nichil inueniet apphend3 eu q̄i aq
inopia. Non est aliquis i psenti tam mis
qui no possit aliquid recupare aut pcio
aut mutuo. aut saltem mendicando. Set
iste miser nl potuit recupare pcio q2 nul
lu pciu attulit secu. Pcio dr̄. Nichil secu
afferet ut sibi aliquē mutuante inueniet.
nec inueniet q d3 sibi mendicanti. et io
subdr̄. apphend3 eu q̄i aq inopia. 2° pc
cauit pcto uanie glie ueste uaria se indu
endo. et sic pccauit i uarietate uestiu sic
et punitur i uarietate tormetoz. Hebat
quidē duo mutoria uestiu s. bissum et
purpura et his hr̄ eorudē duo mutoria
penaz. de quib3 Job 24. Ad nimiu calo
rem transient ab aquis niuiu frigidis.
qui eni tunc purpura indutus nuc hr̄ ca
lore ignis et c. 3° peccauit pcto gule. Unde
dcm̄ est. Epulabat quotidie splendide.
sic iam pfundatus ē in tormentis. io dr̄
q sepultus ē in iferno. s glo. i pfundit
penaz. Est eni infernus tamq puteus
hns suppficiem i q sunt pctores minores
hns mediu in quo sunt pctores maiores
hns et pfundu i q° sunt pctores max°.
Et peccauit pcto inanie io punit sine ia quo
d animo° sine mia Jac 2°. Judiciu fiet il
li sine mia qui no facit miam ¶ Sup
isto a textu. sepultus ē et c. dicit greg°
q diues iste sepultus ē i pochia diaboli
ad modum asini s3 sine cruce et aq bn̄
dca. Jer° 22. Sepultura asini tal ē. dus
pellem retin3 et bermes carnes comedent
ossa ad pluuia et grandine remanent.
Sic bo° ex ora q p pellem intellit fily et
quq3 dm̄ tpales retinent. et bermes ad
lra3 carnes. aia que p duritiaz ipietatis
ossib3 assilat pluuie et grandini et tepes
tatib3 infernalib3 relinquit. De hac se
pultā expo° pt illud ecc° 10. Cu moritur
homo hereditabit serpentes s inferles
qntu ad aiam et bestias s filios l' exe
cutores l' duos tpales uastantes here
dite. et bermes q cor9 comedunt. ¶ Hic
et sciend q pluribus modis cognoscit qs e9
pochianus. p9 si ab eo baptm suscipiat.
Ite si ei primicias et decimas soluat. Ite si
ei9 missas et horas audiat. Dm̄ g° aq
concipitur bapt' i q caracter diali ipmit
de q apo. 13. Ite qui mala opa et consu
macoz tamq3 primicias et decias reddit di

abo. Item q lascivas cantilenas et erronea carmina tamquam bos diabo libenter audit diabo porchinum se ondit et io i eius amite rio sepelitur i morte sicut et iste dives. ¶ Ecci qui baptᵗ aqua pime de q qo. Nisi quis rena tus fuit ex aq etc. Cum in principio caret xpi de q ezech 9. Et que inderitis thau hutem ne occidatis eum. Ite qui vivam et cosum matorem bonorum operum reddit. q eius sermones libenter audit. deportabit ab angelis i regem. ¶ Sc̄ i textu. Elevans oculos etc. Supius declaravit mortis lazari et divitis differam. hic determinat ditis miseriam post mortem et habuit duplicem. p dolorem de psenti malo. 2 tio rem de futuro. ibi. Et ait. rogo te pr. etc. In p notantur tria. p ditis sera recognitio 2o iniusta petitio. 3. iusta petitois repulsio. In p implicat quattuor cumulatam pena ditis p locum vilem et infimum. 2 tardum et inutilem intuitum. ibi. Vidit abraham et lazarum. 3o magnum et irrecupabile dampnum. ibi. A longe. Dicit g. Elevans autem etc. q̄d bn dicit. q2 i vivo erat. i in pfundo inferni. q2 ei in psenti voluit tenere prius locum retrusus fuit i locum novissimum. 8o levavit oculos qui no poterat se levare. levavit oculos ad pauperem i tormentis qui no levaverat i deliciis. levavit magis oculos no carnales sed spuales q2 ibi erat aia ditis no corpus. levavit 8o ab inferiori ad superius sed negando et io nichil conclusit. cum esset in tormentis. 8 multiplicibus quorum prius est consideratio dampni. 2us contemptio prius iniurie. 3us dolor sensibilis supplicii. 4us timor maioris mali futuri. Vidit abraham. 88. Oculos quos culpa claudit pena aperit. A longe ad literam pp locorum distanciam. q2 dives erat i pfundo. abraham in limbo. tum pp meritorum differam. et lazarum i sinu eius. 88. abraham dives erat et tum lazarum i sinu hebat. ex quo pz q sola possessio divitiarum no excludit a regno. Greg. no. mor. Difficile est hoi divicias despicere cum habet. difficile vero cum no habet eas viles reputare. Ite li. 16. c. 3o. dives sero aperuit oculos quum lazarum quiescentem vidit quem iacentem an ianuam videre contempsit. Intellexit ibi quid hic facere noluit. compulsus est i dampnatione cognoscere quid fuit quod perdidit qui ibi gentem prius no agnovit. et ipse clamans dixit. 8 pre dolore. Pr abraham. filius abrahe fuit iste dives genere sed no imitatione. Dn Pe. Ra. Et prius. si hospitalis i paupere fuisses filius abrahe esses. Cum genitoris opa non facit negat genus dicente dño. Si filii abrahe estis opa abrahe facite. ¶ Hic itaque scias q triplex dr pr i sacra scriptura. Sz natura. exo. 20. Honora patrem tuum et matrem tuam. et hunc deinus tu subficia. ecc. 2o. Sfera pris tui no sit i oblivione. Ite suppor com ecc. 3. Fili suscipe senectam pris tui et ne contristes eum i vita tua. Ite honorem agat. ¶ Filius honorat patrem et servus dominum timebit. et hunc honore tenemus tripla roe. p ut i filiis iocundetur et i petitoibus nris exaudiamur. ecc. 3. qui honorat patrem i filiis io

iocundabitur et in diebus orois sue exaudietur. 2te ut ditemus in annis. ecc. 2o. qui honorat patrem suum vita vivet longiori. 3te ut a deo bndicamur. ecc. 3. Honora patrem tuum ut superveniat tibi bndictio a deo. ¶ Item est spualis pr qui designatur p abraham qui fuit pr multarum gentium. et iste tenetur curam aliorum gerere alios instruere supportare et ptegere. Ite est pr celestis. mt. 5. Estote pfcti sicut pr vr celestis. etc. Iste est pr misericordiarum qui consolatur nos i omni tribulatione etc. 2. cor. p. Item pr luminum q2 ad modum lucis oia certificat. Jac. p. Item dr pr omnium q2 omnia gubernat. sap. 14. Miserere mei. Ecce stulta petitio. Petit ei sui misereri qui nec sui misertus est nec lazari. Et mitte lazarum. ¶ Pe. Ra. Adhuc divitie sua malicia no deserit q no se ad lazarum duci postulat. sed lazarum ad se vult deduci. viz ad infernum de gremio patris. ad pfundum chaos de solio sublimi ad stridorem tormentorum de sca quiete. et tanto silencio btorum. Justo ei iudicio lazarum spiᵃ et no alium ad se mitti postulat. q2 illum spiᵃ despexerat. Dn Crisos. quondam lazari dedignabaris et nunc digitum suum desiderans ut intinguat extremum digiti sui i aqua. Extremum ei digiti abhominabilius est infecto. Dn Crisos. qui prius excessit i culpa. vilissima petit in pena. no est tum exauditus ut inficeretur illud pu. 21. qui obturat aures suas ad clamorem pauperis ipse clamabit et no exaudietur. Dn insultat ei Pe. Ra. quid est dives. ubi sunt torcularia tua et horrea. quid est quod dicis q intinguat extremum digiti sui i aqua. et no magis ut afferat aquam. Ergo ubi te e aqua. quare no summis q2 vincte sunt manus tue. et merito vincte q2 solitis debilitate manibus lazari contempsisti. Jan. Iste no petebat scifum nec manum plenam aqua nec digitum maiorem aqua infusum sed extremum tantum. et tum no potuit optinere. Sz nunquid erat ibi aqua pt dici. q hic aqua vocatur refrigerans mia. Ut refrigeret linguam meam. glo. in qua amplius patior. lingua a s pbm ad dupx datur officium viz ad gustum et loquelam. p prius deservit potentie vegetative. 8. nutritive. p 2us interptative. Dives g in utroque lingue officio peccaverat. 8. loquacitate q2 sicut mos est inter convivia s bedam loquacitati studuit et gulositati io plus i lingua cruciatum se sentiebat et hunc ait. q2 crucior in hac flamma. Noluit iste i psenti vita cruce se pmere puniendo io cruciatum sustinuit i inferno. ¶ Ad saniore a evidenciam huius lre sciendum est q p digitum hic opa meritoria p aquam refrigerans dei mia p intinctionem i aqua saltem modica mia ad refrigerium merito lazari impetrata aie pote p linguam interptativam p cruciatum lingue pe aie p inordinato usu illius potentie p flammam ipa iehenna p refrigerium lingue mitigatio pene. qui sustinebat p sua loquacitate et gulositate. ¶ Ale pt

Pe. Ra.

Crisos.

Crisos.

Pe. Ra.

Jan.

Bo.

lingua.

Nota.

Quid per digitum.

Gratia 2a.

dicit quod digitus est spiritus sanctus vel gratia eius. Sic digitus tres habet iuncturas, scilicet gratiam iustificantem conseruantem et consummantem. Vel gratiam preuenientem cooperantem et subsequentem. Extremum ergo digiti petere est gratiam consummantem postulare quod multi petunt non curantes de duobus primis. Sed tamen petunt bonum finem sicut Balaam Numeri 23. Moriatur anima mea morte iustorum, non attendentes quod dicit Aug. Non potest bene mori qui male uixit. et male mori qui bene uixit.

Aug.

Sequitur. Et dixit illi Abraham fili. Quare non inimice. Filium autem uocat ipsum ut dolor eius augeatur de perdita hereditate. Unde per contra. Tu uocas me patrem et ego uoco te filium ut tu grauius doleas perdidisse ad quod fuis heres. Uoco te filium ut grauiter in me maneat patria mea et tua maneat in te pena. Recordare. melius fuisset preuidisse secundum illud Deut. 32. Utinam saperent et intelligerent ac nouissima prouiderent. Quia recepisti bona. Hoc dicit ut preteritarum deliciarum recordatio eum magis affligat secundum illud Boecii. In rebus aduersis infelicissimum genus infortunii est fuisse felicem. Magister cruciabit dampnatos preterite delicie quas uenient ante oculos mentis. In uita tua. id est ad uoluntatem tuam non dei deducta in quo innouat dolorem. Dolent enim reprobi quod sibi uixerunt et non deo. Dolent magis non propter dei offensam sed propter sui dampnum et penam. Dicit autem recepisti quasi pro premio. Sed

Gor.

quid dicit Gor. quod diues iste ad hunc bonum quod bonum transitorium in hac uita suscepit eum nullum bonum irremuneratum mercede uel eterna. Uel temporalia bona dicit pluraliter quia temporalia bona multa sunt. Porro unum est unum quod deus est. Luc. 10. Et lazarus similiter mala scilicet habuit id est gaudens mala suscepit id est transitoria quia ut dicit glo. lazarus aliqua mala habuit sed hec ignis in opere purgauit. Greg. si qua reprehensibilia in paupere uidemus non debemus despicere quia fortasse quos morum infirmitas uulnerauit hos medicina paupertatis curat. Nunc uero hic consolatur scilicet eterna consolatione pro modica tribulatione. Tu uero cruciaris scilicet eterno cruciatu pro temporali delectatione.

Ca.

Et in omnibus hiis. Hic immobilem ostendit sententiam. Dicit ergo. Et in hiis omnibus id est inter hec omnia que me retrahunt ne faciam quod petis. Unum quod totaliter impedit est quia inter nos et uos magnum chaos firmatum est. Et bene dicit nos et uos. pluraliter quia neuter solus erat. Chaos autem

Chaos

secundum glo. est magna distantia meritorum. Unde dicit inter pauperem et diuitem chaos quia post mortem nequeunt mutari. Uel chaos potest dici distantia locorum uel statuum secundum quam istud chaos potest multipliciter intelligi. Primo distantia et differentia duorum scilicet Christi et diaboli. qui adeo inter se differunt quod Christus semper uult omne bonum diabolus autem omne malum. et ideo non possunt ad inuicem conuenire 2 Cor. 6. Que conuentio Christi ad Belial. et sic dum non possunt conuenire sic nec seruientes duorum. 2o potest intelligi chaos differentia meritorum ut dictum est. Ambros. Inter diuitem et pauperem

Ambros.

chaos magnum firmatum est. quia post mortem ut dictum est nequeunt merita mutari. Illi enim tamquam peccatores remunerant etiam morte ista tamquam iusta uita beata. ideo non possunt ad inuicem concordare Eccl. 13. Sicut concordabit lupus cum agno sic peccator iusto. 3o potest intelligi differentia uoluntatis. boni enim uoluntatem bonam confirmatam in bono habent. mali autem obduratam in malo. et ideo boni sunt tamquam nimio iusti. et mali et iniqui. et ideo non possunt ad inuicem participare. 4o potest intelligi differentia et distantia mansionum. mali autem habent mansiones in infimis et boni in excelsis. Theophilus. Chaos magnum

Theoph.

significat iustorum a peccatoribus distantiam. Sicut enim affectus eorum uarii fuerunt sic et mansiones non modicum differunt. Mansio quidem bonorum est templum celeste et mansio malorum habitaculum infernale. Ista quidem distantia firmata est rigore diuine iustitie ut hii qui uolunt hinc ad uos transire non possunt scilicet de loco sanctorum ad locum tormentorum. neque inde huc transmeare id est de loco tormentorum ad locum beatorum. et non dicit ad nos sed huc. quia non solum gratia personarum sed et gratia loci quieti libenter uellent illuc transire dampnati sed non possunt. et bene dicit qui uolunt transire ad uos. non dicit ad locum uestrum uel illuc. quia ad locum dampnationis nullus sanctorum uult ire nec uoluntate naturali nec deliberatiua. sed ad eos id est ad releuationem eorum qui ibi sunt uellent transire uoluntate naturali compassionis non possunt deliberatiua et practica. Sicut aqua naturaliter est frigida tamen actualiter est callida. Unde glo. Sicut reprobi a penis ad gloriam sanctorum transire uolunt. ita iusti per misericordiam mentem ire uolunt ad positos in tormentis ut eos liberent sed non possunt quia iustorum anime et si in natura sue bonitatis habent misericordiam tunc auctoris sui iustitie coniuncte tanta rectitudine constringuntur ut nulla ad reprobos compassione moueantur. Sed hic queritur de diffinitiua sententia Abrahe que est. quia recepisti bona in uita tua ideo cruciaris. Contra. ipse Abraham recepit multa bona in uita sua ut patet Gen. 13. Erat autem diues ualde ergo post mortem debuit cruciari. Ad istud dicendum quod non propter diuitias sed abusus diuitiarum fuit cruciatus diuitis. et hoc notatur ut dictum est cum dicit in uita tua id est ut uiuens uoluntati tue non dei. Item contra hoc quod Abraham dicit diuiti. Recordare fili. Uidetur quod dampnati possunt uti scientia adquisita. Sed contra. scientia adquisita destruetur in bonis ut patet 1 Cor. 13. ergo multo magis in dampnatis. Item in usu scientie magna est delectatio. In dampnatis autem nulla est delectatio. Ad istud dicendum quod res cognita quedam est causa letitie et quedam causa tristitie. Primo modo cognitio non erit in dampnatis sed 2o. Ad primum obiectum dicendum quod in beatis non destruitur scientia secundum habitum sed secundum modum imperfectum que habet in presenti. Ad aliud sciendum quod quamuis scientia in se sit delectabilis tamen ex aliquo accidenti potest esse causa tristitie ut qui considerat dampnum perditum in re corporali defensa. Sequitur in textu. Et ait rogo te etc. Et ait scilicet diues dampnatus. Rogo te pater. quasi diceret. Non tamen credendum quod rogauerit ex caritate quam ante mortem non habuit nec post ea adquisiuit. Sed hoc dixit timore pene. Timebat enim quod ex consortio fratrum suorum augeretur pena sua. Unde Beda. Cum ardenti de se spes tollitur animus ad propinquos recurrit quia reproborum mentes pena sua erudit quam inutiliter ad caritatem id est ad naturalem dilectionem ut iam tunc et spiritualiter suos diligant quos hic dum peccata diligerent ne se amabant. Seruatur ergo diuiti ad penam et cognitio pauperis quem despexit et memoria fratrum quos reliquit ut de uisa gloria despecti et de pena multiplicata amatorum amplius torqueatur. Ut mittas scilicet lazarum in domum patris mei. Ecce crudelitas diuitis respicientis lazari quia cum non posset impetrare quod ad eum ueniret

infernu rogat salte q ad fres mittat q e loc9
miseria de sinu abrahe qui est locus quie
tis sca4 aia4 gau. que prius mise4 viderat
voluit ite4 miseru facere du eu volebat ite4
ad misera uita destinare. fflevit dns sup la
za4 mitti ad fres suos. Re. habeo eni qnq3 fra
tres. hoc io dicat q s sensus delicias habiti e
nuit sicut e ipe eu vivebat. eo q p3 eo4 con
formitas ad ipm. vel forte q iudei erant
e io doctrinam tenebant q libro4 moysi
lrale no spuale. Ut testet ill. i. ut testifica
do dicant ne e ipsi veniant i hunc locum
tormento4. i. in infernu. ¶ Sup isto tex
tu. rogo te pr sce. dicat postill. q i isto pces
su pluria sunt notanda p diuitis iportu
nitas q ad abrahm quem ite4 sollicitat. e
mirum est inquit q tndit ei abrahm nuq
illa luc no. Noli mi molestus esse q pun
re. Re p3 abrahm. adhuc pacia sua. 2.
notur pmanencia adhuc carnal affcs que
prius hebat q nichil caritatis plus q prius
hunc cu dr. habeo q fres. Non du oierat
de domo pris sui qui ibi mente erat. 3 not
i frib3 diuitis conformitas culpe sic e ne
cu dicat. habeo q fres. io forsitan q sensum
uoluptatib3 intendebant. 4 notur ditis fa
tuitas qui credebat eos no esse socios i pe
q fuerunt socij e heredes i culpa. 5 notur ti
mor seruilis i diuite. Non eni ut dicat ut
testet illis. ne peccent vel ut peniteant set
ne veniant i hec loca tormento4. 6. not
augmentu supplicij. magnu gen9 tormen
ti est sollicitu esse de animas suis. Vn pret
tormenta ppria dupl torqbat diues iste e
q3 videbat laza4 i delicijs e q e tiebat
de supplicio aniito4 carliu. Vn gg. Ut
pnores amplis i supplicio torqant e eo4
videbunt gliam quos contempserut e de
illo4 pe torquebur quos inutile amaue
rt. ¶ 7 notd s pis qui i uita sua pdica
co4 despexit p9 q sentit tormenta iferni
p predicatoe zelare vr. Petit ei ad fres su
os laza4 mitti q tormenta illa eis nuctiet
Sic inquit multa sunt vsurarij e alijs vi
cijs irretiti qui ad pdicatoz venire nolut
q si illa tormenta sensissent pmmet pdica
tores fierent ¶ Nona q locus e gaudio
ru merito4 e tormento4. locus gaudij est
padisus q ibi manent gaudia e no sunt
transitoria. sicut locus rei. q manet e qui
esat ut centru terre est locus terre. loc9 me
rito4 est psens mund9 q hic merent hoies.
Job re. Dedit ei locu pnie. locus tormeto4
est infernus q ibi tormenta no transeut
s3 manent. Vn pprie locut9 e diues dices
in hunc locu tormento4. Et ait illi ab
hm. hnt moysen e pphas. q dret suffice
dent illis q suffic erudiunt ad salu. Moy
ses ei tradit moralia q sunt facienda.
pphe mistica q sunt creda. Unde lex istruit
de agendis pphe de credendis ¶ lex papiedo
pphe hortando. Audiant illos. no tm cor
ou s3 e interiori auditu. s. intellic e obie.
Illos inquit gozt. s. moysi e pphaz libros
no legem mistianam e pphos. hab ei no ro
gati hoies libenter p se audiut. lege mistiana
na pp cupiditate pphos pp curiositate. ad
talia audienda non monet dns q n a
pctis cohibent nec a pctis liberent s3 ad lo
ca tormento4 multos adducut. Et ille dix
it. Non pr abrahm. q dret. Non curant de
lege e pphis. Judicauit iste fres suos ex se
ipso. Re3 si quis ex mortuis re. q dret pl9
credimt q scripturis. sicut saul fecit pi. Re.
28. Re3 si quis. no dicat si lazarus. s3 si qs
i. quicumq mortuus siue laza9 siue alius
ierit ad eos fforte ipemet libenter iuissz si
licuissz. q dret lex e pphe ad oms loquut
e io nimis p moysen e pphas mouent.
Re3 si quis spiar ierit ad eos. sup spiali
mo pniam agent. In q implicat q ex pe
nitenciam erant. e ita erant i uia veni
endi ad infernu. Ait at illi. s. abrahm
diuiti. Si moysen qui fuit tante auctis
e pphas. qui fuerut tante scitatis no au
diut. s. auditu interiori. neq3 si qs ex
mortuis resurrexit credent. ¶ Hic a dicat
qan q petic ditis fuit iniqua e i pte fatu
a. e i pte pruida. Iniq fuit q3 laza4 que
prius miseru viderat ut dictu e ite4 ad mise
riam voluit reuocare. ffatua fuit eo q pl9
mortuis q scripturis credend esse pnuit.
Re3 au fatuu sit hoc asserere ondit h9 crisos
tri rdc. q pr e. q3 lazarus resurrexit e
multa cu xo resurrexerunt e tn iudei eis cre
de noluerunt. immo laza4 occidere cogita
uerut. imo nec xo resurgenti crediderunt. s3
narrari fecerunt q discipuli ei9 furati sunt
eu. ca ult. 2 est. q credend est deo magis q
alic hoi viuo vel mortuo vel angelo.
Scripture a sunt a deo qui mentiri no pt
io mag hijs est credendu. 3 q3 si essz con
suetdo q mortui resurgent e hoies eis crede
rent. diabol9 aliq aliquos fantastice suscita
ret mediantib3 quib3 alios posset ducere
i errore. 3 ista petic fuit i pte pruida. Roe
bat ei diues q ex dampnacoe fratru suo4
cresceret ei suppliciu. ¶ Ex pcedentib3 p3 pri q
p9 hanc vitam boni videbunt bonos q
abrahm cognut laza4 e laza9 cognut a
brahm. 2 q mali cognscunt malos q3 di
ues sciens q fres suos cognsceret si i infernu
eos descende contingeret q ex hoc ei9 pena
amplis cresceret. nolebat q illuc venirent.
3. q boni cogscant malos q abrahm e
laza9 ditem cognouerunt. Vn i glo ¶ sup d
iusto4 aim no fuscat btitudinem aspecta
pena repbo4 q ibi ia compassio miserie
no erit minue bono4 leticiam no valebt.
Et li3 iustis sua gaudia sufficiant ad ma
iorem gliam vident penas malo4 qs p
gram euaserunt. 4. q mali cogscunt bo
nos eo q diues cognut abrahm e laza4
hoc tn putat gg desine p9 iudm finale.
q q no tm cogscunt illos qs i hac uita
prius nouerant s3 e illos quos i hac uita
nuq viderunt. Nam abrahm cognut laza
ru e ditem quos nuq viderat i hac vita.
¶ Sensus a allego9 isti9 euugelij i oinc est
diues qui induebat purpura e bisso e qui
labatur quotidie splendide. iudaicu pplm

mortuus

¶ N.

Crisos9
pa ro.

2. Ro pas
sum.

3

Ro.

Greg9.

¶ Ro. Allegoce.

sigtat qui confusus ad deu dum pcca confitet
virus qd intus latebat qi rupta cute foris e
mittit. *et cupiebat saturari de micis q cadebat
de mensa diuitis et nemo illi dabat* Et gen
tilem quiumqz ad cogni coz legis admittere
sup bz ille phs despiciebat. qr ei no ad cari
tatem sz elacoim doctrinam legis huit qr
acceptis opibz tumuit qn uerba ei defflue
bant de scia qi mice cadebant de mensa. Sz
uulnera paupis canes lambunt qr pdicato
res dum loquto a pctis capiunt qi uul
nera tangendo ad sanitatem ducunt sicut
canis curat uulnera dum lingit. Vn lazarus
bn adiutus interptat qr ipi ad ereptoz
iuuant. qn eius uulnera p lingue correctoz cu
rant. ¶ Hic e sciend q pis qz hoc expos e re
atitu e speculu et diuitu et paupu. Ci di
ues es et diuicys ad gliam celestis vteris
et paupibz cofertis auarus fue ad que p
uenit diues iste consequeris. Si no uis fact
tate tua paupibz misericors fuis solacu he
bis qr abraham qui hospitalis fuit erat i
requie. Greg i omel. Verba sacre lcois de
bent nos instruere ad implenda pcepta pie
tatis. lazaru si nos querim quotidie eu
inuenim. Ecce importune paupes se offe
runt rogant nos qui deo p nos intercesso
res sunt. Certe nos oio rogare debuim
et tu rogant nos. uidete si negare debuim
qd petimur qu proni sunt qui petunt. Item
paup si reprehensibil cernit moueri dz. si vo i
eo reprehensio no sit sum ope venari sic in
tercessor dz. Sz multos cernimus qs cui me
riti sit nescim. Oms g venandi sunt tan
to qr uere est oms uenerari deas. qnto qs
sit xpi ignoras. Item qu iacenti i terra porri
gitis in celo sedenti datis. Ci paup es atte
de finem paupis ut i paupitate solaciu he
as. scias qr pacia paupum no pibit i fine.
Ille tristem uita ptulit et ad letam morte
puenit. Sapienti no qd scitum est aut oca
los suffiat intueri rex exitus pruden metit.

Homo quidam fecit cena magna &c.
Luce 14. In hac parabola saluatoris
in qua instruit dns pntaz ichoa
dam impedientibz tria pncipaliter sunt notanda.
Pri liberalitas diuina. Ibi *et misit seruu suu*
diuina boina. *et ceperunt oms* et dura su
a futura Ibi *et iratus prfamilias*. liberali
tas diuina ondituz i tribz primo in magne cene
compacoe. 2o in multoz inuitacoe. 3o i secu
ni iterata missione. Dicit g. *quidam ho.*
&c. Jan. cum ho ad ymagine dei fcus no e
incongruu si ds noie ymaginis sue appelle
tur. 8 homo dicatur. Creat ei ut ei indi
cet pos alii dz leo. ita ut declaret ei mia
dz homo. Greg i omel quis e iste ho ni ille
de quo p pphetam dz. Et homo e quis cogno
cet eum. ¶ Vel s gorr. homo quidam discre
tie dz s xpc qui est discretus ab alijs primo
pp pctoz immunitate qz nec originale contrit
s illud ert A. Viru bnu de mille reppi sed
sine originali. Secundo eu muliere qs oibz
no inueni qr s eu bta uirgo i concepcoe ori
ginale huit. 2o pp ualis gre redundante

plenitudine. Ro po. De plenitudie ei oms
accepim. 3o pp vnione sui ad diuitatem Jo po.
Verbum caro fcm est. 4 pp eius singulare
dignitate. Est ei dignior tam hoibz qz an
gelis. Hebr po. Tanto melior angelis effcs.
&c. et phil 2o. Donauit illi nome qd e sr
omne nomen. 5 pp pietatis bnitate. act ulto.
Data est m omnis ptas i celo et i terra.
Alias rões ponit alius postill quare xc dz ho
quidam, quaz vna est qr in hoc voluit sig
re se esse f adam Vn cum de xpo dixisset luc 10.
homo quidam descendebat de ierlm i iherico
&c. et si eodem m voluit sigre i hoc q dixit
hic homo quida. qr ut coi Jo q. primus
adam forma fuit futuri. Hec au appellao. ho
quidam. congruit de po. et 2o in quibz qda
singularitas inuenit. Est ei ho qui no est
filius hois uel homi. et hic fuit pmus ada.
Et e homo qui est filius homi et no homi sic
oms filij ade. Et est homo qui est filius hois
et no homi et talis solus est xc. Quius ei
eua sit fca ab adam no tn ppre dz filia
ade. Vn hec singularitas no cui dz homo
quidam. Alia ro est qr ipse solus fuit con
ditor matris. et huit singulariter dz. homo
quida. ¶ Homo e quidam fecit cenam
magna. Est a cena multiplex de q fit mecio
i scriptura. Pa est cena culpe et hec est cena
tripx. Judith 12. holofernes fecit cena seruis
suis et inebriatus i luxuriam exarsit Item
ambicois. act 20. Amant recubitus i cenis et
act 6. de cena herodis. Item auarie a q dz sur
gere q uult xo appropinquare. 2o est cena gre
et hec est tripx. 8 sce affectis. Apo 3o. Ecce
sto ad ostium et pulso si quis aperuerit m
ianua intrabo ad illu et cenabo &c. Item
sce hospitalitatis Jo 12 fecerunt a ihu cena
et martha ministrabat. Item contemplois. bi
q ad cenam uocati sunt Apo 19. 3o est cena
pnie de qua hic f aliquos. ad hanc uenu
xo p suos sz et p seipm vocat dicens. pnia
agite &c. ¶ Hec cena pponit incipientibz q
6o dz qr pedestres i penitentes cucurrerunt
ad ihm quibz dedit 4 panes et duos pis
ces. 4 panes sunt 4 actus pnie s. contri
confessio oro ieiuniu et elemosina. Duo
pisces sunt spes et caritas Ite dat pficien
tibz act 8. qu dedit A panes i. vsum A. do
noz spc sci. Item dat pfcis Jo vlto. qu
panis inuentus e in littore et fauus mellis
4 est cena eucaristie de q inferius videbz
5a est cena glie de qua pscens euuangeliu.
6o est cena eterne miserie de q Apo 19. Veni
te et congregamini ad cena magnu dei ut co
medatis carnes regum. et tribunoz &c.
In hac cena panis est mors In ps. mors
depascet eos. potus ignis et sulphur. car
nes assate lingue ppie pietancia angus
et uipa. De e et 4 expo hoc euang cu dz.
homo quidam fecit cenam. tunc a iste ho
cenam fecit qu sacram sui corporis instituit. Cor
a xo in sacro cena dz. Cena est ultimu cibi
au sompnu. P sompnu a mors xo intellit.

in pso. ego dormiui & sompnu cepi. Qui g° cum cenam mortis sue hoc sacrm sumi voluit io cena dr. Cu au ordinis institucois est conveniens mediane. Hec ei cena oppo° cibo ade. Ille au cibz vn cena dia pt qr sumpt9 cum sompnu mortis i. uitie mortlitatis. In come dendo a cibu vetitu tota mcurrebat adm. de um ei offendit seipm vendidit & tota natura humana infecit veneno qz deu offendit. unde fuit sacrm reconsiliacois & qr nemo sufficiens inueniebat nisi filius dei seipm optulit & quotidie offertur i hoc sacro. ps Jo. 3o. Misit ds filium suum ppiciacoz p pctis nris. Item seipm vendidit ysa pa. In iniquitatibz vris venditi estis. & io optulit se xo in pcium redempcois. ps cor° 6. Empti estis pco magno. & ps pe. pa. Non corruptilibz auro & argento redempti estis sz pcioso sanguine agni inmaculati i. xi. Item totam naturam huana qm veneno cibi infecit. Vn ezek 18. Pres vri comederut uuam acerbam & dentes filioz obstupescunt. Et ad ro. 5. p pctm v mis mors i oms ptransiit & io necc9 fuit cib9 medicinalis. Illum cibu secutus e sompnus i. moriendi necitas pp qm vita ista dr qui sco dormierunt sompnu suu. Sic hanc cenam sua secuta est mors xi q ut dcm est sompnu dr. Dicit ei papias q apud veteres solitu erat i ppatulo vesa i. forter epulari ne singularitas luxuriam gigneret. & indubie hui cibi potissime cois dz esse. ¶ Vn p cor 11° hos repehendit apls qui hunc cibu qi appbant dicens. Vnusquisqz cenam sua psuit ad manducandu. Vbi p cenam ad lram intelt corp9 xi. ¶ Alia zo quare xi an passioz hunc cibu discipul suis dedit fuit ut hoc cibo refecti fortiores fierent tpe passionis. & sic pz qlr & quare homo quidam fecit cena magnam.

¶ Sequit. Magnam. Fuit a hec cena magna 5 modis. viz refectoe figuraz antiquitate & diusitate figure & rei comunicatoe institutore caritate credencium fide efficacia & virtute. p° fuit mag refectoe. qz 5 vez. 4 panes pposuit i hac cena quibz reficeret discipulos suos. Primu9 panis est diuine vocacio voluntatis qm p q° bone opacois pposuit. de q° dicitur. Jo. 4. Meus cibus e &c. 2us est sermo diuine cohortacois. de hoc pane scriptu e Mt. 4°. Non in solo pane viuit homo. &c. 3us est consolo diuine pmissionis de sua vidoe & glificacoe & de spc sci missione. 4tus est p eis virtus oronis. Jo. 17. Ego p eis rogo non p mundo &c ps. Pz serua eos &c. 4tus panis e caro xi que supi9 cena dr. ¶ 2°. Hec cena mag fuit figuraz antiquitate & diusitate figurata ei fuit i pa hostia qm optulit melchisedech. figurata e fuit p manna data i deserto. Exo. 16. & p cor 10. Oms eundem cibu spualem &c. De manna a le qd fuit albu qd ptiz ad ei9 mundiciaz & innocenc puritate pilo tusum qd sigt eius paciam. ysa. 4°. Attritus e pp scelera nra. & gustus ei9 qi simile tu melle qd ptinet ad pacientis mansuetudie q ita mansuet9 erat ut oraret p psecutoribz & crucifixoribz. luc 23. Pz ignosce illis q nesciunt quid faciunt.

p qd sigtur q i ipo co mentana vicioz hz spualis refrigerij tempies. co culpa & co penam p carnem xi veram qm corp9 xi digne sumptum fomitem debilitat puos mot9 elidat & qm cumqz temptacoz. Vt ne possimus dre. Transiuim9 p ignem & aqm & eduxisti nos i refrigerium. Et no q de illo dixerunt filij isrl. Manhu i. quid e hoc. que qo tunc plene soluta fuit eis. qmus drct moyses. Iste e panis quem dedit vob dns ad vescendu. Et qz adhuc restabat du qrend p figurato. Vz hanc qoni soluit mt 26. dicens. Hoc e corpus meu. Fuit & figurata i agno paschali spia. Item i vitulo tenerimo quem de gge abrahm sumpsit. Gen 18. Iste pz celestis occidit p filio pdigo vitulum saginatu. luc 15. Et i alijs figuris veteris testi valde multis. ¶ 3° fuit magna rei & figure comunicatoe. hic ei ordo fuit p° psessit sola figura sine re ut i oblaoe melchisedech & i omibz legalibz sacris. 2° successit figura cu re figurata est ei forma panis & vini. Res q latet sb illis formis e caro xi & sanguis & res q subintellit vnitas corpis xi mistici. & 3° finalr succedit res sine figura qm que nunc videm9 p speculum videbim9 facie ad faciem. ¶ 4°. fuit mag instituentis caritate. Inestimabil caritatis pignus fuit institul h9 sacri i q° sp pt ee nobiscum psens i carne velata i qm i celo pri assistit p nobis. de quo intell pt illud mt vlti. Vobiscum su usqz ad cosumacoz sch. ¶ 5° mag est hec cena credenciu fide q no e maioz cibus est mo° illa Aug. Cibus sum grandiu cresce & manducabis me. qui ei manducant xpm manducant a xpo & ei incorpat. ¶ 6° mag fuit i virtute q ad recipiaz qz filius dei i vera carne qui e i celo cu pre statim finitis verbis sacre psens e i altari. Iste mag i virtute q ad sumentes. ¶ Vn pns declarans quam obla corpis xi dr missa notabilr hic ita scribit. Missa e illi9 fragrantissimu sacrifij obla° cui9 suauitatis odore mundus deo reconsiliatus est & totus eius fetor obstersus. est sacri illi9 celebra° quo totus mundus sanctificatus e atqz sacratus & est epulentissimi illi9 lautissimi qz ac delicosissimi conuiuij restaurd quo angeli splendidissime reficiunr & homines. Et insr e missa nre iure ventila s p deprecacoz & oronem. Est & medito totius corpis xi. hoc e mediae exhibicio. Vere g° ista cena qm fecit homo quidam fuit cena mag. ¶ Cz nond q cu dns paruit nobis cenam magna libenter deuemus ei parare cenam parua. Vnp ei iubet s dns a nob pari s. Torlem que parati i paupe. mt 24. qd vni ex minimis meis fecistis mi fecistis. Et spualem q paratur ei i mente. Apo. 3°. Ecce sto ad hostium & pulso. si quis audierit vocem mea & apuit m ianuaz intrabo ad illu & cenabo cu illo & ille mecu. Stat dns ad hostiu expectando ad pniaz. ysa. 30. Expectat dns ut miseriat. Vri pulsat ad hostiu cordis qd e volutas inspirando pdicando vn sa conferendo vel affligendo. Intrat graciam i fundendo. hostio cordis apto p bonu consensu. Sicut sol intrat domu apta fenestra sic dns

3°.

4°.

4° Augus.

6°.

Pns.

D. cena dnp ei deu9 parare deo.

Mora.

Greg.

Greg.

Pis. De magnitudine huius cene.

Cor glificata

Cor dapnatorum.

Delitie spirituales et corporales.

intrat ad illum et cenat cum illo in fide illius et puri
tate paupertatis opum delectando. Delitie enim dei sunt
esse cum filiis hominum. Pu. 8. Sed cenat homo cum
deo finale refectioni in patria post quam nulla alia
nunc est adquirenda. de qua ut dictum est in
tell' potest hoc quod hic dicitur. Homo quidam fecit
cenam magnam. homo iste fecit cenam magnam
i. preparavit futuram glorie refectionem. Greg. fecit ce
nam quia sacietate nobis dulcedinis interne prepa
vit que cena dicitur propter temporis congruitatem quia post
illam nullum restat convivium. Greg. quod arco
hoc convivium dei non prandium sed cena vocatur
aut notatur quia post prandium cena restat. post ce
nam vero nullum convivium restat. et quia eternum
dei convivium preparabit nobis in extremo tempore rec
tum fuit ut hoc non prandium sed cena vocaretur.
Vel dicitur cena propter ferculorum deliciositatem. In
prandio enim dantur grossiora in cena delica
tiora. Pis. circa magnitudinem huius cene notandum
quod hec cena magna est diuturnitate quia eterna
ysa. 64. Gaudebitis et exultabitis usque in se
piternum. Item magna erit compositate quod ni
chil erit ibi quod non pascat quod refectioni non
deserviat. Vnde non solum in patria sed et in aliis
gloria quilibet delectabit mutua caritate. Item
magna expensis parata est hec cena quia morte christi.
Item tanta est deliciositas huius cene quod sancti qui mo
dicum gustaverant de eius suavitate pro illa mortem
non reputabant. Item magna est quantum ad mi
nistros quia ibi ministrabit filius dei luc. 12. Item spiritus
spiritus sanctus pigmenta sua virtutis preparabit qui
fluvius nectario letificat civitatem dei. Secundo
dicitur hec cena dicitur magna quia magna sunt fercula
que ibi apponuntur magni sunt fructus qui ibi da
tur. ysa. 24 Faciet dominus convivium omnibus populis
in monte hoc convivium pinguium medullatorum
convivium vindemie defecate. Ex quibus verbis
habetur quod que dantur in ista cena sunt pinguia
medullata et defecata. In presenti enim vita subia
cemus multis doloribus et passionibus et multis
timoribus. Sed anima que nunc adiacet dolori
bus tunc implebitur pinguedine i. dulcedine
et suavitate. Corpus autem quod nunc subiacet
passionibus tunc gaudebit de defecatione i. de omi
um malorum ablatione. Corpus nunc est tenebro
sum grossum ponderosum et mortalitati subiec
tum. Sed tunc defecabitur et depurabitur nec remane
bit in corpore aliquod impurum sed claritas sub
tilitas agilitas immortalitas et in infernum preacen
tur feces quia corpora dampnatorum erunt tenebro
sa ut numquam lucem videant erunt grossa et spis
sa ut ignis in eis fortius agat. erunt ponde
rosa ut numquam resurgant sed de pena in penam
cadant. erunt semper in morte et tamen numquam defici
ant. Ex predictis patet quod in hac cena dei magne
non corporales sed spirituales delitie apponuntur. Inter
corporales autem delitias et spirituales secundum Gregorium omelia 36. hec
differentia est quia corporales delitie cum non habentur grave in
se desiderium accendunt. Cum vero habite vel com
te aviditer comedentem protinus in fastidium per sacie
tatem vertunt. At contra spirituales delitie cum non habentur
in fastidio cum vero habentur in desiderio tanto quia am
plius a comedente esuriuntur quanto ab esuriente
amplius comeduntur. In illis appetitus placet
et displicet experientia. In istis appetitus vilis est
et experientia magis placet. In illis appetitus

saturitatem. saturitas fastidium generat. In istis
autem appetitus saturitatem saturitas appetitum pa
rit. Augent enim spirituales delitie appetitum in men
te dum saciant quia quanto magis sapor ear
percipitur amari non potest quia eorum sapor igno
ratur. quis enim amare valeat quod ignorat. pro
inde psalmista nos admonet dicens. Gustate et
videte quoniam suavis est dominus. Ac si aperte dicat.
Suavitatem eius non cognoscitis si hanc mini
me gustatis. hec ille. Has ergo delitias dominus in
sua cena preparavit ad quam et multos invitavit
fecit enim cenam magnam et vocavit multos.
Vocavit ad modum sacrale comedendi per
mam cenam Jo. 6. Si quis manducaverit ex
hoc pane vivet in eternum. Et qui alibi an
sisi manducaveritis carnem filii hominis non habe
tis vitam in vobis. Vocavit ad spiritualem qui
murmurantibus discipulis dixit. Spiritus est
qui vivificat. Vocavit et ad cenam eter
nam percipiendam per virtualis vite contina
tionem. Vocat autem christus quatuor modis. 8. per exterio
ra documenta per collata vera per internam
inspirationem et per flagellorum irrogationem. et ideo dicitur
quater reverterere. Cant. 6. Sicut dicit Gregorius
multi sunt vocati sed pauci veniunt quia non
nunquam ipsi qui ei per fidem et sacrum subiecti
sunt eterno eius convivio male vivendo con
tradicunt et de quibus conqueritur dominus pro. primo dicens.
Vocavi 8. per legem et prophetas et aliorum doctorum
documenta exteriora et reminiscas extendi ma
num meam dando multa vera et non fuit qui as
piceret. Omne consilium quod vobis semper inspira
vi et increpationes meas et flagella que aliis
vobis inflixi neglexistis. Ideo quoque subditur.
Ego inquit in interitu vestro ridebo et vos de
risione dignos per interitum manifestabo.
Pis. cum ad cenam divitum sunius invitati
tria debemus facere que ad cenam magnam corporale
solent facere invitati. primum est a cibo nos ab
stinere qui cene comestionem possit auferre. et hec
est una causa quare sancti in presenti ieiunant
ne in futuro priventur cene novissime de
lectabili comestione et ne contristent invita
torem et expulsi a cenam fieri ab eis requi
rantur. 2o. debemus nos consiliari sepe huius
cene si forte esuriem vel sitim paciamur re
cordantes dicti christi luc. 6. dicentis. beati qui
esuriunt et sitiunt iustitiam. 3o. debemus exponere
se ad pregustare dulcedinis huius cene ne dila
tione cene deficiamus. Et misit servum suum.
hic et notatur divina liberalitas iterata mis
sione itera multiplicatur et ratio quare ad cenam
venire debeant. prima est servi vocantis auctoritas
quia misit servum suum. 2a. temporis oportunitas
quia hora cene. 3a. invitantis liberalitas
quia dicit invitatis. 8. prius. nec tamen venire
renuerant. 4a. ferculorum paratorum diversitas quia
iam parata sunt omnia. et cetera. Dicit Gregorius. et misit.
8. christus sub gloria ordinem predicatorum. Greg.
quis per hunc servum qui a patrefamilias ad
invitandum mittitur nisi predicatorum ordo signatur.
Moraliter servus missus potest dici timor qui a
domino mittitur qui mentem fundit. hic servus
invitat ad cenam i. ad mortificationem quia fi
des ante oculos ponit penas eternas a qui
bus resistit timor et iam non timet per illud eviter

Vide sustinere.

dis sustinere penas temporales. Nunc servus ille intelligitur spes que divina attendit. hora etiam in comparatione eternorum hora presentis requirit quasi nulla. Hunc servum misit dominus hora cene quia hora cene finis est seculi in quo nimirum sumus nos sicut iam dudum apostolus testatur per cor. Nos sumus in quos fines seculi devenerunt. Si ergo illa hora cene iam vocamur tanto minus debemus excusare a convivio dei quanto iam appropinquasse terminus finis seculi. Nam si in aliis etatibus ad cenam homines invitabantur nullus tamen recipiebatur sed omnes ad limbum descendebant. Jo 2o filioli mei novissima hora est. Quia parata sunt omnia. Greg. omnia parata sunt quia immolato pro nobis agno regni celestis. Parata nobis sunt omnia. Paratus est locus Jo 14 vado parare vobis locum. Parate sunt mense luc 22 ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Paratus est panis sap 16. Parata sunt fercula ... tauri mei et altilia mea occisa sunt. Paratum est vinum cant 5 bibite et inebriamini. Parati sunt angeli hebr 1o omnes sunt administratorii spiritus. Paratus est ipse pincerna i. e. luc 12 precinget se et faciet illos discumbere etc. Nichil ergo nunc restat nisi ut manus lavemus i. corda mundemus et expa... In ps secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi. Et ceperunt se omnes excusare. Audita curialitate divina hic subditur duritia humana que ostenditur in tribus primo in excusatione 2o in allegatione speciali 3o in repulsione servi. Dicit ergo Et ceperunt se omnes excusare. Glo. interlinearis quia noluerunt venire quia certe plus terrena quam celestia et spiritualia diligebant. Greg. in omelia Offert quod rogari debuit non rogatus dare vult quod deus sperari poterat quod deus largiri dignaretur postulatus et tamen contempnitur. Paratas delicias refectionis eterne denunciat et tamen simul omnes excusant. Ponamus ante oculos mentis minima ut possimus digne pensare maiora. Si quispiam potens ad invitandum quemlibet pauperem mitteret quid faceret rogo quid pauper faceret nisi de eadem sui invitatione gauderet ... humiliter redderet. Vestem mutaret ne quis tocius festinaret ne prorsus ad potentis convivium alter occurreret. Homo ergo dives invitat et pauper occurrere festinat ad dei invitamur convivium et excusamus. Ubi secundum glosam tria genera hominum ab hac cena intelliguntur excludi bene prosequitur tribus modis expositis. Primus secundum glosam per primum qui emit villam significantur gentiles per nimium amorem temporalium secundum illud ... hec omnia tibi dabo si ... Per secundum qui iuga boum emit significantur iudei ... evangelium respuentes per iuga pentateuca qui iuga legis cervicibus suis imposuit vel iuga decem verborum vel 4 libros veteris legis. Per 3m qui uxorem duxit intelliguntur heretici habentes sensum lubricum et femineum in suavitate verborum. Emit secundum ... et Bedam per emptionem ville terrenarum cupiditatis rerum possessionum intelligitur. Unde sic scribit

Beda in omelia quia per villam ... terrena substantia designatur. Exit ergo videre illam qui sola exteriora cogitat propter substantiam. Quid in 5 iugis boum nisi 5 corporis sensus accipimus qui in utroque sexu geminantur. Qui ideo terrena sensus interna comprehendere nescierunt sed sola exteriora cognoscunt et deserentes intima ea que foris sunt tangunt recte per eos curiositas designatur. Que dum alienam vitam querit discutere semper sua intima nesciens studet exteriora cogitare. Grave namque curiositas est vitium que dum cuiuslibet mentem ad investigandam vitam proximi excitat semper ei sua intima abscondit ut aliena sciens se nesciat. In ductione uxoris voluptas carnalis designatur. Unde idem Beda quia per ... voluptas carnalis accipitur. Nam quamvis bonum sit coniugium atque ad propagandam sobolem providentia divina constitutum non nulli tamen per hoc fecunditatem plus sed desiderium expetunt voluptatis. Et ideo per rem iustam signi potest non incongrue res iniusta. Item 3m secundum Aug. in emptione ville notatur superbia dominationis seu rerum ... In iugis boum qui terram versant amor terrene cupiditatis. In ductione uxoris concupiscentia carnis. Et de istis miseris videbis. Unde de istis tribus ... 1 Jo 2o Omne quod est in mundo etc. Item per 3 excusat se cupidus sive superbus 2o curiosus 3o luxuriosus. Item per 4 implicantur 1o labor adquisitionis temporalis cum dicit Villam emi. 2o ... consuetudinis cum dicit necesse habeo. 3 ... mentis ibi exire. 4 cura sollicitudinis exterioris ibi Et videre. 4o contemptus proprie salutis ibi Rogo te. Circa excusatorem primum 4 specialiter sunt attendenda. primus est quod impeditur sue salutis emit. Villam inquit emi. 2us est quod cum divinum querit in servitutem mancipatur. Unde addit Necesse habeo exire. 3us est quod custodie aliorum intenditur negligentia et sui custodia maioretur (?) quod non in verbo exprimitur. 4us quod per emptorem villam videre vadit quam ante emptorem videre potuit. Quia ultimo consideravit agrum et emit eum. quartus est quod duo multarum rerum temporalium ... nulla utilitas est ... Unde ... ad quid prodest illa ecc 4o. Ubi multe opes multi sunt qui comedunt eas et quid prodest possessori nisi ut videat divitias oculis suis. Secunda fatuitatem patientis secunda excusatorem esse fatua ostendit ... in hiis verbis Iuga boum emi ... bestialiorum et solidiorum hominum ... iugis voluptatis 5 sensuum propria subiacet voluptati que curantur subesse ...

Et est fatuus quia coniugium 5 sensuum valde grave est quia oculus non saciatur visu nec auris auditu. Unde ... Per tria movetur terra sed quartum non potest sustinere per servum cum regnare ceperit. Et servus regnans est spiritus ... intumescens stultus saciatur cibo et animus ... infatuatus. Mulier odiosa in matrimonium assumpta et voluptas

spiritum hominis amore connexa. Ancilla
domine est sensualitas dominium rationi auferens.
Circa excusationem tertii notandum quod si uxor
ad dominium ampliatur nulla viro excusatio cum
ipsa in adiutorium sit a deo data. Gen. 2.
Faciamus ei adiutorium simile sibi. Unde et uxorem
dixit magister si bona est potentior
eius ad caram amicam. Unde ecc. 16 Mulieris
bone beatus est vir. Vel uxor hic accipitur
voluptas carnis patet ex processu quod
voluptas hominem impotentem efficit et quasi
paraliticum. Jan. Villam emi. i. dominationem
terre quam multo labore adquisivi
vel infelici commercio. Sed pro ea te vel
regni celestis compani. Aug. in epistola
villa dominationem notat et superbia habere enim
villam et homines sibi subiecere vicium primum
notat. Primus enim homo inventa superbia
venire noluit. Et nunc hec uxorem duxi. Dere
nunc quod viciosa consuetudo necessitatem facit.
Unde Aug. in libro conf. dum consuetudini non
resistitur fit necessitas. Exire necesse a cura
corporis spiritualium et videre illam. Greg. Exit
et videre qui sola corpora cogitat et totum
fastidium ad illa applicat. Ecc. 10. dicit de
avaro quod in vita sua proiecit intima sua.
Nullus autem dominatorum temporalium tam carere
meret. Si ea bene videret et mente considerare
raret. Si mundi pro bene consideraret et breve
vitatem eius periculum et anxietatem. Rami
enim arboris qui sunt in ymo sunt in quiete
qui autem sunt in vertice arboris sunt in
magna agitatione. Et eius pape imanitate
quanto altior assensus tanto gravior casus.
Cecidit petrus sed de infimo statum
surrexit. Cecidit david sed de plano quia se
in altum non extollit unde illud ps. Domine non
est exaltatum cor meum et ideo cito surrexit.
Cecidit adam de alto quia de paradiso et ideo cum
difficultate surrexit. Cecidit lucifer sed de
celo altissimo ideo nunquam surgere potuit.

Sed. Rogo te habe me excusatum. i. ora pro
me peccator sum. Sed quo ordine notandum
quod is qui emit villam et qui ... probando
iuga boum a cena sue invitationis excusat
humilitatis verba premisit dicens
Rogo te habe me excusatum. Dicat enim Rogo
te et cum venire contempnit. Humilitas sonat
in ore superbia in actione. Et ecce dum
dicat p.. quis enim audit nec tamen ea que di
iudicat agere desistit. Nam dum cuilibet
prius agenti dicimus convertere deum sequere
mundum relinque sicut hunc non ad cenam do
cum vocamus. Sed cum dicit Ora pro me quia
peccator sum quid aliud agit nisi rogat et
excusat dicens. Sed quia peccator sum humilitate
insinuat subiungens autem Non possum superbiam
demonstrat. Rogando autem excusat quia
et humilitate supplicat in voce et superbia
tacet in actione. Et alter dixit. Iuga boum
emi. Hic est excusat se a cena cupidus
sive curiosus de utroque patet expositio. Sic tangit
tertia per sensuum particularium numerum. quia quinque

2o. exercitium. ibi. Et eo probare. 3. dampnum.
ibi. Rogo te etc. Jan. per quinque iuga boum intelliguntur
quinque corporis sensus. Et dicitur iuga quod sicut
Aug. dicit nostra combinant. Duo enim sunt oculi
due aures et sic de ceteris. Sicut enim boves
terram vertunt sic sensus avari in terrena
delectantur. Magis enim delectantur eius oculi
videntes massam auri quam videndo corpus
Christi. Ecc. 14. insaciabilis est enim oculus cupidi
plus delectantur eius aures in audiendo tinnitum
auri vel argenti quam verbum dei. Non
talis fuit propheta qui dicebat bonum in loco
oris tui etc. Nares quando semper a remotis
vellent adorare tales sunt siles multi
que a remotis odorant fetorem cadaverum.
Et que sunt ista cadavera nisi aurum et argentum
quorum unum secundum veritatem est lutum rubeum et aliud
lutum album. In ore est avari est dulcior
nominatio auri quam dei. Non talis fuit propheta
qui dixit quam dulcia faucibus meis eloquia
tua. Manus est avari libentius tangunt
aurum et argentum quam tangerent sanctum evangelium
et tamen divitie spine sunt. Alii exponunt
processus textus sic. Et alter. i. curiosus
dixit. Iuga boum emi quinque. i. quinque sensus quorum pro
eis a deo receptis penam dare oportebit.
Et eo probare ea. Hec probatio quinque sensuum est
eorum exercitium. Rogo te. expositio sicut prius.
Et alius excusat se a cena secundum luxuriosus
qui dixit Uxorem duxi. i. voluptatem carnalem.
Aug. Tercius uxorem duxit quia voluptas
carnis multos impedit. Et hinc ait. Et ideo
non possum venire quia voluptas carnis
potissime ligat ut patet in ligatione sampsonis
et dalida iudic. 16. Jan. Voluptuosus
ad celestem cenam venire non potest non debet et non
est dignus. Non potest quia est compedibus ligatus.
Ecc. 7. Inveni amariorem morte mulierem
que laqueus venatoris est. Non debet quia
est fetidus Joel 1. Computruerunt iumenta
in stercore suo. Non est dignus quia est
sordida veste indutus. Si enim non sunt digni
stare in nuptiis qui non habent vestem nuptialem
Mt. 22. multo fortius qui habent vestem sordidam.
Et est notandum secundum Jan. quod non dixit se
de virginitatem vovisse aut continentiam promisisse
et ideo non possum venire. Sed dixit Uxorem duxi
i. certum tamen est quod qui uxores ducunt ad celestem
cenam venire possunt. Sed ideo dicitur non posse
quia nec ita libere nec ita expedite ut virgines
vel continentes eo quod plura habent in
ducentia ad malum et plura retrahentia a bono 1
Cor. 7. qui sine uxore est sollicitus est que
sunt domini quomodo placeat deo qui autem cum uxore
est sollicitus est que sunt mundi quomodo placeat
uxori et divisus est. Nichillominus tamen ut dictum est
ad cenam venire possunt si ordinem coniugalem servare
volunt. Deus enim ordinem illum in paradiso
instituit quando dixit gen. 2. crescite et multiplicamini
etc. Sed quam graviter peccat qui
ordinem transgreditur quem instituit videntur
et franciscus quam grave peccatum perpetrat qui ordinem
a deo immediate institutum violat. Et quia
quilibet ordo habet regulam suam ideo isto ordine

Ecc. 37.
Jan.
Aug.
Aug.
Greg.
Cecidit petrus de ada et lucifer.

matrimonii data est regula et viris p[ro] se et uxo
ribus p[ro] se. ¶ Regula a viror[um] dictavit ap[osto]l[u]s
et habet capitula quor[um] p[rimu]m est q[uod] viri uxores debent
instruere et regere ephes. 4. Mulieres viris subdi
te sint sicut d[omi]no. quia vir caput mulieris est
sicut [Christus] caput ec[clesi]e. 2m capitulum est q[uod] vir d[ebe]t
uxorem sua[m] diligere s[ed] amore discreto et ordi
nato. quod quidem fit qui servat q[uo]d dicit p[rimo] cor. 7.
qui habent uxores tamq[uam] non habentes sint. Unus
qui habet uxores tamq[uam] no[n] habentes sint. Unusquisque
enim debet op[er]i coniugali intendere debet
et unusquisque debet abstinere. De quo t[em]p[o]re
tamen t[em]p[o]re non debito abstinere. De quo t[em]p[o]re
dicit [Chrysostomus]. Abstinete a menstruata. absti
nete a p[re]gnante. quia et dies festus est et dies
ieiunii. T[em]p[o]re menstrui abstinendum est q[ui]a ut di
cunt q[ui] ut dicunt medici tunc concepti ut dicu[n]t
nati seu claudi lep[ro]si. Item t[em]p[o]re p[re]gnacionis ab
stinendum est nam et bestie hoc observant.
Item t[em]p[o]re festivo et ieiuniorum abstinendum est. Ita
q[uod] t[em]p[o]re festivo et ieiunior[um] abstinendum est. Ita
s[ecundum] Aug[ustinu]m. illis t[em]p[or]ib[us] no[n] lic[et] cu[m] coniugibus conve
nire. q[ui]a tunc a licitis abstinendum est ut facilius
impetretur quod postulat[ur]. Item q[uod] viri debent
uxoribus i[n] necessariis providere. Non tamen debent viri
p[er]mittere q[uod] uxores sue nimis vane se ornent.
Item viri non debent uxoribus suis nimis rigidi
esse. ad col. 3. Viri diligite uxores v[est]ras et
nolite amari esse ad illas. Ita talis ama
ritudo est causa discordie. ¶ 2a est regula uxoris
que tradit[ur] thob. 10. Monuerunt illa[m] re mo
nentes ea[m] honorare socros diligere mari
tu[m] regere familiam gubernare domum et se
ip[s]am irreprehensibile[m] exhibere. Et habet ista
regula 4. documenta. p[rimu]m est q[uod] d[ebe]t socros ho
norare quoniam et ei ut tamq[uam] patrem et matre[m]
honorat cu[m] ip[s]i eam i[n] filiam s[ibi] asso
ip[s]os honorat cu[m] ip[s]i eam i[n] filiam s[ibi] asso
ciant. 2m documentum est q[uod] d[ebe]t virum suum di
ligere et hoc amore casto et singulari de quo
amore dicit [Chrysostomus] s[upe]r Mat. Si vir habeat uxore[m]
quo agnoscitur plena uxoris dilectio. Uxor
vero neminem d[ebe]t putare sapientiore[m] neminem
formosiorem et si alter fortior aut formo
sior sit. non t[ame]n d[ebe]t i[n] oculis suis sic apparere.
Si enim p[er]fectum odium sicut p[er]fectus amor ne[m]i[n]em
du[m] no[n] cognoscit. Ex[em]plu[m] si p[er]fecte odias aliquem
qualiscumq[ue] fuit apud eu[m] o[mn]ia t[ibi] displicent
sive que dicat sive q[ue] agit et si vere bo[na] sint t[ibi]
mala videntur. Sic et si p[er]fecte aliquem amas q[ue]
cumq[ue] apud eum sunt tibi placent sive que
dicit sive que agit. Et si vero mala sint t[ibi] bo[na]
videntur. 3m documentum est q[uod] d[ebe]t familiam sua[m]
regere. Dicit enim ap[osto]l[u]s. qui suor[um] et max[im]e domesti
cor[um] cura[m] no[n] h[abe]t fidem negat. Sed de multis
mulieribus p[otes]t dici illud tren. 4. Filia p[o]p[u]li mei
q[uas]i strucio i[n] deserto. Strucio ova sua cooperit
et abiens ea derelinquit. q[ue] sepe a bestiis co
culcantur. Sic sunt multe mulieres q[ue] p[er]mit
tunt filios suos terrenis affectib[us] et demo
nib[us] conculcari et ip[s]e no[n] curant. i[m]mo q[uod] sunt
strucionib[us] crudeliores. quia struciones sup[er] ova
conculcata faciunt planctum magnum. iste a[utem]
sup[er] filios conculcatos a demonib[us] raro pla
gunt. De talib[us] parentib[us] filii i[n] m[un]d[o] conque
rentur. ecc. 41. de patre impio filii conquerunt[ur].
quoniam p[ro]pter ip[su]m sunt i[n] obp[ro]brium. 4m documentum est
q[uod] d[ebe]t domum gubernare et i[n] op[er]ib[us] ip[s]am tra

here s[ecundum] sapientiam ut o[mn]ia sapienter disponat. p[ro]v[er]b.
14. Sapiens mulier edificat domu[m] sua[m]. insipi
ens quoq[ue] extructam manib[us] destruet. Item
diliciaz ut cuncta sollicite p[re]moveat. p[ro]v. 12.
mulier diligens corona est viro suo. Item pru
dencia ut suo t[em]p[o]re cunctis necessaria p[ro]videat. 4m do
cumentum est q[uod] d[ebe]t se irreprehensibile[m] exhibere
ut s[ibi] macula[m] no[n] h[abe]t nec i[n] vita nec i[n] fama n[ec]
i[n] consc[ienci]a. ¶ Sequitur in textu. Et reversus servus
nunciavit hec d[omi]no suo. P[re]dicatores au[tem] q[ua]n[do]
ad p[re]dicandum redeunt ad dei contemplacionem
renunciant quid egerunt p[er] interiore[m] confor
mitatem. Tunc iratus p[ate]rfamilias. Cuius causa est
p[ri]mo liberalitas divina. 2o duricia humana. 3o
subdit[ur] futura dei s[ente]n[ti]a. cuius ostendit[ur] hic duplex
effectus. p[ri]mo i[n] quorumdam vocacione. 2o i[n] alior[um] con
fusione. 3o in excusancium se reprobacione. Vocat[ur]
a[utem] in mundo abiecti. compellu[n]tur a mundo re
iecti. reprobant[ur] a mundo electi. Dicat [ergo]. Tunc
iratus p[ate]rfamilias. i[d est] [Christus]. qui d[icitu]r iratus.
Aug[ustinu]s. Ira dei est vindicta p[e]cc[at]i. P[salmu]s. nul
lu[m] irascitur d[eu]s [contra] illos q[ui] vocati a deo veni
re noluerunt s[ed] ad suasionem diaboli cucur
rerunt. ¶ Hec tamen nobis ostendit[ur] p[ro]v. p[rimo]. Vocam
inquit et renuistis extendi manus meas
et no[n] erat qui aspiceret. despexistis o[mn]e
consilium meum et increpaciones meas neg
lexistis. Item iuste irascitur d[omi]n[u]s [contra] illos q[ui]
contempserunt eius cenam tam delicatam et tan
tis expensis paratam. sicut iratus fuit man
na contempnentib[us] num. 21. Cena a[utem] ista
manna est h[ab]ens o[mn]em saporis suavitatem.
Sap. 16. Item iuste offendit[ur] d[omi]n[u]s cu[m] illis
quos invitavit et q[ui] consenserunt ut veni
rent ad cenam suam s[ed] p[ost]ea venire noluerunt.
sicut mali x[ri]ani. ¶ Hic dicit alius postill[ator]
q[uod] ira dei est eterna et hec est eterna eius re
p[ro]bacio de qua Ro. 9. Est et t[em]p[or]alis et hec du
plex vel qua flagellat electos suos tamq[uam]
filios et hec est bona. hac enim flagellat d[eu]s
filios suos quos recipit. Greg. 3. mor[alium].
flagellis crevit virtus p[er]fecte atq[ue] ex do
lore verberis aucta est gl[ori]a remuneracionis.
Et i[n] eodem causam quare p[er]mittit d[eu]s s[an]c[t]os
flagellari ostendit dicens. Quid est q[uod] op[tim]i
bus in hoc seculo sit vehementer despiciat q[ui]
sic sublimiter an[te] secula elegit n[ec] hoc q[uod] pi
etate fidelium p[ro]b[atu]m q[uia] ideo eos p[re]mit q[ui]a vid[et]
quo remuneret i[n] summis et foris usq[ue] ad de
specta deicit. q[ui]a intus ad inco[m]p[re]hensibilia
p[er]ducit. Hinc [ergo] unusquisq[ue] colligat q[uo]d
illic sunt passuri quos reprobat si hic cru
ciat quos amat. Aut quo ferient[ur] q[ui] iu
dicio feriendi sunt vel arguendi si sic eor[um]
vita p[re]mitur qui ip[s]o iudice teste laudat[ur].
¶ Est et ira q[ua] diabolus reprobos i[n] p[re]senti pu
nit. de q[ua] Greg. 2o mor[alium]. quia p[er] flagella per
malefacta corrige[re] debuit plerumq[ue] agit ut
nequicia p[er] flagellum crescat et quida[m] p[ro]p[ter]ea
q[uod] mente inter flagella correxit q[ui]a inter illa
tas miserias subsistendi custodia p[er]didit.
Dixit servo suo. i[d est] ordini p[re]dicator[um]. Exi
cito. sicut ab ocio studii et contemplacionis
i[n] p[ri]ncip[io] actionis et p[re]dicacionis s[ecundu]m illud mar. vlt.
Euntes i[n] mundum universum p[re]dicate evange[lium].

Aug[ustinu]s. P[salmu]s.
De ira dei.

Postill[ator].
Ira dei dup[lex]
et h[ec] est dup[lex].

Greg.

Greg.

Regula virorum.

Chrys[ostomus] s[upe]r Mat.

Regula 2a uxoris.

Chrysostomus.

De strucione.

Voca genciu.

ze. Exi inquit cito i sine mora & diloe
in plateas & vicos civitatis. p vicos et &
plateas civitatis que s clausuram ht in
tel voca iudeoz qui clausi erant legalib3
observancijs. p hoc qd dicit exi cito i vias
& sepes. intel voca gencium qui dum p eoz
ho fui oro exponebant gentiles sicut vie
& sepes. Item iudei erant qui tunc cives vtpo
te eius legem tenentes s3 gentiles qui agrestes
ideo iudei de plateis & vias civitatis gen
tiles de vijs & sepib3 dicunt vocati. p pla
teas a intelligunt iudei qui erant in la
ta via prosperitatis & voluptatis. p vicos
illi qui in angustia adversitatis. Vicus
eni arcior est quam platea. Aug9 q vagat
p campos licencie putantes licitu quid qd e
libitum q laxas s ferrerunt habenas ef
frenata libertate viventes frenum continen
cie non arcentes. ista vocant de latitudine vo
luptatu qui de plateis. De vias vero vo
cant illi q penuria viciorum arctam intrant
via dni. istorum a tangit z desus cum dr. Pau
peres p defcu gre & virtutis. Debiles p
defcu bone operacionis. claudos p defcu rec
affectionis. Cecos p defcu vere cognicionis.

Greg.

Hos vult dns ad primaz & ad sui communi
onem. Du gg i omel. Ecce qui tenere se
plus iusto micabat venire ad dnica ce
nam recusat. qui labore ancxiositatis insu
dat. parata vite alimenta fastidit q carna
lib3 desiderijs inseruit spiritualis convivium re
spuit. qz g venire superbi respuunt aut re
nuunt pauperes eliguntur. Cur hoc quia iuxta apostolum
voce prima cor p. infirma mundi elegit ds
ut fortia queque confundat. Sz nonda i

Nond.

Qui venint ad cenam.

quid nobis est quod testabantur q ad cena
vocantur & veniunt. s pauperes & debiles.
debiles dicunt qui iudicio apud semetipsos
infirmi sunt. Nam pauperes qui fortes sunt
qui positi i paupertate supabant. Ceci vero
sunt q nullum ingenij lumen hnt. Clau
di quoque sunt q rectos gressus i operacione non
hnt. Sz dum morum vicia i membrorum debili
tate signantur profecto liquet quia sicut illi peccatores
fuerunt q vocati venire noluerunt ita
hij peccatores quoque sunt q invitantur & veni
unt. Sz peccatores superbi respuuntur & humiles
eliguntur. hos elegit dns quos mundus despi
cit. qz plerumque ipsa despectio plerumque revocat
ad semetipm. Qs eni qui prem reliquerat & parte
sbe qui susceperat prodige dependit postque esu
rire cepit i se reversus dixit. Quanti merce
narij in domo patris mei habundant pani
b3. longe quippe a se recesserant qui pecca
bat & ni esurisset i semetipm minime redijsset.
quia postque terrenis reb3 indiguit tunc cogita
re cepit quid de spiritualib3 amisit. Pau
peres g ac debiles ceci & claudi vocantur
& veniunt qz infirmi qui qz atque i hoc mun
do despecti plerumque tanto celerius voce dni
audiunt quanto i hoc mundo non hnt vbi de
lectentur. ¶ Super isto textu. Exi cito. rec

¶ Postill.

dic postill. Prius papunt q predicare qz hic e
ordo conveniens ut prius exeat de vetere vi
ta qz alios vocet ad nova. Du Josue 2o

de quo exploratore iericho exierunt de sethim.
Sethim interpretatur & signat divicias tpales solli
citudine pungentes ut pz luc 8. Vel signat qlib3
pungit consciam Exeat g de divicijs eas
contempnendo. vel non amando. qui predicat pau
ptatem exeat de culpa qui predicat virtutem.
vel exeat de studio contemplacionis vite ad
exercitium ecclie pro fratrum iuxta illud cantic 1.
Egrediamur i agrum rc. Egredi i agru e ad
exteriora exercicia virtutum progredi. Item i hoc q
dicit exi cito. ondit quantum dns sit avidus
salutis hume qui non vult predicatores i hoc
ope pigritare. luc 10 dicit neminem p viaz
salutaveritis. i nullius salutacio ab incepto p
dicacionis officio vos impediat. Ite p hoc q
dicit Per vicos & plateas. & post p vias &
sepes non quia non solum bonos s3 & malos ad
se vult vocari. Vn ambros9. Vult bonos
& malos introire ut bonos augeat & ma
loz affectum commutet. Per plateas & vicos
mali per vias & sepes. boni intelliguntur.
ambros9. mittet ad plateas i peccantes ut
de latioribus vijs ad angusta via veniant
q ducit ad vitam eternam. Mittit ad vias
i ad bonos qui viz apti sunt regno celoz
q nullis presencium cupiditatibus occupati ad
futura festinant i quodam bone voluntatis
tenore constituti. Mittit ad vicos q angu
sti sunt i ad eos qui solo timore i servili ut
mundanos a peccatis prohibent peccandi volun
tate retinentes. etc re. Et si imbecillitate
virium vetetur quis si invenit tps male
faciendi malefaceret. Mittit ad sepes i ad
eos qui i sepib3. marcere ab incultis detre
nunt & incursus arcent bestiarum norunt bo
mala qz distinguere adversus temptamenta
spiritualis nequicie fidei munimine obtendere. ¶ Vel
aliter p vicos & plateas intelliguntur seculares
quorum civitas mundus e. Cant 3. p vias &
sepes mundo abrenunciantes intelliguntur ut
sic innuatur quia non solum de mundo contempnentes
s3 & de mundanis aliqui salvandi sunt sic
dr in 2e. De illis qui sunt i agro mola vel
lecto vnus assumetur & alter relinquetur. ¶ Vel
p plateas signantur aperte peccantes p vicos late
ter peccantes vel p plateas voluptuosi p9
concupiscencias cordis sui vagantes p vicos cu
pidi intelliguntur p vias & sepes religiosi. Et
non qd dicit Voca pauperes. ut p hoc sciaS
q ds non est acceptor personarum. ¶ Et est vltra
sciendum q mundus ht suos pauperes & debiles
quos debiles facit & & pauperes. Mundi de
biles sunt qui ita assueti sunt peccatis q
vehementi temptacioni statim cedunt & paupes
suos h3 quos spoliavit ornamentis virtu
tum & veris divicijs & se tamen reputant dites.
Cecos suos h3 quos excecavit s amore
tpalium. Claudos suos ht qui cadentes de ba
culis virtutis sue i gre sue claudi effecti
sunt. Claudi sunt q i via xpo non recte incedunt
Claudi sunt q timore & amore claudicant ut
acceptores personarum. ¶ Claudi sunt & pvarica

rares omnis. ¶ Habet enim dominus pauperes et debiles suos. Pauperes sunt qui nullas opes se spirituales diuicias habere recognoscunt et ideo omnes a domino humiliter mendicant. 2 Reg. Habet et debiles qui cognoscunt infirmitatem propriam et se non posse resistere contra se dicentes cum ps. Fortitudinem meam ad te custodiam quia de potencia sua et diuiciis non confidunt. Hii dicunt miserere mei domine quoniam infirmus sum. Habet et cecos suos qui proprium sensum ignorant et alterius consilio regi non erubescunt. ¶ Sed deducit ad cenam pauperibus quia pro subiungat audiamus. Domine factum est ut imperasti i. non tamen quod imperasti sed eo modo quo imperasti. Et adhuc locus est. quasi diceret multos introduximus de iudeis sed adhuc locus est ut recipiant gentiles cum fuerint conuersi. Ista expositio consonat Greg. in omelia dicens Multi tales ex iudeis ad cenam domini collecti sunt sed multitudo ex populo israelitico non credidit. locum superni conuiuii non impleuit quem post ea frequencia iudeorum sed adhuc locus habet in regno [illegible] suscipi valeat numerositas gentium. Unde et eodem sermone ait dominus. Exi cito in vias et sepes i. gentiles. Vocacio enim gencium fuit tamquam agrestium in viis et mundane prosperitatis et sepibus temporalis aduersitatis et ordinate procedit. Nam post ascensionem domini per apostolos vocati sunt multi de iudeis ut patet act 2 et 4. Postmodum quando induratis iudeis conuersi sunt apostoli ad vocacionem gencium secundum illud act 13. Vobis oportebat primum loqui verbum dei. sed quia repulistis illud conuertimur ad gentes. Exi in vias et sepes et compelle intrare. Secundum instanciam predicatoris. ¶ Et sicut ait Jan. super isto textu quod hospites non solum sunt inuitandi sed et trahendi. Dominus et ad cenam suam compellit intrare sicut enim compulit paulum qui amisso visu conuersus est. act 9. Item filium prodigum qui fame compulsus redijt ad patrem luc 15. ¶ Multis claudit dominus viam inferni ut redeant ad paradisum. Osee 2. Sepiam viam tuam spinis et sepiam eam maceria. Greg. in omelia. Hic spinis sepite sunt qui in hijs que male cupimus dolores pungentes inuenimus. Hic vero maceria sepiuntur cum desideriis in hoc mundo dure obuiaciones resistunt. Multi vinculo egritudinis ligantur a domino ne possint facere quod vellent facere. Bernardus. Infirmitati mee gracias ago que cogit me non posse quod non debeo velle. Multe persecuciones compellunt nos ad dominum. Ignis accensus ad aurum sordes tollit accensus ad ferrum in rubiginem vertit. Greg. Abscondit deus virus putredinis ferro tribulacionis. Quisque [illegible] pro peccato nec murmurando reuertatur eo ipso iam iustus esse inchoat quo ferientis iusticiam non accusat. Item vitulus mactandus in liberis pascuis relinquitur ad laboris usum deputatus sub iugo tenetur. ¶ Et nota quod iudeos monet vocari gentiles compelli quia iudeis tamquam legem et prophetas habentibus lenior vocacio debet sufficere. ¶ Est notandum secundum Greg. quod in hac inuitacione 3a non dicitur inuita sed compelle intrare. Alii enim vocati sed venire contempnunt. Alii vocati et venerunt. Alii enim nequaquam dicitur quod vocati sed compelluntur ut intrent. Vocati et venire contempnunt qui donum intellectus acceperunt sed eidem dono operibus non consequuntur. Vocati et venerunt qui acceptam intellectus graciam operando perficiunt. Quidam et sic vocantur ut et compellantur. Nam sunt nonnulli qui ad bona facienda intelligunt sed hec facere desistunt. Vident quid agere debeant sed hoc ex desiderio non sequuntur. Hiis ut supra diximus plerumque contingit ut eos in carnalibus desideriis mundi huius aduersitas feriat. apprehendere temporalem gloriam conantur et nequeunt. et dum per alta pelagi quasi ad grandiores curas huius seculi nauigare proponunt semper aduersis fluctibus adiectionis sue littora repelluntur. Cumque se frangi in desideriis suis aduersante mundo conspiciunt quid de se suo auctori debeant commemorant ita ut cum erubescentes redeant qui cum superbientes pro mundi amore deserebant. ¶ Super isto textu compelle intrare dicit Postil. Attende quod secundum dicta de mundanis qui per plateas et vicos signantur. introduc. Hic vero de religiosis qui per vias et sepes signantur. compelle intrare. Illi enim introducti dicuntur quibus sufficit seruare mandata. Sed illi intrare compelluntur qui consilia superaddunt. Vere compellitur qui non quod sit proprie voluntatis agit sed alieno sensu et voluntate ducitur. Tales ad cenam suam compellit dominus ut impleatur domus sua secundum electum debito numero predestinatorum qui numerus nisi completus non remanebit. Non enim vult dominus domum suam vacuam remanere ideo apoc 6. dictum est ut requiescerent tempus adhuc modicum donec impleatur numerus consorciorum. ¶ Et notandum secundum Gorr. quod per vocatos de plateis signantur publici peccatores. per vocatos de vicis peccatores occulti qui saltem erubescunt peccatores videri. per vocatos de viis peccatores qui de facili sunt parati conuerti. per vocatos de sepibus peccatores qui iam de peccatis suis dolere inceperunt et compungi et tamen imperfecte. ¶ Dico autem vobis nemo virorum illorum gustabit cenam meam. Immo nec dulcedinis eius modicam micam. Jan. Ex eo quod dicit dominus Nemo virorum illorum gustabit cenam meam datur intelligi quod gustabunt aliam cenam que non est sua. ¶ Pro quo notandum quod est quadruplex cena s. corporalis spiritualis infernalis et celestis. In cena corporali debent refici pauperes. luc 14. Cum facis prandium vel cenam voca pauperes et debiles cecos et claudos. Valerius inquit quod antiqui communiter sumebant in die et in loco communi communiter comedebant ideo cena dicebatur a cenos quod est commune. Ex primo ostendebant suam frugalitatem et abstinenciam quod contenti erant vnica comestione in die. Et secundo patet eorum honestas. Nam ideo in loco communi et aperte comedebant ne loci latebra ibi fierent vel verba inhonesta narrarentur. Ex tercio ostendebant suam liberalitatem quia non sigillatim sed communiter commedere volebant. et ideo peregrinos et hospites ad sua inuocabant. Exemplo quorum antiquorum et nos ista tria in nostris conuiuiis habeamus. primo parsimoniam et frugalitatem. eccl 38. In multis escis erit infirmitas. et infra. propter crapulam multi obierunt. qui autem abstinens est adiciet vitam. ¶ Refert aug. tria documenta a beato ambrosio se didicisse. Unum est ne officium militandi alicui suaderet ne forte calumpnias et spoliaciones exercerent. 2m est ne vxorem alii peteret ne forte ipsi coniuges inter se male conuenirent. 3m

Postil.

Gorr.

Jan.

Nota cena 4.

Aug. narrat tria documenta.

nia ledicunt. 3m ne ad conuiuiu inuitatus atte
dat ne forte ibi temperancie modum pdat. 2o debitus
here honestatem ne s. i uris conuiuijs sint las
ciua solacia et ne ibi dicantur uerba detractori [Vo detractores.]
a pu 13. Noli esse in conuiuijs neque i comes
sacionibus eorum qui carnes ad conuestiendum conferunt
illi carnes ad uescendum conferunt s. glo: qui i
locucione blassfemi pproximorum uicia dicunt. Pro quo
aug9 contra pestem detractionis hos versus scrip
tos i mensa habebat. Versus. [Versus.]
Quisquis amat dictis absentum rodere uitam.
Hanc mensam indignam nouerit esse sibi.
3o debemus here pietatem ut s. pegrinos et pau
pes i uris conuiuijs habeamus. Stulte dicit aua
rus ecc. 11o. Inueni requiem mihi et nunc man
ducabo solus de bonis meis et nesciat quod tempus
preterea et relinquet omnia alijs et morietur.
2a est cena sponsalis quam dominus facit cum anima [2a cena.]
apo. 3o. Ego sto ad hostium et pulso etc. Et
cenabo cum illo et ipse mecum. hoc exponitur
ad simbolum. Peccatori enim penitentis debet ponere [3a fercula penitentie]
tria fercula s. contricionem confessionem et satisfac
tionem. Deus autem alia tria ponit s. miam gratiam
et gloriam. De ista cena potest intelligi illud Io. 22o.
fecerunt autem cenam ei i xpo. martha s. et ma [cena sponsalis]
ria et lazarus unus erat de discumbentibus.
Per martham signatur actiua per mariam contem
platiua per lazarum de nouo a peccatis resuscitatum.
Cenat autem xpus cum actiuis quia delectatur i operacione
eorum. cenat cum penitentibus de nouo conuersis
quia delectatur in eorum conuersione. Delectatur enim in
contricione penitentium i humilitate contemplatiuorum
et i fide formata actiuorum. Sicut enim contricio necessaria
est de nouo conuersis et fides formata necessaria est acti
uis. Sic humilitas potissime necessaria est contem
platiuis. quia nemo potest ascendere ad deum nisi per
humilitatis gradum. Aug9. tuta secura quia uia
s. mollitur humilitas leuans cor ad deum non
contra deum. 3a cena est infernalis de qua apo. [3a cena.]
19. Venite et congregamini ad cenam magni dei
ut manducetis carnes regum etc. In ista cena
datur duplex panis unus durissimus qui numquam
potest digeri. s. mors eterna. Alius panis pa
nis est amarissimus s. consciencia amara. Greg. [Greg. consciencia.]
Reatus mala consciencia sed semper nunc non redit
a se quia potest foris aliquod esse remedium quando intus
multum est inclusum. Item i ista cena datur
duplex uinum s. rubeum quod est fel draconum. et al
bum quod est uenenum serpentium. Item i ista cena
apponentur carnes hostes et assate. Nam linguas
suas manducabunt pre dolore apo. 16. et quamuis
tunc cumque et quo acutissimam linguam comedat
subito reintegrabitur ut iterum comedatur. Item
i ista cena resonabunt cantica generis instrumentorum s.
stridor dentium ululatus demonum et planctus cor
de omni. 4a cena est cena celestis de qua dicitur apo. [4a cena. agni cena celestis.]
19. beati qui ad cenam nupciarum uocati sunt. Cir
ca istam cenam duo sunt uidenda primo quid quis pre
parauit. 2o propter quid preparauit eam. Circa primum sciendum
quod istam cenam preparauit tota trinitas ita quod pater
fercula sua ibi ponit et filius sua et spiritus sanctus sua.
Pater enim primo ponit tria fercula primo sue faciei clara
uisionem. Ps. Io. 3o. Videbimus eum sicuti est. 2o.
omnium bonorum plena possessio. Ps. cor. 15. et sap. 6o.
3o. omnium uoluntatum et desideriorum complecione et que

tatorum. Filius autem in illa cena tria ponit fercula primo [Filius]
panem uite Io. 6o. Ego sum panis uite qui uenit
ad me non esuriet. 2o sacietatem i sua deitate. 3o
sacietatem in sua humanitate Io. 10. Ingredietur
et egredietur et pascua inueniet. Ingredietur s.
ad contemplandum diuinitatem et egredietur s. ad
considerandum suam humanitatem. Spiritus sanctus i eadem [Sps sa]
cena tria ponit primo ignem qui fercula decoquitur
2o uinum quo sancti inebriabuntur. In ps. Inebria
buntur ab ubertate domus tue. 3o fructus qui delectant
ad gal. 5o. Fructus autem spiritus caritas et gaudium etc.
2m est propter quid xpus cenam istam preparauit et tam
multos uocauit. quod ideo fecit ut celestis ciuitas
suis ciuibus impleatur. Un dicit compelle i
trare ut impleatur domus mea. Cum ascensione
quidem xpus i celum domus dei quantum ad homines e
rat omnino uacua quia nullus omnino ibi adhuc fuerat.
Nunc est semiplena quia unus predestinatorum adhuc
nondum implet. Post iudicium autem erit plena comple
to numero electorum de quo numero nos esse concedat qui
sine fine uiuit et regnat.

Erant appropinquantes ad ihesum publicani [Dominica tercia post trinitatem hec]
et peccatores. In presenti euangelio
concurrit principaliter declaranda primo a
peccatis resurgendi informatio. In publicanis et
peccatoribus ad ihesum accedentibus. 2o a fidelibus auctoris
detestanda pharisaica indignatio. In scribis et
pharisei murmurantibus. 3o eorundem per parabo
las euidencias sufficienter confutatio. Et ad penitentiam
salutare motiuum et inductio i penitentia saluato
ris angelis gratulantibus. Primo dicitur quod erant
appropinquantes ad ihesum publicani et peccatores.
Dicebantur autem publicani quia puplica uectigalia
exigebant uel conducebant. Et dicebantur
publicani a publico quia pro precio inde tributa
riam. Vel dicuntur publicani qui lucra secularia [publicani]
sectabantur. Vel publicani possunt dici peccatores
notorij peccatores uero occulti non infamati.
De istis dicitur quod erant appropinquantes ad ihesum. Ap
propinquanti enim deo per penitentiam deus appropinquat per gratiam.
Iac. 4o. Appropinquate deo et appropinquabit uobis.
Ista autem appropinquatio et elongatio non fit loco sed
similitudine et dissimilitudine. Non hic quod non mirum
fuit si saluatori appropinquabant publicani qui sa
lute indigebant. Ait quod Non est opus ualentibus ua
lentibus medicus sed male habentibus. Aug9. Domine [Aug9]
medicus es et ego eger sum misericors es et
ego miser sum. Sana quis et miserere. Item non [2a ro]
erat mirum si appropinquabant ei qui eis tam pro
pinquauerat. quod per gradum propinquitatis eis propin
quius fieri potuit. Assumendo enim carnem frater
factus est. Vestem similem uesti peccatorum se induat cum
sit enim deus filium suum i similitudine carnis peccati.
Ro. 8o. Ber. Puto me spernere non potuit xpus os de [Ber. 3a ro]
ossibus meis et caro de carne mea. Item non erat
mirum si ei appropinquabant cum mansuetus omnino
rifferam a prophetis predicatum. Zach. 9o. Ecce rex tu
us uenit tibi mansuetus. Ber. super cant. Omnino [Ber.]
propter mansuetus qui in te predicatur currimus post te domine
ihesu audientes quod non spernis pauperem peccatorem
non horres. non horruisti confitentem latronem non
lacrimantem peccatricem non chananeam suppli
cantem publicanum non negantem discipulum non
persecutorem discipulorum non ipsos crucifixores
tuos. i odore unguentorum tuorum currimus. Man [Mansuetudo]
suetudo enim hic natum adamantium. Adamans

ad se ferrum trahit. et mansuetudo corda hominum. Et notandum quod quamvis longe a peccatoribus salus sit adeo tamen aliqui sunt remoti ab eo quod non possunt ei appropinquare ut dampnati. In presenti autem vita tam appropinquatio quam elongatio sunt possibiles. De elongatione vero dicitur in psalmo quia elongant se a te peribunt. Elongatio ista fit per consensum primum per opus malum et consuetudinem malam. Hec est via trium dierum que itur in infernum. Appropinquantes vero aliqui solo ore appropinquant. Ysa 29. Populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me. Alii vero appropinquant corde per contritionem ore per confessionem et opere per satisfactionem. Hec est via trium dierum Exo 4. Illis sic appropinquantibus appropinquat deus. Item libenter debent homines appropinquare ad ihesum cum ipse recipiat eos libenter festinanter et letanter et frequenter. Ista autem apparent in receptione filii prodigi. Et Ysa 42. Derelinquat impius viam suam et revertatur ad dominum et miserebitur eius. Etiam hic sciendum quod appropinquare illi est similem illi fieri. recedere autem ab eo est dissimilem ei fieri. Peccatores autem a deo sunt longe et dissimiles. Secundo modo. Primo quo ad statum miserie sic boni. Secundo quantum ad dissimilitudinem vite. Unde sicut dicitur Ysa 44. Sicut exaltantur celi a terra ita exaltate sunt vie mee a viis vestris. Dicere potest quod Christus ad nos venit fuerunt humilitas et pietas. Cogitationes vero eius fuerunt tria puritas. Cupidus non assimilatur ei in sua humilitate. nec avarus in sua pietate nec luxuriosus in sua puritate. ¶ Ideo deus appropinquans homini intellectum illuminat. In psalmo. Accedite ad eum et illuminamini. Item affectum a rubigine purgat viciorum et ad bonum illuminat. Deut. 4. Deus meus ignis consumens est. Item in arduis adiuvat. In psalmo. Adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua. Item ab hoste conservat. Job 17. Cuiusvis manus pugnet contra me. Ideo ad eum debent appropinquare quia omnia remedia salutis in eo poterunt inveniri. De quo dicit Ambrosius quem allegat ... in libro de virginitate. Omnis anima hic attendat ad Christum. Si vulnus sanare desideras medicus est. Si febribus estuas fons est. Si gravaris iniquitate iustitia est. Si auxilio indiges virtus est. Si mortem times vita est. Si celum desideras via est. Si tenebras fugis lux est. Si cibum queris alimentum est. Ex hac autem habetur quod primo debemus ad Christum accedere et appropinquare sicut vulnerati ad medicum et salvatorem. Sunt autem quedam peccata que vulnerant corpus sicut gula. Eccl 31. In multis escis erit infirmitas. Quedam que vulnerant animam sicut superbia. quia primus angelus vulneratus fuit. Quedam que vulnerant utrumque sicut luxuria que quidem vulnerat corpus mala concupiscentia et animam amara conscientia. Et quia sunt quedam vulnera que sanantur per masticationem quedam per adustionem et quedam per emplastrum appositum. Ideo discretus medicus vulnus gule sanando docet per masticationem quam inordinatus gule appetitus est penitus resecandus. Vulnus superbie per emplastrum sive per emplastri appositionem in passionis Christi meditatione. Augustinus super illud epistola 2. Factus est obediens usque ad mortem etc. Hec

humilitatis Christi superbie medicamentum. Quid ergo intumescis homo o pellis morticina. Quid tenderis o sanies fetida. Quid inflaris. Princeps tuus humilis et tu superbus. Absit. Vulnus luxurie per adustionem in per adustivam carnis mortificationem. In psalmo. Ure renes meos et cor meum. Secundo debemus appropinquare ad Christum sicut febribus estuantes ad refrigerium. Ideo subdit Augustinus. Si febribus estuas fons est. In presenti vita sunt boni et mali multiplices estus. Nam boni activi et coniugati patiuntur estum tribulationum. Prima Cor 7. Tribulationem carnis habebunt huiusmodi. Quidam contemplativi pro necessariis rebus contemplativi patiuntur temptationum quia ad humilitatis custodiam aliquando molestari permittuntur sicut patet per apostolum usque ad tertium celum raptum. 2 Cor 12. Alii patiuntur estum avaritie aliqui carnis concupiscentie alii ambitionis et superbie. Omnes isti ad Christi fontem accedant et ibi refrigerium invenient. Zach 13. Erit fons patens domui David et habitantibus in Jerusalem in ablutionem peccatoris et menstruate. Per David qui interpretatur manu fortis intelliguntur activi per Jerusalem que interpretatur visio pacis intelliguntur contemplativi. Peccatore autem peccatoris significatur avari vel superbi. Menstruate intelliguntur luxuriosi et fetidi. In isto ergo fonte activi inveniunt ~~fonte~~ refrigerium patientie contemplativi refrigerium devotionis. Peccatores refrigerium venie. ¶ 3o debemus ad Christum accedere sicut gravati ad iustitiam relevantem. Ideo subditur. Si gravaris iustitia est. Diabolus gravat naturam irascibilem trahendo ad impatientiam. Diabolus naturam rationabilem decipiendo per fraudulentiam. Caro naturam concupiscibilem inflammando per malam concupiscentiam. Sed tales sicut gravati ad Christum confidenter accedant et ipse de talibus iustitiam faciet scilicet de persecutoribus mundi quos ad nichilum deducet de diabolo cuius fallacias detegit de carne quam rationi subiciet. 4o debemus ad deum accedere sicut fatigati ad auxiliatorem ideo subdit. Si auxilio indiges virtus est. Indigemus enim auxilio Christi et in vita et in morte et post mortem et ideo post ipsum accedamus ut nobis ferat consilium in vita conservando a lapsu peccati. In morte custodiendo a laqueis diaboli et post mortem deducendo ad gloriam celi. In psalmo. Tenuisti manum dexteram meam a peccatis scilicet in vita conservando. Et in voluntate tua deduxisti me in morte scilicet a laqueis diaboli me custodiendo. Et cum gloria suscepisti me scilicet in celum gloriose me deducendo. 5o debemus ad Christum accedere tamquam mortui ad vivificatorem ideo dicit. Si mortem times vita est. Est autem triplex mors scilicet nature culpe et gehenne. Cum ergo ad Christum accedit non debet timere mortem nature quia Christus omnes suscitat. Prima Cor 15. Per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum. Neque mortem culpe quia mortem culpe delebit. Ysa 43. Ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas et peccatorum tuorum ultra non recordabor. Neque et mortem gehenne quia ipsam precipitabit. Ysa 25. Precipitabit dominus mortem in eternum et auferet omnem lacrimam ab omni facie. ¶ 6o debemus Christo appropinquare sicut peregrini errabundi ad ductorem ideo subdit.

Contra luxuriosos.
2o.
Activi.
Contemplativi.
Peccator.
3o.
4o.
5o.
Mors 3x.
6o.

si celum desideras via est xp̄e et via et ductor vie et terminus vie. Jo. 14. Ego sum via veritas et vita. Ista via est via principalis quam sc tenuit de qua ysa. 30. Hec est via ambulate in via. neque ad dextram neque ad sinistram declinetis. A via principe non debemus declinare neque

Via principat.

per prospera neque per adversa. Ista via est brevis quia tantum continet tres dietas. Prima dieta est contritio 2a confessio 3a satisfactio. Ista est via trium dierum qua ab egipto id est a peccato recedit ut deo dignum sacrificium offeratur. ut hic exo. 8.

Via infernalis.

Via que ducit ad infernum habet similiter tres dietas. Prima facit malus consensus. 2a facit malum opus 3a mala consuetudo. Ductor autem in via principe est xpc qui est veritas. et ideo anima errare non potest in hac via. licet enim sit via una que ducit in infernum alia que ducit ad limbum alia que ad

4 via.

purgatorium 4ta que ad celum. Iste tamen ductor omnes istas vias novit et ideo animas sanctorum et electorum suorum per bonam viam deducit. Unde ps. deduxit eos per viam rectam ut irent in civitatem habitationis. Terminus huius vie est vita beata iuxta illud. Mt. 3. Agite penitentiam et appropinquabit regnum celorum. Libenter ergo per hanc viam ire debemus tum propter vie brevitatem tum propter ductoris societatem tum propter termini utilitatem.

¶ M. 1o.

¶ 1o debemus ad xpm accedere sicut in tenebris existentes ad illuminatorem. ideo subdit. Et tenebras fugis ideo lux est. Iste tenebre quas debemus fugere

tenebre infernales.

sunt tenebre infernales. que sunt tenebre superiores que causantur ex absentia visionis divine. Item tenebre inferiores quia ipsa infernalis regio est tota in se tenebrosa. Item tenebre interiores quia ipse anime et conscientie tenebrose erunt. Item tenebre exteriores quia ipsi demones qui erunt damnatorum socii erunt tenebrosi. Sed illi qui ad xpm accedunt tamquam ad diem illustrantem istas tenebras fugiunt et lucem inveniunt.

4 lux.

Habebunt enim lucem a superiore scilicet visionem divinam. apo. 21. claritas dei illuminabit illam. Item ab inferiori scilicet mansione clara. Tob. 13. luce splendida fulgebit. Item ab interiori scilicet conscientiam animam. ysa. 58. implebit dns splendoribus animam tuam. Item ab exteriori scilicet societate fulgidam et iocundam sap. 3. fulgebunt iusti tamquam etc.

3o.

¶ 3o debemus xpo appropinquare sicut famelici ad cibatorem ideo subdit. Et cibum quis est alimentum. Et notandum quod filii israel cum recederent de egipto secum detulerunt detulerunt farinam

ffarina egipti.

egipti qua deficiente habuerunt manna deserti. quo deficiente habuerunt fructus terre promissionis.

Moralitas.

Peccatores quidem pascuntur farina egipti id est delectatione peccati de qua fit panis diaboli qui licet videatur modo dulcis in futuro tamen multum erit amarus. Job 20. panis eius in utero eius vertetur in fel aspidum intrinsecus. Sed cum deficit in presenti farina egipti id est delectatio peccati tunc anima reficitur manna id est gratia dei. Unde ps. panem celi dedit eis. Cum vero labor deserti id est presens vita finitur tunc anima fructibus terre viventium satiabitur qui quidem fructus cantur [?] ex contemplatione divinitatis et ex visione humanitatis. Unde ps. Cum dederit dilectis suis sompnum. ecce hereditas dni filii merces fructus ventris. ¶ Pr[ima] a[utem] dicitur

Visio mercis.

Ro.

hereditas dni refertur ad visionem divinitatis quia secundum aug. visio est tota merces. quod addit merces fructus ventris refertur ad visionem humanitatis qui fuit verus fructus ventris virginis beate. Cum ergo publicani et peccatores erant spiritualiter infirmati febribus diversarum concupiscentiarum estuantes gravati iniquitate et auxilio indigentes et morte oppressi tenebris ignorantie involuti et spiritualiter famelici non mirum si ad xpm appropinquaverunt tamquam ad medicum fontem iustitie virtutem viam lucem et alimentum. De quorum ultio [?] hic specialis sit mentio. cum sic dicit. Erant autem appropinquantes ad ihm publicani et peccatores ut audirent eum. ¶ Super quo dicit gorr[am] quod erant ei appropinquantes publicani et peccatores tum propter morum suavitatem tum propter miraculorum patratorum tum propter verborum dulcedinem. Et murmurabant scribe et pharisei. Scribe dicuntur preeminentes in scientia et pharisei perminentes in vita. consuetudo autem istorum erat murmurare de alterius bono ut de iustificatione magdalene luc. 7. de remissione facta paralitico luc. 5. et de peccatorum susceptione ut hic. Sed quare ita murmurabant dicit gg omelia 34. quia vera iustitia compassionem habet. falsa dedignationem. Tales erant isti unde glo. interlinearis. duplices erant quia se putant iustos cum sint superbi et illos reos cum iam peniteant. Murmurabant namque dicentes. quia peccatores recipit et manducat cum illis. quasi transgressor legis que hoc prohibet. deut. 7. Non inibis fedus cum hiis nec sociabis cum eis coniugia. ¶ Hic itaque notandum quod perfatue agebant pharisei et scribe murmurantes de hoc primo quia obliti sue infirmitatis peccatores despiciebant quia cum ipsi apud deum contemptibiliores erant. eccl. 8. Ne despicias hominem avertentem se a peccato. neque improperes ei. memento quoniam omnes in corruptione sumus. Sepius itaque contingit quod qui apud homines digni reputantur magis sunt coram deo e contrario. Mt. 21. Amen dico vobis quia publicani et meretrices precedent vos in regnum celorum. 2o quia se iustos putabant cum essent superbi et illos esse reos cum iam penituerent. ipsi de infirmitatis magnitudine sensum amiserant sicut phariseus ille de quo loquitur gg in omelia illius evangelii Rogabat ihm quidam phariseus etc. Ecce inquit phariseus veraciter apud se superbus et falsaciter iustus egrum de egritudine reprehendit et medicum de subventione qui ipse quoque de elationis vulnere egrotabat et ignorabat. Inter duos egros medicus aderat sed unus eger in febre integrum sensum tenebat. Alter vero in febre sensum perdiderat qui hoc ipsum quod a salvatore longe esse ignorabat. Sed quia tamen duo sunt in peccatore scilicet natura et vitium. nature debetur compassio vitio vero indignatio et destructio. Ipsi solam indignationem ad peccatores habebant. Et quia murmurabant de hoc quod dns rem suam recepit quam hostis ei fraudulenter surripuit. ¶ Quia enim homo quasi ovis a serpente intoxicatus perit ideo misericordia dei subvenit. Tria autem divinam pietatem excitant ad miserendum scilicet simplicitas infirmitas et tenera etas. Ad simplicitatem pertinet illud ps. Erravi sicut ovis que periit require servum tuum etc. Ad infirmitatem illud luc. 5. Non egent qui sani sunt medico sed qui male habent. Ad teneram etatem quod dns dixit.

Ioh 21. bis pasce agnos meos &c. q3 murmurabant de hoc q dns eos recepit quos ad ymaginem c similitudine sua creauit. Similitudo a multum ad dilectioz incitat. ecc 13. Omne animal diligit sile sibi. Et ad istud ptinet pabola de dragma que sz regis ymaginem c nomis suprscriptioz. Et q murmurabant de hoc q recepit eos quos tm dilexit q regni sui heredes fieri voluit, ad qd ptz pabola de filio pdigo luc 14. Cui sine concordat i mltf iam dictis. primus error istor phiseor c scribar fuit q se mundos pbabant cu essent sordidi c io nulla compassione ad pctores mouebant sz cõ eos poci9 indignabant. In pctore tm pnitente tria forent consideranda. s natura culpa pterita c iustificatio secuta. s gg natura deni9 compassioz siue dilectioz. culpe districtioz i. districtam correctioz. Vn ait Greg. q sollicite discernam9 q districtioz deni9 vicijs compassioz nature. Qui eni feriend9 est pctor diligendus e homo. Aug9. sic diligendi sunt hoies ut no diligant eor errores. iustificatoni assecutis deni9 congtulacioz iux illud luc 14. Epulari c gaudere oportebat q fr tuus mortuus fuerat c reuixit. Isti a nec de natura curabant ut diligerent ut compaterentur nec de iustificatione assecuta ut congtularent sz tm de culpa ut indignarent. 2us error eor fuit q illos pctores repubant tm essent pnitentes c io cõ xpm de duob3 murmurabant. pmo de eo q eos recipiebat 2o de eo q cum eis comedebat. Ex eo eni q eos recipiebat xo credebant xpm coinquinari. Ipe. Sa. Ophisee lutum tangit sole sz no inquinat solem. medicus tangit vulnatu sz cum putredo no corrumpit. Deus tangit iniustu indice sz eu maculare no pt. pctore a vocat lutu vulnatu c reum. xo g q est verus sol lutu tangebat cu pctores recipiebat. sz tm ipm lutu solem no infciebat. sz poci9 sol lutu i aur conuertebat cu pctores iustificabat xo e qui est medicus ut dictum est vulnera pctor curabat c fetore no sentiebat sz fetorem fugabat. xo e qui e iustus iudex eos admittebat c eos p iusticiam suam absoluebat dicens. Gaudium erit cora angelis dei super vno pctore pniam agente. &c. 2o cõ xpm murmurabant q cu pctoribz manducabat. Vbi nond s greg q licet dns cu eis corporalr manducauit. eos tm spualr manducabat eos s incorporando. Xos s iam ex mag dispensacoe cu pctoribz manducauit. Inter iudeos quidam erant supsticiosi q diligebant i alijs magna vite austeritatem. alij erant terrenis assueti q magis diligebant qndam vite cortate. alij erant curiosi q requirebant miraculor ptatem. ffecit g s crisost sicut venatores qui p vias diuersas insequuntur ut i altera madant. misit iohez baptistam cu vita austera ut c sic conuerteret supsticiosos. Venit c ipe cu coi vita manducans c bibens cum pctoribz ut sic conuerteret duros c curiosos. Sit itaq nond s gg omne 3a q phisei c scribe egri erant ita ut egros se ee nescirent quantus qd erant cogitarent. celestis eos medicus blandis fomentis curabat benignu padog obuiat c i eor corde vulneris tumore premit. Vn ait ad illos pabola istam dicens. Quis ex vob. &c. Vbi sr 3 ps 9 euangelij que est p parabolicas euidencias sufficiens scribar c phiseor cofutacio. Vn hic ondit xo q no venit indigni c si pctores recepit duplici pabola. pa pabola de oue. 2o pabola de dragma. Quia a prime pabole talis est. Si quis ouem pditam p ea inuentam libenter recepit no debetis mirari l indigni si pctores recepio ad pniam q prius amissi erant p culpam c hoc est qd prima pr attenditur i ista pabola. Iu q tm s sensu misticu tangit s i spuali quor pus est angelor c hois creacio. 2us est hois creati puaricacio. ibi c si perdiderit. 3us filij dei ad querendu hoiem pditum incarnacio. ibi Nonne dimittit. 4o ipi9 p compassioz inuencio. ibi cu inuenerit ea imponit. 5o ei9 i celum ascensio ibi Veniens domu conuocat. 6o ffco mistica expssio. ibi dito a vobis. Ppo pmo dr. Et ait ad illos ihc. s ad scribas c phiseos pabolam vnu uiteri9 continentem c aliud exterius significantem. quis ex vob ho. i. aliqs ex vob homo. s. xo qui ex vob est q ver9 homo sicut vos. in qo homo natus est i ea. Iste g homo est xo ihc q hnt centu oues. s angelos c hoies s illud psi. Nos a pplus eius c oues pascue ei9. Ipe eni e pastor io 10. Ego sum pastor bon9. Vn glo. diues est pastor cui9 nos oms centesima sum9 porcio. Angeli a c hoies dicuntur oues pp innocencia a q creati fuerunt sz centu pp numeri pfcoz. Et si perdidit vna ex illis. qd fcm fuit qn homo pascua vite pccando dereliquit. c ouis vna s huma nata est sic pdita fuit. q oms i adm peccauerunt ut dr Ro 4. pco dicit psta Erraui sic ouis q pierat quere seruu tuu dne. Ouis vna homo intelligend9 est. c sub hoie vno vniuersitas censenda e. qn vnus ei ade errore totu genus hum oberrat. Nonne dimittit 99. in deserto c vadit ad illa q pierat donec inueniat. qi dicet. hoc eni fecit xpc qn quodam deserens noue ordines angelor venit ad querend hoiem pditu. s qn carne assumpsit. c pniam ei pdicando c miracula faciendo eu quesiuit. s illud eze 38. Ego requiram oues meas c visitabo illas sicut pastor visitat gregem suu. Vn hoc vsum admirans ait psta Dne quid est ho q memor es ei9 aut filius hois &c. c inuenit qn aliq conuersi penitenciam agunt. s illud pi pet 2o. Eratis sicut oues errantes sunt conuersi estis nunc ad epm c pastore aiar vrar. Vel s bed. 99 oues qs s a 18. i montibz reliquit sc vos signt. quibz ad pfcoz vnitas deest. Cu g inuenit pctore magis sup eu gaudz c sup eos gaudere dicit q sup iustos flos. Et cu inuenerit ponit in humero suo. Beda. oue dns inuenit qn hoiem restaurauit. Ambros. humeri xo brachia crucis sunt. hoc g fecit xo qn penam pctor nror i cor suo sup lignu portauit. Ysa. 53. Vere languores nros ipse portauit. c Ysa. 9. ffcs est principat sup humerum ei9. Gaudens s de hostis superbi humiliacoe de hume gns liberacoe. de ruine angelice

P pabola.

Sensus misticus.
p9.
2us.
3us.
4o.
5o.
6o.

Beda.

Beda.

Ambros9.

restauroe. de pris mandati adimpletoe. et
veniens domu. i. in celu empireu s. i di
e ascensionis conuocat amicos et vici
nos. i. angelos qui dicuntur eius amici et
merito qr eius voluntatis secreta vident et
qr eius voluntati voluntate sua i omnibz
conformant. Tullius. Vera amicicia est
idem velle et idem nolle i rebz honestis
et qr eius voluntate sp adimplent. Vicini
a dicuntur pp loci pximitatem et pp inetam
eius visioe. m. 18. Angeli eorum i celis sp vi
dent faciem pris. Conuocat inquam dicens
congratulamini michi. michi inquam pncipa
liter qui omni que se sua culpa pdiderat fieri ei
ea mea gracia inueni. Vn subdit. qr inue
ni ouem meam que perierat. In hijs verbis
gore. apparet maximus amor dei ad homines
i tribz. s. in creando i recreando et glifi
cando. In creando qr ipm innocentem fe
cit. qd no i oue. homo ei ouis fuit p
natura s. errauit p culpa. s. ficta fuit lu
pus p seuiciam. magis seuicia qui ouis
pastorem occidit. In recreando qr ipm
pditum laboriosissime recuperauit. qd no
i inuentoe. Et lz ouem istam carissimo
precio redimeret. tamen tu redemptor re
putat inuentor. qi nichil reputans qd qd
dedit p ea. et hoc p nimio amore quem
habuit ad hominem. In glificando qr ip
sum reparatum ad gaudium angelorum
posuit. Et nota qr ouis de sua na est
aial innocens. cetera a aialia no mordi
dentibz ut canis et lupus. aut impugit
cornibz ut aries et taurus. aut pcutit
pedibz ut equus et mulus. aut dila
niat unguibz ut leo et ursus. Ouis
a nichil horum facit. Quem qui se sciat
no esse qui uel mordz dentibz detrahendo et
impugnet cornibz violenter opprimendo. aut
pcutit pede. i. affectu pro irascendo. aut di
laniat unguibz aliena rapiendo.

Sup isto textu. congratulamini michi re
sic scribit postill. In hoc verbo dns ca
ritatem quam ht ad nos idicat. ad pniam
nos inuitat. et innocenciam comendat. Ca
ritatem indicat i hoc qr ondit se gaudere
de bono nro. Amantis est gaudere de bo
no amati. Ad pniam inuitat i hoc qr os
tendit se gaudere de pnia nra. libenter
ei facere debemus vn prem celeste leti
ficamus. Et no solum de pnia nra gra
tulatur immo et amicos suos et vicinos
conuocat ad letand secum hortatur. nec re
put aliquem amicum qui de salute aie no
letatur. Petru itaqz qui eum ardenter amat
et aduersariu reputat cu saluti humi ge
nis volunt aduersari. m. 26. Vade post me
sathana scandalu m es. Innocenciam comen
dat i hoc qr hominem vocat. Ideo a pre
missa expone fundari pt i expoe gg. o.
30. sic scribentis. Qr ei centenarius pfts
est nus ipe centu oues hunt cu angelorum
scam et hominum creauit s. una ouis tunc
pyt qui peccando homo pascua vite dereli
quit. Dimisit a 99. i deserto qr illos su

mos angelorum choros reliquit i celo. Cur
a celu vocatur desertu ii qr desertu dr re
lictu. Tunc a hoc celum deseruit cu pec
cauit. Vel porro dr celu desertu compactoe
hita ad angelos desertores q celu deseru
erunt qui peccauerunt. In deserto a 99. oues
remanserunt. qui in tm dns vna gerebat
qr donat creare nus angelorum. Vz et homi
qui ad minud eum condit fuat. peccauit
hore diminutus fuat. ut et pfecta summa
omni reintegret in celo. ho pditus gre
bat in terra. Itam qr hic emige dicit
i deserto. alij emige. s. m. 18. dicit i mo
tibz. ut significet i excelsis qr nmm o
ues no pierant q in sublimibz stabant.
Et cu inuenit ouem ponit i humis gaudens
et veniens domu conuocat amicos et vicinos
dicens eis congratulamini michi qr inueni
ouem meam que perierat. Ad domu redi
it qr pastor nr reparato hoie ad regnu ce
leste redijt. ibi amicos et vicinos inuenit.
illos viz angelorum choros q amici eius sunt
qr voluntate eius continue i stabilitate sua
custodiunt. Vicini quoqz sunt qr clarita
te visionis eius sua assiduitate pfruunt.

Re in textu. dico a vobis qr ita. i. sic et
ouis inuentoe gaudiu est pastori et vicinis
ita gaudiu erit i celo. s. angelis celestibz
sup vno peccatore pniam agente. qd pt itelli
gi. Vel de vno peccatore aucto ut de paulo
uel magdalena. aut de quolibet peccatore g
nusali de gne humano. qr s. 99 iustis.
i. innocentibz qui no indigent pnia. i.
q nulla gnia pcta comiserunt vn pniteant.
Sicut ei dicit gg. maius gaudiu
sit i celo. i. multitudine angelorum uel ali
is innocentibz de peccatore conuso qr de stante
iusto. Quia dux i plio plus militem dili
git q post fuga reuersus fortiter hoste pmit
q ille qui nuqm tergu pbuit et nuqm ad
fortiter fecit. Ite agricola amplius illam
terram amat q post spinas vberes fruges
pfert qr q nuqm spinas hunt et nuqm ferti
lem messem pduxit. Sic tu sacerd greund
gg. qr sunt plerique iusti i quorum vita tm i
gaudium ut eis quilibet pctorum pnia ppoi
nullatenus possit. Ita multi et nullorum ma
lorum s. sunt consij et tu in tanti ardoris af
flictoe se cocent ac si pctis omnibz coangu
tarent. cuncta et respuunt respuunt ad a
spectu mundi sublimiter attingunt. licere
s. nolunt ome qd lz bo. s. amputant et
concessa contempnunt. visibilia inuisibi
bz attendunt. lamentis gaudent et cunctis
semet ipos humiliant et sicut nos nulli pcta
opum sic ipi pcta cogitaconu deplorant. Qd
itaqz istos iusti et iustos dicam et penitentes
q i se in pnia de pcto cogitois humiliant et
recti sp in ope pseuerant. Hinc colligend est
quantu deo gaudium faciat qui humilis plangit
iustus. Si faciat i celo gaudiu qui q qd ma
le gessit p pniam dampnat iniustus. Vel
sic gaudiu erit i celo sup vno peccatore pni

Tullius. Vera

Gore. Amor dei i 3bus apparet

Postill.

Greg.

tiuaz agente. i. sup hoie reparato. q̄ ß 99 iustis. i. q̄ 9. ordinib3 angelo4 et hoc p̄p mo9 reparatois i p̄p incarcōz filii dei. Vel qr ipe filius dei est aliquid illi9 nate q̄ sic re patur p p̄niam i alys. ¶ Alio m̄ quida doctor exponens istu textu ita scribit. Do tu co9 ettie sit ē ut Una ouis que pierat ia saluata Qui ē Unus p tot̄ agens p̄niam ex quo cu capite quo constituit Una pso na ettie huie est mai9 gaudiu q̄ sz tota multitudie angelo4 no solu p̄p r p̄m roc tu9 angeli se fatent̄ seruos hoim. Apoc p̄lt°. s3 ē p̄p xp̄m corp9 hois q̄ s duplā na turā glificatur. ¶ Vel ut dicit Beda sup oue inuenta mai9 gaudiu est i celo. q̄ ß 99. q̄ maior materia diuine laudis i re staurato hois q̄ i creacōe angelo4. Mirabit̄ ei angelos creauit ß mirabili9 ho ie restaurauit. Ro vero iniquit q̄ Unu deest ad noue ut decem sint. ē ad 99 ut centu sit. Variari ā p breuitate ē magni tudie nui put quib3 Unu deest ut p̄ficiant̄. p̄m vero Unu sine varietate i se manes cu accesserit ceteros p̄ficit. ē io ut p̄ficta suma oiu reintegret̄ i celo. homo p̄ditus q̄rebat i terra de quo inuto angeli gauderent sicut de p̄pria p̄ficoe. ¶ Se. aut que mulier ha bens dragmas ē. Et post h p̄abola ad ter ciam ptem p̄ncipale h9 euāgelii sicut ei9 ex plico ad quartam pte. Vñ sup̄ i9 posita ē p̄abola de oue p̄dita ē inuenta. hic subdit̄ de dragma. cui9 p̄abole sn̄ia talis ē i sum ma. Si mulier cu tanta diligēcia dragma querit p̄ditam ē de inuencōe gaudz ē ad congratulandu conuocat amicas ē vicinas multo forcius fili9 dei dz hoiem p̄ditu que rere cu mag̃ diligēcia ē de inuencōe gau dere. Et sicut null9 dz murmurare cō mulie rem querente dragmam p̄ditam ita nul lus dz murmurare cō dnm q̄rente pccō rem sine pccōres sine loquendo sine come dendo. ¶ Secundum p̄ sensu mysticum mulier p̄t dici sapia dei. p̄mo p̄p speciositate ecc 16. 2° p̄p fecunditate sp̄ualem. ecc 12. 3° p̄p co passionem caritatiuā. ecc 36. 4° p̄p verbo4 dulcedinem. Judic 11. 5° p̄p nois ethimolo giam. mulier ei dr q̄i molliens heru ē dei sapia emollliuit nob herum deu p̄rem. hec mulier hebat 10 dragmas. 8. 9. ordi nes angelo4 ē hoiem q̄ sunt creati ad dei ymaginem ē hinc vocant̄ dragme. Drag ma vero ē numus certe q̄titatis hns y maginem regis sicut dicit mter li°. ¶ Co patur ā homo dragme i statu innocēcie p̄p multa. p̄° p̄p nate mundiciam ē claritatem q̄r erat q̄i aur4 puru. no mixtu. 2° p̄p fig̃e rotunditatem p q̄m intel̄r imortalitas. 3° p̄p p̄ciositate. q̄r p̄ eaue obediunt oia. ecc 10. 4° p̄p regis ymagine. gen. p̄. 5° p̄p supscrip tom. i. naturalium oium cognicōz. ¶ Sensu i plebt cor eo4. ecc 11. Et si p̄diderit vnam. Glo. mulier dragmam vna p̄didit cu ho a creatoris similitudine recessit. Nonne accen dit lucernam. gg ome 32. accendit mulier lucerna q̄r sapia dei apparuit i huāitate. lucerna quippe lumen i testa est. lumen i testa ē lumen i carne. Domu euertit qn consciās hoim p̄dicando de reatu suo tur bauit. Vel euertit domu i. sinagoga iu deo4. Vel domu. p totum mundum. Io mundam no potaut eum diligē. q̄r sta tu mundanu reprobabat. ē querit dili genter. 8. nichil omittendo de hys q̄ face debuit. donec inueniat. ē dragma p̄di tam quesiuit ei cum lucerna p̄dicta q̄i trip̄lce radiū emittente. 8. verbo4 op̄o4 ē miraculo4. Et cu inuenit conuocat a micas ē vicinas. i. angelicas p̄tates di cens. Congratulamini michi q̄r inueni drag mam q̄m p̄diteram. Ita dico vob. hic adaptat p̄abolam. Gaudiu erit. ē. Ta le ē gaudiu eis quale ess3 i curia mag̃ regis si fili9 eius liberaret̄ ab igne. Vel si liberaretur de patibulo. Vel si optinu it Victoriam de inimico. Vel sicut gau dent pccōres capta p̄da vel sicut exul tant parentes mulieris qn peperit. Ita dico vob ita erit angel dei super Uno pec catore ē. hic nōre debem9 septem ḡ. gau diu sco4 de penitente. p̄ gaudy veritas 2° gaudy immensitas. 3° gaudy cōitas. 4° gau dy sp̄ualitas. 5° gaudy sanctitas. 6° gau dy numerositas. 7° gaudy quedam cali tas.

A. nouda.

¶ Maior mulier p̄t dici p̄latus cu

ay. ayora.

p̄p sollicitudine cu p̄p p̄riendi difficultate. huius mulieris dragme sunt aie dei y magne insignite. harz si vna p̄diderit p̄latus dz accendere lucerna p̄dicatois 8. orando meditando sce viuendo. ē euert domu consciē p̄cantis i. pccōris feruore p̄dicatois ē terrore cominatois. ē q̄rere diligenter donec inueniat qd fit qn redu cat hoiem ad p̄niam. ¶ Sequi isto textu gaudiu erit in celis coram angelis dei ē. Sic scribit gau. mag̃ ē p̄ciosa ē p̄nia pec catoris de quo angeli in celo faciunt tantu fm. Vn in verbis istis tanguz tria q̄ con cernunt veram p̄niam pccōris. p̄m ē tot9 Undicōe trinitatis gaudiu ē leticia cu dicit̄.

Gau.

gaudiu erit i celo. 2m est angelo4 leticia cu dr gaudium erit in celis coram angel dei. 3m est leticie ca cu subdit̄ p̄niam agente. ¶ Circa p̄m not q̄ de rra bona conu̇sacōe no tm gaudent angeli s3 ē tō trinitas. Angeli ā gaudent tripl̄r de ea. p̄° q̄r vident sue custo die tam glosium fructum. Qualibz ei hoi ad custodiam delegat̄ ē dum est i vtero ne ibi a diabolo suffocet̄ ē dum est egressus ex vtero ne forte a baptimi gra impediat̄ ē du est i mundo ne forte a diaboli laqueis teneatur. Sicut ā medicus gaudz qn vid3 ā infirmu sue curois fructu ē effectu. sic an geli multu gaudent qn vident ā hoies sue custodie effectu. De corio ā in scriptura do lere dicitur ubi illud ysa. 33. Angeli pacis amare flebant. 2° gaudent q̄r vident ex

Angeli gaudent de hoie conuerso.

pccōrib3 conuersis suu impleri numer4. Quie ei tot ascendant de hoib3 q̄t angli ceciderūt

Ro bu.

sune q̄t steterunt s. varias opiones doctoꝝ manifestum est q̄ eoꝝ ruina dz ab hoibz repa ri. io multu gaudent qr pccores convertur ut de ipis eoꝝ nūs restauret̄. 3º gaudent qr vident i laudando deū tale se habere con sortiu. Olim quidem laudando deū i sua ppria nā nunc p9 x̄ incarcoꝝ addita est hūna natura. ¶ 2º de conversione peccatoris gaudz e sic facit tota trinitas videlicet p̄r e filiꝰ e sps scs. Pr quidem gaudz pp 3ª roes. Multu quidem gaudz pr terre nus qn ē filius concipit̄. multu gaudz qn nascitur multu gaudz qn ablactat̄. multum gaudz qn filiꝰ grandis efficitur e ad mensam sua recipit̄. Pr ḡº celestis de filio spualiter concepto nato ablactato e ad mensam suam recepto multu gau det. Conceptio a attenditur i contrōe sine i boni pposita conceptione. Nativitas atte ditur in confōe sine i bonoꝝ opu ouisioe s. multi bonos instinctus hnt i mente e nō pariunt i ope. Ablactatio attenditur i vita s. qn homo iā tm pficit q̄ iā nō indiget lacte puoꝝ s. cibo solido pfectoꝝ. Ad mensā recepcio attendit̄ i celesti refectoe. unde illud luc. 22. Ego dispono vobis sic disposuit mi pr̄ mūs regnū ut edatis e bibatis sup mensā mea. ¶ 2º de conversioe peccatoris gaudz filius e hoc 3ª de cā. pª qr q hoc videt effectū sue passionis. qd nō i pª pabolª de ove pdita e inventa. ḡº una o ius pist qn homo peccando vite pascua reliquit. s. in humeris bonꝰ pastor ovē quesitā e inventā posuit qn pccā nra in corpore suo ipe portavit. De hoc sicut dic bts augꝰ i libro cō q. hereses i pso x̄. Cū esses inimicus pri meo reconsiliaui te per me cū inter montes e silvas errares. ego assumi te humeris meis portavi te. pri meo reddidi te. laboravi sudavi caput meū spi nis opposui. manus meas clavis obieci. la tea latus meū apperui. iniuriis ut ita dicam iuriis e asperitatibz laceratus sum. sangui ne meū fudi aiam meā posui ut coniungerē te m̄ e tu divideris a me. Tantū ei desideri um de ove inveniendā hunc q̄ e desertū i. celum dereliquit. qd dz desertū i. derelictū tū qr fuat derelictum ab angelo q̄ fuat creatus. tū qr fuit derelictum ab hoie q̄ ipm erat habiturus. tū qr instar deserti dulces ca tus anim. i. angeloꝝ. rose martirꝝ. viole co fessoꝝ lilia virginū habundant. e i fruitioe ppetua sunt. 2º gaudz filiꝰ qr i peccatore con so videt sue ymaginatoris reformacz. qd nō i secunda pabolª de dragma pdita e inventa. i qua ymago regis refulget. Nove ei drag me sunt novem ordines angeloꝝ e decimꝰ homi q̄ ad ymaginem dei sunt creati. s. decia dragma fuit qn homo pccavit pdita s. x̄ ea sua grā quesivit. e suaz ymaginē reparavit 3º gaudz x̄ eo q̄ videt resuscitacz sui fris qd nō in 3ª pabolª i filio pdigo. de quo dz e pulari e gaudere opz qr frater tuus pierat e inventꝰ est. ¶ 3 de conversioe peccatoris gaudz sps scs tripl̄ de cā. pº qr recupavit templū suū. qd dz inhitare unde illud p. cor. 3º. Nescitis q̄ templum dei estis e sps scs i vobis habitat. habitare ā ibi nō posset nisi sps malig nus recederet. 2º gaudz q̄ recupavit me brum suū qd debeat vivificare p cor. 6º. An nescitis qm coz vrā templū sūt sps scī. Videmꝰ q̄ membrū pcisum a corpe vel putri dum aut paliticum nō vivificat̄ spu hu no. eodem moᵈ nec peccator a spu divino. tū qr divisus est a deo. tū qr putrifactus ē in pccō. tū qr paliticus est ex motu inordia to. Non ei hz sensum amoris dei. nec hz motum ordinatū opis boni s. inordinatū opis mali. 3º gaudet q̄ recupavit vas suum qd dz implere. Opz ā q̄ illud vas sit vacuū ab amore mundi qd dz impleri ex amore dei. Augꝰ sup Jo. Vas es si plenus es liquore malo funde quod hes ut recipias qd nō habes. Effunde amorem seculi ut iple aris amore dei. Effunde amorem carnalem ut i pleatis amore spuali. Effunde amorē ppie ex cellencie ut impleatis vᵒ obie. ¶ 2º pō hꝰ leticie matia cum subditur. super peccatore peni tentiam agente q̄ ē 99 iustis. qd quide itelli pt aut de tepidis iustis aut de ferventibus iustis. Si pª mō tunc verū est qd hic dz. Sz sup hoc ponit gg duo exª. e vnū pō in glō. luc 9º. dicens. maiꝰ de peccatore co verso q̄ de restante iusto gaudiū fit i celo. qr e dux i prelio plus illum milite diligit qui p9 fugam reversus hoste fortiter pmit q̄ illum q̄ nūq̄ terga vertit e nūq̄ āū for titer fecit. Sic agricola ampliꝰ illam tra amat q̄ p9 spinas uberes fruges pfert q̄ illam que nūq̄ spinas hnt e nūq̄ fertilem messem pduxit. Si aū intelligat de iustis fer ventibz tunc distinguendum est inter affcū e effcū e s. hoc meliori maior affcs e magis i digenti maior est tribuendus effcs. In aliis ē pt exem exº. Videmꝰ ei q̄ si aliqua mater de cem filios heat si vnus infirmatur e pea sanatur. maius gaudiū ostedit de sanitate istiꝰ recupata q̄ de sanitate i aliis conservata.

¶ Sup hoc e augꝰ i lº conf. tria exª ponit di cens. Triumphat imperator e nō vicisset nisi pugnasset e quāto maiꝰ pculū fuit i plio tāto mag gaudium est i triumpho. Sic iactat te pestas navigantes e minatur naufragiū omis futura morte pallescut. Tranquillantur celū e mare e exultant omis qui timuerūt. Item aliquis carus infirmatur omis animo egrotant cū eo convalescente fit eis tale gaudiū quale an fuat. 3º pō leticie cā cum dz. penitentiam age te. nō dicit pnīam cogitante que ē pnīa p crastinatoꝝ. nec dicit pnīam docente q̄ est pnīa verbosoꝝ. mt 22. dicunt ei e nō faciunt. nec pnīam ostendente i apparenē e nō in exis tenē que ē pnīa ypocritaꝝ e simulatoꝝ. mt. 7. Attendite a falsis pphis qui veniunt ad vos i vestimentis ovium. s. dixit. pnīam agen te. q̄ est pnīa fidelium e devotoꝝ. quibz dz luc 3º. Facite fructus dignos pnīe.

Esto misericordes sicut pr̄ vr̄ misericors est. luc 6. In pnº hꝰ ewangelii est nond q̄ q̄uis dns sit omnipotens e o iscuis nunq̄ le in scriptura q̄ voce pr̄ pote ae uel pr̄ sapiencie s. pr̄ mie ad innuendum q̄ ex filii adoptivi nō debet ipm i ipoª t scia

Tota trinitas gaudet de conversione peccatoris Pr.

Filius gaudet.

Augꝰ.

Gregorius.

Spiritus sanctus gaudet.

Aug.

Gg.

Gl.

Aug.

Gl.

Dñica …

sz i mia imitari. Ds ei s[e]q[ue]n[tur] tres filios
habuit. s. luciferu adam & xpm. sz p[ri]m[u]s appe
tijt dei potentiam & io tamq[ue] filius degener fu
it exheredatus. 2[us] appetijt suam sciam & io a
paradiso fuit expulsus. 3[us] assecutus est eius mi
sericordiam & io hereditate est assecutus. Qu[ia] in
ps[almo] postula a me & dabo t[ibi] ge[n]tes hereditate tua.
Si vero volum[us] esse filij legitimi & no exhe
redari mittemur pre[m]i n[ost]ri. no po[tenci]a u[e]l scia
sz i mia. Aug[ustinus] sup isto textu. Estote miseri
cordes sic dicat conuenit p[at]rem imitare p[at]rem.
Si e[ni]m imitari no vis exheredari disponis
dicat g[lo]. Estote misericordes. ad similacoem g[l]o
potie no mouet qui volendo ut dicu est cecid[i]t
primus angelus. ysa. 14. quo cecidisti luci
fer qui mane oriebaris appetitus ei po[tenci]e h[abe]t
delectore. in ps[almo]. deiecisti eos dum allevare
tur. Nec ad similacoem sapie q[uia] ut dictu est
volendo istam sapiam cecidit homo primus.
gen. 3. Ber. Hic appetit[us] honorem imortalit[atis]
gl[ori]a spoliauit. Nec ad similitudine possessi
onis diuiciar[um] q[uia] diuicie induxit dei ob
liuionem. gen. 40. succedentibz p[ro]speris p[re]positus
pincernar[um] oblit[us] est interp[re]tis sui. Sz ad
similacoez clemencie & mie mouet q[uia] ad ista si
mulacoz se multiplex fructus. mt. 5. Bti mi
sericordes qui ipi miam consequent[ur]. mia
& induxit hoiem ad celestis regni possessioz.
Vn dicit xps misericordibz. mt. 25. Venite bn[d]i
cti p[at]ris mei p[er]cipite regnu &c. Audiu[n]t a
p[at]res dicatz misericordes ad similitudie p[at]ris i
plentes qd hic p[re]ceptum est. Estote miseri
cordes sicut p[ate]r v[este]r celestis misericors est.

Mi[sericor]die huius cumq[ue] tria docet xps p[ro]ponere. p[ri]mo
ei ut est sup[er]i[us] declaratu exemplo uel similitudine
p[at]ris nri celestis ad miam nos induxit. 2[o]
istius mie sp[eci]es ponit. 3[o] fructus & tam p[ro]pria[m] fr[uctu]um
ondit. Vel ut dicit postill. i[n] ecclia dei volo
sensu meo 5. verba loqui ut alios instru
am q[uam] 10. milia verbor[um] &c. p[ri]ma cor. 14. ex[em]plo
ap[osto]li 5 verba i[d est] 5 utilia documenta exemplo h[oc]
cumq[ue] eligere. quor[um] p[rim]um est. Estote miseri
cordes. 2[m]. nolite iudicare. 3[m]. Nolite condemp
nare. 4[m]. dimittite. 5[m]. date. Hic insup[er]
sciend[um] q[uia] multiplex ex ca hic p[re]cepit dns q[ue]
sim[us] misericordes. p[ri]ma ca est q[uia] mia int[er] uir
tutes p[re]cellit. Sicut ei oleum supereminet a
lijs liquoribz & supnatat. sic mia excellit
respcu aliar[um] virtutu. ex q[ua] deo magis placet.
Aug[ustinus]. Non est q[uod] ita deo amabiles faciat ut
pietas ex q[ua] q[ui] diabo[lu]m efficacius triumphat.
Vn sup illud ps. Mia mea & refugiu me
u[m] es &c. dicit glo. de nullo sic b[e]n[e]dic[tio]
diabo[lu]s ut de mia. 2[o] q[uia] mia loco i[n] q[uo] su
mus magis conuenit. Sumus ei i valle
miserie. mund[us] eni plenus est miseria. &
io op[orte]t hoies plenos esse misericordia. De
hac mia dicit Ber[nardus] in ep[isto]la ad guitone
& po[nitu]r 4. flor[um] c. 30. Mia est affectio q[ue] nec
voluntati cohercetur nec roi subiacet qui
no eam quisq[ue] i se p[ro]trahit voluntario mo
tu sz ip[s]a pias mentes ad compassione do
lentiu n[ost]ro cogit affectu. ita & si p[ro]pri[u]m esset

miserere & si multu vellem no posse no mise
reri. Pr[ete]r quidem ro uel voluntas ex ea sube
here i nunq[uam] ipm affectu euellere. Justicia meri
tu querit mia miseria intuet[ur]. Vera mia no
iudicat sz afficit. no vtitur discussione occa
sione contenta. no ei expectatur ro u[e]l af
fectio trahit. 3[o] q[uia] mia p[at]ri natura conuenit
vn filios p[at]ris celestis op[orte]t p[at]rem i mia i
mitari. Jpe ei e[st] t[ibi] p[ro]priu est misereri semp[er] &
parcere qui misericordes facit heredes regni
sui. Estote g[o] misericordes sicut p[ate]r v[este]r &c.
Non i creaturis ronabilibz sz & irronabilibz
verum est ab eo a quo habet ee habet & mo[du]m
viuendi. Aliter ei viuit agn[us] aliter lup[us]
aliter filius regis & aliter filius pastoris. A pre
g[o] celesti hemus vitam p[er] creatoz g[o] ab
ipo tenemus here viuendi modu p[er] imitatoz.

Sp[eci]aliter aut i tribz vult p[ate]r celestis nos
ipm imitari. s. i scitate leuit. 19. Scti esto
te sicut & ego scs sum. In benefaciendo ini
micis mt. 5. benefacite hijs qui oderunt vos
ut sitis filij p[at]ris v[est]ri &c. Et i mia. de q[ua]
hic. Estote misericordes &c. Circa mo[du]m
miserendi nota q[uia] ds ita misericors est
q[uia] eius mia est in oibz. Jpe ei facit solem
suu oriri sup bonos & malos & pluit sup
iustos & iniustos. mt. 5. Jte mia e[st] i oi
ope eius qui & puniendo miseret[ur]. Qr ei pu
nit cit[ra] condignu. Etiam miserendo a[n]i[m]az
cor[dis] p[re]ponit no p[ro]cens cor[dis] ut aie misereat[ur].
quo & nos misericordes esse debemus. ec[c]l[esiastic]i 30.
Miserere aie tue placens deo. & p[ro]u[erbiorum] 11. Be
nefacit anime sue vir misericors. Hic &
nota s[ecundu]m De fra q[uia] ds multiplex miseret[ur]. Jpe
ei miseretur indigenu oi bono a malo re
uocando. ysa 30. Erunt aures tue audi
entes verbum p[ost] tergu monentis. Jte re
dire volente pacienter expectando. Ro.
2[o]. Ignoras qui benignitas dei ad pnia[m] te
adducat. Difficilas p[ro]pria hoim p[er] pniam.
sap. 11. Jte hostem redire volendo p[er]ascendo.
In ps[almo]. qui dat iumentis esca ipor[um] & pullis
coruor[um] inuocantibz eu. Pulli coruor[um] sunt
filij demonu s. p[er] imitatoz. Jte talem conser
uando Treu. & mia dni q[uia] no sum[us] consup
ti. Demones ei innumi imigularent. n[isi] a
deo sp[eci]aliter conseruaret[ur]. Ber. si sp[iritu]s dni se
elongauit impetu malignor[um] spium q[ui]s po
terit. Jtem oportunitate p[ec]candi ei subtra
hendo. Osee 9[o]. Sepiam viam tua spinis.
Jtem p[ost] multiplex repulsam a vocacoe no
desistendo. Greg. Debemus dei miam erubescere
& si iusticiam eius nolum[us] formidare q[uia] ta
to ampliori imp[ro]bitate contempnit[ur]. quanto
contempt[us] vocare no dedignat[ur]. Apo. 3[o].
Ego sto ad hostiu & pulso &c. Jte ad conu[er]
sione miam studiose expando. Jte penitente
benigne recipiendo ut p[ate]r i filio p[ro]digo. luc.
15. Ber. misericordit & plene remittit ds
Non ei dampnat vlciscendo u[e]l confundit ex[p]ro
brando nec minus amat imputando. Jte co
nuerso virtute p[er]seuerandi dando. ysa 40. qui
dat lapso virtute. Jte delinquente misericor[diter]

Pr[esertim] tenemur imi
tari i tribz.

Circa modus
miserendi.

De fra.
Ds miseret[ur]
multiplex.

Ber.

Sustine

Greg.

Ber.

corripiendo. Jn ps°. Si au[tem] dereliquerint filii
eius legem meam [et]c. Visitabo in virga iniq[ui]
tates eo[rum]. Ite[m] p[er]severantem i[n] bo[n]o [secundu]m condig
nu[m] remunerando. ¶ P[rim]o no[n] t[ame]n d[icit]. Estote mi
sericordes sicut p[ate]r v[este]r misericors est. Hic
li[tte]ra sicut no[n] est no[ta] qualitatis s[ed] remote sili
tudinis. Si [er]go p[ate]r n[oste]r deus sit eum tanq[uam]
filii eius i[n] m[isericordi]a imitari. 2° ponit m[isericordi]e sp[eci]es.
quar[um] p[rim]a consistit i[n] no[n] iudicando. Vn[de] hic i[n]
struit quib[us] misericors cave d[ebet] [et] p[rim]o de occul
tis iudicare conscientia. 2° contemptuare de
acceptis p[er]sona. Dicit [er]go Nolite iudicare. te
mere [secundum] de x[rist]o. [et] no[n] iudicabimini. horrende
[secundum] a deo. Crisos[tomus] sup[er] m[at]h[eum]. Si iudicare p[ro]hibe[t]
qua co[n]sc[ien]tia paulus i[n] cor. iudicat forni
cante[m]. [et] petrus ananiam [et] saphira[m] men
dacii arguit. Sed quida[m] inquit hunc locu[m]
[secundum] hu[ius] sensum exponunt. q[uod] d[omi]n[u]s hoc ma[n]da
to non p[ro]hibe[t] x[rist]ianos [ex] benivolentia alios
corripere s[ed] ne p[er] iactantia[m] iustic[ie] sue x[rist]ianu[m]
x[rist]ianos despiciant. Ex solis plerumq[ue] suspi
cio[n]ib[us] odientes ceteros [et] co[n]tempnantes [et]
sub sp[eci]e pietatis p[ro]priu[m] odium [con]sequentes.
Vn[de] no[n] dixit quiescere facias peccante[m] s[ed]
ne iudicaveritis. hoc [est] ne amarus fias in
eo quippe corrigere no[n] ut hostis expetens
vindictam s[ed] ut medicus instituens medica
men. Sed ut no[n] sic corripiant x[rist]iani x[rist]ianos
q[ui]dam que[r]itur sermo qui dicit. Nolite iudica
re. Sed si no[n] sic corripiunt nu[m]quid p[ro]p[ter] hoc
consequuntur veniam peccato[rum] q[uod] dictu[m] est. Non
iudicabimini. Quis e[nim] consequitur indul
gentiam mali p[ri]oris q[ui] no[n] addit alterum
malum. Hec au[tem] inquit diximus volentes os[tendere]
dere q[uod] hic sermo no[n] est positus de p[ro]ximis no[n]
iudicandis q[ui] peccant i[n] deum s[ed] q[ui] in nos pec
cant. Qui e[nim] no[n] iudicat p[ro]x[imu]m p[ro]p[ter] peccatu[m] i[n] se co
missum illum nec d[eu]s iudicat p[ro]p[ter] peccatu[m] s[ed] di
mittit ei peccatu[m] sicut ip[s]e dimisit. ¶ Vel alr
[secundu]m eunde[m]. Non simp[lici]t[er] universa iubet no[n] iudica
re s[ed] hys q[ui] multis malis pleni sunt [et] ali
os p[ro] minimis iudicant hanc p[ro]hibitio[n]e[m] facit.
¶ Sed hic nota[n]d[um] [secundum] aug[ustinum] i[n] sermone d[omi]ni i[n] mo[n]te
te q[uod] quedam sunt manifesta q[ue]dam occulta
[et] queda[m] media. de manifestis possum[us] iudi
care Vn[de] dicit hic glo. de manifestis q[ue] bono
aio fieri no[n] p[osse]nt p[er]mittit nob[is] iudicare. Ali
a sunt occulta [et] de hys iudicare valde p[eri]cu[lo]
losum est. Vn[de] sup[er] illo p[rim]o cor. 2°. Reg[num] me
tipsum iudico dicit aug[ustinus]. p[er]iculu[m] est nob[is] de
ignotis cordib[us] alio[rum] iudicare. Tanta e[nim] p[ro]
funditas est i[n] hoie q[ue] latet ip[su]m hoiem i[n]
quo est. Jn petro p[ro]funditas iniquitatis i[n]
finita latebat. cu[m] se cu[m] d[omi]no morituru[m] p[ro]mit
tebat. Cu[m] [er]go quisq[ue] de se aut no[n] o[mn]i[n]o aut
vix possit ferre s[ente]ntiam quo[modo] p[ote]st de alys iu
dicare cu[m] nemo sciat quid agat[ur] i[n] sp[iritu] hoi
nis q[ui] est i[n] ip[s]o. Media au[tem] sunt q[ue] [et] bono
[et] malo aio fieri p[osse]nt de quib[us] no[n] debem[us] da
re s[ente]ntiam certam s[ed] ea i[n] meliore p[ar]te conu[er]
tere Vn[de] hic dicit glo. Sunt quedam media
[et] incerta q[ue] aio fiant q[uia] [et] bene [et] male p[osse]nt
fieri. Nescim[us] [et] qualis futurus q[ui] nu[n]c ap
paret malus. de cu[ius] correctione desperare [et]

t[ame]n abiectu[m] rep[re]hendere temerariu[m] est. Vn[de] s[upe]r il
lo p[rim]o cor. 2°. Nolite an[te] t[em]p[u]s iudicare dicit aug[ustinus].
[et] si suspiciones vitare no[n] possum[us] q[uia] hoies
sumus t[ame]n iudicia i[d est] diffinitias s[ente]ntias cavere de
mus. Ambigua debemus i[n] meliore p[ar]te co[n]uer
tere [et] plus salute[m] q[uam] morte[m] reo[rum] optare. [et]
i[n] futuro spem boni here. Occulta [er]go sunt iu
dicanda. Occulta sunt d[omi]no iudi[ci]o relinquenda.
Media a no[bis] sunt diffinitive iudicanda. set i[n]
meliore p[ar]te interp[re]tanda. ¶ Hic itaq[ue] [secundu]m
[secundum] gre[gorium] q[uod] multiplex [est] iudiciu[m] s[ed] in p[re]senti. p[ro]p[ter]
comendabile [est] iudiciu[m] p[ro]p[ri]e discussionis p[rim]o
cor. 11°. Si nosmet ip[s]os iudicarem[us] no[n] uti[que]
q[ui]d iudicaremur. quo[d] a nosmet ip[s]os iudi
care debem[us] declarat bern[ardus] de co[nsideratione] 4. ita scribens ut
nosmet ip[s]os di[iu]dicem[us] rat[i]o[n]e iste [est] ad iudici[u]m
[et] in iudicio p[ro]cessus rat[i]o[n]is. Oportet q[ui] i[n] p[ro]pr[ie]
tate mentis conveniat p[re]sul o[mn]i[u]m virum qui
eligant q[uia] [secundum] iudicem i[n] illo p[re]sule potentissi[mu]m
[et] sapientissimu[m]. i[n] quo sit veritas [et] detestat[io]
avaricie. talis [est] superior p[er] rat[i]o[n]is. q[ui] iudicia
riam dignitate[m] optinet. Judex iste [secundu]m lege[m] sacre
scripture iudicabit que exquisite quid bo
nu[m] quid malu[m] quid honestu[m] quid i[n]hones
tum que p[re]mia congruunt bonis [et] q[ue] pene
malis. Judici tribunal competit q[uo]d suffult[um]
a veritate [et] rectitudine iudicii nu[m]q[ua]m declinet.
[Secundu]m au[tem] sunt que rectitudine iudiciu[m] flectunt [secundum]
gaudium tristicia spes [et] timor. de quib[us] boeci[us]
p[rim]o de consolac[i]o[n]e ph[ilosoph]ie. Tu quoq[ue] si vis lumine cla
ro cernere veru[m] tramite recto carpe calle[m]. gau
dia pelle pelle timore[m] spem q[ue] fugato n[ec]
dolor assit. Nubila mens vincta vincta q[ue]
frenis. hec ubi assunt q[ua]tuor inflexibilitate[m]
ab hys [secundu]m assessorib[us] sunt q[ue] [secundum] colu[m]pne q[ue]
b[us] si tribunal fulcitur nu[m]q[ua]m a veritate iudi
cii declinabit. Apparitores a[utem] q[ui] p[re]suli assi[s]
tunt ad iudiciu[m] sunt recordatio continuacio [et] ex
spectacio. Recordatio p[re]terito[rum] continuacio p[re]sentiu[m]
[et] expectacio futuro[rum]. [et] p[ro]p[ter] p[re]sul i[n] adversis h[a]bi
tante op[or]tet here alios duos apparitores. v[idelicet]
collacio[n]em p[ro]speritatis i[n] p[ro]speritate [et] ablacio[n]e[m] p[ro]speri
tatis habite [ex] quo no[ta] ibi bern[ardus]. ¶ Dem[u]m
d[e] vero temerario scribit bern[ardus] li[bro] 4. alias
dico. 5°. nobilit[er] p[er] hunc mo[dum]. Judicia de hys
q[ue] p[osse]nt bene [et] male fieri [secundu]m diversas intenc[i]o[n]es fa
cientis interp[re]tans ea i[n] peiore p[ar]te desp[er]at[ur]
est illi[us] regis magni q[ui] [est] rex sup[er] o[mn]es filios
sup[er]bie. Hanc temeraria[m] iudicatio[n]e[m] offert iste
cullit viru[m] quotidie dicenda i[n] spon[sam] [et] sic
mos est tradentib[us] mulieres nuptam ea[rum] de
fortates si que sunt velare [et] palliare. Sic is
te rex hanc temeraria[m] iudicio[nem] qua[m] nob[is] tra
dere vult i[n] spon[sam] q[uod] multas h[abe]t deformitates q[ua]s
p[ote]st palliat [et] eius turpitudine[m] occultat ne
a nob[is] p[ro]p[ter] suas turpitudines recuset. Vn[de] ei[us]
turpitudine[m] declarans bern[ardus] ibidem narrat qua[lite]r
ei[us] avia est sup[er]bia ei[us] m[ate]r invidia. ei[us] soror
detractio [et] io[n]onabilis d[icitu]r p[ro]p[ter] genus sui turpitu
dine[m] vilitate[m] [et] crudelitate[m] recusari. Sed cum
sentit ille rex q[uod] ea[m] nob[is] in spon[sam] tradere volu
it ip[s]am esse repulsam nob[is] q[ue] velle ducere in
spon[sam] aliam virgine[m] de familia regis humili[s]
[et] de gen[er]e hui[us] regine que caritas nu[n]cupatur

orunda stati zeo ille zeo supbor ipam incren
te vtz nos audire volunt vz transfort i speciem cre
pam vni9 virginis de regina caritate orunda · s
in speciem pie compassionis aliene miserie q a indig
suscipitur sic transforta que repellabat i spe
cia vt q volunt talia dicere iste p ypocri
sim orat vel ieiunat vel p vana glia eleemos
tribuit · Dicunt q plerq · heu q bonus dolor
est de isto q vicio ypocrisis aut vane glie in
initur · Vz si vis haut furtata congoni a co
gnoscere caritatis discretive considera diligent si i
secreto cordis fris miseria plus q libentus de
ploras q eam deplorandam p congoni alys
denudes · Verus eni q caritativus dolor e qui
testionem foris no querit · Hanc g meretrice
s · temerariam iudicacionem tu i figura aliena
transformtur caueas q diligenter cap nos ca
uere q si no sit manifesta nos decipit periculo
sius · Attendamus q ad verba b · de gradibz hu
militatis qui ponuntur q flor c · 28 · dicentis ·
Amor sicut uet odium iudicium vsat · Vis iu
dm ueritatis audire sicut audio sic iudico ·
Non sic odio no sicut amo · Est iudm odij
vt illud · Nos legem hem9 q f lege debz
mori · Est iudm timoris ut illud · Si dimi
timus eu sic venient romani q tollent nrm lo
cum q gentem · Est iudicium amoris ut dd de
pricida filio · Parcite inquit puero absolon ·
Non g temerario iudicio aliena vita iudicem
q no iudicabimur iudicio condempnacionis ad
penam · ¶ Scdm iudm est tollerabile · s
iudm diffinicionis de apertis malis que vn fie
ri no pnt · ¶ Tercium e vale iudm aut
q istud iudicabz conveniunt leuit · 9° · Ei inquit
est mutale · s suspicionis de occultis tu sit as
sensu racionis · Jac 2° · Ffi estis iudices cogitacionum
omnium iniquarum · 4m est detestabile s · iudicium
temerarium · s cu consensu racionis · de quo Ro 14 ·
Tu quis es qui iudicas alienum seruum · qd
fit 4or modis · Vel qr fert sna de occultis cor
dis · Vel qr fit interpretato mala de dubijs · 3°
qr diffinitur de futuro statu hois · Vel qr co
muns assumitur generaliter veris · Vn quedam glo sz
illo · Mt · 7 · Nolite iudicare · dicit q illa auc
tas pt exponi de iudicio platorum · qr dicit · Noli
te o plati temere iudicare subditos vram · Teme
rarium a iudm ut dicit glo circa duo consistit · s
circa res q psonas · Circa res ut si p dubijs contrarium
pmunciet · Circa psonas · ut si subditum qr pec
cauit qi abiectum despiciat · ¶ Scdo · Nolite con
dempnare · qr dicit · Et si forte ex humana fra
gilitate contingat vos suspiciose iudicare ·
nolite tn condempnare · i · aliquem dignum
dampnacionis diffinire · qr aliquis e hodie
pessimus qr forte cras erit bonus · Ex9 in
paulo Eccl 9 · Ffacile est eni oculis dei subito
honestare pauperem · etc vo · Et no condempna
bimini · s a deo · ¶ 3a spes consistit i remit
tendo cu dr · Dimittite · s iniurias vob illa
tas a pximo · q dimittetur vob · s pctm vrm
a deo cui frequenter iniuriati estis · Ecci 28 · Re
mitte pximo tuo nocenti te q tunc depcanti tibi

pcca soluentur · Jte dimittite incarceratos
liberos q dimittetur vob pctm pro quo i
carcerati estis · Item dimittite vob a pa
upibz debita q dimittetur vob qd deo debetis
s illa · Mt 6 · dimitte nob debita q c ·
quo dic Jan q homo aliquando detinetur ¶ A pcto
qr s · enormitas pcti no dimittit eu co
fiteri sz tunc a pcto dimittitur qui ipe p
confessionem pctm dimittit · Pu 28 · qui ab
scondit scelera sua no dirigetur q a con
fessus fuit q reliquerit ea miam consequetur ·
Alii tenetur a diabolo qui s male ablata
no uult restituere ¶ Tunc a a diabolo dimit
titur qui ipa male ablata restituit · Hg
eni homines tez diabolus p capillos · Ca
pilli eni q nascuntur ex supfluitate humorum signifi
cant supfluitatem malarum diuiciarum · Cu
g homo hos capillos radit tunc diabolus
ipm dimittit · Alii tenentur a deo qui s no
uult iniurias dimittere pxo · Mt 6° · Si
no dimiseritis hoibz nec pr vr dimittet
vob pcta vra · Vn aug9 de verbis dni ser
mone 14 · dicit ds · dimitte q dimittetur tibi
ego prior dimisi tibi dimittite uel p9ea fra
si no dimiseritis reuocabo te q quicqd di
misera replicabo tibi · At tu cum istum tenes
dimitte q dimittam · p dimittite q dimit
tetur · Hic monet ad duos pncipales ef
fectus mie · s ad condonandum q donandum · Con
donantur offense dante vindicta · condonati co
donat ds · Ecci 28 · Remitte pxo nocenti te
q tunc depcanti tibi soluentur pcta · Aug9 ad
dilectionem minimorum vos admoneo qr ad sa
nandum pctorum uulnera nulla medicamina
meliora esse cognosco · Quedam lra habz di
mittite q dimittemini q pt h lra s cu in
tellectu dicta cum tria genera hominum · p cum tene
tes iram · q diaboli seruum tenent q a diabo
tenentur tanq serui eius · Dimitte g eos o
pert diabolus iram remittendo si a diabolo
volunt dimitti · 2° cum nimis amantes pe
cunias qui eam incarcerant i archis suis
q cu ea corda eorum incarcerauerunt · Vbi eni e
thesaurus tuus ibi est q cor tuum · Mt 6 ·
Jmmo dum male capiunt peccuniam a dia
bolo capiuntur · Aug9 · Pdam qui vis
rape muscipula est · Tenes aliena q te
neris a diabolo · Tales dum pecuniam male
adquisita restituendo dimittunt a diabolo
dimittuntur · 3° cum nolentes confiteri pcta
sua q diaboli quodammodo inclusum tenent ·
dum os suum nolunt ad confessionem apire · ut di
aboli a se possent expellere · ¶ 3a spes co
sistit i elemosinarum largicione de q subditur · Date
q vobis · Interlinearis · Date · s elemosinam · q da
bitur vob · vita eterna · Qui eni dat tpa
lia i releuacionem paupum accipit a deo tpa
lia ad sustentacionem q spualia ad iustificacionem
q celestia ad glorificacionem · ysa · 48 · Ffrange e
surienti panem tuum · q sequitur · Et sanitas tua ci
tius orietur · qd refertur ad bona tpalia ¶ Et
an ibit iusticia tua faciem tuam · qd ad bona

Dimitte ·

Jan ·
ho detinet
a pctis ·

Aug9

Aug9 ·

¶ 3a spes
mie · dabi

Elemosina

spiritualia et gloria domini colliget te quasi ad bona celestia. Ex quibus scilicet quod dare valde est gloriosum super illud Actuum 20. Beatius magis est dare quam accipere. Nec est solum est meritorium apud deum sed et apud homines est graciosum. Proverbiorum 22. Victoriam et honorem adquirit qui dat munera. ¶ Secundo super isto textu Date et dabitur vobis dicit postilla quod dantes pauperibus non solum dantur spiritualia sed et celestia, immo et temporalia eis multiplicantur. Gregorius in dialogo: Terrene substancie per hoc quod pauperibus distribuuntur multiplicantur. Proverbiorum 11. Alii dividunt propria et ditiores fiunt. Alii rapiunt aliena et semper in egestate sunt. Proverbiorum 28. Qui dat pauperi non indigebit; qui despicit deprecantem sustinebit penuriam. Et 3 Regum 17. Illi vidue que Heliam pavit farina et oleum non defecerunt. Misericordes enim bene dispensat pauca bona sed dimissa in se super multa bona constituitur. Matthei 25. ¶ Sed tercio sciendum secundum eundem quod dando bona pauperibus quedam sunt providenda. Primus est ordo ut primo det deo se ipsum in tempus ministrando. Ecclesiastici 30. Miserere anime tue placens deo. Non enim est accepta talis compensacio a deo quod tua ei des et te ipsum subtrahas. Non est grata ei hec divisio ut des deo tua et te diabolo, sicut fecit Chayn Genesis 4. Respexit dominus ad Abel primus et post ad munera eius. Ad Chayn vero et ad munera eius non respexit. Secundus est ut des de tua substancia non de usura vel rapina. Unde Augustinus de verbis domini sermone 82. Melius nulli dabis quod alterum spoliabis. Proverbiorum 3. Honora dominum de tua substancia. Et Thobie 4. De tua substancia fac elemosinam. Tercius est intencio recta ut non favore vel humana laude hoc facias. Matthei 6. Cum facis elemosinam noli tuba canere ante te. Elemosine mala intencione facte sunt ut semina que aves tollunt. Matthei 13. Marci 4. et Luce 8. ¶ Quartus est ydoneitas persone cui datur. Danda est elemosina pauperi et potissime bono. Ecclesiastici 29. Conclude elemosinam in sinu pauperis. Et Luce 14. Cum facis convivium voca pauperes. Ieronimus: Da pauperibus non locupletibus. Et 4 Regum 4. Heliseus implevit vasa vacua. Ecclesiastici 12. Si benefeceris scito cui benefeceris. Et ibidem. Benefac iusto et invenies retribucionem magnam. Et ecclesiastici 2. Desudet elemosina in sinu tuo donec invenias dignum cui des. Sed hic sciendum est quod quando petitur propter tempus necessitatis est discrecio adhibenda petenti, tamen pro tempore necessitatis necessitati sunt absque interrogacione a potente tribuenda. ¶ Istam sentenciam declarat Crisostomus super epistolam ad Hebreos omelia 11 redarguens eos qui occasiones querunt ne dent pauperibus, exponens illud Psalmi: Beatus qui intelligit super egenum et pauperem, in die mala liberabit eum dominus. Ad propositum ita scribens: Quali die mala mala erit peccatoribus. Quid est qui intelligit? Hoc est qui cogitat quid sit pauper, qui eius tribulacionem percipit, cognoscens eius tribulacionem eius utique confestim miserebitur eius. Intellige quod si liber est liber est et eandem generositatem et alia tecum omnia habet

et fortasse nec canibus tuis equalis est. Sed illi quidem saturantur; iste autem sepius dormit esuriens. Et servus tuus inhonorabilior est, aliter consistat. Sed illi tamen nunc offa complet quam ista. Quid si ostendero unam offam tam pauperem implere multo amplius ab illis. Aderit tamen in die iudicii ut eruat te ab igne. Quid tale omnes servi faciunt? Cum Thabita defuncta est quis eam resuscitavit, servi an pauperes? Tu autem nec servis equalem facere vis. Frigus est et iacet pannis tunicatus mortuus pauper, dentes quaciens, vultu et habitu deprecans; tu autem calefactus et ebrius pertransis. Et quomodo vis deum calamitatibus te constitutum liberare? Nonne hec schemata sunt? Sepe quidem corpus mortuum sine sensu nec ullum iam honorem senciens diversis vestibus et variis auro textis induis; corpus autem quod frigore affligitur et distenditur et fame et gelu despicis, et amplius subministras propter timorem dei et vana gloria. Et ad hec tamen esset, sed confestim accusacionem adversus eum interpellat. Cum non operatur inquit quis vacuus pascitur. Dic mihi, tu per opera tua hec. Nonne et hereditatem paternam suscepisti? Et sepe si audierimus aliquem talia deplorantem, ut puta naufragium, furta, pericula, egritudines vel alias calamitates clamantem, quod et nunc celos aspicientem nec capillos demittentem, confestim eum impostorem fallacem irrisorem vocamus. Non erubescas quem impostorem vocas. Noli dare et noli accusare hominem. Sed habet inquis et fingit. Hec tua accusacio est non illius. Sed quod miserabile profert verbum et vultum ad miserandum adducit, propter hoc compellit et habitum se miserabiliorem circumponere ut tuam frangat animam. Sed per hiis non solum misericordiam nullam accipiunt sed magis et accusantur. O inverecundia! pauperem inverecundum vocas; tu rapiens non es inverecundus? Ille autem pro pane deprecans inverecundus iudicatur. Considera tempus et quod nunc non scrupulose discussionis nunc non rerum. Furari vult. Siquidem vis tribue. Si autem non vis dimitte sine increpacione. Et Paulo post: Efficiamur misericordes non quocumque sed quomodo pater noster celestis. Ipse enim adulteros mechantes maleficos gubernat. Et quid dico omnes iniquitates habentes. In toto mundo nunc est et plurimos. Derupta omnes nutrit omnes induit, nullus fame periit aliquis nisi forte sponte. Et est illud notandum quod Abraham qui hospitale se semper exhibebat transeuntes si scrutator esset et re fugientes ad se numquam angelos hospicio suscepisset. ¶ Sed hic sciendum quod non obstantibus verbis istis quod si quis sciat aliquem elemosina non indigere non debet ei elemosinam dare. Quod ostendit Cantor Parisiensis in libro suo abreviato capitulo 47 per multas auctoritates, primo allegans Prosperum dicentem quod pastores ecclesie hiis quibus sua sufficiunt non debent erogare, quia dare habentibus nichil aliud est quam perdere. Item Ieronimus: Sacrilegium est res pauperum non pauperibus dare. Et iterum: Pauperibus dandum est, non ructantibus, non phasianas aves lentis vaporibus coquentibus, non gnatonibus, non in ocio et ubo alio

Postill.

Greg.

Quod sunt prudenter danda elemosina.

Aug.

Ieron.

Crisos.

Nota danda elemosina.

Prosper.

Ieron.

uenientibus. Unde psalmista de xpo. Dispersit dedit paup
eribus. Unde beata virgo in cantico. Esurientes im
plevit bonis. Et unde inquit exemplo helisei qui
vasa vacua impleri fecit usque dum staret
oleum. Sicut enim inquit impleta vasa ipse le
nius. non ut oleum stet sed ut effluat et ema
net. Conferre ei eius unaz qui non indiget
sed habundanti in temporalibus est qui addit ligna
silvis. et aquas mari. Hoc et asserit sanctus
thomas 2a 2e. q. 32. ar. 5. elucidans
qualiter elemosinam dare cadit sub precepto. ad pro
positum ita scribens. Cum dilectio proximi sit in pre
cepto necesse est omnia illa cadere sub precepto sine
quibus dilectio proximi non servatur. Sed ad dilectionem pro
ximi pertinet ut proximo non solum velimus bonum sed et ope
remur. requiritur quod eius necessitati subveniamus quod
fit per elemosinarum largitionem. et ideo inquit elemosinarum lar
gitio est in precepto. Sed quia inquit precepta dantur de
actibus virtutum necesse est quod hoc modo donum ele
mosine cadat sub precepto. Sed quod actus est de ne
cessitate virtutis. scilicet secundum quod recta ratio requirit se
cundum quam est ad considerandum ex parte dantis et ad ex
parte eius cui est elemosina danda. Ex parte inquit
dantis considerandum est ut illud quod dandum est
sit ei superfluum. secundum illud luc. 11. Quod superest
date elemosinam. Et dico superfluum non solum respe
ctu sui ipsius quod est supra illud quod est necessarium sed in re
spectu aliorum quorum cura sibi incumbit. quia primo oportet
quod unusquisque sibi provideat et hiis quorum cura ei
incumbit. et postea de residuo aliorum necessitatibus
subveniat. Ex parte recipientis requiritur quod
necessitatem habeat alioquin non esset ratio quare ei ele
mosina daretur. Immo accipientes elemosinam cum
non indigeant multum peccant. Unde ieronimus ad
damasum papam. Clerici qui ex bonis et opibus
parentum sustentari possunt si quod pauperum est ac
cipiunt sacrilegium procul dubio committunt et per
abusionem talium iudicium sibi manducant et bibunt.
Unde prosper de vita contemplativa. Divites vite
sustentari non sine grandi periculo unde pauper
victurus est suscipiunt. Item ieronimus in qua
dam epistola. O monache si indiges et accipis potius
das quam accipis. Si non indiges et accipis ra
pis quia distribuenda pauperibus tu usurpas.

¶ Set quia supra dictum est quod de superfluo dare ele
mosinam obligamur non de necessario. ideo ne illud
male intelligatur hic est addendum secundum thomam articulo
sequente quod necessarium duplex dicitur. Uno modo sine quo ali
quid esse non potest. et tali necessario omnino elemosina non debet
dari. Quod ordinatum non esset si aliquis sibi tantum de
bonis propriis subtraheret ut aliis largiretur
quod de residuo non posset vitam transigere conveni
enter secundum proprium statum et negotia occurrentia. Nullus
enim inconvenienter vivere debet. Sed ab hoc tria sunt
excipienda. primum est quando aliquis statum mutat utpote per
religionis ingressum. tunc enim omnia sua propter christum
largiens opus perfectionis facit se in alio statu po
nendo. Secundo quando ea que sibi subtrahit etsi sunt necessaria
ad convenientiam vite. tamen de facili resarciri
possunt. ut non sequatur magnum inconveniens. 3o
quando occurreret extrema necessitas alicuius private
persone vel etiam aliqua magna necessitas rei publice. In
hiis enim necessitatibus laudabiliter aliquis pretermitteret

quod ad decentiam sui status pertinere videretur ut
maiori necessitati subveniret. Sed quia supra dictum est
quod de illicite adquisitis non debet fieri elemosina
ideo pro huius declaratione notandum quod triplex potest aliquid esse illi
cite adquisitum. Uno modo sic quod illud quod illicite ab
alio adquiritur debetur ei a quo est adquisitum nec
potest licite ab eo retineri. Sicut contingit in ra
pina furto et usuris et de talibus quibus homo tenetur
ad restitutionem fieri elemosina non debet. In quibus e
nim non habemus ius dominii pro dacionem in alios
transferre nequimus. que enim tenemur restituere
quo aliis referremus. Non dimittitur peccatum nisi
restituatur ablatum. Nec agitur penitentia dum ista
retinentur sed fingitur. ¶ Alio modo est aliquid illicite
adquisitum sic tamen quod ille qui illicite adquisi
vit. quia scilicet contra iustitiam accepit. et alter contra
iustitiam dedit sicut contingit in symonia. Unde sic
receptum non debet ei restitui qui dedit sed debet in
elemosinam erogari. Item omne turpe lucrum vi
detur esse illicite adquisitum. Sed turpe lucrum
est quod de meretricio adquiritur. Unde et de huiusmodi
sacrificium vel oblatio deo offerri non debet. tamen propter
scandalum tamen propter sacrorum reverentiam. De hiis tamen
turpi lucro elemosina fieri potest. Similiter turpiter
adquiritur per aleas sed in hoc videtur aliquid illi
citum esse ex iure divino. scilicet quod aliquis lucretur ab hiis
qui rem suam alienare non possunt. Sicut sunt mi
nores etate et furiosi et quod aliquis trahat aliquem
ex cupiditate lucrandi ad ludum. et quod frau
dulenter lucretur in casibus tenetur ad restitutionem
et sic de eo non potest facere elemosinam. ¶ Tercius est
et sciendum quod in tali casu in quo non debet illicite
quesitis elemosinam tribuere nec debet indigens nisi in
extrema necessitate elemosinas tales recipere. Unde ieronimus
Nichil accipiendum est de hiis quos de lacrimis
miserorum vivere scimus. Ne dicatur tibi. Si vide
bas furem currebas cum eo. Qui quod offert sacri
ficium de substantia pauperum quasi qui victimat fili
um in conspectu patris sui. Unde qui a raptoribus
et feneratoribus munera accipiunt similes sunt
illis qui minores pisces devoratos a magnis de
vorant et comedunt. Quod contra dicitur levit. 22. cap
tum a bestia non comedetis. Si obiciatur
illud apostoli prima cor. 10. quod vobis appositum man
ducate nichil interrogantes propter conscientiam.
Ad hoc dicit prosper quod istud de ydolatriis in
telligendum est. Sed tales sunt similes mandu
cantibus in ydolis quia cum scandalo fratrum rapias
et huius illicite adquisita accipiunt. cum potius
essent restituenda. ¶ Alterius est pro ordine
beneficentie vel elemosine est sciendum quod gratia et virtus
imitantur ordinem nature qui est ex divina sa
pientia institutus. Est autem talis ordo nature ut
unumquodque agens naturale per prius magis dif
fundat actionem suam ad ea que sunt sibi magis
propinquiora. sicut ignis magis calefacit rem
sibi propinquiorem. Et similiter in substantiis superiores
per prius et copiosius dona sue bonitatis diffun
dit. ut patet per dyonisium 4o c. 4o celestis ierar
chie. Exhibitio autem beneficiorum est quedam actio ca
ritatis in alios. ideo oportet ad maiorem propinquitatem
magis beneficia esse debemus. Sed propinquitas unius
hominis ad alium potest attendi secundum diversa in quibus
homines communicant. ut consanguinei natura

Turpe lucrum.

A quibus liceat elemosinam accipere. ¶ In.

Ieronimus.

Contra.

Responsio.

De ordine elemosine faciende.

Dionisius.

De ordine beneficiorum et sit potius benefaciendum.

Aug9.
Ambro9.
Tho.
Ro. Po.
A. opa mie spalia.
Versus.
A. elie spuales.
Gl.

coitatoe. continues i cauli fideles i spuali e
sit de alys. e s' diusas coniunctoes sut bn
fa impendenda. Vn aug9 p^o de doctna xpa
na c 32. Oms homines eque diligedi sut
sz cum omibz pdesse no possis hys potissi^u
consulend est qui p locor e tpm uel qr li
zer oportunitate constrictis ti qi qdam
sorte iunguntur p sorte ei hudum est. Et
ambro9 quem allegat mag^r i 3. di. 29.
dicit q p^o est ds diligend9. 2° pentes. de
inde filij 3° domestici si sint boni q^am mali e
filys pponendi sunt. Si ei obiciat^r co
pdcta p hoc q luc 14. papit xpc. Cu facis
prandiu noli vocare amicos neqz fres
neqz cognatos etc. Ad istud dr s' scm thoz
2^a 2^e. q^oe 32. ar^lo 3. q dns no phibz
vocare simp^r amicos e consanguineos
ad conuiuiu sz vocare eos ea intencoe q
ipi te reinuitent hoc no est caritatis sz
cupiditatis. Pt tn continge q aly sunt
magis iuuandi i aliquo casu pp maiore
indigenciaz quod intelligend e ei q magis co
iunctis e ceteris paribz subueniend. Ubi
e sciend q sicut sunt 7. gna elcinar corpa
liu q sunt pascere esurientem potare sicien
tem. uestire nudu collige hospitem visita
re infirmu redimere captiuu e sepelire
mortuu. Unde versus
Visito cibo poto redimo tego colligo condo.
sic sunt alie 7 elemosine spuales. s. docere
ignorantem consulere dubitanti. consolare
tristem corrigere peccantem remittere offen
denti portare onerosos e graues e p oibz
orare que e in hoc versu continent. Vs
Consule castiga solare remitte fer ora. Ita
tn q sub eodem intelligant consiliu e doc
trina. Gl. ponit ds rones e cas pp qs
ad obseruanda tria pri9 notata nos i
ducit. Et p^o inducit nos ad dand ele
mosinam ex consideroe magni pmij. vn
p^o describit pmiu bonor spuale. 2° pre
miu om s. bonor e malor gnaliter.
Dicit g^o mensura bona. i. legitima et
magnam. qd dicit co illos q hnt mesu
ram puam e fraudulentam. e consertam.
i. plenam e pingue e coagitata ut p co
pssione plus capiat. e supez effluentem
i. no rasam sz cumulatam ut supeffluat
mensuram mg^r talem dabunt. s. pau
pes i sinu vrm. no cssas sz mentis. s. i
vellm gliam visionis e i affcm delectoz
diuine fruicois. Illud ei secretu e tutu e
qd i sinu est. Hic e dic Jan q induam
ad opa mie pmio multip^r vz tpali spuali
e celesti. pmiu temp^ale consistit i tpaliu
multiplicatoe. pu 3° honora deu de tua
sba e de pmicijs frugum tuar da paup
ibz e implebunt horrea tua saturitate. Pre
miu spuale consistit i tribz in pccor remis
sione. Ecc 3. Elemosina pauperis no erit i
obliuone. sz sicut i sereno glacies soluent
pcca tua. 2° in diuine gre collatoe. pu cor.
Qui seiat i bndcoibz de bndcoibz e me
tet gram. s. i psenti e gliam i futuro

Jan.
pmiu 3°.
pmiu spuale 3.
2°.

3° in gre conseruatoe. Ecc 3. Elemosina viri qi
sacculus cu ipo e gram hois qi pupilla
conseruabit. pmiu ad celeste inquit Jan
p^o hic cu dr. mensuram bona e confertam
Sunt ei qui dant paupibz pte supfluor
e ptem retinent de quibz luc 11°. qd supe
lis habz mensura bona. Aly sunt q dant
oia supflua e retinent nccia. de quibz luc
qui hz duas tunicas det. vna no hnti. pa
tunica est nccitas 2^a supfluitas. e tales hnt
mensuram refertam. Aly sunt q dant ptem
nccior e ptez retinent. sicut fecit beatus
martin9 qui clamidem diuisit. isti hnt me
suram coagitatum. Aly sunt q dant oia e
nt s retinent sicut viri spuales sut. de q
e mo fuerunt illi qui dixerunt ecce 19. Ecce
nos reliquim9 oia e secuti sum9 te. e tales
hnt mensura supeffluente. Et vere oibz
istis vere dicit pt illud euuag^a. Eade vero
mensura q mensi fuitis remetiet vob.
Gl. induam s' Jan ad opa mie qm oim cre
aturar. Vn scs Job misericordes ad suas
creaturas mittit. Job 12. interroga iumenta
e docebunt te. volatilia celi e indicabunt ti
loqre terre e rndebunt t e narrabunt ei os
pisces maris. p^o g^e mittit ad iumenta.
Istud mg^r pz de elephantibz quoru si vn9
ceciderit ceteri ei9 pmouent subleuatoz. e
in leonibz qui i animalibz isticus e pfec
tis pcunt nisi mag^r fame urgeantur. sca pa
pstatis vult nobilis ira leonis s' ouidius
de mirabilibz mundi. Tu quoq fac sile qs
quis dnaris i orbe. Deim mittit ad vo
latilia. Istud pz i ciconijs que pentes senes
i nido collocant e nutriunt. pz e in aqui
la q pdam sola no commedit sz auibz
eam sequtibz ptem dimittit. pz e de cobar
de quo dicit arl^t de aialibz li^o 6°. c^o p^o.
Cu aquila tres pullos hz nimis grauat
i pascendo e io vnu a nido eiciat e auis
que arabice dr cobar eu suscipit ad nut
rien. Deim mittit ad terram. Ambro9 scli
esse detior isensibili elemento. Illa fcus qs
affert no suis vsibz vendicat sz tuis inistr
obsequijs. Tu vero fructus illi9 solus ma
dis e t soli concludis. Deim mittit ad pis
ces. Istud pz i delphinis qui hoies mortu
os ad litus deferunt. Ue i textu. di
cebat e illis similitudine s. disapul. Nu
quit pt cecus cecum ducere. i. stultus stultu
docere s' glo. qo implicant cc. s' gere. s. p
sidentis offm qd est ducere. officiantis de
fcm qd e cecum esse. deficientis incomod
qd e i foueam cadere. incomoda cumulu
qd est aliu secu trahere. Dicit g^o. Nuqt
pt cecus cecu etc qi dicit pdca facere debe
tis ut illuminantes verbo e ex^o alios gubnar
possitis nescitis de speculatoribz sinagoge no
ecce de quibz ysa. 56. ceca sunt duces cecor
Fridiculosa res est nimio magis piculosa
speculator cecus doctor nescius pcursor clau

dus prelatus negligens pro commissis. Nonne ambo in foveam cadunt. id est in perditionem. Primo enim cadit in foveam culpe. deinde in foveam gehenne. ysidorus de summo bono libro 3. c. 34. Qui nec moribus nec (?) ... res ministerium sacerdotale assequi prohibentur ita indocti et imperiti a tali officio retrahuntur. Qui enim exemplis suis vitam bonorum corrumpunt ista sua ignorantia in quos corrigere nesciunt. Quid enim docere poterunt desinat locum docendi suscipere qui nescit docere. Ignorantia enim pastorum propositum vite non congruit subditorum. Cecus enim inquit si ceco ducatum prebeat ambo in foveam cadunt. Sacerdotes indoctos per ysaiam prophetam dominus improbat. Ipsi igitur pastores ignoraverunt intelligentiam. Et iterum. Speculatores eius omnes ceci. id est imperiti. omnes nescierunt. Universi canes muti non valentes latrare. hoc est plebes sibi commissas non valentes resistere malis per verbum doctrine defendere. Propterea ysidorus dicit quod tam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor. Nam doctrina sine vita arrogantem reddit. vita sine doctrina inutilem facit. Sacerdotis predicatio operibus confirmanda ut quod docet verbo instruat exemplo. Vera est enim illa doctrina quam vivendi sequitur forma. Et sequitur nobis. Et sicut in nummo metallum figura et pondus ita in doctore ecclesiastico quid sequatur quid doceat quo vivat. Per qualitatem metalli doctrina per figuram similitudo patrum per pondus humilitas designatur. Quicumque ab his tribus discrepaverit non metallum sed terra erit. ¶ Circa isto textu. Nunquid potest cecus cecum ducere. dicit postilla quod cecitas multum reprehensibilis est in prelato. propter eam est unum quod repellitur quis a ministerio dei. levitici 21. Homo de semine tuo ... de aaron non offerret panes deo si cecus fuerit et claudus. Si parvo vel grandi et torto naso. Si fracto pede si manu. si gibbosus si lippus. si albuginem habens in oculo. si iugem scabiem. Si impetiginem habens in corpore vel hirniosus. Quem autem exponit gregorius primo mor(alium). et ponitur in canone di. 49. c. Etenim. Cecus quippe est qui superne lumine contemplationis ignorat. qui presentis vite tenebris pressus dum venturam lucem nequaquam diligendo conspicit quo gressum operis porrigat nescit. Claudus vero est qui quo pergere debeat aspicit sed per infirmitatem mentis vite viam non perfecte tenere quam videt. Parvo itaque naso est qui ad tenendam mensuram discretionis idoneus non est. Naso quippe odores fetoresque discernimus. Recte ergo per nasum discretio exprimitur per quam virtutes eligimus delicta reprobamus. Sed sunt nonnulli qui dum estimari se hebetes nolunt. sepe se in quibusdam inquisitionibus plus quam necesse est exercentes ex nimia subtilitate falluntur. Unde hic quoque subditur. Vel grandi vel torto naso. Nasus enim tortus et grandis est discretionis subtilitas immoderata quae dum plus quam decet excreverit actionis rectitudinem ipsa confundit. Fracto pede vel manu est qui viam dei omnino pergere non valet atque a bonis actibus funditus exsors vacat quatenus non ut claudus hec cum infirmitate sed ab his omnino alienus existat. Gibbosus est quem terrene sollicitudinis pondus deprimit ne unquam ad superna aspiciat sed solis his que in inferioribus calcantur intendat. Lippus quippe cuius quidem ingenium ad cognitionem veritatis emicat sed tamen hoc carnalia opera obscurant. In lippis quoque oculis pupille sane sunt sed humore defluente infirmate palpebre grossescunt. Et sunt nonnulli quorum sensum carnalis vite sauciat operatio qui videre recta subtiliter per ingenium poterant sed usu pravorum actuum caligant. Lippus quippe est cuius sensum natura acuit sed conversationis pravitas confundit. Albuginem vero habet in oculo qui veritatis lucem videre non sinitur quia arroganter se iustitie seu sapientie decorat. Pupilla namque nigra videt albuginem tollerans nil videt quia videlicet sensus humane cogitationis si stultum se peccatorem se intelligit cognitionem intime claritatis apprehendit. Si autem candorem sibi iustitie seu sapientie tribuat a luce se superne cognitionis excludit. Iugem vero scabiem habet cui carnis petulantia sine cessatione dominatur. In scabie enim fervor viscerum ad cutem trahitur per quam recte luxuria designatur quia si cordis temptatio usque ad operationem prosilit nimirum fervor intimus ad scabiem cutis prorumpit. Impetiginem quoque habet quisquis in corde per avaritiam vastatur in mente. Impetigo quippe corpus sine dolore occupat et absque occupati tedio excrescens membrorum decorem fedat quia avaritia dum captivat animum quasi delectando exulcerat. Ponderosus sive hirniosus est qui turpitudinem non exercet opere sed tamen ab hac cogitatione continua sine moderamine gravatur in mente qui nequaquam quippe ad opus nepharium rapitur sed eius animus voluptate luxurie sine ullo repugnationis stimulo. Vitium est quippe ponderis cum humor viscerum ad virilia labitur quae profecto cum molestia decoris intumescunt. Ponderosus igitur est qui totis cogitationibus ad lasciviam defluens pondus turpitudinis gestat in corde et quamvis prava non exerceat in opere. ¶ Sed redeundo ad propositum notandum quod cecitas prelati valde periculosa est. etiam cum ipse sit speculator. ysa. 40. prelati et dant ducatum prebere. Si a cecus ceco ducatum prebeat ambo in foveam cadunt. Periculosius est a ceco cecum ducem habere quam duce carere. Si enim duce careret viam perscrutaret. legitur enim 2. reg. 4. quod posuerunt Jebusei cecos et claudos super muros ierusalem in contemptum david et dictum est ei non egredieris huc nisi abstuleris cecos et claudos. Ceci et claudi super muros ierusalem positi sunt prelati mali ceci per ignorantiam claudi per defectum virtutis qui nisi amoveantur non dominabitur christus per fidem in ecclesia sancta dei. ecc. 10. qualis rector civitatis

Gibbosus.

Lippus.

Iugis scabies.

Impetigo.

Hirniosus.

¶ De cecitate prelatorum.

Arora.

Greg.

tales qui habitant in ea. gg. cum pastor per abrupta graditur necesse est ut grex in precipitium turbatur. Sequitur. Non est discipulus super magistrum. quasi diceret precaveatis facere ut sitis magistri veri imitatores non contemptores. Cuius magistri imitatio humana est perfectio. et hinc addit. Perfectus autem omnis est si sit sicut magister eius. quasi diceret perfectio discipuli est imitatio magistri. ¶ In premisso autem textu inducat nos Christus ut iniurias remittamus considerationem magni periculi et magni commodi. Periculum posuit dicens. Si cecus ceco ducatum prestet etc. Per cecus secundo ut intellectum noudum quod aliquando contingit quod ille qui facit iniuriam habet humiliter recognoscit et ille qui recepit humiliter et liberaliter remittit et tunc quasi nullum est periculum. ¶ Aliquando vero contingit quod alter est cecus et alter videns quoniam iste qui fecit iniuriam vult satisfacere sed ille qui recepit non vult dimittere vel econverso et adhuc non est valde magnum periculum quia sepe benignitas unius convertit cor alterius. Ro. 12. Si esurierit inimicus tuus ciba illum. etc. id est induces illum ad amorem tuum. Aliquando contingit quod ambo sunt ceci quoniam nec ille qui iniuriam fecit vult satisfacere nec ille qui recepit vult parcere et tunc est magnum periculum quia ambo cadunt in foveam profundam peccatorum. Deinde inducit ad iniurias remittendas ex consideratione magni commodi. Item inducit nos Christus ne alios iudicemus ex consideratione maioris defectus proprii cum dicit. Quid autem vides festucam in etc. ¶ In quo processu docet Christus unumquemque quod se primus quam alium discutere cum dicit. Quid autem vides festucam etc. 2o se prius quam alium redarguere cum subdit. aut quomodo potes dicere etc. 3o se prius quam alium emendare id est ypocrita eice primum etc. Dicit ergo. Quid autem vides. quid id est quare vides id est considerare festucam id est minora peccata in oculo id est in mente fratris tui. trabem autem id est maiorem culpam que in oculo tuo est non consideras. Ro. 9. qui alium doces cur teipsum non doces. Jero. de hiis loquitur qui cum mortalia crimina detineantur ob noxii minora peccata fratribus non concedunt. Et si forte ira iste peccavit tuo odio reprehendas. quantum autem est inter festucam et trabem tantum inter iram distat et odium. Odium autem est ira inveterata. fieri autem potest ut si irascaris homini velis eum corrigi non autem si eum oderis. ¶ Vel secundum Criso. operis imperfecti omelia 17. De eo peccatum diiudicatur modicum aut magnum secundum peccantis personam. laico enim peccatum modicum est et festuca est quantum ad peccatum sacerdotis quod trabi comparatur. ¶ Vel ut dictum est festuce sunt peccata venalia trabes mortalia. Legitur enim in vitis patrum quod cum quidam frater peccasset vocati sunt seniores ad iudicandum quorum famosior saccum arena plenum collo suo imponens venit ad consilium aliis interrogantibus quid hoc esset indicit.

Ieros.

Odium et ira quantum distant.

Narra.

eu

peccata mea sunt et non video illa et venio hodie iudicare aliena. quasi diceret sic propria non video peccata nec iudico illa sic nec debem iudicare aliena. ¶ Festuce vero comparantur venalia propter 3a. Primo propter oculi interioris perturbationem non excecationem. Unde festuca est levius peccatum quod turbat oculum mentis sed mortale obtenebrat. 2o propter sui levitatem. Unde venalia vocantur modica. Ecc. 19. qui spernit modica paulatim decidet. 3o propter sui multitudinem. Unde vocantur arena ab aug. qui dicit unde ista grandia mite ne arena obruaris. ¶ Trabi vero propter contrarias proprietates comparantur mortalia. Trabem ergo non consideras que est in oculo tuo. id est in oculo mentis. de quo ait. Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum erit. Hic oculus sompnio non vitiatur. Sed oculi excellentia non corrumpitur sed fortificatur. locorum distantia eius iudicium non impeditur in seipsum reflectitur quia secundum aug. se ipsum se videt. et ea que sunt ipse. Optice quarto queritur. quid ergo vides etc. Ita oculo anime difficilius est cognoscere id est videre. quam considerare et videre subtilia quam grossa item videre latentia quam patentia. quid ergo vides. quod est quid difficilius. festucam que est quid subtilius. in oculo fratris tui. quod est quid latentius. Trabem autem que est quid grossius in oculo tuo. quod est quid patentius. Non consideras. quod facilius. Ratio habet visum perfusum. Nam visus fit in angulo. Radii enim visuales a pupilla tamquam ab angulo dilatata sistunt super obiectum quasi super trabem. et ideo qui interius habet trabem in oculo et angulum quoniam in obiecto non videt sed excecatur. ¶ Aut quomodo potes. etc. Hic movet Christus unumquemque se prius quam alium redarguere. Dicit ergo. Aut quomodo potes dicere fratri tuo sine id est permitte. eiciam festucam id est culpam licet modicam de oculo tuo. ipse trabem in oculo tuo non consideras. quasi diceret Non potes ordinate. Criso. Omnis sacerdos si vult docere populum prius docat seipsum. et ideo vult. ypocrita eice primum. Criso. Nondum quia unumquemque vult monstrare Christus aliquod magnum peccatum a conculcia incipit. Aug. de sermone domini in monte. primo ergo cogitemus cum nos reprehendere aliquem necessitas coegit si aliquod sit tale vitium quod numquam habuimus licet iam non habemus et tunc tangat memoria communis fragilitas ut illam correctionem non odium sed misericordia precedat. Si autem invenimus nos in eodem vitio esse non obiurgemus sed congemiscamus et ad pariter conandum invitemus. Raro autem et ex magna necessitate obiurgationes adhibende sunt in quibus non nobis sed domino ut serviatur insistemus. Cui sive concordat gg. 6. mor. dicens. Qui corrigere aliena curat vitia immundus debet esse a culpa videlicet ut terrena non cogitet ut desideriis infimis non succumbat et tanto perspicacius aliis fugienda videat quanto hoc ipse per scientiam et etiam vitam verius declinat. ¶ Nam nequaquam pie maculas in membris considerat oculus quem pulvis gravat et superiectas sordes tangere non valent manus que lutum tenent. Et Isido. de summo bono li. 3o c. 32. Non debet aliena vitia corripere qui adhuc vitiorum cogitationibus inservit. Improbum autem est arguere quemquam in alio quod adhuc reprehendit in se. Qui veraciter vult corripere et sanare conscientiam

Crisos.

Aug.

Aug.

Ysido.

tam . talem se p̄stare fraterne utilitati studeat ut eum quem corripere cupit humili corde corripiat . et hoc faciens ex compassione q̄ tōis piculi nefozte et ipse subiciatur tēptatori . Sic viri spūales alicui pctī cautela correspectant tra pctm̄ . deridendo insultant . ¶ Ex istis colligit Jan. q̄ consideracōes quas dz here qui alie pctā vult rep̄hendere . pº dz considerare si sit siis illi . qz si sit i sīli culpa uel equali uel maiori tunc nō dz pōim rep̄hendere sz ambo sup se gemere et ad bonū conari . gg . Impudens et impius ē medicus qui aliis mederi appetit et proprium vulnus nescit . Certe multi sunt hodie tales medici vn̄ hō invenit aliquis ab hō vico alienus et unusquisqz vicis suis parcens aliena facile rep̄hendit . q̄ unus sap̄ dicat qz iustus prior accusator est sui ipsius . Et 24 cº . qui rectus est corrigit viā suaz . Ita sz gg . durū est ut qui nescit moderamina vite sue index fiat vite aliene . Quod si alios iudicare volens nō sit siis tali in crimine dz tūa sue ad consideracōz et videre si alīi fuit tali si mit . et iob sicut volebat 8 miam cohiberi sic nō dz alteri cohibere etc . 8º . Non despicias hoiem avertentem se a pctō . nec improperes ei ... cremento qui omis in correpcōe sumus . Item etc 4 . Intellige que sunt pximi ex te ipso . Si do nō est siis nec aliqū fuit tunc ~~alia fuit~~ tunc expedit cogitare qz adhuc pt ee siis et rōe talis dubii dz ttem mite corripere et paenitentibz cito condescendere . Cor 10 . q̄ se existimat stare videat ne cadat . Aug⁹ . Nemo ē q̄ securus esse pt in hac vita q̄ tota temptacō . Qui eī potuit fieri ex deteriori melior pt fieri ex meliori deterior . Si ā nō est siis nūquā fuit siis . nec p dei gram̄ se firmiter credit futurum ad 3ª transeat consideracōz ut attendat corrigendo nō solum defctus sz et diligenter attendat si quos viderit pfctus ut eorū rōe talem amplius supportet . Istam consideracōm docet scriptura . Apo 2º . Volens rep̄hendere epm̄ ephesinū pº ponit qddā malū qd̄ hūit dicens . Heo aduersum te pauca qz caritatem tuam primaz reliquisti . Sz statī pot qddā bonum qd̄ hūit dicens . Sz hō hes bonū qz odisti nicholaitarū facta que ego odi . Et sic eodem rep̄hendendo epm̄ sardis admonendo qz si ppi aliquā defcū ds oīo vr esse rep̄hendend⁹ . Sz tn̄ si hēt ād bonū adhuc habere ppt quod sit tollerand⁹ tunc transeundū est ad qrtam consideracōz . Quia sepe q̄ in p̄senti adhuc ut boni meriti hēt i conspectu dei in gra existentibz est p̄latus . Sic paulus morti sci stephi consenciens p tunc malus oīo extitit qui tn̄ p⁹ea doctor ecclie p̄cipuus fuit . ¶ Alio tn̄ qz nō corrie nō. gorr . i p̄muso textu q̄ ad correcciōz pximorū ptinent sz que pº implicatur ordo 8 ut pº seipm̄ corrigat homo deinde pxm̄ . 2º modus mansuetudinis . vnō illud gl̄ . Cū supuenit mansuetudo et corripiemur ¶ Glo . Raro et nō sine ucuite sunt obiurgacōes faciende . 3º . ca mouens 8 zelus caritatis . qº . circumstanti loca et tpis . ag . 18 .

Si peccaverit frater tuus i te vade et corripe eum inter te et ipm̄ solū . Ecc 21 . In conuiuiis vini ne arguas pxm̄ . Greg 26 . mor . Corripe innocentem quid p̄dest eo tpe quo alienata mente non alie verba pape sz semetipm̄ valet vno tpa re . 4º estima eventus sequtis . Ideo dz pūg . Non arguas derisorem ne forte arguat te . Dz eī homo diligenter p̄spicere ne dū nititur festucam educere trabem infigat . ¶ Sunt ā hic de hoc euuge⁹ aliqua nobilia sz Jan . p̄ quales debent esse p̄lati q̄ lex subditi et quales oms . p̄lati eī nō debent esse ceci sz videntes qz nō pt cecus cecum ducere . In celo eī sunt oms videntes sapientes et deū cognoscentes iō nō indigent aliquo instructore . Jer 22 . In inferno ā sunt oms ceci et iō cadunt i foueam . i . i p̄fundidatem penarū . Ysa . 2e . In p̄senti ā sūt quidam q̄ ceci qui nō hūt cognitoz di nor . et quidam videntes 8 p̄lati q̄ debent here duos oculos . 8 doctrinam fulgidā et vitam pulcram . ut illuminent et educant subditos verbo pariter et exº . Sz qū ista sunt ductores ceci et ducunt subditos cecos tunc ambo i foueam cadunt . Subditi quidā i foueam cadunt pctorū . p̄lati vo i foueam suppliciorū . Maius ā piculū est ceco cecū ductorem here q̄ nullū ductore here . Si eī cecus nullū ductorem hēat cum baculo viā prius palpat .

Cum turbe irruerent i ihm̄ . luc 4 . ¶ . criso⁹ sup ā ope imp̄fco om 29 . Sicut studiose agricole ē messis fecunda . Sicut boni negociatoris est apotheca referta . Sicut boni p̄dicatoris est eccā plena . Vn̄ q̄ xpc̄ gratiosissimus p̄dicator erat qui ad eū tanta multitudo ueniebat . Sicut ut dicit criso⁹ mnt ihm̄ turbe de ciuis p̄ ls ad eum concurrebat . 8 ppi verba gratiosa que ppr̄ p̄dicauit ppi faciem amabilem q̄ plures attrahebat et ppi crebra miracula q̄ faciebat . Vn̄ ppi ista turbe multe irruerunt i ihm̄ .
¶ Vn̄ in hoc 6 p̄ncipalr̄ innuitur . vz turbe auiditas ad audiend̄ xi sedulitas ad p̄dicand̄ sue p̄dicacōis p miraculorū operū confirmacō . stupor petri et sociorū eius ex miraculo viso . x blanda consolacō . et oº eorū conusio . ¶ Primo p̄ dicit cum turbe irruerent . i . cū impetu accederent ad ihm̄ . Gorr . ecce turbarū deuocō . p̄munq̄ eī lē tantus scribarū et phariseorū ad eū concursus . dulcedinem eī suā abscondit a sapientibz et prudentibz et reuelat paruulis . Vn̄ cant pº . adolescentule . i . aīe simplices et deuote dilexerunt te nimis . Vn̄ i laicis et i uetulis maior deuocō repit q̄ in multis clicis hijs diebz ¶ Jan . Cū turbe multe irruerent . i . cū quodam impetu venit sicut paupes i tpe famis . i . in distribucōe elemosinarum venire consueuerunt . In primitiua eī ecclīa fuit fames nō modica audiendi verbum dei . Amos 8º . Mittam famem in terris nō fa

Greg. fō.

Nobilia Jan.

Dnc̄ 4 p̄ fm̄ trin.

¶ A . criso⁹ .

Visio i͂ ptes

Gorr.

Fames verbi dei.

men panis neque sitim aque sed famem audiendi verbum dei. Talis fames attestatur mentis sanitati. Sicut fames corporalis probat aliquem esse sanum. In ecclesia sicut in tempore nunc instanti non est fames sed sacietas verbi dei. iuxta illud ysa. xi. Repleta est terra sapientia dei sicut aque maris operientis. Tanta enim nunc est copia verborum predicacionum quod predicacionis copia fastidium generat nimis multis quod est indicium alicuius spiritualium infirmitatum. Nam sicut fames verbi dei ut dictum est sanitatem quodammodo manifestat sic fastidium mortem signat. In psalmo. Omnem escam abhominata est anima eorum etc. Dicitur sermo dei esca quia saciat mentem famem manitatem deliciarum diviciarum et honorum mundanorum manifestando. In fine mundi per multos doctores fames renovabitur verbi dei iuxta illud psalmi. Convertentur ad vesperam et famem pacientur ut canes et circuibunt civitatem. In magnum desiderium habebunt alios convertendi. et erunt ut canes quia contra incredulos latrabunt et circuibunt civitatem id est ecclesiam, muniendo eam contra impugnatores hereticorum et dispergent ab manducando. ut sibi alios lucrentur christo et ei incorporent modo suo. et si non fuerint saturati fide sua et conversione plurimorum murmurabunt contra nolentes credere. eos sua graviter arguendo. Super isto textu dicit postilla. Hic ostenditur quanta debet esse mira et parata predicatorum ut veritatis audita verbi licet modica sint non repellant. Sed non enim debet esse dispensator austerus cum dominus cognoscitur satis pius. qui pacienter protulit in se irruentes. Et ipse stabat secus stagnum genezareth. Non quoniam eius aqua dulcis sit dicitur tamen mare secundum consuetudinem hebreorum qui omnem congregationem aquarum sive dulcium sive salsarum solent mare appellare. Mare autem galilee dicitur a provincia adiacente. Mare tiberiadis a tiberiade civitate quam edificavit herodes in honore tyberii. iuxta illum locum stagnum dicitur quasi stans. causatur enim in reflexione maris et aquis ebullientibus. Stagnum genezareth. notatur a proprietate quia sua crispantibus undis de se auram emittit. Unde secundum bedam. genezareth dicitur quasi generans auram. Allegorice autem stagnum istud potest dici lex nature. secundum glossam interlinearem. Circa illud stagnum sub legem stetit christus quia ipsius voluntarie servavit. math. v. Non veni legem solvere sed adimplere. Moraliter secundum glossam hoc stagnum potest dici presens seculum quia multas auras generat. De hoc stagno secundum gorre. pariter flant tres aure sed concupiscentia carnis concupiscentia oculorum et superbia vite de quibus prima ioh. 2o. Et possunt dici tres spiritus mundi qui exierunt de ore pseudo prophete in huius seculi. Apocalypsis 16o. Istis tribus ventis infiniti naves periclitantur. Huic exposicioni multum convenit pisan ita scribens. Per stagnum genezareth mundus designatur. propterea quia stagnum illud auras generat et per varietates temptacionum ad motum ventorum mundus perturbatur. Unde Danielis 7. Videbam in visione noctis et ecce quatuor venti pugnabant in mari magno. Ventus flans ab oriente est temptacio superbie vel vane glorie que ex nobilitate generis oritur. Ventus flans ab occidente est temptacio carnis que caro non cessat tendere ad occasum. Ventus flans ab aquilone est temptacio ire vel odii ab diabolo creatus crudelitatem. Ventus flans ab austro est temptacio ex prosperitate huius seculi orta generis. Huic exposicioni concordat quidam postillator scribendo. Stagnum genezareth est mundus cuius aque populi multi sunt habetur Apocalypsis 19. que generat auram turbacionis et commocionis. In hoc stagno ex omni parte aura gignitur sicut inquit dominus galfridus autissiodorensis. et a dextris et a sinistris et ab ante et retro deorsum et desursum. A dextris quia quosdam prosperitas commovet ad peccatum. A sinistris quia quosdam adversitas. et contra primum dicit sapiens. Mendicitatem et divicias ne dederis michi sed tantum victui meo tribue necessaria. ne forte saciatus alliciar ad negandum dominum. etc. Item a dextris veniunt tribulaciones que per ipsas augentur merita ut factum est in iob. et 2 cor. 12. Virtus in infirmitate perficitur. A sinistris et venit ventus bonus qui comprimant peccata. quod enim fornax auro hoc tribulacio iusto. Eccl. 24. Item a dextris quia est ab utilitate ut dictum est. A sinistris quia vergit in peccatum. Item enim radius solis indurat lutum et ceram emollit. Ab ante flat ventus cum tribulaciones sunt manifeste. A retro dum sunt occulte persecuciones ille per verbum iste per dolum desursum fit commocio quando superiores subditos opprimunt. Deut. 28. Sit celum quod super te est eneum et terra quam calcas ferrea det dominus terre tue pro imbre pulverem de celo descendat super te donec conteraris. Celum eneum est prelatus. Es durum est et sonorum significat prelatum durum subditis et eorum oppressorem per contenciones. De hoc celo non cadit imber vel pluvia doctrine super subditos sed pulvis qui terram non potest fecundare. De deorsum fit commocio quando contra prelatos subditi commovent. et talis commocio aliquando contingit iuste aliquando iniuste. Iniuste ut chore dathan et abiron contra aaron numeri 16. et maria contra moysen numeri 12. Iuste ut contra prelatum hereticum vel intollerabile. et tunc contra celum circumdat terra ferrea id est populum rebellem contra prelatum durum et incorrigibilem proterium et contenciosum. Haec tribulacio desursum a deo infertur. qui dominus regnare facit ypocritam propter peccata populi. Vel possunt dici quatuor venti in mundo generati et a daniele prophetati scilicet quatuor persecutorum entis de qua scribitur in psalmo. Circumdabit te civitas eius non videns a ...

more nocturno. A sagitta volante etc. Ut
primus versus sit contra persecutionem hereticorum que fuit quasi
timor nocturnus. Secundus contra persecutionem manifestam tiran-
norum que est volans in die. Tertius est contra ypo-
pocritarum etiam decipientium vel occulta pro-
modo simoniaca indignorum que perficitur per negotium
ambulans in tenebris in occulto. Sed quartus
versus est contra persecutionem antichristi que erit tamquam meridia-
num persequens iustos publice. Unde de istis persecu-
tionibus loquitur predictus Comestor in quadam sermone super il-
lo Zach. 2o. Ostendit mihi dominus quatuor fabros.
et sequitur. Hec sunt cornua que ventilaverunt iudam.
etc. Ut sic per fabros intelligamus diversas perse-
cutiones ecclesie que a principio mundi semper fuit quasi
inter malleum et incudem quia a tempore Abel in cuius
non defuit iniquitas et iustitia patiens. De
istis fabris propheta dicit in psalmo. Supra dorsum
meum fabricaverunt peccatores. Cum enim igitur
ista fabri conflatibus eorum diversos [illegible]. primus enim
ut spiritum sulphuris. secundus spiritum ignis. tertius spiritum
caliginis. quartus spiritum procellarum. Cum enim non
omnino flare non pretermiserunt. tamen spiritus sulphuris
flavit tempore hereticorum qui pessimis conflatoribus cor-
rumpebant. Spiritus ignis maxime voravit terre et
mari tempore martirum quando fideles persecutionibus
bantur quibus vexabant tormentis occi-
debantur mortibus exquisitis. Spiritus caliginis
flavit modo inquit tempore florum suorum. Sunt enim qui-
dam inquit speciem pietatis simulantes in operibus
impietatis vacant. nomine sanctitatis pretenden-
tes et veritate vane religionis qui in se est di-
laniant. Hii sunt inquit gemmina que concu-
tiunt et dilaniant latera matris sue. qui sunt in-
quit falsi fratres qui sunt qui epulantur quotidie
splendide quia in labore hominum non sunt et cum homini-
bus non flagellabuntur. Prelati inquit etiam re-
ligiosi quibus iure fraternitatis commissum est
patrimonium christi. quod ipse inquit adquisivit glose
consumunt gulose. Ipse in colaphis et fla-
gellis. ipsi in deliciis et cultellis. Ipse in obprobriis
et passionibus. ipsi in conviviis et ebrietatibus.
Ipse morte amara. ipsi in luxuria carnis. Sed
cum redierit inquit frater iste qui hodie peregre
profectus est quid respondebunt ei de patrimonio suo arbitror
quid respondere poterunt nisi hoc. Fili omnia bo-
na dimimus nec hiis contenti fuimus nec per
unum passum secuti sumus te. et ille poterit eis re-
spondere. Recepistis bona in vita vestra modo re-
cipietis eternaliter mala. Spiritus procellarum fla-
bit maxime tempore antichristi que erit persecutio ex omnibus
composita. quosdam enim sermento inficiet quos-
dam pecunie donando seducet. quosdam pretendo cor-
rumpet. ¶ Bernardus tamen super cantica sermone 33. et
post quod florent 19. exponit premissa aliter precipue de
temptatione que omnes infestant ita scribens.
credo quod hoc ordine qui hic notantur contra eos qui
insurgunt conantur et velut principes omni
temptationi. Bonum enim que adversus eos primum
certamen de molestiis corporis esse consuevit. Ca-
ro enim adhuc indomita castigari et in servitu-
tem redigi nequaquam voluntarie patitur. Sed ad-
huc memor recens preterite libertatis acrius
concupiscit adversus spiritum. itaque primordia nostre con-

versionis sepe conagitat timor. atque is timor noc-
turnus dicitur. quia nox in scriptura solet signare ad-
versa. et pro bonis que non videntur formidamus
que in principio sunt adversa tollerare. Superata
hac temptatione armemus nos adversus ad-
versus homini laudes que de laudabili pro-
fessionem vitari sunt inanis fama siquidem
volat et in die quia ex operibus lucis sagit-
ta leviter volat leviter penetrat sed non leve
vulnus infligit. sed cito interficiat. Sagitta
hec vana gloria est. De hac sagitta qui fer-
ventes sunt videant ipsi sed caveant ipsi sed paue-
ant. Si hec consufflatur tamquam inanis au-
ra restat ut solidius aliquid afferat de
divitiis et honoribus seculi. si forte qui non ce-
rat appetat dignitates. nunc est cum cavendum
veniri a negotio perambulante in tenebris
quod est ypocrisis. Etenim ista ambitione descendit
et in tenebris habitat eius quippe absconditur
quod est et quod non est mentitur. Negociatur
a omni tempore formam retinens pietatis. a
se occultando virtutem eius vendicans et ob
honores. Talitos hec negotium ambulans
in tenebris tibi fecit in tenebras corores
vestes spolians unusquaque et virtutum exacta
fuco pietatis enaticans. Postrema temptatio est
demonium meridianum que solet maxime insidiari
perfectis qui velut tamquam viri virtutum omnia spreverunt
iniquitatem enim pellat talibus diabolus virtutis
ymagine quos enim perfectum boni novit amato-
res mali enim sub specie boni non mediocris sed
perfectum persuadere conatur. ut cito consentiat. quod
magno opere diligit bonum et facile qui currit in-
currat periculum. Hec temptatio formidet et quo
se in summo stare quis viderit eo sibi vigilanti-
us ab incursu et demonio meridiano cavendum
intelligat. quod quidem demonium ideo me-
ridianum dici estimo quia sunt aliqui malig-
norum qui cum merito tenebrose obstinate quia vo-
luntatis sue propria nox sunt. dicere tamen se ad
fallendum simulare noverunt nec modo diem sed me-
ridiem. et tunc meridies in maior claritas
apparet. temptantis tamen quasi boni maioris ymaginem
profert. ¶ Porro hec aura que deforis immunet
unusquisque quod aura sunt quia tamen a neque foris
torquetur vitiis inquieta cogitatione semper commo-
vetur qui motus sepe a fomite surgit interius
sicut et de profundo maris surgit tempestas ni-
mis periculosa. Propter has intrinsecas et extrinse-
cas commotiones dicit propheta Ierem. per foris
interficiat gladius et domi mors similis est. Unde
omnis pars aure vel commotiones in hac
naviculam huius hominis repellitur. Sed in Iob.
quare enim a deceptis aura sustinuit tamen perse-
do amicorum ingesserunt. Iob 16. consolato-
res onerosi vos estis. A sinistris tamen pueris per-
cussis et pastoribus. boves et asinos came-
los que caldei abstulerunt. Iob primo. A sursum
tamen oves suas ignis de celo descendens con-
sumpsit et pueros. A deorsum tamen carne propria
pessimum vulnus obsedit. A retro tamen e regione
deserti ventus vehemens irruens concussit
quatuor angulis domus liberos oppressit. Ab
ante tamen ingesserunt propria uxoris forte gravius omnibus
audivit. ¶ Aliter per auram spiritualem inanem gloriam

Prior nocturnus.

Sagitta.

Vana gloria.

Laudes.

Negotium.

Ypocrisis.

Demonium meri-
dianum.

¶ A.

Iob quanta sus-
tinuit.

¶ B.

Quam glia p aura sigtur.

asserunt iustitie reputari. Nu ẽ quidam
postill. genazareth interpretat generans aura
iuxta aquam unquit feruentius mouetur aura ẽ
magis sentitur. quid aura n' inanis glia
a. ay. iiij. quid aqua n' scia. Eccl. 16. Aqua
sapie ~~potabit sapie~~ potabit illos. Aqua
generat aura i scia vanitate p cor. 8.
scia inflat. Periculum est ei mare inter cu
bat aura p quam naues plurime periclitant.
Hec aura an maturitate excutit fructus s.
poma ab arboribus. Multi eni n' eos ianis
glie appetitus impleret fructus de glie bono
rum nec tam cito predicaret ut doceret. Ou

Versus.

Excitat auditor studium laudata quot
Crescit ẽ immensa glia calcar habz.
haut ego de pueras. animo dat glia vires.
Et fecunda facit pectora laudis amor.
laudatas ostendit auis iunonia pennas.
Si tacitus spectes illas recondit opes.
Plausibus ex ipsis populi leti qz fauore
Ingenium quibus incaluisse puto.

Ouidius.

Quamuis a ad studium ẽ labore ianis glia
ẽ fauor popularis multos inuitet nimis stul
tum est p aura uolatili iures corporis labora
do consumere. ẽ leuis fame precio thesauru
bone conscie uel sapie vendere. Ideo uir
tutis fructum sapiens i conscia stultus in
glia ponit. Etiam ei mane adeo uino de
ratto affectu multi querunt q' boni magis
uideri qz ee volunt. mali a magis esse qz
uideri. ẽ tu i pa sapientum dicit apls. 2a
cor. p. Hec est glia nra testimoni conscie
nre. Marcialis. Nec te quesieris extra. Non
glietur gnero sapiens i sapia sua nec fortis
in fortitudie sua. nec diues i diuitijs suis.
In hoc glietur qui gliatur scire ẽ nosse
qz ego sum dns. Jer. 9. Tercio sciendu
q' sicut poma q ventus excutit grata no
sunt sz manu collecta eis racionabiliter pferu
tur. Sic his opa de quibus supius dcm est
no sunt deo grata sz sicut ea q manu de
cerpunt amico honorifice apponi pnt. sic
ea q no pulsu fauoris cadunt sz discrete
ẽ mature p feruore caritatis fiunt deo pla
cent. pu. 12. Substancia festinata minuetur ẽ q
paulatim manu colligit multiplicabz.

Hic poma q ventus pciat porcis comede
da sepius relinquuntur. Sic ẽ huius opa cibus
sunt spuum immundorum qs dns misit i por
cos. Mt. 8. Solent ẽ poma q p uentum
facile decidunt uermibus esse plena. Sic huius
opa vermem habent conscie intus corrosum.
Job 30. ẽ ysa ult. Item poma a vermi
bus corrosa plerumqz maiore odore qz sa
na exterius manifestant. Sic tales ypocrite
maiores sunt qz sa reality apud uulgu.

Tercio. mundus dr stagnum qz pisces de stag
no sapiunt aquam limosam i hoc a flu
uialibus discernuntur. Aq limosa e amor mun
di. In ps. Infixus sum i limo. Item qz stag
no magis qz i fluuio aque coartantur ẽ
distringuntur. Sic ẽ in mundo libertas pec
candi restringitur ut no qz uelint i deli
cijs delectentur. Osee 2o. Sepia uiam tuam
spinis. Ut dicit glo. de abbuilla. Ho pccat

plusqz diabolus suggerit cu homo miser de
pprio pcto no erubescit. Grandis pudor q
diabolus de pcto hois erubescat qd ei no sug
gerit cu miser de pcto pprio no erubescat.
Vel p hoc q aqua illa generat crispationes ẽ
ebulliciones signatur cordis. Eccl. 2o. Duplici corde
labijs scelerati. 4o. qz stagnum istud mare
dr s hebr. Veri hebrei in diuicijs huius mun
di amaritudine esse dicunt ẽ sciunt. Acqui
runtur eni cum labore. Eccl. 4o. Unus e ẽ scdm
no hz. no fratrem no filium ẽ tn laborare no
cessat. cum timore possidentur. Job 15. So
nitus terroris i auribus eius. Si pax sit semper
insidias suspicatur. leuit. 26. Terrebit eos
sonitus folij volantis. cum dolore deseruntur.
Eccl. 4o. Est ẽ alia infirmitas quam uidi sub sole.
diuicie congregate i malum dni sui pereunt ei in
afflictione pessima. Tercio q̃ staret iuxta stagnu
stagnum uidit duas naues quarum una erat
simonis petri ẽ altera zebedei. Mistice s glo.
due naues i stagno sunt circumcisio ẽ gentilitas.
Istas duas naues uidit ihc. Due naues
pnt intelligi due uie salutis s. uia manda
torum de qua pstra. Uiam mandatorum tuorum cu
curri. ẽ uia consiliorum que est nauis simo
nis petri. i obedientis pfecte qui no solum pre
cepta sz ẽ consilia adimpleuit. Secdm ali
os iste due naues sunt due uirtutes s. o
bedia ẽ pacia quas uidit ihc. i approbat
re harum altera s. obedia exercetur i labore al
tera s. pacia nos sustinet i dolore. Iste uir
tutes nauibus comparantur. qz sic quis i mari
sine nauibus mergitur ita i stagno huius mundi q
has naues non intrat periclitatur. Duo eni
nobis necia sunt s facere bonum ẽ ad obediam ẽ pa
ti pacienter mala ẽ hoc ptinet ad paciam.
De bono obedie dr p Reg. 15. melior e obe
dia qz uictime. De pacia dr luc. 21. In
pacia vra possidebitis animas vras.
Sed p ulteriori declaracione nota q' uidu est s
e p est nauis de qua fit mencio i scriptura
que tn ad duas pnt reduci. Sz nauis ecce
nauis aie ẽ nauis crucis. ẽ quelz istarum dr
nauis multiplici roe. s. continencie eminencie ẽ
sustinencie. Continencie qz sicut nauis hoies
continet quos ducit ad portum sic eccia scos uis
tos quos ducit ad triumphum. In ps. Ibi
aialia pusilla ẽ magna intelliguntur hoies cu
iusuis condicionis i bono statu pseuerantes quorum
est transire ad portum eternum. Naues i
uirtutes ecce militantis. Ista nauis s eccia
ducet eos quos continet merito ad portum trium
phantis. Item eccia dr nauis roe eminencie qua
premunit fluctibus maris quos pmit ẽ frangit.
Sic ẽ ipsos q sunt quasi fluctus maris ferue ntis
pmit ẽ subicit. Item eccia dr nauis roe sustie.
Sustinet ei ventos temptacionum uincit fluctus ad
uersitatum no frangitur scopulis heri
garum. Item aia uel homo dr nauis 3a roe
sicut eccia. roe materie roe forme. ẽ roe final
cae. Roe forme qz fragilis est ẽ tn res portat
multum preciosas. Sic ẽ homo licz fragilis sit
tn continet preciosa. 2. cor. 4. Habemus thesauru
preciosum in vasis fictilibus. Item roe forme. Na
uis ei iusus mare clauditur ẽ usus celum patu

la existit. Sic et anima debet claudi ad terrena ad gal. 6. michi mundus crucifixus est et ego mundo Et patula ad celum ut conversatio eius sit cum christo in celis phil. 3. Item racione cause finalis. Sicut enim navis facta est ad calcandum mare. sic et ipsa anima ad calcandum terrena. O domine ihesu beata navis que ita vadit per mare huius mundi quod non tangit mundum per delectationem. hoc enim valde difficile est. Ista navis modico gubernaculo regitur. gre. 8. Jac. 3. Ecce naves cum magne sint. i. anime que sunt magne per virtutem et a ventis validis mi nentur circumferuntur tamen a modico guberna culo gratie. quo impetus dirigentis voluit. i. deus dirigit. Item penitentia dicitur navis per quam salvantur homines. Sap. 14. Exiguo ligno credunt homines animas suas. et transeuntes mare liberati sunt per ratem. Et dicitur penitentia navis et 3a. racione Secunda racione forme portature et gubernatoris. racione for me quia in principio arta est. et in fine et in medio ampla. Sic et penitentia in principio arta est teste salvatore dicente Arta est via que ducit ad vitam. Ampla est in medio. Gregorius. Via dei non nisi arto itinere inchoatur. sed mortis dulcedine dilatatur. ¶ Et ista sine contrarium Jan. dicens. Navis in principio et in fine stric ta est et in medio lata. Penitentia enim in principio con versionis contra angustia propter inexperientiam et frequen tiam temptationum. In fine similiter erit stricta. propter districtam rationem reddendam. 2 Cor. 4. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi ut re ferat unusquisque propria corporis prout gessit. In medio autem lata propter caritatem diffusam. Ro. 4. Ca ritas dei diffusa est in cordibus vestris. Item racione portature quia navis est communis omnibus vehen dis. Sic penitentia omnes respiciat. Omnibus enim dicitur Agite penitentiam. et in huius rei signum ex cunctis animantibus univ[er]se carnis et utriusque sexus bina inducta sunt in archam. Item racione gub[er] nature. Propter quod notandum quod ad hoc quod navicula bene gubernaretur. necesse est quod nauta habeat remos velum anchoram et bastonum at haus torium. Remi penitentie sunt dolor et gaudium. do lore enim regitur ex parte prosperitatis ne nimis gau deat. et gaudio ex parte adversitatis. ne ni mis doleat. Velum est ieiunium quo penitentia continetur. malus est elemosina que ita recte regit navem penitentie ut non timeat ad periculum Thob. 4. Elemosina ab omni peccato et morte libe rat et non patitur animas ire in tenebras. An chora est spes ut dicit apostolus. hebr. 12. haus terium est confessio per hanc navem salvabimur transeuntes mare. sap. 14. ¶ Alias tres ra tiones ponit Jan. quare penitentia dicitur navis. Ra tione materie Navis enim fit ex tabulis cum cla vis fixis et bithumine linitis. Ad construc tionem autem navis materialis multe tabule re quiruntur. Ad constructionem autem navis penitentie tres scilicet contricio confessio et satisfactio. Clavus est timor dei. unde in isto clavo penitentie penitens firme tur. Nam non navis penitentie dissolvitur. Eccli. 27. Si non in timore domini te tenueris cito subvertetur domus tu a. Bitumen est ipsa caritas. que animam iun git deo suo et christo. qui autem non habet vinculum caritatis divisus est a deo suo et christo. sed caritas omnia ista coniungit. Col. 3. Secunda ratio quare penitentia dicitur navis est racione finis. Navis enim fit propter istum finem ut hominem per pelagus ad por tum ducat. Sic et penitentia est data homini ut per pelagus mundi ad portum paradisi ipsa duce te perveniat. Et sicut homo in navi existens dormiendo comedendo semper vadit ad portum sic et verus penitens semper vadit ad celum. Glossa super Gregorium. Sompnus sanctorum non vacat a me rito. Ideo enim dormiunt ut ad laudes dei for tius exurgant. Immo secundum Jan. et ipsa sanctorum sop nia alia sunt merito. In psalmo. Reliquie co gitationum diem festum agent tibi. Reliquie cogi tationum sunt sompnia que sanctis viris accidunt ex bonis meditationibus quas vigilando habue runt. Sic comedendo ad celum tendunt quo niam comedunt ut sint fortes ad divinum servicium. 1 Cor. 10. Sive manducatis sive bibitis omnia ad honorem dei facite. Sic pergunt ad celes tia quiescendo. quiescunt enim ut sint ad labo randum in dei servicio fortiores. Sicut enim mali utuntur sua fortitudine ad malum sic bo ni ea utuntur ad bonum. In psalmo. Fortitudinem meam ad te custodiam. Tertio secundum eundem penitentia dicitur navis racione regiminis navis. Navem enim regit nauclerus a posteriore. posterior pars hominis est mors. Nauclerus est meditatio mortis. Clamat ergo nauclerus iste ad a varos non ament divicias qui inde porta bunt vilissimum saccum. Clamat ad vo luptuosos ut dimittant delicias quia eorum caro cito erit cibus vermium Job 21. Cla mat ad superbos ut dimittant ambitiones suas. quia illi qui appetunt elevari cicius deprimuntur. ¶ Secundo in textu. Piscatores autem descenderant et lavabant retia. Isti pis catores secundum Gorram per predicatores ea que docent opere implentes ex doctoris sui christi de quo Act. 1. Cepit ihesus facere et docere. Hii piscatores fuerunt tres scilicet petrus iacobus et Johannes. In quo notantur tria piscatori necessaria. scilicet sapientia que per petrum intelligitur. qui interpretatur ag noscens. Supplantatio mali que per iaco bum intelligitur. qui interpretatur supplantator. Et gratia ad bene operandum. ut opere impleat quod verbo docet que per Johannem interpretatur in quo est gratia. Isti piscatores debent descen dere de alto predicationis ad consideracionem sue fragilitatis. Item debent lavare retia i. ver ba predicationis a crimibus. scilicet a questu temporali a gloria inani et ab adulatione fallaci. ex quo apostolus prima Thess. 2. Neque aliquando fuimus in sermone adulationis sicut scitis. neque in occasione avaricie. deus testis est. nec querentes ab hominibus gloriam. ¶ Huic expositioni concordat Jo. de abbatisvilla dicens. Retia sunt predicationes verborum propter com plectiones intellectuum. Piscatores descende[n] tes sunt predicatores qui debent descendere ab eo quod sunt per gratiam de gradu vite excel lentioris ad consideracionem proprie fragilitatis et postea lavant retia. Debet lavari predicatio ne sordescat in vite sterquilinio. Unde dicitur prov. 24. Aufer rubiginem de argento et egredietur vas purissimum. Argentum est eloquentia que rubiginem trahit per vite in mundiciam et per intentionem sinistram. Inficitur in quit cum questus causa vel inanis glorie libum

Greg.

Jan.

Scorum sopnia.

Naucler clamat.

¶ 2.

Gorr.

De predicatoribus.

Abbvill.

Postill.

dei predicatur quibus ablatis egreditur vas in opus purissimum. ¶ Alio exposicio alius postill. istud textum dicens. Piscatores autem descenderant ut lavarent retia. Piscatores hic accipiuntur qui pro vita eterna ad inveniendam laborant. Habet autem navis obediencie alia retia quam navis penitencie. Retia namque navis obediencie sunt opera mandatorum ut elemosina ieiunium et oracio de quibus Act. 6. Retia navis penitencie sunt tolerancia malorum de quibus 2 Cor. 11. In laboribus et erumpnis in vigiliis multis in fame et siti etc. quorum meritis vitam capere intendunt.

Versus. Ovidius.

Scit bene venator cervis ubi retia tendat.
Et que frondosa valle moretur aper.
Aucupibus noti frutices que sustinet hamos.
Scit bene que multo pisce natentur aque.

Descendere autem dicuntur ab hiis navibus cum humiliter se recognoscunt hiis carere virtutibus vel debita eorum perfeccione quia bonorum virorum est ibi agnoscere culpam ubi culpa non est. Retia quibus se nichil cepisse dicunt sunt opera quibus se nichil meruisse fatentur. Servantes illud Luc. 17. Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite. Servi inutiles sumus. Retia lavant dum se non solum nichil cepisse hoc est nichil boni fecisse sed multa omisisse et que sordes contraxisse timent dicentes cum Job 9. 2. Si dixerimus quia peccatum non habemus nos ipsos seducimus etc. ¶ Vel retia sunt opera de genere bonorum quibus aliquid potuit capi in vita eterna promereri si bene facta forent sed sordes contrahunt dum non recta intencione fiunt. dum operibus illis inanis gloria vel merces temporales captantur. et sunt que tele aranearum quibus musce capiuntur et non grandia animalia. ¶ Alio modo secundum postill. quod per duas naves intelligitur duas vitas scilicet vitam seculo realiter abrenunciantem et vitam secularium dicens quod

Fit.

Postill.

istarum navium et vitarum potest dici. Vita enim secularium vix sine peccato agitur et indiget purgari et propter hoc inquit dicitur. Piscatores descendebant et lavabant retia. Omnis igitur mundani et piscatores sunt qui commoda temporalia et lucra venantur. alius parte per negociacionem suam. Impiger extremos currit mercator ad indos. Per mare pauperiem fugiens per saxa per ignes. ¶ Sunt piscatores sicut pro lucris exponunt se periculis sic et multo tedio. et sicut piscatores dolore afficiuntur quando modicum aut nichil capiunt sic et ipsi.

alius

Oracius.

Versus.

¶ Est et hic sciendum quod pertinent ad primam exposicionem retia predicatoris mundantur reficiuntur extenduntur plicantur et rumpuntur. Mundantur ab omni amaritudine vana gloria et adulacione ut dictum est. Reficiuntur quando ea que videntur contraria in scriptura concordantur sed conectuntur ut sit rota in medio rote. Ezech. 1. Et duo cherubin sese respiciebant mutuo versis vultibus. Exo. 25. Extenduntur quando contrarietates et difficultates aperiuntur et enodantur. et retia qui elucidant me vitam

Retia reficiuntur.

Mora.

De sacra scriptura.

eternam habebunt. Plicantur quando secreta ab eis quibus non sunt publicanda absconduntur. Math. 7. Nolite sanctum dare canibus neque mittatis margaritas vestras ante porcos. et hoc significat Christus qui complicavit librum. Unde Luc. 4. Cum plicuisset librum reddidit ministro. Quando autem retia rumpuntur inferius videbitur. ¶ Sed et addendum sequendum quod multiplicia sunt retia quia sunt retia relinquenda fugienda timenda et assuefacienda. Retia relinquenda sunt cupiditatis secularis. Item cupiditatis pecunie. Item voluptatis gule et luxurie. Item elacionis superbie. Item sunt retia fugienda et hec sunt diabolice suggestionis in cogitacione. Item carnalis affectionis in affectione. Item mundane implicacionis in accione. Item humane dolositatis in sermone. Prov. 29. Homo qui blandis fictisque sermonibus loquitur amico suo expandit rete gressibus suis. Item perverse imitacionis in conversione. Item inclinacionis ad maliciam ex consuetudine prava. Item sunt retia timenda videlicet divine severitatis et hoc quoad ambiciosos ad modum volucrum. Osee 7. Extendam rete meum super eos. quasi volucrem celi capiam eos. Item a cupidis ad modum piscium. Ezech. 32. Expandam super eum rete meum et capietur in sagena. Item superbis sunt hec retia timenda ad modum ferarum. Ezech. 19. Item sunt retia assuefacienda et hec sunt consideraciones scripturarum. Item imitacionis Christi. Item predicacionis Jo. ult. Mittite in dexteram navigii etc. Et hoc rete contexitur exhortacionibus promissionibus et comminacionibus. ¶ Sequitur autem in textu. Ascendens autem in unam navem que erat Simonis. Navis Simonis ecclesia sancta est in quam dicitur Christus ascendere quilibet qui vult Christum debite informare. Unde et ascensus Christi corporalis nostram ascensionem spiritualem figurabat. Pro cuius declaracione notandum quod 4 sunt ascensiones spirituales que significantur per 4 ascensiones Christi. et sunt in corde cuiuslibet disponende de quibus dicitur in Ps. Beatus vir cuius est auxilium abs te ascensiones in corde suo disposuit. Prima est ab originali culpa ad graciam baptismalem que fit in baptismo. et hoc ostenditur Math. 3. Ubi baptizatus Jhesus ascendit de aqua. Ubi ostenditur triplex effectus baptismi. videlicet celi apercio spiritus dei dacio et placacio dei dacio. Primus notatur cum dicitur. Aperti sunt celi. 2us ibi. Vidi spiritum descendentem. 3us ibi. Hic est filius meus dilectus. 2a ascensio est ab actuali culpa ad penitenciam. et ista figurari potest cum per navim istam intelligi possit navis penitencie ut declaratum est supra. Ideo dicit Jeronimus quod penitencia est 2a tabula post naufragium. Et notandum quod ad statum penitencie ascendendum est ad docendum alios. Qui enim voluit aliis predicare debet corpus primum a carnalibus voluptatibus refrenare. 1 Cor. 9. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne cum aliis predicaverim ipse reprobus efficiar. 3a ascensio est ad statum iusticie et hec figuratur in ascensione Christi in monte. Et notandum quod in montem ascendit ut doceret et oraret et ut transfiguraretur. de primo Math. 5. de 2o Math. 14. de 3o.

Fit.

Ascensiones spirituales.

1a.

2a.

3a.

ch. 18. post ascensum eius in montem erudit alia
ad ascensum in montem perfectam iusticiam quam dominus
docuit in monte. Exodi 19 dixit dominus moysi
Exo. 24. Ascende in montem et dabo tibi le
gem et mandata. Item ascendendum est per oracio
nem in montem enim ascensus unde oratur cum oracio
sit ascensus mentis in deum secundum dam[ascenum]. Item ascen
dendum est in montem iusticie per transfiguracionem
ubi enim dominus transfiguratus est. ibi homines se
transfigurant cum statum mutant. Quarta ascensio
est ad perfectionem prime et hec figuratur in ascensione
christi in ierusalem ad quam ascendit christus ad con
paciendum quando flevit super illud Math. 19. et ad
paciendum Math. 20. Ecce ascendimus ierosoli
mam etc. Sed perfectio prime in duobus consistit
scilicet in paciendo et compaciendo. Quinta ascensio
est ad perfectionem sciencie sed cum humilitate et hoc fi
guratur in ascensione christi in templum. Jo. 7.
ubi admirabantur de doctrina eius. et ille dice
bat eis. Mea doctrina non est mea sed eius
etc. et paulo post. qui a semetipso loquitur gloriam
propriam querit. Ex quo patet quod humilitas
sit medium introductivum sciencie. luc. 10. Ab
scondisti hec a sapientibus et prudentibus et re
velasti ea parvulis. Sexta ascensio est ad perfectionem
sancte religionis sive obediencie perseverantis. et hec
significatur per ascensionem christi in crucem. philipp. 2. christus
factus est pro nobis obediens usque ad mortem
etc. In cruce enim est forma obediencie vere et perfectio
in qua configitur anima clavis obediencie in
manibus et pedibus. Manus itaque dextra est po
testas faciendi quod placet. Sinistra vero potestas
dimittendi quod displicet. Sed pedes duo sunt
dexter proprius sensus. et sinister propria voluntas.
que omnia configuntur clavis obediencie ut nec
possit facere hoc quod placet nec dimittere
hoc quod displicet. vel moveri proprio assensu
vel proprio affectu. ¶ Septima ascensio est ad gloriam
que figuratur in ascensu christi in celum. Marci 2.
Ascendit ante eos pandens iter. Iste 7 ascen
siones significantur per 7 gradus quibus erat ascen
sus in templum. Ezech. 40. Sed hic est notan
dum quod non dicitur quod christus ascendit sed et ascendit in
unam navim. In una inquit quia una est ecclesia
catholica que erat simonis quia ei ecclesie cura
specialiter commissa est. ¶ Et est hic notandum secundum Jan.
quod licet petrus fuit cognominatus cephas petrus
et symon. non tamen dicitur quod ascendit in navem
cephe nec simonis. ~~Cephas enim interpretatur~~
quod interpretatur caput et significat prelatos subli
mes et in mundo potentes qui in ecclesia capitis
locum tenent. Petrus interpretatur agnoscens et significat
illos qui videntur magna habere sciencie perfectionem.
Symon quod interpretatur obediens. Non ergo dicitur quod
christus ascendit in navem cephe nec petri sed simonis.
quia non dum habitat cum aliquibus propter suam pote
nciam nec propter solam scienciam sed cum habitat cum illis
qui habent sapienciam et humilem obedienciam. Ideo autem
dixi qui habent sapientem et humilem quia est
quedam obediencia stulta qua quis obedit sensua
litati vel proprie voluntati ad eorum dampnum. Ro. 6. Non
regnet peccatum in vestro mortali corpore ut obediatis

concupiscenciis eius. Ista obediencia est mulus fa
tua. Est alia obediencia humilis et devota
cum quis voluntatem suam voluntati prela
ti totaliter committit. et ista fuit obediencia pau
li qui act. 9. dixit Domine quid me vis
facere. Et hec figurata fuit in navi simo
nis. In navem vero simonis salvator ascen
dit qui nedum precepta sed et consilia implevit.
Sic predicatorem navim simonis decet ascendere.
Sed enim predicatorem et precepta et consilia adim
plere qui ad implecionem preceptorum et consili
orum et consiliorum alios laborat reducere.
Cum autem esset ihesus in navi simonis rogavit
eum a terra reducere pusillum. Ecce mira
humilitas quia precipere poterat et tamen rogat non
imperat. In hoc enim formam dedit prela
tis ut libencius moneant quam precipiant.
magis et amari appetant quam timeri.
Sed e contrario faciunt fatui de quibus ezech. 34.
Cum austeritate imperabitis eis etc.
Ad literam dicit pusillum. quia ita vole
bat a ripa elongari ut possit audiri.
non tamen opprimi. Pusillum et dicit iusticie
quia non potest totaliter cor nostrum redui ne ex ali
qua parte terram tangat. dum corpus quod corrum
pitur aggravat animam. Job de abbulit. O
tu petre qui es nauclerus rogat te dominus na
vem de terra reducere. id est commissos ab
amore temporalium abstrahere. Sed si tu es ad
heres. si gibbosus es et ad terram incur
vatus quomodo alios a terra reduces. ¶ Jan.
notandum quod dicit Rogavit eum a terra reducere
pusillum. Non rogavit ut penitus se elon
get a terra. sed ut pusillum se reducat a
terra. Quidam penitus sunt in terra ut a
vari. Alii sunt penitus reducti a terra sicut
viri perfecti. Alii sunt pusillum reducti a terra
sicut boni laici et imperfecti qui non debent in
esse in terra per inordinatum amorem terrenorum.
Non requiritur ab eis ut omnino abstrahant
se a terra per omnimodum contemptum sed ut
pusillum reducant se a terra per amorem or
dinatum. In terra penitus erat qui dicebat luc.
12. Anima mea habes multa bona requiesce com
mede bibe etc. A terra penitus se elongaverunt
qui dicebant Math. 19. Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te. A terra pusillum reducere
docebat apostolus dicens prima cor. 7. qui habent
uxores tamquam non habentes sint. et qui utuntur hoc
mundo tamquam non utantur. Ille enim utitur hoc
mundo tamquam non utatur qui rebus mundi non
ad superfluitatem utitur sed ad necessitatem. ¶ A
lii per reductionem a terra intelligit renuncia
cionem propriorum. pro quo dicunt quod christus rogavit non
precepit. quia renunciacio propriorum et huius est in con
silio non in precepto. cor. 7. Preceptum de vir
ginibus non habeo consilium autem do. A terra
dicitur reducere. quia non solent subito mundanum
et carnales affectus abrumpi sed paulatim at
tenuari et alienari. ¶ Et hunc exposuit Jan.
In sermone 2° dicens. Rogavit eum a terra.

Iste mutaciones
ad placitum

Obedientia

Abbulit.

contra prelatos.

Jan.

Quidam sunt in terra et quidam reducti a terra.

De contemptu mundialium.

Jan.

~~no p̃nt~~
&c. Sed ei uiri q̃ dum hic sunt penitus
elongari a mundo. s; op; q corpus p̃uideant
uictu & uirtutib; p̃ximo satisfaciant. Ideo
d; eze. 8. Eleuauit me sp̃c inter terram &
celum & terram. Non dixit posuit me in ce
lo q̃ ibi sunt soli bti. s; eleuauit me
inter celum & terram q̃ ibi sunt uiri in ho
mundo positi qui ascendunt in celum p amo
rem. & quiq; descendunt ad terram per
uirtuti p̃uisionem. & hoc ondit q corpus lz
sit natum in sinistra parte tn respicit ad
dexteram. q̃ uiri sancti q̃uis sint in mun
do p corporalem habitacõz tn suspirant ad ce
lum p ardentem amorem. Sic suspirauit
p̃pha dicens. Sitiuit anima mea ad deum
fontem uiuum. ¶ Item exponi sit. A terra na
uis subducit cu terrena & corporalis accõ ab
intencõe terrenali elongatur. Sic g̃ fit ter
na accõ q̃ sit celestis intencõ. Vel terra
est terrena conuersacõ. A terra g̃ nauis sub
ducitur du spuales uiri a pristina terrena
li conuersacõe recedentes spũalib; p̃ncipaliter ua
care sciunt. A terra & reducitur q̃ opa de
genere bonorum que cu mundanis tota hũt
intencõe dissimili operantur. ¶ Sequitur. Et sedens
de nauicula docebat turbas. Ille n. qui
in nauicula no sedet. i. qui in ecclesia p humilitatem
& concordiam humilitatis se no hz docere non
oportet. Dicitur 2°. Nolite magni plures fieri
s. ab eccia. Secundum aug. in p̃logo retracta
cionum. Tunc plures magri sunt qn inter se
in doctrina contradicunt. ¶ Vn hic dicit pos
till. Incestuosus castitatem superbus humilita
tem inobediens obedienciam docere no pt effica
citer. Sed g̃ post in nauim simonis du prior
impleret mandata legis ei implere turbas
docet. dum seruando mandata obseruare
p̃suadet. Act. p°. Cepit ihc facere & docere.
Multi tn hijs diebus sunt de illis de quib; d;
Mt. 23. Alligant onera grauia & importabilia
& imponunt in humeris hominum digito aut suo
nolunt ea mouere. Ite in nauicula sedere e
assiduum esse in uite p̃ntie. uel in consideracõe
anime p̃prie. ¶ Vt aut cessauit loqui. i. p̃ius q̃
finiuit sermonem suum de quo superdictum e q̃ se
dens de nauicula docebat turbas. ¶ Hic a
notatur reuerenciam que d; esse in audito
rib; uerbi dei que fuit in audientib; uba xp̃i.
Per eo q̃ d;. q̃ cessauit loqui concludit q̃
p̃dicacõe eius no interruperunt. s; quousq;
cessauit loqui intente audierunt. Verba
dei in quit sunt cu multa reuerencia audienda
q̃ sunt medicine dei gemme & reliquie. Qui
busdam ei sunt medicina purgatiua sicut
penitentib; a quib; purgant malos humo
res pcti. Sap. 16°. Neq; herba neq; malag
ma sanauit eos s; sermo tuus dne q̃ sa
nat oia. Quibusdam sunt medicina me
lioratiua sicut p̃ficientib; quos ad melius solli
citant continueq; a sunt medicina conseruatiua
ut illud ps. In corde meo abscondi eloquia
tua &c. 2°. sunt gemme dei. Istas a gemmas
sci diligunt. In ps°. Dilexi mandata tua
super aurum & topasion. Homines a porcorum co
temperunt. Mt. 7. Nec mittatis margaritas
uestras ante porcos. Poma ei putrida i. uerba
lia tales porci cum mag̃ suscipiunt audi
ditate. Si quis a gemmam talem haberet quam
x̃ in ore portasset cu mag̃ reuerencia eam seruaret.
Cum magna g̃ reuerencia uba sci eua
gelij sunt audienda q̃ ex corde xp̃i & ab eius
ore p̃cesserunt. 3°. sunt reliquie dei. Verba
ei sci euangelij sunt reliquie. Verba & aliorum
scorum sunt reliquie eorum. Reliquie a corporales
scorum aliquando sanant morbos corporales uba aut
dei sanant spũales. Nam cecam illumina
uit. In ps°. Preceptum dni lucidum &c. Mortuam
mortuam uiuificant. Jo. 4. Ciam febrili calo
re inflammata refrigerant. Eccl. 18. Ciam
male infrigidata inflammant. In ps°. Ig
nitum eloquium tuum &c. ¶ Sed redeundo ad
textum s postill. notare debemus. quid est q̃ ces
sat loqui. & p̃ dicit. Duc in altum. & uidetur
q̃ hic traditur p̃lati officium qui d; actum
officij sui alternatim uariare. Non ei igitur
d; semper insistere contemplacõi & oracõi s; tan
dem d; ad predicacõz. Vn exo. 14. quid
clamas ad me s. orando loquere filijs
isrl. Nec semp p̃dicacõi insistendum s; finita
p̃dicacõe ad accõm expedit transfugere. Vt
a cessauit loqui dixit simoni. Duc in altum.
Et re. qui ei doctrine tn uacat no du na
uem in altum ducat s; qn iuxta litus nauigat
s; cu manum mittit ad forcia in altum du
cit. Ad litteram d;. Duc in altum. i. in p̃fun
dum mare. & laxate retia uestra. ¶ Hic au
querit glosa quare specialiter dicat petro. Duc in al
tum. & no iacobo uel iohi. Et rnd; q̃ ei
specialiter commissurus erat regimen nauis ec
clie & uniuersalis piscatoris spũalis. Sicut illud Mt.
16. Super hanc petram edificabo ecclam mea
Et ideo cu dicit singulariter. Duc in altum. &
tamen subdit pluraliter. Laxate retia uestra. Ad hoc di
cendum q̃ communis omnib; curatis dicitur. Laxa
te retia. tn soli petro d;. Duc in altum. ad de
notandum q̃ solis prelatis competit misteriorum
profunda discutere & predicare. Mistice hic tan
gitur predicatori expediens. Primo sublimis conuersacio
Super monte ex
celsum ascende tu qui euangelizas syon. ¶ Io
hannes de abbatuill. quod ducet in altum q̃ des
cendit in p̃fundum uiciorum. Sibi g̃ in altum
ducere oportet in altum condescendere. Dicit simoni.
i. epo. Duc in altum. & statim d; p̃ suffra
ganeis. Laxate retia in capturam. Secundo notatur
facilis & plana predicacõ. Dicit ei. Laxate retia.
no inolute. Prouerb. 14. Doctrina prudentum facilis
&c. Contra quod faciunt hij de quib; ysa. 19. Texen
tes subtilia q̃ dicere no utilia. ¶ Veruptn
hic dicit postill. Duc in altum. quid est igitur
nisi quod dicitur Col. 3°. Si consurrexistis cu
xp̃o que sursum sunt querite. q̃ sursum sunt sa

De corde hoĩs.
¶ C.
Contra p̃latos.
Aug. Ro.
Nota.
Verbum dei est medicina gemme & reliquie.
¶ Gl.
Postill.
Glosa
Postill.
Gl.
Tex.
Gl.
Gl.
Gl.
Mistice
P̃dicacõ
Abbatuill.
Postill.

pate. Sacerdos inquit dicit i[n] missa. Sursu[m] corda. Sed i[n] altu[m] q[uod] altu[m] cordis et magnifica e[st] t[em]p[or]alia conte[m]pnere et eterna querere que sunt alta. mundani no[n] q[ue]runt q[uod] eternaliter magnu[m] et altu[m] s[ed] t[em]p[or]ale altum est. Laxate retia in capturam. Est au[tem] retia laxare a[n]i[m]u[m] ad bona op[er]a dilatare. Aug[ustinus]. Et b[e]n[e] dicit in capturam. q[uasi] d[iceret]. tunc capies ad. qui et t[em]p[or]alia quesiverunt q[ui] nichil capiunt ... [illegible] etiam retia vacua ext[ra]hit ut ...

¶ Hic e[st] notatur in predicatore recta intentio ... cum d[icitu]r. in capturam piscium. no[n] aliq[ua] ... no[n] d[icitu]r p[ro]p[ter] vanam gl[or]iam no[n] p[ro]p[ter] adulaco[n]em no[n] p[ro]p[ter] utilitatem t[em]p[or]alem. s[ed] p[ro]p[ter] ho[mi]n[u]m edificatio[n]em. Heu hodie inquit multi laxant retia in capturam s[ed] no[n] piscium sp[irit]ualiu[m] i. bonoru[m] de quib[us] abakuk p[ro]ph[eta] facies ho[m]i[n]es q[ua]si pisces maris. s[ed] i[n] captura ranar[um] et muscar[um] i. p[re]bendaru[m] dignitatu[m] et co[m]modor[um]. ysa. 59. aranee texuerunt retia. Retia sunt verbor[um] co[m]plexiones et disposicio[n]es que quos capiunt non amittunt. vn[de] et retia q[uasi] retinentia sunt vocata. q[uia] captos no[n] p[er]mittunt set reservant. H[ec] retia p[ro]p[ter] studiu[m] ... p[er] p[re]dicator[es] laxantur p[er] co[n]sciencias colliguntur. p[er] p[re]dicator[es] lacrimosam contricio[n]em lavantur. p[er] s[an]c[t]i ... et p[er] carnis mortificatio[n]em siccantur.

¶ Hic a[utem] notat quidam postill[ator] qualiter d[omi]n[u]s vidit petru[m] et andream mittentes retia i[n] mare. Ite[m] qua[liter] [secun]do vidit iacobum et ioh[ann]em retia reficientes eode[m] c[apitulo]. Ite[m] [tertio] piscatores descenderant et lavabant retia ut hic. Ite[m] [quarto] q[uod] navi ducti i[n] altu[m] retia laxant et multitudo pisciu[m] capit et rete ru[m]pit. Ite[m] [quinto] q[uod] Ioh. ult. rete i[n] dexteram navigii mittitur et multitudo piscium capitur.

¶ Iuxta p[rimu]m ... mitte rete predicatoris i[n] mari i. in illos qui sunt i[n] amaritudine ... ad divinu[m] convertere qui no[n] h[abe]t in hoc mundo ... Aug[ustinus]. [secun]do ... et iaco[bi] retia p[re]dicatoris reficias nec nova et prius inaudita fingas nec ... ita ... s[ed] ... iuxta eas insimul congregare. Aug[ustinus]. [tertio] p[re]dicator noli extolli te et via infima descende et lava retia predicatoris humiliter defleus q[uod] ... negligencias p[er]petrasti. ... [quarto] notand[um] q[uod] no[n] s[em]p[er] p[re]dicand[um] est in locis p[ro]pinquis s[ed] et i[n] remotis. In remotis e[nim] sepe maior e[st] fructus. Aug[ustinus]. [quinto] intellige p[re]dicator[em] p[ro] ... satis valde fructuosa esse. Rete e[nim] in dextram mittit ... In veteri testa[mento] piscabantur ad sinistram navigii q[uia] t[em]p[or]alia ei p[ro]mittebant ysa. p[rimo] ad sinistram et navigii piscant p[re]dicatores questiona ... qualescumq[ue].

¶ Re[spondens]. Simon dixit. P[re]ceptor per noctem laborantes et nil cepimus. ad litte[ram] nullum piscem. In verbo a[utem] tuo. s[cilicet] obediendo v[er]bo tuo. laxabo rete. In isto e[nim] ... multis de pet[ro] p[re]dictis ... possumus ... obedie[n]cie humilitatis q[uia] cu[m] d[ixiss]et duc in altu[m] et c[etera] ut navem reduceret pusillu[m] a t[er]ra no[n] se excusavit s[ed] humil[ite]r obedivit.

¶ Tribus a[utem] de causis solet quis ab iniuncto op[er]e se excusare. p[rimo] qu[ia] alias fuit fatigatus et vellet quiescere. [secun]do q[uia] illud q[uo]d iniungit[ur] v[idetur] nimis arduu[m] et difficile. [tertio] q[uia] v[idetur] infructuosu[m] et sine utilitate. Petrus quidem p[er] totam noctem laboravit et i[de]o v[idetur] excusabil[is] est q[uia] fatigatus erat. Illud et q[uo]d p[re]cipiebatur v[idetur] difficile. Sed i[n] altu[m] retia laxare difficilis e[st] e[nim] piscari i[n] alto mari q[uam] in infimo. Poterat et r[ati]onabil[iter] timere et sperare inutilit[er] operis futu[ri] ex operis p[re]teriti infructuositate. et tu[n]c simpl[icite]r dixit. In v[er]bo au[tem] tuo laxabo te. In quo datur intell[igi] q[uod] tu p[re]latus ad p[re]cept[um] q[uo]d v[idetur] co[n]tinue honorem dei uel edificatio[n]em p[ro]x[imi] uel virtutem t[em]p[or]is subditi nec d[ebet] se subditus excusare nec p[ro]p[ter] fatigatio[n]em corporis nec p[ro]p[ter] difficultatem operis. nec p[ro]p[ter] app[ar]ente[m] inutilitatem laboris. s[ed] d[ebet] deo se committere et simpl[icite]r obedire.

¶ Circa p[re]missa a[utem] textu[m] sunt aliqua hic breviter notanda. P[rim]o est s[ecundum] greg. q[uod] in eo q[uod] petrus et c[etera] nocte laborantes nichil cepit datur intell[igi] q[uod] p[er] totam noctem, veteris testa[menti] cu[m] datu[m] est lumine illuminare nimis ... p[ro]. laborantes nichil ceperunt doctores ueteris legis. Gl[osa]. P[er] veterem lege[m] laborantes nullum duximus ad uitam. Sic et laborantes p[er] totam nocte[m] h[uius] seculi nichil ceperunt. Vn[de] quidam postill[ator]. Piscat[io] petri nocte facta laboriosa et infructuosa sig[nificat] piscationem laborantium i[n] adquisitio[n]e t[em]p[or]aliu[m]. Piscat[io] u[ero] in v[er]bo d[omi]ni facta sig[nificat] piscatore[m] fidelem laborante[m] in hiis que p[er]tinent ad salute[m] a[n]i[m]arum. Prima piscatio[n]em facit cupiditas [secun]da caritas. In nocte fit prima q[uia] qui male agit odit lucem. Ioh. c. et Iob [24]. ¶ Oculus adulteri observat caliginem. Excitatur aliquis q[uasi] tu[n]c ad visum vicium pellium ardente. Aug[ustinus]. Super cecidit ignis et no[n] viderunt solem. Ex igne e[nim] concupiscentie qui da fumus p[ro]cedit qui visum impedit interioru[m]. Item piscat[io] cupiditatis multu[m] h[abe]t laboris. Ec[clesiastes] 10. labor stultor[um] affligit eos. [Secun]do fit piscat[io] avaror[um] i[n] nocte q[uia] potius capiuntur q[uam] capiunt. Sicut pisces volens capere escam et capit[ur] hamo. Aug[ustinus]. Predam qui vis capere muscipula est. tenes alienu[m] et teneris. Avarus e[nim] potius h[abe]t q[uam] h[abe]t. P[ro]v[erbiorum] 13. Est q[uasi] dives cu[m] nichil h[abe]at. Immo h[abe]t horrea et cellaria avaror[um] multa capiunt ipsi tamen vacui remanent. Tullius. Animus hominis no[n] archa dives appellari solet. Piscat[io] caritatis multu[m] capit. Sic e[nim] p[re]dicat[io] toti aucto mundi. Si p[re]dicatores t[em]p[or]e v[idetur] te sue no[n] luc[ra]ret nisi a[n]i[m]am una[m] multu[m] lucraret[ur].

¶ Avarus sitis est aranee q[ue] eviscerando ad telam p[er]ficiat qua muscas capiat et i[n] bonis interiorib[us] se dampnificat et vilia adquirat. ysa 59. et ec[clesiastes] 10. ¶ Est a[utem] notand[um] q[uod] qui in verbo dei laxat rete capit pisce[m] maior[em] i. regnum eternu[m]. Hic est denarius argente[us] inventus i[n] ore piscis i. ex Ioh. 6. Verba eterne vite h[ab]es. Et b[e]n[e] dicebat petrus In v[er]bo a[utem] tuo laxabo rete. no[n] meo. Co[ntra] q[uo]d faciunt illi qui s[ibi] ascribunt q[uo]d p[re]dicant uel legunt. quo co[ntra] in ps[almo]. Non no[bis]

¶ Ce. nobilia.

Nota.

Postill.

Piscat[io] dup[lex].

Co[ntra] luxuriosos.

Co[ntra] cupidos.

Aug[ustinus].

a diabo[lo]

P[ro] p[re]dicatore.

p[re]valet.

No[ta].

H.

bis dicit non nobis sed nomini tuo etc. Item in verbo tuo non fabuloso sicut illi qui va rias fabulas nimis pertrahunt. In ps. Narraverunt mihi iniqui fabulaciones. Item verbo tuo non polito sicut illi qui subtilia et non utilia querunt. ¶ Super isto tex tu sic scribit postilla In verbo tuo laxa bo rete i. in tua inspiracione qua loqueris ad me interius laxabo rete eloquii i. verba predicacionis. ¶ Est autem 3o verbum perti nens ad propositum scilicet verbum interne in spiracionis verbum mentalis concepcionis et verbum doctrine sive predicacionis. Ve nit ergo verbum interne inspiracionis ad verbum mentis et sic procedit efficaciter verbum predicacionis. Ysa. 55. quomodo ymber descendit et nix de celo et illuc ultra non revertitur sed inebriat terram et infundit eam Sic erit verbum quod egredietur de ore me o. ymber qui de celo descendit est verbum interne inspiracionis quod comparat ymbri quia irrogat. nivi quia refrigerat. Terra que inebri atur est verbum mentis quod postea verbum fecundat. Verbum quod de ore procedit est verbum predicacionis cuius efficacia notur autem dicit. Non revertetur ad me vacuum sed faciet quecumque volui. Et verbum dei de o re meo quia predicator os domini est. Jer. 15. Si separaveris preciosum a vili quasi os meum eris. Et i. Cor. 2o. Sermo meus et predicacio mea non in persuasibilibus humane sapientie ver bis sed in persuasione spiritus et virtutis. ¶ Iterum. notandum quod diabolus et sui in nocte solent piscari scilicet in nocte ignorancie quo ad eos quos temptat. Instrumenta autem diaboli ad piscandum sunt hamus sagena rete et sporta. Hamo piscatur quando per gulam ali quem capit sicut cepit adam gen. 3o. et esau. gen. 25. Sagena piscatur per luxuria m. Vel rethi suo piscatur i. rethi quasi ava ricie quo quasi omnes capit. ¶ Te. Et cum ho fecissent i. cum laxassent rete in verbo christi concluserunt piscium multitudinem per copia m. divinam insimul congregatam quippe obediebant ei cui subiecta sunt omnia. Mys tice autem multitudo piscium in rete capitur quando multitudo hominum per predicacionem verbi dei ad fidem adducatur. ¶ Unde Jan. in sermone 3o. predicatores inquit dei vocantur piscatores et venatores. Sed predicatores inquit primitivi fuerunt piscatores quia uno tractu rethis et predicacionis aliquando magna hominum multitudine convertebant. Predica tores inquit moderni sunt venatores quia cum multis fatigacionibus et clamoribus vix aliquando capere unam feram. Jer. 16. Ecce mittam piscatores multos et pisca buntur eos et post hec mittam venatores mul tos et venabuntur eos. Piscatores autem ut dictum est aliquando ceperunt magnam piscium multi tudinem. alii vero paucos pisces capiunt. Cur autem pisces non capiantur potest esse causa aut ex

parte piscatoris aut ex parte piscium. ¶ Ex parte pre dicatoris potest esse 4a causa. Prima est qui piscantur in tempore indebito. Unde dixit petrus. Per totam noc tem laborantes nichil cepimus. Ille piscantur in nocte qui lumen non habent sacre scripture sed sunt in tenebris ignorancie. Tales alios non convertunt sed in errores mittunt. i. thi. 1o. Volentes esse legis doctores sed non intelligen tes neque que loquuntur neque de quibus affir mant. ss. predicatorem prius mundari o portet et tunc alios mundare. sapientem pri us fieri et sic alios sapientes facere. lumen effi ci et ita alios illuminare. accedere ad deum et sic adducere ad deum. ¶ Vel illi piscantur in nocte qui aliqua de genere bonorum faciunt in mortali peccato. Tales nichil capiunt quia nul lum meritum sibi adquirunt. Aggei primo. Qui merce des congregavit misit eas in saccum pertusum. Saccus consutus est anima in gracia stabilita Saccus pertusus est anima per peccatum gladio laceratus Talis nulla merita retinere potest sed omnia effundit ¶ Vel illi piscantur in nocte qui expectant penitere in morte. tales nil capiunt quia ultra nichil boni agere possunt. Venit nox quando nemo potest operari. Tales ergo videntur potius penitere timore pene quam timore iusticie. Et ideo aug. Agens penitenciam in extremis si securus hinc ex it ego non sum securus ¶ 2a causa est qui pisca tur in loco ymo vel in profundo infimo. ideo di xit christus petro Duc in altum. locus infimus est ter ra medius est aer locus altus est celum. Illi ergo piscantur in loco infimo qui piscantur in adqui sicione terrenorum. Tales nichil capiunt nisi lutum. Abacuk 2o. Ve qui congregat non sua usquequo ag gravat contra se densum lutum. Illi piscantur in medio i. in aere qui laborant in adquisicione hono rum. Tales non capiunt nisi muscas sicut aranea se eviscerat ut muscas capiat. Sic superbi in teriora dampnificant ut honores aliquos adquirant. Illi piscantur in altum qui laborant in adquisicionem celestium et tales multum capiunt quia regnum celorum. Venite benedicti patris etc. ¶ 3a causa est qui piscantur cum instrumento non congruo i. cum rethibus frac tis. Illi retia frangunt qui quod predicant ma le vivendo lacerant. Gregorius. quod verbis predicant moribus impugnant. Illi recta reficiunt qui vitam suam componunt. Ad hoc enim quod teneant verba predicandi nervum est altitudo vivendi. ¶ 4a causa est qui piscantur in loco non debito. Unde dixit dominus Joh. ult. Mittite in dexteram navigii rethe et invenietis. Illi enim qui piscantur in sinis tra prosperitatis vite scilicet in diviciis deliciis et hono ribus nil capiunt. Illi enim qui piscantur in dextra vite eterne multum capiunt. quia primo Cor. 2o. dicit. Oculus non vidit nec auris etc. ¶ 2a causa quare pisces non capiuntur potest esse ex parte piscium. et hec est 2x. prima causa est quia sunt nimis astuti et caveant se a rethibus et hamo. multi enim ex quadam astucia a diabolo data vitant intrare predicacionis retia timentes ne sua vicia ibi tangantur. Sic autem su perbus non vult audire verba humilitatis nec luxu riosus verba castitatis nec avarus verba

Instrumenta diaboli ad piscandum etc.

¶ Te.

Crisostomus.

Jan.

predicatores.

Quare pisces non capiuntur.

liberalitatis. Q̄uis ēi mō nō pmittit se
capi tn̄ in morte capientur a deo. a diabolo
& a pisto. Deus ēi eos capiet & diabolus tenet
diabolus q̄ eos includet in carcere inferni. pisto
q̄ sit eos inclusos alligabit & involvet q̄ nu
q̄ inde exient. ¶ 3ª ca est q̄ sunt nimis mag
ni q̄ tunc rethia frangunt. Sic & magni ī se
culo dei pcepta contempnunt. Vn̄ dr̄ de optia
tib; Iere. 5. hii simul mag fregerunt iugū ru
perunt vincula. Tales ēi se capi nō pmittunt
Vn̄ de sapientib; mūdo nō cepit n̄ vnū. s. ga
malielem de quo fit mentio in scriptura. Nec
de nobilib; n̄ vnū s. paulum qui dr̄ fuisse
nobilis civis romanorum. nec de divitib; n̄ vnū
s. zacheum. nec de potentib; n̄ tres. s. nichode
mū centurionē & regulum. De infirmis &
simplicib; ignobilib; & paupib; multos cepit.
.i. cor. i. Videte vocacō vestram fr̄es. q̄ nō mul
ti sapientes s̄ carnē. nō multi potentes non
multi nobiles. s; que stulta sunt mūdi elegit
deus ut confundat sapientes. & infirma mū
di elegit deus ut confundat fortia. 4ª ca est
q̄ sunt nimis lubrici sicut de anguillis que
p̄s q̄ sunt de manib; lubricant. Sic sunt mul
ti lubrici qui lubricant de culpa in culpa
sicut pctm̄ qd p̄ pniam nō deletur mox suo
pondere ad aliud trahit. lubricat de culpa
in culpam & de pc̄ō in penam. 5ª ca est. qui
sunt nimis pui psiliunt. Isti sunt qui pui
tate virtutis timent aggredi aliquod arduū
S; servi dei nō debent timere agere bona
ppter aliqua adusa que possūt inde contingere.
¶ Sicut dicit crisostomus sup mat. ppter tria gña
psonarum q̄ ppter adusa non timent age opa
sua. s. miles agricola & negociator. Non ḡ
timere debent servi dei cō vicia certare cum
sint milites xp̄i. 2ª thi. 2º. labora sicut bonus
miles xp̄i. Non & debent timere bona opa sua
seminare cū sint agricole dei. ecc̄ 11º. Qui
observat ventum nō seminat. Non debent
timere tria talenta .i. gr̄as creditas ad lu
crand̄ aīas luc̄ exponere cū sint negocia
tores. luc 19. Negociamini dum venio.
¶ Rumpebatur aūt rethe. hic subditur ĉtendū
miraculi ī tanta multitudine piscium. cuius
mō multitudo p̄z in trib;. s. in rethi qd ru
pebatur ī navi dupliciter. qm̄ implebant & ī
pondere qd̄ habebant. & pene mergebant na
ves. ¶ In isto aūt pcessu s̄ sensum misticū no
tantur 4. p̄ pdicatorum officiū. ibi. & cū hec fe
cissent. 2º offij comodū. ibi. concluserunt
piscium multitudinē. 3º sciscina quorundam ti
rannū & hereticorum ibi. Rumpebat aūt rethe.
4º mutuū fideliū adiutoriū. ibi. Et annu
erunt socijs. 5º conusio duorum pplorum s. iude
orum & gentiliū. ibi. & implebant ambas
naves. ¶ Dicit ḡ. cum hoc fecissent. s. p
dicatores .i. laxassent rethia pdicacōis ī vbo
dei. concluserunt piscium multitudinē copio
sam .i. multos converterunt. Nonne petrus
magnam conclusit multitudinē qui vna
die convertit tria milia hominū. Act 2º. Rethe
aūt rumpuntur p̄ multitudine malorum certama
num. Vn̄ glo. Rumpitur rethe p̄ multitudine

piscium q̄ mō cum electis tot reprobi intrāt
q̄ ipam etiam scindunt. ¶ Hic itaq; no
tand̄ s̄ psiciū q̄ rethe pdicacōis multis
modis rumpit. Vno mō cū pdicator
malo exō dissipat qd̄ verbo edificat. 2º
cū scriptura erroneis opinionib; sciu
ditur. p̄ cor. p̄. Obsecro vos &c. vt idem
ipsum dicatis omnes & nō sint vobis scisma
ta. 3º. cū hij qui fidem receperunt pceptis
dei nō obediunt. ¶ Vn̄ hic dicit postill.
ptinere ad expoñm̄ priorem. Rethia rumpū
tur a magnis piscib; & multis. A magnis
piscib; sicut pcepta a divitib; & potenti
b;. Vn̄ quāto piscis fortior tanto piculo
sius rethe rumpitur. Sic eciā in mundo ma
gis potentes vel magis lrati tanto ma
gis si mali sint. nocent ecce sc̄e dei.

Pis. Rete pdi
catoris rumpit.

¶ Et & annuerunt socijs qui erant ī alia
navi. forte filijs zebedei. Vt venirent &
adiuvarent eos. In quo datur forma
pastorib; & platis. ut eis placeat ab ali
is in pdicacōe adiuvari. Adiuvari ī
q̄ nō impediri. Iob 31. Si comedi buc
cellam meam solus. Glo. Alij pastor
ecce dum s. soli ius vendicat alijs pdi
catorib; rex p̄ invidiam condicit. S; pius
pastor qui nō gliam suam q̄rit ab oīb;
vult adiuvari. Talis erat moyses qui di
cebat. quis det ut omnis ppls pphetet.
¶ Vn̄ in isto textu s̄ postill. ad caritatē
mutuā monem̄ exō illorum q̄ erant ī navi
zebedei qui ad nutū eorum qui erant ī na
vi simonis ad eos venerunt & auxiliū
eis impenderunt. ¶ Huic expoñ cōvenit alia
postill. Annuerunt socijs qui erant ī ali
a navi ut venirent & adiuvarent eos.
Vn̄ quātumcūq; pfā in psenti nō debet ī
se confidere s; minores ē in suū consiliū ad
vocare. Rete enim rumpit si frm̄ auxili
um contempnat. Minores nō contempne
di sunt q̄ maiores potant adiuvare vn̄
de petro dr̄ act 12. Oroes fiebant ab ecclia
ad deū sine intermissione p̄ eo. Activi ḡ iu
vent contemplatiōs & eco. iuxta illud psi.
Saturabuntur ligna campi cedri libani qs
plantavit illuc passeres nidificabunt.
Glo. interli. Saciabunt ligna campi .i.
posteriores ppli vel pri9 steriles. & cedri
libani .i. sublimes ppli quas plantavit
ī fide. Illuc .i. in ramis facultatū earum pas
seres .i. illi quorum conusacio in celis ē. nidifi
cabunt .i. edificabunt monsteria. cedri liba
ni. nobiles & excelsi huius seculi q̄ cū tiore
audiant illud psi. Beatus q̄ intellt sup ege
nū & pauperem. Attendant in quā res suas
villas & copias supfluas & pbeant eas
servis dei. iuxta illud ysa. 49. Erunt reges
nutricij tui & regine nutrices tue. Itē cōtē
platiui iuvant seculares orōe seculares.
Vn̄ p̄ esdre 6º. Offerant oblacōes deo celi
orent q̄ p̄ vita regis & filiorum eius. ¶ Et &
impleverunt ambas naviculas. Sc̄ ab

Postill.

Postill.
dicens.

Rō.

M. S.
mystice.

Mistice. sensum mistici subditur conclusio utriusque po-
puli. Dicit ergo et impleverunt ambas navicu-
las. i. ecclesiam de gentibus et primitivam ecclesiam
de iudeis convenerunt. Impleverunt ergo am-
bas naves ut pene mergerentur. quia cum ad
impletionem duarum navium piscatorum convenerunt
boni et mali. Mt 13. Simile est regnum celorum
sagene misse in mare etc. Sed ut multi pu-
tant maior est multitudo malorum quam bonorum
Multi enim sunt vocati pauci vero electi. Mt
20. Mali quoque subingrediuntur boni vero non. quod eo
dicit. Ut pene mergerentur. ¶ Secundum exemplar se-

Abbavill. cundum istum textum sic scribit Johannes de Abbavill. Imple-
verunt ambas naves ut quod in una poni non
poterat in alia locaretur. in quo significatur
quod qui in baptismali innocentia persistere non
possunt navicula prime que est prima tabula post nau-
fragium si volunt accipiant. ¶ Aliter ex-

Postill. ponit alia postilla istum textum ita dicens.
Quid est inquid quod dicitur cepisse copiosa
multitudinem ita ut pene navis mergeretur
et necesse fuit ut innuerent illis qui erant in ali-
a navi ut adiuvarent eos. Multitudo
inquit piscium nichil aliud est quam multitudo
operum bonorum que fiunt aliquid vite secundum gre-
ssibus suis. Et plerumque non solum est mul-
titudo sed multitudo copiosa ita quod navis
capere non potest. Quoniam vita una non sufficit ad
implendum et conatus vires excedit ideo oportet
ut una navicula alteram iuvat. hoc est
ut una virtus alteri. et patientia obedientie suf-
fragetur ut cum obedientia consistat in bona
agendo patientia in mala patiendo ipsa
patientia suppleat quod iubet se et tolerat obedientia

Impotentia mul-
tiplex a bonis. non posse. ¶ Est autem multiplex impotentia a bo-
nis operibus agendis. Prima est quia opera multitudo
onerosa quibus subditi non sufficiant. Sed
quia a pluribus cumulant preceptores quam fi-
ant legis antique. quibus dicit Petrus illud
pecu. Act 14. Quid temptatis deum imponere
iugum super cervice discipulorum quod neque nos
neque patres nostri portare potuimus. Secunda impotentia
est infirmitas propria que plerumque accidit ex
onere laborum. Tertia est debilitas senec-
tutis. Sicut primo reg. 12. dixit samuel. Ego
senui et incanui. Quarta est malignitas aliorum.
¶ Dominus autem non multum reputat multitudinem
operum sed devotionem. ysa primo. Odivi multi-
tudinem victimarum vestrarum. Et Mt 6. Orantes
nolite multum loqui sicut ethnici faciunt.
Putant enim quod in multiloquio exaudiantur.
Propter suos non abiciat dominus propter infirmitate. Sed
debilitate senectutis confectos abiciat. Et
iste postilla addit. Sed nec patientia qui vocatur
secundam navem convenerunt illa nova so-
ciorum qui erant in illa navi. Jacobus videlicet et Jo-
hannes quia in istis duo gradus patientie
designantur. primus gradus est reluctari vi-
rilr ne succumbat in tempore. et hoc pertinet ad
Jacobum qui interpretatur luctator. Secundus est
gloriari feliciter et gratulari in tribulatione.
et hoc pertinet ad Johannem qui interpretatur gratia.

Due vite. ¶ Aliter tamen ut visum est per duas naves
intelliguntur due vite. s. contemplativa et activa.
Ad quem sensum multitudo piscium in utraque na-
vi ponitur quia tam in contemplativa vita quam in

activa multitudo invenitur. Et timendum
est hiis diebus ne hee naves pene mergan-
tur. quia in utraque navi mare mali vo-
lunt deglutire volentes invenerunt. ¶ Quod
quod cum vidisset simon petrus. s. quod ad
unum verbum eius cepisset tam inestimabile piscium
multitudinem procidit ad genua
ihesu dicens. Exi a me. i. recede a me quia
peccator sum domine. eo quod non sum dignus
stare in tua societate. tu propter fragilitatem ne
quia homo sum. s. puro. tu propter vilitatem
culpe quia peccator sum. tu propter parvitatem persone
quia tu es dominus ego autem non. ¶ Piscium ad
humilitatem movemur exemplo petri ad genua eius
procidentis et dicentis. Exi a me quia homo
peccator sum domine. quasi diceret. non sum dignus
cohabitare tecum. Greg. in mor. Si peccato-
rem consideras oportet ut a te dominum non expel-
las. ¶ Hic est sciendum secundum postillam quod vir spiri-
tualis quanto maiora a deo recepit tanto magis
illuminatur et infirmitatem sua cognoscit que prius
non cognoscebat. Sicut in radio solis viden-
tur attamen et pulveres minutissimi qui extra
radios solis videri non possunt. ¶ Johannes de
Abbavill. Petrus se sciens peccatorem tante ma-
iestatis presentiam timuit aggravari. Ubi
sunt inquit est unus petrus qui divinam
intuens presentiam dicat. Domine non sum dig-
nus ut intres sub tectum meum. Ubi nunc qui
ex impenso servitio timeat aggravari. Ti-
muit ergo petrus. nos autem multorum conscii cri-
minum ad divine maiestatis irreverenter ac-
cedimus et non timemus. Idem quippe divine
maiestatis presentia ubi est corpus Christi ubi an-
gelorum continua ubi sunt cetera sacra ubi sa-
cramentorum misteria. Hec quidem credimus sed
qui obstinati in malicia peccare non desistimus.
¶ Aliter exponit postilla istum textum dicens.
quid est. quod cum vidisset symon petrus pro-
cidit ad pedes ihesu dicens. Exi a me quia peccator.
Symon inquit obedientia. duo sunt genua inte-
rioris hominis. s. intellectus et affectus. Symon ergo
ad genua eius procidit cum quis implens man-
data bona que facit non a se sed a deo esse recog-
noscit. ¶ Hic insuper notandum quod ad hoc quod
simon procidit ad genua ihesu capta multi-
tudine piscium. datur intelligi quod capta mul-
titudine hominum in predicatione predicator debet se
deo humiliare et totum ei attribuere. In hoc quod
solus petrus procidit datur intelligi quod so-
lus ille qui agnoscit insufficientiam suam
et defectum vere se humiliat. In hoc quod eo
iungit hec duo. Symon petrus datur intelligi quod
cum scientia iuncta est obedientia sed preponitur symon quia
melior est obedientia quam scientia. Item quia obedientia pro-
dit scientia. In psalmo. A mandatis tuis intellexi.
¶ Et. Stupor enim circumdederat eum. s. petrum et
omnes qui cum illo erant in captura piscium quam
ceperant. Similiter autem stupor circumdedit Jacobum

et Johannem filios zebedei qui erant socii simonis petri. Isti filii ut dictum est in alia nam consanguinei germani domini filii sororis beate virginis. Anna enim tres habuit filias quarum prima dicta est maria quarum et virgo desponsata fuit Joseph et genuit xpm. Alia alpheo et genuit Jacobum minorem qui dictus est frater domini et fuit eps Jerosolomitanus et simonem et iudam et Joseph iustum. Tercia zebedeo que genuit Jacobum et Johannem de quibus sunt hii versus.

Ex ioachim cleopha salome tres anna marias
Quas habuit nupsit Joseph alpheo zebedeo.
Huius hec tamen hec genitor illa ducum.

Stupor enim circumdederat petrum i vehementissime erat prelatum et omnes qui erant cum eo i omnes fideles erant in captura piscium quam ceperant i de hoc quod totum mundum facile et velociter converterunt simon petrus et alii apostoli simplices et illiterati. Et de hoc stupore ysa lx. Tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum quando conversa fuit ad te multitudo maris fortitudo gentium venit tibi. Et act iiii. comperto quod homines essent ydiote et sine litteris admirabantur. Sequitur tunc ait ad simonem noli timere ex hoc i pro hoc tempus non tamen statim eris homines capiens. Glo. Non dum in apostolatum eligitur sed predicitur quod aliquando sit eligendus. Triplex enim secundum gregorium fit discipulorum vocatio prima in simplicem notitiam de qua Jo. Secunda in familiaritatem de qua hic. Tertia in apostolatum de qua mt x et luc vi. Alii dicunt quod prima vocatio fuit in familiaritate secunda ad discipulatum tertia ad apostolatum. Vel sic exponitur premissus textus. Ex hoc i pro merito obedientie quo ad primum verbum laxasti rethe. et humilitatis quo te indignum mea societate reputasti. et stuporis quo mee virtutis magnitudinem admirasti. Eris homines capiens. i ad officium predicationis assumeris. Et notandum quod dicatur secundum eris homines capiens. non aurum non argentum. ii cor xii non quero que vestra sunt sed vos. Hic et sic scribit postill. quod est quod ait ad simonem ihc Noli timere ex hoc enim eris homines capiens. In hoc enim significatur quales virtutes debent precedere ad hoc quod quis prelatus vel predicator instituatur. Unde dicitur Noli timere ex hoc. tamen hec processerunt merita obedientie et patientie. quod obedientia meretur imperium patientia meretur officium pastorale. Unde qui non est exercitatus per obedientiam nec probatus per patientiam periculose regimen precipit officii pastoralis. Non enim perfecte novit in quibus debent ei subditi obedire et quod ab eis debeat pati et quantum in eis que iniuriose ab aliis patitur debet compati. Unde nota ordinant quod nullus quis sit presbiter nisi presbiter filius. Et nec multi volunt esse presbiteri qui adhuc esse filii non dum didicerunt. Item sequitur ex eo Eris homines capiens. Idem addit postill. Piscatores hominum dicuntur esse prelati quorum interest retibus verbi dei ad salutem peccatores trahere. Tamen enim inquit a lignis magnus dives ad dominum convertit tamen piscis magnus capitur qui capimus sunt alios

devorabat. Et dicitur abakuk i in fine. quare non respicis super iniqua agentes et taces devorante impio iustiorem se etc. Nunc autem inquit postill. cum tempus iam non sunt piscatores animarum sed temporalium commodorum. Sequitur Et subductis ad terram navibus relictis omnibus secuti sunt eum. Hic itaque sic scribit postill. quod est quod dicitur Subductis ad terram navibus secuti sunt eum. Ioannes inquit simus leta conditio. Sicut inquit naves fluctuant et periclitantur sed hic cessant. Subductis ad terram navibus. Naves ad terram reducuntur quando ad soliditatem vite eterne pervenient que est terra viventium pro quo sciendum quod triplex est terra prima est morientium de qua hic. secunda viventium de qua hic tertia mortuorum de qua Jer xiv. Omnes qui te domine derelinquunt confundentur recedentes a te in terram scribentur. Sed de terra viventium dicitur subductis ad terram navibus tamen labor omnis perveniet ad quietem. Mt xi. Venite ad me omnes qui laborastis et onerati estis et ego reficiam vos. Dolor pariter ad consolationem. Mt v. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Ad quam conducat nos virtus etc.

Nisi habundaverit iustitia vestra plusquam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum. Mt v. Secundum Januensem solet magister scolarum potissime gramaticalium tres ordines scolarium optinere quorum quidam sunt incipientes qui indigent litterarum elementis. Istos magister per se immediatos non docet sed per alios minus eruditos. Alii sunt proficientes qui adhuc indigent instructione facili et plana et istos docet et per alios magis doctos. Tercii autem sunt qui sunt perfecti et in intellectu profundi et istos instructor instruit per se ipsum. Magister verus xps est Mt xx. Unus est magister vester. Scola est totus mundus. Hic autem magister tres habuit ordines scolarium quorum quidam erant tempore legis nature. Isti erant quasi rudes et incipientes et per elementa et creaturas mundi instruebantur legentes in ipsis dei notitiam ex sua magnitudine sapientiam ex ordine bonitatem ex utilitate. Ro i. Invisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Alii fuerunt magis proficientes qui fuerunt tempore legis scripte quos docuit dominus per magistros eruditos scilicet per moysen et prophetas. Alii fuerunt perfecti scilicet apostoli. Istos xps docuit per se ipsum sublimiora mandata ideo oportet quod eorum iustitia magis habundaret quam iustitia ceterorum. Et hinc ait. Nisi habundaverit iustitia vestra etc. Premisse sunt verba Januensis ad litteram ita scribentis. Est inquit iustitia triplex. Prima que consistit in doctrina moralium observationum humana ratione et sapientia inventarum. Et per humanam sapientiam ad deum non potest attingere unde est ut aliquando dissonet a iustitia divina et in aliquo repugnet iustitie dei. Quia qui in uno offendit factus est omnium reus. Et quod non est meum non est. Et sic iustus dicit apostolus Ignorantes iustitiam dei et suam volentes statuere iustitie dei non sunt subiecti. Est quoque alia iustitia que consistit in observantia cerimoniarum

Nota tres habuit filias

Petrus

Postill.

in laborant

Dnica quinta post festum trinitatis

Januensis

primus

Mera

Scolarum tres ordines

Linc.

iustitia 3

d atorum dei. Hec est iustitia legis et scorum. et
iustitia scribarum et phariseorum. super quam iustitiam
nisi iustitia vestra habundaverit non intrabitis
in regnum dei. Hec est iustitia quam qui fecerit ho
vivet in ea. hoc est temporale pro transgressione
a iudice homine non punietur. ¶ Tertia iu
stitia est opus rectum et a sacra scriptura regu
latum. a radice caritatis procedit et finem
habet summum bonum. Hec itaque iustitia habun
dat scribarum et phariseorum a radice et in fine
caruit autem in opere. Ipsi autem faciebant opu
s terreno fine sive terreni commodi conse
quendi et incommodi vitandi. ¶ Unde
hic dicit postilla quod differentia est inter nos qui
sumus sub gratia et antiquos qui fuerunt sub le
ge inter quos erant scribe et pharisei. Hec
differentia dicitur esse in duobus scilicet in promissionibus et
comminationibus. Istis enim tria promittebantur
scilicet bona terre vita temporalis et pax. Bona ter
re. ysa. primo. Si volueritis et audieritis me
bona terre comedetis. Vita temporalis. Levi
tici. 18. custodite leges meas et iudicia
que faciens homo vivet in eis. Pax. Io
sue 21. Data est a deo pax circuitum in om
nationes. Contrario nobis promittitur non
prosperitas temporalis sed regnum celorum. Iohannis 16.
In mundo pressuram habebitis et tamen Iohannes
baptista et christus hoc promiserunt in initio su
arum predicationum dicentes. Penitentiam agite appro
pinquabit enim regnum celorum. Item nobis
vita eterna promittitur non temporalis. Matthei 19.
Omnis qui reliquerit domum vel fratres cen
tuplum accipiet et vitam eternam possidebit.
Item nobis promittitur pax pectoris et cetera
Iohannis 16. hec locutus sum vobis ut in me pa
cem habeatis. et ad philippenses ultimo. ¶ In commina
cionibus similiter est differentia quia comminatio illis fa
cta fuit mors temporalis. Unde ysa. primo. Si nolu
eritis et me ad iracundiam provocaveritis gla
dius devorabit vos. Nobis autem comminatur
gehenna et ignis eternus. Unde in hoc eode
evangelio infra. Qui autem dixerit fratri suo fa
tue reus erit iehenne ignis. et Matthei 24. Quan
tum ergo distant celi et terra et terra ab infe
ris et mors gladii ab igne iehenne tantum debet
iustitia nostra habundare super iustitiam scribarum et
phariseorum. Ideo vere dicit christus. Nisi habunda
verit iustitia vestra super iustitiam scribarum et cetera.
¶ In hoc autem evangelio nos invitat christus et ad per
fectam iustitiam et ad iniustitie detestationem huic op
posite. Primum ostendit que sit illa iustitia quoniam
dilectionis quod donum est antiquus. Ultimo ostendit
que sunt eius signa. ibi. Si offers munus
tuum ad altare et cetera. Ad perfectam iustitiam nos
invitat dicens. Nisi habundaverit iustitia vestra
et cetera. Ad legem super dicit christus. Qui solverit unum
de mandatis istis minimis et docuerit sic homi
nes minimus vocabitur in regno celorum. Qui autem
fecerit et docuerit et cetera. Hic autem loquitur de eis qui do

cent et non faciunt. Tales erant scribe et phari
sei. quod predicit dominus asserendo dico autem vobis. pre
dicando. quia nisi habundaverit iustitia. commina
do ibi. Non intrabitis in regnum celorum. ¶ Sed dicit
non sufficit ad regnum acquirendum sermo pre
dicationis sine virtute operationis ideo dico vo
bis quia nisi habundaverit iustitia vestra ut scilicet fa
ciatis quod predicatis. plusquam scribe et pharisei
qui dicunt et non faciunt. non intrabitis in reg
num celorum. ¶ Cassiodorus qui mandata negli
genter docere presumpserit ut nec minimus in ce
lo sed maximus in gehenne supplicio habeat.
¶ Vel potest referri ad subsequens ut sit sensus. Nisi ha
bundaverit iustitia vestra et cetera. ut scilicet non solum
non occidatis proximum vestrum corpus sed etiam ut nec eum occi
datis interius. nec iram erga eum in corde ha
beatis nec scandalum nec contumeliam ei
inferatis. Non intrabitis in regnum celorum.
¶ Et hic sanctus gregorius quia iustitia scribarum et
phariseorum in quinque deficiebat. Primo licet fuerunt
opera bona tamen non fuit intentio recta. Matthei 23. Omnia
opera sua faciunt ut videantur. et hec iustitia fu
it simulata vel simulatoria. Est enim simula
ta iustitia quo ad deum quo ad proximos et quo ad
se ipsos. Primum quo ad deum simulabant se habere de
votas orationes. Matthei 6. Cum oratis non eritis
sicut ypocrite qui amant in synagogis suis
et in angulis platearum stantes orare. Quo
ad proximum simulabant dare elemosinam propter deum
quam tamen dabant propter amorem humanum. Cuius
oppositum suadetur. Matthei 6. Cum facis elemosinam
noli tuba canere ante te sicut ypocrite fa
ciunt. Quo ad se ipsos simulabant se se ipsos
ieiunare. ibidem. Cum ieiunatis non eritis sicut
ypocrite tristes. ¶ Iustitia autem christianorum de
bet ista habundare quia eorum omnes debent fieri
cum cordis attentione. Unde ibidem. Tu autem cum
oraveris intra in cubiculum tuum id est in secretum cor
dis tui. et clauso hostio quinque exteriorum sensuum ora
patrem tuum. Elemosina debet fieri cum recta inten
tione ibidem. Te faciente elemosinam nesciat sinistra
tua quid faciat dextra tua. primo cor. 10. Omnia
in gloriam dei facite. Ieiunia debent fieri cum
cordis et vultus exhillaratione ibidem. Tu autem
ieiunas unge caput tuum et faciem tuam la
va. ¶ Secundo eorum iustitia erat mercennaria quia ut
dictum est servabant mandata propter temporalia con
sequenda. Sic et sunt hodie multi scribe et
pharisei inter christianos qui plus curant de tempora
li commodo quam de celesti regno. ¶ De tali
iustitia scribit crisostomus super hunc modum. Vendita iu
stitia est que fit pro aliqua re transitoria vel
pro laude humana vel pro pecunia que ad reg
num non introducit. Matthei 6. Attendite ne faci
atis iustitiam vestram coram hominibus ut vi
deamini ab eis. Alioquin mercedem non habe
tis et cetera. Iuste ergo timere debent homines qui habent be
neficia in quibus pecunia est causa qua posita ponitur
servitium dei. et qua cessante cessat ne iustitia

eorum fit iustitia necessaria. Malach. p°. Quis est in vobis qui claudat hostia et incendat altare meum gratuito. Et subdit. Non est voluntas mea in eis dicit dns exercituum et munus non suscipiam de manu vestra. 3. fuit eorum iustitia remissa. Unde dicit postill. quod scribe erant eminentes scientie quia magistri legis. pharisei eminentis vite secundum multorum opinionem et secundum propriam estimationem. Et credo inquit quod putabant suam iustitiam sufficientem ad salutem. ideo non laborabant ut ulteriorem possent querere sanctitatem. ¶ Iustitia autem aliquorum secundum Ian. debet habundare quia de sua scientia vel transacta vita non debemus vanius confitere sed ad maiora proficere. phil. 3°. Sed multi sunt qui non proficiunt sed deficiunt. hodie ad bonum cum bono principia eius minus postea nichil. Hec iustitia secundum prisceni patet dicta iustitia transiens et ideo in regnum non introducit. nec mirum quia ante regni ingressum deficit. 4° eorum iustitia erat nimis severa. Matt. 5°. quia dictum est antiquis. Oculum pro oculo dentem pro dente. Tunc cum deus habebat officiales multum severos. veritatem scilicet que culpas detegebat et iustitiam que severe culpas puniebat. Sed istis duobus officialibus deus non dedit duos consiliarios scilicet misericordiam veritati et pacem iustitie. Et consequenter veritas habet culpam mensurare misericordia consulit ut videat si ibi fuit aliqua ignorantia. vel infirmitas humana vel temptatio diabolica per ista culpa alleviari consueverunt. Cum iustitia debet culpas punire pax consulit ut non intendat confusionem sed tamen intendat ut hominem reconsiliet deo. pacificet proximo et tranquillet in corde suo. Ier. 19. Ecce ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis. Et sic verificabitur quod dicitur misericordia et veritas obviaverunt sibi iustitia et pax osculate sunt. ¶ Iustitiam autem hanc severam vocat postill. quandam iustitiam exce dentem ita scribens. Iustitia inquit excedens est iustitia sine misericordia que non est vera iustitia. Unde iustitia sine glo. super Matt. 5°. Iustitie lumen est misericordia iustitia sine misericordia est in tenebris et est crudelis furor. Unde glo. misericordia super illud Eccl. 7. Noli esse iustus multum. dicit. summum ius est summa iniuria. Hec iustitia in regnum non introducit eo quod sine misericordia iudicium a sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam. Alios defectus ponit gorr. dicens quod pharisei deficiebant in ore quia si locuti eorum fuit vera non tamen fuit practica. Matt. 22°. dicunt enim et non faciunt. Alligant enim onera importabilia et imponunt in humeros hominum digito autem suo nolunt ad ea movere. 2° quia aliqua minora faciebant et non maiora. Matt. 23. Ve vobis scribe et pharisei qui decimatis mentam et ciminum et reliquistis ea que graviora sunt legis. 3° in conversatione quia corpus mundi non interius. Matt. 23. Ve vobis scribe et pharisei qui mundatis quod deforis est paropsidis et intus autem plenum estis omni rapina et immunditia. Octavo mutilite quia discursus multus et fortis nullus. Et Matt. 23. Ve vobis scribe et pharisei qui circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselitum et cum fuerit factus facitis illum ipse ne alios et multos destruentes. Proficit dicens iustitia scribarum et phariseorum diminuta erat 3. et quantum ad cohibitionem lingue et quantum ad cohibitionem manus. Quantum ad primum quia non cohibebant animum ab ira nec manum a molestia. quantum ad 2m quia non cohibebant linguam a simpliciter membratio. sicut a periurio. Quantum ad 3m permittebant minus malum ad vitandum maius. ut adulterium propter homicidium sicut patet in libello repudii Deut. 24. ¶ Quantum ad 2am partem iustitie diminuta erat iustitia eorum quia non faciebant bonum omnibus ut inimicis levit. 19. Secundum aliam translationem diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. secundum translationem hebr. diliges amicum tuum sicut teipsum. Unde 2a pars addita est per sinistros expositores arguentes a contrario sensu. Si amicus est diligendus ergo inimicus est odiendus. ¶ Et est hic notandum secundum quendam postill. quod est 3a iustitia scilicet qualis sufficiens et habundans. Qualis inquit in perpetratione factorum et hec est parvulorum. Sufficiens in observatione mandatorum et hec est adultorum vel fidelium proborum. habundans in edificatione suorum et aliorum et hec est iustitia prelatorum qui necnon ad propriam iustificationem vero et ad iustificandum alios laborant. ¶ Est enim iustitia secundum Anselmum iustitia rectitudo voluntatis propter se servata. hoc est secundum linc. dicto 3°. propter propriam rectitudinem. Multotiens enim servatur a multis voluntas recta non tamen servatur amore rectitudinis. utpote quando aliquis videns quemquam qui delinquit et non timet punire vult tamen punire recte. et iustum est ut is qui delinquit puniatur et ut velit eum punire servat itaque quod ad hoc modo rectitudinem voluntatis. Sed si velit punire delinquentem plus amore alicuius lucri vel odio quam zelo iustitie non servat rectitudinem voluntatis et ideo non est vere iustus quia nec recte rectitudinem nec iuste iustitiam servat nec exequitur. contra hoc quod precipit legislator dicens. Deut. 16°. Iuste quod iustum est exequeris. Ad iustum est iuste exequi ut sit voluntas recta opus rectum et intentio recta. hoc est quod intentio integra ut servetur rectitudo voluntatis. non alterius gratia vel amore sed propter ipsius rectitudinis. ¶ Aliter describitur iustitia apud alios secundum linc. dicto 3°. Iustitia est similitudo cum supernis divinis quas substantias ubi supernas divinas quas sanctas vocat angelos. est ergo similitudo iustitia cum angelis. Et descriptio pertinet ad habundantem iustitiam. Unde secundum linc. ibidem hec diffinitio proprie sacerdotibus competit qui in propria similitudinem vite cum vita angelica et angeli nominantur dicente Malachia propheta 2°. Labia sacerdotis custodiant scientiam et legem requirent de ore eius quia angelus domini exercituum est. Et Ioh. in Apoc. per angelos quibus scribit universitatem prelatorum designat. ¶ Propter declarationem magis istius iustitie notandum quod angeli sunt sive incorporee intelligentie que intellectu ineffabile trinitatis pulcritudinem contemplantes. Ipsum quia sapientia et verbum patris est

Odio hebis inimicum tuum

¶ postill.
Iustitia p.
debita

Diffi° iustie
Anselmi
linc.

Diffi° iustie
linc.

eis liber vite in quo conspiciunt quicquid
utile est ad cognitorem esse cognoscitur et in vi
sione eius dilectione suavissima delectantur. et omnes
operationes suas secundum regulas quas in libro illo
legunt et dirigunt regulariter tranquillissi
mam pacem servantes ad invicem de bonis
alterius gratulantes nostri curam. dum nos in
hac valle miserie peregrinamur sollicite pruden
ter et fortiter agunt tenebras ignorantie nostre illus
trando. et sic nos occulte interius instruendo. affec
tiones ad bonum excitando. opera nostra dirigendo.
insidias et insultus aerearum potestatum et malig
norum spirituum ac hominum a nobis expellendo. hee
et alie hiis similes sunt proprietates angelorum in quibus
oportet nos istis assimilari si volumus eorum soci
etati uniri. Verumptamen non possumus in hac
vita sanguis eis assimilari similitudine imita
tionis. Dum enim in hac vita mortali seu morte
vitali tenemur minores sumus angelis nec cum
eis possumus a pari contendere. sed multum a
longinquo imitando nichil amplius appetere ut di
lectius here quam trinitatis potentiam sapientiam et
bonitatem. licet in enigmate contemplari. Et si
angeli simul et in ministerium mittuntur. et deum con
templantur nos tamen simul non possumus et in con
templatione persistere et exteriora ministrare. beatius
contemplationem dei dulciorem et delectabiliorem
exteriorem vero necessariam administrationem onerosiorem
nec unquam separemur a dulcedine contemplationis ni
si nos abstrahit inde nostra aut proximorum iusta
necessitas aut pia utilitas. Cum autem altera
istarum nos vocat licet mallemus in contemplationis
dulcedinem immorari non inde pigritiam egredi
amur famulati proximorum compassione ad exteriores
necessitates et pias actiones illas prudenter exerce
mus peragendo. postea ad dulcedinem contem
plationis inhianter redeundo. et sic perficiemus pro
modulo nostro utrumque. quod angeli nisi per vices sed
simul et sic eramus per vices Maria et Martha.

libro vite

¶ Pro libro vite quem non possumus perfecte hic legere si
cut angeli legunt datur nobis liber duorum tes
tamentorum in quo debemus assidue legere et que
illustrant mentes nostras in contemplatione et que
nostram regant actionem. ¶ Dum sic sint ab hiis
libri lectione et speculi inspectione nichil nos debet
avellere nisi proximorum vel iusta necessitas aut pi
a utilitas recolentes illud quod in typo nobis
datum est in ezech quam in apoc. scilicet ut comede
rent volumen vel librum sibi oblatum. Quid

comedere.

autem est librum legere nisi illum dum legitur lec
tum quasi intelligere. Scriptura namque sacra est sic ci

libro scripture.

bus anime que cum addiscatur sicut cibus de
glutitur. cum vero diligitur ad complendum illa
opere ipso ardore dilectionis quasi calore naturali ci
bus in stomacho digeritur et in alimentum vegeta
tur. ¶ Ad insinuandam vero assiduitatem

litteratis vie.

nostram in libris scripture legendis. preceptum
est in exod. quod vectes ab anulis arche nun
quam extrahantur. Quid est enim vectes arche ab
anulis non extrahi nisi sacerdotes qui debent conti
nue a quatuor euangelicis libris non separari.

de platos.

Si autem per desidiam lectionis sacram scripture repel
lemus audiamus illud prophetiam quia scientiam repu
listi repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. et
illud ysa 56. Speculatores tui omnes ceci nes
cierunt. canes muti non valentes latrare. vi

dentes vana dormientes et amantes sompnia et
canes impudentissimi nescierunt saturitatem ipsi pas
tores ignoraverunt intelligentiam. Et iterum ysai
as dicit. non audierunt legem et effudit super eos
dominus indignationem furoris sui. Ecce que sequuntur
contra eos si scientiam sacre scripture repellant. scilicet
repulsio a sacerdotio. cecitas oculi et
mutitas. visio et amor vanorum impudentia et ignorantia
et ipsius ire et indignationis domini super nos effusio.
Debent etiam de bonis fraterne prosperitatis gra
tulari subditorum curam sollicite et prudenter a
gere luce verbi dei tenebras ignorantie eorum illus
trando et eiusdem verbi igne affectus accendendo et
secundum eandem normam opera dirigendo sancto filii et glo
dio spiritus insultus aerearum potestatum et malignorum
hominum ab eis expellendo eorum profectum congaudendo.
Excitare et debent prelatos qui angeli nominantur
ad subditorum frequenter et impigre curam peragendam
hoc quod angeli depinguntur alati. Quid enim in alis
nisi velox discursus ad officium sui ministerium frequen
ter peragendum figuratur. Alati igitur et nos sumus si per
fecerimus quod precipit dicens salamon. discurre
festina suscita amicum tuum ¶ Tertio modo descri
bitur contra iustitia sit. Iustitia est voluntas
reddendi unicuique quod suum est. ut superiori
bus filialem timorem reverentiam et obedientiam. pari
bus fidem societatem et honoris ad invicem pre
ventionem. Inferioribus regimen disciplinam et protec
tionem. De ista iustitia loquitur Bernardus in sermone de
voluptatibus et ponitur 4. Florum c 33. Iustitia virtus
est quod suum est unicuique tribuens. Tribue igitur
unicuique tribus que sunt sua redde superiori. redde in
feriori redde equali unicuique quod debes. Redde in
quam reverentiam prelato et obedientiam quarum altera cor
dis altera corporis est. Nec sufficit enim exterius ob
temperare maioribus nostris nisi quod intimo cor
dis affectu sublimes sentiamus de eis sic et fratribus nostris
inter quos vivimus iure fraternitatis et
societatis humane consilii sumus et auxilii de
bitores. Hec enim volumus ut nobis impendat
consilium quo erudiatur ignorantia nostra et auxili
um quo iuvetur infirmitas nostra. Sed nullum ego consi
lium melius arbitror quam si quod tuo fratri tu
doceas facias. quod oportet fieri provocans eum ad melio
ra et consulens non solum verbo vel lingua sed
opere et veritate. Auxilium vero utilius est aut efficacius
est auxilium quam est quod ut orationes devote ut
non dissimules redarguere culpas eius ut nullum
ver offendiculum oppones et sollicitus sis quantum
principales tamquam angelus pacis de regno dei scan
dala tollere et occasiones scandalorum et peccatorum
removere. Si tamen fratri consiliarium et auxili
arium te exhibes reddis ei quod debes. ¶ Por
ro si autem forte prelatus es hinc sine dubio teneris
debito sollicitudinis amplioris. Exigit a te
etiam ipse custodiam et disciplinam. custodiam
quidem ut possit cavere peccatum. disciplinam vero
ut quod minus cavit minime maneat impunitum
Sed si nemini fratri preesse videaris habes tamen sub te
custodiam cui custodiam et disciplinam oportet te
adhibere. dico ad corpus tuum quod sine dubio regen
dum accepisti. Spiritus tuus debet ei custodiam ut
non regnet in eo peccatum nec membra tua arma
fiant iniquitati. debes et disciplinam ut dignos

prime sensus castigatum et subditum servituti longe
tamen fuiori et preciosiori debito tenent constricti
qui per multis animabus reddituri sunt rationem. Et
subdit ber. Est et alia iustitia quedam stricta et
angusta valde ut nec equare se pari nec inferi
ori se preponere. Sicut enim grauis et grandis superbia
est preponere et inferre se equali aut equare se pre
lato ita magne humilitatis est inferiore se ex
hibere equali aut equalem inferiori. Maior
et plena iustitia est inferiorem se exhibere et in
feriori. Sicut enim summa et intollerabilis est superbi
a superiori se preponere ita inferiori se subdere su
ma et plena iustitia est. ¶ Hec descriptio maior a
se nec a multis que talis est. Iustitia est nature tanta
conuentio in adiutorium multorum inuenta. Hec eadem
post in formula vite honeste et additur. quia est iustitia
non una institutio sed et diuina lex et vinculum societatis
humane. In hac nequid non estimemus quod ex
pediat expediret nequit quidquid illa detrahe
pediat. Et secundum paulum. Iustus ut sis non solum no
cere. Et secundum paulum pro nocentes prohibebis. Sed a nichil
nocabis veri et nocentes prohibebis. Sed a nichil
nocere non est iustitia sed abstinentia a malis est.
Ab hiis ergo incipe ut non auferas et ad maio
ra procedere ut et ablata restituas. Iustitia precipue
ma prelatorum habundans eo medio in veritatis
tenere regenda est ne ductum leuem ad negligentia
subsequitur. Dum enim nos de magnis neque de mi
nimis eorum vitia corrigit licentia preuendi
quodammodo offertur ne rursum minime rigiditatis
vel asperitatis. nil venie aut benignitatis re
seruans dicitur esse iustitia. Ita enim amabilis iustitie regu
la tenenda est ut reuerentia discipline neque nimia
nimia negligentia eius contrarie despecta valescat ne
et seuera atrocitate durata gratiam humane
amabilitatis amittat. ¶ Ex premissis patent
aliqua de falsis iustitie phariseorum et quo iustitia
nostra super iustitiam phariseorum debet habundare
et quo intelligitur quod hic dicit xpus. Nisi habun
dauerit iustitia vestra plusquam scribarum etc. Inter
scribas et phariseos secundum postillam hec differentia fuit.
Scribe simulabant scientiam legis et significat ypocritas
qui attendunt ad superficiem colorem et iustitiam que
deforis est. Pharisei diuisi significabant presumptio
sos et scismaticos. maxime inquit in claustro qui se
diuidunt a caritate fratrum. ¶ Unde ber. de gradi
bus humilitatis declarans qualiter humilior singula
ritas ex superbia et ambitione procedit notabiliter
tamen scribit et ponit gradus florum c. 4. Turpe est qui
se super ceteros iactat si non plus ceteris aliquid a
gat per quod vltra ceteros appareat. Proinde non
sufficit ei quod communis monasterii regula uel maiorum
cohortant exempla non tamen melior esse studet sed videri
non melius viuere sed videri gestit. quatinus dicere pos
sit non sum sicut ceteri hominum. plus sibi blandit
de uno ieiunio quod ceteris prandentibus facit quam
si cum ceteris 7 diebus ieiunauit. commodior sibi
videtur vna oratiuncula peculiaria quam tota psalmo
dia unius noctis. Item prandendo crebro solet
oculos iactare ad mensam ut si quem minus com
medere viderit victum se esse doleat et incipiat ad
ipsum crudeliter subtrahere quod necessario victum in
dulgendum putaverat. plus gloriae metuens detrimen
tum quam famis cruciatum. Si quem macriorem si quem
pallidiorem prospexit vilem se estimat numquam re
quiescat. Et secundum. Ad omnia sua strenuus ad com
munia piger. Vigilat in lecto dormit in choro. cum quod
aliis psallentibus ad vigilias tota nocte dormiret.

post vigilias aliis quiescentibus solus in oratorio
remanet screat et tussit gemitibus ac suspiriis
aures foris sedentium implet. Cum ex hiis que sin
gulariter sed inaniter agit apud simpliciores
opinio eius creuit qui presertim opera probant que cer
nunt sed unde procedant non discernunt. dum miserum be
atificant in errorem inducunt. Credit quod audit
laudat quod agit. quid intendat non intendit
obliuiscitur intentionem dum amplectitur opinionem qui de
omni alia re plus sibi credit quam aliis. de solo se plus
aliis credit quam sibi. ut iam non verbotenus aut sola
opinionum ostentatione suam prefert religionem. sed cor
dis intimo credat esse se omnibus sanctiorem et quod
quid de se laudatum agnouit non ignorantie aut
beniuolentie laudatoris sed suis meritis arrogant
ascribit. Unde tales sunt similes phariseis quos de
ypocrisi xpus reprehendit. Mt. 23. et de quibus hic di
cit Nisi habundauit iustitia vestra etc. ¶ Sup
quo postilla. Hec inquit non intrabitis per habundantem
iustitiam in regnum celorum quia regnum dei intrat nos.
Luc. 17. quod regit carnem et tunc est quasi celum super
terram. Hic est sciendum quod cum esse significat regnum
dei in scriptura. uel pro regno scripture. de quo Mt.
21. Auferet a vobis regnum et dabit genti facie
nti fructus eius. Item regnum virtutum Luc. 17. Regnum
dei intra vos est. Item regnum congregationis fidelium
ut in parabolis euangelicis cum dicitur. Simile est reg
num celorum Mt. 13. Item regnum glorie. Luc. 14. Beatus qui
manducabit panem in regno celorum. In nullo
autem istorum regnorum intrabant scribe et pharisei. ¶ Se
quitur Audistis quia dictum est antiquis. Non occides qui autem occiderit
reus erit iudicio. Superius vero aliqualiter visum est to
tum quod habundantem iustitiam ad quam tenentur
superiores. hic vero docet sufficientem siue perfectam
ad quam tenentur omnes. Iustitia enim superius attingit
ordinat omnem animae motum et quantum ad uim ra
tionalem que est imperans et quantum ad irrationalem
que est imperata ex qua nascuntur due passiones gu
ales scilicet ira et concupiscentia. In ordine virtutem ratio
nalem ordinat principaliter. In isto processu virtutem ir
rationabilem quantum ad passionem ire. In primo ergo recipit
cat prohibitionem legis et complicat perfectionem prohibi
tionis. Dicit ergo Audistis quia dictum est antiquis.
i. patribus veteris quibus lex per moysen data est primo
et vobis consequenter hoc a deo est et scriptum ex
od. 20. et deut. 5. Non occides. scilicet hominem realiter
quia homo qui occiderit realiter actualiter et iniuste re
us erit iudicio. id est legis iudicio puniatur. i. morte quia
lex punit secundum talionem. ¶ Hic iuste sciendum quod mul
tiplex est occisio hominis corporalis. hominis vero dupliciter
primo quia occidit homo se ipsum. et hoc est culpe de
ducto diuino precepto. Item est occisio qua occidit
homo proximum et vel est cum culpe cum iustitie sed quod
prohibetur hic et exo. 20. sed quod iuste dicit augus
de iudice Ro 13. Non sine causa gladium port
at. circa primam occisionem notandum quod homo occidit se
tribus modis. scilicet corde ore et opere. Corde occidit primo
primo ab incommunibili deo se auertendo primo v. Auisio p
mulorum nitteficat eos. Item proximum odiendo primo Ioh.
3. qui odit fratrem suum homicida est. Item peruersa
desideria multiplicando. Item occidit se ore menti
endo. Sap. primo. Os quod mentitur occidit animam. Item
adulando. Iob 20. Occidit eum lingua vipere. lin
gua vipere est lingua adulatoris maligne. que ef
fundendo venenum mellitum homines occidit. Item det
rahendo. ecc. 28. Multi ceciderunt in ore gladii sed
non sic quam qui non interierunt per linguam suam. Item

Decisio.
Postill.
Occisio interio.
Occisio spiritualis.
Corde.
Ore.
Opere.

eis liber vite in quo conspiciunt quicquid
utile est ad cognitionem esse cognoscitur et in vi-
sione eius dilectione suavissima delectantur. et om-
nes operationes suas secundum regulas quas in libro illo
legunt et dirigunt regulariter tranquillissi-
mam pacem servantes ad invicem de bonis
alterius congratulantes in caritate. Cum nos in
hac valle miserie peregrinantes sollicite pruden-
ter et fortiter agunt tenebras ignorantie nostre illus-
trando et sic nos occulte interius instruendo. affec-
tiones ad bonum excitando. opera nostra dirigendo.
insidias et insultus aerearum potestatum et malig-
norum spirituum ac hominum a nobis propellendo. Hec
et alie hiis similes sunt proprietates angelice. in quibus
oportet nos istis assimulari si volumus eorum soci-
etati uniri. Verumptamen non possumus in hac
vita fragili eis assimulari similitudine imita-
tionis. Dum enim in hac vita mortali seu morte
vitali detinemur minores sumus angelis nec cum
eis possumus a pari contendere. sed multum a
longinquo imitando nichil amplius appetere nisi di-
lectius vere quam trinitatis potentiam sapientiam et
bonitatem. licet in enigmate contemplari. Et et si
angeli simul et in ministerium mittuntur. et deum con-
templantur nos tamen simul non possumus et in con-
templatione persistere et exteriora ministrare. Beatius
contemplationem dei dulciorem et delectabiliorem
exteriorem vero nostram administrationem onerosiorem
nec unquam separemur a dulcedine contemplationis in-
terim abstrahit nos inde nostra aut proximorum iusta
necessitas aut pia utilitas. Cum autem altera
istarum nos vocat licet mallemus in contemplationis
dulcedinem immorari non inde pigri tamen egredi-
amur famulari proximorum compassione ad exteriores
necessitates et pias actiones illas prudenter et stre-
nue peragendo. postea quam ad dulcedinem contem-
plationis inhianter redeundo. et sic proficiemus pro
modulo nostro vicissim. quod angeli non per vices sed
simul et sic erimus per vices Maria et Martha.

Libro vite.

¶ Pro libro vite quem non possumus presentialiter legere si-
cut angeli legunt datur nobis liber duorum tes-
tamentorum in quo debemus assidue legere que
illustrant mentes nostras in contemplatione et que
nostram regant actionem. ¶ Hunc sane licet ab hoc
libro lectionis et speculi inspectione nichil nos debet
avellere nisi proximorum vel iusta necessitas aut pi-
a utilitas recolentes illud quod in typo nobis
datum est in ezech. iii. et in apoc. x. ut comede-
rent volumen vel librum et obsorberent[?]. Quid
est autem librum legere nisi illum unde legitur lec-
tum quod intelligere. Ipsa namque scientia est sic ci-
bus anime que cum addiscitur sicut cibus de-
glutitur. cum vero diligitur ad complendum illa
opere ipso ardore dilectionis quasi calore naturali ci-
bus in stomacho digeritur et in anime vegetatio-
nem abit. ¶ Ad insinuandam vero assiduitatem
nostram in libris scripture legendis. preceptum
est in exod. quod vectes ab anulis arche num-
quam extrahantur. Quid est enim vectes arche ab
anulis non extrahi nisi sacerdotes qui debent esse
cum a quattuor evangelicis libris non separari.
Si autem propter desidiam lectionis scientiam scripture repel-
lentes audiamus illud prophete quia scientiam repu-
listi repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. et
illud ysa. lvi. Speculatores eius omnes ceci nes-
cierunt. canes muti non valentes latrare. vi-

comedere.

libro scripture.

indecoris vite.

Contra prelatos.

dentes vana dormientes et amantes sompnia ca-
nes impudentissimi nescierunt saturitatem. Ipsi pas-
tores ignoraverunt intelligentiam. Et iterum ysai-
as dicit. non audierunt legem et effudit super eos
dominus indignationem furoris sui. Ecce que sequuntur
etiam eos si scientiam sacre scripture repellant. Vide-
licet repulsio a sanctitate sacerdotii. cecitas oculi[?] eos
mutum[?]. visio et amor bonorum impudentia et ignoran-
tia et ipsius ire et indignationis dei super nos effusio.
Debent etiam de bonis fraterne prosperitatis gra-
tulari subditorum curam sollicite et prudenter a-
gere luce verbi dei tenebras ignorantie eorum illus-
trando et eusce[?] verbi igne affectus accendendo et
secundum eandem normam opera dirigendo scuto fidei et gla-
dio spiritus insultus aerearum potestatum et malignorum
hominum ab eis propellendo eorum profectui congauden-
do. Excitare etiam debent prelatos qui angeli nominantur
ad subditorum strenue et impigre curam peragendam
hoc quod angeli depinguntur alati. Quid enim in alis
nisi velox discursus ad officium vel ministerium stre-
nue peragendum figuratur. Alati ergo et nos simus si per-
fecerimus quod precepit dicens salamon. discurre
festina suscita amicum tuum ¶ Tertio modo descri-
bitur contra iniustitia sit. Iustitia est voluntas
reddendi unicuique quod suum est. ut superiori
ut filialem timorem reverentiam et obedientiam. Pari-
bus fidem societatem et honoris ad invicem pre-
ventionem. Inferioribus regimen disciplinam et protec-
tionem. De ista iustitia loquitur Ber. in sermone de iiii
voluptatibus et ponitur iiii. florum c. 33. Iustitia virtus
est quod suum est unicuique tribuens. Tribue ergo
unicuique tribus que sunt sua. redde superiori. redde in-
feriori redde equali cuique quod debes. Redde in-
quam reverentiam prelato et obedientiam quarum altera cor-
dis altera corporis est. Nec sufficiat enim corpus ob-
temperare maioribus nostris nisi ex intimo cor-
dis affectu sublimiter sentiamus de eis sic et fratribus nostris
inter quos vivimus iure fraternitatis et
societatis humane consilii sumus et auxilii de-
bitores. Hec enim volumus ut et ipsi nobis impendant
consilium quo erudiatur ignorantia nostra et auxili-
um quo iuvetur infirmitas nostra. Sed nullum ego consi-
lium melius arbitror quam si quod tuo fratri vis
docere facias. Quod opus fieri persuadens eum ad melio-
ra et consulens non solum verbo vel lingua sed
opere et veritate. Nam vero utilius est an efficacius
est auxilium quod est quam ut orationes devote ut
non dissimules sed arguas culpas et ut nullum
ei offendiculum oppones et sollicitus sis quantum
pro tales tanquam angelus pacis de regno dei scan-
dala tollere et occasiones scandalorum et peccatorum
removere. Sic ei eris fratri consiliarium et auxili-
arium te exhibes reddis ei quod debes. ¶ Porro
si autem forte prelatus es huic sine dubio teneris
debito sollicitudinis amplioris. Exigit a te
etiam ipse custodiam et disciplinam. custodiam
quidem ut possit cavere peccatum. disciplinam vero
ut quod minus cavit minime maneat impunitum.
Sed si neminem fratrem preesse videris habes tamen sub te
custodiam cui custodiam et disciplinam oportet te
exhibere. dico autem corpus tuum quod sine dubio regen-
dum accepisti. Et propter tamen debes ei custodiam ut
non regnet in eo peccatum nec membra tua arma
fiant iniquitati. debes et disciplinam ut dignos

pinefratris castigatum et subditi servituti longe tamen gravior et periculosiori debito tenentur constricti quam pro multis animabus reddituri sunt rationem. Et subdit vero. Est et alia iustitia quedam stricta et angusta valde ut nec equare se pari nec inferiori se preponere. Sicut enim gravis et grandis superbia est preponere et preferre se equali aut equare se prelato ita magne humilitatis est inferiorem se exhibere equali aut equalem inferiori. Maxima et plena iustitia est inferiorem se exhibere et inferiori. Sicut enim summa et intollerabilis est superbia superiori se preponere ita inferiori se subdere summa et plena iustitia est. ¶ Hec descriptio mihi probo a se nec a multis que talis est. Iustitia est nature tacita conventio in adiutorium multorum inventa. Hec eadem probo in formula vite honeste et additur. quid est iustitia nisi una institutio sed est divina lex et vinculum societatis humane. In hac nichil non estimemus quod expediat expediret nichil quicquid illa detrahente. Et secundum paulo post. Iustus ut sis non solum non noceas vero et nocentes prohibebis. Sed aut nichil nocere non est iustitia sed abstinentia a malis est. Ab his ergo incipe ut non auferas et ad maiora procedere ut et ablata restituas. Iustitia preterea prelatorum habundans eo medio in veritatis mansuetudine regenda est ne ductum lenitatis negligentia subsequatur. Sed enim nec de magnis neque de minimis errantium vita corrigit licentia peccandi quodammodo offertur ne rursum nimine rigiditatis vel asperitatis nil venie aut benignitatis reservans dicatur esse iustitia. Ita enim amabilis iustitie regula tenenda est ut reverentia discipline neque nimia negligentia eius caritate despecta valescat ne et severa atrocitate durata gratiam humane amabilitatis amittat. ¶ Ex premissis patent aliqua de defectus iustitie phariseice et quomodo iustitia nostra supra iustitiam phariseorum debet habundare. Et quomodo intelligitur quod hic dicit xpus. Nisi habundauit iustitia vestra plus quam scribarum etc. Inter scribas et phariseos secundum postillam hec differentia fuit. Scribe emulabantur literam legis et signant ypocritas qui attendunt ad superficiem colorem et iustitiam que deforis est. Pharisei divisi signabant presumptuosos et scismaticos. maxime inquit in claustro qui se dividunt a caritate fratrum. ¶ Sed vero de gradibus humilitatis declarans qualiter huiusmodi singularitas ex superbia et ambitione procedit notabiliter scribit et ponitur in flor. c. 4o. Turpe est qui se supra ceteros iactat si non plus ceteris aliquid agat per quod ultra ceteros appareat. Inde non sufficit ei quod communis monasterii regula vel maiorum cohortantur exempla non tamen melior esse studet sed videri non melius vincere sed videri gestit. quatenus dicere possit non sum sicut ceteri hominum. plus sibi blanditur de uno ieiunio quod ceteris prandentibus facit quam si cum ceteris 7 diebus ieiunavit. commodior sibi videtur una oratiuncula peculiaris quam tota psalmodia unius noctis. Item prandendo crebro solet oculos iactare ad mensam ut si quem minus comedere viderit victum se esse doleat et incipiat ad ipsum crudeliter subtrahere quod necessario victui in dulgenda prodesset. plus glorie metuens detrimentum quam famis cruciatum. Si quem maciorem si quem pallidiorem prospexit vilem se estimat nunquam requiescat. Et secundum. Ad omnia sua strenuus ad communia piger. Vigilat in lecto dormit in choro. cum aliis psallentibus ad vigilias tota nocte dormitet.

post vigilias aliis quiescentibus solus in oratorio remanet screat et tussit gemitibus ac suspiriis aures foris sedentium implet. Cum ex hiis que singulariter sed inaniter agit apud simpliciores opinio eius crevit qui probato opera probant que cernunt sed unde procedant non discernunt. dum miserum beatificant in errorem inducunt. credit quod audit laudat quod agit quid intendat non intendit obliviscitur intentorum dum amplectitur opinionem qui de omni alia re plus sibi credit quam aliis. de solo se plus aliis credit quam sibi ut iam non verbotenus aut sola operum ostentatione suam prestat religionem. sed cordis intimo credat esse se omnibus sanctiorem et quod quid de se laudatum agnoverit non ignorantie aut benivolentie laudatoris sed suis meritis arrogant ascribit. Sed tales sunt similes phariseis quos de ypocrisi xpus reprehendit. Mt 23. et de quibus hic dicit Nisi habundauit iustitia vestra etc. ¶ Super quo postill. Nec inquit non intrabitis per habundantem iustitiam in regnum celorum quod regnum dei intrat nos. luc 17. quod regit carnem et vivit est quasi celum superlatum. Hic est sciendum quod tamen est simul regnum dei in scriptura vero pro regno scripture. de quo Mt 21. Auferet a vobis regnum et dabitur genti facienti fructus eius. Item regnum virtutum luc 17. Regnum dei intra vos est. Item regnum congregationis fidelium ut in parabolis evangelicis cum dicitur. Simile est regnum celorum Mt 13. Item regnum glorie luc. 14o. Beatus qui manducabit panem in regno celorum. In nullo autem istorum regnorum intrabant scribe et pharisei. ¶ Secundo. quod dictum est antiquis. Non occides qui autem occiderit reus erit iudicio. Superius vero aliqualiter visum est de vero aut quare habundantem iustitiam ad quam tenent superiores. hic vero docet sufficientem sive perfectam ad quam tenentur omnes. Iustitia enim superius attingit prout ordinat omnem animi motum et quantum ad vim rationalem que est imperans et quantum ad irrationalem que est imperata ex qua nascuntur due passiones quales vero ira et concupiscentia. In ordine virium irrationalem ordinat principaliter. In isto processu vim irrationabilem quantum ad passiones ire. In primo ergo reprehendit prohibitionem legis et explicat perfectionem prohibitionis. Dicit ergo. Audistis quod dictum est antiquis. id est prioribus vestris quibus lex per moysen data est primo et vobis consequenter hoc autem dictum est et scriptum exodi 20. et deut. 5. Non occides. scilicet hominem realiter quia homo qui occiderit realiter actualiter et iniuste reus erit iudicio. id est legis iudicio puniatur. id est morte quia lex punivit secundum talionem. ¶ Hic est sciendum quod multiplex est occisio hominis et diaboli. hominis vero duplex. prima qua occidit homo se ipsum. et hoc est propter culpe debitum divino precepto. Item est occisio qua occidit homo proximum et vel est cum culpa cum iustitie secundum quod prohibetur hic et exo. 20. sed quod iustitie dicitur quia de iudice Ro 12o. Non sine causa gladium portat. Circa primam occisionem notandum quod homo occidit se tribus modis. scilicet corde ore et opere. Corde occidit 3 primo ab incommunibili vero se avertendo per unum vero. Aversio perversio aliorum interficiat eos. Item proximum odiendo prima Johannis 3. qui odit fratrem suum homicida est. Item prava desideria multiplicando. Item occidit se ore mentiendo. Sap primo. Os quod mentitur occidit animam. Item adulando. Job 20. Occidit cum lingua vipere. lingua vipere est lingua adulatoris maligne que effundendo venenum mellitum hominem occidit. Item detrahendo. eccl 28. Multi ceciderunt in ore gladii sed non sic quam qui non interierunt per linguam suam. Item

Postill.

Occisio multiplex.

Occisio spiritualis 3.

Corde.

Ore.

Opere.

Occidit se quis ... [illegible] ... Tertio [illegible] quod multipliciter occidit ... [illegible]

Occisio [illegible] ut [illegible]

Occisio ... [illegible]

Augustinus ... [illegible]

Diabolus occidit ... [illegible]

... [illegible]

figuratum fuit in occisione ... [illegible] ... occidit ... [illegible] ... Secundo ergo ... [illegible] ... qui a diebus fuit suo ... [illegible] ... qui autem ... [illegible] ... gehenna ... [illegible] ... gravis est gravius gravissimum. Sed quod sciendum quod in eodem ... [illegible] ... qui a diebus fuit suo fratri. De quibus sic dicit Augustinus in sermone ... [illegible]

fauce qua vix pellet. cum vetusta est ala au
tem. Item incipit multi sunt qui cum no
infirmitate i qui bona pacientes tantum a mul
ti augmentant malum ipsi querunt oportunitatem no
cendi de quibus figuraliter dicitur est hic dicitur. Cum
autem insurrexerit et ¶ Hic nota diversitatem a al
ter diversimode [illegible] et accensio sanguinis et
in illa incipit accensio et fit i aliquibus ut ig
ne [illegible] accendit et cito extinguitur ipsi
sunt stipule sicut [illegible] in quibus ignis cito
accenditur et cito extinguitur in aliis ignis
[illegible] accendit et tarde extinguitur. Isti sunt a
[illegible] et sunt sicut [illegible] qui dum ab hu
more et ab igneam [illegible] est facilis sed ig
[illegible] ad [illegible] est difficilis. In aliis tar
de accenditur et tarde refrigerat. Isti sunt
sicut ligna grossiora in quibus tarde ac
cenditur et tarde extinguitur. In aliis ignis tan
tum tarde accendit et cito refrigerat. Tales a
[illegible] sunt meliores et minus mali ¶ Hic no
tandum sunt tres [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] naturalis
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] ut dicit Aug. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]. [illegible] est antiquus [illegible]
[illegible] Ego a [illegible] [illegible] plus [illegible]
[illegible]. ¶ Dicitur sciendum est quod [illegible] solum ho
micidium [illegible] per effectum [illegible] legem prohibebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et hoc est quod [illegible] [illegible]
[illegible] legem [illegible] sed ad [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] implevit legem non solum
[illegible] [illegible] mandatum [illegible] est legis [illegible]
[illegible] [illegible] mandatum [illegible] se legem [illegible] inclusa
[illegible] [illegible] [illegible] mandatum simplex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] multo magis non [illegible]
Qui [illegible] legis mandatum simplex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lex [illegible] per gratiam non [illegible]
[illegible] sine mandatum [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] mandatum. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] observare mandatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mandatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Omnis qui irascitur
i motu [illegible] [illegible] fratri suo [illegible] ut sit
[illegible] [illegible] [illegible] reus erit iudicio. i
[illegible] [illegible] apud deum. ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] i in animo est [illegible] talis [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Qui autem dixerit fratri suo racha. Racha [illegible] Aug.
[illegible] [illegible] [illegible] solum [illegible] motu [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] racha [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit quod

racha [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] aliquo motu [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] racha intelligere
[illegible] i signo sine expressa contumelia [illegible]
¶ [illegible] sciendum sed [illegible] quod i contumelia multiplex
[illegible] signum [illegible] [illegible] [illegible] Reg. [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
usque ad [illegible] [illegible] [illegible] Reg. [illegible]
[illegible] ad [illegible] filium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] labia et moverunt caput. ¶ [illegible] [illegible]
fit contumelia multiplex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] gradus qui [illegible] est i signo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] abstulit qui dixerit
fratri suo [illegible] i [illegible] motu [illegible]
contumeliam [illegible] i contumeliam [illegible]
reus erit [illegible] [illegible] [illegible]
pena non [illegible] [illegible]. Qui autem dixerit fratri suo
fatue i usque ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] stultos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. O stulti et tardi corde ad credendum. Et
apostolus dicit ad Gal. [illegible] O insensati galathe
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
bono [illegible] quod quadrupliciter est loquendum [illegible]
vel quod bonum bene vel malum male seu bo
num male seu malum bene [illegible]. [illegible] [illegible]
bene [illegible] qui ea que [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Malum male [illegible] qui ad flagitium
[illegible] [illegible]. Bonum male [illegible] [illegible]
aliquod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bene [illegible] qui ad flagitium [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] illud [illegible] ut ab eo alius
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] illos
stultos [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
¶ Aug. [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
Pax est [illegible] mentis tranquillitas [illegible]
[illegible] [illegible]. Hanc qui [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] qui i ea [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] a filio a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] noluit observare [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] dicit [illegible] qui
autem dixerit fratri suo fatue reus erit gehenne [illegible]
[illegible] [illegible] quod est terra [illegible] [illegible] profun
[illegible] [illegible] multos est in profundo terre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et locus
[illegible] distat a celo [illegible] medium terre [illegible]
[illegible] est ut sic homo elongavit se a deo [illegible]
[illegible] sic elongetur a celo [illegible] [illegible] locum
[illegible] [illegible] locus est obscurior quam medium terre
[illegible] [illegible] est ut qui [illegible] obscura [illegible]
[illegible] [illegible] in obscuris locis [illegible] [illegible]
[illegible] locus frigidior est quam medium terre [illegible] [illegible]

Possit ·
contumelia multiplex
fatui
Racha
Ragni
Quod multiplex
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Aug.
Pax.
Gehenna.
fatui.

Mala ire

Gregorius

num est ut pauores qui fuerint frigidi in dei amore
ibi dentes strideant nimio frigore. Nec mirum quia
deus pacem & tranquillitatem puniunt. Nam qui omne a deo di
lectam ira nititur demolliri. Nam sicut sapientia
locutum fuit illa per iram perditur quia minimum lu
men intellectum se abstrahit cum ira mentem premen
do confundit. secundum Gregorium 4 mora. Item per iram vita a
mittitur cum scriptum sit Ira & perdit prudentes.
Item per iram iustitia relinquit Jacobus primo Ira enim
viri iustitiam dei non operatur. quia dum perturbata
mens iudicium sue rationis exasperat omne quod furor
suggerit iustum putat. Item per iram lux veritatis
amittitur. Ideo scriptum est epistola Sol
non occidat super iracundiam vestram quia cum menti
iracundia tenebras confusione incutit huic
deus radium sue cognicionis abscondit. Item per iram
spiritus sancti splendor deletur. Nam ire sue stimulis
accensum cor palpitat corpus tremit lingua
se prepedit facies ingescat exasperantur oculi & ne
quaquam recognoscuntur noti. ore quidem quid loquitur
ignorat. Immo talis dum stultissime alium persequitur
ut proximo vestimenta ledat seipsum interimit Quam
dere enim non possumus nisi eis quos nos in aliquo
meliores esse putamus secundum Gregorium 4 mora. Et sic con
cludit quod quamvis per omne vicium quod perpetratur
humano cordi antiquus hostis vivus infun
ditur In hac tamen nequicia sua tota viscera ser
pens concutit & impingente malicie peste mo
vit. Remedia autem contra iram multa sunt. primum est

Remedia contra
iram multa sunt.

consideratio dominice passionis. Si enim passio domini ad
memoriam reducatur nichil adeo durum est quod
non equo animo tolleretur. 2m est consideratio
proprie fragilitatis vel defectuum propriorum Augustinus.
Irasceris servo tuo peccanti irascaris tibi ipsi ne
tu pecces. Ista duo tangit Gregorius 4 mora ita scri
bens Ira duobus modis fracta possidere animam
desinit Primus quippe est ut mens sollicita
antequam agere quodlibet incipiat omnes sibi quas
pati potest contumelias cogitet quatenus redemptoris
sui probra cogitans ad adversa se preparet. 2us
a servande mansuetudinis modus est ut cum aliena
nos excessus videmus nostra quibus in aliis ex
cessimus delicta cogitemus considerata quippe
infirmitas propria mala nobis excusat aliena &
quasi aqua ignis extinguitur cum surgente animum furore
cum sua cuique ad mentem culpa revocat quia eru
bescat peccanti non parcere qui vel deo vel proximo
sepe se recolit parcenda peccasse. 3m remedium
est consideratio vtilitatis quam habet tribulatio tollera
ta in presenti. 4m est consideratio mortis & eorum que
post mortem sequuntur. etc 28. 5m est consideratio proprie
impotentie. Multi enim sunt qui timent contra proxi
& tamen a iniuriis & punicionibus se defendere neque
unt. Sequitur. Si offers etc. Superius ordinavit i

Si offers
munus tuum.

rasabile preceptum negativum hic exponit
preceptum affirmativum de fratris reconsiliacione
Dicat ergo. Si offers. i. offerre proponis munus
tuum ad altare. Debet ergo oblatio esse ex animo
quod non ibi Offers Item de proprio quod non ibi.
munus tuum. non alienum. Item loco congruo quod
non ibi. ad altare i. in ecclesia. Est ergo sensus. Si offer
re proponis munus tuum aliquod temporale in ecclesia.
& ibi recordatus fueris. Hoc exponit 3r. scilicet de leden
te de odiente & de sustinente. De ledente sic.
Et ibi recordatus fueris quia frater tuus. quem le
sisti habet aliquid adversus te pro illata iniuria. re
que ibi. etc. Secundo de odiente sic. & ibi
recordatus fueris. i. ex odio illatam iniuriam me
moraveris. quia frater tuus habet aliquid adversum te
i. ad quem adversaris tibi & ita servas odium
etc. 3o de lesione sustinente. Et istud innuit
crisostomus sicut superiores exponit omelia 11a. exponit
utrumque . . . . . ad primum & 2m exponens di
cit ibi. Si frater tuus habet etc. Si iratus
ei fueris. i. sine causa dixisti Racha & fatue. Si
ergo ex hiis levibus causis offenso fratre & non
placato impossibile est munus tuum deo of
ferri & suscipi quo ante conspectum dei igitur dica
tur quod fratres contristant & castigant & predant
& alia multa nephanda in viduis & orpha
nis committunt In primis ergo inquit sci
tendum quod quamdiu fideles homines aliqua dissen
siones habent inter se deus illis non potest esse amicus
munus eorum non suscipit. oratio eorum non exaudit.
Vel si ad aliud bonum fecerint quia nemo inter
duos inimicos potest esse amicus fidelis amborum.
Si de isto bene loqueris apud istum displicet
isti & econverso. Et ideo deus non vult esse amicus
fidelium quamdiu ipsi inter se fuerint inimici. Quan
tum ad 2am exponit scribit idem crisostomus sic ibidem Vide
dei misericordiam quo vtilitate hominum aspirat amplius
quam honores suos. Si enim suos honores magis
aspexisset sic dixisset Primum offeres munus tu
um & postea vade & reconsiliare etc. Nunc autem di
cit. Vade prius reconsiliari etc. & sic veniens offe
res munus tuum. Ac si dicat ad illum vade ego
libenter contempnor. libenter honoris mei pa
tior dampnum. libenter exspecto dum servos
meos ut vos in amicitiam veniatis. Vade ergo
ut scias quia plus diligo concordiam fidelium quam
eorum munera quia munera hominum nullum deo faciunt
lucrum. caritas autem illorum dei gloriam operatur. Et
subdit ad propositum Ne dicas in illi non no
cuit ego non illi. ipse michi debet satisfacere sed non
ego ei. Sed pro gloria salutis tue magis dum amicum
tuum & magis nocitus debes rogare ut duplicem
gloriam consequeris. Unam quia nocitus es alteram
quia prior rogasti. Si enim tu illi nocuisti & non ro
gas eum forsan precator deus quod nocuisti quia prior ro
gasti tu nullam habebis mercedem quia reus con
stitutus rogasti. Si autem ille te leserit & prior ro
gavis magnam habebis mercedem. festina ergo ini
micum tuum prevenire ad amicitias ne forte te
tardante preveniat ad rogandum & rapiat tecum
nobis tuis pietatis mercedem. Sequitur. Relinque
ibi munus tuum. scilicet coram deo sive coram deo ostendat
dicat reporta quia deus munus tuum non respuit
sed caritatem prius querit. unde consimilis dictum est cari
tate prius proximo quam munus deo offerri exspectat. & ideo
dicat. Vade prius Ad fratrem si presens est vel va
de affectu si absens reconsiliari fratri tuo. Si leseris
satisfaciendo vel veniam petendo. Si odis
rancorem deponendo. Si te oderit eum ad ami
ciciam revocando in quantum in te est. & tunc post re
consiliacionem veniens ad illud quod ceperas offer
munus tuum. Sed hic sciendum post scilicet crisostomum quod
est munus quod deo offerre debemus scilicet munus a corde
munus a manu munus ab ore & munus ab ob
sequio. Munus a corde est munus amoris quod
tantum est deo acceptum ut sine illo nullum aliud

munus quod placeat. Nichil enim placeret si munus offeramus deo verba nostra per gratiarum actiones nec carnem nostram per mortificationem nec res nostras per elemosinarum largitionem nisi offeramus corda nostra per amorem. Istud patet luc. 18. in phariseo qui videbatur deo offerre verba sua deo offerendo gratias agens dicens. gratias tibi ago etc. Item corpus suum macerando ibidem. Ieiuno bis in sabbato. Item res suas miseris dei largiendo. Dicens ibidem. decimas do omnium que possideo. Sed nichil ei profuit eo quod non offerebat deo cor suum ipsum et proximum diligendo. Non enim diligere poterat qui omnes proximos suos contempnebat dicens. Non sum sicut ceteri hominum raptores etc. ¶ Altare secundum [illegible] super quod debemus hoc munus offerre est trinitas beatissima. De hoc altari dicitur exo 20. Non ascendes per gradus ad altare meum ne reveletur turpitudo tua. In trinitate enim non sunt gradus sicut in pater sit maior filio et filius minor secundum divinitatem vel spiritus sanctus minor utroque credatur. Munus offerre debemus super altare trinitatis ut scilicet diligamus patrem qui per suam potentiam nos creavit filium qui per suam [illegible] nos redemit et spiritum sanctum qui per suam gratiam in filios adoptavit. ¶ Secundus est quilibet proximus quem si offendimus necesse est ei reconciliari debemus. Alias munus dilectionis deo offerre non possumus prima io 4. Si quis dixerit quia diligo deum et odit fratrem suum mendax est. Dicimur autem omnes fratres quia omnes sumus ab uno patre creati uno precio redempti uno baptismate regenerati et ad hereditatem vocati. ¶ Vel possumus per altare in quo dilectionis offerre debemus intelligere [illegible]. Unde de hoc altari dicitur exo 20. Si altare lapideum feceris non edificabis illud de sectis lapidibus. Si enim levaveris cultrum polluetur. Isidorus ibidem. Secti lapides sunt hy qui unitate scindunt ac dividunt semet ipsos a societate fraterna per odium vel per scismata. Tales in corpus suum quod est ecclesia non recepit christus. Cuius corporis figuram altaris illius constructio figurabat.

¶ Tercium est munus ab ore et tale est munus quod est deo valde odoriferum. In psalmo. Dirigatur oratio mea sicut incensum etc. Fumus incensi est levis callidus et odoriferus. Tunc ergo oratio est sicut incensum quando est levis callida et odorifera. Tunc autem levis est quando humilitas eam concomitatur que tam agilem eam facit quod usque ad celum ipsam faciliter ducit. Eccli 35. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Tunc est callida quando secum habet fervorem caritatis. Eccli 50. Quasi ignis effulgens et thus ardens. In igne dicitur quando oratio a fervente desiderio emittitur. Tunc est oratio odorifera quando secum habet concomitantem puritatem. Apo 5. Habentes singuli phialas aureas plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. Altare super quod orationes offerimus est christus ihesus. Sicut enim a sole propter distanciam nimiam ignem non recipimus nisi mediante cristallo vel aliquo consimili solares radios congregante. Sic nec a beatissima trinitate a nobis per excellentiam infinite distante gratiam recipimus aliqualem nisi mediante redemptore in quo convenerunt absque mensura vel numero radii graciosi. Dicitur autem christus altare terreum eneum et aureum. De primo dicitur exo 20. Altare de terra facies mihi. Isidorus. Altare enim de terra facere est incarnationem mediatoris sperare. Tunc ipse a deo nostrum munus accipit quando in hoc altari nostra humilitas id est super incarnationis dominice fidem posuit quidquid boni operatur. In altari ergo de terra oblationum munus offerimus si actus nostros dominice incarnationis fide solidamus. De secundo altari scribitur reg. 16. Altare eneum erat coram domino etc. De tercio scribitur Apo 8. Data sunt ei incensa multa super altare aureum etc. Unde per brevem intellectum istorum nota quod in christo sunt tres substantie scilicet caro mortalitati subiecta et quantum ad hoc fuit altare terreum. Item anima invictissima et ad malum non ductilis et quantum ad hoc fuit altare eneum. Item deitas preciosissima propter quam altare aureum non incongrue dicitur.

¶ Tercium est munus a manu quod consistit in elemosinarum largitione. Unde dicitur de muliere forti prov. ult. Manum suam aperuit inopi et digitos suos extendit ad pauperem. Frustra autem mulier fortis manum pauperi aperiret et extenderet si eam vacuam haberet. Ideo datur intelligi quod homo misericors debet habere manum apertam extensam et plenam. Apertam ut cito det et faciliter indigenti. Eccli 4. Cor inopis ne afflixeris et ne protrahas datum angustianti. Item extensam ut det communiter et indifferenter. Sunt enim aliqui qui sic dant quod videntur habere manum ad se tractam et ad suos propinquos reflexam quam deberent eam usque ad omnes extendere. Luc 6. Omni petenti te tribue. Item plenam ut det habundanter. Thob 4. Si multum tibi fuerit tribue habundanter. ¶ Altare est cor nostrum super quod elemosine nostre immolantur quando facimus cum cordis hillaritate 2 cor 9. Hillarem datorem diligit deus. Item cum cordis compassione. Iob 30. Compaciebatur anima mea pauperi. Item cum cordis secreta intentione mt 6. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. De isto altari cordis dicitur exo 31. Faciet altare thimiamatis de lignis sethim. Lignum sethim secundum Ieronimum est leve inmarcabile et imputribile. In quo innuitur quod non debet cor nostrum peccati pondere pregravari nec aliquo igne tribulationis consumi nec fetore peccati corrumpi. De hoc altari dicit quidam doctor. Cor inquit est altare in quo deo vota offerimus. Quia sacrificium deo spiritus contribulatus. Hoc enim altare repellit dominus cum est immundum. Tren 2. Repulit dominus altare suum. Machab 1. Altare erat prophanatum. Verumptamen in tali altari sanctificato offertur oblatio iusticie impinguans illud devotione. In quo et semper debet ardere ignis dilectionis perpetue. In quo et debet esse incensum orationis odorifere. Eccli 35. Oblatio iusti impinguat altare et odor suavitatis est in conspectu altissimi. Altare cor est in quo vir iustus offert deo sacrificium iusticie oblationes [illegible] et holocausta dilectionis. In psalmo. Acceptabis sacrificium iusticie oblationes et holocausta et tunc vitulos carnis mortificare.

¶ Frater noster est christus. Ipsi ergo quem per peccatum offendimus per veram confessionem reconciliari debemus. Item fratres nostri sunt angeli quos tunc offendimus quando eorum inspirationibus non obedimus. Tunc autem eos reconsiliamus quando eorum inspirationes recipimus et tunc ipsi orationes nostras sicut et cetera opera nostra virtuosa deferunt ante deum. Dicuntur autem angeli fratres nostri quia eundem nobiscum habent patrem. Ad eandem facti ymaginem et eandem nobiscum habent hereditatem et ut patres asserunt eandem speciem. ¶ Sextum munus est munus ab obsequio quando scilicet corpus nostrum et totam vitam in dei obse-

Elemosina.

Altare cordis.

Iun.

Fratres.

De spe angelorum.

Seruire deo.

quim mancipentur iux illud luc p. Seruiamus deo in sanctitate et iusticia coram deo omnibus diebus nostris. Debemus ergo seruire deo nostro cum mundicia cordis cum iusticia boni operis cum mansuetudine in temptationibus cum longanimitate finalis conseruationis.

Altar fidei.

Altare est fides quia omnia opera nostra in fide radicantur alias inutilia reputantur. Hebr. xi. Sine fide est impossibile placere deo.

Altar iii.

Tercium est que tunc offendimus cum sensualitatem sub dominio tuo a necessitate habemus quam sensualitati subicimus. Deus itaque in homine nostro anime nostre posuit fratrem et sororem dominam et ancillam rationem et sensualitatem ut ratio sensualitatem instruat tamquam fratrem sororem et eam corrigat tamquam uir uxorem suam et sibi subiciat tamquam dominam ancillam suam.

Altar glorie.

Seraphim.

¶ Hic adduncant quidam quartum altare quod dicitur altare glorie de quo est posse dicitur illud ysa. vi. Volauit ad me unus de seraphin et in manu eius calculus quem forcipe acceperat de altari et tetigit os meum et dixit. Ecce tetigi hoc labia tua et auferetur iniquitas tua et peccatum mundabitur. Seraphin ordinis est angelorum. ysayas ergo peccatorem significat ¶ Unus ergo de seraphin ad ysaiam uolat cum angelus custodiens peccatorem uiam salutis ei denunciat illuminando mentes angeli ministerium eius est. calculus qui lapis ignitus est scintilla diuini amoris. forcepis oratio angeli altare eterna gloria uel diuina largitas uel mia. Sic ergo in manu angeli calculus forcipe de altari tinctus est cum oratione sua impetrat angelus quod ab eo custoditus habeat scintillam amoris eterni in ministerio suo quo possit tangere os peccatoris. et non solum os sed et cor et manum. ut mundentur labia a peccato locutionis. et cor ab iniquitate cogitationis et manus ab iniquitate operationis.

Peccatum oris.

¶ Sed nota quod magis dicitur tangere labia quam cor uel manus ut ostendat grauitatem peccati oris quia qui in uerbo non offendit hic perfectus est. Jac. p. Preterea actus oris medium est inter actum cordis et operis. Medium autem sapit naturam extremorum. Uno purgato medio uidentur quodammodo extrema purgari in eodem medio. ideo de mundatione extremorum non facit expressam mentionem.

¶ x.

Crisost. Reconsiliacionis mod.

¶ Ecce nota debemus modum reconsiliationis quem ponit crisost. omelia ii dicens. Forte inquit dicis. Ecce ego uolo reconsiliari. sed dic mihi quo reconsiliabor. Ad istud respondet crisostomus dicens. qualis processit offensio talis debet sequi reconsiliatio. ¶ Si cogitatu offendisti cogitatu reconsiliare. Omne enim peccatum quod modo committitur eodem modo purgetur.

Crisost.

Uerbi gratia cogitasti malum facere alicui uel dampno. non potes munus tuum offerre ante deum quia habes in corde nocendi propositum. Recogita ergo quod male cogitasti et penituisti. Sic a cogitationis peccatum contraria cogitatione dissoluitur. Si a uerbis tuis lesisti fratrem tuum uade et uerbis satisfac ei et ex toto corde te penituisti. Quia a uerborum peccatum satisfactione dissoluitur testis est aaron. Cum enim detraxisset de moyse uadens uerbis rogauit eum dicens. Rogo domine ne inferas in nos peccatum etc. Si aliuis aliquem operibus offendisti puta aliquam causam abstulisti per fraudem aliquam rem per uiolentiam abstulisti redde ei que abstulisti.

¶ Dominica iii.

Cum turba plurima esset cum ihesu etc. Marci viii. et math. xv. Recolit ecclesia in euangelio hodierno unum de conuiuiis solemnibus a saluatore in hoc mundo factis. Non enim legi nisi duo qualia conuiuia hic fecisse quod melius in dicauit intendere refectionem animarum quam corporum. Aug. Non est magnum pascere uentres morientis sed magnum est pascere mentem victuras. ¶ Uerumptamen ut hoc conuiuium spirituale uel potius modicum ientaculum spirituale quod ad presens preparaui pro communi consolatione in aliquo conueniat .4. ueritates morales ex .4. partibus istius euangelii eliciam ut spiritualiter illius exemplo pascam sic ipse corporaliter ex .4. panibus turbam pauit et in loco paucorum pisciculorum pauca dubia ad hoc idem euangelium pertinentia mouebo et breuiter illa soluam et quedam nobilia addam ¶ Prima ueritas seu conclusio est. Quamuis princeps seu prelatus sapiens et prudens existat. et inter bonum et malum iustum et iniustum sciat ut plures discernere debet tamen a suis subditis aliquotiens consilium petere et subditis minoribus sapientibus suum consilia communicare. Hec ueritas patet ex textu quia quamuis esset circa turbam tamen refecturus discipulos conuocauit et de hoc quod facturus erat cum ipsis prius tractauit unde glossa super marcum 14. Dominus discipulos conuocat ut doceat maiores consilia sua minoribus communicare. quod est contra tales principes et prelatos qui credunt se esse sufficientes ideo de aliorum consiliis non curant. de quibus sepe uerificatur illud Ro. p. Putantes se esse sapientes stulti facti sunt. Aug. Ubi deposuisti sufficientiam defecisti. Ubi deposuisti placuisti. Ser. Omnia illi desunt qui nichil deesse putat. prouerbiorum 26. Uidisti hominem sibi sapientem uideri illo magis spem habebit insipiens. Gregorius. Ualde difficile est ut is qui se sapientem estimat mente ad humilitatem reducat et recte predicantibus credat. Et hinc est quod turba quam pauca nouerat xpo credidit dum multitudo scribarum et phariseorum qui se sapientes reputarunt ipsum blasphemauerunt. ideo de uero ingenio non nimis confidamus sed sapientum consilium omnia paganus. ¶ Quamuis a presumptuoso de proprio ingenio sit reprobanda in dictis tamen est precipue detestanda qui hec errorum omnium et heresum mater fuit. Sic et xpus corporaliter populum refecturus cum discipulis consilium iniit et tu spiritualiter animos acturus ipsum xpm et apostolos in scripturis suis et sanctos earum expositores consulere et sic spiritualiter populum reficere debes. Nec est hic pretermittendum quod xpus non cum turba sed cum discipulis consilium fecit. Quamuis enim cum omnibus pax sit tenenda non tamen omnes ad consilium uocandi. Unde eccl. vi. Multi pacifici sint tibi et consiliarius unus sit tibi de mille. ¶ Est et hic sciendum quod ad hoc quod quis sit bonus consiliarius tria requiruntur secundum egidium de regimine principum. li. 3. parte prima. c. 18. scilicet bonitas amicitia et sapientia. Oportet enim consiliarium esse bonum amicum et sapientem. Primo oportet quod

sit bonus ĩ vita. tñ q2 bonus ĩ vita sit audi
tores s' faciliꝰ credunt estimantes eũ nullo m̃
velle mentiri. q2 ut dr̃ ĩ ethi⁴. mendaciũ ẽ
p se malũ ⁊ detestabile. ffides ei nõ adhibet
das magnoꝝ. Tũ 2° q2 ut dr̃ ecc 2°. q̃ s' nõ
est cui bonus erit. q̃ dr̃ct. Qui eñ nõ cu
rat de dampnacõe aĩe ꝓprie pꝫꝝ curabit
de dampñacõe aĩe aliene. Tũ 3° q2 oĩs malus
ignorans ẽ ꝓbitm ⁊ consiliari ꝯsit q̃ ductor
eiꝰ ẽ consiliũ dat. Quõ quis ꝗso se tradet
tal' ductum que vidz serpm dñica in ꝓnpi
ciũ. 2° requirit q2 sit amicus q2 tũc audito
res faciliꝰ s' credunt. Nam amicoꝝ ẽ vera
⁊ utilia consulere. Amicicia a consiliarỹs ꝓt
quis ex tribꝫ cõnicẽ euident. ꝑ' est si verũ ẽ
consulit libenter dicit ⁊ nõ adulet. ⁊ si do
mino vitetur omnesius. Adulatores g° potis
sime a dñoꝝ consilio sunt amouendi. ut eñ
dicit policraticus li° 3° c° ẽ. Adulator oĩs
virtutis inimicus ẽ ⁊ q̃ clauũ figit ĩ oculis
eius cũ quo consulit. eo q2 magis vitandꝰ
quo sub amantis spẽ capit nocere. Et se
comites sũt adulator odiũ ⁊ fraude ꝓdicor
⁊ notum mendacij. sequelam servilitatis ⁊
excecacõr ꝓ°. exterminiũ q2 totius honestᵗᵗ
Sꝫ antiqui sapientes nõ ꝑmiserũt tales
loqui cũ principibꝫ immo interfecerũt. ut
narrat valeriꝰ li° 6° c° 3°. ¶ 3° ẽ si utilitate
eiꝰ ẽ consiliũ diligenter. 3° si eiꝰ honore di
ligenter ꝓmouet. quod maxime ex hoc euidet si
utilitati rei pub' ꝓuideat. 3° requirit ut
sit sapiens. Vñ ecc° 9 ꝓpnit sapientibꝫ ⁊ pru
dentibꝫ tractare. ut eñ dicit Walleus ĩ sua
collacõm pª pte di° 6° c° 2°. Consiliarij debẽt
esse multipliª experiencia ꝑspicaci ⁊ iõ merito
senes eligũr consiliarij. ut eñ ait Ambroꝰ
ĩ exameron omẽ pª. Senectus est ĩ consiliis
vtilior. ꝓpt quod dr̃ ecc 25. Quã speciosũ cania
ciũ dicere ⁊ a ꝓbris cognoscere consiliũ. q̃
speciosa veteranis sapiĩa ⁊ gl'osus intellec
⁊ consiliũ. iõ ꝓcepit dñs ut vocarent senio
res ad consilium ⁊ ut audirent manda
ta dei. exo 3°. Vade congrega seniores isrl'. et
nũi 11°. Congrega de senioribꝫ quos nosti qꝫ
senes ppli sũt. Ideo cũ Roboam q2 reliquit con
siliũ seniũ ⁊ adhesit consilio adolescẽ maxĩ
pte regni sui priuatus fuit 3° reg 12. ¶ 2ª
veritas ẽ coꝛlem nim̃te paciẽtibꝫ aduenis
⁊ ꝑegrinis ẽ succurrere nõ valentibꝫ ⁊ xᵐ
sequentibꝫ corl' ex mĩa est succurrendũ. ꝓpia
pter istius veritatis in ꝓcessu l'rali istius
euãgelij ondit dñs sño ex°. ¶ P° quo nouẽ
q2 xᵉ nõ dicit se misertũ fuisse diuitũ l' po
tentũ sꝫ turbe indigenti. Vñ in ꝓm° euãge
dr̃. cum turba multa esset cũ ihũ nec hẽ
rent quod manducarent. Turbã nõquit
nõt' pauperum ⁊ abiectarũ ꝑsonarũ. isti eũ
sequebant' eũ nõ principes nõ sacerdotes nõ
scribe nõ ꝑhisei ũ ad obseruandũ insidian
dũ ⁊ capiendũ eũ si posset. Vñ ⁊ paulo post
ait Misereor sup turbam ⁊c. Et se nõ
hñt quod manducent ⁊c. Vñ hic p° nouẽ
q2 dñs nõ pauit diuites ⁊ potentes s' m̃
oĩbꝫ sufficientes sꝫ turbam pauperem q̃
nõ hñt quod manducaret. ¶ Vñ ut dic
crisoꝰ. sine indigencia nõ fecisset dñs hoc
miraculum. Vñ hic ondit f'co quod luc
14 ondit verbo. cum facis conuiuiũ vo
ca cecos paupes ⁊ debiles ⁊c. Quõ cõ hijs
diebꝫ multa conuiuia ~~hijs diebꝫ~~ faciunt
diuitibꝫ pauperibus pauca ⁊ q2 ĩ f'co ta
les cõdicunt doctrine ⁊ miraculo xᵉ. iõ mi
racula q̃ faciunt opponũr miraculis xᵉ. xᵉ
conuiuauit paupes. illi a diuites. xᵉ au
ex paucis victualibꝫ multiplicatis mul
titudinẽ maxĩ pauperũ illi ex multis
victualibꝫ paucificatis paucos diuites
pascunt. xᵉ pauit bonos illi malos. xᵉ
principale conuiuiũ fecit paupibꝫ ⁊ reliq
as ad vsum sui ⁊ suoꝝ reseruauit. Illi se
⁊ suos conuiuant ⁊ canes si assunt vix a
liqui ad de reliquijs paupibꝫ dant. Que
ĩ xᵉ conuiuio apponũr multiplicant que ĩ
istoꝝ conuiuijs apponũr destruunt ĩ signũ
q2 bona ĩ pauperum vsus expensa finalit
multiplicabũt. qui sic expendentis centu
plum accipiet ⁊ vita eternam possidebit.
mt 19°. Ite mt 10. dr̃. quicũqꝫ dederit vni
ex istis calicem aque frigide tm̃ ĩ nõie dis
cipuli amen dico vobis nõ ꝑdet merce
dem suam. Qui eñ in conuiuando dites bõ
sua expendunt nõ ea multiplicant sꝫ pau
cificant q2 bõ sua ꝓ vento vane glie at
laudis humane inutilr̃ sic cõsumunt. ¶ 2°
nouẽ q2 nõ oĩs paupes xᵉ tunc conuiuit
sꝫ eos qui eũ secuti sunt. in signũ q2 q̃uis
oĩbꝫ paupibꝫ sit succurrendũ ĩ necitte tñ
xᵐ imitantibꝫ paupie benfaciendũ est eoꝝ
⁊ miserendũ. ⁊ hoc innuit xᵉ qñ ait. Mise
reor sꝫ turbam q2 ecce triduo sustinent
me. i. sustinuerunt ⁊ adhuc sustinent. ¶ Se
quebat' eũ turba xᵉ ut infirmi ⁊ ab infirmita
tibꝫ curaret'. Crisoꝰ. Ob medicinã turbe
veniunt panes petere nõ audebant. ¶ Qr a
scis paupie succurrendũ sit ꝓꝫ ex verbo xᵉ mt.
25. quod vni ex minimis meis fecistis m̃ fe
cistis. Quod declarat hic dicens. Vco 2° p. ho
q2 isti sunt membra xᵉ ⁊ iõ quod eis fit xᵉ.
Sꝫ ex hoc vr̃ q2 nõ sit alijs benfaciendũ q̃
hijs qui sunt membra xᵉ colligata vĩcu re
uis caritatis. Ad quod dr̃ s' eundẽ q2 malis
benfaciendũ est ꝓ xᵉ hac intencõe ut benficiũ
ꝓstitũ ꝓsit recipientibꝫ ad hoc ut fiant
membra xᵉ. Qr eñ benfacit illi q̃ malus ẽ
hac intencõe ut fiat bonus magis ꝓprie
benfacit bono. q̃ malo. Et ex ho se. q2
cũ malis hac intencõe dandum est ut fi
ant boni nullo m° homo talibꝫ ad dare
quod scit fore occasionem mali. Vñ augꝰ
ad vincenciũ donatistã ⁊ põ ĩ canone. 4. q.
4. c°. non oĩs. vtilius esurienti panis
tollitur si de cibo securꝰ iustitiam negligat
q̃ esurienti panis frangitur ut iniustie seduc
tus acquiescat. Et ꝓp' hoc ait ambroꝰ ⁊ põ
ĩ glo 2ª thess. vlto. Non eñ in reprehensionẽ
venit q̃ inhumanꝰ est ĩ largiendo. Qꝫ hic

¶ D
Crisoꝰ.
Hic.
Qo.
De dacõe elie.
Solucio.
Augꝰ.
Ambroꝰ.

qui eum possit vere laborem ferre cause multi in
tam agere. ¶ Notandum quod Christus misertus est turbe
quia multi eorum laboraverunt. In historiis dicitur quod
quidam eorum de longe venerunt et ne deficiant
in via. Contra prelatis et principibus dedit quod laboranti-
bus potissime in officio divino misericorditer subve-
nirent, quod est tales qui laborantes magis infestant
et eos spoliant. ¶ Verumptamen premissis addi-
dit tertia veritas moralis sequens in parte ex prece-
dentibus scilicet quod triduo Christum sustinentibus danda est
elemosina spiritualis ne in via deficiant. ¶ Per autem
declaratione sciendum quod tribus diebus in deserto Christum sequi
debemus. Sic enim dicebat Moyses Exodi 3. quod itinere
trium dierum irent filii Israel etc. Igitur si nos ab
omni inquinamento carnis i. sensualitatis spiritus i. men-
tis et corporis observemus. Et perficiamus in no-
bis cogitata dicta et facta. Et in cordis contricio-
ne oris confessione et operis satisfactione deo offeramus
tunc triduum facimus et dominum per triduum sustinemus.
Item triduum hoc est tria integritas spiritus i. mentis
sive ... anime in sensualitate amicabiliter o-
bedientis et corporis subservientis ut membra
eius non exhibeant arma iniquitatis. Ad hoc autem
quod dicitur quod nec habent quod manducent arguitur
prelatus qui subditis vite alimonia cum pos-
sit non administrat. Propter hoc autem quod addit 2o. Si
dimisero eos ieiunos deficient in via. Vult intelligi quod
noviter conversi peccatores in presentis vite via
deficiunt si conscientie sue sive doctrine pabulo
dimittantur quiescere non permittunt. Per hoc autem quod
3o annectit. quidam autem eorum de longe venerunt. In-
nuit quod quidam venit ad Christum de longe. quidam
de prope. Qui enim carnalis corruptionis expers ad
servicium dei festinat non de longinquo sed de prope ve-
nit. Qui nulla impudicicia nullo adulterio
concubitu pollutus est sed solum concessus coniugi-
um legitimum nec ipse de longe venit. Qui autem
magnis sceleribus et flagiciis per consuetudinem
habitis relictis ad Christum redeunt de longinquo
venit. Qui si ieiuni dimittantur et verbo
dei non pascantur sepe in via dei deficiunt. Ideo ut
dictum est Christum triduo sustinentibus danda est a-
limonia spiritualis. Et contra multi de prelatis di-
cunt hiis diebus quod dixerunt discipuli ad Ihesum
qui ut dicit euangelium responderunt discipuli. Unde
istos hic poterit quis saturare panibus in soli-
tudine. Ita dixerunt discipuli non adverten-
tes miraculum de 5 panibus quod prius fecerat
vel dubitantes si vellet eos pascere tunc per
mirabilem vel supernaturalem modum vel per hu-
manam provisionem sive modum providendi quodam
modo ... excludunt. Unde istos hic poterit quis
etc. Qui dicunt. Unde parare possimus cibum sufficien-
tem ad saturandam tantam plebem. Et hoc in deser-
to quod est tenuitas victus et raritas hominum tran-
seuntis ubi non crescunt fruges. ¶ Moraliter autem tan-
git textus prelatum incipitur quod est in solitudine sine
panibus qui est a panibus i. a doctrina spiritus sancti ca-
ret qui potest dicere sicut dicitur Ysaie 3. Non sum medicus
in domo mea non est panis neque vestimentum, qui
dicit Non novi medicinam curarum non est in pa-
nis doctrine et spiritualis alimonie non est in ves-
timentum conversationis honeste. Ideo Christus interrogat
eos. quot panes habetis interrogabat ... non

Nota.
¶ 3a conclusio.
Quidam veniunt ad Christum de longe.
Contra prelatos.
Moraliter.
Contra prelatos.

ignaros qui dixerunt. 1. ¶ Hic addit prior textus ... ca-
ritas 5. quod ad prelatum pertinet nedum spiritualem ali-
moniam subditis omnibus sed et corporalem paupe-
ribus providere. Istud patet ex sancto doctore Augustino ... cer-
tissima prelatorum instructio. Istam veritatem de-
clarat Gregorius in pastorali c. 11. Ubi sic scribit.
Sunt nonnulli qui gregis quidem curam suscipi-
unt sed sibimet ipsis vacare ad spiritualia appetunt
ut rebus exterioribus nullatenus occupentur qui cum
curare corporalia funditus negligunt subditorum
necessitatibus non concurrunt. quorum nimirum predicatio
plerumque despicitur quia dum delinquentium facta
corripiunt sed eis necessaria presentis vite non tri-
buunt nequaquam libenter audiuntur. Egentis
enim mentem doctrine sermo non penetrat si
hunc apud eius animum manus misericordie non commen-
dat. Tunc verbi semen facile germinat quod ...
in audientis pectore predicantis pietas rigat.
Unde rectori necesse est ut interiora possit infun-
dere cogitatione innoxia et exteriora providere. Sic
itaque pastores erga studia interiora subdi-
torum suorum ferveant quatenus eis exterioris vite pro-
videntiam non relinquant. Sicut ut diximus a per-
cipienda predicatione gregis animus frangitur si cu-
ra subsidii exterioris a pastore negligatur. Rursus
hec itaque semper metuenda est et vigilanter intuen-
dum ne dum cura ab eis exterior agitur ab interna
intentione mergantur. Unde et nimia solicitudine
circa terrena reprobat. Item Gregorius super ... in eodem c. ubi sic
scribit. Sunt nonnulli velut obliti quod fra-
tribus curam prelati sunt toto cordis nisu secula-
ribus curis inserviunt has cum assunt se agere
exultant cum desunt et diebus atque noctibus co-
gitationis turbine estuantis anhelant et consequenter
reprehendens prelatos et rectores nimis mundiali-
bus occupationibus deditos per magnum processum ad-
ducit auctoritatem Ieremie destructionem templi deplorantis
sub hiis verbis. Quomodo obscuratum est aurum
mutatus est color optimus dispersi sunt omnes
lapides sanctuarii in capite omnium platearum. Quid
namque auro quod metallis quod metallis ceteris
preeminet nisi excellentia sanctitatis. Quid colo-
re optimo nisi cunctis amabilis reverentia religi-
onis exprimitur. Quid sanctuarii lapides nisi sacro-
rum ordinum signantur. Quid platearum nomine nisi pre-
sentis vite latitudo figuratur. Aurum igitur obscu-
ratur cum terrenis actibus sanctitatis vita polluitur.
Color optimus commutatur cum quorundam qui agere
religiose credebantur etc. ¶ Ex hiis patet quod ad
prelatos pertinet et spiritualibus principaliter intendere et cum
pauperum necessitatibus aliquociens temporalia providere.
Unde pro ... in distributorum decimarum et oblaci-
onum fuisse rectoribus assignata. Primo ut eorum predicatio
foret acceptior quod patet ex verbis Gregorii prius re-
citatis. 2o ut dum aliis predicant quod debe-
ant opera misericordie exercere ipsi elemosinarum de-
bita distributione idem doceant facto quod ver-
bo predicant. 3o ut sufficienter habentes unde vi-
vant possint libere libere arguere cum non
sit necesse pro temporalia divitibus adulari. ¶ Qui-
nimus tam in veteri testamento quam in novo carnales
voluptates calcare precepimus cum spiritualibus in no-
vo quam in vetera terrena calcare iubent. Istud
non per postillam in textu huius euangelii ut ibi quod pre-
cepit ihesus turbe ut discumberent super terram

q q̄nus ad t'ram forte feni sit q2 no erat
tunc fenu ibi. ¶ Secundum p intellcu my
ticu ist9 textus est sciend q in p'n° dcm est
duo conuiuia principalia legim9 i eun
ge° x'' humanitatis hic fecisse. In p° conuio
de 4 panib3 ordeaceis. 4 milia hoim pauit
In 2° de quo hic de 1 panib3 5 milia homi
saciauit. In p° conuiuio discubuunt turbe
sup fenu. In 2° sup terram. Ideo q2 ab9 spu
lis refectois est doctrina sacre scripture. Ideo p
refectoz que fit de 1 panib3 ordeaceis figat
refectio veteris testi. Sicut sic ordeu medul
la tegit pallea sic sub intellcu l'rali vetis
testi latet spualis intelligencia ẽ q2 veritas
figuris varijs refectio. que fit de 1 panib3
noui testi sigt doctrinã in qua reuelata
sunt enigmata pphiaz sublatis q2 figuris
hostiaz veram hostiaz vem9 s. xpm In
pa refecoe que testi veteris typum gerit sup
fenu discumbere precipiunt q2 p legem carnis
desideria calcare iubentur. ysa 40. Omis caro
fenu In refecoe 2a sup terram vem9 discube
q2 i nouo testo no solum carnis petulanciã
cohibere p'cipim' s3 & terrena calcare. ¶ Vn
dicit postill q turbam ad t'ram discumbe
fecit ad ostend q in noua lege terrena co
tempnenda iubent que i veti pmitteba
tur. ysa p°. Si volueritis & audieritis me
bona terre comedetis. q2 tn i9 in nouo tes
to pcepit. Si vis pfcs esse vade & vende
oia que hes & da paupib3. Vn q̄nus mi
te sunt rões pp quas sub nouo testo poci9 q
sub veti temporalia sunt contempnenda.
hec vna est potissima q transit9 de hac
vita sub veteri testo fuit q̄i transitus de
tpalib3 delicijs ad penas tpales vel de
malo ad penis. Sed transitus sub nouo
testo est transitus de pena ad gliaz. tran
sit9 eni pmi noti fuit de mundo ad vitam
transit9 vo secundi de miseria ad gaudiu
q2 de mundo ad celum. ¶ 6a veritas e. q2 si
cut i spuali conuiuio x° victualia nũi sut
ponenda no tn ab omib3 s3 a discipulis & e
oz sequacib3 sunt ponenda sic & fragme
ta colligenda. p isto dr in textu. Et accipi
ens ihc 1 panes gras agens fregit & da
bat discipulis suis ut apponerent & apposu
erunt turbis. Accipiens x° 1 panes. qd erat
valde modicu ad saciand tanta multitu
gras agens. s. pri luminu a q s' omipote
ciam sic & diuinam essenciaz recitabat. Col
3°. Omne quodcuq3 facitis &c. Aug9 epla 10
ad auxiliu clamat caritas maiori voce in
cordib3 q illi i auribz deo gras. Nam qd
meli9 in animo geram9 & ore pmam9 & cala
mo exprimam9 q deo gras. Et nec dici breui9
nec audiri leti9 nec intelligi grandi9 nec a
gi fructuosi9 quid pt. Hec aug9. xps q gra
as agens fregit & suple frangendo multi
plicauit. Ideo nuq fregit ut habundaret. ysa

18. ffrange esurienti panem tuu. ¶ Vbi mora
frange panez est scripturas apire ut appone
rent turbe. ac distribuerunt tanq ministri &
dispensatores misterioz p° cor 4°. Et appo
suerunt. In quo sigtur ut dicit Hotingham
q dns p aplos & discipulos voluit abaria
vite & doctrine distribui. Vn hic dicit Postill
q dns spualem misterioz intelligenciaz & sa
pienciam discipulis dedit ut turb apponerent
no ut sicut seruus nequa peccuniam dni sui i
terra foderent q2 sicut in pabol dr. q ab
scondit frumenta p dicacois maledicet in
ppls. ¶ 1a veritas est turba i conuiuio
x°. turba nichil fouet vel retrahat verum &
reficit & saturat. & hinc dr q manducaue
runt & saturati sunt. Huerunt itaq ista pau
pes tria pp que desiderarent rõali aut rona
bile saturari ut dicit Jan. p° stomacu va
cuu qd notur p hoc qd supi9 allegatu est
non hnt qd manducent. Stomach eni ple
nus abunt fastidit dulcedine celestiu. qu
vero vacuat amore dei repletur. Aug9 vas
es si plenus es funde qd hes ut recipias qd
no hes. Funde amore seculi ut implearis a
more dei. 2° huerunt stomacu a noxijs humo
rib3 expurgatu qd notur q tu pruisq pas
ceret ipos sanaret ut hr. ad 14. vbi dr. q ac
cesserunt ad eum turbe hntes cecos & clau
dos debiles & mutos & curauit eos. Ab ist
eni infirmitatib3 tanq a malis humorib3 sto
mac aie e curand9 siue purgand9 q sut clau
dicac° p deuia viaoz cecitas ad cognoscend
deum debilitas ad faciend bonu. Se itaq
i glo sup illud psi. Pullis coruoz inuocati
b3 eum. q q diu pulli coruoz sunt albi
pascu rore celesti. qu vero nigrescere incipiunt
parentes eos pascunt. Sic aia alba p puri
tate pascit a deo. nigra vero p iniquitatem
pascitur a diabo. 3°. huerunt palatu sapidu
In tm eni ei9 verbo sapiebant q ab eo rece
de vix volebant s3 cu illo triduo pmanserut
x° g° no pascit eos qui hnt palatu insipidu
vel amaz diligendo terrena. s3 qui hz sapi
du diligendo celestia. Vn in h9 signu dr q
aquila no pascat pullos vers9 terra respicia
entes. ¶ p intellcu mr3 ulteriori pmisse ve
ritatis distinguit glo q 14. e tpa s. an le
gem sub lege sub gra & sub glia. In p° tpe
fuit saciecas nulla nec intellcs q2 deu no cogs
cebant nec i affcu q iustificari no poterat.
In 2° tpe fuit saciecas semiplena q2 itellcs
fuit aliqua resoallatus quo ad cognicom
p legem. s3 affcs remansit vacuus q ad iusti
ficacoz. In 3 tempe e sacietas plena q2 saciat9
e intellcs cognicoe & affcs gre plenitudine.
In futuro erit saciecas plenissima q2 totus
ho saciab2 oculus i videndo oculo ad ocłm
xpm intuendo. auris i audiendo voce x° &
sic de ceteris sensib3. Nec miru q2 turba i xpi
conuiuio saturata fuit. Vbi tanta erit victu
aliu copia q tm supfuit de fragmentis. Vt
eni dr in textu. Qustulerunt q supabundant

Mora.

Hotyghm.

Postill.

1 conclo.

Jan.

Ca fuert i paupib3.

Exm de coruis.

Exm de agla.

e. tpa.

de fragmentis 7 sportas. Istud q summe magnificat miraculu q saturata turba plus supfuit de fragmentis q esset ante. sustulerunt .i. sursum tulerunt. q superaverant. et reliqua fuerant de fragmentis .i. de reliquiis panu et piscium 7 sportas .i. plenas. est q sporta vas continens de iunco et palmarum foliis contextu. Erant q qui manducaverant quasi quatuor milia exceptis parvulis et mulieribus que forte fuerunt plures vel licet in modico numero. ideo dicit quasi .s. quia scriptura non solet minucias ponderare. ideo dicit q quia erant quasi milia homi absolute. Tandem vero miraculu concludens quando dicit. Et dimisit eos .s. non ieiunos et tristes sed saciatos hillares et iocundos.

¶ L.

In loco presenti hic ultimo ponenda sunt quedam dubia et nobilia super hoc evangelio. quorum primum est de differentiis et convenientiis huius miraculi et illius quod ponitur mathei 14°. marci 6° luce 9° et Johannis 6°. Unde prima differentia est quantum ad numerum panum quia ibi 5 et hic 7 panes tanguntur. 2a differentia est quantum ad numerum et quantitatem piscium quia ibi duo hic nullus certus numerus ponitur. ibi pisces hic pisciculos ponit. 3a differentia est quantum ad qualitatem panum quia ibi ordeacei hic ut a multis creditur panes triticei appositi. 4a differentia est quantum ad locum sessionis quia ibi super fenum hic super terram. 5a differentia est quantum ad quantitatem fragmentorum quia ibi 12 cophinos hic 7 sportas quod videtur derogare presenti miraculo. cum plures fuerunt panes et pauciores comedentes. 6a differentia quantum ad numerum convivarum quia ibi 5 milia hic 4 milia.

¶ Conveniunt autem in tribus quia utrumque convivium fuit in monte et in deserto et hoc quantum ad locum. Item in multiplicando et hoc quantum ad modum. Item in utroque parvuli et mulieres non nominantur. ¶ Notandum quod possunt esse dubitationes que sunt predictorum miraculorum differentie. De qualibet enim illarum possit queri que sit eius ratio. Ad primum quod sic non tangitur est una generalis ratio quare in illis oportet esse differentiam quia si omnino mutuo concordarent unum oblivioni traderet vel pro uno miraculo a nonnullis reputaretur. et ideo diversificatio fuit expediens. que tamen a misterio non vacat. ut patet discurrendo per singula. Unde ad primum dicendum quod per 5 panes signatur doctrina veteris testamenti que 5 libris tradita ut supra dictum est. Per septem autem signatur doctrina novi testamenti propter 7 virtutes principales tres theologicas .s. fidem spem et caritatem. et 4 cardinales. Tres itaque virtutes theologice ordinant hominem ad finem supremum. quia alie ducunt ad finem illum vel removent ea que nos ab illo fine abducunt. Fide itaque agnoscimus supremum finem bonum scilicet creatorem unde duo oriuntur affectiones .s. spes ex eo quod cogitatur liberalissimus bona sua conferendo. et desiderium ex eo quod cognoscatur esse bonum quo nichil potest melius cogitari nec ab hominibus desiderari bonum enim quod ab omnibus desideratur. Unde ait dionisius hoc desiderium est caritas. ¶ De 4 cardinalibus ait augustinus Prudentia est diligere quod diligendum est. Fortitudo est nullis avelli molestiis. Temperantia nullis allici illecebris. Iustitia est nulla superbia ex

7 virtutes

Fides.

Spes.

Caritas.

prudentia.
fortitudo temperantia
iustitia

tolli. ¶ Item per 7 dona spiritus sancti quibus carnem mundum et diabolum in huius vite solitudine potenter debellare. contra carnem dono timoris et pietatis. contra mundum dono consilii et fortitudinis. contra diabolum dono sapientie et intellectus.

¶ Dono scientie cogitat quis vilitatem carnis quo ipsa sit vas stercorum immo latrina latrinarum qui alie latrine non sordescunt nisi per ipsam. In dono scientie cogitat quis carnem esse carcerem interioris hominis. In psalmo Educ de carcere animam meam. Romanos 7 Infelix ego homo quis liberabit me de carcere et ideo dono scientie cogitat quis carnem esse colubrum de quo ecclesiastici 21 quasi a facie colubri fuge peccatum. Dono timoris carnem vincere possumus que potissime vincitur fugiendo. Timor autem est causa fuge. proverbiorum 12. Sapiens timet et declinat a malo. et proverbiorum 24. Per timorem domini declinat omnis a malo.

¶ Dono pietatis caro vincitur. Unde super illud ad Timotheum. Pietas ad omnia utilis est. dicit glossa. Omnis enim summa christiane discipline in misericordia et pietate consistit. quis autem sequens eam sit lubricum carnis patiatur vapulabit sed non interibit. quod tamen intelligendum est si penitentiam egit. ¶ Dono consilii et fortitudinis vincitur mundus qui impugnat prosperis et adversis. dono consilii nobis utilem reddamus et ea que servare non possumus retinendo servemus distribuendo.

¶ Stultus est enim qui omne frumentum suum abscondit in horreo suo nichil in seminans cum pars esset seminanda. et pars ad usum reservanda. Pauperes sunt quasi thesaurus vel sacculus ecclesiastici 29. Elemosina viri quasi sacculus cum ipso. et luce 12°. Vendite que possidetis et date elemosinam. facite vobis sacculos qui non veterascunt thesaurum indeficientem in celis. Dono fortitudinis adversitas nobis utilis redditur dum patienter tolleramus. ¶ Donis sapientie et intellectus diabolus vincitur. Sunt enim penne spirituales quibus in celum volatur. proverbiorum primo. Frustra iacitur rethe ante oculos pennatorum. glossa. Facile evadit laqueos in terris qui oculos habet in celis. Diabolus temptans de vana gloria vincitur dono intellectus augustinus in libro ... vera sed sub nuda gloria ignominia ... 2° quem dono sapientie diabolus vincitur. Dono enim sapientie celestis gloria pregustatur et sic mundana gloria abhominabilis redditur. ¶ Item per 7 miserationes domini intelliguntur quas ponit bernardus quarum prima est quod a multis peccatis hic in seculo positos nos custodit. Quis enim non videat igitur bernardus quod sicut in multa peccata cecidi sic et in alia cecidissem peccata nisi me omnipotentis pietas servasset. Fateor et fatebor nisi quia dominus adiuvasset paulominus habitasset in inferno anima mea. 2a miseratio domini super me quo ponit cumplicari sermo. Ego peccabam et tu dissimulabas non continebam a sceleribus et tu a verberibus abstinebas. Prolongabam ego longo tempore iniquitatem meam et tu domine pietatem tuam. 3a miseratio fuit que visitavit cor meum et mutavit ut amara fierent que prius male dulcia erant. et qui letabar cum male facerem et letabar in rebus pessimis ut recogitarem omnes annos meos in amaritudine anime mee. 4a miseratio fuit quia me penitentem pie recipiente suscepisti

ut in medio eorum mirarer de quibus ut ista. bti quorum
creuisse sunt magnitates &c. Quarta miseria pro qua
in continendis remittendis & emendandis vienda-
contulit virtute ne reciduum pateret & esset
nouissimus error peior priore. Quinta miseria est
promerendi qui diceret omnis bone conuersa-
cionis indulget. Et est spes continendi quod do-
nas homini peccatori & indigno de tua totiens ap-
ta pietate usque ad celestia speranda presumere
¶ Secundo michi se porrigit istos panes in morali-
tate breuiter pro^r ita dicens. In hoc euangelio
ostenditur nobis textus huius condicionis quod non
solum homo quia manducet respectus diuine com-
passionis quia xpc omnibus misereatur. Effectus sti-
pendie prouisionis quia per ipsum omnibus prouidetur
& de hoc pane septemplici in mensa septifor-
mi. ¶ Quidam est hominum in mensa creature na-
turalium noticiarum ecc 29. Initium vite hominis aqua
panis & vestitum. In mensa scripture doctrina
& intelligencie. ecc 15. cibauit illum pane vite
In mensa ecclesie sacramentalem eukaristiam. Sap 16 pa-
nem de celo prestitisti eis. & Joh 6. hic est panis
de celo descendens. In mensa consciencie spiritualem
leticiam. In ps^o. Panis cor hominis confirmet. In
mensa conuersacionis honeste exemplare eui-
denciam. hic est panis proposicionis. exo 25. In
mensa tribulacionis aduerse victoriale constanci-
am seu perseuerancia. In ps^o. Surgite postquam sede-
ritis &c. In mensa superne refectionis immortalem
sufficienciam. luc 14. beatus qui manducabit
in regno celorum. ¶ Ad tercium dicendum quod per duos pis-
ces intelliguntur potestas regalis & sacerdotalis. per
paucos pisciculos doctrina euangelistarum a-
postolorum & prophetarum quos suo exemplo refecit quidam
pisciculi propter humilitatem sed pauci propter piscatorum
paucitatem. ¶ Vel possunt isti pisciculi pertinere
ad mensas supradictas positas applicari. In men-
sa creature piscis est intellectus a creatura
in suum creatorem. In mensa scripture piscis est
intellectus captiuacio sub fidei mensuram. In men-
sa ecclesie piscis est affectus & preparacio ad digna sa-
cri susceptionem. In mensa consciencie piscis est men-
talis deuocio ad suum creatorem. In mensa conuer-
sacionis honeste piscis est iudicium modificatum
ad sui conseruacionem ne trahat omnia ad partem de-
teriorem. In mensa tribulacionis aduerse piscis
est prudens consideracio ad sui confortacionem. In men-
sa vero glorie nullus requiritur piscis quia ibi pa-
nis habet in se omne delectamentum & omnis sa-
poris suauitatem. ¶ Ad tercium dicendum quod in pane or-
deaceo significatur timor pungens & palea sub
qua intellectus spiritualis tegebatur qui in veteri testamento
habundabant. In pane triticeo suauitas
amoris. Quiquitas in noua lege habundans
designatur. ¶ Ad quartum dicendum sicut quod ibi super fenum
hic super terram sedere iubentur. quia in nouo tes-
tamento non tantum calcare carnis delicias sic in ve-
teri iubentur qui intelliguntur per carnem sed & corpo-
ris diuicias iubentur & ideo ibi comedentes si-
fenum hic super terram discubuerunt. ¶ Ad quintum quod
in alio miraculo vero maior remansit fuisse
in illo quam in isto secundum crisostomum quod forte sporte fuerunt
capacitate maiores vel equales. Vel moraliter
tamen fragmenta significent difficultates & misteria
scripture que laici penetrare non possunt sic
in veteri testamento fuerunt plura misteria quam in nouo.
Sic in conuiuio veteris testamenti prefigurante
fuerunt plura fragmenta quam in conuiuio significante
nouum testamentum. ¶ Ad sextum dicendum quod ibi dicitur quatuor
milia vel propter numerum quatuor panum vel propter numerum qua-
ternum librorum moysi. In isto autem conuiuio di-
citur quinque milia vel propter quinque virtutes vel propter euangeli-
um xpi. ¶ Preter premissa sunt aliqua ad hoc
idem euangelium pertinencia breuiter notanda. quorum
primum est pietas xpi in compaciendo quam notat Jan-
uensis verbis xpi cum dicit. Misereor super turbam
Unde sciendum quod olim erant quinque incompassibilia scilicet
deus angelus celum & mors. Deus neminem
reconciliare volebat. Angelus hominem non sic
essencialiter diligebat quod aliquem ad celum defere-
bat. celum nullum suscipiebat. mors omnem de-
uorabat & ad tartara rapiebat. Sed modo re-
cessit tota duricia & aduenit pietas cum vita
sanctam in xpo tanta pietas fuit quod hominem deo
reconciliauit. Ad 20 quinto. De ista sua pietate
effudit in angelum & sic eum compassibilem fe-
cit quod hominem deinceps tamquam suum conciuem et
socialiter dilexit & in paradisum animas cum multo
desiderio transtulit. & effudit in celum ut ip-
sum tam flexibilem quod ad omne fere suscipi-
endum statim se flecteret & se aperiret. Unde stephanus
vidit celum apertum. Act 10. Effudit in morte
pietatem & sic que prius erat terribilis facta est dul-
cis & mansueta in tantum quod a sanctis viris non timeretur
sed desideraretur. Unde paulus desiderauit dissolui
& esse cum xpo. phil p^o. ¶ Veruntamen secundum Jan ser-
mone 2o Olim misericordia dei tamen erat in celo. In
ps^o. Domine in celo misericordia tua. Deinde descendens de
celo inclusit se in quodam angulo i. in incor-
porato sic illud ps^i. Rorus in mea tenes. 3o effu-
dit se in vterum virginis. In ps^o. Suscepimus deus
misericordiam tuam in medio templi tui. & tandem diffu-
sa est in vniuerso mundo. In ps^o. Misericordia domini plena
est terra. & sic deus qui tamen videbatur esse mise-
ricors super modicum populum iam est misericors
super turbam omnium fidelium. Unde ad istam miseri-
cordiam pertinent notantur tria in hoc euangelio ut dicit
idem Jan scilicet promptitudo diuine misericordie 2o ea
motiua 3o effectus unde promptitudinem & magni-
tudinem diuine misericordie notat in hoc quod dicit
Misereor super turbam ¶ Promptitudinem misericordie
tria faciunt scilicet proprietas naturalis potencia
vniuersalis & exemplum singularis. Sic enim
naturalis proprietas ignis est calefacere. sic
proprium dei est misereri semper & parcere unde ut dicit
in oracione ecclesie canitur. deus cui proprium est misere-
ri ¶ tamen punire est deo alienum inuolunta-
rium & tardum. Quod sit alienum patet ysa. 28.
Alienum est opus eius ab eo. & loquitur de opere puni-
cionis. Apis mellificat ex opere proprio pungit
quidam ex alieno. qui vero molestat. Sic
deus mel misericordie administrans officium proprium peragit
qui a stimulo iusticie reos pungit opus alie-
num administrat. Est & inuoluntarium quia quasi
inuite punit. ysa p^o. Heu consolabor super
hostibus meis. & vindicabor de inimicis meis vn-
de glosa quia in more pij patris eos licet inimicos
plangit & percutit. Est & tardum quia sic dicit
crisostomus illud quod natura facit cito facit. illud

¶ Q Pietas xpi in compaciendo
Jan
Quinque incompassibilia olim erant
xpic.
Angelus
celum
fecit
Mors
sua
Jan
Misericordia dei
Jan.
De misericordia dei.
¶ Q.
more
Crisos.

aut qd contra naturam facit tarde. Unde dicitur opus suum cito facit quod est secundum suam naturam. Ergo quis iustus est deo alienum voluntarium et tardum. Querit Crisostomus super ista quare punit et videtur quod compellitur vi iusticie invite et cum dolore magno compellit peccatores dampnare. Secundo enim dolet quod ipse ab eis offenditur. Sed quia violenter cogit aliquid perdere qui vellet omnes salvare. Deinde querit cum impossibilitate deus non habeat suam salvare et perdere quis eum invitum compellit. Et videtur. Tu qui non desideras misericordiam. Sicut qui desideranti misericordiam denegat crudelis est, sic qui non desideranti aut consideranti misericordiam prestet iniustus est. ¶ Deinde querit quis est homo qui non desiderat misericordiam. Et videtur. Tu qui peccantes in peccatis. Desiderare misericordiam est conversi ad deum. Ille ergo desiderat misericordiam dei qui timet iram eius. Qui enim iram non timet non desiderat misericordiam sed contempnit. 2^m quod facit deum promptum ad misericordiam est potentia universalis. Quanto enim quis est magnanimior tanto est ad indulgenciam promptior. quod et in hominibus et in brutis animalibus experimur. Sciamus enim quod bruta que sunt magis nobilia sunt ad indulgenciam magis prona. et ergo unde leo a catulo provocatus se non vindicat propter sui magnanimitatem et catuli vilitatem. Unde si catulus catulum morderet statim morsibus se laceraret. Ambrosius. Proprium est a magnanimis cupiditas laudis. Econtra mulieres que sunt fragiles ad iram et ad vindictam sunt faciles. etc. Deus ergo cum sit omnipotens et nos qui vermiculi nostras iniurias parum pendit. Sed omnes recognoscentes propter suam magnanimitatem statim remittit. Ad quem sensum loquitur ecclesia dicens. Deus qui omnipotenciam tuam parcendo maxime et miserando etc. ¶ 3^m quod facit deum promptum ad misericordiam est experimentum singulare. Molestiam morbi medicus tribus modis scire potest. Aliquis per solam scienciam theoricam et speculativam et tunc est infirmo misericors. Aliquis per practicam et curarum contractionem et tunc est magis misericors. Aliquis per pacienciam qui sibi in propria persona plures infirmitates est expertus. et tunc est maxime misericors. Ideo expedit aliquando quod medici infirmentur ut infirmitates pacientibus amplius compaciantur. Unde si foret medicus qui foret bonus theoricus bonus practicus et infirmitates sepe expertus iste esset potissime misericors erga infirmos. Christus autem ante incarnationem nostras infirmitates corporales et spirituales cognoscebat per eternam sapienciam sicut per quandam theoricam et speculativam. et ideo tanquam pater benignus multus erat misericors. Unde psalmus. quomodo miseretur pater filiorum etc. Post incarnationem vero scivit per quandam practicam et contractionem longam quia 33 annis istarum nostrarum infirmitatum tam corporalium quam spiritualium practicavit et se contractavit. et sicut medicus multum contristaretur quod non ipse infirmum aliquem sanaret dum contractasset et in nullo profuisset ita Christus in an[…] persona dicit psalmo. Contristatus sum in contractatione mea. s. quia nichil profeci. Tandem scivit per experienciam quia expertus famem dolorem et mortem ideo factus est misericors. Hebreorum 2°. ¶ Ex hiis omnibus patet quod nedum magna sed et maxima fuit misericordia dei nostri. ¶ Quarto considerandum quod aliquod potest dici magnum 4^or. Aut altitudine sicut arbor procera dicitur magna. Aut profunditate sicut puteus profundus dicitur magnus. Aut latitudine sicut plantea lata dicitur magna. Aut longitudine sicut plebs dicitur magna. ¶ Omnibus istis modis misericordia via magna vocatur. Est enim tam alta quod in celum ascendit et sanctos et super merita remunerari facit. Unde psalmo. magnificata est super celos misericordia tua. Item tam profunda quod usque ad infernum descendit et sanctos patres inde eduxit. Item tam lata quod per totum mundum se extendit. Unde psalmo. misericordia domini plena est terra. Item tam longa quod usque in eternum manebit. Unde psalmo. misericordia domini ab eterno et usque in eternum. etc. ¶ 2° notanda misericordia que fuit exhibita turbe. que ex duobus principaliter apparet. Primo in hoc quod turbe de longe venerunt quod est contra […] 2° in hoc quod triduo secum manebant quod propter sensus[…] potest sic intelligi secundum sanctum. Per primo dicitur sit cognicio veri. 2^a detestacio mali. 3^a amor boni. Sunt autem aliqui qui per Christum nolunt stare nisi per unum diem sic mali Christiani. qui habent cognicionem veri et veram fidem. sed tamen nec malum odiunt nec bonum faciunt. Ad titum primo. confitentur se nosse deum factis autem negant. Alii sunt qui stant secum biduo sic desides et ociosi qui licet habent cognicionem veri et detestacionem mali non habent amorem et operacionem boni de quibus dicitur luce 3°. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur. Boni autem stant cum deo triduo quia deum per fidem cognoscunt et ita malum fugiunt et bonum faciunt. Ex quibus verbis habetur quod illi tres dies adquirunt nobis dei memoriam mansionem eternam et ideo erunt magnam leticiam. ¶ 3° notandus effectus misericordie quia saturavit turbe. Propterea sciendum quod in peccatoribus est fames continua. eorum enim memoria est famelica quia semper volunt recordare de immundiciis peccatorum. unde non. In mentes autem intelligencia eorum est famelica quia semper volunt investigare curiosa. etc. 1° de quibus fecit hominem rectum et immiscuit se infinitis questionibus. Voluntas in eorum est famelica quia semper volunt vana. Unde psalmo. Ut quid diligitis vanitatem etc. In futuro autem iste tres potencie saciabuntur. sicut secundum […] filius saciabit intelligenciam plenissima cognicione spiritus sanctus voluntatem suavissima dileccione. pater memoriam securissima intencione. ¶ Hic est notandum quod multa sunt hominum genera que divino convivio non saciantur. Primi sunt illi qui ad convivium domini non attendunt qui et maledicti sunt secundum illud psalmi. Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Item in psalmo. Omnem escam abhominata est anima eorum et appropinquaverunt usque ad portas mortis. Secundi sunt illi qui accedentes ad mensam domini non comedunt sed abscondunt. Et postea vendunt. Tercii sunt quidam rustici qui ad mensam domini tergiversantur. 4^ti sunt homines mundana sciencia inflati et saturati qui divinam escam sepe fastidiunt et calcant. 4^ti sunt homines inconstantes et fastidiosi qui continue nova esuriunt. 6^ti sunt homines malivoli et in malivola anima non intrabit sapiencia. Sap. primo. ¶ 2^e notandum super illo. Si dimisero eos ieiunos deficient in via. notandum quod sunt 4^or genera hominum qui difficulter ieiunium ferre possunt. s. de magna egritudine convalescentes itinerantes pueri et senes. Tales sunt qui de peccatis

Ro. Ro^o.

Ro.

R^o.

Ro

R^o.

Ambrosius.

¶ R.

Ex^m de medico.

magnum est.

ad p[ri]ma[m] venit. Sunt eni de mag[is] infirmitate
convalescentes ingressi sunt via[m] paradisi. Pri[m]i
e[nim] tamq[uam] p[ri]mi sunt i[n] gra[tia] renati p[ro]p[ter] pct[m] 2° [qu]i
no[n] geniti. ¶ 2[a] no[ta]nda e[st] c[ari]tas panu[m] multi
plicantis. P[ri]mo sciend[um] q[uod] panes [christus] multipli
cavit b[e]n[e]dicendo frangendo [et] gra[tia]s agendo
p[er] que instruimur q[uod] cibu[m] b[e]n[e]dicere debem[us]
q[uia] illa ei b[e]n[e]dictio sanctificat p[er] verbu[m] dei [et] ora[tionem]
[et] [et] diabolu[m] ne se immisceat fugat sic p[atet] in
sanctimoniali i[n] qua[m] diabol[us] intrav[it] q[uia] [sine] b[e]n[e]
dictione lactuca[m] commedit. s[ic]ut narrat gg. i[n]
l[ibr]o dialogor[um]. 2° multiplicavit frangendo
ad innuend[um] q[uod] i[n] n[ost]ris refectorib[us] [et] conviviis fran
ge[re] paup[er]ib[us] panem debem[us]. ysa. 58 frange
esurienti pane[m] tuu[m]. 3° multiplicavit gra[tia]s age
do ad innuendu[m] q[uod] i[n] n[ost]ris refectorib[us] gra[tia]s age
remus. p[ro]p[ter] th[eologus] e[st] nichil recipiend[um] q[uo]d ei gra[tia]r[um]
actione p[er]cipitur. ¶ 3° no[ta]nda est turbe humili
tas discumbentis que no[n] sup[er] scabella s[ed] sup[er]
terram discumbebat. i[n] q[uo] no[ta]tur contempt[us]
terrenor[um] ut s[ecundu]m q[ue]m here [ex]pedit sp[irit]uali a x[ris]to
reficiendos. Vn[de] dicit Jan[uensis] q[uod] quida[m] sta[n]t
infra terram sic avari q[ui] h[abe]nt t[er]ram sup[er] ca
put suu[m]. Alii sunt sup[er] t[er]ram ut p[er]fecti q[ui] terre
nis omnib[us] carent. Alii sunt q[ui] nec sunt inf[ra]
t[er]ram p[ro]p[ter] cupiditate[m] s[ed] sup[er] t[er]ram p[ro]p[ter] c[om]moda[m]
paup[er]tatem s[ed] sta[n]t in t[er]ra p[ro]p[ter] terrenor[um] meri
toria[m] administrac[i]o[n]e[m] q[uo]niam [com]misso sunt active vi
te ministerie dediti. ¶ 4° no[ta]nda est i[n] discip[u]lis
debita sollicitudo. vel sedulitas i[n] quib[us] s[ecundu]m Jan[uensem]
fuit medita[ti]o p[ri]ma [et] sollicitudo p[ro]vida [christus] ei no[n]
dabat panes turbe s[ed] discip[u]lis [et] discip[u]li da
bant turbe. [et] sic p[atet] q[uod] ibi fuit dans [et] no[n] reci
piens. v[idelicet] [christus] recipiens [et] dans v[idelicet] ap[osto]li. [et] reci
piens tm[antum] [et] no[n] dans v[idelicet] turba p[er] q[uo]d datur
intell[igi] q[uod] ille ordo i[n] eccl[es]ia militante d[ebet] serva
ri. Est eni eccl[es]ia sp[irit]uale celum [et] corp[us] misticu[m]
In celo e[st] quodda[m] corp[us] q[uo]d illu[m]i[n]at [et] no[n] illu
minat[ur] sicut sol. [et] sig[nifica]t [christu]m qui e[st] lumen q[uo]d
a nullo creato recipit s[ed] aliis infundit. Ali
ud q[uo]d illu[m]i[n]at [et] illu[m]i[n]atur sicut luna [et] sig[nifica]t
p[re]latos q[ui] illu[m]i[n]antur a x[ris]to [et] illu[m]i[n]ant subdi
tos. Est [et] aliquod q[uo]d illu[m]i[n]atur [et] no[n] illu[m]i[n]at
ut terra. [et] sig[nifica]t laicos quor[um] est a p[re]latis lumen
recipe[re] s[ed] non aliis p[er] p[re]dica[tion]em verbalem p[re]dicac[i]o[n]e[m]
infundere. ¶ Est [et] corpus misticu[m] In cor[pore] a[utem]
huano s[ecundu]m dic[tu]m est q[uo]dda[m] membr[um] q[uo]d influit
[et] no[n] recipit sicut caput [et] sig[nifica]t [christu]m. Aliud q[uo]d
da[m] q[uod] influit [et] recipit sic vene [et] sig[nifica]t p[re]
latos. Item q[uo]dda[m] q[uo]d recipit s[ed] no[n] influit
sic caro [et] sig[nifica]t subditos. ¶ Sollicitudo p[ro]vi
da fuit in discipulis i[n] hoc q[uod] fragmenta
collegerunt ut paup[er]ib[us] darent. Voluit a[utem] x[ristus]
ut fragmenta colligerent 3[a] de ca[usa]. p[ri]ma est tac
ta sup[er]i[us] [et] p[ro]p[ter] [hoc] in glo[sa] sup[er] m[a]t[thei] 14. Sic altio
ra misteria que no[n] c[om]munis turba ap[osto]li susto[l]
lunt [et] sportas i[d est] p[er]fector[um] corda septiformi
gra[tia] sp[irit]us s[an]c[t]i illustrata. 2° p[ro]p[ter] cor[pus]. In hoc eni[m]
datur cor[pus] ea que sup[er] sunt vel ieiunanda no
bis subtrah[im]us [et]iam ut paup[er]ib[us] erogem[us]. Aug[ustinus]
de tuo ieiunio fames paup[er]is sacietur. aut si ie
iunare no[n] potes magis pascas cu[m] satureta
ti venia conceditur. Ideo q[ua]s q[uo]d manduca
tur[us] eras si no[n] ieiunares da paup[er]ib[us] ut ie
iuniu[m] tuu[m] sit saturitas a[n]i[m]e no[n] marsupiu[m] lu
cru[m]. ¶ 3 p[ro]p[ter] documentu[m] vt [christus] hoc instruam[us]
ut vid[elicet] est q[uod] illis qui paup[er]ib[us] sunt miseri
cordes b[ona] t[em]p[or]alia [et] [et] sp[irit]ualia multiplicat.
cu[m] n[on]. Alii dividunt p[ro]p[ri]a [et] ditiores sunt.

Alii rapiunt no[n] sua [et] s[em]p[er] in egestate sunt. gg
i[n] l[ibro] dial[ogorum]. terrene subs[tancie] p[ro] hoc q[uod] paup[er]ib[us]
distribuu[n]t multiplicantur. Istud p[atet] p[ri]mo reg[um]
17. de vidua que heliam pavit cui[us] co[n]s[er]vat
sitarcia[m] [et] oleum multiplicavit p[er] q[uo]d dat[ur]
intell[igi] q[uod] paup[er]es magis pascunt elemosina
rios q[ua]m eos. vel sp[irit]ualia eis impetrando ve[ni]
am vel t[em]p[or]alia t[em]p[or]alia multiplicando.

Attendite a falsis p[ro]ph[et]is qui veni
unt ad vos [et]c. m[a]t[thei] 7. cu[m] s[ecundu]m ver[sum]
sup[er] Ps. qui habitat. [et] sunt i[m]pedi[men]ta
eterne i[n] via presentis vite v[idelicet] ap[er]ta p[er]secucio
tirannor[um] hereticor[um]. silacio falsor[um] fr[atru]m [et] an
tichri[sti] [et] suor[um] deceptio fraudulenta. hic de duo
b[us] agitur v[idelicet] de decepc[i]o[n]e hereticor[um] ibi. atten
dite de silac[i]o[n]e falsor[um] fr[atru]m ibi non omnis q[ui]
dicit d[omi]ne d[omi]ne intrabit i[n] regnum celor[um]. vel
ut dicit gorr. hic docet sp[irit]ua[lite]r cav[er]e malu[m] q[uo]d
mag[is] decipit sub sp[eci]e pietatis. contingit a[utem]
hoc 3[pliciter] fieri. p[ri]mo sub sp[eci]e bonitatis. 2° sub sp[eci]e
veritatis ibi no[n] omnis qui dicit m[ihi] d[omi]ne d[omi]ne.
3° sub sp[eci]e p[ro]tatis ibi multi dicent m[ihi]. p[ri]ma
decept[io] est hereticor[um]. 2[a] falsor[um] fr[atru]m. 3[a] avaror[um]
falsor[um] In p[ri]ma est fictitas operacionis. in 2[a] locucionis
in 3[a] intencionis. In p[ri]mo monet falsos p[ro]ph[et]as ca
ve[re]. 2° docet eos cognoscere describens eos 3[pliciter].
p[ri]mo q[ua]ntum ad colore[m] co[n]versacionis ibi q[ui] veniunt
ad vos i[n] vestimentis oviu[m]. 2° q[ua]ntu[m] ad
intiore[m] affectu[m] ibi intrinsecus a[utem] [et]c. 3° q[ua]ntu[m]
ad op[er]ac[i]o[n]em sequacem ibi a fructib[us] eor[um] cog
noscetis eos. Dicit g[o]. attendite i[d est] cavete
s[ecundu]m hillariu[m] q[uia] paucor[um] e[st] invenire arta[m] via[m]
que ducit ad celum p[ro]p[ter] fraudulenta eor[um] q[ui]
se invenire mentiu[n]tur q[uo]d [com]pot[est] ne ab illa nos
i[m]pediant dicens. Attendite [et]c. crisos[tomus]. q[uo]d
au[tem] scriptu[m] est infra lex est [et] p[ro]ph[et]e usq[ue] ad
iohe[m] d[icitu]r q[uia] p[ro]ph[et]ia de x[ris]to no[n] erat futura. p[ro]pt[er]
eu[m] a[utem] p[ro]ph[et]e fuerunt [et] sunt s[ed] no[n] q[ui] p[ro]ph[et]arent de
x[ris]to. s[ed] ut interpretarent ea que ab antiquis de
x[ris]to fuerunt p[ro]ph[et]ata i[d est] doctores eccl[es]iar[um]. Nec ei
p[otes]t quis p[ro]ph[et]icos interpretari s[er]mo[nes]. n[isi] p[er] sp[iritu]m p[ro]ph[et]i
e. Sciens g[o] d[omi]n[u]s futuros esse doctores here
su[m] diversar[um] admonet dicens. Attendite a falsis
p[ro]ph[et]is [et]c. Ubi a[utem] res certa est asp[er]nat[ur] i[d est] sim
pliciter vide. Ubi a[utem] res incerta attendit[ur] i[d est] cau
te considerat[ur]. Attendite g[o] a p[ro]ph[et]is [et]c. i[d est] de
ceptorib[us] hereticis ypocritis vel falsis frib[us] [et]
avaris de o[mn]ib[us] istis [com]p[re]h[en]do [et] p[ri]mo de hereticis.
¶ P[ri]mo q[uidem] sciend[um] s[ecundu]m Jan[uensem] q[uod] s[ecundu]m leges humanas punien
di sunt falsarii l[itte]rar[um] regaliu[m] [et] bullar[um] [et] falsa
rii monetar[um] [et] falsarii ponder[um] [et] mensurar[um].
ffalsarii l[itte]rar[um] sunt heretici qui l[itte]ras summi re
gis i[d est] sacra[m] scriptura[m] falsificant q[ua]m fili[us] p[ro] q[ua]
bullas i[d est] q[uin]q[ue] vulnera roboravit. quas bullas
heretici falsificant du[m] [christu]m no[n] vere passu[m]
s[ed] fantastice affirmant. ¶ ffalsarii monetar[um]
sunt ypocrite. monete a[utem] regni celestis sunt ie
iunia elemosine orac[i]o[n]es [et] h[uius]m[od]i. q[ui] ipi falso fa
ciunt q[uia] in hiis no[n] intendunt honore[m] s[ed] fa
vore[m] p[o]p[u]li. ffalsarii ponder[um] sunt mali p[re]lati
de quib[us] d[icitu]r m[a]t[thei] 23. Alligant ei o[ner]a gravia
[et] imp[ossi]bilia [et] imponunt i[n] humeros ho[mi]nu[m].
ffalsarii mensurar[um] sunt mali subditi q[uia] cu[m] deo
male mensurant q[uia] s[ibi] dant res t[em]p[or]ales [et]
diabolo s[er]vicios. Ab istis g[o] falsariis [christus] nos ad
monet attende[re] dicens. Attendite a falsis p[ro]ph[et]is
[et]c. p[ri]mo g[o] falsi p[ro]ph[et]e sunt heretici quos ut ve
ri[us] cognoscam[us] p[ri]mo describit eos [christus] q[uantu]m ad co[lorem]

Falsos.
Fro.
ffalsos
Jan.
De falsariis

S. Vestis ouina 3 e.

iorem comessacoz cu dicat. Veniunt ad vos i
uestimentis ouiu 7c. Vestis ouina 3^x
est v^z simulata locucio simulata conuersa^o & simulata
operacio. p^a vestis est simulata locu^o. lupus
ut d^r in li^o de aialibus de longe fingit voce
canis ut no lupus videat^r s^z canis. Canes
dei sunt veri p^dicatores de quibus d^r i ps^o.
lingua canu tuoz 7c. heretici vero fingunt
se here verba veroz p^dicatoz dicentes mul
ta vera ut facilius ad falsa trahant. p^ dul
ces sermoes & bndictioes seducunt corda i
nocenciu. Ro. 16. Ideo apo. 9. assilant scor
pionibus q^ in principio i. in facie dicunt
verba blanda & in cauda pungunt q^ i
fine addunt verba venenata. Secundo

Differentia doctrina hereticorum.

tn^ p^s here^a p^t cog^sci ex doctrinis mul
tis modis. p^o q^ i occulto docent. eo^ xp^s
i aperto docuit & monuit Jo. 18. & m^t. 10.
qd in aure audistis p^dicate sup tecta. 2°
q^ placencia p^dicant. p^a thi. 4°. Sanam
doctrinam no sustinebunt s^z ad sua desideria
coaceruabunt s^i magros prurientes au
ribus. 3° q^ illa commendat q^ p^prius sunt er
roribus qui virginitate^ multu laudat ut
matrimonio detrahant. 4° q^ mulieres p^
mittunt docere co^ illud p^i. cor. 14. mulieres
i eccia taceant. 5° q^ no missi docent. Jer.
2°. scd^o mittebant p^phas & ipi currebant. Ter^a

lupi rapaces.

vestis est simulata conuersa^o q^ inter fideles ha
nos tamq^ fidelissimi conuersant^r. Dicuntur a he
retici lupi rapaces q^ rapiunt veri^te ab
intellectu caritatem ab affectu & s^citate ab
effectu. De tali Prudencius latitat lupus

Prudencius.

ore cruento lacteolam mentitus ouem sb
vellere molli. Cruda p^ agninos excelis

Oracius.

fluida rictus. Item Oracius. Numq^ te fallant
animi sub uulpe latentes. Dicit itaq^

Jan.

Jan. & allegat librum de animalibus q^ alu
lupus emittit voces humanas ut no lupus
s^z homo videat^r. sic heretici p^tendit se he
re vocem huma^a i humilem & mansuetam.
Ho^ ei natu^r est aial mansuetu^ ronale & mor
le. Et heretici simulant se here mansuetos &
discretos & fingunt se here desideriu^ more
di & io simulantur sepulcris dealbatis m^t. 23.
que videntur esse depicta decore virtutu in
terius a^ sunt plena spurcicijs vicioz. Vn^ co^
tales lupos necc^y sunt canes latrantes.

Narra^o.

Refert manducator q^ cu philippus rex ma
cedo obsideret athenas dixit eis. Date m^i
dece oratores quos ego vob eligo & confide
ter recedam. Et ridit demostenes p^itissimus
orator. lupi dixerunt pastoribus. Ro^ ca dis
cordie inter nos & vos sunt canes v^ri. set
date nob canes & pacificabimur & erimus a
mici. qd cu fecissent dormientibus pastoribus
lupi in gregem p^ libitu seuierunt. Ergo i
nnuit q^ piculu^ magnu^ est qn canes i p^di
catores greges deserunt vel latrare negligunt
ysa. 56. Canes muti no valentes latrare.

C.

Jan

Tercia vestis est simulata op^a^o sicut ieiunia o
racioes elemosine & huior sub qbus malicia
sua tegunt Jan dicit q^ lupus sub folijs vi
rentibus se abscondit ut oues ca^ folioz veni
entes capiat & occidat. ffolia inquit viren
sunt op^a secu^ ex caritate facta sub quibus he
retici se abscondunt. Vn^ hec eade^ faciunt ut

simplices decipiant. Sed qn hec discerni pos
sunt subdit cu d^r. A fructibus eoz cognosce
tis eos. Hic a^ queritur s^c Criso^s quos fructus
nos attendere voluit. Ad hoc ridet Aug^s
i sermone dni de monte ita dicens. multi
qdam i fructibus deputant que ad vestitu^ oui
um p^tinet & hoc mo^ de lupis decipiunt. Si
cuti ei sunt uel ieiunia t^ oroes uel elemo
sine quas p^tendunt coram hoibus cupientes
eis placere quibus ista difficilia videntur.
hij g^o no sunt fructus de quibus cog^sci istos mo
net. Ista ei que cum animo vo^ fiunt sunt p^pe
ouibus vestes. cum a malo animo i errore
no aliud q^ lupos tegunt. Sed no ideo debent
oues odisse vestimentu^ suu^ q^ plez^ q^ illo
occultant se lupi. Qui g^o sunt fructus quibus
cognoscimus arborem malam dicit ap^ls
manifesta sunt opa carnis que sunt fornica^o
immundicie 7c. Arborem bona^ idem ap^ls
ondit. ffructus a^ sp^c gaudium caritas pax.
Hic tn^ sciend^ s^c Jan q^ fructus hereticoz sunt
tres. p^mus est doctrina pestifera a simulata vi
ta. multum ei intendunt illis quibus p^nt sa
reputari sic exterminacoe faciei & p^lixitate
oracionum. m^t 6. Exterminant enim facies
suas 7c. & m^t. 22°. Deuorant domos vidu
az sub optentu p^lixe orois. 3^s est p^les im
pia q^ multos p^ suam p^fidiam p^uertunt
Secund^ Criso^s. ffructus homi confessio fidei est
Alio^ eodem p^uissus textus de ypocritis. Criso^s
sup m^t. Sicut mandauerat ap^lis dns ne elemo
sinas & oroes & ieiunia cora^ hoibus sic ypo
crite facerent. & io ad cog^nscend^ q^ hec oia
i ypocritis fieri p^nt lo^ dicens. Attendite
a falsis p^phis 7c. Vn^ s^c Jan ffre p^phe sunt
ypocrite que eccie maliciose oppugnant. Olim
eccia passa est bellum tirannoz & h^o vocat
p^ paca^. Quotidie patit^r bellu^ hereticoz
& hoc vocat p^ sapiam. Bellum vero ypocri
taz vocat non p^t & q^ occultum & q^ domes
ticum & q^ intestinu^. De tali ypocrita lo
quitur i sermone i capite ieiunij & p^o 6 flor
c. 29 ita dicens. ypocrita singularia mag
& inusitata sectatur ut p^pe fragranciam opi
nis effundat. Cui^ affectio elongat a x^o &
vanis faboribus delectatur. Cuius mens no p^t
testio^o consae s^z adulatoribus demulcet. Tristi^a
ypocritaz non in corde s^z in facie e. Exterm
inant ei facies suas ut appareant hoibus ieiu
nantes. hij oues sunt habitu inqr^r actu &
crudelitate lupi. hij sunt qui boni videri no
ee. mali no videri s^z esse volunt. Et s^c pau
lo p^s. Serpit hodie putrida tales ypocrisis
p^ omne corpus eccie & quo latius est eo desp^atius
eo q^ periculosius quo interius. Nam si insurgeret
ap^tus hereticus mitteretur foras & aresceret. Si
violentus inimicus absconderet se forsita ab eo
sunt a^ que eccie dicit a^ q^ abscondet se ob
amici & omis inimici. omis pacifici & domesti
ci & omis xani p^x^i & omis fere q^ sua sunt q^
runt. no que ihu xp^i. Olim p^dicti & nunc i
pius adimpleatis aduenit. Ecce i pace a
maritudo mea amarissima. Amara p^s i
nece. Amarior p^s i conflictu hereticoz. A
marissima nunc i moribus domesticoz. Ideo
fugare no fugere p^t intestina & insanabilis
est plaga eccie & io in pace amaritudo me
a amarissima. Sed qua pace. Et pax est &
pax no est. A paganis pax ab hereticis s^z no

pfecto a falsis filiis sub pelle ouina tu sint lu
pi latitantibꝫ. ¶ Et hic sciend̄ s̄ Joh̄ de abb
uill. q̄ si iubemur uitare ypocritas falsi ha
tus et false doctrine pretendentes ymagine. multo
magis uitandi sunt qui apertam gerunt ma
licie iniquitatem. Dns ergo monet nos ui
tare ypocritas qui ueniunt ad nos in uesti
mentis ouium et in simplicitatis habitu ministrorum ec
clie. Caueant ergo ne intro sint lupi rapaces
de quibꝫ eze. 22. Principes in medio eius q̄ua
leo rapientes predam ad effundend̄ sanguinē
et pdendas animas. lupos uocat prelatos
pium subditis pbentes eorum qui non ad eorum
salutem sꝫ pecuniarum exhaustione uigilant
et laborant. Vn̄ se in eodem. Violent' rapi
ebant egenum et pauperem affligebant et pu
pillos opprimebant ¶ Si quis eciam manu cor
rectionis ypocritam tangit statim in se itum
uulneris recipit. sꝫ cum se arguentem ypocri
tam uituperat ut se ipm̄ sanctum ondat. Prete
rea ypocrite fallacia in aliquo habeat spc sa do
na opera bona facienda spc sa pcipit dona
gratis data non gratum facientia. Operatur bo
na que bonorum non illi meritoria propter eciam ut
miracula faciat. demonia eiciat. sꝫ si ea ha
beat bona et signa bonitatis pbit ab ipso co
lor sanctitatis. ypocrita eciam quam cito bona
inchoat ex fauore laudis fauorem reportat
¶ Nos a ypocrite ex fructibꝫ cognosca pmit sꝫ
dicit ibm̄ ex ait. fructus dei non hois sunt bona
opera uirtutum ad que non intendunt fructus hois
non dei sunt fauor ppli et mundana gloria.
quam intendunt q̄ ex radice mentis infecte p
cedunt ¶ Hic est sciend̄ s̄ quam q̄ a tribꝫ maxime
cognoscitur ypocrite primum est oppressio bonorum. oppri
munt eciam bonos psequendo factis et detrahendo uer
bis. 2m est facilis reprehensio aliorum quod faciunt
ut iusticie zelum habere uideantur. 3m est impa
ciencia in aduersis. Vn̄ dicit glo q̄ maxime discer
nitur ypocrita per impacienciam in tpe aduersitatis.
quod manifestum est inquit in ypocritis nostri tpis
qui mouentur ad contumelias s' dicitis quia
gloriam querunt Jero⁹. Non queras gloriam et
non dolebis cum in gloria mundana non fueris.
qui laudem non appetis de contumelia non cu
ras ¶ Tercia s̄ psiein cognoscuntur ypocrite ex
frabꝫ cum dignitates sunt adepti. Cognoscun
tur q̄les prius extiterunt. Vn̄ cum quidam dyo
ipsꝫ honores mutant mores. quidam correctius
addidit honores monstrant mores. prius pu
tus eciam uirum ondit ¶ Hic est addend̄ s̄ q̄
dam q̄ in ypocrisi similitudinum consideranda uiz
signa et pene. Sunt itaque sig̃ ypocrisis in 3ᵃ ge
nere uiz in corde ore opere et conuersacione. quantum
ad cor tria sunt signa. uiz dolositas nega
a et indignitas puersitas. De primo ecc p° ste accesse
ris ad illum dupplici corde et non fueris ypocrita
in conspectu homi. et se dicit ypocrite cor tu
um plenum est dolo et fallacia. De 2° ysa. 9°.
Omnis ypocrita nequam ¶ De 3° mat 1. ypocri
ta eice primum trabem de oculo tuo Item sunt sig̃
ypocritarum quantum ad os. ffalsitas in loquendo
malignitas siue duplicitas in temptando.
Simulata longeuitas in orando. De primo p̄ᵃ thi
e In nouissimis tpibꝫ discedent quidam a fide
attendentes spiritibꝫ errorum et doctrinis demo
niorum in ypocrisi loquencium mendacium. De 2° mat

23. licet censum dari cesari an non. et se p⁹. cog
nita malicia dixit. quid me temptatis ypo
crite. De 3° mat 23. Ve uobis ypocrite qui come
ditis uiduarum domos longa orantes ¶ Item

Domos

quantum ad opus. sunt tria signa. s. uilitas su
pinitas in peccando. Vn̄ gg 12 mor. mens
ypocrite nunquam uacat a mala cogitacione. sꝫ a
sine decima quam sine laudem appetit. hic
alijs minuꝫ que sibi tribui anhelat et tan
to ceteros omnes pusos mollitur quanto uideri
sanctior hominibꝫ appetit. ut ex eo q̄ alij
despicabiles sunt ipse reuerencior semper appare
at. Item sterilitas in operando bonum Job 15. co
gregacio omnis ypocrite sterilis. Item in sustine
re pusillanimitas. ¶ Item signa sunt quantum

Quantum ad opus.

ad conuersacionem et hec sunt tria primo reliccio ymn
oribꝫ minorum decimacio et hoc ad uite sillate
ostentacionem Item zeli simulacio et hoc quantum ad
pccatorum conuersacionem Item exterior mundicia et
hoc quantum ad aliorum decepcionem De primo mat 23.
Ve uobis ypocrite qui decimatis mentam et ani
netum. De 2° mat 9. Ve uobis ypocrite qui
decimatis quod deforis est etc. ¶ Alia insup

Quantum ad conuersacionem.

sig̃ ponit gg 13 mor. que et ex scriptura eli
cuntur faciliter sup illo Job. Gaudium ypocrite
ad instar puncti. ubi sic scribit. Sepe ypoc
ta diuinissimum se simulat et iniquum cohibere
nimis formidat ab hominibꝫ honorat eciam
quam sanctitatis gloria refertur ab hijs qui exterio
ra cernunt sꝫ interiora pspicere nequiunt.

Sig̃ ypocrisis.

Vn̄ fit ut gaudeat in prima sessione uillaris
eciam in primo recubitu inflat' in prima saluta
cione eleuat' in reuerenti uoce obsequencium et sup
ba cogitacione tumeat in famulatu subditorum
¶ Sed de penis ypocritarum quarum prima est
q̄ nec audiuntur a deo nec in dei dulcedine
delectant' 2ᵃ est q̄ gloria qua modo fulgent

¶ Pene ypocrisis.

ypocrite annullabitur. Job 20. Gaudi
um ypocrite ad instar puncti. 3ᵃ est spei
frustracio Job 8°. Spes ypocrite pibit. 4ᵃ
est uisionis diuine puacio Non eciam in con
spectu eius ueniet Job 13. 5ᵃ est bonorum consor
ciorum puacio. Job 15 innocens contra ypocritam suscita
bitur. 6ᵃ est penarum inferiorum accepcio. Vn̄
mat 23. de d̄ampnando dicitur ipsius partem eius ponet
cum ypocritis. ¶ Ex premissis patet primo quod ypoc

recapitulacio premissorum.

rite sunt lupi intrinsecus cum a maliciosis co
gitacionibꝫ nunquam uacant. Patet 2° que sunt om
nes uestes quibꝫ se tales ypocrite uelant
uel minorum ponderum et grauium oblacio et
zeli simulacio et exterior mundicia uel ficta
conuersacio. Vn̄ gg 9° mor sup illo Job. Ob
tenebrentur stelle caligine eius dicit q̄ in
scriptura sacra stellarum nomine alii sanctorum ius
ticie que in huius uite tenebris lucent. ¶ Ali
quando uero ypocritarum fictio demonstrat q̄
bona que faciunt ad recipiendas laudes
hominibꝫ ondunt ¶ Si eciam recte uiuentes
stelle non essent nequaquam apostolis discipulis diceret
In medio nacionis puerse inter quos lucetis sicut
luminaria in mundo. Rursum si inter eos qui recte
agere uidentur quidam de accione sua retribucionem
fauoris humani non quererent nequaquam stel
las iohes ruere a celestibꝫ diceret. Misit
draco caudam et traxit terciam partem stella
rum. Stellas namque in terram trahere est eos q̄

qui videt studio vite celestis inherere ex a-
more treno iniquitate erroris involue-
¶ 3º expo precessus textus de quolibet malo ra-
no. Unde Ian. falsi prophete sunt mali rami. Ves-
timenta ovium quibus se induunt sunt opera de
genere bonorum que dum hic in mortali faciunt merit-
ria ad salutem proficiunt. Opera enim eorum caritate
facta sunt respectu operum que in caritate fiunt sicut
homo pictus respectu hominis veri. Unde sicut
lignum putridum de nocte lucet quod tamen luce
clara diei sordet. sic talia opera que in nocte
huius vite lucida apparent respectu vere lucis que
erit in die iudicii putrida apparebunt. Qui
est velut auricalcum respectu veri auri. Ver-
sus: Æs rubet est aurum pallens quod fulgens auricalcum
calcum. ¶ Moraliter tamen intelligi secundum Gregorium
omelie prima super Ezechielem quod triplex invenitur prophecia. Una de
preterito sicut illa Genesis primo. In principio creavit deus
celum et terram. Alia de futuro sicut illa Ysaie 7º.
Ecce virgo concipiet et pariet filium. Alia de
presenti occulto sicut illa Iohannis primo. Ecce agnus dei
etc. Secundum hunc modum accipitur 3º falsus propheta.
Scilicet diabolus mundus et caro. Diabolus est falsus
propheta de preterito. Quando enim hominum in peccato
luxurie superbie et avaricie privatim ducens
in exemplum quosdam preteritos qui multum peccaverunt
et tamen a deo postea plurimum exaltati. Sic paulus
qui superbus primo extiterat postea factus doctor gentium
et apostolus ihesu. David adulterium commisit et
tamen postea eximius propheta fuit. Mathias et peccato
avaricie primo infectus factus est dei evangelista e-
t cetera. Ex hiis exemplis arguit diabolus in corde
peccatoris quod talia peccata sunt levia et quod deus ea
leviter punit. Sed ista prophecia est falsa. Pro-
pter quod peccata eorum non proponuntur nobis in exemplum ut pecce-
mus. sed si peccaverimus de dei misericordia confidamus.
Unde legitur in historia tripartita cum theodosius impera-
tor quendam excessum commisisset et in suum ex-
cusationem dixit quod peccavit adduxisset David dixit ei
Ambrosius. Quem secutus es errantem sequere et
penitentem. Unde non est nobis considerandum qualiter
talis cecidit sed qualiter resurrexit. ¶ 2º falsum est
quod peccata sunt levia cum tamen sint gravissima et one-
rosa nimium. ¶ Tria enim sunt fortissima scilicet terra
deus et celum. Celum quia habet firmissimam solidita-
tem. Iob 37. Tu forsitan cum eo fabricatus es
celos. qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Ter-
ra habet perpetuam stabilitatem. Ecclesiastes primo. Terra autem in e-
ternum stat. Deus habet infinitam fortitudinem per quam
totum mundum sustentat. Hebreos primo. Peccatum autem adeo
ponderosum fuit quod celum fregit nec potuit
illud supportare. Luce 10. Videbam sathanam
tanquam fulgur de celo cadentem. Terra apparuit sic-
ut patet numeri. Ubi sub pedibus peccatorum scilicet dathan et
abiron et complicum suorum dirupta est terra.
Deum quodammodo fatigat ita quod peccatores portare
re nequit Ieremie 27. Omnis in estis peccata vos
ut dominus. 3º falsum est quod deus talia peccata leviter
puniat tamen huius oppositum sufficienter elicitur ex
scripturis. Nam peccatum superbie punivit in an-
gelorum deiectione inferni. Ysaie 14. Quomodo cecidisti
o lucifer qui mane oriebaris. Qui dixisti in cor-
de tuo. Ascendam etc. Veruntamen ad infernum
detraheris. Peccatum luxurie punivit deus fetenti ar-
dore sicut patet Genesis 19 in sodomitis. Peccatum avaricie

punivit in divite immisericorde ignis fervore
Luce 16. ¶ Vel dicitur diabolus falsus propheta scilicet Gregorius
quod punivit exaltatorem et solvit abiectorem. quia qui
se humiliat exaltabitur. ¶ 2us falsus propheta est
caro. que est propheta de futuro. suadet enim homini
ut in deliciis carnis conquiescat. asserens
quod alio tempore poterit penitentiam agere. et in sua se-
nectute deo sufficienter deservire. Sed ista
prophecia implicat tria falsa. Quorum primum est quod qui es-
set in deliciis quod falsum est quia pungit cum a-
maritudine. Unde quod jocundissima eius amara-
ra quam absinthium. Sed est quando in divitiis
quod pungunt per nimiam sollicitudinem et ideo spi-
ne vocantur. Matthei 13. Luce 8º. et Marci 4º. Secundo in
honoribus que pungunt nimia cupiditate et ti-
more. Iob 14. Sonitus timoris semper in au-
res eius. ¶ Unde refert tullius cum quidam dioni-
sium tirannum diceret esse beatum in tot deliciis di-
tiis et honoribus ille in thronum aureum iussit
elevari et gladium acutissimum cum capillo equi-
no super caput eius appendi. Cum vero ille non
comederet sed in timore magno esset dixit ei dio-
nisius. Sic turbata est vita mea quam beatam
putabas. ¶ 2um falsum implicatum est quod in pura
voluntate hominis est egressus de peccato. Homo enim potest
per se in peccatum ire sed non potest per seipsum de peccato exire.
quod ostendit Iohannes et presens per multa exempla. Primum
exemplum est anselmi dicentis homo qui dicit quod homo in fo-
veam sive in puteum potest se precipitare sed per se non
potest exire. et istud exemplum contra avaros specialiter pote-
rit applicari. Ysaie 24. Formido fovea et la-
queus super te qui habitator es terre. Avarus quia
habitat terram per amorem est in formidine ne
divicias perdat. est in fovea cupiditatis quia num-
quam saciatur. est tenacitate illaqueatus ut numquam in-
iuste ablata restituat. ¶ 2um exemplum est crisostomi dicen-
tis. Sic navis fracto gubernaculo illuc va-
dit quo volunt tempestas. sic homo fracto guber-
naculo gratie illuc vadit quo volunt tempestates.
et istud exemplum convenit luxuriosis. qui aliquando
quod ventus temptationis eum ducit illuc vadit.
3um exemplum est eiusdem crisostomi qui dicit quod antequam pec-
cemus liberi sumus. sed si semel operibus diaboli
nos obligaverimus nostra virtute non possumus
liberari. Sicut enim regem facit populus et tamen non
potest eum iam factum regem deponere quia cum in pote-
state sua sit eum regem facere tamen in sua potestate non est
eum expellere. Sic postquam thronum diabolo in suis
cordibus posuerint ideo eum nullus potest eripere nisi
deus. Et istud exemplum convenit superbis qui per regem di-
abolum habent. Iob 41. Ipse est rex super filios super-
bie. 4um exemplum est Augustini dicentis quod homo potest seipsum
usque ad mortem vulnerare sed non potest seipsum sa-
nare et istud convenit omnibus peccatoribus. Qualiter
enim peccatum mortale vulnus est anime sicut patet de illo
qui incidit in latrones id est demones et vulnera-
verunt eum Luce 10. ¶ Alia exempla ponit presens quorum
unum est de pisce voluntarie intrante in sporta
sed egredi non valente. et aliud de elephan-
te qui cum per se cadit tamen per se surgere nequit.
3um est de vitro et testa fracta que non solidan-
tur. ¶ 3um falsum hic implicatum est quod sufficit deo
solvere senectutem cum secundum Iohannem iuventus sit tanquam
vinum purum et senectus sit tanquam vinum mixtum

q(uia) senectus multas miserias h(abe)t adiunctas. ¶ Q(ui) deo suam iuventutem dat vinu(m) puru(m) p(ro)pi(n)at qui a(utem) senectute(m) vinu(m) mixtu(m). Peccatores a(utem) in suis fecib(us) requiescunt. Jer(emias). De q(ui)b(us) h(abe)t tres calices quo(rum) unus est plenus vino mero. Ali(us) est plen(us) vino mixto. 3(us) vero e(st) plenus fecib(us). ps(almus). calix i(n) manu d(omi)ni. Illi q(ui) qui deo dederunt iuventutem sua(m) dat bibere de calice vini meri q(uia) eis dat pura(m) gl(or)ia(m) (et) nulla(m) p(ur)gatorii penam. Illis v(er)o qui ei dederunt senectute(m) dat bibere de calice vini mixti q(uia) talib(us) dat gl(or)iam s(ed) p(ri)us patiu(n)t(ur) p(ur)gato(r)ii penam. Peccatori a(utem) dat bibere sp(iss)itas feces. ysa(ias). Bibisti de manu d(omi)ni calice(m) ire ei(us). Et sc(ilicet) potasti usq(ue) ad feces. ¶ Peccatori a(utem) sunt conp(re)hen(si) dicens. Statuit est q(uo)d deus p(otes)t se facere magnam p(e)n(itenci)am tu(m) in fi(n)em q(uod) nu(n)c no(n) p(ot)est facere p(e)n(itenci)am. Qui non (est) hodie cras minus aptus erit. Senilis etas min(us) potens est ad tollerandum o(mni)a q(uam) iuvenilis. Item cu(m) milicia sit vita ho(min)is s(uper) t(er)ra(m) Job. 1. (et) valde utile militet cu(m) p(e)n(itenci)a p(ro) p(e)n(itenci)am deservia(n)t. mag(is) fatuitas esse videtur huic milicie servare etate(m) ut aliqui volu(n)t donec decrepiti videant. Tercio 3(us) bonu(m) erit viro cum portavit iugum ab adolescentia su(a). ¶ 3(us) fals(us) p(ro)ph(et)a est mund(us) p(ro)mittens suffi(cien)ciam (et) solvens inopia(m) finale(m). luc(e) 12. a(n)i(m)a mea h(ab)es multa bo(na) reposita i(n) annos plurimos. Et s(e)q(uitur). stulte hac nocte repetent a(n)i(m)am tu(am) a te (et)c(etera). mund(us) a(utem) f(a)l(su)s p(ro)ph(et)a est de p(rese)nti. cum ei in se ista tria h(ab)eat iste mund(us) v(idelicet) concupiscencia(m) carnis concupiscenti(am) oculo(rum) (et) superbia(m) vite. suad(et) ho(min)i ut ista diligat q(ui) diu vivat. (Et) f(a)l(su)s p(ro)ph(et)a est q(uia) ho(min)em cito fallit i(n) istis. O(mne)s ei isti p(ro)ph(et)e sup(er)i(us) nota(n)ti sunt f(a)l(s)i (et) stulti. Tercio (secundum) p(ro)ph(et)e tu(m) viderunt t(ibi) fl(a)(gitia) (et) stulta nec ap(er)iebant iniquitate(m) tua(m) ut te ad p(e)n(itenci)am p(ro)vocarent. ¶ Se(quitur) in textu. Nu(m)quid colligent de spinis uvas (et)c(etera). (Hic) co(n)tinet modu(m) cognoscendi p(ri)us positu(m). ut d(icitu)r sit ex fruct(i)b(us) eo(rum) cognoscetis eos. Du(pliciter) p(rim)o ex p(ar)ticulari. Ibi. Nu(m)quid colligent de spinis (et)c(etera). 2(o) in g(e)n(er)ali. Ibi. Omnis arbor (et)c(etera). Dicit q(uod) sic(ut) maledicti alteri sunt heretici ypocrite ex (eo)r(um) in conv(er)sac(i)o(n)e alteri in(ter) af(fec)c(i)o(n)e cogitac(i)o(n)e tu(m) a fructib(us) eo(rum) i(d est) op(er)ib(us) v(ide)l(icet) finale. Seneca. fermo p(otes)t diu p(er)sona ferre ficta cito i(n) natura(m) sua(m) redeunt q(ui)b(us) veritas no(n) subest. q(uia) a(utem) ex solito nasc(u)ntur (et)c(etera) i(n) meli(us) p(ro)ficiunt. Adeo q(uod) exe(m)pl(u)m p(ro)posuit ex p(ro)bavit dicens. Nu(m)quid colligent de spinis uvas (et)c(etera). Crisostomus sup(er) Mat(theum) o(mel)ie 19. Uva in se misteriu(m) h(abe)t. Sicut ei botrus multa in se grana ligno mediante sustinet. Sic (et) (Christus) multos (et) fideles p(er) lignum crucis te(ne)t adiunctos. Ficus a(utem) eccl(es)ia est que multos fideles te(ne)t q(ua)da(m) ca(ri)tatis amplexu co(n)iunctos. Spine a(utem) (et) tribuli sunt heretici q(ui) ex q(ua)cu(m)q(ue) p(ar)te hunt aculeos. Non p(otes)t q(uod) huiu(s)m(od)i spine (et) tribuli eccl(esi)e fruct(u)s p(ro)ferre. ¶ Vel s(ecundu)m Rob(ertum) de ulb(ri)u(m). Nu(m)quid colligent de spinis (et)c(etera). q(uasi) d(icere)t no(n) q(uia) ip(s)o natu(r)a arbo(rum) erit (et) fruct(u)s. Uinu(m) ei de spina(rum) asp(er)itate no(n) colligit(ur). Sic nec bonu(m) (et) meritu(m) acquirit i(n) op(er)e q(uod) malum

machinatur in corde. Fruct(u)s (et)c(etera) ex(em)plu(m) exhibit bo(ni) op(er)is fructum p(er)dit qui bonu(m) facere no(n) intendit. Fructum sic uva de vite sp(iri)tus sub(stan)tia (et) ciib(us) in ubere (et) colla no(n) est fruct(us) sp(irit)us s(ed) utilitatis effectio pauperis ad heretici ypocritas no(n) refertur nec ipi(us) est fructus s(ed) d(omi)ni q(ui) g(rati)a p(er) manu(m) servi inutilis utilit(er) operatur.

¶ Greg(orius) q(ui) mor(alia). Heretica reverentia locu(m) tollens inquirit s(ed) ut ad radicem accessi(t) in iniqu(ita)te coniungit q(uia) (et) radices spina(rum) molles sunt s(ed) tu(m) ex sua ipi(us) p(ro)ferunt unde pungunt. ¶ Hic (et) (secundum) s(anctum) Gor(gonium). q(uia) iusticie spina 3(a) est p(ro)p(ri)a potior materia p(ro)cudenda in divicie p(ro)p(ri)um d(icitu)r spina q(ui)a facile intrat (et) de difficili de corde tollit(ur). pungit (et) max(ime) i(n) morte tu(m) sit esca ignis eterne. Peccator (et) d(icitu)r spina q(ui)a pungit p(er) detractio(nem) facile in(tr)at ad p(rese)ncia delectabilia p(ro) amore aliis (et) complectit (et) adheret p(ro) mutua defensio(ne). Divicie sic(ut) dicitur spine q(uia) pungunt p(ro) sollicitudine(m) q(uia) adherent p(er) tenacitate(m) augent cupiditatis ignem. ¶ Prie suffocant semen inspiratum. 2(o) semen divinum (et) 3(o) semen platum. De hiis q(uia) no(n) colligunt(ur) uve bo(ne) (et) op(er)a iusticie vel l(itte)ra co(n)sue aut retribu(ci)o gl(or)ie. s(ed) labrusce iniquitatis remorsus interioris ho(min)is (et) pena eternalis. Sic(ut) 3(o) tribulus co(n)cupiscencia d(ic)i p(otes)t de qua p(rim)a Jo(hannis) 2(o). Om(n)e q(uo)d e(st) in mundo (et)c(etera). Ex istis no(n) colligu(n)t(ur) fic(us) subve(n)cio(n)is q(uo)d ad p(ro)x(imum) ne de tribulo sup(er)bie fi(c)tus co(n)versacio(n)is humilis quo ad deum.

¶ Se(quitur) in textu. Omnis arbor bo(na) fruct(u)s bonos facit. (Hic) co(n)tinet idem q(uod) p(ri)(us) ex g(e)n(er)ali ad cognic(i)o(n)e(m) q(uo)d ho(mi)nis interioris i(n)ducat ex(em)p(lu)m arboris p(ro) faciendis fruct(u)um. 2(o) no(n) facientis p(ro)ponit ex(em)pl(u)m arboris fructifere. ¶ Pro(p)t(er) declarac(i)o(n)e(m) sciend(um) q(uod) homo latine antropos grece d(icitu)r i(d est) arbor eversa. Hab(et) ei radices i(d est) capillos sup(ra) ad minuendu(m) q(uia) d(e)b(et) plantari i(n) celo. H(abe)t ramos i(d est) brachia q(uia) manus a latere ad minuend(um) q(uia) i(n) celo plantat(us) d(e)b(et) op(er)ari i(n) mundo. Un(de) Gor(gonius). Arbor bona d(icitu)r vir bo(nus) vel voluntas bona. radices cogitac(i)o(n)es folia verba fruct(u)s op(er)a aque fluenta g(rati)e.

¶ Secundu(m) Jan(uensem) i(n) arbore tria co(n)sideram(us) v(idelicet) radicem que h(abe)t humore(m) suscipiendu(m) q(ui) h(abe)t ratitudine(m) (et) ramos q(ui) debent here fructuu(m) ubertatem. Radices arboris sunt sic(ut) os a(n)i(m)alis q(ui) humore(m) attrahunt vi(de)l(icet) arbore(m) nutriunt (et) fruct(u)s p(ro)ducunt. Radices bone sunt cogitac(i)o(n)es vel affec(ci)o(n)es mentis. Unde Gg(regorius) 19 mor(alium) sup(er) illo Job 29. Radix mea ap(er)ta (est) sec(us) aquas. Iux(ta) a(n)i(m)as radix ap(er)it(ur) qui ad p(er)cipienda veritatis fluenta latente(m) cogitac(i)o(n)e(m) mentis expandit. (Et) radices n(ost)ras ap(er)imus sec(us) aq(ua)s cu(m) infusioni (gratie) tunc cogitac(i)o(n)es taciti cordi intendim(us). Iste a(utem) radices boni vel mali humore(m) attrahunt p(ro)ut i(n) bono vel i(n) malo fixe sunt. Qui(dam) a(utem) q(ui) hu(n)t radicem fixa(m) i(n) terra p(ro) amore terreno(rum) (et) h(abe)t haurint humore(m) corruptu(m). Alii in aquis delicia(rum) isti hauriunt humore(m) aquatic(um). Alii i(n) aere p(ro) amore ambiciosum isti hauriunt humore(m) ventosum. Alii i(n) igne iracundie p(ro) odiu(m) isti hauriunt humore(m) igneu(m). Alii hunt radices fixas i(n) celo p(ro) amore celestiu(m). Tales hauriunt humore(m) dulcem fructiferu(m) (et) saluti

Marginalia (left): De iuventute (et) senectute — (et) s(ecundum) ba(...) — mundus
Marginalia (right): Greg(orius). — Gorr(onius). — Spina. — Tribulus. — Greg(orius). — De arbore. — Greg(orius). — De arborib(us) diversimode fixis.

ferunt. Talis erat apls q dicebat ad phil
3. nra conuersatio i celis est. Tales radices
multiplr hauriunt humorem. ¶ Primus humor

Humor mltplx.

e humor aque q pcedit i radicem interioris
irrigantis q multiplice fructum facit. Ier 17.
bts vir qui confidit in dno et erit q lig
num quod ad humorem mittit radices et folium
eius viride nec desinet aliquando facere fructum. Hec
fructificatio est signum boni arboris. Vn mt 12.
Ex fructu arboris arbor cognoscitur. 2us humor e
vina caritatis fidei s. qm iustus spualiter viuit. Ut
habac. p. Iustus ex fide viuit. 3us humor est
humor spei q firmari i celo facit plantatores.

De rectitudine.

¶ 2a arbor hz in stipite rectitudinem. Homo ei
dr ee rectus. alias deum dilige ngdm pt. Est a
rectum cuius medium no exit ab extremis. Duo ex
trema sunt i hoie s. natiuitas et mors. Medium
a inter has e vita. Illa a extrema s. natiuitas
et mors sunt extrema paupertatis. Job p. Nu
dus egressus sum de vtero matris mee etc. Illi
g q hnt paupem natiuitatem et mortem et volunt

De natiuitate morte et vita.

omnino here vitam locupletem no sunt recti q
eorum medium discordat a suis extremis. Mt 19
facilius est camelum p foramen acus transire
q diuitem intrare i regnum celorum. Camelus e
auarus q in pno et fine i. i natiuitate et morte e
depssus. est mendicus. In medio a est gibbosus
i. diuitiis repletus. Natiuitas et mors sunt mul
te vilitatis et abiectionis. et hoc oibus est coe.
Sap 7. Vnus e introitus hois etc. Sile exitus
ad vitam i omnibus e abiectus et vilis. Non g
sunt recti sz obliqui q hnt natiuitate abiecta set
volunt habere vitam mundiale electam. Vel q
i cinerem redigendi sunt no desinunt esse supbi.
Natiuitas insup et mors sunt cum fletu q flent
qm nascuntur et flebunt vel salte deflent qndo
moriuntur. Qui g hnt natiuitate flebile et vo
lunt here risibilem vitam no sunt recti.

3. dria ar
bor. m.

¶ 3a arbor dr here i ramis fructuum vberta
tem. Ponit a hic dns sicut expressum manifeste p
3am arborum driam. Est a arbor q facit fructum
bonum. queda q facit fructus malos et queda
que e sterilis. De pa supius dcm est. Arbor bona
fructus bonos facit. Vn s. criso. opis inpfecti

Criso.

omelia 19. sicut de ramis nascuntur gemme et de ge
mis flores et de floribus poma. Sic de sensibus
nascuntur bone cogitationes q sunt cora deo velut
gemme et de bonis cogitationibus nascuntur bone vo
luntates que sunt cora deo odorifere sic flores.
Vn dicit criso. ibm q aliq de arbore bene

Criso.

temptationis excutit gemmas qm aufert bos
cogitaciones. aliq flores qm aufert bonas vo
luntates. aliq poma qm bona opa aufert
¶ Habz a ut dcm est ramos inferius ad i
nuendum q opa mie no sunt finienda aut
fienda i celo sz in mundo. Nemo ei i celo
dcurus est pasce vel pota q no inuenies e
surientem. vel uesti nudum q uestis immor
talitatis est. nec suscipe pegrinum q oms in
pria sunt. nec visita infirmum q sanitas e
sempiterna. nec sepeli mortuum q mors
moritur. Et sicut arbor no tm fructificat
i vno ramo sz i plribus sic et homo i oibus i

Criso.

sensibus suis dz deo seruire sic ondit criso
i omelia qm fecit de xlo vlti. q sic. Oculus pres
tat obsequium si turpia et vana declinet aspi
cere. lingua mentitur primum suum qm de dei
laude occupat. Auditus placebit deo si de detrac
toribus no miscet. Pedes deum laudabunt cum cur
sum ab oi malitia festinaut. ¶ Manus benedicunt
si malis opibus renunciaent. et ad misericordiam
rent. ¶ Vel ut consulit pris. sicut arbor no
opatur i vno solo ramo sz i omnibus sic tu
ex arboris i omnibus membris tuis seruias
deo. Ore instrue pximos lauda et ora deum. Manus
tuas libenter extende ad pauperem. pedibus
pegrinare auribus libenter audi verbum dei.
Oculis respice que te inuitent ad dei timore
et amorem vel humilitatem vel pximorum. ¶ Cum vide
ris aquam cogita q aqua quam inimicos dei sub
mersit s. tpe diluuii gen. 7. et time. Cum
videris ignem cogita q omnes inimicos dei
ignis comburet et time. Cum respicis terram
cogita ipam esse sepulcrum. Terra ei es et i
terram reuerteris. et humiliare. Cum videris mi
seriam pximi tui cogita teipm esse membrum eius
corporis et compatere. pa cor 12. Si quid pa
titur vnum membrum compatiuntur alia membra.
Cum respicis bona insibilia cogita omnia ppter
hominem facta a deo vbi sic ad amorem dei
attendaris Aug. Ecce celum et tu et oia
que i eis sunt vndique mi dicunt ut amem te
et no cessant hec dicere ut inexcusabiles sint
¶ Item sic ramum arboris cum fructibus magis onera
ti fuerint magis inclinant. Sic quanto plura
bona opis est tanto humilior sis. et tanto te
deo magis obligatum noueris cum ipa tua opa
ipius sunt dona pa cor 4o. quid habes quod
no accepisti. Si g accepisti quid gliaris qsi
no acceperis. Ergo sicut arbor radicem figit i
tra inferius ut tendat in altum sic te prius humi
lia ut demum exalteris. luc 18. qui se humi
liat exaltabitur. Greg. Origo virtutis humi
litas est. Illa virtus veraciter i nobis pul
lulat que in radice ppria i humilitate p
durat. ¶ Sicut et arbor vehementer terre vni
ta nutrimentum no vnica solum sz multa ad
heret sic anima tua vehementer adhereat
deo hec omnia bo lit. Adhereat mihi verita
te eius p fidem liberalitati p spem. suauitati
p dilectionem. Noli amplius credere vetule for
tune q deo. l. eius ministro. Noli diffidere de dei
liberalitate sicut illi qui a deo recedunt ut
huius vite itinera habeant ac si diabolus poci
dis posset eis i necessitatibus puidere. Noli guttas
transitorie delectationis pponere fonti dulcedinis
sicut faciunt dei inimici q s. sinagoga ppter terram
lingent. ¶ Item sicut arbor humorem suum di
ligenter seruat ipum duritia corticis operiendo
et testa nucleum. ita et tu humorem diligenter
serua que fatuus. etc 20. gre fatuorum effun
dit. Item sic arbor q ppter tpis intempiem ab
opere cessat i yeme. redeunte vero bo tpis
oportunitate opari incipit et fructus pducit
ita et nos dum tpus habemus opemur bonum ad
omnes. ad gal 6. et etc 9. Quodcumque pt
manus tua instanter opare etc. ¶ 2a dria
arborum est q quedam faciunt fructum malum
Vn hic dr q arbor mala fructus malos facit.
qd no sic intelligendum e q aliqua arbor i sui
natura sit mala et alii fructus a deo pducti sint

mali sed in bonum reputare. Vel dic hic intelligitur ad sensum prius expositum. Non potest arbor bona, id est bona voluntas, in quantum huiusmodi fructus malos facere, id est mala opera. Quia fructus spiritus est caritas, gaudium etc. Galatas quinto. Neque arbor mala, id est voluntas mala, fructus bonos facere. Quia manifesta sunt opera carnis que sunt fornicatio, immunditia etc. Galatas quinto. Arbor quippe est ipsa anima, id est voluntas. Fructus vero opera hominis. Non ergo potest malus homo bona operari nec bonus mala. Sed si vult malus bona operari prius bonus fiat. Quamdiu enim quisque malus est non potest facere fructus bonos. ¶ Vel dic hic notandum secundum Januensem quod ad hoc quod mala arbor a sua malicia convertatur et fructus bonos faciat quatuor sunt necessaria, scilicet labor, tempus, locus et surculus. Primum sicut dicit Aristoteles arbores silvestres per culturam debitam efficiuntur ortenses. Et ponit exemplum de amigdalo amara que per culturam efficitur dulcis. Sic et homo debet cor suum colere vel purgare ut fructus bonos faciat. Et tunc deus amplius ipsum purgabit. Johannis 15. Eum qui fert fructum purgabit ut fructum plus afferat. Secundum necessarium est locus. Dicit enim Aristoteles quod plante in uno loco faciunt fructum pernitiosum que transplantate faciunt fructum bonum. Sic aliquando prodest homini mutatio loci. Vel nichil prodest nisi mutatio animi comitetur. Vere nec Lucifero profuit locus celi nec Ade paradisi nec Lot locus montis excelsi nec filia eius locus deserti. Immo Loth in Sodomis sanctus fuit, in monte peccavit. Jeronimus. Non Jerosolimis fuisse sed ibi bene vixisse laudabile est. Unde interrogatus Socrates a quodam cur mutatio locorum nil sibi profuisset ad mutationem viciorum respondit. Non mirum si in mutando loca non mutas vitam quia circumferes te ipsum. Unde dicit Ysidorus Dum mutatur locus non mutatur mentis affectus. Et Senec. ait: Non tantum corporibus sed et moribus salubrem locum eligere debemus. ¶ Tercio necessarium est tempus. Dicit enim Aristoteles quod plures plante plantantur in vere quam pauce in autumpno yeme vel estate. Ecclesiastes 3. Tempus plantandi et tempus evellendi quod plantatum est. Sic qui hominem transplantari oportet oportunius fit hec transplantatio in vere adolescentie quam in autumpno mature etatis vel in yeme senectutis vel in estate in fervore male cupiditatis. Ubi totus humor gracie desiccatur. Sequitur Proverbiorum 22. Proverbium est adolescens iuxta viam suam cum senuerit non recedet ab ea. ¶ Quartum necessarium est surculus in trunco insertus qui totam trunci virtutem ad suam trahat qualitatem. Et significat verbum dei quod animam sic immutat quod que prius ferebat fructus a porcis infernalibus comestibiles postmodum ferat fructus deo et angelis delectabiles. ¶ Unde plures silvestres fiunt per insertionem arbores nobiliores. Sic peccator qui est quasi arbor silvestris per insertionem nobilis arbor efficitur. ¶ Tercia arborum differentia est quod quedam est sterilis et de hoc hic dicitur ¶ Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Hic ponitur exemplum arboris non fructificantis. Dicit enim esse malum vel quia malum committit, id est omnis homo qui bona opera non operatur dum facultas subest. Excidetur, scilicet a consortio bonorum, et in ignem mittetur, scilicet gehenne. ¶ Crisostomus in omelia. Si quis diligenter investigavit due pene sunt et excidi et comburi. Qui enim comburitur et a regno excidetur omnino que pena difficilior est. Multi enim gehennam solam abhorrent ego autem casum illius glorie multo amariorem penam gehenne esse dico. Et paulo post Intollerabilis quidem pena est gehenna. Vel si quis decem milia ponet gehennas nichil tale dicet quale est a beata illa gloria excidere et odio haberi a Christo. ¶ Hic autem notandum primo quod premissum verbum Omnis arbor que non facit etc. quod hic dicitur a Christo dicitur et a Johanne baptista. Matthei 3. In hoc insinuatur quod salvator in predicatione sua ponit et recitat quod Johannes baptista dixerat arguit tales qui dedignantur dicere ab aliis dicta. Dicitur quod Omnis arbor etc. ¶ Secundo premissum verbum premissum potest intelligi dictum contra genera hominum. Primo contra ociosos qui non debite operantur et ideo per mortem excisi et in ignem eternum mittentur. Matthei 24. Servum inutilem proicite eum in tenebras exteriores etc. Hii sunt arbores autumpnales infructuose bis mortue de quibus Jude. Ociositatis enim est error quorumdam putancium ocio deditos laborantibus digniores et nobiliores. Similes fatuis qui meliores dicerent esse vineas que fructum non ferunt quam que ferunt et salices infructuosas amigdalis digniores. ¶ Et est sciendum quod tribus miseriis subiacet ociosus. Prima quia infelicior brutis animalibus a domino reputatur. In hoc enim quod cibo suo iudicatur indignus. 2 Thessalonicenses 3. Secundo quia ociosus in magnis desideriis et afflictione continuo commoratur. Immo plus quam vivus dies que debite occupato longitudinis vere. Cum talis miserabilis fame laborantis aures rumores gula cibum et oculi spectaculum concupiscit. Proverbiorum 21. Desideria occidunt pigrum, noluit quidquam laborare etc. Tercio quia in magno periculo residet ociosus. Est enim velut homo inermis in medio inimicorum vel omnium temptationum et malarum cogitationum incentivum est ocium. ¶ Secundo potest intelligi premissum verbum dictum contra tales qui habent folia verborum sine bonorum operum fructu. Consimiles sunt qui verbo se asserunt christianos et operibus contradicunt figurati per ficulneam quam dominus maledixit. Matthei 21. Cum eam invenisset sine fructu. Unde et continuo arefacta est ficulnea que dulces fructus ferre debuerat. Significat christianos qui debent facere opera deo et angelis dulcia atque grata. Male dum ergo a domino cognoscitur quod folia verborum tantum habet immo talis arefactus est igni perpetuo deputandus. ¶ Et sciendum quod inter arbores habentes folia et non fructus aliqui habent folia pungitiva ut iuniperus quibus similes sunt detractores. Jeremie 9. Sagitta vulnerans lingua eorum. Et in psalmo. Lingua eorum gladius acutus. ¶ Alie habent folia fetencia ut sambucus quibus sunt similes luxuriosi qui de peccato carnali libenter loquuntur contra preceptum apostoli ad Ephesios 5. Fornicatio nec omnis immundicia nominetur in vobis. Tercio intelligitur potest premissum verbum contra eos qui habent flores et non fructum. Flores autem hic intelligo opera de genere bonorum que fiunt in mortali bona quidam animi intentione. Vel sicut flores arborum homini non sufficiunt ad refectionem sic quelibet opera de genere bonorum in mortali peccato facta nullum in celestibus prebet pastum. Non tamen qui est in mortali peccato debet cessare ab operibus bonis. Est enim in flore spes fructus. Sic verisimile spes habetur de eius conversione qui elemosinas et alia opera de genere bonorum libenter facit. Sic enim fatuus esset qui nollet arbores flores ferre quia flores non comeduntur. Nisi enim flores precedant fructus nullatenus sequentur. Sic fatuus est qui non vult facere opera bona dum est in mortali quia vitam eternam talibus non meretur. Multum tamen conari quilibet debet ad peccata mortalia removenda que fructum impediunt tot laborum. Plus enim valet unum opus extra mortale factum quam infinita talia opera in mortali. ¶ Quarto potest intelligi

Pis. contra genera hominum. Contra ociosos.

De miseria ociosorum.

Contra hn loquentes et non operantes.

De folijs arborum infructuosarum.

Opera de genere bonorum in mortali peccato facta.

Contra ypocritas.

tel' idm bau co ypocritas qui no faciut fructu
bonu q boni non sunt lz boni videant. siles
arboribz iux mare mortuu crescentibz q poma
afferunt que tanta vigent pulcritudine et ad
sum puocent aspicientes que tn si manu car
pantur et dividant i favillas et cineres cito
redeunt. Sic opa ypocritar no videnf meri
to vite eterne. Qz qn dns manifestabit occul
ta cordiu et que sunt intus apparebit.

Quare arbores non faciunt fructum bonum.

Sz nond s jan q quare alique arbores fruc
tu bonu no faciunt pnt ee 4or cause. Una est
qn sunt nimis frondose q humor q deret
transire ad fruct vertitur i folia. tales sut
qui tm delectantur i folijs verbor q ad opa
no attendunt. 2a ca est qn sunt nimis proceres

2a.

q humor a radice ascendens pp arboris al
titudinem se diffundit et ad ramos transies
evanescat. Magni ei in mundo ut principes et
plati io sunt sepius infructuosi. q qd derent
pauperibz tribuere expendunt i vanitatibz
ambiciose dives se ornat avibz pecus pecoribz
piscas piscibz. ho tn consorte mittit foras ca
nibz uel feris inclusis tua donas prete ves
tis auro et pauperem nudas vestito. pane pe
tit paup et no accipit equus tuus sub denti
bz aur mandit. 3a ca est qn sunt nimis anti

3a.

que. Sic in pcto consuetudinali inveterati de
difficili fructu ferunt. 4a ca est q no sunt do

4a.

mestica s silvestres. Fructu qnius abores silve
stres magis fructificent q ortenses fructus tn
ortenses sunt meliores. Dz g° homo plus i
suis opibz attende ad bonitate q ad mul
tiplicitate. s illud ps. Secund puritatem
manuu rc. Non dicit s multitudinem set
puritate. q ipa opa quantumcumque sint
multa no sunt deo accepta n sint munda.
2° nondum q duabz de cus dz quisqz co
nari ad fructu bonor opum. pa est q illa
sola defert i morte cu divicias deserit et ab
amicis carnalibz deseritur. Apoc. Opa illor
sequntur illos. Unde nec p filio nec p alio alig
dz quis a bono ope cessare. 2a ca est q pe
riculosum est valde hoi fructu bonor opum
no facere. s verbum positu Omnis arbor

Ber.

rc. Ber. q melius me priuares o mors ama
ra vite usu q vite fructu. Fructu uita sine fruc
tu mors deterior est. Sz parant arbori infruc
tuose securis et ignis. Excidetur ei morte tpa
li et comburent supplicio eternali. Sic con
clo textus. Ergo a fructibz eor cognoscetis eos. Sic

Ypocrite qui ... cogitant.

vulgariter dz. Cuius finis bonus ipum totum
bonu est. Ypocrite au ut dicit gorr cogitant
q summi oppinant maiores detrahit nimi
me faciut qd dicunt. Sc. Non omnis qui
dicit m dne dne intrabit i regnu celor. Io
ostenditur falsitas decipiencium sub spe unitatis
vn ondi pt q no sufficiunt ad salm verba
confois. Sz 2° requiritur execucio dive volu
tatis ibi. Qz qui facit voluntate rc. Jero9

Jero9

sup dicat eos qui lz vestem bone fame no
respicientes pp dogmatu nequiciam. ita
nunc econtrario asserit nec quide accomodanda
fidem q cu polleant integritate doctine mal
opibz destruunt. utrumqz erit servus intru no
omnis i q inunt i ypocritis simulacoz. dne
dne intrabit i regnu celor. quanto magis q
nec corde nec ore nec opere. Sz hic s aug

Aug9

i sermone dni i monte pt moueri quo hunc sine
conveniat illd ap. Nemo pt dice dns ihc

nisi in spu sco. Non ei possimus dic illos q in
trant in regnu celor here spum sanctum. Et dicet
dicens q apls pprie posuit hoc verbu dicit
ut significet intellectu. iux voluntate dicentis. Ille
ei pprie dicit qui voluntate ac mente sua
sono vocis enunciat. Dns a gnalr hic posuit
verbum dicendi Secund Jero9 mos est scrip
turar dcta p fcis accipe. s que sensum dicat
apls. confitent se sacre deu fcis a negant. Si
vero putetis ad illos fcis qui bona arborem
manifestant ptinere. si quis dno m° dicat
dne dne. et ex eo arbor bo nobis esse vi ond
qui sunt hy fcis dicens. Qz qui facit volun
tatem pris mei qui i celis est ipe intrabit
i regnu celor. Hillari9. celestis ei regni it
obsa divine voluntatis e no nois nuncupa.
Que ei e voluntas dei s criso9 ape nusqu
ipe dns docet. Hec e nigmt voluntas ei9
qui misit me ut q videt filiu et credit i eum
heat vitam eternam. Credulitatis a verbu
et ad confessionem ptinet et ad actu. Qui a non
confitetur aut no conversatur verbu ipo no intra
bit i regnum celor.

Homo quida erat dives. luc 16. Hu
hac parabo multiplicis edificacionis
spualis materia ministrat. Acta dni
et villici particulariter considerantibz. Ad salu
ei a dno informar i 4or exemplariter. Et villi
cus nobis patet 2a manifestat ita. Pa itaqz
dni exo informar e q qnius bona de pximis
clara facilr sunt credenda mala tn no facilr
supponenda. In malis ei ver est illud ecc 19
qui cito credit levis e corde. Un dns diffama
cor villici no acquiescat nec ipm ps9 diffama
cez cito punit qd notur in textu cum villic
diffamatus est apud dnm suum q dissipauit
bona ipi9 no statim sig sufficientis credulitatis
ondit sz iuridice de veritate querere voluit.

Ideo vocauit eu et ait illi quid hoc audio de
te. Ad no facile credend movemur exo dni dicit
gen 18°. Descendam et videbo. rc. ps io 4° s
lite omi spui credere et hoc e quod hic innuit.
Et vocauit eu ut faret an ver esset qd dan
est de illo. Dr a villicus q custos ville. Et in
dubie quilibt nrm nedum ville modice s et
regni dei custos e. Secund glosa a hic villic
po p yconomo i. dispensatore qui univse do
mus sbam dispensat. Un dicit hic beda q yco
nomus tam pecunie q frugu et oim que hz dns
dispensator est. Hic et sacerd q quilibt nrm e
villic e cui commisit dns pecunias sua egentibz dis
tribuenda. Aly committit tpalium habundan aly
scia. aly potencia. et sic de ceteris donis dei. Villic
a diffamatus est i. accusatus est et hoc vel ex pa
consciencia interi9 vel ex pprijs opibz exis. vel
angelor vel homi demuncacoe. vel demonu ac
cusacoe. Un hec accusa° tociens fit quociens
unusquisqz nrm opus caritatis i pxi° no ex
cet. villicus a apud illu i. apud dnm q e
intell diffamatur. Sic g dz. homo quida
dives. homo q° ad veritate nate assumpte
quidam. q° ad singularite excellencie. dive
quantu ad copiositate sufficiencie. Sunt igr di
vites i pxo ad pducend in sapia ad dispond
i mia ad iustificand i iusticia ad condempna
du remunerand et puniend. Huius a divitis
s frotugh 3° est villic9 unus i spualibus ut

tue prelatus vivus in temporalibus ut princeps terrenus qui in veritate ut quilibet xpianus. hic ergo secundum predicta villicus diffamatus est apud illum secundum xpm quia officium et debitum non perficit sicut dicitur. diffamatus magis est quam dissipasset bona ipsius. quasi diceret. diffamatus est quia dissipator. Et hoc dico quia est non veritatis non tamen similitudinis sic ibi quasi unigeniti a patre. Dissipat bona dei secundum Joh. de abbuilla vel qui male congregat ut avarus vel nimie dissipat ut prodigus. Sic qui sciam acceptam fratribus non impendit. qui elemosinam litteris temporalibus principaliter exponit qui minus tempus consilium non impendit. qui potens cum posset de nimis non defendit ¶ Secundum frat. Nigh bona dissipat prelatus spiritualium et commissum malo exemplo corrumpendo princeps terrenus bona aliorum violenter rapiendo quilibet xpianus male congregando vel capiendo vel retinendo vel prodigue expendendo. Bona enim nostra dei sunt. Jac. primo. Omne datum optimum et omne donum perfectum etc. nostra sunt villicatio. ¶ Et si queratur quo vel quibus testibus sit ista accusa vel diffamatio dicit frat. quod hoc multiplici testimonio per remorsum conscientiarum testimonium reddente eis conscientia eorum. secundo eventum operacionum gen. 18. Clamor sodomorum et gomorre eorum multiplicatus est. tertio clamore vicinorum cuius est illud prov. 11. qui abscondit frumenta maledicetur a populis. et querela pauperum fame morientium. quarto per angelos de offensa dei congruentes. quinto per demones culpam aggravantes et vindictam postulantes. ¶ Secundo quo instruimur est quod prelati audita probabili diffamacione subditorum eorum correctionem non debent negligere sed medicinam necessariam potius adhibere. Et hunc in hoc processu habet quod dives audita dissipacione bonorum suorum non neglexit inquirere veritatem. sed vocavit illum i. villicum vocavit magis per internam inspirationem vel exteriorem predicationem per penitentie incussiones et bonorum temporalium retributiones. ac eternorum promissiones. Est eciam exemplo hoc quod audita diffamacione patet et dicit prelatus veritatem inquirere. gen. 18. Ubi secundum clamor sodomorum et gomorre multiplicatus est descendam et videbo etc. frequentia itaque prelatorum et pigricia spiritualis edificii dissipacionis occasionem sepius administrat eccl. 10. In pigriciis humiliabitur contignatio et in infirmitate manuum perstillabit domus etc. Ubi auctoritate secundum quendam postillatorem ponuntur mala que sequuntur ex defectu recte regiminis. quorum primum est ruina vel ecclesie dissipacio. secundum est per lasciviam in libidine continuacio. tertium est ex avaricia iusticie perversio. primum malum contingit per pigriciam. secundum per lasciviam tertium per avariciam. Vocavit itaque illum et ait illi quid hoc audio de te. i. de tua dissipacione bonorum meorum. quasi diceret. Volo quod reddas mihi racionem de bonis omissis de malis commissis et bonis preteritis et hoc est quod sequitur. Redde rationem villicationis tue. Super quo secundum Joh. de abbuill. ab ista villicacionis racione evidenter instruimur quod non sumus domini pecunie nobis commisse set dispensatores potius facultatis aliene. Dicit ergo Redde. ac si diceret. dum adhuc vivis recogita quid debes operari aut iudicia videre oportet eum reddere racionem aut ante mortem aut post mortem. eccl. 18. Ante iudicium para iusticiam. Glossa. reddens deo racionem disce quo videas et ante languorem medicinam. qui licebit operari adhibe medicinam. et ante iudicium interroga te ipsum. et invenies propiciacionem in conspectu dei. Jam enim i. cum venerit

iudicium non poteris villicare i. cum merito bona mea dispensare et hoc ut dicit glossa a tempore mortis quod scribitur eccl. 9. Nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos quo tu properas ¶ Joh. de abbuill. dicit homo cogitare quod cum in hac vita brevi vitam suam habeat exercere villicacionem magis sollicitus sit de acquirendis amicis quam de diviciis congregandis ¶ Tertio quo dominus nos exemplariter est quod sicut in xpo mala cum bonis de quo quodammodo mixta videmus non de malis sed de bonis exemplum capere et ea laudare debemus quod ex hoc convincit quod dominus in villico iniquitatis quod laudabile est laudavit. Sicut enim apis in mixtis immundiciis florum mundiciis insidet. sic dominus dimissis multis malis que erant in villico iniquitatis bonum inter mala elegit quod laudaret. et hoc est quod in evangelio post sequitur de laudavit dominus villicum iniquitatis i. dispensatorem diviciarum que sunt iniquae. Sed quo laudavit eum cum esset villicus iniquitatis. cum et tanta fraudem fecisset de quo primo videbitur. quomodo potest et hoc facti trahi in exemplum bonum. Ad hoc omnia respondetur glossa quod laudavit eum non de fraude quam fecerat sed de prudentia et modo providendi quem invenerat et quantum ad hoc potest trahi in exemplum bonum secundum quantum ad modum providendi non quantum ad fraudem. Sicut enim in diffusione veneni sit detestabilis in prudenti custodia capitis est laudabilis et a nobis preferatur (?) mat. 10. Sic ille villicus detestandus est propter fraudem quam commisit sed laudandus est et imitandus propter prudenciam per quam contra periculum remedium invenit. Et hunc dicitur quod laudavit quia prudenter fecisset quia filii huius seculi i. amatores huius mundi quia eius agunt opera et ideo dicuntur eorum filii secundum illud Jo. 8. Si filii abrahe estis opera abrahe facite. filii magis huius seculi i. in hiis que spectant generacionem per quod innuit quod non debent dici simpliciter prudenciores sed secundum quid. quia mundanam ardencius student et sollicitius ad prudenciam secularem et callidius se habent in ea quam boni et iusti. qui dicuntur filii lucis in spirituali prudencia. Dicuntur autem filii lucis secundum frat. Nigh quod lucide conversantur quod lucide operantur. qui lucem imitant. et quod ad lucem eternam ordinant ¶ Sed ut xpus in verbis premissis occasionem imitandi fraude villica excludat in quo imitandus sit consequenter declarat dicens. Et dico vobis. quasi diceret xpus Si dispensator iniquus mammone domini vocem laudat quod de re minus iusta (?) procuravit et dominus ipse rerum suarum licet passus sit dispendium laudavit eius prudenciam non quod fraudulenter contra ipsum sed quia prudenter pro se egerit. quanto magis dominus qui nullum dampnum sustinere potest et pius est ad clemenciam laudabit suos fideles sermo (?) secundum de mediis que fiunt misericordes. et super iam ego dico vobis. quod sunt mei villici et dispensatores estis. Facite vobis amicos i. pauperes dando super eis nummum de mamona iniquitatis. ¶ Et nota secundum Joh. de Abbuill quod multi de hoc verbo male intellecto versi sunt in errore. Est autem mammona lingua syra secundum Jero(nimum) idem sonat quod divicie. Mammon vero nomen est demonis diviciis presidentis et mammona pro diviciis accipitur. Demon vero diviciis presidere dicitur non quod possit dare divicias sed quod temptat per eas. Beda autem in omelia dicit quod mammona in lingua punica dicitur lucrum. Facite ergo vobis amicos etc. de diviciis que dicuntur iniquae cum quod ad iniquitatem sequentes excitant et excecant tum quod iniustitie parent si male dispensent vel qualitercumque ab

Abbuill.

Serpens

Boni

Abbuill.

Mamona.

Beda.

utatur. de mamona iniquitatis i[d est] inequalitatis
q[uia] inequa[liter] possessa. Unde ap[osto]l[u]s 2ª cor. 8º. Ex equ[a]
litate in presenti t[em]p[o]re v[est]ra habundancia eor[um] indigen
ciam suppleat et eor[um] habundancia v[est]re inopie sit
supplementum ut fiat equalitas. ¶ Et v[er]um quod
et quare paup[er]um habundancia v[est]ram inopiam
supplere debeat ibi additur Ut cum defeceritis
ipsi vos recipiant in eterna tabernacula.
Sup[er] quo dicit quidam postill[ator] q[uod] mansiones
celestes paup[er]um sunt illis date Mt 5º. Beati pau
peres sp[irit]u quoniam ip[s]or[um] est regnum celor[um]. Unde si di
tes illud h[abe]re volunt op[ort]et q[uod] a paup[er]ib[us] illud
emant. Divites h[abe]nt domos in t[er]ra pauperes
in celo. libenter ergo recipiant pauperes in domib[us]
in terra ut a paup[er]ib[us] recipiantur in celo. Aug[ustinus]
p[re]be terram et accipe celum. ¶ Hic a[utem] notand[um] q[uod] q[uam]vis
Chr[istu]s in hoc q[uod] quid bonum inter mala eligend[um]
fuerit nos informavit tamen multi e[contra] inter mul
ta bona malum eligunt desiderio detrahendi
et vituperandi simil[es] scrabonib[us] qui dimissis
florib[us] incidunt in stercora. Tales sunt simil[es] illi
qui de pomo p[ar]tim sano et p[ar]tim putrido pu
tridum commedit q[uo]d sanum est p[ro]iciens. ¶ Item 3º
instruimur in hoc ewang[eli]o q[uo]d iusticia dei remissi
one fr[atr]is debitorib[us] et cum dampno ip[s]i[us] d[omi]ni non
increpat de hoc villicum s[ed] clementi d[omi]nus placet
clemens villicus. Huic d[omi]n[o] sunt valde dissimiles
principes huius mundi qui volunt q[uod] eor[um] ministri
pauperes excorient. ut de diviciis ip[s]or[um] ipsi vi
vant in seculo. Mich[ee] 3º. Audite principes et du
ces domus Israel. Numquid non v[est]rum est iudiciu[m] et
odio h[ab]etis bonum et diligitis malum qui violenter
tollitis pellem eor[um] desup[er] eis et carnes eor[um]
desup[er] ossib[us] eor[um]. Principes au[tem] pelles paup[er]um
et carnes auferunt q[uando] t[em]p[or]alia eor[um] e quib[us]
vestiri et carnes s[ua]s gen[er]are deberent iniuste tol
lunt. ¶ Item 4º in hoc ewang[eli]o villicus nos instruit
ma[n]ifestam co[n]tra infortu[n]ia. quor[um] p[ri]mum est sapiens de
diviciis non multum confidit. quia t[em]p[or]alia a se au
ferenda ciciis intelligit et hoc est q[uod] villica
tionem suam in brevi finiendam esse villicus prude
tius attendebat. d[icen]s ait in[tra] se. Quid faciam
q[uia] d[omi]n[u]s meus aufert a me villicacionem. Ait ingr[edi]
quid faciam non quid dicam aut videbo q[uia]
summum iudicem non excusant verba allegatoris s[ed]
facta mitto. ¶ Iob de abbvill[e]. si istius angusti
am diligenter attendam cum p[ro]vida voce dis
crecione diem iudicii p[re]venire satagemus ut cum fi
nierit p[rese]ns vita cum ipsa fiunt angustia. An
gustia enim terrorem ingerit in hoc districti exa
minis veritatis p[rese]ncia et cum messem vim colli
ge cum villico dicamus quid faciam etc. Debet ergo
vos cogitare q[uod] cum hac vita in brevi sua debeat
villicacio[n]e terminare ideo quod max[ime] attendere
de qui p[ro]bitate h[abe]nt t[em]p[or]alem. etc. etc. Omnis pote
tatus brevis vita. etc. rex hodie et cras mo
rietur. ¶ 2º notand[um] in villico est q[uod] defectus p[ro]prios
cognoscebat et hoc est q[uo]d hic subdit. Fodere
non valeo mendicare erubesco. Ad l[itte]ram au[tem] iust[e]
divitum cum a ministerio removent multi mise
rias subiacent q[uia] nesciunt v[e]l in nimis p[ro]vid[e]re. De
futuro tamen iudicio istud intell[ig]i p[otes]t q[uod] p[ro]videndi t[em]p[u]s
non erit eis qui v[e]l in p[rese]nti nichil meritorie vi
vendo p[ro]videbant. ¶ Divisi solent indigentes
in p[rese]nti s[ibi] p[ro]videre vel operando vel mendicando

s[ed] i[n] mendicare large sunt includens peticioni
aliquas de iure h[ab]itio. non debito vel mutuo vel
dono accipe. In futuro a[utem] nichil non erit t[em]p[u]s me
ritorie op[er]andi q[uia] nec opus nec ro[ti]o nec scia
nec sapia erunt apud inferos etc. Ecc[lesiast]es 9. Ecc[lesiastic]us
9. Venit nox in qua nemo p[otes]t operari. Mendi
catio tunc erit inutilis. p[ro]v[er]biorum 20. p[ro]pter frigus pigro
arare noluit. mendicabit in estate et non dabi
tur. Unde Mt 25 dictum est fatuis virginib[us] men
dicantib[us] ne forte non sufficiat nobis et vobis ite
potius ad vend[entes] etc. Secundum ergo irreciabile defe
ctu iudicio loq[ue]ns villicus dicit. Fodere non va
leo. i[d est] illuc mente ap[er]ire et p[ro]pria confessione fos
sorio non potero emendare. Illic e[nim] confessionis
non est locus. Hic mens e[st] fodiendo et fructu bono
operum fecundanda. Mendicare erubesco fa
tuar[um] virginum repulsam considerans de q[uibus]
e[st] ne carentes oleo in lampadib[us] et illud me
dicare volentes q[uo]d p[er]ierunt non sunt admis
se. Ecc[lesiastic]i 17. In p[ar]tes vade seculi sancti cum vivis
et dantib[us] confessionem deo ne demoreris in errore
impior[um] an[te] morte confiteri. A mortuo q[uas]i nichil
p[otes]t confessio. Vivens et sanus confiteberis et
laudabis d[omi]n[u]m. Dicit e[nim] aug[ustinus] de his q[ui] usq[ue]
ad morte differunt confiteri. Videmus mul
tos timore mortis confiteri utrum sit vera vel
falsa confessio d[ic]ere non audeo. Dampnabilem non dico
s[ed] nec dico salvabilem. ¶ 3º notabile in villico
fuit q[uod] diligenciam p[ro]cogitavit quid esset facie[n]d[um]
q[uo]d manifeste p[atet] ex l[itte]ra prius exposita ubi dicitur
est. Ait a[utem] villicus. etc. q[uas]i diceret ego miser
quid dicam vel quid faciam dum nil boni p[er]fe
ram ante tam iudice. qui iudex e[st] et testis fortis
et prudens Iob 9º. Si fortitudo queritur robus
tissimus est. et tamq[uam] iudex potens. Si eq[ui]tas
iudicii nemo p[ro] me testimoni[um] reddere audet. Si
iustificare me volu[er]o os meum condempna
bit me. etc. ¶ 4º notabile in villico extitit q[uod] co[ntra]
paup[er]tate[m] s[ibi] futura[m] remediu[m] utile adinve
nit. amiciciam s[cilicet] servor[um] d[omi]ni sui. et illud in
venebat cum ait. Scio quid faciam. q[uas]i diceret
ex q[uo] p[re]dictis modis s[cilicet] fodiendo vel mendicando
future inopie satisfacere non potero. scio quid
faciam. i[d est] p[er] diligente p[re]cogitacio[n]e[m] sciam sic fa
ciendi adinveni. ¶ Ut cum amotus fuero a villi
cacione v[e]l p[er] divinam s[ente]nciam recipient me in
domos suas p[ro] amicabilem in[vita]c[ionem]. q[uas]i diceret fu
turum q[uo]d possum p[ro]video futur[um] ut hii cum q[ui]b[us]
morte agam cum amotus fuero recipiant in
domos suas. i[d est] celor[um] habitacula que sunt pau
perum ut dictum est prius. Hoc e[nim] unicum restat
remedium ut que non vite nostre merito nos p[ro]pa
ravimus. alior[um] suffragio eterna nos tabernacu
la p[er]veniamus. Sed q[uia] non est sagax p[ro]visio n[isi] assit
provisionis debita execucio. ideo q[uo]d mente tracta
vit executor demandavit. Convocatis sin
gulis. i[d est] singillatim debitorib[us] d[omi]ni sui etc. Ad
l[itte]ram singillatim forte eos allo[que]bat[ur] ideo ne ad
d[omi]num suum p[er] eos de fraude poss[et] convinci. q[uia] q[ui]l[ibe]t
eor[um] esset singularis in testio[n]e sua. 2º ut q[ui]l[ibe]t
reputaret fieri s[ibi] beneficium sp[eci]ale nesciens q[uod] alii
esset facta relaxacio. 3º ne indigeret aliquis
eor[um] q[uia] plus remitteret alteri. Sed dat s[ed] con
donat debita. Non e[nim] relaxat ex toto s[ed] ex p[ar]te ut
magis d[omi]num suum lateret. ¶ Et hinc s[ubditur]. dice
bat p[ri]mo s[cilicet] debitori d[omi]ni sui. quantum debes d[omi]no
meo. At ille centum cados olei. Fecit cadus

Postill.
Regnum celorum pauperum est.
Aug.
Ambros.
¶ Item 2ª pars de infortuniis.
Abbvill.

grece latine dr̄ amphora continens decem tres. Est aūt beru s̄m papiam ⁊ ysidorum li° 6° c° 24. mensura qm̄ quidam quatternū dicunt. eo q quatuor sextarios continet. Sextari⁹ autem duarum librarum est ¶ Dixit q; illi .i. villic⁹ debitori. Accipe cautionem tuam .i. cartam i q debitum scriptum erat. Cautio a dicitur pt quia q̄d i contrahendis alium cautū ⁊ securū reddat. Est aūt cautio iurato ⁊ fideiussoria. vn̄ ⁊ i causis dr̄. Da cautionem sup hoc. Cautio fideiussoria dicitur pt quando in instrumento asseruatur sive per pignora sive p testimonia. Illa tamen cautio q fit p pignus vocatur pignoratitia. Accipe inquit cautionem tuam ⁊ sede scribe cito 40. i. scribe q non debes nisi 40. Remitto etenim medietatem debiti tui ¶ Deinde alio dixit .i. alij. Est enim antiqua gramatica qua utitur euangelista. Dixit. Tu vero quantum debes. ⁊ ait. centum choros tritici. Est chorus s̄m ysidorum mensura 30 modiorum. Frontingus tamen i libro quem ego vidi dicit q chorus est modi⁹ ⁊ ē mensura aridorum cadus vero liquidorum. Et est notandum hic s̄m ¶ Frontingum q illo saltem tempore preciosius erat oleum q̄ triticum. Oleum ē est condimentum triticum vero sustentamentum io ponit debitorem olei debitori tritici. Ait q° villicus dco debitori. Accipe litteras tuas ⁊ scribe 80. licz i hoc minus videatur isti debitori dimittere q alteri plus tamen dimittit quantitate q plus sunt i quantitate 20 chori tritici q̄ 40 cadi olei. g° iste villic⁹ fuit liberalis. tamen q multis tamen q egenis tamen q multum. tamen q no totum set moderate reddit. s̄ condonacione parum 40 ⁊ 20. intelliguntur plena condonacio pietatis liberalissime. quinquagenari⁹ eni ē annus remissionis. vn̄ ⁊ annus iubileus dr̄ leuit 6°. p̄dicts vero nuns si addatur 20. consurgit i 50. qui est ⁊ numer⁹ plene remissionis. vn̄ p̄s iste p⁹ 50 annos liberatus ē a captiuitate ¶ Verumtamen vi° m̄ q̄ pt p oleum licz sanat ⁊ supernatat intelligitur interior compassio ⁊ beniuolencia que ē lucerna interi⁹ lucens de q̄ dicit dñs luc. 2°. lucerna corporis tui est oculus. Sanat vulnera peccatorum. qm̄ qm̄ mensura mensi fuit et a 6°. Supnatat ⁊ cum nec solum natali affectione nec carnali motione pro miseret. Sed a a supernali influencione sup⁹ erogata ¶ P tritici chorus vniuersus cotibil desigt. Explanata g° aliquantr̄ sima pabole se applicata p nra edificacione dicentis. Et ego dico vob faite vobis amicos .i. aie custodes ne aie vre ineternum pereant. Ignē ā amicicie oportz nutriri lignis beneficiorum. Alioqin deficiet ignis ille. prou 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Obsequia ⁊ feras ad amorem excitant. ⁊ de inimicis ⁊ amicos faciunt ¶ Hic ⁊ notandum q quatuor mō sunt amici de mamone iniquitatis. p° cum restituunt pauperibus ea q p rapinam vel furtum male eis ablata sunt. Ecclesiastici petitur venia de iniuria est illata. 2° cum ignoratur cui sit restituendū ⁊ de consilio ecclesie erogatur pauperibus. 3° cum ab eo qui prohibitorum ecclesie lucretur in laborando diebus festis ita tamen q ad restitutionem no teneatur. tunc faciendū est medicina vbi fuit fiunt culpa ⁊ dandū est pauperibus qd sic male adquisitum est.

⁊ hys tribus modis fieri pnt amici de mamone iniquitatis .i. de diuicijs male adquisitis. ⁊ faciendi sunt amici de mamone iniquitatis .i. de diuicijs q male seruant. Dt eni ās dampnari q indigentibus no dat sua. m̄ 24 discedite a me maledicti i ignem eternum. Esuriui ⁊ no dedistis m̄ manducare. Diues insuper epulo dampnat⁹ est q° sua no dedit luc 16. ¶ Si ys aūt mamone .i. diuicias no h̄z vn̄ amicos faciat amet ut amicos adquirat. Secundum u Aug⁹ nulla est ad amorem maior inuitatio q̄ p̄uenire amando. Sen. quis g° tibi amici fuerus eē cito. Ego monstrabo de te amatoria sine medicamento sine herba sine vllis venefice carmine. Si vis amari ama vt ameris. amabilis esto. Ad quid aūt faciendi sunt ondi cum subdit. Vt cum defecerit etc. Glo. non quos sit pauperes s; eos q pnt in eternam tabernacula suscipere. Cap. au des vidito. Ecc 2° si benefeceris scito cui benefeceris. benefac iusto ⁊ inuenies magnam retribucionem. Ait ibm. da iusto ⁊ ne recipias peccatorem. benefac humili ⁊ ne dederis impio. qd intelligitur ē in duobus casibus. Vnus ē si credat q p dono tuum negligat iusticiam Alius ē cum dat i intuitu pietatis vt faciunt q dant histrionibus i quando tales. Et hinc ait luc. deco 64°. q honorat seruum alicuius i quantum seruus ē eius dnum eo ipso honorat. Vnde cum peccator i q tu huiusmodi seruus sit peccati ⁊ ē diaboli q honorat peccatorem in quantum peccator est peccati honorat ⁊ diabolum. vn̄ qui histriones q tales sunt ⁊ i quantum tales sunt honorant ¶ Hec tamen sciendum q dando est indigenti aulit i malo ad sustentationem nature no ad fomentum malicie Vn̄ s̄m luc deco 2°. ⁊ malis benefaciendum est p° hac intencione vt beneficiū p̄stitum p̄sit recipientibus ad hoc vt fiant membra xpi. Qui eni benefacit illi qui malus est hac intencione vt fiat bonus magis pocius benefacit bono q̄ malo.

Cum appropinquasset ihc ierlm. luc 19° In hoc euangelio de clemencia saluatoris cum compassio⁹ miserie ciuitatis ierlm est processus In quo ē principaliter sunt tractanda s. interne compassionis ostensio. future subuersionis expressio. eius subuersionis occasio ⁊ platorum concumulacis inforao. De p° hic scribit. Cum appropinquaret ihc. no tamen situ corporis verum ⁊ affectu cordis. Videns ciuitatem no tamen oculis corporis verum ⁊ affectu pietatis i ploratu lacrimarum q fleuit sup illa dicens. p affectionem piissimam ⁊ compassionem affectuosam. Et est hic notandum q multi asserunt xpm quater fleuisse eo q reducere possim⁹ q eo ē flere pitauie temus. Prim⁹ eni flet⁹ fuit i infancia. vn̄ canit ecclesia. vagit infans inter arta condit⁹ presepis. Sap 7. primam vocem emisi silem oibus plorans. 2⁹ fletus ei⁹ flet⁹ fuit qn̄ fleuit sup lazarum ad vitam reuocandū Joh 11°. Sup q dicit ieron⁹. q no fleuit lazarum mortuum s; reddi viuum. compaciens illi ad p̄sentis vite miseriam reuersuro. 3⁹ flet⁹ fuit qn̄ fleuit sup ciuitatem de q⁹ hic dicitur.

De amicicia.

Aug⁹.

Sen.

elemoª.

luc. cō dantes histrionibz.

luc.

Dñc 10ª p⁹ fm tuitat. ¶ 3ª. ª tractanda.

xpist⁹ fleuit ª vicibz.

1⁹.

2⁹.

Iero⁹.

3⁹.

2°

Flet⁹ 4or spēs

Aug⁹.

2° fletus fuit in cruce. de q° he ad hebr. q° cum clamore magno et lacrimis offerens exauditus fuit pro sua reuerencia. ¶ Sed 2° fletus pōt referri ad quatuor spēs fletus q° sicut quatuor flumina padisi aias irrigant et fecundant. Primus est fletus pro incolatu presentis miserie. Aug⁹ in valle miserie sum⁹ in qua eo magis est flend⁹ quo minus flem⁹. In ps° heu mi quia incolatus meus plongatus est. 2⁹ est fletus compunctionis de quo psalmista. Lauabo per singulas noctes etc. Item riuos aquarum deduxerunt oculi mei quia non etc. 3⁹ est flet⁹ compassionis. Job 30. Flebam quondam super eum qui afflictus erat. Jer° 9. quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die ac nocte interfectos populi mei. 4⁹ est flet⁹ pro dilone patrie. In ps° Super flumina babilonis illic sedimus et fleuimus dum re etc. Ad huc pua pu qui nascitur incipit a ploratu nec ridere pōt statim natus plorat pro hac sue calamitatis miseria. lacrime sunt testes miserie non dum lo et ia pphizat. flet⁹ q° legitur fleuisse in cruce ptinet ad fletum compunctionis q° e illorum q° sunt in cruce prie flet⁹ super destructionem ciuitatis fuit fletus compassionis. Fletus super lazarum qui erat ad vitam reuocandus cuius gloria erat differenda prin ad illam spem fletus q° est pro dilone pris. ¶ Super isto textu tn ad nram edificationem considerare debem⁹. sicut quidam postillator quorum pri⁹ est quod quare flent q° gaudio vano fletus et tristicia preferri debent. Bernardus super lazarum fleuisse et crombz puocasse risisse aut iocasse nunquam legim⁹. Eccl 2. Risum reputaui errorem et gaudio dixi quid frustra decipis. 2⁹ est quod plorabat super ciuitatem non super pullulus. Ciuitas ei magis periculosa est. In ea ei sapia mundana plus habundat q° diuine sapie aduersat. In ciuitate ei sunt homines magis ambiciosi et voluptuosi ac auari. 3⁹ est quod destructorem ierlm qua facturus erat ex iusticia deflet ex mia. In oleo ei mne dz ardere ignis zeli iusticie. Sorores ei germane sunt mia et iusticia. Vn associant in eum gel°. M° 5°. bti qui esuriunt et siciunt iusticiam. et bti misericordes. Glo°. Justicie lumen et mie vltus est iusticia. Justicia sine mia zeli feruor est. Mia sine iusticia remissio est. Non ei habet heretica veram miam volentes uenem habere tpale pro delicto a iudice puniri. Ai desit eis iusticia. Tu ei sunt misericordes in fures et alios maleficos. immisericordes sunt in bonos. Qui qui puit zizanie vo oportue abstrahi pōt non amat frumentum. et q° pat membris putrido corrupentium cetera membra non diligit membra sana. ¶ Sz hic posset queri quomodo hic videns ciuitatem fleuit et q° male fleuit. quia de in ps° letabit iustus cum viderit vindictam. Ad hoc dicendum q° de peccatoribus afflictis hz iustus et flere et gaudere. flere compaciendo ne afflicte gaudere congratulando equitati punientis. Sz ne fletus dni sine ca videatur premittit subdit causam dicens. Qui si cognouisses et tu. Vbi p° tangit sui doloris materiam. 2° ponit futuram miseriam. Dicit g° quia si cognouisses et tu. s. p pnidenciam quod ego super le cognosco futurum in te. et cito p diuinam essenciam subaudi fleres pro peccatam sic ego fleo. et loquebat ad modum dolentis q° verbu

Aia a iustia.

Ro

Ro°.

S3 ra consi dar debem⁹.

Postilt.

Ber.

imminente pfert. ¶ Sic a dicit quidam postill dns fletus sup ierlm dicit ei. quia si cognouisses et tu super fleres. innuens ex defectu cognicionis esse quod non flebat. Et inquit ex veritate est quod multi in hoc seculo tm gaudent q° est materia tm flendi et lacrime sunt malorum magis de malis ei que in mundo videm⁹ maius est quod materiam flendi hem⁹. vb vbi in quibus gaudem⁹ ut sunt diuicie sanitas pulcritudo corporis et filia pducunt sepe multa mala. quia erit n° sarls. Et filius diues non erit minimus a pcto. ¶ Et nouis s° eund postill quod 1. mala sunt ventura pctori pro q° si ea cogitaret ad fletum ronabilem materiam. p⁹ est spoliacio que fit ei in morte. quia cum interierit non sumet oia neque descendet cum eo gloria dom⁹ ei⁹. 2⁹ est occursus inimicorum. Treni p°. Oms in mi ei⁹ apphenderunt eam inter angustias. Ber. O anima mea quis erit pauor tu cum derelictis tu oia terrena monstra non videbis ad cuius confugies auxilium. 3⁹ amissio status pniendi et miam consequendi. 4⁹ est magna reuerencia et confusio Jer° 20. Confundent vehementer et non intellexerunt obprobrium sempiternum quod nunquam delebitur. Confusionis vero ca pōt esse opum denudac° vel vituperiorum ex pbrz. vel dei et scorum derisio. Ber. In medio cunctorum cuncta cunctis archana patebunt. 5⁹ est separat° reproborum ab electis. M 13 Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum et mittent etc. 6⁹ est exclusio a gloria. Ysa. 26. Tollat impius ne uideat gloriam dei. Crisost. Ego carenciam istius glorie multo maiorem penam esse iehenna aio. Intollerabilis est iehenna. Ber et si mille ponat iehennas nichil tale dicet quale est excidere a gloria illa. 7⁹ est iehennalis pene miseria. Ibi erit stridor dencium et fletus. M 13. merito g° dicere pōt iudicator pctori. quia si cognouisses et tu etc. Vel super le pri renitata super le fleres. ¶ Et quidem p quia quia in hac die tua quamdocumdant mentale delicies corporis exultaris sollemnitate ditatis tpale. In hac super le illa que sunt ad pacem tibi in qua iocundaris etc. Vel s. et si gras eam quare exultas. ca e impediens. Nunc aut sunt abscondita ab oculis tuis. s. q° sunt ventura et abscondita sunt. i. ab intellectu et prudencia tua. quia venient dies in te. vbi p° fit versionis expressio. ¶ In si fortunghi p⁹ breuem pspitatem hic subdit multiplicem calamitatem p° obsidionem. quia circumdabunt te. quod pssione. quia coangustabunt te. direpcionem. quia ad terram psternent te. occisione. quia filios tuos. eursionem. quia non relinquent in te lapidem. Dicat g° quia venient dies et circumdabunt te inimici tui vallo. s. pupes et circumdabunt te vallo. Papias dicit Vallum i. munimen fossa vel locus quilior. Est vallis munime quod fit de palis acutis. Secundum Hug° hoc vallum valli concathenacio vel concathenatione que fit de palis super aggerem. Agger est terre congeries. Et non relinquent in te lapidem super lapidem. In glo° cum ierlm sit sita in monte et portam quod dns fuit crucifix⁹ constat porcem ciuitate eius penitus euertisse. ¶ In hic dicit quidam postill. Ad litteram fuit est ut dns pdixit quia ierlm funditus euersa est et iuxta vaticinium ysa. q° duplici materia ei p̄

Beda

erat in conculcatorem. Post que ei principes romani qui post eam regnaverunt tempora aliquanta cessante romana acie redierunt iudei qui in speluncis et siluis latuerunt, redierunt ierusalem et ceperunt venerari loca sancta et reedificare. Quod audientes romani miserunt Helium adrianum qui funditus evertit eam, ita quod lapis super lapidem non remansit. ¶ Et narrat legenda aurea in vita sancti Jacobi et allegat Milletum in cronica sua, post longa tempora quidam iudei ierusalem reedificare volentes operuerunt et primo mane plurimas cruces in rore invenerunt, quibus territi fugientes, et secundo mane redeuntes viderunt ut ait Milletus cruces sanguineas vestibus suis insitas invenerunt. Qui vehementer territi in fugam iterum versi sunt. Tertio rursus vapore ignis de terra prodeuntis penitus sunt consumpti. ¶ Hic est notandum quod hec omnia complentur in peccatore moriente spiritualiter, vt dicit Hotingh[?], quia primo circumdatur infirmitate, secundo angustiatur infirmitatis gravamine, tertio ad terram prosternitur in morte sed prorsus evertitur in dampnatione. Vel potest hoc verificari de peccatore ad iudicium veniente, quia primo circumdatur a multitudine peccatorum accusantium, secundo angustiatur in districtione iudiciorum divinorum, tertio ad terram prosternitur in loco inferni et prorsus evertitur acerbitate penarum. ¶ Vel secundum Johannem Abbeville circumdabunt peccatores inimici, id est maligni spiritus, ut animam eius de corpore exeuntem trahant ad dampnationem, et coangustabunt eam quia non solum operis sed oris et cordis peccata coram eius oculis proponere explicabunt. ¶ Non relinquent in te lapidem super lapidem. Lapidem super lapidem ponit qui perverse cogitando et loquendo opus perversum addit. Sed cum anima ad inferos rapietur, structura huius edificii destruetur, et tunc muro dissipato poterunt lapides ponderari, numerari et mensurari. Sic post mortem peccatoris dissipata congerie peccatorum numerabuntur quantum ad multitudinem, ponderabuntur secundum quantitatem et mensurabuntur quantum ad diuturnitatem, et tunc reducentur ad unum pondus et mensuram que non fuerunt deleta per penitentiam. ¶ Hoc autem iudeis secundum litteralem expositionem et peccatoribus secundum moralem contingebat eo quod non cognoverunt tempus visitationis sue. Et hoc est quod addit Christus in hoc evangelio: eo quod non cognovisti tempus visitationis tue. Ubi post futuram subversionem hic subdit subversionis occasionem, scilicet incredulitatem eorum, eo quod eum non admiserunt nec per fidem cognoverunt. Veruntamen hec incredulitas non fuit totalis causa destructionis sed aliqualis, quia ut alias causas sancti cum illa Beda doceat evangelista dicens: Et ingressus templum cepit eicere vendentes et ementes de illo.
¶ Super quo dicit Beda: post enarrata mala ingressus in templum eiecit vendentes et ementes, per hoc innuens quod ruine populi maxime sacerdotum culpa fuit. Dum ementes et vendentes permittit ostendit unde radix perditionis processit. Alia est vice eiecerat eos, scilicet post miraculum aque in vinum, quod solus Johannes narrat Jo 2o. ¶ De hac vero eiectione que facta est in die ramispalmarum loquuntur Matheus 21, Marcus 11o et Lucas hic. ¶ Ad literam in parte eius in atrio templi fecerant loca venalia ubi venditores et campsores erant, quod fecerant fieri sacerdotes propter cupiditatem, ut venientes haberent quod offerrent, et si alii non haberent unde emerent posuerunt ibi ergo nummularios a quibus mutuo acciperent pecuniam, quia non audebant eis accommodare cum superhabundantia manifeste usure sub nomine collybiorum et dicuntur munuscula fructuum, et sic palliata usuram commiserunt. Et cum usura sit furtum, ut dicit Augustinus in epistola ad Macedonium, verum est quod Christus ait, quod quamvis ipsa quod scriptum sit: domus mea domus orationis vocabitur, ipsi autem fecerunt eam speluncam latronum. ¶ Super quo textu sunt notabilia ad mores primo breviter declaranda, quod ingressus in urbem primo templum adiit. Crisostomus: Proprium erat boni filii ut veniens ad civitatem primo ad templum patris sui curreret. Tu ergo Christi imitator fac cum in aliquam ingressus fueris civitatem primo ante omnem actum aliud ad ecclesiam curre. Secunda conclusio est quod cum Christus terrenum negotium in ecclesia fieri non permisit, quantus honor sue ecclesie deceat ostendit. ¶ Et hic dicit quidam postillator quod ad reverentiam exhibendam locis sacris monemur in hoc quod dominus ementes et vendentes eiecit de templo. Et nota ibi multis modis quo se habeat ad irreverentiam ad sacrum locum: primo in loco sacro male vivendo, ut mali religiosi faciunt. Secundo opus terrenum et seculare negotium in eo agendo. Augustinus: In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod est factum unde et nomen accepit; et propterea dominus terrena negotia tractantes eiecit de templo. Tertio molestiam loco inferendo, ut faciunt qui ecclesias frangunt. Prima cor 3: Si quis dei templum violaverit disperdet illum deus. Quarto locum sacrum polluendo. Traditur enim de Pompeio quod postquam illi qui cum eo erant templum domini prophanaverunt stabulantes equos in porticu templi, numquam postea pugnavit quin vinceretur, qui hactenus fuerat fortunatissimus. Quinto proximo ibi nocendo in rebus suis, et qui rapiunt ea que ibi posita sunt, sicut facere voluit Eliodorus 2 Machabeorum 3o, qui fuit a deo graviter flagellatus. Vel in propriis personis, ut faciunt mulieres que ostensione sue pulcritudinis servos dei occidunt. Jeronimus: gladius igneus est species mulieris. Sexto filio dei ibi iniuriam proximo contumeliam faciendo, ut faciunt illi qui indigne celebrant vel recipiunt corpus Christi. ¶ Tertio notandum quod triplex est domus, scilicet superior, inferior et exterior. De prima dicitur Jo 14: In domo patris mei mansiones multe sunt. Et 2 cor 5: Si enim terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod edificationem ex deo habemus domum non manufactam eternam in celis. De domo inferiori in anima iusti 1 cor 3o dicit apostolus: templum dei sanctum est quod estis vos. Et in eodem: Nescitis quia templum dei estis et spiritus sanctus habitat in vobis. De domo exteriori loquitur dominus ad literam dum dicit: domus mea domus orationis vocabitur. Et gen 28 in figura huius domus dicitur: Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Domus exterior est figura aliarum domorum ostendens quid in superiori latet et in inferiori debeat. ¶ Hic est dicit postillator quod domum exteriorem, scilicet ecclesiam, verbum Christi dicentis: domus mea domus orationis vocabitur, ad eam nos debet provocare, scilicet ad eius amorem, venerationem et fiduciam impetrandi. Ad primum provocat nos quod dicit: domus mea. Naturaliter amat filius domum patris. Exemplum huius de Christo qui relictis parentibus remansit in templo, Luc 2o. ¶ Ad venerationem cum dicit: domus mea nos provocat. Domo etenim dei reverentiam debemus, quia apoc 21 dicitur: Ecce tabernaculum dei cum hominibus et habitabit cum eis. Pulcritudo huius domus indicare dicit pulcritudinem domus celestis, de qua apoc 21: Non intrabit aliquid coinquinatum. Magnitudo est huius domus magnitudinis celestis domus est

Notabilia. Crisostomus. Prima conclusio. 2a conclusio. Postillator. Quo reverentia fit loco sacro. 2o. 3o. 4. 5o. 6o. ¶ 3. Domus triplex. Postillator. Ecclesia veneranda. Excitat ad eam.

indicant. Abacuk. 3. ffz q magr e dom9 dei tm
luminositate vero illius indicatur claritas ce
lestis. de qua Apo 21. claritas eni dei illumina
bit ea. Celebritas offi indicat magni
dine3 gaudii. ver fachil adeo repuitat que
dam celestis habitacois statum sit alicuius
laudancium deum. ffiduciam vero impetrandi
di i eum nos dat qd dr domus oronis. Ad
hoc eni voluit dns hanc domu fieri ut ibi
oremus et orantes exaudiamur. Ad quid nos
ibi orare vellet n nos exaudire vellz. vn 3
reg 9. cu salamon petisset q orantes exau
direntur rndit dns. Exaudiui orone tua
et sanctificaui domu istaz et erunt oculi mei et
cor meu3 ibi. 2o pal 1o. Oculi mei erunt a
pti et aures mee erecte ad oronem eius q ora
uerit i loco isto. De gr ill q hanc domu fece
runt speluncaz latronum. ¶ Tr nobile e q xps
zelandi co simoniaca prauitate exme dedit du
cu tanto zelo vendentes et ementes eiecit de
templo. Non eni legim9 in hac vita morli
saluatorem tanta iram p zelum ondisse q
tum ondit ibi. vn ber. Eugenio pape. Si xpi
discipulus es ignescat zelus tuus consurgat
auctas co impudenciaz hanc et qualem preste
tituere magrm sit faciente et audi docentem
qui m ministrat me sequat. no parat aure
ut audiat verba sz flagellum q feriat n
fuciat nec recipit nec ei sedet indicans sz
insequitur pulsans cum tn no tacet q domu
dei domu negociacois fecissent. g o et tu fac
site. Erubescant multu huiusmodi negociato
res si fieri pt si no timeant. et tu flagel
la tenens sic de9 co peccatu co naturm multu
zelauit. tn lege naturali mundus regeba.
Sic tpe gre multu zelauit co prauitate sy
moniacaz que e co gram. ¶ 3o noud q vsu
rarios latrones et illos qui no recipiebant
vsuras manifestas sz fraus recipiebant p vsu
ris eiecit. ¶ 6o nore debem9 q bis legim9
dnm vendentes et ementes de templo eiecisse.
ad significand q eiciendi sunt ab eccia mili
tante p fmam et a triumphante p pena. ¶ Nz
si quis querat quo pmiserunt se ab ipo eici
de templo. dicend q fulgor diuinus et celestis
exiuit ab oculis eius cui no audebant resis
tere. ¶ 4o noud quibz i templo intendend
sit v oroi et doctrine. Ad p9 ptz q dom9 eius
dr domus orois. Ad 2m. q erat quotidie
docens i templo. Eccia eni domus est disciplie
sic orois vn aug9 doctrina xpiana. disciplie
domus est ecia xo. ecc vlto. Appropiate ad me in
docti et congregate vos i domo discipline. vn
et illo datur nob a xo exorcis infortio. Ad inte
lend sequitur pdicatori monens i ho q sal
uator erat quotidie docens i templo.

¶ Dnica xi p9 fm tin. Eua.

Dixit ihc ad quosdam. 2c. luc 18.
Cum fundamentu omne virtutez
supportans et munimentu omne p
fecoz conseruans est humilitas. io ad h9 vir
tutis assumpcoz et h9 oppositi v supbie de
testacoz cui oppositi pbres sunt effes. xpc i h
euuge paboice nos inuitat. vn p ondit
ad quos sit pabola dcta. 2o po ipa pabo. 3o
concludit ad quod ppositu sit inducta. ibi
omnis q se exaltat. 2c. ¶ Cir p3 noud q
anq exo9 pabolam pponitur hoies in quibz lo

quebat xpc euuge describit dicens. Dixit ac 8.
ihc ad quosdam. v supbos ac p hoc noie
indignos. Supbi eni. nisi ppria vocauert
noia sua in terris. et io a dno notari non
merentur. Ad quosda inquit qui i se confidebat
sup magnificem ppie virtutis qd est co deu
supbire f ilud Ro. 10. q ignorantes dei ius
ticiam et suam volentes statue iustie dei no
sunt subiecti. Tunc a confidat i se tanq ius
tus qn se iustum repuut ex opibz suis vel
qn bona que facit no deo sz v tribuit qd
no solum est deu contempnere sz negare.
vn theophilus. Supbia est contempt9 dei.
Quociens g aliquis bo facit et no deo sz sibi
tribuit qd aliud est q dei nega. Sz quare
dicat. tanq iusti. nunquid iusti confidunt i se
ipis vel se iustos reputant. manifm est q
no immo i se confidere est a vera iusticia cade
et a deo recedere iusticia ut dicit theophil9 q
ius deo hoiem appoimet si tn assumit super
biam i infimu deiat. Non g vult dre q iusti
confidunt i se tanq iusti qui tn ex ho sunt
iusti. ex apparen ex quo sunt iusti exona. huiusmoi
vero confidem est vere iustie inimica. luy. tn
q g. ponit solam apparenam iustie existenam
abnuendo. ¶ Et noud hic f quenda postill
q qui de se confidit i. de virtz suis vel q
ad mali declinaco3 vel qntu ad boni opoz
iuste fatuus pt dici cu sine dei auxilio ad
neutru sufficiat pagend. Jer 48. Eo q fuisti
fiduciaz i munitoibz tuis tu quoq caperis.
fatuus est qui confidit i opibz suis bonis
cu sare no sufficit vtz vere bona sint Job 9.
Verebar omnia opa mea. ecc 9. Sunt iusti
atqz sapientes et quoz opa i manu dei sut.
et tn nescit homo vtrum odio vel amore dig
nus sit. ffatuus e mercator qui confidit i su
a negociacoe q nescit discernere de eo qd emit
an sit aurz uel cupz argentu t stagnu. vn
11. qui confidunt i diuiciis suis corruent.
Et no solum fatuus est qui de se confidit sz
e maledcs. Jer 17. Maledcs qui confidit i
hoie. et paulo p9. bndcs qui confidit i dno.
¶ Verum q in se confitentes fatui sunt et
io aspnantur ceteros clarum est qd i euuge
additu est. et aspnabant i. despiciebant vel
detestabant ceteros ¶ Supbi eni no solu p
sumunt de sepis vez et alios contempnunt.
Aspnabantur g ceteros sup p cotemptu virtu
tis aliene et tales indicant se fatuos idubie
manifos. vn p q sicut cecus a natiuitate fatu
us esset de coloribz iudicare sic alios cotemp
nens fatuus e cu fundamentu bonitatis no
potit cu intrinsecu3 sit i quocuqz alio itueri.
¶ vn 2o q spc vbi vult spirat et io q nunc ma
lus est subito i bonu poterit mutari. cu mali
in pseuatis et excellentis boni sepius occa
siona eu fuit. vn 3o q nemo viator de seipo
cognoscat vtru odio vel amore dignus sit.
immo q ad iudicand facilis est erit ad pena
pclimor. pu 29. ffeo alios aspnantibz dixit
ihc pabolam istam. sup sequite. et ho i detes
tacoz supbie et comendacoz humilitatis.
¶ hic et sciend q illi ad quos dca est h pabola
et i deum et i xpm peccauerunt. In deum se iuste
iustificantes in xpm ceteros aspnantes. p9 dis
suadet ecc 7. Non te iustifices apud deu qui cog

mtor cordis e ipe. Qui vult seipm iustificare
filis e et qui in ca ppria omo vult testiom p
hibere. Homo vero de seipo facile falli pt. p^a
cor. 4. Nichil m consians sum s3 no i hoc iusti
ficatus sum. pu 20. quis pt dicere mundu est
cor meu purus sum sine pcto. p^a Jo. 2. Si
dixim^9 qr pctm no hem^9 nos ipos seducim^9
et veritas i nob no est. ¶ P^9 qr xp^s eos quib3
pabolaz descripsit consequter eo^s i pabolam
posuit dicens. Duo hoies ascenderit i tem
plu etc. ¶ Secundu Notingh xp^s referente
augeta p^ponit diuses condicoes In psois
orantib3 In oblatis oronib3 In concessis eo
auditorib3 In optinend ymuacoib3. P dria
p^a orantiu dicit duo hoies etc. q3 ascen
derunt i templu ut orarent. s difformu co
usacoe qr. Vnus phiseus et alter publicanus.
¶ Qui i p^a pte huius s Notingh tangitur q. q
cocurrit ad deuotam et acceptam oroz. p^a est
dilectois benignitas sine q nec oro nec opus
pt deo placere. p^a cor. 12. Si caritate non
hu^o michil m pdest. et hoc no^z cu dr. duo.
Nemo eni s gg i omel. ad semetipm here
caritate dr s3 dilcco i alteru tendit vt ca
ritas esse possit. Et hinc e qr xp^s suos aplos
ad pdicand destinando binos misit. m^t u^o et
luc 10. 2^a condicio accepte orois est discre
cois sagacitas ut s sciat orans quid quare
et p q tpe et q fine debeat orando postulare
et hoc notatur cu dr homines. Homo eni s
phm dr aial roiale. Hoim eni genus arte
et roe viuit. eo p^a mee^a. et eo hoc distinguit
a brutis. Illi g^e sunt dispositi ad orand de
quib3 dr ecc 44. Hoies magni virtute et pru
dent sua pditi. 3^a condicio est erectois vnita
tas. Est a oro ascensus siue erectio mentis
in deu et ideo cum dr ascenderunt. Vn xp^s as
cendit i monte solus orare. m3 14. et exo. 24.
Ascendi ad me i monte. 4^a condi^o orois ac
cepte e deuocois suauitas que magis solet
concedi i loco sacrato et deo dicato q3 alibi
et io additur in templu. Templu eni est
locus i q deuocius oratur. tu pp loca cose
cracoz tu pp sacroz collacoz. quia pp bap^ma
gratu. quia pp pmiaz quia pp eukaz. tu pp de
monu effugacoz. tu pp angeloz ihabitacoz.
et io dicebat psta Introibo in domu tua ad
orabo ad templum sem tuu. 5^a condi^o oro
nis est intencois sinceritas. que no^z cu dr. Vt
orarent. ¶ Est eni ad templuz ascendend no
ad fabulandu. no ad negociand. no ad
aliud faciend ni ad orand. m3 21. Dom^9
mea domus orois vocabit^r ait xp^c. Sic g^o
ascenderunt vniformi intencoe s. ut orarent
s3 cu difformi conusacoe qr. Vnus phiseus
alter publicanus. ¶ Sup q dicit nobilis
postill. Hij duo homines ppoiti nob ut duo
specula. Phiseus ut i eo videam^9 quanta sit su
pbie macula. Publicanus ad hoc ut i eo vi
deam^9 quanta sit excellen humilitatis. Videam^9
i phiseo supbo qd ipe videre insinuat i seipo.
Supb^9 eni e quoddam speculu mendax licet
eni vterq3 ascenderit ad situm loci phiseus
tn ascendit p psumpcoz et io pticius publi

canus vero p humilitate mito exaltand^9.
Et no^z q phisei dicebant qsi ab alijs gestu
habitu et obseruancijs distincti. seu diuisi tanq
ppi^9 legis obseruatores potissim de q^a secta
fuit Nichodem^9 Jo. 3. et paul^9 Act 16. s i
quit certissimam sectam vre religionis vixi
phiseus. Phiseus g^o dr qsi diuisus. Diuisi eni
erant ut dcm est quadam religione et ha
bant i brachio et in fronte membranulas i
quib3 scriptus erat decalogus et spinas ha
bant ligatas i fimbrijs vestimentoz ut cu
incedendo pungerent sancti legis recordarent.
Phiseus g^o eos signt qui sacraz hnt eo cu
uni lraz qd signum e i membranul. Di
cebant a publicani qui pnpi^ca vectigalia
exigebant uel conducebant vel qui lucru
seculi p nego^a secularia sectabant. Tales
n multis lucris iniustis intendebant. Vn
p publicanu i pposito intel^r pctor pupi^9 et
patenter malus. ¶ Sz phiseus stans. hic
p^o describi oro phisei arrogantis. Vbi i pmis
supbia appz qr no inclinato corpore s3 erec
ta fronte orabat. ¶ Sup q postill status
cor^is indicat i eo elacoz mentis. Econtrario i
eo qui mo^o debito orat humilia^o corpis humi
liacoz indicat mentis. ecc 34. Oro humilia
tis se nubes penetrat. Vnde s theophilu
p hoc qd dicit stans. elatus ei^9 animus no
ipo a actu supbissimus videbat. Appz a fas
tus ei^9 i hoc q apud se orabat no apud
deum. tanq sibi no deo placens. Item postill
apud se orat qr ei^9 oro ad deu no ascendit.
Oro hominis s placentis no ascendit ad deu.
Appz ei^9 arrogan qr incepit a bonoz mag
nificacoe q accepat cu pocius a suu et suoz p^c
catoz accusacoe incipe debuisset. qr pu 18.
scribi Justus i pu^o accusator est sui. Item pos
till qui ascendit postulare no rogat deu
s3 se laudat insup et roganti insultat. Inci
pit eni ab altis cum deret incipe ab ymis.
ut pueniret ad summa. ¶ Phiseus igitur
stans hec apud se orabat. Ds gras ago t.
sup qr omnia mala vito et omnia bo^a facio.
Et no^d q huic phiseo magis congruebat
sacrifiu spc contribulati qd est pmiaz qd e
sacrifiu laudis vel graz accois qd e pscoz
Non tn reprehendit s Aug^s de verbis dni qr
gras agebat s3 qr sup be faciebat eo q nt s
addi cupiebat. ¶ 2° describi ei^9 oro s Notingh
vt psumpcuosa pp alioz vilipencoz. ¶ Qui se
Non sum sicut ceteri hoim. qsi dret ceteri
homines sunt pctores ego solus iust^9 su. Pos
till. quid g^o es phisee reputas teipm giga
te et alios locustas. ¶ Hic a notand s gg i
mor. q^a 4^{or} sunt spes elacois uel timoris. Vel
cu ab bonu quod ht a se here estimat aut
s^i datu a deo p meritis putat. Aut cu iac
tat se here quod no hz. Aut cu despectis ce
teris appetat singulariter apparere et vide
ri here quod no habet. p^a specie supbie la
borabat qui dicebat daniel 4°. Nonne hec
ciuitas mag^a babilon quam edificaui. Illi vo
q hnt secunda speciez supbie nitunt destruere
ciuitam gre. Laboranti vero 3^a spe dr apoc
3°. Qui dicis qr diues sum et locupletat^9 et nulli^9

Publica.

Postill

Theophil^9 de supbia phisei.

Postill.

sermois

E Not.

Greg. 4^{or} spes supbie.

egeo. et nescis quod miser es et miserabilis etc. Que specie laborabat hic phariseus qui dicebat Non sum sicut ceteri homines raptores iniusti adulteri. Et nota quod phariseus triplicat apperte deteriores se et non se meliores ut debuit consideravit et tamen consideratio meliorum inducat humilitatem sed consideratio deteriorum se occasionat superbiam. Gregorius in 88. certum est quod humilitas radio illuminat illum qui aliorum bona subtiliter pensat. que dum ea que ipse fecit foris ab aliis conspicit timore superbie que interius de singularitate erumpere nititur pretermittit. Quia sicut incentivum elacionis est consideracio deterioris sic et cautela est humilitatis respectus melioris.

Et notandum quod tres species peccatorum phariseus recitavit per quos generaliter omnes peccatores intelligi voluit ut sunt dicunt raptores per concupiscenciam oculorum quia per avariciam proximorum suorum rapiunt. Iniusti per superbiam vite quia personas eorum ledunt et deprimunt. Adulteri per concupiscenciam carnis quia corpora aliorum polluunt et corrumpunt. in quo notantur alios in se infectos hoc vicio tripli. de quo emanat universalis transgressio secundum illud prima Io. 2°. Omne quod est in mundo aut est concupiscencia oculorum aut concupiscencia carnis aut superbia vite. Et ne iste phariseus videretur loqui quia interius adduxit in comparacionem suum condicionem et subdit velut hic publicanus etc. Ubi nota quod ex comparacione publicani maioris timoris occasio surgit. Superbia ex bonis et malis proprium patitur dampnum. Quia si videt se miserum magis inflatur. Si feliciorem mundum et affligitur. Econtrario humilitas semper lucratur. Si videt se miserum tamen compati vult de infirmitate aliena sanatur de aliena paupertate ditatur. Si feliciorem videt magis humiliatur. Et nota quod in ea que a se excludebat spiritualiter incidebat incurrebat spiritualem rapinam dum titulum bonitatis qui sibi non debatur iniuste usurpavit. incurrebat iniusticiam dum proximos temerarie iudicavit incurrebat spiritualem adulterium dum gloriam que sponsa dei dicitur esse sibi attribuere temptavit. Ysa. 48. Gloriam meam alteri non dabo. Verumptamen cum due sint partes iusticie scilicet declinare a malo et facere bonum primo iactavit se habere primam partem iusticie dicens Non sum sicut ceteri hominum et ideo 2am partem consequenter subiungit Ieiuno bis in sabbato. Iudei enim septimanam vocant sabbatum ab ultimo die quietis secundum theophilum ieiunabant pharisei 2a et 5a feria. Hic addit Ioh. de abbavilla in laudem ieiunii quod ieiunio sanat pestes corporis et corde pestes mentis. Adam inquit comedendo peccavit quod Christus ieiunando purgavit. Dicitur enim quod homo ieiunus terrenum serpentem sputo suo interficiat multo fortius potius spiritualem. Decimas do omnium. Levitis sacerdotibus ministris et pauperibus. Hic tamen dicit florilegus quod in veteri testamento tres erant decime una ministrorum alia in usus veniencium in templum et 3a pauperum. deut. 14. Ubi nota decimus dictore de lira. Decimas inquit do omnium que possideo et hec tria maxime placent deo iuxta illud. Tob. 12°. Bona est oracio cum ieiunio et elemosina. Est tamen sciendum quod in hoc non displicuit deo quod ieiunavit et decimas dedit sed in hoc quod inaniter gloriabatur. Quia cum ille in-

-aniter gloriatur quod non accepit hic a gratis egit deo. Ad hoc beda vindicat quod non recte cogitabat que accepit. Sed et si recte gratias egit non quod bonus sed quod solus non tamen de bonis que habet sed de malis et que in aliis videt. Immo si diligenter consideremus invenimus secundum Aug. de verbis domini quod nichil rogavit dominum sed quod se laudavit et roganti insultavit. Beda hic. Ecce phariseus ad cohibendam abstinenciam ad impendendam misericordiam ad referendas deo gracias oculum habet ad humilitatis custodiam oculum non habet. et quid prodest si tota civitas custodiatur et unum foramen per quod hostes intrant relinquatur. Cum igitur superbia pharisei ex premissis sit manifesta et cum superbia ibi stulticia. patet ubi 2° ex premissis non solum vana sed et stulticias quidam postillator reprobat et colligit in phariseo. Prima est quod oracio sua incepit a graciarum actione quod tale est ac si quis missam inciperet a deo gracias. quo cum secundum racionem ordinem in missa confessio premittitur et in graciarum actione finitur. et sit iustus prius accusator est sui ipsius. prov. 18. Sic enim oracio a consideracione malorum incipiat ut perveniat ad bonum. Dixi quod est humilitas que in oracione est valde efficax in psalmo. Respexit in oracionem humilium et non sprevit precem eorum. Et eccl. 35. Oracio humiliantis se penetrabit nubes. 2us est fletus qui facile exaudit. Aug. munda cubiculum mentis interius et qui exaudiat. 3us est intencio desiderii que multum valet ad hoc quod oracio exaudiatur in psalmo. desiderium pauperum exaudivit dominus. Dicebat quidam quod latrones docuit eum orare. latro enim considerans mala culpe a se perpetrata et mala pene sibi parata cum multo desiderio penam sibi remitti et spacium vivendi sibi concedi rogat. Sic peccator considerans mala que fecit et tormenta que sibi deus preparavit cum magno desiderio veniam petere debet. 2a fatuitas est quod non credidit solem iusticie lucere nisi apud se dum se solum iustum putavit et tamen sol iusticie alios illustrabat ipso in tenebris palpante. 3a est quod congaudet de dissimilitudine et inequalitate cum tamen omne animal diligit naturaliter sibi simile. 4a est quod publicanum meliorem se despicit cum tamen nullus a sapiente despiciendus vel contempnendus sit. Contempnere mundum spernere nullum spernere sese. Spernere se sperni hec bona sunt. Ber. qui peccatum suum perfecte cognoscendo semetipsum intelligit suum peccatum nullius peccato parem estimat quia non sicut suum intelligit ille enim qui nunc est in malo forsitan habet aliquid in se quod est occasio salutis et tu qui nunc es in culmine bono aliquid in te quod tibi erit occasio dampnacionis. 5a est quod infirmitates suas abscondit ei a quo sanacionem suam inquirere debuit dicens se non esse raptorem iniustum etc. Boecius de consolacione li. p°. Si opem medicantis expectas oportet quod vulnus tuum detegas. 6a stulticia est quod elemosinas petiturus suas divicias ostendit. 7a est quod gloriatur de falsa moneta loco vere monete a se recepta opera enim bona de genere sine humilitate defecerunt. Sed et publicanus a longe stans etc. Ubi secundum flor. describitur publicani oracio ut humilis efficax et bene ordinata quantum ad tria. bene quantum ad gestum quod stans a longe. quantum ad motum

Tres species peccatorum.

Contra superbiam pharisei.

De ieiunio.

Tres species decimarum.

Contra

quod percutiebat pectus suum. quantum ad verbum quod dixit. deus propicius esto mihi peccatori. In gestu vero relucet reverencia quod a longe stabat. et pudoris verecundia quod nolebat nec oculos ad celum levare. Dicit ergo textus. Et publicanus a longe stans etc. Postilla. innuit quod cum timore et humilitate. Postilla. innuit hic quod publicanus seipsum despiciebat indignum se iudicans et indignum iustis appropinquare immo qui se ipsum pollutum se reputabat. Unde hoc est quod dicit Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. A longe stabat quod se maculatum et sordidum cognoscebat et ymaginem dei in se non lotam sed fetidam et sordidam attendebat. Propter hoc ad ungentem et impollutum accedere non audebat. Textus. Nolebat nec oculos ad celum levare. Glosa. non timor offense. Nolebat oculos levare sed faciens quod sursum erat unde quem offendere presumpserat quemadmodum. sed in lacrimis conversus coram iudice oculos levare non audet. Postilla. Sic autem publicanus appropinquare et deus ei appropinquat. Non audet ad celum respicere et deus respicit ipsum illum respicit. In psalmo. cor contritum et humiliatum. Textus. sed percutiebat pectus suum. Glosa. non tamen dolor culpe. Tunsio quidem pectoris dolore denunciat contricionis. Unde dicit Augustinus ad felicem. Est pena bonorum et humilium fidelium pena quotidiana in qua pectora nostra tundimus dicentes dimitte nobis debita nostra etc. Sequitur se dolente et ut penitente peccatorem ostendit quod pectus suum percutit eo quod percussio pectoris signum sit intimi doloris. Secundo sicut percutiebat pectus suum cor quod damnum pungens cum pravarum cogitationum nectio et peccatis non dormitans. Hoc non aliud quam peccatorum petebat prout consuetus in confessione dando culpa pectora nostra tundimus in culpe redarguitur et pravas cordis contestatur. Percussio autem pectoris venit ad remissionem venialium. Dicitur venialia remitti generali peccatorum confessione. aque benedicte aspersione cordis contricione aversis signatione oratione elemosina pectoris tunsione. sacra comunione et unctionem remissione. Unde versus. confiteor tundo respergo conteror oro. Signor edo dono per que venialia pono. Textus. deus propicius esto mihi peccatori. Glosa. vera fuit. Confitetur potius petit veniam et ostendit necessitate. Unde pertinet ad istud dicit sicut brevissima humillima et devotissima est hec oratio in qua se ipsum humiliat et deum magnificat in qua divina invocat potentiam suppliciter postulat clementiam propriam explicat miseriam. Deus inquiens propicius esto mihi peccatori. Deum autem magnificat vocando ipsum deum. Sed hoc nomen deus est nomen summe magestatis et nomen summe unitatis. Unde 13. Nomen summe caritatis per 2° propicius nomen summe pietatis 3° cor per deus propicius esto mihi peccatori. et ex hoc manifestum tue magestatis potentia. Unde tue unitatis sapientia declaratur tue caritatis. In hoc 3° verbo penitens quisque verus divinam invocat maiestatem omnibus presidentem dicens deus. Suppliciter postulat pietatem omnibus miserentem. Addens propicius esto etc. propriam explicat egestatem omnibus inherentem. Subdens mihi peccatori. Ex quibus omnibus patet quod ista oratio est tamquam benivolencia quod Deus implorat alia quod propicius esto. allegantia indigencia quod mihi peccatori. Esto inquit deus mihi peccatori propicius

vindictam dimittendo offensam remittendo. emendam acceptando. gehennam commutando coronam conferendo. Textus. isto textu aliquis postillator nobilis ita scribit. Publicanus penas a se exigit et deus ei parcit. culpam agnoscit et deus ei ignoscit. Glosa. Sicut humilis non audet appropinquare ut deus appropinquaret non aspicit ut aspiciat. peccatum consciencie sed spem sublevat percutit pectus. penas quod se exigit ut deus parcat. confitetur ut deus ignoscat. Ignorat deus quod ille agnoscat. Percutiebat quod pectus suum sub quo est cor unde procedunt cogitationes male homicidium etc. 4°. Sic hic est notandum quod in publicano humili plura notare possumus et in opere discrete ...ta ad nostram edificationem. Primo reverentie sacrorum que approbat hoc quod humilis a longe stabat. 2° est quod oculos ad celum non levavit. Nec mirum tamen celeste gaudium sese offenderat ut fulgur unde nec potius despicere videtur et ne celi visio ei doloris nimium magis instraret in tantae hereditatis unde amiserat modo delinquendo sed et nos discamus per penis nostris penam agere et tamen non nimis dolendo de nostra desperare. 3° est quod percutiendo se de pessimo hoste suo vindictam sumpsit. Pessimus enim hostis peccatoris est ipsemet peccator. ipse enim se ad mortem invitat. ipse se diabolo ligat. ligatum tradit et funem quo suspendat ad proprium collum ponit. 4° est quod miseriam suam divine misericordie apponit dicens. deus propicius esto mihi peccatori. Et sic a summo medico sanitatis sue medicinam recepit. quod manifeste patet ex dicto ... sequitur. Glosa. ait Amen dico vobis descendit hic iustificatus in domum suam. Ubi sicut notat per duas condiciones orationum tangit differentes condiciones quam conditionum qui phariseus descendit iustificatus se sua opinione. publicanus autem secundum rei veritatem et hoc est quod ipsa veritas dicit. Amen in precepto absque omni dubio. Dico vobis. descendit de templo materiali hic scilicet publicanus iustificatus in de impio factus iustus per gratiam. descendit inquam. in domum suam. vel de domo dei ab illo scilicet pharisseo. in per illo vel plus quam ille iustificatus quod ille habebat presumpta iusticiam iste vero veram. Ille vero solum secundum suam opinionem iste vero secundum rei veritatem. Textus. sed nunquid iste publicanus male fecisset in adorando oculos ad celum levasset. appropinquaret quod non quod in psalmo dicitur. Ad te levavi oculos meos etc. Ad istud dicendum est quod sunt oculi spirituales scilicet intellectus et affectus et isti semper in oratione sunt levandi ad deum. quod oratio est quedam mentis levatio ad deum. Sunt et oculi corporales et isti possunt vel ad celum levari ex affectu devotionis sicut ipse ... fecit Johannis 11°. Vel possunt et ad terram deprimi ex sue depressionis humiliatione et sic erat in proposito. Sequitur quod omnis qui se humiliat exaltabitur. Glosa. non post contrito ex penitentia induta. Sicut notatur post vero ... in premiacionibus apparuerit quod superbi confundentur et humiles extollentur. quod diceret multo publicanus humilis redijt iustior et per consequens in sanctitate maior pharisseo superbo. quod cuiuslibet sive personarum attencione cuiuscumque sint gradus status vel condicionis qui se exaltat per elacionem et superbiam humiliabitur per confusionem eternam. quod nunquam in presenti per miseram abiectionem et in futuro per miseram punitionem. Et signanter dicit. qui se exaltat propria scilicet auctoritate

Nobilia.

1^m^.

2^m^.

3^m^.

4^m^.

Nota.

Iustificatus.

Quod.

Quod.

Oculi spirituales et corporales.

Nota.

repacoe et paracoe. Et qui se humiliat p
propriam reputacoem exaltabitur ad celeste habitaco.
Est enim vera humilitas via bona que ducit
ad terminum finalem. Pavus firma q ducit
ad portum salutare. Scala que longe atti
git ad fructum vitalem. Porta tuta q intro
ducit in domum eternalem. Ergo qui se humiliat
exaltabitur. Et hinc est q beatus petrus in canonica
sua prima c. 5. dicit. Humiliamini sub potenti
manu dei ut vos exaltet in tempore visitacois. Ite
quidam postill. Creatus est homo ad humi
le ministerium quod si impleverit in presenti in futuro
exaltabitur. Si vero ab eo recesserit in futuro deicie
tur. prov. 19. Superbum sequitur humilitas. et humilem
spiritum suscipiet gloria. Eccus. 11. Sapiencia humiliati
exaltabit caput eius. Et Job. 22. qui humiliatus
fuerit erit in gloria. Vide scripturam ad quam etc.

Humilitas vera quid sit.

Dominica 12 post trinitatem

Exiens ihesus de finibus tiri etc. In hoc e
wangelio isto quod de surdo et muto et cetera
curacoe agit secundum sensum literalem secundum scot
ostenditur virtus diligencia discurrendo ibi
exiens ihesus de finibus. pietatis revelatio in accedendo
ibi et adducunt ei etc. Divina misericordia in cura
do. ibi. Et apprehendens etc. Humana presul
gacio in admirando ibi et paciens. Prima di
ligencia innuitur in discurrendo cum dicitur. exiens
ihesus de finibus tiri in civitatis illius. venit per sy
donem. in per aliam civitatem quam opulentissima est
secundum ysidorum. In quo apparuit medicina non solum vi
sitandi diligencia sed et curandi benivolencia. Alii
enim vero rogati ut sinarent iste non rogatus
succurrebat. Alii precio conducuntur ut veniant
iste gratis et sponte se offerebat ad alios in
firmos vel eorum amicos ad medicum veniunt ille
autem ad loca infirmancium properabat. Unde non
rogatus nec conductus precio vel precio non
attractus aliquo sermone non vocatus verbo vel
signo venit in partes tiri et sidonis quia ibi sede
bat mulieris chananee filia a demone obsi
deri quam et curavit et iterum de exiens de
finibus tiri venit per sidonem ad mare galilee
quia ibi sedebat hominem surdum et mutum quem
sanare volebat. Venit iterum ad mare gali
lee inter medios fines decapoleos. in cum me
dios fines decapoleos regionis. Unde beda super
hunc locum decapolis est regio decem urbium ad o
rientem contra galileam. Unde hic dicit quidam pos
till. quando autem venit ad mare galilee ad mare
venisse atque ad locum qui medios fines deca
poleos non ipsos fines intrasse signatur neque enim
transfretasse dicitur sed usque ad mare venisse
atque ad locum qui medios fines decapoleos
longe post mare positos respiciebat. De
ceptum allegorice secundum Jeronimum in hoc ewangelio sic agi
agit de generis humani reparacoe quod per surdum et
mutum designatur. Tirus autem interpretatur angus
tia in quo significatur iudea et a dno dicitur est illud
ysa. 28. coangustatum est stratum ita ut alter
decidat et pallium breve utrumque operire non pot
lectus sponsi et sponse id est dei et anime id est do
mus consciencie est quod angustus est ita quod spo
sus adulterum non admittit. quod si facere
temptaverit alter decidat ab hac domo et pal
lium amoris breve est quo deus et diabolus neq
unt simul operiri. Vel allegorice ad sensum

media

Beda.

Postill.

Allegorice

Jeronimus. lectus. unde fides erat et quam reliquit palli
um vero mandatorum observancium quam neglexit
est angustatum est stratum fidei a quo decidisti ut te
cum ex preceptis et cerimonialibus veteris legis
simul tegat et pallium breve est nec te operit quia
mandata carnaliter intelligere potuisti quod similibus
maluisti. Exivit ergo ihesus de tiro et venit ad
mare galilee quam relicta iudea incredula ve
nit ad gentes. et adducunt ei surdum et mutum.
Ubi primo pietatis revelatio in accedendo. Et addu
cunt ei scilicet populus vel potius apostoli ut dicit glosa.
Surdum quantum ad privacionem auditus. et mu
tum. quantum ad privacionem affatus. Et deprecaba
bantur eum ut ei manum imponat quod scilicet erat vir
tus omnis morbi curativa. et omnis mali
expulsiva. Jeronimus super hunc locum in glosa or
dinaria dicit quod genus humanum quod secundum allegoriam
per surdum et mutum signatur per primum priorum pecca
variis pestibus infirmatur. Ubi ad propositum ita
scribit. Genus humanum tanquam unus homo varia
peste assumptus in prothoplausto cecat dum po
mum videt. surdus fit dum voce mulieris au
dit. dum adoratur emungit obmutescat dum lo
quitur mancus fit dum manum ad pomum dirigit
mancat dum erigit. ydropicus fit dum con
cupiscat. claudus efficitur dum arborem progreditur
lepra diffunditur dum veste innocencie nuda
tur. demone impletur dum divinitatem appetit
morte moritur dum audacter excusat. Vel
potest tropologice per surdum et mutum quilibet peccator
designari cui diabolus cum cepit loca illa obst
ruit per que facilius ab eo expelli posset et abs in
duta. et fiat surdum et mutum. Surdum ne
consilium de sua liberacione audiat. mutum ne
consilium vel auxilium petere valeat. Et hic
dicit beda et ponitur in glosa com. Adducunt ei surdum
et mutum. qui scilicet nec aures verbis dei audiendis
nec os pro loquendis aperit. quales utique est ut hy
qui audire et loqui verba dei longo usu didice
runt ut dno sanandos offerant ut eos quos
humana fragilitas nequit gratia divina solvat.
Et ista sunt concordia Job de abbvill dicens. Sur
dus iste et mutus qui adductus est ad dnum
signat hominem surdum per incuriam. mutum ab
confessionis vocem. De hoc surdo dicit in psalmo. furor
illis secundum similitudinem serpentis et magis aspidis
aspis dum incantatur obturat aurem unam terre et
aliam cauda ne per incantacionem oportet ea
exire caverna. Serpens iste peccatorem signat qui
aurem unam obturat terra id est terrena sollicitu
dine et alia cauda id est delectacoe preterita
ne audiat vocem predicatoris et ab illo deducatur
tus per portam confessionis de latibulo turpitu
dinis. De huiusmodi surdis et mutis dicit ysa. 42.
Surdi audite et muti intuemini ad viden
dum. deinde quis sit surdus et quis mutus determi
nat dicens. Quis cecus nisi servus meus et
quis surdus nisi ad quem nuncios misi. quis
cecus nisi qui venundatus est sub peccato. etc. Veru
super surdus est peccator qui clamorem universi
non audit. clamorem inquam quod nos singula ex
citant ad dei amorem. Unde aug. in libro confessionum
Dne celum et terra et omnia que in eis sunt undi
que mihi dicunt ut amem te. Nec cessant hoc dicere
omnibus ut sint inexcusabiles. Quare vero surdus

est pccor qui clamorē dñi nō audit. clamo
rem inq̄ quo sanguis ei^9 nos vocat ut eū
amem^9 & ei vitē rependam^9 ad hebr. xij^o.
hunc clamorem exaudiuit sol & obscuratus
est in passione x^i. hunc clamorē audierūt cor^a
scōꝝ & surrexerūt sicut catuli leonis audi
to ei^9 clamore naturalr̄ consurgunt. Non est
g^o leonis filius qui nō surgit ad vocē pris
xp̄i ā leonis fili^9 sunt qui surrexerunt ad vo
luntatē pris & nos ī pccō mortui si vere
ei^9 filij sumus^9 cū lazaro resurgam^9 ad vocē
dñi dicentis. Veni foras. Ad qui vocē pdi
it de sepulcr^o quatrius mortuus quatriduan^9. Tu
ā plus q̄ quatriduanus es q̄ quadrupli morte
pemptus es. s. delectacōis consensus opus & co
suetudis pccō inuolut^9 es. Ille vo q^a mor
te pyt qui psumptor vel desperator incidit
q̄ sigtur p illum ad que suscitandū do^9
vocatus nō venit. ut dicit quida postill
sr illud m^t. 8. Sinite mortuos sepelire mor
tuos suos. q̄ desperantes sicut & psumentes
sep^9 ī suo errorē uel pmiuit a dño relinquī.
Jtē verissime surd^9 est q̄ nō audit tubā
illam quam mortui audient. p̄ thes. 4. Ipe
dñs ī iussu & ī voce archangeli & ī tuba dei
descendit de celo. Jero^9. Siue comedā siue
bibā siue quid aliud faciā sp̄ mi vi^r īsonare
aurib; meis illa terribilis tuba. Surgite
mortui venite ad iudiciū. Jtē vere surdus
est pccor qui tonitrua diuine cōminacōis l^r
tonitrui sine tonitrui mdi nō attendit. ps.
ps^o. Ds maiestatis itonuit. ¶ Hic ā nōt
quidā postill. q̄ diabo^9 facit hoīē pccorē
surdū ad terra. p^i ad clamorē pauprū. ut
cū deu ī paupe nō audierit merito ab eo
nō exaudiat^r. Pu. 21. q̄ obturat aurē ad
clamorē pauprū clamabit & nō exaudiet^r.
2° facit eū surdū fr̄i veniā petenti ut cū fr̄i
remitte nolīt nullū ei pccm̄ a dño remit
tat. Ecc. 28. Remitte p̄x^o tuo nocenti te & tūc
tibi depcanti pcca soluentur. m^t. 18. Nonne
oportuit & te misereri conserui tui sic & ego
tui misertus sū. Aug^9. Ego vos ad plurimu
coꝝ dilctōꝝ admoneo q̄ ad sananda pccōꝝ
uulnā nullū vtilius medicamentū agnos
co. 3° facit eū surdū ad audiendū verbū dei
ut cum nō audierit deū papientē dñs nō ex
audiet eū orantē. Pu^s. 28. qui auertit aurē
suā ne audiat legē oro ei^9 erit execrabilis.
¶ Mutus s. Joh. de abbinlt. ē cui^9 lingua ne
ad confoꝝ laxetur tot ligatur vinculis q̄t
pccis. Jtē mut^9 ē pccor sicut aial lz h̄eat vo
cem formatā. Mutus eni ē qui nō pt̄ bonū
loqui. Nemo ā dicat canē loq̄ & si latret.
velzana & si tō die coaxet. Mutus g^o est fr̄
bus q̄ mugit ut taurus elatus reciens cor
nib;. Jtē mutus ē luxuriosu^9. Jer. 5°. Equi
amatores ī feminas & emissarij fca. Vnusquisq;
ad vxorē p̄x^i sui hinniet. Jtē q̄ mut^9 ē rap
tor qui^a nichil ronabile lo^r. s. q̄t lupus ululās.
Sic & glo^a q̄ omnes pccores ad sensū scrip
ture muti sunt ¶ Hic & dicit postill. q̄ dia
bo^9 facit hoīem mutū ad o^c. s. ad dei lau
dem ad orōnē ad pccōꝝ confoꝝ. & ad pxli ī
structōꝝ. ¶ Et^c. & apprehendens eū de turba.
ī de multitudine turbata. seorsū. Segregauit

eū a turba. ī de turbulentis cogitacōib; & ac
tib; inordinatis sermonib; q̄ incompositis
verba. hec ē una p̄ma salutis cautela de t^r
ba ī de cōi secularium vita. De turba dñs
infirmū educit dū mentē de pccis langui
dā visitando p gr̄am illustrat & a cosue
te conuersacōis morib; euocat. & ad secr^a
p̄cepta sua pduxit. Misit digitos suos in
auriculas. ī quib; erat surditas. & ex
spuens. s. sup digitū vel digitos. tetigit
linguā ei^9 ī qua erat loquēdi impossibili
tas. vel p̄nt p digitos dona sp̄c sc̄i sign
ificari. g^o dñs digitos ī aures dum p dona
sp̄c sc̄i apit aures cordis ad suscipienda
verba salutis. Et q̄ nō ē satis veritatē
agnoscere nisi cognicōē sequatur ūitatis cōfe
ssio s^r. Et exspuens tetigit linguā ei^9. p
spūtū q̄d pcedit ab ore intell^r sapor sapie
ī scīenda sapia qui est filius dei. Ecc. 24. ego
ex ore altissimi pdij. Vn̄ glo^a. Sputum de
carne dñi est dei sapia q̄ soluit labia hū
ni gn̄is. ut dicat. credo in deū prēm.
¶ Hic & sec^d s. Joh. de abbinlt. q̄ duo sunt
que aures obturant ne audiant verbū
dei. s. desperatio venie & psumpcio iuie. Di
gitus aū rigidus & sine lesione curuat^r
& reflexus iteꝝ reuertit^r ad rigorē. Jn q^o
sigtur iustitia dei & eius mīa. Justi^a ei dei
sic se flectat q̄ rigorē sine lineā iustie nō
admittit & mīa dei sic ad miserendū flecti
q̄ se a iusti^a nō distorqueat. Dñs g^o di
gitos suos misit ī auriculas surdi ut a
morbo dupli^r s. psumpcōis & despacōis eū
curaret. Si ei quis consideret q̄ digit^o flex
us rigorē nō pdit de mīa nō psumit. & si
attendat q̄ digitus erectus facile flecti
possit pp rigorē iustie de mīa nō desperet.
¶ Vel p digitos intell^r opa que plati de
bent surdoꝝ aurib; ītendo nō solū verb
s; & opib; ad correctōnē subditoꝝ. Surdus
eī plus attendit ad signa hoc ē plus ad
opa q̄ ad verba. Et exspuens tetigit
linguā eius. Saliua amara est & sigt
sapiam q̄ dolorē apponit & linguā prius
mutā resoluit ut cū amaritudine cordis
pnuat vocem confessionis. ¶ Et suspiciens
ī sursū aspiciens in celū. s. ad prēm a
quo s^e inesse diuinitatis esseū & opandi eq̄
lis po^a suspexit tanq̄ recognoscens deo pri
q̄ ab eo hebuit ompotentiā & eentia;.
Suspiciens inq̄. ingemuit. ī gemitū e
misit. Ob q̄ā hic ingemuit ad surdi & mu
ti curā. ad minimū fcm̄ est instructōꝝ. Unde
Jero^o sup m^t. gemuit nos docuit & ī celū the
sauꝝ cordis erigere Jngemuit g^o & ait
surdo & muto. Effeta. q̄d est aprire q̄i
diceret. Aures tue aperiantur ad audiendū
ysa. 24. Tunc apient^r oculi cecoꝝ & aures
surdoꝝ patebunt. Jmpauit q̄ morbo tanq̄
dñs & statim obediuit & hoc est q̄d s^e. Sta
ti apte sunt aures ei^9 & solutū est vincu
lū lingue ei^9 & loquebat^r recte. ī vn̄ & ex
p̄sse. Jstud aū miraculū erat ad impedi-tu
ex pte organi. tūc ā implebat^r illd sap
10. Sapia apuit os mutoꝝ & linguas in
fantiū ī nō fantiū fecit desertas. ¶ Joh

Abbinlt.
Desp^a veie
psump^o iuie

¶ E.

Abbinlt.

Postill.
Robilia. 1.

de abbiult. Solutū est vinculū ling(u)e ei9 et loq(ue)bat(ur) rec(te). Vae l(ingu)o qui p(e)cc(at)um suū nō cōfite(tur)
balbuciendo sicut ille qui dicit q(uod) de alieno
nō h(ab)uit et nō dicit latro sum vel raptor
s(ed) palam semetipsum accusando. ¶ Qu(ae)r(itu)r
circa h(oc) e(va)n(geli)u(m) surdi et muti quidā postill(ator) 1.
nōt(andum) p(rimo) q(uod) surdus ad saluatore(m) adducit(ur).
2° q(uod) saluator p(ro) ei9 curac(i)o(n)e rogat(ur). 3° q(uod) a tur
ba eiciatur. 4° q(uod) saluator i(n) auriculas ei9
digitos ponit. 5° q(uod) lingu(a)m saliua tangit.
6° i(n) celū suspiratur. 7° gemuit cu(m) curatur.

Ff. Peccatores multis mo(dis) conuertūt(ur).

¶ Circa p(ri)mū nōt(andum) q(uod) p(e)cc(at)ores multis modis
ad saluatore(m) adducu(n)tur. Alii virtute p(re)dica
cōis act(uum) 2°. His auditis compuncti sunt
corde. Alii adducu(n)t(ur) correcc(i)o(n)e infirmitatis et
p(re)cipue cu(m) timet(ur) ne infirmitas sit ad mor
te(m). ps(almus). Multiplicate sunt i(n)firmitates eo(rum)
p(ost)ea accelleraue(ru)nt. Alii ex bonor(um) cu(m) vite
p(re)terite male abrenuncia(n)t. Alii largic(i)o(n)e
elemosinar(um). Act(uum) 10. d(icitu)r de cornelio. exaudi
ta e(st) or(ati)o tua et elemosine tue commemorate
sūt i(n) conspectu dei.

2(u)m.

¶ Circa 2(u)m nōt(andum) q(uod) p(ro) ab
sco(n)d(itor)u(m) aliū salus spiritualis alteri impetratur.
Vn(de) Job vlt(imo) dic(it) d(omi)n(u)s ad amicos Job. Ser
uus meus Job orabit p(ro) vob(is). Faciem ei(us) sus
cipiam ut nō imputet(ur) vob(is) stulticia. Et luc(e)
12. custos vince impetrauit de ficulnea ne
absconderet(ur).

3(u)m.

¶ Circa 3(u)m nōt(andum) q(uod) sanand(u)s de
turba eiciatur. His qui volunt fac(er)e p(e)n(itenti)am
fructuosa(m) datur ex(em)pl(u)m p(ra)uor(um) societate(m) sep(er)i(us)
deuitandi.

8(u)m. [4(u)m.]

¶ Circa 4(u)m nōt(andum) q(uod) cu(m) digito au
ris purgat(ur) et digiti sunt discreti abinuice(m)
i(n) hoc q(uod) digitus i(n) auricula mittit(ur). p(er) g(rati)a(m)
intellect(us) a s(a)p(ientia) mundi que stulticia est apud
deū et collat(ur) vere discrec(i)o(n)is intellect(us). auris
digito purgata e(st) v(ir)t(ute) audiendi verbū
dei.

4(u)m. [5(u)m.]

¶ Circa 5(u)m nōt(andum) q(uod) saliua q(ue) cuius
mediū est gustus et si corrupta fuit de
cipit(ur) gustus i(n) iudicando de cibi sapore ut
p(atet) i(n) febricitantib(us). Ju saliua g(rati)a qui(n)ta
re. intellect(us) intellectu(m) affect(us) vel discrec(i)o vir
tutis q(ue) amor(em) sanant ut sapiant v(e)re(s)
sicut sape debeant.

6(u)m.

¶ Circa 6(u)m sciend(um) q(uod) cu(m)
d(omi)n(u)s sanatur(us) surdum et mutū i(n) celū sus
pexit. vn(de) sit g(rati)a et discrec(i)o sp(er)anda ostendit
q(uod) a deo ei sperāda sunt nō ab homine. Jac.
p(rimo). Omne datum optimū et c(etera).

7(u)m.

¶ Circa 7(u)m scien
dū q(uod) i(n) hoc q(uod) d(omi)n(u)s ingemuit innuit q(uod)
sit fugiend(um) et timend(um) p(e)cc(atu)m q(uo)d tam diffici
le curat(ur) q(uia) e(st) ex p(ar)te peccantis q(uo)d et ostend(it)
flendo s(uper) lazar(um) resuscitandū.

¶ Tria no(tan)da ex p(ar)te sanati.

¶ Nō(tandum) q(uo)d tria
ex p(ar)te sanati q(ue) secuta sunt sanac(i)o(n)e(m) vide
licet p(ri)mo s(cilicet) aurium ap(er)c(i)o. vinculi lingue so
luc(i)o. et recte locuc(i)o. Pr(im)o dicit q(uod) cu(m) au
ditus sit sensus discipline p(er)ceptiu(u)s rec(t)e audit(us)
interior d(icitu)r intellect(us).

Due aures.

Due vero aures intel
ligu(n)t(ur) considerac(i)o vehemie et considerac(i)o g(lori)e.
Consideracio e(st) q(uasi) auris sinistra vehemie. Co(n)
siderac(i)o g(lori)e auris dextra. Congrue dic(itu)r p(ro)pt(er)
q(uod) aures iste obstruu(n)tur sicut auris aspidis
s(ed) terra et cauda vt s(unt) v(ide)l(icet) concupiscencia ocl(or)um
et p(re)sumpc(i)o(n)e p(ro)ue finalis vel longanimi(tatis)
vite. hee aures ap(er)iu(n)t(ur) cu(m) desideriu(m) t(er)renor(um)
minuit(ur) i(n) desiderium celestium et p(re)sumpc(i)o longe
uitatis i(n) sp(er)em eternitatis. Lingua interior
p(ote)st intellect(us) affect(us) loq(ue)la vero q(ue) exp(re)ssiua e(st)
intime voluntatis desideriū dic(itu)r p(ote)st. Hanc
loq(ue)lam d(eu)s exp(e)ndit. et solutū est vincu

lum lingue eius. ¶ Sciend(um) insup(er) hic est q(uod)
multip(lex) est lingue vinculū ho(m)i(n)es ligans ne
sua crimina confiteat(ur).

Confessio i(m)pedi(tur)...

Pudor.

P(rim)u(m) vinculū est pu
dor appalandi q(uo)d vinculum maxi(m)e accidit i(n) max(i)
me turpib(us) p(e)cc(at)is. de quib(us) et ea committentes
nō de facili solent loqui maxi(m)e sic(ut) p(e)cc(at)a
sodomitica. Sodoma interp(re)tat(ur) muta. Ad
ephes(ios) 4. Que ei in occulto fiunt ab ip(s)is tur
pe e(st) dic(er)e. Sic q(ue)q(ue) ille qui h(abe)t morbū i(n) me(m)
bro putribundo perit eo q(uod) p(ro) verecundia
eū nō detegit etc. Est confusio adducens
ignominia(m). Hunc pudore(m) conterere d(eu)s co(n)
mi(n)at(ur) confusione. Naum 3°. Reuelabo pudenda i(n)
facie tua et ostendā gentib(us) nuditate(m) tua(m).

Postill.

Ite(m) q(uan)q(ue) impunitas impedit confes(sionem). Ecc(lesiastici) 5°. Ne dix(er)
is i(n) corde tuo nō peccaui. quid accidit mi(hi)
triste. altissimus ei e(st) paciens redditor. Et ecc(lesiastes)
8. q(ui)a nō p(ro)fertur cito c(ontra) malos s(ente)n(ti)a absq(ue) ullo
tiore p(ro)mittant mala. ¶ Ite(m) q(ue)q(ue) impedit co(n)
fes(sionem) stulta spes alias confitendi et penitendi.

Stulta spes...

Ecc(lesiastici) 4. Ne tardes conuerti ad d(omi)n(u)m et ne diffe
ras de die i(n) diem. subito ei venit ira eius.
Job 27. Nescio ei q(uan)d(iu) subsistam. Ecc(lesiastes) 9. Nescit
homo finem suū. qui nō est hodie cras min(us)
aptus erit. ¶ Ite(m) q(ue)q(ue) desp(er)ac(i)o impedit cōfes(sionem).

Desp.
Desper(atio).

sicut diffidenti surgendi a p(e)cc(at)o. Gen(esis) 4. Maior
e(st) iniquitas mea q(uam) vt veniam merear.

¶ Sc(iendum)

¶ Sed
hic considerand(um) est recta locuc(i)o de q(ua) hic d(icitu)r.
Et loq(ue)batur rec(te). Vae l(ingu)o qui bo(num) deo tribuit et
mala s(ibi) imputat. Osee 13. P(er)dic(i)o tua o isr(ae)l ex
te i(n) me auxiliū tuū. Vel sec(un)dum rac(i)o(n)e(m) loquele i(n)
tel(ligitu)r et referri ad q(uatuor) verba de quib(us) ap(osto)l(u)s cor(inthios) 14.
Volo q(uatuor) verba loqui i(n) eccl(es)ia i(n) sensu meo ut alios
instruam magis q(uam) decem milia verbor(um) i(n) lin
gua fr(atr)is mei.

4 verba.

Primū verbū p(er)t(inet) ad te ip(su)m.
2(u)m ad d(eu)m. tria sequ(en)cia ad p(ro)x(imu)m. ¶ P(rim)o verbo
te ip(su)m cu(m) alios accusas et condempnas. Pu

1°.

er Just(us) p(ri)mo accusator est sui.

2°.

2° deū laudas et
hoc verbū v(er)u(m) s(ecundu)m p(ri)mū verbum q(uod) p(ro)p(ri)us es a
p(e)cc(at)o mundand(us) q(uam) diuine laudi intendi. Ecc(lesiastici)
15. Non est speciosa laus i(n) ore p(e)cc(at)oris.

3°.

3° ver
bo inordinate te h(ab)es i(n) corripiendo p(ro)x(imu)m ne
dicat(ur) t(ibi) illud ad ro(manos) 2°. In q(uo) aliū iudicas
te ip(su)m condempnas. Et paulo p(ost). q(ui) aliū
doces te ip(su)m nō doces. Mat(thei) 7°. Eice p(ri)mu(m) trabem
de oculo tuo etc.

4°.

4° verbo i(n) tuis sermonib(us) cohibe
te certū nō p(ro)ferendo ambigua i(n) consiliis.

5°.

5°
verbo i(n) exposicoib(us) et cohortacoib(us) lucidū te
exhibeas nō obscurū. ¶ Sed p(re)cepit illis
ne cui dicerent q(uia) s(ecundu)m glo(sam) nō i(n) vir
tutib(us) s(ed) i(n) cruce et humilitate e(st) gloriand(um). Jn h(oc)
ostendit x(rist)us ex(em)pl(u)m humilitatis magis cu(m) ille q(ui)
p(re)care nō potuit qui efferri i(n) sup(er)bia nequi
rat p(re)cipiebat nō tm semel s(ed) plures ne mi
raculū diuulgarent. certe ut nos q(ui) ad va
nā gl(or)iam p(ro)ni sumus gloriari i(n) virtutib(us)
nō velim(us). Et nō obstante humilitatis cons(ilio)
o(mn)e aliq(ui) tu(n)c p(re)dicabant i(n) utilitatis publicac(i)o(n)e.
Vn(de) s(ecundu)m q(uan)to a(utem) eis p(re)cipiebat tanto magis
plus p(re)dicabant.

Q.
Sed.

Sed nunq(ui)d fuiunt isti tra(n)s
gressores p(re)cepti saluatoris. dicend(um) q(uod) nō
q(ui)a p(re)ceptū nō fuit signū diuine volu(n)t(atis). q(ui)a
voluit nos gl(or)iam nō appetere s(ed) gl(or)iam deo
dare. ¶ Vel al(ite)r s(ecundu)m glo(sam) et sumitur a beda. Sa
ciebat ei x(ristu)s q(uod) plus p(re)dicaret s(ed) voluit pigris
ostendere q(uan)to studiosi(us) q(uan)to q(ue) frequ(en)ci(us) p(re)dicare
deb(e)ant q(ui)bus iubet ut p(re)dicent q(uan)tu(m) illi quib(us) p(ro)hi(bet)

bebatur tacere nō potant. Dicit gº euāgelista
q tanto magis plus pdicabat & eo amplius
admirabant. i. de subitanee salutis miraculi
opatoe. Admirabant diēs. Bn om̄
fecit. i. in erudicoe indoctoz i visitoe cap
tiuoz i susatoe mortuoz & i liberoe isti
moz. Vn se. Et surdos fecit audire & mu
tos loq. ¶ Hic n not quidam postill' duo
quoz primū hoc ē q lauus hūana vbi sit
q fugit sequentes. & sō fugientes. Ecc 12. Si ei
secut fueris nō apphendes & nō effugiet si
pcurreris. ¶ 2º not idem ta q mirat' mu
dam i elatis & contemptu tpaliu. Ecc 31º.
btūs vir q p aurū nō abijt nec spauit i
thesauris pecunie. Et sē paulo pº sfecit ei
mirabilia i vita sua. Mirabant & hūilitē
cū supbiā. Ecc nº. Ite mirabant tantu
tate cū contumelia. Mt 21. ¶ Hic ē notand
s' scot' q posset ds dubitare quare xp tot &
talia opabat' cīrca curom istius & surdi & mu
ti & eū de turba seorsum apphendendo digi
tos suos i aures mittendo. digitū sputo li
niendo & linguā eius tangendo. Ad qd rñdet
dicens q totum hoc xp fecit ad nram misti
cam instruccoēz. Vn pcea misticū intelcu istius
euāgl' de q p pº ius actū est breuiter & nō bñ
ita scribit. ¶ Spuale loquendo p istū surdū
& mutū intel' gz hōis i pctō mortali q surdus
est ad papiend vitate & mutus ad cōfitend
diuaz ptate & sua infirmitate. Surditas
a ista pueint de morbo inaudibili sicut auris
debilis pp impotētiā ad sonū obsurdesat. 2º pue
nit a morbo curiositatis sicut aliu cordis de
introclusa ventositate int' auris concauita
te vbi gnatur pruritus a fantastica spē so
noz sordesat. 3º puenit hec surditas a mor
bo voluptatis sicut auris cordis de fluxu hu
moris viscosi sordesat. 4º puenit de morbo
terrene cupiditatis sicut aspis claudit aures
suas cū terra. ne audiat voce incantantis
sicut s' dcm est. ¶ Iste mutitas spūalis pue' de
hesitoe infidelitatis sicut paralisis de lingue
frigiditate. Ex merede cupiditatis de pon
dere iniquit'. Cū hec pacorez a turba educat
& segregat. ¶ 1º. fuit ibi puersa audicio & cū
hoc misit digitos i auricula. i. dona spc
sci i aīam. 2º fuit ibi gule pruaricā & cū
hº linguā eius sputo tangit. 3º fuit ibi oclorz
ad inferiora aspcio & cū hoc xp i celū aspexi
it. 4º fuit ibi inordinata absconsio & cū hº
xp ingemuit. 5º fuit ibi culpe excusaº & cū
fois suppssio & cū hoc xp dixit. effeta qd est
apire. ¶ Vn notand q legimus i sacra scriptura q
dñs apit aures ad audiend ysa 50. sen
sum ad intellid. Luc 24. os ad gustand & p
dicand. Ezel' 33. Ecce gº dicit euāgelista q sur
dos fecit audire & mutos loq. Cū hic nō
fit mencio n de curoe vni' surdi & muti.
Rñdeo q licz nō fiat expssa mencio n de v
nō tn̄. multi tn̄ erant surdi quibz p'buit
auditū. multi muti quibz contulit effa
tū. de quibz Mt 15. Cū hē q mutos cecos &
claudos curauit.

Beati oculi qui uident q vos videt.
Luc 10. In pcessu hui' euāgelij com
mendat nob 3es virtute xp. s. ca
ritatez hūilitate & pietate. Hūilitate i hº
q discipuli quibz qi puulis dñs archana
sua reuelauit btificauit de q reueloe pau
lo an' dcm est. Mt 11. pximissimū ē a xp. Confiteor t'
dñe qui abscondisti hec a sapientibz & a p'
dentibz & reuelasti ea puulis. i. hūilibz.
Et qz cognicio hmoi secretoz magna btitudo
est. Vnde io conuisus xp ad eos quibz hmoi
secrat reueloem ait btī oculi qui vident
&c. Caritas insupp commendat cū i euā
gº a xp asseritur pp dilectoem dei & pxº
ad vitam etiam puenit. Pietate & expt
hic docet qui sm pabº de samaritano qui
erga spoliatū & vulneratū mia mot' fu
it subdit. Vade & tu fac silr. Ju pº gº ut per
hūilitate nedū secretoz cognicoz sz ē btitu
dinē mereri doceret conuisus ad discipulos
prius ab ipoz pp hūilitate puuli' cōparatos
dixit. btī oculi qui vident &c. ¶ Vbi
notandum q sicut pp supbiaz ab hoibz au
ferur sic pp hūilitatez ad hoies conuertur.
Dicit gº lucas q conuisus ad discipulos
suos ut eos ouderet esse puulos quibz pr
aduent' sui misteria reuelauit dixit. btī
oculi non tm̄ exiores q vident mea hū
anitate psente sicut & phisei viderūt sz inte
riores qui uident mea diuītate p fide. io
dixit symeon luc 2º. Nunc dimittis ser
uū tuū dñe &c. ¶ Hic ē sciend s' gorr' q
viderūt apli xp glosam psencia i assumpta
hūanitate p 3º p. qd oculis nris vidim' qd
audiuimus qd man' nre contractauerunt
viderūt & sctate vite i ei' conusacoe. Jo 19.
Viderūt ei' ptate in miraculoz opoe. luc'
q viderunt ei' gliam i transfiguracoe luc
9. btī oculi q vident que vos videtis. ¶ Hic
a dicit quidam postill'. btī oculi fuerunt
q xpm psente & miracula faciente ocul' cordis
& carnis sic. & nō solū illi btī fuerunt sz &
illi qui oculis vere fidei eū vident. s' illd
Jo 20. Quia vidisti me thō credidisti
btī qui nō viderunt & crediderūt. Et luc
p. btā que credidisti qm pficient i te q
dca sunt t' a dño. Magis btī sunt illi q
nō solum p fidem sz & scriptura sac' dei vo
luntate cognoscunt. Btissim' isti qui q
deo placent nob manifstā. Vn i ps' dr de
bto viro. In lege dni voluntas ei' me
ditabz die ac nocte. Et pu 3º. btūs ho
qui inuenit sapiaz. Adhuc magis btī sūt
qui xpm p statu uie pprie imitant'. Ber.
btūs es dñe ihu qui te hoiem int' hoies
conuersante diligunt obseruans p virib
se pbz imitatore tuū. Btissimi vero sunt
q in regno dei facie ad faciez xpm vident.
¶ Hic ē notand s' eunde q etiā multitud' i sta
tu isto xpm videre nequit ocul' carnis. libe
ter uidere dz oculis cordis tanq meritū
& tanq pmiū & tanq adiutoriū & remē
diū. Vnde de duobz dicit ber sup cant.
Vtrumqz es tu dñe ihu & speculū viue
di & forma ppe speciosus pre filijs hoim.
Speciosa forma viuendi nob tradidit
q formosū i forma mea te agnosco dñe
ihū nō solū ob diuina quibz effulges
miracula sz & pp veritē mansuetuº & ius
ticiam. De merito dicit ibm ber. Juuicio
meritū misera dñi. sz a plane sū inti i
opis q diu ille miserator mei nō fuit im
sertus. De adiutorio dicit psta. dñs m
adiutor nō timebo quid faciat m hom
ho. De reme' Job 3º. Sicut moyses exal

Expositio

Postill.

Misit
i elatis.

Postill.

Postill.

Postill.

Gorr.

Vide aplor.

Postill.

Btī oculi.

Ber.

¶ S. Postill.

tavit serpentem in deserto etc. ¶ 3o hic notandum est quod frequenter nobis videnda sunt oculis credenda cavenda peccata agenda opera virtutum timenda sunt pene eterne speranda sunt gaudia eterna. ¶ Ratio in textu dico autem quod multi prophete. Gorra. prophete erant magni prudentia et cognitione et reges erant magni potentia et dignitate. Voluerunt videre que vos videtis. scilicet meam presenciam corporalem. ysa. 64. Utinam disrumperes celos et descenderes. Item psalmo. Ostende faciem tuam et salvi erimus. Et sic de aliis multis in scriptura. Voluerunt multi videre et non viderunt scilicet eo modo quo vos videtis. Viderunt enim eum spiritualiter sed non corporaliter. et audire que vos auditis scilicet verba vite eterne. Ioh. 6o. Ad quem ibimus verba vite eterne habes. ¶ Ratio. et ecce quidam legis peritus. Superius posita discipulorum erudicio dicta scilicet loquendo ad ipsos. hic ostenditur eorum erudicio minor scilicet loquendo ad eos de perfectione vite active. Perfectio enim vite active consistit in caritate et pietate proximi. Docet ergo per caritatem et pietatem affici et hoc sunt doctrina. et 2o caritate et pietate effici. et hoc sub parabola. quia perfectio vite active consistit in caritatis et pietatis compassione et [illegible] subvencione. Ideo de hiis tribus hic agitur per ordinem. quibus tamen premittit cuiusdam pharisei callidi oppositio. 2o convertit providam responsionem. At ille dixit. ¶ Dicit ergo. Et ecce quidam legis peritus. In hoc quod dicit quidam addiminuit de re eius. quod dicit peritus. Unde Ambrosius. Verba legisperitus verba legis tenens vim legis ignorans. dicit ergo peritus peritia litterali non intelligencia spirituali. Surrexit ad locum ut melius audiret. Vel ut bonus assistentibus videretur. temptans. id est ut temptaret eum sicut mos est superborum non ut disceret sed ut temptaret surrexit. occasionem autem temptandi sumpsit ex verbis domini dicentis. Gaudete quia nomina vestra scripta sunt in celis. Surrexit ergo temptans eum et dicens. Magister. Magistrum vocavit non dominum quia voluit scire non servire audire non obedire. Quem magistrum cuius discipulus esse nolebat. sicut laudatores sanctorum non imitatores. secundum Crisostomum. ¶ Magister quid faciendo vitam eternam possidebo. Dicitur autem hic querere secundum Gorram humiliter sapienter utiliter. humiliter cum dicit Magister. Sapienter cum dicit quid faciendo. utiliter cum dicit vitam eternam possidebo. Sapienter ut multis videtur dixit quid faciendo etc. quia non in sermone est regnum dei in quo satis habundat quia legis peritus sed in virtute ut habetur prima Cor. 4. [illegible] qui fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. agendo enim penitentiam non tantum docendo appropinquat regno celorum. Mt. 3. Penitentiam agite et appropinquavit etc. In sua autem temptacione monstrat iste peritus quod sapiens et prudens noscens multa ignorans tamen sue salutis documenta. Habuit nec vestigium sue salutis sciebat. Prima enim instructio est cognoscere deum per fidem. 2a facere opera ex quo patet quod primo debet querere quid credendo. postea quid faciendo vitam eternam possidebo. bene tamen dicit possidebo. quia secundum Boecium de consolatione li. 4. eternitas est interminabilis vite possessio tota simul. ¶ Ratio. At ille dixit. id est respondit sagaciter et responsio fundata secundum auctoritatem scripture. In qua quidem responsione informamur ut dominum est de servo [illegible]

da caritatis dilectione. Dicit ergo. At ille dixit ad illum. scilicet legisperitum seu phariseum. In lege quid scriptum est. scilicet divina que est lex legum [illegible] quia secundum Gorram fiet interrogatio in examine districti iudicii super illud. qui in lege peccaverunt per legem iudicabuntur. In hac studere debemus ut respondere possemus. De lege ergo qui docebat eum interrogans dominus ut legis ignarum ostendat cum magnum se faciebat et quasi presumens quod ignorabat docere presumebat. In lege quo legis. id est quam attente in littera expressa que est discussio proprie conscientie et in littera pure que est expositio legis divine. quasi diceret. quo doces discipulos tuos et adhuc nescis per quid veniat ad vitam eternam. Quia enim non est idem modus legendi omnibus magistris sicut dominus. quo legis. Sunt enim qui tantum ore legunt sicut illi de quibus Mt. 23. Super cathedram moysi etc. Sunt et alii qui legunt sive docent manu tantum id est exemplo boni operis ut simplices iusti quorum vita multis aliis est magistra. Sed efficacior est predicatio exemplo quam verbi tantum. Sunt et qui legunt ore et manu sicut illi qui faciunt quod docent. Ut Christus qui cepit ihesus facere et docere. Hoc 3 modo non faciebat iste magister qui hic legisperitus dicitur. et ideo querit ergo quo legis. At ille dixit. scilicet iste phariseus respondens dixit. scilicet quod legerat sed non implevit quod dixit quod scriptum erat. Ipse enim deum habebat quem diligere debebat et nec deum nec dominum vocabat sed magistrum. quia volens ab eo doceri non quasi colere ut deum nec eum venerari ut dominum. ¶ Respondens magister dixit. Diliges dominum deum tuum etc. Hoc enim legitur deut. 6. In obiecto dilectionis divine tria tangit propter tria que in deo sunt. dominum propter potentiam quia per suam potentiam te creavit. deum quia per suam sapientiam te beavit. tuum quia per suam bonitatem se tuum fecit. ¶ In modo autem dilectionis secundum Gorram tangit et determinacionem propter quatuor rationes diligendi deum. Est enim sic omnino diligendus primo quia creator ad esse. 2o quia conservator in esse. 3 quia recreator ad bene esse. 4 quia glorificator in optimo esse. ¶ Augustinus autem sic exponit tria de predictis secundum quod habetur Mt. 22. Ex toto corde id est intellectu sine errore. Ex tota anima id est voluntate sine contrarietate. Ex tota mente id est sine oblivione. Vel ex toto corde id est sapienter. ex tota anima id est dulciter. ex tota mente id est fortiter. Crisostomus. Ex toto corde ut cor tuum ad nullius rei dilectionem magis sit inclinatum quam deo. Ex tota anima id est ut certissimum animum in veritate habeas et firmissimum in fide. Ex tota mente id est ut omnes sensus tui deo vacent. Intellectus cogitet sapientia memoret. ¶ Gregorius autem exponit sic. Ex toto corde etc. id est sic omnino ita quod ista tria ibi inclinent ad ostendendum maioris amoris excellentiam. Ut sit sensus. Ex toto corde tuo. id est ex toto te. Augustinus. totum exigit a te qui fecit te. sed noli tristis esse quasi nihil remaneat unde gaudeas. Ex hoc enim diliges quod diligis deum ex toto te. Item non dicas. Numquid non amabo proximum. Proximus enim in deo diligendus est. Fons amoris dum nascitur in alto ut deus primo quiete et inde amor in alios derivatur. ¶ Augustinus libro Confessionum loquens ad deum inquit. Beatus qui te amat et amicos in te et inimicos propter te. Item in eodem. Dul

C.

De perfectione vite active.

quod nescit [illegible] prudens [illegible] In sua autem temptatione monstrat iste peritus

C 13

celum et terra et omnia que in eis sunt dicit in Ieremia quia
in ante te (?) fere cessant hec deo omnibus ut sunt in
concusabiles. Non amat deum superbus quia quod in
nihil est deo proponit Iob. Si ego gloriam mea
quero gloria mea nichil est. Nec voluptuosus
quia per momentaneam dilectionem deum deserit. Dei
momentaneum et quod delectat eternum quod mutat.
Nec avarus qui pro minimo vel pro nichillo eum
amittit. Et talis qui per vendentibus mercibus
suis precium mittit et quia eas non vendit.
¶ Hic itaque dicit quidam postillator quod ex toto corde
sive intellectu deum amat qui intellectum in obsequium
Christi captivat et qui studium Christo dat et ad dei visionem
ardentem anhelat. Et dicit idem postillator
quod debet esse captivatio intellectus nostri ita ut in
hiis que sunt fidei obediamus. Hillarius. Soli deo
de se credendum est qui se novit solus. Quarto ut
melius de Christo quam de nobis sentiamus. Tertio ut sensum superioris
nostri nostro sensui preferamus. Quarto ut et ad
sollicitati ab aliis oculos avertamus. Ad Cor. te
ipsum sollicitate custodi et ut templum custodias
ab omnibus oculos aute Christo suum studium dat
in ea quibus adiuvat ad diligendum deum ab
eis quibus impediat sagaciter servit. quod est
prudentia ut dicit Augustinus qui doctrinam negat
Christum fastidit. ¶ Sequitur. diliges proximum tuum sicut te
ipsum quod sic sonat levitici 19. diliges amicum
tuum sicut teipsum. Sed 70 interpretes dixerunt proximum
unde Christus hic sequitur translationem 70 interpretum. Proximum
autem a Christo intellige omnis homo secundum Augustinum. Diliges
inquit proximum tuum sicut teipsum id est ex quo teipsum
id est ex caritatis affectu vel effectu. Vel sicut teipsum
id est in quo teipsum id est in deo. Vel propter quod teipsum
id est propter deum. Vel ad quod teipsum id est ad
gratiam in presenti et gloriam in futuro. ¶ Vel quoad ordinem
teipsum id est super res temporales et corpus tuum et cetera.
Unde hoc sicut non est nota equalitatis sed similitudinis.
Sicut ergo secundum Florum super intuitionem fervide caritatis habita est inquisitio veritatis et salutifera
inventio veritatis quesite. Addenda est
iam approbatio veritatis quesite et hoc est quod se
dixit quod illi id est ipsi pharisaeo seu legisperito. Recte
respondisti quia verbum rectitudinis verbum et dilectionis protulisti. quia secundum regulam rectitudinis et
vivendum ideo additur. Hoc fac et vives. quia
dicit dicis et non facis et ideo ad vitam non vadis. Hec enim est via excellentior eundi ad vitam
eternam. ¶ Hic et dicit Florus quod in brevi verbo. Hoc fac et vives ostendit tantam dilectionem inter
omnia dei dona esse excellentiorem viam prestantioris
quia est singularis eminentie virtualis efficacie immortalitatis influentie singularem
eminentiam ostendit per signatam demonstrationem
cum promittit hoc virtualem efficaciam per omnimoda
operationem. Fac inquit per immortalem influentiam per
eterne vite assecutionem quam promittit dicens.
vives non solum vita gratie in presenti sed et vita
glorie in futuro. ¶ Sequitur in textu. Ille autem volens
iustificare seipsum id est demonstrare se iustum putans se loqui cum homine qui tantum exteriora videt
et non cum deo qui videt interius. dixit ad
Ihesum. Et quis est meus proximus. et quare querit
de proximo forte in scriptura multipliciter accipitur proximus.
Secundum per cognationem Iudicum 9. Amici mei et proximi mei.
per religionem et cetera. Exaltabit illum apud proximos suos. per operationem et beneficii exhibitionem ut
hic infra. Quis horum trium videtur proximus fuisse
per naturalem assimilationem. Ecclesiastici 13. Omne animal

diligit simile sibi. et quia ergo dubium erat et multipliciter erat proximus intelligenda et ideo merito erat
de eo querendum. et forte iste phariseus probabat quod Christus dixisset. Iudeus est tuus proximus et
tunc statim respondisset. Omnem Iudeum diligo
et sic iustus apparuisset. ¶ Sequitur suspiciens a
hic secundum Christi responsio parabolica. In qua tria exprimuntur secundum primum desiciens ex miseria. primum despiciens ex duritia. personam subveniens ex clementia. Quantum ad primum dicitur Suspiciens
autem Ihesus id est sursum aspiciens in quo ostendit
quod qui veritatem intellectus voluit debet sursum
aspicere id est mentem ad deum dirigere a quo omnis
veritas derivatur. Suspiciens ergo dixit. Homo quidam. et tangit personam indigentis miseria. quantum ad bonum subtractum.
Dicit ergo. Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho et incidit in latrones. Hoc
forte fuit verum ad literam. Nam inter Ierusalem et Iericho est grandis solitudo. a latronibus homines spoliantibus et interficientibus frequentata. unde vocabat desertum Adomim quod interpretatur sanguis secundum Ieronimum. Iste
ergo homo quidam. quem recitat Florus et
erat Ierosolomitanus transiens per solitudinem
incidit in latrones. et hoc ideo quia solus erat quod bene notatur cum dicitur. Homo quidam.
Ecclesiastes 4. Ve soli quia cum ceciderit non habet sublevantem se. Qui inquit spoliaverunt
eum etiam bonorum subtractione. et plagis impositis abierunt semivivo relicto. quasi diceret.
usque ad mortem vulneraverunt. Et etiam malorum inflictione. Et vero quod ad sensum historicum pertinent patent ex se. ¶ Sensus autem misticus
talis est. Homo quidam id est primus homo et in eo
totum genus humanum. Unde secundum Augustinum de verbis domini sermone 37. Totum genus humanum est
homo ille qui iacebat in via semivivus
a latronibus derelictus. Homo iste descendebat secundum peccando per culpam ab Ierusalem. id est a
paradiso terrestri et a statu immortalitatis et
innocentie in Iericho. id est in statum defectibilitatis et miserie. Iericho enim luna interpretatur et significat istam
miseriam quia secundum Bedam luna per defectum ponitur.
Vel a celum id est a paradiso celesti vel a visione
pacis. Habebat enim primus homo secundum Gregorium
pacem triplicem secundum ad deum per obedientiam. ad seipsum per
innocentiam et ad totum mundum per dominationem.
cum quo descendit in Iericho id est in defectum pacis
triplicis predicte. Nam per culpam factus est inobediens deo. corpus hominis spiritui suo creature
inferiores ipsi toti generi humano. et sic
raptus et factus de quo et cetera. Et incidit in
latrones id est demonum potestatem qui sunt magne
crudelitatis et fraudulentie. ¶ Unde hic
dicit postillator quod latrones dicuntur demones.
Iob 19. Simul venerunt latrones eius.
Et non quod diabolus latroni in multis assimilatur primo in hoc quod dimittens vilia preciosa rapit. Secundo in hoc quod cum non potest intrare ut fureter per unum locum ingressum alium querit. Diabolus temptans Christum in deserto postquam per viam gule eum evincere non potuit ad alia
se transtulit vicia temptans eum de illis. Tertio in hoc quod cum debile ostium invenerit impugnat cum vero forte pertransit. Ostium forte est illud quod habet firmum propositum ut diabolo
resistat. et omne mortale peccatum caveat et a

Hom.

Flor.

¶ Mystice.

Aug.

Paradisus primi hominis.

Postill.

Diabolus assimilatur latroni.

Vers9.
Remie cō la
tnes īfer̄les

tali recedit diabo9. Jac. 4o. Resistite diabo
et recedet a vob. ꝗ illum que inue͡n solū i
uadit solum inuadit. Solus est ꝗ a soci
etate ecclie separat. Ecc. 4o. Ve soli etc. Qu
incurrerit etc. ꝙ ve soli tu solus viue no
li. ¶ Hic e not iuxta postill ꝙ multa sut
remedia cō latrones infer̄les de quib; po
nere pauca sufficiat. Primū e ut comu
nir confise frequetē facientur. Scd ꝑ
ter quotidianū oroīs sacrificiū et liberis
studii consaē discussioni et emendacōi
ꝑs sua dicī denegandā est. 3m e ut sep
timū pigricie caueam9. Sic 12. ¶ Si sciret
pr̄familias qua hora fur veniret etc.
4m est ut portas et fenestras sensuū dilige
ter custodiam9. Intrat ei mors ꝑ fenestras
Jer 9. Et qui custodit os suū custodit ai
mā suā. Pu. 13. 5m ut lumen sapie hea
mus. Odit latro infernalis hoc lumen. 6m e ut
thesauꝝ nrm i loco tuto repōnimus. Et the
saurizando i celo. Math 6o. et bona nra comi
mendando deo et sanctis ut fecit xpc̄ dicēs
In manus tuas comendo spm meū. 7m est
ut orando ad deum clamem9. Clamor ei
iste poterit latrones infernales. Math 26. Vi
gilate et orate ne intretis i temptacōem. Qui
a vero homo qui descendit de ierusale re
me͡a ista nō hīut ideo īncidit ī latrones ꝗ
despoliauerunt eū. ℞ genus hūanū gra
tutis. abstulerunt ei ab eo omnia orna
menta gr̄e i stolam innocentie arma iustic
amictū diuine amicicie et calciamenta di
ue sapie cū quib; calcare debuit terram.
¶ Et i textu et plagis impositis. i. na
turalib; vulneratis et debilitatis ꝑ pctm
Vn glo. Vulnera sunt pctā quib; integritas
nature humane vulnat. Et mors q̄i ꝑ s
sis viscerib; inducit. Hebat ei homo ante
pctm in intellcū limpiditate i affectū rati
onem. i memo͡ formidinē i sensu obedi
endi rōi promptitudinē i virtute formi
dinē. Et ꝑ pctm fit homo vulneratus. q
intellcūs est obscuratus. memo͡ fracta est. iuui
bilis affcūs est obliquat9. virtus operati
debilis est fra. ff. Vero rebell. Item an pec
catū fuit homo potens nō decipi potens
nō decipa potens nō subia potens nō mori
s; ꝑ pctm adductus facilitati decipiendi
pruitati transgrediendi necitati moriendi ca
lamitati seruiendi nō solū creaturis s; et
pctō. Et vulneratus e homo. ¶ Hic a doctore
pnt ꝑ grē duo. pm ꝙ latrones nō irruerunt
in eum s; homo sponte sua se tradidit ꝑ
tati eoꝝ et necitati mortis. 2o nōnd ꝙ iheri
co i seculū solebat esse plenū latrus. Set
pax et securitas i ierusalē i ecclia. Et
nunc eo. ffram iericu i ecclia fra est spelun
ca latrui. Math 21. Et Semiuiuo relicto
q̄i dicet. Ligiouiter dr. sicut fra ho
an pctm hebat dupl͡e vita. nate et gr̄e
dupl͡e ymagine creacōis et recreacōis.
dupl͡e immortalitate aie et corpis salte posse
nō mori. Dupl͡e dmum s sup se et oia cor
pa. Et ꝑ pctm amisit vitam gr̄e relicta
vita nature. ymagine glificacōis relicta
ymagine creatoris. immortalitate corpis re
licta imortalitate aīe. dmum sup corpia
relco multū imperfco dmo sui. ꝑ ad huc

Ho͡ an pctm

sensus repugnat. ¶ Et hic sacerd ꝙ ai dr
abierunt. intellic ꝙ abierunt nō ab insidi
is cessando s; insidias occultando. In pa na
ꝙ temptacōe sensuali apparuit diabo9 i spē
serpentis gen 3. ¶ Item nōnd ꝙ postillator
i. mala ei euenerunt qm ꝑ pctm mortale a deo
recedit ꝙ hic aliquat insinuit. pm est desce
sus suie tercio qd not ibi descendebat pcan
ut ei adā e in hanc vallem miserie desce
dit et ꝙ dns erat creaturaꝝ dmuz i mag
pte amisit. ut et anima aīalia eū dmū
pulices resistarent. Jte qui filius erat deo filius
fcs est iumento. In 3o homo cū in honore esset
etc. Scd puto iumenta drent si log ffas esset
ccc adā fcs est q̄i vn9 ex nob. Descendit
oms q ꝑ pctm morle a deo recedunt ꝙ q in
statu gr̄e erant q̄i ad portam padisi i statu
pctī morlis ad portas inferni. Jte cū oia e
sent eoꝝ oia eciam ꝑ ꝑa ꝙ aduersa seruiebat
eis peccando ei serui fiunt. viuoꝝ. Jte ꝙ erat
in statu i quo filius erant deo inferior sit aīa
lib; brutis ꝙ dupl mortis debitor est et spa
lis et eterne. 2m e amissio pacis qd insinuat
ibi ab ierusalem que interptat visio pa
cis. Cū aūt ei homo recedit a deo fiet bel
lū intestinū ꝑ pa ei ꝑ se ꝑ am est ymago
dei agens vices dei mouet hoc bellū re
morsum consaē pducendo. 3m e mutabili
tas que insinuat ibi In ihericho Jherico
ei interpt luna ut dictū est. luna a oim
planetaꝝ max est instabilis. 4m e ꝙ radit
i ptatem demonū de quo ibi. Incidit i la
trones valde ei timendū est i eoꝝ manus
incidere et mira insania ꝙ ās uult obdire i
eoꝝ ptate cū sint nob inimicissimi. 5m e despo
lia qui ꝑ morle pctm spoliatur virtutib; ꝙ
sunt ornamenta anime et vestimenta. Apo
16. bts qui custodit vestimenta sua ne nud9
ambulet. Spoliat ei bonis opib; Amittit
ei omnia bō opa que fecerat. priuat ꝙ meritis
etne quoꝝ erat particeps dū erat i statu
gr̄e. 6m est vulnera de qua ibi plagis. di
abo9 ei illi que capit oculos eruit. aures
nares pscindit pedes amputat. Oculū lo
tri eruit diabo9 cū facit ꝙ pctor nō curat
de ꝑ ecia anime remunacōe. Hunc destio
oculus eruit qui nec de diligit nec pr̄ nec
auris pscinduntur cū obia vel pla debita ne
gligit. Nares vero pscindunt cū subtrahit dis
uce spulis. Manus amputatur cū ꝑ vacat
bonoꝝ opu subtrahit. Pedes amputantur cū
stabilitas boni ꝑpositi et cruatus a malo vel
pgressus de bono in bonū pscindit. Lumbi
vulnerant cū ad pctm carnis ds pruus ef
ficitur. latus confodit cū amor fraterni amitt
tit. viscera effundunt i cupidus aīas a
quib; bō opera contemptus viti et bonis
ꝑ ecus desistant. 7m e mors nobilior ꝑ
tis pri9 qd insinuat ibi Abierunt semi
uiuo relcō. Signū hy9 mortis est pena
ffs et motus. Dampna ei aie maio nō sentit
ꝙ anima cū dampna sentiret ꝙ ꝑ pus
i statu periculosissimo sit tu nō pt se mīe et
moue nisi virtute dei hoc fiat. Hec de pa ꝙ
miseria deficiente vel indigente ¶ Et de p
ꝙ diuic despiciente quo dupl erat s supior

autem quod sacerdos est inferior dignitate quam leuita. Vel secundum greg. per hoc miseriam subuenit legis misericordie. per quam ad legem datam per moysen et quo ad prophetiam doctrinam ibi sic et leuita. Cum per implicant ta. per cerimonialis insecutio quod descendit via legalis cogitatio quod viso illo medicinam impsectio quam preteryt. Dicit glosa Accidit autem secundum glosam sacerdos et leuita qui ministerunt sacerdotium et ministerium veteris legis prefigurant ita quod sacerdos legem sigt et ministerium qui mundum per descendit per moysen. Hi viderunt sanatam secundum genus humanum secundum nulla impensa misericordia transierunt quia lex exemplo vulnera humani generis monstrabat secundum non sanabant quia lex eum sit peccati cognitio ad ro. 3. Quia nichil lex ad perfectum id est ad perfectam sanitatem adduxit ad hebr. 7. ¶ Et sacerdos signat preces legis nature in quibus magni in historiis omnis progeniti erant sacerdotes leuita sigt sacerdotes legis scripte in qua principales erant leuite. Et certe ta isti quam illi morbum viderunt secundum perfectum remedium dare nequiuerunt. Dicit glosa accidit quod ut sacerdos descenderet eadem via secundum per viam peccati originalis et viso illo preteryt. ¶ Hic autem dicit postill quod episcopi archidiaconi et alii in sacris ordinibus constituti sicut precellere debent honore sic precellere debent vite sanctitate. Quia hodie inueniuntur per magnam partem in eisdem viciis inuenirentur sicut subditi qui hic hic quod eadem via descendebant leuita et sacerdos. quod ille qui incidit in latrones. ysa. 24. Et erit sicut populus sic et sacerdos. et alii deteriores inueniuntur. Et viso illo preteryt. quod secundum ille vulneratus et spoliatus. Forsitan si esset vulneratus et non spoliatus non ita pertransisset secundum attenderet in seruitium. Quia hoc non propter vulnera sananda secundum potius propter spolia tollenda. Prelatis vulnus infligunt dum spolia tollunt. ¶ Secundo Samaritanus autem quidam. Ostenditur primo prelatis despiciente ex duritie ponit prelatis subueniente ex clementia. Vnde secundum greg. ostensa est nobis humani generis miseria et legis impotentia. Hic secundo ostendit. Secundo natura humana generis exhibita. Secundo ostendit primo misericordia facta per primum xpristum. Secundo natura facta mediante ministerio prelatorum ibi Altera die protulit. In primo peccata quam ostenditur misericordie notauit quod prius fi lux dei incarnatio ibi Samaritanus autem quidam iter faciens. Secundo humane passibilitatis assumptio ibi Venit secus eum. Tertio et compassio ibi misericordia motus est. Et peccati cura ibi appropians alligauit quo sacrorum institutio ibi Et curam eius egit. Sensus talis planus est sed xpristus misticus sic exponitur. Samaritanus autem quidam id est xpristus. Samaritanus autem interpretatur custos. Et xpristus est custos de quo Job 7. O custos hominum quare posuisti me contrarium tibi. Hunc et quod se non negauit esse samaritanum Joh. 8. Samaritanus inquit iter faciens. id est in hunc mundum per incarnationem. Glosa propter nos homo factus vitam presentem viam accepit. Tunc via ibat per viam. Vbi notandum quod non dicit Samaritanus descendit eadem via sicut de sacerdote et leuita dicitur. Et Samaritanus iter faciens. Quamuis enim alii a adam per peccatum originale eadem via peccati quam adam descenderent xpristus tamen non descendit quia peccatum non fecit secundum iter faciens venit secus eum. secundum vulneratum per passibilitatis et infirmitatis similitudinem. Ad hebr. 2. Venit secundum voluntarie non coactus secus

eum vulneratum eum secundum oculo nunc quod respexit petrum flentem amare misericordia motus est. Secundum misericordiam ipse est per misericordiam. 2 Cor. primo. Et appropians secundum per humanitatem exhibitionem nunc alligauit vulnera eius id est baptismum per peccata remittendo. peccatum eius sanguis incessanter effluebat. Quia alligauit vulnera dum vulnerat. Vulnera dicit peccata quia omnis peccatum interire per penam corrupte fluunt secundum bedam per se. Et vulnera alia per peccatum inflicta et infirmitates in quo ea appia mala. Infundens vinum et oleum in terra. Curis mutata spe sua et calice sue passionis. Vel infundit spe penitentibus de eius dando secundum hoc quod dicit. Agite penitentiam et appropinquabit regnum celorum. m. 3. Et vinum propositibus terrorem minando et hoc quod dicit. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. m. 1. ¶ Et et hic notandum quod in primo infundit oleum. quod est mitigatiuum deinde vinum. quod est pungitiuum per hoc nos instruens quod prelati debent attemperare correctionem subditorum per via lenitatis quam asperitatis. Secundum greg. Si non impatiens fuit ho in aliquo delicto vos qui spirituales estis instruite huius in spiritu lenitatis. Ber. Semper prudenti ferocitatis et semper preter pusillanimitatis. Non istud equitatis vere plus amaritudinis quam suauitatis dampnabile et econtra commendabile. Bernardus tollerabile. ¶ Et imponens eum secundum xpristum genus humanum super iumentum suum. id est passione propria corporis. Vel caritas quod iumentum de immolacione. hoc caro de equo albo apocalipsis. In hoc equo sauium posuit quia peccata nostra sua ligauit in corpore suo protulit. prima pet. 2. et ysa. 53. Et duxit in stabulum. id est in ecclesiam correctione. Glosa stabulum est presens ecclesia in qua reficiuntur viatores in eternam patriam redeuntes. Stabulum autem non domum vocat ut presentis vite fectores et miserias intelligamus ne in hoc quoli ocio tangamus in patria gaudiamus. Nemo enim nisi hoc stabulo fruatur saluatur. Et curam illius egit. secundum ut bonus medicus et necessarius. Aug. Magnus venit medicus quia ubique magnus iacebat egrotus. ¶ Et et Altera die protulit. Sicut dictum est hic tangitur genus humano genere exhibita mediante officio prelatorum quod notitur cura primo domini ad curandum homines prelatis collatum. Secundo munitum super hoc officium ibi Et ait curam illius habe. Tertio propter hoc promissum eis. per ibi Quodcumque supererogaueris. Dicit glosa Altera die. Glosa non vacat samaritano diu in terris degere redditurus erat vnde descenderat. Ideo altera die id est post triduum. Prima enim dies fuit passibilitatis altera dies fuit immortalitatis et impassibilitatis. Altera inquit die protulit duos denarios. Glosa duo testamenta in quibus eterni regis ymago et nomen continetur. Et dedit stabulario id est gregi apostolico et eorum successoribus qui sunt custodes stabuli quam vtrumque testamentum noticiam et doctrinam eos habere voluit quod figuratur in duplici cornu mitre pontificalis labia enim sacerdotis custodire debent scientiam malach. 2. Curam illius habe. secundum anime et corporis. Et quodcumque supererogaueris. id est preceptis consilia addendo. aut sine sumptibus predicando. Et apostoli 2 Cor. Vel. Quia bonum erogarent. Non enim supererogant quia secundum ius [illegible]

Scola
Secundo vulnera anime
Oleum et vinum

De correctione.

Ber.

Stabulum

Aug.

¶ [illegible]

punit et opa p̃dicatoris nõ impendunt. Ezech. 34. Lac comedebatis et lanis operiebamini, gregem autem meum nõ pascebatis &c. Ego cũ rediero. s. ad iudiciũ reddam tibi. Reddet vero unicuique iuxta opa sua. Et quis horum trium &c. Quamvis posuit xp̃s parabolam hic requirit sub lege. att samaritanus. i quo status nove legis d̃r. Proximus fuisse illi q̃ incidit i latrones. s. vulnerato gñi. At ille dixit. qui fecit miam i illum. Sup illo p̃ximo dicendus est ad litteram. Cum illi duo primi s. sacerdos et levita eiusdem gentis cũ sauciato ut dicit Aug. de verbis dñi sermone 37. Iste aũt samaritanus erat alienigena ritu iudeorum et cõne se q̃ nõ p̃xi nõ solum se extendit ad p̃pinquos s; ad extraneos. Unde beda i glo. sup litteram patet q̃ alienigena iherosolomitano impendens miam p̃ximior fuit q̃ sacerdos vel levita eiusdem gentis. Patet et q̃ p̃ximitas magis attendit̃ iuxta naturalem dilectionem q̃ penes carnalem cognationem. Unde ambrosius sup luc. et tangit hic i glo. Cognatio nõ facit p̃ximum set mia que est s̃ natura est. Nichil enim magis s̃ natura e q̃ nature nũare consorte.

Et ut breviter dicat i toto processu p̃cedenti vult xp̃s ostendere q̃ ille solus p̃rie vere dr̃ alicuius p̃ximus q̃ s. afficitur ex sola caritate et compatitur ex sola pietate et subvenit i sua necessitate. Ideo att illi ihc. s. phariseo. solvens q̃stionem habitam. Vade. s. de virtute i virtutem et tu fac simil. s. ut omnem hominem et inimicum p̃ximum reputes et ei miam impendas affectu et affectu et effectu. sicut samaritanus iudeo miam impendebat. et tñ quodammodo inimicia erat inter samaritanos nec contebant eis.

¶ Cir diligentiam samaritani quidam postill. notant 10. Pm̃ e q̃ diligenter considerare dz platus populum s. subiectum qd nõ i aspectu samaritani de quo dr̃. Videns illum &c. Ioh. 10. Agnosco oves meas &c. et primum et. Sicut multi curas innumerarum cõ eos qui parochianos suos nõ cognoscunt nec vident. 2m est q̃ mia tali iuxta n̄a est de qua subdit. Mia motus e. Visione sc̃a mia seu compassio luc. 19. Si cognovisses et tu s. fleres. Visus enim et lacrime ad membrum ptinent. s. ad oculum. Oculus enim s. platus tenerior et compassibilior dz esse ceteris membris. Sz oculus i calcaneum versus est quantum ad duritiam. Nec minim nec minus calcaneo terram tangat p sollicitudine et amore. 3m est q̃ appropinquatio. Ibi Et appropians. indubie infirmitate spirituali inter omnes invalescente bonus pastor nõ cũ mercennario fugit s; infirmitates visitat corpore atqz mente. E contrario tñ multi nunc a grege se elongant cum curam susceperunt tñ tñ tanta infirmitas tot infirmorum i grege p̃sentia medicina q̃ necessitate requirat. Verum est enim hec negotiatio q̃ medicus i pestilentia. Sz certe de multis verificatur illud prov. 1. Non e vir i domo mea abiit via longinqua sacculum pecunie secum tulit i firma eorum in die pleno reversurus e. i. cum horrea fuerint plena et impleta ut sacculum suum iterum impleat. 4m e divine mie ostensio que innuitur p hoc q̃ infundit oleum. Debz enim prelatus oleum mie dei infundere timidis et mollibus ne timor rigoris iustitie dei ipsos deiciat i allam desperationis declarant quã mia dei sup omnia opa eius existat. 5m tionis

vehementie et penarum infernalium mansio qd innuitur p hoc q̃ infundit vinum severitatis. Unum vulneribus p̃sumptuosorum infundi dz; ut qo amplastro timoris incipiunt sanitatis sinunt &c. 6m Timor dñi expellit peccatum. 6m e q̃ peccatorum vulnera institutis sacrorum sunt alliganda et p hoc addit. Et alligavit vulnera eius. Vulnerum alligatio fit cohibitione sacrorum et maxime sacri p̃nie. Et est alligatio vtilis ad fluxum sanguinis restringendum quia si sit nimis stricta lesionem facit. Si nimis laxa fluxum nõ restringit. Medium tenere vbi reprehensibiles sunt q̃ nimis p̃niis onerant homines iuxta dan. 20. 23. Alligant enim onera gravia et importabilia et imponunt i humeros hominum &c. et tñ aplis dictum sit de lazaro. Solvite eum et sinite abire. 7m e q̃ ad curatum ptinet ovem perditam et i humeris p̃priis ad gregem ferre et ideo hic subdit q̃ imposuit eum sup iumentum suum. Ut dicit postill. q̃ ex q̃ curam hz e subditos portare nõ ab eis portari. Quod xp̃s q̃ peccata hominum i corpore suo portavit sup lignum ut dane levit 10. Ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis p ea i conspectu dei. Iter. Quid iugum vestrum sup eos aggravatis quorum onera portare deberetis. 8m est qd sequitur duxit ad stabulum. s. infirmum in quo infirmitate sumpsit mutare locum. et hinc e q̃ xp̃s eum q̃ fuit vulneratus de loco removit. Oportet s. illum q̃ spiritualiter vult curari locum mutare i. occasiones p̃ccati fugere et detestari. Sicut enim vas infectum liquorem infusum inficit et corrumpit. Sic locus i q̃ peccatum habundat multis est occasionale et corruptionis. 9m est q̃ qui nõ est sufficiens i se debitam curam exercere aliis dz curam relinquere. Et hinc e q̃ samaritanus recessurus curam vulnerati alteri commisit. Non sic vero faciunt moderni multi q̃ se ingerunt ad plurimum beneficium adhuc volunt retinere illud minus. qd prius habuerunt qd semel susceperunt ab eis evelli nõ pt. Sites hominibus submersis. Iter. quibus assimilabimus homines genus hoc aut quibus comparabimus illos q̃s videmus a tenens et temporalibus avelli nõ posse. Pro certo sites sunt illis qui submersi p̃cipitantur i aquis quo tenere videt nec ullo modo deserere quidquid manibus sit susceptum. 10m est q̃ illi stabulario et nõ alii samaritanus curam vulnerati tradidit. Cui denarios duos i. duorum testamentorum intellectus dedit. In q̃ insinuat ut dictum est q̃ habenti curam spiritualem necessaria notitia sacre scripture. Oculo enim eius multum necessarium est lumen sapientie. Non enim tali sufficiat q̃ sciat legere et cantare quid enim ad infirmum de cantu medici. quasi diceret nichil.

Cum iret ihc in iherusalem. &c. luc. 17. Recolit ecclesia i presenti evangelio vnum de miraculis a salvatore factis s. curationem x leprosorum a xp̃o mundatorum. In q̃ evangelio ad sensum litteralem ut in vbi vnum approbat et aliud reprobatur. Reprobat enim ingratitudo ix leprosorum a xp̃o mundatorum et ad xp̃m redire negligentium. Approbat vnius gratitudo et xp̃o gratias debitas referentis. et h̃ conclusio evangelii. Sicut gratitudo a xp̃o approbat sic ingratitudo ab eodem reprobat. ¶ Determinatum p processum e hic nondum q̃ p̃ter sensum litteralem q̃ breviter i suis locis exprimetur ad s̃s spiritualem sunt tria declaranda q̃ i omni motu s̃ p̃ptas

Aug9 verbis
Beda.
De p̃ximitate. Ambro9.
¶ Postill. Nobilia 10 cõ platos.
2m.
Oculus mie.
3m.
Beu.
4m.
5m.

attendum videlz ad que mediu. ad qd & ter-
minus a q. Cum g° omis transitu facere
debeam⁹ cu s. Aug' ex q nascimur tm⁹ vi-
dend g° pmo est vnd eundu est q a lepra
pcti tanq a termino a q cu irent mundati
ut hic inferius. 2° q via eundu est. q p
mediu samariaz & galileam. tanq p me⁹
p quod. 3° quo eundu est q ad ierlm tanq
ad terminu ad quem. Hec est p tercundu
sz nondu q ving hodiernu de transitu x°
agens mediu p qd & terminu ad que x° am-
bulant recitat. Sz de termino a q nulla
facit mencoz. q mirum x° mortem terminu
a q recederet no hunt q pctm no hnt. n°
inuent⁹ e dolus i ore ei⁹. Sz q nos qi gnali
lep pcti inficimur io a lepra tanq a ter-
mino a quo recedere debemus. Dau⁹ decla-
roe nondum q pctm assilat lepre i gnali
& i spali. In gnali p multa. p° q sic lep
est incurabil vel de diffiali curabilis sic
& pctm. Nc & lep solo humano auxilio vix
aut nunq curatur sic nec pctor curari pt
n diuino adiuuetur consilio. Cum eni mini⁹
sit eleuatu p se stare q deiectum p se surge-
re. Cu i virtute p se stare nullus pt deducto aux-
ilio dmo a multo forcori nec deiectus per
pctm ex se a pcto resurgere cu mai⁹ sit pcto-
rem iustificare q celum & terra nouiter crea-
re. Cui⁹ ro vna e s. Aug' q ds i creando ce-
lu & terram nichil inuenit s obsistes. In iu-
stificacoe pctoris sepe iupba voluntas pcto-
ris e resistit. 2° cum s eunde pctm sit nichil
& nichil faciunt hoies cu pccant immo q qui
facit pctm seruus est pcti Joh 8° & no seruus
maior dno suo. Sz eco pz q pctor i qu ho sit
min⁹ nichilo. ayunus g° vr de nichilo ad fac-
q de minus nichilo pfcm iustu. Videndu g°
hic est eo quo p nos surgere no possum⁹ n°
solum auxiliu humanu nos sufficit eleuare q°
mo lapsi resurgere valeam⁹. Ex q note hinc
dco. Cui⁹ sima e sicut iacentis resupinus
p se surgere no valens & tn affectans eleua-
ri potissime eriget. Qui sinistra manu terram
a se retrorsu. & dextram manu alteri stanti por-
riget ipm attrahenti. Sic volens spualiter
resurgere cu sinistra manu i. cum detestoe ma-
li terra i. occasioz pcti a se pellere & manu
dextram i voluntatez vitandi sursu porri-
gat diuinu auxiliu intime desiderando & i
dubie manus dei i. ei⁹ opacio po talem pciu⁹
eleuabit. Est tn hic notand qd dicit tum-
b. q casus pctoris pt compari sagene piscat
i qua pisces p se intrare pnt exire nequaq.
Comparat & casui elephantis q p⁹ q ceciderit
p se no resurgit. Compat fractoi vasis vi-
trei vel fictilis qd ulteri⁹ deducto miraculo
no poterit integrari. Pm quidē ptinet ad
luxuriosos qui sunt i ays delicaz vbi sut
multi laquei & sagene. Ecc 8 Vidi amario-
re morte muliere que laqueus venatoris e
& cor eius sagena. Vn cum qda phus vi-
disset quenda iuuene cu muliere locute
ait. Ha qui aues decipere intens vide ne a
miula facis hui⁹ visco capiaris. 2^m vero sct
ptinet ad supbos qui more elephantoz no
flectiur io si cadunt no resurgunt n ab hijs
sas viris meritis suis adiuuent. 3^m vero p-
tinet ad auaros qui adamantes terena
efficiunt terra. Aug⁹ Talis vnusquisqz est
qualis est dileco sua. Si terram diligis ter-
ra es. Si deum diligis deus es. no quide
p natura sz p gram. 2° lep est morb⁹
abhominabilis. Sic pctores abhoiabiles
sunt apud deu. In ps°. Corrupti sunt & ab-
hoiabiles. Quale aut pctores sint deo ab-
hominabiles dicit Crisos⁹ sr illo q: Dis-
cedite a me &c. Vbi sic. Sicut carnales o-
culi carnalem speciositate videndo delectan-
tur. Si a difformata videant qi vuluant
aspcus eoz. Sic & ds qui i sctate aie de-
lectatur pctatrices animas qi grauatus
aspicere no sufferret qi dicat eis qi pu-
tredo & spurcicia estis nec tamen vos susti-
neo q diu vos statis i iudicio meo io
discedite &c. 3° lep est morbus vniuersal-
sis & pctm hoiem corrumpit. In spali
aut .7. pcta capitalia lepre compant p .7.
pprietates lepre. Nam p° i carnis tumore
designat que cor tumescere facit vltra debi-
tam qntitatem. & tumor i carne catur ex
humoribz corruptis & indigestis. vel ven-
to incluso fit tumor mentis. humores qbz
aia nutriet sunt ei⁹ virtutes vel natura-
les po^e & potissime po^e racionalis concupis-
cibilis & irasabilis. Isti a humores corrumpitur
du appetitus honoris roem excecat du
concupiscibile ad desideriu vel sumptcoz mel-
lite togacois attendit & du irasabile ne
nociuis resistat impedit. Sic ei po^e na-
tales n fuerint igne caritatis decocte ex
humoribz indigestis gnant lepra spuale.
Hec lepra figurata est i lep osie 2 Paralip.
26 de quo ibm dr. q p⁹ q eleuatu e cor ei⁹
orta est lep i facie eius. & ea fuit q vsur-
pauit s officiu indebitu s thura et sacri-
ficia cu no essz sacerdos offerendo. Et ista lep
spualis vbiqz regnat cum nemo de statu
suo contentat sz omis anhelant ad stat⁹
vel gradus supiores. Nam ei sacrista vel va-
lectus nec dignus noie valeti int pceres
vult computari vult pmoui i pbrm q
se no nouit eleuari & i platu & i regimine
alioz qui nec nouit regere seipm n eripit.
Hinc est q vera humilitas que e i psiste-
do i ordine s congruo qi vbiqz negligitur
& supbia q e amor excellencie dilatatur. 2° tumor in
carne catur ex vento incluso. Sic ei s pbm
ventus e exalacio q in terra vz orti sub-
inferi⁹ catur & cu ascendit ad supiore estu
repcusso sonu facit. Sic supbia ex inferi-
oribz nascit s diuicijs corpis pulcritudine for-
titudine cognacoe vel huior. Sz sic materia
venti quisz ascenderit ei⁹ sonit⁹ & mot⁹ no
multu nocet. Sic supbia i infimo gradu
raro togitatur sz i exaltatis ad dignitates
eccliasticas vel tpales tam coz verbo vel facto
expriat. 2° notur i putredine lep nimi-
dia & fuit figurata in lep marie sororis
moysi que q detraxit moysi fri suo pcussa
est lepra ut pz nu. 12. In qua histo notan-
da sunt pla. quoz vnu e q dns moyse
tm laudauit sicut tm qu alij ei detraxe-
runt. Sz vtina tu detractoribz ageret sic
tu lepsis sem fuit s lege leuit 13. vbi hr q
leprosus separatus ad arbitriu sacerd-
heret vestimenta dissuta caput nudu & os
veste contectu. Vestimenta ei qbz detractor
suam velat turpitudinez sut ficta copassio

7 pcta capitalia cop aut lepre.

Supbia.

Potuit rie

ppie

II. Inuidia.

Cum q
Co detractores

c adulac que detractori inseparabiliter comitatur. Solent enim detractores suam maliciam pal liantes fingere se aliorum delictis compa ti ut talium scelera referantes libencius au diantur. Solent et auditoribus adulari asserentes ipsos innocentes de talibus de lictis que proferunt. Tunc a istorum verbis ta ceretur discussa si talium malicia non obsta te ficta compassione vel adulacione foret auditoribus manifesta. Caput leprosi detegi tur quando eius mens et intencio aliis manifestatur.

detractores

Os tectum est quando tali imponitur silere ne alios fetore verbi corrumpat. Aliud notandum in superiori historia est quod per terram dethenam in eorum penam transitus populi per 40 dies et impeditus per quod innuit quod propter peccatum invidie a via dominica multi aliquociens retardantur. Unde enim invidia in civitate quando per occultas detractores et oc cultas conspiraciones multos retardat a sua caritate. Secundo notandum in situ leprosi ava ricia. Avarus enim tamdiu sitit quod vix potest sa nari. Hec est lepra geezi 4 Reg. 5. qui recipi ens vestium mutatoria et argenti talenta finxit enim se habere recepisse pro filios prophetarum qui tunc ad prerium venerunt sumpsit. Et notatur acci dia in ponderositate. Hec lepra figatur in lepra moysi de quo dicitur quod cum misisset ma num in sinum protulit eam leprosam. Manus in sinu est virtus operativa ociosa que indu bie causa est lepre spiritualis. Et hec lepra plus ha bundat solito hiis diebus. Quarto in fetore lepre notatur luxuria que facit hominem coram deo fetere et hominibus de tali dicit Joel 2o. As cendet fetor eius et ascendet putredo eius. 5o in calore naturali lepre intelligitur iracundia et hec est lepra simonis Mt 26. qui cum maria magdalena septem demonibus mundata fuit. Et vere iracundia assimilatur calori innaturali

Avaricia.

Accidia.

Luxuria.

Iracundia.

quia iracundus nimio calore et innaturali et quasi irracionali accenditur. Tamen irracionabiliter appe tit se vindicare. Tamen quod nemo debet esse in causa pro pria. Tamen est quod iratus animus in iudicando excederet metas racionis. Ira enim impedit animum ne possit cernere verum. Dicitur 3o quod vi

vindicta

vindictam sibi que deus sibi appropriavit. Unde Ro. 12. Michi vindictam et ego retribuam dicit dominus. Qui illegittime vindictam expetit quod dei est nititur usurpare et sic blasphemat. Tria enim sunt que deus sibi appropriavit scilicet gloriam de virtutibus. Ysa. 48. Gloriam meam alteri non dabo. Item iudicium de occultis Luc. 6. Noli te iudicare et non iudicabimini. Item vin dictam de maleficiis. Sicut si quis officium reg

Vindicta appropriatur deo.

nis anglie ipso invito usurparet eius proditor merito diceretur. A multo forciori qui of ficium usurpat regis regum et domini dominancium proditor dicendus est. Io de tali. curia celestis petit vindictam. Sexto in prurigine le pre intelligitur gula et hec figuratur per quatuor viros in introitu porte samarie 4 Reg. 6. qui propter a bum et potum et se periculo mortis exponere voluerunt. Et hec gula vere prurigini comparatur quod pruriginem paciens in membro infirmato et se scalpens sentit delectabile et tamen postea malum morbum generat et nimius dolorem auget. Sic gulosus dum appetitum continue prosequitur tamquam prurigine morbum ma lum in magis in corpore infirmitates generat infirmitates.

Gula.

Hiis dimissis de lepre infirmitate superest

videre de eius curacione de qua in evangelio hic dicitur. Cum ingrederetur ihesus in quoddam castellum occur runt ei 10 viri leprosi qui steterunt a longe et levaverunt vocem dicentes Jhesu preceptor miserere nostri. In quo processu notantur 6. Ti militer volenti a spirituali lepra curari necessaria. quo rum primum est 2us in templum introitus. Oportet enim 2o intrare me tis castellum sive cum introitu nemo spiritualiter cu ratur. Luc. 10. Intravit ihesus in quoddam castellum etc. 2us est peccati desercio. Ibi qui steterunt. vel surgendo et stando a peccato quod marie magdalene Luc. 1. 3m est proprie vilitatis consideracio. Ibi a longe. Secundum legem non audebant leprosi star tim sanis. Ideo de longe steterunt. Similiter et humilis peccator indignum se reputans et inter iustos conversari deo appropinquare non audet. Luc. 18. Publicanus a longe stans etc. 4us est profunda contricio. Ibi levaverunt vel de profundo cordis in vocem prorumpendo Quia ille ad deum clamat qui sua desideria ad deum levat ut sicut prius desideravit terrena sic postea desideret celestia. O si possemus homines excita re vel cum eis pariter conari ut tales essent a matores vite permanentis quales fuimus vite fugientis. Cum tali desiderio clamabat pro pheta dicens. Clamavi in toto corde meo exau di me domine. Quidam enim clamant in toto corde quod in suis oracionibus habent intellectum et affectum in inte riorem et devocionem. Primus Cor. 14o. Orabo spiritu orabo et mente. Alii cum medio corde quia habent intencionem sed nullam devocionem. Osee 10. divisum est cor eorum nunc interibunt. Alii cum nullo corde quia nec intencionem habent nec devocionem. Quod illi populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me. 5us est vera confessio. Ibi vocem. Quia pro voce gemitus mei etc. Et Job 29. Versa est in luctum cithara mea et organum in vocem flen cium. Istius vocis levacio precipitur a domino hic ipse nimis cum dicat Ite ostendite vos sacerdotibus. Et sequitur Dum irent mundati sunt. Quod deus sepe peccatorem virtute contricionis mundat antequam prius quam corporis a sacerdote absolvatur. Quod et patet in laza ro quem dominus prius suscitavit quam ab apostolis sol veretur. Et in leproso quem dominus tangendo cura vit et postea ut sacerdoti se presentaret et sacri ficium offerre precepit. Mt 8. Tunc a leprosus a domino spiritualiter tangitur quando peccatorem compungit. Tunc sacerdoti se presentat quando peccatum suum se manifesta do confitetur. Sacrificium offert quando satisfaccionem com plet. 6us est divine misericordie imploracio. Ibi dicen tes. Ihesu preceptor miserere nostri. Sed quare dicit gregorius Ecce oracio humilis dulcis spiritualis et omnis dulcis que a nomine ihesu incipit. De quo beatus ber nardus. Quod hoc nomen ihesus est melos in aure mel in ore iubilus in corde. Humilis quia eum tamquam preceptori se subditos recognoscunt. Spiritualis quia non peccuniam petunt ut ceteri leprosi. Ibi miserere nostri. Omnis quia pro se invicem rogant quod non ibi nostri. Talis quippe debet esse oracio pro devo ta sive dulcis. Ideo dicit psalmista Dirigatur oracio mea sicut incensum in conspectu tuo. 2o humilis eccli. 35 oracio humiliantis se nubes penetrabit. 3o spiritualis. 1 Cor. 14 Orabo spiritu. Et ad philippenses 1 oro ut caritas vestra magis ac magis habundet. Hic itaque notandum secundum Jan. super isto textu illi me scire committo qui salvare me possit novit et velit. Novit quia est virtus dei. Novit salvare quia est sapiencia dei. Vult sal vare quia pro nobis se fecit sacrificium. Ista tamen tangue

p deo p°. pdicam9 x° crucifixu. q° no sacfiu
dei et s°. de duob3 alijs predicam9 xpm dei
virtute et dei sapiam. leprosi g° sentientes xpm
here sapientiam potenciam et volunte salua
di ipm deuote inuocant dicendo Ihu prcep
tor miserere nri. In quib3 verbis vocant eu
saluatore misericorde et p̄ceptore. Saluatore
q° vocant eu dicunt ihu. qui saluator interp
tat. Ipse ei a trib3 nos saluauit s. a pcto a
diabo° et a pe. Saluat ei dr 3° sup' dic 19.
a pcto nos trib3 modis saluat s. p carite
inflammante Ro 4. Comendat q° sua ca
ritate i nobis. qm cu adhuc pctores essem9
xp̄s p nobis mortuus e. 2° saluam p fide insti
ficante. Sicut ei dr Ro 3°. ds ipm posuit p
piciatore p fide in sanguine ipi9 i p fidem passi
onis ipi9. Sic enim aspicientes ad serpen
te eneum i palo erectu sanabant a morsib3
serpentu. sic illi qui intuitu vere fidei aspi
ciut i cruce ad xpm exaltatu sanant a
vulnerib3 pctor. 3°. sanauit p satisfcoz et pe
nam sufficiente. Penam ei que nob debat
sustinuit i cor° suo et sic nos absoluit. cui9
liuore sanati sum9. ¶ 2° xp̄s nos saluauit a
diabo°. diabo° ei hoiem no detinebat n' i in
culis pctor. et io ipo q° sum9 a pcto saluati
sum9 a diabo° liberati. Aug9 de agone xp̄iano
par p9 mediu. Nos emancipauit inimici inuisibi
les ptates v̄ vincim9 inuisibiles cupiditates.
Viso ei sanguine suo culpa omi delictor cyro
grafa sunt deleta. 3° xp̄s nos saluauit a pe i a
morte tpali et hoc i gnali resurrectoe et a morte
eterna que e i dei visionis priuacoe. Ideo s
gg. vna die integ° et duab3 noctib3 iacuit
i sepulc° ad innuend q° lux vite sue mort
destruxit dup°. morte nram. In dampnatis
tn mors eterna no destruet sz sp viuificat
ut homo moriatur. In ps°. Sicut oues i i
ferno positi sunt mors depascet eos. ¶ 2° isti
lepsi uocant xp̄m preceptore q° dece pcepta nob
dedit q° si ali transgredimur ipm ut nob
misereatur rogare debem9. Vn isti lepsi dicunt
fuisse decem q° i transgressione decalogi dece
modis spual' lepa solet nasci. 3° vocant eum
miseratore cum dicunt miserere nri. ¶ Ad
miam q° impendenda tn xp̄s inclinant s3 tan
s. amor p̄cordialis. nra dilectio filialis et
nra miseria gnalis. Amor pcordial qui ra
dicat' i corde qui manifestat' i opis exhibi
coe qui ori' i adiusitatiui compassioe. et qui
e cu pseueran et continuacoe. Isto aut x° i co
passione hnt ad nos affectu pcordiale. Ipse
ei p nos i corde fuit confossus ad innuend
q° amor ei9 i corde ipi9 fuit radicat9. Ber.
In q° ei clarius q° i vulnerib3 tuis elucesat
q° tu dne es suauis et mitis. Ipse fuit i
manib3 perforatus ad innuend q° i benefijs
est liberalis et largus. Sic ei vas pforatu
nichil retinet sic x° nl' retinuit s3 oia nobis
tribuit. s. carne in refectoz. et sanguine i ab
lucoz. aiam i redempcoz. diuinitate dat i
fruicoz. Ipse ei fuit i pedib3 confixus ad innued
q° pondus pctor nror portauit. Ysa 43. Dei la
gueres nros ipe portauit et Ipse affix9 i cru
ce totus fuit extensus ad innuend q° amor q°
nos dilexit perpetuu se extendit. ¶ 2° incli
nat ipm ad diligend et miserand nra dilecto
filialis. Jer 31. Filius honorabilis effray
s' pulcher delicatus et s' miserans miserebor

eius. Vere sci viri sunt honorabiles filij dei
q° i ipis e ymago dei. qui i seipis honorat
Sunt et viles deo no roe dei s3 roe ipor.
Criso9. Si bn facientes sum9 no deo pstam9
s3 nob. Dns au gaud3 no de suo lucro s3 de
nra salute. Si sum9 peccantes no deo nocem9
s3 nob. Ds q° tristat no de sua iniuria s3 de pdi
coe nra. Sunt et pulcri in dei cognicoe q°
dni sunt i hac vita p° cor 13. Sunt et deo de
licate nutriti. s. pane angelor i sacro. In ps°.
Pane angelor manducauit ho. ¶ 3° incli
nat deu ad miserend nra miseria gnalis
Sunt tn quidam qui nullam hnt misericia
et io no indigent mia s. bti in quib3 nul
la e miseria nec qutu ad corp9 nec qutu
ad aiam. Apo. 21. Absterget deus omne la
crima ab oculis eor. Aug9 de ciuit' dei
Erit inseparabilis voluntas i singul. ab
oi malo liberata plena oi bo° fruent i
delicijs eternor iocunditate gaudior obli
ta culpar nec tn sue liberacois oblita. Alij
sut q° omne hnt miseria nec ulla put reci
pe miam s. dampnati quor cor° erunt ap
posita omi pene. eor et aie plene erunt
omi angustia. Alij sunt q° nec oms hnt n'
ullas s3 aliquas hnt miserias et io multu'
indigent mia. illi s. q° sunt i via q° hnt
miserias q°' ad corpus Job 14. Ho° nat9 de
muliere replet multis miserijs &c. Habet
et multas miserias i aia. q° s' ber. ro ob
nubilat multiplici errore memo° confundit'
multiplici obliuione. Voluntas iactat mul
tiplici pturbacoe. ¶ Et put s' pri9 uotata
ad emundacoe lepe spualis p̄tita notari i cor
lis lepe emundacoe q° po° leuit 14. v° sic
hr. hic est ritus lepsi qui mudand9 e ad
ducet ad sacerdote q° egress9 a castris si in
uenit lepram mundata pcipiet ei q° purifi
cat ut offerat duos passeres viuos quib3
vesci licitu est et lignu cedrinu vermiculu
q°' et ysopu et vnu e passerib3 immolari iu
bebit i vase fictili sup aquas viuentes. A
liu q° viuu cu ligno cedrino et cocco et yso
po tinget i sanguine passeris immolati. q°
absterget illu qui mundand9 e septies
ut iure purget et dimittet passere viuu
ut i agru abolet. Cumq3 lauerit ho ves
timenta radet omes pilos cor'is et lauabi'
q° ingrediet' cast° &c. ¶ In q° pcessu notad
p° q° sicut ex° castra q° in ingressu lepsos de
quib3 fit mencio i hoc euuge° x° mundauit
et sic p9 mo° ingressus est castru. Sic sacerdos
p que lepsus indicand9 e mund9 ex° cast°
egrediet'. xp̄c ad nos venit cu ex° cast° eram9
i ex° eciam s' glo° x° ad nos egredit' p pcti
remissione. in nrm castellu ingredit' p vir
tualem operatoin. 2° in duob3 passerib3 notare
debem9 tam exteriore q° interiore hoi'. te
qui passer s' hnt a puritate dcs e. q° au
vnus passer immolari iubet' sup aquas vi
uas et alius ei9 sanguine intingi q° aspget
mundand9 septies et p9 mo° idem passer i a
gru auolabat sigt' q° caro sit mortificanda
qutu ad delectacoes carnales i vere penitentib3
et q° carnalis pena redundat i aia3 cu suor
pctor remiisat'. Hoc et passere lepsus sep
ties aspgit' cum p q°. pctis mortalib3 cu penitere

Aug9.

Ber. miseria aie.

¶ cura lepre corporalis.

Ambr°.

pmu

fiat. 3 p signu cedrinu firmu ppositu i bo pseuandi intel p qd omo deserit. 2o i ver miculo i in filo rubeo intel colligari ad bonu q potissime fit ex detestacoe ma li e pfunda contricoe. 4 in ysopo no vox confois q s ssidoz ysopus e purgandis pulmonibz aptu e p confsois vocem red dit sonoraz. Hec au omia colligata sa guine debet intingi q virtute sanguis xi nobis pderunt ad salm. De q passer vivus debeat avolare sigt q aia a pc catis libera dz ad dnm p devota coteni plom e devotam oronez fugere. Qd ut fiat expedit ut pili corpis radant i co gitoes nimide rescindat e sic lavabit ves timenta sua q virtutes e opa meritoria q prius huit si p pctm polluta sint emu dabir. ¶ Secundo tn gorr emundat le

Gorr. 4 mod. mun da lepra

p 4 modis viz ablucoe p qm sigt con tricio e reg. 4. dm e Naaman lavare septies. Item ostencoe p qm sigt confo. luc. u. Ostendite vos sacerdotibz qui du ivet mundati sunt. Item sepacoe p qm excoi co no. Num. 12. le de maria q erat ex castra 7. dieb; Item inclusione p qm re ligio sigtur ut manus moysi munda ta e inclusa i sinu. exo 4o. Itez tactu p que tribulacoim ppessio sigtur. luc. 8. Extendit ihc manu e tetigit eu e co festi mundata est lepa ei9. ¶ 2o pncipal

A. 2 pncipale

dcm est q opz i motu spuli attendere ad mediu quod nob xs tradit exaiter qndo transibat p mediaz samariaz e galileaz.

Gorr.

Vn hic dicit gorr. samaria erat gentiu galilea iudeoz. p mediu g utriusq ter re transibat q ad salvandos iudeos e gentiles venerat e no solu p extrema i p terminos utriusq prie transibat s p mediu in signu q de extremis ad mediu refirmu si vellent occurrerent qui venirent q est unit9 i med. ¶ Sed

Moral.

morali tn ssu notand q samaria interpret custodia. galilea transmigracio. e io sa maria activa. galilea vero cotepla tiva vitam sigt. q i custodia pceptor activa. contemplativa vero i transmig coe de visibilibz ad invisibilia cosist. ¶ Opz g p p samaria transire q i gali

De vita activa e cotemplat

leam venire q p debem9 nos i activa vita p bona opa exercere e p ea otio sic cotemplacois vacare. Per utraq tn oz transire volente ire i ierlm. Via gppe eundi i ierlm e caritas. caritas q 2o e s dei e pxi. Una pficit activa; alia co templativa. P mediaz samariam pau ci ambulant. s paucioreS p media galilea. Sz p mediu utriusq opz ire q i utriusq opz mediu sine excessu tene. ¶ 3o terminus ad que est ierlm celestis

A. 3 pncipale

illa s vera civitas de qua dicit ps Je rusale q edificatur ut civitas cui9 ptici pa cio ei9 in idipm. In hac civitate deu par ticipamus q semp idipm e e no mutat. ¶ Sz p simili intellai istius evang no

Cons. realis.

tand s gorr q evange i hoc evange p tangit lepsoz mundacoz 2o unius gracia tu dine ibi Unus a ex illis. Jn 3o a dete

minat xo media transitus adventu. 2o sa gacitate infirmoz s occurrencia. 3o peticoz ipoz. 4o exaudicoz petencia. Dicit g. Cu iret. xs in suo itinere h. ffcu est cu iret i ierlm ad locu passionis i q ondit se ppo te passuz. transibat p media samaria e galilea sicut s expositu est. Et cu ingre deret s ihc. In ingressu ville fcu e mira culu. p pp morbi qualitate q lepsi non debebant ingdi villas s extra morari. 2o pp miraculi utilitate s ut pluribz pdesse. e io fcm est i loco a multis frequentato quodda castellu. Per istud castellum pt intelligi pctoris consca. qd cu xs ingredit occurrunt ei dece viri lepsi i. dece mandatoz trans gressiones p eum sanande. qui steterunt a longe e levaverunt voce suam dicentes. ihu pceptor miser. ec. De isto supeius dcm est quos ut vidit dixit. Ite ondite vos sac dotibz. quod iussit dus pp legis implecoz q p hoc papnebat. levit 14. 2o pp miraculi manifacoz. 3o pp ptatis clavium comenda coz. Sacerdotu est mundos admittere e immundos excludere q ad ondend spualis curois ordi nem. s q pp contricoz neca est confo. q ut dicat gorr qnto fit pluribz tanto fit melio pp qd dicit sacerdotibz. Cavend tn est ne sic aliquis pcca sua confiteat pptro q sua cofo aliis sit occasio ruine. Et fcm e dum irent mundati sunt. e hoc p ut ondere meritu obie. q melior est obia q victima. p reg 14. 2o ut onderetur imppfecio observancia legaliu que sanare no poterant s sanatu ondere. 3o ut ondere q munda spualis sit i solo pposito confitendi. s i sufficienti co tricoe. In ps. Dixi confitebor ec. Et se. e tu remisisti impietate pcti mei. ec. Unus a ex illis ut vidit q mundat9 e regress9 e cum mag voce magnificans deu. Magni ficando verbis dat intelligere magnitudine fidei e devocois. Ad ho9 vocis magnitudine oz here spei altitudine humilitatis pfundi tate caritatis latitudinez. e pseuan longitudine ut s. qd laudet fiducia humili ferventer e pseuanter. Et cecidit i faciem sua cecidit in q an pedes ei9 e hic erat samaritanus. Quasi dicet. Alii novem e rant iudei e io curacoem sua attribuebant legi q dixerat eis dus ut ondere se sacer dotibz. Sz iste attribuebat sua curoz ver bo xi. Judei ei semp fuerunt vinfiis dius ¶ Notand q i samaritano le dum ta lau dasse p fidei stabilitate. 1o ec. 2o mie pie te luc. 12. 3o vinfici recognicoz ut hic. Sama ritanu au erant pili divisi quos captivan tis filiis isrl rex assirioz misit ad colendu terram samarie qui ptim colebant deu e ptim serviebant ydolis. ¶ Videns a ihc. Hic repphendit ingratitudo alioz novem. Videns au ihc dixit. Nonne 10 mundati sunt e novem ubi sunt. Glo. de ingratis req rit q si de ignotis. Ubi sunt. sicut pz gen 3o de adam. Sicut ei ingratus no cognoscit dei bn fin ita nec ds recognoscit ipm. s notia approbacois recognoscit vero recognoscit. Qui re qui me confite cora ho ec. Et novem s ab observanti decalogi deficientes. Ubi sut q dicet pditi sunt q ime no sunt. No e in

nentus qui rediret et daret gloriam deo. Immo reddit quod soli deo debet honor et gloria. Nisi hic. demonstratione dignus qui apparitione inter homines prius erat indignus. Alienigena. i. aliunde genitus. Ad litteram de samaria non de iudea mistice de celo non de terra. Et notandum quod iste unus ad christum rediit et gentis agente signatur reconsiliatio gentium. In aliis abiectio iudeorum. Et quod hic alienigena infirmitatem suam humiliter recognovit et ideo dominus consolans eum dixit. Surge. vade. Et ait illi. hoc tangitur quomodo per bone conversacionis initium ibi Surge. v. a peccato in quo iacuisti. secundo conversacionis inchoate perfectum ibi Vade. s. illud perfectum quod consistit de virtute in virtute tertio totius boni spiritualis in eo fundamentum ibi Fides tua. quarto est salutis premium ibi. te salvum fecit iam in spe tandem in re.

Nemo potest duobus dominis servire. Math. vi. et Luc. xvi. In processu evangelii quod paulo ante ponitur hoc evangelium prohibuit christus in terra thesaurizare ubi erugo demolitur et precepit in celo thesaurizare ubi talia pericula non prohibentur. Sed quia posset forte aliquis dicere se et in celo et in terra velle et posse insimul thesaurizare ideo hanc possibilitatem negans christus probat quod non potest deo servire et mammone. Et sicut solent philosophi qui intendunt aliquid probare vel inferre primo rationes generales adducere et ex hiis probatis rationes speciales inferre vel deducere quas intendunt sic philosophus summus christus sapienter suum propositum probat in hoc processu. Unde conclusio generalis quam ponit est ista Nemo potest duobus dominis servire. Hanc conclusionem probat sic. Qui duobus dominis deserviret aut unum odio habebit et alterum diliget. Aut unum sustinebit et alterum contempnet. Sed aliquem odio habens vel eum contempnens non ei debite servit. Aut ergo. Nemo potest duobus dominis servire.

¶ Post hoc argumentum intellectum planiori est notandum quod non dicit nemo potest dominis servire sed duobus dominis. Dualitas enim que primo ab unitate recedit discordiam signat vel divisionem. Duo ergo domini sunt qui voluntate vel precepto inter se divisi sunt. Qui autem quantumcumque domini in voluntate et precepto consonant et concordant in hoc non multi sed unus sunt. Ad quem sensum pertinet quod dicit Jac. iii. dicens. Nolite multi magistri fieri. Multi autem magistri sunt secundum aug. libro retractationum in prologo sunt qui diversa et adversa docent. Qui autem eandem doctrinam veritatis mille magistri doceant non multi magistri sed in hoc unus magister. vel potius unius magistri sunt qui est christus. Et hinc est quod propter appetitum magisterii per laudem humanam et auctoritatem vendicatorum ait dicens. Math. xxiii. dicit Nolite vocari rabi et causam subdit ad propositum agente dicens Unus est enim magister vester christus. ¶ Secundo notandum secundum glosam quod duo domini quibus insimul servire non possumus sunt deus et diabolus. Pro quo sciendum quod deus dicitur ethimologice quasi dans munus. dans munera vel donum considerans secundum priam ethimologiam. deus solus veraciter deus dicitur quia et solus munus dat. ceteri mentiuntur vel fallunt communicationes. sed omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum. Jac. primo. Immo alii domini plus recipiunt a servis quam eis tribuunt sed in convivando plures decipiunt. Ut prioribus et munera dona tribuunt ponora cuisinod sunt adulatores. qui cum sunt familiares inimici a omni peste efficaciores sunt ad nocendum.

qui in spiritualibus et temporalibus maxime dominis inmittat. In temporalibus igitur. cum enim sanum consilium et fideles consiliarii potissime iuvant ad dominorum vel regnorum debitam gubernationem et conservationem et adulatores hec potissime nituntur destruere. Unde per ubi sanum consilium viget adulatio tamquam mellitum toxicum pellit et expellit Unde quia sicut fideles consiliarii bonum principis diligunt ita adulatores privatum commodum proprium attendunt. In spiritualibus quod sic. videlicet duo sunt hec necessaria ad salutem. s. cognicio dei et cognicio sui. et per cognicionem sui debet homo venire ad cognicionem dei. Cum enim peccatorum cognoscit homo indignitatem et infirmitatem quo hec cognoscat dei miam et bonitatem. Adulatores enim auferunt cognicionem sui et sic frequenter cognicionem dei et per consequens auferunt homini quod sibi est maxime utile ad salutem. Adhuc adulatores sunt venefici animam potissime intoxicantes. Unde enim aer infectus certissime homines suffocat tamen per inspirationem facilime ad cor penetratur verba adulatorum que sine veneno detractionis vix aut numquam protrahuntur facilius animas audientium interficiunt. Miscent itaque adulatores venenum cum melle dum et inimicos eorum vel quos oderunt hiis quibus adulari volunt scandalizant et vituperant.

¶ Sed redeundo ad propositum quod diabolus dominus dicitur non quia munera dat sed quia munera multa promittit. Promittit enim superbis honores et eos perducit ad perpetuam ignominiam. Promittit avaris diviciarum habundanciam et manente prosperitate cum eis in veritate perpetuam inopiam et intollerabilem paupertatem. Promittit lubricis carnis voluptatem et reddit perpetuam penalitatem. Sic diabolus multa promittit sed pauca vel nulla tribuit quia promissiones sue super mendacio generaliter sunt fundate. ¶ Dicitur secundo dominus quia dat minas. Minatur enim diabolus sicut deus sed non dat eas sed super mendacio fundat. Minatur enim humili depressionem dicens implicite tali Verba et verbera humilis passus fuis et honore privatus ab hominibus oppressus eris et tamen humilitas ad honorem et exaltationem potissime suos perducit. qui enim se humiliat exaltabitur. Luc. xviii. Minatur liberalitati et benignitate indigentibus eroganti finalem indigentiam et paupertatem. et tamen bona pauperibus erogata multiplicantur et crescunt in divicias perpetuo mansuras. Minatur caste carnis turbacionem tamen castitas debite servata ab omni liberet turbacione. Sic diaboli mine quia generaliter super mendacio sunt fundate. Immo maxime mine quas diabolus vel membra sua dare possunt ad hoc terminantur quod homo debitum suum de quo non potest absolui solvat modicum ante tempus naturalis limitatum quod fit per vite temporalis violentam ablacionem. Et tales mine modicum sunt timende. Et hinc sapienter dominus Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere. sed potius hunc timete qui potest corpus et animam mittere in iehennam qui solus proprie dat minas et per consequens

De adulatoribus

Vera cognicio dei et sui maxime necessaria sunt

Diabolus promittit munera.

¶ Diabolus minatur.

dns nuncupat. De 2° dc dns qui domui presidens. Dividitur ei mundus i duas fami-

Due familie.

lias sive i duas domos s. i domu dei et do-
mu diaboli. In prima domo sunt omnes electi et in
2a domo sunt omnes reprobi. Et sic dns prime
domui presidet ita diabolus 2e. De prima domo dr
i ps°. Domum tuam decet sanctitudo. De 2a domo
luc u°. Replentur tunc domus mea. Sed quoniam istis
g° duobus dnis presidentibus non possumus sit ser-
uire videndum est g° cui⁹ duorum istorum servitus
e potius eligenda. Et e notandum q. propter tria

Officium propter tria.

solet servitium ad vel officium concupisci. S.
si tale officium sit honorificum leve et facile et
bn remuneratum et propter hec tria est dei servitus
appetenda. et propter condiciones oppositas dei ser-
uitus detestanda. Est ei primitus dei servi-
tus honorifica qm servire deo regere est. i
uo summa libertas hec e i qua xo servit⁹
approbat. Et hinc ait Aug⁹. 6 musice.

Aug⁹.

Anima sedatis motibus suis quibus i corpora
perhibetur agit ocium intrinsecus liberum quod
significat si cognoscat deum solum esse dnm sum. t.
summa libertate servit. Immo deo debite servi-
ens et terrena despiciens omni temporalium dns
et eo donabitur dica ut teste luc dec 2°. Sic

Luc.

dicte. Qui contempnit h transito dns e
de omnibus ei hys compl. voluntas sua et

Temporalia non appetenda.

de hys omnibus fieri quod dns vult fieri. de
hys quedam de hys bonis transitoriis a q
busdam s obedientibus subtrahi quibus no-
uit eorum carentiam prodesse. Vult et quedam
a quibusdam s inobedientibus possideri quibus
nouit eorum possessionem prodesse ad conversionem vel
volentibus conuerti esse iustum flagellum. Et
vult ea a quibusdam s inobedientibus sub-
trahi quibus nouit eorum carentiam prodesse ad co-
uersionem et ut s. Et servus xo non vult
aliud de hys fieri. vult namque sic scs hec
transitoria servire bonis sicut ad bonorum ser-
uicium facta sunt et malis propter fines creatos.
Et hinc concludit luc ubi s. bn dicat
sic scs hys omnibus de quibus fit quidquid
vult fieri de hys. Et hic in ubi quo ex ho q
mali sepe temporalia habundantius possident
quam electi ad eterna speranda et temporalia contemp-
nenda potissime informent. Sicut ei ex tribu-
lacionibus quas iusti patiuntur temporaliter colligi potest q
reprobi eternaliter punientur ut innuit aplus 2a ad
thess p°. sic ex prosperitate temporali data reprobis
colligi quantam fidelibus suis felicitatem deus lar-
gietur. Qui ei inimicis tanta largitur quid fide-
libus amicis suis erogabit. Excitari et deus
ab eodem ad temporalia parvipendenda. Si ei
quis volens ad emere eius valore ignoraret
si peritum mercatorem emere vel vende tale
quid videret possit ex eius facto verisimile cognosce-
re a se appetitum valorem. Xps a summe sa-
piens e mercator. Si ipse g° res temporales parvi-
penderat q i hoc manifeste ondit q suis prodi-
toribus illa donat. Et nos debemus illa parvipen-
dere. scientes q non fallit mercator ille. Est
g° servitus xo appetenda q facilis et suavis

Mt. c.

Mt xi. u°. Tollite iugum meum super vos et
scitis iugum ei meum suave est et onus meum le-
ue. S q° istud vi illud Mt. l°. Angusta

Mt.

porta et arta via q ducit ad vitam et pauci
sunt q inueniunt eam. S ad ista dr q arta

Ro°.

vi via virtutis quantum ad insipientes. faci-

le est que ad perfecte diligentes. Sicut ei volens
addiscere ad citharizandum p° difficultate ha-
bet cordis digitos debite applicet. Sed cum habitum
adquisierit sine difficultate et delectabiliter operatur.
Sic magis s. phm volens virtuose vivere p° s. q
datum habitum inferret s. habitum gratie vero s. satis la-
ta via dei qui nichil facilius q diligere. et eo
loco in dilectione dei et pro adimplet. Ex 3°
optime remunerata servitus xo qui sicut hic xo
ministrauimus ita ipse nobis post hanc vitam ministra-
bit. luc 12. Beati servi illi quos cum venit dns
eius et. Amen dico vobis praecinget se Glo. preparans
se ad retribuendum vel praecingere se dns dr q tunc
scos qui dicuntur eius vestimenta sursum levabit. sive
q se precingit. Et faciet eos discumbere. Glo. id est
unicuique ad regnum rediens sua claritate fideles
saciabit. Vel transiens dr i. transire faciens
q suos transferret in eternam civitatem. Con-
stituet eum super omnia bona sua. Glo. i super omnia
celestis regni gaudia. Et cum oppositorum oppo-
sita sunt effectus et servitus dei et servitus diaboli
opponantur patet q servitus diabolica est abhominabilis.
Et e 3° pessime remunerata. Cum ei peccator totam
vitam suam occupavit i serviendo ligna col-
ligendo. i fine illa ligna succendentur. ipso liga-
to eternaliter in eorum medio. ligna sunt peccata que
ignem nutriunt infernalem. Vnde in infer-
no nullus comburet n qui propria ligna
secum adduxerit. Ex premissa conclusione generali
concludit xo conclusionem magis specialem dicens
q non potestis deo servire et mammone. Quod
sic arguet. Nemo potest duobus dnis servire.
Sed si quis deo serviret et mammone duobus dnis
g° non potest deo servire et mammone. Mamona
a siriace s. ierom⁹ divicie latine dr. Mam-
mona e dr nomen demonis q diviciis preest
dr non q i divicie eius sunt sed q eas utitur
ad decipiendum. S q a non possumus deo ser-
uire et mammone probatur multiplici ratione. p° q avarus
seruiens diviciis omnia que deo redderet tri-
buit creature. Deum itaque deo debitores su-
mus s fidei spei et caritatis. Sed avarus plus
credit vel confidit de diviciis q de deo. Credit
ei se vitam habiturum si servierit diviciis et q
famem patietur si servierit soli deo q de minimis
velit vel possit s servientibus providere q dicat.
Vel hic mundus q a ds non providet ei quem
scit s fidelem famulari contingit dicit vel
q non vult vel q non potest. p° derogat boni-
tati secundum potestati io neutrum deo convenit
cum sit omnipotens et summe bonus. Spem et po-
nit avarus i creaturis s i diviciis quod
e de deo quod animum desperare. Aug⁹ de deo de-
sperare e spem i creaturis posuisse. Amorem
et in eis ponit que i deo ponere debuisset.
quinimmo talis omne opus dei nititur evertere et na-
turam. Ordinavit ei deus et natura terram infi-
mam esse inter creaturas et pedibus omnium conculca-
ri docens nos i hoc absque dubio q debemus
terrena conculcare atque despicere. Quale g°
vicium e omnibus aliis preponere quod vult singulis
supponi. Vnde ad plene docendum divicias esse
calcandas et contempnendas primi de ecclesia
celitus edocti precium domorum atque agrorum posu-
erunt ante pedes aplorum utique conculcandum.
sicut patet act 4°. ubi dicit glo. q docuit au-
rum calcandum esse quod subdunt pedibus aplorum.
Ceteri aia s. suam naturam sublimior e ipso

celo utpote sublimior deo suo io exaltari de a
terenis sicut celum a terra exaltat. Vn sicut
ordo nate puteret qn̄ ds instituit si celu tre
adhereret. sic vel amplius ordo nature putitur
cu anima terenis adheret delectabilit p amore
Anima ei nedum celu sz celu celor e et dei spua
le habitaculu In cui9 comparacoe celu materiale
desertu a dno nuncupat. luc xiij. Relinque vo
bis dom9 &c. qn̄ta g̃ puersitas est celu hoc
velle terra replere vel ei terra suppone. hoc
tu faciunt qui seruiunt huic mundo. ¶ Ali
a exa nobilia ex diuisis doctoribz elice possu
mus q no possum9 deo seruire et mamone.
quor p9 sumitur ab aug sup Joh e e ex de
vase. Si habitet i te amor mundi no est q
intret i te amor dei. Vas ei plenu es effu
de qd hes ut recipias qd no hes. ffunde a
morem seculi ut impleari amore dei. Jdem
e amor utilis e amor noxi9. amor amore
impedit. Amor noxius recedat et amor uti
lis accedat. Pleni sunt hoies amore hui9 se
culi fundant et capiant. vt intret mel fun
dant acetu. Et consile ponit crisos9 ope ip
sto. Omie xij. dicens. Sicut vas q diu est
plenu de aliquo no recipit supimmissu. si
a vacuu fuit recipit omne qd immitti. Sic
homo q diu occupat malis no recipit bo9
et si occupatus fuit bonis expellit malu. Jde
ondit aug9 ex manus dicens. Non pt quis
amare qd eternu est nisi subtrahat amare
qd tpale est. Amore hominis sic puto qi
manu aie. Si aliquid ten; aliud recipe no pt
vt a possit recipere qd datur dimittat qd te
net. qui ei amat seculu dei amare no pt.
occupata hz manu dicat illi ds. Tene qd do.
Non vult dimittere qd tenebat nec pt acci
pe qd offertur. Et ciprianus de xij abusio
nibz seculi hoc ondit ex oculor dicens. Mu
di amor et dei i vno corpe habitare no pnt. quad
modu oculi celu et terram nequa q simul
conspiciunt. Aliud ex9 sumitur a criso ex
natura celestiu dnte. celestia et spualia leuia
sunt et natura sursum tenden. terrena pode
rosa sunt et deorsum then. Si spualia tenuis
te sursum ducunt, terena deorsum deponent.
Ex istis pz sufficienter q no potestis deo ser
uire et mammone. i. diuicijs et deo et hinc de
p Joh 2o. Si quis diligit mundu no e cari
tas dei i eo. Jmmo vt q nullam pte sui ana
rus deo relinquit. immo qnlibz pte et cor9
auari a ter. Na auaria manu ei9 occupat
q sp vult accipe et no dare. Ecc e de. Non
sit porrecta manus tua ad capiendu et ad dan
du collecta. Occupat os q de terenis quotidie
fabulat. Joh e. qui de terra e de tra lo. Occu
pat oculos q i contemplace diuiciar nimiu
delectantur. In ps. Oculos suos statuert de
clinare i terram. Occupat caput ut iferi9
declarabi. Mundus auaro pest et supdnat
amos q. Auaria in capite omi. ¶ Vlteri9
saciend q no dicit. Non potestis habere diui
cias et deo seruire. Et no potestis deo ser
uire et mamone. Vn beda. Non potestis
deo seruire &c. Audiat hoc inquit auarus
qui censet nomie xpian no posse simul mamoe
i. diuicijs xpo q seruire. Et tn no dixit. q
ht diuicias sz qui seruit diuicijs. Qui ei di
uiciar seruus e diuicias custodit ut seruus
qui a seruentis excussit iugu distribuit eas
ut dns. Cui concordat Criso9 sup Omelie
xv. dicens. Considera non dicit. Nemo pt
here deu et diuicias sz nemo pt esse dei ser
uus et diuiciar. Aliud est ei here diuicias
et aliud seruire diuicijs. Si hes diuicias
et diuicie no faciunt te supbum aut violen
tu sz si potes dns impotentibz. dns es
diuiciar tuar no seruus. q no te diuicie
tue tenent sz tu diuicias tuas. ¶ Sic eciam
nota q seruu diuiciar ex multis cognoscere
possim9 p ex sui parum pensioe et diciar
appetacoe qui ei ad dat ut ad accipiat
magis appetare vt qd accipe desiderat q. su
um datum. Sz cupidus serpu dat et quas
ppria diabo vendit ut diuicias adqrat
g eas ponit aie sue et hec e iniquitas pes
sima. Ecc x. Nichil iniquius q amare
pecunias. Sic ei faciens hz aiam venale
2o pz idem ex mensa obediencie ex subiectoe
Auarus subest et obedit auaricie et dicijs
et no eco. qu car est ptrate et no ipe i sua.
Et hinc ait prisien inde vicijs. Signu a
manifestissimu q auarus no possessor di
uiciar hoc e q no pt facere inde qd vult et
qd bonu iudicat qz dna auaria quidqd
phibet ei. Vn ecc 6o. Est malu qd vidi
sub sole inter homines. Vir cui ds dedit di
uicias sbam et honorem et nichil deest aie sue
ex hijs que desiderat nec tribuit ei ptrate ds
ut comedat ex ea sz homo extraneus deuora
bit eas. Ber. Scrutare quere a quoius eor
qui insaciabili corde lucris tpalibz inhiant
quid senciant de hijs qui sua vendentes et
paupibz erogantes regnu celor p terena
sba mercantur. an sapienter agant. Rnde
bunt procul dubio sapienter. quere iter qre
qd approbant no faciunt. no possu dicunt. qi
tur quare psto q dna auaria no pmit
tit. Non g hz auarus que here vr i eo mo
loquendi q quis hz compedes quibz cope
ditus est qui pocius ei diuiciis. 3. ondit
idem p hoc q diuicie sic impediunt auar
q nulla ucia pt se here. Si i infirmi9 fuit ad
morte no pt se here ad audiend consiliu
medicantis audiut sermone. Si sanu
nouit lata co se no poterit se here ut oret
indite p uita sua. Hec pis. ¶ 4o pz idem ex di
ligenciori custodia et conseruacoe. Solent
ei diui a seruis vigilibz diligenter custodi
ri sz iste custodiam seruor rarissime vigilat
Et indubie auari te custodiat diciar se
pe vigilant et sollicitant ne a furibz vel p
donibz auferant. et tn custodia ppria negli
gunt cu tn sint a pdonibz infernalibz un
cepti et hostibz fortissimis et callidissimis
obsessi. Diligens et custodia adhibet q di
uicie munde conseruent sz de mentis mun
dicia modicu curat. i. tm q mundicia cala
mitati mundicie spt ponit ut dicat Aug
de verb dni. omie xij. Verisile hoc ide co
mam9 ex dolorosa amissione. Solet ei ma
gis lugeri mors dui q sui. Et indubie pl9
dolent auari de amissione vni9 aurei q de
morte ppria pctim. ¶ Hijs pmiss ut di
ciar seruitus cognoscat supest vide quare ipa
seruit' conabr fugiat. Et p 3o co assigri

Crisos9.

Diuicie hrē here pnt

Diciar serui ex mlt cognscit.

Prisien.

Ber.

q senciant

¶ R.

Tno 3o.

Stulti[a] auari[e] — sunt mea — Senec. — Senec. — 7 de Ra — Ex[od]. — canis — 4 fructus diuitiar. — 1. — 2. — 3. — 4. — Rusticitas huius seruitutis — 1. — 2. — 3.

Vn q talis seruitus e fatua rustica c misera
Dico hec seruitus e fatua siue stulta c hoc p
ex multis. p q sua negligit c de alienis ni
mis solliciat. ¶ Sua ei sunt q mea dicere possumus
s bona interiora. Vn Sen. Sapiens int se
omne bonum suum terminabit. Ista bona interna
negligit auarus. perdit ei in vita sua in
tuitia sua. Eccl 16. Item meum tempus est. Sen.
Tempus tuum meum est cetera aliena sunt. Sic vi
q qui tempus amittit se ipsum amittit. Item
mea sunt ea que pauperibus largimur. Vn de
Ra. da pauperibus ut des tibi q quidquid pa
uperi dederis habebis. qd a pauperi no dedis al
ter habebit. Item mea sunt bona eterna. luc 16.
Qua ei negligit auarus q e perdita q sua
sunt propria no timet amittere. De alienis
vero sollicitus est i de temporalibus q mea no sunt.
p q illa secum afferre no pt. 2o q tua i q
crescunt no est mea. 3 q iamtor huius mun
di s. mors no permittit nos aliud ferre de
mundo isto. Item cu canis duos homines se
quitur quis dns eius sit. sz si ab inuicem separa
rentur quis sit dns ex eius sequela apparet
tibi manifestat. Sic diuitie que auaro c
mundo separatis cu mundo remanet. Sa
tis i hoc ondunt q no eius sz mundi sunt.
¶ 2o pz stulticia huius seruitutis ex hoc q ser
uiens diuitijs amat ea q suis amatori
bus no prosunt c suis contemptoribus sunt vtili
a. Ecc 5o qui amat diuitias fructum non
capiet ex eis. Quinque a fructus videntur esse
diuitiar. Primus est sanctitas. Vn Tullius
fructus diuitiar e copia. Hunc fructu no ca
pit q diuitias amat. Amor ei est fames
spiritualis. fames a no est i sanctitate. Sz cer
te auarus no implebitur pecunia. 2us fructus est
redemptio peccator. Dan 4. peccata tua elemo
sinis redime. 3us fructus e emptio regni celes
tis. luc 16. facite vob amicos de mamona
iniquitatis. 4us fructus est prouentus pauperu.
Vn gg. Pauperes no sunt despiciendi vt ege
ni sz rogandi ut proci. Pauperes ei sunt sti
pendiarij nri. Ecc 29. Conclude elemosinam
i sinu pauperis. Et ser. sup lanceam c scutum
pugnabit aduersus inimicos tuos. 5us fructus di
uitiar e rer multiplicacio quia qui eas debite
seminat centuplum accipiet. Hos fructus no
colligit ex diuitijs qui amat eas. No ser
nat sz retinet apud se. immo ea custodit
q custodita perdunt. sicut frumentum qd
custoditur no seminando perdit c cu seua
tur custodit. ¶ Est 2o seruitus hec rus
tica. Seruiens ei diuitijs ex hoc se rus
ticum ondit ex multis. p q cu beneficiu de
beat acceptorem reddere memorem benefacto
ris sui auarus cu inde obliuiscat qui
q prosperitate quesita in terris inuenit auc
tore qui ea tribuit no requirit. Sen.
ep. Succedentibus prosperis propositus principior
oblitus e interpretis sui. Osee 13. Adim
pleti c saturati sunt c eleuauerunt cor
suum c obliti sunt. 2o rusticitas e q deo de
beneficijs vi collatis gras no agit n p ea
eu magis diligit sz minus qd nulli hoi fa
ceret Jer 5o. Vbo ad optimates c loquar
ad eos ipsi vero cognouerunt deu c iudici
dei sui. c ecce magis hij simul confrege
runt iugu rupuerunt vincula 3 rusticitas

q cu beneficiu dei esse quodda fenu refrenans
susceptorem beneficij ab iniuria largitoris ser
uiens tu diuitijs no timet deu offendere.
lz tot beneficia ab eo suscepit. nec timet be
neficia ab eo suscipe licet eu offenderit i
quo ipis latronibus peior apparet. 4a rusticitas
e q quanto maiorem tuam a deo tenet tan
to minus ad seruicium se reputat obligari.
quanto ei quis plura beneficia e i eum receperit ta
to et frequencius negligencius deo seruit. 5a
e cum ter bona dni i manibus suis c dns i
de petit i suis membris nolunt dare vel
accomodare ad vsuram. Vn pis c aug dic
tibi xs. da mihi ex eo quod dedi tibi de meo gro c
mi no donas da c redde beneficio me largito
rem fac me debitorem ut habeam te feneratorem
paucum mihi das plura reddam terrena tu mihi das
eterna restituam. Et tu pro vbe tectu c accipe celu.
¶ 3o hec seruitus e misera. Vn s pis multa
sunt que ad miseriam huius seruitutis ptinet.
Primu e vilitas rei cui seruit. Res ei corrup
tibilis c ab omnibus conculcabilis est seruus s
terre. 2a q ipe seruus e cuiusdam dne s
auaricie que ipm nec edere nec bibere vel
let. quinimo cu p tota vita sibi seruierit eum
nudu transmittet i fine absq oi mercede. 3a
e q tales occultos laqueos querit ut se stra
gulet. Effundat ei sanguinem sua propria i. uitam suam
ut capiat aliena aliena. ¶ Ex istis pz q q
seruire diuitijs omo illicitum est. io illor
seruitus merito prohibet. Et huic ronabilis
cor seruiciu prohibitus xs dicens. Ideo dico vob
nolite solliciti esse. Vbi seruiciu mundi qd
stat i sollicitudine p prohibitus. 2o prohibicionis
multiplicem rom assignat dicens. Nonne aia
plus e q esca. ¶ Et hic sciend q e 3x solli
citudo pa omo merito 2a quodammodo indiffe
rens. c tn q mini tolleranda 3a detestabilis
c execranda. Vn pa dr sollicitudo sermonis.
2a sollicitudo prudencie. 3a sollicitudo auaricie.
De pa dr Ro 12. Sollicitudine no pigri. sup
sitis. Hec a sollicitudo e cu ad perficiend lege
dei p opera virtuosa aliquis sollicitat vel ad
custodia alior meritorie occupat. Ro 12.
qui prest i sollicitudine. De 2a dr luc 10.
Martha martha sollicita es. Hec a e sollicitudo
prudencie q quis ut a c alijs pro deo i nccijs
prouideat c laborat. De 3a hic c luc 12. Hec a
sollicitudo auaricie i glo vocat sollicitudo suffo
cacionis q tunc est qn homo et mundu oc
cupat q aie sue c dei quodammo obliuiscitur.
¶ Nota hic s Jan q xs hic introduat sup
fluam curam mundanor diabolus ei sollicitat
hoiem ut qrat nccia sicut ds vi hoi promisisse
gen 2o in sudore vultus tui nesceris pane tu
o. c vltius nccijs sollicitat ut querat superflua.
q sollicitudo inquit dissuadet ad phil 4o. Ni
chil solliciti sitis. Crisos. sollicitudo despacionis
est filia nccijs c superfluis sollicitat ut qrat
nocina p vsuras c fraudes c rapina. Ex
hijs vi q principiu temptacionis de auaricia e
de minima sollicitudine et in no est sollicitus
et superflua vel nocina quantum q auaricie dis
suadens xs dicens. Ne solliciti sitis aie vre i
aiali vite q cibo sustentat. Glo. Animali
tati cui hec nem tota spem deo committite q
nichil qd decreuit ille potis adquirere vel re
tinere. Huic expoi concordat Beda sup luc.

e c. dicens. hoc loco querit solz utru ad aiam
iste cibus ptineat cu aia icorpea sit cibus
a iste corporeus. sz aiam i hoc loco p ista vi
ta posita nomin9 cui9 retinaculu est alimen
tu istud corpeu. Secundo haec e sigcoz dicit
e illud. qui amat aiam sua pcet eam. Nolite
g° sollicti esse huic aie quid manducetis o
cor' vero quid induamini. ¶ Hic notand sr be
dam q° e q non ait nolite querere vel sol
liciti esse de cibo. aut potu aut indumento sz
expssius inquit. quid manducetis aut qd
bibetis. ubi inquit ml vi argui q spreto vic
tu vel vestimento coi. lautiora s vel auster
iora p hijs cu quibz vitam ducunt alimenta
vel indumenta requirunt. hic e sz gori i man
ducacoe arguit gulosos in induicoe vero
vane glosos. i utroq3 auaros. luc 16. de di
uite. ¶ Ve. Nonne aia plus e q esca e corp9
plus q vestimentu. Beda ubi e. admonet
ut meminerim9 multo amplius nos dedisse
q nos fecit e composuit ex aia e corpe q est a
limentu vel tegumentu ut intelligas cu q
dedit aiam multo facilius cu escam fore dam
cu e vestimentu. Glo. no vita pp escam neqz
pp vestimentu sz eco° i deo ne sit sollicitus aim9
ut papiat qd pp se creatu est. Et recitant q
tria bo q ds dat homini s aiam e corp9 e res
exteriores. Corp9 a de subici exteriori i anime si
bi obtemperando. res exterior superioribz s deo ut
paupibz distribuat. anime ut discrete deli
gatur. e corp' ut s in neccitate ministret. Sz istu
ordine puertunt auari q diuicie eoz no se
uiunt deo. q pauperibz eoz nichil tribuunt. nec
anime q eas magz diligunt. nec cor' q illd
fame affliciunt. ¶ Ve. respicite volatilia celi
qm no serunt neqz metent. Respicite mq. i
attencoe considerate volatilia celi. i aues
volatu aptas. Textus a luc 12. considera
te coruos qui no seminant neqz metent quibz
no e cellariu neqz horreum e ds pascit il
los. Sup quo Beda q si volatilia absqz cu
ra e crumpnis dei puiden alunt q hodie
sunt e cras no erunt. quoz cura mortis est
quto mag homines quibz eternitas pmittit.
dei puiden regunt. ¶ Hic insup dicit gori q
tria excludit a volatilibz in quibz est sollici
tudo huana cu dicit. Neqz serunt neqz metunt
neqz congregant i horrea. Et e notabile q
no dicit. non volunt ad quia q no phibz
puidenca sz labore sz sollicitudine e auaricia.
Et pr vr celestis pascit illa. Ints°. qui dat
iumentis escam ipoz e pull' corvoz &c. Ra
ban9. quis rex militibz deuotis no pareret
alimonia. quis dns seruis suis no pareret
cibaria. quis pr no dat filijs alimenta.
Nonne vos magis plures estis. modi9 loqu
di e. q dicet. Multo maioris pcij estis. Qi
g° de illis curat e de vobis curabit. Criso9
omia fecit ds pp hoiem. hoiem a pp seipm.
Sic g° animalibz ministrat pp hoiem. quo no
hoi ministrat pp seipm. ¶ Hic insup dicit
Aug9. quidam dixerunt no debere hoiem la
borare sz diuine puidencie se tot' comittere. Sz
istu errore repellit dicens. Qi adest tpis fa
cultas debem9 adquirere victu laborando a
lias si volum9 sicut volatilia volare aut
natatilia natare hoc esset deu temptare. Qi
vero imminet necitas debem9 nos diuine puide

ne committere. e tunc ille nos pascet sicut
aues. e ponit exm de paulo e petro. Paul9
quidem morte fugit e cu xo petru a vincu
lis liberauit. Paulus itaqz p auxiliu
humanu euade potuit. Iunio si miracu
losam opacoz expectasset deum indu
bie temptasset. Petrus vero q humo
carebat auxilio io confidenter se auxilio
diuino commisit. Ambia a hunc textu
de celi volatilibz exponunt de angel ad
hunc. Sz hanc expoz reprobat raban9 ad
ff'u cu iustici f gloz. Sa merito compant
auibz q celum petunt. e quite q ita se
remoti sunt a mundo ut iam i tris ni
chil agant nil laborant sz sola contemploe
ia in celo degunt. De quibz dr. qui sunt
hij qui ut nubes volant. ¶ Ian. p vo
latilia intelligimus sca viri exco q in ce
lo corde morantur. Ad phil 3. Nra conuersa
cio in celis est. Piculu est ei istis volatilibz
i terra habitare ne formidine obstupescant
aut ne i foueas cadant. aut ne laque
is irretiant. In formidine sunt auari
Job 15. Sonitus terroris semp i auribz ei9.
In foueam cadunt luxuriosi pu 23. Fo
uea pfunda meretrix. laqueis irretiunt
supbi ques demones i via abscondunt.
Ints°. In via hac qua ambulaba ab
sconderunt supbi laqueu m. Sz certe sepe
verificatur qd dicit ysaias. Et erit. ois
q fugit a facie formidinis cadet i foue
am. e q se explicauit de fouea tenebit
laqueo. qd sepe fit qu quis desinit coa
cupiscere ardenter vo terrena. se transfert
ad carnaliu delectacoz. e auaricia e cocupia
subiugatis i supbiam eleuatur. ¶ Ve. Qs
a vrm cogitans pt adicere ad staturam
sua cubitu vnu. Ubi addit alia ro sup
ra p compacoz ad corp9 humanu. Et est ro
talis. Eius e corp9 seruare cui9 e corp9 ad
debitam qntitate pducere. Sz hoc dei est
e no humane sollicitudinis. g° n aliud
e hoc e qd dr. quis a vrm cogitans.
studio cogitans vel sagacitate pt adicere
ad staturam suam cubitu vnu. q dicet
nullus. Beda li° e. sup lucam. quis a
vrm et. i. inqt cui9 ptate e dicatu
fcm est ut ad hanc stature corp9 vrm
pduceretur eius puidei e vos abare
pt. no aut vra cura fcm est ut ad hanc
staturam peruenirent corp9 vrm. ex ho° intel
ligi pt q no ptis huic stature cubitu
vnu adicere. ¶ Hic insup dicit Ian. qd
tangit i textu verum corp9 nrm e sile
cor' xo. e inde dicens q ista similitudo q
ad tria pt considerari. vel qntu ad eius
dem glie conformitate. e sic e impossibile
q nulli9 glia pt xo glie coequari q cor'
xo glia erit ad instar solis. glia bte vir
ginis ad instar lune. glia alioz scoz ad
instar stellaz. pr cor 15. Alia e claritas
solis i. xo qui est sol iustie. Alia lune. i.
bte virginis que qi luna plena i diebz
suis lucet. Alia stellaz. i. ceteroz scoz.
Vel pt considerari qntu ad eiusde state
equalitate. e sic non e talis silitudo. Na
ut dicit Aug9 de ciuit dei. Qi dixim9 ad
diuia corpis modu nimioz maioz qz cor'a re
digenda pibit de multoz corpibz p plurimu
cu ipe nec capillum pitur pmittit. ¶ Vel

Mistice p a
ues.

Ian.

Re.

Beda.

Ian.
Ro.
Ruo.

Glificacoz corpu
p9 resur.

Aug9.

Aug[ustinus]

Cris[ostomus]

Raban[us]

Ieron[imus] eximit

Mora[liter]

De s[an]c[t]is viri[s]

[mortuorum] ut quantum ad eandem etatem esset erit ibi ista
similitudo. Unde Aug[ustinus] ibidem subdit. Restat
ergo unusquisque recipiet suam mensuram quam
habuit in iuventute si senex est mortuus vel
fuerat habiturus si ante defunctus est ab apostolo
vero non in mensura stature sed in mensura
etatis plenitudinis Christi quia resurgent corpora
mortuorum in iuvenili etate quantum ad Christum
pervenire cognovimus. Hec Aug[ustinus]. ¶ Et de vestimento quid solliciti estis. Considerate li-
lia agri. Hic dissuadet sollicitudinem pro
vestimentis. Cris[ostomus]. Hoc dicens non omnino
prohibuit sed sollicitudinem ¶ Considerate li-
lia agri quomodo crescunt. Sunt tam preciosis co-
loribus induta. Non laborant coloribus
se ornando. Neque nent indumenta sua co-
ficiendo. Quod dicit laborant ad viros
pertinet. Quod dicit nent ad feminas que
tamen regalia indumenta conficiunt. Unde
subditur. Dico autem vobis quia nec Salamon
qui pre aliis regibus floruit In omni gloria sua
scilicet divitiarum sanctitatis et potentiarum. Cooperitus
id est vestitus ornatus tam pulcre sicut unum
ex istis. Rabanus. Que color ornamenti
florum et sicut divinus eius rubor. Ieron[imus]. Quod
sericum que regum purpura que pictura tex-
tricum potest floribus comparari. Quid ita rubet
ut rosa. Quid ita candet ut lilium. Viole
vero purpuram nullo superari murice oculorum
magis quam sermonum iudicium est. Ubi et in Sala-
mone fuerunt vestes aliene. In floribus pro-
prie. Ille ab arte iste a natura. ¶ Mora[liter] per li-
lia que extra sunt candida intus aurea
et que odorifera intelliguntur sancti viri qui in cor-
de sunt candidi per puritatem in conscientia au-
rei per caritatem et in vita odoriferi per sanctitatem.
Unde Cantic[orum] Dilectus meus candidus et rubicundus.
Candidus per puritatem rubicundus per cari-
tatem ex quibus per vite sanctitatem. Et sic li-
lium est superius apertum et inferius clausum
ita sancti viri ad celestia desideria habent cor-
da aperta et ad inferiora amplectenda to-
taliter clausa. Et sic diversi flores diversis coloribus
induuntur. Sic diversi sancti diversis virtutibus ad-
ornantur. Quidam enim induunt candorem pu-
dicitie ut lilium. Quidam ruborem caritatis
ut rosa. Quidam iacinctum celestis contem-
plationis ut viola et omnis virorum virtutum ut
fenum. ¶ Si enim fenum agri quod hodie est et
cras in clibanum mittitur deus sic vestit quanto
magis vos modice fidei. Ubi fortem romani et
vocat lilium fenum dicens. ¶ Si ergo fenum et
vile agri et non tamen quod hodie est in modico
tempore durat. Et cras in futuro. Glo[sa]. Cras
pro futuro ponitur in scripturis. In clibanum mit-
titur et ideo corruptibile deus sic vestit sic
pulcre sic oportune sic sine sollicitudine.
Glo[sa]. Si ista que ad visum sunt tempus tamen et a-
to ceaduca in igne cremabuntur deus tam venuste
adornat quanto magis vestiet vos qui estis ro-
nabiles et quo ad animam estis immortales qui
estis ad ymaginem dei creati et ad gloriam se-
piternam vocati et ideo omnis fiducia in eo ha-
benda est. Et tamen vos estis modice fidei qui
de dei providentia dubitatis. Glo[sa]. Quasi nec de
hiis simplex victum et vestitum fidentes sumus
quia invisibilia speramus pro modica fides est

que nec de minimis certa est. Quamque in aliqua
promissione dubitat modicus est fide et quanto
plus dubitat tanto minus invenit ea pro
quibus sollicitus fuit. ¶ Mora[liter] per fenum quod in
clibanum mittitur intelligitur mali qui qui vero
fuerunt aridi in fide et in opere bono remissi
mittuntur in clibanum infernale comburendi
non consumendi. ¶ Quomodo autem corpora dampnatorum
possunt comburere et non consumi ostendit Aug[ustinus]
ut recitat Ianuensis sermone secundo multis exemplis quorum primum
est de quodam genere vermium quos asserit Aug[ustinus]
in aquis fervientibus impune conversari. Immo
et qui non solum in aquis talibus sine lesione vivunt
verum et extra tales vivere non possunt. Secundum exemplum est de mon-
tibus de quibus dicit quod quidam sunt notissimi
montes Sicilie qui tanta temporum vetustate usque
nunc flammis exestuant et integri perseverant satis
idonei testes sunt quod corpora ardere possunt et non
consumi. ~~etc.~~ Tertium exemplum est carbonum qui igniis
corpore sic facti sunt incorruptibiles ut in terra
humida suffossi quo alia ligna putrescunt non
corrumpantur. Quartum exemplum est de carne pavonis de
qua ut dicit Aug[ustinus] Quis nisi deus dedit carni
pavonis ne putresceret. Et narrat ibidem
quod semel dum hec avis cocta fuisset et obla-
ta de pectore eius usque ad annum servari fe-
cit et nullam lesionem invenit nisi quod aliquid cor-
pulentie siccioris fuit et stricioris. Quintum exemplum est
de salamandra de qua dicunt qui de naturis
animalium indagarunt quod vivit in igne de cu-
ius pelle corrigie preciose que quando vetustate con-
sumpte si in ignem proiciantur ex veteribus fiunt
nove. ¶ Et ergo solliciti esse dicentes quid man-
ducabimus aut quid bibemus quod pertinet ad
alimentum aut quo operiemur quod pertinet ad
vestimentum. Hec omnia gentes inquirunt quia infi-
deles sunt et de eternorum promissione non confidunt.
Glo[sa] interli[nealis]. Quid amplius hec fidelis a gentili-
um animi infidelitas sollicitat et curis hu-
ius vite fatigat. Cris[ostomus]. Quia gentiles in rebus huma-
nis fortunam credunt esse non providentiam neque iudicio
divinas suas gubernari estimant sed incerto
dura eventu et ideo timent et desperant quasi quia nul-
lum habent gubernantem qui autem se credit dei iudi-
cio gubernari escam suam in manu dei committit.
Unde sequitur Scit enim pater vester celestis quia hiis omnibus in-
digetis ut non dubitetis de esse vestrum promissa sunt
hec a deo qui nobis in via scit hec esse necessaria
qui nobis dat ¶ Super isto textu Scit enim pater
vester sic scribit Ianuensis sermone tertio. Magna nobis
de deo debet esse fiducia in ipso est benivolentia et non
de pater vester et omnium futurorum presciencia et non de scit.
¶ Circa primum notandum quod magna benivolentia nobis exhibu-
isse in hoc quod pater vocatur Deuteronomii xxxii. Nonne
ipse est pater tuus qui possedit te fecit et creavit
te. Fecit quantum ad corpus creavit quantum ad a-
nimam. Possidere debet nos quantum ad res Sed a do-
minio corporis expellunt eum luxuriosi. A domi-
nio anime superbi. A dominio rerum avari. Ista sunt tria
que secundum dicta Salamonis honorem a domo expellunt
fumus mala uxor et stillicidium. Que spiritualiter intel-
lecta deum a corde humano excludunt. Fumus
superbie que in altum ascendit sed cito evanescit.
Mala uxor carnalis concupiscentie que animam a vo-
luptate quiescere non permittit. Et stillicidium
avaricie que per sollicitudinem inquietat ¶ Circa
secundum de prescientia notandum Ianuensis quod curiosi magis dubio que-
rere consueverunt Unde si quod tamen scientia dei falli

nõ possit et p̄sciat dampnand9 et nil p̄scito p̄
desse poterit boni et mali op9. 2ª est cur de9
creat et vasa p̄mittit quos dampnandos fo-
re cognovit. Ad p̄mā interrogacōm dicit tñ mo-
de posse videri. p̄o nrām insufficienciā et igno-
ranciam confitendo. Dicit ei phs q intellcs nr̄
se hʒ ad manifa nature sicut oculus noctu
e ad lucē solis. Si g° intellcs nr̄ nõ sufficit
cognoscere manifa nature quō cognosceret occul-
ta nature diuine. Vn narrat Tulli9 de nā
deoꝝ q quidā rex quesiuit a quodā phō quid
esset deus. et phs p triduū inducias expetijt
ad inveniendū quo completo iterū triduū expe-
cijt induciarū. et adhuc illo expleto et peijt
et accepit. et adhuc vlteriore terminū pe-
cijt. Cui rex. et nūc video deludis. et ille
non dñe. sʒ deus ē tam immensus q quāto pl9
de eo cogito tanto plus i me deficio. et quod
de eo dicā nõ invenio. 2° mod9 respondendi est
quam omnibꝫ repellendo. Iste mō traditū a
dnō Mathei 21. Et ego vos interrogabo v-
nū sermonē. Talibꝫ g° curiosis p. eoc. quō ē
respondenda ut dum nesciunt ad manifa et mi-
nima videre desinant p̄funda investigare.
¶ De hys itaqꝫ minimis et manifestis alia
dā ponamus que adducit Aug9 de ciuit.
p° cum querit cum ea sint lucidissima v3
argentū oleū et ignis. et nichil hñt i se ni-
grum. et nichil dicit qd nõ hʒ. quō est q ole-
ū lucidū maculas nigras effundit. Argen-
tum candidū nigras lineas tingit. et ignis
fulgid9 ligna et lapides nigrat. et omnia que
tangit deterrima. 2° querit quō palee sunt
tante frigiditatis q nives in estate media
conseruant ne fluant et tante caliditatis
q poma cruda maturent cum cū callidū et
frigidum sint omnio contraria et duo contraria i eode
sb̄o esse non pñt. 3° querit de quadā fici
genere que si ponatur mox fundū petit ibi
q madefcta et aqua repleta supnatat et i su-
periori pte aque consistat. 4° querit de calce
quō ignis latens continetur. et cū naturalr
aq igne extinguunt et oleū nutriat cū si quis
aquam i calcem infundat mox ignis latens
furere incipit. et si oleū adhibeat illū igne
extinguit. 5° querit de adamante qd nul-
lo frangit ferro nullo igne consuit. et cū san-
guine hircino frangi phibet. 6° querit de du-
obꝫ fontibꝫ quoꝝ vnus ē i egipto i quo faces
extinguitur accense et reaccendunt extincte. Ali9
quidē de nocte est tam callidus ut nõ tangat
i die tam frigidus ut nõ bibat. Si g° cu-
riosi istoꝝ et similium nesciunt reddere roem desi-
nant celestia indagare. ¶ Terci9 mod9 respon-
di ē roibꝫ et ex° veritate manifestando. Que-
re g° ad qsitū dicit p̄t q diuina p̄sciā nullam
necitē rebꝫ inferat quomōmodo q deus p̄sciat
quam futura de necitē. et io sol oritur nitio
q deus sic p̄sciuit et pordinauit. et hō volunta-
rie currit et deus sic instituit et p̄sciuit. Illa que
quesiuit a cā necio operante f° ordinatoꝝ diuinā
de necitē ventura sunt. Que quā sunt a cā libere
voluntatis eveniunt libere. Vn ad mani-
festandū libertatē volunt9 ponit Aug9 et
Boeci9 exempl tale. Sit aliquis paratus ad am-
bulandū ad tertiū terminū. Sit ali9 sup al-
ta specula p̄sciens futuroꝝ et moneat p̄mū
ne p viā sinistrā incedat sʒ mediā viā vel

dextram teneat et ille contempnens p sinistram
viam vadat et vadat i latrones nõ fu-
it hoc speculatoris qui p̄sciuit et admo-
nuit sʒ illi9 qui s° ammonicioꝝ nec contemp-
sit. Via sinistra ē q ducit ad infernū. dext-
ra ē p̄ma que ducit ad celū. Via media
ē impfectoꝝ que ducit ad purgatoriū. Ds
p̄cepit ne quis p viam sinistrā incedat. sʒ
ad dextram vel saltem mediam viā capi-
at. Si g° viam p̄mā eligat et ad infernū
descendat nõ deo inveniti et monenti sʒ con-
tempnenti d3 merito imputari. ¶ Prete-
rea querit Aug9 quare vulnat9 medici-
nas requirit cū deus sciat qn̄ sit moritur9
et quare agricola terram serit et vinea colit
ex quo deus scit quos fruct9 debeant p̄ducere.
et si vulnatus medicinā contempnit mor-
te moritur. Et si agricola terram vel vineā
nõ coleret sterilis esset q deus sic constituit
cū futurū et p̄sciuit. ¶ Ad secundā q° que-
ritur q̄re deus vasa p̄mittit qs dampnandos
ee cognoscat. Rndꝫ aplūs ad Ro. 9 dicens. Nō
ne potestatem hʒ figulus ex eade massa fa-
ce aliud quide vas i honore aliud i con-
tumeliam. Vbi dicit Aug9. ideo nõ vtru-
qꝫ i honore ne homines extumeant. nec
vtrumqꝫ i contumeliā ne indicium tria ex
alter. At p hoc ne ex debito iustie de sup-
plicio cumqueratur nec liberat9 gtis de me-
rito glietur. ¶ Et Aug9 i encheridion di-
cit. q deus summe bonus nõ sineret mali
esse i opibꝫ suis nisi ut de malis possit bo-
nū elicere. Quatuor quā bō de hominibꝫ eli-
cit. p̄ q ex hoc boni meliores apparet
cum opposita iuxta se posita magis appa-
reut. Vn dicit Aug9 ibm. Et malum
vn ordinatū et loco suo positū eminen-
cius commendat bonū ut magis placeat
et laudabilior fiat dū alijs op̄at ma-
lum. 2° ex hoc q iusticia commendat.
Cū eñ vniverse vie dni sint mia et vita
si omnis ex mia salvaret nõ appareret ei9
iustia. et si omis ex iustia dampnaret
nõ appareret ei9 mia. Et si iudex oibꝫ
malefctoribꝫ pceret nõ appareret iustus
et si nulli vnqꝫ pceret non appareret pius.
3° q p malos boni exercentur et maior eis
corona p̄paratur. Si eñ mali nõ fuissent n°
xp̄s occisus fuisset. et sic homo nõ esset redemp-
tus nec Stephanus fuisset lapidatus. nec aliqs
scs p martiriū occisus nec coronatus. Greg.
q lima ferro et fornax auro et virga g°
nõ hoc tribulacio viro iusto. 4° q de ma-
lis multi fci sunt boni uel grati. Sicut
de Esau malo natus ē scs Job. Ex spinis
eñ nascitur rosa. io si spina abscinderet
nulla rosa nasceret. Seruat g° deus ad
tempus spinas ut electas suscipiat rosas.
2° pō indigēcia ita cum dr. q hys oibꝫ
indigetis. ¶ Ex quo datur intelligi q nõ
debemus talia querere ad effluenciam
sʒ ad sublevand indigenciā at i nob at
i alijs. Cō qd faciunt gulosi q nõ re-
spiciunt ad sanitatē et necitē sʒ ad volup-
tatē cū tū dicat Seneca. Palatum fames excitet
nõ sapores. Se. querite p° regnū dei et
iustiam ei9 et hec oia adicient vob. post
q dissuasit sollicitudinē nocivā hic co-

Marginalia (right margin): Tres vie. / Exō Aug. / ¶ Ad scdam qōm. / Aug9. / Aug9. / q bō ds elicit de malis. / 2°. / 3°. / Greg. / 4°.

cludit de quo quis potest solliciari quod de
nobis. Vide in hoc innuitur bonum celeste spirituale et temporale. De primo dicitur querite primum regnum dei. de secundo et iustitiam eius. de tertio
et hec omnia adiicientur vobis. Virtutes
non dicuntur bona temporalia quia non dantur pro
temporali vita sed pro eterna. Dicuntur tamen bona
triplex primum bonum est bonum glorie secundum gratie tertium
fortune. primum est maximum. secundum minus. tertium minimum
ideo primum debet esse in intentione tamquam premium. secundum in operatione tamquam meritum. tertium in adiectione tamquam sustentamentum. Et hoc est quod dicit Nolite solliciti esse. querendo temporalia sed eterna bona.

Movet ad querendum regnum dei

Ad querendum regnum dei movent eius bonitas
eternitas. In psalmo. Regnum tuum regnum omnium
seculorum. Speciositas. Sap. 5. Accipient
regnum decoris. Tranquillitas. Mt. 13.
Colligent de regno eius omnia scandala.
Sterilitas. Luc. 22. Et ego dispono vobis
sicut disposuit etc. Et ne sit in querendo
difficultas ostendit viam cum addit. et iustitiam eius. qui in perpetuum vivent et apud
dominum est merces eorum et cogitatio eorum etc. Sap.
5. Regnum dei queramus sectando iustitiam.
Et hec omnia scilicet temporalia adiicientur vobis.
Non dicit dabuntur sed adiicientur. quod nobis
in intentione eternitas in usu temporalitas debet
esse. Et hinc ait Beda. Hic manifestissime
ostendit non esse ista temporalia appetenda tamquam bona nostra ut propter ipsa debeamus benefacere si
quid facimus sed tamen esse necessaria. quid autem intersit inter bonum quod appetendum est. haud similiter
declarat cum ait. Querite primum regnum
dei et hec omnia adiicientur vobis. Regnum
ergo dei bonum nostrum est et hoc appetendum et
ibi finis constituendus propter quod omnia faciamus.
Sed quia in hac vita militamus ut ad illud
regnum pervenire possimus que vita sine hiis
necessariis agi non potest. Adiicientur hec vobis inquit sed vos regnum querite. quod non ait dabuntur sed adiicientur. profecto indicat aliud esse
quod datur principaliter. Nunc et sine convenienter
in hoc quod dicit primum dat intelligere quod primo
et principaliter spiritualia et celestia sunt querenda et
post temporalia. Istum ordinem inquit pervertunt
avari qui bona temporalia semper preponunt ut
predictum est. Iustitia ergo regnum dei sed enim est illa
per quam primum regnum dei adquiritur. de qua
dicit Augustinus. Venale habeo dicit dominus quid.
regnum celorum. quo emitur paupertate regnum
dolore gaudium labore requies ignominia
gloria morte vita. Moneta ergo qua regnum celorum emitur est paupertas. Mt. 5. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est. Moneta qua emitur
gaudium est dolor et persecutio. Ibidem. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Moneta qua emitur requies est labor prime. Mt. 11. Primum a
gite appropinquabit enim regnum celorum. Moneta qua
emitur gloria est ignominia et humilitas. Psalmus
Da. 16. Sicut comminuti fuistis et efficiamini
sicut parvuli etc. Moneta qua emitur vita
est mors propter Christum assumpta. Mt. 11. Regnum
celorum vim patitur etc. Augustinus. Violentia
quibus sic fiat qui propter regnum celorum omnia pro
contempnunt. Nota dicit. Et hec omnia adiicientur
vobis. Non est intelligendum sicut dicit Augustinus
quod sit adiicientur cum apostolus ipse dicat in

Querite primum regnum dei.

Beda.

Ho. Augustinus.

Augustinus.

Augustinus.

fame et siti in frigore et nuditate. Sed alii datur
alii subtrahuntur. Est enim ut dicit Augustinus ut medicus
et novit que sunt apponenda et que sunt subtrahenda. Cum ergo apponuntur sunt ad gratiarum actionem cum
vero subtrahuntur ad probationem. Hoc nisi quod dicit adiicient. dat intelligere quod bona temporalia debemus
diligere sicut accidentia. Accidens enim est quod adest
et abest preter subiecti corruptionem. Veri ergo boni
diligunt temporalia ut accidentia quia si assunt non
corrumpuntur per superbia vel avaritia. Si desunt
non corrumpuntur per impatientiam. Talis erat apostolus
qui dicebat ad Philippenses 4. Scio habundare et
penuriam pati. Avari autem diligunt temporalia ut
substantiam quia si assunt corrumpuntur per superbia. si desunt corrumpuntur per impatientiam. Eccl. 5. Divitie
in malum domini sui pereunt in afflictione pessima.

Ibat Ihesus in civitatem que vocatur Naim.
Luc. 7. Primo huius evangelii intelligendum
quod inter omnia miracula a Christo
humanitus perpetrata mortuorum suscitatio quandam privilegium vendicat spirituale vel quandam
eminentiam dignitatis. Cum enim tres
mortuos a Christo legimus humanitus suscitatos scilicet filiam archisinagoge Mt. 9. Mr. 5.
Luc. 8. filium matris vidue viduam porta
delatum de quo hic et Lazarum in monumento
quatriduanum Joh. 11. Horum suscitatio cum diligentia est advertenda et quantum ad historiam suam et misticum intellectum. Unde ut de
secunda suscitatione hic aliquid explicetur primo historice deinde secundo mistice breviter est declarandum.
Quantum ad primum dicitur Ibat Ihesus etc. In processu sunt notanda loca testes motivum
modus curandi probatio facti et laus populi Christum magnificantis. Primo hic dicitur Ibat Ihesus. postquam
servum centurionis sanaverat solo verbo
in partibus Galilee iuxta Capharnaum ibat Ihesus
in civitatem que vocatur Naim. Beda libro 2.
Naym civitas est Galilee in secundo miliario montis contra meridiem iuxta Endor qui est vicus
grandis in quarto miliario eiusdem montis
ad meridiem. Et ibant cum eo discipuli
quos vere elegerat et in testes ydoneos adaptaverat. et ideo ipsum continue comitabantur.
Joh. 15. Et vos testimonium perhibebitis quia ab
initio mecum estis. Et turba copiosa. supple
cum ipsa ibat. Ideo autem cum tanta turba comitabatur quia eos in loco campestri sapienter
instruxerat et ipsis sanctis leprosum mundaverat. Mt. 8. et servum centurionis potenter curaverat. Mt. 8. Ideo autem voluit dominus turbam
multam et cum eo et cum vidua ambulantem ad
hoc fatum concurrere. Ut uno a mortuis corporaliter suscitato et ad vitam restituto multi a
morte infidelitatis fideles suscitarentur et per fidem viverent filii. Iustus autem ex fide vivit. Abacuk 2. Cum appropinquaret porte civitatis.
In qua vel intrare intendebat. Ubi erat mulier multa frequentia propter negotia intrantium et exeuntium. Ecce defunctus efferebatur. Solebant enim antiquitus non infra civitates sed extra poni sepeliri. sicut et dominus extra civitatem erat sepultus.
Mt. 27. Filius unicus matris sue. i. filius quem
solum habebat mater. Et hec vidua erat. et ideo
potius consolanda. Iuc. 7. Religio munda

munda et immaculata apud deu hec e visi
tare viduas et pupillos in tribulatione eorum. Et
ecce turba civitatis multa erat cum ea. ut eam
consolarent sup filij interitu. et quia vacabat
ad pietatis officiu meruerunt videre miraculu.
Consequi eciam funus ad sepulcrum et interesse exequi
is mortuorum opus est vite. Tam sermone
et sup isto. et hec vidua erat. Mulier ista de
morte filij multum dolebat et ideo lamentabili
ter flebat. Dolor autem eius ex quatuor causabatur.
Uz ex eo quod erat mulier. ex eo quod erat vidua
ex eo quod erat mater unica. Primo inquit dolor
causabat ex eo quod erat mulier naturaliter.
enim mulieres magis compaciuntur quam viri ex
eo quod habent animam magis mollem. Mulier enim
mollis dicitur secundum philosophum libro de animalibus. dicit enim quod
in omni genere animalium femine sunt magis
molles quam masculi preter ursam et leopardam.
Quam vero invenit mulier ferox et severa non
mulier sed ursa vel leoparda dici debet. Muli
er naturaliter est frigida et humida et ideo de faci
li passibilis. Vir autem in comparatione ad mulierem
est calidus et siccus et ideo non tam facile debet pati.
Propter ideo in filij morte vel adversitate plus dolet
mater quam pater ex eo quod est magis mollis et passibilis.
In filij autem honore et sublimitate naturaliter plus
gaudet pater quam mater. quia ampliori viget magna
nimitate. Et istud innuit proverbiorum 10. Vbi sic.
filius sapiens letificat patrem. filius vero stul
tus mesticia est matris sue. De filio itaque sa
piente et bono pater letatur. mater vane gloriatur.
De filio vero stulto mater habet tristiciam. pater verecundiam
proverbiorum 17. Ira patris filius stultus et do
lor matris que genuit eum. Secundo causabatur do
lor ex eo quod fuit mater naturaliter. enim mater
plus diligit filium quam pater ut probat philosophus. 8.
ethicorum et ideo plus de morte tristatur. de amissi
one enim eiusdem rei quam magis diligimus am
plius tristamur. Quare autem mater plus dili
git quam pater multe cause possunt assignari. Prima quod na
turaliter habet multos defectus quidem defectus releva
tur quodammodo quando ab ipsa filij generantur. Unde
multa que a viris odio habentur propter filiorum ge
neracionem ab ipsis amplius diliguntur. Ideo satagit
mulier se per filiorum generacionem et in defectibus rele
vari et a viris intencius diligi ardencius ipsos
amant. Secunda causa est quia illud quod laboramus
et dolore patimur graviorem amplius dilig
imus naturaliter. Mater autem plus laborat et la
bore patitur circa filium quam pater tam in portando
quam in pariendo et educando. Tercia causa est quia il
lam rem plus diligimus quam certitudina
liter nostram esse cognoscimus. Mater autem certitudinaliter
cognoscit quod filium generavit. Vir autem etsi credat
tamen certus non est si sit de suo semine generatus.
Quarta causa est quia illam rem plus diligimus in qua nos
magis nos ipsos salvamus. Secundum autem philosophum
mater posset plus generare de substancia matris quam patris.
Quinta causa est quia amicicia cohabitur ex continua cohabi
tandi et conversandi. matres autem cum filijs amplius
consueverunt cohabitare quam patres. Sed hic sa
ciendum quod licet mater plus diligat filium quam pater tamen
naturaliter filius plus diligit patrem quam matrem.
Et causa racio est quia pater est principium effectivum
et formale in filij generacione. tamen quia filius debet
patri in omnibus bonis succedere tamen quia ab ipso
habet dignitatem et honorem. Pater et mater plus
diligunt filios quam filij parentes. et racio est quia pa

rentes de sua natura propria dederunt filijs sua
corpora in generacione filij a parentibus nichil dederunt
et ideo parentes diligunt filios et opera sua et
carnem suam et membra sua. Videmus enim quod
humor transit a radice in ramos et non e
contra. Sic et amor a patre qui est radix ma
gis fluit in filium tanquam ramum quam econverso. Tercio
causabat dolor eius ex eo quod fuit vidua.
Vidue autem facile decipiuntur quia sunt sine vi
ro consolatore. Mathei 23. devorant domos
viduarum sub optentu prolixe orationis. Et quia mo
lestant quia sunt sine viro defensore ysa. i.
Defendite viduas. Sicut sunt in castra
quia sunt sine viro consolatore et ideo magnum
preciu est contristari. et magnum meritum co
solari Job 29. Cor vidue consolatus sum
quando vidue filios amittunt multum dolere
consueverunt. quia remanserunt eis in loco
consolantis defendentis et consiliantis.
Aliquando tamen expedit viduis filijs et viris
orbari ut magis libere possint deo servi
re. Unde refert Ieronimus in epistola ad paulinum quod
cum dum virum et duos filios perdidisset genibus
provoluta deo dixit. Expedicius tibi servitura
sum domine qui a tanto onere me liberasti.
Debent et ipse vidue tria vicia spiritualiter
vitare scilicet ociositatem loquacitatem et curiosita
tem de quibus dicitur prima thimothei 4. Simul et ociose sed et
verbose et curiose loquentes que non oportet. Primo
non debent esse ociose Ieronimus. Semper bonum ali
quid facito ut diabolus inveniat te occupatum.
Ezechielis 16 dicit quod hec fuit iniquitas sodome
superbia. saturitas habundancia et ocium. Prima
thimothei. Vidua que in delicijs vivit mortua est
supra et in mente. Ideo dicit augustinus quod corpus
hominis est velut instrumentum ferreum quod si exercetur
conterit et debilitate minuitur. Si non exercetur
rubigine consumitur. Sic enim corpus exercicium vi
gilijs debilitate minuitur. Si non corpore re
cessit. Melius est autem ipsum laborando conte
rere quam inercia consumere. Secundo non debent
esse verbose. Quamvis autem verbositas reprehensibilis
sit in viris. in feminis tamen magis autem in viduis
secundum crisostomum. mulieres in tantum sunt molles
et fragiles. et quia innate ideo de facili decipiuntur
quia sunt molles ideo ad malum cito flectuntur.
Et quia sunt fragiles ideo de facili superantur. Ideo
diabolus non aggressus primo adam sed evam sciens
quod mulier facile decipitur. eo quod est sexus ignavi
or et cito flectitur. eo quod est sexus mollior
et facilius movetur eo quod est sexus fragilior. Tercio
non debent esse curiose et hinc inde discurrere
sed in domo propria manere aut in ecclesia oracioni
bus insistere. Prima thimothei 4. que vero vidua est
desolata speret in deo et instet oracionibus et ob
secracionibus die ac nocte. Legitur de naturis re
rum quod turtur amisso pari. stat in yeme in
domo propria. in estate vero fugit ad loca
frigida. Sic et vidua in yeme id est in vita pre
senti in qua est frigus peccati et carencia caloris ut
ignis divini et sufflacio venti maligni et temp
tacionis diaboli debet morari in domo propria non
discurrendo vel vagando memor sine dubio
quia que discurrit facile castitatem amittit. et in
domo propria conscientie sponsam scilicet mundando et in
domo sancte ecclesie oracionibus insistendo. Ecclesiastici
secundo. Si vero sentiat in carne aliquem nimi
um calorem transeat ad locum frigidum. hoc

Quare parentes plus diligunt fili
os quam econverso.

De dolore vi
duarum.

Tria vicia a vi
duis vitanda

Exemplum de turture.

¶ D.
De honore parentum precepto

e sumat remedia refrigerativa. s. materiam
carnis carnalitatem conculcante habundanciis
lacrimarum concupiscenciarum extinguente. sicut holocaustum
babat frequenter ad rorem verbi dei refri
gerantem. ¶ Tercio causabatur dolor ex eo quod
erat filii vidua nec. Non ei alius filius qui re
manserat quam ipsam aleret et nutriret. et hoc
quippe spectat ad filios s. nutrire parentes
et fovere. Ad quod inducimur divino precepto Exo
20. honora patrem tuum et matrem tuam. et intelligitur
non tantum de honore sed de beneficencia sed quia plus mo
vent exempla quam verba ad hoc instruimur exemplo
domini qui de matre curam habuit et in vita vel o
bediendo. luc. 2o. Erat ei subditus illis.
Et in morte ipsam iohanni recommendando
et post mortem sibi apparendo. Quia vero se
pe plus inducunt promissa quam exempla vel ver
ba. Io dominus addit. ut sis longevus super
terram. et intelligitur non tantum de terra morientium
sed et viventium. Et quia aliqui sunt dura et
obstinaces quos plus movent comminaci
ones quam verba exempla vel promissiones. io commi
nacionem fecit dominus exo. 12 dicens. qui male
dixerit patri vel matri morte moriatur. et intelligitur
de morte non tantum temporali sed et eterna. Et quia
nis omnia exempla promissa et comminaciones non proficie
rent adhuc ad idem inducerent instinctu na
ture. Refert valerius quod cum quedam mulier
ob quoddam flagicium fuiat carceri manci
pata ut ibi deficeret filia sua nuper de bona
mulier ipsam quotidie visitabat pre tamen
ipsam perscrutabat ne quid comestibile sibi
deferret. Illa vero extracto ubere propria
matrem singulis diebus alebat lacte. Cum
vero iudex miraretur quod tanto tempore sine victu
mulier supervivet. repertum est quod fiebat. dum
iudex pietate motus matrem filie commenda
vit. Aliud exemplum est de ciconiis. qui cum cico
nie senescunt filii parentes ponunt et velud
pullos foveunt et nutriunt. ¶ Secundo. quam cum
vidisset dominus. Quod motivum ad faciendum mira
culum. Ubi in textu implicantur tria commendabi
lia primo aspectus miserie. Ibi quam cum vidisset.
contra tales qui in prosperitate existentes libenter as
piciunt tribulationum paciencium respicere dedig
nantur. 2o. affectus misericordie cum subdit. misericordia motus
est. contra illos qui infirmitatibus vel tribu
lationibus aliorum non compaciuntur. 3o. affatus cle
mencie cum addit. dixit illi. Noli flere.
contra illos qui nec verbo consolantur alios.
Dixit ergo. quam s. viduam cum vidisset
visione s. corporali et intellectuali. misericordia motus
est. i. cum pro pietatis affectu movebatur
super illam s. viduam. Unde dominus tribula
tos non despicit sed exaudit. ps. Cum ipso
sum in tribulatione etc. Ubi hic sciendum quod mul
tiplex est utilitas tribulationis. Et quia tribu
latio sepe per ignem intelligitur in scriptura. io
sunt 1a. proprietates ignis. 1a. effectus tribulationis
utiles omnino. Primo quia novo primo quod tribulatio
ad modum ignis illuminat. ps. Oculos quos
culpa claudit pena aperit. dan 10. 1a
tempora mutabuntur donec sciat quod ducet altis
simus in regno hominum. Et subdit post. Post
finem dierum ego nabugodonosor ad celum
levavi oculos et sensus meus redditus est michi.
hec illuminacio figurata est in illuminacione thobi
e qui felle posito super oculos eius visum recep

¶ E.
Tribulationis utilitas multiplex.
1a. proprietas ignis.

pit. Tob. 11o. In amaritudine fellis intelligitur
amaritudine tribulationis. 2o emollit ut ignis
ceram. vel omnino liquefacit ut ignis metal
la dura. Job 23. Deus mollivit cor meum sicut
cera igne modico emollit et veterem ymagi
nem deponit et novam recipit. Sic corda
non indurata modicum tribulatione emolliuntur. et
vetustatem viciorum deponunt. ac novitatem
virtutum assumunt. Corda vero dura non lique
fiunt ad ignem tribulationis nisi sit tribulatio magna
mortem inferens vel comminans. Ac tunc vetus
tas depositis viciorum et corda parata sunt fluere in no
vam formam et modulum recte vivendi sta
tim parata omnino sacerdotis mandato. Tunc eis fit
felix commutacio dextere excelsi. Vasa eis ignominie con
mutantur in vasa glorie et servi diaboli fiunt servi
dei et filii. Job 28. Aurum lotus est in quo confla
tur hic locus est ignis tribulationis. 3o. tribulatio
roborat hominem sicut ignis roborat laterem
quem tamen comburere videtur. Io 4o. Tribulatio pa
ciencium comparatur. Tribulacio roborat indurando sicut
et dentes leonis infernalis qui sunt heretici
malorum suggestores detractores et persecutores
nichil possunt in eos de dentibus diaboli. ysa. 5
quare atteritis populum meum et facies pauperum
commollitis. Passio martirum multos dentes
excussit de ore diaboli quia visa passione sanctorum mul
ti ad christum conversi sunt. 4. tribulacio destruit et
quasi ad nichilum vincula amoris quibus alligatus
gatus est mundo. Unde dan 3o. Tres pueri qui
ligati missi sunt in fornace inventi sunt so
luti. Tribulacio est velut absinthium quo pueri
hii spirituales a consolacione corporali separantur.
Sicut pueri aliqua amaritudine a lacte sepa
rari solent. 5o. tribulacio hominem probat. ecc 27.
Vasa figuli probat fornax et homines iustos tribu
lationis temptacio. Tob. 12. Quia acceptus eras deo
necesse erat ut temptacio probaret te. Ps. Quod fla
gellum grano quod lima ferro quod fornax auro
hoc tribulacio viro iusto. Idem. Nemo vires
suas in pace cognoscit. si bella desunt virtutum
experimenta non prodeunt. 6o. tribulacio purgat.
Job 15. Omnem palmitem qui fert fructum purgabit
eum ut fructum plus afferat. 7o. tribulacio ad
modum ignis desiccat ab aquis deliciarum et sic
conservat. Greg. in pastorali. Cor salamonis
idarco sapientiam funditus deseruit quia ipsum nul
la disciplina tribulationis custodivit. Tribulacio
est ut murra a putrefactione custodiens. Hec pau
lum custodivit ne superbiret. 2 cor 12. Et
ne magnitudo revelacionum extollat me da
tus est michi stimulus carnis mee angelus sa
thane ut me colaphizet. ¶ Ex istis patet sin
gulis annotatis quod tribulacio hominem deo grati
ficat et per consequens eum facit deus exaudiri.
Unde dominus non vocem sed votum vidue tribulate
exaudivit et eam de interitu filii consolatus
est dum ei dixit. Noli flere. Quo implevit of
ficium consolatoris ad quod ipse vocatus fuit.
ysa. 61. Ut consolarer omnes lugentes in syon.
Et accessit et tetigit loculum. i. libitinam et
feretrum. Hii autem qui portabant steterunt. Vo
lentem homines feretrum cum mortuo portantes
vel quatuor portitores qui sunt quatuor elementa ac
qualitates aut complexionates corporis humani
inter que terra et melancolia trahunt ad
terrenorum amorem vehementem. Aqua et fleuma
ad deliciarum fluxibilitatem. Aer et sanguis
ad mundi gaudia et vanitatem. Ignis et cole

ra ad iracundiam et animositate. Vn glo.
homo a terra portatur qui sola terrena cogitat
ab aqua qui luxuriam. ab aere qui omnia
plausu humana facit. ab igne qui malicia
am cogitat. Et ait. 6. x. Adolescens. i. p
terito et futuro vocat ea que no sunt ta
q ea que sunt. Tibi dico. qui dicit ppria
virtute impio no p alium adiuro. Surge. s.
a loco mortis. Et resedit qui p erat mortu
us qz vita redijt p xpm qui ht claues
mortis et inferni. Apo. p. Et cepit loqui
i signum vere suscitatois. et reddit illum matri sue
ut eam consolaret quem quidem prius dederat
i conceptione. ¶ Hijs psuppositis p intellcu
litteralis hui euangelij de intellctu mistico breuit
est dicend. p cui declacoe pono conclusiom ta
lem. Sicut mors corporalis mortis spualis est figa
ita mortui suscitatio p xpm sca resuscitatois spu
alis est significatiua. Que p pte sic scribit beda
li. 2. sup luc. Defunctus hic qui extra porta
ciuitatis multis intuentibz effert sigt hoi
nem letali crimine soporatum. Moritur eni
anima p pcto qz anima q peccauit morietur.
Cui sine conc. i. an sermone p dicens. P de
functum istum pctor designatur de q. 4. p ordinez
sunt videnda. p quare pctor p mortuum ite
2o qd est monumentum i q includitur. 3o q sut
portitores a quibz portatur. 4. que est illa por
ta p quam effertur. 5. que est vidua a qua de
fletur. Circa p notand qz pctor p mortuum i
tel. qz ad instar mortui frigidus et pondero
sus et fetidus esse satur. Frigiditas causatur
i pctore ex trib. p a frigida suggestioe diabo
de qua dr ecc 28. Frigidus ventus aquilo
flauit et gelauit cristallus. Iste ventus aq
lonaris e tempta illius qui dixit ysa. 14.
Sedebo i laterib aquilonis. Ex hui temptacoe
anima frigidata fit cristallus i. ad modum la
pidis obdurata qz vix aut nuq igne ca
ritatis dissoluetur. 2o. catur a frigida natu
ra pcti. Pctm eni i se e frigidum cu sit venenum ser
pentis infernalis. uel ad venenum scaluris
corpus corrupit qz venenum pcti aiam interfi
cit dum calorem cordis graz b. et caritate extin
guit. Jer 6. Sicut frigidam facit cisterna a
quam ita frigidam facit aiam malicia. 3. cau
satur ex destructioe vel extinctioe ignis diui.
Amor eni dei ignis est. luc. 12. Ignem veni mit
tere i terram. Istum ignem pdcs ventus aq
lonaris extinguit et id animam frigidam re
linquit. Criso. qui no h igne illu de q di
cit dns Ignem veni mittere in terram i yeme e
et si sunt i media estate. Sicut eni frigiditas
poros terre constringit nec germinare pmittit
sic tale frigus i aia gnatum siue a frigida
natura pcti siue ab extinctoe ignis diui ob
bonas affcoes adeo constringit qz nullu
bonum opus anima pducere sunt. Ideo dr
ecc 43. gelu sicut salem effundet sup terram. i.
effundi pmitta. Tale g gelu h natura salis
que aia que sunt fructifera infructuosa
facit. 2o pctor ad instar defuncti e grauis
et ponderosus. Pctm eni de ponderosum cu qz
vnum pctm ad se aliud trahit. gg. Pctm qd
p pniam no deletur mora aliud suo pon
de trahit. Cu qz vni dum illud patit gdam
fatigat et punit. Cum qz subito ad infernum
demergit. Job 21. In puncto ad inferna des
cendunt. Si oms montes essent plumbei et si

ipsum aliquem caderent, pctm ad infernum no therent
et tn pctm est sic ponderosum qz i momento
l ictu oculi ad infernum deicit nobile spm i
natura. luc. 10. Vidi sathanam de celo
sic fulgur cadentem. ¶ 3o pctor est fetidus
ad instar mortui. Fetet eni pctm coram deo
et angelis et omnib scis. Est eni tamq lat
rina in qua porci infernales requiescunt.
inter quos demones et requiescere consue
uerunt q ut in porcos transire possent
Non eni petierunt mitti i columbas que
hnt simplicitatem. nec in agnos q hnt
innocenciam. nec i turtures q diligunt
castitatem. sz i porcos qui diligunt imu
diciam. Non eni habitat i cordib simplicium
innocenciam vel puritatem amancium sz
i cordib supboz inmundoz raptoz et aua
roz ¶ 2o sciend qz porta extra quam mortuus
effertur s glo. aliquis est de 4. sensibz. Nam
qui mulierem viderit ad concupiscend eam
mortuus exhibit p porta visus. Qui aute de
tractorib linguam accomodat siue aures
ad audiend detractoes exhibitur mortuus
p portam auditus l oris. ¶ Ad istas
portas sunt custodie adhibende. Nam ad
custodiam visus e pactio ponenda inter
Debent eni ad inuicem cor et oculus facere pac
tum qz cor no dirigat oculu ad aliqua
illicita et oculus qz annunciet cordi aliq
vana Job 31. Pepigi fedus cu oculis meis
ne quid cogitarem de virgine. Ad portam
auditus ponenda e sepes spinea. i. repre
hensio dura. Ecc 28. Sepi aures tuas spi
nis et noli audire linguam. Et puerb 24. Ve
tus aquilonis pluuias et facies tristis lin
guam detrahentem. Jero. ad rusticum monachu
Sicut sagitta q mittitur ad natura dura non
nunqz ad mittentem reuertitur et ipm uulnerat
sic detractores cu viderint faciem audientis
confusam pallent imbuluntur. hebetant la
bia saliua siccantur. Istas et tales spinas
plures alij opposuerunt diogenes cinda s
referenti quodam malum de eo ab amico
relatum ait. dubium e an amicus hoc dixit
certum est in an qz tu male dicis. Antistes
cindam s dicenti Iste de te hoc malum dixe
rit. no de me dixit hoc. sz de illo q se hoc
here recognoscit. ¶ Ad portam oris ponend
est hostium ut quando expedit apiat et qn ex
pedit clausum teneat. Ponenda e et sta
tera ut verba ponderata pferantur. Pone
dum e g frenum ut a sessore animo lingua
regatur. Ecc 28. Ori tuo facito hostia et ver
bis facito stateram et frenum ori tuo. ¶ Isti
sine cont. Johs de abbuilt sr eodem textu i
ta scribens. Porta p quam effertur mortuus
corpis sensus sigt. Vn Naum ad appertoz
pandentur porte tue ignis deuorauit vec
tes tuas. Pandunt ffus ad voluptates qz
ignis pcti vectes qui sunt duo s. timor
dei et pudor mundi deuorauit. ¶ Vn sup
eodem sic scribit quidam postill. Jer. ait
ascendet mors p fenestras vras. qz ibi
p fenestras hic p portas sensus s. corles
hic intelligunt. Apit eni portas q p lata
viam ducit ad morte corles capit volup
tates. ¶ Vn notand qz sunt porte dei et por
te diaboli. porte dei sunt 4. sensus rte re

Mo 3e io ps fui tu 4.

3. pctor.

Hm. 4 sensus di
cu porte aium.

Custodie por
taz.

Jero.

Diogenes.

Abbuilt.

Postill.

Porte dei et
porte diaboli

reprobi

Loculus.

¶.

Greg[orius].

De reprobis et eorum molestiis.

gulati sunt. quas claudunt boni ne au
diant vanitatem aut videant sanguinem.
manus a molli tactu nares et lingua vn
guenta preciosa vel abaria delicata i[n] ef
feminacionem anime non suscipiunt sed cohe
rent oculos ne mellitam toxicacionem acci
piant sed discrete claudunt. ¶ Porte dia
boli sunt idem sensus irregulariter regu
lati quas claudunt ne ad eos ingrediatur
sermo vel execucio legis dei. Appingitur
a d[omi]n[u]s portis suis quam gracia salvatoris
cohibet ne temptator per aliquem sensum i[n]gre
diens ad effectum perveniat diaboli sic
temptantis. ¶ Loculus in quo effertur
e male desperantis vel presumentis scien
cia conscia in quo loculo qui in lectulo diu
negligens requiescit. Est autem loculus iste
spinosus et tamen in eo requiescunt amatores.
Job. esse sub sentibus delicias computabant.
Super quo Gregorius morum nobilis ita scribit
Reprobi sine curarum quibus molestiis pre[ter] repro
bi temporalia que appetunt vel non habita
querere et servare quesita. Inter equales
prestanciorem gloriam querere a minoribus
reverenciam plus quam opus exigere et minus
quam debent eandem maioribus exhibere.
plerumque potenciam per importunam os[ten]
dere semper prava agere et tamen ne opinioni
pravitatis habeant formido lose custodire.
hec profecto omnia miseros pungunt sed eas
dem punctiones ipso rerum temporalium victi a
more non senciunt. Unde recte per beatum Job dicitur.
Sub sentibus esse delicias computabant.
quia peccatorum delectacionibus presse ex affectu vite
presentis que sunt aspera que paciuntur igno
rant. manent sub sentibus et hoc ipsum
delicias estimant. quia et dura que de
presentis vite amore tollerant et tamen af
fectum nimie cupiditatis obligati labo
rem eiusdem tolleranciae voluptatem pu
tant. Amant enim perversi homines per huius vi
te gloriam et tribulaciones cunctis quoque pro
ea sudoribus libenter serviunt et gravi
um laborum iugo devotissime colla submit
tunt. quod bene sub effraym in spiritu propheta
te describitur qui ait. Effraym vitula
docta diligere trituram. Vitula enim tri
ture laboribus assueta relaxata plerumque
ad eundem laborem et non compulsa re
vertitur. Sic pravorum mens huius mundi ser
viciis dedita et rerum temporalium fatigacioni
bus assueta et si vult libere vacare liceat sed
esse tamen terrenis curis festinat. et usu mise
re conversacionis trituram laboris querit.
ut a iugo servitutis mundane cessare non
libeat. et si licet. et paucis interpositis
ait. Cessacionem a mundi laboribus dum
impetrant se quietis dulcedine suaviter et tamen
vesania iniquorum mens plus se assequi
aspera carnalia quam tenere blanda spiritualiter
gaudet. plus acerbitate fatigacionis quam qui
etis dulcedine pascitur perverse agit. men
tes manna deserentes cum populo israelitico pe
pones aut carnes porros que cepe que
runt. quia vero dulcia per gratiam quietis dona
despiciunt et per carnalibus voluptatibus la

boriosa quam vite itinera et lacrimis plena con
presciunt contempnunt vere cum spiritualibus gaude
ant et desiderant appetunt cum carnalia ge
maunt. horum itaque vecordiam verdicus Job
voce reprehendit et dicit qui inter huiusmodi
modi latebantur et esse sub sentibus delicias
computabant et nimirum perverso iudicio turbati
tranquillitatem duram sentibus aspera eternis tran
sitoria suspecta securis anteponunt. ¶ Portito
res autem huius mortui secundum Ieronimum sunt qui in peccato
faciunt perseverare. Primus portitor est fiducia
longioris vite que tamen sepe decipit viatorem non
attendentem que dicit scriptura Job 7°. Nes
cio quamdiu subsistam. et ysa[ias] 38. dum adhuc
ordirer succidit me. et Jac[obi] 4°. que est vita
vestra vapor est et ad modicum parens. 2us
e[st] consideracio culpe aliene contra quem dicitur sap[iencie]
primo. Nolite zelare mortem in errore vite ve
stre. dicit. Nolite invidere morti alterius vel
amare mortem eius. Ut si quis seipsum occi
dat graviter et teipsum occidas gravius ve
lque graviter in errore vite tue. Primus enim
error est ad mortem alterius se occidere. 3a
e[st] nimia fiducia venie quando aliquis conci
pit quod magna dei misericordia contra quod dicitur ecc[lesiastici] 2°.
Ne dicas. misericordia dei magna est et multitudinis peccato
rum meorum miserebitur. Et Job 31°. Si am
bulavi in vanitate et festinavit in dolo
pes meus appendat me in statera iusta et sciat
deus simplicitatem meam. In dolo ambulat
qui peccatum suum plus iusto levigat. Per statera
autem Christus signatur mediator dei et hominum in quo de
bet crimina ponderare quia sicut morsus po
mi tanti oneris existit quod pro illum dei fi
lium mori oportuit facile sciri potest quod nul
lum peccatum leve sit. 4us portitor est adulacio
blanda per quo cavendo dicit dominus ysa[ias] 3°.
popule meus qui beatum te dicunt ipsi te decepe
runt. ¶ Vel possunt intelligi in bono isti portito
res qui loculum mortui deferunt ad Christum. Sunt
spes futuri boni. timor futuri mali gau
dium presentis boni et dolor presentis mali. Et
accedit ad loculum dominus et tangit dum peccato
rem ad sui cognicionem adducat. et tunc iste locu
lus qui prius fuit spinosus per punctiones vi
ciorum efficitur floridus per amenitatem virtutum.
et qui erat lutosus et fetidus per immundiciam
fit mundus et floridus per castitatem. et qui prius
erat ventosus per inquietudinem efficitur que
tus per humilitatem. Quid autem dixit dominus cum
loculum tetigerit audiamus. Adolescens tibi di
co surge. Notandum quod dicit Adolescens. non senex
Quia enim senes in peccatis inveterati a morte spiritu
ali resurgunt. Unde 22. Adolescens iuxta viam
suam et cum senuerit non recedet ab ea. ysa[ias]
65. Puer centum annorum morietur. Et sequitur
ait. Adolescens surge. Ista autem iussio est divina
inspiracio. de qua dicitur ad ephe[sios] 5. Surge qui
dormis et exurge a mortuis et illuminabit
te Christus. ¶ Divina quidem inspiracio excitabit
dormientem. Ideo dicitur. surge qui dormis. Vivi
ficat morientem. ideo subdit. et exurge a mor
tuis. et illuminat ignorantem ideo ait. et illumi
nabit te Christus. Est enim Christus via veritas et vita.
Joh[annis] 14°. Est via per quam homo ad celum vadit.

est veritas p quam homines ne errent deducuntur. Est vita ad quam homo tamquam ad terminum pervenit. Primo ergo est via excitat dormientem ut surgat et viam vadat. Secundo est veritas ducit ignorantem ne p devia incedat. Tertio est vita vivificat morientem et ad vitam etiam pervenit. Dicit ergo. surge ¶ Post de absolut. Adolescens tibi dico surge. Surgit a a morte p penitenciam ad quam invitat ysa. Excutere de pulvere surge sede ierlm. solve vincula colli tui captiva filia syon. Quasi diceret. O tu anima speculatoris filia que oculis mentis ad deum surgere debueras sed in peccatis es captivata. excutere de pulvere de quo dicitur Job 7. Induta est caro mea putredine et sordibus pulveris cutis mea aruit. Ubi dicit gg. Caro mea induta est putredine quia carnalis vita vel mala operatione polluitur quasi putredine vel vite referta ex memoria peccatorum sordidis imaginationibus obfuscatur. Hec est hominis miseria quia quando corrumpit p peccatum et tamen quamquam surrexerit tamen de preteritis cum delectacione cogitat. quia sicut pulvis oculum sic frequens cogitatio animam gravat. Surge ergo et excutere de pulvere et non solum surge. immo consurge i. ab omnibus simul viciis consurge quia sic dicit Job. Involute semite gressuum eorum ambulabunt in vacuum et peribunt. Semite enim peccatorum sic sunt involute quia dum exire volunt ambulantes non proficiunt. quia sicut dicit gg.

¶ Ope vicaria sunt retinent fugitum mala et sic alium vicia una nequicia pedem levat sed vincens altera ad eam quam incederat implicat et statim subdit exemplum dicens. Aliquis fugit avariciam sed dum fugitum ter luxuria quam ut possit explere querit pecuniam et sic retruditur in avariciam. Eodem modo fugiens luxuriam exponit se avaricie ante quia ex rerum affluencia luxuria implicatur. Surge ergo ab omnibus viciis et sede ierlm cum Job in sterquilinio fetoris preterite immundicie. et solve vincula colli tui quod ad confessionem pertinet quia vinculum colli est pudor confitendi. sic enim vinculum ligat collum ne proferat vocem. Sic pudor suffocat confessionem quo sublato fit confessio. Ex premissis patet quare et a quibus surgere debemus et quid ad sensum misticum pertinet quando ei dicit. Adolescens tibi surge dico. Cuius precepto resedit qui erat mortuus ¶ Et non quod non dicit stetit vel iacuit sed resedit. In stando enim totum corpus laborat. In iacendo totum corpus quiescit. In residendo partim laborat et partim quiescit. Illi enim stant quorum mentes et animus temporalium continue occupant. Illi iacent qui a bonis operibus et sanctis intencionibus stulte torpent. Ad sensum misticum illi autem resident qui labori meritorie actionis et quieti divine contemplacionis dant seipsos. Isti ergo resuscitati sunt qui vitam mixtam et activam et contemplativam in se habent. qui seipsos dant deo p devotam orationem p laboriosam operam et se ipsis p humilem recognitionem. habentes effectum lazari marthe et marie. Cum lazaro de seipsis sencientes humiliter. cum martha proximis servientes misericorditer. et cum magdalena que dicit xpm audientes subtiliter. Et sic resuscitatus nedum resedit verum et loquendo resonat laudem dei. Et hinc non solum dicitur resedit qui erat mortuus sed et cepit loqui.

¶ Ut enim dicit hug. peccator resuscitatus qui verba mundi et peccati loqui consueverat loqui incipit verba dei ut sicut se prius ostendit civem babilonie civitatis p loquela sic p contrarium se ostendit civem spiritualis ierlm et vere probet lingua eius qua quis loquitur sufficienter ostendit quam civitatem quis inhabitet unde et petro dictum est Mt 26. Vere ex illis es. Nam et loquela tua te etc. Qui ergo dicere occupat de mundi negociis loquendo satis ostendit quod ad mundi attinet civitatem. Joh 3. qui de terra est de terra loquitur. Qui verba scurrilia et ad peccatum excitancia libenter fatur ad civitatem infernalem se pertinere precipue protestatur. Qui vero verba dei loquitur quod ad paradisi civitatem pertinet satis probat. ¶ Alie tamen premissa pertinent (?) pisien ad sensum misticum ita dicens. Sequela suscitatoris quantum ad suscitatum fuit triplex. Scilicet quod resedit et loqui cepit quod illum matri dedit. Primum pertinet ad compunctionem 2m ad confessionem 3m ad reconsiliacionem. Cum fit absolutus iniungitur satisfactio. In hoc quod dicitur. resedit non stetit innuitur quod peccator cum penitet licet erigatur p bonam voluntatem adhuc tamen debilis iacet et ad operandum et resistendum temptatori iacet p timorem non dum certus de venia timens sed de casu futuro. Sedat ei p spem in hoc quod dicit ¶ Cepit loqui innuitur quod peccator qui diu est in statu peccati qui non loquitur tamen irrationabile loquitur ¶ In hoc quod dicitur dedit eum matri sue. innuitur quod resuscitatus de novo a morte peccati matre indiget aliter non diu vivet. Mater ei conveniens esset dei sapientia. Eccl 3. filii sapientie ecclesia iustorum. Del matre ecclesie dicitur. a qua peccator mortuus separatur. Sed tunc matri redditur qui p penitenciam resurgens ecclesie reconsiliatur. ¶ 2a conclusio. Dicit mortuo populus circumstans timuit deum laudavit et commendavit. sic spiritualiter suscitatum timor dei laus et honor universaliter comitantur. ¶ 3o supposito isti 9 est sequens textus. Ubi sic dicitur. Accepit omnes timor etc. Ubi sic generaliter tria notantur. scilicet tanti beneficii admiratio. 2o tanti beneficii commendatio. 3o commendationis expressio. Primo p dicit Accepit omnes timor. i. timor admirationis omnes tunc invasit de tam miraculosa suscitatione. Alii vero suscitaverunt mortuos p eum instanciam ut heliseus. 4 Reg 4. Alii in conclavi ut helias 3 Reg 17. hic vero in publico. ¶ Sed contra istud quod hic dicitur Accepit omnes timor. quia p hoc quod timor est de apprehensione mali futuri. gaudium vero de apprehensione presentis boni. ergo cum apprehenderent presens bonum scilicet suscitatum adolescentem deberent gaudere et p consequens non timere.

¶ Ad istud dicitur quod est timor turbationis sive molestiam inducens et hoc est de futuro malo et est timor admirationis sive ad reverenciam adducens. et hoc est de facto insolito et arduo apprehenso et talis fuit timor iste sicut patet in textu. Accepit autem omnes timor et magnificabant deum. Magnificabant mi...

Margin notes: absolut. — ¶ Sz Jun. — De lingua bona locucione — Pisien (?) noda i resusa to — ¶ R. 2 conclo. suscitato — Honor. — presentes. De diversa suscitacione. — Contra. — De duplici timore. — Quo.

Quod fuit propheta magnus.

i. magnum predicabant. Est enim dum magnifica re de eo magna enarrare. Sic ergo magnificabant deum dicentes quia propheta magnus surrexit in nobis. Quod quippe propheta fuit quia multa futura predixit. de quo dicitur deut. 18. Prophetam de fratribus tuis suscitabit tibi deus. Magnus fuit iste propheta magne potestatis quia pertransiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo. Magnus magnitudine sapientie. Ad col. 2o. In quo sunt omnes thesauri sapientie. Magnus magnitudine bonitatis etc.

¶ Secundum magnitudinem eius sic et misericordia eius cum ipso est. Magnus magnitudine glorie. In ps. Magna est gloria eius in salutari suo. Et quia sic magnus erat merito magnificabant eum dicentes quia propheta magnus surrexit. i. ortus et natus est in nobis. i. inter nos vel de gente nostra. Et quia deus visitavit plebem suam.

¶ Visiten. Visitatio quadruplex.

¶ Hic est notandum super visitatio quod quadruplex est visitatio. Prima est subvencionis in pauperes. Jac. primo. Religio munda et immaculata apud deum et homines hec est visitare pupillos etc. Matth. 25. Infirmus fui et visitastis me. Talis fuit visitatio salvatoris in primo adventu. 2a est mutue familiaritatis inter amicos et notos. Talis est visitatio spiritualis quam facit salvator hominum. Job 10. Visitatio tua custodivit spiritum meum. 3a est correpcionis sicut prelati subditos visitant. 4a est dampnacionis de qua ysa. 27. In die illa visitabit dominus in gladio suo duro et forti. Ex ira dei est quod aliquis non visitetur hic ad correctionem ut postmodum visitetur ad condempnacionem. Osee. 4. Non visitabo filias vestras cum fuerint fornicate.

Triplex omnis.

¶ Pro 2a parte concludens premisse est sciendum quod spiritualiter resuscitatum timore gratuiti concutitur. quia qui sine timore est non potest iustificari. Et hic ait Ber. 1o. flor. c. 28. Precedit timor ut sequatur iustitia. Forsitan ergo timore vocamur amore iustificamur. Audiat utique in sua vocatione peccator quod timeat et sic accedens ad solem iustitie videat illuminatus quod diligat. Quid namque est illud misericordia domini ab eterno ab predestinacione in eternum per beatificacionem altera carens principio altera carens fine. Misericordia domini ab eterno et usque in eternum super timentes eum. Siquidem quos ab eterno predestinat et in eternum beatificat interceditque sane media vocatione vna cum iustificacione duntaxat in adultis. Sic in ortu solis iustitie sacramentum absconditum a seculis de predestinatis et beatificatis emergere quodammodo incepit ex abisso eternitatis dum quisque vocatus per timorem iustificatus per amorem presumit se esse de merito beatorum faciens in unum quia quos iustificavit illos et magnificavit. Qui enim audit se vocari cum timore cunctatur sentit et iustificari cum amore perfundit et de magnificacione diffidat inuicat prueli de sola consummacione desperabit. Revera si initium sapientie dei timor domini in quo dicta est et una vocatio quid ni pervectus in sapientia et amor domini hijs duntaxat qui interim ex fide est ex quo et una fit iustificatio quin iterum iusi

Ber.

De timore et iustificatione.

consummacio in sapientia est. quam quasi in fine sperimus de divina illa et deifica visione. glosa ¶ Ulterius notandum quod tria potissime sunt timenda scilicet mors iehenna et iudicium de quibus Ber. lib. 10 flor. c. 80. Propter hunc modum filioli mei memoremini novissima vestra ne peccetis in eternum quia hec memoria facit timoratum timor expellit peccatum. negligentius non admittit. Novissima vestra sunt mors iehenna et iudicium. Quid horribilius morte. quid iudicio terribilius. nam iehenna nichil potest intollerabilius cogitari. quid metuet. Si quis ad ista non trepidet non expavescet non timore concutitur. Nam in morte non magnum non parvum ad de bonis huius mundi secum defertur est homo. In iudicio nec fallere nec resistere. In iehenna nulla erit penitus consolacio sed perpetuum vel ululatus et fletus et stridor dentium. Time ergo o homo quia in morte separandus es a bonis omnibus corporis huius et tam dulce carnis et anime vinculum amarissimo secandum est divorcio. Time quia in tremendo iudicio presentandus es. in cuius manus horrendum est incidere et eo examinante quem nichil latet singulis de iure inventorum. Time quia in iehenna cruciatibus eternis et immensis exponendus es in sorte diaboli et angelorum eius in igne eterno qui paratus est illis. hec ille. ¶ Cum tamen est spiritualiter resuscitatum et ad vitam anime restitutum laus et manifestatio dei suscitatis in eo illud ps. Vivet anima mea et laudabit te. quia non est speciosa laus in ore peccatoris qui ad sensum scripture mortuus dicitur. Ideo non mortui laudabunt te domine neque omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui vivimus etc. Sic quod dicat glossa. Non mortui i. in peccatis laudabunt te domine quia non est speciosa laus in ore peccatoris. neque omnes i. aliquis qui descendit in infernum. i. in profundum viciorum. Sed nos qui vivimus in tua gratia benedicimus dominum i. laudamus deum.

¶ Sed hic notandum quod 8 sunt que movere debent nos commendabiliter ad laudem dei. Primum est ammonicio sacrarum scripturarum. Ber. Disce in referendo gratiam non esse tardus aut segnis. Dona gratias agere. diligenter considera que tibi apponuntur ut nulla dei dona debita gratiarum actione frustrentur. Job 6o. Omni tempore benedic deum. Ad col. 3. Omnia quecumque aut in verbo aut in opere facitis omnia in nomine domini nostri ihesu christi facite. gratias agentes deo et patri. et in ecclesia 6o. Orationi instantes vigilantes in ea in gratiarum actione. Ad ephes. 5. In omnibus gratias agite. ¶ 2m est ammonicio creaturarum que incessanter nos invitant ad gratiarum actionem. Verbum enim datum alicui invitat eum ut danti gratias agat. Ergo cum omnia que videmus homini data sunt per illud gen. primo. Faciamus hominem ad similitudinem nostram et ymaginem etc. et presit piscibus maris et volatilibus celi et bestijs terre universeque creature. omnia que videmus nos ad gratiarum actionem invitant. 3m est ipsum tempus in quo sumus. Sed tempus gratie est nullum opus magis decorum vel quam gratiarum actio. Ideo valde bonum vel gratiarum actori instare. Aug. ad sanctum aurelianum. Quid melius animo gerimus et ore promimus et calamo exprimimus quam

deo gratias nec audiri leccius nec intelligi grandius nec agi fructuosius pt. 6us est quod gratiarum operacio est que exercetur in paradiso. Unde ps. misericordias dñi ineternum cantabo. Hoc autem gratiarum erit accio de hoc quod fuerimus misericorditer a periculis liberati ysa. 51 gaudium et leticia invenietur in ea gratiarum accio et vox laudis. Unde bonum est assuescere hinc opori quod in futuro exercebimus. bonum est addiscere officium quod dum facere oportebit. 7us est utilitas multiplex quod ex hoc quod ipsa hominem in tribulacione custodit deus ei adesse faciens quod figurat dan. 3. de pueris qui in fornacem positi gratias deo agentes liberati sunt et ab igne illo fuerunt lesi et quartus apparuit in illis filio filio dei. 8us est quod divinam largitatem provocat ad dandum. Ber. Ad locum unde exierunt flumina gratiarum redeunt iterum fluant. 9us est quod hec opera multum placet deo gratiarum accio adeps est spiritualis de quo levit. 3o. Item unguentum quod caput et effunditur quod figurat in magdalena caput xpi ungente. Jo. 20. et in ubi. Sonus et unguentum contricionis quod de recordacione conficitur beneficiorum. 10us est hoc quod ingratitudo quod gratiarum actioni contraria est est instantias magna. gg. dign. est semper gratias agere quod nunquam cessat benefacere. 2. et ultimum est multiplex malum quod provenit ex ingratitudine. pus est quod bo iam accepta a deo auferri facit. Ber. Ds videat gratus tu sit ingratus. 2us est quod impedit ab hys que darentur homini nisi fuisset ingratus. Gregor. Non est dignus dandis qui non agit gratias de datis. Ber. Ingratitudo est ventus urens siccans sibi fontem pietatis rorem misericordie fonte gratie. 3us est quod non solum privat hominem bonis suis et penam addit. unde ezechias est punitus de ingratitudine. Cum ei dedisset ei dus triumphum mirabilem et ipse tamen non digne gratias egit nec animam aluit sicut debuit io egrotavit ad mortem ysa. 38. C 2o notare debemus quod gratias agere debemus et de beneficiis generalibus specialibus et singularibus. Generalia tangit ber. dicens. Agamus fratres gratias factori nostro redemptori nostro benefactori nostro remuneratori nostro. primum quod nos fecit quod nos ipsi sumus. Adiecit et unde subsisteres quia iam eras. faciamus inquit hominem etc. Quid vero postea Ut presit piscibus maris etc. Jam 2o opus tue redempcionis attende. Idem fecit te ds tuus. fecit tibi multa propter te factus est tecum tibi oracio te quoque faciet socium sibi. Beneficia specialia sunt tria. Primum est beneficium conspectacionis quo ds peccatores paciencie conspectat ad penitenciam. 2us est iustificacionis quod dum conspectatos convertit infundendo graciam suam. 3us est consolacionis qui conversos in statu suo bono conservat. Et notandum quod tria beneficiorum quodlibet horum beneficiorum nobis attendenda sunt quod agnoscamus magnitudinem eorum. C Circa primum debeo cogitare quot meruit ut sibi tempus penitencie auferretur. quot ei mortaliter peccavit hoc meruit. Peccator ei indignus est vita quod indignus est auctori vite. 2o cogitare debet quod si post fuit quod amissionem tanto tempore in via gracie si quis quo pre prominem quod paratis ut aliquis suspendendus iam laqueum haberet in collo vel si mutilandus membro iam membrum haberet super lignum ad mutilari haberet maius beneficium reputaret si tunc liberaret. Unde debet homo cogitare si quis fuit in periculo mortis qui fuit in statu dampnacionis et quo iuste si in statu illo decessisset et quid promeruit apud deum ut ei peperceret. 3o debet cogitare quod preciosum deus ei contulerit quod tempus penitencie ei dedit. Preciositas temporis ex duobus perpenditur. pa ex hoc quod in momento temporis potest homo lucrari regnum eternum. C 2o ex hoc quod illis qui sunt in inferno plus valet momentum temporis in quo penitenciam agent quam tanta massa auri quantus est totus mundus. Ber. Nichil preciosius tempore sed heu nichil vilius hodie reputatur. C Valde ingratus est peccator quod non vult reddi quod quilibet homo temporis quod dus dat ei plus ei valeat quam centum marce auri. 4o debet cogitare quod male meruisset ut ree tam preciosa conferrere et quod magnum tempus potius sibi datum in contumeliam dei expendit. 5o debet cogitare quam sciebat deus eum esse usurum tanto beneficio in magna parte in contumeliam suam tamen non omisit propter hoc dare illi. C Circa 2um beneficium debet homo pensare a quibus vinculis ds liberavit ipsum. Tot ei vinculis est peccator ligatus quot peccatis est irretitus. prov. illud prov. 5. Iniquitates sue capiunt impium et funibus peccatorum suorum quisque constringitur. et sunt adeo forcia vincula ista quod nec et per mortem quod solvitur. Unde non parum debet esse gratus deo quem dus ab hys vinculis liberavit. 2o debet cogitare quot sibi quanta ds ei dimisit per quolibet ei mortali ei dimisso reus erat mortis. Et quamvis esset reus mortis temporalis que momentanea est pro dimissione illius paratus esset servire ei per tota vita sua. Quid ergo faciendum est pro dimissione mortis eterne que est vivi soli mortali debet. Aug. au diu et naviga ne moriaris. et piger fuit. levia iubet ds ut ineternum vivamus et obedire negligimus. 3o debet cogitare ad quantam dignitatem ds eum elegit eum eum munificavit. elegit ei eum ad regnum eternum. 4o debet cogitare in quali statu ds eum elegerat. hostis ei dei indignus est pane quo vescitur. Talis est peccator secundum Aug. 5o debet cogitare quot dus reliquit quibus tale beneficium non prestitit. immo in peccatis suis ipsos perire permisit. C Circa beneficium conservacionis attendenda est difficultas standi quod apparet primo in tribus personis. 1. in lucifero qui cum esset maior arbor paradisi ad modicam ventum sue flatu cecidit. Et in adam quod cum esset absque corrupcione naturalium tamen per consilium unius mulieris paradisum amisit. Jero. Memento semper quod paradisi colonem depossedit sua mulier erant. Et mulier potuit eum qui erat in paradiso eicere. non est mirum si iam eos impediat qui non dum in paradisum venerunt. Difficultas est standi pz in iuda quod cum sub tanto pastore esset et inter tales fratres tamen occasione modice administracionis cecidit et non adiecit ut resurgeret. 2o debet attendere pugne continuitatem quam sumus diabolus ei impugnare nos non cessat ut saltem tedio

Temporis preciositas

Ber.

Beneficia dei 2o recogitanda

cogitare

Aug.

Aug.

Beneficium conservacionis

Jero.

gg.
Gregorius
Busia singularia.
Doc. a. p sui temp.
Ca.
Jan.
s phisei
Jan.

nos uincat. Mirant aliq cu audiut aliq
bonu hoiem cecidisse. Qr no est miru q ali
qu cadat qui continue e i pugna. Immo
poci9 miru est si aliqu no cadat. Le i ui
tis prum q quida venit ad abbate the
odoz dicens ei. erat quida fr reuersus est
ad seculu. Rndit abbas theodor9. In hoc
no admireris. s3 si audieris q quis pua
luit fuge ab ore inimici hoc admirare. Scdo
d3 attendere ppriam infirmitate. Dicite ei
infirmitatis e homo ut p sibilu venti verbi
deiciat. Quia sicut dicit gg i moz. bonu
pditur qd no a largiente custodit. Ter. d3 at
tendere hostis impugnantis ptate cu as
tucia c crudelitate. De ei9 ptate h3 Job
41. Non e ptas sup terra que ei comparet.
De astucia gen 3°. Serpens erat callidior
cunctis animantibz terre. De crudelitate
dicit gg. Nichil se fecisse estimat cu alias
no sauciat. 4° d3 attendere piculoz varie
tatez. Tot ei sunt picula q qn qs uult
cauere vnu incidit i aliud. ¶ Singula
ria vusa sunt q singular' viuunt qz sunt
cohibita p quibz e deo gre agende sunt s
illud ver. suppositu. disce ad singula dona
gras agere. Qr si isto mo p timore c gra
tu actoni deu magnificauerunt sig e q
spualr resuscitati sunt.

Cum intraret ihc i domu cuiusda
principis sabbo manducare. luc
14. In pcessu huius euuang' pter lit
teralem qui i suis locis declarabit breui
ter duo sunt declaranda. Scz p° triu infir
tatu spualiu expssa notificatio c carnez
p infirmitate corporalem scz p ydropesim con
grua figura. 2°. earudem infirmitatu cogni
a cura c quo ho infirmitates i nob sanare
poterunt saluberrima informacio. P° dico
tres spuales infirmitates c earude detestoz
que i phiseis inuenit fuerant recitans eum
gen consulens i aliys reprobando s inuidia
auariciaz c supbiam. Inuidia innuit eum
ge i phiseis fuisse qn xpm obseruabant.
Auariciaz qn boue vel asinu pro pp°cebat
Supbiaz qn primos accubitus elegebant.
Primu istoz figurat i ydropico insaciabile
sitim c 3° pp carnis tumorem. P° dicit
Cum intraret ihc et. In domo phiseoz c
alioz adusarioz suoz comedebat ihc c
pp eoz edificatoz. Sicut mores ex uictu forma
tur. c pp ppfce caritatis ostensione que e di
ligere inimicos. luc 6. diligite inimicos
vros. Sabbo manducare pane. Panis
a dr a pan qd est totu. Vn noie panis
uite necia excclusis supfluis designant.
Qr i oroe dnica dicimus. Panem nrm co
tidianu da nob hod et. Interfuit g° ad
manducand no fercula voluptatis sz pa
ne necitatis. Glo. sabbo. ppapue docet c
opat pp celebriore ppli conuentu querens
salutem oim. Cui addit Jan. Ideo ad
manducand cu pho principe sabbo no
pp cibum sz pp animaz salui. Et ipi ob
seruabant eu. s. si sabbm soluet. ut di
at glo. In fus phisei erant obseruato
res in dictis contradictores. i tormentis
illusores. ¶ Jan. mali^a phiseoz ex zbi pa
tuit p° scz q obseruabant. si scz curaret.
ut sic possent ei detrahere q sabbm solueret.

Mag mali^a qn eum pascebant s insidi
as pparabant. i. cum ipis manducabat
c ipm morire volebant. Tales sut mul
ti qui alios pascunt abis corplibz c tn ve
tur eoz c alioz carnibz. Pu 23. Noli esse
i commessatoribz eoz qui carnes ad ves
cend. deferunt. Glo. Carnes ad vescend
deferre est i collocucoe cui vicia pxoz dice
Istoz anhelitus ad modu idropici est fetid9
p quem nedum ipi s3 e innocentes p insan
am sepe fetent. Joel 2°. Ascendit fetor c as
cendit putredo. Ascendit fetor qui i depua
tor supioris offo dignitate vel merito im
dus os apit. Putredo dr inuidia iuxta illd
pu 14. Putredo ossium inuidia. ¶ Est ita3
mundus proditor deo inimicus s qui c pxo i
iuriosus c diabo° spualis amicus. Pd° est p
ditor deo. tu qr ei9 regnu optat destrui. Cu
ei xo reguet i scis c mundus optat eos esse
malos pz qr uult deu a regno suo expelli.
que e a seipso ex omni pte repulit. tu 2°
qr opus dei spuale puertere intit. Cu
oe opus bonu i q' h9 opus dei sit q op9
bonu depuat opus dei deprauat. tu 3° qr
deu blasphemat. nedu in hoc q se vindi
care appetit. cu dns dicat. mi vindictam c e
go retribuam. Ver c q iudiciu s usurpat oc
dm occultoz. Cum ei opus puertere non
pt intencom iudicat. sepe pmuniat esse p
ua. tu e qr cu ds caritas sit c inuidia cari
tati opponitur pz q max mundus deo coriat.
2°. mundus sibi ipi inimicus e cu seipm occi
dit. q qui odit frem suu homicida est. Abscon
dit ei gladiu in pprio corde quo intit pxm
occide. 3°. iniuriat pxo que e si no corlr tn spu
alr occidit dum ei9 famam s qua viuit i cor
dibz pxoz extinguit. Item iniuriat pxo du
debitum a quo nulla dispensacoe absolui pt
i. dilecoz cordialem no soluit. 3°. pcium dia
boli fouet cu9 spualem htacoz se facit c ei9
regnu optat cum aliys crescere du alios desi
derat malos fore ut habeat materia detrahen
di. ¶ Sc. c ecce homo quidam idropicus erat
an illos. Secund glo. idropicus dr ab ydor
qd e aqua. Vn dr ydropisis morb9 aquos9
c subcutaneus de vicio vesice natus cu infla
coe turgenti c anhelitu fetido. Et hoc e pp°
idropico q quanto plus bibit tanto plus sitit
Vn nedum tres infirmitates prius recitate s3 e
4. pecca capitalia idropisi comparant. ¶ Nu
s. gori' ppietates idropica sunt 4. p qs nota
4 vicia. P° tumor corpis c membroz p que
supbia notatur. Job 14. quid tumet spc tuus
contra deu. 2°. compssio spiri p qm nota inui
a q comprunt ne bo publicent. 3°. ardor sitis
p que auari^a. 4°. indigestio humoris p qm
ira. 5°. pigricia pedu i. affectionu ad bonu
p qm accidia. 6°. inflacio genitaliu p qm
luxuria. 7°. fetor oris p qm gula. ¶ Scda'
m s glo. idropicus comparat luxurioso c a
uaro c ex potissime ista duo vicia regnant
seu habundant i curiys magnatoz. io no bt
hic dr q ipe idropicus erat i domo principis
phiseoz an illum. Non ei dns volunt i ca
mera residere s3 suam pnaciam paupibz c infir
mis exhibere. Erat ei an illu ut eu oculo
mie acius inspiceret. Et rndens ihc. Glo. In
sidiosis obseruatoribz rndens. nam no nobis

oris eorum sed cordis ondens se esse verum deum qui novit corda hominum. dixit ad legisperitos et phariseos. si licet sabbato curare .i. si licet sabbato opera caritatis exercere sine sabbati violacione cuius modi opus est infirmum curare. hoc non querebat ab eis non quia de hoc dubitabat sed ut eorum cecitate ex rationibus datis amplius convinceret. At illi tacebant glo. merito tacent quia contra se dictum quicquid dixerint vident. Qui enim licet tunc observant. Qui non licet tunc pecora curant. Christus vero quia silencium eorum ex astuta malicia procedebat. Phariseum qui loqui debuerat tacuerat interroganti si licet sabbato curare. Qui ypocrite tacent cum tempus est loquendi et loquuntur quum tempus est tacendi. potius volunt confundere hominem de peccato suo quam ipsum venire et convertere faciendo. non intendunt corrigere sed correctorem aliis ostendere. ¶ Hic tamen sciendum quod aliud est bonum tacere aliud videre. bonum est quidem tacere aut propter sapientiam. ecc. 20. Est tacens qui invenitur sapiens et est tacens sciens tempus apti temporis. Aut propter ignoranciam. Ecc. 20. Est tacens non habens sensum loquele. Aut propter pacem. In ps. Posui custodiam ori meo cum consisteret peccator adversum me. Aliud bonum est videre pm̄ 15. Vide stulto ne stulticiam ne assimileris ei filius. Aug. non quod non debemus stulto videre stulte et insipienter sed discrete et sapienter. ¶ Secundo hic sciendum quod cum ipsi tacuerunt ne eorum malicia propter conuinceretur ihesus tamen tantum infirmum sollicitabat. et hoc est quod dicitur. Ipse vero apprehensum eum manu non tamen vanit sed ex humilitatis. ut ostendit per hoc docere non debere sed humilitatis abhorrere hominum infirmitatem. sanavit ac dimisit. ille abiit velle sanatus. ¶ Secundo sit medico in hoc curare de infirmitate spirituali ille de avaricia qui ex implicite redarguebat qui videns ad illas non vero oris quia nichil dicebant sed vero cordis quia murmurabat dixit. Cuius vestrum bos aut asinus in puteum cadet et non continuo extrahet in die sabbati. quod est opus cupiditatis ita intencione quod faciatis quanto minus violatur in opere caritatis. Vel sic. Qui sabbatum non violatis subveniendo pecoribus quanto minus solum tempus subveniendo hominibus. In sabbato autem non ab omnibus sed a malis operibus feriandum est. Unum non opus servile faciens in eo. i. peccatum. Qui in eterna requie a malis tamen feriat. Et non potuit videre ad hoc ei. sicut vere sedebant conspicere sed. gere per asinum stultus per bovem sapiens figuratur. Asinus et bos in puteum cadunt quia tam stultus quam sapiens in foveam luxurie cadit. Sed quid faciendum est. tu bos vel asinus cadunt in ceteram fovea video quod continuo educunt eum die sabbati. ¶ Ex premissis tamen ad sensum litteralem patet quod licet dominus avaricia in legisperitis quam in phariseis arguebat quod tamen bene et sepe ydropico in siti inextinguibili comparatur. ydropicus enim habet ardorem sitis per quem intelligitur avaricia. Avarus enim tam ardenter sitit quod aqua turbida vel furtiva i. pecunia iniuste adquisita dulcior sapit. tam ardenter sitit quod etiam sanguinem pauperum bibit. ecc. 34. Panis egencium vita pauperum est qui defraudat eos vir sanguinum est. ¶ Hic est sciendum quod avaricia est cupiditas prodigium avarus et cupidum. Prodigus est qui stulte expendit quia sua bona dissipat et consumit. Iste inquit habet manus perforatas quia retine-

re nescit. sed in epulis et luxuriis cuncta expendit. Luc. 15. Epulati estis et in luxuria nutristis corda vestra. Primus dixit epulati et postea luxuriati quia sicut dicit Jeron. Venter mero estuans facile spumat in luxuria. Et bene subdit. Enutristis corda vestra. quidam enim enutriunt corda qui habent immundas cogitaciones quidam ora qui habent lascivas locuciones quidam corpora qui habent libidinosas operaciones. Non debemus ergo nec corda nec ora nec opera in luxuriis enutrire. ¶ Cupidus vero aliquis in adquirendo est qui nimis ardenter cupit. Iste habet manus aptas ad capiendum et collectas ad dandum. Contra ecc. 4. dicitur. Non sit manus tua porrecta ad accipiendum dum talis patitur sitim inextinguibilem quod probatur per 3. exempla. Primum est tale. Si aliquis valde sitiret et totam aquam funderet in collo et nichil in stomacho ex hoc sitis eius non extingueretur sed potius accenderetur. Cupiditas est quedam sitis anime ex igne concupiscencie oculorum causata quam aquis diviciarum cupidus sanare intendit. Sed ista sitis aquis diviciarum sanari non potest quia cupiditas est in anima et divicie ponuntur in archa. Quibus enim divicias potest illabi et eius appetitum sanare. ¶ Ymaginare enim hunc deo quod volens divitiis animam sanare sitis et esurie tu qui ortum ingrediens diversis generibus arborum consitum in quarum ramis superioribus sunt diversa genera fructuum salubrium eorum ex quibus cantur umbre inferius spinas et tribulos et videns umbras putat omnes fructus et dum eas carpere nititur punctiones patitur periculosas. Consimiliter terrestria quod umbra sunt celestium qui animam sanare nititur umbras colligit et tribulos et sollicitudines multas patitur. ¶ Secundum exemplum est tale si foret de igne quanto plus de lignis apponeretur tanto ignis talis plus accenderetur. et ligna se trahens calorem remitteret. Talis cupiditas avari est quia ignis cuius fomenta sunt tanquam ligna diviciae. quanto ergo divicie multiplicantur tanto cupiditas magis crescat. et quanto discrete subtrahuntur tanto remitti ut dicitur est. Ecc. 28. secundum ligna silvarum exardescat ignis. Greg. Avaricia desideratis rebus non extinguitur sed augetur. ¶ Tercium exemplum est tale. Si quis vellet implere situlam sapientia non immerito stultus diceretur cum situla sapientie non est capax cum sapiencia sit res spiritualis et situla res materialis. Stultus eque vel stultior comprobabitur qui animam pecunia vult implere cum naturale non est ea pax. Sed et anima sapientia adimpletur sic et archa pecunia. Quartum exemplum est tale. Si quis vellet implere horreum amplissimum uno grano nullus stultus esset. Horreum amplissimum est appetitus avari cui totus mundus angustus et velut granum nullus reputatur. Qui enim totum mundum possideret aliud appeteret. Aug. in li. conf. Fecisti nos ad te domine et inquietum est cor meum donec requiescat in te. Ecc. 5. Avarus non implebitur pecunia. Avarus vero a retinendo quia omnia retinet et non erogat et talis sicut et cupidus proditor est dei et proximi et sui ipsius. Per quibus notetur processus oris

¶ Cupidus.

Jan.
Primum exemplum.

Cupiditas quid est.

Secundum exemplum.
ignis

Greg.
Tercium exemplum.

Quartum exemplum.

Aug.

dominice 14 post festum trinitatis. super isto non potestis deo servire et mammone ¶ Quia reprobat xpus in hoc evangelio superbiam et ambicionem que fit in primorum accubituum electione. de qua primo dicit dicebat et ihesus parabolam istam intendens quomodo primos accubitus eligerent glosa sic continuat postquam correxerat eos de avaricia et de violacione sabbati incipit docere de evangelica gratia id est de humilitate que dicitur gratia quia proprie reddit hominem deo gratum. Insinuavit ergo eos ad humilitatem cum timore quem habebant dicebat enim ad invitatos parabolam. Glosa. aliud mistice significans. Nam per carnales nuptias de quibus hic loquitur significantur spirituales. intendens id est intelligens quomodo primos accubitus eligerent id est quomodo de primis accubitibus optinendis laborarent. Sic et multi hodie primum appetunt locum vel prelatum in ecclesia non attendentes illud Gregorii

Greg[orius].

Quanto gradus altior tanto lapsus gravior. letamur ad ascensum timeamus lapsum. Non enim tanti gaudii tenuisse excelsa quanti meroris de excelsis cecidisse ¶ Cum invitatus fueris. hic sub parabola dissuadet elacionem ut dictum est. Secundum ergo sensum litteralem prohibet arrogantiam et elacionem convivantes. Secundum sensum spiritualem prohibet elacionem invitatis fideles. Qui enim invitati sunt a deo per predicatores. Mt. 22. misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et spirituales que consistunt in cognitione xpi et ecclesie. Mt. 22. simile est regnum celorum regi qui fecit nuptias filio suo. harum nuptiarum prandium hic celebratur in ecclesia militante. A quo prandio aliquis potest excludi quia non habet vestem nuptialem. In futuro celebrabitur cena in ecclesia triumphante. ad quam qui intraverit non expelletur. Apo. 19. beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. De prandio loquitur hic in quo non debet quis discumbere id est in primo loco meritorum presumpcione aut honorum modernorum ambicione aut appetitu inanis glorie. sicut facere voluit lucifer et cecidit in novissimum locum. ysa. 14. Ne forte qui dicit [...] Non discumbas in primo loco ne forte honoratior id est graciosior deo invitatori. sive dignior elacione et honore. et si alius consultus sit invitatus ab illo et talem debes preponere. Ad ro. 12. honore invicem prevenientes. habet enim multas gratias quas nescis. et tu multos defectus quos ignoras. secundum illud ps. delicta quis intelligit etc. Ne forte etc. et veniens is qui te et illum invitavit. Glosa. deus qui singulorum corda novit dei autem ad hominem premotum secundum per novum [...] veniens [...] tibi dicat. da huic locum vel verbis vel factis et te humiliando et alium tibi preferendo secundum illud luc. 1. deposuit potentes de sede etc. Et tunc incipies cum rubore novissimum locum tenere erubescens. vel qui de te aliud presumpsisti incipies humiliari cum deiectus in animo tuo aut eiectus de officio tuo aut deiectus post mortem in inferno. Ideo prov. 25 dicitur. Ne gloriosus appareas coram rege et in loco magnorum ne steteris melius est ut tibi dicatur. Ascende huc quam ut humilieris coram rege ¶ Et notandum quod superbus cum post

Spiritualiter intellectus.

Et ideo dicit.

¶ Lc fobos.

modum humiliatur incipit tenere perseveranter novissimum locum reputando se non de numero prelatorum qui est primus locus nec de numero proficientium qui est 2 locus sed tenuium [...] incipientium qui est novissimus locus. Qui de suo officio vero incipit tenere confusibiliter novissimum locum. scilicet non prelatorum maiorum qui est primus nec minorum qui est medius sed subditorum qui est novissimus locus. Qui vero in infernum descendit incipit irremediabiliter novissimum locum tenere quia non celi qui est primus locus nec mundi visibilis qui est medius sed infernum qui est novissimus locus. ¶ Sed est sciendum secundum Dis[...] quod in primo loco aliquis discumbit multipliciter. primo pre aliis in corde suo se preferendo. sicut discumbebat phariseus luc. 18. Non sum sicut ceteri homines. 2 primatum ambiendo sicut lucifer. ysa. 14. Ero similis altissimo. 3 primatum usurpando sicut chore cum reliquis. Numeri 16. Primus discubitus initium est iniquitatis. cum vero aliquis vult sedere primo pre aliis in hospicio proprio vel in domo parentis sue. Sed non sic faciebat abraham qui dixit loquar ad dominum cum sim pulvis et cinis gen. 18. Ambiciosus est qui primum preculum nimis diligit et affectat et ideo mirum quamvis perit in primate. Usurpacio est primatus multum habet culpe quod ostendit magnitudo pene num. 16. In dathan et abiron quos devoravit terra cum tabernaculis suis descenderunt quia cum tota familia sua in infernum. ¶ Hic est sciendum quod triplex malum sequi solet usurpatam prelacionem que est in verbis evangelii huius notari potest. Primum est mortis acceleracio ut ipso sublato dignior substituatur. Ad quod pertinet hoc dictum. Da huic locum. 2 est magnitudo confusionis. Elevacio enim sequens sublimacionem plena est confusione Ad quod pertinet. Tunc incipies cum rubore tenere etc. Osee 4. gloriam eorum in ignominiam mutabo. 3 est magnitudo tormentorum. Primi enim in dignitatibus fient novissimi in tormentis. Apo. 18. Quantum glorificavit se et in deliciis fuit. tantum date illi de tormentis. Et sap. 6. Potentes potenter paciuntur. Ad hoc et pertinet illud. novissimo loco ¶ Sciendum est hic secundum Iean quod magister humilitatis sepe nos ad humilitatem revocat. unde hic ostendit quod nullus potest venire ad nuptias eterne felicitatis nisi discumbat in loco novissimo humilitatis. Qui enim vult discumbere in loco celsitudinis dat locum illi qui discumbit in loco humiliacionis. Nam lucifer reposuit se in loco primo ideo dedit locum xpo qui se posuit in loco novissimo. Eva posuit se in loco alto. ideo locum dedit marie que se posuit in loco infimo. Dives sedens in loco purpureo dedit locum lazaro sedenti in sterquilinio. Ideo dominus dixit. Cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco. Ubi duo videnda sunt secundum Iean. primo que sunt iste nuptie. 2o que sit via veniendi ad has nuptias. ¶ Circa primum notandum quod sunt quedam nuptie spirituales in presenti et quedam celestes et eterne. Spirituales sunt que fiunt in animo in thalamo conscientie. de quibus intelligi potest illud apo. 19. Venerunt nuptie agni et uxor eius preparavit se. Coniunctio autem anime cum xpo fit per fidem et dilectionem. ex qua coniunctione sequitur 3 bonum. vel fides proles et sacramentum. Bonum fidei est ne diabolus cum anima nostra committat adulterium. 2o ibi debet esse bonum prolis ut sponsa xpi

per opera bona se exercitat. Aug. ad probam. Hec enim uberior fecunditas que fertilitas non ventris grandescere non lactescere pectore sed corde grandescere et non multiplicare visceribus terram sed celum parturire. Secundo ibi debet esse bonum sacramentum ut inter sponsum et sponsam numquam divisio fiat. Sicut enim in matrimonio corporali est triplex vinculum: unum per consensum animorum, aliud per commixtionem corporum, tertium per individuam habitationem amborum. Sic in isto spirituali matrimonio Christus est nobis copulatus per caritatem interius, per nature conformitatem ad Hebr. 2°, et per inseparabilitatem Math. ult. Iste enim sponsus cum sit speciosus forma pre filiis hominum vult habere sponsam pulcram. In ps. Et concupiscet rex speciem tuam. Item sponsam pacificam. Prov. 21. Item sponsam amori suo semper intentam sicut et ipse sponse intendit. Sponsa ergo que non pulcra per puritatem conscientie nec pacifica per humilitatem nec sibi intenta per caritatem ad eius nuptias pervenire non potest. Ideo virgines fatue non admisse sunt quia non habuerunt oleum i. nitorem et suavitatem conscientie. Math. 25. Tertio in isto convivio spirituali erit festa consolatio que fit potissime per gratiam. Cibo enim non pascuntur nisi illi qui habent tria predicta, scilicet qui sunt puritate nitidi, corde tranquilli et celestium fervidi. Hinc est quod filii Israel non receperunt manna nisi postquam exierunt de Egipto et post transitum maris et farina Egipti deficiente. Qui ergo vult pasci manna divine gratie oportet quod sit puritate nitidus et hoc est exire de Egipto i. de tenebrositate peccati. Deus enim non pascit animam tenebrosam et nigram sed puram et candidam. Unde super illud ps. pullis corvorum invocantibus eum dicit Remigius quod quamdiu pulli corvorum habent plumas albas a parentibus tanquam degeneres relinquuntur et rore celi pascuntur. Cum autem plume eorum nigrescere ceperint tunc a corvis cadaveribus nutriuntur. Eodem modo Deus animam pascit que habet mundiciam conscientie rore celesti i. rore gratie. Que autem habet nigredinem peccatorum pascitur a demonibus cadaveribus immundiciarum. Secundo oportet quod sit mente tranquillus et hoc est transire mare. Mare enim semper est in motu et significat illos qui diversis anxietatibus et tribulationibus moventur. In cordibus autem talium Deus non quiescit. Quod est figuratum III Reg. 19 ubi dicitur Ecce Dominus transit et spiritus grandis et fortis subvertens montes, non in spiritu Dominus, et post spiritum commotio, non in commotione Dominus, et post commotionem ignis, non in igne Dominus, et post ignem sibilus aure tenuis et ibi Dominus. Non ergo in spiritu subvertente nec in commotione perstrepente nec in exurente sed in sibilo demulcente. Tria enim sunt que faciunt hominem inquietum, scilicet superbia et est spiritus grandis et fortis subvertens montes. Secundum est avaritia et ista est commotio que montes sollicitudinibus inquietat. Tertium est iracundia et ista est ignis. Deus enim non in corde superbo avaro vel iracundo sed in corde ubi est sibilus aure tenuis desiderat habitare. Per sibilum intelligitur humilitas et sibilus equos mitigat et catulos instigat. Sic humilitas mentes elevatas tranquillat et demones irritat. Per auram significatur mansuetudo que ignem iracundie refrigerat et extinguit. Per auram tenuem significatur voluntaria paupertas que animam alleviat ab oneribus sollicitudinum. Deus ergo habitat ubi est sibilus aure tenuis i. ubi invenit humilitatem mansuetudinem et paupertatem. Tertio oportet quod sit amori celestium avidus et hoc est abicere farinam Egipti. Quamdiu homo delectatur in mundanis non ut deberet amat celestia. Farina in qua est alba sed in qua farina Egipti est tenebrosa. Sic delectatio mundi vel pulcra sit tamen mentem facit obscuram. Legitur de naturis animalium quod aquila pullos quos ad terram aspicere videt tanquam degeneres abicit, quos vero ad celum tanquam proprios nutrit. Deus non nutrit cibo gratie nisi illos quos non videt terrena sed celestia principaliter desiderare. Ber. Delicata est divina consolatio et non admittentibus alienam.

¶ Secundo sunt nuptie celestes de quibus Apo. 19 Beati qui ad cenam agni nuptiarum vocati sunt. Ibi enim erit plena sacietas unde dicuntur nuptie. In nuptiis solent omnia habundare. Ibi erit dulcis aviditas et eterna securitas. Adeo dicitur cena quod nullum aliud convivium restat.

¶ Tertio videndum est que sit via veniendi ad nuptias et dicendum quod humilitas quam consequenter suadet cum dicit Sed cum vocatus fueris. Ubi supponit tria scilicet viri exaltationem, exaltati humiliationem et humilitatis utilitatem. Recumbe in novissimo loco, minorem te aliis reputando. ¶ Secundum tamen superiorem processum quod triplex est novissimum: statuum, graduum et locorum. Aut status locus novissimus est subditorum, aliter locus novissimus est locus inferni. Recumbe ergo primo in novissimo primo scilicet in statu incipientium te reputando per humilitatem. Aut in novissimo secundo scilicet in gradu subditorum per dei timorem. Aut in novissimo tertio scilicet in inferno per iugem meditationem. ¶ Hic autem querit Parisiensis quare non dicit in medio quod scriptum est Medium tenuere beati. Et respondet dicens Paradisi hostium humile est, i. Christus. Io. 10. Et Augustinus: Per humile ostium non est periculum quantumcumque se humiliet et inclinet. Sed si plus debito caput elevaverit et caput suum allidit et ab ingressu impeditur. Sed quantumcumque te humiliaveris non est periculum. Si tu per superbiam plus debito te exaltaveris ingressus in regnum indubie impeditur, quia per ostium tam humile in celo non poteris introire. Math. 18. ¶ Secundo facit Parisiensis quod tribus de causis recumbendum est in novissimo loco: primo propter casus vitationem. Humilitas enim in ymo est et non habet unde cadat. Secundo propter gratie conservationem. Tertio propter exaltationem sequentem quia qui se humiliat exaltabitur. ¶ Hic ergo dicit Ian. quod humilitas meretur gratiam que est venire ad nuptias spirituales et gloriam que est venire ad nuptias celestes. Quanto enim aliquis est humilior de tanto in gratia et gloria est maior. Quod et probari potest exemplo oculi. Primum exemplum est in pupilla. Ergo pupilla quanto nigrior tanto lucidior. Sic homo quanto magis nigrescit in conspectu suo tanto magis lucescit in conspectu dei hic per gratiam et in futuro per gloriam. Secundum exemplum est in candela que quanto plus inclinatur tanto maiori luce perfundit. Sic quanto homo magis inclinat per humilitatem tanto maiori luce

Ber.

¶ Nuptie celestes

Via veniendi ad nuptias.

Novissimum

Parisiensis

Ro.

Ro.

Ian. ¶

De humilitate exempla

gratie et glorie repletur. Tertium exemplum est in aqua que quanto magis descendit tanto sursum magis ascendit. Sic et homo quanto magis descendit seipsum humiliando tanto plus ascendit ad deum. Quartum exemplum est in corde animalis. Animalia enim habentia magnum cor in quantitate sunt timida sicut patet in cervo et in asino. Habentia cor mediocre sunt audacia sicut patet in cane. Habentia [?] corpus sunt audacissima sicut patet in leone. ¶ Videmus etiam quod ignis magnam domum calefacit, mediocrem magis, parvam maxime. Sic est de igne spiritus sancti et sic homo quanto humilior tanto in gratia et gloria sublimior est. Hoc innuitur per hoc quod subditur. Ut cum venerit. Ubi ponendo utilitatem humilitatis quam tangit tria que dat homini humiliari que sunt tria: amor, valor et honor. Tangitur superiorum ibi Ut cum venerit etc. Amor primantis ibi dicat tibi amice. Valor primi ibi Ascende superius. Honor primati ibi Et tunc erit tibi gloria. Dicat ergo recumbe in novissimo loco ut cum venerit qui te invitavit. Invitat enim animas Christus ut veniant discumbentes. Luce 23. Invitat nunc vel mentes visitando vel merita post mortem dispensando. Dicat tibi Amice, propter humilitatem ascende superius et in presenti per gratiam et in futuro per gloriam. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus. Glosa: In eadem beatitudine et in eadem fide quia omnis qui se exaltat humiliabitur. Hic subinfert processum domini ubi tangit retributionem duplicem. Primo superborum ibi Omnis qui se exaltat. Secundo humilium ibi Et qui se humiliat. Qui primo implicat tria, primo generalitatem sue [?] quia omnis sive laicus sive clericus sive religiosus qui se exaltat superbiendo humiliabitur sponte vel invito, hic vel in futuro. ¶ Et est notandum quod dicit qui se exaltat non qui exaltatur. Sicut enim ut dicit Gregorius non potestas sed elatio in culpa est. Et qui se humiliat exaltabitur. Ubi est secundo notandum quod dicit qui se humiliat non qui humiliatur. Item non dicit qui caput humiliat sed se quantum totum. Est enim qui se nequiter humiliat et interiora eius plena sunt dolo. Eccli. 19. Et 10 dicitur Eccli. 12: Si humiliatus vadat curvus, abice animum tuum et custodi te ab illo. Qui sic numquam se humiliaverit exaltabitur vel hic vel in futuro aut merito aut officio aut in premio. Commendatur ergo humilitas quia voluntaria non coacta, vera non ficta, fructuosa non dampnosa. Voluntaria cum dicitur qui se humiliat. Veritas cum dicitur se. Fructuositas cum dicitur exaltabitur. ¶ Hiis premissis de spirituali infirmitate per ydropisim figurata superest videre de eius curatione, ad quam tria requiruntur que in eo processu deducuntur. Primum est quod Christus intraret domum ubi iacebat infirmus. Secundum est quod apprehendat eum. Tertium est quod infirmus se humiliet ut exaltetur. Domus infirmi conscientia est quam si infirmus sanare desiderat oportet Christum intrare et per infusionem gratie operantis

Humiliari dat homini tria.

Greg.

¶ iij ad curationem spiritualem tria requiruntur.

et panem manducare per eius voluntatis adimpletionem. Hanc domum Christus semel ingressus non egreditur nisi per iniuriam expellatur. Ab hac domo expulsus non longe recedit sed foris pulsans iterum introitum petit sed et intrare permittit ianuas aperienti. Apo. 3. Ego sto ad ostium et pulso. Si quis audierit vocem meam et aperuerit michi ianuam intrabo ad illum et cenabo cum illo et ille mecum. Quod [?] peragit primum agere per quem potissime Christus intrat, ianua enim per quam Christus intrat et diabolus exit est firmum propositum relinquendi peccatum. Ad hanc ianuam Christus pulsat quando per internas penas, per permissiones primorum, per publicas predicationes, per mundi tribulationes vel per amicorum donationes vel per occultos instinctus vel excitationes a malo recedere cum firmo proposito non residivandi nos invitat. Christus [?] cum ad nos intrans nobiscum cenat quando nedum peccata relinquimus sed et voluntatem patris eius precepta eius continuando observamus. ¶ Prandit autem [?] multis cum quibus Christus prandet sed non cenat, sicut omnes qui ad tempus eius precepta observant sed in bono finaliter non perseverant. Cena autem quia ultimus cibus est significat finalem perseverantiam, quam Christo perficere debemus et tunc indubie cum eo cenabimus in finali beatitudine perfruentes. Christus autem sic mentem vel conscientiam visitans fetorem immunditie vitiorum tollit quia caritas est. Similiter et avaritie extinguit quia qui bibit ex aqua hac quam ego dabit non sitiet in eternum. Tumorem et superbie expellit quia humilis est. Manum et mentem infirmum [?] peccatorem assumit ut curet. Manum ad utilitatem curatam mutat ut virtuose operetur. Ex hiis operantibus humilians se peccator exaltatur. ¶ Hic autem sunt quedam notabilia non postponenda, quorum unum est quod sicut per ydropisim intelligitur appetitus divitiarum, deliciarum et honorum. In servis dei istam triplicem sitim extinguit aqua spiritus sancti. Aug. Qui bibit de flumine paradisi cuius una gutta maior est oceano restat ut in eo sitis mundi extinguatur penitus. ¶ Vel secundo de abbibulo [?] dominus curat sanat dum aquam in pecuniam que subiecte burse est evacuat. Dominus et curat fetorem dum dicit servo Vade in exitus viarum et quoscumque inveneris pauperes compelle intrare ut sic purgatur sterquilinium tollatur. Quod [?] attendit de quo in psalmo: Sanavit animam meam. In Paulo enim extinxit superbiam quia prius dicebatur a Saule superbo; postea dictus est Paulus id est humilis; qui prius erat lupus postea erat agnus; qui prius sanctos in carcerem trahebat postea pro sanctis morti et carceri se exponebat. In apostolis et Zacheo extinxit avaritiam, sancti apostoli dereliquerunt habita et non desideraverunt iterum [?]. Zacheus largitus est propria et restituit aliena. In Magdalena extinxit omnem luxuriam. ¶ Secundo notandum quod ex processu huius evangelii duo elicit [?] primo. Unum phariseorum maliciam Christo insidiantium et salvatoris prudentiam eorum insidias evitantem. Videbant pharisei ut ipsum reprehendere possent. Ipse vero illos reprehensibiles convincebat, et hoc in secundo in huius evangelii.

Primum est quod ei quem pascebant nocere intendebant. erebant tamen eo quod ei insidiabant. pauperi salvatori ex ficta amicitia refectionem dabant quem tamen ex invidia observabant. 2us fuit quod ipsi peccatis pleni ipsum in eo querebant quod ipsum non fecit nec inventus est dolus in ore eius. Quod certe proprium est insipientum aliena vita explorare et propria non attendere. 3º erat defectus compassionis. Non ei habebant compassionem ad ydropicum [illegible] calumpniabantur. Non ita est compassio sed [illegible] 4º erat quod tacuerunt quando loqui debuerunt interrogati an liceret sabbato curare. Quod ydropici tacent cum tempus sit loquendi. et loquuntur cum tempus sit tacendi. qui non appetunt peccata sanare sed potius accusare sicut fuit Herodes. Multi pueri maioribus lectorum volunt magis vituperare et dampnare quam emendare. 5us fuit quod de minimis possidet magna curam. Bovem et asinos curabant de hominibus non curabant. 6us fuit amor vane glorie quem in manifestabant primos recubitus in cenis et primas cathedras in sinagogis. ¶ 3º quod salvatoris potentia sapientia et bonitas in hoc evangelio ostenditur. Potestas in ydropici curatione. sapientia in hoc quod cogitationes eorum. bonitas in hoc quod observatores suos instruxit proposita parabola de humilitate. Et nota quod phariseis observabant salvatoris potentiam sapientiam et bonitatem. Potentiam quando dicebant. In beelzebub principe demoniorum eicit demonia. Sapientiam quando miserunt discipulos suos ut caperent eum in sermone. Bonitatem quando adduxerunt mulierem deprehensam in adulterio. Ioh. 8. Et salvator eos confundebat eorum observationem. Per potentiam ydropicum miraculose curando. per sapientiam eis questionem proponendo. per bonitatem verbum instructionis suis observatoribus impendendo. ¶ 4º nota quod phariseis quod sicut ydropicus fuit in corpore. pharisei in mente gestabant. et coram ipsis curavit infirmitatem corporalem ut ipsi adverterent quod spiritualiter curarentur. ¶ 5º nota quod multis gradibus ascendit quis superius pro mundum contempnendo. Ad Phil. 3. 2º carnem spiritui subiciendo. 1ª Cor. 9. Castigo corpus meum etc. 3º animum ad sui considerationem colligendo. Ier. 31. Statue tibi speculum pone amaritudines etc. 4º statum perfectioris assumendo. Mt. 19. Estote perfecti etc. 5º superna contemplando. Ysa. 58. Sustollam te super altitudinem terre et ab. etc. 6º superna apprehendendo. quod vere implebitur quod hic parvo dicitur ascende superius quo nos ascendere concedat qui sine fine vivit etc.

Audientes pharisei quod ihesus silentium imposuisset saduceis. Mt. 22. Ut dicit Iosephus in hystoriis tres erant secte inter iudeos ab aliis divise. scilicet pharisei saducei et essei. Pharisei ab aliis erant divisi quoad habitum quia in fronte et in brachiis cartas in quibus erat decalogus descriptus portabant. quem dicebant phariseis a phisare quod est servare et ostendere legem. Habebant et in fimbriis palliorum spinas alligatas quarum cum sentirent punctiones mandatorum dei memores fierent. Et sic ab aliis divisi erant pharisei a phares quod est divisio dicebant. Alii erant saducei qui ab aliis differebant quoad doctrinam quia ipsi resurrectionem negabant animas cum corporibus interire credebant qui libros moysi solum recipiebant. Alii erant essei qui ab aliis differebant in vita et modo vivendi quia fere monasticam vitam ducebant. coniugia vitabant. omnia in communi habebant. De duobus primis facit scriptura mentionem. ¶ Et est in principio hic notandum quod in hoc evangelio tres ponuntur questiones. Prima est quam fecerunt saducei. 2a est quam fecerunt pharisei. 3a est quam fecerat ipse Christus. De questione fecerunt saducei et si non sit posita hic in evangelio expresse tamen mencio eius ponitur in textu cum dicitur. Hic tangit cum dicitur quod cum ihesus silentium imposuisset saduceis. Ipsi enim saducei Christum voluerunt probare per mulierem 7 viros habentem resurrectionem non esse quia si non fieret tunc talis mulier post resurrectionem 7 haberet viros. Et Christus per suam responsionem eis silentium imposuit et tria spiritualiter determinavit. Primo quod in alia vita nulla erunt coniugia. Unde ait In resurrectione neque nubent neque nubentur. et 2º quod redditur Luc. 20. Neque enim ultra mori poterunt quia enim in hac vita multi moriuntur ideo multi nascuntur. Et quod nullus moreretur non esset necessarium quod alius nasceretur. 2º determinavit quod homines erunt similes angelis et equales. Unde subdit Sed sunt sicut angeli dei in celo. et Luc. 20. Equales enim angelis. Homines enim respectu angelorum tunc dicuntur minores et quantum ad carnem sunt adhuc mortales. Quando enim fuimus in carne corruptibili angeli nos comparantur et nobis ministrant. Post resurrectionem homines angelis erunt equales in officio laudandi quia in laudando deo cum angelis convenient. Erunt autem homines angelis maiores in quantum habebunt deum fratrem suum. Angeli tanquam dominum suum. Et in quantum habebunt virtudinem in visione humanitatis et totam plenitudinem divinitatis. Ad istam significandam legitur de angelis quos salamon in templo domini fecit. Primo quod erant de lignis olivarum. 2º quod alas habebant expansas. Per ista duo significatur quod in futuro homines sunt eis minores et corruptibiles angeli sunt eis compassibiles. Hoc significat quod erant de lignis olivarum. 2º quod alas habebant expansas significat quod parati sunt eis ministrare. 3º quod habebant manus elevatas ad modum iubilantium ad innuendum quod socii sunt hominum ad laudandum deum. 4º quod diversis vultibus se respiciebant. hoc significat quod stupent humanam naturam cum divina in unitate persone unita. ¶ 3º determinavit quod anime post mortem corporis vivunt dicens. Non est deus mortuorum sed vivorum. Istud autem gentiles et pharisei credebant. ¶ 2a questio est quam fecerunt pharisei de qua principaliter in evangelio est tractatum. Unde textus evangelii sic habet. Audientes pharisei quod ihesus silentium imposuisset saduceis convenerunt in unum et interrogavit eum unus ex eis legis doctor etc. Circa quod evangelium tria occurrunt breviter declaranda. quorum primum est phariseorum malicia ab omnibus detestanda. 2um est humilitas velut movens merito predicanda. 3um est principalis mandati dilectio iam rectum contemplanda. Primo post cum dicitur pharisei audientes etc. Audientes igitur de confusione saduceorum qui eis in secta dissimiles extiterunt. Audientes inquit gaudentes et gaudentes. Unde Christum de eorum confusione laudabant dicentes magister bene dixisti. Audientes in quod quod silentium imposuisset ihesus saduceis non

Esseri.

Non saduceorum.

Hic tamen determinavit.

3 determinatio.

Secunda questio.

Divisio.

Pars secunda.

Prima.

uitib3 quid dicut cō ei9 ↄfusione de arti lo ↄuois
conuenerunt ī unū sup phisei ⁊ saducei ut
essent concordes ī temptacōe dolosa qui tunc
erant ↄ̄ͣ̄ij in doctrina. Conuenerūt ut uin
cerent p multitudinē que rōe uince nō po
tant. Sicut sicut de herode ⁊ poncio pilato le
gim9 q ī diē illa concordiam fecerunt. sic
⁊ nūc de saduceis ⁊ phiseis inter se ↄ̄ris
legim9 q ad temptand xp̄m pari malicia ↄ
senserunt. Conuenerunt ei ī unū aduersus
dūm ⁊ aduersus xp̄m ei9. ps 2o. Et sicut uir
tus unita forcior est seipa dispsa ita malicia
unita intencior esse sat. sic declat gg. 33o.
moralium s illud Job 41o. Corpus ei9 sup behemoth
qi scuta fusilia compactū squamis se ptine
tib3. una uni coniungit ⁊ ne spiraculū quide
incedat p eas una adherebit alteri ⁊ te
nentes se nequaq separabunt. q oms iniq
ne ad se corripiend uerba puenunt. qi
cō aduersancium iacula scuta defensionū
parant. Et s paulo p9 una uni coniun
git ⁊ ne spiraculū quide incedat p eas iste
squame peccancium ne ab ore pdicanciū
aliquo uite spiraculo penetrent ⁊ obdura
te sunt ⁊ communicte quos ei consimilis reat9
sociat concordi ptinacia ⁊ defensio puisa
constipat ut de facinoribz suis alterna
se inuicē defensione tueantur. Qi ei quis
quis metuit dū aliū amoueri uel corri
gi cernit ⁊ idcirco cō corripienciū uerbo u
naniter assurgit qui se ī alterū ptegit.
Bene g° una uni coniungit q ī iniqui
tatibz suis dum uicissim sup ba defensiōe
ptegunt scē exhortōis spiracula ad se uul
latenus intrare puittunt quorum pestifera
concordiam adhuc subdit dicens. Una al
teri adherebit ⁊ tenentes se nuq separa
bunt. qui ei diuisi corrigi potant iniqta
tū suarum ptinacia uniti pdurant ⁊ tanto
magis quotidie ad cognicōm iusticie inse
parabiliores sunt quanto a se inuicē nulla
increpacōe separent. Nam sicut esse noxiū
sol3 si unitas desit bonis ita pniciosū est
si nō desit malis. puisos uti3 unitas cor
roborat dū concordat ⁊ tanto magis incor
rigiles quanto unanimes facit. Bene g° una
alteri adheret ⁊ tenentes se nequaq sepa
rabunt. q sic malicia uniti ab alio destruit
cō3 nigro bonorum initur. Sicut hic saducei
⁊ phisei ut xp̄m psequerent unanimiter conue
nerunt. Sic ⁊ multi hijs diebz quis inter
se dissideant ⁊ sint mali ī ueritatis destruc
cōe tū herode ⁊ pilato atq9 concordabunt. Sic
etei uulpes ⁊ coruus cū ad cadauer uene
rint sepe dissident pp abū ⁊ tū pugnando
cō taxonum qi natura mutuo se iuuant. Ro
⁊ mo° tirannū de rapina uiuentes sic corui
⁊ mundiales sapientes q sicut uulpes rca
scita nō incedunt q sunt curia ī assatis
spalium dextris cauribz ī angore spūlium sūt
longiores sep9 taxos ī sumpte rebellant mu
tuo ⁊ plus solito hijs diebz inimo ⁊ eos ta
de cauernis etciarum q patriarum hereditatum as
tuta pod sepe fugant. Tales cō xp̄m sepe
conuenunt sic phisei qui ut ait crisos9 omē
39 opis inpsfa phisei sunt os q cō ueri

tate contendunt q nō uerite defende cupientes
certant s3 subuertere festinant. uel nō defenden
tes ueritē qui defendere obligant. Vn s ↄ̄ᵃ
crisoⁿ9 ait suma po ī canoe u q3 nolite pro
solum pditor est ueritatis qui transgrediens
ueritate loquit mendaciū s3 ⁊ ille q nō libere p
nunciat ueritate qui libere pnunciare op3 ⁊
qui nō libere defendit ueritate qui libere defe
dere conuenit pditor ē ueritatis ⁊ oms tales
cū phiseis conuenunt cō xp̄m ¶ Sz hic sciend
dum q multi cō xp̄m conuenert solus tū uerba
uerba huit ⁊ hunc hic addit. Et interogauit
eū unus ex eis. Unus inq ⁊ nō oms ut si
ipse redargueret solus redargui uideret. Si
āū parte potiretur p babiliori oms tanq uic
tores laudes herent. Et hinc dicit crisos9 ubi
s. q phisei dicebant apud se. unus loquat
p omnibz ⁊ oms loquimur p unū ut si uince
rit oms uideam uictores. Si u uictus fuit
solus uideat confusus. Vn paulo p9 alloquit phi
seos dicens nobilit. O phisei qui omia pp hoi
nes facitis ⁊ cogitatis p gnitem uementes tū
uno uicti estis p unū ¶ Ulteri9 hic sciend q
unus ille clcs ad temptand nō erat qualis
cunq s3 legis doctor temptans eū ⁊ q erat le
gis doctor nō piubant xp̄m tanq secretorum le
gis ignarum non posse comitere io nedum inter
rogauit eū s3 temptauit. ideo dr. temptans
eū si forte eū capere poss3 ī sermoe ¶ Sz cō illd
ui esse qd dr mr 12. ubi lr xp̄m dixisse ipm
interrogantj q nō longe esset a regno. Sz ad
istud dicit doctor de lira q p° uenit mala inte
cōe cū alijs s3 psea audita xp̄i ↄfusione uera ↄ
sione approbauit dicens. Magr ī ueritate bn dix
isti. ubi dr mr 12o. ubi uidens xp̄s ei9 puiaz in
tulit pmissa uerba dicens. Non longe es a
rego dei ¶ Sz quid doctor legis quesierit a xp̄o
audiam9. Magr inquit qd est mandatum
magnū in lege. ubi s crisos9. magrm uocat
cui9 nō uult esse discipulus. nō scire desiderans
s3 temptans. O impliassim9 interrogator s3
malignissim9 insidiator. de magno manda
to interrogat q nec minimū seruat. Ille ei d3
interrogare de maiori iusticia qui ia impleᵗ mi
norē ¶ Sz hic sciend q quare de magno ma
dato legis magis interrogat q de alio. Respo
dens pt assignari p° q si yoibz minibz eū temp
tasset tanq ad friuola rndere noluisset. 2°
q doctorē de lira q phisei credebant q statī
rnderet de mandato prime tabule. nō hebis
deos alienos ⁊ tunc herent argutu cō eū de
mandato caritatis qd est maius ipa fide.
¶ Et ait illi ihc. Diliges dūm deū tuū ⁊c.
Ꝯ patent duo pncipalia notāda uz humilitas xp̄i ⁊
imocenti merito pdicanda ⁊ principal man
dati declaratū realiter contemplanda. hu
militas xp̄i patuit ī hoc q ipius cogsceret phi
saicam interogōm nō ex caritate s3 ex malicia
pcedere uoluit tū ad ei9 ⁊ aliorum informacōz sine co
tumelia rndere. Et notād q dixi humilitas me
rito pdicanda nō humiliacio q ipius humilitas
laude digna sit q est semp uoluntaria ac nō
coacta humiliacio tū sepe q inuite fit adeo
laude caret. Et hinc ait ber. ī flor c 19 hu
militas iustificat nos. humilitas inquit dixi
nō humiliacio quia ei humiliant q humiles nō

Ex° de uulpe coruo ⁊ taxo.

Crisos9

sunt. Alij cum eo humiliant. Alij parcent. Alij in
uiti. Primi rei. secundi mercenarij. primi eciam verbi
iusti. ¶ 2o notand quod tam humilitas merito predicatur
quam ut ait ibidem beda quasi florum et cetera. Magna et subli
mis humilitas que promeretur quod docet digna adi
pisci quod non valet digna adipisci a deo et de deo
concipere quod suis in verbis explicare non potest. So
la virtus humilitatis vel se caritatis fit separacio
et huius humilitatis exemplaris et declaracionis precepti ca
ritatis prius facta fuit commixtio. Sed pro precepti ca
ritatis magni magnificatione addit in 3a conclusione.
Diliges dominum deum tuum et cetera. Ubi primo docet superiorem
mandatorum diuinorum preeminenciam. 2o aliorum ab
alijs dependenciam. Ubi in hijs duobus manda
tis. Ubi primo indicat duo precepta caritatis omnibus
alijs preeminere. ¶ Circa primum huius textus declaracio
nem sunt uidenda. primo qualiter quod hic dicitur sit intelli
gendum. 2o quomodo a nobis preceptum sit implendum.
3o quid ad precepti conseruacionem mouendum sit in
predicacione propter populum proponendum. ¶ Circa primum sciendum
quod istud preceptum quatuor locis ponitur in scriptura. Deuteronomio
6. proponitur tria. diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitu
dine tua. Hic autem Matthei 22. dimittitur fortitudo et
additur cum duobus alijs. ex tota mente. Marci 12
ponuntur ista tria et additur quartum. ex tota virtute.
quod idem est cum illo Deuteronomii. ex tota fortitudine.
Et idem sensus habetur Luce 10. ubi ponitur ex omnibus
viribus tuis. Et sic patet quod ista quatuor sunt in hoc pre
cepto scilicet diligere deum ex toto corde ex tota mente
ex tota anima et ex tota fortitudine. Circa primum est
quod diligere est actus voluntatis. Duplex autem est
actus illius. Unus elicitus alius imperatus.
Actus autem elicitus est qui immediate egreditur
ab ipsa voluntate. et iste actus tangitur cum
dicitur. diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. id est
ex voluntate quia sicut ex corde oritur motus ad
omnes alias partes corporis. ita voluntas mo
uet ceteras partes anime. Actus voluntatis
imperatus autem est actus alterius potencie mote ad illum
actum per ipsam voluntatem aut formata caritate
mouetur intellectus ad attendendum hijs que sunt fi
dei et ad meditandum de deo dilecto. et iste actus
significatur cum dicitur. Ex tota mente. Ibi enim accipitur
mens pro intellectu. Ulterius mouet appetitus
sensitiuus quatenus conformetur superiori parti ra
cionis. quia sicut pars superior mouet inferio
res suo motu. ita voluntas appetitum sensi
bilem. ut habetur 2o de anima. et ille actus innuitur cum
dicitur. Ex tota anima. Per ipsam enim animam intel
ligitur pars sensitiua. secundum quod scribitur Genesis primo. factus est homo in ani
mam viuentem. id est vitam animalem corporis. dante
secundum glossam. Ulterius mouentur potencie motiue et exequ
tiue ad operandum cum dilectione et hoc notatur cum sub
ditur. ex tota fortitudine. Vel ex omnibus viri
bus tuis. quod idem est. et hoc est quod ait ille
ibi. diliges dominum deum tuum et cetera. Diliges
ergo non tantum cognosces. quia secundum Crisostomum. cognoscere deum
bonum proprium est nature humane. diligere ve
ro religiosi cordis et cetera. Diliges ergo non tantum ti
mebis quia diligere magis est quam timere. Meliora
tur cultura dei per timorem. docet enim vos deum ti
mere cum non diligeret. Timere enim seruorum est di
ligere filiorum. Timor sub necessitate dilectio sub li
bertate. Qui in timore deo seruit penam quidem
euadit. mercedem autem non habet. quia inuitus fecit bo
num. Diliges ergo dominum deum tuum ex toto corde

in sapienter contra suggestiones diaboli ne seducamur.
mur. ex tota anima. dulciter contra delectaciones car
nis ne alliciamur. Ex tota mente. fortiter contra
mundi pressuras ne opprimamur. Hec enim sunt
tria que precipue retrahunt ab amore dei. diabolus
caro et mundus. ¶ Vel secundum Augustinum. toto corde. id est
intellectu sine errore. tota anima. id est voluntate
sine contradictione. tota mente. id est memoria sine oblivi
one. Sic ergo anima que est in tribus potencijs y
mago dei. diligit diuinam essenciam unam in
tribus personis. ut mens referatur ad patrem
et ad filium voluntas ad spiritum sanctum. ¶ Se
cundum Ysidorum. toto corde. ut omnes cogitaciones
in deum reflectas. tota anima. id est omnes af
fecciones in deum conuertas. tota mente. id est omnes
sensus tui deo vacent. intellectus sapiencia cogita
cio memoria. Qui enim aliquid horum circa temporalia oc
cupat non tota mente deum diligit. ¶ Secundum
Hugonem. ex toto corde. id est deuocione quo ad vir
gines. tota anima. id est discrecione quo ad con
fessores. tota mente. id est perseueranciam et fortitudine
quo ad martires. ¶ Item tota mente. que ad con
templaciones quia inter mentem eorum et deum nichil est
medium. ex toto corde. quod est in contrario motu
quo ad acciones. Motus enim in accione est. Ex tota
anima. quo ad prelatos. Anima enim habet duplex
esse. scilicet esse commune et esse suum. Sic prelatus
debet esse communis correccioni per accionem et vacare sibi
per contemplacionem. ¶ Secundo. hoc est maximum et
primum mandatum. Ubi sciendum quod aliquid du
pliciter dicitur esse primum. Uno modo origine et sic
ista que sunt imperfecciora sunt priora in illis
que precedunt de potencia ad actum ut dicitur 9 methaphysice.
Alio modo dicitur aliquid primum dignitate seu perfec
cione. 2o modo mandatum de dei dilectione dicitur primum.
sed origine ut dicit doctor de lira dilectio proximi
antecedit secundum quod dicit Johannes prima canonica c. 4.
qui non diligit fratrem suum quem videt. deum
quem non videt quomodo potest diligere. Maximum est dicitur
mandatum de dei dilectione quia de deo est qui est
maioris dignitatis et potestatis. Vel quia est op
acio maxima et prime virtutis scilicet caritatis
prima Corinthiorum 13. Maior horum est caritas. Vel quia est
maxime et prime potencie scilicet voluntatis que secundum Augustinum
est domina anime. Vel quia ad maximum premium
ducit scilicet ad premium felicitatis eterne.
ad quod non in dei dilectione peruenitur. ¶ Sed quia
forte aliquis putaret dilectionem dei absque dilectione
proximi sufficere hoc remouet Christus implicite di
lectionem dei dilectioni proximi coniungendo cum ad
dit. 2m simile est huic. diliges proximum tuum sicut
teipsum. Ubi tria implicat scilicet actum. quia dili
ges. obiectum. quia proximum. modum. quia sicut
teipsum. Dicit ergo. Secundum simile est huic. Glosa
interlinearis. non par. sed simile. scilicet de homine qui ad dei
similitudinem factus est. Vel quia de actu simili. vel
de eodem quia de dilectione. Vel dicitur simile quia sicut
in primo mandato implet legem quantum ad man
data prime tabule ita in isto implet legem
quantum ad mandatum 2e tabule. nimirum qui
proximum diligit legem impleuit. Ad Romanos 13. Cum
dicitur secundum non est ordo in quantum ad mate
riam. que est deus et proximus. Unum est preceptum
de dilectione. Nomine vero proximi intelligitur omnis homo.
¶ Est enim ratio proximitatis quia est proximus na
tura qui eandem habet naturam cum alio secundum quam
homo differt ab animalibus. Non enim omnia anima
lia ab uno sicut omnes homines ab uno sunt.

Aug^us. De dilectione dei.

Ysidorus.

P^us de dupl[ici].

¶ E
De dilectione proximi.

Huic quia de re simili

Item proximus hereditatis cum eadem hereditas promittitur ei ut filio scilicet quam dicit ho a renovibus quia ab ista hereditate omnino exclusi sunt nec possunt ad illam pervenire. Item proximus vinculo vel lege scilicet quod eadem vel lege ligantur omnes sic omnes ligantur quoniam per huius incarnationis scilicet quod dicit hic ab angelis. Hebr. 2o Nusquam angelos apprehendit sed semen abrahe &c. Diliges dominum proximum tuum sicut teipsum i. omnem hominem qui ut dicitur est proximus tuus. Sicut teipsum. Contra magis dicitur homo se diligere quam proximum. Triplex modus diligendi proximi attenditur per triplicem causam. Primo per causam finalem. ut diligat propter deum. 2o per causam materialem. ut diligat eius bonum non malum. 3o per causam formalem ut ordinate diligat ad deum et temporalia. 4o scilicet causam efficientem sive moventem ut quod ho non quia pater tuus vel filius vel domesticus vel amicus et isto modo diligere seipsum. Et tunc ad obiectum dicendum quod luy sic non est modo equalitatis sed similitudinis. ¶ Vel scilicet Jan. dicit homo seipsum diligere per veritatem ut diligat se propter veritatem quod bonus est vel ut bonus sit. Eodem modo dicitur diligere proximum. Aug. de trinitate qui amat homines aut quia iusti sunt aut quia iusti sunt debet amare. Et sic seipsum debet amare aut quia iustus est aut quia iustus fiat. 2o ordinate ut non diligat se sicut deum aut contra deum sed deum super omnia diligat. post ea animam suam post corpus suum et vltimo res suas exteriores. Sic et proximum non debet diligere sicut deum nec contra deum sed deum super omnia diligat. deinde in ipso diligat spiritualia bona. deinde bona corporis. deinde exteriora bona. Cant. 2o Ordinavit in me caritatem. 3o efficaciter se diligat ut sibi bona procuret et mala evitet. Sic et dicitur diligere proximum Joh. 3o Non diligamus verbo sed opere et veritate. 4o perseveranter. Nullo enim tempore desinit homo seipsum amare. Eodem modo dicitur proximum diligere. 5o prosperitatis tempore et adversitatis. Ex hijs patent duo premissa scilicet quid hoc preceptum est et quomodo a nobis implendum. ¶ Restat 3o notandum scilicet quod movet nos ad precepta implenda scilicet Jan. quantum ad dilectionem dei. 4 principaliter nos movent que movent naturaliter ad diligendum scilicet pulchrum bonum honestum sive utile delectabile. Primum quod movet est pulchrum. Dionisius. Omnia bona et pulchra desiderant. In deo autem est summa pulchritudo et ideo est summe diligendus. Sap. 9. Candor est lucis eterne et speculum sine macula. ymago bonitatis. Ubi ista tria dicuntur scilicet quod sit candor lucis. speculum puritatis et ymago divine bonitatis. In christo quidem sunt tres substantie scilicet caro anima et divinitas. Caro eius fuit candida et lucida quia de purissimis guttis sanguinis beate virginis generata. Anima eius fuit ad dei imaginem creata et omni bonitate repleta. Divinitas fuit speculum sine macula quia in ipsa relucent omnia preterita et futura et verba et facta et corda. De ista pulchritudine dicit aug. de libero arbitrio. Tanta est pulchritudo iusticie tanta est iocunditas eterne lucis ut etsi non liceret in ea amplius quam unius diei mora vivere propter hoc solum

innumerabiles anni huius vite pleni delicijs et circumfluentia bonorum temporalium recte merito contempnerentur. 2m quod movet ad diligendum est bonum ut patet sicut in auctoritate dionisij. In deo autem est summa bonitas et ideo summe diligendus. Aug. de trinitate. Cum ista non diligantur nisi bona putentur et non amare ipsum bonum unde bona sunt et vivendo. De eius bonitate sic dicit damascenus. Bonus et omnibonus et superbonus totus existens bonitas propter superhabundantem bonitatem non sustinuit solum esse quid bonum sed suum participem nulla a nullo participata. Ista autem bonitas est valde diligenda. Homo est bonus sed non omnibonus i. non ex omni parte bonus quia multum habet carnis. Angelus est bonus et omnibonus sed non superbonus quia habet bonitatem per se bonitate dei. Licet angeli sunt omniboni non tamen sunt sua bonitas quia non habent bonitatem essencialem sed accidentalem quia possunt eam perdere et tamen angeli remanent sicut patet in angelis malis. Bonitas autem est ita essencialis deo quod non potest eam perdere quia sicut non potest perdere ignis suum calorem sic nec deus sua bonitate. Quia ergo deus sic est bonus et bonum est sui communicativum ideo suam bonitatem creaturis communicavit. alijs dans esse. alijs vivere. alijs sentire. ¶ 3m quod movet ad diligendum deum est honestum. Est enim honestum quod sua vi trahit et sua delectatione allicit. In deo autem est summa bonitas et summa honestas et ideo summe diligendus est. Eccl. 1 Innumerabilis honestas per manus illius. Est enim in deo summa delectatio que nos allicit. ps. Delectationes in dextera tua usque in finem. Est summa honestas que nos attrahit non volentes cogendo sed alliciendo. Joh. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater &c. Et supponuntur tria exempla. Primum scilicet aug. ovis trahitur ad ostensionem virge et rami virentis. sic anima attrahitur desiderio divine visionis. unde illud. Sitivit anima mea ad deum fontem vivum. Puer trahitur ad ostensionem nucis. Sic anima debet trahi ad ostensionem et promissionem glorie celestis. que intus habet dulcedinem divine visionis sed quasi durum corticem penitentie. ut ibi. Agite penitentiam. Ecce cortex exterior. Appropinquabit enim regnum celorum. Ecce nucleus interior. Item pellipariis trahit hominem ad emendum per pellium ostensionem non tangendo sed alliciendo. Sic et deus trahit animam ostendendo celum stellatum tanquam pellem variam et depictam. ps. Extendens celum sicut pellem. 4m quod movet ad diligendum est similitudo. Eccl. 13. Omne animal diligit simile sibi. Inter ipsum et nos 3a similitudo comparatur. Christus enim similis factus est nobis racione suscepte carnis. phil. 2o et nos debemus esse ei similes racione imitationis. ad eph. 4. Ipse vero et nos sumus similes racione ymaginis sed tamen differenter quia sic dicit glossa super illo ad col. 3. que est ymago dei invisibilis. ymago regis aliter est in filio aliter in nummo. Nos sumus nummus christus vero filius. 5m quod movet est utile. Homo enim sepe amicum diligit propter utilitatem quam se habere credit. christus vero tanquam verus amicus est diligendus quia ab ipso utilitatem accipimus in vita et in morte et post mortem. Primo in vita dilectores suos ditat spiritualibus delicijs

Modus diligendi proximi attenditur per 4or causas.

Jan. Diligere dicitur homo seipsum &c.

¶ Restat ad diligendum deum 4 movent.

Pulchrum. Dionisius.

Anima.

Divinitas.

Aug.

s(icut) in morte custodivit ab insidiis hostium et morte suscepit in gloria sua. Et quod movet ad diligendum deum est delectabile. Naturali vero homo diliget in qua anima delectatur. In deo quod est summa delectacio in presenti vita. Tamen delectaciones sanctorum que sunt in deo sunt imperfectorum admixtiones et interrupte. Hoc signatur 3 Reg. 17. Ubi dicitur quod deus pascebat Heliam mittens ei carnem mane et vespere. Bibebat tamen de torrente. Tandem illa refectio deus subtraxit ita quod vix modicum panis et aque habebat. Habent quod spirituales delectaciones et imperfecciones in hac vita. Et notandum quod ista refectio non fiebat meridie sed mane et vespere. In meridie est perfeccio lucis et caloris et signat refeccionem bonorum qui sunt in plena luce cognicionis et pleno calore amoris. In mane autem et vespere est lux et calor set imperfecta et signat refeccionem sanctorum qui sunt in via qui habent imperfectam cognicionem et imperfectum amorem. Ad Cor. 13. 2o. consolaciones sanctorum habent admixtionem quod sepe admiscentur a carnis corrupcione vel a diaboli temptacione vel mundi persecucione. Hoc signatur per hoc quod bibebat de torrente. 3o eorum placaciones sanctorum habent interrupciones quod sepe subtrahuntur vel ut amplius humilientur vel ut fervencius desiderentur vel caucius conservent. Hoc signatur per hoc quod deus cibum Helie subtraxit. Et hec dicta sunt de dileccione dei. ¶ Set consequenter ad dileccionem proximi est sciendum quod Aug. li. 2 omelie inquirens que sit ista dileccio de qua dicitur est <u>diliges proximum tuum sicut teipsum</u>. Quatuor dilecciones distinguit. Prima carnalis que est inter virum et uxorem et ista licet sit licita tamen non est meritoria de se quod in brutis animalibus invenitur. Passeres inquit coniugia habent nidos faciunt ova confovent pullos nutriunt. Quamvis tamen de se non est meritoria potest tamen fieri meritoria quando vir diligit uxorem vel uxor et diligit deum in uxore et tunc reducitur ad hoc preceptum <u>diliges proximum tuum sicut teipsum</u> id est ad graciam in presenti et gloriam in futuro. Ephes. 5. Viri diligite uxores vestras sicut Christus ecclesiam. 2a est dileccio naturalis qua pater diligit filium et ista licet sit licita de se tamen non est meritoria. Unde subdit Aug. Non magis laudaturus in homine quod video inter serpentes et lupos. Serpentes et lupi amant filios suos. Non est laudandus qui filios non amat. Si filios amas serpentibus comparaberis. Si non amas a serpentibus vinceris. Potest tamen hec dileccio fieri meritoria quod si pater diligit filium quod bonus est vel quod bonus sit et tunc ei non solum filium sed deum diligit in filio et tunc reducitur ad istud preceptum <u>diliges proximum tuum sicut teipsum</u>. Ephes. 4o. Nolite ad iracundiam provocare filios vestros sed educate eos in disciplina et timore domini. 3o est dileccio socialis sive consuetudinis qua tolerant ex consuetudine cohabitandi et conversandi que licet sit licita non tamen meritoria quod est in animalia. Unde subdit Aug. Equi qui simul manducant desiderant se videre. Ad aliam dicit procedit unus festinat alter vix agreditur a sessore et tamen diu impetu suo se provocat donec ad amicum perveniat quo cum pervenit quiescit in loco suo requiescat. Quamvis ista dileccio de se non sit meritoria potest tamen fieri meritoria quando quis diligit amicum suum quod bonus est vel ut bonus sit. Tunc enim solum diligit amicum ut amicum si deum diligit in amico et tunc talis dileccio reducitur ad istud preceptum. De dileccione proximi et de tali amico dicitur Eccl. 6. Amicus fidelis medicamentum vite et immortalitatis qui metuunt deum invenient eum. 4a est dileccio racionis qua quis diligit alium propter suam virtutem et bonitatem et ista non potest esse in animalibus que racione carent quod animalia non diligunt propter bonitatem et virtutem et ista est dileccio meritoria de qua datum est preceptum <u>diliges proximum tuum sicut teipsum</u>. Tullius. Nichil virtute amabilius nichil quod magis alliciat ad diligendum quam ipsa propter bonitatem et veritatem et nos quos vidimus diligimus. Ad hoc dileccionis mandatum servandum nos invitans Ver. li. Flor. c. 21. ita scribit. Si veritatis discipulos nos esse probemus diligamus invicem et in dileccione sollicitudine vigilemus quod deus caritas est et omni sollicitudine illi debemus id est ut nascatur ut crescat vel servetur. Nascatur si ab aliis inimicum si potum dederis ei quod hoc faciens carbones ignis congeries super caput eius. Carbones ignis opera sunt caritatis que congeruntur super diabolum quod est caput omnium iniquorum. Et ablato eo nascitur ei caput deus qui est caritas. Crescat si necessitate paciente subvenias vel volenti mutuare prestitis vel amico amicum tuum adiungas. Servatur si loquendo vel cohibendo et que non videntur nec amicorum voluntati satisfeceris. Servatur et augetur bono vultu dulci sermone hillari opere ut caritatem quam vultus et sermo indicant prima et hillaris opera confirmet. Quod exhibicio operis probacio est dilectionis. ¶ Set hic queritur cum legis doctor Christum temptans de uno mandato solomodo consuluit dicens quod est mandatum magnum in lege quomodo pertinenter respondit Christus addens vel quod querebat dicens. 2m simile est huic etc. Ad hoc dicitur quod istud fieri vel factum fuisse verisimile est ut ostenderet Christus quod mandatum de dileccione dei mandato de dileccione proximi sic adheret quod unum sine altero impleri non potest sicut patet supra 1o 2o. Et hinc dicit Crisost. quod veritas omnium mandatorum una est et omnia unum esse videntur quod ita se coherent quod unum sine altero esse non possit. Vel potest dici quod Christus summe sapiens ita responsionem suam temperavit quod simul et scilicet ita sufficienter ad interrogata respondit quod infirmitati consciencie interrogantis medicinam prestavit et ut eius infirmitatem muniret. Dixit etiam quod secundum mandatum fuit <u>diliges proximum tuum sicut teipsum</u>. Quasi diceret interroganti quid de maximo mandato inquiris et minus observas. Cum enim me proximum tuum sic teipsum diligere debeas in proximis tuis sum tamen maliciose contra me insurgis. ¶ Set quod forte contra premissa obicere possit per hoc quod si propter coherenciam mandatorum Christus respondendo secundum mandatum addidit per hoc idem ut videtur decem mandata addidisset. Ad istud respondit Christus dicens hic. <u>In istis duobus mandatis tota lex pendet et prophete</u>. Quia enim in speculativis omnes conclusiones pendent ex hoc principio de quolibet dicitur affirmacio vel negacio etc. sic in operabilibus omnia dependent ex dileccione

Dileccio racionis.

Ver.
Qualiter fiat caritas.

¶ 3. Qo.

Q8.

Crisost.

Co.

Fno.

dei principaliter ex dilectione christi consistere. Et hinc est quod omnia mandata legis et monitiones non sunt nisi quedam explanationes istorum duorum mandatorum quia omnia ordinantur ad dei dilectionem et proximi. Mandata enim prime tabule non sunt nisi declarationes illius precepti diliges dominum deum tuum. Si enim quereret aliquis quomodo diliges dominum deum tuum in preceptis prime tabule declaratur. Sic enim diliges quia non facies tibi deos alienos id est nullam rem preter eum tamquam deum colas. nec tu sicut eum diligas. Nec sumas nomen eius in vanum id est non iurabis inutiliter nec sine necessitate per nomen eius. Sabbatum sanctificabis id est tempus cultui dei precipue deputatum in sanctis operibus occupabis. Sic et omnia alia precepta secunde tabule ad dilectionem proximi pertinent manifestissime sicut patet sigillatim ipsa consideranti. Finis breviter omnis legis rationalis humanitus inventa edita fuit ad movendum homines ad diligendum et ad ostendendum qualiter dominus celi debeat diligi. Vel ad sedandum lites inter homines vel ad fovendum pacem et unitatem. Quidam male utentes legibus litem foveant nimis sepe et hinc discordie accensores tamquam contra omnem legem agentes potissime puniuntur. Si enim in unitate potissime salus cuiuslibet pollicie consistat patet quod discordia omnis pollicie est destructiva. ¶ Sed quoniam quod ipsi fecit christus phariseis postea hic consequenter annuntiatur. Congregatis phariseis interrogavit eos ihesus dicens. quid vobis videtur de christo. In qua quoque duo principaliter ostenduntur. primo phariseorum infidelitatis reprobatio et sic vere fidei declaratio. 2o eorundem finalis confutatio. Ibi nemo poterat respondere illi. Primo sciendum quod pharisei credebant christum puram creaturam fore et non deum. quem ut ait Crisostomus operis imperfecti omelia 39. iudei estimantes hominem christum temptabant. nec eum temptassent si eum dei filium credidissent. Volens ergo eis christus ostendere quia cognoscebat fallacias cordis eorum. et quia non erat homo purus quem temptabant sed deus quem nemo potest temptare. nec dicere poterat manifeste veritatem nec tacere. dicere enim non poterat ne occasionem blasphemie invenientes iudei insanirent. Tacere autem veritatem non potuit quia ad hoc veniat ut veritatem annuntiaret. ideo talem interrogationem eis proponit ut eo tacente interrogatio eius ostenderet quis esset. et hoc est quod hic ponitur. phariseis congregatis interrogavit eos etc. ¶ Deinceps doctor de lira dicit hic quod pharisei et legisperiti cognoverunt in principio ihesum esse verum messiam et per consequens deum et hominem. Et consilium suum ponit super illud Mt. 21 hic est heres etc. Ubi movet tale dubium utrum videlicet iudei cognoverunt ihesum nazarenum esse christum et arguit ad partem negativam per tres auctoritates scripture videlicet per illud primo Cor. Si enim cognovissent numquam dominum glorie crucifixissent. Et per illud Act. 3o Scio fratres quia per ignoranciam fecistis sicut et principes vestri. Et per illud Luc. 23. quod christus dixit illis in cruce parce ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Ad oppositum pro veritate dubii arguit idem doctor sic per illud Joh. 15. Nunc autem viderunt et oderunt me et patrem meum. Et per illud

dicitur Mt. 21. Ab agricolis significantibus iudeos hic est heres. venite occidamus eum. Et per ista similia conformiter Crisostomus super Mt. super illo Mt. 23. Ve vobis scribe et pharisei qui clauditis regnum celorum. Ubi sic scribit Crisostomus Vult deus ostendere sacerdotes iudeorum omnia avaricie causa facere quia per scripturas quidem cognoverunt adventum christi et considerabant quod si ipse creditus fuisset christus consuetudo sacrificiorum offerendorum fuisset extinguenda et sacrificium iusticie volituri sicut de utroque testatur propheta dicens. Afferte domino gloriam et honorem tollite hostias et introite in atria eius. Quo contra universa interpretatione autem conspectu domini populo claudebant ianuam legis et prophetarum qui de adventu christi manifestissime erant locuti ut a christo filii hominum separarent. timentes ne forte christo credito ipsi sacrificiorum oblationibus fraudarentur. Magis enim cupiebant ut lege manente in usu essent sacrificia quibus ipsi ditabantur non deus quia lege cessante ea que erant de necessitate salutis ut precepta decalogi et huiusmodi que deerant sacri ab omnibus scilicet subtilitate scripturarum et dictis prophetarum ignorantes. Unde cum christus esset verus homo propheta sicut per deum in unitate suppositi dicant aliqui quod verum est ad hoc minores populi iudeorum non cognoverunt ihesum esse christum nec quantum ad humanitatem nec quantum ad divinitatem quia licet cognoverunt eum esse hominem verum tamen non cognoverunt eum esse prophetam qui erat a deo promissus sicut christus. Cuius ratio est quia ignorabat scripturas que loquuntur de divinitate et illas que loquuntur de terminatione temporis et de figuris sui adventus. Sed maiores cognoverunt eum esse verum prophetam a deo promissum et missum quia sciebant loquentes de tempore adventus sui et signis que omnia viderunt in eo impleri. Non tamen ut dicunt isti cognoverunt eum esse deum. et secundum hoc dicit apostolus quia si cognovissent numquam cognoverunt eius divinitatem. ¶ Sed contra istam rationem replicat doctor de lira per hoc quod sicut scripture de tempore adventus sui videlicet Dan. 9. de ebdomadis abreviatis et signis sui adventus sicut est translatio regni ut Gen. 49. et de modo adventus eius in paupertate et humilitate ut Zachar. 9. ita expresse vel expressius loquuntur scripture prophetarum de eius divinitate Jer. 23. Ecce dies veniunt et suscitabo verbum bonum quod locutus sum ad domum israel et domum iuda in diebus illis germinare faciam ad germen iustum et faciet iudicium et iusticiam in terra. et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. Ubi autem ponitur dominus iustus in hebreo ponitur nomen domini tetragrammaton. quod nullo modo potest dici de aliquo nisi de deo vero. ¶ Cum igitur ista auctoritas secundum omnes doctores hebraicos exposita sit de christo sequitur ipsum esse verum deum. Item ysa. 9 dicit Parvulus enim natus est nobis et filius est nobis cuius imperium super humerum eius et vocabitur nomen eius admirabilis deus fortis princeps pacis que auctoritas secundum hebreos intelligitur de christo. et in ea fit expressa mentio de eius divinitate sicut de humanitate. ¶ Sed redeundo ad textum Congregatis autem phariseis qui ad temptandum venerant interrogavit eos dicens. Cyprianus interrogavit de illo quem credebant esse venturum quem presentem nolebant credere. cuius filius esse deberet et hoc est quid vobis videtur de christo id est messia in lege promisso cuius filius est Dicunt ei david. sicut illud psalmi De fructu ventris tui etc. quomodo ergo david vo

Mandata prime tabule

Mādata 2e tabule

Finis eius legis positive

Contra advocatos

¶ 3 questio principalis

Crisostomus

Lira

Ihesus est messias

uocauit eu dñm dicens. dixit dñs dño meo sede etc. Hic
subdr obiectio xpi concludens in xpo veritatem diuine
nature. Si ille pr filium qui trahit naturam solam
ab ipso testatur dñm suum ipsum. Quomodo dd vocat eum
dñm. q. no solam sz naturam quam traxit ab illo
sz alacre f ipm d dñs eius. 2o ex illa arguit
ibi Si g dd. & hoc e qd ait illis. Si x e purus
ho ex semine dd ut creditis. quo dd e occul
ta sapie diuine manifesta sunt in spu pphico vocat
eum dñm dicens in ps. Dixit dñs dño me
o etc. Ipi sic exponunt dixit dñs i. creator
celi & terre dño messie. sede etc. pz g q f veri
de solo xpo intel q & fuit filius dd f humanitatem
dicat g dd. Dixit dñs s ds pr. dño meo. i. xpo
filio suo cui dicit e equalem s filium gnare. q dño
meo nō f q de semine meo tpaliter homo factus est.
sz f q prius eternus filius. Sede a dextris meis. i.
in equalitate mea f q ds. vel in potioribus bonis
f q homo p omnibus creaturis. Donec ponam.
nō q postea nō sedeat q sp sedebit f illud ma
io. & nō cognoscebat ea donec pepit filium nō q p ea
cognouit q nunq cognouit. Inimicos tuos sca
bellum pedum tuorum. i. donec omnes rebelles tibi sub
iugabo. vel bona & voluntaria subiectione. s.
ut credant te verum deum & hominem sponte vel co
acta subiectione ut in die iudicij puniant & credat
inuite. Si g dd vocat eum dñm f veritatem quo filius
eius est supple tuum. cum filius ppagatione subiectus sit pri.
Et nemo poterat rndere ei verbum nec ausus fu
it quisquam illa die eum amplius interrogare. pp
consimiles confutationes q irrefragabile erat ar
gumentum eorum. Confutati sermonibus vlterius non
interrogauit. sz aptissime comphensum rone t
dunt pitati. Ex quo intelligimus inuenia in
de posse se quidem supari sz difficile quescere

¶ posse.

Ascendens ihc in nauiculam transfretauit mare etc. m. 2o
luc. 9. m. 10. Secundum sunt 3 qui sermone p̄o ds omnia creauit in pn° satis munda set
abusu eius vtenciu vel inhitancium facta sunt in
munda. Sz eadem xps voluntarie emundauit
Terra quidem munda fuit p effusionem sang
uis innocentum. sz xps eam emundauit p tactum
pedibus ambulando. Aer fuit immundus incenso
idolis exhibito sepius violatus. sz ob hoc mun
dator xps nō sub tecto sz in aere pati voluit. & sic
aere expurgauit & p aerem in celum ascendit.
Ignis & immundus fcs est ex idolorum hostijs cre
matis sz xps hunc mundauit qui spm scm in
specie ignis misit. Aqua & immunda fca e ex
hostijs nephandis in ea ablutis sz xps hanc
mundauit qui in iordane baptizatus fuit & qui
p mare ambulauit. vel sicut hodie legitur qui p
nauem xps transfretauit cum d. Ascendens ihc in
nauicula transfretauit & venit in ciuitatem suam.
In quo passu sunt 6 consideranda. quorum p̄m est
modus viatoris. 2m est locus hitoris. 3m est grauis in
firmitas in curando. 4m e debita sedulitas in me
dendo. 5m est in medico curante nimia mag. 6m e
in scribis circumstantibus detestabilis blasphemia.
7m scribarum blasphemancium sufficiens confutatio.
8m a turba circumstante deuota collaudatio. ¶ P
q scribe in pn°. Ascendens ihc in nauicula. Ascen
dens inquit de terra genazareth in qua demonia
eiecerat & in porcos ire pmiserat. Ascendens in
q in nauicula. Nauigio autem transire voluit
potens pede transire. ne si sup aquam pedibus am
bularet putaret corpus fantasticum & nō verum cre
deretur assumpsisse. Vnde dicit De fi. voluit cum
terre se assumpsisse naturam infirmitatem ut sua
nobis conferret virtutem. Nauicula autem ista sigt
pniam vel religionem. sz q de nauem put sigt
pniam dcm e s omne. ¶ Ideo nouā f iam
q religio hic p nauem intel pp tria. In qualibet
religione principalia s pp paupertate obedi
a & continencia. In naui cum cibus vel potus
non requirit delicatus sz ncciis. Sic in relio
ne debite conseruata nō lauta f ncci appe
tunt abaria q voto conueniunt voluntarie
paupertatis. p thess vlto. habentes alimenta &
his quibus tegamur contenti simus. 2o in naui
sunt omnes obedientes gubernatori & licet in ea
sint magni dñi tn in nauis regimine non
dedignant subdi pauperi gubernatori. Sic re
ligionem pfessi debent suis platis voluntarie
obedire. & si eos virtute scia vel gnere antecel
lant. 3o si nauis vacua sit vacillat si nimis
onusta submergitur sz mediocriter onerata stabili
tur. Sic religio si nimis arta fuit suos de
primit pfessores. Si nimis laxa effrenos
efficit & petulantes. Si a moderata via
ambulat regiam. nec p dextram psperitatis
nec p sinistram aduersitatis a bono pposi
to reuocat. ¶ hugo de sco victore in expoe
regule sancti aug. qui carnem suam vltra modum
affligit ciuem suum occidit. Si plus q
expedit alimentis reficiat hostem suum nu
trit. Ideo nutrienda est caro ut seruiat & do
manda ut nō supbiat. & ista ad votum co
tine ptinent manifestissime. In ista naui
culam xps in suis membris ascendit. qm relio
si ne a mundi voluptatibus submergant
approbatam reliōz iuridice pfitent. ¶ Sz no
tand q xps nauem nō solum ascendit sz & tras
fretauit. i. transfretum qd e mare nauigando
trasiuit. In q e datur exemplum reliosis q mare
hoc mundi transeant & nō in eo pmaneant in
tpalibus vicijs. vel carnalibus delicijs pedes
anime i. affectiones affligendo. ¶ Vlterius e sci
end q xps nedum transfretauit. sz & venit in
ciuitatem suam. ad literam Capharnaum. vt pz
3m notatum vz locus hitois. Dicebat et ca
pharnaum ciuitas xpi. nō q in ea natus fuit
sz in bethleem. nec in ea nutritus fuit sz in naza
reth sz q in ea sepius moram traxit. Sunt ciui
tates xpi spiales sunt due bethleem vz pp natiuitate
Nazareth pp nutricionem. & capharnaum pp co
hitacionem. Interptatur et Capharnaum ciuitas
consolacionis & sigt ciuitatem celeste ad quem p
nauem pnie & relionis possumus puenire
qd e innuit in ho q transferendo venit in ciui
tatem suam. Ad qm cum peruenisset offerebant
ei paraliticum iacentem in lecto. In q passu
tria 3m q 4m includunt. vz grauis infirmitas in
paralitico curando. & debita sedulitas in mede
do. & in eum offerentibus vera fides. Grauitas
infirmitatis pz nō solum ex hoc q erat pa
liticus sz q iacebat in lecto. nec ei poterat pe
dibus ambulare ¶ P cuius declaracione sciend q
paralisis e morbus grauis qui tria mala cau
sat. s. tremorem immobilitatem & insensibilitatem.
Et pt morale paliticus iste sigt quemlibet pcto
rem delicijs carnalibus assuetum. In tali ei
tremor est dum nō audet pniam assumere
salutarem. Secundo ei pt homines delicijs

De fi.

Ieui.

hugo.

Paliticus tria mala sequit.

mora.

Phisi.

assueti mortuos se credunt si ab huiusmodi de
liciis assuetis abstinent. gen. 25. Et morior
dixit esau et quid mihi proderunt primogenita
mea. De talibus et ipso dicitur. trepidaverunt
ubi non erat timor. Legitur gen. 4. quod deus posuit
signum in cayn ut dicitur in scolastica historia
istud signum fuit tremor capitis per quod ostende
batur quod abiectus erat a deo. ergo et ille a deo re
probatur qui ad bonum operandum timidus est. Legitur de
natura animalium quod ceruus habet cor timidum
sed comedit herbas medicinales quarum virtute
cor eius confortatur et ossibus cartilago in eius
corde generatur. Iste herbe medicinales sunt pas
siones domini que licet fuerunt amare sed nobis sunt
medicinales etc. Medicina omnium in festiva
te nebule. Corpus enim christi fuit nebula quia nullo
peccato gravata pondere peccatorum. Ab hac emana
uit riuus sanguinis et hoc in festivacione sue
iuuentutis. medicina ergo istarum passionum con
fortat ad aggrediendum ardua. Ber. mirabi
lis passio tua domine ihesu [illegible] est omnibus
peccatis nostris et nulli umquam insistenti inuenit
inefficax. Greg. si passio christi ad memoriam reuocetur
nichil est quod non equo animo tolleretur. ¶ 2m
malum est immobilitas quia caret motu
Sicut enim paraliticus ambulare solet aut
penitus subsistit aut retrocedit aut unum
passum ad dextram alium ad sinistram facit
tales sunt hodie prelati de quibus dicit
aug. de cantico novo. Tria sunt genera hominum quos
odit deus scilicet remanentes retrocedentes et abeun
tes. Qui non proficit remanet. qui a bono propo
sito declinat retro abiit qui fidem deserit a
via errauit et subdit aug. Remanentes ergo
sunt excitandi. retrocedentes reducendi. et
abeuntes in viam reducendi. Primi ergo sunt
qui subsistunt scilicet tepidi et negligentes. Ber.
In via dei non progredi regredi est. Ambrosius.
Aque stantes putrescunt. Aque stantes sunt
negligentes qui ignavia et torpore marcescunt.
2 cor. 6. Hortamur vos ne in vacuum gratiam
dei recipiatis. In vacuum gratiam dei recipit qui
in ea non proficit. 2 sunt hii qui ad peccata rede
unt isti sunt similes uxori loth que quia retro
aspexit in statuam salis in via conversa est gen.
19. [illegible] conversa est in statuam salis amisit sen
sum et motum. quia omnes tales perdunt merita
que acquisierant vel sensum sibi [illegible] vel mo
tum operis [illegible] conversa est in statuam sal
tamen [illegible] quod aliis condimentum prestat [illegible] aliis
[illegible] ne ipsi retro aspiciant [illegible] remansit
in via datur intelligi quod ipsi aliis viam demon
strare possunt sed ad patriam pervenire non possunt. 3
sunt qui errant modo declinando ad dextram pro
speritatis per intemperanciam modo ad sinistram
adversitatis per impacienciam. Legitur 1 regum 6
quod vacce que portabant archam dei ibant mu
gientes non declinantes ad dextram neque ad
sinistram donec venirent bethsames. Ille
ergo [illegible] qui non declinat amore alieno a via dei declina
re donec veniant bethsames. id est ad domum
dei quia bethsames interpretatur domus solis.
¶ 3m malum est insensibilitas quia caret sen-

Tales enim licet mala non sentiunt. primo diabolicas
temptaciones et hanc insensibilitatem facit consensus
quia ut dicit ieronimus. non sentit qui consentit
peccato. De talibus dicitur prouerbiorum verbera
uerunt me et non dolui traxerunt et non sen
si. Ideo autem temptationi consentiunt quia atten
dunt ad illud quod delectat non ad illud quod [illegible]
nat. Dicit beda quod serpens qui evam seduxit
faciem habuit virgineam sed serpentinam caudam
quia diabolus primo blanditur sed postea venenose
[illegible] Ideo est similis scorpioni qui blanditur
facie sed cauda pungit. 2o non sentiunt divinas
suavitates et hanc insensibilitatem facit a
mor mundi quia non permittit sentire suavitatem
amoris dei. Debemus cor ad mundum clau
dere et ad celum aperire si volumus divinas inspi
rationes suscipere et earum dulcedinem sentire. Hinc cor
hominis est latum superius et strictum inferius quia debe
mus esse lati ad amandum celestia et stricti ad
amandum terrena. Dicit aristoteles in libro de anima
libus quod aues claudunt oculos in palpebra in
feriori animalia vero gressibilia cum palpebra
superiori. Sic spirituales viri oculos clausos ha
berent ad terrena et elevatos ad celestia. 3o
non senciunt suos defectus et imperfectiones et hanc in
sensibilitatem facit superbia. humilitas autem sentit vero
et consentit et quia sentit ideo dicit ipsos perficit.
[illegible] infirmatum est vero perfecisti eam. Si
non infirmaretur non perficeretur. ideo multum [illegible]
presumpcio firmitatis. tales superbi similes sunt
vespertilionibus qui amiserunt visum propter volatum. [illegible]
enim cristallinus qui cogitur ad celestia transferri
in [illegible] alarum. Eodem modo superbi qui in altum vo
lant defectus non considerant. 4o non senciunt proximorum
miserias et afflictiones et istam insensibilitatem
facit avaricia. quia nullum habet sensum compassionis
domine. Aug. de verbis domini. Insensibilis est
avarus divinum nec dominum timet nec hominem ue
retur. nec patri parcit nec fratri obtemperat nec
amico fidem servat. ¶ 4m malum est mollicies que
dissoluit hominem interiorem in aquis deliciarum et ex
tenditur. Hec mollicies in hoc quod talis credit quod
nichil enim grave sustinere potest. Proverbiorum 18. Qui mollis
est et dissolutus in opere suo frater est opera sua dissi
pantis. ¶ Et sicut paralisis corpus vel membrum
inutile reddit sic qui habet paralisim spiritualem
inutilis est. ¶ Unde nota secundum Ioh. de abbatisvilla quod
paralisis morbus quod tetigerit inutile reddit
uitales motus excludit dolorem acutissimum
ingerit. sic significat ipsum spiritualem mortale peccatum quod
hominem facit inutilem. Item peccatum vitales me
atus in meatus gratie excludit quia in malivolam
animam non etc. Item peccatum mortale dolorem acutissi
mum ingerit et non senciatur tunc est tamen acu
tum quia animam interficit. ¶ Dextrum tempus secundum Greg. so
lit c. 9. mistice paraliticus iste est animus cor
ruptus pigritie et negligentie et deliciarum habun
dantia tamquam huiusmodi superfluitate dissoluitur. Para
lisis enim aufert calorem naturalem sensum vitale
opoes [illegible] differentes sensus facultatem mo
vendi potestatem loquendi ut frequenter facit [illegible]
Sic accidia dissolucio et pigricia calorem vitalem
aufert scilicet caritatis presenciam inhabitantis spiritus
sensum sapientie celestis motum bone operis verbum

Margin notes: Esau. — Cayn. — De ceruo. — Ber. — Greg. — Tria genera hominum odit deus. — Ber. — Ambrosius. — Figura de vaccis. — E.

deuote or[ati]o[n]is desert[um] sp[irit]us vivificantis. ¶ Huius pa
litici lat[us] est quies naturalis huius lecti sunt
p[ro]pt[er] sacietas ciboru[m] mollicies idumenta
toru[m] desideriu[m] dic[ionu]m vanitas lud[or]um et spectacu[lorum]
in hoc lecto iacebat sodomite eze[chielis] 16. hec fuit
iniquitas sodome sup[er]bia vite panis saturi
tas habundancia et ociu[m]. Et luc[e] 16. de dite e
pulone. Ex hijs p[ate]t q[ua]litas infirmitat[is] i[n] palitico
curando ¶ Sed sedulitas i[n] medendo p[ate]t ex h[oc] q[uod]
offerebant ei v[ir]i palitic[u]m. D[icitu]r ei luc[e] 9. Ecce
viri portantes i[n] lecto ho[m]i[n]em q[ui] erat paliticus
et querebant eu[m] inferre et inponere an[te] eu[m] et no[n]
invenientes q[ua] p[ar]te eum inponerent p[re] turba as
cenderunt s[upra] tectu[m] submiserunt eu[m]. Et erant
isti viri portantes eu[m] 4^{or} s[ecundu]m m[ar]c[u]m 2. c. hy 4^{or} viri
s[ecundu]m p[ri]sien[sem] p[ossu]nt intelligi doctores ecc[lesi]e qui ho[m]i[n]em
portant et sublevant et an[te] ih[esu]m ponunt et hoc
e[st] 2^{m} officiu[m] p[re]lati. Portare d[icitu]r p[re]latus subditu[m]
vbi auriga dei d[icitu]r 4° reg[um] 2. P[ate]r mi p[ate]r mi curr[us]
isr[ae]l et auriga ei[us]. Portare ei d[icitu]r prelat[us] sub
ditu[m] multip[liciter]. p[rim]o orando 2° compaciendo 2^{a}
cor[inthios] 11. quis infirmatur [et] c[etera]. 3° curam et sollicitu
dinem. 4° ab o[mn]i p[er]i[cu]lo sustentando. Item d[icitu]r p[re]la
tus subditu[m] suu[m] levare spem veni[a]e ei dando
ostendo dei in[sign]iam paratam esse ad recipiend[um]
ut p[ate]t luc[e] 15. in recitentis filij p[ro]digi suscep
c[i]o[n]e. Ite[m] d[icitu]r eum ponere an[te] ih[esu]m eum reconsilia
do. Sed multi sunt p[ro]niores ad tradendu[m] sub
ditos suos sathane p[er] ex[em]pla sua. ¶ Vel p[ossu]nt hy
4^{or} portitores intelligi 4^{or} que p[ec]c[a]torem ad ih[esu]m
adducere solent. Vn[de] novi[t] s[ecundu]m Job de abbvill[e] q[uo]d
sic iste paliticus a 4^{or} portitoribus oblatus est
d[omi]no. ita op[ort]et quemlibet p[ec]c[a]torem a 4^{or} portito
ribus offerri d[omi]no si vult sanari quoru[m] p[rim]us est
consideracio p[ro]p[ri]e fragilitatis. de q[uo] Job 14. In
credi[bi]lem dixi. P[ate]r m[eu]s es [et] c[etera]. 2us portitor est co
sideracio p[ro]p[ri]e iniquitatis. Treni 3°. Conclusit
vias meas lapidibus quadris semitas me
as subvertit. Viam q[ue] ducit ad vita[m] conclu
sit diabol[us] lapidibus quadris i[d est] mortalibus
p[e]c[ca]tis. Vn[de] mortale p[e]c[catu]m lapidi quadro co
patur q[uia] ad modu[m] lapidis quadrati 4^{or}
h[abet] facies que sunt p[e]c[c]a[tu]m cogitac[i]o[n]is locuc[i]o[n]is o
p[er]is consuetudinis desperac[i]o[n]is sive p[re]sumpci
o[n]is et pestilencia p[e]c[c]ati ex 3us portitor e[st] con
sideracio beneficioru[m] dei. 4us portitor est consideracio
eternoru[m] suppliciorum. ysa[ie] 33. ¶ Vel p[ossu]nt ad
ducentes paliticu[m] s[ecundu]m p[ri]sien[sem] d[ic]i ista 4^{or} audit[us]
verbi dei. Act[uum] 2°. hijs auditis compuncti
sunt corde. Item or[ati]o[n]is assiduitas. Act[uum] 12. Pe
trus liberatus e[st] a carcere p[er] q[uod] fiebat or[ati]o si[ne]
intermissione. Item elemosinaru[m] larg[ici]o. dan[ielis]
4. P[e]c[c]a[t]a tua elemosinis redime. Ite[m] tribulaci
o[n]u[m] multiplicacio. q[uia] in p[salm]o. Multiplicate sunt in
firmitates eoru[m]. Et nu[meri] 20. elevans moyses
manu[m] p[er]cussit bis silicem virga et egresse sunt
aque largissime. Duricies que no[n] frangit[ur] i[n]
p[ri]ma tribulac[i]o[n]e frangit[ur] i[n] 2^{a}. ¶ Illi a[utem] qui portabant
paliticu[m] ut h[abetu]r in marco impediti fuerunt a
turba p[er] hostiu[m] intrare. vn[de] sup[er] tectu[m] ascenderunt
et p[er] tegulas eu[m] submiserunt. Sic abraham cu[m]
pass[us] d[omi]no sacrificiu[m] abigebat aves q[ue] ip[su]m impe
diebat. Aves impedientes abraha[m] volente[m]
deo sacrificare sunt turbe impedientes paliti
cu[m] volente[m] d[omi]no p[re]sentari. frequent[er] eni[m] desiderat

de innovari occurrunt multe. Aliquis eni[m] p[ro]p[ter] p[re]s
tine conversac[i]o[n]is memoriam retinac[ul]at. Aliu[m] re
trahit delicijs que velut turbe p[er]suadunt dic
dentes illud q[uo]d h[abetu]r sap[ientie] 2°. Fruamur creatura
tanq[uam] i[n] iuventute celeriter vino p[re]cioso et vngue
tis optimis nos impleamus. no[n] p[re]tereat nos
flos temporis. coronemus nos rosis antequam mar
cescant. nullu[m] pratum sit q[uo]d pretereat lux
uria n[ost]ra. nulla sit vite p[re]sentis amenitas
i[n] qua no[n] delectemur. Et nemo n[ost]r[u]m sit exors
letici[a]e n[ost]re vbiq[ue] relinquamus sig[n]a quia hec est
p[ar]s n[ost]ra et hec est sors n[ost]ra. Item sepe timor au
stere p[e]n[itenti]e aliam facit turbam ut dicat times
sicut Iero[nimus] i[n] p[er]sona illoru[m] qui timent p[e]n[itenti]e auster
tate[m] dicit. Duru[m] est arduu[m] est homines sum[us]
ferre no[n] possumus fragili carne circu[m]damur.
Quem red[ar]guit eos dicens. O nephanda
temeritas o nephandoru[m] insania dix[er]unt igno
du[m] s[ua]e accusarunt. s[cilicet] quod nesciat quid fe
cerit. quod nesciat quid iusserat q[uo]d inposuisset
mandatum q[uo]d impleri no[n] poterit. p[er] hoc
nephas imponitis iniquitate[m] iusto crudeli
tate[m] p[ro]p[ri]o ac hoc susp[ic]ari sacrilegiu[m] e[st] q[uo]d
ad salu[tem] no[n] fecerit s[ed] ad penam. ¶ Ista itaq[ue]
turba s[ecundu]m p[ri]sien[sem] 3^{a} e[st]. s[cilicet] turba cogitac[i]o[n]u[m] stre
pens interi[us] et conculcans terram cordis ne
ad bonu[m] terra ibi germinet et turba inqui
etans to[n]ius e[st] sollicitudo negociorum. luc[e] 10.
Martha martha sollicita es et turbaris erga
plurima. Item turbac[i]o cogitac[i]o[n]um sive p[ec]ca
toru[m]. Job 4. In iniquoru[m] turba i[n] conspectu ei[us].
Ista a[utem] turba impedit paliticu[m] ne an[te] ih[esu]m
ponatur ut h[ic] d[icitu]r. Item impedit langu
idum ne ih[esu]m agnoscat. Job 9. Item cecos
increpat ut taceant. m[atthei] 20. Item zacheo ob
stat ne ih[esu]m videat. luc[e] 19. Item retardat
petente[m] adire ih[esu]m. m[ar]c[i] 3°. Ite[m] differri facit sus
citacionem puelle m[atthei] 9. Item p[ro]rogat illumina[ci]o[n]em
ceci. m[atthei] 10. Portantes igitur paliticu[m] p[re]pediti a
turba ne intrarent p[er] hostiu[m] ascenderunt et de
posuerunt eu[m] p[er] tegulas. P[er] tectu[m] istud p[otes]t i[n]
telligi s[ecundu]m p[ri]sien[sem] observac[i]o consilioru[m]. P[er] tegulas
vero s[ecundu]m Job de abbvill[e] de luto fractas et i[n] igne
solidatas et rubeas signific[an]tur viri p[er]fecti qui
p[ro]p[ter] fragilitatem sunt luteri s[ed] p[er] igne[m] tribula
c[i]o[n]is solidati p[ro]p[ri]o sanguine p[ur]purant p[er] q[uo]s
eccl[esi]a[m] intrare p[ossu]nt p[ec]c[a]tores. et sic p[er] tectu[m] defert
paliticus an[te] xp[istu]m. qui aliter intrare no[n] p[otes]t
p[ro]pter turba[m]. qui aliquis intrans religio[nem] ser
vat consilia qui ex vivendo servare non
potuit precepta. firmo qui cavere no[n] potat
ne raperet aliena abicit p[ro]p[ri]a. ¶ Vel p[er] tec
tu[m] istud ut dicit beda signi[fica]t[ur] sublimitatem
scripture. Vn[de] beda dicit. Non domus i[n] i[n]fi
mis vbi turbe tumultuant remanendu[m].
Sed tectu[m] domus i[n] q[uo] xp[istu]s docet e[st] ascendendu[m] i[d est]
scripture sacre sublimitas est appetenda et lex
d[omi]ni die ac nocte meditanda et patefacto tec
to i[d est] reseratis scripturis eger submittit[ur] q[uia] ad
xp[ist]i humilitate[m] fidei pietate ascendit et ad xp[ist]i no
ticiam p[er]venit. ¶ Qui et fidem offerenciu[m] xp[istu]s atte
disse d[icitu]r cu[m] subditur. Videns ih[esu]s fidem eoru[m]
no[n] tam agnoscendo q[uam] approbando. Beda q[uanto]
valet apud deu[m] fides p[ro]p[ri]a. apud que[m] tantu[m]
valuit aliena ut int[eri]us et ex[teri]us ho[m]i[n]em sanaret

Impedientes ab ih[es]u [con]venire.

Contra timidos i[n] p[e]n[itenti]a. Jero[nimus].

P[ri]sien[sis].

Abbvill[e].

Quid p[er] tectum et tegulas.

Beda.

¶

Beda.

De fide offe rentiu[m]

Videns ergo ihc fidem illorum sup offerentium · dixit paralitico · qui iacebat in lecto · ob meritum fidei offerencium voluit dns sanare infirmum dicens. Confide fili · vbi notatur quod vbi in medico curante magna misericordia. ¶ Vn super isto textu sic scribit Criso. in omel. Offerentium fidem respicit et vecordiam despicit iacentis ut aliene fidei suffragio paralitici anima curaret et corpus respiciens inquit fidem illorum. Certus in hoc loco fratres karissimi non querere incipientium voluntates non expectare ignorantium fidem non infirmi stulta desideria perscrutari sed ad fidem alterius subvenire. Et revera fratres quando medicus querit aut respicit languencium voluntates cum ipse desideret et requirit infirmus hinc est quod nunc ferrum nunc ignem nunc amara potula ingerit et apponit invitis ut curam sani senciant quam sentire non potuit egrotantes. Et si homo iniurias ~~contempnit~~ despicit maledicta contempnit ut sauciatis manibus sponte vitam conferat et salutem. Quanto magis christus medicus bonitate divina morbis sauciatos peccatorum et frenesi criminum laborantes ad salutem et invitos attrahit et nolentes. ¶ Hic tamen notandum secundum Joh. de abbatisvilla quod propter fidem aliorum tamen non dedit dns dare remissionem peccatorum sicut fides propria requiritur in adulto. Vel fides portancium meruit ei quam dns peccata ei dimisit. Vel ergo fides aliena ei graciam meruit. Quantum vel fides propria quam gloriam promereretur. Vel quia propter fidem propriam dimisit ei dns peccata quod innuit cum subdit. Confide fili · id est aliis fidem habe et dimittuntur tibi peccata tua. Sed notanda sunt tria primo quod paraliticum vocavit filium. Glo. humilis dns vocat filium quem sacerdotes dedignantur tangere vel modo dimissis peccatis filius. Et tamen exemplum dat hiis qui sunt in prelacione non despiciendi inferiores. Seneca. Servi sunt immo homines servi sunt immo humiles amici. Item colant te servi potius quam timeant. Non sit homini satis quod satis est deo qui colitur et amatur. Eccl. 23. Si est tibi servus fidelis sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrem sic tracta illum. Inferiori vivas quemadmodum velis tecum superiorem vivere. Item per hoc quod paraliticum filium vocat dat exemplum quod non despiciat in adversitate proximus erat in prosperitate qui amabatur sanus amandus est infirmus qui amabatur bonus amandus est malus. Spiritualiter infirmis vero compassio debetur. Boecius de consolacione · apud sapientes nullus prorsus locus odio relinquitur. Nam bonos quis stultissimus oderit. Malos vero odisse racione caret. Secundo ad confidenciam monuit dicens. Confide · que multum valet ad impetrandum illud quod homo indiget. Jere. 18. Benedictus homo qui confidit in dno · et erit sicut arbor viridis plantata iuxta fontem divine bonitatis. ¶ Debemus autem considerare secundum Jan. quod dns peccata nunc dimittit et ad istud exempla precedencium addunt. qui graviter peccaverunt et postmodum penituerunt. Inmensam ergo conditoris misericordiam debemus inspicere · que nobis velut in signum et exemplum penitencie posuit quos per penitenciam fecit post lapsum vivere. Perpendo petrum considero latronem · aspicio zacheum intueor mariam magdalenam · nichil in eis aliud video nisi ante oculos nostros proposita spei et penitencie exempla. Fortassis ei dedit lapsus in fide aspiciat petrum qui amare flevit quod timide negaverat. Alius forte contra proximum suum in malicia exarsit crudelitatis aspiciat latronem qui in ipso mortis articulo ad vitam premia penitendo pervenit. Alius avaricie estibus anhelans aliena rapuit aspiciat zacheum quod si quid ab aliis rapuit quadruplum reddidit. Alius libidinis igne accensus carnis mundiciam perdidit aspiciat mariam que in se amorem ignis igne divini amoris decoxit. ¶ Tercio notandum quod prius animam quam corpus sanavit et conveniens cum infirmitas anime sit causa infirmitatis corporalis. Cessante causa cessat effectus. Docens et per hoc quod in egritudine nostra prius querendus est medicus anime quam corporis. ¶ Vn dicit prosper quod medicus debet egrum monere ut primo cogitet de salute anime ne infirmitas anime eius impediat corporis eius et egrum et alium vel omittere ad eorum que pertinent ad sanacionem egri. Cum immentum peccati vel agitur quod a dno permittitur. Vel quod levite incedit et meliorat passum suum · filia hiis diebus qui a dno permittitur si non inspirenat dominatio. Vn sic in morbi peccato debet penitere. Vel ergo debet opera bona facere pro illa · sciens se non peccati vel infirmitatis nunc causa aliquando in ipso delicti vel augmentandi merita. ¶ Vn notandum secundum glo. Bede quod quatuor de causis contingunt infirmitates primo iustis ut merita augeant propter pacienciam. sicut Job. 2o. ad custodiam virtutum ne superbia temptet sicut paulo. Cor. 12. 3o. ad corrigenda peccata sicut marie sorori moysi lepra. Num. 12. et hic iste paraliticus. 4o. ad gloriam dei ut ceco nato. Joh. 9. et lazaro. Joh. 11. 5o. ad iniciam pene ut herodi · act. 12. quatenus hic videat quid inferius sequatur. Christus ergo quasi perfectus medicus primo amovit infirmitatis causam · quod erat peccatum dicens remittuntur tibi peccata tua. ¶ Sed hic queritur cum paraliticum offerentes principaliter sanitatem peterent corporalem illius paralitici quare christus primo sanavit morbum mentis. Ad quod dicendum primo ut ostendat quod hoc principaliter intendit. 2o. ut ostendat quod hoc in genere est causa alterius quia si nulla fuisset culpa · nulla fuisset infirmitas corporalis. 3o. ut ostendat quod aliquando propria culpa hominis est causa sui morbi corporalis. Forte sic erat in isto. Primo ergo curanda est causa ac deinde eius effectus. 4o. ut christus hoc sumeret occasionem confundendi maliciam scribarum et manifestandi potestatem divinitatis sue. et hoc innuitur in hoc illo quod sequitur. ¶ Et ecce quidam de scribis dicebant intra se. Hic blasphemat. Sed primo notum vbi in scribis circumstantibus detestabilis blasphemia · secundum prisciam cum qua deo iniuriam irrogat verbo interiori vel exteriori tibi exteriori quod fit tribus modis. vel cum deo attribuit quod ei non convenit. Vel cum deo negatur quod ei convenit. Vel quando quod dei est sibi dans attribuit. Sic nerant enim scribe et pharisei solum deum peccata dimittere. non verbo interiori arguebant eum de blasphemia tamquam usurpante sibi quod erat solius dei. Quasi dicerent. nullus. Et vera sua innuitur in textu cum dicitur. Et ecce quidam de scribis · id est legisperitis qui non contradicere consueverunt. Dixerunt intra se id est cogitabant. et sic verbo interiori dicebant. quod exterius dicere propter populum non audebant. Dixerunt

q̃ mit se hic blasphemat . i . qd dei est vsur
pat. ¶ Et cu vidisset ihc cogitacões eoz dixit
vt quid cogitatis mala i cordibus vris . v . me
nõ posse pcta dimittere . et qd dei est vsurpare .
qi dicet . qua ptate cogitacões vras video vo
bis q̃ intelligite quoz possum aptę cogitacões
cogstare q ego possum pcta remittere . quid
est facilius dcere . i . auctę impare . dimittũt
t pcta tua an dcere surge et ambula . i . an cor
pus palitica sanare . qi dicet . vtruq et in
facile et equalis i se virtutis . Jero9 . vtru pa
litico pcta dimiserit solus nouit q dimitte
bat . Surgere a et ambulare omnibz manifesti
erat qui videbant . ¶ Sz cõ istud obiatur
vt q sophistice arguat dñs . mai9 est ei hoi
nem sanare i anima q̃ i corpe . p illud . mai9
e iustificare impiu q̃ creare celu et terra . et ita
dñs pbat mai9 p minus . ac si dicet . possũ
illd qd est minus . v . sanare corlr . q̃ possum
illd qd est mai9 . v . spũlr sanare . Ad hoc di
cend q sanare corlr aut est intra posse natr
create et quo ad factu et modum et tunc mi9
e sanare corlr q̃ spũlr . Aut est v posse na
ture create et solitum cursum vel quo ad
factu vel quo ad modum . Sic eq3 magnu
est corlr sanare et spũlr . Sic est i pposito iu
stificare . aut maius dr quo ad factu q̃ crea
re et meli9 nõ tñ quo ad modum faciendi .
vel potenciam facientis . Item . vt sciatis q
fili9 hois . glo . q idem est fili9 hois et ds .
tunc ait paralitico . Cõ . Petrus multos
curauit corlr et resuscitauit a morte nõ tñ
pbatur q sit ds et q de se remittit pcta . Ad
hoc dicend q mod9 cõ operandi faciebat
pbacõz nõ tñ res opata . xps a ppria auctę o
pabatur . vñ dicebat . dico t surge . Petrus
aũ auctę xpi opabat nõ sua vñ dicebat . In
noie dñi surge . ffacere aũ mirabilia ppria
auctę et virtute . pbacio est diuinitatis . fa
cere a aliena nõ . et io pbat se esse deu p hoc
q auctę ppria sanauit eu dicens . Surge
et ambula . Moral . surge declinando malu
et ambula faciendo bonu . p illud psi . De
clina a malo et fac bonu . ¶ Vt a sciatis
q fili9 hois ptatem hz i terra remittendi
pcta . Iste textus s^m Jan 3^{es} expoñ pt . p^o ut im
mediate coniungat ad illud qd se^z . tolle
lectu tuu . qd a interpo^z . tunc ait paralitico
sit verbum euuge^{te} . 2° . ut fiat complecio
in hunc modum . Vt a sciatis q fili9 ho
minis etc . tu dico faciam et surgam . pdea
subdit euuge^{ta} . Tunc ait paralitico . 3° . ut
sit verbu euuge^{te} ad nos dicentis . Vt a
vos posteri sciatis q fili9 hois hz ptatez
i terra dimittendi pcta tunc ait parali^{co}
¶ Et notand q dicat hz ptatę i terra . nõ v
terra nec infra terram . Remissio a nõ hz lo
cu v terram . i . in celo q ibi oia pcta sunt di
missa . Nec q3 sub terra . i . in inferno . ibi eni
s pcta ppetrata . Sz hz locu in terra . i . i mu
do . q ibi sunt pcta remissibilia . Surge
tolle lectu tuu . v . sanus ab ifirmitate qua
diu tentus fuas . tolle lectu tuu . i . q diu
tenebaris . lectus est pctm i quo qescit cu
i eo delectatur . Ab hoc lco surgit cu pctm de
serit . lectu port cu pctm est ei oneri et dolori

p^{rius}
qd fuerat et quieti et delectacõi . Ab hoc lco siue de
lectacõe esset surgend p^o q i eo nõ quiescat vere
sunt nec i spinis . Mich 2 . Surgite et abite q
nõ vetis hic requiem etc . p^o p la immundicia
longe ei maior e immudicia pcti q̃ camr3 i
mundi^a corlr . vñ mag^a est corrupcio spc
huius qui pca9 vult morari i immudicia
q̃ iu surgere . et qui debuit vere lailium
floridum vult vere sordidum . 3° p imi
nens periculu . Justi^a ei dei gladium hz
euaginatu sr iacente cominans ei morte
nisi surgat . Job 19 . 4° p verecundia . Spec
taculu est ei pctor iacens i hac immudicia
i angelis et demonibus . Cor 4 ¶ Iste notand
q pctor tres hz lcos in quibz vult quiescẽ
p^mus est supbie . Iste lcus est honoris et
ei9 honor cito i contumeliam comutat^z . 2^9 e
voluptati i q vi esse quies et delectacio s3 ibi
plus est amaritudinis . 3^9 est auarc^e q hz p
turbaciõ spinas diuiciaz qui lcs est doloris et
nõ quietis . ¶ Surge q̃ tolle lectu tuu et va
de i domum tuam . i . etiam p sacioz suscep
tos . q qui fuerunt cu pibunt . Gen 7 . Oms
cõ archam inuenti perierunt diluuio . Vel in
domu i . celum p ingem medito^m . In domu . i
ppriam consciam nõ aliena curiose discucia
endo ea . Vel in domu v corpis vilitate et
fragilitate ei9 considerando . hoc ei multu
valet ad humilitate . Ber . O anima domu ha
bes cito casura est domus tua et u cito pcide
ris ventis et pluuie exponeris . ¶ Sz s^m Joh de
abbuilt notandus e ordo sanandi . p^o dicit .
ffili dimittũt t pcta tua . et p9ea subdit .
Surge et vade i domu tuam . In domu ire
est ad padisum redire . vel ad etne ciuita
tem ut caritatis regimine ptegatur . Vel ad
sui custodiam p cautelam ne itez pcet .
¶ Beda sup luc . spũlr surge de lco est aĩam
a carnalibz vbi eg^a quiescebat abstrahere .
lectu vero tollere est ipam carnem p contine
frena correpta spe celestiu p^mioz delicijs p^i
uare terrenis . Sublato vero lco domu ire
ad padisu redire est . Alr sanus q langue
bat lectu reportbat domu cu anima pctoz
recepta remissione ad interna sui custodia a
cu ipo se corripe refert . ne p9 venia qd vi
uiste referatur amittat . Surrexit et abyt i
domu suam . Surrexit mg^a stati ad impiu
dñi sui . vñ lucas hz . Confestim surgens
coram illis tulit lectu i quo iacebat et abyt
i domu sua . Beda . mira po^e diuine virt9
vbi nulla tpis interueniente morula iussa
saluatoris salus festina comitatur . Videntẽ^s
a turbe . v . miraculum factu i paltico timu
erunt . timendo et admirando . luc 4 dr . Stu
por apphendit oms glificando et laudauo
deu qui talem ptatem dedit hoibz . Glo .
horem ūter oms tam potenter opante et
ex hoc pz q de xpo plenam habuerunt notia
q purum hominem eu esse credebat . Set
sr alios homines esse et posse et hanc ptatę
a deo accepisse . Glo . Ambro9 . s^r 4^4 c^7 . luc . sp
tant surgente mirabuli mirantur abeunte
et diuini opis miracula malunt time q̃ cre
dere . Nam si crederent nõ timerent sz diligent
pfcta ei caritas foras mittit timore . Sz merito
q audierant relas blasphemijs stupente

A lco pcti est surgendu

lectos tres hz pctor .

Ber .

Abbuilt .

Beda .

desiderijs

Beda .

Ambro9

Doc 2o pro fine uanitatis

ad laudem conuiuium tante maiestatis.

Videte quo caute ambuletis ephes 4. Collo videte i oculo mentis diligenter considerate quo i quo moderate caute non per deuium vel casum ambuletis i viuatis vel viuendo proficiatis. Est enim tota vita nostra itinero ad mortem. ideo qui in hac vita delicias et honores querit similis est latroni qui ad furcas transiens suspendendus honorifice et cum gaudio ad patibulum ducitur. Verum quamuis omnes ad mortem ambulent corporalem tamen quidam per mortem illam ad mortem eternam. Alii per eandem ad vitam ambulat sempiternam. Ille autem solus caute ambulat sine viuit qui per mortem ad vitam tendit. ecc 6. quid habet amplius stulto sapiens et quid pauper nisi pergat illuc ubi est vita. Ideo non ut stulti sed ut sapientes ambulare debetis quid precepit apostolus dicens Videte quo caute ambuletis non quasi insipientes sed quasi sapientes. Et quia precepto apostolico de vita honorabile conformi consilio quam practizare debemus et ea premissis est colligere diligenter considerare quo caute et prudenter valeant viuere et ambulare.

Duo noNda

¶ Ubi duo notanda sunt ab apostolo utilis scilicet in visione et operum virtuosorum et sequitur meanta ambulacione. primo dicit Videte. videte inquit ne sitis per gratiam vestri oculo excecati. Dedit enim nobis deus ut dicit Io de abbiult oculum dextrum quo videamus agnos ad dexteram collocatos et sinistrum vel ad diuicias temporales ad necessitatem non ad voluptatem aliquotiens videamus et cum gaudio eternitatem principaliter contemplemur. Possunt duo oculi dici intellectus et affectus de primo

Abbiult.

Duo oculi.

dicitur. Mt. 4. lucerna corporis tui est oculus tuus. De 2o dicitur primo Reg 27. dixit Naas ad viros iabes et galaad in hoc feriam vobiscum fedus ut eruam omnium vestrum oculos dextros. ¶ Secundum Crisostomum operis imperfecti omelia 12. duo oculi interiores sunt mens anime et mens corporis. et est illud Mt. 18 Si oculus tuus scandalizat te erue eum etc. et ad propositum ita scribit. Puto ad animam hec omnia referri. Oculum ergo anime dicit id est mentem per quam videt. et alibi dicit Si corpus tuum fuerit simplex. habet et corpus suam mentem sicut et anima suam sicut testatur apostolus de mente anime dicens. Ego ipse mente seruio legi dei carne autem legi peccati. Et paulo post. Unusquisque autem habet dextrum oculum et sinistrum. dextrum mentem anime sinistrum autem mentem carnis. dexteram autem manum voluntatem anime sinistram autem voluntatem carnis. Cum ergo ex passione carnis concupiscimus sic homines non autem resistimus concupiscere tunc sinister oculus nos scandalizat i mens carnis non mens anime. Et sinistra manus scandalizat non dextra i voluntas carnis non voluntas anime. Vide nunc quia non iubet carnis mente cecare vel carnis prescindere voluntatem. Nec enim fieri potest ut caro aliquando cesset a desiderio malo. Desideria autem carnis quidem retinere possumus ut faciamus quod desiderat caro prescindere autem non possumus ut non desideret. cum autem ex proposito anime malum volumus tunc dextra manus et dexter oculus nos scandalizant. hunc oculum

Trisos. Duo oculi interiores

Due manus.

et hanc manum prescindere iubet quos et possumus prescindere quia anima in arbitrio suo est creata ut ad quod voluit valeat declinare. Caro autem non in arbitrio sed in malo vendita est sub peccato et non potest bonum velle. ¶ Quando autem dexter oculus et dextra manus nos scandalizant ostendit Crisostomus consimiliter per quoddam nobilia multum valde. quorum primum est. Erat quedam mulier religiosa virgo vel vidua quam aspexi et consideraui quia et de bona mente visitare mulierem illam assidue. videns quidem religionis igitur quam mulier instruam illam et confirmem eam in proposito eius bono. Sed iste respectus mentis et dexter oculus factus est mihi in scandalum. Quid ergo oportet fieri oportet erue talem respectum bonum qui in generat malum. ¶ 2m exemplum ponit consimiliter adiens. Vidi orphanam quandam et dixi. debeo hanc accipere in domum meam et educare donec veniat tempus nubendi dando et cepi ei ministrare que necessaria erant. bonum opus hoc et dextra manus hec. Sed dum eam ministratoris videndo eam cecidi in laqueum desiderii eius. Istud opus bonum et dextra manus factum est mihi in scandalum. ita et videntes me quidam familiariter agere cum illa scandalizati sunt dicentes. Quis non vult esse quia iste sit familiariter locutus cum puella. Oportet ergo prescindere tale opus bonum quod mihi vel alteri generat malum. Hec ille. Ideo ergo oculo carnis sed oculo anime Videte quo caute ambuletis. ¶ Verumptamen ut breuiter declaranda possim apostolico conformiter primo ex processu epistole sunt quedam notanda ad cautam ambulacionem et quedam remouenda a caute ambulatore obuiantia. Primo promouet ad cautam ambulacionem sapientia ut via debita agnoscatur et obuiat insipientia que a recta via abducit semper insipientes. Hoc enim habetur visum ex sententia scripture. ecc 6. hoc habet sapiens amplius a stulto ut illuc pergat ubi est vita. et ideo hic precepit apostolus ut caute ambuletis non quasi insipientes sed quasi sapientes. Ideo inquit quasi insipientes quia insipiens et stultus simul peribunt. ¶ Unde sciendum quod multi hiis diebus incaute ambulant sed quasi insipientes primo ambulantes in tenebris. ambulans enim et nesciens quo vadit insipienter ambulat. Sed qui ambulat in tenebris nescit quo vadit. Io 12. quis autem talis sit ostendit prima Ioh 2. qui odit fratrem suum in tenebris est et in tenebris ambulat. et nescit quo eat quia tenebre obcecauerunt oculos eius. Ubi primo notandum quod unum principaliter requisitum ad visionem deus locum dicit. Videte quo etc. est lux ideo hoc preceptum non seruat qui ambulat in tenebris. 2o sciendum quod existens in tenebris potest alios existentes in luce videre et ipsam lucem. Ideo non ait quod odit fratrem suum non videt lucem. Sed dicit quod est in tenebris. Sicut enim quis existens in tenebris quid alii faciunt in luce videt sed seipsum non videt ita inuidi odientes fratres suos aliena facta prospiciunt et iudicant sed seipsos non attendunt. Unde videt si alii a recta via recedunt errorem proprium non videntes. Ideo primum requisitum in caute ambulante est quod ipse habeat lucem non quod videat alios lucem habentes. Ideo precepit Christus Ioh. 12 Ambulate dum lucem habetis etc. Dum lucem inquit habetis non dum lucem videtis. Quando autem hanc lucem habere possumus et in ea manere patet prima Ioh 2. ubi dicitur. qui diligit fratrem suum in lumine manet et in luce ambulat. et

Sic precepit apostolus ad Ephesios quinto: Ambulate in dilectione. Immo cum deus caritas sit et lux, qui manet in caritate et ambulat in luce manet et ambulat. Quia ergo mundani tenebras diligunt in presenti, ideo eternis meritis tenebris merito deputantur. Quia locus mutatis in dei quodammodo appreciate ipsum celum ita locus mundi est inferius. Et ideo dicit Crisostomus in sermone primo de adventu quod si celum mundus inhabitaret cum hoc incolatu infelicior videretur. Immo cum gaudiis beatorum visis mundus ultra modum torqueret. Quia enim cum gutta boni quam videt in proximo tam affligitur, si oceanum deliciarum in beatis contemplaret, supplicium deliciarum oro deficeret pro merore. Ideo in malis proximi delectato et pena plus quam gaudium in alio diligenti infernus deputabitur pro quiete. Immo ubi ut deus Iesum adiudicans ad infernum misericorditer ipsum puniret quam ubi in celo amplius quam in inferno puniret. Immo si per impossibile celestium gaudium possideret de gaudio et precio gemitum augmentaret. Et ideo est quod quilibet beatus in celo de gaudio alterius tamquam beati multum gaudet. Cum ergo mundus ut sic doleat de gaudiis aliorum et per consequens de causantibus illud gaudium ipse dolet, et cum proprium gaudium ex ypotesi sit gaudium proximi magis causa et gaudium eorum penam propriam adaugeret, ideo a regno celorum mundus merito expelleret. Et hoc quod dicit de mundo: Dilexisti maliciam plus quam benignitatem, plus scilicet de malo quam de bono proximi congaudendo, et econtra de bono dolendo amplius quam de malo. Propterea deus destruet te in finem ne proprium gaudium luctum causet, et emigrabit te de terra viventium, id est de regno celorum faciet te transire ut cum patre tuo diabolo regnes quem amabas. Est enim mundus diaboli nedum filius sed et in dampno et lucro socius spiritualis. Et ideo quando diabolus aliquem per peccatum lucratur mundus inde gaudet, et quando per probitatem notam ab eo subtrahit intima mente dolet. Ex quo patet quod pessime sit nature vel totaliter innaturalis quod de bono peiorat, et ariciam generaliter mutit vertere in naturam. Cum enim naturale sit ut ex convictu mores trahantur ut dicit glossa super illud psalmi: Cum sancto sanctus eris. Mundus econtrario quantum cum eo conversantes plura bona fecerunt tanto eius malicia amplius non cessat. Igitur eius stulticia dimittite et in sapientia ambulate preceptum domini adimplentes. Videte quomodo caute ambuletis non quasi insipientes sed quasi sapientes. ¶ Tales insipientes sunt qui montem altum ascensuri tanti oneris se imponunt quod illud nec tibie sufficiunt sustinere vel molam pedibus ligant vel collo et super summitatem montis sine aliquo iuvamine ascendere nequaquam putant. Et tales sunt plerique in hiis diebus. Mons enim ad quem ascendere debemus est ipsum celum, de quo monte dicitur in psalmo: Quis ascendet in montem domini? Huius montis ascensus tam arduus est quod non nisi patre nostro qui in celis est nos attrahente ad eius possumus ascendere summitatem. Iohannis sexto: Nemo potest venire ad me nisi pater etc. Quibus tamen funiculis ad filium suum trahit tangitur Osee undecimo in persona domini dicentis: In funiculis Adam traham eos in vinculis caritatis. ¶ Duobus proprie trahit nos deus scilicet comminando et promittendo. Comminando dum presentem mutat ut tribulationem et eternam comminatur. Et quia omnis penalitas quo ad homines ex Adam est contracta, propter istum modum trahendi dicit in funiculis Ade. Promittendo trahit nos cum largitur temporalia et promittit eterna. Et quia hoc est ex sola dei benignitate, ideo dicit in vinculis caritatis. ¶ Vel alio modo duo sunt que proprie retrahunt hominem a peccato scilicet consideracio finis et memoria dominice passionis. Quis enim consideratio proprio fine ausus foret criminaliter peccare? Ecclesiastici: Memorare novissima tua et in eternum non peccabis. Et quia finis et eius preludia ex Adam sunt contracta, ideo dicit in funiculis Ade. Et quis peccare audeat Christi in memoria dominica passione considerata diligenter quam vulnera Christi et hec vincula quibus ad eam trahens. ¶ Vel ut breviter dicatur vinculum quo ad deum coniungimur vel funis quo in celum trahimur est vinculum dilectionis quod apostolus vocat vinculum perfectionis. ¶ Omnis est impossibile nobis ponimus qui aliorum curam stulte suscepimus dum nosmetipsos non sufficimus portare. Et in fabrica ecclesie ad vitam unam supponenda loco columpnarum fortium festucas modicas multi ponunt. Summo loco templi vel palacii summi regis nidos et aium derisorie edificamus. Istud declarat Parisiensis ad propositum ita scribens: Prelatum ostium est eo quod architectus edificare domum domino ex lapidibus quadratis et cedris sicut innuit ipsa, non ex spinis et palleis. Ex spinis enim et fragmentis lignorum solent aves et pice edificare et componere nidos suos. Preparatores spine vel ille domini sunt vinire silo et pallee. Quid est enim cathedralis et quecumque conventualis ecclesia vel etc. hoc palleis et festucis in nidus passeris vel alterius animale. Et revera probatum videtur de huiusmodi architectis. Passer invenit sibi domum et turtur nidum ubi reponat pullos suos, vel nepotulorum et interdum filiorum. O quanta fraus eo domini cum edificandum est regale magnificum quam palacium quanta quam contumelia cum per huius palacio nidus pice vel passeris enim edificatur. Quantum enim testimonium impietatis infidelitatis atque perditionis adversus prelatum est hoc nidus. Quis non irrideat, quis non subsannet, quis non cachinnet istam tam ridiculosam tam exsufflandam opera huiusmodi architectorum denique quod in tam preclaris edificiis pro columpnis fortissimis festucas modicas et debilissimas nepotulorum puerorum quam aliorum ponunt. Quis non doleat quod regi seculorum tanta infidelitate illudit. Sed certe iam vix est qui doleat vicem eius. Immo tam execrabilem illusionem tam quam detestabilem dei perditionem cum pene nemo formidat aut abhorret. Audivimus inquit Parisiensis prelatum excusantem se et dicentem: In parte ista non possumus resistere precibus magnatum. Cum et nos audisse meminimus, quod architecto laycali nemo auderet huiusmodi preces porrigere ut pro columpna forti festucam fragilem in edificio cuius fabrica est fidei eius commissa poneret. Et si forte eo vivo quis facere ut preces presumeret et diceret: Magis ego hanc diligo fes

Vinculum dilectionis

¶ E.

Eo indigue promonentes

Parisiensis

tua et carissima in est. rogo honora eam et pone in loco honorabili viz in loco columpne fortis et alte inquid subsannans ab eo se auerteret et quidem leuis est natura edificiorum corporalium in comparacione edificiorum spiritualium. Sed in firmitas et infidelitas prelatorum audaciam dedit de hijs insaniis. dum enim eo propriis nepotibus et filiis ruinam parant et confusionem ecclesie non habent audaciam resistendi rogantibus similia pro alienis. Sed certe sicut infideles sunt prelati qui tales festucas loco columpnarum ponunt ita fatui insipientes sunt vt pueri qui insufficientes sibi se tale onus susceperunt. quod eos non patitur ad celos ascendere. sed pocius deprimit in infernum. Sed vtinam sic onerati onus deponerent ut nedum ambulare sed et currere caute possent.

ff.

De ministracione temporalium.

Amplius qui bona temporalia licite adquirit vel hereditarie patri succedendo vel alijs modis adquirendo. vel alijs modis adquirendo. satis magnum opus habet.

Aug'.

Cum sicut aug' de verbis domini. quantumcumque quis licite talia bona adquirit nisi cum eisdem bonis indigentibus pro viribus succurrere voluit pro mala detencione penam perpetuam hereditabit. quantum ergo onus sibi accumulat qui bona aliena vi. vel fraude mendacio vel periurio vel alijs modis illicitis sibi appropriat. Narrat vincencius li. v. speculi historialis quod de celo facta est vox ad arsenium dicens veni ostendam tibi opera hominum et egressus vidit ethiopem madentem ligna et cum sarcinam ferre non potuit ligna tamen apponere non cessauit. Sic stulti auari qui nimis ea que habent indigne vel debite. vel nolunt vel nesciunt ministrare. tamen die noctuque rapiendo ab alijs absciendo et sibi applicando non cessant seipsos amplius onerare. qui vtinam attenderent illud ysa. 58. dicitis dissolue colligaciones impietatis. solue fasciculos deprimentes. Et sequitur. Omne onus eorum disrumpe. Colligaciones impietatis possunt probabiliter dici pro vsuram illicite adquisita. Mutuacio enim tempore necessitatis absque vsura opus cognoscitur pietatis. Sic et vsura pro mutuo accepta impietate resonat manifestam. fasciculi sunt generaliter omnia illicite adquisita vel male detenta que ad celos ascendere multos vetant qui non vt sapientes sed quasi insipientes ambulant. Quo contra consulit apostolus dicens videte quomodo caute etc.

ff.

Ventus humane laudis.

Tercio insipientes sunt qui tali vento appetunt ambulare cuius impetum fortissimi gigantes non possunt sustinere. Potissime qui a via pulsi paciuntur precipicium periculosum. Ventus in quo insipientes ambulant est appetitus altitudinis vel humana laus quorum primum illum de celo expulit in infernum. In illo vento superbie ambulant omnes qui ex donis sibi donatis a deo pocius honores proprios quam honore dei nituntur adquirere. vel laudes humanas stulte appetunt possidere. ut qui fortitudinem sibi a deo data hastiludijs et luctacionibus ad ostentacionem suam exercent. vel scienciam a deo datam plus ad proprium honorem quam dei in sermonibus et locucionibus alijs manifestant

Exemplum.

qui omnes a via humilitatis recedunt et per precipicium cadunt in puteum nimis altum. Vnde ysa. xl. in persona superbi dicitur. Rapietur sicut puluis moncium a facie venti. Et Job 22. Erunt sicut pallee a facie venti. Sed certe multi hijs diebus puluere et palleis instabiliores nedum vento valido appetunt ambulare. verum et manu flabello vel follibus et velo lingue extenso contra ventum trahunt quorum stulticia quedam sancto tali similitudine monstrabatur. Ostendit enim sibi dominus iija figura statum triplicem peccatorum. Vidit itaque vnum super montem excelsum stantem et flabello ventum valide flante ad se colligere et ore aperto auidissime deglutire et cum hoc siti inestimabili laborare. Vidit iium et mirabili siti laborantem forme vehementer accensum inhiare et fauillas a fornace egredientes ad sedandum sitim degustare. Vidit iijm manum et brachium et quamlibet partem corporis ori proprio applicare et quantum potuit delectabiliter ex carne propria sugere qui et fame horribili attenuebatur. Primus sicut quod dicitur fuit hec videnti per angelos signat ambiciosos qui laudes hominum sicut incessanter et manu in operibus et flabello id est lingua ventum laudis humane adquirere nolluntur. Tales enim sunt similes draconibus qui cum naturaliter sitiant sint et sitibundi desiderant ventum trahendo extinguere suam sitim per venti attracti frigiditate. Sed ventus eos magis excitat et per consequens sitim suam magis accendit. Sic et humane laudis fatui amatores. hanc laudis ventum sciunt vltra modum et quo plus de hoc vento hauriunt amplius accenduntur quia teste sapiente non saciatur oculus visu nec auris auditu. laudes enim humanas insaciabiliter auris audit. immo tales nedum per seipsos ventum trahunt verum et alios conducunt seipsis minus care vt linguarum follibus exarent largiorem dum adulatoribus et histrionibus diuicias suas largiuntur ut eorum famam longe lateque deferant et extollant. Et quia superbi ex prauissimis per sic omnia ventum querunt iuste cum vento volabunt finaliter et euanescent. Sicut dicit Criso' opere imperfecto omelia 3. vbi ventilabrum inquit sit sanum illud erat ex cerebrum et grana granum secum remanent quia ad pedes eius cadunt sed grana leuia et pallea cum vento volant et dispersi citius euanescunt. Sic in finali iudicio boni et graues cum Christo finaliter remanebunt leues autem qui ad omnem ventum humane laudis mouentur per ventum vocis iudicantis a societate iustorum perpetuo auferentur. ysa. 21. Omnes illos auferet ventus. Quam ergo tamen periculum imminet in vento superbie ambulanti ideo dicit sap' prouerbiorum 10. qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. Hinc et apostolus cum dixisset. videte fratres quomodo caute ambuletis. paulo post subiunxit. Subiecti inuicem in timore dei. Secundus vir ridiculosus quem sanctus viderat predictus forme vt dictum est inhiabat primas ore colligens ex fornace egredientes ad sedandum sitim qua interius urebatur. Hic vir cupidos signat vel auaros fornax enim inhiabat est mundus dilectus qui concupiscencia nos facit multos inflammare. Finguntur enim cupidi et auari se tot colligere et sanare ut sibi sunt quod satisfaciant in necessitate et pauperum succur

raunt indigentie qui tu ex collectore pauperes efficiuntur et indigentes et ex avara nimium retentione se efficiunt pauperes et egenos cum divitie non conservate sed spiritualiter erogate divites faciunt quo ad deum. ¶ 3° sic ridiculosus qui propria membra vel propriam carnem contra suggebat sicut gulosos vel luxuriosos qui in carne que erunt preparata delectantur. Et horum insipientiam innuit apostolus in presenti epistola amovens dicens Nolite inebriari vino in quo est luxuria. In quo dissuadet apostolus caute ambulare volenti carnalitatem. In carne enim ambulantes non secundum carnem militemus 2 cor. 10. ¶ Notandum quod est vinum spirituale et materiale. Vinum carnalis voluptatis. Prov. 20. luxuriosa res est vinum. 2^m bonum et servor compunctionis. Ps. Potasti nos vino compunctionis. 3^m melius et servor contemplationis. Zach. 9. quid bonum est aut quid pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines. 4^m optimum et servor eterne fruitionis. Mt. 26. Non bibam ex hoc genimine donec illud bibam novum in regno patris mei. De vino naturali et malo intelligi potest quod hic dicitur Nolite inebriari vino in quo causaliter est luxuria quia ex eo procedunt mali motus. Ut patet in Loth qui post vinum commisit incestum. Gen. 19. Super quo dicit Ieronimus: quem Sodoma non vicit in montibus vina vicerunt. Et idem Ieronimus: Venter mero estuans de facili spumat in libidinem. ¶ Et est notandum quod volens caute ambulare debet ab ebrietate abstinere omnino. Probatio quia ut dicitur Mt. 7. Arta est via que ducit ad vitam. Et ebrius in recta via et arta non potest transire faciliter quin modo a dextris modo a sinistris declinat in eundo. Ut communiter videtur quando ebrii non stulte sed caute ambulant. Notandum quod dediti ebrietati et potibus feris et [illegible] stultiores inveniuntur fere ceteris sicut ipse aves de facili non capiuntur laqueis vel retibus quos suos socios viderunt comprehendi sed visos laqueos multum vitant. Sed ebrius tanto citius currit ad laqueum quanto plures illo laqueo viderit illaqueari. Ad illam enim tabernam libentius currit in qua plures novit inebriari et laqueo irretiri. Patet etiam eorum stultitia in hoc quod hospitem illum affectuosius hospitantur quem preciosissimum thesaurum eorum sepius per experientiam didicerunt ablaturum. Vinum enim tale quale eorum sapientiam et sensum sepe abstulit quo melior est cunctis opibus et cui nullum desiderabile poterit comparari in suis stomachis hospitantur. Unde [illegible] sepius de illis illud Ps. Commoti sunt sicut ebrius et omnis sapientia eorum devorata est. Patet etiam 3° ex hoc quod cum neo in potentia patris sapientia filii et benignitate spiritus sancti ad celi palatium viam carpit. Ebrius potentiam patris respuit cum sit in omnibus debilis sic etiam sapientia filii privatur quia non requiescit sapientia ubi regnat ebrietas. Ebrius enim stulto comparatur. nec esset differentia inter amentiam et ebrietatem si durarent equaliter huius passiones. Spiritus sancti abicit benignitatem quia cum dum sobrius est benignus noscitur sicut agnus victus ebrietate leonina ferocitate sepe imitatur. Immo nulla pars ebrii ad ambulandum disposita in via dei. Os enim indispositum ad orandum quia loquela deficit. Manus ad bene operandum quia potestas recessit.

Pes ad peregrinandum quia via recta non incedit. Cor ad bene meditandum quia illud ebrietas abstulit. Osee 4. Vinum et ebrietas auferunt cor. Ideo secundum consilium apostoli Ro. 12. honeste ambulemus Non in comessationibus et ebrietatibus etc. Et nolite inebriari vino. ¶ 4^m quod indisponit ad caute ambulandum vitiis luxuria quod dissuadet 2^a. probatio sic. Omne quod aufert potentiam veniendi ad regnum celorum ab homine indisponit ad caute ambulandum sed luxuria talem potentiam aufert ergo luxuria indisponit hominem ad ambulandum caute. 2° si sunt due vie omnino opposite et ad terminos oppositos ducentes qui ambulant in una illarum non caute ambulant ad finem ad quem ducit altera. Sed due sunt tales vie quod quilibet naturaliter in altera ambulat illarum sicut manifeste dicit dominus Ier. 21. Ecce do coram vobis viam vite et viam mortis. Et quilibet ad vitam naturaliter appetit ambulare ergo qui via mortis ambulat non caute ambulat ad intentum. Via autem mortis est carnalis voluptas in qua multi incaute ambulant his diebus. ¶ Istam evidentiam simul cum supposito innuit apostolus ad Ro. 8. dicens. Si secundum carnem vixeritis moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis. ¶ 3° quia indisponunt hominem ad quiescendum in termino desiderato vel ad possidendum terminum motus indisponunt eum ad debite veniendum ad eundem terminum. Nam motus secundum philosophum est in eadem specie cum termino ad quem. quod verum est accipiendo motum pro forma fluente non pro fluxu forme. Sed luxuria seu fornicatio impedit hominem ut possideat regnum celorum. prima cor. 6. Neque fornicarii regnum dei possidebunt. Ideo viam voluptatis deserentes spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis. Ut ergo spiritu et non carne ambulemus postquam apostolus dissuasit carnalitatem consequenter inducit spiritualitatem dicens. Sed implemini spiritu sancto. ¶ Notandum secundum Gregorium quod spiritus aliquando dicitur spiritus rectus ¶ Status mutationis. Quando enim totam animam rectam facit. ut mores malos in bonos mutat. Item dicitur bonus propter augmentationem. In Ps. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Sed dicitur principalis quantum ad status consummationem. In Ps. Et spiritu principali confirma cor meum deus. Sed spiritus sanctus dicitur propter omnium istorum donum quia sanctificat. Sed quia spiritu sancto implecionem se in spiritualibus instructio et in operibus exercitatio. Ideo consequenter monet apostolus primo ut se spiritualibus instruant. 2° ut in operando se exerceant. Et primo monet ut in spiritualibus se instruant meditando divina que pertinent ad cognitionem. 2° quod in spirituali exercitio se exerceant. quod respicit affectivam quibus cantantes. Unde hic primo monet ad 3^e spirituale officium in quo nos instruere debemus quod distinguitur secundum glossam. quia quidam exercitant bonam operationem. Ut Ps. quedam laude dei ut hymni. quidam celestium contemplationem ut cantica. Dicit ergo Implemini etc. lo

¶ ad. Gal. 5.

¶ 4^m. Co^a luxuriosos.

¶ 4^m ad. Gregor. De spiritu sancto.

Officium 3^m spirituale.

quites vobismetipsos i. ad veram instruc
com. no tm alijs. In 2is q monet ad
bonam opacoz In ympnis q monent
ad dei laudem. et canticis spualibz q de
eterno gaudio sunt. et sic monent ad
celestium contemplacoz cantantes et psal
lentes. Vbi monet ad exercitacoz bonoz
opum cantantes s. ore psallentes ope
i cordibz vris tm mentis attencoe no
sicut illi de quibz ysa 29. Pplus hic la
bijs me honorat cor aut eoz longe e
a me. et hoc dno. i. recta intencoe s.
ob honore dei et no pp vana gliam.
Et no q tangit hic quattuor condicio
nes i divino servicio requisitas. pp vocis
alacritatem que pueniunt ex cordis leticia
cantantes 2o opis conformitate psalletes.
ecc 15 Non e speciosa laus i ore pccoris
3o cordis attencoz In cordibz vris p cor
4o Psallam spu psallam et mente. et recta
intencoz dno. ¶ Tercium impedimentum caute
ambulantis est inconsideracio tpis oportuni
vel impedimentoz itineris no amocio vel
stulte desidie debita restitucio no assump
ta longe enim vie iter assumens prudens in
cator et tpis breve optinens ad pagendum et
tpis considerat oportunitate et impedimentoz
removet contrarietate et mora si quam fecerit
subsequente velocitate prudencius redimit et
compensat. Nos g qui viatores sumus
longe vie iter assumpsimus ad pagendum
vz a terra ad celum a pcco ad gaudium
quoz qm infinita est distancia tendentibus
p virtutum semitas ambulare vie istius
longitudo et difficultas ondit Josue q
figurate vbi innuit q et fortes pp nimis
longitudinem inter egiptum et terram pmis
sionis in itinere defecerunt. Qm ibim dr q
pplis qui egressus de egipto gnus masculinum
universi bellatores viri mortui sunt i de
serto p longissime vie circuitus. Si enim
recta via ambulassent et no obliquo neque
defecissent In circuitu enim impij ambulant.
Hic aut dm vie recte et omis semite eius paci
fice Dic et p cor 7. tempus breve et plei
os sermo quia mora stulta adeo ut pstam impe
dimentum et stulticias devitemus suadet apls
ut tps redimam dicens qm dies mali
sunt. Vbi s exponi 3e convenienter tforme
impedimentum supius positum inuit removere.
¶ Qm tn no considerez tpis oportunum sic ex
po glo magri. Estote redimentes tps. i.
oportunitate tpis captantes ut dno servi
atis. Si enim oia tps hnt ecc 3. et spuali
ambulacoi tps requiritur optimum qm di
es mali sunt. glo. i. hodie sunt mali ho
ies. Aug de verbis dni i sermone evang
et po i glo magri. dies mali dicitur pro
malicia et miseria hom. Ceterum i quit di
es isti quantu ptinet ad spacia horaz ordi
nati sunt dicuntur enim vices agunt tpa ori
tur sol et occidit transeunt tpa et molesta
sunt tpa si hoies s no sunt molesti. Di
es g dicitur mali pp maliciam hom. Ex
quo enim lapsus est adam et a paradiso ex

pulsus numquam fuerunt dies n mali qd on
dit puer qui nascitur qui a ploratu incipit
nec ridere pt statim natus plorat pphia pre
calamitatis lacrime enim testes sunt miserie
nondum loquitur et iam pphizat quid i labore
sit futurum vel timore et si iustus fuit in
medijs certe tribulacoibz positus sp timebit
¶ Secundo 2a pte impedimentoz viz itineris
no amovenci sic expo. Redimentes tps
etc. Aug et po sile i glo magri. Quid est
tps redimere. Redimit ille tps q pdit i.
qui dat de suo ut vacet deo no litibz dans
enim nummum et emens panem vel ad aliud.
Sic g pdis nummos ut emas et ad. Sic
pdis de tuo ut emas tibi quiete. Hoc est
tps redimere Vn dns ait. Si quis vult
iudicio tecum contendere et tunicam tua tollere
dimitte ei et pallium ut habeas quietem ne
ne pdas tps vacandi deo. Ter 3a pteriti
s. stulte desidie debitam restitucoz no assump
ta expo sic redimentes tps. i. pteritum ta
q et preciosum i restituentes i vno tpe
qd minus fecistis i alio. Greg. tps re
dimimus cm vita p luxuriam corrupta p
pniam renovamus. Sic viator tps re
dimit cm tps quo quievit velocitate que
posterius ambulat recompensat. Nec mi
rum si in pterito fecistis qm dies mali
sunt. i. multa occurrunt impedimenta deo ser
viendi ¶ 4m impedimentum ab aplo dissuasum
est imprudencia qm dissuadet apls dicens.
Nolite fieri imprudentes sz intelligentes
que sit voluntas dei. Prius itaque dixit
Non qm insipientes sz quasi sapientes Sa
piens a ve s. doctorem de lira q certe bona
et mala optime iudicat de psequendis et vi
tandis s. ratim illa. Sic sapiens miles dr
i arte militari qui scit bn iudicare de ex
pedientibz ad consecucoz victorie et oppo
sitis vitandis et in opposito dr insipiens.
Prudens aut dr s. enim qm porro videns i.
procul videns vel a longe s. prudens ante
fam et istam prudenciam no hnt avari
qui p psenti satis ordinant sz futura incommo
da no attendunt. Sz mo contrario dr impru
dens. Prudenciaz g here oportet caute vo
lentes ambulare et maxime prudenciam serpen
tinam qd precipit ipse xpc. Mt. ¶ Estote pru
dentes sicut serpentes etc. Vbi nota q
vna prudencia serpentina qm ad psens suffiat
recitare ad ppositum est. Quando est pellis vetus
et nove tunice induicio. Dum transit p artum
foramen vbi deposita pelle vetera renovat
Sic i via vite caute ambulantes i arta
penitencia serpentes imitentur et deponant vete
re conversacoz et induant novam vitam. Eph 4o. Et
q tal innovacio ad caute ambulandum nos
disponit io ad ro 6o precipit apls. ut i no
vitate vite ambulemus. ¶ Et ut psentis i
pte processus sub compendio referetur capto
principio pthemate Videte fres quo caute
ambulentis. Nota s. glo q idem est videre
et diligenter considerare Quem et caute am
bulare et prudenter vivere. Est g sensus thematis
considerate diligenter q vivatis prudenter

Nota requisita in divino officio.

¶ 4.

Expositio 3a.

Quare dicuntur dies mali.

i. ex capite processu que prudente impediunt ambulorum implicite ab aspito prohibent. Et i. amenum ambulorum promouentia ab eodem rapiuntur implicate. Primum prohibitum est ut dam est insipientia etc.

Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nupcias filio suo. Mt 22. Secundum dominum Iam. quod sumus sensibilibus assueti ideo sepe nos per sensibilia nos manuducit ad intellectualia et per intellectualia ad diuina sicut patuit in magis quos per sensibilem stellam manuduxit ad intelligendum prophetiam et per prophetiam intellectam ad christi visionem. sic et per nupcias corporales christus nos manuducit ad intelligendum nupcias spirituales. ¶ Hic itaque dicit glo. Postill. inuitatis ad nupcias solus mattheus narrat aliud simile ex parte dicit luc. 14. Sed de cena in et no conuiuio de quo nemo ingressus expellebatur de presenti ecclesia. Vnde glo. lucas agit de statu ecclesie triumphantis. Mattheus vero de statu ecclesie militantis. ¶ Ex presenti igitur probabo sine euangelio i. utiles virtutes sine quibus possumus dicere per processu. Quarum prima est coniunctio filij dei cum humana natura in incarnatione vel cum ecclesia vel fideli anima in spirituali regeneratione et gratis et corporali matrimonio viri cum muliere in nupciali coniunctione. Hanc coniunctionem precipue christus parabolice dicitur. Simile est regnum celorum homini regi. Vbi secundum Postill. regnum celorum presens ecclesia que ideo celum dicitur secundum Iam. quia in celo est quoddam corpus quod illuminat et non illuminatur sicut sol et tales debent esse prelati maiores quia non debent indigere illuminatione quam verbo et exemplo alios debent illuminare. Ad quos dicitur Mt 5. Vos estis lux mundi. Aliud est corpus quod illuminat et illuminatur sicut luna et stelle et tales debent esse inferiores prelati qui in 72 discipulis quos dominus ad predicandum misit designantur. luc. 10. qui debent a superioribus lumen recipere et inferioribus refundere. quibus dicitur ad phil. 2. lucetis sicut stelle in firmamento. 3m est quod illuminatur et non illuminat sic firmamentum et tales sunt boni subditi qui a prelatis illuminantur quamuis per predicationem propriam non illuminent. Vnde de istis intelligi potest illud dan. 12. Iusti fulgebunt sicut splendor firmamenti. ¶ 2o ecclesia vel fidelis anima dicitur regnum celorum propter dei inhabitatorem. ps. Tu autem qui habitas in celis i. in sanctis. Et Mt vltimo. Ego vobiscum sum vsque ad consummationem seculi. 3o propter vite sublimitatem. Sicut enim celi exaltati sunt a terris sic ecclesia exaltata est a terrenis per contemptum eorum. Vel potest christus non incongrue dici regnum celorum secundum glo. super illud luc. 17. Regnum dei intra vos est. nedum quia super solem lucet sed quia in ipso habitat plenitudo diuinitatis corporaliter. Est igitur sensus litere. Simile est regnum celorum etc. i. negotium presentis ecclesie cum christo coniunctus est simile negotio quod fieri potuit per hominem regem. Vel simile est regnum celorum i. negotium pro tota trinitate perpetratum in incarnatione filij quia dei regnum dicitur. Simile est negotio etc. Vnde sequitur. homini regi. homo rex est tota trinitas vel deus pater qui dicitur rex quia regnat in celo per gloriam in mundo per gratiam et in inferno per iustitiam. Dicitur autem homo secundum Iam. propter conformitatem que est inter deum et hominem secundum quam conformitatem attendit alius quod homo deus dicitur.

Vt in illo ps. Ego dixi dij estis et deus homo. Vt hic. Eodem modo tanta est conformitas inter christum caput et membra quod alii caput locum in persona membrorum vt act. 22. Saule Saule quid me persequeris et alii membra in persona capitis sic diabolus propter conformitatem inter ipsum et membra sua nomen hominis sortitur. Vt Mt 13. Inimicus homo hoc fecit. Et membra eius sepius nomine capitis sortiuntur. vt Io. 6. Vnus ex vobis diabolus est. ¶ Secundum Criso. super opus imperfectum omelia 36. homo rex. deus pater dicitur qui nunquam humanam formam suscepit ut intelligamus quod nomen hominis per eundem non facit humane nature. Qui fecit nupcias filio suo. Nupcias fecit deus pater siue tota trinitas filio suo multiplices. Primas celebrauit in virginis vtero. 2as in mundo. 3as in fideli animo. Primas igitur fecit in coniunctione diuine nature et humane. Secundum Greg. Thalamus nupcialis est virginalis vterus paranimphus gabriel angelus procurator dei trinitatis sed appropriate spiritus sanctus. luc. primo. Missus est gabriel etc. Spiritus sanctus consecrauit. Spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Filius fecundauit et ideo quod ex te nascetur sanctum vocabitur filius dei. Iste nupcie fuerunt inchoate in patriarchis et hoc in figuris ratificate in regibus et prophetis et hoc per promissiones factas. consummate temporibus nouissimis et hoc per exhibitionem rei quod promiserat per prophetas. Hanc expositionem confirmat Ieronimus dicens. pater cum filio suo nupcias fecit quando ipsum nature humane coniunxit. Et subdit vterus. Nupcialis thalamus est vterus virginis. de quo in ps. Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Et quoniam thalami regales sunt depicti iste ideo thalamus fuit depictus colore nigro humilitatis. Albo virginee puritatis Rubeo caritatis. Plena commixtio albi nigri et rubei. quia pulcherrima commixtio humilitatis caritatis et castitatis. Cant. 1. Nigra sum. Ecce color niger humilitatis. sed formosa. ecce color albus puritatis. sicut pelles salomonis. que erant rubricate. ecce color rubeus caritatis. ¶ 2as nupcias fecit in coniunctione christi et ecclesie. eph. 5. Sacramentum hoc magnum dico in christo et ecclesia. Iste nupcie inchoate fuerunt in passione christi. Tamen enim de latere eius dormientis in cruce formata est ecclesia sicut de latere ade dormientis formata fuit eua. Ratificate in resurrectione quando soluit eius vinculum. zach. 9. Consummate in ascensione quando introduxit in eternum palatium. Sed perfectissime consummabuntur in resurrectione futura. quando ecclesia eam non habentem maculam neque rugam adunabit. Apoc. 19. Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Tres nupcias cotidie fecit cum fideli anima et ille nupcie celebrantur quotidie. 3o per gratiam quantum ad penitentes per sapientiam quantum ad proficientes. et per gloriam quantum ad peruenientes. Vnde de istis nupcijs potest intelligi illud luc. 14. Cum inuitatus fueris ad nupcias recumbe in nouissimo loco. ¶ Sed quoniam ex premissis patet premisse nupcie spirituales tres

Criso9.

Nupcias tres celebrat deus

Greg.

Ieron.

Et

libus impuris assistant in matrimonio / in matrimonio
carnali videndum est primo in quibus assistant. pro cuius
intellectu est notandum quod triplex est bonum matrimonii
scilicet fides proles et sacramentum. sicut habetur 32. q. 2. Quan-
tum ad primum. fides autem matrimonialis est ut vir nulla
cognoscat preter uxorem et uxor nullum preter vi-
rum suum. Unde matrimonium carnale viri et mulieris
coniunctio individuam vite consuetudinem
retinens. Unde propter hanc fidem matrimonialem
probant philosophi quod viri debent suis uxoribus in-
divisibiliter adherere. primo sic fidelis et naturalis
amicicia exigit indivisionem. sed inter virum
et uxorem est amicicia naturalis. ut probat
philosophus 8 ethicorum. ergo debet esse inseparabilis. Hanc
exposicionem tangit Valerius maximus libro 2. de dic-
tis et factis memorabilibus. c. de institutis an-
tiquis. ubi dicit quod repudium inter virum
et uxorem a tempore quo urbs roma condita fuit
usque ad 520 annum nullum intercessit. Pri-
mus autem qui dimisit uxorem fuit spurius car-
bilius quia quamvis motus videretur racione tollera-
bili reprehensionem tamen non caruit. quia arbit-
rabatur cupiditatem liberorum coniugali fi-
dei debere preponi. Quarit et philosophus quod unus
una uxore debet esse contentus. tum quia multitudo
coitus feiarum(?) provocat multum ad venerea. tum
quia impedit veram amiciciam que non potest esse
ad multas personas simul. tum quia tunc
impediretur educacio sufficiens filiorum. 3 probat
philosophus quod una uxor non debet habere plures. quia hoc
in nulla secta est inventum. tum quia contra natura-
lem ordinem est quod eadem sit subiecta diver-
sorum voluptatibus simul. quia subiecta mul-
tis redderetur sterilis sicut in meretricibus experi-
mur. Pretermissa tamen fidem vel amiciciam na-
turalem quam legitimam adulterantes vio-
lant. Et insuper vir vel uxor adulterans fur-
tum suum facit quia vir non habet potestatem sui corporis
sed mulier. Similiter mulier non habet potestatem sui
corporis sed vir. prima cor. 7. Cum ergo corpus viri
sit in potestate mulieris quo ad actum propagacionis
et econverso. Quod vir corpus suum ad hunc actum a-
lii mulieri tradit manifeste sui corporis fur-
tum facit. similiter et mulier. Item quanto preciosius
sit quod furto surripitur tanto gravius peccat qui
surripit. Homine vero nulla preciosior vel
dignior est creata. Item nulla maior vel
fides vel dileccio quam viro ab uxore. et econverso.
Gravissimum ergo est furtum quod facit adulte-
rans cum serpiam(?) hominem furetur. et est serpiam(?)
si cum vir et uxor sint una caro. Ad hoc proles
genita cum sit de adulterio viro omnino aliena
tradit ei ut propria et in eius succedat frequenter
hereditatem cum quo omnino nullam habet consang-
uinitatem. Nec hoc parum aggravat peccatum quod fa-
cit alienum recipere proprium et hereditatem pro-
pli debitam transire in possessorem prolis alie-
ne. 23. Omnis mulier relinquens virum suum
peccabit statuens heredem ex alieno.

Matrimonii tria bona. Fides.

De repudio.

De adulterio.

¶ De prole.

¶ 2um bonum matrimonii est proles. quamvis enim non nul-
la cum matrimonio sit vita fornicatoris. ut patet 32
q. 2. pudor. ubi sic. pudor est feris impa-
rium(?) prima non habere quibus hec sola causa nube-
ndi. Hic tamen sciendum quod propter desiderium prolis nullo
modo negligenda est fides matrimonialis ut premis-
sum est. Nam sanctius est mori sine libe-
ris quam ex illicito coitu aut concubitu stir-
pem querere. Secundum augustinum de bono con-
iugali circa libro quarto contra Julianum. Non sunt ad-
ulteria facienda causa voluntate filios gignen-
di. quemadmodum nec furta facienda causa vo-
luntate pascendi pauperes sanctos. ¶ 3um bonum
matrimonii est sacramentum. Matrimonium est vere sacramentum et
signum unionis duarum naturarum in persona una
scilicet in christo. sicut vir et uxor sunt duo in carne u-
na. Quamvis matrimonium et uxoris sacramentum est spiritualis
matrimonii christi et ecclesie. Est et tercio sacramentum spiritualis co-
pule dei verbi et anime fidelis qua copula
adherens deo anima fidelis unus spiritus est.
Tam sacrum ergo et tam excellentis rei signum
maxime nephariorum est violare per adulteri-
um. Ex premissis patet quod adulterium est detes-
tabile vicium quod sanctissime rei violat sa-
cramentum fidei naturalis et amicicie dissolvit fede-
ra sui furtum facit et diabolo vendit pre-
ciosissima vendit ei est non potest fieri propria facit
recipere sua et ei debitam hereditatem in alterius
transire possessorem. ¶ Ad detestacionem adulterii
ampliorem adde quod si mundus et honorifi-
cus sit per adulterium efficeris turpis et
ignominiosus. proverbiorum 6. Si vitam desideras
et mortem naturalem detestaris. deuteronomii 22 scribitur.
Moriatur adulter et adultera. Si sapiens
fore vis. Sed qui vero adulter est stultus est et insi-
piens est. proverbiorum 18. Si prosperitatem mundi affectas
et omnimodam sanitatem. Sed osee 4 scribitur. Male-
dictum et mendacium et homicidium et furtum et
adulterium inundaverunt. et sequitur propter hoc luge-
bit terra et infirmabitur omnis qui habitat in ea.
Infernum detestaris. apocalypsis 21. homicidis for-
nicatoribus. et sequitur pars illorum in stagno igne arden-
te et sulphure quod est mors secunda. Regnum celeste
desideras. sed prima cor. 6 dicitur. Neque adulteri regnum
dei possidebunt. Premissa autem nedum contra adulte-
rium sed et contra omnem fornicacionem possunt reduci. Sed
valet contra excusacionem fornicancium dicencium quod
generacio filiorum et propagacio est res naturalis. tum quia licet
homo non peccasset nupcie tamen et propagacio prolis fuis-
sent absque libidinis incitantibus et inordinatis
et inobedientibus motibus. Immo nec in statu
innocencie absque matrimonio fuisset aliqua prolificacio. Unde
facta muliere dixit adam genesis 2. Hoc nunc
os ex ossibus meis. Et sequitur. quamobrem relin-
quet homo patrem et matrem et adherebit uxori
sue. Ergo a multo forciori necesse est nunc
non sit prolis procreacio absque pudenda concupi-
scencia immo sine de peccato natus est morbus concupi-
scencie. Et primi hominis de venenata serpentis persuasione
generans filiorum seminacio et partus de serie con-
cepcio et concepti prurigo omnia sunt natura-
lia tamen libidinosi motus et pruriginosus ca-
lor qui nunc sequitur in filiorum seminacione morbus
est infusus de serpentis venenata persuasione.
Quemadmodum pes hominis est naturalis sed claudicacio
vicium est et morbus pedis. ¶ 2a veritas seu
conclusio quod qui ad nupcias filii regis et
in pluribus interminatis(?) et amplioribus premissis
vel donis invitantur hii sepius magis inobedi-
entes negligentes et peius inveniuntur. Un-

predeclaracione huius veritatis consuete subdit. Et
misit servos suos vocare invitatos et nole
bant venire. Misit servos id est prophetas predicentes
vocare invitatos et iudeos. qui ante adventum christi
erant invitati ad nuptias id est ad fidem incar
nacionis promisse in patriarchis figurate in lege
predicte in prophetis. ¶ Vocacio ergo facta est iudeis per scriptu
ras. Johannes 5° c. Scrutamini scripturas ipse sunt
que testimonium perhibent de me. Prima vocacio facta
est per prophetas de qua hic et Jeremie 7. Misit ad
vos servos meos et prophetas etc. 2a vocacio facta est
per apostolos de qua sequitur. Iterum misit alios servos
et nolebant venire. Ubi per invitatorum nobilium
nolebant inquit venire credendo scripturis in
vitantibus obediendo servis vocantibus congau
dendo regalibus nuptiis etc. Iterum misit alios
servos dicens dicite invitatis etc. Ubi
subdit iterata vocacio per discipulos christi. Unde hic
tangit primo invitatorum apostolorum et negligenciam
et obstinaciam iudeorum. Unde secundum Crisostomum opus imperfectum
primo omnium Judei fuerunt invitati tempore Abra
he cui dixit ad eum dominus Exi de terra et de cog
nacione tua et veni in terram quam monstravero tibi
et omnem terram quamcumque tetigeris pedibus tuis
tibi dabo et semini tuo in eternum. quam omnem terram
orientalem fluentem lac et mel. quod verum non est
de illa terra iudea. quia illa terra numquam lac
et mel fluxit. Sed terram racionabilem quam christus suscepit.
De illius enim incarnacione lac et mel processerunt.
lac enim est opus miraculorum quia et sine labo
re tenerum et suavitate commedit. propter quod tamen ru
des in fide quasi primum sustentant. Mel eloquia
doctrine dicitur. Sicut ait propheta quam dulcia fau
cibus meis eloquia tua super mel et favum ori
meo. Ergo christi incarnacio promittebat quod latte
miraculorum et melle doctrine nutriturus fuerat
gentes rudes in fide. Vide ergo quia ex eo quod de
bat deus quia non aliter poterant obedire christo nisi re
linquerent iudaismum. quod est Exi de cognacione tu
a. et circumcisionem quod est Exi de terra tua reli
querent. Non solum inde sed nullus hominum potest
lac manducare et mel christi nisi cognacionem suam et terram
reliquerit. Sic scriptum est. Nisi quis reliquerit
patrem et matrem etc. Et iterum qui vult meus esse dis
cipulus abneget semetipsum. Relinquit ergo
cognacionem suam non qui contempnit eam sed qui eum
plus deum diligit quam parentes. Relinquit terram
suam qui carnis non sequitur voluptatem. qui a concu
piscenciis carnis sue exeat terram corporis sui exeat.
¶ 2° allicit vocacio convivii. Ecce prandium
meum paravi. Sed de isto dicetur inferius. Cum ergo
tanta sit misterii multiplex nimis tanta illec
cio prandii. Venite ad nuptias credendo di
ligendo operando. Illi autem neglexerunt post voca
cionem se negligencia et obstinacione vocatorum. Dicit ergo
Illi neglexerunt. quia deum non timuerunt. qui
enim timet deum nichil negligit. Eccle 7. Et
abierunt alius in villam suam. quantum ad ava
riciam in possidendo. Alius ad negociacionem
suam. quantum ad avariciam in acquirendo.
Secundum Crisostomum omnis actus quem agit homo in
mundo duplex est aut villa est aut ne
gociacio. Unde secundum eum omne opus terrenum sive in
agro sive in vinea sive in ligno et labore
manuum quidquid sit villa dicitur. quod autem ma
nuum labore non sit sed aliis modis homo con
sequitur hec negociacio appellatur. Et paulo post mo
vet difficultatem. Remisit ad sensum expositum

villam colere sit peccatum. Et respondit dicens.
Villam colere peccatum non est. et si iustitie impeditum
fidei aut religionis tunc non facit villa. sicut
videris non est peccatum. dicit honestum quidem est
ville culturam sicut ait Salamon sic ordine
rus rusticam operacionem et agriculturam ab altis
simo creatam. Inhonestum est autem apud deum
opus negociacionis sive dignitatis sive mi
licie. Unde vitae circa nichil horum tenebant
propter quod dicit propheta qui non cognoverunt
negociaciones. intrant in regnum celorum. Et
subdit. O miserimus mundus et miseri qui eum
sequuntur. Semper homines mundi aliqua opera ex
cluserunt a vita. ¶ Aut secundum eundem inferius
in eadem omelia. Villa est mundus iste circa quem
amatores mundi occupantur questibus eius
qui cuiusdam ville redditibus delectati. Ne
gociacio autem predicacio legis aut operacio
templi quam avari sacerdotes quasi negocia
ciones estimant. Et paulo post per occupacionem
negociacionis sacerdotes alios quam ministros
templi significat quos lucri obtentu veni
entes ad ministeria legis et templi avaricia
separabat a fide. de talibus tamen non dixit
christus maligni sunt. sed neglexerunt. quia non
omnes videntur crucifixerunt christum aut consenci
erunt in morte ipsius. Et quidem secularibus
negociis occupati non venerunt ad christum
nec audierunt mirabilia eius. ideo non credi
derunt in eum. Qui autem odio vel invidia cru
cifixerunt christum illi maligni. qui autem in ne
gociis impediti non crediderunt in eum neg
lexisse dicuntur. ¶ De malignis autem subdit.
¶ Reliqui tenuerunt servos suos. Ubi sub
dit eorum crudelitas. quantum ad tria. s. vio
lenta detencio. iniuriarum illacio. iniusta oc
cisio. Dicit ergo. Reliqui tenuerunt servos suos
post occasionem dei et contumeliis affectos occiderunt
infelix qui non credit sed negligit. infelicior
qui contempnit et abiit. infelicissimus qui predi
cantes opprimit et occidit. ¶ Sed secundum quod
pro causis talibus multi a nuptiis christi spiritualibus
se absentant. propter qualiter videre se absentare
a fide christi. Unde nota secundum primum quod fuerunt cause
quare plures non venerunt ad vocacionem christi.
quidam enim non venerunt propter eorum perversam vo
luntatem quod notatur cum superius dictum est. quia no
lebant venire. Nullum autem impedimentum habet quam
perversam voluntatem qui de sua salute et eter
na beatitudine non curant. De talibus psalmista
pro nichilo habuerunt terram desiderabilem. Et
alibi de tali dicitur. Noluit intelligere ut bene
ageret. Alii se absentant per negligenciam. ideo sub
ditur. Alii autem neglexerunt. Multi enim adeo pig
ri sunt quod nec ad nuptias christi venerunt pedis mo
tu faciunt. Pedes autem quibus ad deum move
ri debemus sunt firmum propositum malum relin
quendi. et firmum propositum faciendi bonum et perse
verandi in eodem. Tercii non venerunt propter super
biam et vanam gloriam. et ideo subdit. Et abi
erunt alius in villam suam. per villa terrena
dominacio intelligitur. Unde bene dicitur quod abiit alius in vil
lam suam. non in villam dei quia talis non querit
dominacionem nostram gloriam dei sed dominacionem propriam et glo

ad iudeos

Crisostomus

¶ 3

Fuit . ad vo
cacionem christi non ve
nerunt quidem causis

cam priam. Tales nolunt venire ad xpm
s; volunt xpm venire ad eos. qr i opoib; suis
no querunt gliaz x's; s; i opib; x' quert gliaz
ppriaz. Et no veniunt pp sua auaric. & de
tali addit. Et alius i negociacoz sua. Ta
lis ei negociac que impedit ab aduentu
ad nuptias pncipal consistit i vendicoe aut
ppe. ecc 8. Nichil iniquius q amare pe
cunias. Hic ei aiam sua venalez h3. Di
abo9 ei tribs h3 pecuniaz cu q aias emit hu
nas. s. delectacoz in mundi diuicijs. volup
tate carnis. & affcu honoris mundial. Et
vere qui p hijs negociant a x' nuptijs ex
cluduntur. qa no veniunt pp eo4 aptm ma
liciam. & de eis se. Reliq tenuert seruos
suos & contumelijs affectos occiderunt. & ta
les sunt multi psi q se corrige volentes
oderunt & psequntur. Amos q°. Odio hue
runt corripiente i porta. & pfte loquente
abhominati sunt. Sic & nedu seruos x'
psequut qr paupib; iniuriaz faciunt s; & xpm
ipi ei tenent xpm dum veritate & iusti
ciaz pgredi no pmittunt. Contumelijs af
ficiunt du co iusticiaz & veritate fl'itate
fingunt. Occidunt du vertte & iusticiaz
auferunt. ¶ Tercio conclo est ad conuiuiu xpm
uocato venire expediens e q i eode conui
uio inuenim9 quidquid nob est ncem. Et
ista conclo pz ex verbis euangelij vbi d'r.
Ecce prandiu meu pauj tauri mei & altili
a occisa sunt & oia sunt parata venite
ad nuptias. Vbi p° nos alliat vso co
uiuij. ei subdit prandiu meu paraui. s
gg. misteriu incarnacois impleui. Vnd
criso9 omel 18. Prandiu est doctrina misti
& verba celestia misterio4 de filio dei ven
turo que oia manducans homo i. au
diens adquirit s' vitam eternā. Mul
tas ei pprietates h3 sermo dei ad escam.
Sicut ei qui mittit i os suu fragmentu
panis aut q'lemcumq; cibu p° molit eu de
tib; & ita dimittit in stomachu. Sic eu
audim9 ome verbum nec est eu medi
tari i ore sensus. & qi quibzda sensib;
i tractatib; molere & videre quid & q8
dicat aut vnde dicat aut pp quid re di
cat. Sca q admo'l qualemcumq; cibu su
mim9 ii masticamus no sentim9 sapo
re eius. ita & verbum qd audim9 nisi
masticamus illud tractantes i nob no
possum9 itel'r virtute ei9. Scda & mana
qd dabat i heremo & figura hebat ver
bi io mana dicebatur. qd interpretat
hebraice quid est hoc. Et qacusqz au
dim9 verbu ammonet nos nomie
requirere quid est hoc qd audim9. Et
sicut cibu cu masticamus mittim9 i sto
chu. ita verbum p9 q vbu tractauerim9
eu comendam9 memorie. Sca sic cibus
nichil pdest si manducauerim9 & iter vo
mimus eu de stomacho. Sic nec pdest verbu
qd audim9 & obliuiscim eu. Cib9 q in
stomacho stat ille confortat. & sermo q i mem
manet ille sanat. Vn & apud medicos il
la animalia sunt munda q ruminant. Sic
g° animal qd masticat est mundu & tdit
ventro & iter reuocat & ruminat. Et ille
ho scs est qui audiens verbu & tractat
cu intellexit memorie q ventro seruat. & iter
de memo q de ventro reuocat ruminat & re
tractat. Ille a homo inmundus est apud deu
q recordat aliu nec retractat qd audit.
Qui g° manducat de spuali conuiuio iplet
spu delectatur sensib; nutrit i veritate pin
guescit i fide. & sic ingrediens interiora vo
luntatis dei & manens i eis adquirit sibi
vita eterna. Qui a ab hoc conuiuio ue
ri longe fcs euacuat spu angustat sensi
b; desicit a veritate distillat a fide & sic eg
diens a diuinis voluntatib; dz nouissime
cadere i morte. & paulo p9 dicit. Prandiu
meu paraui. i. ex oib; pphetis scripte men
sam ordinaui. ¶ Tercio. alliat p exa scor aus sb
dit. Tauri mei & altilia occisa sunt. Tau
ri. q pres veteris testi qui sub iugo legis
laborabant qui inimicos cornib; ventila
bant. Altilia. q dca ab alendo sunt pa
tres noui testi pinguedine caritatis sa
ginati pennis virtutu alas ad supna
mente erecti. Occisa sunt. Criso9. qui sunt
tauri & volatilia saginati occisa pphe q
occisi sunt p salute ppli occisi sunt sa.
Secundu Joh de abbuill. Tauri q cornu du
pa pugnant viros scos sigit pugiles dupa
cornu s. sancto pacie co illatas iniurias &
gladio benignitatis q interficiunt inimicos
du caritatis opib; de inimicis faciunt ami
cos congerentes carbones sup capita eo4
i. opa caritatis sup corda eo4 quib; liqf
cant i amorem que prius erant congelata
p odiu. Caritas ei benigna est pacies
est. Altilia. sunt aues que duab; alis i
altu leuant Vna e contemptus vanitatis
q terrena deserunt. Altera desideriu ver'tg
celestia apphendunt. Hec altilia occisa st
qn mres se occidi pmiserunt. Et coronaz
attingerent & alios ad fidem vocarent.
¶ Et oia sunt parata venite. Criso9. qd
quid querit ad salutem totu ia adimpletu
est i scripturis. qui ignorans est inuenit ibi
qd discat. Qui contumax est & peccator inue
ibi futuri iudicij flagella q timeat. q laborat
inue ibi glias pmissionis vite ppetue qs i
audiendo amplius excitet ad opus. q pu
sillanimis est inue ibi mediocres iustitie
cibos q & si pingue aiam no faciunt. tu mori
no pmittunt. qui magnanim9 est & fidelis i
ue ibi escas spuales contineutiores vite q
pducunt ppe ad natur angelo4. qui percuss9
est a pcco vulneratus a diabolo inueniet ibi a
vos medicinales q eu p pniaz reparet ad
salutem. Et quid scriptus est ibi achor pp fur
tu lamine auree lapidatus ii ut vident fu
res qd timeant. Et quid filij isrl fornicato
res cu filiab; moabitay pcussi sunt ii ut
vident fornicatores qd phorrescant. Et pau
lo p9. Et quid dd arguit a Nathan & pen

Pecunia dia boli trip.

¶ H. 3 conclo.

Greg°

pprietates verbi dei ad escā

cenacu susceptit. ñ adultera ⁊ homicide prius re
mediu nō desperent. Raab meretrix sanctificata
est ut meretricibus spes duceret. Michel g° in mi9 i
communio hoc ꝙ nemo vz salus humane nate
Ex q° processu pz conclo pñ) intenta. viz ꝙ idar
o ad nupcias x° venire audit nemo est ⁊ ex
pediens est. qz i eo conuiuio inuenientur q̄d q̄d
utilē vel vtile est ¶ 2° conclo est iniusta p
secucio xpi ⁊ suo4 fuit potissima cā subuer
sionis iezlm ⁊ destructionis iudeo4. Vn̄ criso9
sup illo textu. Reliqui vero tenuerunt seruos
dicit9 de sua morte xpc tacet qm̄ iā i parti
parabola de ea dixerat viz de locacione vinee.
pat̄familias nu9 filiū coloni occiderunt. ad
2). Qz hic ondit discipulo4 morte q̄s post
ascensionē xpi9 occiderunt iudei maxie sacer
dotes stephm lapidantes in morte Jacobi
laudantes. ꝑꝑ que oīs iezlm destructa est
a romanis. Jdeo dicit Audiens ā rex irat9
est. Vbi nōnd̄ s. Jero9 ꝙ sup ho dicebā
qm̄ inuitabat ⁊ opa clemencie faciebat.
nūc ā qm̄ ad vlcione venit hoīs nomē
silet. ⁊ rex tm̄ dr. Nōnd̄ ⁊ ꝙ ira pprie in
deo nō est s; tunc ira dr qn̄ vlciscitur. q̄d
ā audissz. nō dicit a quo vel a quibz au
diuit. Ex quo innuit q manifesta pbacione nō
indigent. Jratus est. q̄d nō sig̃t pturba
cō ut dcm̄ est s; inflexibilitatez. Et missis
exercitibz suis. ad lrām romanis. sub duo4
romano4 principibz tito ⁊ vaspasiano. Vn̄
s. criso9 hic romanus exercitus dr. dei exercit9.
qz dni est terra ⁊ plenitudo ei9. Nec ei in
quit venissent rōni iezlm nisi de9 excitaret
illos. Vel p exercitu intel' vltores angelos.
Et hanc expōnē recitat criso9 dicens. quidā
dn̄ exercitu angelos dicit ciuitate p cuibz po
nit ac si dicat. misit angelos suos ⁊ cuies
illos misit i igne eternu. Vn̄ p cives pnt h'
intel' oīs reprobi qui eternalibz ignibz de
putabunt. Et pdidit homicidas illos. glō.
iudeos. Et ciuitates eo4 succendit. s iezlm
⁊ alia loca circumiacencia. sic predixerat xp9
luc 19. Et dixit dns seruis suis. s aplis
⁊ eo4 sequacibz. Nupcie quidem parate sūt.
i. omē sacm incarnacionis paratū s gg. ut i
carnacō pdicacō ⁊ passio. Qz qui inuitati fuert
p legem ⁊ pphās ⁊ aplos nō erant digni.
i. nō reddebant se dignos. Act 13. Vob opor
tebat pmo loqui verbum dei. s; ꝙ repulistis
illud ⁊ indignos vos iudicastis ecce conu
tim ad gentes ¶ 3a conclo est i vnitate
eccia boni cu malis inuitant vocant ⁊ co
ggant. s; i aduentu iudicis boni a mal
separabunt. Hec conclo pz ex textu sequete.
Jte g° ad exitus viar. Qui p quo dicit gor
expp9 inuitatoru iudeo4 hic subdit inuitaz gen
tiu ad fide incarnacionis. Dicit g°. Jte g° ad exi
tus viar. Glō. Via sunt errores gentiū
exitus sunt defectus actionu. Triplex ei est via
que ducit ad creatore. s natura scriptura
⁊ creatura. Natura p instinctu rōis ⁊ h' est li
ber interior. Scriptura p mandatu legis. ⁊
hic est liber exterior. Creatura p vestigium
creacionis. ⁊ hic est inferior. Omnia clamant
ds me fecit. Gentiles ā nō erant i istis vi
is. s; exierant ⁊ demanserant ⁊ io Jte ad ex
itus viar. i. gentiles exeuntes q tunc pu
ricabant lege nature. ignorabant lege scrip
ture nō attendebant libro creature. colebāt
creatura p creatore. Hoc ā preceptū Jte ad
exitus viar. i. secm fuit aplis qm̄ x° eis dixe
rit Jte pdicate euangelm oī creature. ad. vlt°.
⁊ cu via optima sit ipe x°. qui i fide ei9 nō
sunt i exitibz viar manent. Vn̄ criso9.
Manifestu est ꝙ p9 tempa continuacionem iude
o4 de vocacione gentiu dicit Jte ⁊c. ⁊ ad
dit. Puto ꝙ sicut gnalis ⁊ ppria via x°
est que ducit ad vita ⁊ vie dicunt pphe ⁊
apli que ducunt ad xpm. Sic gnalis et
ppria via est diabo9 que ducit ad morte.
¶ Aliqui p exitus via4 intelligunt hoīes
quos in terrenis actionibz pspa nulla conti
nent. Tales ei facilius conuertūt. Verūp
tm̄ manifestu est ex processu sequete ꝙ omnes qs
p exitus via4 intel' volunt ⁊ subiungit
⁊ quoscumqz inueneritis. i. cuiuscumqz leg
vel condicionis cuiuscumqz lingue vel etatis
cuiuscumqz status vel dignitatis sine accep
cione psona4 vocate ad nupcias. i. ad fide
incarnacionis. Et egressi. s de iudea. serui
eius. s apli ⁊ aplici viri. Jn vias. s. sec
tas gentiliu. ut nō eas approbarent s; ut
inde hoīes reuocarent. Jn vias dicit. nō
i viam tm̄. Multi ei nesciunt ire ñ ad
vnu locu tm̄ ēi ut dr ad. vlt°. Euntes i
mundu vniuersu. Congregauerunt omnes qs
inuenerunt bonos ⁊ malos. Glō. Sicut
eccia est inter celum qd est locus bono4 ⁊
infernu qui est locus malo4. ita indistinc
te bonos ⁊ malos colligit. Sicut i archa
noe diuisa fuerunt animaliu genera munda ⁊
inmunda sic i vase ret' diuersi gnis repti
lia ⁊ i area grana mixta cu palea. Con
gregauerunt g° omnes quos inuener̄t bonos
⁊ malos. in caulam eccie omnes quos simple
recipientes eo4 pdicacoz ⁊ fidei obedire vo
lentes. congregauerunt hortantes ex vite
ondendo. ⁊ miracula faciendo. ¶ Qz cu
omnes an vocacionē erant mali quo g° co
ggat bonos cu sine fide nemo bonus fuit
dubitacoz mouet Jero9 sup ad h°. 3°. ⁊ respōd
dicens. hunc locum tractat aplus plenius
ad rōnos ꝙ gg facientes ea que sunt le
gis condempnant iudeos q legem scriptā
nō fecerunt. inter ipos dicit ethnicos est
infinita diuersitas cum alios sciamus pcli
niores ad vicia ⁊ ruentes ad mala ali
os ad honestate mo4 virtutibz deditos.
Vn̄ nō intendebat x° dicere ꝙ an vocacōz
erant aliqui infideles boni simpr. s; i com
paracōe. Qz quid poterant boni dici qui e
rant minus mali ⁊ magis habiles ad bo
nu. Vn̄ vocat s. hillariu qui erant humili
ores ⁊ remociores ⁊ seruabant legem natu
ralem. Et implete sunt nupcie discumbencia
cu. Glō. Crediderunt quotquot preordinati e
rant ad vita eternam Jmplete sunt. qz de
oī gente susceperunt fidem xpi p 4°or mundi
climata fuit sca mater eccia dilatata s; i
fine mundi eccia sumpr implebit. qm̄ intrante
plenitudine gencium reliquie isrl salue fi
ent. Jmplete g° dicunt nupcie ⁊ quantu ad nu
meru ⁊ quantu ad meritu. ⁊ quantu ad pdr

Ecca colligit
bonos ⁊ malos

¶ Nl.

Nō.

Nō.

dirutor dulcium qd erit ut dcm est i fine mun
di qn complebitur nus electoru. Intravit rex ut
videret. Ubi ponitur 2ª ps concois predicatis. Viz q
i adventu iudicis boni a malis sepabunt.

Pro aut declaroe pono sextam conclone que e ista. In
adventu xpi in iudicio finali ad tps residentes
i eccia si finaliter carentes veste nuptiali abla
ta ab eis ptate bn volendi et bn opandi
mittentur i tenebras exteriores puniendi pena
horribili et eternali. Pro pbacoe istius conclois
dr i lra Intravit rex. Ubi pmo q osnsa est li
beralitas regis qntu ad gram in psenti ut ou
dit severitas eius qntu ad iustiam i futuro. Et
hec severitas i tribus ondit s. in discrecoe. ob
iurgacoe et condempnacoe. Discrecio a est i ma
nifestacoe meritoru obiurgacoe condempnacoe
i afflictoe. Dicit g° Intravit aut rex s. ad iudi
ciu veniens no qn ubiqz sit sz ubi vult assi
stere ubi vult psens esse. Ut videret discubentes
i videri faceret i xpo qniescentes manifeste singu
loru merita qualia sunt et fuerunt. Et vidit
i. videri fecit Ibi hominem i totu cetu maloru
qui i malicia adunant. Qui s hillariu
unu hoiem dicit q unius gregis sunt os qui
servant maliciam post fidem. Non vestitu ves
te nuptiali i. s origenem qui priores no muta
vit mores. Secundu gg° omel 36. qui non
habet caritate qui re caritas vestis nupci
alis dr. Sola quippe dilecoe actu est ut
unigenitus mentes electoru intret. Dr aut
vestis nuptialis q° tegit turpitudinem pccoru
et ptegit a frigore temptacionu et q ornat
munere donoru et virtutu. Et ait illi. dura fu
it visio sz durior obiurgacio. Et hinc est q
dr Amice debiti obligoe sz no soloe. qi dicit
s Aug°. amice et no amice. Et g° est a
micus solo nore. quo huc intrasti. Sacra et
cie suscipiendo fidem eciie confitendo. non
habens vestem nuptiale. totu fcis negan
do. Hic a postill admirat q dns inveniet
aliquem i eccia absqz veste caritatis. Huius ad
mirois put esse quinqz cae. pa est q dns
tm expendit ut sponsa sua haberet hanc
veste tm alie fiant ex pilis animaliu vel
corticibus herbaru vel visceribus vermiu et ves
tes serice hinc vesti noluit dns aliam ma
teriam ministrare qm de visceribus suis tn la
tis sui apcione i q° amore suu nobis inme
ondit. 2ª ca est q eccia scit hanc veste summe
placere deo suo. Qui vestem inconsutile que e
rat figura huius vestis noluit xpc dividi Jo
19. lz pmisit corpus suu pforari. Aug°. Gen
ma hois iam iudicati in cruce pendentis
carnifices pilati ausi no sunt pscindere et tu i
tris caritate unionis caritate que e ds an
des separare. 3ª ca est q pstam osnsura est
eccia i illa magna cena et homo nescit qn ho
reat vocari m 24. media nocte clamor
fcs est Ideo semp deberent esse pati vocacoi
eius. Qz sunt q pmo volunt ordiri veste hanc
qn deberet sumendi. qui discretus est qrit la
na et linu ad texend hanc veste qm cito p
lana et linu sunt visa a deo exhibita.
ca est q si eccia scit q hec si vestis ei deesse
rit. turpitudo eius toti mundo manifesta erit
apo 16. Dimissa delicta operit caritas. et apo

Marginal notes, left margin: s hillarius. Origen. Vestis nuptialis. Postill. Ro 4. cae de veste carit. 2ª. Aug. 3ª. 4ª.

16. btus qui custodit vestimenta sua ne nu
dus ambulet et videant hoies turpitudi
nem eius. 4ª ca e scit ei eccia q no licet aliqui in
trare i regnu celoru absqz hac veste veste.
2° dicit postill q p veste nuptiale ptest i
telligi duplex vestis de qua psa vlti°. Omnes do
mestici eius vestiti sunt duplicibus. Bissus
purpura indumentu eius. Bissus puritatis vel
castitatis et purpura caritatis. Nuptiae ei iste
requirunt purpura caritatis et bissu puritatis.
Pt et intell s. eu vestis nupciat vestis co
stans interius ex unitate virtutu. exterius vo
ex decore honeste conversacois. Hic 3° sciend
s. ya q dns omnibus quos invitat vestem
nupciale offert. Alii aut recipiunt sicut devoti
et humiles. Alii recipe contempnunt sicut i pcco
pseverantes Alii receperunt et postea pdiderunt sicut
ad vomitu redeuntes. Iste a recipe noluit
et si recepit abiecit. et ideo merito fuit repre
hensus et de nupciis eiectus. Ista abiecio et
rephensio ut dcm est fiet i iudicio qn xpc ma
los xpianos arguet. q i militante eccia ex
istentes fidem tm habuerunt. Criso°. quem ad
modu si aliquis i mgnu veste inveniat i nup
ciis sordidat gliam nuptiale ita et qui ht
opa tenebrosa inter xpianos qui vivus ex
eis conversatur ipse xpianitati facit iniuria.
homo itaqz aut s locu eligat veste aut s
veste eligat locu i. aut s opa faciat pfessi
one aut s pfessione faciet opa. q vult esse
xpi. opa faciat xpi. qui a no vult opa xpi face
nec veniet ad xpm. Alioqui audiet i die
iudicii. quo huc intrasti no hns veste nupci
alem. Hic e notand s postill q s interro
ga° Amice quo huc intrasti etc. spialiter ptiner
fca illi qui intrat i eccia p susceptioe cure
pastoralis. De isto namqz miru est quo si
sine caritate intrat. Ber. Tu frater tu non
du firma est salus ppria. cui nulla caritas
adhuc aut satis tenera qua na demeri alie
na curare vulnera audes aut quesas.
Aug°. Prius vide an diligere nosti teipm. et
tunc diligere potes pximu sicut teipm. Si au
no dum nosti diligere teipm. time ne decipi
as pximu sicut teipm. Si amas iniquitate
no te diligis. qui a diligit iniquitate odit
animam sua. Ideo petrus requirit de dilecoe an
ei cura gregis traditur. Jo° 8 vlt°. Ut cura gre
gis dnica nemo accipe psumat. ii grege plus
qm qm ad vita tpalem diligat. Jo° 10. Bonus
pastor aiam suam dat p ovibus suis. Pastor
cura suscipiens aiam ponit p ovibus suis i pig
nore et si nccce fuit morti se exponere p eis. Quere
mira est insania cece cupiditatis que no timet
cura tam piculosam suscipe et morti se obligare
ut possit terrena adquirere. Hic notand s eund
q tres qoes faciet prelatis dns i die iudicii
pa est. Amice quo huc intrasti. s. ut introdux
it te nummus vel ds. utru ad honore vel onus.
Qz multi obmutescunt qui no curant de rursi
one respondere ad hanc qom. 2ª qo erit. quo
vixisti. aut sicut pastor aut sic pecus. Eze 34.
Ve pastoribus isrl qui pascebant semetipsos. 3ª
questio erit. quo rexisti. utru s. ut pastor ha
te. aut ut ydolu. zach 11°. O pastor et ydolu
has tres qoes ponit simul scriptura Judic 18
ubi exploratores de dan dicunt sacerdoti miche.
quis te huc adduxit. quid hic agis ob qm

tam venire volunt. Et satis competit eius
visio prelatis nostri temporis. Et hic inquit prestitit
michas et mercede me conduxit ut sim ei
sacerdos. Pauci enim sunt hodie qui deo serviunt
in eum sicut eius. Malach. primo. Quis ex vobis qui claudit
hostia mea et incendit altare meum gratuito.
non est voluntas mea in vobis. Quid si permisse vo
ces grant a meis prelatis credo quod obmutes
cerent propter timore actoris propter erubescentiam iniqui
tatis et propter ignorantiam excusatoris. ¶ Sequitur.
Tunc dixit ministris id est angelis ligatis ma
nibus eius. ne possit se aliquo modo defendere. et
pedibus. ne possit effugere. mittite eum in tene
bras exteriores. In quo patet pene horribilitas.
Ibi erit fletus et stridor dentium. In quo patet pene
multiplicitas. In ligatione figuratur impossibili
tas respiscendi gratie recuperande. Rabanus ligat pe
des quos hic a bonis operibus ligat culpa. Pedes
qui iam visitare pauperes negligunt et manus
qui nichil indigentibus tribuunt. a bono ope
re iam et voluntate ligati sunt. Qui ergo nunc
vicio ligantur sponte in supplicio ligabuntur invite.
In tenebris notatur exclusio a luce glorie. mitti
te eum inquit in tenebras exteriores. Exteriores
quia dampnatus iniustis illic separatur iuste in noc
te dampnationis qui hic sponte recedit in cecita
te cordis. In fletu et stridore notatur passio ge
henne. ¶ Hic insuper notandum secundum gorr quod hoc ver
bum. Ibi erit fletus et stridor dentium. in 4 locis
legitur cum 4 causa. magis prelatorum secundum quod quod in textu
evangelii redditur causa. prima causa est ut sic tactum est
quod male intraverunt propter nummum sed non propter deum per
cupiditatem non per caritatem. Unde dicitur supra quo
hic intrasti non habens vestem nuptialem. Et
sequitur. Ibi erit fletus etc. 2a causa est quod male vixe
runt non sicut pastores sed sicut predones. non
sunt capi sed sicut ... Math. 13. de sagena
malos autem foras miserunt. Et sequitur. Ibi erit
fletus etc. 3a causa est quod alios scandalizave
runt. Math. 13. Colligent de regno eius omnia sca
dala. Et sequitur. Ibi erit fletus etc. 4a causa est quod
inutiles in docendo fuerunt. Arbor enim inutilis
proicitur in ignem. Math. 24. Servum inutilem proicite in
tenebras exteriores. Et sequitur. Ibi erit fletus et
stridor dentium. 5a causa est quod subditos oppresse
runt superbia nimia et avaricia sua. Math. 20. Qui
dixit servus nullus moram facit dominus meus
Et sequitur. Ibi erit fletus etc. 6a causa est quod in omnibus
his presumpserunt de se magna credendo et ma
iora imitando. Luce 13. Nonne manducavimus
etc. Et sequitur. Ibi erit fletus etc. 7a causa est quod non
penituerunt. Elatio enim superbie repugnat humi
litati penitentie. Math. 8. de centurione. filii autem
regni eicientur foras etc. Ibi erit fletus etc.
¶ In conclusio evangelii est quod multi sunt vocati
pauci vero electi. Multi sunt vocati per fidem
ad nuptias. sed pauci electi ad beatitudinem.
¶ Rabanus. Quanto unusquisque vero in humi
litate se deprimat quanto si sit electus ignorat. Non
nulli bene incipiunt sed minime perseverant. Alii
vero econtra tanto sollicitius se metiunt quanto igno
rant quid restant. Hoc figurabatur in filiis Israel
qui omnes in magno uno de egipto ducti sunt in quo
tamen uno in terram promissionis intraverunt. Sunt 2o
Possunt autem hic dici que sunt ... multitudo ... catur
de divisione sic paucitas ex commutatione et ...

macione in signum quod divisio non agit ad electos
sed potius ad reprobatos quoniam multitudo sit
vocata tamen paucitas continuata per caritatem
est electa.

Erat quidam regulus cuius filius infirmaba
tur Capharnaum. Ioh. 4o. Sicut dicit Theophilus
iste regulus interfuit miraculo facto in
nuptiis quando aquam in vinum mutavit quando
et tunc credidit. sed tamen christi divinitatem perfecte non cog
novit. et ad hoc inveniendum istud miraculum evangelii
evangelista rememorat dicens. Venit iterum ihesus in
Chana galilee ubi fecit aquam vinum. Et erat
quidam regulus. ¶ Pro cuius evangelii decla
ratione tam ad sensum historicum quam ad sensum mo
ralem sunt aliqua conclusiones breviter decla
rande. quarum prima est. Sicut febricitatus filius re
guli per eius mediatorem a domino corporaliter curabatur
ita et filii ecclesie spiritualiter febricitantes median
tibus regibus vel regulis spiritualibus qui sunt ecclesie pre
lati a febre spirituali sepius sunt curati. Prima
parte est sensus historialis huius evangelii. Erat qui
dam regulus. ¶ Pro cuius declaratione textus notandum
secundum crisostomum quod regulus dicitur aut quod generis erat re
galis aut dignitate huius alicuius principatus
aut quod sic vocabatur. Igitur quidem ut dicit Rob
hunc eundem existimant et centurionem de quo
Math. 8. de quo agitur Math. 8. ostenditur autem alius esse
ab eo. Nam ille quidem volentem christum ire ad
domum suam rogat manere. hic autem et ut ille
promittente ad domum trahit. Sed ille centurio
dixit domine non sum dignus ut intres sub
tectum etc. Iste autem regulus dixit. domine descende
priusquam moriatur filius meus. Quere in crisostomo. Ille quidem
venit ad ihesum de monte descendente antequam caph
arnaum intraverit. hic autem ad ihesum in chana ven
iente accessit et illius quidem puer paralisi detine
batur. huius autem filius a febre. Erat ergo quidam re
gulus cuius filius infirmabatur sed gravi febre Caph
arnaum. et ita in christi absentia. Qui itaque infir
mabatur quod incipiebat iam mori. Erat ergo summa
necessitas petendi remedium. Circa quod primo ponitur ac
cedentis supplicatio. 2o eiusdem supplicantis incre
patio. Ibi dixit ergo ihesus ad eum. 3o supplicantis hu
miliatio. Ibi dicit ad eum regulus. Dicit
ergo evangelista. hic sed regulus cum audisset quod ihesus
adveniret a iudea in galileam. sed fama ad
ventus sui precesserat. Cum inquam audisset hic re
gulus abiit ad eum et rogabat sed ihesum. ut
descenderet corporaliter et sanaret filium eius. qui secundum causas
naturales proximus erat morti. Congruum
autem fuit et oportunum regulo accedere ad me
dicum quod sua dignatione illuc veniat ubi infir
mus iacebat. In quo notatur summa humilitas
christi ihesu. Nam alii medici rogant ut veniant.
iste autem antequam rogaret accessit. Alii autem placantur
pecuniis. secundum crisostomum. Iste autem sola fide et mentis
devotione placatur. ¶ Sed ut sensus moralis huius
evangelii sensum historicum comitetur et 2a pars
conclusionis cum prima concordet et declaretur notandum secundum
hunc dicto quod cum rex a regendo dicitur ideo rex
recte nominatur qui gregis sibi commissi gubernacula
recte moderatur. et hinc sacerdotes alloquens et
rectores ait. Si primum inquit vos subiectum
recte regitis reges et vocamini et estis non solum
sacerdotes sicut dicit petrus prima pet. 2o. sed estis re
gale sacerdotium. Verus enim melchisedech simul
in unum rex et sacerdos lavit nos in sanguine

Dominica 21 post festum trinitatis. ¶ A

Crisostomus.

Rob.

¶ B

hunc. Rec
tores maior sunt
reges.

suo sicut dicit Joh. apo. 4. fecit nos deo nostro
regnum et sacerdotes ut regnemus super terram. Cum
itaque ut patet testimonio scripture nos prelati
ecclesie prediti simus regia dignitate vigilanter
et strenue nobis faciendum est ne tanta dignitate
vili commutacione commutemus. Quis enim non in
sanissimus haberetur et esset qui regia prefulgens
et prepotens maiestate eam commutaret vilissime
servitutis condicione. Hanc miseram et fle
bilem commutacionem nos prelati ecclesie facimus quando
ceteris postposita nostre dignitatis professione gu
le luxurie avaricie seu alio vicio carnali et
animali succumbimus et qui soli deo servien
tes regnare debemus quia illi servire regnare est. ta
lium viciorum turpissime servituti subicimur.
Qui enim facit peccatum servus est peccati. Non ergo in
magestatis nostre celsitudine sic turpiter
declinemus sed cum ubicumque super custodiam nostram
stemus et figamus gradum super municionem vera
et contemplemur. Officium prelatorum est triplicem
subiectos viriliter defendere moribus ho
nestis ornare legibus divinis emendare.
Primum ergo est ut defendamus nobis commissos contra
eorum insultus demoniorum et viciorum et hominum ma
lorum. Insultus itaque demoniorum repellendi
sunt per instanciam supplicum oracionum per psalmo
diam et canticam laudum et ympnorum per sacrorum
administracionem. Sicut enim carnales repel
luntur. ita spirituales odor fame viriliter re
sistencium. Validaque missio iaculorum forte mu
nimen castrorum. Sic spirituales nequicias in ce
lestibus primo arcet odor devote oracionis que fumus
sive incensum si per caritatem resolvitur et ieiu
nii macracione gravatur et subtiliatur et elemosinarum
oleo impinguatur quia bona est oracio cum elemosina
et ieiunio extricat immo suffocat odore genus
demoniorum. et quia in naribus dei est omnis odor
suavitatis demonibus est in morte odor mor
tis. Post hunc odorem per demones exterrente
mittenda sunt iacula laudum et ympnorum
lingua cum laudantis est velut arcus contra
eos. Singula verba missa sunt velut ia
cula ignita corda demonum perforancia et vexancia.
Sacramenta ecclesie sunt velut castrum fortissima sen
tutissima municio. Quod castrum velut flumus
immensus primo cingit aqua baptismalis que primo cohe
rcet hostiles accessus. deinde velut interioribus
corporis fluvius est confessio et penitencia velut vallum et
murus exterior. In medio autem velut turris fortis
sima sacrum altaris collocatur. Insultant autem
et nocent homines pravi aut contra fidei simplici
tatem aut morum honestatem errores docendo et
exemplo pravo corrumpendo. aut vi vel fraude
crudeliter miseros opprimendo. Contra primum occurrendum
est gladio verbi sana videlicet doctrina sic mo
net apostolus dicens. Formam habe sanorum ver
borum que a me audisti in fide et dileccione que est
in Christo Ihesu. Et alibi. Tu autem loquere que decent
doctrinam sanam. Contra secundum occurrendum est sancta
conversacione ut sumus sic monet apostolus ad Thi
motheum quarto. Exemplum esto fidelium in verbo et conversaci
one in caritate fide et castitate. Contra tercium insul
tum occurrendum est brachio seculari cum possumus
inopem de manu forciorum eius eripiendo aut
ipsos oppressores eius cum hoc deinde possumus
execucionis gladio feriendo. aut vos non vin
dicta sed correccionis gracia coram iudice conveni
endo. Istis modis contra hostium gravia oportet tueri

salutem subditorum non solum usque ad hominum odium
et maledictorum vel ad possessionum amissionem
vel vinculorum constriccionem sed usque ad sanguinis
effusionem. Sicut enim Christus pro nobis animam suam posuit
ita et nos debemus pro fratribus animas ponere.
Et si sic pro subditis strenue dimicemus
regis officium adimplemus. Secundum regis officium est primum
subditos moribus informare. Hoc expresse nobis con
venit quibus dicit Petrus prima Petri 4. Non dominantes
in clero sed forma facti gregis ex animo. Forma enim con
versacione sancta et doctrina subditis debet esse regula
et vivendi forma. Et sicut in scripcione sigilli ar
gentei cera mollis imprimitur et informatur sic in
scripcione vite nostre et doctrine imprimi debet et infor
macione redigi vita flexibilis et informis sub
ditorum. Regis enim ad exemplum totus componitur orbis et qua
lis rector civitatis tales inhabitantes in ea.
ecclesiastici 10. Cum ita ad formam nostri formanda sit
vita subditorum oportet ut artis vite regende in
nobis sit integra et expressa inscripcio quam in scripcione
non obleniat tumor superbie non obfuscet livor
invidie non corrigat constriccio avaricie non ab
scindat ungues rapine non obliniat flui
ditas lutosa luxurie non tandem deforment alie
nis note. quia sic amplius oportet exemplum in prelatum sine
crimine esse ad Titum primo. Tercium regis officium subditos
legibus emendare bene merentes premiando ma
le merentes secundum legem puniendo. hoc faciunt pre
lati ecclesie cum secundum statuta patrum et canones sanc
tos aut bona remunerant merita aut pra
vorum audacias penis debitis cohercent.
Sed quia ad reges pertinet sicut ad prelatos in uni
tate condere leges iustas sciendum quod ad hoc
quod bene condite sint leges secundum Holcote quatuor requi
runtur. scilicet subtilitas mature deliberacionis. utili
tas secure cohercionis. auctoritas mansure obli
gacionis et equalitas mensure et distribucionis.
Primo ergo leges ad hoc quod modo debito statuantur re
quirunt subtilitatem mature deliberacionis. Non enim
subito nec ex arupto possunt leges utiliter statui.
In cuius figura Moyses quadraginta diebus cum deo fuit
quam legem acciperet scriptam per quas continuum fe
cit ieiunium ad hoc designandum quod legis lato
res sobrietati et non festis nec conviviis vaca
re debent et maxime per tempore quo illas condunt. Sunt
enim leges que ordinant ad bonum anime principalio
res artis medicine que ordinantur ad bonum corpo
ris. Igitur secundum leges medicinales ut dicit Aristoteles secundo pol
liticorum medicina non datur sine premeditacione et ma
tura deliberacione constat nec leges morales sine
maturitate dari debent. Et ideo scribit Justinianus in
prologo institucionum quod cum summa diligencia et
summis vigiliis per prudentissimorum virorum sol
lerciam leges fecit. Est enim lex posita prin
cipalis propter pollicie et maxime nostri coetum humanum
et aliqui sunt boni legis positores sive latores.
dicit Aristoteles secundo ethicorum. Ubi probat tres condiciones quarum
prima est quod ad faciendum homines virtuosos non suffi
cit sermo persuasionis. Secunda est quod ad hoc requiritur
bona consuetudo que sine legibus heri non potest. Tercia est
quod ad hoc requiruntur bone leges. Nam invenimus
aliqui sunt liberales. aliqui degeneres. aliqui
insanabiles. liberales autem sunt qui apti nati
sunt fugere delectaciones turpes ex sola verecundia
degeneres vero sunt inobedientes qui qualescumque de
lectaciones consequuntur nisi per legem coercitive castigentur. In
sanabiles sunt qui nec persuasionibus nec penis a
malis delectacionibus retrahuntur. Primus scilicet mitti

Officium prelatorum triplex.

Contra insultum ma
lorum hominum qui
nocent.

bus sufficit sermo persuasionis quia statim alliciuntur ad virtutem considerata viciosa turpitudine delectationis et honestate virtutis. Sed pro inobedientibus et rebellibus non sufficiat sed requiruntur pene punitiones vel in personis. Pro insanabilibus vero quos nos incorrigibiles vocamus requiritur exterminacio vel mors. ¶ Dicit enim Galienus quod genus medicine est triplicitum. Prima est medicina ferri vel ignis. Qui vero medicina curari non potest curetur ferro. Qui vero curari non potest ferro curetur igne. Qui vero nullo modorum istorum sanari potest incurabilis estimetur. Moralis medicina est occulta correptio et caritativa, ferrum proclamatio, ignis excommunicatio vel separatio. Qui vero nullo istorum trium modorum est curabilis ei debetur mors vel exterminium. ¶ 2a conclusio arguitur vero quia ad hoc non est consuetudo bona, illud vero necessarium est ad virtutem per quod vel sine quo non exterminatur passio inclinans ad vicium sed huiusmodi est consuetudo ergo sicut dictum est sola doctrina non sufficiat. Prima dispositio fuit antiquorum sententia de eo quod est homines virtuosos fieri. Quidam dixerunt quod quidam homines fuerunt virtuosi natura ex natali complexione vel ex influxione corporum supercelestium. Alii dixerunt quod homines fuerunt virtuosi per doctrinam et ista dicta aliqualiter sunt vera. Prima quidam a naturali dispositi sunt ad fortitudinem vel temperanciam. Sed hec dispositio naturalis virtutis imperfecta dicitur 8 ethicorum. Secunda autem ad eius perfectionem requiritur doctrina que est perfectio rationis. Sed quoniam virtutes naturales sunt in appetitu sensitivo non sufficiat cum naturali dispositione doctrina sed requiritur ulterius consuetudo per quam ipse appetitus inclinetur ad opus bonum. Habet enim consuetudo bona quandam violenciam inclinativam ad bonum opus. Ex quo patet quod ad bonitatem moralem bona consuetudo requiritur. ¶ 3a conclusio est quod ad bonam dispositionem vel consuetudinem requiruntur leges bone et hoc ostendit sic. Prima et consuetudo bona ideo utilis est ad bonos mores quia consuetudo inducit quandam necessitatem ad bonum. Sed hec necessitas sine legibus fieri non potest. Habet enim lex quandam potenciam que persona que unius multitudinis vicem gerere constituitur ideo necessarium est fieri bonos legis latores tum propter homines qui difficulter a passionibus retrahuntur tum propter viros in perfectiori etate existentes ut per leges bonas vivant in eis bone consuetudines conserventur. Requiruntur ergo leges quantum ad institutionem bonitatem et subtilitatem mature deliberationis etc. que in omni supra dispositio legis etc. ¶ Hec est enim legis causa finalis ut homines possent concorditer habitare ut dicit aristoteles 3o politicorum quod civitas est communicatio bonarum actionum propter bonum vite et perfecte et per se sufficientis. Et 8 ethicorum capitulo 3o dicit quod legis positores magis student circa eam quam circa iusticiam non sed dissensionem qua dicit philosophus 2o ethicorum capitulo 9o in dissensione populi cadit concordia. Dicit enim sic quod populus est humane multitudinis iuris consensu et concordi communione sociatus et concordat cum dictis augustinus de verbis domini sermone 18 quo commendat unitatem dicens sic Dum cogitare fratres mei et videre in ipsa multitudine quod delectat in unum et deo placeo quod multi estis quos vos supportet unum supportet. Et augustinus de civitate dei libro 2o capitulo 21 docet quid sit populus secundum sententiam scipionis dicit quod res publica est populi quem dicit scipio non omnem cetum multitudinis sed cetum iuris consensu et utilitatis communione sociatum. In omnibus autem dissensionibus supportet

satis quod nulla multitudo sine concordia durare non potest. Quia res publica vere sine populo esse non potest sicut dicit augustinus 2o de civitate dei capitulo 21 recitans illa verba scipionis quod quod est armonia in cantu ea est concordia in civitate. Quia sicut ex sonis superioribus inferioribus et mediis concors cantus efficitur ita ex summis mediis et infimis interiectis ordinibus concordia efficitur civitatis. Hec concordia unitas est et dilectio mutua et finis quem legislator intendit. Et cap. 13 plenitudo legis est dilectio. Et ad thimotheum primo: Finis precepti est caritas. ¶ 3o queritur legis auctoritas ut supra sic non sine summo consilio statuitur ita non sine causis maximis abrogentur. Respondet aristoteles 2 politicorum in multis locis legem ypodami qui fuit unus de antiquis legis latoribus qui primo invenerit et ad novum expediens aliquid honore reportaret et quod hec videretur vere bona apparuerat. Ordine huius legis reputat ista quaestio utrum expediat frequenter mutare priores leges pro melioribus legibus noviter inventis. Quod sic apparet quia primo tum quia sic est in artibus quod quedam medicine approbate ab antiquis sunt modo mutate. Tum quia multe de talibus sunt leges valde barbarice sic quod cives possent homines suos vendere pro ferro. Quia antiqui homines fuerunt bestiales et insensati. Tum quia leges sunt sculpte universaliter actus autem hominum sunt particulares et variantur ideo non possunt per unam legem gubernari. ¶ Ad istam quaestionem videtur dicere aristoteles quod nullo modo expedit civitati quod facile mutet vel abroget leges antiquas pro legibus novis. Dato etiam quod aliquid utilitatis comodum quod advenit per leges novas et ideo dicit quod lex ypodamia fuit mala quia per hoc iuvenes ingeniosi studerent circa inventionem novarum legum et sic de facili induxerent mutationem totius pollicie veteris et ideo dicit aristoteles quod leges antique debent esse magne reverentie et stabilitatis. Unde facile condere novas leges et facile mutare antiquas est civitati nocumentum quia hoc nichil aliud est quam homines assuefacere ad solvendum et parvipendendum obligationes legis et ideo melius est sustinere parvos errores quam solvere leges antiquas. Unde qui frequenter leges mutant frequenter virtutem legis debilitant. Nec est simile sicut de artibus et legibus. Prima virtus et efficacia artium fundantur ad minus super rationem aliquam et ex naturali ratione habent vim suam. Leges autem positive habent efficaciam suam ex communi consuetudine observatione et vetustate. Et ideo mutare consuetudinem est debilitare legem. De legibus et consuetudinibus sine mansuetudine longa legi contraria non omnibus que a maioribus condita sunt ratio reddi potest. Qui vero essent aliqui leges que continent manifesta civitatis pericula de maturo consilio abrogari debent sed huiusmodi ullo modo debent frequentari. In figura huius lex moysi scripta fuit in lapidibus, leges quoque romanorum in 12 tabulis eburneis in signum stabilitatis future. ¶ 4o leges requirunt equalitate ut leges sint omnibus communes qui sunt unius conditionis et si uni liceat omnibus liceat et quod uni interdictum est omnibus interdictum est. Hoc autem sic intelligitur non debet ut eandem legem habeant milites et artifices et eandem qui servi dum. Sed sic intelligitur debet quod omnibus eiusdem status sit eadem lex. Et ideo qui nolunt propterea rem constituere ex personis equalibus unio destruunt ordinem et p

ptis

De legis auct.e

lex

Ro. de legis mutatione.

Ro.

in multis.

¶ 4.

Quod leges sint equales omnibus.

Aug9.
Epl'a 89.
Jan
Qđ rex dz reg(er)e pp(u)l(u)m sapi(enter)
Ex(emplu)m p(ro) re pup(lica).
Aug9.
Ex(emplu)m.
Ex(emplu)m.
A. S. vicijs de p(ri)ncip(e) cē iu(ri)munis
Ex(emplu)m.
De ira i p(ri)nc(ipe).
Ex(emplu)m.
Ex(emplu)m.
Ex(emplu)m.
Ex(emplu)m.

quib(us) pulcritudine q(uod) est ex diu(er)so(rum) gradui(m)
p(ro)portioe conueniencia ut dicit Aug9 12 de ciuit
dei pax om(n)i(u)m re(rum) est tranquillitas ordis. Ordo
vero est pi(um) disp(ositi)o q(ua) re(rum) sui(m) auq(ue) loca tri
buens dispoi (et) p(ro) q(ua)n(do) ubi est omnimoda p(er)iras
ibi nullus est ordo. Est e(ni)m civitas ciuitas sicut
vita ciuit quę i bō p(ro)portioe consistit. Ex p(re)mis
sis p(atet) qualit(er) offm regis circa pl(ur)itis coap
te (et) q(ua)liter hui(us)modi offi(ci)m deo debite p(er)ficitur. ¶ Cu
i ē addi pt qđ scribit Jan(uensis) sermoe p(ri)mo g q(uod) ille
rex rite dici pt qui regit p(o)p(u)l(u)m sapient(er), re(m)p(u)p(li)ca
utile (et) seip(su)m innocenter. Deb(et) quide rex reg(er)e
p(o)p(u)l(u)m sapienter. Sap. 10 Judex sapiens iudica
bit p(o)p(u)l(u)m suu(m) (et) p(ri)ncipat(us) sensat(us) stabilis
erit. Eccl(esiasti)ci 10 d(icitu)r Rex insipiens p(er)d(et) p(o)p(u)l(u)m
suu(m) (et) ciuitas inh(ab)itabit(ur) p(er) sensu(m) prudentiu(m).
Pu(er) 28 dux indigens sapi(enti)a multos opp(ri)met
p(er) calu(m)pniam. io dicit q(uod) p(o)pl(u)s tuc re(m)pup(li)ca
beatum fore dicit cu(m) sapientes regnaret vel re
ges sape cepissent. 2° d(icitu)r regere re(m)pup(li)ca utile
(et)c(etera) a utile regit qu(i) no(n) solu(m) p(ro)p(ri)am utilita
te(m) s(ed) co(mmun)em attendit. le(gitu)r de romanis q(uod) cu(m) pug(na)
rent p(ro) gl(or)ia adquirenda (et) p(ro) liber(ta)te assequ(e)n
da (et) p(ro) re pup(li)ca conseruanda s(em)p(er) vincebant
s(ed) p(o)s(t)q(uam) ad auariciam se diuertebant victi s(em)p(er) fue
runt. (et) io dicit Aug9 i ep(isto)lis q(uod) q(ui) prudenter
attendunt solent pl(us) paup(er)tate q(uam) opulenciam
viuisse romanam In paup(er)tate e(ni)m mor(um) integri
tas seruat(ur). Opulencia aut(em) mentes om(n)i(um) homi(num)
peior peste corru(m)pit. le(gitu)r in historijs ro(mano)r(um)
q(uod) cu(m) q(ui)da(m) legati romam venissent (et) fabri
ciu(m) p(ri)ncipe(m) ro(mano)r(um) (et) cu(m) cenante in ligneo ca
thineo vidissent cui (et) p(ro) sua libertate multa
auri pondera optulisset ille vo(ro) ad p(ro)p(ri)a s(ed)
ad co(mmun)em utili(ta)te(m) respiciens ait Abite (et) auru(m)
v(est)r(u)m vobiscu(m) asportate Romani e(ni)m mallent
di(ti)ari diuitib(us) auru(m) q(uam) auro. Argumento g(ra)° fa
bricii nec auro nec hostib(us) vinci posse.
3° d(icitu)r rege(re) seip(su)m innocent(er) ut s(cilicet) immunis sit
ab ill(is) vicijs quę i alijs reph(ende)nt ne ei dica(tur)
illud ad Ro(manos) 2° In q(u)o e(ni)m aliu(m) iudicas teip
su(m) condempnas. le(gitu)r q(uod) cu(m) magistrat(us) athe
niensiu(m) quenda(m) fure(m) ad pena(m) trahi facerent
Socrates ph(ilosophu)s dixit maiores fures puniunt
minore(m). ¶ Ca(pitulum) 4° a de principes a trib(us) vi
cijs esse immunes a quib(us) nec ip(s)e alex(ander) le(gitu)r im
munis fuisse q(uia) lic(et) victor fuit orb(is) terr(arum) ab
ira tu(n)c (et) violenc(ia) (et) nimia cupidi(ta)te vincebat(ur).
¶ Abscindenda ē g(ra)° ira a principe q(uia) d(icitu)r pu(er)
29 ira no(n) h(abe)t mia(m). nec erumpens furor s(ed)
q(uia) e(ni)m sua aliq(ua)s ab ira p(ro)ferri d(icitu)r vn(de) refert va
leri(us) q(uod) cu(m) archetarentin(us) co(n)seruu(m) irat(us) est
ait. O infelix iam de te supplicium sumerem si ira
tus no(n) essem. le(gitu)r in historijs romanor(um) q(uod) cu(m)
theodosi(us) imp(er)ator ad missa(m) seua nimis ce(n)t
p(re)ceps quida(m) sapiens eu(m) amonuit ut cu(m)
se iratu(m) sentiret p(ri)usq(uam) alia(m) sua(m) p(ro)ferret
re(citaret) lr(ati)s alphabeti infra se morose dicet ut
sic refrenat(us) q(uo)d statuend(um) esset maturi(us) videri
posset. 2° abscindenda ē violenc(ia). pu(er) 19 p(re)c(e)li
regib(us) dare vinu(m) q(uia) nullu(m) secretu(m) est ubi
regnat ebrietas. Valeri(us) dixit q(uod) cu(m) ph(ilipp)us
rex temulent(us) ce(n)t iniusta(m) sua(m) co(n) q(ua)da(m) vi
dua(m) tedit que attendens dixit se appellare a
ph(ilipp)o ebrio ad ph(ilippu)m sobriu(m) q(uod) cu(m) viuu(m) tege
i(stu)s sua(m) reuocauit. 3° abscindenda ē cupi
ditas nimia pu(er) 28 leo rugiens (et) vrsus e
suriens p(ri)nceps impi(us) sup(er) p(o)p(u)l(u)m paupe(re)m. Re
fert valeri(us) q(uod) tiberius cesar iudices p(ro)uinciar(um)
raro mutabat ex eo q(uod) noui q(ua)lit(er) ad rapi

tua(m) intenti essent x(ps)o° q(uo)d d(icitu)r de quoda(m) vulnerato qui
cu(m) multitudo muscar(um) opp(ri)meret (et) quida(m) eas effu
gasset ait male fecisti q(uia) iste plene erant (et) fa
melice venient (et) ampli(us) me affligent. Sic
in quibusda(m) iudices max(im)e q(ui) sunt paup(er)es vel
auari ad rapiendu(m) sunt auidi. Vn(de) dicit tu(llius)
q(uod) cu(m) consules i hispania(m) mitti deberent (et) de
duob(us) consiliu(m) h(ab)eret Scipio dixit neuter m(ihi)
placet q(uia) alter nichil h(abe)t alteri nichil ē satis
cu(m) malu(m) indicans i magistratib(us) inopia(m) (et)
auariciam. Que si talia i regib(us) secularib(us) reg(na)
re (et) a multo forciori i regib(us) sp(irit)ualib(us) re
debent. ¶ Ulteri(us) (est) nota(n)d(um) q(uod) sicut de q(u)o supius
dictu(m) sit inter infirmu(m) (et) mediciu(m) extitit medi
ator sic reguli vel reges sp(irit)uales int(er) sp(irit)uales infir
mos (et) su(m)mu(m) mediciu(m) mediatores potissime
deb(ent). ¶ 2° sciend(um) q(uod) in hoc q(uod) fili(us) reguli i(n)fir
ma(ba)t(ur) capharnau(m) duo notant(ur) q(uia) infirmitatis
corp(ora)lis (et) sp(irit)ualis cau(s)e max(im)e solent esse s(cilicet) g(e)n(er)is
nobilitas (et) loci amenitas. hoc e(ni)m multis
sunt occasio peccandi. ¶ Ad l(itte)ram filij mag(na)t(orum)
frequenter infirmant(ur) (et) i(n)firmitate corp(ora)li q(uia) s(ecundu)m
Jero(nimu)m Abos regios morbi sequu(n)t(ur) regij. S(ed) de i(n)
firmitatib(us) sp(irit)ualib(us) certu(m) est hoc q(uod) ex nobilitate
g(e)n(er)is frequenter orit(ur) sup(er)bia. (et) q(uia) sup(er)bia ad
sui sustentac(i)o(ne)m multis indiget s(ed) (et)c(etera). concupis(cen)cia
oculor(um) q(uan)tu(m) ad illa(m) spe(cie)m que est rapina. Jte(m)
filij nobiliu(m) delicate nutriu(n)t(ur) vn(de) sunt golosi (et)
co(n)s(equen)ter luxuriosi (et) p(ro)p(ter) h(oc) ad concupiscencia(m) carnis
infirmabit aut(em) capharnau(m) qđ interp(re)tat(ur) villa(m) pin
guedinis (et) ea que dat eis d(eu)s ad consola(tione)m (et) s(ustenta)
c(i)o(n)em ip(s)i co(n)uertunt ad sui corrupc(i)o(nem). Vn(de)
dicit Aug9 de doctrina x(ps)iana q(uod) nl infelicius
felicitate peccanciu(m) ub(i) consolaco(n)es malor(um) q(ue) i
inutilia uertu(n)t(ur). Greg(orius) i mo(ralibus) q(uo)d solacia i vini
do querim(us) tot medicamentis ut egritudini
obuiam(us). ¶ Jste sunt in p(ar)te concordat Jan(uensis) di
cens q(uod) filij nobiliu(m) his trib(us) vicijs sepe laborant
s(cilicet) sup(er)bia lascivia (et) rapina. S(ed) illi ista detesta
tur qui sunt i dei filios adoptati. ¶ 3° nota(n)d(um) q(uod)
corp(ora)lis febris p(ri)m(um) infirm(ita)t(em) sp(irit)ualem febre q(uia) pl(u)ri
mi nu(n)c egrotant ad sensu(m) misticu(m) nobis mon
strat. Vn(de) s(ecundu)m lint(er) doc(tore)s febris ē calor nat(ur)alis i
arterias p(ro)cedens suo q(ui) ledens essen(tiam) (et) p(er) s(ecundu)m Jan(uensem) p(e)c(ca)
tu(m) quodlibet sig(nifica)re. Vn(de) in(qui)t sunt diu(er)se sp(eci)es fe
briu(m) sic sunt sp(eci)es diu(er)se p(e)c(ca)tor(um). P(ri)ma est febris quo
tidiana (et) sig(nifica)t p(e)c(ca)tu(m) gule q(uod) q(uo)tidiana accom
io co(m)parat sangsuge pu(er) 30. Sanguisuge due
sunt filie dicentes affer affer q(uia) golosus in
nu(m) fertiliu(m) s(em)p(er) dicit affer aliud. (et) sic febris q(uo)ti
diana de facili mutat(ur) i alia(m). sic (et) gula cito
transit i luxuria(m). Jero(nimus) Venter mero estuans
cito despumat luxuria(m). Vel febris cotidiana
q(uae) sunt p(e)c(c)a venialia q(ue) q(uo)tidie agim(us) q(ue) s(ecundu)m aug(ustinum)
li° 2° soliloquior(um) assimulant(ur) guttis aque aren(is)
(et) scabiei aque q(ue) feruore caritatis remittunt.
Arene q(uia) sepe anima(m) sterilem a bonis op(er)ib(us)
faciunt. Scabiei q(uia) ~~terrore tue~~ q(uia) terrore admittu(n)t.
Et dicit ibi(dem) q(uod) multe gutte replent flumi(n)a (et) a
liq(ua)n(do) faciunt naufragiu(m) multa gr(an)a arene fa
ciunt onus ponderosu(m). multitudo scabiei ce(n)t
reddit corruptu(m). Sic (et) venialia q(uae) co(n)temp(n)unt(ur)
sepe sua multitudine sua deformitate sua ponderosi
tate ad p(e)c(ca)tu(m) mortale disponunt. ¶ 2a febris q(uo)ti
ma ē d(ic)ta ab estiua peste marina qui eode(m) di
e q(uo) nasat(ur) morit(ur) (et) sig(nifica)t subitu(m) ire motu(m) q(ui)b(us)
finiri an(te) solis occasu(m). Ad p(ro)hibit(ur) ē(nim). Sol no(n) oc

abat s iracundia eiam. Glo. Ira no duret
subit9 ire mot9 qi naturat est. vn sic dic Jero9
qui nulla aim ptrboe moue ut simpl dica
aut lapis aut ds est. Ideo dicit gg nazazen9
q duo sunt i celo qui no pnt moueri s. ds et
angelus. tercius est in terra s. 2 ph9 licz et
alii dicat ds irasci. hoc no ondit p aliqua tur
bilenti effcu. Ipe ei vindictam no facit cu ali
qua ai commocoe. Ecc 12 ¶ cu mentis tran
quillitate iudicas. angeli et de pdicoe licz di
cant flere ysa 22 Angeli pacis amare flebt
tn fletus et conturbal in eis cadere no pnt. set
dicitr flere i. ad modum flenciu se here. 2 ph9
qnus anim pturboz paciat. ex hoc tn ei9 ro
no obnubilit. q ea ter sub dnio rois. Vn dic
idem 2 ph9. Terra celestis e in corrupcoe ipius
sibit in omnib vincit pter q in anim liberta
te. ¶ 3 febris est cotidiana q accidit mis horis
et sigt pcim inuidie que qn aligs laudat ac
cendit cu incipat recedit. no lz hora cessata
s cu renouant laudacoes renouant accessio
nes. Ista ei febris no nasat de felicitate alteri9
q sola miseria caret inuidia. vn quida Vib
inuideas inuidz nemo t. Inuid9 ei no pt susti
nere vide virtuosos s libenter vidz miseros et
abiectos. hec a febris multu affligit. Vn dic
quida Inuid9 inuidia comburit intus et ex.
Ideo optat sortes q inuida i omnib ciuitatib he
rent oculos et aures et de quorlit felicitatib tor
querent. ¶ 2 e febris est terciana q laborant illi
q de mat que fecerunt satisfacere nolunt. hnt ei
contricoz confoz et no satisfccoz. Dr q quida
demoniac9 ad quenda scm viru ductus e q pce
pit demoni ut exiret et nome suu dicet. Et ille.
Nos sum tres demones q i isto hoie hitam9. Ego
vocor claudens cor. Alius vocatur claudens os. 3
vocat claudens marsupiu i. mag9 loculu. Offi
ciu mi e cor hois indurare ne possit contricoz he
re. et si forte contit no confite. 2 so9 facit ne
confiteat et si confite no satisfacit. 3 s laborat
ne satisfaciat et p hunc mo fere omis lucrami
9 tn s claudens marsupiu plres nob duob
adquirit ¶ 4 febris est continua. Ista febre la
borant auari et max9 vsurarij. Ceteri pctores
interpellom faciunt. Vsurari9 vero quotit di
e ac nocte ac monito peccat. Ideo vr peior q
iudas q iudas tn vendidit xpm. s iste ne
du vendit xpm s vna cu hoc btam virgine
et scos et scas. q eoz festiuitates copiut i usuris.
Et sic sic fuit iude i culpa sic erit ei i pena.
Judas ei i aere qui e int celu et terra interijt
ad innuend q neqz i celo dz stare cu angelis
neqz i mundo cum hoib s i aere cu demoib. Sic
et vsurari9 no hitabit in celo q deu et btaz vir
gine et scos ac scas offendit. Nec i mundo q hr
hoies conturbauit s i inferno cu demoib qb
p auariciaz seruiebat. Ista febris s. auaricia a
to occidit q tollit tria q sunt ca vite. s. cibu
sompnu et quiete. Auarz no audz comede ex9
no saciabz pane indigens. et i tristia erit non
pt dormire. Ecc 3. Cuncti dies ei9 dolorib et e
rumpnis pleni sunt. Nec p nocte quiescat. Vn
l no ei dormiut ii cu male fecerit. Nec capiut
sompnu ab eis ii supplantauint. Nec pt quie
te here s die ac nocte est i labore et fatigoe. Jer
19. p sollicitudine no pnt quiesce. Auari g pc
pui tps viuit. s frugat et liberat multu pu

28. qui odit auariciam longi fient dies eius.
¶ 4 Quarta febris est quartana et sigt supbia ppt
4 spes tumoris. Vt cu aliquis bonu qd hz
a se here cosstimat. vel suis meritis sibi da
tu pstit. vel cu iactat se here qd no hz. vel
cu ceteris despectis singulariter appetit vi
deri qd hz. Vel pt sigre luxuriaz que p cor
p9 copletur. qd ex 4 elementis compont.
Vel pt sigre longam consuetudinem pcti ut pma
dies sit mala suggestio. 2 dies mal9 consen
sus. 3 dies malu opus. 4 mala consuetudo.
Iste quatuor spes quartane difficult curat
q sp est i ascensu. ps. Supbia eoz qui
te oderunt ascendit sp. hinc est q ortum
hunt i celo et i tm creuit q descendit i ter
restre padisum. et itez sic creuit q repleuit
totu mundum. Alia spes quartane e mala
consuetudo q difficulter curat. Istud sigt
Job 11. q i anima et carne minis radicat.
Ipsa aia i. in mete p turpiu meditoz. i vo
luntate p turpiu affectoz. radicat et i core
q ipm totu inflammat ipm totu conuul
nerat ipm totu corrumpit et fedat. 4 spes
qrtane est mala consuetudo que difficult
curat. Istud sigt Jo 11. in lazaro quatri
duano mortuo et fetido. Ceteros quide mor
tuos xs facile suscitauit. lazaru vero qtriduu
anu cu quada difficultate vocauit s. cum
clamore cu orone cu sui turboe. et cu lacimaz
effusione ¶ 5 febris e ethica que est febris
radicata i membris i quib naturalr huor
consuit et sigt tristiaz max illa de q dr ad
cor 2. Seculi tristia morte opat. Talis au
tristia exsiccat ossa i. anime virtutes pu 17.
Spc tristis exsiccat ossa. Vel s. line deo
10. Calor iste innaturalr qui a corde i arte
rias pcedit e amor inordinat9 mundialiu
qui a voluntate velut a corde pcedens i me
bra se diffundit du spc motiuos et sensibile
mouet et p hos membra ad asseqund inorde
rate cupita ledit qz sui opus effcm aut se p
flagiciu aut se et aliu p facin ¶ Timor a
qui comitat amore inmoderatu transitorioz
nomine est velut frigus et timor febrilis. Et
sicut i febrib no sentit frigus ii occasioe
caloris innaturalr sic nec sentit tior munda
nus ii occoe inordinati mundani amoris.
In timore au licz sit anim constrictio et qsi in
se anim contractio et eo q anima naturalr
velut luxo vult dilatari insunt ipi aie veld
inclinacoes opposite quib i diuersa itenti
bz velut tremore concuti. Ite cu inordina
tu amore tpaliu coitantur hee 4 affccoes
s. gaudiu dolor spes et timor. gaudiu q dilatat
aiam et timor eco retrahit. quid g mt diui
sa intenta nomine velut febrili tremore mise
ra aiaz horrendo concutirt. cu amor inordi
natus velut calor innaturalr se exserit i tac
tu q tact9 opat terrestria qi febris est. ex ter
rem humoris corrupcoe du vero i gustu qi
febris ex aquei huoris vicio. du vero e in
olfcu et auditu qsi febris e ex corrupto huo
re aereo du a est i visu velut febris est ex
corrupto huore igneo ¶ Et se vnu nobile
de regulo scpi9 no to. Regulus ei s. line est
platus Vulis uel superior faties rois. filius
e subdit plato vr vires aie inferiores In
firmatur ei febricitans caphnau i i ago et lati

hec

sunt

Tristia.

4 affccoes.

Regul9.

Tm.

tudie h9 mundi vbi diuites hñt consolõz sui aduenienti x̃o in sacro altaris offert p̃dc̃s regulus desideria ⁊ deuocõe orans q ibi p̃ ipsius sepe cõcurdit. ¶ 2a cõclo est ista qn infectõe fidei reguli a dño reprobata. iudeo⁊ inter dulitas aut infidelitas increpat. In eadem mistice designata gentium fides multiplicite approbat. P supposito ista cõclo est textus euangelij consequenter positus vbi dicit. Dixit ergo ad eum ihc nisi signa ⁊ p̃digia videritis non creditis. ⁊ sup ad credend duri estis. Signa ã minora p̃digia vel maiora. ¶ Sed nũ ggr̃ i omẽ. Si bñ cognouerim⁹ apte cognoscimus q i fide dubitauit. Videbatur ẽi i x̃o supponere defcm̃ p̃sencie i hoc q dicebat. dñe descende. acsi nõ esset p̃sens vbiq. defcm̃ po̾ in hoc qd dicebat. prius q̃ moriat filius ms. acsi nõ posset mortuũ suscitare. defcm̃ scie q credebat x̃pm defcm̃ pueri ignorare. Reprehendit ergo regulus iste q sig̃ ⁊ p̃digia petit. causa est q hec ẽ dria inter fideles ⁊ infideles. nã infideles trahũr ad fidem p signa. fideles vero trahũt auctẽ scripture. In hoc ẽ reprehendit regulus iste q cũ nutrit⁹ erat inter iudeos ⁊ instructus i lege. nõ tñ p scripture auctẽ s; p miracula credere volebat.

Sig' ⁊ p̃digia.

¶ Inter vero signa ⁊ p̃digia alia dria q̃ s̃ poterit dari sic. Signa miracula dicũtur sig̃ in q̃b virtutis diuine sunt ostensiua. p̃digia vero in q̃b ostendunt aliq̃ effcm̃ futuro⁊ s. augurũ. P 2a pte cõclois est aug9 omẽ 16 faciens compacõe inf fide samaritano⁊ q x̃o facilime crediderunt ⁊ galileo⁊ q vix signis ⁊ p̃digijs credere noluerunt. In samaria vbi dñm fecit ⁊ crediderunt eũ samaritani ⁊ multos ad fide conuertebat. Illi sup galilei ambul autẽ dñm ihm i terra facientẽ q miracula cecos illuminantẽ. surdis aurẽ aperientẽ mutor⁊ ora soluentẽ. paralitico⁊ membra stringentẽ. sup mare ambulantẽ. ventis ⁊ fluctibus imperantẽ. mortuos suscitantẽ. tanta sig̃ facientẽ viderunt ⁊ vix inde pauci crediderunt. Iudei fuerunt sicut galileis nõ sicut samaritanis.

F. ʒ cõclo.

¶ ʒa cõclo in fide reguli que p̃o infirma fuit s; ex verbo x̃i creuit ⁊ fcõ miraculo ⁊ p sermonis nũciato p̃fcõz hũt. ʒ grad9 fidei nobis innotuit. P ista cõclone est ĩam sermone p̃o ad ppositũ sic scribens ⁊ allegã vebm̃ dicẽtem q reguli fides. ʒa h; gradũ. sicut ⁊ qualitas alia virtus h; initũ ⁊ incrementũ ⁊ p̃fcõz. Quit ẽ initiũ qñ x̃pm rogauit ut descenderet ⁊ filiũ ei9 sanaret. Tunc ẽi ⁊ credidit ⁊ dubitauit. Credidit ẽi q filiũ suũ sanare posset. s; nõ credidit q eũ posset sanare n̄ p̃sens esset corpaliter. Deinde fides eius accepit incrementũ qñ s credidit sermoni dñi dicentis. Vade filius tuus viuit. i. filius tuus sanatus est. Ideo ã dicit viuit. q ab infirmitate mortali conualuit. Et credidit homo sermoni. Credidit q̃ nõ integre adhuc vel p̃fcẽ. sed paulatim x̃s ipm trahebat ad fidei p̃fcõz. Vltimo p̃fcẽ credidit qñ serui salutẽ filij nũciauerunt. de qua nũciacõe sequitur. Iam eo descendente. s. de chana galilee i capharnaum ut s p visu experiret de verbo saluatoris. Occurrerunt ei serui ei9 tanq bonũ nũciũ hñtes ⁊ nũciauerunt. i. dño suo retulerunt q filius ei9 viueret. i. sanus esset. Interrogabat ã horam in qua melius habuit. vt s. fcã collacõe inter tps dñi x̃pi ⁊ sanitatis recepte verũ s p x̃o potius sanaret manifeste cognosceret. Et dixerunt ei heri qñ hõ ʌ. ad litteram p9 meridiem reliquit eũ febris. q eum grauiter infestauat.

¶ Et ẽ hic notand sĩlr dico 16. q hõ ʌ reliquit eum febris. hõ ʌ ẽ cũ septiformis gr̃a sp̃c sci illustrat hoiez ⁊ pcc̃a dimittit. dies integer est qñ integ hois pers ẽ qd animale ẽ tenũ qd sp̃uale est. por dici medietas est gaudium hoĩs exterioris ⁊ sequens medietas gaudium hoĩs interioris. Cũ itaq gaudebat hõ exterior i mundialibus q sco dier oꝑibz complent. Sz ptitũ i hijs gaudium sene sunt hore añ meridianie. Cũ ã incipit p̃ponere hijs tñ cuponere iã incipit ee i hõ septima. Gaudium itaq i deo trinitate gaudium i p̃re gaudium i filio. gaudium i sp̃u sco gaudium de bono angeli gaudium de bono hoĩs sunt qñ s. hore p9 meridiane. Quie itaq hoc in siue alio in p̃nt hore 12 distingui nõ incongrue ut totus dies sit gaudium toti9 hoĩs exterioris ⁊ p̃s p9meridiana gaudium hoĩs interioris. Cui9 ptis initiũ velut hõ ʌa. sit sci pcc̃a remittentis est gr̃a gaudij q sp̃ual initiũ i accipiente remissiõz. In hac hora incipiunt vmbre ad oriente flecti q hec transitoria q sunt vana velut vmbra incipiunt intel ad nichilũ vñ orta sunt reuerti. sole ã mag ac magis declinante vmbre crescunt q mundana p̃speritate descendente ⁊ vilescente transitorio⁊ vanitas maior esse agnoscit. Sole occidente vmbre re⁊ i vmbra tñe iacuerunt q abeunte penitus humano gaudio hec transitoria nichil penitus reputantur. ¶ Vel aliter s p septem hora febris sp̃ualis ʌ. horis ostenditur. pa hõ h; frig9 timoris cũ ad ortũ veri solis apparit hoĩ mala culpe q commisit ⁊ mala pene q iustitia ei parauit. ⁊ deinde oritur tremor cordis. 2a hõ ẽ callida cũ calore erubescẽtie cũ ad augmentũ luntis gr̃e considerat aliq̃s bñficia q recepit ⁊ mala q eco intulit. ⁊ q tot abhoĩnacões ⁊ tãta corã dei oculis cõmisit ⁊ corã angelo qui eũ custodit ⁊ iñ multũ erubescit. ʒa hõ est feruida feruore ut cũ febricitant9 appropinquat sudori. s cũ incipit sic pctĩs i crisa. ẽ hõ est doloris in q feruore irese sudore lacrima⁊ vehementis caloris huor noxij i lacrimas qñ i sudorez sp̃ulem soluit. qa hõ i spes venie ai infirmi9 huore noxio cõsũpto alleuiat9 incipit conualescere. ẽ hõ est gr̃e vel glĩe ut s infirmi9 mag alleuiatus in maiore spem erigit. ʌ. hõ est boni ppositi i q reliquit eũ febris sicut ⁊ ipe febre cũ humore noxio penitus consumpto nã p gr̃am penit9 alleuiata ĩi auolat ad sctõrez suũ ⁊ volunte ac pposito ei adheret. ¶ Sz pro breui epilogo faciendo notand ẽ de quatuor de quibz i hoc euuge fit mencio sp̃ual s de x̃o de regulo. de filio. de seruis. Circa x̃pm tria sunt nobis sp̃ialr attendenda. s q ad filiũ reguli ire noluit ⁊ rogatus ad seruũ centurionis se venturũ dixit ⁊ nõ rogat9. q s. ⁊ luc ʌo. In q9 condempnauit acceptor p̃so⁊ q diuites p̃p diuicias honorauit bonis paupibz contempt. dicit ie. Nõ ẽ acceptor p̃so⁊ dñs. Greg i mo⁊ persona accipe ẽ ⁊ hoiez accipe nõ q hõ est

sed p ad qd tunc eum e honorabile. Qui enim inuidus
stultus equm cupiat emptururum equm illum non respicit
sed frenum et sellam q aut ex veste aut ex coribitoe q
no vestis emuidat est nob honorum estiat. Displi
cuit dno q regulus cum pnte verbis non credi
dit. Nec mirum si hoc displicerat saluatori cum hoc
multum impediat salutem. Multas autem inuidiecas
homines caueant si psenciam dei verbis p viam fide
cognoscerent. Jte dns non exaudiuit filium eius descen
dendo et ipe volebat exaudiuit tn faciendo
id qd magis expediebat. In hoc enim q absens cu
rauit fidem eius que diminuta fuit pfecit. Glo aug
sup cor 12. Non e magnum a deo exaudiri ad
voluntatem sed ad utilitatem. Unde dicit glo. Nam
exaudit diabolus petens iob ad temptandum et non
exaudit apls petens stimulum amouendum. Ex
audiuit autem quem disposuit dampnare et non ex
audiuit quem disposuerat saluare. Sicut eger
multa petit a medico que medicus non dat non au
dit ad voluntatem ut ad sanitatem exaudiat.
Circa regulum tria sunt consideranda nob. s. q dr
regulus et non rex. et q fides eius licz diminuta sa
lutem filii impetrauit. et q dignus fuit reprehensione
q corporem dni descensum petiit. Regulus est rex
terrenus a regni mediatate ad regnum celeste licz toti
ure dnaret. Facit autem ad hoc q rex terrenus sit eo q
ipe non dnatur orbis qui sunt in regno et pulica
vbz et uniusats. Caro enim concupiscit aduersus spm ad
gal. 5. Et qd deterius est ut frequenter ipa iniquitas
regi terreno dnatur. Boe in li de consolatione aie
au non seruus e dnat iniquitas. Aug de ciui
Malus tot dnorum seruus est q vicioz. Fides re
guli licz diminuta salutem filio impetrauit ang fidei
uirtus pbat. Ideo e in fide informi impetrauit
q montes includerent se ad inclusionem uitiorum. Re
gulus reprehensione dignus fuit petendo corporale
dni descensum. In q enim multi siles sunt non confiden
tes de xo que orant q corporem eius psenciam non in
tent. cum tn fides deuota illum tangat. Circa filium
notanda sunt duo s. magnitudo infirmitatis et mo
dus adquisite sanitatis. De p dcum est de 2o
est sciendum q habuit sanitatem non p mediatorem ppriam
sed p patris mediatorem adquisiuit. In q datur nob
intelligi q iustus peccatori suo gratiam a dno potest
puerere infirmitas autem filii erat ca salutis reguli
et toti familie. Vt tribulatio alia multos sanat.
Circa seruos autem tria sunt attendenda s. q fue
runt dno suo beniuoli salutem filii nunciando Itc
q fuerunt beniuoli laborem suum nolendo ut la
boraret descendendo ad sanatorem infirmum et tande
fuerunt principes salutis q credidit ipe et domus
eius tota. Per domum istam sed jam seruiore 3. itel
eccia militans q modo p fidem ambulat non per
spem sic dr cor. 4. Fundamentum huius domus e xo.
In fundamento huius domus apli posuerunt 12 la
pides preciosos .i. 12 articulos fidei. Apo. 16.
Murus ciuitatis huius fundamenta 12 et in
ipis noia aplorum. Apli ergo post missionem spus sa
p mundum dispersi conuenerunt in vnum et in simbo
lum fidei 12 articulos composuerunt. Primum arti
culum posuit petrus dicens Credo in vnum deum
prem omnipotentem creatorem celi et terre. Ex q
p q dns saluare non uult q est pr et pt q e
omnipotens et sit q sapienter sciuit creare celum et
terram. De e omnipotens tn q oia facere pt tn q ad
operandum nullo adminiculo indiget tum q eum

impedire nichil potest. Potencia autem eius ordinata
est q vbz semper annexam sapienciam uniam et iusticiam.
Si quis enim haberet potenciam sine sapientia multa
faceret insipienter. Si sine uia multa faceret
crudeliter. Vel sine iusticia multa faceret iniuste.
Ds autem nichil pt facere insipienter vel crudeliter
vel iniuste. Concedimus ergo omnia posse de pa sua
absoluta tn de pa sua ordinata non p alia
qd pniudicaret sue sapie. Qui vere penitenti
veniam denegare hoc enim sue sapie et veritati
pniudicaret q contra veritatem sue promissionis faceret.
Immo sic ondit aug de spu et aia c. 20. Tar
dius sibi vr hoi peccatori veniam dare q qui pec
catori arripere. Ite non pt illud qd pniudicaret
sue uie sicut ab aliquo sco viro gratiam suam
violenter auferre. Cum enim voluntate eius in
tat et gratiam suam offerat iniuste pniudicaret sue
uie. Si e ab aliquo inuito auferret ut dicit
anselmus. Cum ds velit q homo vbz rationem
voluntatis si eam inuite auferret. non vellet
eum velle. Nec illud qd pniudicaret sue iusticie
ut si saluandum dampnaret. Non enim iuste
dampnaret saluandum q e cum dolore dam
nat prescitum. Crisos. Ds inuitus et cum mag
dolore compellitur peccatores dampnare. 2m
articulum posuit Johannes euangelista dicens
Et in ihm xpm filium eius vnicum dnm nrm.
Credere s. q xpc est filius et q sit pri coequalis et
coeternus. Joh 10. Ego et pr vnum sumus. Cz
contrarium vr. Joh 14. Pr maior est. Ad hoc rndr
Aug ad felicianum dicens q maior et minor
tribus modis dr etate forma et pa. Etate se
nior puo. Forma maior paruo. Pa fortior
imbecilli. Et subdit aug. Videamus vtrum is
torum aliquid accidit filio. Nam nec etate minor
e quem constat de pre extitisse in principio prin
cipium. Nec forma q nec fas est ad pniudica
re magis q diuini. Nec pa q p eum nominis
oia facta esse. Vn dns dicit in euange. Ego et
pr vnum sumus. S. sed formam dei et pr maior
me est sed formam serui. 3m articulum posuit
Jacobus filius zebedei. Qui conceptus est de
spu sco natus ex maria virgine. Per hoc qd
dr conceptus de spu sco. Non ondit q sine
peccato non tm fuit natus sed e conceptus qd non
inueniri in aliis in vtero sanctificatis. Sta enim
virgo fuit in peccatis concepta sed sine peccato nata.
Nos autem in peccatis concipimur et nascimur. Xo autem
sine peccato conceptus fuit et natus p hoc qd
dr natus ex maria virgine. Datur intelligi q ille
qui erant apud prem nobis inuisibiles factus est
visibilis. Verbum enim hois pt tripliciter considerari.
aut put est in corde et sic e ignoscibile ut ab ipo
corde. aut put p vocem pfertur et sic e audibi
le. aut put in carta scribitur et sic est visibile.
Eodem modo verbum patris put e in pre non cog
noscebatur nisi ab ipo pre. Math 11. Nemo nouit
filium nisi pr. Deinde istud verbum induitur
est voce .i. carne humana et sic se manifesta
uit pr. Post hec in terris visus est et cum hoi
vbz conuersatus est. Etiam scriptum fuit in carta .i. in
humana carne et non potuit tm audiri sed
e tangi et videri. 4m articulum posuit andreas
dicens passus sub poncio pilato crucifixus
mortuus et sepultus. Xps autem mortuus tn de su
a morte resurrexit glose. ut nos sibi faceret
resurgere ideo assimilatur femina leoni et pelli

De pa dei.

Anselmus.

Crisos.

Articulus 2.

Jo.

Jo.

maioritas et minoritas in di te.

3 articulus.

De verbo.

4 articulus.

xo assimilatur femina leo et pellicano.

cano. fenix est auis singularis trecentis quinqua
ginta viuens annis que in igne a se parato
seipsam cremat et tercia die de eius cinere noua fenix
resurgit. Sic est christus se morti sponte tradidit et
tercia renouatus surrexit. Leunculus enim
nascitur mortuus sed tercia die vocem patre emitte
te et leunculus a morte resurgit. Sic tercia die
christus pater clamat dicens. Surge gloria mea et c.
Et statim christus surrexit. Serpens pullos pel
licani occidit sed se rostro uulnerat et illis sa
guine respersi resurgunt. Sic est christus a serpente
infernali mortuos suo sanguine resuscitauit.
¶ 5^m articulum posuit thomas dicens. descendit ad
inferna. Voluit descendere propter triumphum. Tunc
enim quis perfecte de hoste triumphat. cum non solum
eum in campo vincit sed eum in domo spoliat
et ligat. christus in cruce diabolum vicit sed in inferno
eum spoliauit. colos. 2. Expolians princi
patus et potestates. 2° propter remedium ut suis
patribus subueniret et eos inde educeret. zach.
9. Tu quoque in sanguine testamenti tui eduxisti
vinctos de lacu in quo non erat aqua. 3° propter exem
plum ut crudiamur sepe in mente in infernum descendere.
Ex quo est erudimur illis qui sunt in purgatorio
subuenire quod fit per gratiam per orationes elemosinas
et ieiunia. ¶ 6^m posuit bartholomeus dicens.
tercia die resurrexit a mortuis. Ad tercium diem re
surgere voluit propter mortis probacionem. Si enim
resurrexisset non fuisset creditum quod vere mortuus
fuisset. Sicut enim in ore duorum vel trium testium
stet omne verbum. sic in tribus diebus possumus
comprobari. Non vltra dies tres voluit differre
propter apostolorum consolationem. qui remanserunt in errore
dolore et timore. Sed ille resurgens illos certi
ficauit confortauit et letificauit. In 2^a autem die
noluit resurgere propter signorum. Et per hoc signum ter
quod lux sue mortis figurauit nostram duplicem mor
tem. Et secundum gregorium. vna die integra et duabus nocti
bus iacuit in sepulcro. ¶ 7^m posuit philippus di
cens. ascendit ad celos sedet ad dexteram dei
patris omnipotentis. Ascendit ad celos primo ut
celeste ianuam aperiret. hebr. 10. Per proprium
sanguinem introiuit semel in sancta et c. 2° ut no
bis viam ostenderet et secum nos duceret. Mich. 2°.
Ascendens pandens iter ante eos quo ad me con
uersionem transibunt portam egredientes quod ad ianue
apercionem. 3° Ut apud patrem pro nobis interpellaret.
¶ 8^m posuit mathe^9 dicens inde venturus est
iudicare viuos et mortuos. Secundum gregorium
quatuor erunt ordines iudicandorum. Aut
ibi erunt mali aut boni. Malorum quidem
non iudicabuntur. sicut infideles quorum facta non
discutientur. de quibus dicitur. Jo. 3. qui non credit
iam iudicatus est. Alii iudicabuntur et condemp
nabuntur sicut mali christiani. quorum facta condemp
nabuntur. Math. 25. Esuriui et non dedistis mi man
ducare et c. Bonorum est quidem iudicabunt
et non saluabuntur sicut pauperes christi. math. 19. Sedebi
tis super sedes 12 et c. Alii iudicabuntur et salua
buntur sicut boni christiani. qui tamen aliquando mali fuerunt
et racionem reddent de omnibus factis. Ecc. 12. Cunc
ta que fiunt adducet deus ad iudicium pro omni erra
to. siue de omnibus cogitationibus cuiuscumque sunt oc
culte. math. 12. De omni verbo ocioso reddent ho
mines racionem in die iudicii. ¶ 9^m posuit iacobus dicens.
Credo in spiritum sanctum. Sicut enim patrem et filium

sic in spiritum sanctum credere oportet. tamen ipse sit patri et filio
equalis et ab vtroque procedit eternaliter. Pro
cedit tamen quotidie et venit in nos temporaliter. Pre
oportet si eius amorem recipere et habere velimus quod
triplicem alium spiritum contempnere. s. tercium car
nis et dicit amatori suo. Vis me amare.
nolo contempne contempsi propter feci. nec
dum me inuenisti. quid amplius contempne
terrenum. i. propriam vitam carnalem contempsi. multum
tu fecisti et me inuenisti. Sic ire est amare
est ad deum venire. ¶ Decimum posuit Symon
dicens. Sanctam ecclesiam catholicam. Est autem sancta ec
clesia nostra in tres partes diuisa. Vna est in mundo
que adhuc est in timore et expectacione. Alia est in
celo que est sine timore et expectacione. 3^a est in pur
gatorio que medio modo se habet. Sancta est in expectacione
gloriam adhuc non habet presentem. Est tamen sine timore
quod liberum habet arbitrium in bono confirmatum. Et iste
ille tres partes representant que de corpore christi fiunt.
¶ Vndecimum posuit thadeus dicens Sanctorum commu
nionem remissionem peccatorum. Credere est debemus quod
tamen sit communicatio bonorum et quod est ibi detur remissio
peccatorum per baptismum et penitenciam et alia sacramenta. Dicit
ambrosius. Peccatum autem donatur aut deletur aut tegitur.
Donatur per gratiam. deletur per sanguinem. tegitur per ca
ritatem. De primo. luc. 7. Non habentibus illis vnde red
derent vtrisque donauit. De 2°. Apoc. primo. lauit nos
a peccatis in sanguine suo. De 3°. prouerbiorum 10. Vniuersa
caritas delicta operit. ¶ 12^m posuit mathias di
cens. carnis resurrectionem et vitam eternam. Amen.
Credere debemus quod omnes resurgent sed mali ad mor
tem eternam. ideo postquam dixit carnis resurrectionem sta
tim ad differentiam malorum subiungit de bonis.
vitam eternam. de quo dicitur math. 19. Vitam eternam
possidebitis. Hoc quod dicit vitam respicit eos qui
sunt in inferno. qui sunt in morte. Hoc quod dicit e
ternam respicit illos qui sunt in mundo. qui
habent vitam transitoriam. Hoc quod dicit posside
bitis respicit illos qui sunt in purgatorio. qui
adhuc non sunt in possessione. Sancti autem habent vitam
eternam sine morte contra illos qui sunt in inferno et
ternitate sine fine contra illos qui sunt in mundo. et
possessionem sine expectacione contra illos qui sunt in pur
gatorio. ad quam nos perducat et c.

Simile est regnum celorum homini regi
qui voluit racionem ponere et c. math. 18.
Reuerendi duo sunt que racionabiliter
tire verbum dei intencio principalis in presenti ver
bi adquisicionem remissionis peccaminum pro presenti
et adopcionem regni in futuro. Vnde et hec christus voluit in
humana carne operari cum omnes prophete prohibent
remissionem peccatorum accipere per nomen eius. Act.
quod penitenciam agere in principio sue doctrine docuit dicens
penitenciam agite appropinquabit enim regnum celorum. math. 4.
et luc. 12. Primum querite regnum dei et iusticiam eius
et c. Sed quia non nulli penitenciam agere abhorrent time
re egritudinem vel capitis dolorem allegantes.
Alii propter vie longitudinem aut altitudinem celum
querere desiderant de pruentu desperantes. Hinc
est quod duo media facillima ad premissa christus ipse
met ordinauit. secundum teste aug^o de verbis do
sermone 14. Duo sunt opera nunc que nos libe
rant que breuiter idem dominus posuit in euan
gelio dicens. Dimittite et dimittetur vobis date et
dabitur vobis. Dimittite iniurias que in vobis delin

quit et dimittet vobis deus que in ipm̄ peccastis. Date misericorditer pro deo indigentibus de fortune donis vobis a deo collatis. et dabitur vobis a deo gratia in presenti et gloria in futuro. ¶ Sed posset aliquis licet incongrue a me querere quod petrus a domino consuluit et immediate post an euangelius hodiernum quod pendet ex eodem. Quotiens peccabit in me frater meus dimittam ei usque septies. Respondit xpc. Non dico tibi usque septies sed usque septuagesies septies. Sed quia sunt non nulli quos ira provocavit ad misericordiam sunt et alii quos terror excitat ad iniurias condonandas. presentem parabolam pertinentem ad istorum misericordiam hic proposuit dicens. Assimilatum est regnum celorum etc. ¶ Unde pro declaratione huius euangelii sunt querende quatuor questiones in primo. deinde sunt in eodem quatuor notabiles veritates sive conclusiones ponende. Prima questio est cur potius dixit xpc quod dimitteremus fratri septuagesies septies quam centies octogesies. vel sub alio numero qualicumque. Secunda questio est. quid intelligitur in hoc euangelio per regnum celorum. Tertia questio est quare potius dicitur quod rex posuit rationem cum servis suis quam quod voluit quod servi redderent rationem. Quarta questio. quid significat servus qui debebat domino x. talenta. et quid servus debens conservo centum denarios et que sint misteria horum numerorum. Quinta questio. quid significat quod dominus misit primo servum suum nequam cum filios et omnia que habebat vendi et non tortoribus tradi et eius maior pietatis fuit misertus est. et secundo ingratum non iussit vendi sed tortoribus tradi. nec maior peccatum nec consecutus est. ¶ Quantum ad primum respondet augustinus de verbis domini sermone lii. dicens. Et primo notandum apostoli ad col. 3ᵒ. Donantes vobismetipsis. Si quis adversus aliquem habet querelam sicut deus in xpo donavit nobis. quam formam quam nos servare debemus dimittendo offensam proximis sumitur ex forma qua xpc dimisit peccata nostra in nobis. Et hic scribitur in euangelio in primo xpi. Oportet te misereri conservi tui sicut et ego tui misertus sum. Ante adventum xpi omnes eum offenderant ab adam usque ad eum excepta matre eius. Ab xpo autem usque ad lucam c. 3ᵒ fiunt lxxvii generationes. Sic ergo xpc totius generis humani voluit dimittere culpam. quod per lxxvii generationes circuierat sic et homo omnis debet dimittere offensas. ¶ Unde augustinus ubi supra. quid sibi vult septuagesies septies audite in quid fratres magnum misterium admirabile sacramentum. Cum dominus baptizatus est lucas ibi commemorat generationes xpi quo ordine qua serie ad istam generationem ventum fuit quam natus est. Matheus incepit ab abraham et venit usque ad ioseph descendendo. lucas autem ascendendo cepit. quare autem iste ascendendo ille descendendo quia matheus generationem xpi commendabat qua descendit ad nos. Adeo cum natus est xpc cepit matheus numerare descendendo lucas vero tunc cepit numerare cum baptizatus est xpc. Ubi ascensionis initium ascendendo cepit numerare. Numerando autem complevit omnes generationes lxxvii. a quo numerabat. Attendite a quo orsus est numerare usque ad ipsum adam qui primus peccavit et nos cum peccati obligatione generavit pervenit usque ad adam et numerantur generationes lxxvii. Si ergo nulla generatio pretermissa est nulla culpa debet pretermitti quin debet ignosci. Vult ergo dicere quod sicut xpc omnes generationes ab adam usque ad eum peccata dimisit sic et nos in nos omnibus peccantibus dimittere debemus. et hoc est lxxvii.ᵉˢ dimittere fratri. ¶ Vel potest dici ad idem dicta secundum sententiam eiusdem augustini sermone eodem quod sicut denarius quia est numerus legis et preceptorum sic undenarius est numerus peccati et transgressionis vel offense. Septenarius et numerus est universitatis quia in diebus volvitur omne tempus. Omnia ergo peccata dimittamus si septies undenarium i. lxxvii. fratri peccanti in nos misericorditer relaxamus. Et propterea ait idem augustinus ubi supra. Si prius undenarius transgressio legis. lex enim in denario numero. peccatum undenarius numerus quia transgressio denarii est. Et peccatum ad undenarium numerum. transgressio autem peccatum est. iam ubi transgrediens denarium ad undenarium venis a deo. Omnia autem peccata dixit septuagies septies. Omnia ergo peccata dimitti voluit qui ea septuagesimo numero consignavit. Hec augustinus. ¶ Sed queso quid fratres dimittimus hiis diebus odium inveterate guerre quod modo regnat luce clarius hiis diebus manifestat. Iam enim inter regnum civitatem et civitatem comitatem et comitatem et fratrem et fratrem odium fraternum nedum oritur sed quasi indissolubile crescat et augetur. ut iam non incongrue de odio fraterno dici possit quod de caritate sui temporis apostolus dixit. ad Ro. 8. quis nos separabit a caritate xpi. an fames. etc. Sic magis quod si gravem gemitum non explicaret in persona multorum quod clamare libet hiis diebus. quis nos separare poterit a diabolico odio et fraterno. An persecutio i. de loco ad locum expulsio. An fames qua multa milia hominum propter guerras mortui sunt. An nuditas i. vestimentorum nostrorum subtractio. que propter guerras perpetratur. An gladius i. ipsa mors que nimis terribilis exstat quia propter te i. odium diabolicum et fraternum mortificamur tota die. Immo et quod dolendum est quod et subsequitur de caritate dicitur. iam de odio verificatur. Certus sum quod neque mors neque angeli etc. poterunt nos separare a caritate xpi. Sic istis diebus neque mortis timor qui per odium et propter odium aufertur. neque angeli i. predicatores verbi dei de quibus malach. 2ᵒ labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirunt de ore eius quia angelus domini exercituum est. Quotidie enim isti angeli ab odio fraterno nos revocare et ad fraternam nos reducere laborant et tamen ut experientia docet modicum proficiunt. Neque principatus et potestates i. superiores utriusque partis ecclesie clericatus et laicatus a fraterno odio nos poterunt revocare. Immo tota sacra scriptura omnes apostoli et doctores etiam immo et ipse xpc ad nichil aliud laborabat nisi ad plantandum caritatem et ad destruendum et eradicandum odii fomitem et radicem. Sed ut video nunc non proficiunt. ¶ Et si extiterunt omnes [illegible] odium dissolvit etiam. Non mirum si odio regnante ecclesia decrescat ecclesia et xpi discipuli et minuantur et sinagoga sathane crescat et antixpi discipuli multiplicentur. Sicut ergo xpc dicit discipulis eius. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis adinvicem ita indubie ex opposito discipuli antixpi ex odio fraterno evidentissime cognoscimur. ¶ Pro responsione ad 2ᵃᵐ questionem qua queritur quid significet per regnum celorum cum dicitur. Simile est regnum celorum etc. dicitur quod regnum celorum vel regnum dei 8 modis accipitur in scriptura. Primo enim accipitur regnum celorum pro sacra scriptura. Mt. 23. De vobis scribe

Marginal notes: ¶ E. — Odium fratrum. — ¶ D. — Ad 2ᵃᵐ questionem. — Regnum celorum 8 modis accipitur.

z pharisei qui clauditis regnū celoꝝ. &c.
Quꝑ quo dicit crisos⁹ ope impfō. Regnū
celoꝝ dicūt scripture q in illis insertū ē
regnū celoꝝ. Janua eaꝝ est intellcs eaꝝ.
Clauicularij sunt sacerdotes quib; creditū est
uerbū docendi & interpretandi scripturas
Sōnne queso hijs dieb; regnū celoꝝ multi
claudunt. ita i scriptura sacra. Qi ēi fr̄
ordinis mendicanciū interpres fuit scriptu
raꝝ si qua forte cō eiꝰ ualidam mendica
cōm sonuerūt uel eoꝝ tpale emolimentū
i aliquo infra retrahere potit. uel ea omo
silebit uel ea cū glō tortum cōuenitē sub
tole obscurabit. Qi possessionatꝰ q cō suu
gradus destis ueritates scripturaꝝ manife
sonantes nec uoluntarie audiet nec rese
rabit. Vn̄ & q̄ principalis destis nosatiu
hijs dieb; eo q q̄ oms alienoꝝ defectuū
sunt exploratores & suoꝝ desites inspecto
res. 2° mō sumit' regnū celoꝝ dei p graciā
fideli aīa ꝑ illud luc 17. Regnū dei intra
uos est. i. regnū grē. 3° mō dr̄ regnū celoꝝ
ecc̄ia militans. Ad quē sensum dr̄. Qile est
regnū celoꝝ sagene misse i mare. & q̄ gene
rale i pabolis euāgelicis. 4° mō sumit' ꝑ
regno in eterna felicitate durante & iste
mod⁹ sumendi regnū dei est gnalioꝛ apud
uulgū. Vn̄ istis q̄tuoꝛ modis pt sumi reg
nū dei i euāgel exponendo. Vt sit sensꝰ ꝑ p̄
modū. Qile est regnū celoꝝ homini regi.
i. iudiciū qd datur ꝑ regulas scripturaꝝ.
Regnū celoꝝ. i. scōꝝ dr̄ simile esse iudicio ta
lis regis. qui uoluit rōm ponē cū seruis
suis. Ad scōm sensū sic expō. Qile est reg͞m
celoꝝ homi xpō. uel iudiciū xp̄i q ē reg͞m
fideliū z regnat i scīs q eiꝰ regnū dicūt.
sile est eqi uel iudicio talis regis. Et cōsile
expō i 3° & i 4° sic. Qile est regnū celoꝝ. i.
regnū uel iudiciū ecc̄e militantis uel tri
umphantis qd fit mediante rege uero
q̄ cetera q est xp̄s. sile est iudic talis re
gis qui uoluit rōm ponere cū seruis suis.

E

Qi aū quis q̄rat quid dn̄s i eō ꝑroto
uel rōe a se posita q̄rat a nob i respon
dendo uiar uerbis pphē micheꝫ 6° dicentis.
Judicabo te omis homo quid sit bonū
& quid dn̄s requirat a te. utiq; facere
iudiciū & diligere m̄iam & sollicite am
bulare cū deo. ꝓ declaracōe hꝰ auctis noind
ꝑ pcessū ꝑ 24. q tres sunt ptes ecc̄e mili
tantis. quaꝝ una i agro. alia i mola.
3ª i lco. In agᵒ sunt p̄lati & principes q sic
opantes i agro deum colunt & semē semi
nant i agᵒ. Qit p̄lati agros spūlles arare
debent aratᵒ pdicacōis & semen uerbi dei
i locis ꝑ gere oportunis. & sicut ꝑ quosdā
glebe magne & aride iactant' & frangūt
que messem uberam exsurgē nō sinut & ꝑ
quosdā spine & cardones subtrahūt. Sic
nūc ꝑ principes & ecc̄e defensores hij qui
simplices opprimunt depmi debent & spine
& tribuli. i. hij q ꝓ se z p̄ximos uiuere nō
sinunt a societate cōhereut. & penis ineis
subiecerunt. In mola aū laborantes sunt
qui sollicitudine seculi circumsecūt. Vn̄ de

ista mola lo' xpc. mt 18. q scandalizauit &
uū de pusillis istis q in me credunt expediet
ei ut suspendat mola &c. hoc ē melius
ꝑfecto ut hunc ad morte tenenoꝝ uolup
tas tetigeret. q minꝰ si solus cadet ex
tollerabiliꝰ pena inferni cruciaret. In lco
sunt contemplati q quieti cōtemplacōis ua
cantes a strepitu mundi sunt immunes.

De constitutib; i agᵒ requirit dn̄s iudiciū uerū
de constitutib; i mola m̄iam. de constitutib; i
lco. q sollicite ambulent cū deo suo. Judiciū
uerū sup q̄ columpnis innititur i iusticia fortitudine
ueritate & quiete. Sz qd sine grauī gemi
tu audiretur ia loco fortitudinis timidi
tas uel auaricia q retrorsum abijt & iudiciū
ꝑsternit. Justicia tam longe po' q iudiciū q̄
la nequit attingere. columpna ueritatis
ꝑsternitur ꝓpt͞ea i platea & equitas cōclu
ditur nec poterit intrare. Timiditas re
trorsum abijt qn iudices uel testes ueritatē
nō audent testificari ꝓpt tpalis. Sez & q
tanqm testes uel iudices ꝓpt͞e atque mu
nera nō audent sz i priuato. io nō aū sz re
ambulant. Vn̄ de talib; lo' dn̄s luc 9 di
cens. Nemo mittens manū suā ad aratrū
& aspiciens retᵒ aptus ē regno dei. manū
q ad aratrū mittit & retᵒ respicit q i ali
gradu positus qui ueritatē ꝓferre dz & tū
uel timore mundiali uel cupiditate mu
nera recedit. Alij iusticiam tam longe po
nunt q a multis & maxᵉ paupib; ea n'
umq̄ attingi potit sumptꝰ ca. & hij sūt ad
uocati & iuridici qui cognita ueritate sic
cas ꝓlongant q pauperes ꝓ expensaꝝ defectu
ius ē debitū nondū adquirere pūt. ut ia
nō dubito uerificari illud ecclī 1°. In die
la longe stabit lex. Alij ueritatē obruūt
ꝓpt͞e i platea & hij sunt qui iusticias ꝓpt͞e
corrūt. nec quomodolit erubescūt. de quib;
ecc̄ 8. Absz timore filij homi ꝑpetrant mala
via ꝓpt͞ea ad iusticiam ducens p qm olim
laici incedebant fuit ex iniuriose incedit
i sacerdocio & clero sz ia ueritas cecidit i pla
tea dū eque i clericatu sicut i laicatu desiat
ueritas ne uiit. Alij ueritatē a domib; ex
cludunt & hij ꝓprie sunt uenatores. Equi
tas ēi & fraus insimul nō morant. Fraus
ēi pte potiorem s uiit' appreciare ideo q
sophistis fraus inhitat ne ueritas uel eq
tas subintret claudit hostia & fenestras
& lumē excludit qd est ueritatis & equita
tis. Jdeo q columpne iusticie ia decliuant
cadūt iūs nō preibit & innocentib; seqt ꝓ
depacuit. Et hinc uerificat' istis dieb; illd
ysa 49. Conusum ē iudiciū retrorsum & iust
a longe stetit q corruit ueritas i plateis
& equitas intrare nō pt. & q recessit a malo
ꝑde patuit. Dixi & q de constitutib; i
mola q̄rit ds exigit m̄iam. Jlla a m̄ia
ut p̄missum est consistit i duob; sz i dimis
sione & dacōe. ut dimittimꝰ s peccantib; i
nob & demꝰ de uris. Et ad mouend nos ad
p̄ sumit i hoc euāgel duo motiua q̄ꝝ p̄ est
q si ds dimittet pc̄ta nr̄a requiret q & alioꝝ
pc̄ta dimittamꝰ. Et hinc dicit. Qu; te misi
reri conserno tuo sicut & ego tui misertꝰ sū

Tres ptes ecc̄e militantis.

In agro.

In mola

Et habit art iiij o. Si dimiserit̃ hoibȝ peccata eorum & pr̃ vr̃ celestis dimittet vobis vina vra.
Et habit art aug̃ de verbis dni sermone iiij.
Iustus constituunt sibi regulam cu debitore suo.
q̃d facit & ipse cu suo. 2us est q si no dimiseri
mus conseruis nris nos crudelissimis torto
ribȝ i fine tradȝ eternalr cruciandos. De 2o
omitto usq̃ ad locu suu. ¶ Ron ē q ab co
ffitentibȝ in deo requirit dns q sollicite ambu
lent cum deo suo. no q vacent ocio culpabili.
Si eni mundo deditus sollicitus est de ea q sunt
mundi multo amplius a mundo sequestra
tus solliciteret de ea que sunt dei. Claustra
insup ordinata sunt no ad ociu s; ad sollici
tudinem spualem. Si eni antiquiores religiosi
nō fuissent solliciores q̃ sunt moderni gazo
philacia plena libris chérubin ia vacaret.
¶ 3; qd fuit cur potius dicit q dns posuit
ronem cu seruis q; q dns ordinauit vel volu
it q serui s' redderent ronem. Ad qd dr q q̃
uis dni temporales a suis seruis ronem vel co
potū exigere nesciunt nisi p scripta vel com
potu eorum. dns tn auisor p libros q̃s ab et
no ipse scripserat compotu exigit satis scire
tn iō dr ipsi s; ipse posuit ronem cum seruis
q nullius criminis & venalis i mor obli
uiscit. ¶ Et est hic notandu p quadam postill
q 4or sunt de quibȝ ds rōnabilr exiget a nob
rōnē. S; de bonis a nobis commissis & de bo
nis a nobis omissis. de malis a nobis co
missis & de malis a nobis dimissis. ¶ Pri
mu ad pm̃ 4r bona nobis ds commisit vide
licet corpus anima res tp̃ales & tps de qbȝ
dr Ecc. 17. Ds de terra creauit hoiem hoc q
ad corpus. Ad ymaginē sua fecit illu q ad
aiam. nūm dierū & tps dedit illi & hoc refert
qntu ad tp̃alia de quibȝ homo platus est.
Deus g dedit hoi corpus hoc ut seruet illud i mū
dicia & sanctificatioe. Thes 4o. Ut sciat vnusquisqȝ
vas suu possidere i sanctificatoe & honore. De
dit aiaz ut reparari q̃ dei ymago debite hono
ret. Si eni honorauimus rō ymaginē picta
q̃nto magis honorare debemus diuinitatis ymagi
nē in aia satis verum. Dedit ei ds hoi
tp̃alia Vt pauperibȝ ea dispenset. Crisostomus su
p ope imperf. Omē dispensatores diuinarum
nos dns esse voluit non dnos & iō c voluit
dat illas & a q voluit tollit illas. Illud
quippe nrm ē qd i nra ptate ē ħre tn vo
lumus. Dedit insup hoi tps ut illud conseruar
et. Ecc. 4o. Fili conserua tps. Ber. sicut pa sig
ne s; heu nichil vilius hodie reputatur. ¶ 2o
rōnem reddet de bonis omissis a nob. Mt. 25. Iō
seruu q omisit lucru a talento accepto reddere
quit & i tenebras mitti iussit. P talentu iu
bonu intellige qd quida abscondunt i tra vñ
dr ibi. Abiens fodit i terram & abscondit pe
cuniaz dni sui. Quida ponit i sudario vnde
dr luc. 19. Dne ecce mna tua qm hui reposi
tam i sudario. Alij ponunt ad mensa sic vo
lunt vñ dr ibi. Serue nequa quare no
dedisti pecuniaz meaz ad mensa. ¶ Illi i ter
ra abscondunt q bonu intellige i terrenis
cupiditatibȝ consumunt. & tn terre dicit ru
bigine consumunt. Ista ēē voce sepe thunt pecto
ru rubigine. Alli ponunt i sudario q dant
se ocio & torpori. tales eni fratra no faciunt
bonorum opu. Alli ponunt ad mensa qui bonu
intellige sibi datu expendunt i simplicium
pastu & informatoe. 3; requiret ronem a nobis
de malis commissis. Iudex terrenus no exigit
de minimis alicuis vel occultis iudex aut
ille erit tante seueritatis q requiret de mi
nimis quisibus sunt verba ociosa. Mt. 12.
De omni verbo ocioso &c. Ronem requiret de
malis alienis & maxime a platis. Ezech. 3.
Sanguinē eius de manu tua requiram. Ronem
ē requiret de cogitaoibȝ occultis. Sap. 6. Co
gitões scrutabit. 4o ronem requiret de malis
a nob dimissis sicut hic pz. in seruo c dns
dimiserat x. milia talenta q noluit con
seruo dimittere centum denarios. ¶ Ubi in
textu sic dr. Et cum cepisset ronem ponere ob
latus est ei &c. ¶ Et cu cepisset &c. qd fit
i hac vita p inspiratõem comminatõis & tionis
cõfessionem. In futuro vero iudicio fiet p meri
torum & consciẽ discussione & examinatõem. Cu
m cepisset ronem ponere oblatus est ei vnus qui
debebat ei x. milia talenta. i. quilibet pec
cator qui p pena persoluenda p transgressi
one omnium preceptorum vel innumerabilium oblatus
ē deo & hoc vel a seipso vel ab eccia. Offert
se quilibet peccator dno cum penitentia doluit cum de
bitum recognoscit. & cum ad deum accedit. Offert
ā ipsum eccia cum p eo gemit vel coram dno p
ces vel lacrimas fundit. Qui ā dno
oblatus est et p nullum est debebat x. mi
lia talenta. Ubi inquirit materia 3e questionis
que fuit ista quid signat seruus qui debebat
x milia talenta & quid conseruus q de
bebat centum denarios & quid sunt misteria
horum verborum. ¶ Ad istud dr q seruus de
bens x. milia talenta signat quelibet peccato
rē obligatum ad pena p transgressione x
preceptorum. Unde no incongrue obseruatoes
x preceptorum talenta dicuntur quia sicut cu talentis
res nob necessarias emimus tp̃ales sic cum obserua
tõe mandatorum vita emimus eternam. ¶ Sed
hic vt cum talenta debeamus p decalogi tras
gressionem q potius dicerent x talenta
q x milia talenta. Respondet hic in eo q no so
lu dece. s; milia addita sunt q ad obser
uatoem multorum requiritur preceptorum. Et vbi 3e.
Si quis primu preceptum seruauit s. non
facies deos alienos &c. Includitur i isto q
no faciat ydolum vel statuā tanq̃ deum ado
randum nec aliud diliget vel adorabit e
quali cum deo. nec vxorem nec filios nec ali
quam rem tp̃alem & sic i hoc precepto multa i
cluduntur. Et consimiliter de alijs preceptis sentire
debemus q p ea de abundat. quilibet nrm
dr x. milia talenta i. milies dece. Quam
x talenta sunt decem precepta. q sic debent
multiplicari i bo voluntate. ut sint cen
tu i bono ope ut sint mille i bonis operibus p
seuerancia ut sint dece milia. ¶ 4 qd fuit
quid signat q dns iussit p seruu nequam vx
ore & filios & oia que habebat vendi &
no tortoribȝ tradi & eius miam petentis
statim misertus ē. & eum cum dimiseri tradi & q
tn no iussit vendi s; tortoribȝ tradi. Quis.

¶ P

Ad 2m ponit

Rō

Rō

¶ A

Ad 4am conclusionem.

Duplex forum misericordie et iustitie.

reddet nouissimum quadrantem. ¶ Pro an-
solone notandum quod duplex est forum pertinens ad propo-
situm. Unum in presenti et aliud in futuro. In pre-
senti quidem forum misericordie et misericordia causas audit et iustitia
ferias facit. Ideo in presenti iustitia remittit
causas ad thronum gratie ut misericordiam consequamur.
2m forum erit in futuro post hanc vitam quod erit
iustitie ubi iustitia audit causas et misericordia aliquali-
ter feriabit omnes causas remittens ad forum ius-
titie. Unde in primo foro figuratiue fuit seruus qui ro-
gauit dei patiam consecutus est. In 2o vero
nec misericordiam petit nec optinuit. Per quod datur
intelligi quod qui in odio fraterno decedunt conser-
uorum iniuriam non remittentes in cordibus suis
desperacionis inuidentes de misericordia dei desperabunt.
nec petent veniam nec consequentur. ¶ Quantum ad 2m
notandum quod in primo foro cum non haberet unde redderet
debitum domino. iussit eum dominus suus vendari
et vxorem et omnia que habebat et reddi. Ubi primo
notandum quod seruus non habebat unde redderet debitum
quia scilicet peccator homo sponte sua et volunta-

Peccator.

rie peccans conatu suo nullo modo potest surgere.
scilicet quia scilicet tunc diabolus et vicia fortissima sunt ad
tenendum prostratum ne surgat et ad detrahendum
magis ac magis inferius. Et debilissima ad pro-
ficiendum stante. Et si queratur quo modo per vicia

Sine.

sit oppressus surgere debeat istud declarat sine
deo 2o nobiliter per hunc modum. Si quis ia-
ceret super terram resupinus impotens pre debilitate
per se surgere. ei esset bonus modus surgendi
si vnam manum sursum extentam porrigeret et
reliquam manum terre inniteretur et sic se sursum propelle-
ret. Peccatores quidem qui ceciderunt retrorsum in terra

Modus resurgendi.

iacent. Et si resurgant qui manum dexteram
deo extentam porrigant. Vel voluntatem vi-
vandi et terrena opera faciendi odio. Odium
enim terrena faciendi qui a terra se sursum propellit
amore ei vivendi apprehendit amor
dei. Propter quod amoris dei apprehensione qui ma-
nu dei dextera manus mea id est voluntas faciendi

¶

apprehenditur. hac quasi apprehendente sursum tra-
hitur. ¶ 2o notandum est quid significat seruum vxorem

Quod est seruum vxorem et filios et omnia vendari.

filios et omnia que habebat vendi iubere. Ad quod
dico scilicet quod dominus iussit seruum vendari
id est spiritibus immundis subiectum fieri et iusto sup-
plicio pro sua transgressione dampnari. Pec-
catum vendidit seu vendita est supplicio dam-
nari. Iussit ergo dominus seruum vendari at et
iussit eius vxorem vendari id est concupiscenciam ex
qua generantur mali filij. ex quibus scilicet et filios
id est mala opera. et iussit vendari omnia que
habebat et reddi id est per eam debita solui. Vxo-
rem et filios vendari est tam grauia ei esse
bona quibus viuere posset ab eo auferre. ¶ Vel
iussit dominus seruum vendari id est mala volun-
tate a se amouere. Vxorem vendere est peccandi
consuetudinem dimittere et delectacionem peccandi quam
quasi vxorem plurimum amplexabantur. Filios vendere
est peccata pacta per penitenciam delere. Tunc ei
omnia que peccator habet vendantur qui omnes peccati circum-
stancie et occasiones peccandi funditus eradi-
cantur. In futuro vero foro ista non vendantur
quia tunc non erit locus penitencie sed pene et tunc tra-
dendus est tortoribus quousque reddat vni-

Quousque.

uersum debitum. Ubi quousque scilicet semper quia infi-
nito post. Et sic semper soluet et nunquam per-
soluet ¶ Istis presuppositis pro solone conclusionum

nunc superest veritates et conclusiones nobiles cum
gelicas eliciare quarum prima est quod nos ex
nobis homines vnum peccare possumus. tamen de pec-
cato surgere sine dei adiutorio non possumus. Ista
conclusio patet ex hoc quod seruus in debitum decem milia ta-
lentorum per se ipsum incidit. Et tamen vnde debitum solue-
ret non habuit. et est ista conclusio sufficienter declarata
in rusione ad quartam conclusionem. ¶ 2a conclusio est ista quod
deus pro suorum delictorum remissione eum humiliter deprecan-
tibus nedum prestat quod petunt sed et plures dat
amplius. Sic enim seruus hic petebat debiti di-
lacionem dicens. Unde patiens ille rogabat eum dicens
patienciam habe in me et omnia reddam tibi. et attigit
totalis debiti dimissionem. quia misertus est dominus ser-
ui illius et debitum dimisit illi. ¶ Hic tamen notandum
quod primo patiit seruus ille quod patiit qui post superba-
erectionem sui ipsius infirmitatem considerans et conuer-
tens erectionem penitenciam veram agit. Ad cuius actum re-
currit quod et ex certa confidencia misericordie dei remissionis
imploracionem que est per tempore inueniebat in seruo. cum
patiens rogabat dominum dicens patienciam habe in
me etc. Dicens ei vinculum obligacionis quod debe-
bat et defectum restitucionis quia non quidquid habebat
iussu punicionis quod vrgebat conuertit se ad reme-
dium oracionis quia petebat dicens. Patienciam habe
in me. In spacium penitendi concedendo. reatum re-
lictum remittendo penam relaxando. et omnia reddam
tibi. id est te iuuante per gratiam et misericordiam tibi pro posse sa-
tisfaciam. scilicet constanter credendo feruenter aman-
do confidenter sperando complacenter agendo. Hoc
quidem a seruo in voluntate premissis misertus est dominus
serui illius quia miserator et misericors dominus
dimisit illum liberum a captiuitate culpe eam ei
remittendo et debitum dimisit illi reatum scilicet pene e-
terne ei relaxando. ¶ 3a conclusio quod tam angeli quam
homines qui pauperum oppressionem quamuis equanimi-
ter compaciuntur de eorum oppressoribus domino conque-
runtur. Ista conclusio patet per illud. Egressus autem ser-
uus ille inuenit vnum de conseruis suis qui ei de-
bebat centum denarios. Vsque illud inclusiue vi-
dentes autem conserui contristati sunt valde ve-
nerunt et narrauerunt domino omnia que
facta fuerant. Ubi innuitur in seruo peccatoris crudeli-
tas et in conseruis iusta accusacio impietatis. Unde
in illo negocio quatuor vel egressus fatuitatis.
impulsus crudelitatis effectus peruersitatis et excessus im-
pietatis. Quantum ad egressum fatuum et insipientem
dicitur. Egressus autem seruus scilicet a ihesu xpristi presencia et co-
norificencia. Cum dudum quidem homo est coram ihesu xpristo
patiens per mentis humiliacionem rogans eum per de-
uotam oracionem et postulacionem petens sine dila-
cione. dicens patienciam habe in me. promittens emen-
dam et plenariam satisfactionem addens et omnia reddam
tibi. Post cepit eum timere disfacta debiti exactorem sed
a dei conspectu egreditur et egrediendo in peccatum la-
bitur et relabendo ad penitenciam non recurrit. et hoc
est quod dicitur. Egressus autem seruus ille inuenit vnum de
conseruis suis. id est vnam secum vnum duo serui
vel qui debebat ei centum denarios. id est qui aliquam i-
niuriam vel offensam sibi intulerit que quanta
cumque fuit. multo minor est respectu offense diui-
ne quam centum denarij respectu decem milium talentorum. Hunc
inuenit in animo per recordacionem iniurie et in ira per
obuiacionem. et tenens suffocauit eum. Seruum
suffocare scilicet peccatum est fratrem per vindictam velle
deicere. Suffocabat eum dicens. Redde quod debes.
scilicet tormentum pro iniuria supplicium pro offensa sed

patiens conservus etc. Ideo debat misereri tui quia
patiendo ipsum adorabat tu quia tibi dño secum
instrauit. Patiens in quam rogabat eum dicens pa
tiam habe in me et omnia reddam tibi. qui dicit sic frater
quem emendabo secundum iudicium tuum vel iudicium eorum quos
eligis. Ille autem noluit. O magna pervsitas. Ro
gauit ille dñum qui tot et tantorum debitorum erat
et impetrauit. Iste autem nullam potuit inuenire
pietatem cum tamen se humiliauit quia procidit et humiliter
supplicauerit quia rogat cum et emenda promiserat
facere omnia inquam reddam tibi. Ille inquam noluit. sed
abiit in pietate naturali recedendo. et misit eum
in carcerem et crudeliter eum affligendo. donec redderet
vniuersum debitum. ¶ Videntes autem conservi. scilicet an
geli secundum glosam interlinearem qui referunt ad deum gesta
hominum iuxta illud Apo 22. conservus tuus sum et
fratrum tuorum. Videntes quod omnia que fiebant contris
tati sunt valde. Glosa pro afflictione proximi dampnati secundum
misericordiam quia angeli beati non possunt contristari
sed hoc ideo dicitur quia ad modum tristium se habent. culpam de
testando. Ideo venerunt dño et nouo affectu appro
pinquando. et narrauerunt dño suo querimonias et de
mitorum persecutoribus proponendo. et contra dolum persequentium
implorando ¶ Et est hic sciendum ~~quod angeli~~
quod angeli narrant hominum culpas detestando grauiter
conferendo hominum iustitias et gratias referendo
Thob xii°. Ego obtuli orationem tuam dño dicit Ra
phael ad Tobiam hominum miserias pro eis ista
nus exorando ¶ Alii tamen exponunt dicta verba de conser
uis dicendo eos predicatores esse angelis vel et
quoscumque fideles qui videntes aliquem fratrem ad
culpa peccatorum remissione nolle misereri conservis
tum contristantur de eius proditore et conqueruntur de
tinus persecutore et orant pro sustinendum subue
niri ¶ Et concedo secundum quam sermone post quem dño nunc
audiunt signa angelos tam bonos quam malos quia
non solum boni angeli sed et mali immo propria
peccata et omnia elementa peccatores dño accusabunt.
¶ Primi accusatores stabunt contra peccatores in iudicio primi
mi erunt angeli Job 20. Celi id est angeli reuela
bunt iniquitatem eius. Quorundam enim iniquitates reue
labunt. illorum scilicet qui fuerunt valde mali quia mali
vita in iniquitatibus finierunt. Quorundam peccata oc
cultabunt eorum scilicet qui fuerunt valde boni quia peccata
penitendo diluerunt. Aliorum ex parte reuelabunt
et ex parte occultabunt. illorum scilicet qui fuerunt medio
criter boni qui secum aliqua bona portabunt. horum omnia
peccata angeli ideo reuelabunt ut de ipsis purgen
tur et de aliis occultabunt ne ab ipsis accusentur.
Secundi accusatores erunt demones de quorum
accusatione dicit Aug⁹. diabolus est aduersarius in
iudicio. Equissime iudex iudica hunc esse meum
ob culpam qui tuus esse noluit per gratiam. tuus per
naturam meus per miseriam tuus per passionem meus
per persuasionem. tibi inobediens michi obediens. a
te accepit immortalitatis stolam a me accepit hanc
pannosam qua indutus est. tunicam tuam ves
tem dimisit et hic cum mea venit. Equissime iu
dex iudica istum meum et mecum dampnandum esse
[illegible] quibus verbis ponuntur quattuor allegationes quibus dia
bolus vult ostendere peccatorem secum esse dampnandum.
Prima est talis. tu obtulisti ei tuam gratiam quam reiecit
et ego meam culpam quam recepit ergo debet esse meus.
Secunda est talis. tu creasti eum per naturam ideo debet esse tu
us sed fecit se esse meum per miseriam ergo debet esse meus.
Tercia est talis. tu sustinuisti pro eo eum generem passionis
ideo debet esse tuus Ego obtuli suggestionem sed ipse
tuam contempsit et meam recepit ergo debet esse
meus. Quarta est talis. Duo sunt que faciunt aliquem de
tuum vel meum. scilicet obedientia et inobedientia. Quicumque est
tibi obediens et michi inobediens est tuus quicumque
est michi inobediens et tibi obediens est meus
sed iste fuit tibi inobediens et michi obediens ergo est
meus. ¶ Quinta est talis. tuum est facere hominibus vestem
fulgidam virtutum meum est facere sordidam ves
tem viciorum quicumque habet vestem virtutum tuus
est qui vero vestem viciorum meus est. Sed iste vestem
tuam abiecit meam secum portauit ergo debet esse meus.
¶ Tercii accusatores erunt propria peccata. Sap
iiii. traducent eos ex aduerso iniquitates eorum
et istud ostendit Iac v°. vbi dicit Agite nunc diuites
plorate vlulantes in miseriis vestris que ad
uenient vobis diuitie vestre putrefacte sunt et
vestimenta vestra a tinea commesta sunt. au
rum et argentum vestrum eruginauit et erugo eorum
in testimonium vobis erit. et infra. Ecce merces opera
riorum que defraudata est a vobis clamat et clamor
eorum in aures dei sabaoth introiuit. Vbi ostendit
Iacobus quod contra malos diuites tria clamabunt
scilicet erugo tinea et merces defraudata. Primo
enim qui diuitias auare recondunt contra hos
clamabit erugo. Alii sunt que eas vane ex
pendunt et multa mutatoria vestium tenent contra
hos clamabit tinea. Alii sunt qui bona pauperum
rapiunt et eos spoliant et mercedibus laborum
suorum eos defraudant. contra hos clamabit mer
ces iniuste detenta. ¶ Quarti accusatores erunt
elementa. Illud ostendit hugo de sancto victore
dicens. contra peccatorem dicit celum. Ego lucem tibi
ministraui solem et lunam ad solacium. Aer dicet
Omne genus auium tibi dedi ad obsequium. Aqua
dicet. Ego diuersa genera piscium dedi tibi. Terra
dicet. Ego panem et vinum dedi tibi in nutrimen
tum. Postquam enim omnia elementa recitauerunt su
a beneficia conuertent peccatoribus ad supplicia
Dicet aqua Ne me absorbeat. Infernus ne me
deglutiat. Sap v. Armabit omnem creatu
ram ad vltionem inimicorum. ¶ Quinto concedo propter ingra
titudinem vel odium fraternum peccata dimissa
redeunt quantum ad penam vel reatum penam propter
ingratitudinem erga dñum tam misericordem mul
tum intendit peccatum in malicia post remissionem pre
acceptam perpetuum et illud videtur hic expressum
vbi innuitur quod debitum prius dimissum per ea
exactum fuit ab iniquo seruo. vsque ad qua
drantem nouissimum. post cuius declaratione notandum
quod aliqui dicunt ratione hic in glosa. Si non di
miseritis ex corde quod in vobis delinquunt et hoc
quod per veniam dimissum est exiget. Verumptamen
dicunt aliqui quod peccatum non redit quantum ad rea
tum vel maculam sed quantum ad ingratitudinem.
Qui enim post acceptam remissionem ad peccatum redit
magis delinquit quia ingratus beneficio existit.
et ideo est magnum peccatum recidiuare. Alii di
cunt peccatum redire quo ad penam spiritualem. Si
cut enim in celo est vnus denarius vna beatitudo
spiritualis licet stella differt a stella in claritate. sic et
in inferno est vna pena spiritualis pro morte dampni
et alia pro morte sensus. scilicet ignis et vermis. vtrum
quod debetur pro peccato mortali. Sed secundum maioritatem pecca
ti sentiet peccator maiorem vel minorem ignis
vredinem et vermis corrosionem. Dicunt peccata re
dire quia recidiuanti culpa in genere debet que
post tamen maior quam prius. Alii dicunt sic propositum

Peccata accusa
bunt in iudicio.

Contra diuites ma
los tria clamabunt.

Elementa accusabunt.

¶ R. quinta concedo.

propter ingratitudinem
peccata redeunt.

q̃ pena redeunt i l° casib(us). s(ed) p(ro)p(ter) odiu(m) fr(atr)is
p(ro)p(ter) apostasiam a fide p(ro)p(ter) contemptu(m) co(n)fore
(et) p(ro)p(ter) dolore(m) de p(er)dita vita. ¶ Vn(de) v(er)s(us):
ffr(atr)es odit apostata fit spernit (et) fateri.
Penituisse piget pristina culpa redit. Ve
rumptam i ista materia l(ibr)o opi(ni)o m(ihi) placet.
¶ R(espondeo): quo servu(m) ingratu(m) (et) inmisericorde(m) ad
iudiciu(m) vocavit audiam(us). Tunc vocavit eu(m)
d(omi)n(u)s suus. hec ti(bi) vocat(i)o s(ecundum) Remigiu(m) fit vere
s(ed) fiet q(ua)n(do) i extremo iudi(ci)o. Vocavit eu(m) (et)
ait illi sedens p(ro) tribunali. Serve neq(ua)m q(uia)
no(n) equus s(ed) iniquus n(ost)ra(m) retinendo. ipie(ta)te(m)
(et) ingratitudi(n)e(m) re(com)pendendo. Om(n)e debitu(m) di
misi t(ibi) q(uonia)m rogasti me. q(uo)d dicit. Cu(m) q(uonia)m
e iusta op(er)issus eras tribul(ati)o(n)e (et) angustia
s(e)c(un)da t(ib)i (et) modicu(m) petere remediu(m) i(m)petrasti.
No(n)ne oportuit (et) te misereri (con)servi tui
S(icut) (et) ego tui misertus sum. Intellige q(uod) sunt p(er)sone tres. (et) ec
cl(esi)e qui iudicium mult(um) a d(omi)no invenit mi(seri)
cordiam. (et) p(er)d(id)it ille q(ui) servavit servabit. Reliu
que p(ro)x(im)o nocenti te (et) tunc deprecanti t(ibi) p(eccat)a re
laxabu(n)tur. Homo ho(min)i servat ira(m) (et) a d(omi)no querit
medela(m). In ho(min)em similem s(e) no(n) h(abe)t miam (et)
de p(ecca)tis suis deprecat altissimu(m). (et) paulo p(ost):
Memento novissimor(um) (et) desine inimicari.
Memorare timore(m) d(e)i (et) no(n) irascaris p(ro)x(im)o
tuo. Sic ti(bi) no(ta)nd(um) s(ecundum) Remigiu(m) q(uod) servus ille
nullu(m) (re)sponsu(m) le(gitur) dedisse d(omi)no. In quo no(ta)t(ur)
q(uod) i die iudicii (et) statim p(ost)q(uam) hanc vita(m) om(n)e ar
gumentu(m) excusac(i)o(n)is cessabit. Vn(de) (et) subdit:
Iratus d(omi)n(u)s eius. no(n) p(er) effectum s(ed) p(er) similitudi(ne)m. effectus ho
minis irati qui delinquentes solet punire. nec e(ni)m
d(omi)n(u)s irasci(tur) cu(m) peccantes punit. Iratus igi(tur)
tradidit eu(m) tortorib(us). i. demonib(us) q(ui) io dicu(n)t(ur)
tortores q(uia) ad hoc p(ro)p(ter) parati sunt ut p(er)ditas
a(n)i(m)as suscipiant (et) i pena da(m)pnac(i)o(n)is eter
nas cruciant. Quoadusq(ue) (sic) eu(m) tradidit usq(ue) d(omi)n(u)s tollit red
deret vniversu(m) debitu(m). Querit Remigi(us) vtr(um)
quid p(ro)x(im)us(?) a(n)i(m)as i eterna(m) da(m)pnac(i)o(n)e(m) missus fuit
poterit invenire corrige(n)di spaciu(m) vel punire
et vniversu(m) debitu(m) p(er)solvat. q(uo)d dicit non.
Quid est ergo q(uo)d hic d(icitu)r quousq(ue) redderet
vniversu(m) debitu(m). Dicendu(m) q(uod) quousq(ue) po(nitu)r hic p(ro)
infinito vt sit s(ens)us. Semp(er) solvet (et) nu(n)q(uam) p(er)sol
vet. semp(er) luet (et) nu(n)q(uam) penam finiet. p(ro)p(ter) hoc qu(oa)n
do s(ecundum) Remigiu(m) q(uod) cont(inue) (et) eternalit(er) punietur
nec alia redit. ¶ E(x) corde est corde to
tius op(er)is. Vnde sic p(ate)r m(eu)s celestis faciet vob(is)
si no(n) remiseritis vniusquisq(ue) f(rat)ri suo de cor
dib(us) v(est)ris. Et h(ec) corde p(ro) i(n)iuria illata a
d(omi)no p(ro)b(ati)o p(er) caritate(m) q(uo)d dicit s(an)c(t)us Aug(ustinus) de ver
bis d(omi)ni sermone 14. Ego p(ro) oratione d(imi)tt(er)e dimit
tite (et) vos p(ecca)ta. Si no(n) dimittitis vos re
vocabo (et) quicquid dimiseram replicabo vo
bis. Pro e(ni)m fallet aut fallit v(er)itas q(ue) dicit.
Sic (et) p(ate)r m(eu)s celestis (et)c. Et sig(nan)t(er) dicit
de cordib(us) v(est)ris. q(uia) s(ecundum) b(ea)tu(m) Aug(ustinu)m v(e)l s(ecundum) Crisost(omu)m(?) melius
e(st) ut clamans ore (et) corde dimittas q(uam) ut
sis blandus ore (et) crudelis corde. Dicit (et)
Jero(nimus): d(omi)n(u)s subdit de cordib(us) v(est)ris. ut si p(ro)
caritatis disciplina(m) imponitis de corde levitas
no(n) recedat. Et e(ni)m d(omi)n(u)s sit p(ro)pior ad p(er)mi
ttend(um)(?) q(uam) ad puniend(um) si remitte(re) offensas no(n)
lente(m) ti(bi) rigide cruciabit (et) multo forcius
offensas remittente(m) eternalit(er) remunerabit. Sic
ergo offensas remitte ut eternale(m) valeam(us) p(er)e
mari(?) q(uo)d ip(s)e concedat (et)c.

Abeuntes pharisei consiliu(m) inierunt ut
caperent ih(es)u(m) i sermone. M(athei) 22. (et) luc(e)
20. Eo tempore quo cesar august(us) or
be(m) vniversum describi fecit (et) censu(m) capitis ab
o(mn)ib(us) solui iussit. Et h(ec) luc(e) 2. iudea tributaria
quoq(ue) f(ac)ta est mag(n)i(?) in Sasima(?) s(ed) hoc i p(o)p(u)lo
erat. quib(us)da(m) dicentib(us) q(uod) p(ro) securitate (et) quiete
q(ua)m romani p(ro) o(mn)ib(us) p(ro)curabant. deberent solui
tributa. phariseis e(contra) asserentib(us) q(uod) p(o)p(u)l(u)s dei q(ui)
decimas (et) primicias (et) alia i dei lege p(re)cepta
solvebat no(n) debebat ho(min)i terreno tributa solu(ere)
In q(ua)m a(utem) alia p(er)suasio phariseor(um) invaluit q(uo)d tri
butu(m) romanis e(st) denegatu(m). Propt(er) q(uo)d f(a)c(tu)s
imp(er)ator titu(m) (et) vaspasianu(m) i iudea(m) misit q(ui)
ea(m) everterunt. Om(n)ium a(utem) phariseor(um) malicia semp(er)
fuit a (e)o confusa no(n) tam refrenata q(uia) affectata
malicia alii ro(n)e veritatis convincat no(n) ta(men) emenda(tur).
Et istud ostendit Crisost(omus) e(xemplo) aque (et) ignis dicens.
Quemadmodu(m) si aliquis volens claudere aq(ue) cur
rentis meatu(m) alium s(ibi) semita(m) rumpit. Sic e(ti)am
malignitas ex vna p(ar)te co(n)fusa aliunde s(ibi) in
venit exitu(m). (et) sic ignis q(uan)to amplius ligna su(s)
cipit tanto maior excrescat. Sic a(n)i(m)us mali
q(ua)nto mag(is) veritate(m) audierit eo mag(is) i mali
cia(m) excitat(ur). Volentes ergo pharisei ih(esu)m cape(re) in
sermone no(n) venerunt p(er)sonalit(er) s(ed) miserunt discipulos
discipulos(?) de ea Et p(ro)p(ter)ea vid(etur)(?). Miserunt (et) c(um) dis(cipulis)
p(re)d(ic)tis suis herodianos milites q(ui)d(a)m herodis
ascholonite qui suppstes erat vel milites hero
dis tetrarche q(ui) tunc erat ad die(m) festu(m) venerat.
Vel s(ecundum) Jero(nimum) pharisei illos iudeos dicendo hero
dianos vocabant q(ui) tributa romanis solue
bant. Istos ergo herodianos miserunt ut p(er) illos
illu(m) caperent i sermone. que(m) op(er)e cape(re) no(n) va
lebant. Dicit ergo. Abeuntes pharisei (et)c. ¶ Si
cut(?) ergo evang(eli)o p(ro)cessu aliq(ua) breviter p(er) mea exposi
tione sunt notanda. quor(um) p(ri)m(u)m e(st) sicut ex p(ro)cessu i
evang(eli)o t(er)tia malicia phariseor(um) erga xp(istu)m. Ex q(uo)
dis nequicia(m) sermonis fraudulencia(m) (et) qua
lis versutia(m) collige(re) possim(us) i phariseis ad de
testatione(m). ita q(uo)d ex fr(atr)is(?) (et)c(?) d(i)c(t)is(?) d(omi)ni divina sapie(ntia)
adulac(i)o(n)is detestanda(m) (et) eor(um) confutac(i)o(n)e(m) p(ro) p(ri)n(ci)p(al)ia
iusticia(m) colligere possim(us) p(ri)mu(m) ad veneror(?) (et) p(ri)
mu(m) ad imitacione(m). ¶ P(ri)mo p(ro) sciend(um) s(ecundum) Beda(m) q(uod) p(er)
p(ro)cessu(m) iuste capitulu(m) p(ro) reprobac(i)o(n)e iudeor(um) p(ro)p(ter) con
temptu(m) d(omi)ne pietatis q(ui) noluerunt ad nuptias
filij dei i fide incarnac(i)o(n)is venire. Hic a(utem) subdit
meritu(m) reprobac(i)o(n)is eor(um) p(ro)p(ter) temptac(i)o(n)e(m) (et) p(ro)p(ter) co(n)temp
tu(m) veritatis. Temptac(i)o a(utem) veritatis p(ro)cessit ex ma
licia phariseor(um) que i trib(us) consistebat ut h(ic) e(st) i(n)
nequicia cordis. Dicit ergo textus. Abeuntes phari
sei. a xp(ist)o ad herodianos s(ecundum) Crisost(omum). Consi
liu(m) inierunt sup(er) eo xp(istu)m. Ut caperent eu(m) i s(er)
mone. Sed nu(m)quid hoc solu(m) imo vna cu(m) ali(is)
et tractabit eu(m) p(ri)ncipatu(m) (et) p(otes)tate(m) p(re)sidis i
herodis qui p(ro) tu(n)c erat i ierl(m) q(uod) timere p(ro)
p(o)p(u)li q(uo)d p(er) se non poterant manib(us) p(re)sidis eff(ic)ere
q(uod) voluerunt. Et inimicos vident a morte in(imi)
cabit(ur) tractatos ubi p(otes)tas veritatis. nu(m)q(uam)
bonitate creatura creatorem cape(re) temptat (et)
de morte dicit. ¶ Et nota(n)d(um) s(ecundum) Jan(uensem) q(uod) (con)silium i
nierunt ut caperent ih(esu)m i sermone. Sciebe(n)t ergo
(et) pharisei sepe conati sunt cape(re) ih(esu)m i aliis s(ed)
cape(re) s(ed) no(n) poterant q(uia) o(mn)ia op(er)a sua sa(n)ctissima e
rant. tunc conati sunt eu(m) cape(re) i aliq(u)o verbo
doctrine. sed no(n) potuerunt q(uia) doctrina eius v(er)a

Pena redeunt i l° casib(us)
Vl°.
¶ R(espondeo)
Pro(verbiorum).
Q(uaestio).
R(esponsi)o.
E(x) corde.
Aug(ustinus).
Aug(ustinus).
Jero(nimus).

famā audierat. Adeo tūc consiliū fecerūt ut cū ī sermōe ꝑlato caperent ignorante si nō poterit ea virtute ꝯ sapiēciā sed uice quis tīo. ¶ Ubi sciendū ē ī nouō ꝙ phrisei ꝯ herodiani hic isti consiliū inierunt. phrisei ꝙ ī ꝯ mundo. herodiani ꝙ a uoca ꝯ multas exaccoes ī ꝑplo faciebant. utriꝗ ā nimia ꝯ erant. Frueōnū ei intendit deniḡe famā. Auarus rape tp̄aler sbam ꝯ fama eius oēm p̄sonā. Cū ergo ꝯ consiliū inierit phrisei ut eius famā apud ꝑplm denigrarent. Qui ei dixisset ꝙ tributū est soluendū. ipm apud ꝑplm diffamassent. Inierunt consiliū herodiani auari ut si respondisset ꝙ deret tributū dari tūc maior eē occasio ꝑ exaccoes ꝑplm spoliandi. Dixisset igitur consiliū ea illi ꝙ ista qui erant uimia ut si respondisset ꝙ nō licet tributū dare eū caperet continuo occidend. Nam sicut dicit criso. omē ē. multi a romanis ꝑ istos sermones occisi fuerant. Ecce ꝗle consiliū ꝯ ꝗles consiliarij ꝯ herodiani phrisei q̄ ipm uolebant ī famare ꝯ herodiani auari qui uolebant ꝑplm spoliare. Mittit discipulos suos qui adhuc nimis agros ꝯ minus suspectos. Ut absconse eū ꝯ facile caperent aut reprehensi minus erubescerent apud eum. Nam consilio malo reprehensi tanto minor nasat confusio quanto fuit ꝑsona deterior. Qui discipuli illi magistris suis etate minores erant. mali a au pares. sed pulli serpentium statim minores sunt. Ueneno ꝯ equales. ꝯ catuli luporum adhuc tenere constituti si deuenatorem nō ꝑut capere iā tamē ī sanguine gaudent ꝯ morsibus ludunt. qui dixerunt ei. Magister scimus ꝙ uerax es ꝯ uiam dei ī ueritate doces. ¶ Ubi ordinem sermonis fraudulenti ī duplicitate adulacionis adulatorie ā commendat ī xpo ꝯ uita ꝯ s. uite doctrine ꝯ iusticie. dicens Magister scimus ꝙ uerax es ꝯ uiam. Ecce ueritas uite de qua ꝯ psa 28. In tuemento quo ambulauim coram te in ueritate. Et uiam dei ī ꝑuiam ꝯ mandata que sunt ī uia ad deū. In ueritate doces. Ecce ueritas doctrine. Et nō est t̄ cura de aliquo ī nō times aliquē ut accipias ꝑsonā. Sed eū respicias ꝑsonas hominū. Ecce ueritas iusticie. Apud deū. Non est ꝑsonarum accepcio apud deū. ¶ Isti concordans Jan. ī ꝑte ita dicit magnum uocauit eū ut qui honorat misteriū sui cordis ꝯ apperiat. Uide hoc est ypocritaꝝ ꝑ ꝑo silata laudaō quiuis ā adulando sic eū laudauerunt uerū tū dixerunt si fuerint mirabiles magistri silitatis. ¶ Pot ei quis esse magis silitatis ī ꝯ modis ꝑ mendaciū inferendo. Uꝯ ꝑ. Commutauerunt ueritatē dei ī mendaciū ꝯ uitatē dei tacendo. Aug. Utraꝗ reus est apud deū ꝯ qui ueritatē occultat ꝯ qui mendaciū dicit. Ille ꝙ potuit ꝑdesse ꝯ nō uult. Iste ꝙ tacere nō uult ī ueritatē ꝑuertendo sicut faciūt mali iudices qui munere ꝯ timore ueritatē ꝑuertunt. psa 18. Accipere ꝑsonā impij ī iudiō nō est bonum. nec declinare a ueritate iudicij. ꝯ ueritate nō defendendo que defendenda est usqꝫ ad mortē. Eccli 4. Usqꝫ ad mortē certa ꝑ iusticia. ¶ Ipse autē a fuit magis silitatis ꝑ ꝙ ueritatē puram ī ore habuit. Hebr. 6. ꝯ ꝙ ueritatē nō tacuit. Joh. 8. ꝯ ꝙ ueritatem iusticie nec timore nec amore nec munere ꝑuniuit ut ī iudiō. ꝯ ueritatem defendit. Defendit eū ipam usqꝫ ad iniuriaꝝ irrogatorꝝ ꝙ uerbis iniuriosis lacessitus usqꝫ ad despoliatorꝝ ꝙ uestibus denudatus usqꝫ ad uerbera ꝑfessione ꝙ ad columpnā flagellatus usqꝫ ad mortē ꝙ morte turpissima condempnatus.

¶ 3. Decepcio ī phriseis fuit quod uersucia ꝙ ꝑo consiliū dicit Dic ergo nobis quid t̄ uidetur. Si licet censū dare cesari an nō. In quo uoce fraudis uerba duplicitas ꝑpleitas duorum ī uenerunt. Unū inconueniens si ad cesaris maiestatē si dicetur ꝙ nō liceret. Aliud inconueniens si ad legis libertatem si diceret ꝙ licet. Erat enim tūc tpis magis seruitus inter iudeos ꝑ tributo ut supratum est. Uolebant ergo phrisei ꝙ ꝑo uideretur uel uideretur ꝑ seductores et ꝯ sic traderet ī manu ꝑsidis si tributū negaret. Uel ī manum ꝑpli si tributū concederet. ¶ Et est sciendū ꝙ hij ꝑ libertatib; dicit Jan. 3. ꝯ ꝙ si omnino taceret tunc ipm reprehendissent qui uerita dicit non auderet ꝑ humanū timorē. ꝯ io dicunt. Dic nobis quid t̄ uidetur si licet censū dare ꝯc.

¶ Et ē hic sciendū ꝙ cū tria ꝑmissa ī phrisaica nequicia tria ī xpo inuenire possumus ꝑtim uenandum ꝑtim imitanda quę in predica uoce apponit. Quorum ꝑm est diuina sapiencia que de hoc tpe patuit ꝙ eorum maliciam ꝯ fauiis occultā facilime comprehendit. ꝯ hoc est quod dicit ī textu. Cognita autē ihc nequicia eorum dixit quid me temptatis ypocrite. ¶ Ubi ꝑo ꝯ distinccione adulacoris. ypocrita ā dicitur qui aliud ē ꝯ aliud simulat. Aliud uoce ꝑtendit ꝯ aliud ope intendit. Unde ypocrita dicitur ab ypos quod ē s. ꝯ crisis quod ē aurū quasi deauratus. Unde ypocrita dicitur grece quasi simulator uel fictus laboris. Ideo ꝯ ā ypocritas appellauit ꝙ ꝯ se amicos simulauerunt. ꝯ sub simulata iusticia suā maliciam occultauerunt. Tales sunt ꝑlerumque hijs diebus qui se fingunt diligere celestia qui tū terrena ā celestia ponunt. In psa. Posuerunt ī celū os suū ꝯ lingua eorum transiuit ī terra. Alij se fingunt deū timere cū tū terrena amplius timeant ꝑtate cū dicit ꝑceptū. ꝯ io. Nolite timere eos qui corpus occidunt ꝯc. Alij sub simulato sermone oleū effundentes uenenū aspidum sunt abscondentes. In ps. Molliti sunt sermones sup oleū ꝯ ipi sunt iacula. Immo nō pauci ꝑ plerumque hijs diebus sunt qui sub omnia conuersacione humana mente longe moluit. Et uerificatur uerbū xpi Math. 7. Ueniunt ad uos ī uestimentis ouium ꝯc. Omnium talium intencoes diuina sapiencia prognosticat dicens psa. Si ascendero ī celū tu illic es si descendero in infernū ades. Si sumpsero pennas meas diluculo ꝯc. Si ascendero ī celū .i. si fingo me celestia amare. tu illic es .i. cordis mei fictitiam satis uides. Si descendero ī infernū .i. si fingo iudicij tui flagella me ꝑtimescere ades ꝙ meā ꝑuisam intencionem a te nō possum abscondere quouis modo. Si sumpsero pennas meas diluculo .i. si silatis sermonibus sanctitatem meā ꝑmulgauero. Que enim penne sanctorum sunt uirtutes sic penne ypocrite sunt silati sermones uel opa silata que ꝯ uident uere aliquid silata ueritate apparuit. Sic inquam si fingo me uere celestes sermones ꝯ opa uirtutū ꝑcedere. Manus tua .i. filius tuus sup ad iudiciū deducet mea ꝯ fictitate oībus ostendā. Rursus si habitauero ī extremis maris ꝯc. Mare dicitur mundus ī qui me mundani conuersant. Quando ꝯ uiri ī extremis

H.
Ferī
Due ...
Jan.
Jo. ī ...
Silatores

bitant mariis qr esti i mudo conuiscent. ho
faciunt ad utilitate no ad supfluitate. Qui
go fundo me here conuisator celeste tuda tua
me tenebit i fslitate mea aiunt i iudicio
demonstrabit. Et sic pz q ypocrisim que
adulator concordat? mcontabilt dus dam
dabit. q i pmisso textu ea sit reprehendit
dicens. Quid me temptatis ypocrite.
fo ei rudit ad eor corda blanda s ad
corda nephanda. In hoc ei q laudes ds
respuit dat intelli q nullus debz velle laudari
si no e dignus laudari qr respiciendo ad vi
ta sua preterita inueniet se multa comisis
se i quibz dz erubescere Jo 6. Qui respiciat
ad tps psens inueniet se esse i loco exilii de
quo dz multu dolere. Qui respiciat ad futa
inueniet multa dei iudicia q se de quibz dz
timere. Aug ps. De iudiciis ei tuis timui. Quo
go quis i hac uita laudari uelit q hat cor
tanti doloris e timoris. Sed g e securi
laudari psunt qui nec de pterito hnt vn eru
bescere psunt cu sint i plena felicitate. nec de
psenti vn psunt dolere. cu sint i omoda io
cunditate. nec de futuro vnde debeant time
cu sint i eterna securitate. Et e notand s
dam q docent q adulatores quatu possum
vitemus. i hoc q xps adulatores suos ta du
re reprehendit e eos no laudatores s ypoc
tas uocauit. Dicit Aug sup ps. q duo st
genera psecutor. s. vituperantiu e adulantiu
e plus psequitur lingua adulantis q manus
psecutoris. Debent go adulatores 3 rone
vitari. po qr sunt auipes. pu 19. homo q
blandis fictis qz sermoibz loq amico suo re
the expandit pedibz eius. Qz volut esse ca
uti. ne tales fallacias incidamus. Du
quida a phs cuida adulanti sit ait. Desi
ne adulari nichil pficit cu te intelliga. 2o
qr sunt sic sirene dulces aias i ptis dormi
re facientes. Sirenes sunt pisces marini
hntes spem mulieris que ita dulcit canunt
q nautas obdormire faciunt e sic naufragiu
paciunt. Qz sapientes naute aures clau
dut. Sirenes iste signt adulatores q ptore
i ptis dormire faciunt. ysa 3o popule mis q
te btm dicunt ipi te decipiunt. Qz debet clau
de aures suas spinis e noli audire lingua
nequa. Jeroms. Hos ad pmam festinantes
mortiferos sirenar cantus surdi audire debemus
e transire. 3o qr sunt sicut scorpiones e apes.
Scorpio ei blandit facie s cauda pungit. Apis
mel port i ore. s pungit pte posteriore. Sic
e tales i facie laudant e i absentia vitup
ant. Ideo tales scorpiones sunt expellendi
Jeronimus in epla ad matre e filia. Omis vir
mo vicpam sompnu capit qsi no peccant
teste sollicitat. Securius est pire no posse
q nota piculu no pisse. Habz ei venenu
sui blanda adulatio. 4o qr sunt sic scalp
tores. fricant ei sermoibz blandis qs no
pnt vincere mnis. Sic ponit Crisos exem in
tauro que si no pt quis virib mitigare
fricat eius ceruice e sic eu apphendit. Qz no
debz aliquis sustinere ut quis eu fricet vel
oleo adulois impinguet. Aug ps. Corripiet
me iustus e increpabit. oleu aut pctoris no
impinguet caput meu. pu 1. Melior est

vulnera diligentis q fraudulenta oscula odien
tis. Tm i xpo notum ad verudtor est cofuta
phisor p punita iustitia de q loq. Ostendite m nu
misma census. v confundit astucia yois phise
or p tria quor pm est ostensio numismatis 2m
confo inscriptionis. 3m diffinitio yois ibi. Red
dite q sunt cesaris cesari. Dicit ei. Ostendite m
numisma census. i. denariu p censu q valebat
dece denarios vsuales e hebat ymagine cesa
ris e supscriptione. Numisma quide s. gorii est
ipa supscriptio ymagis. Numus vero e illud
cui supscribit. At illi optulert ei denariu. i.
vsuale. qui hebat ymagine cesaris. Et ait
ill ihc. Cuius est ymago hec. quatu ad figu
ra cesaris. e supscriptio. qr ad nois scriptura.
fo a xo ignorat interrogat v. s ut ex eor res
one confutendi materia ampliore heat. Di
cunt ei. s. phisei xo. cesaris. sup nomie dena
rio inscribit. Cesare a hic no pnitemus augus
tu i. octauianu qui ia mortuus fuit s ti
beriu s. Jeronimus sub q xo passus e. Omnes ei ce
sares romani a iulio cesare cesares dicuntur
sicut ab octauiano augusto augusti vocat.
Tunc dicit illis. s. ihc phiseis. Reddite q
sunt cesaris cesari. s. tributu e pecuniam p qua
cofitemini vos illi. e que sunt dei deo. s. deci
mas pmicias e oblaciones e hostias. Ad ro. 13.
cui tributu tributu rc. Vel s Ambros sic
cesar exegit impssione sui ymaginis sic e ds
animam vultus sui ymagine insignita. Signt
ei homo ad ymagine e similitudine dei. sic denariu
ad ymaginem regis quam peccando deturpat.
Ante Ambros. cu alia sit ymago dei alia mun
di. Si no vis esse obnoxius cesari noli here q
sunt mundi. Qz si hes diuicias obnoxius es ce
sari. Si vis terreno regi nichil dere oia tua
relinque xpm segre. Vn pus q sunt cesaris
reddenda sunt. fo ei pt quis esse discipulus
dni n prius renunciauit mundum. Spualiter hic
tria notantur. po querit ostensio denarii. 2o interro
gati supscriptio oblati. 3o sequitur diffinicio cuius
sit redditus. s. materia pondus e supscriptio cum
ymagine. materia est opa bona vel mala argen
tea vel staguea. Pondus e intencio recta vel p
ua. ymago diaboli e culpa. ymago dei e gra.
Supscriptio est exterior conuisacio humilis ad imi
tacio dei vel supba ad imitaoem diaboli. Hui
denarii ostensio fiet i morte. O q metuenda e
go. Ostendite m numisma census. i. horem m
teriorem sacco carnis velatu. Exteriore silacoe
obumbratu dni ad pmam conspectum. Qz i
terrogacio fiet i iudicio de ymagine. O q horrenda
interrogacio nimio macepa malor. Cuius e yma
go hec e supscriptio. ymago cesaris est i supbi.
ymago vituli i luxuriosis q muuert gliam
sua e. ymago bestie i auaris. Apo. 19. Qui
adorauerunt ymagine bestie mittent i stagnu
ignis. Qz diffinitio fiet i retribucoe. Reddite g
que sunt cesaris cesari e q sunt dei deo. qr isti
hij i suppliciu. illi i gaudiu. Isti sunt con
cordat Jons de abbiuill. aliis pditis supadditis.
Ostendite m m numisma census. Numus de q
agitur a muliere accendente lucernam attendit
du celestis sapia que est dei filius lumen diuini
tatis fragilitati sociauit e sic dragma pditam
quesiuit e inuenit. ipso ei nato soluta est. Nam

De laude humana
3. tempus
Jeronimus
Augustinus
Adulatores vitandi 3 rone
De syrene
Jeronimus
Scorpio
Jeronimus
Crisostomus

ille i quo corpus spirituale nascitur solue pt dragma ista. Sed denarius e aia sue vult9 dei i signita que i iudicio requiret. In hoc aut denario quatuor sunt notanda. s. materia pondus ymago e supscriptio. Materia e aur i quo signatur obria. Sicut aurum e tractabilius aliis metallis. Unde e de auro sunt opa mag precio sa. hec ut notatur ubi dr. Reddite q sunt dei deo. Deo aut reddende sunt decime vittie e aia sue vult9 dei insignita. Unde refert ad obriam. p Reg. 14. Melior e obria q vittime. tot ei offert deo victimas i. voluntatis sue mactatoes. tot obrias quot victorias. e tot victorias quot coronas. Denarius refert ad pondus. Anima sue vult9 dei insignita ad ymaginem e supscriptionem. Materia g dei aurum q lucidu e solidu. Arundo nitida est s no solida. ferru solidu s no nitidu. Ferru g signat maximos peccatores i malo pertinaces ad correctoem duros. Arundo ypocritas. Unde Job 8. loquens de carecto dicit. Cu adhuc sit i flore no carpit manu. aut omnes herbas a rescat. Carectu angulis surgit acutis manu secat carpentis. Sic ypocrita si manu correptionis tangat de lesa opinione conspiratus vitam corripientis secat. ut se innocente no suis actibus s alienis criminibus ondat. e aut herbas arescat q vel mox vel deserit p9 q ea continuit ppositum que bonu sitauit. Ad g debet esse obria sicut arundo s sicut aur q e solidum e lucidu. ut s sit lucida e solida. Sed auru sic lucet nitidus sic eo. ¶ Requirit e i denario pondus. s. gravitas moru. ut relegetur omnis levitas moru ut no sit sicut palea ante facie venti e sicut favilla qua turba dispergit. Multi a vento temptationu sicut pallea rapiunt. Pondus aut q i isto numo requiritur est mentis status a duo sit liberatus. ut se p supbiam spiritus s se no extollat nec infra carne se vilit depot. Pondus istud monstrat nobis ipa numi qntitas. Sed iste numus valebat x numos usuales q dece precepta quorum qui habet observatores habebit pondus debitu. Qui autem observat tria que pertinent ad dei dilectoe e quartu de parentibus honorandis p supbiam no eva nescit. Sed duo deo deum cultu pietatis tio re e sabbati santificatoe. primu ei preceptu est ¶ Non habebis deos alienos. Exo. 20. Non facies t sculptile i. ydolu cui9 silitudo no est i rerum na. s homo i mente confingit illud. Non facies g sculptile. i pctm i mente no confinges. Neque omnem silitudinem i. nullum pctm cui9 silitudo ptes sit. Unde se. Non adorabis ea s. ope. neque co les ea s mente. In hiis cultus pietatis con sistit. Non assumes nomen dei tui i vanu quod facit qui deu vocat dnm e no exhibet ei ser vitiu. e talis no reddit timore debitu. ¶ 3m. e Memento ut die sabbati sanctifices. Debem9 sanctificare sabbatu i. sanctissime requie felicitatis eterne vilipenso sabbo quod peccatorum immunditiis sordidat. De quo ysa i fine. Erit mensis ex mense e sabbatu ex sabbato. Mensis e perfectio dierum e signat perfectoem operu lucidorum. Sabbatu e requies e signat a malis cessatoem. Erit g mensis ex mense. Sed ex perfectoe operis lucide erit perfecto glie. Et erit sabbatu ex sabbato. i ex cessatoe a pctis erit requies eterne felicitatis. Item ad ho

q homo p supbiam no evanescat oportet q paren tibus honore debitu exhibeat unde quartu preceptu s. honora patrem tuum e matrem. Qui ei conditionis sue oblitus parentibus no exhibet ho nore debitu pondus amittit. Debet ei recogitare q no nisi p illos fuisset ab illis genitus e nu tritus. ecc. 3o. Glia hois ex honore patris sui e dedecus filii pr sine honore. Fili suscipe se nectute patris tui e no contristes eu i vita esi defecerit sensu venia da. e ne spernas eu i vir tute tua. Elemosina patris no erit in oblivione p pctis nris. i. elemosina nri fca restituet t i bonu i vita etiam. ita q p pctō sit vindicta. ¶ In observatoe aliorum preceptorum serva tur ho ne viliter se depot quod facit q servit di abolo sterquilinio e iumento suo. Diabo spiri tu se subiciat q hec duo precepta no custodit. Non occides. no feres testimoniu dices. Diabo9 ei ab initio homicida fuit e i veritate no ste tit. Iumento carnis servit i luxuria q hec duo precepta no facit. Non mechaberis. Non co cupisces uxore proximi tui. Sterquilinio servit q hiis duobus preceptis contrarius existit. Non facies furtu. Non concupisces rem proximi tui. Res ei temporalis sterquilinio comparat. Eze. 7o. Argentu eorum foris iacet e auru sterquilinium erit. Qui aut g quatuor prima custodit supbe no ex tollit. Qui sex alia servavit se vilit no depot. ¶ Dicit de ymagine e supscriptoe. Imago i ho attendit ut sicut portavimus ymaginem terreni i. ade i pctis. ita portemus ymaginem celestis i. xpi i virtutibus cor. 1o. i fine. e ecc. Nō accipies faciem contra faciem tua. Dns quidem in mundo dedit faciem mundam. contra quam faciem accepit q morte se committit. Sicut faciem illius bruti aialis ho accepit t peccando se silem reddit. Et potissimus p dolositatem leonis p crudelitatem suis p immunditiam. ¶ Vel secundum quosdam p supbiam assumit quis facie leonis p venenata invidiam faciem serpentis. p ira faciem apri p accidiam faciem testudinis. p gula faciem ursi p luxuriam facie porci. p avaritia talpe p odiu facie canis. Item sunt alii qui habent 7 capita e decem cornua siles bestie quam vidit Joh Apo 13. Vidi inquit de mari bestiam ascenden te habente capita septe e cornua dece. Septe capita h aut 7 pcta criminalia dnantur. Dece hb cornua qui p elatoem dece preceptorum deca logu impugnat. ¶ In denario e exigit sup scriptio ut s nomen imperatoris habeat i se scriptu haec supscriptoem imprimunt opus. Sic ei a xpo dictum est opera q veritas opibus bonis co pbetur quatenus sicut nomen eius dicim sic rei veritate eius opa mittem. ut opa eius caritatis aie imprimantur. Sed plures habent supscriptoem dia boli q dei. ita nullus possit emere vel vende re nisi quis habeat caracterem huius bestialis nois vel bestie sicut hr Apo 13. Iam ei nullus putat se posse lucrari obolu vel denariu sine mendacio vel periurio. i quo accipit caracterem diaboli. t i iudicio finali ni prius penituit est reddend9 qua reddunt finalr que sunt cesaris cesari e que sunt dei deo. ¶ 7o sicut pharisei qui fuerunt membra diaboli ihm i sermone cape niteba tur. ita nunc diabo9 sepe nititur eos cape in sermone. Unde Jam. In hoc q pharisei ihm vo luerunt cape i sermone qui est sapia dei patris

De ymagine.

baptismo

Ho p pctm fit silis bruto.

piscium.

Moralis.

De scriptione i denario.

¶ 5.

finis.

Loq(ui) mo(do) et ta(cere) ...

tacendu(m) e(st) ut a diabo(lo) s(ecundu)m alii no(n) offen
damus q(uo)d d(icitu)r Jac(obi) 3 qui i(n) lingua no(n) offendit
hic p(er)fe(ctu)s e(st) vir. Qui g(o) nescit discrete loq(ui)
studeat sapienter tacere. Ecc(lesiastic)i Taciturnitas
ho(min)i stulto p(ro) sap(ient)ia r(e)put(atu)r ... ta
cita i(n) co(n)silio aut hoc solu(m) co(n)tra...
... Stultus si tacuerit sapiens
r(e)putab(itu)r. Cavendu(m) e(st) itaq(ue) a multiloq(ui)o
... q(uia) multiloquiu(m) e(st) o(ccasi)o mal(i)
... i(n) multiloquio peccatu(m) no(n) deerit ...
... multos tacet interrogat ...
hoc faciet videt q(uo)d alii ... locutu(m) esse p(ro)
... multiloquiu(m)
signu(m) e(st) stultitie ... Stultus v(er)ba mul
tiplicat ...

[illegible]

[illegible] plicat ideo tunc [illegible] fides aliorum [illegible] vel in fide aliorum [illegible] qui totam legem consumavit offerebat [illegible]

Loquente ihesu ad turbas ecce princeps unus. Mt 9 [illegible] luc 8 [illegible] evangelii [illegible] angelum [illegible] puellas [illegible] filie suscitatione archisinagogi [illegible] sinagoga [illegible] mortua [illegible] sanguinis [illegible] salvatio [illegible] evangelium [illegible]

[illegible]

Loquente ihesu ad turbas ecce princeps unus. Loquente magistro ihesu [illegible] cum discipulis iohannis [illegible] discipulis [illegible]

[illegible]

Ambros.

De iii mortuis suscitatis

Aug.

[illegible]

Pcctm puat ab aia 1 bo.

pmu. ¶ Sic pcctm ab aia puat i. bo istis
tendencia spuale. Et p motu meritorie opa
cois. sic palsis membro ps. 18 Impi⁹ cu
i pfundu maloz venit contempnit. 2° seu
sum vere discrecois sicut ceccitas ocls. Sopti
2. Ambulauerunt vt ceci q dno peccauerunt
3. verbum laudis dei & gre sic caritatis ecc
14. Non est speciosa laus i ore pccoris. In
ps. Non mortui laudabunt te dne. &c. 4.
statu erectois sic putrefco sapite arboris. Tren
2. pcctm peccauit ierlm ppea instabilis fca
e. 4. spm dei viuificante. sic interpo terre
lune radiu solis. ysa 49. Iniquitates diuise
runt inter nos & deu nrm. 6° colore honeste
pulcritudinis sicut langor egrotanti. ps. 8.
Qui i me peccauit ledet aiam sua. 7° calo
re diuine carit sicut aq igni. Sapiencie In ma
liuola aiam &c. ¶ Pccor e assimilat mortu

Pccor assimilat mortuo –

o qntu alia i. 1am p qntu fetore. Sicut ei mortu
us fetet corpalr sic pccor spualr. Sunt aut 3 i pp
que fetet cadauer mortuu. s. locus calor

Fetor pccor.

ventus & tps. Qn cadau est i loco alto tnc
maior fetor diffundit & sigt supbia que co
ram deo & hominib fetet Ioel 2° Ascendit fe
tor eius & ascendit putredo ei⁹. q supbe egit
2° est calor q magis sentit fetor cadauis i
calore q i frigore & sigt calorem concupiscencie
que fetet coram deo. 3° e vent⁹ qui fetore ad
longinqua defert & sigt detractor qui detracto
res spe hnt fetorem In ps. Sepulcru patens
e guttur eoz &c. q fetore ad instar venti
deferunt qn alioz defca referunt. 4° e tps di
uturnitas q qnto cadauer fuit diuturniu
tanto magis e fetidu & sigt pcctm consuetu(di)s.
¶ 2° pccor assimilat mortuo qntu obliuione ps.
Obliuioni traditus sum tanq mortuus a
corde. Quia g pccor oblitus fuit dei i mudo
io de⁹ obliuiscitur ei⁹ i inferno. Et io infern⁹
dr terra obliuionis. Est ei quedam terra vbi e

Terra trip.

cognicio apta s. terra viuenciu. Alia est terra
vbi est cognicio obscura. s. terra pegrinanciu
iuxta illud. Cor 13. Videm⁹ nunc p speculu in
enigmate tnc aut facie ad faciem. Est & terra
e obliuio pfecta s. terra morienciu sca de⁹
eoz obliuiscit qntu ad effectu vite & ipi ob
liuiscunt dei qntu ad spem venie & vniuscuisq
obliuiscitur simipi⁹ pp immensitatem pene Vn
aug⁹ apparuit cuidam discipulo suo dicens q
totam scienciam sua oblit⁹ erat & nichil sci
bat nisi penam sua. 3° pccor assimilat mortu

Vermiu tria genera.

o qntu vermiu corrosionem. Hab ei tria gna
vermiu. primu e remors⁹ consciencie que e i in
ferno no moritur. Ambros⁹. Que vmis [illegible]
[illegible] me⁹ vermis conscie [illegible] mag
fugiendi q mors. q dispendiu q obitu. A
lie vermes sunt ypi viua & pcta de quib
ysa 34 Ibi cubabit lamia & inueniet ibi re
quiem. hoc qntu ad luxuriam. lamia sic
dicit glo vz petens equinos cetera feminea
luxuriosa est. & i pcta mouetur & sepe & ad
vomitu redit & modo qui catulos suos i tep
tacois diuersis viciis nutrit. Tren 4° Sz & la
mie nudauerunt mamas & lactauerunt catulos

Herinac⁹.

suos. Et ibi hnt foueam herinacius. Herinaci⁹ su
bito ascendit & vuas i terram discutit & post
modu descendens sup eas voluit se & spinis
vndiq infigit & sic escas port catulis su(is)
Sic pmie auaroz sunt astucie eoz quib pa(u)
res pungunt p quas & bona eoz rapiunt
filiis suis tribuunt. Ite. Ibi congregati sunt
m alter ad alteru hoc qntu ad supbos. [illegible]
unus insidiat comestias & max pullis. Sic
pb⁹ psc meliores paupu bo rapit. Ite mi[illegible]
alios cuisdem malicie scu adiungit. Ibi
alter ad alteru. Alie vermes sunt queda p[illegible]
q nulla hnt delectacioz sz aiam cruciant sic in[illegible]
dia inuidia & tristicia. Sicut iracundia vi[illegible]
diminuit. Ecc 30. zelus & iracundia vitam minu[illegible]
Tristicia ossa consumit pu 9. Putredo ossiu[illegible]
dia. ¶ Ci istius filie mortue susitacio q[illegible]
nouo pncp p declaroe vltiori pcunapat [illegible]
cois quoz p est q pre p ea rogauit In q[illegible]
innuit orois suffragiu ad spualr resusitacionem
multu valere. Pr qui illi⁹ Iairus vocabat
Iair⁹ qui interpretat illuminans & sigt certu sc[illegible]
q a deo illuminati alios illuminant. sic mon
tes solares radios recipientes transmittunt
ad valles In ps. Illuminans tu mirabilr a
montib eternis ¶ Et alibi leuaui oclos me
os i montes vn veniat auxiliu m. Qi cum
sci illuiati p gram p pccoribus exorab aut
du cu i mag miseria erant multo mag du
sunt i glia omi miseria destituta p pccorib
voluntarie depcabunt. qm p beatitudine cari
tas no diminuit sz firmat. Ber. Orant p
nob sci pres q illa ppria vita caritate eoz no
minuit sz augmentat. Qa ei du erant i hac
vita adhuc de ppria salute solliciti p pcca
rib exorabant nunc de sua salute securi de no
bis cura hnt. Sunt itaq sci viri speculu
eternitatis contemplantes & io clare vident nram
penalit miseriam & p consns ad offm pie
rorabile mouebunt. Ber. Si sci viri du ad
huc viuebant misericti sunt pccorib & p eis ora
bant nunc tanto ampli⁹ qnto ver⁹ nris co
noscunt miserias p nob orant. ¶ 2° est q p
puelle orando dixit Veni impone manu
sup illam & viuet p qntu manu gra adiu
tio intelligit. sine qua a morte spuali nec
potest susitari In signum cui⁹ qui puellam sus
citauit manu sua manu puelle tenuit. In
quo sigtu e q qui vult spualr susitari de
manu sua i. voluntate opatiuaz i gra dei co
mittat pone. ut p talem gram i suis acci
b dirigat. In ps. Tenuisti manu dexteram meam
& i voluntate tua deduxisti me. Manu tu
tenebis si ea a malo cohibes. Si paupi libe
ter eam [illegible]. Si firmiter p voluntate tu[illegible]
pcari dispouis qm tale firmu ppositu potes su
scipere ad hoc q quis spualr susitatur. ¶ 3° est
q iussit eicere tibicines & carmen lugubre canen
tes a domo recedere festinanter. Tales tibici
nes sunt q in cantu sectant gaudiu hui⁹ mun
di cui⁹ carmen lugubre dr q e luctu cui⁹ co
ntr. Amos 8°. Conuertam festiuitatem vram & gau
diu vrm i luctu ¶ p cui⁹ intellcu notand q
vita psens vigilia dicitur & stadium nuncupat
ut sicut de vigilia ad festu eterne solennitatis
de ocio ad pcium superne hereditatis & de stadio
ad quietem eterne felicitatis transeamus. Sz
stulti i hoc mundo volo gaudere volentes de vigi
lia festu de ocio pcium & de stadio quietem

Iste liber p[er]tinet magistro Joh[ann]i Weston in decretis bacallario [illegible] [illegible] [illegible] magna [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui postea vendidit Re. p[er] d[omi]no
Godewell [illegible] Norwycen[sis] [illegible] legu[m] doctori A° X[rist]i m cccc lxxx v